КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКА І ВИЩА ОСВІТА

Тези доповідей XXVII Міжнародної наукової конференції студентів і молодих учених

Запоріжжя
Класичний приватний університет
2018

Наука і вища освіта : тези доповідей XXVII Міжнар. наук. конф. студентів і молодих учених, м. Запоріжжя, 14 листопада 2018 р. / Класичний приватний університет. – Запоріжжя : КПУ, 2018. – 522 с.

Редакційна колегія:
Огаренко В.М., д.держ.упр., професор (головний редактор)
Покатаєва О.В., д.е.н., д.ю.н., професор (заст. голов. ред.)
Покатаєв П.С., д.держ.упр., доцент
Трохимець О.І., д.е.н., доцент
Білоусов С.А., к.політ.н., доцент
Мерзляк А.В., д.держ.упр., професор
Абакумова Ю.В., д.ю.н., професор
Богуславський О.В., д.соц.ком., професор
Зубов В.О., д.філос.н., доцент
Білюк А.В., к.держ.упр., доцент
Кирпиченко О.Е., к.філол.н., доцент
Белькова С.В., к.соц.ком., доцент

© Класичний приватний університет, 2018

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА БЮДЖЕТНО-ПРАВОВОЇ ТА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Бараболя А.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Болдуєв М.В., д.держ.упр., професор

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕГРОВАНОГО ОБЛІКУ НА ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Виходячи з розуміння значення фінансового обліку як основного джерела інформації управління підприємством слід констатувати, що він не в змозі забезпечити усіх користувачів різного рівня необхідною оперативною інформацією. Через жорстку регламентацію фінансового обліку П(С)БО він не може надати інформацію для розробки стратегії та тактики внутрішнього управління підприємством в умовах ринку.

Основними відмінностями фінансового обліку серед інших систем господарського обліку є суцільний характер обліку активів, пасивів підприємства, безперервність ведення у часі, обов'язковість документування господарських операцій. Але при цьому, саме документування і є основним об'єднуючим фактором, адже, як правило, всі види господарського обліку – оперативно-технічний, статистичний і бухгалтерський – різною мірою користуються єдиною вихідною інформацією. Тому саме організація первинного обліку є найбільш важливим фактором організації ефективного функціонування різних систем господарського обліку підприємства.

Сьогодні в Україні з розвитком і превалюванням податкової системи та дотриманням принципу формування Держбюджету майже цілком за рахунок податків з діяльності підприємств, організація бухгалтерського обліку в значній мірі залежить і від податкового законодавства. І тут ми згодні з М.Пушкарем, що: «...розуміння ролі та значення обліку в економічній системі України до кінця не усвідомлено ні на рівні держави, ні на рівні міністерств, ні на рівні підприємств ... Держава заклопотана не створенням належних умов для приведення у відповідність методів обліку до потреб економіки, а створенням паралельної до бухгалтерського обліку моделі податкового обліку, що ні в науковому, ні в практичному аспектах не раціонально.»

Актуальним є питання удосконалення організації не тільки бухгалтерського обліку, який на сьогодні «...став складовою частиною управлінської системи світової економіки, без якого неможливе управління жодною ланкою господарювання...», а розглядати всі форми обліку у тісному взаємозв'язку та взаємозалежності, адже саме «...господарський облік здійснюється для отримання інформації, необхідної для суспільного відтворення і управління ним».

Визначення, що надане у фінансовому словнику зазначено, що: «облік – встановлення наявності чого-небудь, його вимірювання і реєстрація з кількісної і якісної сторони. Облік забезпечує постійну інформацію про усіх сферах господарської діяльності та суспільного життя».

Таким чином, у широкому розумінні господарський облік – є одним з основних індикаторів, що відбиває загальний економічний стан держави, головним джерелом інформації для аналізу і прогнозування суспільного розвитку. В залежності від характеру даних, методів отримання і способів групування інформації господарський облік поділяється на статистичний, оперативний та бухгалтерський. Кожен вид обліку має своє певне значення для управління господарською діяльністю та контролю за її ефективністю.

Окрім того, необхідно відзначити, що передбачалося одночасне реформування як облікової, так і податкової системи з метою координування вихідних показників бухгалтерського обліку і фінансової звітності до інформаційної потреби при складанні звітних податкових форм та розрахунків. Але незважаючи на заходи з реформування податкового законодавства щодо його гармонізації зі стандартами фінансового обліку повного їх узгодження не відбулося й бухгалтера підприємств вимушені вести фінансовий облік за новими вимогами П(С)БО, паралельно окремо накопичуючи інформацію, необхідну для складання податкових звітів та різноманітних форм статистичної звітності. Ведення подвійної бухгалтерії забирає час і стає на заваді вдосконалення системи управлінського обліку.

Таким чином, на сьогодні є низка невирішених методологічних проблем щодо організації обліку роботи транспортних засобів на підприємствах в цілому та в кожному структурному підрозділі окремо, адже і в транспортних підрозділах виникає потреба в різній економічній інформації одночасно на двох різних рівнях: зовнішньому і внутрішньому.

Визначення сутності та призначення обліку в сучасних умовах має свої особливості зумовлені якісно новим підходом до формування та використання інформаційних потоків про фінансово-господарську діяльність підприємств. Ускладнюються функції, завдання та принципи обліку, що невблаганно призводить до постійних змін та вдосконалень в системі обліку, яка була і є основним джерелом даних для економічного аналізу ефективності використання транспортного потенціалу підприємств та управління транспортним процесом.

Безкоровайна Т.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Покатаєва О.В., д.е.н., професор

ОСОБЛИВОСТІ ТА НАПРЯМКИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Фундаментальні зміни у сфері екологізації потребують налагодження процесу формування фондів природоохоронного призначення та ефективного управління системою екологічних платежів й постійного удосконалення їх форм. Успіху в цьому напрямку зокрема можливо досягти за умови ґрунтовного дослідження суті екологічних податків, різноманітності їх видів та можливих наслідків від їх впровадження. Екологічні проблеми України загалом не відрізняються від світових, тому аналіз та перейняття світового досвіду в галузі екологічного оподаткування, на нашу думку, є необхідним кроком у напрямку оптимізації екологічного оподаткування в Україні.

Одним із численних нововведень Податкового кодексу України є запровадження загальнодержавного екологічного податку (на заміну колишньому збору за забруднення навколишнього природного середовища).

Екологічний податок – це податок, який стягується з окремих юридичних осіб, які чинять негативний вплив на природнє середовище/

Уперше необхідність застосування екологічного податку на офіційному рівні була підтверджена в першій Програмі дій Європейського Союзу з охорони навколишнього середовища (1973 р.); вона пов'язувалася з реалізацією принципу «забруднювач платить».

Екологічний податок та платежі за ресурси належать до різних підрозділів бюджетної класифікації. Однак їх об'єднує те, що вони є одним з інструментів реалізації державної політики ощадливого природокористування.

Екологічний податок сприяє зменшенню негативного впливу на навколишнє природне середовище, заохочує до економного споживання природних ресурсів і впровадження альтернативних джерел енергії. Основним недоліком є складність адміністрування.

До країн, які досягли найбільших успіхів у розвитку екологічної системи оподаткування, належать Норвегія, Швеція, Фінляндія, Данія, Нідерланди та США.

Останнім часом дедалі більше країн звертають свою увагу на цей інструмент екологічної та економічної політики та запроваджують нові екологічні податки.

Екологічні податки – явище непросте, і кожна країна здатна вирішувати проблему їх упровадження своєрідним чином, що є однією з причин досить значної різноманітності видів екологічних податків.

Директорат по податкам і митним зборам Європейської комісії розподілив екологічні податки на сім груп за сферами використання:

енергетичні податки (на моторне паливо, на енергетичне паливо, на електроенергію);

транспортні податки (податки на пройдені кілометри, щорічний податок з власників, акцизи при купівлі автомобіля);

плата за забруднення (емісія забруднюючих речовин в атмосферу і викиди у водні басейни);

плата за розміщення відходів на звалищах та їх переробку;

податки на викиди речовин, що призводять до глобальних змін (руйнування озонового шару);

податок на шумовий вплив;

плата за використання природних ресурсів.

Новації Податкового кодексу України в частині платежів за використання природних ресурсів спрямовані на забезпечення надходжень бюджету і стимулювання до ефективного природокористування.

Прийняття Податкового кодексу України обумовило трансформацію збору за забруднення навколишнього середовища в екологічний податок, який функціонує з 1 січня 2011 р.

Система екологічного оподаткування відбиває взаємозалежність негативного впливу на навколишнє середовище (обсяги, види, категорія викидів та скидів) і ставок оподаткування (система диференційованих ставок), що сприяє прогресивності екологічного оподаткування.

Серед ключових параметрів екологічного оподаткування в Україні виділяють наступні:

Установлено податкову ставку за викиди двоокису вуглецю (CO2): 0,2 грн.за 1 т. За розрахунками, Україна отримає з вуглецевого податку не більше 60–70 млн.грн.за рік, що становить не більше 0,010,02% ВВП. Отже, фіскальна роль вуглецевого податку дуже слабка.

Установлено податкову ставку за викиди в атмосферне повітря забруднювальних речовин пересувними джерелами забруднення в разі використання ними палива, тобто слід очікувати надходжень від авіаційного транспорту.

Розширено базу платників податків, що справляються з пересувних джерел забруднення у разі використання ними палива, отже, екологічний податок сплачуватимуть не тільки державні та комерційні підприємства, а й власники приватного транспорту, тобто всі ті, хто використовує паливо для пересувних джерел забруднення.

Змінено порядок справляння екологічного податку з пересувних джерел забруднення в разі використання ними палива. З набранням чинності Податкового кодексу частка екологічного податку включається в ціну продажу палива, але сповна відчути його значення можна буде з початком 2014 р. Лояльним є не тільки поступове введення ставок, а й урахування при оподаткуванні вмісту сірки в дизельному пальному, що впливає на фінансовий результат міжнародних перевізників.

Реформовано порядок сплати екологічного податку зі стаціонарних джерел забруднення. До 2011 р. податок сплачувався замісцем реєстрації об'єктів, проте зараз відповідно до Податкового кодексу необхідно сплачувати за місцем розміщення стаціонарних джерел забруднення, спеціально відведених для цього місць чи об'єктів.

Збільшено ставки податку утричі за розміщення окремих видів надзвичайно небезпечних відходів.

Збільшено ставки за скиди забруднювальних речовин у ставки та озера в 1,5раза.

Скасовано встановлення лімітів забруднення. З 2011 р. податок слід сплачувати за фактичні обсяги скидів забруднювальних речовин у водні об'єкти та за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах (до 2011р. були встановлені ліміти, перевищення яких оподатковувалося в 10-кратному розмірі).

Введено індексацію ставок податку. Ставки податку будуть коригуватися щороку, враховуючи індекси споживчих цін, індекси цін виробників промислової продукції (проект щодо зміни ставок треба вносити до Верховної Ради щороку до 1червня).

Бєлоусова А.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гудима О.В., к.е.н., доцент

РЕФОРМУВАННЯ МИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

В умовах інтеграційних процесів постає проблема стабільності економічної системи України, формування якої неможливе без реформування сучасної митної системи.

Своєрідним віддзеркаленням процесу становлення кожної держави, суперечливих і специфічних умов формування її фінансової сфери, рівня розвитку національної економіки, стану зовнішньої та внутрішньої політики є митна система держави, як і податкова система загалом. Рівень розвитку міжнародної торгівлі, сальдо платіжного балансу держави та збалансованість державних фінансів залежить від якості і своєчасності прийняття рішень у митній сфері.

Важливу роль у регулюванні економічних процесів та забезпеченні національних інтересів країни відіграє митна система як всеохоплюючий, високоефективний інструмент.

Через широкий спектр задач пов'язаних з регулюванням, контролем та забезпеченням економічної безпеки через митні органи реалізується митна політика в Україні. В загальному, під митною політикою розуміють процес формування та забезпечення реалізації системи узгоджених стратегічних підходів до створення, розвитку та функціонування цілісної митної системи країни.

У пріоритетах держави, реалізованих при її здійсненні проявляється загальна стратегічна спрямованість митної політики. Вибір пріоритетів залежить від орієнтації в зовнішньоторговельній діяльності на протекціоністські заходи, або фіскальні цілі.

Під поняттям «митна система», розуміють не лише державні та інші структури, які забезпечують реалізацію державної політики у сфері митної справи, але й практичні форми їх діяльності, а також митне законодавство, включаючи підзаконні акти тому воно є є багатоаспектним.

У загальному вигляді митну систему необхідно розглядати як важливу складову державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, що об'єднує форми, засоби та методи регулювання експорту та імпорту товарів.

Митна система України виступає головним та ефективним інструментом впливу на економічні процеси. За допомогою існуючих інструментів, митна система являється гарантом захисту економічних інтересів не тільки держави у цілому, але й окремих суб'єктів господарювання. Безпосередньо впливаючи на міжнародну торгівлю і виконуючи фіскальну функцію, митна система вирішує важливі економічні проблеми. На відміну від податкової системи, митна впливає на діяльність суб'єктів господарювання, які зареєстровані в різних державах.

Митна система повинна захищати національного товаровиробника та забезпечувати достатній рівень надходжень митних платежів до бюджету держави та сприяти спрощенню митних процедур та подальшій лібералізації зовнішньої торгівлі, а також.

Переважанням імпортних операцій над експортними характеризується зовнішня торгівля України. Саме тому необхідність у застосуванні митного регулювання зовнішньоекономічної діяльність проявляється в тому, що стан зовнішньоторговельного балансу прямо залежить від ефективності використання даного методу.

Державою здійснюється шляхом використання певних заходів, які залежно від характеру та різновиду застосованих прийомів можуть бути поділені на тарифні та нетарифні законодавче регулювання експортно-імпортних операцій.

Одним із найпоширеніших й найдієвіших економічних інструментів регулювання зовнішньоекономічних відносин і захисту національної економіки від зовнішнього неконтрольованого впливу є митно-тарифне регулювання. Отже, слід детально аналізувати кон'юнктуру товарного ринку різних галузей економіки України та відповідно до цього будувати систему методів захисту національного виробника при розробці змін до митного тарифу.

Сьогодні в Україні залишається превалюючою функція наповнення Державного бюджету шляхом непрямого оподаткування (зокрема імпортними ПДВ, митом та акцизом).

За сучасних умов необхідним є переосмислення ролі та значимості вітчизняних митних органів, відхід від виконання переважно фіскальної функції до формування образу сервісного центру з надання якісних митних послуг, оскільки, митниця на сьогодні повинна виступати посередником між державою та суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності й спрямовувати свої дії на забезпечення безпеки держави й задоволення митних інтересів усіх учасників митних правовідносин.

Предметом досліджень при визначенні Глобального індексу конкурентоспроможності, Індексу ефективності логістики, опрацюванні доповіді «Ведення бізнесу» та Індексу сприяння торгівлі займаються питаннями оцінювання митних процедур. В Україні розроблено Митний індекс, який дозволяє оцінити митний сервіс, який надається суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності.

На жаль, митну систему України не можна назвати ліберальною. У спрощенні митного контролю та митних процедур, у прозорості та відкритості діяльності структурних підсистем митної системи країни, мінімізації корупції та ризиків для суб'єктів зовнішньоторговельної діяльності полягає лібералізація функцій митної системи країни. Як свідчать дані, якість послуг щодо виконання митних процедур, характер їх організації, те-

рмін розмитнення товарів в Україні значно поступаються середньому світовому рівню. Отже, завдання підвищення ефективності національної митної політики та митної системи необхідно вирішувати комплексно, а саме – системно визначити пріоритети митної політики та відповідно до них модернізувати митну систему.

Важливою складовою сучасної митної системи є митний аудит. На Україні ж спостерігаємо неухильне «згасання» функції митного аудиту. На етапі митного очищення спрощення бути не може це означає зменшення контролю після митного оформлення. А відсутність нормальної комунікації між митницями та Головними управліннями ДФС в областях на практиці працює зовсім не на користь бізнесу. Дані обставини свідчать про те, що система митних перевірок вимагає кардинального перегляду: або необхідно довести до розуму передачу функції постаудиту в ГУ, або ж повернутися до системи, коли сама митниця проводить постаудит.

Завзятість у підтримці політики жорсткого неприйняття корупції та боротьби з нею стала ключем до успіху податкової та митної реформи, яка включала зміну законодавства, автоматизацію, якісну систему ризиків, пост-аудит, злагоджену роботу податкової та митниці. Важливу роль відіграли підбір та навчання нових співробітників, підвищення зарплати та значні інвестиції в нові технології та обладнання. Але в основі успіху були інституційні зміни, які змінили систему стимулів, а також допомогли зміцнити підзвітність і відповідальність, необхідні для забезпечення сталості реформ.

Необхідність удосконалення митного сервісу, інструментів і механізмів митного контролю, зумовлює що реформування системи контролюючих органів України відповідно до засад світових глобалізаційних процесів. Ефективна реалізація митного пост-аудиту сприятиме вирішенню зазначеного завдання з досягненням компромісу між інтересами держави та бізнесу. Можливість фіскальних органів протидіяти ризикам порушення митного і податкового законодавств базована на здатності виявлення недоліків у сфері митного контролю та реалізації заходів щодо їхнього усунення. Аргументовано, що системне використання комплексу стратегічних напрямів і тактичних заходів розвитку митного пост-аудиту сприятиме зростанню його результативності, дасть змогу підвищити надійність і фіскальну ефективність митного контролю.

Таким чином, проведене дослідження дало змогу виявити низку проблемних моментів у функціонуванні митної системи України, що можуть стати предметом подальших наукових дискусій та досліджень.

Булана А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гнезділова О.М., к.е.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

В реальному житті сьогоднішньої України проблема національних інтересів ускладнена за рахунок традиційного розколу української національної ментальності за багатьма параметрами: політичним, економічним, соціальним, релігійним, етнічним і навіть географічним. При цьому не лише окремі політичні, соціальні чи регіональні угруповання, але й окремі інституції державного апарату сповідують власні інтереси, які не співпадають між собою, а в ряді випадків суперечать одні одним. В цьому сенсі негомогенність нинішньої України, є більш глибокою, ніж у будь якої розвиненої європейської держави.

В сучасних умовах економічна безпека є важливим елементом структури національної безпеки країни, тому що, без її достатньої участі не може бути речі про державну стабільність, стійкість розвитку, самостійність підприємств. Основою життєдіяльності суспільства, його соціально-політичною та технічно-економічною стійкістю служить економічна безпека, та представляє собою складну структуру, яка відображає комплекс динамічних положень усіх соціально-економічних процесів, які відбуваються у суспільстві. Зараз практично неможливо вирішити ні одної задачі, яка стоїть перед країною, без належного забезпечення економічної безпеки ні на внутрішньогосподарському рівні ні на міжнародному.

Зараз можна з впевненістю сказати, що забезпечення економічної безпеки це гарантія незалежності країни, умова стабільності та ефективної життєдіяльності суспільства.

В Концепції національної безпеки країни сформовані цілі та засоби забезпечення національної безпеки країни в значній мірі визначають зміст економічної політики країни, однією із задач якої є регулювання відносин між людьми, виникаючи на виробництві, в обігу, розподілі та споживанні ресурсів в суспільстві. Однак динаміка суспільного розвитку постійно підносить нові проблеми як країні в сфері зовнішньоекономічних відносин, так і в урегулюванні розбіжностей інтересів різних соціальних груп в суспільстві. Таким чином, підходи, наведені в концепції національної безпеки, часто потребують оперативних змін в динаміці змін, що відбуваються.

З урахуванням наступних пріоритетів слід оцінити стан економічної безпеки країни:

національні економічні інтереси;

потенційні та реальні загрози інтересам та шляхи їх запобігання;

умови для створення та реалізації економічних інтересів в сучасних умовах;

управління відносинами між суб'єктами в системі забезпечення економічної безпеки;

сконцентрована політика країни в діяльності по забезпеченню економічної безпеки.

Моніторинг діяльності суб'єктів у сфері забезпечення економічної безпеки з приводу реалізації економічних інтересів, виявлення та знищення потенційних загроз.

При здійсненні державного регулювання по забезпеченню економічної безпеки країни повинні використовуватися такі направлення:

в цілях виявлення та прогнозування внутрішніх та зовнішніх потенційних загроз, що перешкоджають життєво важливим інтересам об'єктів економічної життєдіяльності необхідна об'єктивна оцінка ефективності економіки та суспільства;

створення ряду оперативних та довгострокових засобів по нейтралізації різного роду загроз;

при забезпеченні економічної безпеки країни створення організації роботи по реалізації системи державних дій.

В сфері забезпечення економічної діяльності країни ключовим механізмом контролю за реалізацією державної політики є моніторинг.

Головними цілями даного процесу є:

визначення державної структури моніторингу стану забезпечення економічної безпеки країни;

інформаційне постачання органів державної влади та її структурних підрозділів про стан загроз економічної безпеки, їх особливостях;

оперативна взаємодія всіх органів влади;

суцільний контроль за станом загроз економічної безпеки країни.

Структурна система моніторингу може складатися з таких складових:

Перший рівень – державний;

Другий рівень – функціонально-відомчий;

Третій рівень – регіональний.

Зараз існує ряд задач для впровадження в життя поставлених цілей організації моніторингу, а саме:

створення конструкції отримання інформації про стан загроз економічної безпеки;

створення організаційно-методичного забезпечення проведення моніторингу, з ціллю збору та оцінки інформації, використовуючи порогові значення та критерії економічної безпеки;

створити всі умови для оперативного аналізу інформації, яка надходить в цілях попередження та нейтралізації загроз економічної безпеки.

Проявити критичні негативні моменти та використати їх в якості значень економічної безпеки дає можливість моніторинг загроз економічної безпеки. Даний аспект є дуже важливим, оскільки для економічної безпеки та її забезпечення значення мають не тільки самі показники, а й їхні порогові значення як оцінка ефективності діяльності по захисту життєво важливих економічних інтересів для прийняття вірних управлінських рішень.

В ході проектування прогнозу соціально-економічного розвитку країни та державного бюджету на наступний рік повинні враховуватися всі міри державного регулювання по забезпеченню економічної безпеки.

Формування повноцінної системи державного впливу на економіку повинно забезпечити ефективність стратегії безпеки, яка, в свою чергу, дозволить з найменшими втратами регулювати важливіші економічні дії, а також візьме на себе основні функції регулювання та підтримки економіки країни не безпечному рівні. При цьому потрібно зауважити, що повинні бути чітко визначені державні сектори, а також забезпечено розвиток ефективних механізмів державного регулювання.

Таким чином, розглядаючи існуючі проблеми економічної безпеки, її забезпечення в сучасних реаліях, домінуюче місце належить оцінці реального положення, яке склалося в системі управлінських рішень, поглиблених на захист ключових національних інтересів в економічній області.

Бурлака О.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гнезділова О.М., к.е.н., доцент

РОЗВИТОК МЕТОДІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО, СТАТИСТИЧНОГО ТА ОПЕРАТИВНОГО ОБЛІКУ РОБОТИ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Дослідження питань організації обліку роботи транспортних засобів на підприємствах Запорізької області при різних формах обліку та вивчення спеціальної літератури з даного питання дозволили зробити висновок про наявність єдиних підходів щодо послідовності облікових записів.

При цьому слід відзначити, що якщо для заповнення форм фінансової звітності вихідної інформації, накопиченої в системі бухгалтерського обліку на синтетичних і аналітичних рахунках, як правило, достатньо, то при складанні всіх інших видів звітності у бухгалтерів виникають певні ускладнення.

Особливо нераціонально побудовані форми податкової звітності. В них відображаються загальноприйняті показники, які є в системі обліку, але їх зміст, порядок визначення і порядок відображення у податкових деклараціях та розрахунках значно ускладнений. Все це вимагає додаткових трудових, фінансових і матеріальних витрат при організації облікової роботи.

Статистична звітність являється основою статистичного обліку, яка направлена на вивчення народногосподарської діяльності з метою виявлення основних тенденцій її розвитку. Статистична звітність про роботу автомобільного транспорту містить багато специфічних показників техніко-експлуатаційного характеру, таких як автомобіле-дні перебування в господарстві, автомобіле-дні в роботі, кількість їздок тощо, що не знаходять повного відображення в традиційній системі обліку. Первинне накопичення деяких техніко-експлуатаційних показників роботи в розрізі кожного окремого автомобіля передбачено вести у «Накопичувальній відомості обліку роботи вантажного автотранспорту» ф.38, але типовим переліком форм не передбачена можливість подальшого їх групування та узагальнення до рівня необхідного для заповнення статистичної звітності.

Крім того традиційна система організації обліку роботи автомобільного та інших видів транспорту не задовольняє оперативні потреби керівників різного рівня в інформації про забезпеченість транспортними засобами та їх використання. Основні недоліки оперативного обліку: обмеженість показників, які можна отримати безпосередньо в процесі транспортної діяльності; відсутність необхідних технічних засобів отримання та обробки інформації, відсутність елементарного програмного забезпечення щодо оперативного обліку та аналізу.

Вирішення даних проблем ми вбачаємо в розробці удосконалених форм первинних документів, регістрів аналітичного та синтетичного обліку, форм звітності та на базі сучасної комп'ютерної техніки розробки й впровадження оперативної системи фіксування, обробки та узагальнення економічної інформації про наявність та використання транспортних засобів з урахуванням всього спектру необхідних показників.

Для вирішення завдань інформаційного забезпечення користувачів про результати роботи транспортних підрозділів вважаємо, що необхідно провести удосконалення системи обліку використання транспортних засобів за такими напрямами:

удосконалення існуючих і пошук нових способів формування інформаційної бази даних та масиву поточної інформації про роботу автомобілів, тракторів та інших видів транспорту для зменшення кількості паперових документів, покращення їх якості, спрощення процесу їх обробки;

моделювання системи облікових регістрів для загальної й аналітичної бухгалтерії підприємств різного типу господарювання;

визначення порядку формування витрат, вибір калькуляційних одиниць і розробка методики обчислення собівартості транспортних послуг;

визначення оптимального уніфікованого набору звітних показників про роботу транспортних засобів при різних формах організації його використання.

Будучи найважливішим знаряддям контролю за здійсненням транспортного процесу, облік покликаний сприяти виконанню визначених планів, зниженню собівартості перевезень, впровадженню і зміцненню господарського розрахунку, здійсненню найсуворішого режиму економії і виявленню невикористаних резервів з метою підвищення якості й ефективності суспільного виробництва.

Для цього необхідно: формувати витрати за економічно однорідними статтями калькуляції, порівнювати їх із плановими та нормативними показниками; вести і розподіляти витрати за кожним калькуляційним об'єктом; проводити економічно обґрунтовану і точну калькуляцію собівартості одиниці виконаних транспортних робіт; правильно розподіляти транспортні послуги та їх вартість за окремими споживачами; точно відображати всі непродуктивні витрати, що пов'язані з експлуатацією транспортних засобів (простої, не цільове використання, тощо) та своєчасно вживати заходи, спрямовані на їх усунення.

Вважаємо, що науково-дослідна робота з даних напрямів повинна вестися на двох рівнях:

поточному – з урахуванням реальних можливостей бухгалтерської служби, низької технічної оснащеності бухгалтерій, переважно ручній обробці інформації;

перспективному – що передбачає повну комп'ютеризацію обліково-економічної роботи, можливість ведення бездокументного обліку, коли робота автомобіля та основні показники його технічного стану через систему спеціальних електронних датчиків переноситься на магнітий диск, з якого через локальну мережу передається до ПЕОМ, узагальнюється та використовується за призначенням в залежності від потреб користувача. (Наукові розробки системи датчиків для виконання даного обліку велися ще за радянських часів і впроваджувалися на великовантажних автомобілях).

Бутріна Н.Ф.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гнезділова О.М., к.е.н., доцент

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТЕОРЕТИЧНИХ ТА МЕТОДОЛОГІЧНИХ ОСНОВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Поняття «методологія» має два основних значення: система певних способів і прийомів, що застосовуються в тій чи іншій сфері діяльності; наука про цю систему, теорія в дії.

Основною функцією методу бухгалтерського обліку є внутрішня організація і регулювання облікового процесу або практичної діяльності того чи іншого об'єкта. Тому метод бухгалтерського обліку зводиться до сукупності певних правил, прийомів, способів, норм пізнання і дії.

Методологію бухгалтерського обліку не можна розглядати як простий набор окремих елементів методу, вона являє собою складну, динамічну, цілісну, систему способів, прийомів, принципів різних рівнів, сфери дії, спрямованості, змісту, структур і т.д.

Проблеми методу і методології займають важливе місце в сучасному бухгалтерському обліку, особливо в таких його напрямках, як стратегічний облік, консолідована звітність, облік в умовах банкрутства і т.д.

Головне призначення будь-якого елементу методу бухгалтерського обліку – на основі відповідних принципів (припущень і вимог) – забезпечити: успішне вирішення певних теоретичних і практичних проблем, збільшення знань в даній області, оптимальне ведення облікових процедур, побудову ефективної системи бухгалтерського обліку, розвиток тих чи інших прийомів обробки облікової інформації.

Питання методу і методології в бухгалтерському обліку не можуть бути обмежені лише внутрішніми науковими рамками, а повинні ставитися в широкому соціокультурному контексті. Це означає, що необхідно враховувати зв'язок бухгалтерського обліку як науки з облікової практикою, особливо на стадії переходу до більш досконалих етапів економічного розвитку.

Сучасні тенденції в розвитку бухгалтерського обліку пропонують формування нових способів і методик обліку, які дозволяють реалізувати прогнозну функцію бухгалтерського обліку, оскільки традиційний підхід до формування і використання бухгалтерської інформації і звітності не гарантує якості облікової інформації.

Розвиток теорії бухгалтерського обліку та вдосконалення його методології можна розглядати по суті як один і той же процес з цими двома нерозривно пов'язаними сторонами. Не тільки теорія реалізується в методі, а й методи розгортаються в облікову теорію, справляють істотний вплив на її формування.

Основні відмінності теорії бухгалтерського обліку і методу бухгалтерського обліку полягають у наступному: а) теорія – результат попередньої діяльності, метод – вихідний пункт і передумова подальшої діяльності; б) головні функції облікової теорії – пояснення і передбачення (з метою формулювання положень відповідних законів, положень з бухгалтерського обліку, методичних вказівок і т.п.), методу – регулювання поточного облікового процесу та формування бухгалтерської звітності за результатами діяльності господарюючого суб'єкта; в) теорія бухгалтерського обліку – це система, що відображає сутність, закономірності об'єкта обліку, метод – це система прийомів і правил, які виступають в якості елементів, що дозволяють вести облікову процедуру; г) теорія націлена на вирішення проблеми: що собою представляє даний предмет, метод – на виявлення способів і механізмів його дослідження і перетворення.

Для виконання методологічної функції в обліку категорії теорії повинні бути відповідним чином трансформовані, перетворені з пояснювальних положень теорії бухгалтерського обліку в вимоги, приписи, установки методології.

Таким чином, неприпустимо розглядати метод бухгалтерського обліку як деякий механічний набор приписів, на основі яких можна вирішити будь-які питання відображення в обліку фактів господарської діяльності. Виходячи з представленого опису методу бухгалтерського обліку, стає очевидним, що розширення комунікативних можливостей звітності неможливо без цілеспрямованого багатоступінчастого моделювання облікової методології.

Ващенко О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Андрєєва О.І., к.е.н., доцент

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ

Виробничі запаси займають особливе місце не лише у складі майна підприємства, а й у структурі витрат, оскільки вони є основною складовою формування собівартості готової продукції. Для забезпеченості підприємства виробничими запасами та ефективності їх використання необхідно вживати комплекс заходів щодо виявлення, кількісного вимірювання та аналізу результатів. Це можливе при здійсненні систематичного обліку виробничих запасів.

Для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства використовують виробничі запаси, які є важливою і значною частиною оборотних активів підприємства.

При усталеній практиці нормування виробничих запасів, розрахунку потреби в них, обліку витрат у виробництві вихідні дані для розрахунку норм виробничих запасів не відображають фактичних величин споживання матеріалів на підприємствах. Немає фактичного обліку руху матеріалів у виробництві. Усе це приводить до того, що величини запасів постійно ростуть. Реалізація на практиці дійових методик прогнозування потреби в матеріальних ресурсах на нові зразки виробів, що запускаються у виробництво повинна підвищити якість розрахунку норм виробничих запасів і запобігти утворенню на підприємстві наднормативних запасів сировини і матеріалів.

Самооплатність і самофінансування як діючий економічний механізм, який використовується у рамках самостійності промислових підприємств, відкриває широкі можливості в справі економії і раціонального використання матеріальних ресурсів, скорочення запасів і доведення їх обсягів до необхідного мінімуму, запобігання утворенню наднормативних запасів і не використовуваних матеріальних ресурсів.

Розвиток науково-технічного прогресу, розв'язуючи одні протиріччя шляхом реалізації досягнень науки і техніки, супроводжується виникненням інших протиріч об'єктивного характеру. І ці протиріччя розв'язує вже господарський механізм, що повинен бути готовий до їх виникнення.

Сучасне виробництво динамічне і характеризується частою змінюваністю об'єктів продукції, що випускається, появою принципово нових матеріалів, впровадженням високоефективних і маловідходних технологічних процесів. Отже, розвиток науково-технічного прогресу повинен супроводжуватися підвищенням якості поточного планування виробництва – організаційною стороною, що забезпечує суворий фактичний облік матеріальних ресурсів на промислових підприємствах, прогнозуванням потреби в тих чи інших видах сировини і матеріалів. Тісний взаємозв'язок розвитку НТП і вдосконалення господарського механізму дозволить уникнути цілого ряду негативних явищ, зокрема й постійного збільшення обсягів наднормативних запасів, що утворюються в промисловому виробництві, і не використовуваних матеріальних ресурсів.

З метою безперебійного забезпечення потреб споживачів у різноманітних матеріально-технічних ресурсах виробничо-технічного призначення протягом звітного періоду в кожній постачальницько-збутовій організації крім річного обсягу постачань і реалізації товарів потрібно визначити плановий розмір запасів. Ці запаси забезпечують задоволення попиту на ресурси, що підлягають постачанню і реалізації у визначеному чи сезоні підготовці до цього у випадках порушення рівномірності надходження продукції і т.д. У цих умовах особливо зростає значення виявлення резервів скорочення (ліквідації) наднормативних запасів шляхом прискорення оборотності товарних запасів.

Щодо оцінки запасів, то тут існує проблема у самому їх вибутті. Річ у тім, що один і той же виробничий запас може мати дві різні вартості. Це залежить від його фізичних властивостей, а не від ціни постачальника. А тому відпуск у виробництво відображатиметься різними сумами.

Щоб уникнути перекручень і можливих випадків зловживань необхідно на кожен вид запасу оформити матеріальний ярлик. Це дасть змогу відпускати зі складу і виробництво саме ті виробничі запаси, які потрібно.

Удосконалення системи обліку за рахунок вирішення вище наведених проблем дасть змогу підвищити ефективність функціонування підприємств в цілому.

Глущенко С.Є.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Болдуєв М.В., д.держ.упр., професор

ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИТРАТ У СИСТЕМІ ОБЛІКУ ТА ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

Питання організації обліку витрат на виконання транспортних робіт є одним з ключових в організації обліку наявності та використання транспортних засобів сільськогосподарських підприємств. Адже «...в економічній інтерпретації ефективність використання транспорту є величиною, що формується, з однієї сторони, витратами на здійснення транспортного процесу, а з іншої – розмірами витрат виробництва в процесі перевезення вантажів в галузі і на підприємстві», і саме облік був основним джерелом інформації про витрати для проведення аналізу їх формування і пошуку шляхів їх мінімізації.

Особливо гостро це питання стало в сучасний період, коли автомобільний парк застарів і не здатний в повному обсязі задовольнити виробничі потреби підприємств, а висновки про доцільність його заміни альтернативними видами транспорту можна зробити тільки на підставі ґрунтовного аналізу відповідності витрат обсягам і якості наданих транспортних послуг.

Зауважимо, що різні автори по-різному відносяться до трактування та питань класифікації витрат, але в одному вони безперечно сходяться – у всіх авторів, як основні класифікаційні ознаки з обліку витрат виділяються:

за відношенням до процесу виробництва: основні і накладні;

за способом віднесення на собівартість: прямі і непрямі;

за відношенням до обсягів виробництва: постійні і змінні.

Інші класифікаційні ознаки, які виділяються різними авторами, залежать від ступеню деталізації ними витрат та наукового бачення кожним із них даної проблеми. Так П.Сук пропонує всі витрати згрупувати за трьома ознаками: оцінка запасів та визначення фінансового результату; прийняття рішень; контроль і регулювання, і вважає, що така класифікація є доцільною «...при переході на міжнародні стандарти ведення обліку».

За П(С)БО всі витрати поділяються на дві значні групи: витрати, пов'язані з виробництвом продукції та витрати, пов'язані з її реалізацією. Прямі та накладні витрати на виробництво продукції відображаються на рахунках 23 та 91 на відповідних статтях і утворюють виробничу собівартість. Витрати, пов'язані з реалізацією продукції та адміністративні витрати обраховуються на рахунках 93 та 92 і не відносяться на собівартість продукції, а списуються на фінансові результати діяльності підприємства. Тобто необхідно правильно розмежувати й організувати облік витрат за місцями їх формування – центрами відповідальності.

Найбільш сприйнятою для застосування в системі національного обліку, на наш погляд, є класифікація витрат, яка запропонована колективом житомирських авторів під керівництвом Ф.Бутинця. У даній класифікації на наш погляд досить вдало поєднані і загальноекономічні і облікові аспекти групування витрат за різними ознаками тому її можна взяти за основу при організації системи бухгалтерського і податкового обліку як на промислових так і в сільськогосподарських підприємствах.

При організації обліку витрат за місцями і центрами відповідальності можна керуватися сучасним тлумаченням, що «...центром відповідальності є сегмент діяльності підприємства, який очолює певна особа, що несе персональну відповідальність за встановлені показники роботи даним сегментом». Ми згодні з авторами, що при формуванні центрів відповідальності можна керуватися декількома ознаками, такими як обсяг повноважень і відповідальності, функціональністю, розміщенням тощо.

Враховуючи певні особливості організації транспортного процесу, коли за збереження та ефективне використання транспортних засобів відповідає як керівник транспортного підрозділу, так і безпосередній виконавець (водій), вважаємо, облік витрат на їх роботу можна здійснювати за двома напрямами:

за транспортними підрозділами (автопарк, тракторна бригада, конеферма тощо),

за видами транспортних засобів.

При цьому можлива подальша їх деталізація (наприклад автопарк: бортові, самоскиди, спеціальні автомобілі, автобуси тощо або ж за автомобілями і водіями, за якими закріплені транспортні засоби).

Враховуючи особливості організації транспортного процесу та його обліку, необхідною передумовою для організації своєчасної, достовірної і якісної інформації в сільськогосподарському виробництві є застосування в практиці ведення бухгалтерського обліку науково-обґрунтованої класифікації виробничих витрат, пов'язаних зі здійсненням транспортного процесу.

Згодом, із розвитком економічної науки про витрати їх групування прийняло більш складні форми. Так, А.Чернова класифікує витрати на роботу автотранспорту наступним чином:

за економічним змістом (витрати живої й уречевленої праці);

за роллю і призначенням у транспортному процесі (виробничі (основні) і невиробничі (загальногаражні));

стосовно плану (плановані і не плановані витрати);

за способом включення в собівартість транспортних робіт (прямі та непрямі);

за складом витрат (прості чи елементні і складні чи комплексні);

за характером зв'язку витрат з обсягом транспортних робіт (перемінні, постійні й умовно-постійні);

за місцем здійснення транспортного процесу (витрати, пов'язані з внутрішньогосподарськими і позагосподарськими перевезеннями);

за належністю транспортних засобів (витрати, пов'язані з перевезенням вантажів власними та залученими зі сторони транспортом.

Ми цілком згодні з такою класифікацією витрат для автомобільного транспорту, вважаємо її доречною у застосуванні для всіх видів транспортних засобів, що використовуються у сільськогосподарських підприємствах, але при цьому додали б ще дві класифікаційні ознаки: 1) за видами транспортних засобів – відповідно до якої витрати можна групувати на витрати на роботу автотранспорту та тракторного транспорту; 2) видами транспортної роботи – тобто за її вимірниками як-то тонно-кілометр, кілометр пробігу, машино-година, тощо. Таким чином, ми бачимо, що існує декілька методологічних підходів до класифікації витрат у системі обліку, які відрізняються одна від одної в основному або ж способом компонування комплексних видів витрат або ж глибиною їх деталізації.

Сутність наших пропозицій полягає в наступному:

Статтю «роботи та послуги» розподілити на чотири складові:

«послуги з транспортування власним транспортом у т.ч. автомобільним, тракторами, гужовим»;

«роботи та послуги інших власних допоміжних виробництв»;

«послуги з транспортування залученим транспортом»;

«інші роботи та послуги стороніх організацій».

Зі складу статті «сировина та матеріали» виділити «запасні частини» з обов'язковим відображенням витрат на шини та акумулятори.

Гончар В.Л.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гудима О.В., к.е.н., доцент

ТЕОРЕТИЧНЕ УЗАГАЛЬНЕННЯ ЗМІСТУ І СКЛАДОВИХ МИТНОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ

Створення митних систем у багатьох країн світу відбувалося поступово, еволюційним шляхом, паралельно з розвитком світогосподарських зв'язків і міжнародної торгівлі. Перед нашою державою стояло

складніше завдання – формування митної системи, завдань, цілей та інструментів митної політики в максимально стислі строки.

Разом із цим митна система була й залишається високоефективним фіскальним механізмом, який відіграє важливу роль у регулюванні економічного розвитку держави та забезпеченні її економічної безпеки. Від якості і своєчасності прийняття рішень у митній сфері залежить ефективність податкової політики в цілому, рівень розвитку міжнародної торгівлі, сальдо платіжного балансу держави та збалансованість державних фінансів.

Завжди було й залишається важливим науковим завданням, незалежно від того, на якому етапі суспільно-економічних трансформацій перебуває держава наукове обгрунтування сутності, складових, тенденцій і закономірностей розвитку митної системи. Дана проблематика набуває в сучасних умовах фінансово-економічної нестабільності, коли багато країн переглядають свої митні тарифи та запроваджують нові, нетарифні, заходи з метою мінімізації впливу світової фінансової кризи на національну економіку.

Митне регулювання й митний контроль – це дві із чотирьох функцій (етапів) управління митною системою. До того ж митне регулювання не завжди здійснюється з допомогою встановлення податків і зборів.

Ми вважаємо, що доцільніше й коректніше замість терміна «митна справа» використовувати «митна система». Адже відомо, що в жодному митному законодавстві розвинутих країн, включаючи законодавчі системи США, Канади, Європейського Союзу, не вживається термін «справа».

У працях класиків економічної думки досить часто можна зустріти термін «митна система».

Терміни «митна справа» й «митна система» – це економічні категорії, які характеризують дві сторони одного процесу, однієї сфери життєдіяльності держави й суспільства – митної сфери. Якщо і вживати термін «митна справа», то лише в тих випадках, коли йдеться про практичні аспекти роботи митних органів.

У працях вітчизняних і зарубіжних науковців семантичні засади й економічний зміст митної справи сьогодні вже достатньо досліджено та обґрунтовано.

Митна система кожної держави, які податкова система в цілому, є своєрідним дзеркалом, що відображає процес становлення кожної країни, суперечливі і специфічні умови формування її фінансової сфери, рівень розвитку національної економіки, соціальної сфери, зовнішню і внутрішню політику геоекономічне положення. Тому у світі не може бути держав із тотожними митними системами.

Багатозначність вживання даного поняття вказує на його давнє коріння та важливу роль, яку воно відіграє не тільки в економіці, а й у культурі, політиці, етиці, хімії, фізиці, математиці та інших сферах науки. Водночас це поняття не однозначне, а отже, є потреба в подальшому науковому пошуку й обґрунтуванні правильності його вживання.

На основі наведеного можна запропонувати декілька визначень митної системи, а саме:

митна система – це складна система організаційно-правових і фінансових взаємовідносин, які виникають між державою, митними органами й суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності при ввезенні на її митну територію й вивезенні за межі цієї території товарів, транспортних засобів та інших предметів, на які поширюються митні процедури;

митна система – це сукупність тарифних і нетарифних інструментів, принципів, форм і методів їх встановлення, зміни чи відміни, механізм, який забезпечує своєчасну й повну сплату митних платежів, контроль та відповідальність за порушення митного законодавства, а також державні органи, на які покладено обов'язки реалізовувати митну політику;

митна система – це суспільне явище, що являє собою сукупність взаємопов'язаних інституційних одиниць, які об'єднують спільні цілі й завдання. Характерними ознаками митної системи є цілісність, чітка організація, порядок і послідовність, взаємозв'язок і взаємодопомога.

Будь-яка система, якщо вона є цілісною, тобто утворенням, у якому зв'язки між внутрішніми елементами системи міцніші, ніж зв'язки між елементами системи й зовнішнім середовищем, характеризується:

елементним складом;

структурою як формою взаємозв'язку елементів;

функціями елементів і системи в цілому;

єдністю внутрішнього й зовнішнього середовищ;

законами розвитку системи та її складових.

Якщо розглядати митну систему України з позиції конструктивного підходу, який ґрунтується на твердженні, що побудова будь-якої системи повинна відповідати певним цілям конструювання, то необхідно спершу визначити чіткі цілі митної системи, потім функції й завдання, що забезпечуватимуть досягнення поставлених цілей, далі обґрунтувати інституційне забезпечення та складові елементи, які забезпечать виконання визначених функцій і завдань.

Парадоксально, але сьогодні ні на законодавчому, ні на науковому рівні, ні на практиці не визначено цілей, що ставляться перед вітчизняною митною системою, й митною справою зокрема.

На наш погляд, основне завдання митної системи полягає в забезпеченні узгодженості між товарними, фінансовими й інформаційними потоками, налагодженні технологічних схем перетину митного кордону, які задовольняли б митні органи й учасників зовнішньоторговельних операцій та максимально відповідали б критеріям оперативності й ефективності.

Відомо, що в Україні інші системи (політична, економічна, соціальна) мають настільки вагомий вплив на функціонування митної системи, що порушують органічні й об'єктивні взаємозв'язки всередині неї. Саме цим головним чином пояснюється повільність і часто небажаність реформування й розбудови митної системи України. Не слід забувати, що за відсутності системності завжди настає хаос.

Митна система України, як і кожної держави, має компонентну, функціональну й організаційну складові. Компонентна складова митної системи України включає суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; ставки й види мита; нетарифні інструменти; митних режимів (імпорт, реімпорт, експорт, реекспорт, транзит, тимчасове ввезення (вивезення), митний склад, спеціальна митна зона, магазин безмитної торгівлі, пере-

робка на митній території України, переробка за межами митної території України, знищення або руйнування, відмова на користь держави); митні процедури при переміщенні товарів, транспортних засобів та інших предметів, а також перетині митного кордону громадянами; митні платежі (мито, ПДВ, акцизний збір); методи визначення митної вартості товарів; митні преференції; принципи класифікації та правила кодування товарів.

Для ліквідації надмірної зарегульованості митної сфери спершу необхідно чітко розділити завдання економічної та юридичної науки. Економічна наука покликана обґрунтовувати цілі й завдання митної політики та розробляти на цій основі заходи й моделі, спрямовані на досягнення бажаного результату. У свою чергу, юриспруденція на основі економічних напрацювань повинна розробляти конкретні законодавчі акти та стежити за їх виконанням.

У сучасних умовах фінансово-економічної нестабільності нехтування проблемами подальшої розбудови митної системи України може призвести до остаточного перетворення нашої держави на сировинний придаток та ринок збуту товарів низької якості. Однією з основних проблем функціонування митної системи України є її надмірна зарегульованість, що аж ніяк не сприяє активізації зовнішньоекономічної діяльності.

Горошко О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Болдуєв М.В., д.держ.упр., професор

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПЛАТНИХ ПОСЛУГ У ЗВО

У системі фінансування бюджетних установ України – вищих закладів освіти – значне місце займає спеціальний фонд. Він містить обсяг надходжень зі спеціального фонду бюджету та їх розподіл за повною економічною класифікацією на здійснення видатків спеціального призначення, а також на реалізацію пріоритетних заходів, пов'язаних з виконанням установою основних функцій.

Бюджетна установа за рахунок надходжень спеціального фонду проводить видатки, які недостатньо покриваються із загального фонду бюджету або не покриваються зовсім. Існування спеціального фонду бюджету законодавчо встановлено Бюджетним Кодексом України.

У системі освіти останнім часом знижується рівень бюджетного фінансування і набуває розвитку процес залучення власних коштів. Однак насправді доходи від платних послуг лише заміщують бюджетні асигнування, які своєчасно не надійшли до освітньої установи.

Останнім часом збільшується питома вага доходів коштів спеціального фонду у загальних обсягах доходів на утримання бюджетних вищих закладів освіти. В окремих вищих закладах освіти основним джерелом надходження до вищеназваного фонду є плата за навчання на контрактній основі, залежно від ВНЗ питома вага якої у загальному обсязі надходжень до спеціального фонду коливається від 85% до 91%.

Проведені дослідження існуючої методики відображення в обліку коштів спеціального фонду дозволили зробити висновок, що план рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ має певні недоліки, які змушують запропонувати низку субрахунків для більш точного і повного відображення виконання кошторису доходів і видатків по окремих коштах спеціального фонду, а саме:

Відповідно до діючого Плану рахунків бюджетних установ, на субрахунку 811 «Видатки за коштами, отриманими як плата за послуги» обліковуються витрати, пов'язані з наданням платних послуг, з орендою, реалізацією майна, і витрати для здійснення господарської і виробничої діяльності. Тому для виділення обліку витрат, пов'язаних з наданням власне платних освітніх послуг, пропонується відкрити субрахунок 8111 «Видатки, пов'язані з наданням платних освітніх послуг», по дебету якого накопичуватиметься інформація про витрати, які мали місце при наданні освітніх послуг, а по кредиту буде здійснюватися списання витрат на фінансовий результат від надання платних послуг.

Для обліку доходів від надання платних послуг передбачений субрахунок 711 «Доходи за коштами, отриманими як плата за послуги». Проте на ньому враховуються також доходи від оренди, реалізації майна, господарської або виробничої діяльності. Тому для обліку доходів від надання платних освітніх послуг пропонуємо ввести субрахунок 7111 «Доходи, отримані як плата за освітні послуги», що дозволить по кредиту враховувати дохід (виручку) від реалізації наданих освітніх послуг, а по дебету – списувати цю виручку на фінансовий результат від надання платних освітніх послуг.

Фінансовий результат госпрозрахункової діяльності бюджетної установи згідно з Планом рахунків визначається на субрахунку 432 «Результат виконання кошторису за спеціальним фондом». Проте цей субрахунок не повністю відображає процес визначення кінцевого результату від надання платних освітніх послуг. Враховуючи це, пропонуємо ввести новий субрахунок 4321 «Результати від надання платних освітніх послуг». Цей субрахунок передбачається застосовувати як активно-пасивний результативний рахунок, по дебету якого будуть відображатися витрати від надання платних освітніх послуг, а по кредиту – дохід (виручка) від реалізації наданих освітніх послуг.

Розроблені рекомендації сприятимуть удосконаленню методики обліку доходів і видатків спеціального фонду бюджетних установ та визначенню результатів виконання кошторису за спеціальним фондом вищих закладів освіти в сучасних умовах господарювання. діяльності

Гречок О.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Болдуєв М.В., д.держ.упр., професор

АВТОМАТИЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО І ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Застосування комп'ютерних технологій в бухгалтерському обліку значно підвищує продуктивність праці бухгалтерів і суттєво покращує його організацію на підприємстві, де у веденні бухгалтерського обліку

часто панує безлад. Така можливість зумовлена тим, що комп'ютерний спосіб обробки облікової інформації вимагає формального та чіткого опису облікових процедур у вигляді алгоритмів, що впорядковує порядок виконання обов'язків працівниками обліку.

З метою удосконалення управління підприємством використовуються нові методи й технічні засоби побудови різних інформаційних систем, які відповідають сучасному стану науково-технічного прогресу.

Запровадження комп'ютерної системи бухгалтерського обліку сприяє прискоренню процесу систематизації та обробки облікової інформації, а також поліпшує організацію роботи на підприємстві в цілому. Впровадження автоматизованих облікових систем на підприємстві обумовлює формування комплексу переваг в обліково-аналітичному процесі, до яких можна віднести: зменшення кількості бухгалтерських помилок, підвищення оперативності бухгалтерського обліку, забезпечення контролю інформації, заповненням форм внутрішньої бухгалтерської звітності, зменшення затрат часу на підготовку інформації, вдосконалення процесу організації обліку

У 2017 році Наказом Президента України було заборонено використання доволі поширеної бухгалтерської програми «1С:Підприємство». На вітчизняному ринку програмного забезпечення для ведення обліку та складання звітності пропонується багато програм різних виробників. Однією з них є програмний продукт: MASTER:Бухгалтерія.

Проведений аналіз свідчить про те, що перехід на інший програмний продукт, а саме «MASTER:Бухгалтерія» має досить суттєві переваги. Програма проста в експлуатації, тому навчити співробітників роботі з нею досить легко. Початківець користувач за допомогою довідників може освоїти програму за короткий період часу. Спеціалісти по впровадженню даного програмного продукту здійснюють підтримку користувачів програм свого виробництва.

Впровадження програми «MASTER:Бухгалтерія» значно полегшить роботу бухгалтерії, підвищить продуктивність праці та ефективність діяльності підприємства в цілому.

Впровадження даної програми забезпечує: простоту, зручність і дружнє ставлення до користувача; простоту адаптації до конкретних функцій користувача; компактність розміщення й невисокі вимоги до умов експлуатації; високу надійність і живучість; порівняно просту організацію технічного обслуговування.

Таким чином, АРМ робітника підприємства – це професійно-орієнтований комплекс технічних, інформаційних і програмних засобів, призначених для автоматизації функцій спеціаліста, що виконуються на його робочому місці, використовуючи який, можна організувати системну обробку економічної інформації як об'єкта управління в цілому, так і його структурних підрозділів, що дозволяють значно підвищити ефективність процесу обліку як матеріальних так й фінансових ресурсів підприємства, та забезпечити якість прийняття рішень щодо їх перетворень, на основі зібраних даних.

Далибожик О.Р.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гнезділова О.М., к.е.н., доцент

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ

Відповідно до Податкового кодексу України одним із непрямих загальнодержавних податків є податок на додану вартість. Податок на додану вартість характеризується чітко вираженою фіскальною спрямованістю, в той же час справляння податку на додану вартість на більшість товарів, послуг, продуктів значно впливає на фінансово-господарську діяльність платників податку, добробут населення і т.д.

Слід відзначити, що об'єктом оподаткування податком на додану вартість, відповідно до V розділу Податкового кодексу України, є операції платників податку з постачання товарів та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України. Тобто практично всі товари та послуги, окрім виключень передбачених ПКУ обкладаються ПДВ, за визначеними законодавством ставками (20%, 7%, 0%). Крім того, слід додати, що платниками ПДВ є переважна більшість підприємств виробничої сфери, торгівлі, частково сфери послуг.

Механізм впливу ПДВ на фінансовий стан та фінансові результати діяльності підприємств є досить складним та неоднозначним. Він залежить від нормативно-правового забезпечення, специфіки та галузі діяльності. Проте слід відзначити, що в умовах фінансово-економічної кризи, на даний момент перед більшою частиною суб'єктів господарювання гостро стоїть питання виживання. Зниження прибутковості діяльності, падіння фінансової стійкості та платоспроможності змушує підприємства шукати шляхи оптимізації ПДВ, зменшення податкових платежів.

В Україні варто перейти до методики, яка застосовується в ЄС та Росії. Вона полягає у зниженні ставки ПДВ з одночасною ліквідацією усіх пільг. Під час надання пільг певним галузям існує небезпека перетворення короткочасної економічно обґрунтованої підтримки на довготермінову політику перерозподілу доходів держави на користь окремих секторів економіки або підприємств. Скасування пільг з ПДВ спростить адміністрування податку і відновить принцип його нейтральності. Зменшення негативного впливу сплати ПДВ на фінансово-господарську діяльність суб'єктів підприємництва-платників ПДВ може бути досягнуто на основі:

зниження загальної ставки ПДВ;

диференціації ставки податку через створення трьох режимів оподаткування залежно від соціальної значущості товарів;

ліквідації широкого переліку пільг з ПДВ;

своєчасного відшкодування податкового кредиту;

вдосконалення визначення податкових зобов'язань та термінів сплати ПДВ.

Отже, діючий в Україні механізм стягнення податку на додану вартість потребує вдосконалення у напрямку зменшення його впливу на фінансово-господарську діяльність суб'єктів підприємництва.

Цей податок є ціноутворювальним елементом продукції підприємства, тому впливає на обсяги її реалізації. Відволікання обігових коштів, зумовлене сплатою податку, за відсутності реальних джерел їх поповнення та несвоєчасне повернення ПДВ державою призводить до зниження економічної активності, обсягів виробництва, несвоєчасних розрахунків з бюджетом, цільовими фондами, постачальниками та кредиторами. Як наслідок – зниження чистого прибутку призводить до погіршення фінансових результатів та фінансового стану підприємства, що в умовах кризи фінансової системи ставить його на межу виживання і може призвести до банкрутства.

Дев'яткіна О.Ф.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гудима О.В., к.е.н., доцент

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Від раціональної організації бухгалтерського обліку залежить можливість отримання й представлення зацікавленим користувачам всієї необхідної інформації.

Організація бухгалтерського обліку сприяє створенню будь-якого підприємства, та забезпечує його підготовку до ефективної діяльності. Без організованого бухгалтерського обліку не можлива діяльність суб'єктів господарювання, оскільки це суперечить чинному законодавству України.

В умовах ринкової економіки аграрні підприємства здійснюють свою діяльність самостійно, але за умов конкуренції, коли їх самостійні дії обмежуються можливістю кожного з них впливати на загальні умови обігу товарів на ринку, коли підприємство повинне стимулювати виробництво саме тих товарів, яких потребують споживачі. Для ринкової економіки притаманними є такі процеси і явища, як конкуренція, вільне ціноутворення, що складаються під впливом витрат, попиту або на їх поєднанні. У зв'язку з цим виникає потреба в організації такого внутрішньогосподарського обліку, який, будучи часткою бухгалтерського (фінансового) обліку, виконував би завдання, пов'язані з управлінням як підприємства в цілому, так і внутрішніми підрозділами, починаючи із ступеня проектування нового виду продукції і закінчуючи його реалізацією.

Організація бухгалтерського обліку – це комплекс заходів власника підприємства, направлених на забезпечення реєстрації фактів господарського життя, узагальнення їх з метою отримання необхідної інформації для складання звітності та прийняття управлінських рішень.

Однією з важливих передумов раціональної організації обліку є розробка систем організації бухгалтерського обліку, яким визначається зміст, послідовність і строки виконання облікових робіт на підприємстві, порядок одержання інформації, складання і додання звітності.

Однією зі складових технічного напряму організації бухгалтерського обліку сфери аграрного бізнесу є вибір форми його ведення.

Важливою передумовою раціональної організації обліку на аграрному підприємстві є правильна розстановка кадрів на окремих ділянках облікового процесу, встановлення такої структури апарату бухгалтерії, яка як найбільше відповідала б конкретним умовам роботи підприємства. Чисельність облікового апарату і його структура значною мірою залежать від обсягу облікових і контрольних робіт, від форми організації й автоматизації обліку.

Роль головного бухгалтера як організатора бухгалтерського обліку та контролю на підприємстві проявляється у створенні раціонального документообігу.

Отже, збільшення і ускладнення господарських зв'язків в умовах ринку, а звідси – зростання оперативної інформації, необхідної для управління, вимагають подальшого удосконалення організації бухгалтерського обліку, а також підвищення рівня економічних знань та ділової кваліфікації всіх облікових працівників. Раціонально організувати облік можуть тільки спеціалісти, які володіють глибокими знаннями як з методології і техніки бухгалтерського обліку в сільському господарстві, так і з економіки, права, аналізу й аудиту.

Для успішного розвитку підприємницької діяльності та ефективної організації бухгалтерського обліку на аграрному підприємстві необхідною умовою є розвиток соціальної інфраструктури.

Не менш необхідним для ефективної організації бухгалтерського обліку на цих підприємствах є заохочення персоналу, а саме підвищення оплати праці, стимулювання праці персоналу преміями, путівками на відпочинок, одноразовими допомогами.

Дембіцький С.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Болдуєв М.В., д.держ.упр., професор

ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ БАНКІВ

У сучасних умовах провідним видом кредиту є банківський, тобто кредит, котрий надають і одержують банки. Банки є одним з найголовніших джерел кредитування, тобто провідна роль у кредитуванні різних галузей економіки, виробництва та суб'єктів господарювання належить їм. У структурі активних операцій банків традиційно найбільшу питому вагу займають кредитні операції.

Кредитні операції є найбільш ризикованим видом активної діяльності банку. Про це яскраво свідчить, зокрема, питома вага проблемних кредитів у їхніх кредитних портфелях. Кредитний ризик виникає кожного разу, коли банк надає кошти, бере зобов'язання про їх надання, або іншим чином ризикує ними відповідно до кредитних договорів незалежно від того, де відображається операція – на балансі чи поза балансом банку.

Тому актуальність проблеми полягає в тому, що для зменшення кредитного ризику, підвищення дохідності кредитних операцій банки мають впровадити зрозумілу та гнучку систему управління власним кре-

дитним портфелем. За реалій сьогодення із нестабільним та недосконалим законодавством, успішне вирішення цього питання прямо пов'язане із методичним забезпеченням обліково-контрольного процесу кредитних операцій, що є інформаційною підсистемою управління та посиленням ролі внутрішнього контролю банку і, зокрема, його структурного елемента внутрішнього аудиту в банку.

Розглянувши методику внутрішнього аудиту кредитних операцій ПАТ «УкрСиббанк», на наш погляд, під час перевірки відібраних кредитних справ позичальника, службі внутрішнього аудиту ПАТ «УкрСиббанк» доцільно заповнювати по кожному позичальнику «Робочого документу кредитування юридичних та фізичних осіб».

Такий аудиторський документ має містити повну та деталізовану інформацію відповідно щодо кожного позичальника (юридичної або фізичної особи), а саме:

дані щодо позичальника;

повна інформація щодо надання кредиту;

дані щодо керівника та головного бухгалтера позичальника-юридичної особи;

дані стосовно засновників юридичних осіб;

інформація щодо позичальника (інсайдер або пов'язана особа);

відмітка щодо наявності повного пакету документів в кредитній справі;

оцінка фінансового стану позичальника;

дані щодо забезпечення кредиту;

заходи, що прийняті банком по погашенню кредитної заборгованості;

зауваження аудитора до кредитної справи клієнта;

відмітка аудитором оцінки обслуговування боргу, фінансового стану позичальника та відповідної класифікації загальної заборгованості за кредитом;

розрахунок аудитором резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями.

«Робочого документу кредитування юридичних та фізичних осіб» доцільно віднести до постійних, які аудиторами будуть заповнюватися при кожній перевірці. За призначенням він маює: інформативний, перевірочний, розрахунковий, порівняльний, аналітичний та підтверджувальний характер. Інформація наведена у документі буде корисною для аудиторів в подальшому при узагальненні результатів перевірки.

Зварич В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Покатаєва О.В., д.е.н., професор

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Визначальною умовою прийняття вірних рішень стосовно державно-управлінських рішень щодо питань забезпечення економічної безпеки є досконалий аналіз результатів цього оцінювання.

Зараз під критеріями ефективності розуміється «мірило» з допомогою якого оцінюють доцільність та ефективність функціонування системи та управлінського рішення. При цьому головним є те, що критерії , як показник ефективності управління повинні відповідати певним вимогам, а саме вони повинні бути чутливими до змін альтернативних управлінських рішень, охоплюючи всі актуальні проблеми, які можна розв'язати, допускаючи порівнянь його з чимось, а тому мати кількісну чи якісну розмірність.

На жаль, питання оцінювання ефективності державно-управлінських рішень у сфері економічної безпеки України в працях провідних вчених вітчизняних та зарубіжних ґрунтовно не розглядалось.

У своїх працях О.Александрова та Є. Свірідов, що індикаторами економічної безпеки є результат взаємовпливу показників-стимуляторів та показників-дестимуляторів, які можуть визначити рівень економічної безпеки України.

Спираючись на дослідження зарубіжних дослідників М.В. Мясникова, С.С. Полоника та В.В. Пузикова, можна зазначити, що показники, якими характеризується рівень економічної безпеки можуть бути згруповані у сім блоків: показники відображаючі здатність економіки функціонувати в режимі суспільного відтворення, показники, які забезпечують соціальну стабільність, показники, які свідчать про стійкість фінансової системи, показники оптимального функціонування окремих регіонів країни, показники, які характеризують кримінальність економіки, показники, які характеризують мобілізацію вітчизняної економіки в світову та показники розвитку та підтримки наукового потенціалу. Отже, визначені групи показників слугують для визначення соціальної ефективності та доцільності діяльності системи ДУЕБ, тому що в них розкривається головні аспекти соціально-економічного розвитку.

У Методичних рекомендаціях щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, які були затверджені в 2013 році, враховані всі аспекти розвитку економіки України, які необхідні для визначення соціальної ефективності державно-управлінських рішень та здійснення моніторингу загроз економічної безпеки, але, на жаль, не враховано задекларованих державою національних цілей, що вимагають суттєвих втрат часу для розрахунку індексів економічної безпеки.

Передусім для удосконалення даної системи необхідно визначити та обрати основні критерії ефективності організації та функціонування суб'єктів забезпечення економічної безпеки та їх управлінських функцій для кожної окремої підсистеми. При цьому, ми вважаємо, що головна увага повинна бути приділення визначенню критеріїв оцінювання підсистемам моніторингу загрози та пошуку оптимальних управлінських рішень суб'єктів спираючись на важливість виконуваних ними завдань.

М.Шевченко у своїх дослідженнях, визначає групу показників, які характеризують ефективність організаційно-технічного рівня державного механізму реагування на загрози національним інтересам, яка розраховується як середньоарифметичне значення розрахованих показників. Ця система критеріїв, індикаторів та показників значною мірою характеризує ефективність заходів відносно державного реагування на загрози національним інтересам.

Досягнення стійкого стану динамічної рівноваги визначає ефективність прогнозно-аналітичної діяльності та розробки державно-управлінських рішень, які спрямовані на недопущення настання кризи та руйнування економічної системи.

Отже, реалізація даного вектору розвитку, перш за все, повинна здійснюватися з урахуванням змін технологічного та світо господарського укладів, передбачаючи перехід до нового технологічного укладу – нанотехнології, в якому домінуючим ресурсом є людська праці, а його особливостями – автоматизоване виробництво та економіка знань. Але, нехтування цього важливого чинника може призвести до перетворення України у сировинну державу, котра буде приречена на ресурсне, кадрове та інше обслуговування високорозвинених країн. Додатковими критеріями ефективності може стати підготовка та прийняття державно-управлінських рішень стосовна формування в Україні економічних потенціалів за рахунок розвитку, таких наукоємних галузей промисловості, як програмування, біотехнології, нанотехнології, генна інженерія, мікроелектроніка тощо. Тому основними сферами формування економічного потенціалу в сучасній Україні можуть стати: електротехніка, радіоелектроніка, інформаційні технології, атомна енергетика, військово-промисловий комплекс, фармацевтична промисловість, нанотехнології тощо.

Катола О.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Болдуєв М.В., д.держ.упр., професор

РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ НА ВИРОБНИЧОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Розвиток соціально-економічних відносин та інтеграція України з Європейським Союзом передбачає підвищення результативності діяльності підприємств. Зміна умов господарювання внаслідок світової економічної кризи потребує гнучкості і сприйнятливості системи управління до чинників внутрішнього та зовнішнього середовищ, своєчасної та адекватної оцінки господарських ризиків відповідно до цілей функціонування та розвитку підприємства. В умовах поглиблення інтеграційних процесів в країні та дії кризових явищ задовольнити інформаційні потреби управління у процесі прийняття оптимальних рішень покликане функціонування управлінського (внутрішньогосподарського) контролю.

Управлінський облік та контроль дає змогу забезпечити законність господарської діяльності підприємства, збереження його активів, попередження негативного впливу факторів, підвищення ефективності основних бізнес-процесів тощо. Однак, аналіз стану внутрішньогосподарського контролю на підприємствах засвідчив, що ця складова системи управління потребує суттєвого вдосконалення. Це зумовлено тим, що інформація для контролю господарської діяльності доводиться до керівництва із запізненням, коли вже важко вплинути на ефективність діяльності і запобігти втратам.

Згідно з міжнародними нормативами з управлінського обліку, розробленими Комітетом з фінансового і управлінського обліку Ради Міжнародної федерації бухгалтерів (МФБ), управлінський облік може бути визначений як процес виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтерпретації та передачі інформації (одночасно фінансової і операційної), яку використовує керівництво для планування, оцінки і контролю в середині організації та для забезпечення відповідного підзвітного використання ресурсів [1, с. 75].

Управлінський процес не може бути дієвим та ефективним без складання внутрішньої звітності. Саме остання повинна дати необхідну інформацію про рівень матеріальних і трудових витрат, використання засобів виробництва, кількість випущеної продукції, обсяг виконаних робіт (послуг), їх якість, своєчасність виконання тощо.

Основні завдання управлінського обліку на виробничому підприємстві:

своєчасне забезпечення управлінського апарату необхідною і достовірною інформацією про витрати, доходи і фінансові результати від різних видів діяльності підприємства в їх аналітичному розрізі;

надання інформації при складанні контрактів і договірних цін на продукцію;

здійснення деталізованого аналітичного обліку витрат і калькулювання собівартості продукції;

контроль за виконанням норм, стандартів щодо витрачання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів;

розробка прогресивних методів розподілу окремих видів витрат;

упровадження прогресивних систем обліку та управління з використанням ПЕОМ та сучасних інформаційних систем;

розробка поточних і перспективних планів розвитку підприємства;

розробка прийнятних трансфертних цін;

участь у підготовці проектів управлінських рішень.

Виконання перелічених завдань є можливим за умови чіткого їх формулювання керівництвом, належної організації праці облікових працівників та рівня їх кваліфікації.

Література

1. Садовська І.Б., Божидарнік Т.В., Нагірська К.Є. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 688 с.

Ковальова І.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гудима О.В., к.е.н., доцент

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Проблеми обліку основних засобів ніколи не втрачали своєї актуальності і завжди залишалися дискусійними, що знайшло своє відображення у дослідженнях багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Значний внесок у розробку теоретичних основ обліку основних засобів зробили вітчизняні вчені:

З.М. Борисенко, Л.М. Бражнікова, Н.Г. Виговська, С.Ф. Голов, Н.О. Гура, Г. М. Давидов, В.П. Завгородній, А.Г. Загородній, І.Д. Лазаришина, Н. М. Лисенко, В.Ф. Максімова, Я.В. Ошмарін, В.М. Пархоменко, М.С. Пушкар, В. В. Сопко, С. В. Хома, П. Я. Хомин, І. Чалий, М. Г. Чумаченко та багато інших. Ця проблема обґрунтовано висвітлена в наукових працях зарубіжних дослідників: Р. Ентоні, Дж. Ріса, А. Кальмеса, Л.І. Кулікової, К. Маттерна, З. Танхойзера, М. Метьюс, М. Перера, Я. В. Соколова, Б. Твісса, Е. Хендріксена, М. Ван-Бреда та ін.

Основні засоби – це абстракція натурально-речової форми засобів праці, виражена у грошовому вимірнику. Оскільки засоби праці призначені забезпечувати виробничі, адміністративні й соціально-культурні аспекти господарської діяльності підприємства, то всі їх види необхідно визнавати об'єктами основних засобів і в бухгалтерському обліку, і у податкових розрахунках. Такий підхід дасть можливість забезпечити взаємозв'язок натурально-речового і вартісного аспектів обліку та оподаткування основних засобів у процесі створення, розподілу і перерозподілу вартості. Узагальнення результатів досліджень попередників дало змогу зробити висновок, що критерії визнання основних засобів у бухгалтерському обліку, передбачені п. 6 П(С)БО 7 «Основні засоби», є достатніми і надмірна їх деталізація недоцільна. Однак необхідним є доповнення Податкового кодексу України двома важливими пунктами, а саме: 1) основні засоби мають потенційну властивість створювати дохід незалежно від поділу їх за призначенням; 2) об'єкти належать до основних засобів незалежно від сфери їх застосування, оскільки прямо або опосередковано забезпечують господарську діяльність. З огляду на це пропонується об'єкти соціально-культурного призначення (гуртожитки, дитячі садки і табори, бази відпочинку тощо) включати до складу основних засобів у податкових розрахунках і нараховувати на них амортизацію з метою подальшого оновлення. Такий підхід матиме позитивний ефект як на макроекономічному рівні – забезпечить реалізацію права кожного громадянина «на належні, безпечні і здорові умови праці» (ст. 43 Конституції України), так і на мікроекономічному рівні – стимулюватиме власників не тільки створювати належні умови для праці, але й заохочувати працівників.

При дослідженні сутності понять «знос» і «амортизація» встановлено, що знос – це втрата основними засобами своїх первісних фізичних, хімічних, соціальних властивостей та якостей під впливом конкретних причин (пошкодження, деформація, руйнування, підвищення екологічних і соціальних вимог та науково-технічного прогресу). Отже, даний термін доцільно застосовувати лише при характеристиці натуральних показників. Для вартісної оцінки зносу запропоновано використовувати поняття «зношення». При цьому доведено, що за умов збиткової діяльності амортизація не може бути фінансовим ресурсом оновлення основних засобів. Тому застосування рахунку 09 «Амортизаційні відрахування» збитковими підприємствами та відповідне відображення його даних у «Примітках до річної фінансової звітності» та схожих розділах статистичної звітності не має економічного сенсу. З огляду на це автором розроблено пропозицію регламентувати його використання лише підприємствами, що працюють прибутково.

Косменюк І.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Болдуєв М.В., д.держ.упр., професор

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Удосконалення організації бухгалтерського обліку у державному секторі повинно гармонізувати зі статистикою державних фінансів та створенням системи національних рахунків України. Це дасть змогу:

– ефективно керувати наявними ресурсами та оперативно задовольняти першочергові та інші потреби розпорядників бюджетних коштів згідно з прийнятим законом України «Про державний бюджет України»;

– забезпечити прозорість і контроль за цільовим спрямуванням бюджетних коштів;

– своєчасно здійснювати перерахування коштів усім рівням бюджетів для подальшого їх спрямування на виконання соціальних програм органів місцевого самоврядування.

До специфічних особливостей організації бюджетного обліку необхідно віднести:

– контроль виконання кошторису видатків;

– роздільний облік касових та фактичних видатків;

– організацію обліку в розрізі статей бюджетної класифікації;

– сувору відповідність обліку і звітності вимогам нормативних документів;

– галузеву специфіку обліку в установах культури, науки, освіти, управління.

Головні види порушень, що виявляються в установах та організаціях у межах комплексних перевірок бюджетів, характерні для всіх бюджетних установ. Це перевищення кошторисних призначень, порушення законодавства з питань оплати праці, штатної дисципліни, нецільове використання бюджетних коштів, заниження вартості основних засобів.

Головною причиною порушень є недоотримання органами місцевого самоврядування й виконавчої влади норм чинного законодавства на стадіях формування і виконання відповідних бюджетів.

Ще одна проблема – це зростання обсягів фінансування з місцевих бюджетів установ, які утримуються за рахунок коштів державного бюджету.

Вивчення проблем удосконалення теорії і практики обліку в умовах господарської реформи набуває актуального значення , оскільки вони не можуть бути вирішені ізольовано від сучасної організації та управління закладами, інакше облік не виконає свою головну роль дійового засобу контролю, а перетвориться на додаток бюрократичного апарату. Контроль треба здійснювати за певною системою, яка в першу чергу передбачає порядок перевірки:

– дотримання встановлених нормативів;

– дотримання термінів платежів;

– правильність витрачання фонду заробітної плати;

– зберігання товарно-матеріальних цінностей та грошових засобів у місцях їх збереження та використання.

За вказаними напрямками треба здійснювати попередній, поточний та послідовний контроль, де організаційна система контролю-це замкнутий ланцюг. Бухгалтерський облік не може бути ефективним, якщо не виконувати контрольні функції. Разом з тим система контролю не повинна ускладнювати документообіг. Незважаючи на значні успіхи в організації обліку в закладах невиробничої сфери, є ряд теоретичних та методологічних, організаційних проблем.

Важливими чинниками для успішного реформування бухгалтерського обліку бюджетних установ є:

– публічне обговорення та висвітлення результатів через систему засобів масової інформації;

– доступність навчання для відповідних фахівців з точки зору рівня оплати;

– можливість вибору форми навчання.

Костянець О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Покатаєва О.В., д.е.н., професор

УДОСКОНАЛЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Побудова в Україні економіки відкритого типу, різних форм власності та джерел отримання доходів, постійна потреба держави в отриманні фінансових ресурсів і невідповідність існуючої податкової системи вимогам часу зумовили необхідність реформування податкового законодавства.

Податок на прибуток підприємств – це один з ключових податків який формує дохідну частину бюджету України а тому вимагає розкриття інформації стосовно нього в фінансовій звітності підприємств. Податок на прибуток підприємств це прямий податок, сплачуваний підприємствами з прибутку, одержаного від реалізації продукції (робіт, послуг), основних фондів, нематеріальних активів, цінних паперів, валютних цінностей, інших видів фінансових ресурсів та матеріальних цінностей, а також із прибутку від орендних операцій, роялті та від позареалізаційних операцій.

Введення Податкового Кодексу України внесло багато змін в оподаткування прибутку підприємств. Загалом, ефективність цих нововведень залежить від того чи зможуть вони сприяти виходу доходів з тіні. В результаті цього, Україна буде мати одну з найнижчих номінальних ставок податку на прибуток серед країн Європи, хоча номінальна ставка податку не дає можливість порівняти податкове навантаження на суб'єкти господарювання різних країн.

Також відбулися зміни у методі визнання доходів та витрат. В Податковому Кодексі зазначено, що при визначенні дати отримання доходів чи здійснення витрат застосовується метод нарахувань, тобто за датою переходу права власності на товар або за датою підписання акта в разі надання послуг – незалежно від фактичного надходження коштів. 1 Але перехід до методу нарахувань при визначені доходів в умовах зростання дебіторської заборгованості і зменшення практики авансування поставок товарів може негативно вплинути на ліквідність підприємств.

Податковий Кодекс в сфері регулювання податку на прибуток повністю не ліквідував недоліки які існували і були зазначені вище. Попри наближення податкового обліку до бухгалтерського, його ведення все ще залишається громіздким і затратним. Автори Кодексу намагалися перекрити головні схеми мінімізації оподаткування, детально вказуючи, що можна, а що не можна враховувати при розрахунку бази оподаткування. Це в свою чергу вилилося у велику кількість підзаконних нормативно-правових актів, що не полегшило розрахунок бази оподаткування.

Підбиваючи підсумки дослідження можна сказати, що для України дуже важливим на сьогодні є вдосконалення податку на прибуток підприємств. Одним з кроків до такого вдосконалення було прийняття Податкового Кодексу. Проте він не вирішив всіх проблем даного податку, наступним кроком ми вбачаємо прийняття поступових змін до Кодексу, які будуть передбачати:

1) скасування податкового обліку і використання бухгалтерського;

2) запровадження інвестиційного податкового кредиту з податку на прибуток підприємств для суб'єктів господарювання які інвестують кошти в суспільно важливі сфери економіки;

3) підвищення стабільності і прозорості податкового законодавства;

4) активне введення в дію системи електронної звітності.

В ході впровадження нового Податкового законодавства було досягнуто певного прогресу. Разом з тим, мусимо відмітити, що існують недоліки, виправлення яких покращить ситуацію. Поступове запровадження зазначених заходів дозволить вирішити вищеперераховані проблеми та значно вдосконалити систему оподаткування прибутку в Україні.

Таким чином, для поліпшення свого становища Україні необхідно поступово використовувати міжнародний досвід, адаптуючи його до специфіки та умов розвитку нашої країни, створювати умови, в яких майже неможливо буде ухилитися від сплати податкових зобов'язань, що призведе до поступового збільшення надходжень до державного бюджету, а також подбати про те, щоб податкові надходження були доцільно розподілені. За умови ефективного реформування податкової системи Україна матиме шанси стати серйозним суб'єктом податкової конкуренції на світовому просторі.

Коцюба С.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Покатаєва О.В., д.е.н., професор

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ПЛАТІЖНИМИ КАРТКАМИ

Удосконалення бухгалтерського обліку є невід'ємною складовою загальних процесів розвитку економіки України. Упровадження банками нових платіжних інструментів супроводжується розширенням асортименту продуктів з їх використанням, що повинно віднайти адекватне відображення у звітності банку.

Орієнтуючись на ефективну технологію облікового процесу важливо чітко окреслити перелік обліково-операційних процедур на всіх етапах їх здійснення банками. Особливої актуальності набуває це питання з огляду на наявність низки специфічних процедур у функціонуванні карткових платіжних систем, які відрізняють операції з платіжними картками від традиційних форм проведення банківських операцій. Слід врахувати, що у банківській практиці окремі операції взагалі не включені до об'єктів обліку, наприклад, операції вилучення платіжних карток з обігу. Потребують також ґрунтовного методичного опрацювання бухгалтерські процедури з оформлення операцій претензійного циклу (chargeback), удосконалення методики аналітичного обліку та контролю руху коштів на транзитному рахунку.

У процесі дослідження методологічного інструментарію виявлено недосконалість чинного режиму записів за рахунком № 2924 «Транзитний рахунок за операціями, здійсненими з використанням платіжних карток, що актуалізувало питання посилення механізму аналітичної функції в обліковому процесі. З метою його удосконалення запропоновано перелік аналітичних рахунків, застосування яких у практиці вітчизняних банків забезпечить поглиблення контролю, насамперед інвентаризації рахунків, що створює умови для своєчасного і повного завершення розрахунків та унеможливить зловживання з боку працівників банку (табл. 1).

Таблиця 1

Рекомендований перелік аналітичних рахунків до балансового рахунку № 2924 «Транзитний рахунок за операціями, здійсненими з використанням платіжних карток»

№	Аналітичні рахунки
1.	Розрахунки з платіжними системами (кліринг)
2.	Розрахунки за операціями, що здійснюються через ПОС – термінали
3.	Розрахунки з філіями (на основі нетто-позиції)
4.	Розрахунки за операціями торгового еквайрингу
5.	Розрахунки за корпоративними картками співробітників
6.	Поповнення (перекази) карткових рахунків клієнтів
7.	Розрахунки за операціями вилучення платіжних карток
8.	Надлишки (недостачі) готівки при розвантаженні банкомату
9.	Розрахунки з банками учасниками розрахунків (*банки, які уповноважені МПС*)
10.	Емітентські операції претензійного циклу
11.	Еквайрські операції претензійного циклу

Впровадження у практику вітчизняних банків запропонованого переліку аналітичних рахунків забезпечить поглиблення процедур бухгалтерського контролю, насамперед, інвентаризації рахунків та створить умови для своєчасного і повного завершення розрахунків та унеможливить зловживання з боку працівників банку.

Красуцька Ю.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Андрєєва О.І., к.е.н., доцент

ОПОДАТКУВАННЯ В СИСТЕМІ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ: ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ

В умовах сучасної фіскальної політики держави на тлі триваючої економічної кризи і скорочення матеріального виробництва актуальності набуває оптимізація оподаткування в Україні.

Право платника податків вживати заходів, спрямованих на правомірному зменшенні своїх податкових зобов'язань, заснованих на праві всіх суб'єктів права захищати свої охоронювані законом права будь-якими не забороненими законом способами.

Платник податків має право обрати спосіб сплати податків, що дозволяє зменшити ''збиток», заподіяний йому справлянням податків, скориставшись для цих цілей всіма допустимими законом способами, оскільки податок – це безоплатне вилучення у дохід держави певної частини майна платника податків.

Будь-який підхід до проблеми економії і ризику змушує застосовувати комплекс спеціальних заходів щодо маневрування і адаптації до непостійності законодавства та регламентуючих документів. Активна діяльність в цьому напрямку при справедливому посиленні податкового контролю немислима без розуміння принципів податкового планування.

Активні дії платника податків в плануванні фінансово-господарської діяльності організації з метою мінімізації податкових платежів і зборів це і є податкове планування.

Суть головного принципу податкового планування полягає в тому, що кожен платник податків має право використовувати допустимі законом засоби, прийоми і способи для максимального скорочення свого оподаткування.

Оптимізація податків і мінімізація податків – це два основні поняття, які включає в себе податкове планування.

Податкове планування можна визначити, як вибір між різними варіантами методів здійснення діяльності і розміщення активів, спрямованих на досягнення можливо більш низького рівня виникаючих при цьому податкових зобов'язань. Очевидно, що в ідеалі таке планування має бути перспективним, оскільки багато рішень, що приймаються в рамках проведення угод особливо при проведенні великих інвестиційних програм, дуже дорогі, і їх «компенсація» може спричинити за собою великі фінансові втрати.

Необхідність і обсяг податкового планування безпосередньо пов'язані з тяжкістю податкового тягаря в законодавчій чи податковій юрисдикції. Ефективність же податкового планування завжди слід співвідносити з витратами на його проведення.

Збільшення фінансових результатів при економії податкових витрат, а також вирішення завдання не допустити більшої динаміки зростання податкових платежів в порівнянні з динамікою зростання доходу підприємства передбачає оптимізація податків, при податковому плануванні.

Оптимізація податкових платежів, підвищення обсягу оборотних коштів підприємства та збільшення реальних можливостей для подальшого розвитку організації є основними цілями податкового планування. Для максимального збільшення прибутковості фінансово – господарської діяльності та для подальшого ефективного розвитку виробництва організації отримують додаткові можливості за рахунок вишукування найбільш раціональних способів зниження податкових зобов'язань.

З метою оптимізації оподаткування складовими процесами податкового планування є:

– аналіз проблем і постановка задач;

– визначення основних інструментів, які може використовувати в схемі;

– юридична експертиза схеми податкового планування;

– практична реалізація схеми.

Можливості зазнати фінансових втрат, пов'язаних з цим процесом, виражені в грошовому еквіваленті розуміються під ризиками податкової оптимізації. Загальні ризики податкового планування можна оцінити як сукупність можливих прямих втрат (збитків) платника податків при податковій контролі.

Податковими ризиками є:

– ризики податкового контролю;

– ризики посилення податкового тягаря;

– ризики кримінального переслідування.

Як показує практика, більшість ризиків відноситься до реалізації поняття мінімізації, в той же час, грамотний процес оптимізації оподаткування не стандартно зачіпає, як мінімум, два останніх ризику.

Податковий аналіз при податковому плануванні включає визначення особливостей організації фінансово-господарської діяльності господарюючого суб'єкта, переліку основних податків, які належить сплачувати, їх ставки, розміри, пільги, аналіз системи договірних відносин і типових господарських ситуацій.

Мінімізація податкових втрат організації може виступати як завдання податкового планування по якому-небудь конкретному податку; обчислюються на базі одного і того ж об'єкта оподаткування (наприклад, оборотних податків з виручки); по всій сукупності податків і зборів, платником яких є організація, і т. д.

З метою оптимізації оподаткування в якості основних інструментів податкового планування можна виділити наступні:

1. Податкові пільги, передбачені податковим законодавством.

2. Планування форм договірних відносин;

3. Цінова політика угод.

4. Окремі види оподаткування.

5. Спеціальні податкові режими.

6. Пільги, в тому числі, передбачені угодами про уникнення подвійного оподаткування та іншими міжнародними договорами.

7. Облікова політика з метою оподаткування.

Отже, вважаємо основним завданням при організації схеми податкової оптимізації є правильне застосування використовуваних інструментів в рамках чинного законодавства. При цьому схема податкового планування повинна гармонійно вписуватися в оптимальну структуру організації господарської діяльності клієнта, вироблену з урахуванням відповідних вимог чинного нормативного законодавства.

Лєбєдєв О.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гнезділова О.М., к.е.н., доцент

РОЗВИТОК МЕТОДИЧНИХ ОСНОВ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Економічна діяльність підприємств в Україні відбувається в умовах обмеженості інвестиційних ресурсів, що обумовлює необхідність раціонального використання наявних у них основних засобів. Отже, перед підприємствами стають завдання домогтися підвищення використання наявних основних фондів і насамперед їх активної частини.

Значні перетворення, які здійснюються в Україні протягом останніх років спрямовані на реформування господарського механізму, який буде відповідати вимогам ринкової економіки.

Раціональність та оптимальність обліку забезпечує системний підхід до організації облікового процесу. Організація обліку основних засобів повинна бути цілісною, єдиною системою взаємопов'язаних, взаємоузгоджених способів і методів обліку,які охоплюють увесь комплекс облікових процедур з виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації.

Завданнями бухгалтерського обліку основних засобів є:

– контроль за збереженням та ефективним використанням об'єктів;

– правильне й своєчасне оформлення і відображення руху та вибуття об'єктів основних засобів;

– показ наявних цінностей відповідно до прийнятої класифікації;

– своєчасне відображення зносу (амортизації) об'єктів і витрат на їхній ремонт та реконструкцію;

– точне визначення результатів від ліквідації основних засобів.

Основні шляхи удосконалення обліку основних засобів:

1. Вибір оптимальної за складом і обсягом облікової інформації, яка забезпечить реалізацію тих завдань, які поставлені перед обліком основних засобів. На вибір облікових показників впливають чинники протилежного характеру. З одного боку, склад інформації повинен бути достатнім щоб забезпечити не лише потреби обліку, але й інших функцій управління (наприклад аналіз використання об'єктів і контролю за їх збереженням), що використовують облікову інформацію. Але з іншого – одержання надмірної інформації перенасичує облік непотрібними показниками. Це призводить до ускладнення процесу одержання необхідної інформації і ускладнює розробку оптимальних рішень на підприємстві . Тому потрібно враховувати в першу чергу економічний ефект, який отримано від використання цієї інформації. Це сприятиме вибору оптимального обсягу та складу інформації.

2. Розробка та запровадження раціональних схем документообігу , що дозволяли би своєчасно виконувати поставлені завдання при мінімальних витратах трудових, матеріальних та фінансових ресурсів.

3. Удосконалення змісту та складу носіїв інформації з обліку основних засобів. Провівши аналіз змін у законодавчій базі, яка стосується обліку основних засобів, було доведено, що окремі графи типових форм первинних документів втратили свій зміст і на підприємствах не використовуються. Це, наприклад, такі реквізити, як код норми амортизаційних відрахувань, джерело придбання, дата початку сплати за основні засоби.

4. Удосконалення методики нарахування амортизації. Це проблемне питання можна вирішити наступними шляхами:

по-перше необхідно визначити адекватний термін корисного використання об'єкта, який би не впливав на викривлення інформації про основні засоби у фінансовій звітності;

по-друге встановити необхідність нарахування амортизації після місяця, в якому об'єкт основних засобів було введено в експлуатацію.

5. Удосконалення й відображення переоцінки основних засобів в обліку.

Вважається недоцільним результати переоцінки основних засобів відображати як витрати або доходи звітного періоду, бо суть цієї операції полягає не у зміні результатів господарської діяльності підприємства, а у визначенні реальної вартості об'єкта. Це обумовлює доцільність відображення дооцінки та уцінки основних засобів як зміну сальдо рахунків додаткового капіталу.

При операціях обміну варто оцінювати об'єкти основних засобів за справедливою вартістю, а не виходити з їх поділу на подібні чи неподібні об'єкти, що є досить абстрактним положенням.

Всі ці шляхи дозволять гармонізувати вітчизняний облік з міжнародними стандартами та зменшити невідповідність й проблемні питання обліку основних засобів.

Лісна О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Болдуєв М.В., д.держ.упр., професор

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

Заробітна плата як соціально – економічна категорія є, по-перше, основним джерелом грошових доходів працівників, адже її величина значною мірою характеризує рівень добробуту всіх членів суспільства. З іншого боку, її правильна організація зацікавлює працівників підвищувати ефективність власної діяльності, а відтак безпосередньо впливає на темпи й масштаби соціального та економічного розвитку країни.

Заробітну плату як економічну категорію відносять до числа найскладніших. На будь-якому підприємстві цей розділ обліку ведеться в обов'язковому порядку. Тому для кожного бухгалтера важливо знати основи законодавства про працю, з якими проблемами обліку розрахунків з оплати праці він може зіткнутися.

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про оплату праці», під заробітною платою розуміють винагороду, обчислену, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану роботу, надані послуги.

Розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконаної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства.

Фінансування витрат на оплату праці працівників бюджетних установ здійснюється у межах асигнувань, передбачених кошторисом доходів та витрат на ці цілі. Для кожної із бюджетних установ, існують деякі особливості нарахування заробітної плати.

Важливе значення має чітка організація облікової роботи розрахунків з оплати праці на підприємстві, оскільки вона є найбільш відповідальною та трудомісткою.

В Україні існує проблема оцінки розміру мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму та вартості робочої сили. Ці проблеми породжують низку дій, які спричиняють проблеми обліку розрахунків з оплати праці, а відтак, і контролю розрахунків з оплати праці.

Найбільшою проблемою обліку розрахунків із працівниками з оплати праці на сьогодні є недостатня автоматизація даної ділянки обліку та відсутність частини додаткових реквізитів у документах, якими підтверджуються операції з обліку праці та її оплати.

Тому одним із напрямів удосконалення бухгалтерського обліку є зменшення кількості документації завдяки впровадженню багатоденних і накопичувальних документів, використання типових міжвідомчих форм, пристосованих до використання обчислювальної техніки.

На сьогоднішній день заробітна плата виконує відтворювальну, стимулюючу, регуляторну та соціальну функції не повною мірою, унаслідок чого у бюджетній сфері виникає безліч проблем.

Головними недоліками оплати праці у бюджетних галузях є низькі ставки і оклади, незначна міжпосадова диференціація заробітної плати, неадекватна оцінка праці провідних спеціалістів, існування двох паралельних систем оплати працівників бюджетної сфери. Соціально-економічна ситуація, що існує на сьогодні , ускладнюється затримкою виплати заробітної плати працівникам. Сьогодні чітко спостерігається також тенденція різкого відставання рівня заробітної плати працівників бюджетної сфери від рівня заробітної плати працівників позабюджетного сектору економіки, що негативно впливає на престиж професії медика, педагога, соціального, культурно-освітнього працівника, державного службовця і призводить до відтоку кадрів в інші сфери економічної діяльності.

Тому на сьогодні необхідним є вдосконалення оплати праці працівників бюджетної сфери, установлення оптимальної, на основі Єдиної тарифної сітки, диференціації тарифних ставок і посадових окладів різних професійно-кваліфікаційних груп працівників з урахуванням складності та результатів їх праці; усунення необґрунтованих диспропорцій у рівнях оплати праці працівників однакової кваліфікації, які виконують однакову за складністю та функціональними ознаками роботу, а також підвищення зарплати працівників бюджетної сфери.

Питання організації обліку розрахунків з оплати праці та пов'язані з ними проблеми у кожному періоді часу є актуальними, отже, неодмінно потребують подальшого наукового дослідження.

Марич А.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кучерова Г.Ю., д.е.н., професор

УДОСКОНАЛЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Організація обліку розрахунків з дебіторами має стратегічне значення для підприємств будь-якої галузі та форми власності. Результати цього процесу безпосередньо впливають на фінансову стійкість, виконання плану доходів та витрат і, як наслідок, на досягнення стратегічних цілей його розвитку в умовах ринку та забезпечення конкурентоспроможності, прибутковості господарської діяльності. Дебіторська заборгованість – це сума боргів юридичних і фізичних осіб підприємству в готівковій та безготівковій формах, яка виникає внаслідок господарських операцій, що відбулися в результаті минулих подій та підлягають погашенню у майбутньому.

Хоча виникнення дебіторської заборгованості у певних межах – нормальна ознака процесу фінансово-господарської діяльності будь-якого підприємства, зумовленого самою природою та особливостями його діяльності, проте кожен господарюючий суб'єкт зацікавлений в оптимізації її обсягу. Це зумовлено тим, що скорочення дебіторської заборгованості є резервом зниження потреби підприємства в обігових коштах та прискорення швидкості їх обігу. На сьогодні науковцями не вироблено єдиного підходу до класифікації дебіторської заборгованості за різними ознаками, що унеможливлює застосування системного підходу до визнання та оцінки суми й структури цієї заборгованості. Нами пропонується уточнений підхід до класифікації дебіторської заборгованості за різними ознаками, що узагальнено на рис. 1.

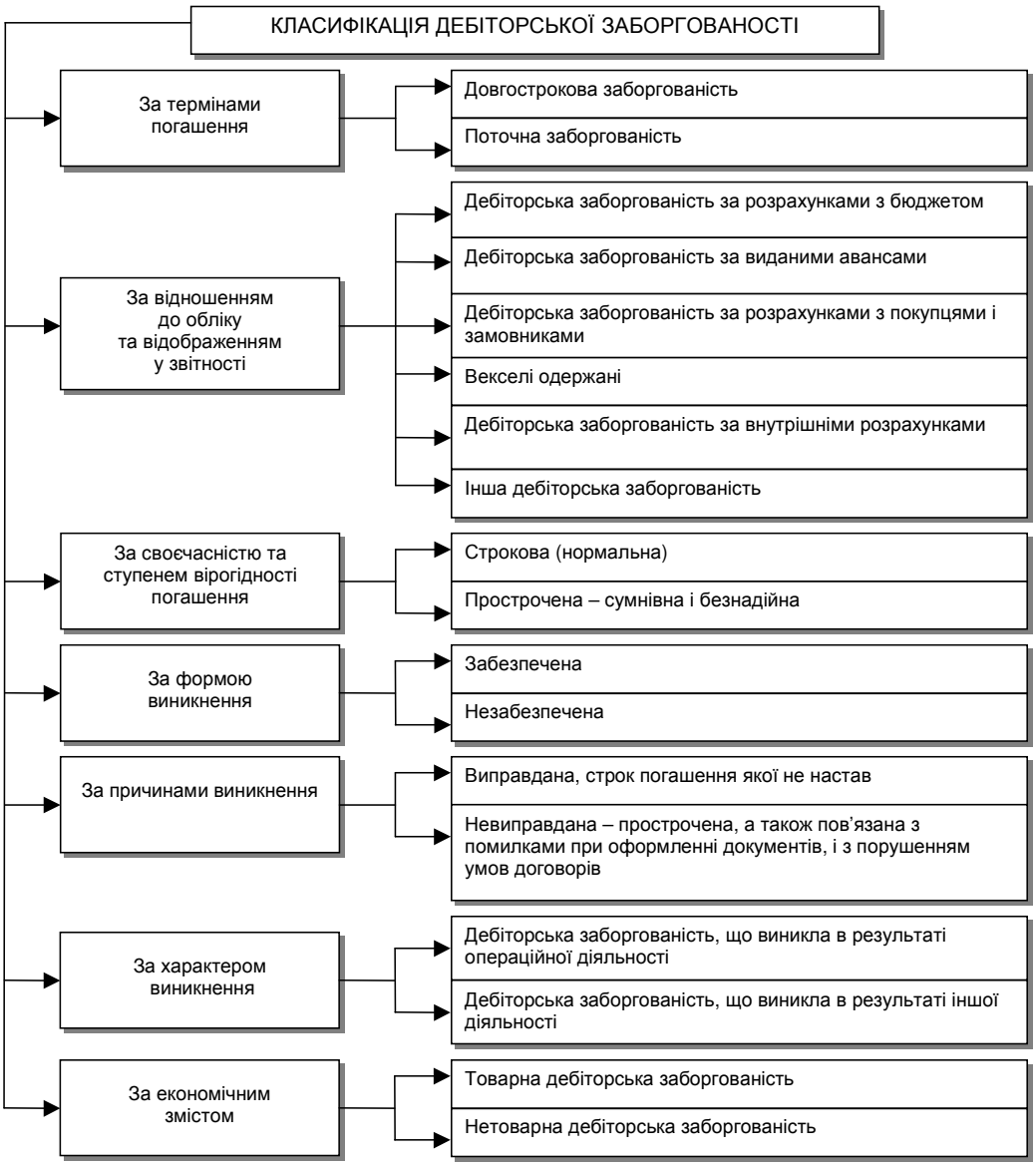

Рис. 1. Рекомендована класифікація дебіторської заборгованості як об'єкта бухгалтерського обліку

Запропонована класифікація дебіторської заборгованості як об'єкта бухгалтерського обліку має велике значення для вдосконалення організації синтетичного й аналітичного обліку поточної та довгострокової дебіторської заборгованості, її аналізу як товарної довгострокової дебіторської заборгованості.

Михайленко О.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Болдуєв М.В., д.держ.упр., професор

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкових відносин підприємства стали юридично і економічно самостійними. У цьому контексті сучасна ринкова кон'юнктура пред'являє особливі, підвищені вимоги як до організації, постановки та ведення бухгалтерського обліку, так і до самих рахункових працівників.

Від кінцевих результатів діяльності підприємства залежить економічна стійкість, платоспроможність і конкурентоспроможність підприємств. Виникає необхідність прийняття своєчасних рішень щодо коригування чинників, оскільки на процес формування фінансових результатів впливають як об'єктивні так і суб'єктивні чинники,. Дієвість і результативність таких впливів в значній мірі залежить від обраної на підприємстві облікової політики, що займає важливе місце в загальній системі управління господарюючого суб'єкта.

Комплексною характеристикою фінансово-господарської діяльності економічного суб'єкта є поняття прибутку. Оскільки, власники зацікавлені, по-перше, в отриманні доходу і, по-друге, в збереженні джерела цього доходу, це є сенсом і кінцевою метою діяльності будь-якого підприємства,.

А ось з точки зору податкового законодавства під прибутком розуміємо економічні вигоди в грошовій або натуральній формі, що враховується в разі можливості її оцінки в тій мірі, в якій таку вигоду можна оцінити, і визначається відповідно до глав «Податок з доходів фізичних осіб», «Податок на прибуток підприємств» ПКУ.

Доходи і витрати – головна турбота як власників, так і фіскальних органів, тому що вони проявляють зацікавленість до їх достовірного обліку, бажаючи впливати на правила такого обліку.

Теоретично і практично існує набір різних варіантів бухгалтерської методології, що дозволяє один і той же факт господарського життя уявити в бухгалтерському обліку абсолютно по-різному.

Сьогодні багато керівників особисто ведуть бухгалтерський облік, причому це пов'язано з тим, що керівники цих підприємств з бажання заощадити на податках не беруть до штатної чисельності бухгалтерів, вважаючи за краще залучати на підставі усної домовленості формально сторонніх осіб, виплачуючи їм заробітну плату, яка також ніде не була зафіксована. Ця обставина в кінцевому рахунку призводить до феномену «сірих зарплат», коли офіційно витрачається більше, ніж заробляється. З іншого боку, відсутність трудового договору з бухгалтером звільняє його від будь-якої формальної відповідальності за результати своєї «професійної» діяльності, що позначається і на якості бухгалтерського праці.

Зараз з метою рівномірного включення майбутніх витрат і платежів у витрати звітного періоду, згідно з обраною облікову політику, підприємство може створювати резерви. Якщо цього не робити, то в деяких місяцях організація матиме прибуток, економічна обґрунтованість якого виявиться вельми сумнівною, а деякі – можуть виявитися збитковими, наприклад, внаслідок необхідності проведення додаткових витрат.

Найбільше потенційний вплив на обсяг фінансових результатів закладено в оцінці списаних товарно-матеріальних цінностей. У нашій країні велику перевагу віддають методу ФІФО, хоча деякі використовують і метод середньозваженої собівартості. Але зараз гостро постає питання повернення методу ЛІФО, який відмінено в Україні з 2005 року.

Метод ЛІФО – кращий спосіб зменшення податкових зобов'язань, так як дозволяє збільшити собівартість списаних цінностей і зменшити величину їх залишку. При виборі такого способу штучно збільшується собівартість, знижується прибуток і зменшується податок на неї. Такий підхід вигідний в умовах зростання цін, так як на собівартість списуються матеріальні цінності за цінами останніх за часом партій (найвищим), а залишок ТМЦ на складі буде оцінюватися за цінами більш ранніх закупівель (нижчими).

Однак, якщо ціни на ТМЦ будуть знижуватися, стане вигідніше вибирати спосіб ФІФО. Якщо ж не представляється можливим зробити з достатнім ступенем впевненості прогноз щодо динаміки цін на товарно-матеріальні цінності, то треба вибирати спосіб оцінки по середній вартості.

Застосування методу ЛІФО в даний час дозволило б істотно знизити величину прибутку і домогтися податкової економії.

Основною ціллю бухгалтерського обліку є забезпечення певних осіб інформацією, необхідною для прийняття правильних рішень, це не тільки і навіть не стільки засіб реєстрації фактів господарського життя і звітності, скільки матеріал для читання і прийняття рішень. Саме він надає значну частину інформації, без якої не можуть працювати ні економіст, ні бухгалтер, ні фінансист.

Різні цілі призводять до вибору й обґрунтування різних методологічних підходів.

Відзначимо, що відсутня відповідальність за не застосування наказу про облікову політику. Самій державі має бути вигідно, щоб економічні суб'єкти користувалися легальними варіантних нормами, а не займалися нелегальними коригуваннями або так званим «креативним» обліком.

Бухгалтерське бачення факту господарського життя і його відображення в регістрах обліку ставиться вище закону, законодавчо встановленої процедури. Тобто суб'єктивне бачення ставиться вище закону. При цьому показник фінансового результату виводиться в тому розмірі, який необхідний власнику.

На нашу думку «креативізму» необхідно сприймати як творчий, нестандартний, нешаблонний підхід до реєстрації фактів господарського життя, але при цьому в рамках закону. У цьому контексті сама облікова політика виступає елементом «креативного» бухгалтерського обліку, оскільки грамотно складений наказ про облікову політику з одного боку дозволяє домогтися формування дієвого механізму управління фінансовими результатами і, з іншого боку, характеризує рівень професіоналізму і ментальності людини, яка склала його.

Від того, наскільки сумлінно і вдумливо поставляться головний бухгалтер і керівник до формування та утвердження облікової політики в умовах постійних змін в нормативно-правовій базі, залежить майбутнє підприємства.

Обравши облікову політику і належним чином оформивши документацію, тим більше передавши її в фіскальні органи, слід дотримуватися облікової політики відповідно до послідовності її застосування, простіше кажучи, не забувати про неї.

Оскільки правила обліку допускають альтернативний вибір і їх тлумачення неоднозначні, остільки облікова політика стає рівнозначною самому обліку: без неї неможливо дізнатися правила обліку. В обліку не повинно бути монополій: кожен бухгалтер повинен мати можливість розуміти своїх колег, але не всі колеги повинні слухатися одного бухгалтера.

Облікова політика як будь-яке явище може як розширюватися, так і звужуватися. Це певний коридор, що надається законодавством, в рамках якого власник має абсолютно легальне право впливати на величину фінансового результату.

Виходячи з вище викладеного, облікова політика повинна бути тим стрижнем, навколо і на основі якого формуються всі інші внутрішні організаційно-розпорядчі документи, що регулюють фінансово-господарську діяльність і виключають виникнення проблем у взаєминах з персоналом, контрагентами за господарськими договорами, податковими та іншими контролюючими органами , оскільки, чим більше відставання в обліку, тим більша ймовірність виникнення зловживань.

Найко А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гудима О.В., к.е.н., доцент

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Сьогодні одним з основних чинників економічного розвитку держави, збільшення обсягів виробництва продукції на підприємствах є забезпеченість їх основними засобами у необхідній кількості і якості, а також підвищення ефективності їх використання.

Успішному функціонуванню підприємства сприяє своєчасне оновлення основних засобів та ефективність застосування техніки і технології. Саме це забезпечить випуск конкурентоспроможної продукції, що буде сприяти задоволенню існуючих потреб ринку і отримання відповідного місця підприємства на ринку. Однак, виконання зазначених умов потребує регулярного контролю за ефективністю використання основних засобів.

Особливу увагу проблемним питанням щодо ефективної організації обліку основних засобів на підприємствах присвятили такі учені-економісти як Л.А. Богдановска, Ф.Ф. Бутинець, Е.Е. Ермоловіч, Г.В. Савицька та інші. Слід зауважити, що на сьогодні внески вчених, економістів полягають в теоретичних методичних аспектах в області обліку основних засобів.

Основним завданням обліку основних засобів є надання повної, правдивої та неупередженої інформації щодо них. Вивчення організації та ведення облікової та аналітичної роботи на ділянці обліку основних засобів окремих підприємств переробної галузі показало, що облікова робота на підприємствах ведеться в цілому з дотриманням вимог нормативної бази обліку. Працівники бухгалтерії кваліфіковано здійснюють облікову роботу та впроваджують вимоги змін законодавства в практику обліку.

Одним з недоліків організації облікової роботи на підприємствах є недостатній контроль за роботою матеріально-відповідальних осіб, які мають нести відповідальність за збереження основних засобів. На підприємствах існують випадки, коли внутрішнє переміщення основних засобів не оформлюється відповідним первинним документом, якщо матеріально-відповідальна особа не змінюється. У деяких випадках документально не відображається виведення основних засобів з експлуатації на час капітального ремонту (якщо його термін незначний). Не ведеться управлінський облік витрат на ремонт, хоча і витрати на підприємствах здійснюються постійно і виникають в ході ремонтів, які виконані самостійно працівниками підприємств, так і залученими за договором сторонніми виконавцями. Необхідно зазначити, що на підприємствах проблеми організації обліку основних засобів можна розглядати як проблеми організаційного (відображення витрат на ремонт основних засобів), технологічного (єдина інформаційна система) і документального (оптимізація форм первинної документації) блоку.

Отже, для більш ефективної організації обліку основних засобів підприємства повинні:

– контролювати обов'язкове документальне оформлення операцій з внутрішнього переміщення основних засобів, планового та позапланового поточного та капітального проведення ремонту основних засобів;

– розробити внутрішні документи управлінського обліку для можливості оперативно аналізувати рівень витрат на ремонт та приймати управлінські рішення про його доцільність чи доцільність залучення виконавців ремонтних робіт зі сторони.

На державному рівні з метою усунення проблем організації обліку основних засобів необхідно удосконалити шляхом спрощення методико-організаційних аспектів бухгалтерського обліку основних засобів та узгодити відповідні нормативно-правові документи.

Натяган М.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гудима О.В., к.е.н., доцент

ЗАСТОСУВАННЯ АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР В АУДИТІ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Необхідним елементом процесу аудиту підприємств АПК всіх його підрозділів є аналітичні процедури, що передбачають вивчення інформації шляхом аналізу та зіставлення відповідних показників суб'єкта господарювання з метою виявлення незвичайних або невірно відображених у системі обліку фактів господарської діяльності підприємства та встановлення причин виявлених помилок та перекручень.

На сьогодні коли ще не вирішені проблеми відповідності показників бухгалтерської та статистичної звітності щодо роботи автотранспортних підприємств та використання рухомого складу в системі АПК, операти-

вного збору та накопичення інформації щодо роботи автомобільного транспорту, формування реальної собівартості автомобільних послуг та її впливу при визначенні фінансових результатів діяльності сільськогосподарських чи автотранспортних підприємств, роль та значення аналітичних процедур при їх аудиті досить значна. Застосування аналітичних процедур при аудиті підприємств АПК дозволить не тільки виявити помилки та перекручення в фінансовій звітності, але й визначити існуючи проблеми в організації первинного та оперативного обліку з використання автомобільного транспорту та визначити шляхи їх усунення.

Аналітичні процедури полягають в аналізі співвідношень та тенденцій. За результатами аналітичні процедур оцінюються зміни в діяльності підприємств помилки фінансової звітності. Аналітичні процедури проводяться, в основному, у разі надходження додатково інформації, яка не узгоджується з очікуваною.

Застосування аналітичних процедур в аудиті передбачає використання певного масиву економічної інформації, яку в залежності від ступеню пізнання можна поділити на дані, інформацію та знання.

Під час проведення аудиту дані можуть збиратись задля різних цілей. Звичайно, дані збирають для того, щоб можна було описати об'єкт аудиту, оцінити і виміряти результати й наслідки, а також, перевіряючи гіпотезу, пояснити діяльність з огляду на недоліки у праці тих, кого перевіряють.

В процесі аудиту застосування аналітичних процедур дозволяє аудитору одержати таку кількість аудиторських доказів, яка б забезпечила спроможність зробити необхідні висновки, при використанні яких буде підготовлено аудиторський висновок. Аудиторські докази одержуються в результаті належного поєднання тестів систем контролю та процедур перевірки на суттєвість. За деяких обставин докази можуть бути одержані тільки в результаті процедур перевірки на суттєвість.

Для сприяння кількісному аналізу буває корисним обернути якісні дані на кількісні. Вони можуть бути трансформовані у кількісні дані з використанням таких формулювань, як «двоє з п'ятнадцяти опитаних» і т. ін. Різні види даних часто збираються з використанням різноманітних методів, що дозволяє аудитору виконувати різні види аналізу даних.

Застосування аналітичних процедур на стадії планування аудиту в автотранспортних ланках АПК необхідне для більш правильного розуміння характеру підприємницької діяльності та визначення зон потенційного ризику. При цьому використовується як фінансова інформація джерелом якої є фінансова звітність, так і інформація не фінансового характеру про наявність та використання рухомого складу джерелом якої є бухгалтерська, статистична та оперативна звітність підприємств

При необхідності використовувати аналітичні процедури в процесі аудиту необхідно:

– чітко визначити мету застосування аналітичних процедур та рівень довіри до їх результатів;

– розглянути характер діяльності підприємства та мінімальний рівень, на якому інформація може бути роздрібнена, наприклад, аналітичні процедури можуть бути більш ефективними, коли вони застосовуються до фінансової інформації щодо окремих ділянок діяльності або звітності окремих структурних підрозділів , ніж коли вони застосовуються щодо зведеної звітності такого підприємства;

– враховувати доступність до фінансової інформації, її надійність та доречність в залежності від джерел її надходження;

– враховувати можливість порівняння доступної інформації з плановими показниками, показниками минулих періодів та інших підприємств;

– враховувати знання отримані протягом попередніх перевірок, разом з оцінкою аудитором ефективності систем обліку та внутрішнього контролю і типів проблем, які в попередніх періодах привели до збільшення кількості правок у фінансовій звітності.

На стадії завершення аудиту аналітичні процедури застосовуються при формуванні аудиторського висновку, коли він формує висновок про відповідність фінансової звітності. Висновки, зроблені в результаті таких процедур, використовуються для підтвердження висновків, сформованих під час аудиту окремих частин або елементів фінансової звітності підприємства, і допомагають в цілому прийти до цілісного та всебічного уявлення про достовірність фінансової звітності підприємства.

Якщо за результатами аналітичних процедур аудитор приходить до висновку, що існують значні відхилення даних або взаємозв'язки, які не сумісні з іншою інформацією він повинен зробити дослідження та отримати відповідні пояснення та підтверджувальні докази.

В цілому необхідність застосування аналітичних процедур в аудиті та їх глибина визначається в залежності від предмету дослідження, мети аудиту, та бачення шляхів її досягнення аудитором. Але слід зауважити, що аудит автотранспортних ланок АПК в яких фінансові показники знаходяться у тісному взаємозв'язку з експлуатаційними показниками використання автомобільного транспорту, передбачає обов'язкове застосування аналітичних процедур в аудиторському процесі.

Препешнюк Л.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Покатаєва О.В., д.е.н., професор

ФОРМУВАННЯ РЕЗЕРВУ ВІДПУСТОК НА ПІДПРИЄМСТВІ: БУХГАЛТЕРСЬКІ ТА ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ

Створення резерву – це фінансова процедура, яку виконують при затвердженні днів відпочинку для співробітників. На думку експертів, вона є оціночним зобов'язанням. Її проводять з метою офіційно підтвердити факт наявності обов'язків організації перед своїм персоналом станом на звітний період. Створення резервів виплат відпусток є обов'язковим для усіх підприємств. Національними стандартами передбачений виняток із цього правила лише для юридичних осіб, що є платниками єдиного податку (абзац 3 пункт 8, підпункт 2 пункт 2 розділ І П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва») та суб'єктів мікропідприємництва, а саме юридичних осіб, середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) у яких не перевищує 10 осіб і річний дохід від будь-якої діяльності не більше ніж сума, еквівалентна 2 млн євро, визначена за середньорічним курсом НБУ. Тож лише вони можуть вибирати – створювати їм

такий резерв чи ні. Зрозуміло, що свій вибір такі суб'єкти зазначають у розпорядчому документі про облікову політику підприємства.

Резерв відпусток розраховують щомісяця й відображають його у витратах поточного періоду. Залежно від того, де чи ким працює відповідний працівник, під якого резервують відпускні, суму резерву включають до відповідних витрат діяльності. Тобто в бухгалтерських записах нарахування резерву на оплату відпусток показують так: Дт 23, 91, 92, 93, 949 Кт 471 «Забезпечення виплат відпусток».

Створюють резерви відпусток, аби «забезпечити» подальші витрати на їх оплату. Інакше кажучи, це роблять для того, щоб забезпечити рівномірний розподіл витрат на оплату працівникам відпусток протягом року. Це потрібно для того аби не завищити бухгалтерських витрат (не перекрутити фінансову звітність) у період масових відпусток. А для виробничих підприємств ще й для того, щоб правильно сформувати собівартість (рівномірно віднести на собівартість витрати на оплату відпусток виробничих робітників).

Так створення резерву дає можливість у період масових відпусток працівників (наприклад, влітку) уникнути в бухгалтерському обліку різкого зростання витрат. Або у випадку одномоментної оплати чи компенсації невикористаних працівником відпусток у разі його звільнення.

Резерв відпусток умовно складається з двох складових, а саме забезпечення за невикористаними відпустками попередніх років і забезпечення на виплату відпусток поточного року.

На кінець року підприємство зобов'язане провести інвентаризацію залишку суми зарезервованих відпускних й визначити (підтвердити) їх достатність покривати весь розмір майбутньої виплати відпусток (з урахуванням нарахованого на них єдиного соціального внеску), у тому числі за відпустки, що були невикористані у звітному році. Такий залишок резерву відпусток переходить на наступний рік як початкове кредитове сальдо субрахунку 471 «Забезпечення виплат відпусток».

Таким чином у випадку якщо підприємство тільки в поточному році почало нараховувати резерв відпусток то у бухгалтерському обліку такого підприємства до витрат поточного періоду віднесено лише резервні відрахування відповідно до заробітної плати працівників лише цього року.

З метою донарахування в бухгалтерський обліку резерв під невикористані відпустки попередніх років, потрібно здійснити коригувальні записи щодо виправлення бухгалтерської помилки. Оскільки така бухгалтерська помилка впливає на бухгалтерських фінансовий результат попередніх років, то вона виправляється за рахунок коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року – додатковою кореспонденцією Дт 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» Кт 471 «Забезпечення виплат відпусток». Така бухгалтерська кореспонденція пояснюється розумінням того, що для бухгалтерського обліку суми на оплату таких минулорічних відпускних є витратами попередніх років, а не поточного.

Щодо впливу цих операцій на оподаткування прибутку підприємства то тат так само визначається, що до витрат періоду можна віднести лише ті витрати, які відносяться до зароблених відпусток звітного календарного року

Перша ситуація за якої підприємство у 2015 році не створювало резерву відпусток і кореспонденцій Дт 23,91,92,93,94 Кт 471 «Забезпечення виплат відпусток» у нього не було. Припустімо, що станом на 01.01.2016 р. у підприємства не було невикористаних працівниками відпусток попередніх років.

У звітному році це підприємство також вирішило не створювати резерву виплат відпусток. Тобто нарахування відпускних працівникам за відпустки, які зароблені саме за поточний рік, воно відображало на бухгалтерських рахунках записом Дт 23, 91, 92, 93, 94 Кт 661, 651.

За результатами дослідження вважаємо доцільним зробити такі висновки:

– сам факт того, що підприємство не створювало резерв відпусток ще не може бути підставою для не врахування фіскальною службою у податковому обліку витрат на виплату відпусток працівникам підприємства. Проте ця методична помилка викривляє витрати між звітними періодами, а саме в одному періоді можливе їх заниження, в іншому – завищення.

– якщо в підприємства немає невикористаних відпусток, тобто всі працівники з року в рік повністю використовують відпустки, то нестворення резерву виплати відпусток не призводить до завищення витрат і, відповідно, до заниження податку на прибуток;

– заниження прибутку можливе, коли в поточному періоді підприємство нараховує відпускні за відпустки попередніх років не за рахунок раніше створеного резерву, а безпосередньо через витрати поточного періоду;

Слід констатувати, що фактично саме відсутність «перехідного» резерву за невикористаними відпустками попередніх років створює ризик заниження податку на прибуток поточного року. Щоправда це відбувається лише якщо у звітному році здійснюється нарахування відпускних за минулорічні відпустки. А ось у випадку коли у звітному році підприємство нараховує поточно-звітні відпускні своїм співробітникам й робить це не за рахунок резерву, а за рахунок витрат періоду заниження прибутку не відбувається.

Таким чином, нестворення резерву відпусток не призводить до заниження податку на прибуток у тому звітному періоді, коли він мав би бути створений. Але нестворення «відпускного» резерву в одному періоді може спричинити завищення витрат в іншому.

Татарська М.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гнезділова О.М., к.е.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ВЛАСНИХ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ І ДАВАЛЬНИЦЬКОЇ СИРОВИНИ

Необхідною передумовою успішного здійснення виробничого процесу є наявність достатньої кількості виробничих запасів, які є важливою частиною активів підприємства, а на підприємствах переробної галузі складають до 80% фактичної собівартості виготовленої продукції.

Для ефективного розвитку та зростання виробничого потенціалу господарських підприємств необхідно створити сучасну систему управління виробництвом, в основу якої має бути покладено формування інформації про виробничі запаси підприємства.

Для підприємства виробничі запаси є одним із найважливіших активів, які з-поміж іншого перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг. Отже, виробничі запаси є основною складовою виручки від реалізації готової продукції і, відповідно, прибутку підприємства, на що зрештою направлено всю діяльність підприємства.

Належним чином організований облік наявності та рух власних виробничих запасів та давальницької сировини має суттєве значення в управлінні виробничою діяльністю кожного підприємства та в контролі за зберіганням матеріальних цінностей. У зв'язку з цим постійно виникає необхідність удосконалення існуючої практики організації обліку, аналізу та запасів на конкретному підприємстві. Формування достовірної інформації про наявність та рух виробничих запасів і давальницької сировини, правильне ведення їх синтетичного та аналітичного обліку, своєчасне проведення інвентаризації та правильне відображення в обліку її результатів забезпечить достовірність фінансової звітності.

Для забезпечення безперебійної роботи виробництва на складах підприємства завжди мають бути виробничі запаси в межах норм, передбачених потребою підприємства. Бухгалтерський облік має забезпечити контроль за залишками, надходженням і витратами виробничих запасів на складі, що є важливою умовою для забезпечення збереження власності підприємства.

Важливою умовою правильної організації обліку виробничих запасів є їхнє правильне групування. На різних підприємствах виробничі запаси можуть мати різне призначення залежно від функції, яку вони виконують у процесі виробництва. Так, наприклад, дошки на меблевій фабриці створюють основу готової продукції – меблів, а на машинобудівному заводі, сироробному, м`ясокомбінаті дошки використовуються для поточного ремонту будівель тощо і безпосередньої участі у виробництві готової продукції не беруть. Тому важливо правильно згрупувати (класифікувати) матеріальні цінності на підприємстві за їх призначенням та роллю у процесі виробництва.

Правильна організація обліку матеріалів забезпечується наявністю точного ваговимірювального господарства, своєчасним проведенням інвентаризацій, встановленням чіткого документообігу, широким впровадженням засобів автоматизації облікових робіт.

Література

1. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затверджено наказом МФУ від 10.01.2007 № 2. URL: http: // search. ligazakon.ua.

Тімощенко В.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гнезділова О.М., к.е.н., доцент

ПОЛІТИКА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Особливістю малих підприємств є наявність значного рівня інвестиційної мотивації, що зумовлено єдністю функцій підприємця, власника й керівника в одній особі. Необхідно домогтися збільшення числа малих підприємств і підвищення ефективності роботи вже існуючих суб'єктів малого бізнесу для того,щоб розвиток української економіки набув інноваційний характер. Динамічний, гнучкий капітал малих підприємств активізує підприємницькі функції, особливо на етапі виходу підприємства на ринок. Малі розміри і високий рівень адаптації малого підприємства до змін ринкових умов полегшують провадження інновацій на всіх етапах їх життєвого циклу. Через це саме малі підприємництва виявляється найбільш пристосованим до впровадження інновацій.

Треба зазначити що інноваційний потенціал малих підприємств у сучасних умовах залишається не повною мірою реалізованим в силу дії ряду наступних чинників: високих адміністративних перешкод, високих транзакційних витрат, функціональної непристосованості різноманітних елементів існуючої виробничої, технологічної, ринкової, інформаційної інфраструктури, а також фінансово-кредитних інститутів до потреб малого підприємництва.

Недостатня компетентність управління, яка найчастіше спостерігається на малих підприємствах, є серйозним обмеженням розвитку малого бізнесу. Маючи обмежений або односторонній досвід, керівники малих підприємств не завжди приймають оптимальні з економічної точки зору рішення.

Звичайно, суб'єкти малого бізнесу мають дуже обмежений фінансовий потенціал, що не дозволяє їм використовувати працю висококваліфікованих фахівців в області бухгалтерського обліку, оподаткування та інших галузей знань, у зв'язку з чим суб'єкт виявляється нездатний розібратися в складній системі українського законодавства, яке регулює питання щодо провадження фінансово-господарської діяльності, роблячи його бізнес вразливим для численних контролюючих органів і недобросовісних конкурентів. Складність і недосконалість податкового законодавства, жорсткий контроль його дотримання призводять до того, що вся діяльність бухгалтерської служби на малому підприємстві спрямована на те, щоб розрахувати належні до сплати суми податків і уникнути опіки з боку податкових органів.

У результаті, з одного боку, залишається нереалізованою одна з головних функцій бухгалтерського обліку (ст. 3.1 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні») – надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої і неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. Недосконалість нормативно-правової бази в галузі бухгалтерського обліку, аудиту і оподаткування малих підприємств призводить до неякісного відображення інформації в бухгалтерському обліку і звітності малого підприємства і, як наслідок, до прийняття неефективних рішень.

З іншого боку, податковий облік на малих підприємствах не ведеться зовсім, чи ведеться недостатньо якісно. Майже не використовуються можливості податкового планування та економії податкових платежів, що надаються як загальними, так і спеціальними режимами оподаткування.

Дана ситуацію можна пояснити специфікою організації облікової роботи на малих підприємствах. По-перше слід відзначити незначну або повну відсутність поділу праці серед працівників бухгалтерських служб малих підприємств. У більшості випадків на малому підприємстві всі бухгалтерські функції виконуються однією посадовою особою, бухгалтером. Одночасно на бухгалтера покладається ряд суміжних, а іноді і зовсім невластивих йому функцій, які на середніх і великих підприємствах виконуються окремими підрозділами. Ведення кадрового обліку, вирішення юридичних питань, підготовки проектів договорів, оформлення пакету документів, необхідних для отримання кредитів та інших позикових коштів, складання бізнес-планів, виконання функцій фінансового менеджменту на малих підприємствах покладається на бухгалтерію.

Цілком зрозуміло, що в подібній ситуації бухгалтер найчастіше прагне до того, щоб скоротити обсяг виконуваної роботи. На практиці часто бухгалтерський і податковий облік ведуться таким чином, щоб полегшити і спростити сам процес обліку, не дивлячись на те, як подібне спрощення впливає на фінансові показники роботи підприємства. Ще однією проблемою є проблема недостатньої кваліфікації бухгалтерів, які працюють на малих підприємствах. Малі підприємства, з одного боку, не мають достатніх коштів для того, щоб найняти кваліфікованих високооплачуваних фахівців, з іншого боку, робота на таких підприємствах найчастіше не є престижною, навіть при наявності певних коштів, які можуть бути спрямовані на оплату праці такого спеціаліста. Крім того, працівники намагаються уникати малі підприємства в силу загальновідомої нестабільності їх діяльності.

Таким чином, з одного боку, вкрай важко привернути до бухгалтерії малого підприємства кваліфікованого фахівця з податкового обліку. З іншого – незначний поділ праці призводить до того, що такий фахівець, навіть якщо він знайдений, виявляється завантажений невластивими для нього функціями.

Проблеми недостатнього професіоналізму в управлінні окремими сферами діяльності малих підприємств і, зокрема, проблеми не достатньо кваліфікованого ведення податкового обліку є однією з основних причин, які обмежують розвиток малого бізнесу. Більша частина цих проблем може бути вирішена за рахунок асоціацій малих підприємств, але, на жаль, в даний час в Україні такі організації виконують, в першу чергу, представницькі функції і в меншому ступені орієнтовані на вирішення проблем, що виникають у ході поточної діяльності малих підприємств. Однак вони можуть виконувати управлінські, консалтингові та дослідницькі функції, що в кінцевому результаті посилить організаційні можливості кожного члена асоціації.

Якщо окремі супутні види діяльності малим підприємствам представляються обтяжливими, через грошові проблеми або інші, на допомогу приходить аутсорсинг. Це прекрасна нагода отримати якісні послуги без додаткових витрат.

Аутсорсинг є необхідною умовою професійного виконання ряду функцій на малих підприємствах і, зокрема, дозволяє забезпечити ведення на належному рівні бухгалтерського і податкового обліку. Для конкретного малого підприємства використання послуг сторонніх фахівців пов'язано з додатковими витратами, як на пошук фахівця, так і на оплату його роботи. Посередництво асоціацій малого бізнесу дозволило б не тільки знизити витрати на пошук фахівців, які мають необхідну кваліфікацію, але й залучити професіоналів більш високого рівня. Також необхідно відзначити, що постійне співробітництво зазвичай обходиться дешевше, ніж одноразове залучення фахівця. Крім того, співпраця на постійній основі з асоціаціями малих підприємств дозволяє фахівцеві отримати досвід і додаткову кваліфікацію саме в області роботи з малими підприємствами. При інших рівних умовах, посередництво асоціацій в залученні фахівців і централізація вищеназваних функцій дає змогу малим підприємствам отримати послуги більш високої якості при менших витратах.

Оскільки основою швидкого виходу певної адміністративної території з економічної кризи та подальшої економічної стабільності є розвиток саме системи малого підприємництва вважаємо за доцільне рекомендувати місцевим радам передбачити фінансування (часткове фінансування) бухгалтерських (аудиторських) фірм які б надавали послуги такого аутсорсингу. Доцільно створити координаційний центр що б забезпечував координацію діяльності таких фірм, підвищення рівня кваліфікації бухгалтерів та підприємців у сфері малого бізнесу, здійснював вивчення інтересів бухгалтерів та підприємців у сфері малого бізнесу та визначав можливі напрями їх задоволення та підтримки малих підприємств.

Література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 40. – ст.365.

2. Ляшенко В.І., Тульку Я.І. Мале інноваційне підприємництво як об'єкт державної інноваційної політики / В.І. Ляшенко, Я.І. Тульку // Економічні інновації. – 2015. – Випуск № 59.– С. 219-227

3. Маліков В.В. Проблеми організації обліку на підприємствах малого бізнесу в Україні / В.В. Маліков // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2014. – № 48. – С. 128-132.

Ткач Г.Є.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гудима О.В., к.е.н., доцент

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В умовах ринкової економіки підприємства й організації здійснюють свою діяльність самостійно, але за умов конкуренції, коли їх самостійні дії обмежуються можливістю кожного з них впливати на загальні умови обігу товарів на ринку, коли підприємство повинне стимулювати виробництво саме тих товарів, яких потребують споживачі. Для ринкової економіки притаманними є такі процеси і явища, як конкуренція, вільне ціноутворення, що складаються під впливом витрат, попиту або на їх поєднанні. У зв'язку з цим виникає

потреба в організації такого внутрішньогосподарського обліку, який, будучи часткою бухгалтерського (фінансового) обліку, виконував би завдання, пов'язані з управлінням як підприємства в цілому, так і внутрішніми підрозділами, починаючи із ступеня проектування нового товару і закінчуючи його реалізацією.

Організація бухгалтерського обліку – це комплекс заходів власника підприємства, направлених на забезпечення реєстрації фактів господарського життя, узагальнення їх з метою отримання необхідної інформації для складання звітності та прийняття управлінських рішень.

Організація бухгалтерського обліку сприяє створенню підприємства, та забезпечує його підготовку до ефективної діяльності. Без організованого бухгалтерського обліку не можлива діяльність суб'єктів господарювання, оскільки це суперечить чинному законодавству України.

Від раціональної організації бухгалтерського обліку залежить можливість отримання й представлення зацікавленим користувачам всієї необхідної інформації.

Однією з важливих передумов раціональної організації обліку є розробка систем організації бухгалтерського обліку, яким визначається зміст, послідовність і строки виконання облікових робіт на підприємстві, порядок одержання інформації, складання і додання звітності.

Однією зі складових технічного напряму організації бухгалтерського обліку є вибір форми його ведення.

Важливою передумовою раціональної організації обліку на підприємстві є правильна розстановка кадрів на окремих ділянках облікового процесу, встановлення такої структури апарату бухгалтерії, яка як найбільше відповідала б конкретним умовам роботи підприємства. Чисельність облікового апарату і його структура значною мірою залежать від обсягу облікових і контрольних робіт, від форми організації й автоматизації обліку.

Роль головного бухгалтера як організатора бухгалтерського обліку та контролю на підприємстві проявляється у створенні раціонального документообігу.

Отже, збільшення і ускладнення господарських зв'язків в умовах ринку, а звідси – зростання оперативної інформації, необхідної для управління, вимагають подальшого удосконалення організації бухгалтерського обліку, а також підвищення рівня економічних знань та ділової кваліфікації всіх облікових працівників. Раціонально організувати облік можуть тільки спеціалісти, які володіють глибокими знаннями як з методології і техніки бухгалтерського обліку, так і з економіки, права, аналізу й аудиту.

Для успішного розвитку підприємницької діяльності та ефективної організації бухгалтерського обліку на підприємстві необхідною умовою є розвиток соціальної інфраструктури.

Не менш необхідним для ефективної організації бухгалтерського обліку на підприємстві є заохочення персоналу, а саме підвищення оплати праці, стимулювання праці персоналу преміями, путівками на відпочинок, одноразовими допомогами.

Тополь О.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Бугай І.В., к.е.н., доцент

МИТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИТНИХ ІНТЕРЕСІВ

Вагоме місце в подоланні існуючих серединних дисбалансів інтеграції України до ЄС займає структура тотожної митної політики держави, яка б дозволила скоротити ризики у галузі зовнішніх економічних відносин.

Глобальні процеси, які існують сьогодні, не відбуваються хаотично, а є раціонально організованими та керованими.

Жодна країна не здатна розвиватись ізольовано на сучасному етапі розвитку світу. Першим в напрямку глобалізації виступає аспект уніфікації митної процедури, який дозволить полегшити процеси міжнародної торгівлі та поліпшити митну політику держави.

Митні інтереси держави слід передбачати щоденним станом зовнішньоекономічних відносин, рівнем втілення в життя встановлених орієнтирів стратегії соціально-економічного розвитку, забезпеченням існуючих матеріальних потреб населення країни та ступенем захисту державного середовища культури.

Специфічні національні інтереси держави слід розуміти під митними інтересами держави, повне забезпечення та реалізацію яких можна досягнути впровадженням митної справи. Але недостатнє врахування існуючих загроз та нехтування ними може призвести до значного зниження темпів росту національної економіки, призупинення виробництва, значних втрат бюджету, а також втрат транзитної привабливості України, незважаючи на те, що географічне розташування її дуже вигідне, до втрати зовнішньоекономічних переваг, ввезення неякісних товарів, використання і споживання яких може загрожувати здоров'ю та безпеці населення, до неконтрольованого вивезення стратегічно важливих товарів з території України, ввезення продукції низького морально-етичного змісту, зокрема такої, що породжує міжнаціональні сутички, сепаратизм тощо.

Зараз в Україні існує розгорнута нормативно-правова база, яка дає право митним органам України встановити та підтримати міжнародні зв'язки у галузі митної справи, як з митними органами зарубіжних країн, так і з міжнародними організаціями, діяльність яких передбачає можливість здійснення співробітництва з митних питань.

Спираючись на правові засади міжнародного співробітництва з питань митної справи особливу увагу звертають на положення, які знайшли відображення в Митному кодексі України. Україна зараз додержується загальновизнаних у міжнародній практиці систем класифікації та кодування товарів, митних режимів, митної статистики, інших загальноприйнятих у світових митних відносинах норм і стандартів, а також забезпечує виконання міжнародних договорів України з питань митної справи, укладених в установленому законом порядку.

З членами міжнародного співтовариства міжнародне митне співробітництво Україна здійснює на основі загально – визнаних принципів і норм міжнародного права. Основним завданням митних органів України є розвиток міжнародного співробітництва у галузі митної справи в Україні.

Зростаюча взаємозалежність економіки окремих країн і значний прояв в складанні дво- та багатосторонніх угод щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності пояснюється посиленням дії інтеграційних процесів на макро- та мікрорівні. Але суверенітет і дотримання національних інтересів є пріоритетним принципом формування та розвитку зовнішньої політики України. Але митна справа є не лише інструментом і провідником зовнішньоекономічної діяльності, а й має важливіше значення, стаючи регулятором і засобом формування нових економічних відносин та зв'язків.

Завдання уряду будь-якої країни це побудова механізму регулювання митної справи, націленого на забезпечення митної безпеки та національних інтересів. Митна справа включає в себе порядок і умови переміщення товарів через митний кордон України, їх митний контроль та митне оформлення, застосування механізму тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, справляння митних платежів, ведення митної статистики, обмін митною інформацією, ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, здійснення відповідно до закону державного контролю нехарчової продукції при її ввезенні на митну територію України, запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил, організація і забезпечення діяльності митних органів та інші заходи, спрямовані на реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, становлять державну митну справу.

Всі ці складові митної справи необхідно формувати таким чином, щоб досягти балансу інтересів держави та бізнесу при реалізації митної політики. Щоб вирішити це, необхідно визначити загальні критерії відповідності механізму здійснення митної справи вимогам держави та уряди, тобто критерії досягнення балансу інтересів. Для цього необхідно визначитися з категорійним апаратом механізму формування балансу інтересів держави та уряду при здійсненні митної справи.

Але в Україні питанням взаємодії балансів інтересу підприємців та уряду під час здійснення митної справи присвячено недостатньо уваги. У ст. 6 Митного кодексу України існує термін «митні інтереси України», які трактуються національними інтересами України, забезпеченням та реалізацією яких досягається шляхом здійснення державної митної справи. Але це визначення митних інтересів має досить загальний характер та існує нагальна потреба в обґрунтуванні структури цих інтересів.

На міжнародному рівні Україна характеризує себе як держава, реалізуючи стратегію європейської інтеграції, яка заінтересована в максимальній адаптації власних законів, процедур і практики до стандартів ЄС.

В ЄС існує єдина політика державного регулювання у сфері підприємництва. Політика державного регулювання у сфері підприємництва ЄС базується на двох підходах до розв'язання проблем створення й функціонування підприємств: вертикальному та горизонтальному. Вертикальний підхід – це застосування адміністративних засобів регулювання, спрямованих безпосередньо на малі й середні підприємства. Горизонтальний підхід базується на захисті інтересів малих і середніх підприємств в інших сферах діяльності (політика у галузі досліджень і технічних розробок, регіональна політика, міжнародні відносини тощо) і зміцненні позицій малих і середніх підприємств у певній сфері діяльності.

Розробка концепції забезпечення митної безпеки та формування відповідної законодавчої бази дозволить сформувати й забезпечити митні інтереси, держави з врахуванням інтересів уряду та бізнесу, міжнародних домовленостей і шляхів подальшої інтеграції.

Література

1. Митне право України. Посібник/Під ред. Доц., к.ю.н. Р. Би. Шишкіна. – Харків: Національний ун-т внутрішніх. справ, – 2016 – 180с.

2. Гребельник О. П. Митний – тарифна політика за умови трансформації економічної системи : Монографія / О. П. Гребельник – До.: Київ. нац. торг. – екон. ун – т. – 2014. – 488 с.

3. Дубініна А.А., Сорокіна С. В. Основи митної справи України / А.А.Дубинина // Науч. Посібник. – Київ, – 2012. – 360 с.

4. Науменко В. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні / В. П. Науменко, Л.В.Пашко, В. А.Русков. – Київ, – 2015. – 420 с.

5. Мостовій А.С. Зміни в митному праві Європейського Союзу А.С.Мостовой // Митна справа №5(47), – 2017. – С. 33 – 37.

Тусупова Д.Р.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Андрєєва О.І., к.е.н., доцент

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

В країнах з розвиненою економікою фермерські господарства діють як високотоварні спеціалізовані господарства, що використовують сучасну техніку та застосовують прогресивну технологію виробництва, а також, при необхідності, найману працю для отримання максимального доходу. В Україні більша частина селянських господарств базується на сімейно-трудовому підряді, де застосовують, як правило, примітивну техніку та технологію. Успішна діяльність фермерських господарств та ефективні ділові відносини з ринковим середовищем вимагають забезпечення їх керівників чіткою системою облікової інформації. В даний час фермерські господарства застосовують три основні форми ведення бухгалтерського обліку: просту, спрощену та загальну.

Постійне удосконалення існуючих та розробка нових регістрів аналітичного та синтетичного обліку для потреб обліку фермерських господарств не має межі.

До витрат на місці майбутнього продажу запропоновано відносити витрати, пов'язані з продажем біологічних активів і сільськогосподарської продукції на активному ринку, зокрема комісійні винагороди продавцям, брокерам, непрямі податки, що сплачуються при реалізації продукції.

Однак, економічна ситуація на ринку України, проблеми його становлення дають змогу стверджувати, що активного ринку сільськогосподарської продукції як такого не існує, а отже, визначення суми витрат на місці майбутнього продажу є досить проблематичним для фермерських господарств.

Проте, в разі неможливості визначення ринкової ціни на біологічні активи в П(С)БО 30 «Біологічні активи» вказано, що справедливу ціну визначають за теперішньої вартістю майбутніх чистих грошових надходжень від активу, що розраховують відповідно до П(С)БО 28 «Зменшення корисності активів».

Однак дана методика раніше не застосовувалась в сільському господарстві.

Крім того, потрібно дати конкретне визначення «місця продажу», а також яким чином переоцінювати суму очікуваних витрат, що перевищили заплановану суму при продажу біологічних активів.

В бухгалтерському обліку до сьогодні оцінка сільськогосподарської продукції розглядалася лише як один із його методів, який базується на принципу історичної собівартості. Однак з прийняттям П(С)БО 30 «Біологічні активи» від бухгалтерів вимагають застосовувати оцінку, що базується на ринкових цінах, а тому бухгалтери повинні мати крім облікової кваліфікації ще й навики оцінювачів. Дискусійним є питання калькулювання собівартості продукції. Найважливішим економічним показником в бухгалтерському обліку, що значно впливає на ефективність сільськогосподарського виробництва є собівартість продукції. Згідно з П(С)БО 30 «Біологічні активи» оцінка біологічних активів та сільськогосподарської продукції повинна проводитись для квартальної та річної фінансової звітності, але для податкового обліку суттєвим є визначення саме собівартості, а не цін на активному ринку.

Для фермерських господарств, які й раніше, в основному, не розраховували собівартість готової продукції, а використовували для складання звітності поточні ціни на свою продукцію, застосування П(С)БО 30 «Біологічні активи» сприятиме розвитку спрощеної форми обліку.

Особливу увагу привертає питання визначення фінансового результату не після реалізації біологічних активів та сільськогосподарської продукції, а під час виробництва, хоча раніше визначали на стадії продажу як і у всіх інших галузях народного господарства.

Фермерські господарства зайняли свою нішу в суспільному виробництві та поступово збільшують свій вплив, тому з часом вони стануть реальними конкурентами сільськогосподарським підприємствам.

Федорійчук В.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Покатаєва О.В., д.е.н., професор

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ РЕВІЗІЙ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Значні недоліки та прорахунки в державному управлінні за останні роки стали причиною виникнення та утвердження багатьох негативних явищ, таких як підвищення рівня безробіття, зниження реальної купівельної спроможності населення, неефективне використання природних ресурсів держави та небезпечне втручання в навколишнє середовище.

В наш час спостерігається тенденція до приниження ролі ревізії, суттєво послабились функції державного контролю за збереженням державної власності. Тому стало частим явищем зловживання в фінансово-економічній сфері, а це – умисне приховування прибутків від оподаткування, нецільове, неефективне та незаконне використання бюджетних коштів керівниками різних рівнів, розкрадання державного та комунального майна. Ревізія була й лишається найбільш ефективним і достовірним методом контролю. За наявності на об'єкті перевірки всіх необхідних документів ревізія може дати вичерпну відповідь про використання на ньому коштів протягом певного періоду. Саме тому коли розслідуються злочини призначається ревізія всієї фінансово-економічної діяльності або окремих її аспектів.

В умовах кризових явищ в економіці та дефіциту бюджетних коштів актуальним є контроль за їх використанням в установах і організаціях, які фінансуються з державного бюджету. Тому в комплексі проблеми, яка стосується удосконалення системи державного управління в Україні, важлива роль відводиться організації контролю та підвищенню його дієвості і результативності. В останні роки все активніше здійснюються дослідження можливостей удосконалення його вітчизняної системи шляхом використання міжнародного досвіду. Незважаючи на значні успіхи та прогрес у цьому плані з боку міжнародних організацій, метою діяльності яких є сприяння розвитку контролю в різних країнах, українське законодавство щодо контролю та практика його здійснення (особливо в бюджетних установах) вимагають активізації наукових досліджень.

Практика свідчить, що проведення ревізії лише стану бухгалтерського обліку на підприємстві не забезпечує глибокої перевірки стану її економіки, виробничої, фінансової діяльності та збереження майна. Останнім часом увага до комплексних ревізій як до більш ефективної форми наступного контролю значно зростає, фундаментальні дослідження з цього питання не проводилися, теоретичні питання з проведення комплексних ревізій у спеціальній літературі лише пасивно відбивають стан практики.

Ми з'ясували, що істотним недоліком при проведенні комплексних ревізій є, зокрема, те, що як правило відсутня координація дій ревізорів, які здійснюють перевірку господарської діяльності підприємств, і під час ревізії не забезпечується збереження цінностей на об'єктах. Крім того, не координуються дії ревізорів з діями фахівців, які провадять тематичні перевірки з питань організації та економіки діяльності підприємств та їх підрозділів. Це призводить до роз'єднаності в діяльності суб'єктів комплексної ревізії та породжує дублювання при здійсненні контрольно-ревізійних процедур. Щоб усунути ці недоліки методики комплексної ревізії, потрібно координувати роботу ревізорів та фахівців на об'єктах ревізії. Для цього ревізори повинні систематично підтримувати контакти з фахівцями, які беруть участь у комплексних ревізіях, а результати їх тематичних перевірок глибоко аналізувати й підкріплювати документами та обліковими даними.

Для підвищення ролі й значення комплексних ревізій слід не лише виявляти порушення, недоліки, а й вчасно виправляти їх та упереджувати. Для цього до комплексних ревізій мають залучатися справді висококваліфіковані фахівці, здатні посилити контроль за вірогідністю показників фінансової звітності і вжити рішучих заходів до усунення фактів приписок та викривлення звітності. А тому важливо систематично здій-

снювати методичне навчання ревізорів. І керівники контрольно-ревізійних служб мають дбати про це постійно, поліпшуючи керівництво їх роботою під час проведення комплексних ревізій.

Метою подальших досліджень є розробка рекомендацій із запровадження у практику організації і методики проведення ревізій у бюджетних установах залучення висококваліфікованих фахівців та розробки цільових програм координації дії ревізорів, що дасть змогу ефективно проводити контроль.

Федосенко Ю.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Андрєєва О.І., к.е.н., доцент

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Заборгованість є об'єктивним явищем в економіці, яке виникає в ході господарських відносин між її суб'єктами. Зважаючи на обмеженість фінансових ресурсів, вона здійснює безпосередній вплив на фінансово-майновий стан підприємства та результати його функціонування. При цьому, дебіторська заборгованість зумовлює тимчасове вилучення обігового капіталу підприємства та зменшення рівня його оборотності, а кредиторська – тимчасове залучення капіталу. Особливо відчутним такий вплив є в умовах фінансово-економічної кризи, під час якої погіршення фінансової дисципліни в суб'єкта господарювання призводить до ефекту ланцюгової реакції кризи неплатежів та відбивається на платіжному стані економіки загалом. Акумулювання на балансі підприємств дебіторської та кредиторської заборгованостей зумовлює погіршення їхньої ліквідності та платоспроможності, наслідком чого може бути навіть їхнє банкрутство.

Сьогодні, в період глобальних змін в різних сферах діяльності суспільства питання дебіторської та кредиторської заборгованості є досить актуальним, адже фінансовий стан підприємства значною мірою залежить саме від наявності та ефективного управління даними видами заборгованості.

У ринковій економіці заборгованість покупців за готову продукцію та товари підприємства є звичайним явищем. Це – комерційні кредити, іншими словами – розстрочки платежів в часі, які сприяють збільшенню обсягів торгівлі, прискоренню оборотності товарів. Вигідні для покупців умови комерційного кредиту – гарантований спосіб підтримувати стійкий попит на продукцію підприємства. Як переконує досвід українських підприємств, що ведуть успішний бізнес, і більшості західних фірм, дебіторська заборгованість у їхніх активах становить 20–21%. Цей показник (обсяг кредитного продажу) є одним з двох основних чинників, що визначає загальну суму неоплачених рахунків за дебіторською заборгованістю в будь-який період. Другим чинником є середня тривалість часу, що минув від моменту продажу до моменту інкасації. І хоча кредити найчастіше надаються платоспроможним покупцям, частина боргів, залишається неоплаченою. Їх доводиться покривати частиною прибутку підприємства, а також створювати резервні фонди на покриття сумнівних боргів. Це призводить до виникнення неминучих витрат комерційного кредиту, які несуть підприємства.

Щодо кредиторської заборгованості, то вона, виходячи з балансового рівняння: Актив = Власний капітал + Зобов'язання, виступає однією із частин залученого капіталу підприємства. Таким чином, дебіторська заборгованість – вилучення коштів з підприємства, кредиторська – залучення коштів до господарського обороту підприємства.

У дебіторсько-кредиторській заборгованості протиріччя роздвоюються. З одного боку, з приводу своєчасності платежів систематично виникають протиріччя між підприємствами-постачальниками та підприємствами-покупцями. З іншого боку, підприємства-покупці, залучаючи кредиторські кошти до свого обігу, намагаються не погіршувати відносини з потрібними підприємствами-постачальниками. Загалом, функція дебіторсько-кредиторської заборгованості полягає в добровільному (при термінових розрахунках) та насильницькому (при прострочених розрахунках) перерозподілі обігових коштів в господарстві.

Література

1. Боровик О. А. Дебіторська та кредиторська заборгованість і прогнозування її структури за системним підходом / О. А. Боровик // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – №7-8. – С.3-8.

Әбсағит Жәнібек
Қазақстан Республикасы, Қарағанды қаласы, «Болашақ» академиясы.
Ғылыми жетекші – Ахметова Б.Т., э.ғ.м., аға оқытушы

САЛЫҚТАРДЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Салық – МЕМЛЕКЕТТІК БЮДЖЕТКЕ ЗАҢДЫ және ЖЕКЕ ТҰЛҒАЛАРДАН белгілі бір мөлшерде түсетін міндетті төлемдер. Салықтар – шаруашылық жүргізуші субъектілердің, жеке тұлғалардың мемлекет пен екі арадағы мемлекеттік бюджет арқылы жүзеге асырылатын, қаржы қатынастарын сипаттайтын экономикалық санат. Салықтардың экономикалық мәні мынада: салықтар шаруашылық жүргізуші субъектілер мен халық табысының қалыптасуындағы қаржылық қатынастардың бір бөлігін білдіреді.

Салықтардың әлеуметтік-экономикалық мәні мен мазмұны олар қарайтын функцияларда толық ашыла түседі. Қазіргі кезде салықтар фискалдық, реттеуші және қайта бөлу сияқты негізгі үш функцияны орындайды. Олардың әр қайсысы – осы қаржы санаттың ішкі қасиетін, белгілерімен ерекшеліктерін білдіреді. Фискалдық функция барлық мемлекеттерге тән негізгі функция. Оның көмегімен бюджеттік қор қалыптасады. Мұның өзі салықтардың қоғамдық міндеттерін арттыра түседі. Өйткені салықтар мемлекеттік бюджеттің кірістерін толтыра отырып, экономиканы, әлеуметтік-мәдени шараларды жүзеге асыруды қамтамасыз етеді.

Мемлекеттік салық салу саясаты – салық саласындағы шаралар жүйесі қоғамның нақтылы кезеңіндегі әлеуметтік-экономикалық мақсаттар мен міндеттеріне қарай әзірленген экономикалық саясатқа сәйкес жүргізіледі.

Салық жүйесі – өзінің құрамы жағынан бірнеше компоненттерден тұратын күрделі модель. Салық жүйесі компоненттерінің құрамы мынадай: қаржы қатынастары және оларды анықтайтын салықтар; САЛЫҚ МЕХАНИЗМІ, яғни салық салу әдістері мен жолдары; нұсқаулар мен әдістемелік құжаттар; салық салуды басқару және салық органдары.

Салық салу элементтері мыналар: СУБЪЕКТ, ОБЪЕКТ, салық көзі, САЛЫҚ МӨЛШЕРЛЕМЕСІ, салық өлшем бірлігі, салық оклады, салық жеңілдіктері, салық төлеу мерзімі мен тәртібі, салық төлеуші мен салық органдарының құқықтары мен міндеттері, салықтың төлеуін бақылау, салықтық жазалау шаралары.

Мемлекет салықты әртүрлі себептермен белгілей алады: халықтың табысын қайта бөлуден сыртқы экономикалық эффекті (нәтиже, әсер, салдарын) алып тастауға (жоюға) дейін. Салықтардың ықпалын /әсерін/ микро-, және де макроэкономикалық деңгейде қарастыруға болады.

Салықты қанша аз төлесең, үйшаруашылықтарының тұтынуға қажет табысы сонша көп. Сонымен, жиынтық тұтыну өседі, тиісінше, жиынтық сұраным да өседі. Сондықтан үкімет ынталандыру экономикалық саясатын жүргізген кезде, яғни үкіметтің мақсаты елді экономикалық циклдің түбінен алып шығу болған кезде салықтарды төмендетеді. Осыған сәйкес, тежеуші экономикалық саясат экономиканың тым қызып кетуін жою мақсатында салықтардың өсуін ойлайды.

1991 жылғы желтоқсанның 25-інен бастап біздің елімізде салық жүйесі жұмыс істей бастады. Ол «Қазақстан Республикасындағы салық жүйесі туралы» заңға негізделді. Бұл заң салық жүйесін құрудың қағидаттарын, салықтар мен алымдардың түрлерін, олардың бюджетке түсу тәртібін белгілеген алғашқы құжат еді. Осы заңға сәйкес Қазақстанда 1992 жылға қаңтардың 1-нен бастап 13 жалпы мемлекеттік салық, 18 жергілікті салық мен алым енгізілді.

Қолданылған әдебиеттер

1. Банк терминдері мен ұғымдарының қазақша-орысша сөздігі. / Ғ. Сейіткасымов, Б. Бейсенғалиев, Ж. Бекболатұлы – Алматы: Экономика, 2012.

2. Қаржы-экономика сөздігі. – Алматы: ҚР Білім және ғылым министрлігінің Экономика институты, «Зияткер» ЖШС, 2017.

Адєєв С.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Адєєва Т.О., ст. викладач

ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ СТИМУЛЮВАННЯМ ЗБУТУ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Традиційні засоби маркетингових комунікацій, а саме рекламна діяльність, в умовах перенасичення ринку товаровиробниками не приносить запланованого результату. Тому важливою проблемою для підприємств є розробка стратегії змішаного просування, коли окремі елементи підтримують і доповнюють один одного. Правильне застосування заходів стимулювання збуту може вплинути на покупців, які навіть не замислювались про купівлю продукції. Тому комплексне управління стимулюванням збуту, починаючи від якості продукції, і закінчуючи наявністю продукту в місцях продажу є основним напрямом розвитку маркетингової комунікаційної політики підприємства.

Отже, основними завданнями стимулювання збуту є: забезпечення швидкого зростання обсягів збуту продукції підприємства; заохочення споживачів спробувати товар чи здійснити повторні закупки; заохочення системи посередницьких торговельних організацій та працівників власного збутового апарату збільшити зусилля з реалізації продукції підприємства.

Найчастіше до засобів стимулювання збуту відносять: мерчандайзинг, упаковку, етикетку, покупку з подарунком, фірмові сувеніри, змагання, розіграші, конкурси тощо, демонстрацію товару, семплінг, дегустацію, програми лояльності. Вибір засобів стимулювання залежить від цілей, що стоять перед торговельним підприємством. Існує три великі групи таких засобів: 1) цінові пропозиції (продаж за зниженими цінами, пільгові купони, талони, які

дають право на знижку, накопичувальні знижки тощо); 2) пропозиції у натуральній формі (премії, безоплатна видача зразків товарів тощо); 3) активні пропозиції (конкурси покупців, ігри, лотереї тощо).

Для стимулювання сфери торгівлі застосовуються знижки, гарантії, проведення спеціальних семінарів, зустрічей, сертифікаційних програм для підвищення кваліфікації торговельного персоналу, конкурси, а також товарний кредит, заміна асортименту, спільна реклама, кобрендінг. Що стосується українських торговельних підприємств, то вони надають перевагу простим заходам стимулювання: наприклад, купівля двох товарів – отримання додаткової одиниці товару (упаковки) в подарунок, пропозиція пільгових упаковок (20 % товару безкоштовно), активне використання промоутерів в торговельних залах.

Для вдосконалення процесу управління стимулюванням збуту сформуємо такі послідовні етапи процесу управління (рис. 1).

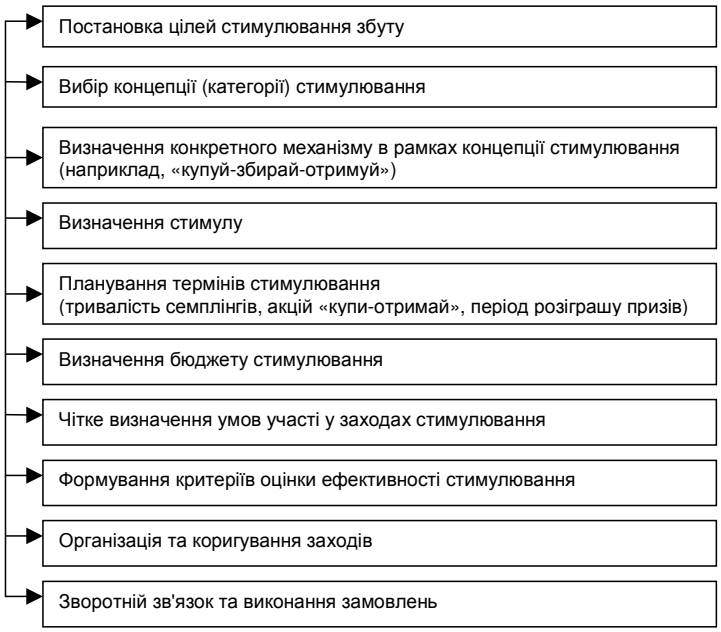

Рис. 1. Управлінські етапи процесу стимулювання збуту

Враховуючи вищесказане, можна зробити висновок, що використання різноманітних засобів стимулювання збуту та проведення різного роду заходів є інструментами, які забезпечують ефективну збутову політику. Але стимулювання збуту не можна розглядати як інструмент для довгострокового комунікативного впливу, його заходи мають короткочасний вплив на покупців. Підприємство має створити системний підхід до комунікацій та маркетингу компанії взагалі. Комплекс комунікацій і зокрема стимулювання збуту мають бути унікальними, оскільки їх зміст має бути пов'язаний з унікальними характеристиками товару або властивостями бізнесу.

Ализада Д.С.
ЧУ Академия «Болашак», г. Караганда, Республика Казахстан
Нач. рук. – Дарибекова Н.С., доцент кафедры «Финансы»

ПОДОХОДНОЕ НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ – ОСНОВА СОЦИАЛЬНОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Сложность и многогранность проблем налогообложения физических лиц предопределяют значимость применения современных методов анализа состояния, структуры и динамики исследуемого экономического процесса. Их применение позволит своевременно и оперативно принимать решения по корректировке налоговой политики государства и осуществлять выработку мер по совершенствованию налоговой системы, деятельности налоговых органов.

Используя подоходный налог и социальные отчисления, государство стремится к осуществлению своих основных социально-экономических целей:

устойчивому экономическому росту;
обеспечению полной занятости трудоспособного населения;
обеспечению определенного минимального уровня доходов населения;
созданию системы социальной защищенности граждан;
перераспределению дохода богатства.

Исчисление индивидуального подоходного налога (ИПН) затрагивает интересы всех без исключения слоев экономически активного населения страны, являясь при этом одним из важнейших каналов формирования доходной части бюджетной системы государства.

В настоящее время вопрос о том, какая же ставка ИПН более эффективна и справедлива – плоская или прогрессивная, активно обсуждается экономистами, политиками, социологами. И этот вопрос актуален не только в развивающихся, но и в развитых странах, таких как Канада, США, так как плоская шкала налога всегда в первую очередь выгодна богатым, нежели бедным.

В денежном эквиваленте даже 10 % от дохода богатых – это могут быть суммы, выраженные в десятках тысяч долларов. Но в то же время надо понимать, что выплачивать 10 % выгоднее, чем платить налог по прогрессивной шкале (в 20%,30%, 40%).

В Казахстане, вторая из пяти инициатив Главы государства «Пять социальных инициатив Президента» направленна на социальную модернизацию, т.е. снижение налоговой нагрузки для повышения заработных плат низкооплачиваемых работников. Для этого, в целях поддержки работающих казахстанцев с относительно низким размером заработной платы предложено с 1 января 2019 года снизить налоговую нагрузку через ИПН в 10 раз, то есть – до 1%.

Снижение налоговой нагрузки коснется той категории работающего населения, кто получает оплату труда не более 25-кратного размера минимального расчётного показателя (МРП) в месяц. Это с одной стороны.

С другой – Правительству предложено изучить возможность внедрения прогрессивной шкалы ИПН, т.е. чем выше доход, тем выше должна применяться ставка налога.

В истории налогообложения прогрессивная шкала обложения ИПН применялась до 2007 года, неоднократно подвергалась реформированию в сторону смягчения. Предельная ставка снижалась с 30% до 20% при начальном пороге обложения в 5%. В условиях ранее применяемых, несмотря на нижний порог – 5% для низких зарплат, налоговая нагрузка была выше из-за применяемых тогда низких вычетов.

Экономика нашей страны претерпела большие изменения, изменялись соответственно и подходы в налогообложению.

Список используемой литературы:

Кодекс РК «О налогах и других обязательных платежах в бюджет» /www. akorda.kz

Обращение Президента Республики Казахстан Н.А.Назарбаева к народу «Пять социальных инициатив Президента» /www. akorda.kz

Артюшенко М.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гальцова О.Л., д.е.н., професор

МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ЯКОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

Туристична фірма повинна постійно стежити за всіма змінами, що відбуваються на ринку туристичних продуктів, встигати реагувати на кожне з них: відставання від більш здатних і передбачливих загрожує недовірою споживача до туристичної компанії, що може привести не тільки до втрати клієнтів, але й до падіння загального іміджу туристичної компанії, тобто до втрати істотної частини потенційних і постійних клієнтів. Жорстка конкуренція на ринку туристичних послуг змушує менеджерів максимально застосовувати нові технології, використовувати нові можливості для задоволення потреб цільових споживачів, які постійно змінюються, та для підвищення якості туристичних послуг. Якісні послуги можливі при умові створення в кожній організації туризму системи управління якістю, яка розглядається як сукупність організаційних структур, методів і ресурсів, необхідних для створення послуг певної якості, що викликає необхідність обгрунтованого системного підходу до управління якістю.

Модель механізму управління якістю послуг відбиває умови їх надання і засновується на таких положеннях: наявності політики підприємства в галузі якості, системи якості, програми реалізації політики якості підприємства, засобів впливу на якість у випадку його відхилення від заданої програми, організації зворотніх зв'язків. Запропонована модель управління якістю послуг в туризмі дає змогу здійснювати ефективне управління процесом їх формування на всіх етапах надання послуги.

Необхідний системний підхід до використання вітчизняних і зарубіжних методів управління якістю. Головні принципи даного підходу такі:

Цілі і завдання в області підвищення якості повинні знаходитися в центрі економічної політики фірми: задоволення запитів і вимог споживачів; досягнення очікуваної споживачами якості з мінімальними витратами;

надання послуг у встановлені терміни.

Потрібне виховання у всіх працівників виключно шанобливого відношення до замовника. Під «замовником» розуміється не лише зовнішній споживач, на якого направлена діяльність фірми, але і будь-який споживач усередині фірми.

Потрібна прихильність вищого керівництва фірми, компанії, підприємства проблемі якості, його безпосередня участь в управлінні якістю.

Розробкою методів і організацією робіт по управлінню якістю повинні займатися професіонали. Персонал має бути підібраний так, щоб йому можна було довіряти.

Необхідна постійна, добросовісна і творча робота всіх співробітників фірми, виробництва по підвищенню, забезпеченню і поліпшенню якості.

Співробітники повинні отримувати інформацію про плани і досягнуті результати по поліпшенню якості роботи підприємства, необхідний регулярний обмін досвідом впровадження досягнень і новин, що забезпечують підвищення якості.

Повинен забезпечуватися відкритий обмін інформацією між підрозділами, службами, відділами; можливість спільного аналізу інформації і вироблення управлінських рішень для досягнення спільної мети – вдосконалення якості надання послуг.

Основним фактором забезпечення конкурентоспроможності туристичних підприємств є дієва система маркетингу – складний і динамічний процес, що характеризується широким застосуванням різноманітних маркетингових засобів, появою нових інструментів інформаційного впливу, а особливо у сфері якості туристичних послуг. Запорукою успіху туристичної фірми на ринку є її спроможність оптимально організовувати взаємодію всіх елементів даної системи, визначати найбільш дієві та ефективні види маркетингу.

Ахметова А.
Ф-16-2 тобының студенті,
«Болашақ» Академиясы, Қазақстан Республикасы, Қарағанда қ.
Ғылыми жетекші: «Қаржы» кафедрасының аға оқытушысы Бузаубаева

ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТАНЫҢ ТҰРАҚТАНДЫРУДЫҢ ЕҢ ТИІМДІ ЖОЛДАРЫ

Әрбір мемлекеттің мемлекеттік рәміздерінің бірі – ұлттық валютасы. Оны тәуелсіздік нышаны деп айтуға болады. Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы Қазақстан Республикасы Президентінің 1993 ж. 15 қарашадағы жарлығы бойынша айналысқа енгізілді. Ұлттық валютамыз, теңге енгізілгеннен бері, ақшамыз көптеген экономикалық ахуалдардың әсерінен өз курсын әр жыл сайын өзгертіп отырды, әсіресе шетелдік валютамен салыстырғанда. Бұл оқиға осы жылдың тамыз айының соңында айрықша орын алды, себебі соңғы жылдың ішінде валюта курсы доллармен санағанда 182 теңгеден 363 теңгеге дейін өзгеріп, құнын айтарлықтай қатты түсірді. Осы оқиғаның әсерінен импорт азайып, еліміздегі көпшілік тауарлар бағасы Осы оқиғаның әсерінен импорт азайып, еліміздегі көпшілік тауарлар бағасы 30 %-ға жуық өсті, әсіресе үй құралдарына баға қатты артты.

Бұл валюта тұрақсыздығы әлемдік экономикалық дағдарыс сияқты сыртқы факторлар мен ішкі факторлардың әсерінен орын алды. Теңге курсының өзгерісі әрине халық жағдайына үлкен кері әсерін тигізді, әсіресе қаржылай жағынан. Себебі күнделікті тұтынып жүрген тауарлардың бағасы артып, адамдар бұрынғы көлемдегі заттарды сатып ала алмады немесе тауарларды жаңа бағаға сатып алуға мәжбүр болып, отбасы бюджеттері азайды. Сонымен қоса бұл жағдайға қарастырылып , ешқандай іс – әрекеттер алдын ала қолданылмады. Мүмкіншіліктері шектелген адамдардың, зейнеткерлердің төлемақылары , мемлекет қызметкерлерінің , басқа да жұмыскерлердің жалақылары көтеріледі.

Соның әсерінен халқымыз көптеген қиыншылықтарды көрді және әлі де көруде. Бұл оқиға ұлттық валютамыздың тұрақсыз екенін көрсетіп, ел экономикасына , халық жағдайына кері әсерін тигізді. Осы тақырыпты таңдауымның себебі жақында өткен девальвацияның әсері болды. Себебі ұлттық валютамыздың құнсыздануы менің де отбасыма әсер етті. Алдын ала ойластырылған қаржылай жоспарларымыз бен істерімізге әсерін тигізіп, отбасылық бюджетке қатты соққы тигізді.

Валютанның тұрақсыдығы мемлекет жүргізетін саясатқа,адам факторына және әлемдік экономикаға тәуелді болады.Себебі ,әлемдегі жүргізілетін әр іс –әрекеттердің жүргізілуі.тауар айналымы ақша арқылы жүреді.

Жалпы валюта ,халықаралық валюта нарығында ұсынылған биржалық тауар болғандықтан

Оған сұраныс пен ұсыныс заңдары қолданылады,сондықтан валютанның болашқтағы курсы сұраныс пен ұсыныс факторларына тәуелді.

Ұлттық валютамыздың тұрақсызданып,өз курсын өзгертуіне әсер еткен өзіндік себептері бар.Атап айтқанда олар:халықтың отандық валютаға деген сенімінің төмен болуы,отандық өндірістің ,өнеркәсіптің әілсіздігі,мемлекет саясаты мен экономикалық өзгерістер себеп болып табылады.

Ұлттық валютанның өз құның тұрақсыз ұстауының негізгі себебі,мемлекетіміздің ұстанған экономикалық саясаты болады деп айтуға болады,себебі біз білетіндей Қазақстан экспортының 80%-ға жуық бөлігін шикізат және отын түрлері құрайды,ал басқа өндірістік секторларға ,мысалға:киім,техника сиякты өндірістерге назар керекті мөлшерде қарастырлмады.Яғни осы жағдайдың әсерінен ұлттық қазына шикізат көздерінің бағалары мен сатылым мөлшеріне тәуелді.

Мұндай тәуелділік 2015 жылы айқын көрініс тапты, себебі мұнай бағасы бір баррель үшін 40$ -ға дейін түсті.Бұл оқиға мемлекет экономикасына үлкен соққы болды,себебі экономикамыздың негізгі ресурстық көзі бұрынғыдай бағаға сатылмай,мемлекет қазынасына салынатын қаражат мөлшері азайды,яғни мемлекет экономикасы төмендеп ,жаңа жобаларды іске асыруды тоқтатты.

Халықтың отандық валютаға деген сенімі оның курсының құрылуына үлкен әсерін тигізеді,себебі халық отандық валютаға сенбей бар қаражаттарын басқа валюта түрінде ұстап,теңге қолданысын азайтты.Осы әрекеттердің әсеріннен теңгеге сұранысазайды,соның әсерінен бқл жағдай да теңге курсының өзгеруіне алып келді.Біз білетіндей бір тауар түріне сұраныс азайса оның бағасы да түседі,өйткені оның қолданысы азайып, күнделікті қолдануда маңыздылығы төмендейді.Осындай жағдай біздің ұлттық валютамен де орын алды.

Қолданылған әдебиет көздері

1. Теңгені тұрақтандыру мәселелері – Экономика,2009 ж., Оспанова Марина
2. Теңгені тұрақтандыр үшін айырбастау бағаының құбылмалылығы қажет , Петр Шестов, 2015 ж.
3. Валюталық араласу , 2014
4. Инфляциялық таргеттеу , Матовников М.Ю., 2012
5. Теңгенің курсына не әсер етеді ? 2016
6. Сайт -Nur.kz, 2014

Бауыржанкызы Д.
Е.А. Бөкетов атындағы ҚарМУ, Қарағанды қаласы, Қазақстан Республикасы
Ғылыми жетекшесі – Дәрібеков С.С., э.ғ.к., доцент

КӘСІПОРЫННЫҢ ТАБЫСТЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІНІҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ

Өндірістің экономикалық тиімділігін арттырудың негізгі мәселесі –экономикалық нәтижесі қолда бар ресурстарды процесте пайдаланғандағы шығындардың әрбір бірлігіне өсіру болып табылады.

Кәсіпорынның нарықтық экономика жағдайында қызмет етуінің экономикалық пайдалылығы табыс табумен анықталады. Кәсіпорынның табыстылығы абсолюттік және салыстырмалы көрсеткіштермен сипатталады. Нарықтық экономика кәсіпорындарды нарықтығы сұраныстарды қанағаттандыруға, нақты

тұтынушылардың сұраныстарын қанағаттандыруға және де кәсіпорынның дамуына табыс әкелетін және сұранысқа ие өнімдерді шығаруға бағдарлайды. Табыс көрсеткіштері кәсіпорынның шаруашылық және қаржылық қызметін бағалауға маңызды болып табылады. Олар іскерлік беделінін және қаржылық тиімділігінің денгейін сипаттайды. Табысқа байланысты кәсіпорынға салынған активтердің пайдалылығының деңгейі анықталады [1].

Табыстар дегеніміз – қаржының келуі немесе активтер құнының өсуі, не болмаса пассивтердің азаюы түріндегі есепті кезеңдегі экономикалық пайданың ұлғаюы болып табылады, бұл акционерлер салымдарының есебінен өсуден басқа жағдайдағы капиталдың өсуіне әкеледі [2].

Нарықтық экономика жағдайында кәсіпорынның шаруашылық қызметінің негізгі және түпкі мақсаты табыс алу болғандықтан, барлық назарды осы көрсеткішті талдауға аудару керек.

Табыстылықтың бірінші абсолютті көрсеткіші өнімді (жұмыс, қызмет) өткізуден алынатын табыс болып табылады. Ол қаржы-шаруашылық қызметінің нәтижесі туралы есепте қосымша құн салығы, акциздер және т.с.с. салықтар мен міндетті төлемдер, сондай-ақ қайтарылған тауарлардың құны, сату шегерімдері және баға шегерімдері алынып тасталып көрсетіледі. Қаржы-шаруашылық қызметінің нәтижесі туралы есептің осы бабы бойынша негізгі қызметтен түсетін табыс көрсетіледі.

Табыс құрылымында ең үлкен үлес салмақты өнімдер мен тауарларды өткізуден түсетін табыс алады, оның мөлшері өнім өндіру деңгейімен, оның сапасымен және төменде қарастырылатын басқа да факторлармен анықталады.

Өнім өткізуден түсетін табыс сомасына қоймадағы өтпеген бұйымдар қалдықтарының және сатып алушының жауапты сақталуындағы тиеліп жіберілген тауарлардың өзгерістері белгілі бір әсер етеді. Тауарлы-материалдық құндылықтардың азаюы немесе керісінше өсуі бірінші жағдайда өткізуден түсетін табыс сомасының өсуіне, екіншіде – азаюына әсер етеді.

Кәсіпорында өнімді өткізуден түскен табыс жоспарланған тауар өндірісінен және бұйымдардың (дайын өнімдер, сатып алушының жауапты сақталуындағы тауарлар) өтпеген бөлігінің қалдықтарының өзгерісінен шығуы керек. Бірақ өнімді өткізуден түсетін табыс көлемі жоспарының төмендеуі, ауыспалы тауарлы-материалдық қорлардың артуы есебінен болатын жағдайлар да кездеседі.

Табыстылықтың екінші абсолютті көрсеткіші – жалпы табыс. Ол өнімді өткізудің қаржылық нәтижесін білдіреді және негізгі қызмет нәтижесінде өнімді өткізуден түскен табыс пен өткізілген өнімнің өндірістік өзіндік құны арасындағы айырма ретінде анықталады.

Әдибиеттер

1. Д. О. Абленов Қаржылық аудит және талдау: теория, әдіснама, практика: оқу құралы. Алматы : Экономика, 2010.
2. Егембердиева С. М. Кәсіпорын экономикасы: оқу құралы (практикум). Алматы : CyberSmith, 2017.

Бахтыбаева А.Б.
ЧУ Академия «Болашак», г. Караганды, Республика Казахстан
Науч. рук. – Пименов А.В., к.э.н.

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В НАЛОГОВОЙ СИСТЕМЕ КАЗАХСТАНА

При решении задач, стоящих перед налоговыми органами, необходимо использовать и анализировать большие объемы информации. Эта информация в основном представлена на бумажных носителях - документах, на которых присутствуют факсимильные идентификаторы юридического или физического лица – подписи, печати. Документооборот в налоговых службах, особенно районных и в крупных городах, в пиковые отчетные периоды может достигать десятков тысяч документов ежедневно.

АИС в налоговой службе – это автоматизированная информационная система (АИС «Налог»), определяемая как совокупность технических, организационных и программных средств, используемых для автоматизации процессов обработки учетной, контрольной и отчетной информации в налоговых органах различного уровня [1].

Широкое использование информационных технологий позволяет повысить производительность и качество работы с массивами данных о налогоплательщиках. Для решения задач внедрения информационных технологий непосредственно в региональных и местных налоговых органах организуются специальные подразделения по информатизации.

В АИС «Налог» реализовано межуровневое (местное – областное – республиканское) информационное взаимодействие на основе создания интегрированных распределенных баз данных. По специальному регламенту на республиканском уровне собираются по каналам связи и обобщаются данные по Государственному реестру налогоплательщиков, налоговая статистическая отчетность, деловая и ведомственная переписка.

Исходя из модели налогового кодекса и требований к разработке и реализации АИС «Налог» необходимо смоделировать информационное пространство налогообложения в виде совокупности логически взаимосвязанных баз данных начисления налогов. Для полноценного использования средств информационных технологий необходимо получение информации практически из всех баз данных, имеющихся в настоящее время в информационной среде налоговых органов. Кроме того, должны быть созданы дополнительные базы данных с информацией, поступающей от внешних организаций, или реализованы постоянные информационные связи с ними. При слиянии и взаимном обмене этих потоков возможно создание и совместное использование таких баз данных, как государственный реестр налогоплательщиков с дополнительными учетными данными; сведения по нарушениям налогового законодательства; банковские счета налогоплательщиков; движение на лицевых счетах государственного бюджета в части налоговых поступлений от юридических и физических лиц. Для создания подобных систем необходимо выполнение следующих условий: стабильность налогового законодательства, возможность его формализации для целей выявления неплательщиков; развитые средства автоматического информационного взаимодействия со

всеми организациями, имеющими какие-либо данные о хозяйственной и иной деятельности налогоплательщиков, а также их учетных данных; обеспечение надежности, достоверности и конфиденциальности информации в базах учетных данных.

Таким образом, использование инновационных информационных технологий в системе налогообложения даст положительные результаты и рост дохода бюджета государства.

Список использованной литературы

1. Материалы Департамента государственных доходов по Карагандинской области. URL: http://krg.kgd.gov.kz/ru.

Бейсембаева К.К., Усувалиева З.К.
ЧУ Академия «Болашак», г. Караганды, Республика Казахстан

ПОДОХОДНЫЙ НАЛОГ С ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Налоги – это обязательные платежи, устанавливаемые государством и взимаемые в определенных размерах и в установленные сроки.

Подоходный налог один из распространенных видов налогов, уплачиваемых населением и коммерческими компаниями. Проблемы учета расчетов по этому налогу во многом сходны для разных стран.

Общий порядок отражения в финансовой отчетности расчетов по налогу на прибыль предусмотрен МСФО 12 «Налоги на прибыль».

Учет расчетов с бюджетом по индивидуальному подоходному налогу ведут на пассивном счете 3120 «Индивидуальный подоходный налог». Элементы индивидуального подоходного налога представлены в таблице 1.

Таблица 1

Элементы индивидуального подоходного налога в Республике Казахстан

Плательщики индивидуального подоходного налога	Обьекты налогообложения	Налоговые ставки	Налоговый период
Физические лица резиденты Республики Казахстан, имеющие объекты налогообложения	Доходы, облагаемые у источника выплаты (за исключени-ем доходов, не надлежащих на-логообложению в соответ-ствии с Налоговым Кодексом)	1. Доходы в виде дивидендов, вознаграждений (за исключением вознаграждений по договорам накопительного страхования), выигрышей – 20% 2. Доходы адвокатов и частных нотариусов – 10% 3. Прочие доходы.	Календарный год
Физические лица-нерезиденты Республики Казахстан, имеющие объекты налогообложения	Доходы, облагаемые у источника выплаты, доходы, не облагаемые у источника выплаты (за исключением доходов, не подлежащих налогообложению в соответствии с Налоговым Кодексом)		

Таким образом, расчеты предприятий с бюджетом учитываются на счетах подраздела 3100 «Обязательства по налогам» Генерального плана счетов, в который входят счета 3110 «Корпоративный подоходный налог, подлежащий уплате», 3120 «Индивидуальный подоходный налог» и тд.

Литература

1. Налоги в Казахстане https://uchet.kz/week/nalogi-v-kazakhstane/
2. Кодекс Республики Казахстан О налогах и других обязательных платежах в бюджет (Налоговый кодекс) (с изменениями и дополнениями по состоянию на 05.10.2018 г.). http://adilet.zan.kz

Бейсембаева К.К.
ЧУ Академия «Болашак», г. Караганды, Республика Казахстан
Науч. рук. – Усувалиева З.К., ст. преподаватель

СОДЕРЖАНИЕ КОРПОРАТИВНОГО ПОДОХОДНОГО НАЛОГА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Одним из основных видов налогов уплачиваемых предпринимателями РК является корпоративный подоходный налог.

Плательщиками КПН являются:

– юридические лица – резиденты Республики Казахстан,

– юридические лица-нерезиденты, осуществляющие деятельность в Республике Казахстан через постоянные учреждения или получающие доходы из источников в Республике Казахстан.

Объектами налогообложения при КПН являются:

– налогооблагаемый доход;

– доход, облагаемый у источника выплаты;

– чистый доход юридического лица – нерезидента осуществляющего деятельность в Республике Казахстан через постоянное учреждение.

Налогооблагаемый доход определяется как разница между совокупным годовым доходом с учетом корректировок и вычетов. В совокупный годовой доход включаются все виды доходов налогоплательщика без включения в них суммы налога на добавленную стоимость и акциза. Вычетами признаются расходы

налогоплательщика, понесенным как в Республике Казахстан, так и за ее пределами, в связи с осуществлением деятельности, направленной на получение дохода.

Налогоплательщик имеет право на корректировку доходов и вычетов, т.е. увеличение или уменьшение размера дохода или вычета отчетного налогового периода в пределах суммы ранее признанного дохода или вычета, при этом совокупный годовой доход с учетом корректировок может иметь отрицательное значение.

Ставки налога.

Налогооблагаемый доход налогоплательщика подлежит обложению налогом по общей ставке 20%.

Налогооблагаемый доход юридических лиц-производителей сельскохозяйственной продукции, продукции, аквакультуры (рыбоводства), подлежит обложению налогом по ставке 10 %.

Доход облагаемый у источника выплаты подлежит налогообложению у источника выплаты по ставке 15%.

Чистый доход юридического лица-нерезидента от деятельности в Республике Казахстан через постоянное учреждение дополнительно к корпоративному подоходному налогу облагается налогом по ставке 15%.

Для корпоративного подоходного налога налоговым периодом является календарный год с 1 января по 31 декабря. Плательщик корпоративного подоходного налога представляет в налоговый орган по месту нахождения декларацию по корпоративному подоходному налогу не позднее 31 марта года, следующего за отчетным налоговым периодом, а окончательный расчет по итогам налогового периода налогоплательщик осуществляет не позднее 10 календарных дней со дня срока установленного для сдачи декларации.

Литература

1. Джантурина К.А., Дюсекеева Б.Б. Практикум по дисциплине «Налог и налогообложение» / К.А. Джантурина, Б.Б. Дюсекеева. – Астана: Фолиант, 2014. – 128 с.

2. Кодекс Республики Казахстан О налогах и других обязательных платежах в бюджет (Налоговый кодекс) (с изменениями и дополнениями по состоянию на 05.10.2018 г.). http://adilet.zan.kz

Бопышева А.М.

ЧУ Академия «Болашак», г. Караганда, Республика Казахстан

Науч. рук. – Тайлак А.Е., ст. преподаватель, магистр

КРЕДИТНЫЕ ОПЕРАЦИИ БАНКОВ ВТОРОГО УРОВНЯ КАЗАХСТАНА

Кредитные операции являются одной из главных банковских операций, занимают значительный удельный вес в активной части баланса любого коммерческого банка. Доля доходов от кредитных операций в общем объеме доходов отдельных банков достигает 70%. Поэтому все вопросы, связанные с кредитной политикой и организацией кредитного процесса в банке, имеют важное значение не только для банков и заемщиков, но и для всей экономики государства.

В Казахстане каждый банк разрабатывает свои правила кредитования в соответствии с законодательством Республики Казахстан по вопросам кредитной деятельности, в том числе нормативными правовыми актами Национального банка Республики Казахстан. Правила определяют общие приоритеты, стандарты и параметры решений в области кредитной деятельности, основные принципы управления кредитными рисками.

Банковский сектор Республики Казахстан по состоянию на 1 сентября 2018 года был представлен 30 банками второго уровня.

В структуре активов наибольшую долю (52% от совокупных активов) занимает ссудный портфель (основной долг) в сумме 13588 млрд. тенге (на начало 2018 года – 13590,5 млрд. тенге), уменьшение с начала 2018 года составило 0,02%.

На 1 сентября 2018 года удельный вес займов юридическим лицам в совокупном кредитном портфеле банков составил 26,6%, физическим лицам -34,8%, субъектам малого и среднего бизнеса – 36,7% ссудного портфеля.

На 1 сентября 2018 года неработающие займы (с просроченной задолженностью свыше 90 дней) составили 8,2% от ссудного портфеля.

Во втором квартале 2018 года под влиянием конкуренции банки второго уровня Казахстана продолжали смягчать условия корпоративного кредитования, в частности для субъектов МСБ. В этом процессе лидировали банки, занимающие треть рынка корпоративного кредитования. В результате, ставки по кредитам снизились, а маржа сузилась. Смягчение условий способствовало росту спроса не кредитные ресурсы.

В потребительском кредитовании также отмечалось смягчение условий. Условия беззалогового потребительского кредитования смягчили банки с иностранным участием, а условия потребительского кредитования под залог – банки без иностранного участия.

В следующем квартале банки ожидают дальнейшее смягчение условий по беззалоговому кредитованию. Также ожидается смягчение требований по скорингу для отдельных категорий заемщиков в связи с улучшениями в части расширения источников данных. В частности, банки планируют использование клиентских данных телекоммуникационных и электронных почтовых сервисов для получения дополнительных сведений о платежеспособности потенциального заемщика и расширения охвата клиентов.

Таким образом, одной из серьезных проблем системы банковского кредитования является качество ссудного портфеля банков второго уровня Казахстана, доля неработающих кредитов в портфелях банков все еще остается высокой.

Основными мерами по улучшению качества ссудного портфеля являются: реструктуризация текущей задолженности заемщиков; полный отказ от кредитования непрозрачных субъектов бизнеса, не раскрывающих в необходимом объеме финансовой отчетности; тщательный анализ и мониторинг финансового состояния клиентов; жесткая регламентация процедур по работе с проблемными заемщиками; приостановление кредитования рискованных отраслей экономики.

Бузаубаева П.Н.
«Болашак» Академиясы, Қазақстан Республикасы, Қарағанды қ.

Рахимжанова К.К.

Гумилев Л.Н.
атындағы Еуразия ұлттық университетінің
Қазақстан Республикасы, Астана қ.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ПРОБЛЕМАЛЫ НЕСИЕЛЕРДІ БАСҚАРУ МӘСЕЛЕСІ

Банктің қарамағындағы проблемалы несие ол банктің несие қоржынының сапасына тікелей әсер етіп отырады. Проблемалы несие дегеніміз – бұл банктің несиелік қаражат ретіндегі заңды және жеке тұлғаларға берген ақшалай капиталдарының уақытынды және толық көлемде қайтарылмауымен байланысты.

Сонлай – ақ, проблемалық несиелерге келесілерді жатқызамыз:

– несиелік келісімшартта көрсетілген уақытта қайтарылмаған, уақыты кешіктірілген және қосымша келісім берілген несиелер;

– сақтандыру, кепіл-хат немесе кепілдемемен қамтамасыз етілген несиелер бойынша сақтандыру компанияларының, кепіл-хатты және кепілдеме берушілердің банк алдындағы міндеттемелері орындалмағандар;

– несиелерге есептелетін пайыздың несиелік келісімшартта көрсетілген күннен 30 күн өткенге дейін қайтарылмаған несиелер.

Отандық банктік тәжірибеде проблемалық несиелерге несиелердің жіктелу ережесіне сәйкес стандартты несиеден өзгелері, соның ішінде күмәнді және үмітсіз несиелер жатады.

Проблемалық несиелермен әрі қарай жұмыс жасау бағытын таңдауда мынадай факторлар ескерілуі тиіс:

– қарыз алушының Банк алдындағы міндеттемені орындамау себебі;

– проблемалық несиенің пайда болу себептері: дефолтқа итермелеген форс-мажор немесе нарықтағы жағдаяттың теріс өзгергісі, бизнес жоспарындағы жіберілген қателіктер, кәсіпорындағы менеджмент сапасының төмендігі және т.с.с.;

– қарыз алушының іскерлік беделі, несиелік тарихының болуы;

– кепіл мүлкі есебінен несиелік қарызды қайтару мүмкіндігі;

– қаржылық сауықтандыруға байланысты шаралар жасалған жағдайда қарыз алушының несиелік қарызды толық төлейтіндігін куәландыратын қаржылық сауықтандыру жоспарының банке ұсынылуы;

– қарыз алушының ағымдағы қаржылық есебі, ақша қаражаттарының қозғалысы туралы толық ақпараттарды банкке беруге дайын болуы;

– қарыз алушының қосымша қамтамасыз ету мүлкін банкке ұсынуы.

Қысқаша айтқанда, банк үшін аталған нұсқалардың қайсысы аз шығын жұмсай отырып, несиелік қарызды қайтаруға мүмкіндік жасайтыныдығын ескеру қажет.

Проблемалық несиені анықтағаннан кейінгі банктің жұмысы мыналарды қамтиды:

– қарыз алушыны қаржылық жағынан сауықтыру;

- ссудалық қарызды төлеттіру (өндіріп алу).

Қарыз алушыны қаржылық жағынан сауықтыру несиелік келісімшартты өзгерту арқылы несиені қайтаруға мүмкіндік беру, қарыз алушының қаржылық және шаруашылық жағдайын жақсартуы үшін оған қосымша несиелік ресурс беру немесе өзге шараларды қолдануды көздейді.

Қарыз алушыны қаржылық жағынан сауықтыру шараларына мыналар жатады:

– несиенің төлем мерзімін ұзарту немесе несиелік келісімшарттың қызмет ету мерзімін созу;

– қарызды қайта құрылымдау, яғни несиелік келісімшарттқа өзгерістер енгізе отырып, қосымша несиелік ресурсты бөлу жолын қарастыру;

– қайта қаржыландыру, қарыз алушыға немесе үшінші бір тұлғаға (қарызды аудару) жаңадан несие беру есебінен несиені төлеттіру;

– заңға қайшы келмейтін өзге шаралар.

Несиені қайта қаржыландыру шаралары проблемалық несиелермен жұмыс жасау тәсілі ретінде мынадай жағдайда қолданылмайды:

– қарыз алушының қарызын өтеуді үшінші бір тұлға өз жауапкершілігіне алса;

– қарыз туралы келісімшартты рәсімдеу барысында қателіктер жіберілсе.

Несие бойынша қарызды төлеттіру сот шешімі бойынша немесе сот шешімінсіз кепілге салынған мүлікті жолымен қарыз алушыдан (кепіл затын берушіден, кепілгерден, кепілдік берушіден) өндіріп алуды сипаттайды.

Қолданылған ақпарат көздері

1. Сейткасимов Г.С. Банковское дело / под ред. д.э.н. Г.С. Сейткасимова. Алматы,1998. С. 124-127.
2. Қазақстан Ұлттық банкінің ақпараттық сайтындағы Статитикалық бюлеттені бойынша құрастырылған 2017 № 12, www.nationalbank.kz
3. Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қорының www.kdif.kz ақпараттық сайтынан қордың 2017 жылғы жылдық есебі.

Бузаубаева П.Н.
«Болашақ» Академиясы, Қазақстан Республикасы, Қарағанда қ.
Науч. рук. – Омарова М.М.
Қарағанды «Болашақ» маңызды білім беру колледжі

МЕМЛЕКЕТТІК ФИСКАЛДЫҚ САЯСАТ

Фискалдық саясат – бұл мемлекеттің бюджеттік-салық саясаты. Фискалдық саясат – экономикаға әсер ету мақсатымен мемлекеттік шығындар құрылымын реттеу мен салық салу облысындағы саясат.

2017 жылы Үкімет тарапынан қабылданған елдің экономикасы мен банк секторын қолдау жөніндегі қосымша шаралар осы шараларды қаржыландыру үшін Ұлттық қордан трансферттердің қосымша көлемін тарту қажеттілігіне әкелді. Осыған байланысты, өткен жылмен салыстырғанда Ұлттық қордан бөлінген кепілдік берілген және нысаналы трансферттердің мемлекеттік бюджет кірістерінің құрылымындағы үлесі өсті (1-сурет).

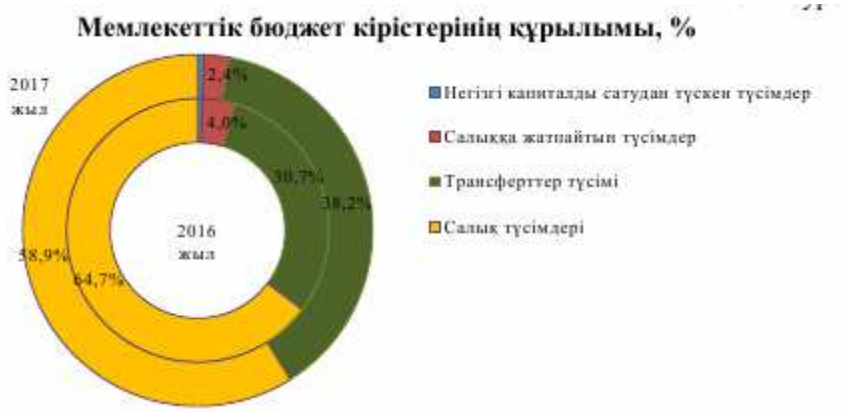

Салық түсімдерінің құрылымына ең үлкен үлесті 24,4% қосылған құн салығы, 22,6% корпоративтік табыс салығы және 11% жеке табыс салығы енгізді, басқа салықтардың үлесі 18,8%-ды құрады. 2016 жылмен салыстырғанда мемлекеттік бюджеттің кірістері 24,3%- ға, оның ішінде салық түсімдері 13,1%-ға өсті. Салықтардың құрылымында аса үлкен серпінді халықаралық сауда мен сыртқы операцияларға салынған 25,8% салық түсімдері (мұнайға салынатын экспорттық кеден бажы мөлшерлемесінің бір тонна үшін 35 АҚШ долларынан 50 АҚШ долларына дейін көтерілуі нәтижесінде) және 24,7% акциздер (акциз мөлшерлемесінің темекі өнімдеріне 24%-ға және алкоголь өнімдеріне 45%-ға көтерілуіне байланысты) көрсетті. Табиғат және басқа ресурстарды пайдаланғаны үшін түсімдер 15,3%-ға (әлемдік нарықтық баға конъюнктурасының жақсаруы нәтижесінде), қосылған құн салығы бойынша түсімдер 11,3%-ға (ЕАЭО-ға мүше мемлекеттердің аумағынан тауарлар импорты көлемінің ұлғаюы есебінен) өсті. Корпоративтік табыс салығы бойынша түсімдер көлемі 7,1%- ға, жеке табыс салығы бойынша түсімдер көлемі 8,4%-ға, әлеуметтік салық бойынша түсімдер көлемі 8,7%-ға көтерілді.

Бюджетке Ұлттық қордан кепілдік берілген трансфердің түсімі 2,9 трлн теңгеге дейін 36,5%-ға, нысаналы трансферттің түсімі 1,5 трлн теңгеге дейін 2,1 есе ұлғайды. Трансферттер тарту қажеттілігі елдің банктік секторын қолдау үшін «Проблемалық кредиттер қоры» АҚ-ты 2 трлн теңге мөлшерде капиталдандыру қажеттілігімен, сондай-ақ индустриалдық-инновациялық және инфрақұрылымдық жобаларды іске асырумен байланысты болды.

Нәтижесінде, мемлекеттік бюджеттің 2017 жылғы шығыны 2016 жылмен салыстырғанда 32,3%-ға өсті. Дәстүрлі түрде мемлекеттік шығыстардың бенефициарлары болып табылатын баптар бойынша айтарлықтай өсу байқалды. Білім беру шығындары 10,4%-ға, денсаулық сақтау шығындары 8,5%-ға, әлеуметтік көмек пен қамсыздандыру шығындары 16,4%-ға өсті (2-сурет). Бұл ретте өндіріс, сәулет, қала салу және құрылыс қызметінің шығындары айтарлықтай төмендеді (35,7%-ға).

Ұлттық қордың қаражаты 2017 жылдың қорытындысы бойынша бір жылда 4,1%-ға төмендей отырып 20,6 трлн теңгені құрады. Трансферттер алу Ұлттық қорға түсімдердің ұлғаюымен өтелген жоқ. Ұлттық қорға мұнай секторының кәсіпорындарынан тікелей салықтар түрінде түскен түсімдер 2016 жылмен салыстырғанда мұнайдың әлемдік бағасының көтерілуі аясында мұнай өндіруші кәсіпорындардың түсімдері мен кірістерінің өсуі нәтижесінде 77,1%-ға ұлғайды. Мемлекеттік бюджеттің тапшылығы 2017 жылдың қорытындысы бойынша 1,5 трлн теңгені немесе ІЖӨ-нің 2,8%-ын құрады.

Қолданылған ақпарат көздері

1. Сейткасимов Г.С. Банковское дело. Под ред. д.э.н. Г.С. Сейткасимова – Алматы,1998 ж, 124-127 б.

2. Қазақстан Ұлттық банкінің ақпараттық сайтындағы Статитикалық бюлеттені бойынша құрастырылған 2017 № 12, www.nationalbank.kz

Бузаубаева П.Н.
«Болашак» Академиясы, Қазақстан Республикасы, Қарағанды қ.

Рахимжанова К.К.

Гумилев Л.Н.
атындағы Еуразия ұлттық университетінің докторанты
Қазақстан Республикасы, Астана қ.

ЕКІНШІ ДЕҢГЕЙЛІ БАНКТЕРДІҢ ПРОБЛЕМАЛЫ НЕСИЕЛЕРІНІҢ ҚАЗІРГІ ҚАРҚЫНЫ

Банк секторын қалыпқа келтіру мақсатында Ұлттық Банк 2017 жылы Қазақстан Республикасы банк секторының қаржылық орнықтылығын арттыру бағдарламасын әзірледі және іске асырды. Бағдарлама экономика үшін маңызды және әлеуметтік маңызы бар, активтерінің сомасы банк секторының барлық активтерінің 45%-ға жуығын құрайтын «Казкоммерцбанк» АҚ-ты және бес ірі банкті қолдауды көздеді.

«Казкоммерцбанк» АҚ-тың проблемалық қарыздар портфелін «Проблемалық кредиттер қоры» АҚ сатып алды, одан кейін банкті стратегиялық инвестор сатып алып, қайта капиталдандырды. Нәтижесінде «Казкоммерцбанк» АҚ-тың кредиттік портфелі тазартылды, оның капиталы ұлғайып, өтімділігі артты. Осы проблеманы 2017 жылы реттеу қаржы жүйесінің үзіліссіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін, сондай-ақ экономиканың жай-күйі мен халықтың әлеуметтік жағдайы үшін мәні басым болды. Осы банкпен байланысты тәуекелдерді мемлекеттің қолдауынсыз іске асыру бүкіл экономика үшін жүйелік салдарларға әкелуі мүмкін еді.

Бес ірі банктің капиталын қолдауға 653,7 млрд теңге бөлінді. Өз кезегінде, банктер сомасы 1,2 трлн теңгеге жуық мерзімі өткен берешегі бар қарыздарды төмендету бойынша міндеттемелер қабылдады.

Банктер 2017 жылдың қорытындылары бойынша провизияларды қалыптастыру мен мерзімі өткен кредиттерді есептен шығару жөніндегі шараларды кестеден асыра орындады. Банктердің жиынтық зияндарының жартысынан астамына (58%) провизиялар есептен шығарылды немесе қалыптастырылды

Банктердің капиталын қолдау олардың кредиттік белсенділігін арттыруға ықпал етті. Мәселен, Бағдарламаға қатысқан банктердің мемлекеттік қолдауды алған сәтінен бастап жаңа қарыздарды беру көлемі 463 млрд теңгені құрады.

2018 жылдың басынан бастап банктердің мемлекеттік қолдау көрсету туралы жаңа өтінімдерін қарау тоқтатылады, жаңа қаражат беру бойынша Бағдарлама аяқталды. Бұл ретте қадағалау жоспарларына және бес банктің мемлекеттік қолдау бойынша алынған қаражатты қайтаруына мониторинг жүргізу, сонымен қатар Бағдарламаны Ұлттық Банктің реттеу және қадағалау мандатын күшейту бойынша заңнамалық түзетулер бөлігінде іске асыру жалғасады. Ұлттық Банктің реттеу-қадағалау функцияларын күшейту банктер активтерінің сапасына, байланысты тұлғалармен мәмілелер жүргізуге, кепілмен қамтамасыз етуге қойылатын талаптарды арттыруға, провизияларды бағалау бойынша тәсілді бірізділіге бағытталады.

2017 жылдың қорытындысы бойынша банктердің экономиканы кредиттеу көлемі өзгерген жоқ және 12,7 трлн теңгені құрады. Банк секторында «Казкоммерцбанк» АҚ пен «Қазақстанның Халық банкі» АҚ-ты біріктірумен, «Delta Bank» АҚ-ты банктік және өзге операцияларды жүргізуге және бағалы қағаздар нарығында қызметті жүзеге асыруға лицензиядан айырумен, сондай-ақ «Банк «Bank RBK» АҚ-ты қалыпқа келтірумен байланысты құрылымдық өзгерістерді есепке алмағанда, банктердің кредиттік портфелінің өсуі 10,8%-ды құрады.

Ұлттық валютамен кредиттер 2017 жылы 9,4 трлн теңгеге дейін 9,2%- ға ұлғайды, ал шетел валютасымен кредиттер 3,3 трлн теңгеге дейін 19,2%-ға төмендеді. Нәтижесінде теңгемен берілген кредиттердің жалпы көлемдегі үлес салмағы 67,5%-дан 73,7%-ға дейін көтерілді.

Қолданылған ақпарат көздері:

1. Қазақстан Ұлттық банкінің ақпараттық сайтындағы Статитикалық бюлеттені бойынша құрастырылған 2018 № 9, www.nationalbank.kz

Бупешева А.
ЧУ Академия «Болашак», г. Караганда, Республика Казахстан
Науч. рук. – Дарибекова Н.С., доцент кафедры «Финансы»

УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНОВ КАЗАХСТАНА

Устойчивое развитие регионов Казахстана сегодня является одной из приоритетных задач, поскольку динамично развивающиеся и конкурентоспособные регионы представляют собой источник роста всей страны, опору проведения национальной политики снижения региональных диспропорций, содействия более сбалансированному развитию и способствует устойчивому развитию страны.

В условиях Казахстана, который имеет в наличие огромные территории, регионы с разными природно-географическими, природно-ресурсными, экологическими, социально-историческими и другими условиями, оказывающими существенное воздействие на их социально-экономическое развитие, огромное значение имеет вопрос территориального развития. Устойчивое развитие Казахстана в целом может быть только при устойчивом развитии всех его регионов.

Для нашей страны переход к устойчивому развитию в свое время явился насущной необходимостью. Рост экономики за счет эксплуатации природных ресурсов может происходить только на определен-

ном этапе. В современных условиях для роста и развития требуются иные, более прогрессивные механизмы.

На данный момент современное состояние развития регионов в Казахстане показывает основные особенности этого периода. Регионы по природе своей – влиятельные административные, политические и экономические субъекты унитарного государства с определенной степенью самостоятельности управления и подконтрольности центру. Они рассчитывают на государственные институты развития, видят в них возможность создания на местах новых производств [1].

На рост и различное многообразие региональных проблем оказали влияние следующие процессы:

– образование нового геополитических и экономических территорий;

– процесс перехода к рыночному типу с нестабильным государственным регулированием;

– экономический кризис;

– появление новых приграничных регионов со специфичной инфраструктурой [2].

Потенциальными угрозами стабильности экономики страны являются огромная зависимость от сырьевого сектора, проблемы «теневой» экономики. Также имеет место существенный разрыв в экономическом и социальном положении различных регионов Казахстана. Существуют проблемы в демографической ситуации, связанные с состоянием здоровья населения страны; имеет место недостаточный уровень правовой, экономической и экологической грамотности населения [3].

В основном регионы Казахстана классифицируют следующим образом:

– депрессивные регионы, то есть регионы, которые в прошлом имели высокие темпы развития;

– стагнирующие – регионы с нулевыми темпами роста;

– новые регионы;

– микрорегионы;

– программные или плановые регионы – это регионы, на которые распространяются целевые программы, развитие и контуры которых не совпадают по территории с регионами единой сетки (зона экологического бедствия Аральского региона(17 районов четырех областей));

– уникальные – например, строительство г. Астаны [4].

В основном региональное развитие – есть развитие, основанное на трех взаимосвязанных характеристиках и свойствах такого развития – устойчивости или стабильности, пропорциональности или сбалансированности и главное социальной направленности.

Литература

1. Прохоров И. Устойчивое развитие – главная идеология современности».- Интернет источник: официальный сайт газеты «Казахстанская правда» http://www.kazpravda.kz

2. Нестеренко С. Устойчивое развитие должно стать казахстанским брендом.- Интернет источник: официальный сайт газеты «Казахстанская правда» http://www.kazpravda.kz

3. Концепция перехода Республики Казахстан к устойчивому развитию на 2007–2024 годы.- «Академия Тринитаризма», М., Эл № 77, с. 65- 67

4. Раимбеков С. Модернизация системы регионального и местного самоуправления.- Интернет источник: официальный сайт газеты «Казахстанская правда» http://www.kazpravda.kz

Василенко В.О.

Класичний приватний університет

Наук. кер. – Селезньова О.В., к.е.н., доцент

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Конкурентоспроможність підприємства – це комплексна порівняльна характеристика, що відображає ступінь переваги сукупності показників оцінки діяльності підприємства, які визначають його успіх на певному ринку за певний проміжок часу щодо сукупності показників підприємств-конкурентів.

Управління конкурентоспроможністю підприємства – це сукупність заходів, які спрямовані на систематичне вдосконалення цінових та якісних характеристик продукції, постійний пошук нових каналів збуту, нових груп покупців, поліпшення умов продажу та післягарантійного обслуговування, реклами. Однак особливого значення набуває процес управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах кризових явищ в економіці. Виділяють зовнішні та внутрішні фактори впливу на процес управління конкурентоспроможністю. До внутрішніх належать наступні: організаційно-правова форма та структура підприємства, рівень науково-технічного розвитку виробництва, рівень освіченості та кваліфікації персоналу, діловий імідж компанії. Проте не менший вплив на конкурентоспроможність підприємства мають зовнішні фактори, які вже, на відміну від внутрішніх, не підконтрольні компанії, серед них виділяють такі: стан ринку товарів, технологій, робочої сили, науково-технічний розвиток, ступінь державного регулювання

В процесі формування системи управління конкурентоспроможністю підприємства необхідно першочергово орієнтуватися на зміну даних факторів. Управління конкурентоспроможністю відбувається на трьох рівнях: оперативному, тактичному, стратегічному.

На оперативному рівні відбуваються процеси управління конкурентоспроможністю продукції. Тактичний рівень включає в себе формування конкурентоспроможності торгової марки та підприємства загалом. Стратегічний рівень охоплює дослідження та розвиток потенціалу конкурентоспроможності торговельного підприємства.

Алгоритм управління конкурентоспроможністю торговельного підприємства наведено на рис. 1.

Процес управління конкурентоспроможністю підприємства являє собою сукупність заходів, які спрямовані на систематичне вдосконалення цінових та якісних характеристик продукції, постійний пошук нових груп покупців, поліпшення умов продажу та післягарантійного обслуговування, реклами.

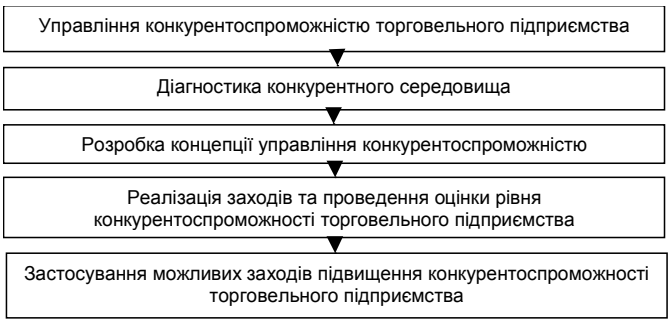

Рис. 1. Алгоритм управління конкурентоспроможністю торговельного підприємства

Основними зовнішніми чинниками, які мають безпосередній вплив на забезпечення конкурентоспроможності торговельного підприємства є скорочення платоспроможного попиту; зміна уподобань споживачів в напрямку економії грошових коштів; недосконалий правових механізм господарювання; порушення функціонування ринку робочої сили. Саме тому механізм управління конкурентоспроможністю має бути чітко організованим та визначеним.

Войта М.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Бургман М.К., к.е.н.

АГРОБІЗНЕС В УКРАЇНІ

Агробізнес в Україні – це великий бізнес, і він базується на використанні землі. Однак ринок земель сільськогосподарського призначення відсутня. Мільйони землевласників позбавлені свого конституційного права вільно розпоряджатися власністю. Більш того, вони змушені здавати в оренду землю за ціну, яка набагато менша за вартість оренди в інших європейських країнах.

Середня ціна оренди сільськогосподарських земель в Україні становить $ 37 за гектар, в порівнянні з $ 195 у Франції і $ 219 в Німеччині. Це стосується близько 6,9 мільйона переважно небагатих власників землі та їх сімей з приблизно 27 млн га землі. Порівняйте: ріллі в Швейцарії – 500 тис. Га, а в Німеччині – 12 млн га. Мораторій на продаж землі є додатковим тягарем для бідних людей в селах. Зростання цін на орендну плату на $ 40 / га щорічно додатково буде давати сільській місцевості близько $ 1 млрд.

У той же час державна земля використовується багатьма виробниками, але лише частково прозоро. Понад 10 млн га державних земель є цікавими для добре сформованих аграрних бізнес-груп, здатних «переконати» місцевих посадовців домовитися про вигідні довгострокових договорах оренди (до 49 років) на умовах викривлених орендних цін, і часто договори оренди навіть не реєструються. Однак про сьогодення земельний скандал часто забувають: тільки 25% земель державної власності зареєстровані, що не дозволяє відкрито і прозоро використовувати доходи з цих земель. Це означає, що держава не контролює основну частку своїх земельних ресурсів.

Протягом останніх років я ніколи не зустрічав нікого в Україні, хто б був проти земельної реформи в принципі. Між землевласниками, землекористувачами, асоціаціями виробників, депутатами парламенту і членами уряду існує широкий консенсус щодо того, що Україна не може стати глобальним гравцем на сільськогосподарських і продовольчих ринках без земельної реформи.

Функціонування ринку землі сприятиме технологічних змін для досягнення більш високого рівня продуктивності і полегшення процесу отримання фінансування. Комерційні банки будуть дуже охоче розвивати фінансові інструменти для іпотечного кредитування і довгострокових інвестицій. Оскільки це займе якийсь час, уряд за підтримки міжнародних фінансових установ (Світовий банк, ЄБРР, ЄІБ) буде робити набагато більше, щоб забезпечити гроші для малих агровиробників. Поточні дискусії між урядом, аграріями та міжнародними фінансовими установами, в тому числі МВФ, продовжують тиск на політиків і законодавців для подальшого проведення реформ і отримання додаткових коштів.

На жаль, мільйони бідних землевласників не мають можливості висловити свою думку. Земельна реформа може стати однією з найбільш ефективних програм розвитку сільської місцевості. Найбільшою перешкодою буде подолання приватних інтересів груп, які користуються діючими сірими схемами і неформальними угодами щодо землі. Найбільш популістські заяви проти земельної реформи, як правило, надходять від зацікавлених сторін в парламенті, адміністрації та уряді, які отримують максимальні вигоди від поточної ситуації.

Було б цікаво подивитися, чи буде достатньо політичної волі вжити необхідних заходів і діяти рішуче, включаючи подання до парламенту проекту Закону «Про обіг земель сільськогосподарського призначення» протягом найближчих трьох місяців, тобто до кінця цього року. Розроблено основні документи – їм просто потрібні політична воля і мужність робити наступні кроки. Якщо немає, то політичні ігри триватимуть, і країна втратить одну з найбільших можливостей для стимулювання економічного зростання, боротьби з бідністю в сільській місцевості та створення інвестиційних можливостей.

Гедікова М.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Бургман М.К., к.е.н.

ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ

Безробіття – одна з основних соціально-економічних проблем сучасного етапу розвитку економіки. Глобальна світова фінансово – економічна криза посилила негативні процеси та явища у сфері зайнятості. Україна – одна з країн, які найбільше постраждали від впливу цього процесу. В таких умовах, посилених значним рівнем безробіття, збільшується кількість проблем, які призводять до скорочення рівня купівельної спроможності населення, зменшення кількості платників податків і, як наслідок, до зростання ризику соціального напруження.

Безробіття є невід'ємною складовою ринкової економіки, одним із негативних наслідків самої природи ринку, результатом дії його головного закону – попиту і пропозиції. Причиною такого розповсюдженого явища є неефективність використання робочої сили у минулому і відсутність економічних умов, які б дали змогу людям застосовувати свої навички у продуктивній роботі за пристойну плату. Безробіття у нашій країні набуло масового характеру і складає реальну загрозу для державного та суспільного благополуччя.

Виникнення безробіття тягне за собою такі наслідки: посилення соціальної напруги; зростання кількості психічних захворювань; посилення соціальної диференціації; загострення криміногенної ситуації; падіння трудової активності; скорочення податкових надходжень; зменшення ВНП; падіння життєвого рівня населення; зростання витрат на допомоги безробітнім. Попри всі негативні наслідки, безробіття має й позитивні свої сторони: підвищення соціальної цінності робочого місця; збільшення особистого вільного часу та свободи вибору місця роботи; зростання соціальної значи- мості й цінності праці; зростання конкуренції між працівниками; стимулювання підвищення інтенсивності і продуктивності праці; можли- вість для безробітного використати перерву в зайнятості для перенавчання, підвищення рівня освіти.

Запорукою вирішення проблеми безробіття в Україні є розробка і реалізація широкого комплексу відповідних заходів, насамперед, у соціально-трудовій сфері. Варто посилити увагу щодо оновлення та підвищення техніч- ного рівня робочих місць, зокрема, для того, щоб кожне з них забезпечувало зайнятому прожитковий мінімум і подальше зростання заробітної плати (з урахуванням інфляції). Це дозволить привести заробітну плату у відповідність з продуктивністю праці, ліквідувати фіктивні робочі місця, зменшити приховане безробіття.

Аналізуючи сучасний стан безробіття, визначено, що проблема безробіття є ключовим питанням у ринковій економіці, і якщо його не вирішувати, то неможливо налагодити ефективну діяльність економіки і рівень безробіття буде зростати. Отже, для вирішення проблем безробіття треба докорінно змінювати політику зайнятості. Не можна сьогодні пасивно стримувати безробіття. Тільки цілеспрямоване активне підвищення рівня зайнятості населення на діючих і на знову створюваних високоефективних робочих місцях допоможе вивести економіку з глухого кута, дати простір розвитку ринкових і соціальних перспектив. Тому дослідження цього питання є основним у пошуку шляхів поліпшення подолання безробіття.

Можна зробити такі узагальнення: негативних наслідків безробіття значно більше, ніж позитивних, і вони масштабніші та всеохопні, становлять загрозу національному розвитку і національній безпеці країни, оскільки можуть бути головною причиною соціально-економічної дестабілізації. Потрібно зменшити їх вплив за допомогою впровадження державою запропонованих заходів, що дасть змогу знизити рівень безробіття і зняти соціальну напругу. Це спричинить підвищення рівня зайнятості, збільшення особистих доходів населення, шляхом створення нових високооплачуваних робочих місць, покращання рівня виробництва, і як результат – підвищення розвитку національної економіки.

Гриценко Є.Г.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Бургман М.К., к.е.н.

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ

Банківська система України сьогодні – один із найрозвинутіших елементів господарського механізму, оскільки її реформування було почато раніше за інші сектори економіки, що визначалося ключовою роллю банків при вирішенні завдань переходу до ринку

Банківська система України має своє особливе призначення, специфічні функції в економіці. Виникає банківська система не внаслідок механічного поєднання окремих банків, а будується за заздалегідь виробленою концепцією, в межах якої надається певне місце кожному виду банків і кожному окремому банку.

Відповідно банки повинні керуватися у своїй діяльності не лише комерційними інтересами, а й вимогами системи, до якої вони входять. Отже, банківська система – це специфічна економічна й організаційно-правова структура, що забезпечує функціонування грошового обігу та ринку, а також економіки в цілому.

Отже, треба визнати, що банківська система в Україні перебуває нині у стані подальшого реформування і потребує конкретних дій. Аби підвищити ефективність української економіки, банкам треба відігравати роль посередника між надходженням вітчизняних заощаджень та раціональним розміщенням капіталів в економіці. Як підтверджує досвід функціонування банківського сектора у розвинутих країнах, в Україні ключовими питаннями банківської системи на сьогодні є насамперед зміцнення законодавчих основ діяльності центрального банку, розбудова законодавчих рамок і нормативного регулювання діяльності комерційних банків.

Необхідно створити систему швидкого реагування на виникнення системного ризику для банківської системи в цілому, яка б включала, по-перше, механізм оперативної, бажано щоденної, оцінки стану банківської системи, однозначний об'єктивний механізм державної підтримки банківського сектора у разі виник-

нення несприятливого системного ризику. По-друге, необхідно створити для суб'єктів економіки можливість вчасно оцінювати фінансовий стан будь-яких банків України. Для цього необхідно розробити офіційну методику оцінки стану банку на основі його звітної статистики, з врахуванням української специфіки.

Таким чином, банківська система в умовах ринку попри належний рівень капіталізації банківських установ та розвиток різних видів спеціалізованих комерційних банків нарівні з банками універсальними, що в сукупності утворюють другий рівень системи, має включати також інфраструктуру, яка обслуговує обидві рівні – верхній і нижній, забезпечуючи нормальне функціонування банківської системи загалом.

Глибоку кризу банківської діяльності не можна подолати суто банківськими заходами, кредитними, монетарними інструментами, бо її першопричини криються в економіці. Саме тому потрібно ставити питання про економіку і банки, а не суто банківську проблему.

Дакварқызы У.
Қазақстан Республикасы, Қарағанды қаласы, «Болашақ» академиясы
Ғылыми жетекшісі – Ахметова Б.Т., э.ғ.м., аға оқытушы

ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСТІ ДАМЫТУДА КӘСІПКЕР МӘРТЕБЕСІН КӨТЕРУ

Елбасы Н.Назарбаев халыққа жолдаған «Қазақстан жолы – 2050:Бір мақсат,бір мүдде, бір болашақ» атты стратегиялық Жолдауының бесінші бағытында «Шағын және орта бизнесті дамыту-XXIғасырдағы Қазақстанды индустриялдық және әлеуметтік жаңғыртудың басты құралы. Мұндағы менің ұстанымым айқын екенін білесіздер, оны талай айтқанмын. Экономикамызда шағын және орта бизнестің үлесі артқан сайын Қазақстанның дамуы да орнықты бола түседі. Жаһандық рейтингке сәйкес, Қазақстан бизнесті жүргізуге ең қолайлы жағдайы бар елдер тобына кіреді және біз бұл үрдісті өрістете түсуге тиіспіз. Шағын және орта бизнес – біздегі Жалпыға ортақ еңбек қоғамының берік экономикалық негізі. Оны дамыту үшін жеке меншік институтын заңнамалық тұрғыда нығайтатын кешенді шешімдер қажет. Бизнесті дамытуға кедергі келтіретін барлық енжар құқықтық нормалдардың күшін жою керек.Шағын бизнес ұрпақтан-ұрпаққа берілетін отбасы дәстүріне айналуға тиіс. Мен Үкіметке индустрияландырудың екінші бесжылдығы жоспарын «Бизнес – 2020» жол картасымен үйлестіруді тапсырдым. Үкімет Ұлттық кәсіпкерлер палатасымен бірлесіп, жұмысын жаңа бастаған бизнесмендерге әдістемелік көмектің тиімді тетіктерін жасауы керек», – деп атап көрсеткен болатын.

Шағын және орта бизнестің дамуы – бұл кез келген ел экономикасының дамуының негізі. Тәуелсіздіктің алғашқы бастауында-ақ шағын және орта бизнес қауымы маңызды сектор ретінде белгіленген болатын.

Қазіргі уақытта шағын жане орта бизнесті дамытуда кәсіпкерлік қызмет экономиканың жеке меншік секторы ретінде экономикалық қызметтерді жүзеге асыруда мемлекеттік секторға қарағанда жоғарғы еңбек өнімділік пен нәтижелілікті кеңінен қамтамасыз етіп отыр. Сондықтан да озат кәсіпкерлік қызметтің артықшылықтарын, ерекшеліктерін, сол қоғамдағы шағын және орта бизнестің атқаратын айрықша рөлін былайша сипаттауға болады.

Кәсіпкерлік қызметке бағытталған қоғамдық ортада пайдалы тауарлар мен қызметтер тоқтаусыз өндіріліп,халық арасында қажеттілікке ие тауарлар мен қызеттердің кең таралатындығы, өмірге икемді жаңа идеялар ойланып шығарылатындығы, бұрын белгісіз болған қоғамның қажеттіліктері жаңадан ашылып, қоғамда пайда болған проблемалардың дер кезінде шешілетіндігі және өзінің жаңашылдық идеяларын, шығармашылық мақсаттарын жүзеге асыруға мүмкіндіктері бар бастамашыл адамдардың арқасында қоғам тоқырауға ұшырамайтындығы белгілі болды.

Сондай-ақ жұмыссыздық мәселесін төмендетеді,нарықты отандық тауарлармен толықтырады,қоғамның әл-ауқатының жоғарылауына алып келеді, ЖІӨ-нің өсуіне және экономиканың қарқындап дамуына оң әсерін тигізеді.

Қорыта айтқанда, Қазақстан экономикасын алға жылжытуда және әлеуметтік, макроэкономикалық мәселелерді оңтайлы шешуде шағын және орта бизнесті орны маңызды. Ендігі мәселе шағын және орта бизнесті ұйымдастыру және дамыту бойынша Заңнамалық базаны нығайту болып табылады. Осы орайда: «Меншікті тіркеу», «Лицензиялау туралы», «Инвесторларды қорғау», «Салық салу» өлшемдері бойынша Заңдарды оңтайлы нәтижелері көрініс болады.

Негізгі әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасы Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы, 2018 ж.
2. Қазақстан Республикасы Ұлттық Министрлігі Статистика комитетінің арнайы сайты \www.stat.gov.kz\
3. Қазақстан Республикасы Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы, «Қазақстан-2050».
4. «ДАМУ» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ сайты https://damu.kz/kz/

Дәрібеков С.С.
Е.А. Бөкетов атындағы ҚарМУ, Қарағанды қаласы, Қазақстан Республикасы, э.ғ.к., доцент

ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНА ШЕТ ЕЛ ИНВЕСТИЦИЯЛАРЫН ТАРТУ ЖОЛДАРЫ

Ұлттық экономикаға шетелдік инвестицияның оң және теріс әсерін анықтау барысында шетелдік инвестициялардың тек қана оң әсерін бөліп қарастыруға болады: олар мемлекттің экономикалық өсуіне ықпал етеді, ұлттық ресурстарды тиімді жұмсауда еңбек өндірісін жоғарлатуға, жаңа технолгияны игеруге мүмкіндік береді.

Тікелей шетел инвестицияларының ерекшелігі басқа халықаралық кәсіпкерлік нысандарына салыстырғанда тура және жанама қасиеттерге ие.

ТШИ – дан алынатын тура қасиеттер төмендегідей:

– әлемдік шаруашылықта халықаралық интеграцияны жетілдіруде басқарудың жаңа әдістерін ұсыну және жоғары дамыған технологияның түрлерімен жабдықтау;

– қолайлы инвестициялық ахуалдың нәтижесінде пайданы жоғары табуда инвестицияны реинвестициялау;

– өнімнің бәсекелестік мүмкіншілігін қалыптастыруда шетел инвесторларының барлық инвестициялық қаражаттарды тиімді қолдануы, яғни ең соңында пайда табуды жоғарлату;

– өндірістік технологияның жоғары әсер беруіне байланытсы барлық өнімді шығару кезеңдерінің инвестициялық жобаны іске асыруда бірігу.

Шетел капиталын тартудың бір түрі ірі стратегиялық кәсіпорындарды шетел фирамаларының басқаруына беру. Қазіргі таңда қайта өңдеу секторларға субсидия салу кең қарқын алмай жатыр. Кәсіпорындардың тұрақтылығы және жалпы экономикада өзгерістер енгізу үшін менеджмент мәселелерін шешу керек [1].

Осыған байланысты экономиканың әр түрлі секторларына шетел фирмалары немесе трансұлттық компаниялар өз инвестицияларымен келді.

Жапондық экспортты–импортты банкінің несиелері халықаралық қаржылық ұйымдардың қарыздар ішінде ең жеңілдісі болып табылады. Жапондық несиелердің дисконттық ставкасының нақты мөлшері 10 пайызды құрайды. Тәжірбие жүзінде барлық операцияларда тікелей резидент емес алыс елдер қарастырылған. Жалпы көлемі бойынша тікелей шетелдік инвестициялар ішінде Оңтүстік Корея 1 орында (оның мөлшері 43,5 пайызды), ал 2 орында АҚШ (21,7 пайызды), 3 орында Жапония. Қазіргі уақытта қаржылық қатынастарда МБРР – дің басқа жобалар бойынша қаржылық көмек ұсынады. Көптеген компоненттер бойынша; антимонополиялық және бәсекелестік саясат; әлеуметтік көмек; кедейшіліктің мониторингі, денсаулық сақтау реформасы; құқтық реформа; қоршаған ортаны қорғау; сонымен қатар кәсіпорындардың басқарушыларын щқыту жұмыстары аяқталған. Осы компоненттер бойынша банктік жобалардың жүзеге асырылуы қажет. Республикадағы халықаралық қаржылық ұйымдардың бірлестіктерінде белсенді жұмыс істеушілер қатарына исламдық даму банкі қосылады. Яғни оның тұтас құқтық мүшесі болып Қазақстан Республикасы болып табылады. Белсенді жобалардың қатарына Исламдық даму банкісінің үлесіне Астана қаласының инфрақұрылымын жатқызуға болады.

Техникалық қызметтесуде Қазақстанға 2 жақтық және көпжақтық негізде техникалық көмек көрсетуінде ірі донорлары болып табылады. Олардың қатарына БҰҰ – ның бағдарламалары, Европалық бірлестіктер бағдарламалары, Азиялық даму банкісі, АҚШ, Жапония, Германия, Оңтүстік Корея, Ұлыбритания және т.б. болып саналады [2].

Техникалық көмек бұл – интеллектуалдылық жеке меншік деректерді өткізу экономикалық реформалардың жүргізілуіндегі ведомстоларды және министерліктердің институционалдық қолдауына бағытталады; заң шығарушы орталық кеңес берушілік қызметін құруға байланысты олардың кіші және орта бизнеске әсері; халықаралық мамандарды дайындау және қайта дайында; ірі инвестициялық жобалардың техника-экономикалық негіздерін дайындау; ноу-хоуды өткізу; сонымен қатар жаңа қызмет түрінде түсетін хабарламалы технологияны дайындау. Сонымен қатар; көлік және коммуникация, электр қуаттары, ауыл шаруашылығы, денсаулық сақтау, білім беру, тұрғын үй құру, мемлекеттік қызмет көрсету түрлері, бағалы қағаздар ды дамыту.

Белсенді инвесторлардың қатарына АҚШ, Ұлыбритания және Италия болып табылады. Олардың инвестициядан табысы жылдан жылға өсуде. Бұл; яғни Дүние жүзіндегі ірі трансұлттық компаниялар алдындағы қазақстанның белгілі инвестициялық тартымдылығын айтады. Сонымен қатар қазіргі уақытта республикада жеке инвесторлар тенденциясының әлуеті өсуде.

Қазақстандағы шетел инвесторларының қызметіне талдау нәтижесі, ұлттық мүддеге сәйкес келетін ТШИ тарту және шетел инвесторларының қызығушылығына жауап беретін мәселелерді шешу қажеттігін көрсетеді.

Әдибиеттер

1. Скрипникова Г.В. Проблемы привлечения прямых иностранных инвестиций в экономику России: современное состояние / Г.В. Емельянова, МС. Постаногова // Инновации, инвестиции, образование.- 2015.- №5.- С. 128-131

2. Минчичова В.С. Зарубежный опыт повышения конкурентоспособности национальной экономики развивающихся стран в результате транснационализации банковского сектора // Российское предпринимательство. – 2014. – Том 15. – № 19. – с. 121-134.

Даримбай Ботагоз

«Болашақ» Академиясы, Қазақстан Республикасы, Қарағанда қ.

Ғылыми жетекші – «Қаржы» кафедрасының аға оқытушысы Бузаубаева П.Н.

ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСТІҢ ЭКОНОМИКАДАҒЫ РӨЛІ

Шағын және орта бизнес субъектілерін қаржыландыруды жандандыру отандық экономиканы дамытудың ең өзекті мәселелерінің бірі. Себебі, олар арқылы әлеуметтік-экономикалық дамудың көптеген мәселелерін шешеді: өндіріс өнеркәсібін модернизациялауды және кеңейтеді, бәсекеге қабілетті өнімдерді шығарады, жұмыс орны санын өсіреді, халықтың әл-ауқатының жалпы деңгейін көтереді.

Дамыған елдердің тәжірибесі шағын кәсіпкерлік экономиканың даму қарқынын арттыра түсетінін көрсетеді. АҚШ-та барлық жұмыс күшінің 50 пайызы шағын кәсіпкерлікпен шұғылданады. Ішкі өнімің 33 пайызын нақ сол қамтамасыз етеді. Жапонияда жұмыс күшінің 80 пайызы шағын кәсіпкерлікте жұмылдырылған, жалпы өнімнің 55 пайызы солардың үлесіне тиеді. АҚШ-та шағын кәсіпкерлік ғылыми – зерттеу жұмыстарының 3 пайызын ғана жүзеге асырса да, өндіріске енгізілетін ірі жаңалықтардың 50 пайызын қамтамасыз етеді. Шағын кәсіпорындардың экономикалық тиімділігі соншалықты айқын: ірі кәсіпорындар жаңа өнім өндіруге жұмсаған бір доллар шығынмен салыстырғанда, осы көрсеткішпен шағын кәсіпорындар жаңа өнімдерді 17 есе көп шығарады, шағын фирмалар мен дербес өнер тапқыштар жаңа технологияның 90 пайызынан астамын жасайды.

Қазақстанда шағын кәсіпорындар жүйесін қалыптасыру әлі жүріп жатыр. 1990-жылдардың басында Қазақстан Республикасында шағын кәсіпкерлік субъектілерінің анықтамалары болмаған еді. Сондықтан, әрқилы құрылымдарға түрлі анықтамалар қолданылды. Кейбіреулер он немесе одан да аз жұмысшысы бар кәсіпорындарды шағын бизнеске жатқызса, енді біреулер мұны 200 және одан да көп жұмысшысы қамтылған кәсіпорындар үшін қолданады. Соның салдарынан бірыңғай статистикалық ұғым қалыптаса қоймады, шағын бизнеске жатызылатын кәсіпорындардың нақты белгілері айқындалмады. Мұның өзі, республиканың экономикалық дамуына осы сектордың қосар үлесіне лайықты баға беруге және шағын кәсіпорындарды нақты топтастыруға мүмкіндік бермеді.

Бизнеске қатысына қарай, «шағын» деген анықтама жұмысшылардың саны, жалпы табыс, сондай-ақ, жылдық айналым ұғымында түіндірілуі мүмкін. Фирмаларды көлемі бойынша топтастыру кезінде негізінен бірінші белгі ескеріледі: шағын бизнеске жұмысшы саны 100 адамға дейін, ал Қазақстанда 50 адамға дейін болатын, кәсіпорындарды жатқызу қабылданған.

Экономикасы жаңа дамып отырған елдер үшін орта және шағын бизнесті жандандыру шешуші рөл атқарады. Кәсіпкерлік қызмет бұл елдер үшін дағдарыстан алып шығатын бірден-бір сара жол болып отыр. Оның аясында жалпы ішкі өнімнің үлес салмағын артып, экономикалық тұрғыдан жұмысқа жарамды тұрғындар жұмыспен қамтамасыз етіледі. Бұл индустриалды, дамыған экономикасы бар және өтпелі кезеңді басынан кешіріп отырған елдер экономикасы үшін тым жағымды көрініс. Ол бәсекелестікке сай келе алатын динамикалық диверсификациялық бағытта халықтың жұмыспен қамтамасыз етілуіне, оның әлеуметтік тұрмыс жағдайын көтеретін шын мәніндегі қуатты экономикаға жол ашады.

Шағын және орта бизнес субъектілерін қаржыландыруды жандандыру отандық экономиканы дамытудың ең өзекті мәселелерінің бірі. Себебі, олар арқылы әлеуметтік-экономикалық дамудың көптеген мәселелерін шешеді: өндіріс өнеркәсібін модернизациялауды және кеңейтеді, бәсекеге қабілетті өнімдерді шығарады, жұмыс орны санын өсіреді, халықтың әл-ауқатының жалпы деңгейін көтереді.

Қолданылған ақпарат көздері

1. «Бизнестің жол картасы-2020» бизнесті қолдау мен дамытудың мемлекеттік бағдарламасы

Даримбай Ботагоз
«Болашақ» Академиясы, Қазақстан Республикасы, Қарағанда қ.
Ғылыми жетекші: «Қаржы» кафедрасының аға оқытушысы Бузаубаева П.Н.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСТІ ЖЕТІЛДІРУ

Қазақстан нарығында шағын кәсіпорындардың тиімді қызмет етуіне кедергі болып отырған мәселелердің бірі – салық саясатының жетілмегендігі. Қазақстандағы шағын және орта бизнесті дамыту факторларын атайтын болсақ онда мына төмендегі жағдайды көруге болады.

Шағын бизнес субъектілерінің жұмысына кедергі болатын мәселелердің екінші түрі – жалпы экономикалық жағдайдың тұрақсыздығы. Яғни, АҚШ доллары бағамының тез өзгеретіндігі, макроэкономикалық жағымсыз өзгерістерге байланысты инфляция және жоғары тәуекелдер, әлемдік қаржы дағдарысының орын алуы және т.б.

Келесі орында кәсіпкерлер несиені алу кезінде туындайтын қиыншылықтар мәселесі. Шағын кәсіпкерліктің дамуына кедергі келтіріп отырған бұл мәселе субъектілердің өзінің инвестициялық және айналымдағы мұқтаждарын қамтамасыз ету үшін жеткілікті қаржы ресурстарының жоқтығы болып табылады. Республика бойынша шағын және орта бизнес субъектілермен жүргізілген анонимді сауалнаманың мәліметтері бойынша, шағын бизнестің алдында тұрған ең негізгі мәселе-несиелік ресурстарға шығу жолының қиындығы.

Тағы бір мәселе – шикізатпен қамтамасыз етілуі мен өнімді өткізуі. Өнімді өткізу кезінде қиыншылықтардың пайда болуының бірден-бір себебі – бәсекелестік ортаның жоғарылылығы. Шағын кәсіпкерліктің дамуына кері әсер ететін басқа да факторлар шағын кәсіпкерліктің қызметін реттейтін қолданыстағы заңнамадағы нормалардың жетілдірілмеген және кей жағдайда нақты нормалардың болмауы болып табылады, бұл әкімшілік кедергілерді ұлғайтуға әкеледі.

Шағын бизнесті дамытудағы және жұмысбастылық мәселесін шешудегі мемлекеттік саясатты жасап, жүргізу үшін жоғарыдағы факторларды бөліп көрсетуге болады. Аталған факторлар өз кезегінде шағын бизнестің дамуын тежейтіндіктен бірінші кезектегі міндеттерді анықтауға мүмкіншілік береді.

Көп өңірлерде кәсіпкерлердің біліктілігі мен оларды оқыту проблемасы шешілмеген күйде қалуда. Жүргізілген талдау шағын кәсіпкерлікті қолдау жұмыстары өткен жылдардың тәжірибесі негізінде жүйелеу жолымен экономикалық, құқықтық және институтционалдық – құрылымдық реформаларды тереңдету қажеттігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді.

Қазақстан Республикасында енді ғана жанданып келе жатқан шағын бизнеске несие беретін субъект – екінші деңгейдегі коммерциялық банктер болып табылады. Коммерциялық банктер көбінесе заңды тұлғаларды және қысқа мерзімді несиелеуді жақтайтыны – тарихи қалыптасқан жағдай. Қазақстандық шағын және орта бизнес субъектілерінің екінші деңгейдегі банктерден коммерциялық несиелер алуы кәсіпорындарды дамыту үшін қаражаттарды толықтырудың іс жүзіндегі негізгі көздерінің бірі болып табылады. Алғашқы құрылу кезінде шағын бизнес несиесіз өз жұмысын атқара алмайды.

Қазіргі кездегі республикадағы шағын және орта бизнесті несиелеуді дамытуға кедергі болып отырған негізгі факторлар мыналар:

– несие алу барысындағы шарттардың қатал болуы;
– несиенің мерзімі мен пайыздық ставкаларының бизнеске қолайсыздығы;
– несиені рәсімдеу процедурасының ұзақтылығы және оны сақтандыру қажеттігі;
– коммерциялық банктердің кепілге қоятын талаптарының жоғарылығы;
– әлемдік несие нарықтарындағы дағдарыстар әсерінен несиелік ресурстарға қол жеткізу қиындықтары және коммерциялық банктердің жеке ресурстарының аз болуы;
– мемлекеттік инвестициялық-несиелік институттардың ресурстарының тиімсіздігі;

– мемлекеттің казына қоры арқылы шағын және орта бизнесті несиелеуге бөліп отырған қаражатының аз болуы және оның шарттарының қолайсыздығы.

Банктер кез келген уақытта, қарыз алуға ниет білдірген субъектілерді несиелеген кезде пайда болатын несиелік тәуекелге ұшырайды. Жалпы отандық несиелеу тәжірибесі көрсеткендей банктердің кәсіпорындарды қаржыландыру кезінде көптеген келесідей факторлар өз әсерін тигізеді.

Банк несиелерді қайтарымдылық, жеделдік, тиімділік принциптерін қатаң сақтау, несиелерді мақсатты пайдалану мен заңда қарастырылған және екі жақпен келісілген жағдайда коммерциялық негізде береді.

Қолданылған ақпарат көздері

1. «Бизнестің жол картасы-2020» бизнесті қолдау мен дамытудың мемлекеттік бағдарламасы

Жирний М.Л.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Трохимець О.І., д.е.н., доцент

МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК

На сучасному етапі розвитку світової економіки важливою проблемою є забезпечення конкурентоспроможності країни. Якість системи міжнародної конкурентоспроможності економіки характеризує становище країни в світі, а також значною мірою впливає на її національну безпеку. Складність та різновидність форм і методів ведення зовнішньоекономічної діяльності в умовах сьогодення стало результатом побудови сучасної системи взаємозв'язків та взаємозалежності економік країн світу. Міжнародна конкурентоспроможність, згідно з Всесвітнім економічним форумом, – це здатність країни та її інститутів забезпечувати стабільні темпи економічного зростання, які були б стійкі в середньостроковій перспективі. Автори дослідження підкреслюють, що країни з високими показниками конкурентоспроможності, як правило, забезпечують більш високий рівень добробуту своїх громадян.

В основі визначення поняття «міжнародної конкурентоспроможності» лежать фактори, які можна згрупувати в такі:

Зовнішньоторговельні. Визначають міжнародну конкуренто-спроможність як можливість країн протистояти один одному у світовій торгівлі в сенсі розширення експорту та обмеження імпорту;

Цінові. Якість економіки контролювати в країні рівень інфляції й підтримувати «реалістичний», тобто прийнятний для іноземних партнерів, валютний курс та ціні на товари чи послуги;

Нецінові. Наявність у товарів чи послуг національних виробників визначених параметрів якості, експлуатаційних характеристик, умов і своєчасності поставок, засобів розрахунків, рівня обслуговування та інших близьких факторів, що забезпечують успіх у конкуренції;

Підтримуючі. Здатність держави оказувати підтримку експортної діяльності суб'єктів господарювання та надавати гарантії, що захищають від комерційних, політичних та інших видів ризиків.

Таким чином, міжнародна конкурентоспроможність економіки країни є широким та багатозначним поняттям.

Індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index) – глобальне дослідження, яке проводить Всесвітній економічний форум та визначає здатність економіки зростати в довгостроковій перспективі.

Конкурентоспроможність національних економік визначається різноманітними факторами. Неефективне управління державними фінансами та висока інфляція негативно впливають на економіку, а захист прав інтелектуальної власності, розвинена судова система тощо, навпаки, можуть справити позитивний ефект.

Сильними сторонами конкурентоспроможності України на сьогодні залишаються: високий загальноосвітній рівень населення; гнучкий та ефективний ринок праці; великий обсяг внутрішнього ринку та зовнішньої торгівлі; висока здатність до інновацій; якість науково-дослідних установ; наявність вчених та інженерів. При подальшому реформуванні економіки України з метою підвищення її конкурентоспроможності слід враховувати, що зазначені чинники мають залишатися основою для майбутнього зростання. Проте основними проблемами міжнародної конкурентоспроможності є проблеми, що пов'язані з доступом до фінансування, високим податковим навантаженням, корупцією, неефективністю державного управління та податкового регулювання.

Таким чином, за умов відкритості перед кінцевим результатом удосконалення міжнародної конкурентоспроможності економіки стоять такі завдання: стійке зростання життєвих стандартів населення країни; досягнення й утримання національними підприємствами таких позицій у світовій економіці, при яких їхні товари чи послуги успішно реалізуються на міжнародних ринках; усталеність соціально-економічного прогресу зі здатністю протистояти кризам, запобігаючи їм або успішно нейтралізуючи їхні негативні наслідки.

Ильясова М.К.
ЧУ Академия «Болашак», г. Караганда, Республика Казахстан
Науч. рук. – Дарибекова Н.С., доцент кафедры «Финансы»

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Современные возможности железнодорожного транспорта обеспечивают своевременную и гарантированную доставку грузов и пассажиров практически в любую точку страны. За многие годы магистральная железнодорожная сеть республики активно развивалась, и сегодня ее инфраструктура представлена магистральными и станционными путями, пунктами электроснабжения, сигнализацией и связью. Однако в последнее время ощущается острая потребность в последовательной реабилитации сети.

Эксплуатационная длина железных дорог Республики Казахстан составляет 13 597 километров, из которых 3700 – электрифицированные участки. 70 % железнодорожной сети оборудовано техническими средствами автоматики и телемеханики и полностью – связью и радиосвязью. В обслуживании магистральной сети задействовано 122 предприятия путевого хозяйства, хозяйств электроснабжения, сигнализации и связи, где трудятся более 36 тысяч человек. Их функции заключаются в создании необходимых условий для грузовых и пассажирских поездов с полной гарантией безопасности. В то же время перед подразделениями по обслуживанию магистральной сети стоит задача технического перевооружения железной дороги за счет сокращения эксплуатационных затрат. Все последние годы проблемы железной дороги с износом основных фондов, особенно подвижного состава, то есть, вагонов и локомотивов шли по нарастающей: экономике, существовавшей в кризисном состоянии, было не до обновления транспортных фондов, особенно настолько дорогих, как у железной дороги, где цена одного локомотива доходит до нескольких миллионов долларов.

Сегодня в железнодорожной отрасли Казахстана главным образом используются морально и технически устаревшие модели подвижного состава, путевой техники, конструкции пути, технологии ремонта и содержания основных производственных фондов, степень износа которых давно превысила все нормативы.

Основными направлениями развития железнодорожного транспорта страны являются:

– реконструкция земляного полотна магистральных железных дорог;

– создание длинносоставных грузовых поездов с исследованием продольных сил возникающих в них;

– проектирование и создание высокоскоростной железнодорожной магистрали **Астана-Алматы**;

– определение динамических параметров земляного полотна и оптимизация жесткости подрельсового основания на участках скоростного движения;

– совершенствование конструкции верхнего строения пути на скоростной магистрали;

– создание автоматизированных систем контейнерных грузовых перевозок и управления транспортом.

Укажем, что целью транспортно-коммуникационного комплекса Казахстана в стратегии развития определена интеграция в евразийскую транспортную систему.

К настоящему времени подписано соглашение между Казахстаном и Китайской Народной Республикой о строительстве ВСМ между городами Алматы и Астана. Следующим этапом строительства ВСМ является выбор и обоснование её основных параметров.

Литература

1. План нации – 100 конкретных шагов по реализации пяти институциональных реформ Главы государства Нурсултана Назарбаева

2. Обращение Президента Республики Казахстан Н.А.Назарбаева к народу «Пять социальных инициатив Президента» /www. akorda.kz

Исмагзамова К.Е.

ЧУ Академия «Болашак», г. Караганды, Республика Казахстан

Науч. рук. – Пименов А.В., к.э.н.

ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СИСТЕМЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗХАСТАН

Цель государственно-частного партнерства (далее – ГЧП) в здравоохранении – привлечение частного капитала в развитие инфраструктуры здравоохранения и повышение качества оказываемых медицинских и немедицинских услуг.

Анализ опыта применения ГЧП многими учеными показывает, что в каждой из стран «Большой семерки» есть своя наиболее приоритетная отрасль по использованию ГЧП. Так, в США такой отраслью являются автодороги (32 из 36 проектов), в Великобритании - здравоохранение (123 из 352 проектов) и образование (113 из 352 проектов), в Германии – образование (24 из 56 проектов), в Италии, Канаде и Франции - здравоохранение.

В других развитых странах (Австрия, Бельгия, Дания, Австралия, Израиль, Ирландия, Финляндия, Испания, Португалия, Греция, Южная Корея, Сингапур) на 1-м месте по числу использования ГЧП находится отрасль, связанная со строительством и реконструкцией автодорог (93 проекта), а за ней уже следуют с весьма значительным отрывом здравоохранение (29), образование (23) и средства размещения (22). В анализе 915 случайно выбранных проектов ГЧП в странах с разным уровнем развития экономики отмечается, что здравоохранение стоит на 1-м месте только в странах «Большой семерки» (184 из 615 проектов, или 29,92%). В развивающихся странах здравоохранение и образование находятся далеко позади отрасли, связанной со строительством и реконструкцией автодорог. Проекты в других, не менее важных, но менее приоритетных отраслях (ЖКХ, оборона, тюрьмы, развлечения, туризм, железнодорожный и трубопроводный транспорт и пр.) в большинстве стран занимают в структуре ГЧП от 30 до 45% [1].

На данный момент можно утверждать, что подготовительным этап в Казахстане пройден и идет процесс внедрения ГЧП (принят закон «О концессиях», создана специализированная организация по вопросам концессии, начата реализация концессионных проектов). В рамках реализации проектов с использованием механизма ГЧП в целях оценки деятельности концессионера в 2017–2019 годах необходимо внедрение стандартов качества услуг, предоставляемых населению путем разработки методологии по оценке качества услуг и индикативных показателей их качества. В Казахстане необходимо дальнейшее совершенствование методологии, подготовки и экспертизы концессионных проектов. Кроме этого, необходимо изучить перспективы применения форм ГЧП помимо механизма концессии. При этом необходимо разработать конкретные механизмы согласования интересов власти и бизнеса с целью оптимального и рационального привлечения различных ресурсов и их источников, а также соответствующей корректировки правовой базы.

В целом, Казахстан ориентируется на прогрессивный мировой опыт в области ГЧП, но есть проблемы, связанные со стимулированием частных инвесторов к инвестированию в социально-ориентируемые проекты. Механизм государственно-частного партнерства должен работать во благо интересов населения, при этом принося доход государству и частному партнеру. С внедрением механизма ГЧП ожидается повышение качеств медицинских услуг и их доступность для населения, но это не должно привести к значительному повышению тарифов оказываемых услуг.

Литература

1. Государственно-частное партнерство в зарубежных странах или как реализовать ГЧП в России / под ред. И. П. Сосна. Москва, 2016.

Казалиев Әділ
Академия «Болашақ», Республика Казахстан, г. Караганда
Науч. рук. – Бузаубаева П.Н.

ОТАНДЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР НАРЫҒЫНЫҢ ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАСЫ

Бүгінгі бағалы қағаздар нарығы тиімді инфрақұрылыммен экономикалық қарым-қатынастағы дамыған елдердегі инвестицияны жинақтауды түрлендіруде ең негізгі рольді атқаратын, ақша қаражаттарын қайта бөлудегі ең негізгі механизм болып қатысады.

Айтылған мәселелердің барлығы мемлекетіміздің экономикалық дамуының бүгінгі кездегі сатысында Қазақстан халқының жас буыны алдында жаңа тіпті ерекше бағыт, яғни бағалы қағаздарды шығару және сол қағаздар нарығындағы операцияларды меңгеру міндеті пайда болғанын айқындайды.

Қорыта айтқанда, Қазақстан Республикасында қалыптасып келе жатқан бағалы қағаздар нарығындағы үлгісіне нақты бірыңғай көзқарас жоқ. Сондықтан бағалы қағаздар нарығына уақыт талабына сай әлі де біраз өзгерістер енгізілуі мүмкін. Елімздің бағалы қағаздар нарығының нормативті-құқықтық базаның негізі болып келетін келесі заңдар қолданыста: «Бағалы қағаздар нарығы туралы» 2003 жылдың 2 шілдесінен; «Қазақстан Республикасында бағалы қағаздармен жасалатын келісімдердің тіркелінуі туралы» 1997 жылдың 5 наурызынан; «Қазақстан Республикасындағы инвестициялық қорлар туралы» 1997 жылдың 5 наурызынан.

Отандық нарықта мемлекеттік бағалы қағаздардың дамуы 1992 жылға тиесілі. Бірақ, инфляция қарқындарының тез өсуіне байланысты инвесторлар үшін мемлекеттік бағалы қағаздарға инвестиция салу тиімсіз болды. Осыған байланысты Ұлттық банктің ұсынысымен Үкімет бағалы қағаздардың табыстылығын қайта қарастырған болатын.

«Қор нарығын одан әрі дамыту қажет» – деп Ел басы биылғы жолдауда атай отырып, қор нарығына «Самұрық-Қазына» қоры компанияларының акцияларын орналастыру керек. Халықтың жинаған қаражатын ең алдымен түрлі бағалы қағаздарға инвестициялау мүмкіндігін одан әрі арттыру қажет және үкіметтің міндеті – бұл қаражаттың экономикаға, соның ішінде жекешелендіруге қатысу арқылы пайда беруін қамтамасыз ету. Сонымен бірге, Қазақстанның жекеменшік кәсіпорындарының облигация шығарылымдарын субсидиялау мәселесін пысықтау қажет» – деп атап өтті.

Бағалы қағаздар нарығы барлық мемлекеттерде, көптеген қарым-қатынастарда экономикалық өсуді қаржыландырудың өте жақсы және тиімді механизімі болып табылады. Қазіргі кезде бағалы қағаздар нарығы – әлемдік экономика мен халықаралық шаруашылықтың жоғары дамуындағы негізгі құрушысы. Оның даму деңгейін экономиканың және кәсіпкерлік мәдениеттің жалпы күйіне байланысты шешеді. Бағалы қағаздар нарығын « экономикалық ауа-райының « бараметрі деп атайды. Бүгінгі бағалы қағаздар нарығы тиімді инфрақұрылыммен экономикалық қарым-қатынастағы дамыған елдердегі инвестицияны жинақтауды түрлендіруде ең негізгі рольді атқаратын, ақша қаражаттарын қайта бөлудегі ең негізгі механизм болып қатысады.

Соңғы жылдары Қазақстанда қаржылық сектордың дамуында сапалық сонымен қатар сандық тұлғалау жағынан позитивті тенденциялар қарастырылуда. Қаржылық ұйымдардың капиталы мен активтері жоғары қарқынды өсуде. Қазақстанда қалыптасқан жағдай, яғни қазіргі кезде бастапқы нарық механизімі екіші қайтара нарыққа қарағанда ойдағыдай жұмыс істеуде. Россиялық ғалымдарының айтуы бойынша бағалы қағаздар нарығы бағалы қағаздардың айналымы арқылы өседі, бірақ соңғы жылдары екінші қайтара нарықтың дамуына көптеген кедергілер әсер етуде, ол өз кезегінде бүкіл бағалы қағаздардың дамуына әсер етуі мүмкін.

Ең негізгілеріне келесілерді жатқызуға болады:

1) бастапқы нарықта техникалық қамтамасыз етумен оперативтік мәмілесі (сделок), екінші қайтара нарыққа қарағанда жоғары.

2) екінші қайтара нарықта кәсіптік қатысушылардың қаржылық қуаты жеткіліксіз.

3) көптеген жағдайда бағалы қағаздар бастапқы таратуда ең төмен бағаны ұстай алады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1 Б.А. Көшенова. Бағалы қағаздар нарығы және биржа ісі. Оқу құралы. Алматы: Экономика, 2007. 37-39 б.

2 Б.Ж.Ермекбаева, А.Ж.Тұрлыбекова «Бағалы қағаздар нарығы», Оқу құралы, Алматы 2009ж.; 93-102 б.

3 Таубаев А.А. Рынок ценных бумаг в Казахстане. – Учебное пособие. – Караганда: ПК «Алем», 2001. 65– 68 б.

Казитова Г.Т.
ЧУ Академия «Болашак», г. Караганда, Республика Казахстан
Науч. рук. – Дарибекова А.С., к.э.н., профессор

ОЦЕНКА ЛИКВИДНОСТИ КОММЕРЧЕСКОГО БАНКА

События последнего времени на финансовом рынке Казахстана подтверждают правильность выводов специалистов Всемирного банка, которые предупреждали, что коммерческие банки в Республике Казахстан неизбежно столкнутся с двумя проблемами: ликвидностью и портфелем активов. Необходимость в управлении ликвидностью и платежеспособностью возрастает с каждым днем.

Понятие ликвидность коммерческого банка означает возможность банка своевременно и полно обеспечивать выполнение своих долговых и финансовых обязательств перед всеми контрагентами, что определяется наличием достаточного собственного капитала банка, оптимальным размещением и величиной средств по статьям актива и пассива баланса с учетом соответствующих сроков.

Коммерческий банк считается ликвидным, если суммы его наличных средств и других ликвидных активов, а также возможности быстро мобилизовать средства из других источников, достаточны для своевременного погашения долговых и финансовых обязательств. Кроме того, ликвидный резерв необходим для удовлетворения практически любых непредвиденных финансовых нужд: заключения выгодных сделок по кредиту или инвестированию; на компенсирование сезонных и непредвиденных колебаний спроса на кредит, восполнение средств при неожиданном изъятии вкладов и так далее.

Роль и значение управления ликвидностью и платежеспособностью определяется коммерческими интересами банка и необходимостью поддержания устойчивой работы банка, соблюдения интересов учредителей, акционеров, клиентов и сотрудников.

На ликвидность и платежеспособность банков второго уровня оказывает влияние целый ряд факторов, которые можно разделить на макроэкономические и микроэкономические.

Для оценки ликвидности необходимо сопоставление активов и пассивов банка по срокам их привлечения и направлениям вложений этих ресурсов по ожидаемым срокам их высвобождения. К показателям ликвидности относятся коэффициенты срочной ликвидности k 4-1, k 4-2, k 4-3 и коэффициенты срочной валютной ликвидности k 4-4, k 4-5, k 4-6, к показателям достаточности собственного капитала относятся коэффициенты k1, k2.

Экономические нормативы рассчитываются банками второго уровня на основе данных бухгалтерского баланса при помощи метода коэффициентов и служат для контроля за их деятельностью не только со стороны НБ РК, АФН, но и для целей внутреннего аудита самих банков.

Анализ соблюдения банками пруденциальных нормативов в динамике позволяет определить тенденции развития текущей ликвидности банка, соответствие фактических значений показателей их нормативным уровням и изменение по сравнению с базовым периодом.

Ликвидность банка зависит от множества факторов, в связи, с чем оценка ликвидности в зарубежной практике основывается не только на анализе определенных показателей и соотношений, но и на изучении системы управления активами и пассивами, оценке имиджа банка, поскольку это определяет доступность коммерческого банка к внешним источникам заимствования средств на денежном рынке. Особенностью оценки ликвидности банка второго уровня является также выявление реальных (уже существующих) и потенциальных проблем в его деятельности, которые в недалеком будущем могут привести к резкому ухудшению отдельных показателей.

Международный опыт располагает определенной системой показателей, лежащих в основе оценки ликвидности конкретного банка. Среди них можно выделить следующие:

– степень постоянства депозитов.

– степень надежности фондов, чувствительных к изменениям процентной ставки. К таким фондам относят срочные и сберегательные вклады. Поэтому проводится анализ динамики всех депозитов, в том числе срочных и сберегательных вкладов.

– способность активов быстро обмениваться на наличность.

– доступность денежных рынков.

– эффективность стратегии по управлению активами и пассивами, менеджмента в этой области.

Каренов О.К.
Академия «Болашак», г. Караганда, Республика Казахстан
Науч. рук. – Дарибекова А.С., к.э.н., профессор

СОЗДАНИЕ СПЕЦИАЛЬНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОН

Специально экономические зоны стали неотъемлемой частью мировой экономики.

В настоящее время СЭЗ играют роль фактора ускорения экономического роста стран и территорий, активизации международного товарооборота и использования ресурсов, мобилизации инвестиций, углубления интеграционных экономических процессов, поэтому центр ООН по транснациональным корпорациям (UNCTC) рассматривает рост СЭЗ как одну из наиболее важных тенденций.

Для развития национальных экономик каждой страны при создании СЭЗ государством отводится им важная роль в реализации преследуемых целей и задач, решаемых в экономическом и социальном развитии.

СЭЗ имеют долгую историю развития. Первые подобные зоны создавались в древней Финикии. Первый же современный опыт связан с созданием особой зоны в аэропорту города Шеннон в Ирландии в 1959 году. По количеству СЭЗ в мире данные сильно различаются. В одних источниках говорится, что к середине 90-х годов общее число СЭЗ в мире приблизилось к тысяче, в других – от 1200, 2000 и даже бо-

лее 4000. Считается, что их доля в мировом товарообороте увеличилась с 8% в 1960 г. до 20 в 1985 и 30% в конце 90-х годов. Они функционируют уже примерно в ста странах мира, а занято в них более 3 млн человек [1].

Учреждения СЭЗ в современных условиях мирового развития является заметной тенденцией, получившей широкое распространение не только в большинстве промышленно развитых стран, практически во всех новых индустриальных государствах, в развивающихся странах, но и в отдельных странах с переходной экономикой. По данным ООН по промышленному развитию (ЮНИДО), к началу 2006 г. в 120 странах мира насчитывалось порядка 3 тысяч СЭЗ, обеспечивающих рабочими местами около 50 миллионов человек. По данным Всемирной ассоциации зон экспортного производства, через СЭЗ проходило свыше 30% мирового товарооборота. По результатам исследования в 2008 г., в СЭЗ в мире работало 68 млн человек. Наиболее успешно они функционировали в Китае, Тайване, Сингапуре, Республике Корее, Мексике, странах Западной Европы [3].

Развитые страны, как правило, с помощью СЭЗ стимулируют экономику собственных депрессивных регионов. В связи с этим, показателен пример Великобритании, где подобные зоны, использующие государственные дотации и кредиты, помогли пережить трудное время развала угольной отрасли. Для развивающихся стран СЭЗ – инструмент привлечения иностранных инвестиций, способ развития наукоёмких технологий, шанс не отстать от научно-технического прогресса, увеличения числа рабочих мест, заимствования опыта организации производства, условие роста национальной экономики. Создавая различными способами благоприятные условия для привлечения иностранных инвестиций в экономику таких зон, как показывает мировой опыт, можно добиться немалых **успехов**.

В Республике Казахстан, в настоящее время, функционируют 11 СЭЗ. В 2017 году ими было выпущено продукции на 315,35 млдр. тенге. За годы существования СЭЗ государство инвестировало 270,92 млрд. тенге, объем частных инвестиций составил 713,8 млрд. тенге, было запущено 167 проектов на 446,32 млрд. тенге [4].

Список использованных источников:

1. Максаковский В.П. Свободные экономические зоны// География.- 2002.- №23.- С.2-3

2. Нилов К. Правовой режим свободных (особых) экономических зон в России и Европе [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.mgimo.ru/alleurope/2006/15/moscow-2.html.

3. Михайлюк О.В. Свободные экономические зоны как механизм привлечения иностранных инвестиций// Мировое хозяйство и международные экономические отнрошения. [Электронный ресурс]. – Режим доступа http://www.sworld.com.ua/konfer39/238.pdf

4. Окупаются ли специальные экономические зоны в Казахстане. Электронный ресурс]. – Режим доступа https://lsm.kz/okupayutsya-li-sez-v-kazahstane-infografika

Койлекбаев М.А.
ЧУ Академия «Болашак», г. Караганды, Республика Казахстан
Науч. рук. – Пименов А. В., к.э.н.

ПУТИ ОПТИМИЗАЦИИ РИСК-МЕНЕДЖМЕНТА В БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЕ КАЗАХСТАНА

В процессе углубления кризисных явлений проблема риска в банковской и производственно-коммерческой деятельности приобретает особое значение. Анализ системы банковского риск-менеджмента позволяет выделить понятие кредитного риска из всей совокупности банковских рисков как важнейший элемент этой системы, поскольку кредитный риск — это более широкое понятие, которое распространяется на целый ряд финансовых операций: балансовых и забалансовых обязательств таких, как гарантии, акцепты, операции с ценными бумагами и т. д. Понятие кредитного риска сопряжено с его источником, который можно представить как в виде отдельного, конкретного заемщика, так и в виде ссудного портфеля, как совокупность кредитных вложений.

В международной банковской практике качество управления кредитными рисками считается приемлемым, когда не возвращаются или являются проблемными до 5% ссуд в рамках кредитных портфелей банков.

В настоящее время в Казахстане используется методика проведения стресс-тестирования банков второго уровня, которая включает в себя компоненты как количественного, так и качественного анализа. Количественный анализ направлен, прежде всего, на определение возможных колебаний основных макроэкономических показателей и оценку их влияния на различные составляющие активов и капитала банка. С помощью методов количественного анализа определяются вероятные стрессовые сценарии, которым могут подвергнуться банковские организации. Качественный анализ акцентирован на двух основных задачах стресс-тестирования:

– оценка способности капитала финансовой организации компенсировать возможные крупные убытки;

– определение комплекса действий, которые должны быть предприняты финансовой организацией для снижения уровня рисков и сохранения капитала.

В целом надо отметить несовершенство действующих методов оценки рисков не только в отечественной банковской системе, но также и в развитых странах. Так, начавшаяся на рынке американских ипотечных займов погоня за легкой прибылью не была пресечена современной системой риск-менеджмента и привела в конечном счете к мировому кризису ликвидности. Примечательно, что методика оценки всех видов рисков (процентного, фондового, валютного подвергается периодическому обновлению и модернизации, однако даже при условии комплексности оценки – использовании сразу нескольких инструментов (GAP, VAR, анализ дюрации, стресс-тестинг), полностью гарантировать защищенность от всякого рода цикличных и не цикличных экономических спадов невозможно [1, с. 6]. Вместе с тем своевременное обновление методик оценки рисков и модернизация программного обеспечения, посредством которого осуществляется мониторинг, позволяют банкам в определенной степени уменьшить большую часть рисков.

Таким образом, политика риск-менеджмента должна выстраиваться в соответствии со стратегией банка и его акционеров на конкретный период времени, так как главная задача риск-менеджеров – находить оптимальное сочетание рисков и доходности, достигая реализации задач, поставленных акционерами.

Список использованной литературы

1. Абуова С. Н.Управление кредитными рисками в банковской сфере Республики Казахстан 6 автореф. дис. … к.э.н. Алматы, 2010.

Корнієнко К.П.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Бургман М.К., к.е.н.

МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Міжнародна міграція робочої сили являє собою процес переміщення трудових ресурсів з однієї країни в іншу, з метою працевлаштування на більш вигідних умовах, ніж в країні походження. Люди ставляться до трудової міграції як до одного з шляхів реалізації свого трудового потенціалу. Міжнародні трудові міграції населення стали однією з форм транскордонного співробітництва між країнами. Міграція грає найважливішу роль в економічному розвитку більшості країн світу, забезпечуючи перерозподіл трудових ресурсів між країнами з їх відносним надлишком в країни зі зростаючим попитом на робочу силу. Практично всі держави світу на сьогоднішній день беруть участь в процесі обміну робочою силою як її імпортерів або експортерів, що вказує на глобальний характер трудової міграції.

Україна – одна з найбільших країн – донорів робочої сили в Європі, де зовнішня трудова міграція стала об'єктивною реальністю сьогодення.

До причин, що визвали масову міждержавну трудову міграцію громадян України, належать: наявність економічної нестабільності в країні та невизначеність шляхів стабілізації економічних та соціальних процесів; зростання безробіття; відсутність перспектив ефективного використання надбаних професійних знань та навичок, практичного досвіду; різниця в оплаті праці та умовах життя в Україні та країнах Європи та Америки; відсутність правового захисту інтелектуальної власності; політичні, національні, релігійні, сімейні мотиви.

Міграція робочої сили є вигідною для країн, які експортують та приймають робочу силу. Експорт робочої сили – це значне джерело валюти в країні. Істотним економічним чинником, що визначає міграцію робочої сили, є наявність органічного безробіття в деяких країнах, перш за все слаборозвинених. Важливим фактором міжнародної трудової міграції є вивіз капіталу, функціонування міжнародних корпорацій. Транснаціональні корпорації сприяють з'єднанню робочої сили з капіталом, здійснюючи або рух робочої сили до капіталу, або переміщення капіталу в праце надлишкові регіони. Розвиток засобів транспортного зв'язку, в свою чергу, сприяє розвитку міжнародної трудової міграції.

Для економіки країни з якої мігрували громадяни є позитивні та негативні наслідки. До позитивних відносять: з-за кордону в країну повертається навчені і більш кваліфіковані робітники; еміграція полегшує стан на національному ринку праці; переклади валютних коштів з-за кордону є важливим джерелом доходу країни; при поверненні на Батьківщину мігранти привозять з собою матеріальні цінності та заощадження, що становлять: приблизно таку ж суму, що і їхні грошові перекази. Крім того, останнім часом спостерігається тенденція до придбання за кордоном обладнання, яке ввозиться в країну і прямує на організацію підприємницьких колективів. До негативних наслідків відносять: країна втрачає частину трудових ресурсів в найбільш працездатному віці, в результаті чого відбувається старіння трудових ресурсів; губляться витрати на загальноосвітню і професійну підготовку; відбувається «витік умів».

Таким чином, наявність позитивних і негативних наслідків міжнародної трудової міграції як для країн-експортерів, так і для країн імпортерів, призводить до необхідності вироблення заходів, що дозволяють забезпечити нормальне функціонування національної економіки цих країн, тобто державної міграційної політики.

Міжнародна міграція робочої сили – це не тільки економічне, але і складне політичне і соціально-економічне явище. Воно значно впливає на склад трудових ресурсів як країн-донорів, так і приймаючих країн, створює нову ситуацію на ринках праці, привносить чимало змін в соціальне і політичне життя багатьох приймаючих країн.

Красноступ В.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гальцова О.Л., д.е.н., професор

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Найважливішими завданнями для підприємств готельного господарства є залучення якомога більшої кількості клієнтів та підвищення їхньої лояльності. Розв'язати ці завдання без інноваційних рішень неможливо. Перебування у конкурентному середовищі вимагає від готелів гнучкості й адаптації до умов ринку готельних послуг. Труднощі освоєння ринкових можливостей в основному визначаються недостатньо ефективним управлінням підприємствами в готельному господарстві України порівняно з розвинутими країнами. Водночас вектор розвитку ринкових відносин за багатьма ознаками збігається і в Україні, і в країнах із розвинутою ринковою економікою. Вибір напрямів інноваційного розвитку готельних підприємств може бути забезпечений не тільки наявністю оптимальної системи управління й ефективного менеджменту, а й тим, щоб одержати інновацію у вигляді нового продукту, технології, методів організації й менеджменту, що є результатом інноваційного процесу. Прикладом інновації є виведення на ринок продукції (товарів і по-

слуг) з новими споживчими властивостями або якісним підвищенням ефективності виробничих систем. Інноваційна діяльність в сфері готельної індустрії розвивається за кількома напрямками: використання нових ресурсів; зміна в організації виробництва і споживання (застосування передових принципів маркетингу і менеджменту); виявлення і використання нових ринків збуту продукції, використання нової техніки і технологій. Саме використання нових технологій, які полягають сьогодні в комп'ютеризації та глобалізації, дає найбільший ефект в діяльності підприємств готельної індустрії. Готельні підприємства основною метою своєї діяльності ставлять надання послуг максимально високої якості. І наскільки висока ступінь реалізації поставлених цілей, настільки ефективно діє готельне підприємство. Загальновідомо, що готель – це живий організм, що функціонує цілодобово, і якість його роботи безпосередньо пов'язана з тим, як співробітники виконують свої обов'язки. Сучасні інновації коштують недешево, проте е власники готелів все одно витрачаються на них, тому що тільки так можна забезпечити власне виживання на ринку. І однією з найпопулярніших нині розробок є електронне управління готелем – для готелю під замовлення створюється спеціалізована система, до якої підключаються всі співробітники. За допомогою веб-ресурсу вони можуть отримувати всю необхідну інформацію про готель в будь-який момент; в режимі on-line бачити усі зміни, що у ньому відбуваються; бронювати номери для гостей; отримати доступ до максимально широкого комплексу каналів продажів. Прагнучи запропонувати клієнтам ексклюзивний сервіс, багато готелів замовляють розробку особливих систем роботи, які суттєво розширюють функції готелю. Серед них, наприклад, можна виділити наступні: система автоматизації праці працівників відділу продажів; система управління програмами лояльності для клієнтів; система управління заходами готелю. За допомогою цієї технології можна планувати завантаження різних приміщень готелю – його конференц-залів, ресторанів, банкетних залів.

У сучасному світі, при плануванні і побудові готельно-ресторанних комплексів основну увагу приділяють збереженню часу, грошей та енергії. Для збереження енергії створюють екологічні інноваційні технології. Готелем з такими технологіями можна рахувати InnovationHotel – інноваційний екоготель, що належить до IHG, включає сонячні панелі на даху для нагріву води, вітряні генератори для вироблення електроенергії, меблі повністю зроблено з перероблених матеріалів. В обробці використовуються нетоксичні фарби. Відпрацьовану олію з кухні використовуватиметься як біопаливо. Сьогодні туристичні послуги пропонують понад 150 країн світу, кожна з яких має свій характерний образ і може позитивно впливати на все більш різноманітний попит і мотивацію туристів. Ефективному розвитку туризму і гостинності сприяє формування різноманітних сегментів міжнародного ринку.

Крижановська Ю.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кабанова О.О., ст. викладач

МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

Грамотний маркетинг готельного бізнесу є основним інструментом, за допомогою якого можна не тільки звести до мінімуму вплив сезонності, незручне розташування готелю та інші явні недоліки, але і перетворити їх на переваги в очах потенційних гостей.

Завданням маркетингу готельного бізнесу є знайомство з позитивною інформацією про цей готель якомога більшої кількості потенційних гостей і прагнення до рівномірного його заповнення незалежно від сезону. Отже, маркетинг готельного бізнесу – це розробка і реалізація стратегії розвитку готелю протягом чітко визначеного періоду, наприклад, одного року. В основному, для популяризації готелю використовуються наступні інформаційні прийоми і канали.

1. Поширення об'єктивної інформації про готелі

Для розміщення інформації про цей готель на самих різних майданчиках створюється грамотний текст, в якому необхідно представити заклад в самому привабливому світлі, але не приховувати недоліки. Вищий пілотаж маркетингу готельного бізнесу полягає в тому, щоб наявні недоліки виглядали гідно в очах клієнтів або, в крайньому випадку, компенсувалися б іншими бонусами.

2. Інтернет-маркетинг

Якісна реклама готельного бізнесу в інтернеті, а саме власний web-ресурс готелю є основним, а нерідко і єдиним інструментом просування готелю. Тут відмінно працюють такі правила: унікальний, добре продуманий дизайн сайту і високоякісний контент: переконливі, інформативні, захоплюючі статті на грамотній українській мові та англійській мові; зручний інтерфейс і функціонал сайту.ю

3. Реклама в ЗМІ

Необхідно підібрати відповідні цільовій аудиторії клієнтів засоби масової інформації, і публікувати в них періодично статті про цей готель з рекламним відтінком.

4. Проведення PR-акцій

Професійність запровадження PR- акції є інструментом популяризації готелю, а також безпосереднього спілкування і зближення зі своєю цільовою аудиторією. Це можуть бути: благодійні заходи дитячі свята наукові симпозіуми молодіжні дискотеки вечори класичної музики і т. п.

В ході подібних заходів відбувається завоювання довіри клієнтів, знайомство з представниками і керівництвом міських підприємств та установ і залучення їх і їх гостей в число своїх потенційних клієнтів.

Таким чином, маркетинг готельного бізнесу покликаний постійно створювати позитивний імідж готелю.

Құдайбергенова Д.Ж.
Академия «Болашақ», Республика Казахстан, г. Караганда
Науч. рук. – Бузаубаева П.Н.

РОЛЬ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН И ГОСУДАРСТВЕННЫЕ МЕХАНИЗМЫ ИХ РАЗВИТИЯ

В развитых странах малый и средний бизнес развивался на рельсах рыночной экономики эволюционно и в течение многих лет. До начала становления независимого Казахстана экономика Советского Союза функционировала на плановой системе и основывалась на государственной собственности. И только последние десятилетия у нас происходит активное развитие данного сектора. Это сравнительно недостаточное количество времени, особенно, с учетом сложностей переходного периода, которые пережила наша республика в процессе своего становления.

В Концепции вхождения Казахстана в число 30 самых развитых стран мира президент РК Н. Назарбаев определил долгосрочные приоритеты, и одним из них является развитие малого и среднего бизнеса. Развитие данного сектора экономики стало главным инструментом индустриальной и социальной модернизации Казахстана в XXI веке. Чем больше доля малого и среднего бизнеса в нашей экономике – тем более устойчивым будет развитие Казахстана .

Меры поддержки частного предпринимательства, предпринятые государством, беспрецедентны по своему масштабу среди стран СНГ. По поручению Главы государства создан Координационный совет по вопросам предпринимательства в целях эффективной реализации Стратегического плана развития Республики Казахстан до 2020 года, программы форсированного индустриально-инновационного развития страны и «Дорожной карты бизнеса 2020». Совет объединил в себе функции антикризисного совета, комиссии по устранению административных барьеров и рабочей группы по ведению бизнеса, сохранив выработанный ранее механизм взаимодействия и обеспечивая преемственность. Данный консультативно- совещательный орган создан для открытого диалога по актуальным экономическим вопросам и выработки консолидированной позиции государственных органов и бизнес-структур при решении как стратегических, так и текущих задач по развитию национального предпринимательства.

Благодаря активной работе Правительства по улучшению бизнес климата в стране в течение последних 6 лет Казахстан сегодня повысил свою позицию в рейтинге «Doing Business» Всемирного Банка, характеризующем степень легкости ведения бизнеса с 80-го до 47-го места из 183 стран. Россия в данном рейтинге на 120, а Белоруссия на 69 месте.

Особо следует отметить, что существенным составляющим показателем этого рейтинга является система налогообложения субъектов частного предпринимательства. По данному показателю Казахстан занимает 39 место, когда аналогичные показатели России и Белоруссии составили 105 и 183 места соответственно.

Не менее важным критерием условий ведения бизнеса является «Защита инвесторов» в соответствии с которым, Казахстан находится на 44 месте, Россия – 93, а Белоруссия в 109 месте.

Важно отметить, что частному предпринимательству в Казахстане со стороны государства оказывается существенная финансовая и нефинансовая поддержка.

На данный момент реализуется комплекс мер поддержки и развития предпринимательства через такие программы, как «Производительность-2020», «Занятость-2020», «Дорожная карта-бизнеса- 2020», Программа развития моногородов, «Агробизнес-2020». По словам первого вице-министра регионального развития РК Каирбека Ускенбаева, самой востребованной со стороны предпринимателей является Программа «Дорожная карта бизнеса-2020». Так, по состоянию на 4 марта к субсидированию ставки вознаграждения банковских кредитов одобрено 2812 проектов на сумму свыше 710 млрд тенге, по гарантированию одобрено 154 проекта на сумму 19 млрд тенге. В результате принимаемых мер было сохранено 136 тысяч и дополнительно создано 35 тысяч новых рабочих мест. Ведется активная работа по открытию Центров обслуживания предпринимательства, что получило одобрение со стороны бизнеса. На областном уровне полноценно функционирует два пилотных центра в городах Алматы и Шымкенте. В моногородах работают 24 центра поддержки предпринимательства, в пяти областях республики действуют мобильные центры поддержки бизнеса в отдаленных местах.

Қолданылған ақпарат көздері
«Бизнестің жол картасы-2020» бизнесті қолдау мен дамытудың мемлекеттік бағдарламасы

Лян І.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко О.Г., к.е.н., доцент

КЛАСИФІКАЦІЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Ключовим показником діяльності підприємства на зовнішньому ринку є сальдо зовнішньоекономічної діяльності, що визначається як різниця між обсягом здійснених експортних та імпортних операцій. В свою чергу, для більш якісного управління та оцінювання стану й перспектив зовнішньоекономічної діяльності слід враховувати (рис. 1). Виробничі фактори, які можна узагальнити індексом цін виробників – середній рівень зміни оптових цін на сировину, матеріали і товари проміжного споживання, за якими продають свої товари національні виробники. Фінансові фактори, узагальнення яких можна провести за допомогою середнього рівня курсу долара по відношенню до гривні. Споживчі фактори, котрі представляє індекс інфляції (індекс споживчих цін) – показник, який характеризує зміни загального рівня цін на товари і послуги, які купуються населенням для невиробничого споживання.

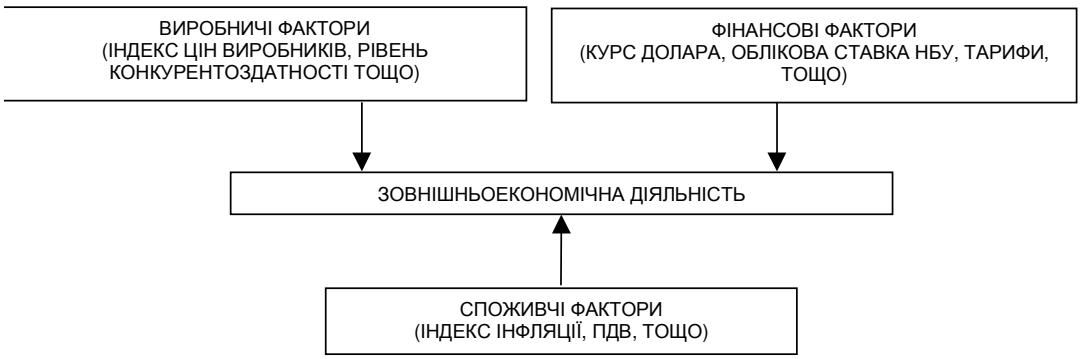

Рис. 1. Фактори впливу на ЗЕД підприємства

Оскільки рівень конкурентоздатності продукції підприємств є суб'єктивним показником та визначається здебільшого задля визначення сегменту ринку з метою формування обсягів експорту продукції підприємством, а індекс цін виробників є узагальнюючим показником та передбачає постійний процес моніторингу, то ключовим виробничим фактором приймається саме індекс цін виробників. Щодо фінансових факторів, то курс долара приймається за основний фактор та використовується в подальших розрахунках, так як враховує вплив облікової ставки НБУ, а тарифи здійснення зовнішньоекономічної діяльності конкретним підприємством суто індивідуальні та значним чином змінюються в залежності від обсягів та видів продукції. Ключовим споживчим фактором є індекс інфляції, що слід постійно моніторити статистичними органами й охоплює загальну тенденцію ринку споживання будь-якого виду продукції.

Отже, для формування моделі ефективного управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства буде доцільно використовувати наступні елементи: сальдо зовнішньоекономічної діяльності; обсяг експорту; обсяг імпорту; індекс цін виробників; індекс інфляції; курс долара.

Мартиненко Д.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Селезньова О.В., к.е.н., доцент

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ ПРАЦЕЗДАТНОЇ МОЛОДІ ЗА КОРДОН ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Сучасна молодь вступає в життя в дуже складних умовах економічного і соціального розвитку суспільства. У сучасній Україні дорого вчитися, бути здоровим, мати дітей, жити. Серед молоді особливо помітно соціальне розшарування, кожен другий студент не впевнений, що буде затребуваний у своїй країні. Молоде населення країни не може прогнозувати своє життя.

В сучасних умовах важливим завданням є виявлення причин міграції молоді за кордон та розробка шляхів рішень, орієнтованої на збереження інтелектуального потенціалу України. Однією з найважливіших особливостей сучасного стану міграції є «від'їзд інтелекту», тобто безповоротна або довготривала еміграція висококваліфікованих спеціалістів. Основними причинами цього процесу є:

– постійне зниження соціального статусу вченого та спеціаліста;

– результати роботи вчених та спеціалістів часто не знаходять своєї остаточної реалізації; накопичення стартового капіталу для створення власного бізнесу або розвитку своєї справи; •заробіток задля задоволення поточних життєвих потреб;

– бажання покращити своє матеріальне становище;

– більша можливість за кордоном реалізувати свої знання та досвід;

– національна та релігійна нетерпимість;

– зростання безробіття в країні, навіть серед висококваліфікованих спеціалістів.

Причинами міграції можуть бути національні, релігійні, військові, політичні та інші чинники. Міжнародна трудова міграція може носити постійний характер, тобто вона пов'язана з переїздом на постійне місце проживання з однієї країни в іншу та тимчасовий характер по контрактах, сезонна міграція та міграція прикордонних робітників. Сучасна молодь шукає нові шляхи для того, щоб забезпечити собі гідне майбутнє, успішний розвиток. Тому вони емігрують за кордон. У свідомості української молоді закладається чітке уявлення, що за кордоном їх очікує стабільність та процвітання.

Виділяють декілька потоків трудової міграції: 1) виїзд на навчання при одночасному влаштуванні на роботу; 2) виїзд на стажування з одночасною роботою за наймом; 3) виїзд на постійне місце проживання з виходом на ринок праці. Багато випускників ВНЗ виїжджають за кордон, бо не можуть знайти можливості гідного застосування своїх здібностей. Працездатна молодь займає важливе місце в соціальних відносинах, виробництві духовних і матеріальних благ. Однак положення молоді в соціумі і ступінь її участі в творчій діяльності залежать від дій держави. Та ж сама молодь є майбутнім держави, від неї залежить розвиток країни. Головною причиною трудової міграції населення є низький рівень розвитку економіки країни.

Трудова міграція молоді приводить до проблем в різних сферах життя і розвитку суспільства: політичної, економічної, соціальної, демографічної, та ін.. Таким чином, для того щоб уникнути трудової міграції працездатної молоді, або хоча б скоротити їх рівень, державі необхідно докласти дуже багато зусиль. Але в першу чергу нашій країні необхідно почати розробку державних програм регулювання «інтелектуальної міграції» у справі захисту вітчизняного інтелектуального потенціалу. Також створити умови конкурентосп-

роможні до умов за кордоном, добре обладнані робочі місця, які мотивували б молодь залишитися в країні, підняти заробітну плату та рівень життя. Потрібно мотивувати нематеріально молодих фахівців працювати в Україні шляхом надання пільг і положень в суспільстві, повертати патріотичне мислення молодого покоління. Важливо також побудувати систему ефективної комунікацій з молодими фахівцями, надати їм гарантію дотримання прав і свобод, забезпечити впевненість у стабільність майбутнього та створити такі умови для молоді в Україні, щоб вони не хотіли покидати Батьківщину.

Міронова К.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гальцова О.Л., д.е.н., професор

ІНСТИТУЦІЙНІ ЗМІНИ В СВІТОВОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ПРОСТОРІ

У прискореній еволюції світового господарства, що відбувається під впливом науково-технічного прогресу (НТП) на протязі кількох століть, у другій половині XX ст. стали виникати унікальні явища, для збірного позначення яких застосовується термін «глобалізація». Найбільш характерні риси процесу глобалізації, що набирає силу на які звертають увагу як зарубіжні, так і вітчизняні дослідники, такі: вихід за межі національних кордонів бізнесу промислово розвинених країн через формування транснаціональних корпорацій; перехід на промисловий шлях розвитку все більшого числа аграрних країн; перехід на постіндустріальний шлях розвитку високорозвинених країн; зміна міждержавних політико-правових відносин в бік усунення адміністративних бар'єрів на шляху міждержавного руху товарів, послуг, капіталу, робочої сили; поява нових інформаційних технологій – мережі «Інтернет», супутникового космічного зв'язку та ін., що прискорюють обмін інформацією між різними континентами планети; прискорене зростання міжнародної торгівлі, що супроводжується зростанням міжнародної конкуренції між фірмами різних країн. Хоча процес глобалізації йде вже не одне десятиліття, поняття «глобалізація» стало широко обговорюватися в світовій науковій літературі з кінця 1960-х – початку 1970-х рр. Феномену глобалізації світової економіки присвячено безліч праць вчених різних країн, проте сам термін «глобалізація» не має чітко сформульованого наукового визначення і інтерпретується по-різному. Інформаційна економіка є глобальною, тому що основні види економічної діяльності, такі як виробництво споживання і циркуляція товарів і послуг, а також їх складові (капітал, праця, сировина, управління, інформація, технологія, ринки) організуються в глобальному масштабі, безпосередньо, або з використанням розгалуженої мережі, що зв'язує економічних агентів». Німецький соціолог У. Бек звертає увагу на зміну функцій національних держав. Він називає глобальністю феномен виникнення єдиного загальнопланетного фінансового, інформаційного та виробничо-технологічного господарства, послабляє могутність суверенних національних держав пронизуванням їх територіальних кордонів безліччю соціальних залежностей і підпорядкуванням спільним стандартам і правилам. М. Портер, автор багатьох книг з конкуренції, характеризує глобалізацію як інтернаціоналізацію бізнесу, яка полягає у здатності фірм діяти на глобальних ринках, отримувати капітал, товари і технології з будь-яких куточків світу і розміщувати там виробництва, де це вигідніше.

Інформація та знання завжди були основою економічного зростання і розвитку суспільства. У той же час в історії людства можна виділити періоди найбільш істотних радикальних змін, що викликаються використанням нових технологій, які засновані на знаннях. Так, перша індустріальна революція відбулася в останній третині XVIII ст., коли з'явився прядильний верстат періодичної дії і почала формуватися текстильна промисловість. Ця інновація (принципово нова технологія виробництва тканини) і супутні їй винаходи послужили початком формування промисловості як сукупності видів виробництв, заснованих на використанні технічних засобів, що заміняють ручну працю. Почався період переходу аграрних суспільств з ручною працею на траєкторію індустріального розвитку. Цей перехід не був гладким, викликав і до сих пір викликає радикальні зміни в укладі життя окремих людей, сімей, регіонів і країн світу. Дослідники виділяють малі, середні та великі інноваційні хвилі в поширенні інновацій. Малі інноваційні хвилі повторюються кожні 3-4 роки; середні – кожні 911 років; великі – кожні 20 років (цикли Кузнеця) і 45-55 років (цикли Кондратьєва); надвеликі (цивілізаційні, що спираються на епохальні інновації, – раз у кілька століть». Як відомо, виявлені М. Кондратьєвим світогосподарські цикли економічної кон'юнктури, що проявили себе з початку промислової революції, тривають в середньому 50-55 років. На початку 1990-х рр. С. Глазьєв, досліджуючи динаміку нерівномірного розвитку західних країн, спираючись на теорію великих циклів Кондратьєва і західні теорії економічного зростання, звернув увагу на зміни в галузях економіки, в формах і методах управління економікою, які викликані масовим використанням технологій, що базуються на перетворенні різних видів енергії. Він давав розгорнуту характеристику п'яти технологічних укладів, що поширилися в світі після першої промислової революції. Слід відмітити, що Л. Федулова вже надає стислу характеристику сьомому технологічному укладу, до якого вона відносить: нейровізуалізацію, когнотропні препарати, когнітивні асистенти, мозко-машинні інтерфейси, штучні органи почуття. Успішне формування п'ятого технологічного укладу в окремих країнах залежить від ступеня розвиненості інноваційної інфраструктури (інфраструктури інноваційної системи). Інфраструктура інноваційної системи – це сукупність об'єктів інноваційної діяльності, що сприяють здійсненню інноваційної діяльності, включаючи надання послуг зі створення і реалізації інноваційної продукції. До інфраструктури інноваційної системи відносяться: центри трансферту технологій, інноваційно-технологічні центри, технопарки, бізнес-інкубатори, центри підготовки кадрів для інноваційної діяльності, венчурні фонди та ін. Окремі елементи інноваційної системи, що генерують, накопичують і поширюють інформацію про нововведення, виникли в далекій давнині і існували у всіх суспільствах. У період індустріального розвитку їх значимість в економіці поступово зростала, оскільки скорочувався часовий лаг між науковими відкриттями (винаходами) і їх практичним використанням. У період постіндустріального розвитку інфраструктура інноваційної системи стає необхідною умовою економічного розвитку країн і зростання добробуту населення.

Таким чином, як би не відрізнялися акценти, розставлені різними дослідниками при використанні поняття «глобалізація», вони єдині в одному – глобалізація базується на інформаційно-технологічній революції, яка характеризується винаходом мікропроцесора, ключового пристрою в мікроелектроніці (персональних комп'ютерів та інших пристроїв обробки даних).

Мұхатай Айбар
Қазақстан Республикасы, Қарағанды қаласы, «Болашақ» академиясы
Ғылыми жетекшісі – Ахметова Б.Т., э.ғ.м., аға оқытушы

ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКАҒА ЖАЛПЫ ҰЛТТЫҚ ӨНІМНІҢ ӘСЕРІ

Жалпы ұлттық өнім экономикадағы бір жылғы барлық тауар мен қызмет көрсетудің түпкі өндіріс көлемінің жиынтық рыноктық құнынан тұрады. Жалпы ұлттық өнімге тек қана сондай өнім енеді, кейде өндіріс процесін мәңгі тастап кетіп, жеке және қоғамдық тұтынысқа түседі немесе өндіріс саласына инвестициялық тауарлар (машина, ірі жабдықтар және т.б.) ретінде қайтады.

Жалпы ұлттық өнім экономика көрсеткіштерінің ең нақтысы деп есептеледі. Статистикалық деректер мемлекеттің экономика министрлігінің 3 айда бір есептеуі бойынша, экономикалық әс ірекет нәтижесін бірыңғай көрсеткішпен беруге негізделген.

Жалпы ұлттық өнім – экономикадағы табыс пен өндірістегі шығын көлемін бірдей өлшейді. Себебі бұл өлшемдер соңында бірдей болады. Жалпы, экономика үшін табыс көлемі шығын көлеміне тең болуы керек. Бұған көз жеткізу үшін, біз ұлтгық есепшотты, ЖҰӨ статистикалық жүйе өлшемін және басқа да сонымен байланысты көрсеткіштерге талдау жасап, оқып-үйренуіміз керек.

Біз жалпы ұлттық өнімнің жалпы шығын көлемін, сонымен бірге экономикадағы жалпы табыс көлемін сипаттайтын, яғни екі жақты айналым сызбасында көрсетілгендігіне көз жеткіздік. Ұлттық есеп жүйесінің үлкен бір бөлігінің көрсеткіші – бұл керек ағындарға байланысты ақпараттар.

Жалпы ұлттық өнімнің белгілі модификациясы – жалпы ішкі өнім көрсеткіші болып табылады. Ол белгілі бір ел шенберінде кәсіпорындар мен қызметкерлердің ұлттық азаматтық сипатына байланыссыз өндірістік қызметінің нәтижесін қамтиды. Жалпы ұлттық өнім жаопы ішкі өнімнен сол елдің ресурстарын шет елде пайдаланудан түскен табыстар сомасында (проценттер, дивиденттер, жалақы және т.б.) көп болады. Мысалы маусымды жұмысшылардың жалақысы жұмыс істеп жүрген елдің жалпы ішкі өнімінде есептеледі және олардың тұрақты тұратын елінің жалпы ұлттық өнімінде де есептеледі.

Жалпы ұлттық өнім ағымдағы, рыноктық бағалармен есептеледі, бұл оның номиналдық маңызын сипаттайды. Бұл көрсеткіштің нақты мөлшерін анықтау үшін бағаны инфляция ықпалынан арылту керек, таразылау керек, яғни баға индексін қолдану керек, сөйтіп жалпы ұлттық өнімнің нақты құнын білуге болады.

Гипотекалық экономикада, мұнда тек нақты өндіреді деп жорамалдаймыз. Нақты өмірде мемлекеттердің ЖҰӨ-ны есептеуі күрделі мәселе. Сондай күрделі экономиканы өндіріс пен қызметтер шығынын қоса отырып, тікелей түсінуге болмайды. ЖҰӨ туралы дұрыс түсінік алу үшін, оның басты қалыптасу принциптері туралы білу қажет.

Жалпы ұлттық өнімді есептеудің әдісі бар: елдегі жасалған өнімге шығындар сапалы болуына «шығындар ағымы» немесе өнімді өндіру «табыстар ағымы».

Экономистердің көзқарасы бойынша, тек қана өндіріс тауарлары мен көрсетілген қызмет түрлерінің жалпы көлемі ғана емес, сонымен бірге өндірілген өнімнің сәйкес түрде бөлінуі және тағайындалуы есепке алынады.

Қолданылған әдебиеттер

1. Н.Қ. Мамыров., М.Ә. Тілеужанова. Макроэкономика. Алматы, 2013
2. Кенжеболатова М.Ш. Макроэкономика: Оқу құралы. Астана, 2015
3. Берденов Қ. Қазақстан мемлекет ретінде қалыптасуы мен экономиканың дамуы. Алматы, 2016

Панагушин С.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Селезньова О.В., к.е.н., доцент

ЗБУТОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ

У процесі маркетингової діяльності проблема збуту сьогодні розв'язується вже на стадії розробки політики підприємства. Збутову діяльність підприємства доцільно орієнтувати на: отримання підприємницького прибутку в поточному періоді, а також забезпечення гарантій її отримання в майбутньому; максимальне задоволення платоспроможного попиту споживачів; довготривалу ринкову стійкість організації, конкурентоспроможність її продукції; створення позитивного іміджу організації на ринку і визнання її з боку громадськості.

Проблеми збуту підприємствам необхідно вирішувати під час розробки маркетингової політики. Саме на цьому етапі слід прийняти рішення стосовно вибору ринків збуту, методів збуту і його стимулювання. Управління збутовою діяльністю підприємства передбачає визначення пріоритетних напрямків, засобів та методів, необхідних для активізації збуту.

Розробка збутової політики підприємства повинна базуватись на результатах аналізу наявної збутової системи. Причому цей аналіз доцільно здійснювати не лише за кількісними показниками, але й за якісними: рівень обслуговування, задоволеність і прихильність покупців, результативність комунікаційної політики, правильність вибору сегментів ринку, результативність роботи збутового персоналу тощо.

Завданнями збуту є збільшення обсягів продажу, підвищення прибутковості, збільшення числа клієнтів, розширення частки ринку, розвиток у споживачів почуття лояльності до даної торгової марки, підвищення престижу компанії, і один з головних чинників – зниження витрат.

Для того, щоб досягти перерахованих вищеназваних факторів, слід розглянути маркетингові аспекти збутової діяльності, в яких виділяють два важливих напрямки. По-перше, при орієнтації на маркетинг найважливішим елементом управління збутом стає планування та управління торговими операціями з тим, щоб забезпечити досягнення запрограмованих показників реалізації продукції, а також прибутку. Сюди входять: прогнозування об'єктів збуту, розробка фінансового кошторису збуту, систематизація, організація

інформаційних зв'язків, ведення статистики збутових операцій і статистичний аналіз продажу продукції кінцевим споживачам, оцінка роботи персонала служби збуту. Ефективність збуту підвищується завдяки більш тісній зв'язці з дослідження рику, плануванням асортименту продукції, рекламної роботою.

З точки зору організації збуту передбачається співпраця з торговими посередниками на основі міцних довгострокових господарських зв'язків та інформаційного обміну, проведення заходів з вивчення ринку формування попиту і стимулювання збуту.

Для підприємств – виробників м'ясопереробній галузі, найголовніше визначити найбільш ефективної канал збуту, а значить і торгового посередника – оптовика або роздрібне підприємство, в залежності від характеру і споживчого призначення своєї продукції і фінансових можливостей.

Таким чином, щоб позбутися непередбачуваних ускладнень і втрат, мінімізувати власні ризики, підприємствам м'ясопереробної галузі необхідно формувати ефективну стратегію збуту власної продукції, оцінювати і сприяти зростанню ефективності поточних каналів збуту, проводити маркетингові дослідження, в ході яких має надходити інформація про стан ринку сировини, структуру існуючого асортименту, цінову політику конкурентів і контрагентів, методи просування продукції і т.п.

Пищенюк А.Г.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гальцова О.Л., д.е.н., професор

ПРОБЛЕМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ

Підтримка конкурентоспроможності вітчизняних м'ясопереробних підприємств на рівні основних зарубіжних виробників-постачальників продуктів м'ясопереробки на український ринок є нагальною потребою не тільки з позиції забезпечення комерційної результативності діяльності підприємств галузі, а й з позицій забезпечення її продовольчої безпеки. Вітчизняна м'ясопереробна промисловість повинна постійно прагнути до такого рівня свого розвитку, який задовольняв би потреби країни в м'ясній продукції і виключав б можливість виникнення загрози її продовольчої безпеки.

Проблеми окремих підприємств – виробників продукції м'ясної переробки нашої країни, як правило, характерні для всіх представників даної галузі. До них можна, перш за все, віднести: значну залежність від імпортної сировини; слабку технічну і технологічну оснащеність; недолік висококваліфікованих фахівців не тільки в галузі технологій м'ясопереробки, але і в сфері економіки, менеджменту і маркетингу; дефіцит сучасного обладнання, в тому числі такого важливого для даного виду діяльності виду обладнання, як низькотемпературні склади; відсутність ефективної взаємодії з рітейлом через явно недостатню розробленість необхідних сучасних стандартів реалізації та зберігання продукції; слабке застосування в діяльності виробників на ринку продукції м'ясопереробки комунікаційних маркетингових технологій, особливо в області побудови і просування їх позитивних іміджу і ділової репутації. Положення підприємства на ринку в кожен конкретний момент часу виявляється залежним від безлічі факторів внутрішнього і зовнішнього середовища, які в кінцевому підсумку визначають його конкурентоспроможність.

Управління конкурентоспроможністю м'ясопереробного підприємства, безумовно, починається з вимірювання її рівня, який паралельно порівнюється з рівнем конкурентоспроможності підприємств – конкурентів на ринку продукції м'ясної переробки. Рівень конкурентоспроможності м'ясопереробного підприємства як елемента системи конкурентоспроможності необхідно оцінювати в шість етапів на основі розрахунку інтегрованого показника, який представляє собою середню геометричну з твору комплексних показників, що характеризують ефективність використання основного капіталу, використання кадрового потенціалу, рентабельність продажів, «справедливу» вартість гудвілу підприємства і ефективність бренду продукції. Комплексні показники конкурентоспроможності досліджуваних факторів внутрішнього середовища підприємства дають можливість судити про те, що не завжди величина досліджуваної категорії є пріоритетною визначальною його конкурентоспроможності, слід відстежити зростання цієї величини в динаміці. Найчастіше підприємства з відносно середніми ресурсами є більш конкурентоспроможними, оскільки вміють найбільш раціонально ними розпорядитися і ставлять перед собою конкретні реально досяжні цілі. Сукупний комплексний показник конкурентоспроможності факторів внутрішнього середовища підприємств по м'ясопереробної галузі дозволить порівнювати конкурентоспроможність на рівні порівнянних галузей та регіонів.

Якісне управління конкурентоспроможністю направляє вектор виробничо-господарської діяльності м'ясопереробного підприємства. При цьому ефективний контроль якості є основою цілеспрямованого процесу управління конкурентоспроможністю підприємства м'ясопереробної галузі, а оцінка ефективності управління конкурентоспроможністю – забезпеченням цього процесу.

Попко Є.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Бургман М.К., к.е.н.

ПРИВАТИЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Приватизація як один з аспектів загальної політики дерегулювання економіки означає, уповільнення темпів розширення або навіть скорочення державного сектора, що зумовить збільшення вкладу приватного сектора в господарський розвиток. Це комплексне явище обумовлене зміною політико-економічних умов, посиленням впливу ринкових сил. Актуальність теми полягає у вивченні суті приватизаційних процесів, що здійснюються у специфічних умовах національної економіки, як активного засобу формування сучасного виробника і власника.

Основними проблемами у сфері приватизації є:

1. Неефективна державна політика у сфері приватизації, якій притаманні: практична відсутність стратегії реформування відносин власності в цілому та у виробничому секторі економіки зокре-

ма; неврахування міжгалузевих зв'язків в економіці; нерозвиненість інституційних механізмів ринкового регулювання економіки; неефективність протидії поширенню схем тіньової приватизації; недостатня прозорість прийняття рішень щодо приватизації.

2. Неузгодженість стратегічних цілей та завдань приватизації з концепцією здійснення економічних реформ, орієнтирами соціального розвитку, завданнями становлення інноваційно-інвестиційної моделі розвитку.

Критерії прийняття рішень щодо приватизації мають базуватися на пріоритетності технологічного та управлінського оновлення підприємств, підвищення їх конкурентоспроможності, а кошти, отримані від приватизації – ефективно розподілятись для задоволення потреб стратегічного розвитку суспільства.

3. Відсутність суспільної довіри до приватизаційних процесів.

4. Сповільнення процесу реформування відносин власності, серед яких найнегативнішими є: існування певного лобі серед груп суспільства, які стали власниками в процесі безконтрольного привласнення державного майна і хочуть зберегти цю власність;переділ власності з кожним приходом нових людей до влади і, як наслідок, ставлення до влади як до способу збагачення за рахунок перерозподілу і привласнення державного майна; зниження інтересу інвесторів, особливо іноземних, до української приватизації внаслідок непоодиноких випадків затягування державою термінів виконання взятих на себе зобов'язань під час попереднього продажу об'єктів, що приватизуються; відсутність необхідних змін до приватизаційного законодавства внаслідок неприйняття попереднім складом Верховної Ради України низки необхідних законопроектів; існування значних перепон для міжнародного визнання української економіки ринковою і здобуття гідного місця у глобальному процесі спеціалізації нац. економіки й міжнародного поділу праці.

Враховуючи вище викладене, пропоную наступні пункти за шляхи вирішення проблеми:

1. Забезпечення суспільної довіри до приватизаційних процесів, тому необхідно зробити акцент на: відкритому й зрозумілому формулюванні стратегії приватизації; забезпеченні прозорості та аргументованості політ. рішень щодо приватизації ключових підприємств нац. економіки; відкритій протидії способам тіньового відчуження об'єктів держ. власності.

2. Організація належної реалізації приватизації, яка передбачає ряд змін у приватизаційному процесі та вдосконалення даної програми. Це є необхідним, адже приватизація тих чи інших об'єктів, здійснювалася за нижчими цінами ніж їх ринкова вартість.

3. Запобігання розвитку негативних ефектів постприватизаційної діяльності підприємств. Насамперед необхідно запобігти в ході приватизації руйнуванню соціальної інфраструктури, уникнення зловживання новими власниками монопольним становищем тощо.

Отже, існує ряд проблем, які потребують нагального вирішення. Перш за все, це потрібно для того, щоб підвищити рівень економіки нашої держави, і реалізація нового етапу приватизації можлива лише за умови вирішення зазначених системних проблем.

Преслічко Ю.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Бургман М.К., к.е.н.

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄС

Європейська інтеграція і членство в Європейському Союзі є стратегічною метою України – це є найкращим способом реалізації національних інтересів, побудови економічно розвинутої і демократичної держави, зміцнення позицій у світовій системі міжнародних відносин.

Політичні переваги інтеграції України в ЄС пов'язані зі створенням надійних механізмів політичної стабільності, демократії та безпеки. Зближення з ЄС є гарантією, а виконання його вимог – інструментом розбудови демократичних інституцій в Україні. Крім того, членство в ЄС відкриє шлях до колективних структур спільної безпеки Євросоюзу, забезпечить ефективнішу координацію дій з європейськими державами у сфері контролю за експортом і нерозповсюдження зброї масового знищення, дозволить активізувати співробітництво у боротьбі з організованою злочинністю, контрабандою, нелегальною міграцією, наркобізнесом тощо.

Соціальні переваги членства в ЄС пов'язані з наявними тут високим рівнем соціальних стандартів і розвитку гуманітарної сфери, ефективним захистом прав працівників, розвиненою системою охорони довкілля. Наслідком інтеграції України в ЄС стануть суттєві зміни в забезпеченні права на вільне працевлаштування, адекватної оплати та безпеки праці, гарантій соціального забезпечення, належних умов життя громадян, охорони здоров'я, освіти, культури, соціального захисту і соціального страхування відповідно до європейських стандартів.

Євроінтеграція сприятиме зростанню продуктивності економіки та темпів технологічної модернізації під впливом конкуренції на єдиному європейському ринку та забезпеченню вільного доступу до новітніх технологій, капіталу, інформації; підвищенню кваліфікації робочої сили за умов їх вільного руху в межах єдиного ринку; створенню більш сприятливого інвестиційного середовища; істотному зростанню обсягів торгівлі на ринку ЄС; створенню передумов для прискореного зростання взаємообміну в галузях з підвищеним рівнем науки та техноємності; підвищенню якості регулятивних інститутів у бюджетній, банківській, фінансовій сферах та корпоративному управлінні. Економічна інтеграція також надасть можливість використовувати фонди регіонального розвитку ЄС для прискорення виходу на вищий рівень економічного розвитку, властивий більш розвиненим країнам Євросоюзу

Недоліками інтеграції України до ЄС у короткотерміновій перспективі можуть бути: перехід нових держав-членів до єдиного митного тарифу ЄС та збільшення рівня тарифного захисту щодо низки товарів українського експорту; позбавлення нових держав – членів ЄС можливості самостійно регулювати свій торгівельний режим щодо України; можлива втрата українськими експортерами традиційних ринків збуту в нових країнах-членах ЄС внаслідок розширення сфери застосування антидемпінгових заходів щодо України; скорочення обсягів традиційного українського експорту до ЄС внаслідок часткової переорієнтації товаропотоків між нинішніми та новими членами ЄС.

Ще однією проблемою інтеграції України до ЄС є не підготовлене до європейських стандартів українське законодавство. Повинна здійснитись адаптація українського законодавства із європейським, це має здійснюватися за рахунок реформування української правової системи та поступове приведення її у відповідність із європейськими стандартами. Ця адаптація повинна охопити усі сфери права, такі як : приватне, митне, трудове, фінансове, податкове законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, життя та здоров'я, навколишнього середовища та багато іншого

Отже, щоб інтегруватись у ЄС, Україні необхідно суттєво змінити процес реалізації економічної та фінансової політики. Потрібно фактично відмовитися від протекціоністських заходів у сфері експортно-імпортних операцій, легалізувати тіньову економіку, дотримуватись вимог щодо захисту прав людини. Чи не найбільші зміни мають відбутися на фінансовому ринку. Треба змінити інструментарій регулювання валютного ринку та створити умови для злиття нашого фінансового ринку з глобалізованим світовим. На практиці це може докорінно змінити ринок фінансових послуг у країні й особливо – банківську систему. Все це вимагає, на нашу думку, ґрунтовних наукових досліджень.

Приходько А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кабанова О.О., ст. викладач

ЛІЗИНГ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБУТУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Серед галузей економіки України важливе місце займає машинобудування, проте в даний час ця галузь знаходиться в досить складному становищі. В умовах посилення конкуренції з боку зарубіжних виробників, для вітчизняних підприємців стає актуальним питання маркетингової орієнтації в організації діяльності машинобудівного підприємства.

Саме маркетингова орієнтація в організації машинобудівного виробництва може дозволити вирішити проблему розширення збуту промислової продукції і задоволення попиту на неї у споживачів. Потенційними умовами створення попиту є вдосконалення системи руху товару і поліпшення обслуговування з урахуванням характеру попиту на промислову продукцію, який обумовлений низькою платоспроможністю споживачів.

Крім традиційних пріоритетів споживача (своєчасна доставка товару, наявність запасних частин) в ряді випадків можуть виникнути такі потреби, як відстрочка платежу, податкові та амортизаційні пільги і так далі. Ці потреби можна задовольнити через використання в каналі товароруху механізму лізингу.

Взагалі, основними функціями лізингу є фінансова (звільнення лізингоодержувача від одноразової сплати повної вартості техніки і надання йому термінового кредиту в матеріально-речовій формі), виробнича (оперативне вирішення виробничих завдань шляхом тимчасового використання дорогих і морально застарілих машин) і збутова (розширення кола споживачів і завоювання нових ринків за рахунок тих, хто не може купити техніку). Купівля в лізинг – швидка і проста можливість оновлення матеріально-технічної бази підприємства. А значить – можливість відновити або збільшити потенціал підприємства, привести якість продукції, що випускається, у відповідність з сучасними вимогами, спланувати власний бізнес на кілька років вперед, знижуючи можливі ризики.

Також, знижуються ризики через обмежену відповідальність орендаря (в порівнянні з кредитом). Орендодавець має незаперечні права на володіння майном, а також бере на себе більшість зобов'язань, що стосуються об'єктів лізингу.

Фінансовий лізинг в Україні – це зручно, так як лізингодавець пропонує повний спектр послуг з придбання об'єкта лізингу, сам займається його пошуком, страхуванням, реєстрацією.

Договір лізингу більш гнучкий, ніж угода про отримання кредиту: позики не обмежені в строках і розміри погашення часто не обмовляються. За умов лізингу, орендар отримує можливість розробки гнучкої і зручної для себе схеми фінансування.

Функції, що виконуються лізингодавцем, можна передати виробникові в якості додаткових функцій каналу руху товару. Це дозволить вивчити потреби покупців, розширити ринки збуту, отримати додаткові доходи (від технічного обслуговування і ремонту лізингового обладнання). Розширення функцій каналу руху товару через використання в ньому оренди дозволяє розглядати лізинг як додатковий фактор підвищення ефективності системи руху товару.

Підприємства машинобудівної галузі України мають особливу форму побудови фінансових і кредитних відносин, в яких лізинговий механізм фінансових відносин є найкращим як безпосередньо для товаровиробника, так і для споживача.

Рахымжан А.Е.
ЧУ Академия «Болашак», г. Караганда, Республика Казахстан
Науч. рук. – Тайлак А.Е., ст. преподаватель, магистр

РАЗВИТИЕ РЫНКА ЦЕННЫХ БУМАГ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Эффективно работающий рынок ценных бумаг выполняет важную макроэкономическую функцию, способствуя привлечению необходимых инвестиционных ресурсов для реализации важнейших социально-экономических задач.

В Казахстане к настоящему времени сформирована необходимая нормативно-правовая база, регулирующая рынок ценных бумаг и инфраструктура, обеспечивающая нормальное его функционирование.

Основным индикатором состояния фондового рынка в Казахстане является организованный рынок, представленный фондовой биржей – АО «Казахстанская фондовая биржа» (KASE).

По состоянию на 1 июля 2018 года количество выпусков корпоративных акций и облигаций, включенных в официальный список KASE, составило 121 (17,9% от общего количества выпусков ценных бумаг)

и 257 (38,0% от общего количества выпусков ценных бумаг) выпусков, соответственно. При этом количество выпусков государственных ценных бумаг составило 277 или 40,9% от общего количества выпусков ценных бумаг.

На 1 июля 2018 г. капитализация рынка акций составила 16,76 трлн. тенге или 32,23% от ВВП, при этом капитализация рынка облигаций на аналогичную дату составила 8,17 трлн. тенге или 15,71% от ВВП.

Капитализация рынка акций, включенных в официальный список KASE, по состоянию на 1 июля 2018 года в сравнении с показателем на 1 января 2018 года уменьшилась на 2,0%, при этом капитализация рынка облигаций за аналогичный период уменьшилась на 8,2%.

Индекс KASE, составив 2412,01 пунктов на 1 июля текущего года, уменьшился за первое полугодие 2018 года на 10% при показателе на 1 января 2018 года в 2162,7 пунктов.

В настоящее время существуют проблемы, которые сдерживают дальнейшее развитие фондового рынка в Казахстане:

финансирование предприятий в стране осуществляется в основном за счет собственных средств и за счет банковского кредита, что приводит к ограниченности участников рынка и соответственно к низкой капитализации рынка ценных бумаг в целом;

на рынке свободно обращается ограниченное количество акций, так как акции предприятий сосредоточены в основном в контрольных пакетах стратегических инвесторов, которые не заинтересованы в потере контроля над предприятием и раскрытии финансовой информации;

отраслевая структура оборота ценных бумаг не отвечает структуре официального списка Казахстанской фондовой биржи. Доля вторичного рынка акций в общем обороте фондовой биржи незначительна и продолжает снижаться;

девальвация тенге и невнятная позиция государства в вопросе передачи части пенсионных активов в управления частным управляющим компаниям сделали наш фондовый рынок еще более не привлекательным, еще менее ликвидным и интересным.

В послании Президента, опубликованного 31 января 2017 года, Н. А. Назарбаев поручает разработать меры, которые могут активизировать работу фондового рынка. В частности, Президент отметил, что «необходимо разместить на нем акции компаний фонда «Самрук-Казына». Нужно дальше расширять возможности для населения инвестировать свои сбережения, прежде всего, в различные виды ценных бумаг».

Таким образом, фондовый рынок Казахстана будет ждать импульса от государственной программы приватизации, в рамках которой крупные национальные компании будут выведены на первичное размещение (IPO).

Рекпанов С.С.
ЧУ Академия «Болашак», г. Караганда, Республика Казахстан
Науч. рук. – Дарибекова А.С., к.э.н., профессор

ФОРМЫ БЕЗНАЛИЧНЫХ РАСЧЕТОВ И ИХ ЭФФЕКТИВНОСТЬ

Безналичные расчеты – это расчеты, осуществляемые без использования наличных денег, посредством перечисления денежных средств по счетам в кредитных учреждениях и зачетов взаимных требований. Безналичные расчеты имеют важное экономической значение в ускорении оборачиваемости средств, сокращении наличных денег, необходимых для обращения, снижении издержек обращения.

В современной экономической системе субъекты хозяйственного оборота ежедневно осуществляют большое количество операций по обмену товаров, услуг и финансовых активов, которые, в свою очередь, опосредуются денежными расчётами. Бесперебойное, быстрое и безопасное проведение платежей и расчётов гарантирует эффективное функционирование народнохозяйственного механизма, его отдельных секторов, экономических институтов и хозяйствующих субъектов.

Безналичные денежные средства весьма подвижны: для уплаты (передачи) денег достаточно списать сумму задолженности со счета плательщика и зачислить ее на счет получателя, чтобы таким способом передать денежный эквивалент стоимости поставок, работ, услуг.

Объектом расчетных правоотношений являются деньги, подлежащие уплате за выполненные работы, поставленную продукцию, оказанные услуги. Но, учитывая, что характерной чертой безналичных расчетов является отсутствие передачи денег плательщика непосредственно получателю, возникают такие вопросы, как «что следует понимать под термином «безналичные деньги»?» и «являются ли они самостоятельным объектом расчетных правоотношений?".

Сущность денег при переходе их в безналичную форму не нарушается. Более того, все функции денег, сформулированные современными экономистами, в полном объеме выполняются и безналичными деньгами.

Развитие техники привело к появлению новых терминов – «электронные деньги» и «электронные расчеты». С этим связан следующий эволюционный шаг денежного обращения, и объектом этих подобных расчетов по-прежнему являются те же безналичные деньги.

«Электронные деньги» являются подвидом безналичных денег и имеют все характеристики, присущие безналичным деньгам. Знаки стоимости, отраженные на электронных носителях информации, находятся в прямой зависимости не только от специального субъекта – банка, но и от целой системы обеспечения их оборота, включающей технические средства приема, обработки и хранения информации (компьютеры, базы данных, специальное программное обеспечение поддержки платежных операций, каналы связи и такие средства проведения платежных и расчетных операций, как банкоматы, платежные терминалы и пластиковые карточки).

На сегодняшний день все операции банков второго уровня регулируются Законом РК «О банках и банковской деятельности», которым определены основные функции банков и разделены полномочия между звеньями банковской системы.

Согласно этому, положения по конкретному применению той или иной формы безналичных расчетов основываются на Правилах, утверждаемых постановлениями Правления Национального Банка Республики Казахстан. Именно такими правилами использования платежных документов и осуществления безналичных платежей и переводов денег на территории Республики Казахстан и регулируется безналичный денежный оборот в Казахстане.

Русінова А.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Бургман М.К., к.е.н.

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ-УЧАСНИЦЯМИ СНД

Україна розглядає СНД як механізм багатосторонніх консультацій і переговорів, який доповнює процес формування двосторонніх взаємин між державами-учасницями Співдружності, оскільки за таких умов СНД має перспективи на існування і відповідно слугуватиме забезпеченню національних інтересів усіх країн - учасниць. Водночас Україна виступає проти надання Співдружності статусу суб'єкта міжнародного права.

Важливе завдання для України – не послабити співробітництва з іншими країнами, що з'явилися на пострадянському просторі. До таких країн на європейському континенті, зокрема, належить Молдова. З огляду на наявність чисельної української громади в цій державі, Україна постійно прагне до розширення й поглиблення двосторонніх зв'язків із своєю сусідкою. Свідченням цього стала активна участь України у вирішенні дністровської проблеми та укладення низки нових угод, які стали значним кроком у напрямку економічного зближення України з Молдовою. Це, зокрема, стосується декларації про основні принципи двостороннього Митного союзу та інші не менш важливі домовленості.

Пріоритетне місце у зовнішній політиці України належить Білорусі. Цей акт, зокрема, відбивається на зовнішньо-торговельному обсязі між двома країнами, який минулого року становив майже 1,4 млрд. дол. США. Україна в цілому посідає друге місце в зовнішньоторговельному обороті Білорусі. Ефективною формою зв'язків з нею стала співпраця прикордонних областей двох країн. Україна, крім того, підтримує зважений політичний діалог з Білоруссю, в т.ч. і на вищому рівні. В результаті цього підписано українсько-білоруський договір про державний кордон.

Особливу увагу Україна приділяє Закавказзю. У взаєминах з Азербайджаном, Грузією та Вірменією наша держава виходить із пріоритету економічної взаємовигідності. Так, з першими двома державами пророблені та укладені багатообіцяючі тристоронні угоди про створення транспортного коридору Закавказзя-Європа. Ряд важливих політичних і економічних домовленостей підписано з Вірменією (зокрема, договір про дружбу і співробітництво, угода про запобігання подвійному оподаткуванню тощо). У Баку, слідом за Тбілісі і Єреваном, розпочало роботу Посольство України. завдяки цьому наша держава посилила зв'язки з регіоном, який у кінцевому результаті має особливе економічне значення для України – саме звідси надходить значна частина енергоносіїв, а невдовзі тут будуть реалізовані важливі транспортні проекти, зокрема, українсько-грузинсько-азербайджанська угода про створення Євроазіатського транспортного коридору. інтенсивніше почали розвиватися відносини з країнами Центральноазіатського регіону. Зокрема, з Республікою Казахстан досягнуто важливих домовленостей щодо кооперації в галузі машинобудування, енергетичного комплексу та енергоємних виробництв.

Характер поглибленого, власне стратегічного, партнерства мають взаємини України з Узбекистаном, з яким було підписано низку двосторонніх угод про запобігання виникненню подвійного громадянства, співробітництво в галузі митної справи, співробітництво в галузі фармацевтичної промисловості тощо. При цьому особливо важливо те, що досягнуто домовленості щодо поставок в Україну із Узбекистану 10 млрд. куб. м. природного газу. З урахуванням розробки існуючих перспективних газових і нафтових родовищ на території Узбекистану, ця країна може стати важливим партнером України в справі вирішення проблем енергозабезпечення. Останнє, як відомо, поки що значною мірою залежить від Туркменистану. Політичною базою затвердитися як нейтральні позаблокові держави. Плідними складаються зв'язки з Киргизькою Республікою, з якою наша держава уклала новий основний політичний Договір та низку двосторонніх угод економічного і правового характеру. Вище згадані моменти багато в чому визначають перспективи співробітництва України з країнами-учасницями СНД на взаємовигідній двосторонній основі.

Сабитова А.О.
ЧУ Академия «Болашак», Республика Казахстан, г. Караганды
Науч. рук. – Бузаубаева П.Н.

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПЛАТЕЖНОЙ СИСТЕМЫ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Платежная система представляет собой механизм осуществления платежей и переводов денег с одного банковского счета на другой по законам, правилам и стандартам, установленным в данной стране. Эффективность функционирования финансовых рынков и банковского сектора экономики во многом зависит от действующей в стран

В Казахстане платежными системами, обеспечивающими расчет основного потока межбанковских платежей в национальной валюте – тенге являются Межбанковская система переводов денег (МСПД) и Система межбанковского клиринга (СМК), которые выступают одним из ключевых элементов инфраструктуры финансового рынка страны. Оператором МСПД и СМК является Национальный Банк Казахстана, операционным центром платежных систем – Республиканское государственное предприятие на праве хозяйственного ведения «Казахстанский центр межбанковских расчетов Национального Банка Республики Казахстан». Участниками МСПД являются все банки Казахстана, АО «Казпочта», Комитет казначейства Министерства финансов Республики Казахстан, НАО «Государственная корпорация «Правительство для

граждан», Центральный депозитарий ценных бумаг, Казахстанская фондовая биржа, а также отдельные международные банки и финансовые организации-нерезиденты. Участниками СМК выступают банки Казахстана, АО «Казпочта», Комитет казначейства Министерства финансов Республики Казахстан, НАО «Государственная корпорация «Правительство для граждан», Центральный депозитарий ценных бумаг.

Через платежные системы Национального Банка Казахстана (МСПД и СМК) в 2017 году было проведено 36,6 млн. транзакций на сумму 850,6 трлн. тенге (или 2 609,1 млрд. долл. США1), что превышает валовый внутренний продукт Казахстана в 16,5 раз (по итогам 2016 года объем платежей в платежных системах превысил ВВП в 12,6 раз, в 2015 году в 5,7 раз, в 2014 году в 5,1 раз). По сравнению с 2016 годом количество платежей в платежных системах увеличилось на 3,5% (на 1,2 млн. операций), а сумма платежей на 44,0% (на 260,0 трлн. тенге). В среднем за день (операционный день) через платежные системы Национального Банка Казахстана в 2017 году проводилось 149,2 тыс. транзакций на сумму 3 471,8 млрд. тенге. При этом среди клиентских платежей банков доля расчетов физических лиц составляет только 5%, что объясняется не только разницей естественных масштабов оборотов физических и юридических лиц, но и тем, что основным каналом безналичных платежей физических лиц являются частные розничные платежные системы, в частности, системы платежных карточек. На одно зарегистрированное в Казахстане юридическое лицо по итогам 2017 года приходилось 125,3 млн. тенге проведенных в платежных системах платежей. МСПД обрабатывает основную долю от суммы платежей, проведенных через платежные системы Национального Банка Казахстана (99,2%), тогда как большее количество платежных сообщений обрабатывается через СМК (доля – 58,7%). Средняя сумма одного платежного сообщения в МСПД за 2017 год составила 55,9 млн. тенге. Средняя сумма одного платежного сообщения в СМК за данный период составила 299,7 тыс. тенге. По состоянию на 01.01.2018 года в качестве участников МСПД зафиксировано 46 организаций. В 2017 году через МСПД было проведено 15,1 млн. транзакций на сумму 844,1 трлн. тенге (2 589,4 млрд. долл. США). По сравнению с 2016 годом количество платежей в МСПД увеличилось на 7,8% (на 1,2 млн. операций), а сумма на 44,4% (на 259,5 трлн. тенге). Рост объемов операций в основном связан с размещением банками второго уровня и Национальным Банком Казахстана краткосрочных вкладов, снятием Национальным Банком краткосрочных вкладов, сделками с негосударственными ценными бумагами на фоне снижения объемов операций с государственными ценными бумагами.

Литература

1. Обзор результатов надзора (оверсайта) платежных систем и развития рынка платежных услуг за 2017 год

2. Платежные системы Национального банка Казахстана. www.nationalbank.kz

Сабитова А.О.

ЧУ Академия «Болашак», Республика Казахстан, г. Караганды

Науч. рук. – Бузаубаева П.Н.

СИСТЕМЫ МЕЖДУНАРОДНЫХ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ

Одним из альтернативных платежных механизмов являются системы международных денежных переводов, посредством которых можно осуществить быстрые переводы в любую точку земного шара. В мире используется множество указанных систем, агентами которых могут быть финансовые организации, а также другие посредники, в том числе, торговые предприниматели. В Казахстане функции агентов систем международных денежных переводов выполняют только банки второго уровня и АО «Казпочта». При этом в последние годы указанные системы ввиду их удобства, надежности и скорости приобретают все большую популярность среди населения страны. Так, срок прохождения денег в данных системах составляет от нескольких минут до одних суток. В связи с чем, Национальным Банком Казахстана уделяется значительное внимание развитию данного сегмента.

Объем переводов денег, отправленных через системы международных денежных переводов (далее – СДП), в январе 2018 года составил 186,2 тыс. транзакции на сумму 39 638,7 млн. тенге. Банками Казахстана и АО «Казпочта» представляются своим клиентам услуги по переводам денег через такие системы, как Золотая корона, Western Union, Unistream, Лидер, Contact, Faster, MoneyGram, Близко и иные СДП. СДП используются населением Казахстана как для проведения переводов на территории страны, так и для отправки/получения переводов денег за рубеж/из-за рубежа. Доля переводов денег, проведенных в январе 2018 года на территории Казахстана, составляет 10,6% от общего количества и 9,9% от общей суммы переводов денег, отправленных посредством СДП. Доля переводов денег, отправленных за рубеж, составляет 89,4% и 90,1% соответственно.

В январе 2018 года за рубеж посредством сдп было отправлено 166,6 тыс. Транзакций на сумму 35 722,2 млн. тенге.

В разрезе систем денежных переводов

Система	Кол-во (тыс. транзакций)	Доля от общего кол-ва, %	Сумма (млн.тенге)	Доля от общей суммы, %
Золотая Корона	89,1	53,5%	19336,9	54,1%
Western Union	20,8	12,5%	7597,3	21,3%
FASTER	14,0	8,4%,	1663,9	4,7%
ЮНИСТРИМ	13,1	7,9%	3126,7	8,8%
CONTACT	7,0	4,2%	1721,4	4,8%
MONEYGRAM	1,6	1,0%	409,5	1,1%
ЛИДЕР	0,04	0,03%	2,6	0,01%
BLIZKO	0,002	0,001%	0,1	0,0002%
Иные системы денежных переводов	20,8	12,5%	1863,8	5,2%
Общий итог	166,6	100,0%	35722,2	100,0%

В разрезе валют Основная доля отправленных переводов через СДП проводилась в долларах США (доля от общего количества отправленных переводов 52,6%, доля от общего объема отправленных переводов 63,9%) и российских рублях (доля от общего количества отправленных переводов 42,0%, доля от общего объема отправленных переводов 32,0%

Переводы денег, полученные из-за рубежа в январе 2018 года в Казахстан из-за рубежа посредством СДП было направлено 93,6 тыс. транзакций на сумму 18 708,9 млн. тенге.

В разрезе систем денежных переводов

Страна	Кол-во (тыс.транзакций)	Доля от общего кол-ва, %	Сумма(млн.тенге)	Доля от общей суммы, в%
Золотая Корона	38,5	41,1%	8733,9	46,7%
Western Union	27,6	29,5%	5084,4	27,2%
FASTER	7,5	8,0%,	1228,1	6,6%
MONEYGRAM	7,2	7,7%	1637,2	8,8%
ЮНИСТРИМ	3,9	4,1%	1112,2	5,9%
CONTACT	2,8	3,0%	666,5	3,6%
ЛИДЕР	0,2	0,2%	32,2	0,2%
BLIZKO	0,1	0,1%	9,3	0,05%
Иные системы денежных переводов	5,8	6,2%	205,2	1,1%
Общий итог	93,6	100,0%	18708,9	100,0%

Литература
1. Системы международных денежных переводов http://www.nationalbank.kz

Сапар Н.Н.
ЧУ Академия «Болашак», г. Караганды, Республика Казахстан
Науч. рук. – Усувалиева З.К., ст. преподаватель, магистр

ЗАДАЧИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИНАНСОВОЙ ПОДДЕРЖКИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА

Государственная поддержка частного бизнеса осуществляется по следующим основным направлениям:

– совершенствование законодательства по вопросам частного бизнеса;

– создание и развитие центров поддержки частного бизнеса, бизнес-инкубаторов, технопарков, индустриальных зон и других объектов инфраструктуры частного бизнеса;

– учебно-методологическое, научно-методическое и информационное обеспечение деятельности субъектов бизнеса за счет бюджетных средств.

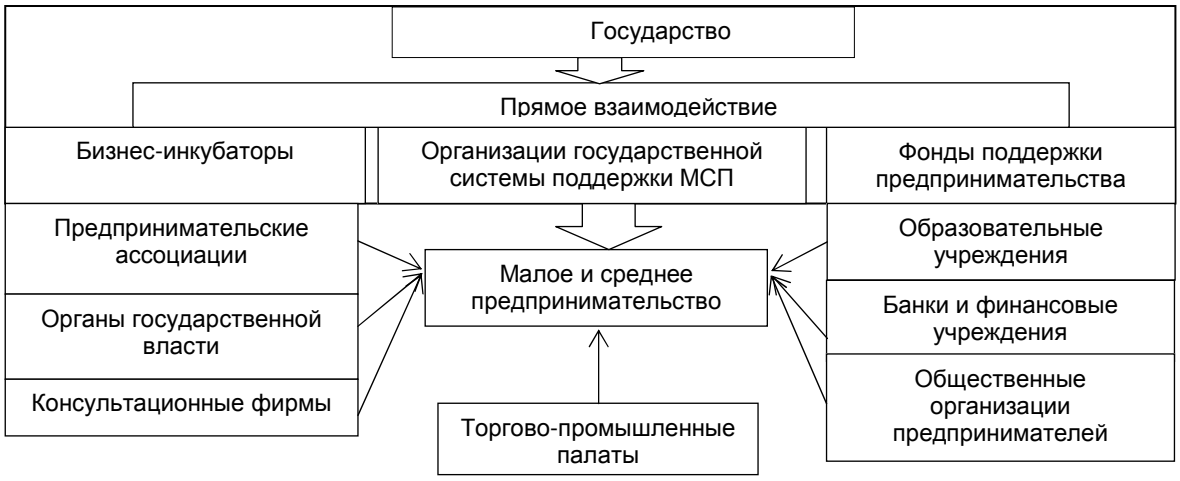

Рис. 1. Система государственных и негосударственных институтов поддержки малого предпринимательства РК

По состоянию на 1 сентября 2018 года количество действующих субъектов МСП по сравнению с соответствующей датой предыдущего года увеличилось на 4,2% (Таблица 1).

Подводя итоги, в случае реализации данных мероприятий на должном уровне будет развиваться народное хозяйство, улучшатся социальные проблемы, а также увеличится численность занятых работников.

Таблица 1

Количество действующих субъектов МСП на 1.09.2018 г.

	Всего	В том числе				Всего, в % к соответствующему периоду предыдущего года
		юридические лица малого предпринимательства	юридические лица среднего предпринимательства	индивидуальные предприниматели	крестьянские или фермерские хозяйства	
Республика Казахстан	1 207 374	223 828	2 555	783 389	197 602	104,2
Акмолинская	44 087	6 887	114	32 427	4 659	102,9
Актюбинская	53 124	9 447	103	37 946	5 628	104,9
Алматинская	115 061	9 826	159	59 765	45 311	101,7
Атырауская	45 906	6 844	110	36 546	2 406	107,1
Западно-Казахстанская	39 797	5 760	97	27 658	6 282	105,9
Жамбылская	62 651	5 745	53	39 906	16 947	105,2
Карагандинская	82 084	16 634	188	56 701	8 561	101,7
Костанайская	51 028	7 037	157	38 320	5 514	103,5
Кызылординская	40 988	5 051	61	29 825	6 051	111,3
Мангистауская	49 860	8 140	80	39 677	1 963	108,1
Павлодарская	42 903	9 044	101	30 484	3 274	103,7
Северо-Казахстанская	28 557	4 772	131	20 062	3 592	101,1
Туркестанская	128 322	6 819	46	53 323	68 134	104,4
Восточно-Казахстанская	87 011	10 602	176	60 651	15 582	104,9
г.Астана	105 815	39 152	249	66 252	162	108,9
г.Алматы	171 477	60 561	621	109 756	539	99,3
г.Шымкент	58 703	11 507	109	44 090	2 997	109,4

Литература

1. Развитие и поддержка малого и среднего бизнеса в Республике Казахстан/ информационный сайт –articlekz.com

2. Количество дейсвующих субъектов МСП на 1 сентября 2018 года/ информационный сайт – stat.gov.kz

Сапар Н.Н.

ЧУ Академия «Болашак», г. Караганды, Республика Казахстан

Науч. рук. – Усувалиева З.К., ст. преподаватель, магистр

РЕЗЕРВНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА КАК ИНСТРУМЕНТ РЕГУЛИРОВАНИЯ ДЕНЕЖНОГО ОБРАЩЕНИЯ

Денежно-кредитная политика является одним из направлений политики государственного регулирования. В частности, следует отметить важность реализации платежного баланса. Денежно – кредитная политика представляет собой неотъемлемый элемент экономического развития как опора рыночной экономики.

В обеспечении равновесия на денежном рынке, регулировании объемов кредитов, предоставляемых банкам, регулировании уровня ликвидности банка и снижении неплатежа по их обязательствам, а также в целях защиты интересов вкладчиков и акционеров банка Национальный Банк применяет механизм минимальных резервных требований.

На основе исторического опыта и современной практики можно выделить следующие цели установления резервных требований:

Пруденциальное регулирование. Резервные требования в качестве пруденциального инструмента предназначены для обеспечения дополнительной ликвидности в случае исторического вывоза депозитов. Однако со временем использование резервных требований для пруденциального регулирования не потребовалось, так как для этих целей можно использовать более эффективные инструменты (показатели достаточности капитала, нормативы по ликвидности).

Поддержка ликвидности платежных систем. Центральные банки отслеживают платежные системы и заинтересованы в достаточной ликвидности участников платежной системы для минимизации риска нарушения платежей (посредством достижения резервных активов или постоянных механизмов).

Управление денежным предложением. Влияние резервных требований на денежное предложение происходит путем воздействия на денежный мультипликатор и спрэд процентных ставок.

Управление структурной ликвидностью. Резервные требования являются» недорогим « вариантом очистки избыточной структурной ликвидности, так как использование операций открытого рынка или начисление вознаграждения за избыточные резервы могут быть убыточными для центрального банка.

Управление краткосрочными ставками денежного рынка. Инструмент способствует формированию «стабильного спроса» в резервы Центрального банка, так как самовольный спрос может быть неустойчивым и предсказуемым.

Контроль инфляции. Центральные банки могут использовать резервные требования как инструмент денежно-кредитной политики, в частности, в странах, где инфляционное давление возросло в результате притока капитала.

Макропруденциальное регулирование. Резервные требования могут применяться в качестве инструмента для управления системным риском. Так, резервные требования для банковских и небанковских обязательств используются для контрциклического управления кредитным циклом для улучшения структуры фондирования банков.

Получения доходов. Резервные требования используются в целях получения Центральным банком доходов.

Цели действия. Резервные требования используются центральными банками для оказания влияния на коммерческую деятельность в отношении различных секторов экономики.

Литература

1. Денежно-кредитная политика. С.Н. Макарова, Н.С. Осколкова. Теоретические аспекты системы денежно-кредитного регулирования экономики https://cyberleninka.ru/.../

2. Обязательные резервные требования: цели использования и структурные элементы Кулкаева А.М. – Экономическое обозрение Национального Банка Республики Казахстан №1, 2017 http://www.nationalbank.kz/cont/EV_2017_11.pdf

Свердлов В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – ст. викладач Кабанова О.О.

ПРОГРАМИ ЛОЯЛЬНОСТІ ЯК АСПЕКТ УДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Суть і зміст маркетингової діяльності полягають у забезпеченні виконання головної мети будь-якої організації – комерційної. Маркетингова діяльність саме орієнтована на виявлення і облік ринкового попиту і організацію виробничо-збутової діяльності фірми, а також надання якісного сервісу і постгарантійного обслуговування клієнтів компанії.

Інструмент, який використовують досвідчені маркетологи успішних компаній, при плануванні маркетингової діяльності, – це, так звана, концепція «маркетингу-мікс», що включає в себе елементи «Р».

Останнім часом у всьому світі користуються заслуженою популярністю, так звані програми лояльності – маркетинговий інструмент, спрямований на оптимізацію взаємовідносин організацій, що надають послуги, з клієнтами. Таким чином, метою застосування програм лояльності є не тільки залучення нових клієнтів, але і встановлення довгострокових взаємовідносин з покупцями. Основні елементи осмисленої розробки таких програм – це правильний підхід до аналізу, процесу і цінностям нагород.

Одна з основ створення та розвитку ефективних програм лояльності – осмислена розробка преміювання на основі максимально глибокого «промацування» історії клієнта і його потреб. Ретельно продумана стратегія стимулювання клієнта за рахунок нагород може допомогти на всіх чотирьох ступенях формування ставлення споживача до бренду:

1) На стадії Awareness – знайомство з продуктом може статися саме завдяки привабливій пропозиції для потенційних покупців. Добре працює підключення механіки реферальной програми: чим цікавіше буде нагорода, тим сильніше буде ефект «сарафанного радіо».

2) При переході на стадію Trial – при здійсненні пробної покупки економічне стимулювання у вигляді, наприклад, вигідною знижки в потрібний момент може стати вирішальним фактором при здійсненні вибору споживачем. Тут з причини відсутності досвіду від користування продуктом у нього одночасно активізуються два компонента – раціональний і емоційний. Перший – за рахунок прагнення зробити вигідну покупку, а другий – за рахунок внутрішнього переконання себе, що «якщо раптом не сподобається, то хоча б заощаджу». Цей бонус необов'язково повинен бути великим, набагато важливіше, щоб він був релевантним тут і зараз.

3) Сходинка вище – Repurchase – може утримуватися саме завдяки впровадженню динамічного преміювання та постійному потрапляння «в ціль». Це стадія роботи над емпіричним компонентом клієнтського досвіду від взаємодії з підприємством. Так, вона вимагає більш глибокого аналізу дій клієнта, але за рахунок різноманітності винагород, підстроювання тактики преміювання під клієнтські інтереси і бажання прямо зараз, бренд компанії стане для споживача більш привабливим, ніж інші.

4) Loyalty – це предмет довгострокових вкладень і кропіткої роботи над асортиментом продукції, які ви можете запропонувати споживачеві в подарунок за його лояльність. На цьому етапі постійне і релевантне преміювання буде тим інструментом, який допоможе утримувати раціональний, емпіричний і емоційний компоненти в активному стані.

Лояльність споживачів забезпечує компанії безліч переваг. По-перше, лояльний споживач менш чутливий до дій конкурентів, відповідно його не так легко переманити. По-друге, лояльний споживач схильний рекомендувати компанію, до якої лояльний або, принаймні, позитивно відгукуватися про неї, коли його запитують. По-третє, такий споживач завжди пробачить компанії деякі похибки в роботі і залишиться її клієнтом.

Таким чином, розвивати лояльність споживачів дійсно необхідно.

Селезньова О.В.
Класичний приватний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах господарювання необхідно забезпечити можливість адаптації національних підприємств, що діють на глобальних ринках, до мінливих й непередбачуваних умов міжнародного маркетингового середовища шляхом вибору відповідних напрямків діяльності, які забезпечать досягнення поставлених цілей навіть у випадках виникнення негативних факторів й непередбачених обставин.

В процесі розробки маркетингової стратегії зовнішньоекономічної діяльності необхідно враховувати ряд умов. По-перше, стратегічне управління повинне ґрунтуватися на принципах управління інвестиційним портфелем. Ці принципи припускають, що кожний напрямок міжнародної діяльності підприємства має певний потенціал одержання прибутку, відповідно до якого й розподіляються ресурси. По-друге, необхідна ретельна оцінка перспектив кожного виду діяльності, вивчення показників можливого росту й прогнозування позицій підприємства на конкретному зовнішньому ринку. По-третє, розробляючи маркетингову стратегію, необхідно передбачити можливість її адаптації до умов обраних сегментів глобального ринку, оскільки єдиної оптимальної стратегії не існує. У кожному конкретному випадку необхідно враховувати профіль діяльності підприємства, його цілі, можливості, потенціал, навички персоналу й ресурси.

У загальному вигляді, маркетингова стратегія ЗЕД спрямована на приведення цілей підприємства щодо присутності на закордонних ринках у відповідність до його можливостей, ресурсів й стратегічних напрямків розвитку. Розробка маркетингових стратегій з урахуванням особливостей міжнародного маркетингового середовища носить великий ступінь невизначеності та вимагає все більш ретельного стратегічного аналізу і прогнозування змін ситуації на міжнародному ринку. Саме високий рівень невизначеності і сформована система маркетингових комунікацій будуть визначати ступінь активності обраної стратегії, що повинна співвідноситься зі стратегіями одержання конкурентної переваги. У такому контексті основою маркетингової діяльності є цільова орієнтація на комплексне підпорядкування всіх окремих частин управління підприємством органічній взаємодії з глобальним ринковим середовищем.

Глобальна маркетингова стратегія складає якісно нове явище в міжнародному бізнесі, що не зводиться до невиправдано масштабного розширення географії ринків та стандартизації як товарного ряду, так і всієї маркетингової діяльності, а навпаки, розглядається як діалектична єдність протилежностей класичної маркетингової альтернативи. Таким чином, найкращим виходом в умовах глобалізації є безупинне удосконалювання реалізованої на внутрішньому ринку продукції національних виробників і розширення її реалізації на закордонні ринки.

В принципі, використовуючи різні стратегії, підкріплювані системою оперативних і тактичних рішень, практично кожне підприємство має можливість знайти власне ринкове місце, де можлива експлуатація доступної йому конкурентної переваги. Ця теза вірна хоча б тому, що життєвий цикл підприємства припускає в точках біфуркації прийняття сукупності рішень, які можуть змінити всі аспекти діяльності підприємства щоб забезпечити йому виживання. У противному випадку підприємство гине. Саме необхідність пошуку власного ринкового сегмента й обумовлює включення в створений стратегічний профіль критерію охоплення ринку.

Отже, в умовах обмежених ресурсів національним підприємствам доцільно використовувати активний пошук ніш на міжнародному ринку, які могли б бути заповнені їхнім товаром. Ніші ринку при цьому розглядаються як відносно вузькі сфери господарської діяльності, позбавлені уваги світових конкурентів, орієнтовані на задоволення специфічних запитів споживачів, де підприємство буде мати можливість реалізувати свої порівняльні переваги та нівелювати відносні недоліки.

Скиба М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кабанова О.О., ст. викладач

МАРКЕТИНГОВІ ІНСТРУМЕНТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасний етап розвитку ринкових відносин характеризується значним посиленням конкуренції.

Конкурентоспроможність підприємства – це комплексна характеристика підприємства, що характеризує його можливість в будь-який момент часу забезпечувати свої конкурентні переваги і прибутковість, а також адаптуватися до постійно змінюваних умов зовнішнього середовища. Аналіз конкурентних позицій підприємства на ринку передбачає виявлення не тільки його сильних і слабких сторін, а й тих чинників, які в тій чи іншій мірі впливають на ставлення покупців до підприємства і, як результат, на зміну його частки в продажах на конкретному товарному ринку.

Під конкурентоспроможністю підприємства розуміється здатність підприємства виробляти конкурентоспроможну продукцію за рахунок його вміння ефективно використовувати фінансовий, інформаційний, виробничий і трудовий потенціал.

Значиму роль в підвищенні конкурентоспроможності підприємства відіграє маркетингова політика. Як відомо маркетингова політика підприємства включає в себе товарну, цінову, збутову політику, а також політику просування товару на ринку.

У таблиці 1 наведені інструменти маркетингу, які використовуються для підвищення конкурентоспроможності підприємства. Всі розглянуті вище інструменти маркетингової політики, проведеної на підприємстві, сприяють, гнучкому пристосуванню виробничої, фінансової, торговельної, збутової, кадрової діяльності підприємства до постійно мінливої економічної ситуації ринку.

Таблиця 1

Інструменти маркетингу, використовувані для підвищення конкурентоспроможності підприємства

№	Інструмент маркетингу	Характеристика
2	Якість товару	Сукупність властивостей і характеристик товарів, що мають ставлення до їх здатності задовольняти заявлені або припускаються потреби. Успішна діяльність підприємства в межах конкретного ринку і тимчасового періоду, і перспективу його подальшого існування
3	Асортимент товару	Група товарів, тісно пов'язаних між собою, з точки зору їх функціонального наповнення, тобто з точки зору того, які потреби можуть задовольняти товари, реалізуючи функції, закладені в них.
4	Упаковка товару	Зовнішня оболонка товару, що виконує роль зберігання, захисту, а так само реклами та бренду компанії, що пропонують свої товари.
5	Ціна товару	Кількість грошей, яке визначає цінність речей. Визначаючи ціну товару, фірма прагне створити своєму товару певний імідж, позиціонувати його.
6	Реклама	Публічне сповіщення фірмою потенційних покупців, споживачів товарів і послуг про їхню якість, достоїнства, переваги, а також про заслуги самої фірми
7	PR-заходи	Продумані, сплановані, постійні зусилля по встановленню і зміцненню взаєморозуміння між підприємством і громадськістю.
8	Система збуту	Комплекс процедур просування готової продукції на ринок (формування попиту, отримання і обробка замовлень, комплектація і підготовка продукції до відправлення покупцям, відвантаження продукції на транспортний засіб і транспортування до місця продажу або призначення) і організацію розрахунків за неї (встановлення умов і здійснення процедур розрахунків з покупцями за відвантажену продукцію).
9.	Просування сайту компанії	Створення сайту в єдиному стилі фірми, на якому буде представлена вся необхідна інформація як для потенційних клієнтів, так і для інвесторів або партнерів. Інформація на сайті повинна бути завжди актуальною. Також необхідно щоб ваш сайт змогли знайти потенційні клієнти не знають про існування вашої фірми. Створення, підтримка і просування сайту справа відповідальне, тому краще довірити цю роботу професіоналам в цій області.
10.	Торгове обслуговування	Діяльність продавця при безпосередньому взаємодії з покупцем, спрямована на задоволення потреб покупця в процесі придбання товару.

Це дозволяє зміцнити позиції компанії на ринку, сформувати позитивний образ у споживачів і вигідно виділитися серед конкурентів. Що в свою чергу є умовою досягнення високого рівня конкурентоспроможності підприємства на ринку товарів і послуг.

Спатаев Э.Е.
ЧУ «Академия «Болашак», г. Караганда, Республика Казахстан
Науч. рук. – Дарибекова Н.С., доцент кафедры «Финансы»

СИСТЕМА БЕЗНАЛИЧНЫХ РАСЧЕТОВ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

В настоящее время на рынке банковских услуг наблюдается неуклонный рост доли безналичных расчетов, в том числе и с использованием пластиковых карт. Во многом это объясняется удобством такой формы расчетов, сокращением расходов на поддержание наличного оборота (по статистике примерно пятая часть каждого наличного тенге уходит на поддержание его же собственного обращения), а так же просто нехваткой наличных денег.

Безналичные расчеты проводятся на основании расчетных документов установленной формы и с соблюдением соответствующего документооборота.

Использование безналичных расчетов в условиях глобализации финансовых рынков и ускорении оборачиваемости денежных средств имеет больше значение для современной экономики Казахстана, так как:

1) безналичные расчеты способствуют концентрации денежных ресурсов в банках. Временно свободные денежные средства предприятий, хранящиеся в банках, являются одним из источников кредитования;

2) безналичные расчеты способствуют нормальному кругообороту средств в народном хозяйстве;

3) четкое разграничение безналичного и наличного денежного оборотов создает условия, облегчающие планирование денежного обращения и безналичного денежного оборота. Расширение сферы безналичного оборота позволяет более точно определять размеры эмиссии и изъятия наличных денег из обращения.

По состоянию на 1 сентября 2018 года эмитирование платежных карточек фактически осуществляло 24 банками и АО «Казпочта».

Указанные организации выпустили и распространили платежные карточки международных систем (доля которых составляет – 99,8%): VISA International, MasterCard Worldwide, UnionPay International, American Express International и Diners Club International. Кроме того, банки Казахстана выпускают платежные карточки локальных систем: Altyn Card – АО «Народный Банк Казахстана» и локальная карточка Ситибанка Казахстан – АО «Ситибанк Казахстан».

По состоянию на 1 сентября 2018 года в обращении страны находилось 21,6 млн. платежных карточек, а количество держателей составило – 17,8 млн. чел. Если проводить сравнение с аналогичным периодом 2017г. произошел рост количества карт в обращении на 23,6% и держателей карт на 14,2%.

В августе 2018 года объемы транзакций с использованием платежных карточек казахстанских эмитентов составили 1 827,6 млрд. тенге (рост по сравнению с августом 2017 года 49,6%). Количество транзакций за август 2018 года составило 70,5 млн. транзакций и увеличилось по сравнению с августом 2017

года на 76,3%. При этом показатель количества и суммы безналичных платежей выросли в 2,3 раза (количество составило 46,4 млн. транзакций и объем составил 615,8 млрд. тенге), а рост операций по снятию наличных денег – 20,2% (количество составило 24,1 млн. транзакций) и 27,2% (объем составил 1 211,8 млрд. тенге) соответственно.

Основная доля безналичных платежей совершена посредством POS-терминалов (66,8% и 48,4% от общего количества и объема безналичных платежей) и интернет (29,1% и 46,9% соответственно). Операции по выдаче наличных денег в основном совершались посредством банкоматов (93,5% и 85,3% от общего количества и объема операций по выдаче наличных денег).

Литература

1. Статистика по платежным карточкам по состоянию на 01.09.2018г. // http://www.nationalbank.kz

Спицька Л.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Селезньова О.В., доцент

ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОСТОРУ

Інноваційні наукові, технологічні та організаційно-управлінські рішення в умовах сучасного світового ринку у світі визнаються товаром. В останні десятиліття сформувався інформаційний ринок, ринок результатів інтелектуальної праці. «Інформаційно-інтелектуально-інноваційний» ресурс (ІІІ-ресурс) як національне багатство й еквівалентна товарна продукція потребує відповідного комерційно-конфіденційного ставлення до себе та захисту на національному та міжнародному рівнях. З метою державного виживання, соціального процвітання та конкурентоспроможного співробітництва в сучасних світових умовах необхідно створити власні обсяги ІІІ-ресурсу.

Для стимулювання процесів здобування та накопичення ІІІ-ресурсу насамперед потрібно вирішувати проблеми активізації та захисту результатів наукової, винахідницької та організаційно-управлінської творчості.

На наш погляд, реалізація стратегічних пріоритетів міжнародного науково-технічного співробітництва України повинна відбуватись, як свідчить досвід країн-ключових інноваторів, шляхом розбудови національної інноваційної системи, а саме:

Стимулювання інноваційної активності суб'єктів господарювання повинно здійснюватись на всіх рівнях – від уряду до місцевих органів влади. Створити потужну диверсифіковану систему фінансування науково-технічної діяльності. Ними можуть бути венчурні фонди, бюджети, засоби юридичних та фізичних осіб, іноземні інвестиції тощо.

Основна увага загальнодержавної інноваційно-інвестиційної політики повинна зосереджуватись на конвергенції рівнів соціально-економічного розвитку регіонів через ефективне використання місцевих умов і ресурсів та інтеграції регіональної інноваційної системи у глобальну інноваційну систему.

Сприяти розвитку сучасної інфраструктури інноваційної сфери (інноваційні кластери, технопарки, технополіси, інститути трансферту технологій, бізнес-інкубатори) та активізації участі приватного сектору у фінансуванні сфери НДДКР.

Необхідна всебічна підтримка розвитку міжнародного співробітництва у сфері науково-технічної діяльності на регіональному рівні.

Створення інститутів соціально-економічного партнерства з метою посилення інноваційного фактору партнерської взаємодії у трикутнику «освіта – наука – бізнес», створення новітньої інфраструктури трансферту технологій, накопичення фінансових ресурсів для інновацій і розвиток венчурних інституцій.

Створення ефективного механізму фінансування та наступної комерціалізації досліджень і розробок через систему венчурних фондів.

Підтримка малого та середнього підприємництва як найбільш динамічних та гнучких структур національної інноваційної системи за рахунок наступних дій: спрощення та прискорення процедури реєстрації суб'єктів підприємництва; формування мережі регіональних фондів підтримки підприємництва; запровадження системи пільгового кредитування малого та середнього бізнесу національними банками тощо.

Отже, для того щоб економіка держави функціонувала в світовому господарстві як технологічно динамічна, і спроможна в майбутньому забезпечувати свою конкурентоспроможність, вона повинна побудувати інноваційну систему таким чином, щоб поєднувати економічний науково-технічний потенціал регіонів із комплексом економічних заходів, які покликані сприяти швидкій комерціалізації інновацій на внутрішніх та зовнішніх ринках та забезпечувати високий рівень життя населення.

Степаненко Т.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гальцова О.Л., д.е.н., професор

РОЗВИТОК ТА МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВАЛЮТНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Валютний ринок являє собою складну багаторівневу систему. В умовах зростання відкритості економічних систем та розвитку глобалізаційних процесів набули розвитку теорії фінансової стабільності, які передбачають своєчасне виявлення чинників ризику, що загрожують стійкому функціонуванню економіки країни.

Важливу роль в цьому питанні відіграє саме валютний ринок. Його ефективне функціонування є запорукою валютної й економічної інтеграції України у світовий простір, що сприяє розвитку міжнародних торговельно-економічних та інвестиційних зв'язків, опосередковує вільний рух капіталу, забезпечує зрос-

тання експортноімпортного потенціалу країни, що можливо лише за умов гармонійного поєднання ринкових інструментів з державним і наддержавним регулюванням.

Критична залежність національної економіки від експорту сировини, технологічна відсталість виробництва, недостатній рівень інвестицій, надмірне внутрішнє і зовнішнє боргове навантаження позначилися на дестабілізації валютного ринку, а відсутність відповідного правового базису, розбіжності у поглядах на інститут валютного ринку, термінологічна неузгодженість, діючі на той час механізми регулювання – все це не дало змоги забезпечити його стійкість.

Суттєве скорочення експортних доходів разом із ускладненням доступу до зовнішніх запозичень спричинило дефіцит іноземної валюти і негативно вплинуло на динаміку курсу гривні, яка стала відображенням проблем внутрішнього економічного розвитку країни та неефективності її зовнішньоекономічних відносин.

Проблеми функціонування світових і національних валютних ринків, використання методів їх аналізу досліджено у працях зарубіжних учених, серед яких Дж. Бек, Л. Вуд, Ч. Гойет, Т. Давенпорт, Ж. Мітрі, Дж. Мерфі, Дж. Рікардс, Дж. Сорос, Й. А. Шумпетер.

Значний внесок у розбудову теорії і практики валютного регулювання і валютного контролю в Україні зробили Я. Белінська, Н. Бідник, Ю. Блащук, О. Булкот, О. Дзюблюк, Ф. Журавка, В. Козюк, Т. Косова, О. Криклій, Т. Кричевська, П. Нагребельний, М. Ребрик, Ю. Ровенський, І. Стрельченко та ін.

Разом з тим аналіз наукових публікацій дозволяє стверджувати, що потребують вирішення окремі питання як теоретичного, так і прикладного характеру, зокрема узгодження використовуваного категоріального апарату, задля забезпечення стійкості розвитку валютного ринку, удосконалення механізмів його регулювання через здійснення валютного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, урівноваження платіжного балансу, зниження рівня доларизації економіки, реформування моделі валютного контролю тощо.

Сучасний валютний ринок України функціонує в умовах вкрай несприятливого зовнішнього середовища та загострення соціально-політичного напруження в суспільстві, що негативно впливає на національну економіку та не сприяє інноваційному розвитку.

Нинішній стан українського валютного ринку характеризується певними проблемами, які заважають йому ефективно функціонувати, розриватися та сприяти стабільному розвитку української економіки. Це – девальвація гривні, зростаючий попит населення на іноземні валюти, зростання рівня доларизації української економіки та ін. Треба здійснити ряд заходів, які забезпечать стабілізацію валютного ринку та національної грошової одиниці в Україні, а зокрема:поліпшення стану та структури платіжного балансу України, скорочення та ліквідація міжнародної кредитної заборгованості України та ін.

Товстик Р.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Завадська Н.О., к.е.н.

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІЙСТЬ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИПУСКНИКІВ НА РИНКУ ПРАЦІ

Проблема соціальної компетентності ще не отримала свого глибинного вивчення та вичерпного аналізу. Актуальність проблеми обумовлена тим, що в умовах реформування вітчизняної освіти та запровадження Болонської системи кваліфікований підхід в освіті та вихованні набуває неабиякого значення.

Наукову категорію «соціальна компетентність» ми розглядаємо як придбану здатність особистості гнучко орієнтуватися в постійно мінливих соціальних умовах та ефективно взаємодіяти з соціальним середовищем. Але, ряд дослідників поняття «соціальна компетентність» тісно пов'язують з поняттям «професійна компетентність», під яким Камаєва В.В., Кузьміна Н.В., Мітіна Л.М., Рачева С.С. та ін. розуміють спеціальні знання та вміння, необхідні для здійснення певної професійної діяльності [1, с.35].

Професійна компетентність – це якість високопрофесійного працівника, здатного максимально реалізовувати себе в конкретних видах трудової діяльності та здатного адаптуватися до мінливих умов ринкового механізму, керуючого професійною мобільністю, плануванням кар'єрного росту, професійною само актуалізацією [2, с.29].

Система освіти в Україні повинна давати студентам навички і знання відповідно до сьогоднішніх економічних потреб, забезпечувати державу висококваліфікованими фахівцями. Але, система освіти в її нинішньому стані здатна дати майбутньому фахівцеві в кращому разі лише світоглядну базу. Проте майстри своєї справи, або, як мінімум, люди, що володіють достатнім набором професійних знань і загальним уявленням про те, де і як їх застосовувати, потрібні бізнесу зараз і тепер. Готувати людину до роботи за конкретною спеціальністю і в конкретній фірмі, як правило, доводиться вже усередині бізнес-структур. Тільки невеликий відсоток вчорашніх студентів успішно проходять всі етапи відбору та працюють за спеціальністю, решта – поповнюють відсоток безробітних, чи працюють не за спеціальністю. Все це говорить про те, що повноправним замовником навчання повинні бути бізнес, а не тільки Міністерство освіти і науки».

Багато працедавців вважають, що вузівський диплом для молодого претендента взагалі не може розглядатися як «направлення на роботу». У реальному процесі працевлаштування перевага віддається не освіті, а досвіду, тому, що володіючи лише теорією, випускникам дуже складно застосувати її на практиці. Не випадково працедавці віддають перевагу кандидатам, що вже мають досвід роботи.

На ринку праці спостерігається ситуація, що роботодавцям (представникам провідних компаній) доводиться самостійно довчати, перенавчати випускників вузів і давати їм додаткову освіту відповідно до потрібної спеціальності. Навіть випускники престижних вузів потребують спеціальної адаптації для роботи в бізнесі. Необхідно бути компетентним не тільки в науковій області, але і розуміти бізнес-процеси компанії, а для цього потрібний, як мінімум, курс адаптації, максимум – навчальний курс. При цьому далеко не

кожен старанний студент перетворюється на успішного працівника, для цього потрібний декілька інший набір компетенції, ніж в процесі навчання.

Сьогоднішня ситуація свідчить про те, що студенти не усвідомлюють реальний рівень своєї професійної компетенції, просто не розуміють, що для їх придбання необхідно докласти немало зусиль. Також, не приділяють уваги тому, що рівень освіти впливає на можливість професійного самовдосконалення. Досвідченіші люди мають більше шансів додаткового навчання за кошти своїх роботодавців. Останні, у свою чергу, заохочують підвищення кваліфікації або одержання другої освіти вищою зарплатою.

Халилин Е.
«Болашақ» Академиясы, Қазақстан Республикасы, Қарағанда қ.
Ғылыми жетекші – «Қаржы» кафедрасының аға оқытушысы Бузаубаева П.Н.

ЕКІНШІ ДЕҢГЕЙЛІ БАНКТЕРДІҢ ДЕПОЗИТТІК ҚОРЖЫНЫН БАСҚАРУ МӘСЕЛЕСІ

Депозит сақтаушылардың халықаралық қауымдастығының ұсынымдарын ескере отырып, жеке тұлғалардың салымдарына міндетті ұжымдық кепілдік беру (сақтандыру) жүйесін жетілдіру жалғасатын болады. Атап айтқанда, сақтандыру жарналарының сараланған ставкаларын айқындау мақсатында қатысушы банктердің тәуекелдерін бағалау жөніндегі әдістеме әзірленеді. Депозиттер мен кредиттер бойынша рынок ставкаларына төмендететін ықпал ету мақсатында кепілдік берілген депозиттер бойынша ең жоғарғы сыйақы ставкаларын азайтуға бағытталған саясат жүргізіледі.

Таяудағы жылдары сақтандыру қызметін мемлекеттік реттеу және қадағалау жүйесі жетілдірілетін болады, сақтандыру рыногындағы адал бәсекелестікті дамыту үшін жағдай жасау жөнінде шаралар қабылданады.

Еліміздегі қалыптасқан банктердің депозиттік операциялары қазіргі таңда даму үстінде өзімізге белгілі депозит банктердің негізгі ресурс көзі болып табылады. Бұл ресурстардың көбеюі, қосымша несиелік ресурстардың көбеюін қалыптастырады.

Бүгінгі күні Қазақстандық банктердің депозиттік қоржындарын басқару жүйесі мынадай элементтер есебінен жетілдіруді қажет етеді: депозиттік операциялармен байланысты тәуекелдің түрлерін бағалауды жетілдіру, банктің ақпараттық базасына қойылатын талаптарды күшейту, депозиттік операциялар бойынша жүргізілетін депозиттік саясатты оңтайландыру болып табылады.

Банк әрбір клиентпен ұзақ мерзімді серіктестік қатынастарды орнатуға ұмтылуы керек. Осы мақсатта банк клиенттер қажеттіліктерінің дамуын, банктік бизнестің жаңа бағыттарының пайда болуын болжау, маркетингтік зерттеулер жүргізу, банктік өнім мен ісметтердің толық спектрін дайындап ұсыну қажет.

Банктрдің ресурстық әлуетін кеңейту мақсатында өзінің депозиттік саясатын жандандырып отыру қажет. Осыған байланысты банк жұмысының басым бағыттарының бірі болып клиенттерге қолайлы салымдар тізімін кеңейтуге және клиенттер қолайлығы үшін салымдардың жаңа түрлерін енгізуге бағытталған сауатты депозиттік саясат жүргізу жолымен депозиттік портфельді біртіндеп ұлғайту табылады.

Банктің депозиттік саясаты азаматтардың барлық әлеуметтік және жастық топтардың – жұмыскерлер мен зейнеткерлердің, жастар мен орта жылдағы адамдардың қажеттіліктерін ескеруі қажет, сонымен қатар табысы аз отбасылары мен орта және жоғары табыс алатын адамдарға бағытталуы қажет.

Депозиттік базаның құрылуын банк депозиттік саясат негізінде, заң нормаларын ескере отырып жүргізеді. Банк халықаралық практикада қабылданған стандарттардың негізінде даму стратегиясын құрайды. Бұл ішкі ресурстарды тарту саясатын жүргізуге мүмкіндік береді, өйткені банк міндеттемелерінің өсуі негізінен халық және кәсіпорындар ақшаларының депозитке ағымының есебінен іске асады.

Депозиттік базаның құрылуын банк депозиттік саясат негізінде, заң нормаларын ескере отырып жүргізеді. Банк халықаралық практикада қабылданған стандарттардың негізінде даму стратегиясын құрайды. Бұл ішкі ресурстарды тарту саясатын жүргізуге мүмкіндік береді, өйткені банк міндеттемелерінің өсуі негізінен халық және кәсіпорындар ақшаларының депозитке ағымының есебінен іске асады. Депозит бойынша банктік проценттік саясаты депозит бойынша сыйақы ставкалерін икемді реттеу жолымен және жинақтарды тарту әдістері, депозиттерді сақтау мерзімдерін оңтайландыру, қызмет сферасын кеңейту, маркетингтік жаңалықтарды енгізу, клиенттерге кызмет көрсетудің технологиялық процесін өзгерту арқылы анықталады және іске асырылады

Қолданылған ақпарат көздері

1. Қазақстан Ұлттық банкінің ақпараттық сайтындағы Статитикалық бюлеттені бойынша құрастырылған 2017 № 12, www.nationalbank.kz

2. Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қорының www.kdif.kz ақпараттық сайтынан қордың 2017 жылғы жылдық есебі.

Халилин Е.
«Болашақ» Академиясы, Қазақстан Республикасы, Қарағанда қ.
Ғылыми жетекші: «Қаржы» кафедрасының аға оқытушысы Бузаубаева П.Н.

САЛЫМШЫЛАРДЫҢ САЛЫМДАРЫН КЕПІЛДЕНДІРУ МЕХАНИЗМІНІҢ ЖҰМЫС ІСТЕУ ҮРДІСІ

Депозиттерге кепілдік беру қоры 1998 жылдың ресейлік дағдарыстың салдарынан қажеттілігі туындаған халықтың банктегі депозиттерін қорғауын қамтамасыз ететін механизмін құру арқылы елдің банк жүйесіне сенімді арттыру үшін құрылған. Қазақстанның қаржыгерлерінің 1 конгресінде Президент Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев жүйелік шаралар кешенін әзірлеп, оладры жүзеге асыруды тапсырды, соның ішінде халықтың депозиттеріне ұжымдық сақтандыру жүйесін құру.

«Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры» акционерлік қоғамы 1999 жылғы 15 қарашадағы «Қазақстанның жеке тұлғалар салымдарына кепілдік беру (сақтандыру) қоры» жабық акционерлік қоғамын

құру туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының №393 қаулысына сәйкес құрылған, коммерциялық емес болып табылады.

Қордың құрылтайшысы – жалғыз акционері Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі болып табылады.

2010 жылдың 24 қыркүйегінде жалғыз акционердің шешіміне сәйкес Қордың атауы «Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры» болып өзгертілді.

Депозиттерге міндетті кепілдік беру жүйесінің негізгі мақсаты қаржы жүйесінің тұрақтылығын қамтамасыз ету, соның ішінде депозиттерге міндетті кепілдік беру жүйесіне қатысушы банк мәжбүрлеп таратылған жағдайда депозиторларға кепілдік берілген өтемді төлеу арқылы банк жүйесіне деген сенімді қолдау болып табылады.

«Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінде орналастырылған депозиттерге міндетті кепілдік беру туралы» Заңына сәйкес, депозиттерге міндетті кепілдік беру жүйесінің мақсаты – қаржы жүйесінің тұрақтылығын қамтамасыз ету, соның ішінде қатысушы банк мәжбүрлеп таратылған жағдайда депозиторларға кепілдік берілген өтемді төлеу арқылы банк жүйесіне деген сенімді қолдау болып табылады.

Қазақстанда салымшылар арасында дүрлігудің туындауына жол берілмегені былай тұрсын, қайта банктердің депозиттік базасы өсіп отыр. Мәселен, 2010 жылдың 1 шілдесі мен 2011 жылдың 1 қазаны аралығындағы кезеңде жеке тұлғалардың депозиттік базасы 1 369 миллиард теңгеден 1 837 миллиард теңгеге дейін немесе 34 пайызға өсті.

Республикамызда банктік жүйедегі салымдардың көбеюінің бірден-бір себебі депозиттерді сақтандыру қорының құрылуы болып табылады.

Қазақстанда депозиттерге кепілдік беру жүйесін құру туралы мемлекет 1999 жылы қабылдаған шешімнің дұрыстығын уақыт көрсетіп отыр. Бұған Депозиттерге кепілдік беру жүйесі жоқ елдерде есеңгіреп қалған банктердің салымшыларының арасында дүрлігу байқалған кезеңдер мен қазіргі дағдарыс дәлел болып табылады.

Қазіргі кезде Қор өз дамуының сапалық жаңа сатысында тұр және осы он жыл ішінде жинақталған тәжірибені ескере отырып, өзіне жүктелген міндеттерді ойдағыдай орындауға әзір. Депозиттерге кепілдік беру жүйесінің даму тарихындағы маңызды кезеңдер ретінде мыналарды атап өтуге болады.

Біріншіден, өткен 10 жыл ішінде банк таратылған жағдайда Қор төлейтін кепілдік берілген өтемнің мөлшері бір салымшыға екі жүз мың теңгеден бір миллион теңгеге дейін көбейді. Ал 2008 жылдың қазан айында қабылданған заңға сәйкес, банк 2017 жылдың 1 қаңтарына дейін мәжбүрлеп таратылған жағдайда әрбір салымшы он миллион теңгеге дейін кепілдік берілген өтемақы алатын болады.

Қолданылған ақпарат көздері

1. Қазақстан Ұлттық банкінің ақпараттық сайтындағы Статитикалық бюлеттені бойынша құрастырылған 2017 № 12, www.nationalbank.kz

2. Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қорының www.kdif.kz ақпараттық сайтынан қордың 2017 жылғы жылдық есебі.

Шахметова А.Е.
ЧУ Академия «Болашак», г. Караганда, Республика Казахстан
Науч. рук. – Дарибекова А.С., к.э.н., профессор

БЮДЖЕТ САЯСАТЫН ДАМУ БАҒЫТТАРЫ

Бюджеттік бағдарламаға мемлекеттік органның өз қызметіндегі бірдей мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізуге бағытталған іс-шараларға арналған барлық шығыстарын қосу көзделеді. Сондай-ақ бірыңғай бюджеттік сыныптама өзгертіледі.

Мемлекеттік жоспарлау жүйесі құжаттарының нысаналы көрсеткіштерін бюджет шығыстарымен байланыстыру үшін мемлекеттік органдардың стратегиялық жоспарларының, бюджеттік бағдарлама мен бюджеттік өтінімнің форматы өзгертілетін болады.

Нәтижеге бағдарланған бюджеттеуді практикалық қолдану бюджеттік бағдарламалар әкімшілерінің нысаналы индикаторлар мен нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізбегені үшін жауапкершілігін күшейтуді талап етеді. Сондай-ақ бюджетті атқару шеңберінде мемлекеттік органдар есептілігінің тәсілі өзгертіледі.

Бұл ретте бюджет қаражатын пайдалану тиімділігі бөлінген қаражатты игеру көрсеткіші бойынша емес, мемлекеттік органның стратегиялық жоспарында көрсетілген нәтиже көрсеткішіне қарай айқындалуға тиіс.

Бюджеттің ағымдағы шығыстарын оңтайландыру және жеке сектордың ынтымақты жауапкершілігін кеңейту. Мемлекет міндеттемелерінің өсуін шектеу мақсатында ең төменгі әлеуметтік стандарттарды біртіндеп енгізу қажет. Ең төменгі әлеуметтік стандарттарды әзірлеу кезінде Біріккен Ұлттар Ұйымы жүйесінде қабылданған адами әлеуетті дамыту индексі, өмір сүру сапасының интегралды көрсеткіштері, әрбір адам үшін өте маңызды ең төменгі күнкөріс деңгейі, жан басына шаққандағы орташа табыс, әлеуметтік төлемдердің мөлшері, зейнетақы мен жалақының ең төменгі мөлшері, тұтыну бағаларының индексі, жұмыссыздық деңгейі, Джини коэффициенті, зейнеткерлік жасы және басқалары сияқты әлеуметтік саланың жекелеген құрамдастарын дамытудың нақты индикаторлары ескеріледі.

Республикалық бюджет жобасы Қазақстан Республикасының Парламентіне енгізілгенге дейін шығыстардың негізгі бағыттары бойынша оған Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің алдын ала тексеру жүргізуі көзделетін болады, ол ұсынымдық сипатта болады.

Зейнетақы жүйесін дамытудың ұзақ мерзімді стратегиясы зейнетақы төлемдері мен жүйенің қаржылық орнықтылығының барабарлығын қамтамасыз етуге бағытталуға тиіс. Осыған байланысты зейнетақы жүйесінің құрамдауыштары – базалық, ынтымақты және жинақтау құрамдауыштарында өзгерістер енгізу жоспарланып отыр. Зейнетақы жүйесінің фискалдық орнықтылығын күшейту мақсатында әйелдердің зейнеткерлік жасын жылына 6 айдан өсіре отырып, кезең-кезеңімен 63 жасқа дейін ұлғайту жоспарланып отыр. Әйелдердің міндетті зейнетақы жарналары олардың бала күтімі бойынша демалыста болған ке-

зеңінде бюджеттен субсидияланатын болады. Бұл әйелдердің жинақтаушы зейнетақы жүйесіне қатысу процесінде уақыттық қылықтарды жоюға мүмкіндік береді. Жинақтаушы зейнетақы жүйесінің дамуына қарай мемлекеттің базалық зейнетақы төлемі деңгейінде зейнетақымен қамсыздандырудың ең төменгі көлеміне кепілдік беруіне ауысу біртіндеп жүзеге асырылады.Бұдан басқа, перспективада экономиканың өсу қарқынын, халықаралық стандарттарды, сондай-ақ мемлекеттік бюджеттің мүмкіндіктерін ескере отырып, ең төменгі күн-көріс деңгейінің мөлшері ұлғайту жағына қарай қайта қаралады.

Мемлекеттік қолдаудың атаулылығын күшейту үшін:

1) көрсетілетін қызметтерді өндірушілерді субсидиялаудан азаматтардың жекелеген санаттарына атаулы көмек көрсетуге көшу;

2) әлеуметтік сақтандыру, әлеуметтік көмек жүйесін одан әрі жетілдіру жөнінде шаралар қабылдау жоспарланып отыр.

Табысы аз халықты қорғауды қамтамасыз ету тұрғысынан әлеуметтік көмек жүйесін реформалау шартсыз әрі атаулы әлеуметтік көмекті қамтитын болады.

Штик Ю.В., Євдокімова Д.Є.
Донецький національний університет економіки та торгівлі ім. М. Туган-Барановського

РОЗВИТОК ЕКОСИСТЕМНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНИ

Сучасний напрям розвитку ринкових відносин в Україні вимагає формування адекватного, чітко структурованого та де в чому навіть інноваційного підходу до здійснення будь-якої економічної активності з метою мінімізації можливих ризиків та формування передумов для сталого розвитку.

Розвиток екосистемних послуг як одного з інноваційних напрямів фінансування являє собою складну та унікальну структуру, яка поєднує в собі не лише економічні та екологічні, а й суспільні інтереси, засновані на критичній необхідності збалансованого розвитку природоохоронних механізмів. За останні півстоліття більше половини всіх світових екосистемних послуг, включаючи ті 70%, що регулюють рівень культурних послуг, практично знищено в результаті антропогенного впливу на навколишнє природнє середовище. Сьогодні їх подальша деградація зумовлена швидкими темпами зростання народонаселення планети, зростанням економічних потреб, що призводить до змін у землекористуванні та впливає на навколишнє природне середовище [1, с. 202].

Послуга є вольовою свідомою дією (а в екосистем немає свідомості, тому вони не спроможні відмовити у наданні тих чи інших послуг населенню), що має на меті задоволення потреб отримувача послуг (з егоцентричної точки зору можливо стверджувати, що екосистеми сформовані з метою задоволення потреб людства, проте таку мету поставила не екосистема, а саме людство). Початковою точкою процесу визначення напрямів розвитку ринку екосистемних послуг є саме існування такої категорії, як «екосистемні послуги». Поняття «послуга» згадується вже протягом кількох тисячоліть, а категорія «екосистема» відносно нова, тому складним, але надзвичайно важливим завданням постає об'єктивне та повне співвідношення цих двох категорій [2, с. 9].

Ефективним заходом стимулювання розвитку національного ринку екосистемних послуг є активізація залучення суб'єктів господарювання та поширення форм державно-приватного партнерства до функціонування, підтримки та відновлення екосистем, а саме: державні контракти на виконання екологічного замовлення; контракти на управління окремими екосистемними функціями територій; концесії; біорезервати як об'єкти партнерства; приватні особливо-охоронні природні території; угоди про розподіл продукції та ін. [3, с.115].

Отже, для ефективної роботи ринку екосистемних послуг потрібно ще здійснити значний обсяг робіт, це: систематизація зусиль щодо усунення існуючих економічних та правових колізій у законодавстві; створення нової або вдосконалення існуючої нормативної бази; сприяння зростанню інвестиційної привабливості екологічно орієнтованого господарювання та формування державних гарантій для такого бізнесу; додаткова інституційна трансформація та розробка зручного та прозорого механізму оподаткування спеціального користування екосистемними послугами.

Література

1. Загвойська Л.Д. Теоретичні підходи до визначення економічної вартості послуг лісових екосистем: вигоди перетворення чистих деревостанів у мішані. *Наукові праці Лісівничої академії наук України*. 2014. № 12. С. 201–209.

2. Андреева Н.Н., Поляничко Е.В. Анализ потециала и перспектив внедрения платы за экосистемные услуги в рекреационно-туристической сфере. *Економічні інновації*. 2013. Вип. 54. С. 7–18.

3. Мішенін Є.В., Олійник Н.В. Розвиток ринку екосистемних послуг як напрям посткризового зростання економіки України. *Механізм регулювання економіки*. 2010. № 3. Т. 3. С. 104–116.

Щербина А.Р.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Трохимець О.І., д.е.н., доцент

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Враховуючи те, що сектор транснаціональних корпорацій змінюється протягом останніх років: змінюються пріоритети інвестування, напрями діяльності; та зважаючи на необхідність залучення іноземних інвестицій в Україну – пошук причин зміни виявлених тенденцій, а також вивчення процесів, які супроводжують розвиток сектору транснаціональних корпорацій, та необхідність розкриття ролі транснаціоналізації в розвитку сучасної економіки України визначають актуальність досліджуваної проблематики.

Дослідженням транснаціональних корпорацій займались вітчизняні та зарубіжні науковці, серед яких Білорус О.Г., Гаврилюк О., Руденко Л.В., Міценко І., Шагуріна С.В., О.Плотніков, Друкер П., Харрод Р. та інші. Проте, окремі аспекти цієї багатогранної та актуальної проблеми залишаються недостатньо розробленими, що потребує подальших досліджень.

За офіційним визначенням ЮНКТАД, транснаціональна корпорація (transnational corporation, multinational corporation, multinational company, multinational enterprise) – це підприємство, що об'єднує юридичних осіб будь-яких організаційно-правових форм і видів діяльності в двох чи більше країнах і провадить єдину політику і загальну стратегію завдяки одному або декільком центрам прийняття рішень.

Виникнення перших транснаціональних компаній можна віднести до XVII в. – Часу виникнення компанії «East India Company», проте більшість сучасних дослідників вважають цим періодом кінець XIX ст., а наприкінці XX – на початку XXI ст. спостерігається інтенсивне зростання зовнішньоекономічної діяльності, в якій транснаціональні корпорації виступають торговцями, інвесторами, розповсюджувачами сучасних технологій, стимуляторами міжнародної трудової міграції. Ці компанії відіграють провідну роль в інтернаціоналізації виробництва, в процесі розширення і поглиблення виробничих зв'язків між підприємствами різних країн. На початок третього тисячоліття міжнародне виробництво товарів і послуг у рамках ТНК становило 7% світового ВВП. ТНК займають передові позиції у світовому виробництві в галузях електроніки, автомобілебудування, хімічній і фармацевтичній промисловості.

До списку глобальних корпорацій, представлених на вітчизняному ринку можна віднести Coca-Cola, Samsung, Toyota, Nestle, Nokia, Metro Cash&Carry, Hewlett-Packard, British American Tobacco та деякі інші ТНК. При цьому для ТНК із країн Європейського Союзу та США найбільш привабливими є українська харчова промисловість, підприємства торгівлі, фінансовий сектор, фармацевтика. В саме цих галузях обіг капіталу є швидким, а комерційні ризики – мінімальні. Привабливим для ТНК із промислово розвинутих країн є також інвестування в інфраструктуру бізнес-послуг для обслуговування, в першу чергу, підприємств з іноземними інвестиціями.

Література

1. О. І. Рогач, О. І. Шнирков. Транснаціональні корпорації // Українська дипломатична енциклопедія : у 2 т. / Л. В. Губерський (голова). – К. : Знання України, 2004. – Т. 2 : М – Я. – 812 с.

2. Пешко А. В. Транснаціональні компанії та їх роль у міжнародній інвестиційній діяльності / Пешко А. В., Назаренко А. В. // Державне будівництво. – 2007. – № 2.

3. Unctad [Електронний ресурс]. – Режим доступу: HTTPS://UNCTAD.ORG/EN/PAGES/HOME.ASPX

Акбаев Е.Т., Жетписбаев К.А.
Карагандинский государственный университет им. Е.А. Букетова

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ МЕХАНИЗМА АНТИКРИЗИСНОГО УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ

С точки зрения стратегии антикризисное управление должно создать предприятию условия для формирования в течение достаточно длительного периода конкурентного преимущества, позволяющего производить потребляемую рынком продукцию и получать достаточно денежных средств для оплаты всех своих обязательств, возникающих при ее создании и сбыте.

В любой момент существует опасность кризиса, даже тогда, когда кризис не наблюдается, когда его фактически нет. Это определяется тем, что в управлении всегда существует риск, что социально-экономическая система развивается циклично, что меняется соотношение управляемых и неуправляемых процессов, изменяются человек, его потребности и интересы.

Кроме того, возможность антикризисного управления определяется и знанием циклического характера развития социально-экономических систем. Это позволяет предвидеть кризисные ситуации, готовиться к ним. Наиболее опасными являются неожиданные кризисы.

Можно выделить основные факторы, которые определяют эффективность антикризисного управления:

Профессионализм антикризисного управления и специальная подготовка. В данном случае имеется ввиду не только общий профессионализм управления, но и те профессиональные знания и навыки, которые отражают особенности антикризисного управления.

Искусство управления, данной природой и приобретенное в процессе специальной подготовки, следует выделить особо в перечне факторов эффективности антикризисного управления. Во многих кризисных ситуациях индивидуальное искусство управления является решающим фактором выхода из кризиса или его смягчения. Поэтому для антикризисного управления особенно важно проводить психологическое тестирование менеджеров, отбирать такие личности, которые способны чутко реагировать на приближение кризиса и управлять в экстремальных ситуациях.

Методология разработки рискованных решений. Такая методология должна быть создана и освоена, потому что она в значительной мере определяет такие качества управленческих решений, как своевременностью, полнота отражения проблемы, конкретность, организационная значимость. Эти свойства имеют особое значение в антикризисном управлении.

Научный анализ обстановки, прогнозирование тенденций. Видение будущего и не субъективное, а основанное на точном, научном обоснованном анализе позволяет постоянно держать в поле зрения все проявления приближающегося или проходящего кризиса.

Лидерство также входит в совокупность факторов эффективного антикризисного управления. Но не всякое лидерство. Существует множество его оттенков и модификаций. Лидерство определяется не только личностью менеджера, но и сложившимся стилем работы, структурой персонала управления, укрепившимся доверием к менеджеру, авторитетом власти, уверенностью. Опора на лидерство может сыграть решающую роль в преодолении кризиса или его смягчении. Но для этого необходимы поиск и проектирование лидерства.

Особую роль в эффективности антикризисного управления играют оперативность и гибкость управления. В кризисных ситуациях часто возникает потребность в быстрых и решительных действиях, оперативных мерах, изменении управления по складывающимся ситуациям, адаптации к условиям кризиса. Инерционность в этом случае может играть отрицательную роль.

Стратегия и качество антикризисных программ. Во многих ситуациях возможна потребность в изменении стратегии управления и в разработке специальных программ антикризисного развития. Качество программ и стратегических установок могут быть различными. От этого не может не зависеть антикризисное управление.

Значительным фактором эффективности антикризисного управления является система мониторинга кризисных ситуаций. Она представляет собой специально организованные действия по определению вероятности и реальности наступления кризиса и необходима для его своевременного обнаружения и распознания. Причем весьма эффективными здесь могут быть использование компьютеров и работа специализированных операторов.

Таким образом, в условиях цикличности развития современной рыночной экономики менеджерам фирм необходимо ориентировать свою производственно-хозяйственную деятельность на оптимальную модель антикризисного управления.

Литература

1. Колчина В.В. Учебник, Финансовый менеджмент, Изд-во Проспект, Москва 2013г.
2. Мухамбетов Т.И., Нукушев А.Г. Банкротство и антикризисное управление.-Алматы, 2015г.
3. Стоянова Е.С., Учебник, Финансовый менеджмент, Изд-во Перспектива, Москва 2014г.

Акбаев Е.Т., Жетписбаев К.А.
Карагандинский государственный университет им. Е.А. Букетова

ФАКТОРЫ ДОСТИЖЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

В настоящее время последствия финансового кризиса, затронувшие весь мир, сказываются повсеместно. Большинство предприятий, так или иначе ощутившие негативное влияние от кризиса, не сумев адаптироваться к сложившимся условиям, испытывают сложное финансовое и экономическое положение.

Финансовая устойчивость предприятия характеризует ее финансовое положение с позиции достаточности и эффективности использования собственного капитала. Показатели финансовой устойчивости вместе с показателями ликвидности характеризуют надежность фирмы. Если потеряна финансовая устойчивость, то вероятность банкротства высока, предприятие финансово несостоятельно.

В целом все факторы финансовой устойчивости промышленного предприятия включают:

– организационные факторы – это состояние производственного менеджмента, способность к инновациям, изменениям, перестройке, внутренняя структура управления, состояние внутреннего контроля и эффективность системы управления;

– технико-технологические факторы – это уровень технической оснастки средствами автоматизации и вычислительной техники, ориентация на развитие современных технологий, потребности рынка в новых продуктах;

– финансово-экономические факторы – действенность налоговой, финансовой, кредитной, инвестиционной политики предприятия, рациональность формирования и использования финансовых ресурсов и т.д.

К сожалению, в экономической литературе до сих пор отсутствуют методики анализа некоторых из этих факторов. Между тем, как показывает практика, их действие во многом сказывается на эффективности работы предприятий.

При оценке устойчивости развития предприятия могут рассматриваться и следующие критерии:

– длительность работы (функционирования) предприятия на рынке. Поэтому, чем больше срок, в течение которого предприятие работает на рынке, тем больше вероятность того, что его можно отнести к категории устойчивых и тем меньше деловой риск;

– деловая история. Если предприятие работает давно, но при этом периодически вынужденно решать одни и те же проблемы, то его вряд ли следует считать устойчивым. Скорее, наоборот, у инвестора, потенциальных работников и т.д. нет никаких гарантий, что завтра у этого предприятия дела пойдут успешнее. Прежняя деловая история является хорошим индикатором для оценки делового риска. Разумеется, всегда необходимо делать скидку на возможную и имевшую место смену владельца фирмы, команды менеджеров, на производственное слияние, реструктуризацию и прочее;

– имидж предприятия. Здесь необходимо иметь в виду, что имидж того или иного предприятия слагается как из деловой, так и общественной (политической) его репутации. Основополагающей является деловая репутация, хотя частое звучание названия предприятия по телевидению, в печати может заглушить деловую информацию, исказить подлинное положение дел;

– класс финансовой надежности и устойчивости. Данный показатель характеризует взаимодействие финансовой надежности и устойчивости как органически взаимосвязанных свойств, позволяющих более точно подойти к оценке функционирования предприятия. О степени финансовой надежности и устойчивости можно судить по разнообразным рейтингам, которые публикуются в печати.

Таким образом, неустойчивое финансовое состояние является, как правило, следствием совместного действия внутренних и внешних факторов. К примеру, в настоящее время, в условиях экономического кризиса, финансовая устойчивость промышленных предприятий США и Западной Европы весьма относительна. Так, по мнению специалистов из-за негативного воздействия мирового финансового кризиса значительное число предприятий в промышленно развитых странах потеряли финансовую устойчивость, что привело к серии банкротств. Однако, необходимо отметить, что исследования многих ученых-экономистов подтвердили вывод о том, что именно внутренние факторы усугубляют действие внешних факторов, воздействующих на финансовую устойчивость предприятия. Поэтому анализ внутренних причин снижения финансовой устойчивости промышленных предприятий представляется актуальной и значимой с практической точки зрения.

Литература

1. Колчина В.В. Учебник, Финансовый менеджмент, Изд-во Проспект, Москва 2013г.
2. Мухамбетов Т.И., Нукушев А.Г. Банкротство и антикризисное управление.-Алматы, 2015г.
3. Стоянова Е.С., Учебник, Финансовый менеджмент, Изд-во Перспектива, Москва 2014г.

Баранік К.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко О.Г., к.е.н., доцент

ВИДИ СТРУКТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ БАНКІВ ТА СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Процес економічної взаємодії банків та страхових компаній включає в себе встановлення наступних видів взаємин:

– фінансові взаємодії, пов’язані із здійсненням грошових розрахунків за придбані та передані (продані) товари, сировина, продукцію, роботи, послуги;

– організаційно-фінансові взаємодії, пов'язані з передачею в оренду (використанням на правах оренди) недовантажених виробничих потужностей (основних засобів) і проведенням відповідних грошових розрахунків;

– організаційно-фінансові взаємодії, пов'язані з наданням послуг з тимчасового перекладу окремих груп (підрозділів) персоналу, зайнятого в одній організації, на виконання робіт (надання послуг) другий організації, і проведенням відповідних грошових розрахунків.

Позначені взаємодії є економічними відносинами між банками та страховими компаніями, що відносяться до одного рівня ієрархії в структурах, тому інтерпретуються як взаємодії горизонтального типу.

Страхові компанії структурно інтегровані в певні банки, що мають відповідні органи управління, і банки інтегровані в страхові компанії, причому і ті, й інші мають відповідні органи управління. Тому мають місце економічні відносини між банками (страховими компаніями) та органами управління відповідних банків (страхових компаній), що відносяться до нижчого і вищого рівнів структурної ієрархії. Такі відносини інтерпретуються як взаємодії вертикального типу.

Відмінною рисою горизонтальних взаємодій є їх вплив на вертикальні взаємодії, що виявляється в наступному:

– вступ банків і страхових компаній в горизонтальні взаємодії приводить до того, що взаємодіючі банки та страхові компанії несуть деякі втрати фінансового результату (прибутку);

– втрати фінансового результату діяльності банків (страхових компаній), що знаходяться на нижчих рівнях ієрархії у відповідних об'єднаних структурах, призводять до певних втрат фінансового результату діяльності на вищих рівнях ієрархії, Тобто зачіпають інтереси керуючих органів;

– встановлення взаємодій має забезпечити компенсацію зазначених втрат за рахунок отримання та перерозподілу деякого додаткового ефекту (прибутку).

Внаслідок встановлення горизонтальних взаємодій і з-за цього змін у вертикальних взаємодіях між елементами об'єднаних структурах виникають наступні протиріччя:

– суперечність між банками та страховими компаніями, що відносяться до одного рівня ієрархії в структурах відповідних банках або в об'єднаних структурах (складних фінансових структурах), що полягає у невідповідності мети максимізації прибутку кожного учасника цих горизонтальних взаємодій, що спонукає його вибирати таку стратегію, яка не дозволяє досягти мети іншому учаснику взаємодій;

– суперечність між банками (страховими компаніями) та органами управління відповідних банків (об'єднаних структур), що відносяться до нижчого і вищого рівнів структурної ієрархії, що полягає у невідповідності цілей максимізації прибутку кожного учасника цих вертикальних взаємодій, також спонукає його вибирати неузгоджену з іншими учасниками стратегію.

Наявність розглянутих протиріч призводить до необхідності використання інструментарію комплексного узгодження інтересів учасників як горизонтальних, так і вертикальних взаємодій, розробленого в теорії організаційно-економічних систем. З позицій теорії управління організаційно-економічними системами вертикальні і горизонтальні взаємодії призводять до виникнення структурних або міжструктурних систем, що представляє собою комплекс 2-рівневих ієрархічних систем (підсистем). Тому актуальним є дослідження механізмів узгодження стосовно міжструктурних систем.

Бауыржанкызы Д.
Карагандинский государственный университет им. Е.А. Букетова
Науч. рук. – Дарибеков С.С., к.э.н., доцент

НЕКОТОРЫЕ ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЯ НА ПРЕДПРИЯТИИ

В настоящее время любое предприятие функционирует в жестких условиях конкурентной среды. Деятельность предприятия должна быть направлена на завоевание и удержание предпочтительной доли рынка, на достижение превосходства над конкурентами, что обеспечивается, в известной мере, проведением бизнес-планирования на предприятиях.

Международный опыт показывает, что в условиях жесткой конкуренции производителей продукции предпринимателям и менеджерам нельзя полагаться только на свой опыт, инструкцию или удачные обстоятельства, так как краеугольным камнем предпринимательского дела являются вопросы стратегии и планирования развития предприятия.

Широкое применение в практике международного бизнес-планирования получила двухмерная матрица, разработанная Бостонской консультативной группой. Поэтому эта матрица более известна под названием матрица «Бостон Консалтинг Групп», или матрица БКГ. Эта матрица позволяет предприятию классифицировать продукцию по ее доле на рынке относительно основных конкурентов и темпам годового роста в отрасли. Матрица дает возможность определить, какой товар предприятия занимает ведущие позиции по сравнению с конкурентами, какова динамика его рынков, позволяет произвести предварительное распределение стратегических финансовых ресурсов между продуктами. Матрица строится на известной предпосылке – чем больше доля товара на рынке (чем больший объем производства), тем ниже удельные издержки на единицу продукции и выше прибыль в результате относительной экономии от объемов производства.

На рисунке 1 в источнике [1] штриховая линия показывает, что «дикие кошки» при определенных условиях могут стать «звездами», а «звезды» с приходом неизбежной зрелости сначала превратятся в «дойных коров», а затем в «собак». Сплошная линия показывает перераспределение ресурсов от «дойных коров».

«Звезды» – продукты, занимающие лидирующее положение в быстро развивающейся отрасли.

«Дойные коровы» – продукты, занимающие лидирующее положение в относительно стабильной или сокращающейся отрасли.

«Собаки» – продукты с ограниченным объемом сбыта в сложившейся или сокращающейся отрасли.

«Трудные дети» («Знаки вопроса», «Дикие кошки») – продукты, имеющие слабое воздействие на рынок (малая доля на рынке) в развивающейся отрасли. Как правило, для них характерны слабая поддержка покупателями и неясные конкурентные преимущества [1].

Таким образом, в рамках матрицы БКГ можно выделить для выбора стратегий следующие варианты:

– рост и увеличение доли рынка – превращение «знака вопроса» в «звезду»;

– сохранение доли рынка – стратегия для «дойных коров», доходы которых важны для растущих видов продуктов и финансовых инноваций;

– «сбор урожая», т е. получение краткосрочной доли прибыли в максимально возможных размерах, даже за счет сокращения доли рынка –стратегия для слабых «коров», лишенных будущего, неудачливых «знаков вопроса» и «собак»;

– ликвидация бизнеса или отказ от него и использование полученных вследствие этого средств в других отраслях – стратегия для «собак» и «знаков вопроса», не имеющих больше возможностей инвестировать для улучшения своих позиций.

Итак, матрица БКГ помогает выполнить две важные функции: принять решение о намеченных позициях на рынке и распределить стратегические денежные средства между продуктами или стратегическими зонами хозяйствования в будущем. Однако матрица БКГ применима в том случае, если рост объема деятельности может быть надежным измерителем перспектив. Кроме того, необходимо обязательно учитывать факторы риска, знание прошлых стратегий и их эффективность, а также фактор времени.

Список используемой литературы

1. Смагулова Н.Т.: Конкурентоспособность отечественного малого бизнеса: фактор стратегического планирования // Банки Казахстана. – 2013. – №4. – стр.22

Василенко Ю.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Безбородова Т.В., к.е.н., доцент

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий стан – це одна з найважливіших характеристик діяльності кожного підприємства.

Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства є одним з найбільш значимих функціональних напрямів системи фінансового аналізу, який досить тісно пов'язаний з іншими системами управління.

Комплексний фінансовий аналіз є джерелом інформаційного забезпечення фінансового менеджменту і використовується, зокрема для обґрунтування та прийнят Потреба комплексного фінансового аналізу викликана переважно потребами інформаційного, методологічного й організаційного забезпечення обґрунтування та прийняття управлінських фінансових рішень щодо фінансування різних видів діяльності суб'єкта господарювання у коротко- та довгостроковій перспективі.

Результатом такого аналізу буде кількісне вираження спроможності об'єкта дослідження забезпечити стабільність фінансово-господарської діяльності, приріст ринкової вартості підприємства та забезпечення доходу його власників у коротко- та довгостроковій перспективах.

Інформаційною базою для проведення аналізу фінансового стану підприємства е фінансова звітність.

Для проведення комплексного фінансового аналізу використовуєтся ряд показників та моделей, що дають змогу оцінити реальний стан справ на підприємстві.

Існує два основні шляхи оптимізації фінансового стану – оптимізація результатів діяльності (підприємство повинне більше заробляти) і раціональне розпорядження результатами діяльності. Проте два вказані шляхи – «заробляти» і «розпоряджатися напрацьованим» – не рівнозначні.

Щоб поліпшити фінансові результати та сприяти реалізації виявлених резервів можливо застосувати як в короткостроковому і середньостроковому, так і в довгостроковому періоді наступні заходи:

- розглянути і усунути причини виникнення перевитрат фінансових ресурсів на матеріальні та інші операційні витрати;
- впровадити на підприємстві системи управлінського обліку витрат в розрізі центрів відповідальності та витрат по окремим групам товарної продукції;
- підвищити у складі реалізації питому вагу дрібнооптової товарної продукції;
- здійснити ефективну цінову політику, диференційовану по відношенню до окремих категорій покупців;
- удосконалити рекламну діяльність, підвищувати ефективність окремих рекламних заходів;
- надавати достатню увагу навчанню і підготовці кадрів, підвищенню їх кваліфікації;
- розробити і ввести ефективну систему матеріального стимулювання персоналу, тісно пов'язану з основними результатами господарської діяльності підприємства і економією ресурсів;
- використовувати системи депреміювання працівників при порушенні трудової або технологічної дисципліни;
- здійснювати постійний контроль за умовами зберігання і транспортування товарної продукції.

Надійним методом поліпшення фінансового стану вважається диверсифікація виробництва, тобто розосередження активів по різних видах діяльності. У ряді випадків ефективне урізування сфер виробничої діяльності.

Отже, удосконалення фінансового стану підприємства можливе шляхом підвищення результативності розміщення та використання ресурсів підприємства. При цьому забезпечується розвиток виробництва чи інших сфер діяльності на основі зростання прибутку й активів, при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності.

Государєв С.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко О.Г., к.е.н., доцент

ОЦІНЮВАННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКА БАНКУ НА ОСНОВІ СКОРИНГУ

Скоринг зумовлює можливість здійснення експрес-аналізу в присутності позичальника. Більшість спеціалістів визнає її найприйнятнішою для споживчого кредитування, з урахуванням алгоритмів.

На будь-яких етапах кредитної історії за допомогою скорингу можливе вирішення різноманітних завдань. З огляду на специфіку наявної інформації існує чотири види кредитного скорингу – аплікаційний, поведінковий і колекторський та скоринг оцінки можливості шахрайства (рис. 1).

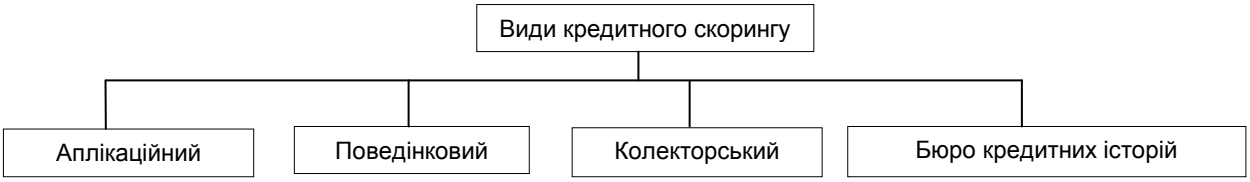

Рис. 1. Види кредитного скорингу

Скоринг за актуальними даними протягом оформлення заявки (application scoring) – оцінка кредитоспроможності потенційних позичальників за наданою інформацією упродовж кредитної трансакції. Аплікаційний скоринг використовується на першій стадії відносин між позичальником та кредитором – на стадії розгляду аплікаційної заявки.

Наступним видом скорингу є скоринг протягом кредитного періоду (behavioral scoring), коли оцінка динаміки стану кредитного рахунку позичальника дозволяє математично оцінити ймовірність повернення кредиту. Поведінковий кредитний скоринг є моделлю оцінки ризику позичальника на основі його кредитної дисципліни у минулому.

Оцінка ймовірності повного або часткового повернення кредиту (collection scoring) пропонує визначення пріоритетних напрямів роботи щодо позичальників, коли їх кредитний рахунок класифікують як «незадовільний». Такий вид використовується за умов порушення позичальником зобов'язань щодо погашення кредиту.

Також існує підвид аплікаційного і поведінкового скорингу. Він використовується, коли потрібна оцінка можливості шахрайства (fraud scoring) і визначає ймовірність потенційних неправомірних дій позичальника. Як правило, цей метод використовується разом з application- і behavioral-скорингом вірогідного аналізу позичальників. За даними українських банків, під шахрайство підпадає до 10% усіх неплатежів.

Загальний процес скорингового аналізу в банку можна звести до наступних етапів і представити у вигляді наступного алгоритму:

визначення первинних стоп-показників (да – відмова у кредиті);

перевірка благонадійності і платоспроможності клієнта (ні – відмова у кредиті);

поведінковий скоринг, перевірка достовірності анкетних даних в ході бесіди з клієнтом (ні – відмова у кредиті);

запит в кредитне бюро щодо кредитного звіту (ні – відмова у кредиті);

обробка звіту та надання рейтингу.

Гребенчук Н.Д.
Харківський національний університет радіоелектроніки
Наук. кер. – Полозова Т.В., д.е.н., доцент

ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Активізація інвестиційного ринку є на сьогодні одним із дієвих інструментів подолання наслідків фінансово-економічної кризи в Україні. Проте внутрішні інвестиції гальмуються нерозвинутістю вітчизняного фондового ринку, а також станом банківської системи України. При цьому актуальним завданням є пошук сучасних підходів до оцінки ефективності інвестиційних проектів.

Оцінка ефективності інвестиційних проектів є одним із головних елементів інвестиційного аналізу, що передбачає вибір найбільш ефективного варіанту з переліку альтернативних інвестиційних проектів, запропонованих до розгляду.

Виділяють два види ефективності: ефективність проекту в цілому і ефективність участі в проекті. Ефективність проекту в цілому показує об'єктивну прийнятність інвестиційного проекту з точки зору економічної ефективності незалежно від фінансових можливостей його учасників. Ефективність участі у проекті дозволяє оцінити реалізованість інвестиційного проекту з урахуванням фінансових можливостей і зацікавленості в ньому всіх його учасників.

Оцінка ефективності інвестицій може здійснюватися різними способами з більшим чи меншим ступенем деталізації. Вибір методу оцінки визначається розміром інвестицій, терміном вкладень, ступенем невизначеності очікуваного результату та іншими факторами.

При оцінці ефективності проекту в цілому слід враховувати його суспільну значущість з урахуванням масштабу інвестиційного проекту.

При загальній схемі оцінки ефективності інвестиційного проекту спочатку визначається суспільна значущість проекту з урахуванням його масштабу. Потім в два етапи проводиться оцінка ефективності ін-

вестиційного проекту. На першому етапі розраховуються показники ефективності проекту в цілому. Другий етап оцінки здійснюється після розробки схеми фінансування. На цьому етапі уточнюється склад учасників, визначаються фінансова реалізація і ефективність участі в проекті кожного з них. Якщо для якогось учасника проекту ефективність його участі в даному проекті виявиться негативною, він повинен відмовитися від участі в проекті. При позитивному розмірі оцінок ефективності участі в проекті конкретного суб'єкта інвестиційної діяльності цей проект приймається.

Оцінка ефективності інвестиційних проектів будується на ряді методичних прийомів, до числа яких відносяться: урахування фактора часу; урахування вартості грошей у часі; урахування амортизації; урахування ліквідності інвестицій; урахування фактора ризику.

Для прийняття інвестиційних рішень необхідна оцінка ефективності, що відображає їх привабливість чи непривабливість для потенційного інвестора. Основний критерій оцінки привабливості інвестицій – максимальний дохід, який можливо отримати від їх вкладення. Додаткові умови інвестування – врахування інфляції, ризику в результаті невизначеності і наслідки (як короткострокові, так і довгострокові) його для фінансового стану підприємства, що реалізує інвестиційний проект.

При прийнятті остаточного рішення про доцільність здійснення інвестиційного проекту, крім вищенаведених умов, необхідно враховувати такі фактори, як суспільну, в тому числі соціальну, значущість проекту, ринковий потенціал підприємства, наявність і ступінь впливу інвестиційних ризиків, екологічну безпеку.

Дедюк В.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Попова В.Д., к.е.н.

ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Нестабільність розвитку світової економіки та фінансової сфери впливає на функціонування вітчизняних виробників, політичну та фінансово-економічну кризу в нашій країні, в якій бізнес-проблеми залишаються невирішеними протягом багатьох років. Це одна з багатьох проблем, що не дозволяє промисловому сектору економіки отримувати позитивні фінансові результати, бути незалежними від зовнішніх кредиторів та інвесторів та платоспроможними в умовах ринку.

У цих умовах ефективність економічної діяльності є важливою умовою забезпечення фінансової стабільності підприємств для відновлення економічного зростання, для заповнення доходів бюджетів всіх рівнів, для вирішення соціальних питань (для подолання безробіття, підвищення рівня життя населення), для запобігання банкрутства підприємств.

У зв'язку з цим актуальним є вирішення проблеми забезпечення та ефективного управління фінансовою стійкістю промислового підприємства, а саме його платоспроможністю. Іноземні та вітчизняні вчені присвятили свої зусилля досягненню підприємствами стабільної діяльності та сталого розвитку, поліпшення їхнього фінансового становища, аналізу і діагностики фінансової стабільності, пошуку напрямків його підтримки.

Незважаючи на поглиблене вивчення питань, повязаних з оцінкою платоспроможності суб'єктів господарювання, проблеми наукового обґрунтування підтримки фінансової стійкості в кризових умовах економіки залишаються недостатньо вивченими; існує потреба у узагальненні та подальшому розвитку теоретичних, методологічних та практичних підходів до вдосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства.

Фінансово стійкий суб'єкт господарювання має можливість оновлювати основні фонди вчасно, впроваджувати нові технології, інвестувати в інноваційні перетворення, повністю задовольняти свої потреби в запасах відповідно до потреб виробництва, своєчасно сплатити кредитні зобов'язання з прийнятним співвідношенням власного і запозиченого капіталу.

Успішне функціонування підприємств як основного елементу фінансової системи України обумовлено ефективним управлінням його фінансами. Одним з компонентів фінансового управління підприємства є аналіз і прогнозування фінансового стану, показників його платоспроможності і ліквідності, які показують здатність підприємства працювати і розвиватися стійким чином в контексті зміни зовнішнього і внутрішнього середовища управління.

Необхідність оцінки і прогнозування фінансового стану викликана збитковістю і неплатоспроможністю значної кількості підприємств, незадовільною структурою їх капіталу. Реальне відображення фінансового стану підприємства ускладнюється недосконалими методичними підходами до його оцінки. Ці проблеми є актуальними для підприємств України незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.

Фінансовий стан є важливою характеристикою підприємства, що відображає результати операцій та визначає його фінансову життєздатність. Результати аналізу фінансового стану дозволяють сформувати відповідну фінансову політику та розробляти заходи, спрямовані на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання.

Прогнозування того ж фінансового стану підприємства є інструментом усунення невизначеності, яка виникає в результаті прийняття управлінських рішень про мобілізацію і розподіл фінансових ресурсів; може виправдати доцільність фінансування та підвищити рівень ефективності управління активами підприємства; дозволяє визначити здатність підприємства працювати в майбутньому.

Отже, вирішення питань, пов'язаних з вдосконаленням існуючих та розробкою нових методологічних підходів до аналізу та прогнозування фінансового стану підприємства, його платоспроможності, має особливе значення.

Дейнега Ю.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Попова В.Д., к.е.н.

ЗБУТОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ГОЛОВНА СКЛАДОВА РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА

Динамічний розвиток економіки призводить до того, що підприємства вимушені постійно еволюціонувати, щоб не залишитися за бортом прогресу і бізнесу. Збут в діяльності підприємства грає одну зі значних ролей. Цілі, які ставлять перед собою підприємства, можуть бути різними на різних підприємствах і в різні періоди на одному підприємстві. Саме тому можна стверджувати, що система збуту є центральною у всій системі маркетингової діяльності підприємства, тому що саме в процесі збуту готової продукції з'ясується, наскільки точними і вдалими були всі використані концепції і стратегії по просуванню товару на ринок. Повне забезпечення потреб народного господарства і населення у високоякісній продукції, проведення технічного переозброєння, вдосконалення та інтенсифікація виробництва завжди буде актуальним.

Значимість перерахованих проблем і глибина дослідження будуть залежати від того, у яких умовах функціонує підприємство, причому можуть з'явитися нові проблеми, вирішення яких зажадає формування нових цілей. Таким чином, перелік проблем і цілей може бути розширений у залежності від конкретного стану внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства.

У зв'язку з цим у практиці як комерційної, так і всієї господарської діяльності підприємства особливо важливою проблемою є розробка і використання прогнозів попиту і кон'юнктури. Головне, щоб ці прогнози стали основою вироблення стратегічних комерційних рішень підприємства. А для цього необхідно не тільки передбачати кількісні і структурно-якісні зміни попиту і кон'юнктури в перспективі, але і попереджати їх, формуючи потреби, додаючи маркетингові зусилля до запобігання проблемних ситуацій на ринку.

Після визначення проблем і конкретних цілей намічаються шляхи, етапи і послідовність дій для їхнього досягнення, тобто розробляється план (програма) діяльності служби збуту. Включення конкретних розділів у план обумовлюється поставленими цілями.

Прерогатива в вирішенні даних питань належить самому підприємству, що може використовувати як формалізовану, так і гнучку систему планування.

Сучасні політичні і економічні процеси радикально змінюють середовище діяльності виробничих підприємств. Перехід до глобальних ринків поставив їх у нові економічні умови, які характеризуються формуванням жорсткого конкурентного середовища, кардинально відмінних стратегій і тактики поведінки. Важливим складником успішної роботи вітчизняних підприємств є глобальна маркетингова діяльність, яка проводить комплекс робіт з дослідження ринку. За її допомогою знаходять потенційних покупців, вивчають їхні переваги, визначають тенденції до змін та розвитку ринкової ситуації. Постійне ускладнення процесів взаємодії між учасниками ринку змушує підприємства більш ретельно планувати і прогнозувати свою діяльність.

Незважаючи на велику кількість і різноманітність досліджень, недостатньо вивченими залишаються питання аналізу глобальної маркетингової діяльності, пов'язаної з виходом вітчизняних підприємств на світовий ринок. Спираючись на сучасні напрацювання, можна вважати, що актуальним залишається подальше розроблення теоретичних, методичних та практичних аспектів маркетингової діяльності при виході на глобальний ринок вітчизняних підприємств.

Жилич О.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ярошевська О.В., к.е.н., доцент

ЗНИЖЕННЯ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ

На сьогоднішній день, найбільш поширеною проблемою в ринкових умовах вважається пошуки підвищення прибутковості за кризових обставин. Крім цього не тільки щодо збільшення обсягів виробництва, а й залучення продукції на нові ринки, проте задіяти при цьому мінімальні витрати на виробництво та реалізації продукції.

Основні джерела зниження витрат виробництва та реалізації продукції – це зниження витрат на матеріли та сировину, амортизаційні відрахування, зменшення витрат на заробітну плату, зниження витрат при експорті та імпорті товарів. Для зниження витрат на матеріали, використовується зниження їх норм, зменшення втрат при виробництві та їх відходів, повторне використання збережених матеріалів на деяких етапах виробництва, пошуки шляхів для впровадження новітніх технологій, щодо безвідходного виробництва. Значущий вплив має – ціна на матеріали та сировину, яка при зростанні збільшується, а при зниженні – зменшуються.

Зменшення витрат можливо досягти за рахунок нових технологій та виробів продукції без браку, при організації та випуску на підприємстві. Вся сутність в тому, що комплектуючі та вироби поставляються клієнту у потрібний час, а якщо на виробництві буде задійовано n-кількість браку, то це може призвести до деяких затрат на зберігання та переробку браку.

Важливу роль відіграє людська праця на підприємстві при виробництві продукції, та продуктивності його труда відносно їх роботі при індексації заробітної плати.

Працівники підприємства мають нести відповідальність за невиконану роботу, брак при виробництві продукції , контролю випуску продукції. Адже завдяки цьому буде знижуватися витрати на повторну обробку матеріалів, при виявлені браку, збереження трудового часу робітника при повторному випуску продукції, а отже и збереження резервів при цьому фонду заробітної плати. У величині доходів підприємства насамперед занижується виручка від реалізації продукції (робіт, послуг), внаслідок чого значно звужується база оподаткування підприємств (організацій, закладів) податком на додану вартість

Велика увага приділяється порівняні аналізу звітного періоду з попереднім, та висновки щодо кожного товару або продукції за цей період, причини за яких була змінена ціна, вище або нижче.

В процесі аналізу необхідно мати на увазі, що приріст абсолютного рівня накладних витрат може бути викликаний такими причинами як збільшення кількості реалізованих товарів та зміни розмірів окремих видів витрат на одиницю реалізованих товарів. Зміна відносного же рівня – такими причинами як зміни цін на товари, зрушення у структурі реалізації товарів, зміни величини витрат на одиницю кількості реалізованих товарів.

Тільки узагальнюючи всі можливі витрати, дає можливість знизити їх розмір, збільшити продуктивність та ефективність, відносно зовнішньоекономічної та господарської діяльності підприємства. В процесі аналізу підприємства, має бути вивчений кожний фактор, який має вплив на зниження або зменшення витрат, пошук рішень для зменшення витрат, та збільшення прибутковості на підприємстві,за їх рахунок.

Зеркаль А.В.
Класичний приватний університет

ВПЛИВ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ СВІДОМОСТІ

Впровадження управлінських повноважень на засадах формування комерційної свідомості у сфері управління персоналом має базуватися не тільки на мистецтві менеджменту, але й мати науковий базис, вивчення якого швидко розвивалося протягом минулого десятиліття. Важливою частиною ефективного формування комерційної свідомості є визначення особливої системи розвитку персоналу як пріоритетного фактору у розширенні компетенцій, удосконалення освітнього та професійного рівня, розумового та творчого потенціалу працівників, де ці властивості дозволяють отримати конкурентні переваги на ринку праці та дозволяють реалізувати всі можливості саморозвитку персоналу підприємства.

Формування комерційної свідомості – це не одноразовий, періодичний процес, що відбувається з урахуванням наявності певних ресурсів, прагнення до лідерства, необхідності, спричиненої впливом сторонніх факторів. Лише забезпечення постійного вдосконалення буде відповідати умовам якісного управління на засадах формування комерційної свідомості, що дозволяє досягти синергії від одночасного досягнення цілей та очікувань як працівника, так і власників підприємства.

Особливості роботи, виконаної управлінцем на відповідній посаді, визначається сукупністю конкретних управлінських функцій, які визначають тип управлінської діяльності, незалежно від сфери їх застосування, тобто від підприємства, сфери його діяльності, місця розташування, розмірів підприємства тощо. Серед загальних управлінських функцій можна виділити планування, організацію, управління, мотивацію та контроль. Зосереджуючись на дослідницькій проблемі, ці функції мають бути застосовані на різних рівнях, коли йдеться про менеджмент, а також при формування комерційної свідомості персоналу ми більше зацікавлені в специфічних функціях, які визначають напрямок людської праці для конкретного об’єкта. Варто виокремлювати специфічні функції, що мають великий вплив на ефективне формування комерційної свідомості персоналу, які властиві керівництву, серед яких пропонуємо наступні:

визначення першочергових компонентів системи розвитку персоналу та формування комерційної свідомості;

виокремлення матеріальних та нематеріальних ресурсів підприємства щодо формування комерційної свідомості;

проведення професійної орієнтації серед персоналу з метою визначення їх здатності виконувати певні виробничі та управлінські функції;

розробка та використання системи адаптації персоналу;

визначення рівня професійної компетенції працівників та аналіз його відповідності положенням на підставі їх оцінки (керівництвом підприємства або за допомогою запрошених експертів);

професійна підготовка калрів на основі початкової професійної підготовки, підвищення кваліфікації, професійної перепідготовки тощо;

визначення особистих та професійних компетенцій персоналу з метою планування їх кар’єрного росту та їх взаємозв’язку з стратегією розвитку підприємства;

виокремлення потреб в оновленні або удосоналені методології та інформаційного забезпечення;

визначення пріоритетів та застосування системи розвитку персоналу;

дотримання законодавчих вимог щодо розвитку персоналу;

створення умов для безперервного розвитку кадрів;

регулювання стосунків між персоналом, профспілковою організацією та керівництвом підприємства;

налагодження ефективної роботи між керівництвом та відділом персоналу.

Кріволапов О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Попова В.Д., к.е.н.

НЕОБХІДНІСТЬ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕКЛАМНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Особливістю сучасної ситуації на внутрішніх ринках є обсяг та різноманітність ринкової пропозиції, яка суттєво зросла за останні десятиліття. Кількість компаній, що пропонують аналогічні товари та послуги зростає експоненціально, і незалежно від розміру та масштабу їх діяльності створюється жорстка конкуренція між виробниками.

У цих умовах одним з основних факторів успіху вітчизняних виробників навколо потенційного споживача стає розробка стратегії розвитку та маркетингової комунікаційної діяльності з ринком. Взаємодія компанії із зовнішнім середовищем стає одним з ключових чинників економічного успіху і важливим елеме-

нтом її розвитку, що допомагає ефективно працювати виробнику товарів і послуг не дивлячись на тиск багатьох конкуруючих сил.

Але в умовах стрімкого розвитку засобів масової інформації та значного інформаційного навантаження на споживача, процес організації та планування рекламних комунікацій вимагає нових методів та інструментів, щоб бути ефективним.

Дослідження різних аспектів планування і організації рекламних комунікацій підприємств з ринком, а також розвиток науково-методичних основ управління процесом рекламних комунікацій, можна відстежити у роботах багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених.

Зокрема, актуальним напрямком наукових досліджень і раніше є розробка і вдосконалення методичних інструментів для пошуку оптимальних рішень для рекламодавця при плануванні рекламних кампаній з істотною зміною способів поширення рекламної інформації в сучасних умовах.

У той же час комплексний аналіз питань організації та планування рекламних комунікацій, що розглядається в науковій літературі, призвів до висновку, що, незважаючи на значний обсяг наукових розробок та важливих досягнень у цій галузі, ряд завдань для забезпечення теоретичних і методологічних основ процесу рекламних комунікацій ще недостатньо розвинена та вимагає уточнення та подальшого розвитку.

Зростання нестабільності та невизначеності змін у діловому середовищі пов'язане не тільки з появою нових загроз та економічних ризиків, але також з ідентифікацією та успішним використанням нових можливостей для розширення масштабів і зростання бізнесу, зміцнення конкурентних позицій на ринку для максимізації прибутку.

У комплексі реалізація таких перетворень – це суть і зміст розвитку промислового підприємства, яке є динамічним процесом впровадження системних змін та перетворень різних сфер економічної діяльності. Невід'ємною частиною належного обґрунтування стратегічних і поточних управлінських рішень щодо стабільності розвитку промислового підприємства є визначення основних законів, всебічна і повна оцінка передумов і чинників для розгортання цього процесу.

Необхідність запровадження комплексного підходу до такої оцінки визначається вимогами щодо підтримки збалансованого розвитку промислового підприємства, що повинно базуватися на поєднанні економічних, виробничих, технологічних, соціальних та інших аспектів цього багатогранного процесу.

Кузнецов В.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Порохня В.М., д.е.н., професор

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємств в сучасних умовах господарювання є одним з пріоритетних напрямів, оскільки саме експорт й імпорт продукції дозволяє їм вийти на якісно новий рівень функціонування та підвищити ефективність своєї діяльності.

В економічній літературі існують і різні підходи до дослідження організаційно-економічних інструментів розширення зовнішньоекономічних можливостей на рівні підприємств. Дані розробки представлені в працях таких дослідників, як Юхименко П.І., Передрій О.С., Рокоча В.В., Козик В.В., Козик В.В. та інші.

Глобалізація економічної діяльності є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, яка істотно впливає не лише на економічне життя, але й має політичні (внутрішні та міжнародні), соціальні і навіть культурно-цивілізаційні наслідки. Ці наслідки все більше відчувають на собі практично всі країни і серед них, звичайно, Україна, яка цілком усвідомлено, активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємств – це сфера господарської діяльності, пов'язана з міжнародною виробничою й науково-технічною кооперацією, експортом і імпортом продукції, виходом підприємства на зовнішній ринок. ЗЕД є складовою загальної діяльності, а отже, взаємопов'язаною з нею і спільно вмотивованою підприємства; водночас зовнішньоекономічна діяльність має суттєву специфіку, яка полягає у тому, що здійснюється на іншому, міжнародному, рівні, у взаємозв'язку з суб'єктами господарювання інших країн.

Очевидним є той факт, що ЗЕД кожної країни є важливою умовою її економічного зростання. Особливо це актуально за сучасних умов, коли набувають інтенсивного розвитку процеси міжнародної економічної інтеграції, транснаціоналізації, міжнародного поділу праці, глобалізації світового господарства.

Чинники, які певною мірою стримують розвиток українського експорту зокрема:

– негативні тенденції зростання в експорті частки сировинних товарів;
– значно ускладнений вихід на світові ринки українських підприємств;
– недостатній розвиток системи сертифікації та контролю якості експортної продукції;

Одним із засобів досягнення основної мети – економічного зростання підприємства в довгостроковій перспективі – є підвищення ефективності ЗЕД підприємства. Для забезпечення конкурентоспроможності підприємства на зовнішньому ринку потрібна стратегія зовнішньоекономічної діяльності, тобто єдиний напрямок, який буде враховувати внутрішні можливості підприємства та ринкові умови, в яких йому доводиться функціонувати.

Найбільш прийнятною для України є експортно орієнтована модель економічного розвитку. При цьому виникають певні проблеми: труднощі з проникненням на ринки розвинутих країн; сировинна орієнтація експорту може вести до занепаду обробної промисловості та машинобудування; внутрішнє економічне зростання залежатиме від кон'юнктури міжнародних ринків. Тому втілення експортно орієнтованої стратегії має відбуватися паралельно з реалізацією політики імпортозаміщення.

Реалізація такої моделі повинна спиратися на комплексну і динамічну державну зовнішньоекономічну політику, основними елементами якої мають бути:

– інтеграція економіки в європейські та світові економічні об'єднання;

– створення могутнього експортного сектору;

– здійснення закордонної підприємницької діяльності;

– гнучка податкова, цінова, кредитна, фінансова та валютна політика, що, стимулюватиме диверсифікацію експортно-імпортних відносин;

– формування розгалуженої зовнішньоекономічної інфраструктури;

Стратегія зовнішньоекономічної діяльності – розробка заходів щодо розширення зовнішніх ринків збуту, підвищення ефективності зовнішньоекономічних зв'язків підприємства.

Для того щоб товари могли задовольняти будь яку потребу, їх потрібно доставити туди, де вони необхідні і де вони можуть бути використані в потрібний час і в потрібній кількості. У цьому і полягає задача відділу, що займається збутом продукції.

Отже, пріоритетними напрямками розвитку експортної діяльності повинні стати наступні заходи:

1. Підвищення активності регіональних підприємств і організацій на зовнішньому ринку; послідовна перебудова товарної структури експорту й імпорту; наближення її до структурних співвідношень, властивим країнам з ринковою економікою.

2. Переорієнтація політики підприємств на виробництво високоліквідної диверсифіцированої продукції, забезпечення глибоких маркетингових досліджень, замість практики збуту товару будь-якими засобами і за будь-яку ціну.

3. Зміна структури експортної продукції, скорочення частки сировинних товарів на користь високотехнологічних, підвищення конкурентноздатності продукції традиційних експортних областей.

4. Відновлення традиційних і освоєння нових ринків збуту; забезпечення пріоритетності російським ринкам і іншим країнам СНД.

5. Розширенням сфери зовнішньоекономічних зв'язків з нетрадиційними партнерами.

Кутузов К.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Зеркаль А.В., к.е.н., доцент

УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Підприємницький сектор України працює в період ринкових перетворень в Україні, що характеризується мінливістю та невизначеністю чинників зовнішнього середовища. У зв'язку з цим, посилюється роль та значення ефективного функціонування промислових підприємств – основної складової реального сектора економіки. Поступовий перехід до нових форм господарювання зумовив гостру потребу розроблення адаптованих до сучасної практики механізмів управління їх фінансово-господарською діяльністю, серед яких особливої уваги заслуговує організація управління грошовими потоками.

Діяльність господарюючих суб'єктів – це складний динамічний процес, що характеризується безперервним рухом грошових коштів, в результаті якого формуються вхідні та вихідні грошові потоки. Управління ними має важливе значення для реалізації ключових цілей підприємств будь-якої форми власності та є запорукою їх сталого фінансового стану. Адже шляхом збалансування обсягів надходження і використання грошових коштів та синхронізації їх у часі досягається забезпечення фінансової рівноваги та прискорення реалізації внутрішньогосподарських завдань господарських суб'єктів. І, навпаки, відсутність належної уваги до управління грошовими потоками може значно ускладнити роботу підприємств, спричинивши загрозу банкрутства.

Операційна діяльність підприємства є головним джерелом прибутку і, відповідно, головним джерелом грошових коштів. Якщо справи в підприємства йдуть добре і воно намагається розширювати свою діяльність та модернізувати виробничі потужності, то це призводить до генерації грошових потоків від інвестиційної діяльності. У цьому випадку інвестиційна діяльність призводить до тимчасового відтоку грошових коштів. Фінансова діяльність покликана збільшувати надходження грошових коштів у розпорядження підприємства для фінансового забезпечення операційної та інвестиційної діяльності.

Серед основних організаційно-економічних заходів підвищення рівня розрахунково-платіжної дисципліни покупців запропоновано застосовувати такі:

– використання різноманітних форм та методів реалізації продукції, які б стимулювали погашення дебіторської заборгованості;

– орієнтація на більшу кількість покупців;

– вибір обслуговуючих банків відповідно до їх потенційних можливостей проведення термінових платежів, що забезпечується широкою кореспондентською мережею і наявністю системи електронних платежів та використання банківської гарантії при реалізації продукції із відстрочкою платежу;

– використання сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості;

– підвищення кваліфікації менеджерів підприємства та забезпечення якісного оперативного фінансового планування і контролю розрахунків;

– використання практики господарських судів до недобросовісних покупців.

Одним із основних елементів ефективного планування грошових потоків підприємства та нівелювання ризиків є визначення мінімального рівня залишку грошових коштів на рахунку підприємства. В зарубіжній практиці застосовують різні моделі для визначення оптимального залишку грошових коштів. Проте на сьогодні вони не є адаптованими до вітчизняних умов функціонування господарських суб'єктів. Узагальнивши та систематизувавши погляди вчених на це питання та дослідивши основні труднощі в здійсненні фінансово-господарської діяльності підприємств, робимо висновок, що мінімальним рівнем залишку грошових коштів за таких умов господарювання є страховий резерв на випадок ризиків.

Лещетна М.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Попова В.Д., к.е.н.

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИХОДУ НА ЗОВНІШНІ РИНКИ ПІДПРИЄМСТВА

Стрімкий розвиток масштабного комплексу виробничих відносин в Україні вимагає створення принципово нової системи управління великими промисловими підприємствами. Процеси стабілізації українських підприємств висувають на перший план необхідність пошуку нових економічних теорій та відповідних практичних механізмів, здатних забезпечити ефективне розв'язання проблем, які при цьому виникають. У зв'язку із цим на сьогодні набула першорядного значення економічна концепція управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства (ЗЕД). Однією з найважливіших проблем вітчизняної промисловості, що потребує невідкладних заходів з її відновлення й подальшого зростання, є лібералізація та інтеграція підприємств у світовий економічний простір.

Зовнішньоекономічні зв'язки при цьому стають дедалі все значнішою складовою частиною, яка впливає на діяльність вітчизняних підприємств та організацій. В цих випадках все більша кількість працівників виробничої сфери, малих підприємств і державних закладів потребують конкретної інформації про світовий ринок, його структуру, організацію і техніку здійснення торгових операцій. Сучасна економічна наука віддає провідну роль у розв'язанні цієї проблеми новому підходу до вивчення і реалізації міжнародної діяльності у сфері маркетингу, що є необхідним через наростаючу відкритість по відношенню до зовнішніх ринків і з метою встановлення і вдосконалення відносин із цими ринками.

Недостатньо уваги приділяється проблемам розвитку ефективного менеджменту промисловості, розрахунку ефективності міжнародної торгівлі промисловою продукцією. На сьогодні аналіз стану експортної торгівлі є одним з основних інструментів управління ефективністю експортної діяльності підприємства, що дозволяє на першому етапі виявити розвиток та тенденції змін досліджуваних чинників, оцінити та провести всебічний аналіз можливих наслідків їх впливу на ефективність діяльності з експорту продукції та розробити шляхи удосконалення зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Усе це повинно відповідним чином відбиватися на технології розробки й аналізі інвестиційних проектів, враховуючи такі рекомендації:

1. При виході на зовнішні ринки має бути оцінена узгодженість із зовнішніми умовами, насамперед макроекономічними параметрами, прогнозованими на глибину реалізації проекту.

2. Особлива увага має приділятися оцінці рівня ризику: проведення варіантних розрахунків прибутковості при різних рівнях зовнішніх і внутрішніх умов. Відповідно у бізнес-плані проекту має бути представлений

спеціальний розділ, присвячений аналізу ризику і плануванню заходів, що компенсують чи дають змогу знизити ймовірність кризових подій при здійсненні проекту. Необхідно оцінити чутливість проекту на найважливіші фактори і перевірити стійкість проекту стосовно цих факторів.

3. З урахуванням великої ймовірності незадовільного стану підприємства, має проводитися всебічний аудит підприємства й оцінка ділових якостей його дирекції.

4. Найважливішим для комерційної діяльності підприємства є рівень організаційного і фінансового опрацювання умов виходу підприємства на зовнішні ринки.

5. Нестійкість економічної ситуації в Україні диктує жорсткий підхід до вибору ставки дисконтування при приведенні грошових потоків підприємства по проекту до сучасних умов.

Мокляк Ю.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Безбородова Т.В., к.е.н., доцент

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Одним із важливих завдань економічної науки є формування принципів, методів та інструментарію забезпечення безпеки суб'єктів підприємництва. При цьому головна увага повинна приділятися формуванню цілісної системи фінансової безпеки, оскільки в економічній системі все більшого значення набувають відносини щодо управління фінансовими ресурсами та оптимізація їх використання, а також фінансові важелі і методи, що забезпечують стабільну та ефективну діяльність суб'єктів підприємництва.

Система фінансової безпеки суб'єктів підприємництва повинна використовувати надбання сучасної економічної науки і діяти постійно, а не за фактом настання кризи, тобто суб'єкти підприємництва мають заздалегідь попереджати розвиток кризових явищ, забезпечуючи власну ефективну діяльність.

З огляду на це актуальними стають: наукові дослідження, спрямовані на вдосконалення методичного забезпечення моніторингу фінансового стану підприємства та зовнішніх факторів з метою раннього виявлення ознак його кризового розвитку; визначення масштабів кризи, дослідження основних факторів, що її обумовлюють; створення і реалізація заходів щодо запобігання кризам і попередження банкрутства; контроль за виконанням заходів з формування фінансової безпеки і оцінка отриманих результатів шляхом використання фінансового інструментарію. Здійснення зазначених заходів створить дієвий інструмент запобігання кризам, забезпечення стабільної та ефективної фінансової діяльності.

На сьогодні є цілий ряд невирішених проблем у цій сфері, зокрема, це проблеми фінансової діагностики та прогнозування кризових явищ, вибору фінансових важелів і методів для забезпечення фінансової стабільності та ефективної діяльності, а також оцінки їх реалізації.

Кризові явища обумовлені ризиковою природою діяльності суб'єктів підприємництва. Існує дуже багато ризиків, і контролювати їх усі організація просто не в змозі.

Діагностика фінансової безпеки потребує сучасних та адаптованих до особливостей української економіки методів прогнозування настання кризових явищ на суб'єктах підприємництва.

Шляхом використання різних фінансових заходів суб'єкти підприємництва повинні підвищувати роль людського фактора. Це забезпечить більш ефективну їх діяльність та значно знизить ймовірність настання криз. Одним із варіантів підвищення ролі людського фактора є розвиток на суб'єктах підприємництва соціальної сфери. Завдяки їй працівники одержують не тільки пряму винагороду у вигляді зарплати чи премії, але і цілий ряд непрямих бонусів, які підвищують якість їх життя.

Сьогодні Україна йде шляхом скорочення соціальної сфери на підприємствах, що пов'язано з непродуманою політикою держави відносно муніципалізації її об'єктів. Хоча, як свідчить досвід західних компаній, а також провідних підприємств України, соціальна сфера є необхідною складовою успіху суб'єкта підприємництва, незважаючи на значні витрати на її утримання.

Для оптимізації витрат на утримання соціальної сфери і підвищення ефекту від її використання суб'єктам підприємництва України необхідна раціоналізація соціальної сфери. З цією метою в роботі була запропонована система оцінки внеску підрозділів і працівників у загальні результати діяльності організації, що базується на принципах справедливості, об'єктивності і відкритості.

Музирін М.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Зеркаль А.В., к.е.н., доцент

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ

В умовах посилення впливу фінансової та політичної кризи національної економіки найважливішими чинниками успішного розвитку вітчизняних підприємств у довгостроковій перспективі є наявність фундаментальної мети розвитку і побудова ефективної системи управління їх фінансами, орієнтованої на досягнення цієї мети.

Досвід розвинених країн, розвиток управлінських технологій, упровадження вартісного підходу до управління бізнесом на українських підприємствах переконливо довели, що пріоритетною метою розвитку підприємства є максимізація його вартості. Управління фінансовими ресурсами в ринкових умовах спрямоване на підвищення ринкової вартості й інвестиційної привабливості підприємства. Ефективне фінансове управління вимагає безперервності, послідовності і комплексності використання методів і важелів, завдяки яким фінансовий механізм підприємства найкраще пристосовується до змін в умовах утвердження ринкової економіки.

Фінансові ресурси є основою діяльності підприємства. Адже саме вони створюють ту необхідну матеріальну базу для здійснення підприємством своєї функції на ринку – забезпечувати потреби споживачів. Їх нестача для підприємства може стати дуже потужним стримуючими фактором розвитку. Всі класифікації фінансових ресурсів підприємств мають деякі відмінності, які полягають в понятійно-категорійному апараті та ознаках за якими групуються різні види фінансових ресурсів підприємств. Так найбільш поширеною є класифікація фінансових ресурсів за джерелами формування, згідно якої можна виділити три великі групи: власні, залучені та позичені.

Для формування механізму якісного та ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства, необхідно дотримуватися принципів системності та комплексності, що стає особливо актуальним є у зв'язку із економічною та політичною нестабільністю у світі, глобалізацією бізнесу, збільшенням підприємницьких ризиків та жорсткістю конкуренції. Рівень фінансового потенціалу й умови фінансових ринків розширюють або обмежують можливості формування підприємствами достатнього обсягу фінансових ресурсів. Все це зумовлює необхідність розробки ефективної політики управління фінансовими ресурсами як одного з найважливіших елементів в загальній стратегії діяльності та розвитку підприємств.

Управління фінансовими ресурсами представляє собою сукупність взаємопов'язаних елементів – суб'єкта (фінансові менеджери), об'єкта (фінансові потоки), мети (створення ресурсної бази з відповідних джерел та забезпечення ефективного використання сформованих ресурсів) і методів та інструментів її реалізації. Управління фінансовими ресурсами підприємств є одним з ключових чинників організації виробничо-господарської діяльності підприємства, одним з найважливіших факторів забезпечення ефективної фінансово-господарської діяльності підприємства в сучасних умовах, діяльність, що спрямована на оптимізацію фінансового механізму підприємства, координування фінансових операцій, забезпечення їх впорядкування та точного «балансування».

Для аналізу ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства обраховують два блоки показників, пов'язаних відповідно із пасивами та активами підприємства. Насамперед динаміку складу, структури та напрямів використання фінансових ресурсів. Також для відображення стану фінансової бази акціонерного товариства використовують спеціальні показники: абсолютної та відносної фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, ділової активності, руху та ефективності використання основних засобів, а також рентабельності активів та пасивів акціонерного товариства.

Овчиннікова О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Зеркаль А.В., к.е.н., доцент

ПРИЧИНИ ІНФЛЯЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Інфляція властива багатьом країнам світу, вона є основною проблемою для тих країн, які розвиваються. Під інфляцією розуміється знецінення грошової одиниці, тобто зростання рівня цін. Існує багато

причин, які призводять до інфляції. Аналізуючи інфляційні процеси в Україні, дослідники виділяють такі причини:

1. Науково-технічний прогрес не стоїть на місці, тому з роками технічне обладнання дорожчає і виникає потреба оновлювання виробництва. Відповідно, для цього потрібні додаткові кошти, це провокує подорожчання грошових ресурсів, а також підвищує інфляцію.

2. Розширення банками кредитної діяльності. Якщо масштаби кредитування розширюються у сфері реальних потреб економіки, то це викликає посилення емісії кредитних грошей, а також призводить до зростання платоспроможного попиту.

3. Занадто великі інвестиції в одні галузі, а в інші – недолік інвестицій, призводить до зайвого виробництва одних товарів і до нестачі інших. Через це з'являються диспропорції в економічній системі, а також і в галузі грошового обігу.

4. Відсутність балансу між доходами та витратами. У цьому випадку з'являється дефіцит бюджету, який призводить до зростання грошової маси, через виготовлення нових грошових знаків.

5. Зовнішньоекономічна причина імпортованої інфляції, тобто надмірний наплив в країну іноземних грошей, а також підвищення цін на імпортні товари та послуги. Це може призвести до руйнування власного виробництва та внутрішнього ринку, і перетворення нашої держави на ринок збуту для світових експортерів.

Таким чином, інфляція негативно впливає на суспільство в цілому, погіршує економічне становище, знижує реальні доходи і рівень життя, знецінює заощадження громадян. Тобто інфляційні процеси призводять до такого загострення економічних та соціальних суперечностей, що держава починає вживати заходів для подолання інфляції та стабілізації грошового обігу. Основні форми боротьби з інфляцією – грошові реформи та антиінфляційна політика (дефляційна політика та політика доходів).

Аналізуючи розвиток української економіки можна сказати, що необхідно використовувати комплексні заходи антиінфляційного регулювання, такі як розробка та втілення в життя комплексних державних програм розвитку економіки, в першу чергу галузей і підприємств, які сприяють становленню конкурентного, високотехнологічного та наукомісткого виробництва, проведення послідовної антимонопольної політики та створення широкої мережі економічної інформації для підприємств, вдосконалення податкової системи тощо.

Заходи по оздоровленню фінансової ситуації (здійснення децентралізації державних фінансів, структурного розмежування державного та місцевих бюджетів за джерелами надходжень та витрат, розробка зведеного балансу фінансових ресурсів держави – доходів і витрат всіх без винятку юридичних і фізичних осіб, через які проходить розподіл і перерозподіл національного доходу, реальне розмежування фінансів державних підприємств та Державного бюджету та ін.) в Україні можуть дати позитивні результати лише за умов повного реформування фінансової системи України.

Україна має значний економічний потенціал, завдяки чому може не лише стабілізувати фінансову ситуацію в країні, але й забезпечити умови управління інфляційними факторами, що надасть їй змогу зайняти належне місце серед інших економічно розвинутих країн Європи. Таким чином, інфляція є дуже небезпечною для економіки країни, порушуючи її стабільність. Тому антиінфляційна державна політика повинна займати одне з головних місць серед засобів державного регулювання економіки.

Осипенко Є.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Зеркаль А.В., к.е.н., доцент

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У КОМЕРЦІЙНОМУ БАНКУ

Банківські установи є важливою ланкою фінансової системи України, від їх ефективного функціонування залежить загальний розвиток економіки країни та добробут населення. Кредитна діяльність є центральною у банківському бізнесі, вона виступає джерелом як основних прибутків банку, так і найхарактернішого для нього кредитного ризику. Тому, в умовах сучасного розвитку банківництва, істотного значення набуває проблема ефективного управління системою кредитування фізичних осіб у комерційному банку, яка забезпечує збереження фінансової стійкості та безпеки банку в цілому.

В умовах економічної нестабільності кредитування фізичних осіб поступово стало не привабливим продуктом для більшості банків. Насамперед причинами цього стали високі темпи інфляції та, як правило, довгостроковий характер кредитування, тоді як банки надавали перевагу короткотерміновим кредитам під торгівельні операції. Свідченням цього є як державні програми по житловому кредитуванню молодих сімей, так і початок активізації роботи деяких банків у цьому сегменті ринку.

В Україні протягом останніх років кредитування фізичних осіб набуває широкої популярності. Рівень попиту на кредитні фінансові ресурси з боку громадян та їх пропозиції банківськими фінансово-кредитними установами постійно зростає.

На сучасному етапі економічного розвитку важливе місце у пошуку шляхів виходу України з кризового стану займає подальше удосконалення форм кредиту, вироблення зважених підходів до реалізації банківськими установами кредитної політики, формування продуктивної кредитної системи та ефективне управління її ризиками.

Надання кредитів здійснюється шляхом видачі готівки або шляхом перерахування коштів на поточний рахунок позичальника або продавця товарів та послуг.

Банки при кредитуванні населення охоче приймають, як форму забезпечення, заставу майна позичальника. Майно, прийняте в заставу, має бути власністю клієнта і страхується за рахунок позичальника. Договір застави завіряється нотаріально. Формами забезпечення споживчого кредиту також можуть виступати: застава цінних паперів, емітованих банком, гарантія і порука іншої фізичної чи юридичної особи.

Успішна діяльність банку в цілому великою мірою залежить від обраної стратегії управління ризиками. Мета процесу управління банківськими ризиками полягає в їх обмеженні або мінімізації, оскільки повністю уникнути ризиків неможливо. Управління банківськими ризиками, як правило, спрямоване на забезпечення отримання банком відповідної винагороди за прийняття ризиків. Виняток становлять нецінові ризики, щодо яких не існує кореляції між їх рівнем та величиною винагороди банка

Діяльність ризик-менеджменту направлена на пошук альтернатив, розробку дієвого механізму управління кредитним ризиком та визначення достатності розроблених процедур. Адже саме від цього залежить якість кредитного портфелю банку. Специфіка механізму управління кредитним ризиком в кожному банку має свої особливості.

Кредитний процес може проходити у різні терміни, з різною інтенсивністю, частково змінювати або повністю перебудовувати весь процес обслуговування позичальників. Комерційні банки на кожному етапі кредитного процесу докладають зусиль щодо зменшення можливих втрат за кредитами (від невиконання позичальниками умов кредитних договорів). Методи покращання окремих етапів, перебудови чи реінжинірингу бізнес-процесів (до яких повною мірою можна віднести і кредитний процес комерційного банку).

Пазенко Н.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко О.Г., к.е.н., доцент

МЕХАНІЗМ ТА МОДЕЛІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

Антикризове управління має два аспекти:
недопущення кризи;
ефективне подолання кризи.

Сучасний керівник повинен бути постійно готовий до кризових ситуацій і мати план по їх подоланню. Природа кризи і причина її виникнення може бути досить різноманітною, але безпосередня провина в його настанні завжди лягає на керівників.

Існує велика кількість методів оцінки фінансового стану підприємств, що можуть надати інформацію про її слабкі місця і навіть оцінити імовірність її банкрутства. Методи горизонтального і вертикального аналізу дозволяють судити про структуру і динаміку основних показників балансу підприємства, метод коефіцієнтів безпосередньо вказує на проблемні місця, багатофакторні моделі оцінюють фінансовий стан компанії в цілому, а порівняльний аналіз дозволяє врахувати показники роботи інших підприємств ринку.

Суть механізмів антикризового управління полягає у впровадженні системи методів попередньої діагностики погрози банкрутства і своєчасному проведенні фінансового оздоровлення організації, що забезпечує її вихід із кризового стану. Фінансове оздоровлення складається з трьох етапів:
етап усунення неплатоспроможності;
етап відновлення фінансової стійкості;
етап забезпечення фінансової рівноваги.

Державне регулювання кризових ситуацій направлено на недопущення системних криз на ринках і забезпеченні гарантій максимального повернення засобів кредиторам збанкрутілого підприємства. Законодавчі процедури орієнтовані в першу чергу на пошук можливостей по санації підприємства, і лише при повному вичерпанні таких можливостей – на його ліквідацію.

На сьогодні актуальними є такі моделі виявлення платоспроможності підприємства, як:
модель Альтмана;
модель Спрингейта;
модель Фулмера;
модель Лісу;
модель Таффлера;
двофакторна модель;
модель R;
інтегральна бальна оцінка фінансової стійкості.

Проте застосування цих моделей для українських підприємств потребує дослідження і виявити найбільш прийнятних і адекватних, оскільки українська економіка є достатньо непередбачуваною.

Паненко Т.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Попова В.Д., к.е.н.

СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ МОТИВАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ

Методи стимулювання персоналу можуть бути найрізноманітнішими і залежать від спрацьованості системи стимулювання, загальної системи управління та особливостей діяльності організації. Способи поліпшення мотивації праці можна з'єднати в кілька самостійних напрямків. Аналізуючи стан вітчизняних підприємств можна зробити висновок, що необхідно розробити унікальну систему мотивації, щоб заохотити робітників вкласти більше сил і душі в справу, якою вони займаються. В результаті проведеного аналізу з цієї проблеми можна рекомендувати до застосування наступні методи підвищення мотивації:

Підлеглі можуть бути мотивовані чимось, безпосередньо не пов'язаним з їх роботою. Працівники зі значним потенціалом зростання, зазвичай захоплені різними інтересами, мають власні хобі, які не пов'язані з роботою. Менеджер повинен знати, чим зацікавлені його підлеглі.

При аналізі роботи кожного співробітника слід задавати підлеглим питання, спрямовані на те, щоб спонукати їх задуматися про виконану роботу і розповісти про конкретні результати.

Треба відстежувати рівень мотивації. Часто менеджери не мають уявлення про реальний рівень мотивації своїх підлеглих.

Різні організації мають різні цілі та бажання, що означає, що їм потрібно забезпечити можливості для роботи та професійного зростання. Люди можуть прагнути збільшення статусу, підвищення заробітної плати, поліпшення умов праці та гнучкої системи пільг.

Треба бути обережним з грошовими нагородами. Багато людей каже, що вони працюють за гроші. Крім того, багато інших стверджує, що стимул для них вигідний.

Підлеглі можуть мати хороші ідеї, але більшість співробітників впевнені, що ніхто не піклується про їхні ідеї. Менеджери можуть створити спеціальну папку, де підлеглі будуть публікувати свої ідеї. Найкращі ідеї та пропозиції працівників, які мають право на життя, будуть введені в діяльність компанії і, звичайно, будуть оголошені на організаційних засіданнях.

Необхідно знати, чи підходить працівнику його робота. Спроби мотивувати співробітника, який не любить свою роботу, не приведуть до результату.

Система організації праці та управління повинна бути переглянута. Поліпшення координації та взаємодії співробітників організації, правильного розподілу офіційних завдань, чіткої системи керування, зміцнення духу взаємної підтримки, посилення відносин між менеджерами та підлеглими – все це сприяє ефективності, продуктивності та мотивації праці.

Завдання підлеглим мають бути ясними. Співробітник повинен чітко розуміти, що він робить, чому він це робить, і наскільки добре він виконує свою роботу.

Також необхідно усунути чинники, що перешкоджають успішній мотивації. Потрібно визначити, що саме заважає успішній мотивації – це можуть бути фізичні причини (приміщення, обладнання) або психологічні причини (нудьга, несправедливість, перешкоди на шляху до прогресу, відсутність поваги та визнання). Деякі з них можна легко усунути, інші вимагають більше часу.

Петришина Я.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Зеркаль А.В., к.е.н., доцент

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

Метою функціонування будь-якого суб'єкта господарювання є отримання ним позитивного фінансового результату у розмірах, що задовольняє потреби власників. Аналіз господарської діяльності дозволяє врахувати загальні закономірності та тенденції розвитку економіки, а також прояви загальних, специфічних і окремих економічних законів у практиці конкретного підприємства, своєчасно виявити тенденції змін і можливості підвищення ефективності виробництва.

Різноманітні напрями фінансово-господарської діяльності підприємств, які пов'язані як із поточною діяльністю, так і з вирішенням задач тактичного та стратегічного менеджменту, насамперед пов'язані з раціональним формуванням і перерозподілом фінансових ресурсів з метою досягнення визначених фінансових результатів. При цьому, враховуючи різні аспекти та горизонти планування діяльності підприємства, найважливішим є процес управління доходами і витратами, тобто процес дослідження і прийняття управлінських рішень за всіма основними аспектами формування і розподілу доходів та здійснення витрат на підприємстві.

Категорія прибутку є однією з найскладніших в економічній науці. Вона була предметом широких дискусій серед представників різних економічних шкіл та напрямків. Однією з найбільш суперечливих вона залишається і на сьогодні, що обумовлює необхідність її поглиблення і уточнення. Така необхідність виникає з ряду причин: насамперед, перехід України до ринкових принципів управління економікою формує нове економічне насичення сутності цієї категорії, яке істотно розрізняється з її економічним змістом в умовах адміністративних принципів управління; по-друге, інтеграція України із світовою економікою потребує необхідності узгодження основних характеристик цієї категорії з аналогічною системою характеристик, що використовується у міжнародному науковому вжитку; нарешті, необхідність уточнення сутності категорії доходу виникає через розвиток нової парадигми управління економічними процесами суб'єктів господарювання, яка отримала назву «стратегічне управління підприємством».

В умовах ринку основу для якісних змін всієї системи управління підприємством, у тому числі формування і використання доходів, може створити лише його спрямованість на стратегічну перспективу. Визначено, що найбільш поширеними підходами до управління доходами підприємства є підходи з позиції максимізації їх обсягу або рівня. Досліджено управління доходами за центрами відповідальності, що здійснюється за принципом визнання зон індивідуальної відповідальності, як це зафіксовано в організаційній структурі підприємства.

Один із найбільш відомих підходів до розробки ефективної стратегії управління прибутком заснований на використанні збалансованої системи показників. Цей підхід пов'язує управління результативністю підприємницької діяльності зі стратегічним управлінням. Наявність сценаріїв дозволяє більш гнучко і точно виконувати довгострокове планування. Еелементи стратегічного управління витратами як системи, що включає у себе взаємопов'язані елементи управління (мета, завдання, планування, аналіз, комунікація, мотивація, контроль, оцінка, прийняття рішень), і спрямовану на забезпечення реалізації стратегічних завдання підприємства в умовах динамічного і невизначеного підприємницького середовища, на основі оптимального використання існуючого потенціалу підприємства.

Сексембаев И.Б.
Академия «Болашак», г. Караганда, Республика Казахстан
Науч. рук. – Дарибекова А.С., к.э.н., профессор

АНАЛИЗ ПРИМЕНЕНИЯ СПЕЦИАЛЬНЫХ НАЛОГОВЫХ РЕЖИМОВ ПРЕДПРИЯТИЯМИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА

Несмотря на незначительный период действия нового налогового законодательства, текущие экономические показатели свидетельствуют о достижении целей реформирования налоговой системы. Это снижение ставок корпоративного подоходного налога с 30 до 20%, НДС с 13 до 12%, отмена обязанности по авансовым платежам по корпоративному подоходному налогу для малого и среднего бизнеса, упрощение порядка получения инвестиционных налоговых преференций, увеличение срока переноса убытков с 3 до 10 лет, применение упрощенной системы возврата НДС экспортерам и другие меры либерализации системы налогообложения, расширившие инвестиционные возможности предпринимателей.

Вышеуказанные меры в сфере налогообложения позволили значительно смягчить последствия мирового финансового кризиса для отечественных предпринимателей. Если налоговые реформы ведущих мировых стран планируются как меры в посткризисный период, а в отдельных странах, в частности европейских, были направлены на увеличение нагрузки с целью исключения дефицита бюджета, то казахстанская экономика в данном направлении имела преимущества на начальной стадии кризисных явлений в мировой экономике.

Приоритетным для национальной экономики является развитие малого и среднего бизнеса, и поэтому его самочувствие в значительной степени зависит от налогового фона.

Опыт многих зарубежных стран показывает, что учет специфики среднего и малого бизнеса при разработке налоговых режимов позволяет в короткие сроки добиться желаемых результатов. В основе специальных налоговых режимов всех типов для определенных категорий налогоплательщиков лежат принципы максимально возможного упрощения налогообложения, сокращения количества налогов, установленных действующим налоговым законодательством (в соответствии с общим налоговым режимом), и замены большей части налоговых платежей совокупным платежом (единым налогом) в той или иной форме, например, единый налог на совокупный доход для малого бизнеса, единый сельскохозяйственный налог и т.п. При этом налогоплательщики, перешедшие на специальный налоговый режим, могут не освобождаться от уплаты отдельных общеустановленных налогов: взносов в накопительные пенсионные фонды, акцизов, таможенных пошлин и т.п. Однако общий подход – объединение множества налогов в единый налог, как наиболее характерный признак специальной системы налогообложения, в любом случае сохраняет свое значение.

Были определены факторы, сдерживающие предпринимательскую активность представителей малого и среднего бизнеса в Казахстане.

Фактор – высокая налоговая нагрузка на фоне других факторов занимает одно из последних мест.

Эксперты соглашаются, что усиление конкуренции в ближайшей перспективе станет одной из ключевых проблем отечественного бизнеса.

Литература

1. Нурушева Д. Развитие МСБ в Казахстане: опыт Атырау.-2015.- 28с.

Серикбай Ж.Ш.
ЧУ Академия «Болашақ», г. Караганды, Республика Казахстан
Науч. рук. – Мусанова А.К., к.э.н.

БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЕ В КАЗАХСТАНЕ

Мировая практика показывает, что большинство предприятий несут большие убытки только потому, что не предусмотрели или неправильно спрогнозировали изменения внешней среды и не оценили своих возможностей. Разработка бизнес-плана – это развернутое обоснование проекта, дающее всесторонне оценить эффективность будущего бизнеса, ответить на вопрос, стоит ли инвестировать деньги в данное мероприятие.

Бизнес-план позволяет оценить качество проработки идеи проекта, спрогнозировать и оценить возможные риски, определить коммерческую и бюджетную эффективность проекта, довести идеи и цели

проекта до акционеров, потенциальных партнеров и инвесторов, усилить внутреннюю дисциплину и работать по принципу: «Все что запланировано – делается».

Сегодня бизнес-план становится все борее важным документом, который может убедительно продемонстрировать способность предприятия произвести и, что самое главное, продать достаточное количество товаров и услуг. При этом размеры прибыли и возврат вложенной доли должны соответствовать финансовой политике предприятия и потенциальных инвесторов.

Бизнес-план – это подробный, четко структурированный и тщательно подготовленный документ. Он описывает цели и задачи, которые необходимо решить предприятию в рамках внедрения планируемых изменений, способы достижения поставленных целей и технико-экономические показатели предприятия и (или) проекта в результате их достижения. В нем содержится оценка текущего момента, сильных и слабых сторон проекта, анализ рынка и информация о потребителях продукции или услуг.

Разработанный Бизнес-план служит важным инструментом для получения финансовой поддержки от внешних инвесторов.

Основной целью бизнес-планирования является планирование хозяйственной деятельности фирмы на ближайший и отдаленные периоды в соответствии с потребностями рынка и возможностями получения необходимых ресурсов.

С развитием рынка в Казахстане необходимость Бизнес-планирования стала очевидной и имеет свои особенности:

– казахстанские предприниматели должны научиться обосновывать свои заявки, доказывая инвесторам, что они могут просчитать все аспекты использования инвестиций;

– меняющиеся экономические отношения ставят руководителей перед необходимостью самим просчитывать свои будущие шаги и учиться вести борьбу с конкурентами;

– появляется новое поколение руководителей, которые не были руководителями коммерческих организаций, и они плохо представляют весь круг ожидающих их экономических проблем.

Экономическая и социальная ситуация, в которой работают казахстанские предприятия, зачастую не позволяют им осуществлять прямое использование зарубежных методических разработок при составлении бизнес-планов. Необходима их адаптация к реальным хозяйственным, социальным, правовым и другим условиям страны.

Условия рынка диктуют необходимость использования общепринятой в других странах практики продвижения предпринимательских проектов для инвестирования.

В утверждённом Правительством Казахстана Положении об оценке эффективности инвестиционных проектов основой всех методик составления бизнес-планов являются следующие разделы: финансовый план, маркетинг-план, система производства.

Указанные разделы связаны между собой организационным планом, с соответствующим просчетом рисков и выделением компенсационных мероприятий. Именно эти основополагающие ключевые разделы и заложили фундамент казахстанских стандартов формирования бизнес-планов.

Литература

1. Уткин, Э.А. Бизнес-план компании / Э.А Уткин.- М.: Изд-во «ЭКМОС», 2012. – 102 с.

2. Абрамс, Р. Бизнес-план на 100%: Стратегия и тактика эффективного бизнеса. 2-е изд. / Р. Абрамс. – М.: Альпина Паблишер, 2015. – 486 с.

Сідь О.П.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Попова В.Д., к.е.н.

ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЗАПОРУКА ЙОГО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

Забезпечення фінансової безпеки підприємства – це процес запобігання будь-яким збиткам від негативних впливів внутрішніх і зовнішніх чинників на різні аспекти комерційної діяльності. Це можливо за рахунок створення фінансових передумов для стабільного і максимально ефективного функціонування підприємства у теперішньому та майбутньому періодах. Таке бачення фінансової безпеки виходить з того, що ефективне функціонування та розвиток підприємства, а, отже, і фінансова безпека визначаються певними параметрами його фінансового стану, фінансовими пропорціями, однією з яких є оптимальна структура капталу підприємства.

Забезпечення фінансової безпеки підприємства – це процес запобігання будь-якого збитку від негативних наслідків внутрішніх і зовнішніх факторів для різних аспектів комерційної діяльності. Це можливо завдяки створенню фінансових умов для стабільного та ефективного функціонування підприємства в сьогоденні і майбутніх періодах. Таке бачення фінансової безпеки виходить з того, що ефективне функціонування і розвиток підприємства і, як наслідок, фінансова безпека визначаються певними параметрами його фінансового стану, фінансовими пропорціями, одним з яких є оптимальна структура капіталу підприємства.

Поняття «структура капіталу» є неоднозначним і суперечливим. У самому загальному вигляді ця концепція характеризується як співвідношення власних і запозичених коштів, які компанія використовує в ході своєї господарської діяльності. У той же час при розгляді їх як власного, так і позикового капіталу в них інвестується інше економічне значення. Зокрема, існує визначення, що структура капіталу – це співвідношення усіх форм власних та позикових коштів, що використовуються підприємством в процесі своєї господарської діяльності для фінансування активів. У вітчизняній економічній літературі також можна знайти різні визначення «структури капіталу», як співвідношення між основними джерелами при формуванні фондів, як частка окремих елементів капіталу в його загальній сумі. Структура капіталу підприємства дозволяє проводити якісну та кількісну оцінку капіталу, а також характеризувати ефективність його використання.

Ефективність фінансово-економічного механізму управління капіталом підприємства знаходить відображення в оптимальній структурі капіталу, сформованій таким співвідношенням джерел, за якого максимально зростає дохідність (рентабельність) капіталу підприємства. В основу системи управління капіталом покладено концепцію його структури. Процес планування структури капіталу має дві складові: оптимізацію співвідношення частки боргового фінансування і власних коштів і вибір конкретних фінансових інструментів для залучення капіталу. Ефективне функціонування підприємств ґрунтується на правильно обраній та сформованій структурі капіталу, врахуванні нових підходів до визначення окремих понять і категорій, розроблення та обґрунтування показників, що їх характеризують, і відповідають умовам реальної економіки.

Ефективність фінансово-економічного механізму управління капіталом підприємства відбивається в оптимальній структурі капіталу, що формується таким співвідношенням джерел, що максимально підвищує рентабельність (прибутковість) капіталу підприємства. Основою системи управління капіталом є концепція її структури. Процес планування структури капіталу має два компоненти: оптимізацію частки боргового фінансування і власних коштів і вибір конкретних фінансових інструментів для залучення капіталу. Ефективне функціонування підприємств ґрунтується на правильно обраній і створеній структурі капіталу з урахуванням нових підходів до визначення індивідуальних концепцій та категорій, розробці та обґрунтуванні показників, які характеризують та відповідають умовам реальної економіки.

Оптимізація структури капіталу – це важливий етап стратегічного аналізу капіталу. Застосування схеми оптимізації структури капіталу допоможе підприємству розробити ефективну стратегію та тактику покращення ефективності діяльності, що буде спрямована на поліпшення системи управління фінансовою діяльністю підприємства.

Стінковий В.В.
Харківський національний університет радіоелектроніки
Наук. кер. – Полозова Т.В., д.е.н., доцент

НАПРЯМИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ОБҐРУНТУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

У сучасних умовах господарювання оптимальний вибір напряму вкладання коштів є досить складним завданням, що зумовлене негативним впливом таких факторів зовнішнього середовища, як: високі темпи інфляції, що супроводжуються різкими коливаннями, значні суми кредиторських заборгованостей у підприємств, нестабільність податкового законодавства, політичної ситуації і т.д. У такій ситуації важливим завданням будь-якого підприємства є об’єктивна і достовірна оцінка всіх інвестиційних альтернатив та вибір найбільш перспективних з них з погляду раціонального розміщення капіталу. Особлива увага при цьому приділяється фінансово-економічному обґрунтуванню інвестиційних проектів як одного з основних критеріїв оцінки з погляду потенційного інвестора.

Напрями фінансово-економічного обґрунтування інвестиційних проектів представлені на рис. 1.

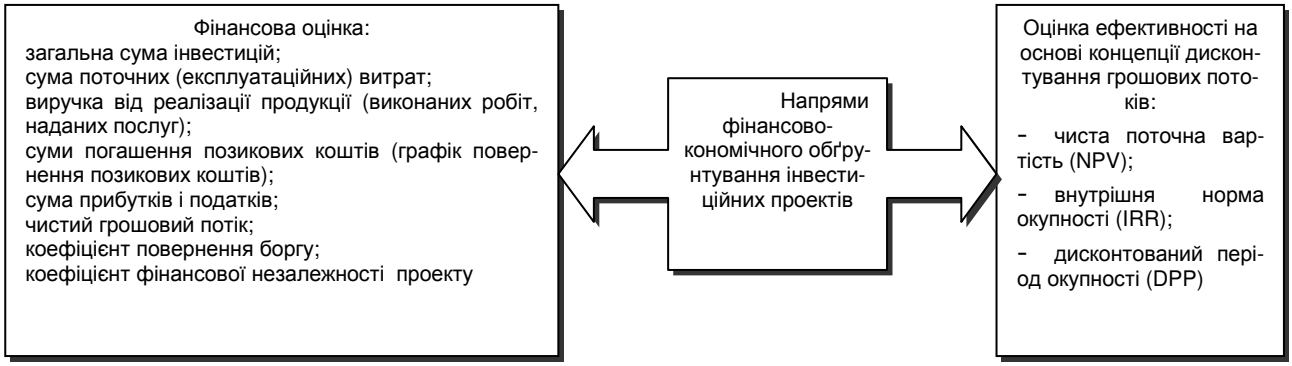

Рис.1. Напрями фінансово-економічного обґрунтування інвестиційних проектів

Фінансова оцінка містить розрахунки основних показників, які викликають зацікавленість з боку потенційних інвесторів і будуть використані при розрахунку показників економічної ефективності інвестиційних проектів. Для фінансової оцінки інвестиційних проектів пропонується використовувати розрахунок необхідних показників з метою визначення потенційної прибутковості кожного з проектів і зробити висновок про прийнятність конкретної пропозиції.

Визначення загальної суми інвестицій передбачає визначення можливості інвестування, наявності певної суми вільних власних коштів, яку підприємство готове вкласти в той або інший проект. Розрахунок поточних (експлуатаційних) витрат на виробництво продукції (виконання робіт, надання послуг) бажано виконати з розбивкою на постійні і змінні у кожному періоді реалізації проекту. Виручка від реалізації продукції розраховується виходячи з обсягу виробництва у натуральному вираженні й ціни продукції. Найпоширенішою формою інвестицій є кредитні кошти. На основі укладеної кредитної угоди здійснюється розрахунок сум погашення боргу. Сума чистого прибутку визначається як різниця між величиною прибутку до оподаткування і сумою податку на прибуток. Чистий грошовий потік розраховується як сума чистого прибутку та амортизаційних відрахувань за вирахуванням суми інвестицій у відповідному періоді. Коефіцієнт повернення боргу визначається шляхом відношення сукупного потоку грошових коштів до мінімально припустимої суми виплати боргу у даному періоді. Коефіцієнт фінансової незалежності розраховується як від-

ношення суми власних коштів до загальної потреби в інвестиційному капіталі для даного інвестиційного проекту. Оцінка ефективності інвестиційних проектів на основі концепції дисконтування грошових потоків передбачає розрахунок відомих показників (NPV, IRR, DPP).

Запропоновані напрями фінансово-економічного обґрунтування інвестиційних проектів передбачають використання мінімально необхідної та достатньої кількості показників, які мають бути враховані на стадії попередньої експертизи, що дозволяє швидко обрати проект з кількох альтернатив.

Томілін В.В.
Харківський національний університет радіоелектроніки
Наук. кер. – Полозова Т.В., д.е.н., доцент

ЕТАПИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах господарювання фінансовий стан підприємства є важливою характеристикою його діяльності. Стійкий поточний фінансовий стан – це гарантія подальшого ефективного функціонування підприємства та отримання прибутку. Фінансовий стан представляє інтерес не тільки для власників та працівників підприємства, а й для державних органів та інвесторів, для банківських установ для контрагентів підприємства. Саме тому проблема оцінки фінансового стану підприємств викликає інтерес у науковців. Значна увага до аналізу фінансового стану підприємства та його оцінки приділяється тому що, з одного боку, він є результатом діяльності підприємства в минулому, свідчить про досягнення або втрачені можливості, а з іншого – виявляє передумови для подальшого розвитку підприємства.

У даному дослідженні запропоновані етапи комплексної оцінки фінансового стану підприємств: визначення сукупності об’єктів (підприємств) для порівняння (етап 1); розрахунок показників фінансового стану кожного з підприємств (етап 2); розрахунок групового показника за кожним напрямом оцінки фінансового стану підприємства (етап 3); визначення коефіцієнтів вагомості кожної з груп показників фінансового стану підприємств (етап 4); ранжування абсолютних значень групових показників фінансового стану підприємств (етап 5); розрахунок узагальненої оцінки фінансового стану підприємства (етап 6); аналіз отриманих результатів та розробка пропозицій щодо покращення фінансового стану підприємств (етап 7).

Визначення сукупності підприємств для порівняльного аналізу передбачає складання переліку потенційних конкурентів даної галузі, що випускають однорідну продукцію з приблизно рівним обсягами виробництва за певний період.

На другому етапі на основі даних фінансової звітності (форма 1, форма 2) розраховуються показники фінансового стану підприємств. В якості індикаторів фінансового стану підприємства запропоновано використовувати такі групи показників: ліквідності; ділової активності; рентабельності; платоспроможності. Система показників для оцінки фінансового стану підприємства наведена на рис. 1.

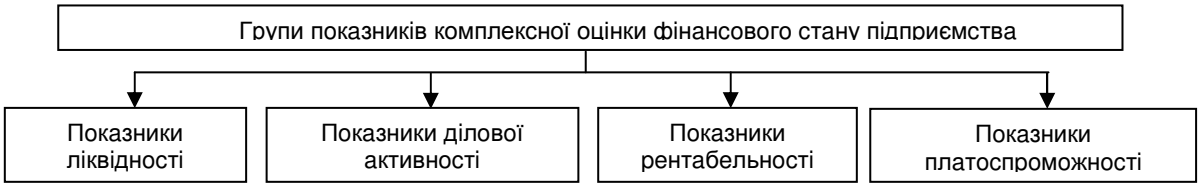

Рис. 1. Система показників комплексної оцінки фінансового стану підприємства

Третій етап передбачає розрахунок середнього значення з показників фінансового стану підприємств по кожній групі показників як середнього арифметичного всіх значень в межах даної групи. На четвертому етапі кожній групі показників фінансового стану присвоюється ваговий коефіцієнт значущості за допомогою експертних оцінок. На п’ятому етапі здійснюється ранжування абсолютних значень групових показників фінансового стану підприємств. На шостому етапі розраховується узагальнена оцінка фінансового стану підприємства, на основі якої на сьомому етапі здійснюється порівняльний аналіз підприємств-конкурентів.

Таким чином, запропонована сукупність етапів дозволяє на основі статистичних показників діяльності підприємства та вагових коефіцієнтів значущості груп фінансових показників отримати додатковий інструмент під час проведення порівняльного аналізу підприємств-конкурентів.

Устянська Л.П.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Попова В.Д., к.е.н.

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗБУТОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ

На сучасному етапі діяльності підприємств виникає необхідність ринкової орієнтації управління, забезпечення стратегічного підходу, зміни самого стилю управління, що припускає формування певного способу мислення в управлінні підприємством. Ринкова орієнтація в управлінні підприємством реалізується за допомогою маркетингового управління. Тільки бачення перспектив в майбутньому може забезпечити підприємству подальше процвітання й зростання, а це можливо лише при умовах впровадження маркетингового управління в діяльність підприємства. Між тим в сучасних умовах господарювання необхідність організації збутової діяльності обумовлена зміною парадигми управління підприємством та визначенням концепції управління маркетинговою діяльністю, як основи забезпечення довгострокового успіху підприємств в

умовах динамічного маркетингового середовища. Таким чином, існує необхідність розробки теоретико-прикладних засад організації збутової діяльності підприємств на основі сучасних підходів з урахуванням специфіки маркетингової діяльності різноманітних підприємств в ринкових умовах господарювання

Організація збутової діяльності – це такий напрям, що орієнтує діяльність підприємства на потреби споживачів, досягнення стратегічних цілей, забезпечення довгострокових конкурентних переваг за рахунок розробки і реалізації маркетингових стратегій та здійснення стратегічних змін у відповідності до динамічного маркетингового середовища.

Концепція управління діяльністю підприємства по збуту продукції на сучасних засадах маркетингу нині ще не набула достатніх теоретичних обґрунтувань і методичних втілень. Окремі напрямки досліджень щодо аналітичної оцінки вивчення окремих характеристик і процесів розвитку системи збуту з метою підвищення її ефективності не забезпечують комплексного вирішення наукової проблеми і практичних завдань організації і управління комерційною діяльністю підприємств в цій сфері.

Незалежно від обраної стратегії розвитку і методів її реалізації, головною метою кожної організації є отримання прибутку.

В даний час не існує єдиної системи показників, за якими можна найбільш повно провести оцінку ефективності збутової діяльності організації торгівлі. Виходячи із сутності та змісту збутової діяльності, доцільно проводити оцінку її ефективності, ґрунтуючись на оцінці ефективності кожного з її елементів. Оцінивши ефективність збутової діяльності по кожному з напрямків, можна зробити висновок про те, наскільки ефективна така діяльність торгового підприємства в цілому.

Чжоу Хаовей
Харківський національний університет радіоелектроніки
Наук. кер. – Степанова О.В., к.е.н., доцент

ПОНЯТТЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Діагностика в економіці використовується з метою виявлення закономірностей, тенденцій і оцінки змін економічних процесів. У найбільш загальному виді «діагностика» у перекладі з грецького означає «здатний розпізнавати». Найбільш важливими показниками діагностики результатів діяльності підприємства є нерегламентовані зміни виробничих і економічних показників, які не дозволяють нормально працювати підприємству й можуть привести до важких виробничих і економічних наслідків. Якщо виявлені порушення виробничо-економічного процесу на ранній стадії, то їх можна усунути в процесі експлуатації, що підвищує стабільність і ефективність діяльності підприємства, близької до еталонного стану.

Однією з особливостей економічної діагностики є те, що вона проводиться в умовах експлуатації об’єкта, що діагностується, при яких одержання інформації є важким. Тому процес діагностування здійснюється в умовах обмеженості інформаційного ресурсу.

У результаті аналізу літературних джерел можна зробити висновок про те, що в одних джерелах поняття «економічна діагностика» взагалі ототожнюється з поняттям «економічний аналіз», в інших – відзначається відмінність між досліджуваними поняттями. Однак при більш детальному вивченні й у цих джерелах проглядається, що підхід по завданнях, розв’язуваних у діагностиці, практично збігається з існуючими трактуваннями в економічному аналізі й не дозволяє виявити відмінності в проблематиці двох наук. Термін «аналіз» у перекладі із грецького означає розчленовування, поділ досліджуваного об’єкта на частини, окремі елементи.

Мета економічного аналізу – сприяти виконанню планів підприємства і їх підрозділів, подальшому розвитку й поліпшенню господарської діяльності через пошук резервів і завдяки оптимальності управлінських рішень. У той час як метою діагностики є встановлення діагнозу об’єкта дослідження й надання висновку про його стан на дату завершення цього дослідження й на перспективу.

У світлі вищесказаного, можна зробити висновок про те, що напрямки, які приписують до сучасних завдань економічного аналізу, є складовими економічної діагностики. Крім цього, може виникнути питання в трактуванні поняття «оцінка». Термін «оцінка» можна розглядати із двох позицій. У першому випадку оцінка виступає як кількісна характеристика досліджуваного об’єкта або явища, тобто як результат проведеного аналізу. У другому випадку оцінка розглядається як процес вивчення (оцінювання) характеристик і властивостей досліджуваного об’єкта або явища.

Таким чином, «економічна діагностика» як процес містить: а) проведення економічного аналізу; б) одержання на його основі оцінки (кількісного результату); в) установлення діагнозу (тобто стан об’єкта на дату завершення дослідження; установлення наявності відхилень від норми; визначення ступеня відхилення й ін.); г) розробку заходів і рекомендацій з усунення симптомів відхилення від норми й поліпшенню (стабілізації) стану підприємства; д) моніторинг за поведінкою стану об’єкта й розробка коригувальних рішень.

Виходячи з вищевикладеного, до завдань економічної діагностики результатів діяльності підприємства доцільно віднести наступні: установлення реального стану досліджуваного підприємства; порівняння досліджуваного підприємства з аналогічними підприємствами по галузі як усередині країни, так і за її межами, рівня його розвитку відповідно до нормативних вимог; вивчення динаміки розвитку діяльності підприємства у часовому і просторовому вимірах; прогнозування основних тенденцій розвитку підприємства в майбутньому.

Ходжієв Худайгули
Харківський національний університет радіоелектроніки
Наук. кер. – Полозова Т.В., д.е.н., доцент

КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ ОЦІНЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ

Сучасні умови господарювання обумовлюють необхідність швидкої адаптації підприємств до мінливості факторів зовнішнього середовища та підвищення ефективності своїх бізнес-процесів. Механізм управління підприємством в цілому має бути спрямований на підвищення ефективності й результативності його функціонування, що вимагає створення системи аналізу результатів діяльності та прийняття рішень, яка дозволяє виявляти негативні відхилення від запланованих показників, причини виникнення таких відхилень та розробляти систему заходів щодо їх запобігання та ліквідації. Це обумовлює необхідність формування системи показників результативності бізнес-процесів та здійснення їх моніторингу.

У науковій літературі пропонується система кількісних показників бізнес-процесів:

складність – визначається як відношення кількості рівнів декомпозиції моделі процесів до суми екземплярів процесів. Даний показник характеризує, наскільки складна ієрархічна структура бізнес-процесів;

процесність – визначається як відношення кількості «розривів» (відсутність причинно-наслідкового зв'язку між екземплярами бізнес-процесу) у бізнес-процесах до суми класів процесів. Даний показник характеризує бізнес-процес як процесний або проблемний. Якщо значення коефіцієнта вказує на процесний характер моделі, це означає, що всі екземпляри моделі зв'язані між собою причинно-наслідковим зв'язком і горизонтально інтегровані;

контрольованість – визначається як відношення кількості класів бізнес-процесу до кількості власників процесу. Характеризує ефективність управління з боку власників бізнес-процесів;

ресурсомісткість – визначається як відношення кількості використовуваних ресурсів до кількості «виходів» (результатів екземплярів процесів) бізнес-процесів. Показник ресурсомісткості демонструє, наскільки ефективно використовуються ресурси в конкретному бізнесі-процесі. Відношення кількості ресурсів до суми наявних результатів у класах бізнес-процесів показує ефективне або зворотне використання ресурсів;

регульованість – визначається як відношення кількості наявної регламентної документації до кількості класів бізнес-процесів. Такий показник свідчить про рівень регламентації бізнес-процесів. Даний показник характеризує досліджуваний бізнес-процес як регульований або нерегульований нормативними регламентами.

Показник адаптивності характеризує якість реакції бізнес-процесу на зміни у зовнішньому середовищі, міру його гнучкості. Індикатором для визначення його величини є час, необхідний на пристосування бізнес-процесу до зміни умов зовнішнього і внутрішнього середовища.

Показник тривалості визначає час, який необхідно для того, щоб закінчити процес, перетворивши ресурси «на вході» в результати «на виході». Його величина може бути розрахована як проміжок часу між початком процесу та його завершенням.

У зв'язку з постійною динамічністю й нестабільністю бізнес-середовища управління виробничим підприємством повинне ґрунтуватися, насамперед, на урахуванні показників адаптивності та ефективності, тому що скорочення часу, необхідного для пристосування бізнес-процесу до зовнішніх і внутрішніх змін, дозволить швидше змінити стратегічні й тактичні аспекти реалізації бізнес-процесів.

Холодар І.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кучерова Г.Ю., д.е.н., доцент

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ОБЛІКУ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Рівень економічної свідомості в Україні досяг такого рівня, що навіть пересічна фізична особа-підприємець, вже не кажучи про підприємства, замислюється над питанням: «Чи є моя діяльність рентабельною?». Відповідь на це питання дає економічний аналіз.

В методології економічного аналізу велике значення відіграють показники рентабельності, що дозволяють підприємству визначити тенденції подальшого розвитку, викрити помилки господарювання, оцінювати вплив факторів на ефективність діяльності і виявити резерви зростання прибутку.

Різні науковці підходять до тлумачення рентабельності по-різному, це й: прибутковість бізнесу; категорія, що характеризує ефективність бізнесу, ефективність господарювання; показник ефективності одночасних витрат. Проте їхні думки збігаються в математичному визначенні, що рентабельність – це результат відношення прибутку до витрат.

Економіка налічує величезну кількість методичних підходів до визначення і розрахунку рентабельності в залежності від виду прибутку, який фігурує в чисельнику (валовий прибуток, операційний прибуток, прибуток від інших видів діяльності (фінансової, інвестиційної), прибуток до сплати відсотків по кредиту, прибуток до оподаткування, чистий прибуток, що відноситься до різних витрат), та показників у знаменнику, де можуть знаходитись: витрати (авансовані, поточні); ресурси (чисельність працівників, вартість основних фондів); валові результати (виручка від реалізації продукції).

При виборі того чи іншого методичного підходу до розрахунку рентабельності треба керуватися напрямом діяльності підприємства, особливістю функціонування, можливістю подальшого використання отриманих та проміжних результатів для планування наступного періоду.

Слід приділити увагу тому, що показники, які фігурують в чисельнику та знаменники формули рентабельності – не є первинною інформацію, а потребують окремого економічного підходу для обчислення. Таким чином для визначення рентабельності підприємства головне не тільки вибрати базу для розрахунку, а й розуміти, що інформація для розрахунку є коректною, повною, відповідною. Не завжди бухгалтерський облік може в повному обсязі відповідати цим критеріям і задовольняти потреби управлінського апарату.

Тож виникає потреба створення ефективної інформаційної системи, що в повній мірі задовольнить управлінській апарат в інформації та дасть змогу приймати ефективні управлінські рішення.

Інформаційна система управлінського обліку, як правило, створюється інтегровано відносно загальної системи обліку підприємства.

При створені інформаційної системи обліку рентабельності треба визначити та здійснити:

джерела первинної інформації (інформація по кожній операції);

необхідні проміжні розрахунки (збір первинної інформації у реєстри);

точки контролю за зібраною інформацією (відхилення від середньої собівартості, залишок грошових коштів по розрахункових рахунках);

методичний підхід до розрахунку рентабельності;

форми управлінської звітності, що забезпечує прозорість розрахунків;

кадрову складову (кількість аналітиків, економістів, бухгалтерів);

розподілити функції обліку, контролю та аналізу між кадрами.

Основною метою створення інтегрованої інформаційної системи є економічна ефективність діяльності, значне перевищення доходів від її експлуатації над витратами, пов'язаними з її створенням, впровадженням і функціонуванням.

Створена інформаційна система не є сталою. Коригування та удосконалення її провадиться на протязі всього життєвого циклу інформаційної системи згідно зміні цілей підприємства, наявним ресурсам, обмеженням та можливостям системи.

Шевченко І.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко О.Г., к.е.н., доцент

МЕТОДИ ТА МОДЕЛІ РЕЙТИНГОВОГО ОЦІНЮВАННЯ БАНКІВ

Під банківським рейтингом слід розуміти узагальнюючу оцінку діяльності банку на основі якої можна визначити положення певного банку відносно інших банківських установ. Спостереження за рейтинговою позицією конкретного банку і її аналіз сприяють прийманню обґрунтованих рішень стосовно подальших відносин суб'єктів господарської діяльності з цією банківською установою.

Для того, щоб банківський рейтинг дійсно задовольняв інформаційні потреби споживачів такої інформації він повинен відповідати наступним вимогам: інформація про діяльність банку, на базі якої визначається його рейтинг, повинна бути об'єктивною; методика визначення рейтингової оцінки повинна бути науково обґрунтованою; рейтингова інформація повинна бути доступною широкому колу споживачів цієї інформації; визначення банківського рейтингу за певною методикою повинне бути періодичним (щомісячним, щотижневим, щоденним).

З метою визначення рейтингу комерційного банку у світовій практиці була розроблена велика кількість методик, утому числі:

методика CAMELS – сутність якої полягає в урахуванні при визначенні рейтингу: достатності капіталу (capital adequacy – C); якості активів (asset quality – A); якості управління (management quality – M); прибутку (earnings record – E); ліквідності (liquidity position – L); чутливості фінансового стану банку до багатьох факторів (sensitive – S). Саме за системою «CAMEL» Національним банком України визначаються рейтинги українських банків;

методика визначення рейтингу банку, в якій на основі балансу обчислюється ряд коефіцієнтів (надійність, ліквідність тощо), які з певною для кожного коефіцієнта вагою інтегруються в один синтетичний коефіцієнт, на основі якого визначається рейтингова позиція певного банку. Різновидами цієї методики є методики аналізу В.С. Кромонова, А. Альтмана та інші;

методика наведена у журналі «Комп&ньон», згідно якої діяльність комерційного банку оцінюється за допомогою двох показників: рентабельності чистих активів і агрегованого показника надійності.

Проведений нами аналіз показав, що існуючі методики визначення банківського рейтингу містять ряд значних недоліків, серед яких:

– використання конфіденційної інформації;

– необґрунтоване використання окремих економічних показників;

– складність розрахунків;

– висока ступінь суб'єктивізму при визначенні впливу того чи іншого чинника на рейтингову оцінку комерційного банку, що обмежує можливість їх використання у практичній діяльності підприємств.

Необхідність спрощення методики визначення рейтингу комерційного банку а також ухилення від описаних вище недоліків зумовили мету удосконалення методики визначення рейтингової оцінки банку.

Узагальнююча оцінка діяльності певного комерційного банку має визначатися як сума двох добутків: відношення рентабельності активів цього банку до максимальної рентабельності активів за індикативною групою банків (нормована рентабельність активів) помножена на ваговий коефіцієнт та відношення мінімального значення показника дисперсії рентабельності активів в індикативній групі до показника дисперсії рентабельності активів цього банку (нормоване значення дисперсії) помножена на ваговий коефіцієнт. Значимість чинників, введених до рейтингової моделі, повинна визначатися виходячи з об'єктивних характеристик ситуації в банківському секторі, що склалася на момент визначення рейтингу діяльності комерційних банків.

Шевченко Т.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ярошевська О.В., к.е.н., доцент

ФІНАНСОВА РОБОТА БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

У сучасних умовах функціонування економіки України у галузі охорони здоров'я існує багато економічних проблем, які пов'язані з зростанням цін на усі без винятку ресурси, які використовуються системою охорони здоров'я для реалізації діагностичних, лікувальних та профілактичних технологій при значному дефіциті бюджетних асигнувань, що суттєво впливає на діяльність медичних закладів. Тому всі заклади охорони здоров'я мають право використовувати для підвищення якісного рівня своєї роботи кошти, добровільно передані підприємствами, установами, організаціями і окремими громадянами, а також з дозволу власника або уповноваженого ним органу встановлювати плату за послуги в галузі охорони здоров'я, що суттєво покращує стан фінансового господарства установи.

Велике значення у фінансовій діяльності бюджетних установ має складання та виконання кошторису за звітний період, який надає повноваження щодо отримання доходів та здійснення видатків.

Кошторис бюджетної установи це – основний плановий фінансовий документ. Складають його установи після затвердження державного і місцевих бюджетів, які з цих бюджетів фінансуються. Основна мета – установа має забезпечити виконання своїх функцій і досягнути результатів, які визначені згідно з бюджетними призначеннями. Цей документ встановлює на бюджетний період: повноваження установи щодо отримання надходжень із загального та спеціального фондів відповідного бюджету; розподіл бюджетних асигнувань на взяття установою бюджетних зобов'язань і здійснення платежів.

Отже, правильність складання, затвердження, реєстрації та підписання кошторисів бюджетних установ, за допомогою який здійснюються видатки для першочергового забезпечення оплати праці працівників лікувальних закладів, витрат на медикаменти та харчування, комунальних послуг та інших господарських потреб установи є дотриманням бюджетного законодавства щодо фінансування відповідних соціально – економічних, медико – санітарних і оздоровчо – профілактичних програм, які гарантуються статею 49 Конституції України.

Не менш велике значення відведено порядку внесення змін до кошторису бюджетної установи. Це дуже важливо для діяльності установи, тому що такі зміни дозволяють трохи виправити ситуацію та відкоригувати плани асигнувань шляхом пересувки коштів на відповідний код економічної класифікації за рахунок іншого з відповідними правилами балансуванням.

При здійсненні контролю за бюджетними коштами важливе значення має правильність оформлення документів, які застосовуються в процесі виконання бюджету, підписання штатних розписів, внесення змін до кошторису за допомогою відповідних довідок та складання фінансової звітності.

Фінансова робота бюджетних установ дуже сильно пов'язана з діяльністю органів Державного казначейства, які перевіряють законність підстави для здійснення платежів, відповідність платежів вимогам обліку і контролю за зобов'язаннями, а також правильність оформлення розрахункових документів.

В умовах бюджетного дифіциту важливим джерелом додаткових коштів для системи охорони здоров'я є госпрозрахункова діяльність і зокрема платні послуги, що надаються населенню медичними закладами.

Слід зазначити, що велике значення для бюджетних закладів та установ охорони здоров'я має затверджений штатний розпис та кількість в ньому лікарських та інших посад.

Важливе значення в фінансовій роботі установи має дотримання всіх норм законодавства та правильність використання бюджетних коштів:

– перш за все це жорстка організація фінансового контролю;

– однією з важливих ділянок контролю в бюджетній установі є перевірка дотримання законодавства під час складання, розгляду, затвердження та виконання кошторису (наднормативна чисельність працівників, порушення при встановленні розмірів посадових окладів, виплати заробітної плати за невідпрацьований час, порушення нормативних актів, порушення по оплаті трудових угод позаштатним працівникам);

– для більш детального контролю необхідно щоб надана інформація відповідала основним вимогам;

– важливим в контролі є дотримання бюджетних призначень, тобто бюджетні зобов'язання повинні відповідати бюджетним призначенням та будь-яке перевищення бюджетних зобов'язань розглядається як нецільове використання бюджетних коштів.

Одним із методів збільшення обсягів видатків на охорону здоров'я є збільшення формульного розрахунку, в якому враховуються особливості екологічної ситуації області. Запорізька область має особливості, що спричиняють негативний вплив на стан здоров'я, але на жаль, вони не враховані в діючий методиці формульного розрахунку.

По-друге, шляхи оптимізації витрат на лікування за допомогою проведення своєчасних лікувально-профілактичних заходів, що є дуже ефективним. В умовах бюджетного дифіциту можна заощадити кошти на лікування, якщо своєчасно проводити обов'язкові лікувально-профілактичні заходи. Якщо зрівняти витрати на лікування, якщо були проведені своєчасні профілактичні заходи та витрати на лікування, якщо довгий час не проводились профілактичні заходи, які могли б запобігти хворобі. То вони є суттєвими. Також якщо ретельно дотримуватись лікувально-профілактичних заходів направлених на зменшення захворюваності, то тим самим ми створюємо економічний ефект збереження життя людини, який дозволяє довше працювати людині на виробництві, виготовляти більше продукції та заощадити на лікарняних листах.

Алавідзе І.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Семенов А.Г., д.е.н., професор

ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Заробітна плата відноситься до винагороди, виплачуваній підприємством працівнику за виконану роботу. Вона спрямована на винагороду службовців за виконану роботу (реалізовані послуги) і на мотивацію досягнення бажаного рівня продуктивності. Організація не може набрати й утримувати робочу силу, якщо вона не виплачує винагороду за конкурентоспроможними ставками і не має шкали оплати, яка стимулює людей до роботи в даному місці.

Розробка структури заробітної плати є обов'язком відділу праці і заробітної плати. Структура заробітної плати в організації визначається за допомогою аналізу рівня заробітної плати, умов на ринку праці, а також продуктивності і прибутковості організації.

Крім заробітної плати організація надає своїм працівникам різні додаткові пільги, що раніш називали дрібними привілеями, однак тому що ці доплати складають значну частину пакета винагород, виплачуваних організацією, зараз їх називають додатковими пільгами. До таких пільг відносяться: оплачувані відпустки, лікарняні аркуші, страхування здоров'я і життя, а також пенсійне забезпечення, що є складовою частиною будь-якої постійної роботи. До інших видів пільг відносяться субсидовані підприємством їдальні, позички зі зниженою ставкою на навчання в коледжах дітей співробітників, надання оплачених юридичних послуг, колективні гаражі, програми фізичного оздоровлення, оплачені творчі відпустки й ін.

Традиційний підхід до надання додаткових пільг укладається тим, що однакові пільги мають усі працівники одного рівня. Не всі службовці цінують такі пільги. Сприймана цінність додаткових пільг залежить від таких факторів, як вік, родиний стан, розмір родини і т.п. Люди з великими родинами звичайно дуже сильно стурбовані розмірами пільгового медичного обслуговування і страхуванням життя, літні – одержанням готівки. У світлі вищевикладеного деякі організації розробили систему, при якій працівнику дозволяється самому обирати у встановлених межах той пакет пільг, що його найбільше влаштовує. Хоча така система вибору винагороди має явні достоїнства, вона не вільна і від деяких недоліків. Загальна вартість пільг при цьому підвищується, оскільки спричиняє додаткові адміністративні накладні витрати, а також тому, що деякі пільги, наприклад страхування персоналу, обходяться дешевше, якщо їх здобувають у великих обсягах.

З березня 2004 року виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності за перші п'ять календарних днів виплачується за рахунок коштів підприємства. Для того, щоб знизити непродуктивні виплати персоналу в зв'язку з виплатою цієї допомоги, необхідно впровадити на підприємстві ПАТ «Дніпроенерго» систему заохочення тих працівників, що піклуються про своє здоров'я й і протягом року не знаходилися в стані непрацездатності.

Через недосконалу систему організації виробництва і праці, відсутності планування ходу й обсягів робіт на ПАТ «Дніпроенерго» персонал підприємства знаходився в простої. Для того, щоб уникнути цього необхідно організувати планування і нормування праці. Для виконання термінових і сезонних робіт наймати тимчасових співробітників, а чисельність постійного персоналу скоротити відповідно до виробничих потреб у ньому. Без досягнення відповідності рівня організації праці рівню розвитку техніки і технології виробництва на кожному підприємстві навіть сама зроблена техніка не може дати достатнього ефекту. У тих випадках, коли прогресивні зміни у технічній і технологічній базі виробництва не супроводжується відповідними змінами у формах і методах організації праці, загальна ефективність виробництва взагалі може залишитися без змін. Разом з тим високий рівень організації праці дозволяє домагатися значного ефекту при наявності дуже скромної технічної бази. Цей ефект може бути досягнутий завдяки скороченню втрат непродуктивних витрат робочого часу, застосуванню раціональних прийомів і методів праці, поліпшенню практики підбора і розміщення кадрів на виробництві, ретельного нормування їхньої праці, поліпшенню умов праці, що забезпечують підвищення працездатності, зниження стомлюваності працівників.

Одним з основних факторів зниження заробітної плати, а отже і собівартості продукції залишається підвищення продуктивності праці. До матеріально-технічних факторів росту продуктивності праці відноситься технічний рівень застосовуваних знарядь праці, якість використовуваних матеріалів, прогресивність і інтенсифікація технологічних процесів, ступінь комплексного використання сировини, рівень механізації й автоматизація виробництва. Економічні фактори відображають міру зацікавленості виробничих колективів і кожного працівника в підвищенні продуктивності праці. Підвищення стимулюючої ролі заробітної плати, удосконалювання систем преміювання, розвиток колективної оплати за кінцевими результатами, бригадного підряду, господарського розрахунку і матеріальних санкцій відіграють важливу роль у рішенні задач росту продуктивності праці. До соціальних факторів відносять змагання і моральні стимули до праці, загальноосвітній і культурний рівень кадрів, психологічний клімат у колективі, престижність професій, дисципліна праці, умови праці, побуту і відпочинку.

Алзубі Лайт Абдел Карім Мохаммад
Харківський національний університет радіоелектроніки
наук. кер. – Довгопол Н.В., к.е.н., доцент

СУТНІСТЬ МОНІТОРИНГУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Інноваційна діяльність будь-якого підприємства визначається його інноваційною активністю і залежить від домінуючого технологічного укладу, наявності й характеристик інноваційного потенціалу, організаційної структури, у рамках якої здійснюється інноваційна діяльність. Значна залежність іміджу й конкурентоспроможності організацій від темпів і масштабів інноваційної діяльності, ускладнення змісту інновацій і процесів їх впровадження актуалізують завдання розвитку методичного й організаційного інструментарію в управлінні інноваціями з урахуванням специфіки української економіки.

Багатокритеріальні завдання, характерні для управління інноваціями, висувають високі вимоги не тільки до розробки та обґрунтування управлінських рішень, але й до контролю над їхнім виконанням, відстеженню всіх етапів інноваційного процесу. У зв'язку із цим, виникає необхідність створення системи моніторингу інноваційного процесу на підприємстві, яка забезпечить актуальність управлінської інформації, можливість її оперативного використання всіма підрозділами підприємства

Під моніторингом (як інструментом дослідження ринку) регулярне фіксування стану спостережуваних процесів, що відбуваються в сфері інтересів об'єкта управління, здатне сформувати інформаційну основу для прийняття різних управлінських рішень. Головне в моніторингу – не охопити якнайбільше областей, а чітко й вчасно фіксувати їхній стан по заздалегідь певній сукупності ознак.

Моніторинг як функція управління припускає збір інформації, її комплексну оцінку й прогноз по стабільній системі показників. Необхідність реалізації цієї вимоги диктується його орієнтованістю на аналіз, порівняння результатів управління. Стандартність інформаційного набору забезпечує також зручність його пошуку і фіксації та надає моніторингу властивості інформаційного процесу. Охарактеризувати моніторинг можна також як оперативний збір даних про складні явища й процеси, описувані досить невеликою кількістю ключових, особливо важливих показників з метою оперативної діагностики стану об'єкта дослідження в динаміці.

Інноваційна діяльність – це цілеспрямована, організована і якісна зміна видів, форм і методів господарської діяльності, обумовлене зовнішніми причинами й внутрішніми можливостями, пов'язані з ризиком і спрямовані на підвищення ефективності досягнення цілей підприємства. Використання системного підходу в дослідженні дозволило зробити висновок, що інноваційна діяльність промислових підприємств ґрунтується на безперервній циркуляції внутрішньої й зовнішньої інформації.

На підприємство як систему впливають зовнішні фактори, що виявляють як прямий, так і непрямий вплив. Фактори прямого впливу – це нормативно-регулюючі показники, джерелом формування яких є нормативно-правові акти органів державного управління. До факторів непрямого впливу відносять: політичні події; науково-технічний прогрес; соціальні й екологічні фактори; загальний стан економіки країни та її інвестиційний клімат.

Крім того, враховуючи кон'юнктуру ринків товарів, нововведень і капіталу зовнішня вхідна інформація містить у собі матеріальні й енергетичні ресурси, трудові ресурси, інформаційні ресурси, наукові знання й фінансові ресурси. Зовнішня вихідна інформація – це вихід нових товарів, нових процесів, освоєння нових сегментів ринку, підвищення ефективності інноваційної діяльності промислових підприємств.

Таким чином, поняття моніторингу інноваційної діяльності підприємства містить у собі безперервний контроль над інноваційним процесом, аналіз стану й виявлення тенденцій інноваційного розвитку.

Андрюхова Д.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Семенов А.Г., д.е.н., професор

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Аналізуючи досвід провідних країн в організації і стимулюванні інноваційної діяльності, можна сказати, що не існує універсальної моделі, яка беззастережно підійде для реалізації в Україні. Українська модель інвестиційного розвитку має ґрунтуватися на вивченні позитивного та негативного досвіду зарубіжних країн, адаптації його до сучасної економіки нашої країни з урахуванням її історичного, політичного, економічного розвитку та національних особливостей. За основу можна взяти «німецьку» модель інноваційного розвитку, яка є більш доцільною для використання в теперішніх умовах для України, оскільки:

на фінансовому ринку України комерційні банки акумулюють основну частку активів, у порівнянні з небанківськими фінансово-кредитними установами;

контроль за господарською діяльністю підприємства буде здійснювати не лише держава, а й комерційний банк, який зацікавлений у належному використанні наданих коштів;

для банківських установ кредитування інноваційної діяльності ще один великий сектор економіки, який на сьогодні недостатньо заповнений, враховуючи політику НБУ, яка спонукає розвивати довгострокові активи банків.

Розглянутий зарубіжний досвід функціонування ринку банківських інвестицій, дає підстави стверджувати, що банківський сектор не готовий працювати в таких напрямках. Причиною цьому є не досить розвинені та розгалужені послуги комерційних банків у сфері інвестиційних послуг, низька капіталізація фінансових установ, нестабільні економічні умови та ін.

На основі узагальнення досвіду зарубіжних країн визначено можливості його адаптації до української специфіки розвитку ринку і ведення банківського інвестиційного бізнесу в таких трьох напрямках – розроблення моделі організації роботи комерційних банків на ринку цінних паперів; надання інвестиційних

послуг в рамках фінансових супермаркетів та розвиток інвестиційних банків; інвестування банків у сектор малого та середнього бізнесу.

Саме з метою визначення перспектив розвитку інституцій інвестиційних банків в Україні потрібно окреслити ряд параметрів щодо створення й функціонування моделі інвестиційних банків у вітчизняній банківській системі. Це форма власності банку, ресурси та сфера діяльності банку.

Форма власності банку. Державна форма власності, в першу чергу, дасть змогу ефективно контролювати використання бюджетних коштів як одного з багатьох джерел ресурсів банку на виконання пріоритетних інвестиційних проектів.

Стосовно ресурсів зазначимо, що доцільно було б зняти нормативні обмеження щодо коштів фізичних осіб, при цьому їх доцільно залучати лише на довгостроковій основі, тобто на більш ніж 1-3 роки.

Євсєєв А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кравець О.В., к.е.н.

МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА УКРАЇНИ

Забезпечення фінансовими ресурсами держави відбувається за допомогою оптимальної податкової політики. З одного боку збільшення податкових ставок сприяє додатковому наповненню бюджету країни. З іншого боку стимулювання розвитку певних галузей економіки, розвиток інноваційної діяльності, захист національного виробника, залучення інвестицій досягається системою податкових пільг, і навпаки зростання тіньового сектору економіки відбувається через високий податковий тиск. Таким чином, дослідження та вибір оптимальної податкової політики є пріоритетним та актуальним.

Дослідженнями впливу податкової політики на розвиток підприємництва займались такі науковці, як А. Гречко, О. Піскунова, Г. Кучерова, О. Кравець, З. Варналій, М.Яснополський, А. Лаффер та інші, проте зважаючи на те, що податкове законодавство змінюється кожні 2 роки, а останні зміни відбулись у 2017 р., зазначена тема потребує поглиблених наукових досліджень із застосуванням методів економіко-математично моделювання.

Метою роботи є розроблення рекомендацій до методології моделювання впливу податкової політики на розвиток підприємництва в України.

Податкова політика – це діяльність органів влади та місцевого самоврядування у сфері встановлення та збирання податків і зборів, яка реалізується через визначення платників податків та обов'язкових платежів, об'єктів оподаткування і ставок податків; видів податків, зборів та інших обов'язкових платежів, що справляються на території України, а також основних принципів надання пільг та звільнення від оподаткування [1].

Математичні методи і моделі дозволяють проводити оцінку та аналіз впливу податкової політики на розвиток підприємництва (рис.1).

Розглянуті математичні методі найчастіше стосуються проблем прийняття рішень щодо вибору ставки та системи оподаткування підприємства, прогнозувань податкових відрахувань та моделювання функціонування підприємства, враховуючи податкову політику.

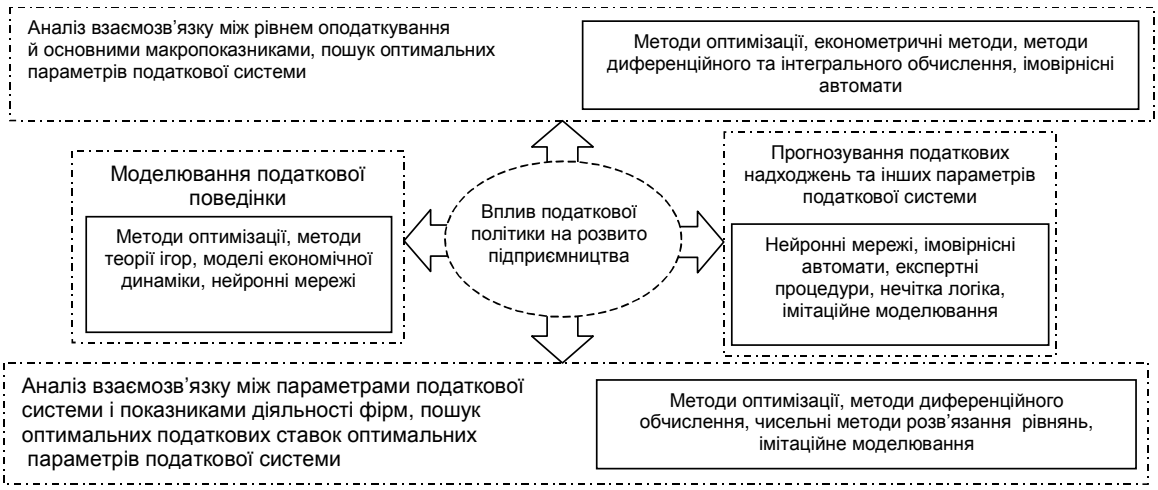

Рис. 1. Класифікація основних методів дослідження впливу податкової політики на розвиток підприємництва

Література

1. Правознавство: підручник / за ред. В. В. Копєйчикова. – Київ : Юрінком Інтер, 2003. – С. 736.

2. Семерак О.Ф. Податкова система у пошуку оптимізації в умовах ринкової економіки // Філософія економіки Івана Франка й сучасні економічні проблеми. Міжнародна наукова студентсько-аспірантська конференція. – Львів, 5-6 травня 2006 р. – С. 206-207.

Карбан А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кравець О.В., к.е.н., доцент

ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНУ З ВИКОРИСТАННЯМ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ

Конкурентоспроможність України, як і будь-якої іншої держави, забезпечується інвестиційною привабливістю, та навпаки, інвестиційно приваблива країна завжди буде конкурентоспроможною, оскільки матиме можливість поповнювати свої фінансові ресурси, за необхідності, за допомогою вкладень інвесторів в його діяльність, проте проблема залучення інвестицій – одна з ключових проблем сучасного суспільства. Інвестиційні ресурси обмежені, і задовольнити всю наявну потребу в них практично неможливо. Процес інтенсифікації залучення іноземних інвестицій в економіку України та її регіонів нині розглядається як один із шляхів виходу з ситуації, що склалася, економічної кризи в Україні, яка зачіпає не тільки економічні, але і політичні, культурні і навіть духовні аспекти. Дослідженнями зазначеної проблематики займались такі провідні вчені, як І. Бланк [1], В. Захожай, М. Кіт [2], С. Петровська [3], В. Ушаков [4], О. Носова [5], та інші. Не зменшуючи ролі проведених раніше досліджень, необхідно зазначити невирішені проблеми в даному напрямку: до цього часу не існує єдиної думки щодо набору показників інвестиційної привабливості регіону, а також не розроблена загальновизнана методика такої оцінки. Існуючі методики в основному ґрунтуються на використанні методів експертних оцінок, яким притаманний суб'єктивізм. Тому існує потреба в удосконаленні методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості регіону та її інформаційного забезпечення.

Метою дослідження є аналіз існуючих методичних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості регіонів та застосування найбільш оптимальної методики для подальшого аналізу.

Для прийняття управлінських рішень потенційному інвестору необхідна об'єктивна інформація про регіональну диференціацію інвестиційної привабливості, яка дозволить виявити найбільш пріоритетні види економічної діяльності. Одним із шляхів подолання, позначених вище проблем, є розробка ефективних підходів до оцінки інвестиційної привабливості регіонів. В цьому відношенні найбільш показовою, на мій погляд, є методика, заснована на математичному моделюванні з урахуванням екологічних, соціальних та економічних чинників, що впливають на розвиток регіону.

Створення умов інвестиційної привабливості для активізації інвестиційної діяльності передбачає досягнення збалансованості фінансових інтересів інвесторів і держави, розвиток інвестиційного ринку, стимулювання структурних перетворень в економіці, усунення структурних деформацій в економіці, удосконалення державного регулювання інвестування, залучення інвестицій у пріоритетні сфери, проведення заходів щодо підвищення привабливості інвестиційного іміджу країни тощо. При цьому важливим є цілісність оцінки інвестиційної привабливості регіону з точки зору кожного інвестора, оскільки привабливість інвестиційного проекту для одного інвестора може бути фактором ризику для іншого.

Література

1. Бланк И.О. Инвестология: наука об инвестировании. – К.: 2001.
2. Захожай В., Кіт М. Статистика інвестиційної діяльності. Персонал. 2007. № 8. С. 10–17
3. Петровська С. А. Оцінка інвестиційної привабливості регіону: порівняльний пофакторний аналіз. Механізм регулювання економіки. 2012. № 2. С. 90–97.
4. Ушаков В. В. Сутність понять «інвестиційна привабливість регіону» та «інвестиційний клімат в регіоні» та фактори, що їх обумовлюють. URL: http://lubbook.net/book_431_glava_1.
5. Носова О. В. Оцінка інвестиційної привабливості України: основні підходи. Економіка і прогнозування. 2003. № 3. С.119–137.

Кутузов В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Семенов А.Г., д.е.н., професор

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Люди є основою будь-якого підприємства: вони створюють його продукт, вони формують культуру підприємства, його внутрішній клімат, від них залежить те, чим є підприємство. У силу такого положення люди в процесі управління підприємством є «предметом номер один». В процесі управління персоналом формуються кадри, встановлюється систему відносин між ними, відбувається їх включення у творчий процес спільної роботи, що сприяє розвитку персоналу, його навчанню і просуванню по роботі.

Люди, що працюють на підприємстві, дуже сильно відрізняються один від одного за багатьма параметрами: стать, вік, освіта, національність, сімейний стан, здібності і т.п. Всі ці відмінності можуть впливати як на характеристики роботи та поведінку окремого працівника, так і на дії і поведінку інших працівників підприємства. У зв'язку з цим, менеджмент повинен будувати свою роботу з кадрами таким чином, щоб сприяти розвитку позитивних результатів поведінки та діяльності кожного окремого працівника і намагатися усувати негативні наслідки його дій. На відміну від машини людина має бажання, і для неї характерна наявність певного відношення до своїх дій та дій оточуючих. А це може серйозно впливати на результати її праці. Усе це обумовлює необхідність вирішення ряду надзвичайно складних завдань, від чого у великій мірі залежить успіх функціонування підприємства.

На підвищення ефективності управління підприємством суттєвий вплив мають демографічні, соціально-психологічні, національні та інші характеристики персоналу.

Мотивований персонал – це запорука успішної роботи і поступального руху підприємства для реалізації стратегії і зміцнення положення на ринку. Тому мотивація персоналу є універсальною темою, актуальність якої не зменшується, незважаючи на постійну увагу теоретиків і практиків менеджменту.

Системний підхід до мотивації персоналу є обов'язковою умовою професіоналізації управління та раціонального використання організаційних можливостей стимулювання працівників до трудової активності.

Системний підхід до мотивації персоналу заснований на всебічному врахуванні психологічних принципів мотиваційного процесу індивідуальної і групової діяльності, а також дієвих методів мотивації, залучення, утримання та ефективної праці. Системний підхід включає управління мотивацією працівників на всіх рівнях з використанням всіх видів мотивації: в залежності від тимчасових рамок – довгострокової, середньострокової, короткострокової та швидкоплинної; залежно від стимулів – матеріальної і нематеріальної, грошової і негрошової. Системний підхід передбачає поєднання дії організаційних стимулів і послідовних зусиль менеджерів усіх ланок управління з мотивації персоналу в чіткій відповідності з організаційною стратегією.

Мотивація персоналу здійснюється на трьох взаємопов'язаних рівнях, кожен з яких має свої особливості.

На особистісному рівні здійснюється довгострокова, середньострокова, короткострокова і негайна мотивація кожного працівника. Тут діють всі три типи мотивації: залучення, утримання та ефективної праці. Відносно одного працівника мотивація може бути ефективною, а щодо іншого – неефективною. На даному рівні мотивації ситуаційний чинник має велике значення. Використання одних і тих же методів і підходів до мотивації працівника в різних умовах призводить до різних результатів. Тому основними принципами мотивації на особистісному рівні є своєчасність, диференційований підхід і зв'язок з інтересами працівника. Важливими чинниками ефективної мотивації працівника на особистісному рівні є ясність завдання, його відповідність компетенції, компетентності та інтересам працівника.

На груповому рівні здійснюється мотивація результативної та ефективної групової роботи. Мотивація групової роботи зводиться до визначення кола завдань, ефективне виконання яких можливе груповим способом, і створення оптимальних умов для групової взаємодії. Ключовими чинниками ефективної групової мотивації є групові характеристики, лідерство і стиль управління. Принципами групової мотивації є продуманість, довіра та відкритість.

На організаційному рівні мотивація персоналу здійснюється за допомогою економічних і політичних методів стимулювання, підтримуваних всіма підсистемами управління. Важливими чинниками ефективної мотивації на організаційному рівні є імідж підприємства і репутація топ-менеджерів, а також його адекватність стратегічним цілям і мінливому середовищу діяльності підприємства. Результативність мотивації визначається її соціальною оцінкою і очікуваннями працівників. Принципами організаційної мотивації є відповідальність, керованість і збалансованість інтересів всіх категорій працівників.

Управлінська компетентність і мотивація до досягнень результатів служать сполучними ланками, що об'єднують всі рівні мотивації в єдину систему, здатну забезпечити залучення та утримання талановитих працівників, а також раціональне використання їх особистісного і групового потенціалу.

Максименко М.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Семенов А.Г., д.е.н., професор

ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Трактування категорії «фінансова стійкість» це такий стан підприємства, за якого суб'єкт господарювання забезпечує достатню частку власного капіталу у складі джерел фінансування підприємства, тобто це здатність суб'єкта господарювання стабільно функціонувати та ефективно розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів та пасивів у мінливих умовах внутрішнього і зовнішнього середовищ.

Важливе значення при дослідженні сутності поняття «фінансова стійкість» має виділення основних ознак, що їй притаманні.

Виділено шість основних ознак розглядуваного поняття характеризують його з різних сторін.

Слід погодитися з тим, що фінансова стійкість забезпечує стабільність діяльності підприємства. Дійсно, у довгостроковій перспективі стійкість підприємства обумовлюється його стабільним фінансовим станом, інвестиційним кліматом, виробничим процесом.

Фінансова стійкість підприємства гарантує збереження його платоспроможності і кредитоспроможності. Цілком зрозуміло, що раціональна структура капіталу підприємства дозволить вчасно сплачувати за невідкладними борговими зобов'язаннями, при цьому діяльність підприємства може розширюватися за рахунок позикових кредитних ресурсів. Отже, фінансово стійке підприємство має переваги над іншими суб'єктами господарювання в отриманні кредитних ресурсів, інвестиційних коштів, підборі постачальників сировини, персоналу тощо.

Також фінансову стійкість пов'язують з іншими аспектами фінансового стану підприємства, що є логічним, виходячи із сутності даної категорії: з рентабельністю діяльності, інвестиційною привабливістю, ліквідністю балансу.

Для того, щоб підприємство стабільно розвивалося, потрібно підтримувати фінансову стійкість при будь-яких ринкових коливаннях, циклічності діяльності, тобто в умовах ризикових ситуацій. У наукових працях визначається, що стійкість має підтримуватися у рамках припустимого ризику, тобто ризику, який можна передбачити заздалегідь.

Наступною ознакою фінансової стійкості, яка перетинається з попередньою, виділено вміння підтримувати стабільність в умовах зміни внутрішнього і зовнішнього середовища. Вкрай важливим є адаптація до негативної дії факторів у динамічному оточенні, вміння вчасно їх прогнозувати, пристосовуватися до нових господарських реалій, особливо в умовах кризи (економічної, фінансової, політичної тощо).

Фінансова стійкість визначається ефективним використання фінансових ресурсів підприємства. Важливість цієї ознаки полягає у тому, що від ефективності розподілу і використання цих ресурсів залежить реалізація розширеного відтворення, бізнес-проектів, програм розвитку, тобто усе фінансове положення підприємства у перспективі.

Найчастіше у джерелах інформації аналізують внутрішню, зовнішню і загальну стійкість (за впливовістю факторів). Внутрішня стійкість, яка формується під впливом дії факторів внутрішнього середовища підприємства, забезпечує розширене відтворення на підприємстві, яке досягається позитивною динамікою основних економічних і фінансових показників. Зовнішня стійкість визначається стабільністю економічного оточення – постачальників, покупців, конкурентів, державних органів, фінансових установ тощо. Загальна стійкість, яка складається відповідно з внутрішньої і зовнішньої, характеризується постійним перевищенням надходжень коштів над їх витрачанням.

Максименко Д.Р.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ярошевська О.В., к.е.н., доцент

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА В РИНКОВИХ УМОВАХ

Перехід на ринкові умови господарювання, запровадження комерційних засад у діяльність підприємств, приватизація державних підприємств потребують нових підходів до формування фінансових ресурсів. Так, нині важливе місце в джерелах фінансових ресурсів належить пайовим та іншим внескам фізичних та юридичних осіб, членів трудового колективу. Водночас значно скорочуються обсяги фінансових ресурсів, які надходять від галузевих структур, обсяги бюджетних субсидій від органів державної влади. Збільшується значення прибутку, амортизаційних відрахувань та позичкових коштів у формуванні фінансових ресурсів підприємств. Усе це змушує підприємства виявляти ініціативу та винахідливість, нести повну матеріальну відповідальність.

Як правило, підприємство виступає юридичною особою, що визначається сукупністю ознак: відокремленістю майна, відповідальністю по зобов'язанням цим майном, наявністю розрахункового рахунку в банку, виступом від свого імені. Відокремленість майна виражається наявністю самостійного бухгалтерського балансу, на якому значиться майно підприємства.

Фінансові відносини підприємства виникають тоді, коли на грошовій основі відбувається формування власних ресурсів підприємства, його прибутків, залучених позичкових джерел фінансування господарської діяльності, розподіл прибутків, що утворюються в результаті цієї діяльності, їхнє використання на цілі розвитку підприємства.

Основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємств є власні та залучені кошти. До власних належать: статутний фонд, амортизаційні відрахування, валовий дохід та прибуток. До залучених – отримані кредити, пайові та інші внески, кошти мобілізовані на фінансовому ринку.

Власні фінансові ресурси формуються з власних джерел фінансування. Вони утворюються вже під час організації підприємства при формуванні його статутного капіталу. Їх формування зумовлено потребою забезпечити підприємству фінансову незалежність (автономію), господарсько-оперативну самостійність.

Власний капітал має такі форми:

статутний капітал;

резерви, накопичені підприємством;

інші внески юридичних і фізичних осіб.

Для забезпечення фінансової стійкості підприємству необхідно авансувати у господарську діяльність власного капіталу в розмірі не менше ніж 50 % загальної потреби у грошових ресурсах. Його наявність забезпечує підприємству фінансову незалежність і дає можливість залучити в господарський оборот ресурси банків та інших кредиторів. Загалом власний капітал характеризує чисту вартість підприємства (вартість активів за вирахуванням боргових зобов'язань) його фінансові ресурси і фінансові можливості.

Найдьонов М.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Семенов А.Г., д.е.н., професор

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В РИНКОВИХ УМОВАХ

Кожне підприємство чи організація є складною соціально-економічною системою, яка поєднує у виробничому процесі різноманітні матеріальні елементи, людські ресурси та інформаційні зв'язки. Зрозуміло, що підприємства розрізняються між собою за розмірами, сферами діяльності, технологічними процесами тощо. Проте всі вони як системи мають й деякі спільні характеристики. Тому в діяльності керівників будь-яких підприємств можна визначити і певні загальні риси, до яких в першу чергу відносяться функції управління.

Функції управління – це об'єктивно обумовлені загальні напрями або сфери діяльності, які у сукупності забезпечують ефективну кооперацію спільної праці.

Розрізняють декілька функцій управління. Для того, щоб з'ясувати природу та сутність кожної з них, розглянемо механізм функціонування найпростішої моделі штучної системи (рис. 1).

У структурі цієї моделі, існує два елементи: елемент, позначений U – управляючий елемент; елемент, позначений E – ефектор (виконуючий елемент).

Управляючий елемент сприймає:

– через вхідний канал імпульс з зовнішнього середовища (Y_1);

– через канал зворотнього зв'язку імпульс про власний стан (X_1) та стан структури системи (X_2).

На підставі сприйнятих імпульсів управляючий елемент починає функціонувати. По-перше, він визначає конкретне (кількісне) . значення вихідного параметру $У_2$, тобто формулює мету діяльності системи. По-друге, він виробляє імпульс X_3 та надсилає його ефектору. Цей імпульс має характер команди.

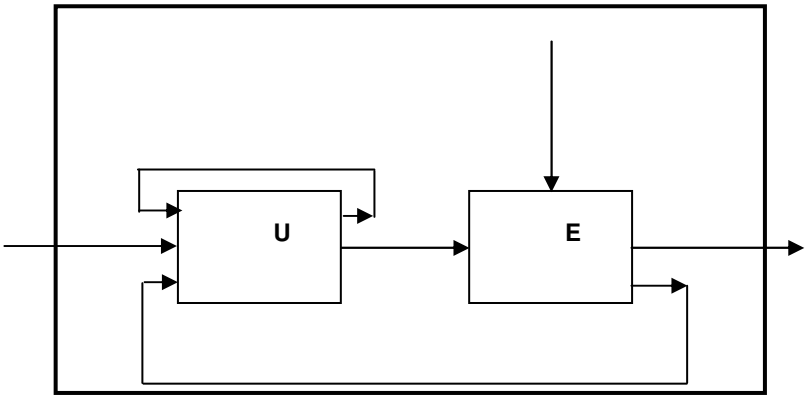

Рис. 1. Блок-схема функціонування найпростішої моделі штучної системи

На блок-схемі показано, що ефектор сприймає також імпульс Z_1 з зовнішнього середовища. Це так звані перешкоди, які заважають досягненню мети управління. Під впливом команди управляючого елементу та зовнішніх перешкод ефектор починає своє функціонування. Результат його діяльності – вихідний імпульс $У_2$. Але перш ніж надіслати його у зовнішнє середовище, ефектор інформує управляючий елемент про виконання отриманої команди X_2 через канал зворотного зв'язку. Узгоджуючи прийняту від ефектора інформацію з визначеною метою діяльності системи, управляючий елемент поновлює своє функціонування. Якщо результати діяльності ефектора співпадають з метою, тоді ефектор отримує команду надіслати вихідний імпульс Y_2 у зовнішнє середовище. В разі неспівпадання управляючий елемент виробляє нові команди, якими в подальшому спрямовує дії ефектора.

Таким чином управляючий елемент у структурі системи виконує такі функції:

1) визначає мету функціонування системи. Оскільки одна і та ж мета може бути досягнута різними способами, управляючий елемент повинен вибрати один з них. При цьому під способом досягнення мети розуміють розробку алгоритму трансформаційного процесу. Алгоритм трансформаційного процесу – це опис однозначної послідовності дій по досягненню мети за кінцевий час. Трансформаційний процес складається з сукупності упорядкованих операцій. Отже, опрацювання способу досягнення мети передбачає визначення самих операцій, тобто того, що повинні робити члени організації, аби досягти її мети. Таким чином управляючий елемент у структурі системи виконує функцію планування.

Планування – це процес визначення мети діяльності, передбачення майбутнього розвитку та поєднання індивідуальних завдань членів організації для досягнення загального результату [12];

2) кожна операція трансформаційного процесу повинна мати свого носія, тобто виконуватися певним елементом даної системи. Отже реалізація трансформаційного процесу передбачає також визначення того, хто саме повинен виконувати кожну конкретну операцію і як виконавці взаємодіють між собою. Ці процеси характеризують сутність організації як функції управління. Організація – це процес формування структури системи, розподілення завдань, повноважень та відповідальності між членами організації для досягнення загальної мети її діяльності;

3) ефектор у системі займає підпорядковане положення. У перебігу трансформаційного процесу він взагалі може відмовитись виконувати свої обов'язки у відповідності з планом. Отже для того, щоб досягти мети організації, керівник повинен не тільки спланувати та організувати роботу, але й примусити людей виконувати її. Керівнику потрібно створити умови, за яких члени організації відчували б, що вони можуть задовольнити свої потреби такою поведінкою в організації, яка забезпечує досягнення цілей підприємства. Таким чином, для забезпечення цілості організації як системи управляючий елемент виконує функцію мотивації.

Мотивація – це процес, що спонукає членів організації до спільних погоджених дій, які забезпечують досягнення загальної мети [8];

4) можливості появи зовнішніх перешкод, неповне або неадекватне сприйняття команд від управляючого елементу можуть привести до невиконання ефектором управлінських рішень і, в кінцевому результаті, до відхилень у цілях діяльності системи. Для того, щоб запобігти цьому, управляючий елемент повинен встановлювати стандарти діяльності ефектора, вимірювати дійсні результати його діяльності, порівнювати досягнуте з запланованим, коригувати діяльність у необхідних випадках, а також накопичувати досвід для подальшого удосконалення планування. Все це пояснює необхідність виконання управляючим елементом контрольних процесів. Контроль означає процес вимірювання досягнутих за певний період результатів, порівняння досягнутого з запланованим та коригування діяльності, які у сукупності забезпечують виконання організацією своїх планів.

Зазначені функції тісно пов'язані між собою у єдиному процесі управління. Неякісне планування чи недосконала організація, так само як і слабка мотивація або незадовільний контроль, негативно впливають на результати управління та діяльності підприємства в цілому.

Управління підприємством відображає сукупність взаємопов'язаних процесів планування, організації, мотивації та контролю, які забезпечують формування та досягнення цілей підприємства.

Рябчук А.Л.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Семенов А.Г., д.е.н., професор

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦИАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Найважливішим фактором ефективної роботи підприємства є своєчасна і високоякісна підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації персоналу, що сприяє великому діапазону їхніх теоретичних знань, практичних умінь і навичок. Між кваліфікацією працівника й ефективністю його праці існує пряма залежність: чим вище його розряд, тим вище продуктивність його праці. На виконання однієї і тієї ж роботи у кваліфікованих працівників іде значно менше часу, чим у менш кваліфікованих. Більш кваліфіковані працівники швидше й ефективніше освоюють нову техніку, технологію, методи організації праці. Завдяки своїй вищій освітній і професійній підготовці, такі працівники одержують можливість технологічно «бачити» значно більше свої безпосередні обов'язки в процесі виробництва. Саме це багато в чому визначає більш високий ступінь задоволення своєю працею.

Найбільш стійка база конкурентоспроможності ґрунтується на високій кваліфікації персоналу, його мотивації і бажання рішення проблем удосконалювання виробництва. Проведення в життя стратегій накопичування і збереження людського капіталу спонукує працівників підтримувати, удосконалювати і модифікувати свої знання, навички й уміння протягом усього трудового життя.

Рішення цих задач покликана забезпечити система підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів, основною метою якої є постійне приведення рівня кваліфікації працівників у відповідність з виробничими і соціальними умовами, формування в них високого професіоналізму, сучасного економічного мислення, уміння працювати в нових умовах.

Професійне й економічне навчання працівників у системі підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів носить безупинний характер і проводиться протягом усієї трудової діяльності з метою послідовного розширення і поглиблення знань, удосконалювання майстерності працівників.

Навчання і контроль здійснюється за допомогою таких сучасних методів як: електронні тести, автоіспити, охорона праці, бухгалтерський облік, тощо.

Стратегія управління персоналом на ПП «Украинский продукт» відбиває розумне сполучення економічних цілей підприємства, потреб і інтересів працівників (гідна оплата праці, задовільні умови праці, можливості розвитку і реалізації здібностей працівників і т.п.). В даний час розробляються умови для забезпечення балансу між економічною і соціальною ефективністю використання трудових ресурсів.

Вже розроблена на підприємстві система оплати праці, що не обмежена мінімальними і максимальними розмірами і залежить від результатів роботи колективу в цілому і кожного працівника зокрема . Для окремих працівників і груп працівників установлені градації якості для того, щоб працівники могли побачити, чого вони можуть досягти у своїй роботі, тим самим, заохочуючи їх до досягнення необхідної якості. Оплата праці працівників відбувається в повній відповідності з їх трудовим внескам у кінцеві результати праці колективу, у тому числі по підвищенню якості продукції, що реалізується.

Існує на підприємстві і план оздоровлення колективу (надано 40 працівникам санаторно-курортні путівки), надана матеріальна допомога 15 працівникам, видаються позички на будівництво і придбання житла).

Для підтримки рівня кваліфікації працівників, через виробничу необхідність, проводиться щорічна атестація кадрів. За результатами атестації розробляється план організації підвищення кваліфікації і перепідготовки персоналу, а потім відбуваються кадрові перестановки.

Структурним підрозділам при економії бюджету надається можливість використовувати частину засобів на фонд оплати праці, що підвищує матеріальну зацікавленість працівників в успішному виконанні планових завдань.

Задоволеність персоналу підвищується також за рахунок створення здорової робочої атмосфери в колективі, організації технічно оснащених робочих місць, участі в управлінні змінами в діяльності організації.

Прикладом високої задоволеності умовами роботи може служити мінімальний рівень травматизму і захворювань на підприємстві, практична відсутність виробничих скарг, дуже низька плинність кадрів, наявність широкого спектра зручностей і послуг, наданих організацією.

При оцінці і прогнозуванні підприємства в цій області велика увага приділяється точності і чіткості в діях адміністрації, підвищується ефективність збору й обміну інформацією, враховується швидкість відповідей на запити і скарги, що надходять від співробітників, обов'язково проводиться оцінка результатів навчання працівників.

Самойлов Ю.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Семенов А.Г., д.е.н., професор

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЗБУТУ ПІДПРИЄМСТВА

Для успішної виробничо-господарської діяльності комбінату на ринку і для управління збутовою політикою необхідне чітке усвідомлення цілей та вибір ефективних стратегічних рішень.

Перш ніж визначитися із стратегічними рішеннями ПАТ «КЗРК» стосовно збутової управлінської політики, необхідно відокремити місію та маркетингові цілі, які дозволяють визначити напрям руху комбінату в ринковому середовищі.

Місія діяльності ПАТ «КЗРК» – задоволення потреб металургійних комбінатів України та Східної і Центральної Європи у високоякісній залізорудній продукції.

Для реалізації даної місії необхідно розробити програму маркетингової діяльності комбінату, яка представляє собою глобальний план та визначає зміст усіх останніх планів комбінату. Вона наведена на рис. 1.

Виходячи з цього, можна говорити про те, що ПАТ «КЗРК» залишатиметься провідним комбінатом за показником обсягів виробництва залізорудної продукції. Комбінат має суттєвий вплив на формування ринку залізорудної сировини.

Для досягнення конкурентних переваг, підприємство працює над підвищенням показника рівня конкурентоспроможності продукції, тобто забезпечує перш за все якісні характеристики товару, що дає змогу закріпитися на вже завойованих ринках та освоїтись на нових як внутрішніх. так і зовнішніх.

Строна А.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ярошевська О.В., к.е.н., доцент

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

На сьогодні ситуація в економіці України склалася таким чином, що без значних фінансових вливань її подальший стабільний розвиток є проблематичним. Реальним джерелом для реалізації інвестиційних проектів є інвестиційні ресурси, які українські підприємства можуть отримати від комерційних банків. Через необхідність активізації банківської інвестиційної діяльності особливого значення набуває вдосконалення системи управління цією важливою ділянкою банківського менеджменту. Важливим елементом у системі управління інвестиційною діяльністю банку є організація управління.

Сучасна система управління банківською інвестиційною діяльністю в Україні, її функціонування вимагають моделювання як бізнес-процесів, так і бізнес-систем на основі досвіду практичної роботи щодо управління інвестиційною діяльністю, його наукового узагальнення, переходу від методу «проб і помилок» до стрункої методології аналізу і проектування процедур управління інвестиційною діяльністю.

Одним з основних напрямів підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю є використання комплексного підходу. Комплексний підхід до управління інвестиційною діяльністю – системно інтегрований процес управління, який підпорядкований єдиному стратегічному задуму, орієнтованому на успішну реалізацію інвестиційної політики банку.

В умовах обмежених власних фінансових ресурсів комплексне управління інвестиційною діяльністю ми розглядаємо як один з прийнятних підходів до управління інвестиційною діяльністю. Застосування цієї концепції при реалізації інвестиційної політики може сприяти оптимізації управлінських рішень в інвестиційній діяльності, ефективнішому використанню обмежених інвестиційних ресурсів, зниженню потреби в ресурсах, що залучаються, позитивній динаміці основних показників фінансової діяльності банку.

Ухвалення рішень про інвестиції є найбільш складним і важливим завданням управління, через що виникає необхідність інтеграції діяльності всіх учасників процесу управління інвестиційною діяльністю банку, яку можливо реалізувати тільки через ефективну структуру управління банківською інвестиційною діяльністю в рамках сучасної організаційної структури управління.

Для забезпечення підвищення ефективності управління банківською інвестиційною діяльністю, на погляд автора, необхідно сконцентрувати увагу на маркетинговій технології управління інвестиційною діяльністю, яка активізує внутрішні резерви банку і сприяє ефективному залученню зовнішніх ресурсів.

Вдосконалення управління банківською інвестиційною діяльністю доцільно проводити за наступними напрямами:

– реструктуризація банку;
– вдосконалення структури інвестиційних ресурсів;
– скорочення часу на розгляд бізнес-планів інвестиційних проектів підприємств.

Одним з найважливіших підходів, тісно пов'язаних з підвищенням ефективності управління, є реструктуризація, під якою розуміється оптимізація структури банку з метою підвищення ефективності і стійкості фінансової діяльності. Реструктуризація може полягати в зміні внутрішньої структури у вигляді організації нових служб, підрозділів або впорядкуванні функцій тих, що діють.

Оптимізувати структуру інвестиційних ресурсів банку дає змогу система бюджетування. При цьому основний акцент робиться на тому, що система бюджетування повинна будуватися за проектним принципом. Управління інвестиційними ресурсами, на думку автора, повинне бути побудоване на чіткому регламенті процесу їх залучення та ефективному використанні.

Скорочення часу на розгляд бізнес-планів інвестиційних проектів підприємств повинно бути забезпечене за рахунок впровадження комп'ютерних інформаційних технологій аналізу інвестиційних проектів та підвищення кваліфікації працівників банку, які відповідають за аналіз та оцінку бізнес-планів.

Інвестиційна діяльність у банках України зараз протікає в умовах дії цілого ряду несприятливих чинників. Через це найбільш ефективним способом управління інвестиційною діяльністю є впровадження заходів щодо зниження негативної дії ризиків на діяльність банку, через впровадження сучасної системи фінансового планування. Якщо зовнішні ризики (політичні, економічні, правового регулювання) можуть піддаватися лише прогнозуванню, то боротьба з внутрішніми ризиками може бути дуже успішною за допомогою системи бюджетного планування діяльності банку. При цьому недопущення збитку основної діяльності банку можна розглядати як джерело додаткових доходів.

Товстик Р.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кравець О.В., к.е.н.

МЕТОДИ І МОДЕЛІ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ УКРАЇНИ

Досягнення високої ефективності реалізації державного управління вимагає використання сучасних підходів до моделювання і прогнозування соціально-економічного стану України. Подібні завдання неодноразово розглядались провідними науковцями, зокрема Т. Рудаковою, В. Поліщуком, В. Артеменком, І. Саврасом, А. Антоновим, В. Черняком, С. Ромашко, З. Кандюком, Я. Сибальом та іншими, проте дослідження соціально-економічного стану України потребує розробки нових ефективних методів та рішень задля подолання дестабілізуючої тенденції. При дослідженні соціально-економічного стану України вважаю за доцільне розглядати систему показників, визначену Державною службою статистики України [1], деякі з обраних показників наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Основні показники соціально-економічного стану України

	Фактично за 2017р.	Темпи зростання (зниження), %			
		грудень 2017р. до		довідково:	
		листопада 2017р.	грудня 2016р.	2017р. до 2016р.	2016р. до 2015р.
Середньомісячна заробітна плата одного працівника					
номінальна, грн	7104	117,4	135,5	137,1	123,6
реальна, %	х	116,2	118,9	119,1	109,0
Заборгованість із виплати заробітної плати – усього, млн. грн	2368,4	91,7	132,2	х	95,2
Індекс споживчих цін	х	101,0	113,7	114,4	113,9
Індекс промислової продукції	х	101,0	99,5	99,9	102,8
Індекс сільськогосподарської продукції	х	160,1	98,5	97,3	106,3

При цьому, протягом 2015-2017 рр. спостерігаємо поступове підвищення рівня середньомісячної заробітної плати, завдяки збільшенню мінімальної заробітної плати. Економічна криза та девальвація гривні вплинули на підвищення рівня заборгованості із виплати заробітної плати, підвищення індексу споживчих цін протягом 2015-2017 рр., а зниження рівня індексів промислової продукції та сільськогосподарської продукції, спостерігаємо протягом 2016-2017 рр.

Систему ресурсних, інвестиційних, виробничих показників, а також витрати на соціальний сектор та державне фінансування досліджувала у своїй моделі Т. Рудакова, при цьому об'єкт моделювання розглядався як відкрита система, яку можна представити трьома взаємодіючими підсистемами: ресурсною, виробничою та інфраструктурною, соціальною [2].

Модель В. Поліщука, розглядає об'єкт як соціально-економіко-екологічну систему. Його модель побудована на принципі сталого розвитку. Методика дослідження базується на інтегральній оцінці рівня сталого розвитку об'єктів. Розраховуються стандартизовані індекси, до яких належать індекси соціального, економічного та екологічного розвитку об'єктів дослідження [3].

Модель В. Артеменка, заснована на концепції якості життя. Для моделювання, науковець запропонував цілком репрезентативну добірку показників якості життя, які включають у себе такі критерії, як якість населення, добробут населення, якість соціальної сфери, довкілля, фінансового забезпечення. Кожний з указаних компонентів розбивається на групові індикатори, а кожний із групових індикаторів – на статистичні показники [3].

Література

1. ДССУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
2. Рудакова, Т. В. Економіко-математичне моделювання розвитку соціально-економічної системи – К., 2010. – 21 с.
3. Ляшенко І.М. Економіко-математичні методи та моделі сталого розвитку – К.: Вища школа, 1999. – 236 с.

Тодика Т.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Семенов А.Г., д.е.н., професор

ОБГРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ ТА НАПРЯМІВ ЕФЕКТИНОГО УПРАВЛІННЯ ФОНДОМ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Сучасний етап економічної кризи в Україні, вимагає нових підходів у формуванні системи оплати праці, що має стати одним із головних стимулів підвищення продуктивності праці й ефективності управління. Так, показники рівня життя населення за 2014-2016 рр. показують, що знижується частка заробітної плати у структурі доходів населення, посилюється необґрунтована міжрегіональна і міжгалузева диферен-

ціація із заробітної плати. Структура оплати праці розбалансована: надтарифна частина заробітної плати на багатьох підприємствах перевищує базову тарифну частину, порушені пропорції в оплаті праці працівників підприємства.

Низька заробітна плата, затримка її виплати негативним чином позначаються на ставленні працівників до своїх прямих обов'язків і є одним з мотивів вимушеної вторинної зайнятості. Тому цілями і шляхами реформування заробітної плати є створення кожній працездатній людині умов для підтримання своєю працею необхідного рівня життя; забезпечення реалізації відтворювальної, стимулюючої, регулюючої та стимулюючої функції заробітної плати.

Але для того, щоб розробити шляхи реформування системи оплати праці необхідно, насамперед, розглянути негативні моменти даної ситуації. Чинні системи оплати праці мають ряд недоліків. Головний недолік полягає в тому, що заробітна плата погано, а нерідко взагалі не пов'язана з кінцевими результатами праці, результати праці є колективними, а оплата праці – індивідуальною. Щоб подолати цей недолік, потрібно зробити одне з двох: або індивідуалізувати результати, або колективізувати систему оплати. Перший шлях виключений, оскільки у принципі неможливо відділити результати від їх колективної природи.

Стосовно системи оплати праці можна виділити такі недоліки:

зростання оплати праці не пов'язане із зростанням ефективності;

чинна система не орієнтована на співпрацю;

система оплати не є досить гнучкою.

Кажучи про те, що чинні системи не орієнтують на колективну співпрацю, мають на увазі відому роз'єднаність працівників, і перш за все, керованих і управлінців.

Враховуючи всі недоліки організації оплати праці необхідно визначити шляхи виходу з кризи заробітної плати. Необхідне відновлення заробітної плати як реально ефективної діючої економічної категорії ринкової економіки, відновлення її основних функцій.

Ринкова економіка істотно змінила уявлення про сутність оплати і стимулювання праці, які є важливим мотиваційним стимулом до праці. Підприємства почали розробляти конкретні форми та системи оплати праці, враховуючи при цьому особливості власного виробництва і місце на ринку. Практика виробила різноманітні системи стимулювання праці, які можна застосовувати в даних економічних та виробничих умовах. Після аналізу підприємства, вирішено виокремити важливу стимулюючу роль, яку відіграє преміювання. Для підсилення її дії необхідно, в першу чергу, визначити цілі преміювання, тобто встановити, які задачі переслідує підприємство, коли вводиться преміювання. В умовах ринкової економіки такими цілями можуть бути:

ріст фізичного обсягу продукції;

ріст продуктивності праці;

зниження витрат на одиницю виробленої продукції;

ріст суми доходів та прибутку;

економія усіх видів витрат;

підвищення культури праці.

Сучасний етап економічних реформ характеризується тим, що підприємства працюють в умовах зростаючих вимог різних суспільних груп. У цьому зв'язку особливої актуальності набуває створення ефективної системи стимулювання найманих робітників. У рамках політики доходів і зарплати необхідно створювати умови для стимулювання праці й виключення небажаних явищ дискримінації або зрівняння. Наслідком стимулювання трудової активності є шлях до одержання додаткових доходів. Над проблемами пошуку джерел для отримання додаткових доходів працівниками підприємств здавна замислювались державні діячі, вчені та й самі працівники. Всі вони основну увагу приділяли розгляду засобів та дій, що спонукають людину (працівника) до продуктивної праці.

Уманчик С.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко О.Г., к.е.н., доцент

РЕСУРСИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Економічне зростання можна оцінити за допомогою системи взаємопов'язаних показників, що відображають зміну результату виробництва і його чинників.

В умовах ринкової економіки для забезпечення виробництва товарів і послуг необхідні три фактори виробництва: труд, капітал і земля (природні ресурси). Отже, сукупний продукт Y являє собою функцію від витрат праці (L), капіталу (K) і природних ресурсів (N):

$$Y = f(L, K, N) \qquad (1)$$

Для характеристики економічного зростання використовується ряд показників, за допомогою яких вимірюється результативність застосування окремих чинників виробництва.

У економічній теорії прийнято виділяти фактори, що знаходяться на стороні сукупної пропозиції. До них відносяться:

кількість і якість природних ресурсів;

кількість і якість трудових ресурсів;

обсяг основного капіталу;

рівень науково-технічного прогресу (технологія).

Кожний з ресурсів постійно змінюється в залежності від інших ресурсів, а також від соціально-економічного розвитку суспільства, і виконує різні функції у впливі на економічний розвиток. Він вимірюється різними ціннісними і натуральними показниками (табл. 1).

Таблиця 1

Ресурси економічного розвитку та їх характеристики

	Кількісний показник даного ресурсу	Спосіб кращого використання і підвищення ефективності	Показники ефективності використання
Природні ресурси	Різний для кожного виду	Найбільш повний витяг, комплексна і глибока переробка сировини, захист від руйнування природи	Матеріаломісткість продукції
Трудові ресурси	Чисельність працездатного населення, його кваліфікація	Удосконалення утворення, охорони здоров'я, поліпшення організації праці	Продуктивність праці
Підприємницькі здібності	Утворення, талант, працьовитість	Постійне удосконалення	Максимізація прибутку
Основний капітал	Ціна одиниці виробничої потужності	Удосконалення технології, організації виробництва	Фондовіддача, якість продукції
НТП і використання його досягнень	Рівень витрат на одиницю результатів	Розвиток науково-дослідної сфери, краще використання результатів	Максимізація прибутку, нові товари і послуги, поліпшення охорони навколишнього середовища
Сукупний попит	Обсяг у грошах	Боротьба з інфляцією, регулювання попиту банківською системою	Соціально-справедливий розподіл доходів

Від чинників сукупного попиту залежить реалізація національного продукту, що зріс, тобто всі елементи сукупного попиту повинні забезпечувати повну зайнятість всіх ресурсів, що збільшуються. Отже, подальшими дослідженнями слід зосередити увагу на оптимальному поєднанні та реалізації моделей з використанням вказаних ресурсів.

Устенко О.С., Кравченко Д.В.
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Наук. кер. – Гришко В.В., к.е.н., доцент

УПРАВЛІННЯ ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ НА ЗАСАДАХ МІЖМУНІЦИПАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Сьогодні в Україні здійснюється широкомасштабна реформа місцевого самоврядування, одним із пріоритетних напрямів якої є розвиток співробітництва територіальних громад. Одночасно таке співробітництво є інноваційним інструментом сталого місцевого розвитку, що використовують у багатьох європейських країнах з метою муніципальної консолідації, підвищення спроможності органів місцевого самоврядування та надання якісних послуг громадянам, у тому числі у сфері поводження з твердими побутовими відходами.

Так, у більшості сільських населених пунктів не облаштовано, а часто навіть не відведено місця складування відходів, що призводить до перетворення лісових масивів, узбіч доріг, ярів у несанкціоновані сміттєзвалища. Одночасно у сільській місцевості відсутні спеціалізовані підприємства у сфері поводження з ТПВ та відповідна матеріально-технічна база, що має забезпечити надання відповідних послуг та вирішити питання вивозу та утилізації твердих побутових відходів. Враховуючи той факт, що більшість бюджетів сільських рад є дотаційними, самостійне придбання ними спецтехніки є неможливим, не кажучи вже про будівництво нового полігону для ТПВ.

У зв'язку із прийняттям Закону України «Про співробітництво територіальних громад» відкривається можливість об'єднати зусилля декількох територіальних громад та створити, наприклад, кущове комунальне підприємство з подальшим спільним утриманням, яке б обслуговувало декілька сільських рад.

Таке співробітництво є відносно новою формою політики місцевого та регіонального розвитку. Її суть полягає в тому, що органи місцевого самоврядування на договірній основі об'єднують свої ресурси та зусилля для вирішення спільних проблем розвитку. Кінцевою метою такого співробітництва є підвищення якості життя членів територіальних громад. Це співробітництво є характерним для децентралізованої територіальної адміністративної системи. Чим вищим є ступінь автономії органів місцевого самоврядування (муніципалітетів), тим більше вони потребують співпраці й тим більше вони можуть співпрацювати.

Міжмуніципальне співробітництво є результатом добровільного та осмисленого рішення його учасників [1]. Воно не є разовою (фрагментарною) дією, а також повинно мати такі ознаки: суб'єкти співробітництва повинні бути юридичними особами та мати відповідну політичну, юридичну й фінансову автономію (з урахуванням принципів Європейської хартії місцевого самоврядування та положень національного законодавства); вони погоджуються спільно працювати над певним питанням місцевого розвитку, яке належить до їх компетенції; таке співробітництво має свою ціну для кожного з учасників; суб'єкти співробітництва погоджуються надавати відповідні ресурси для отримання обопільної користі, яка була б недосяжною в разі їх самостійної (ізольованої) діяльності; має бути визначений чіткий період реалізації такого співробітництва із встановленими критеріями та індикаторами оцінювання його ефективності.

Література

1. Толкованов В.В. Співробітництво територіальних громад (міжмуніципальне співробітництво – ММС) : навчальний посібник / В. В. Толкованов. – К.: Поліграф, 2016. – 159 с.

Чабанець О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко О.Г., к.е.н., доцент

ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ ЙОГО МОДЕЛЮВАННЯ

Під економічним зростанням економіки країни розуміють такий її розвиток, при якому збільшується реальний національний прибуток. Економічне зростання виступає характерною особливістю сучасного світу. Країни зростали за такими напрямами, як:

чисельність населення;
загальні масштаби виробництва і зайнятості;
реальний національний продукт;
рівень життя;
кількість вільного часу тощо.

Центральне місце серед показників економічного розвитку країни займає валовий внутрішній продукт (ВВП), що характеризує сукупну ринкову вартість кінцевої продукції та послуг, що вироблені резидентами країни за рік. Кінцева продукція являє собою частку валового випуску, яка виходить із сфери виробництва і спрямовується на невиробниче споживання, інвестування (нагромадження) та експорт.

Особливість показника ВВП полягає в тому, що термін «валовий» означає включення до його складу споживання основного капіталу. Для точного вимірювання результатів економічної діяльності потрібно було б виключити з ВВП не тільки проміжну продукцію, а й споживання основного капіталу, яке з економічної точки зору є також проміжним споживанням. Але в економічній практиці важко розрахувати споживання основного капіталу за відновною вартістю. Для обчислення ВВП використовують три методи: виробничий, метод кінцевого використання (за витратами) і розподільчий метод (за доходами).

Основними проблемами моделювання економічного зростання в сучасних макроекономічних моделях є такі:

тенденції та джерела економічного зростання;
забезпечення довготривалої стійкості економічного зростання;
екстраполяція наслідків обраної технологічної політики;
прогнозування темпів оновлення структури економіки;
вимірювання факторів та результатів виробництва.

Моделі економічного зростання, обґрунтовані класичною, неокласичною, кейнсіанською, неокейнсіанською економічними школами, використовують при дослідженні економічного зростання граничних показників. Цей методологічний підхід дає змогу досліджувати закономірності зростання ВВП, національного доходу, інших макроекономічних показників переважно в умовах стаціонарного економічного зростання, коли співвідношення між основними кількісно визначеними показниками залишаються в динаміці незмінними.

Челомбітько О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Семенов А.Г., д.е.н., професор

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА РАХУНОК ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ

Отже, підсумовуючи діяльність ПАТ «Запоріжсталь» (на основі теоретичних та практичних досліджень, аналізу та обґрунтованих висновків) можна з впевненістю стверджувати, що зниження собівартості може відбутися за наступних умов:

створення автоматизованих систем управління виробництвом, при використанні електронно обчислюваних машин (ЕОМ);

удосконалення і модернізація існуючої техніки і технології;

великий резерв містить у собі удосконалення якості продукції, зниження її матеріаломісткості і трудомісткості, тобто конкурентоспроможність товару на ринку;

зниження собівартості продукції може також відбутися при удосконаленні організації виробництва і праці (змін в організації виробництва, формах і методах праці при розвитку спеціалізації виробництва, поліпшення використання основних фондів, поліпшення матеріало-технічного постачання, скорочення транспортних витрат).

Одне із самих важливих – збільшення обсягу її виробництва за рахунок повнішого використання виробничих потужностей.

Резерви збільшення виробництва продукції виявляють у процесі аналізу виконання виробничої програми. При збільшенні обсягу виробництва продукції на наявних виробничих потужностях зростають тільки змінні витрати (пряма зарплата робітників, прямі матеріальні витрати і т.д.), сума ж постійних витрат, як правило, не змінюється, унаслідок чого знижується собівартість виробів.

Резерви скорочення витрат визначають за кожною статтею витрат за рахунок конкретних інноваційних заходів (упровадження нової, прогресивнішої техніки і технології виробництва, поліпшення організації праці тощо), що будуть сприяти економії заробітної плати, сировини, матеріалів, енергії і т.д.

Економію витрат з оплати праці унаслідок упровадження організаційно-технічних заходів можна розрахувати, помноживши різницю між трудомісткістю виробів до впровадження і після впровадження відповідних заходів на плановий рівень середнього динної оплати праці на кількість планованих до випуску виробів.

Резерв зниження матеріальних витрат на виробництво запланованого випуску продукції за рахунок упровадження нових технологій і інших заходів можна визначити перемноживши різницю витрат матеріалів на одиницю продукції відповідно до і після впровадження інноваційних заходів на кількість запланованих до випуску виробів та планові ціни на матеріали.

Резерв скорочення витрат на утримання основних засобів за рахунок реалізації, передачі в довгострокову оренду і списання непотрібних, зайвих, не використовуваних будівель, машин, обладнання визначають множенням первісної їхньої вартості на норму амортизації.

Резерви економії накладних витрат виявляють на основі факторного аналізу їх за кожною статтею витрат за рахунок розумного скорочення апарату управління, ощадливого використання засобів на відрядження, на поштово-телеграфні і канцелярські витрати, на зменшення втрат від псування матеріалів і готової продукції, оплати простоїв тощо.

Додаткові витрати на освоєння резервів збільшення виробництва продукції підраховують окремо за кожним його видом. Це переважно зарплата за додатковий випуск продукції, витрати сировини, матеріалів, енергії та інших змінних витрат, що змінюються пропорційно обсягу виробництва продукції. Для визначення їхньої величини резерв збільшення випуску продукції окремого виду множать на фактичний рівень питомих змінних витрат звітного періоду.

Використання цих дуже важливих резервів у теперішніх умовах жорсткого та конкурентного ринку дозволять ПАТ «Запоріжсталь» завоювати нові та добре втриматися на старих ринках збуту та реалізації продукції, знайти свого споживача (виготовляючи якісну продукцію), посісти провідне місце серед аналогічних фірм-конкурентів.

РОЗВИТОК МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Кудрицька Р.Д.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко О.Г., к.е.н., доцент

РЕКЛАМА: ЦІЛІ, ЗАДАЧІ ТА РОЗПОВСЮДЖЕННЯ

Реклама найважливіший компонент системи маркетингу, що відповідає його цілям, принципам і функціям. Рекламна діяльність, з одного боку, є функцією маркетингу, а з іншого – залучається до маркетингової діяльності шляхом реалізації своїх функцій, що випливають з її цілей та задач.

Вимірником досягнення цілі реклами, яка пов'язана з економічною діяльністю, повинен виступати прибуток, що може бути отриманий підприємством як безпосередньо, так і у перспективі. Сукупність основних задач такої реклами можна поділити на ті, що стосуються покупця або рекламодавця.

Реклама повинна надавати покупцеві детальну інформацію про товар, впливати на процес прийняття рішення про його купівлю, виховувати культуру споживання товару тощо. Для фірми-рекламодавця важливим є підвищення її комерційного зиску, розповсюдження інформації про товари та послуги і стимулювання їх збуту, покращення ставлення до неї з боку суспільства тощо.

З переліку задач реклами випливають її функції: упредметнений вплив на споживача з метою виховання його потреб та формування естетичних уподобань; забезпечення безперервного збуту продукції, що виробляється; точне і правдиве інформування споживача про якість, властивості, асортимент товарів та послуг. Визначивши задачі реклами, обирають засоби розповсюдження рекламних повідомлень.

Кожний окремий засіб розповсюдження інформації розраховано на певний орган сприйняття людини. Тому рекламу можна класифікувати за способами сприйняття інформації органами людини, на які спрямоване рекламне повідомлення. Таку класифікацію рекламних повідомлень подано на рис. 1.

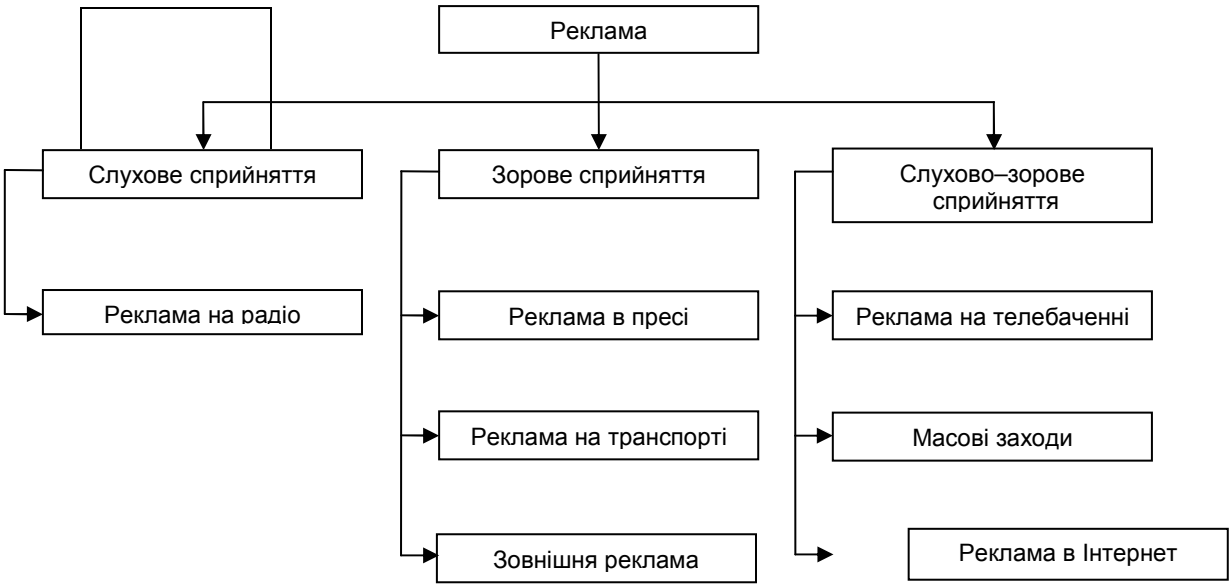

Рис. 1. Класифікація рекламних повідомлень за способами сприйняття

Вибір засобів розповсюдження реклами істотно впливає на проведення будь-якої рекламної кампанії, до складу якої входить процес розповсюдження рекламних повідомлень, і яка потребує послідовного виконання наступних чотирьох етапів: збір даних про товар, ринок, споживача і засоби розповсюдження реклами; складання плану рекламних заходів; проведення рекламної кампанії; контроль за виконанням і результатами реклами.

Куреда Н.М., Гірняк Є.І.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР

ПРОСУВАННЯ ОСВІТНЯНСЬКИХ ПОСЛУГ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН НА РИНОК УКРАЇНИ

Потреба у висококваліфікованих кадрах постійно існує у економіках будь-якої країни світу, оскільки їх праця є умовою ефективності розвитку усіх соціально-економічних процесів у суспільстві. Сучасний рівень розвитку світових інтеграційних процесів дозволяє використовувати кадровий потенціал не тільки власної країни, але й зарубіжних держав. Це вигідно, бо витрати на базову або і фахову освіту несе інша держава,в основній своїй масі зарубіжні спеціалісти різного рівня кваліфікації зорієнтовані на інтенсивність та високу продуктивність праці з метою одержання стійкого та високого доходу і збереження робочого місця.

В останні роки активно просуваються освітянські пропозиції зарубіжних країн на ринок України. Наші дослідження таких пропозицій виявили наступне:

1. Масово та спрямовано на цільову аудиторію просувається достатньо повна інформація щодо можливостей, умов та переваг навчання за кордоном. Каналами доведення інформації до українських потенціальних абітурієнтів є інтернет; електронні, друковані та усні повідомлення консульствами зарубіжних країн, мовних курсів туристичних компаній (організованими українськими та зарубіжними підприємцями). Наприклад, українське турагенство «Вілена тревел» активно просуває умови навчання у 13 вузах Польщі. Турагенства пропонують участь у роботі зарубіжних мовних курсів, сімейні програми (що включають відпочинок та вивчення іноземних мов).

2. В Україні розвивається ціла система довузівської підготовки потенційних абітурієнтів для зарубіжних навчальних закладів. Сучасними напрямками розвитку цієї системи є,по-перше, підготовка випускників українських загальноосвітніх шкіл та коледжів до вступу у зарубіжні вищі навчальні заклади, а ,по-друге,залучення українських школярів до навчання у зарубіжних школах та коледжах. Останній напрямок спрощує і робить ефективнішим процес адаптації українських школярів до мовного, культурного,побутового середовища у зарубіжних країнах. Ця категорія українських учнів та студентів після закінчення навчального закладу природно інтегрується у економіку зарубіжних країн як у сектор мало так і у сектор висококваліфікованих спеціалістів. Основним елементом підготовки потенційних абітурієнтів до навчання у зарубіжних навчальних закладах є вивчення англійської мови та мов країни,що приймає абітурієнта. Здебільшого у обласних містах України діє безліч мовних курсів,організовані центри проведення сертифікованого екзамену, розмовні клуб та інші заходи.

3. Просування зарубіжних освітянських послуг в Україну супроводжується системою стимулів (пільг) у різних сферах життєдіяльності українських школярів та студентів ,що проживають, навчаються, а потім і працевлаштовуються у економічно розвинутих країнах світу. До діючих уже стимулів можна віднести, наприклад, проведення вступних екзаменів на території України (Львів, Київ), безкоштовне навчання, вступ без ЗНО, супровід після вступу (віза, пропозиції житла) стажування на підприємствах зарубіжних країн, можливість отримання признаного у зарубіжній країні диплому про освіту, працевлаштування з високим рівнем, оплати, можливість безпосередньо долучитись до культури та соціально-економічних процесів у зарубіжних державах.

Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що на сучасному етапі рівень конкуренції на ринку освітянських послуг зростає, що вимагає якісних змін у освіті в Україні.

Лохман М.О.
Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського
Наук. кер. – Лохман Н.В., к.е.н., доцент

ПРОЦЕС МАРКЕТИНГУ ІННОВАЦІЙ НА ТУРИСТИЧНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Маркетинговий підхід до інноваційної діяльності передбачає орієнтацію управляючої системи при вирішенні будь-яких завдань на споживача. Цей підхід передбачає, що вибір стратегії повинен здійснюватися на основі аналізу існуючих і прогнозування майбутніх стратегічних потреб в даному виді товару або послуг, стратегічної сегментації ринку, прогнозуванні життєвих циклів майбутніх товарів, аналізі конкурентоспроможності власних товарів і товарів конкурентів, прогнозуванні їх конкурентних переваг, прогнозуванні механізму дії закону конкуренції.

При застосуванні маркетингового підходу пріоритетами вибору критеріїв інноваційного менеджменту будуть наступні: підвищення якості об'єкту (виходу системи) у відповідності з потребами споживачів; економія ресурсів у споживачів за рахунок підвищення якості об'єкта, якості сервісу і інших факторів; економія ресурсів за рахунок реалізації фактора масштабу, науково-технічного прогресу, вдосконалення менеджменту [1, с.151].

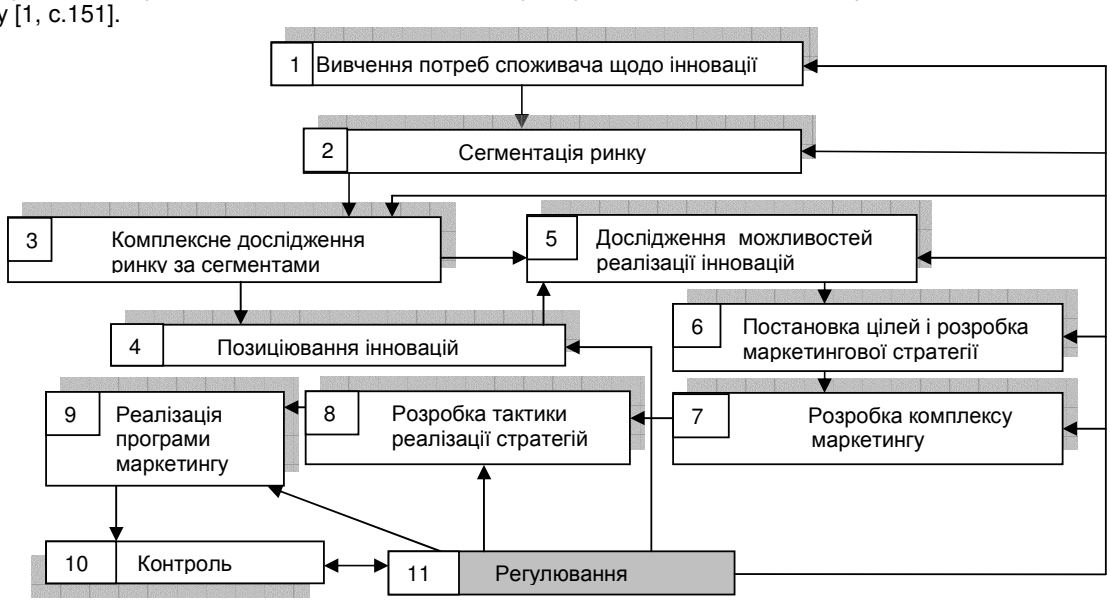

Рис. 1. Схема процесу маркетингу інновацій на туристичному підприємстві

На нашу думку, цей підхід до маркетингу інновацій можна використовувати при інноваційній діяльності лише на виробничих підприємствах. Маркетинг інновацій для туристичних підприємств має деякі особливості, насамперед тому, що в основному інновації в туристичних підприємствах в більшості випадків не є абсолютно новим продуктом або технологією, а носять характер вже існуючих але вдосконалених продуктів чи технологій. Тому можна стверджувати, що маркетинг інновацій на туристичному підприємстві носить не лише цільовий характер (спрямований на певний сегмент ринку), а спрямований на вдосконалення та підвищення ефективності використання інноваційного потенціалу підприємства.

Отже, процес маркетингу інновацій на туристичному підприємстві повинен передбачати реалізацію наступних етапів: вивчення потреб споживача щодо інновації; сегментацію ринку; комплексне дослідження ринку за сегментами; позиціювання інновацій; дослідження можливостей реалізації інновацій; постановку цілей і розробку маркетингових стратегій; розробку комплексу маркетингу; розробку тактики реалізації стратегій; реалізацію програми маркетингу; контроль та регулювання.

Література

1. Фатхутдинов Р.А. Инновационній менеджмент: Учебник. – СПб.: Питер, 2005. – 448 с.

2. Полонська Л.А. Інноваційна політика торговельних підприємств: теорія та методологія: Монографія / Л.А. Полонська, Н.В. Лохман – Донецьк : ДонНУЕТ, 2009. – 221 с.

СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОЗНАВЧИХ ПРОБЛЕМ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО, АДМІНІСТРАТИВНОГО ТА ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Бабій Ю.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Воронова О.В., к.ю.н, доцент

БАНКРУТСТВО В УКРАЇНІ

В Україні на законодавчому рівні відносини банкрутства регламентуються згідно Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Цей закон характеризує банкрутство, як визнану господарським судом неспроможність боржника відновити власну платоспроможність, застосовуючи процедури санації і мирової угоди, та задовольнити грошові вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури.

Якщо для світового корпоративного ринку банкрутство є характерним для усіх галузей економіки та приватного сектору, то для України в загальній кількості збанкрутілих підприємств основною особливістю є масове банкрутство. При чому тенденції банкрутства поширюються не лише на окремих суб'єктів господарювання, а й на цілі галузі економіки (наприклад, сільське господарство вже впродовж багатьох років перебуває в глибокій фінансовій кризі). На даний час більшість великих підприємств України знаходяться або в кризовій ситуації, або на межі кризи.

Наслідки банкрутства в загальному є негативними для України: зменшується кількість підприємств, що призводить до зменшення пропозиції товарів, робіт чи послуг, зростає рівень безробіття, зменшуються податкові надходження до бюджетів всіх рівнів, зростає соціальна напруга у суспільстві. Тому необхідно чітко визначати причини банкрутства підприємства і вчасно попереджати його виникнення.

Відповідно до даних, зібраних за методологією рейтингу Doing Business, серед усіх компонентів рейтингу в Україні найгірший стан справ з врегулюванням процедури неплатоспроможності (банкрутства). За цим показником Україна ділить з Камбоджею 161-162 місце серед 165 країн, у яких існує судова процедура банкрутства. Гірше, ніж у нас, складається ситуація для кредиторів лише у Центральноафриканській Республіці, Сполучених Штатах Мікронезії, Венесуелі та Бурунді. Трохи кращим, ніж у нас, є результат Сурінаму, Ліберії, Домініканської Республіки, Томе і Прінсіпі та Сьєра Леоне.

При цьому не варто думати, що українське законодавство є вкрай недосконалим та примітивним. Навпаки, у профільному Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» формально присутні майже усі інститути, притаманні розвиненим країнам з ефективною системою банкрутства.

Основним завданням діючого законодавства щодо регулювання процедури банкрутства підприємств в Україні, як і в більшості іноземних країн, є відновлення платоспроможності боржника, а не його ліквідація. Тому у багатьох розвинених країнах пріоритетними є саме санаційні (реорганізаційні) процедури, метою яких є збереження підприємства та відродження його потенціалу. Досвід розвинених європейських держав у сфері антикризового управління дає змогу сформувати необхідні механізм та інститути в межах ринкової економіки; прийняти фінансово-кредитні механізми, господарське та фіскальне законодавство, а також створювати стимули до підвищення рівня прогресивного соціально-економічного розвитку вітчизняних суб'єктів господарювання.

Виходячи з впливу механізму банкрутства на економіку країни в цілому, особлива увага повинна приділятися ретельному дослідженню причин банкрутства, методам його запобігання та регулюванню процедури банкрутства. І тільки в поєднанні потужних цілеспрямованих дієвих зусиль, як з боку держави, так і з боку підприємств, можливо зробити прорив у вирішенні зазначених проблем.

Баленко П.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Орлова І.М., к.ю.н.

ТЕОРІЇ ДОГОВОРУ У ГОСПОДАРСЬОМУ ПРАВІ

Тривалий час питання про створення загального вчення про договір у юридичній науці не порушувалося взагалі чи викликало негативне ставлення. Договір традиційно розглядався як інститут цивільного права.

Нині юридична конструкція договору набула загальноправового (міжгалузевого) значення. Проте ступінь вивченості договору як універсального регулятора суспільних відносин є недостатнім, тому подальше дослідження проблем договору, зокрема господарського, залишається актуальним.

На сьогодні у правовій науці чітко виокремлюються чотири основні теорії договору, які намагаються розкрити сутність означеної юридичної конструкції: 1) «угодницька теорія» (договір – це угода сторін про встановлення, зміну чи припинення прав та обов'язків); 2) «зобов'язальницька теорія» (договір ототожнюється з договірними зобов'язаннями); 3) «теорія обіцянки (promise)» (договір – це обіцянка або набір обіцянок, на які може покластися контрагент); 4) «актова теорія» (договір – це сумісно здійснені відокремлені волевиявлення двох чи більше управнених суб'єктів права, спрямовані на регулювання поведінки цих

та/або інших суб'єктів, та якими встановлюється на підставі реальної або припущеної згоди правовий результат – правовий акт).

У вітчизняному законодавстві відбувається одночасний розвиток двох договірних теорій: правочинної/угодницької (договір як домовленість) та зобов'язальницької (договір як зобов'язання). Так, відповідно до ст. 626 Цивільного кодексу України договором є домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків [33].

Господарський кодекс України не надає загального визначення господарського договору, однак, аналіз його положень свідчить про відсутність загального підходу стосовно розуміння договору. Так, в одному випадку договір розглядається як юридичний факт, на підставі якого виникають господарсько-договірні зобов'язання (ст.ст. 179, 180 Господарського кодексу України), у другому – відбувається його ототожнення з господарським зобов'язанням (ст. 189 Господарського кодексу України має назву «Ціна у господарських зобов'язаннях», незважаючи на те, що фактично йдеться про ціну як істотну умову господарського договору; у ст. 207 Господарського кодексу України передбачена можливість визнання недійсним господарського зобов'язання, яке укладено учасниками господарсько-договірних відносин з порушенням хоча б одним із них господарської компетенції, а також окремих умов господарського зобов'язання), у третьому – як форма, яку набувають зобов'язання (ст. 186 Господарського кодексу України), яка, має назву «Укладення організаційно-господарських договорів», передбачено, що договірне оформлення організаційно-господарських зобов'язань може здійснюватися учасниками господарських відносин на основі вільного волевиявлення.

Проблема вибору єдиного підходу щодо розуміння договору безумовно ускладнюється тим, що договір не обмежується якоюсь однією якістю та в теоретичній площині може розглядатися з різних ракурсів. Однак, на законодавчому рівні, з метою однозначного розуміння юридичної термінології та запобігання виникненню юридичних колізій, має послідовно відбиватися розуміння тільки однієї, найбільш ключової правової іпостасі договору. Проте в сучасній доктрині господарського права немає єдиної думки щодо того, яка із теорій договору найбільшою мірою відповідає сутності та значенню даного правового засобу в господарському праві. Утім саме від вирішення такого питання безпосередньо залежить ступінь розвитку господарського договірного права. На сучасному етапі розвитку українського правознавства саме зобов'язальницька концепція договору має стати домінуючою, що має призвести до змін на її користь цивілістичної доктрини договору.

Внучков Б.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гамбург І.А., к.ю.н.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ ІНКОТЕРМС У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Для України, що пріоритетним напрямом свого розвитку обрала ринкові засади господарювання та євроінтеграцію, поширення зовнішньоекономічних зв'язків набуває першочергового значення. В умовах глобалізаційних процесів чітко помітна орієнтація господарської діяльності на численні зв'язки із зарубіжними партнерами, експортно-імпортними операціями тощо. З урахуванням того, що зовнішня торгівля супроводжується перевезенням товарів на підставі зовнішньоекономічних договорів (контрактів), саме за допомогою Правил Інкотермс (англ. Incoterms, International commercial terms) можна уникнути або щонайменше значною мірою скоротити невизначеності, пов'язані з неоднаковою інтерпретацією таких термінів у різних країнах Це міжнародні правила, визнані урядовими органами, юридичними компаніями і комерсантами по всьому світу як тлумачення найбільш застосовних в міжнародній торгівлі термінів.

Правила Інкотермс були запроваджені Міжнародною торговою палатою для забезпечення єдиного набору міжнародних правил з метою одноманітного тлумачення найбільш уживаних торгівельних термінів у зовнішній торгівлі. Правила вперше опубліковані в 1936 році як «Інкотермс-1936». Поправки і доповнення були пізніше зроблені в 1953, 1967, 1976, 1980, 1990, 2000, 2010 рр.

Торгові терміни, про тлумачення яких йдеться в правилах Інкотермс, являють собою не що інше, як різні типи основних чи, інакше, базисних умов договорів купівлі-продажу (поставки), в яких фіксуються питання, пов'язані з моментом виконання продавцем обов'язків за договором, переходом з продавця на покупця ризику випадкової загибелі (ушкодження) товару та ін. Основні типи базисних умов давно використовуються в міжнародній торговельній практиці під загальноприйнятими назвами – CIF, CFR, EXW, FOB та ін.

Правила мають велике практичне значення, бо в них встановлені певні норми поведінки контрагентів, які впливають на вигідність договорів, що укладаються, а також закріплені права й обов'язки покупця та продавця в комерційних операціях у відповідності до обраної умови поставки. Крім основного обов'язку продавця надати товар у розпорядження покупця або передати його для перевезення, або доставити його в пункт призначення, а також крім основного обов'язку покупця щодо прийняття поставки, «ІНКОТЕРМС» регулює також пов'язані з цим обов'язки, зокрема, обов'язки щодо подачі сповіщення, за подання документів, забезпечення страхування, належної упаковки товару та виконання митних формальностей, необхідних для вивезення і ввезення.

Щодо практичного значення Правил Інкотермс та необхідності застосування їх при укладанні зовнішньоекономічних контрактів у фахівців немає розходжень. Зустрічається різний підхід щодо віднесення цих правил (норм) до національних джерел права. що призводить до неузгодженостей, помилок, які спричинюють не тільки до конфліктів національних контрагентів зі своїми закордонними партнерам, але тягнуть з боку контролюючих органів серйозні санкції за порушення податкового, валютного та митного законодавства. Проте у самих правилах це питання не регламентується.

Тож, кожна країна має керуватися загальнотеоретичними положеннями, що звичаї (а Правила Інкотермс відносять до міжнародних звичаїв) стають правовими звичаями (джерелами права), якщо можливість їх застосування закріплена у чинному національному законодавстві. Українське законодавство міс-

тить норми щодо можливості використання міжнародних звичаїв при складанні тексту зовнішньоекономічного договору (контракту) (ст. 6 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»). Проте, щодо Правил Інкотермс має бути закріплена імперативна норма, тобто доцільно доповнити статтю про необхідність використання Правил Інкотермс при укладання зовнішньоекономічних договорів (контрактів).

Гордієнко Д.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Киян В.Я., к.ю.н., доцент

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПОВЕРНЕННЯ ЮВЕЛІРНИХ ВИРОБІВ

Питання встановлення справжності та якісності ювелірних виробів були і є актуальними в усі часи історії розвитку людства. Вагомий внесок у визначення ідентифікаційних ювелірно-технологічних ознак та вивчення будови і хімічного складу ювелірних виробів та матеріалів зробили вітчизняні вчені, зокрема, В.М. Квасниця , О.І. Мінжулін М.Ю. Бредис та ін. За часів дослідження питання про повернення ювелірних виробів, зазначеними вченими, змінилося багато нормативних актів, які регулювали данні відносини, тому на сьогодні дана тема є свою актуальною. В наш час можливо тільки посередньо свідчити про належність до оригіналу, завдяки комплексу наявних ідентифікаційних ознак структури та складу металевого сплаву, технології виготовлення, а також додаткової інформації, яка «прочитується» з предмета (клейма, іменники, надписи, сюжет, стилістика форм і декору тощо). Збільшення підробок ювелірних виробів на ринку пов'язано насамперед з тим, що ціна за один грам металу в них набагато вища, ніж у звичайних металевих сплавах Як зазначав Артюх Т.М. підробляють на сьогодні все, починаючи від металу і, закінчуючи клеймом. Тому будь-який виріб може стати дорогим за допомогою імітації дорогоцінного металу, впаювання іншого металу з високою густиною, нанесення клейма відомої фірми або державного клейма [1].

Аналіз та експертну оцінку ознак справжності здійснюють під час експертизи справжності, яка дає можливість встановити, є виріб оригіналом або підробкою.

За чинним законодавством ювелірні вироби відносяться до товару, який не підлягає поверненню. Однак, завжди є винятки з правил. Це стосується і дорогоцінних виробів із золота або будь-якого іншого металу. Відповідно до п.10 ЗУ від 11.02.2017 «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі ювелірними та іншими виробами з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного ...», випадки в яких повернення прикрас можливе, якщо:

1. Після покупки золота прикраса стало втрачати свою цілісність – руйнується, ламається, випадають камені. Даний фактор береться до уваги, якщо не є виною споживача.

2. Куплені годинник відстає або поспішають в часі. Регулювання їм не допомагає.

3. Виріб не відповідає заявленим при продажу характеристикам. Наприклад, проведена експертиза показала, що основу кільця становить не золото, а інший метал

Клієнт, який придбав ювелірний виріб і має сумнів у його справжності, повинен звернутися з письмовим документом до керівника ювелірного магазину. При наявності таких обставин за рахунок магазину проводитися експертиза про підтвердження справжності проби на золотому виробі. У разі виявлення підробки всі сплачені гроші повертаються клієнту. Відмова продавця прийняти виріб назад і повернути гроші повинен бути викладений в письмовому вигляді, на підставі якого можна звернутися до контролюючих торгівлю органи.

Отже, на підставі викладеного можна зробити висновок, що сучасне законодавство на належному рівні регулює данні відносини та передбачає дієві способи повернення прикрас у разі виникнення необхідності щодо їх змаміни.

Література

1. Артюх Т.М.. Товарознавча експертиза ювелірних коштовностей. Теорія та практика: Монографія: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. 303 с.

Дегтярьова О.П.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Киян В.Я., к.ю.н., доцент

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Норми регулювання трудових правовідносин в сфері трудового права встановлені Кодексом законів про працю України[1](далі – КЗпП), що давно потребує зміни через свою застарілість та постійно прогресуючого життя.

З урахуванням адаптації вітчизняного законодавства до європейських стандартів, зараз є актуальним аналіз перспективних змін шляхом визначення переваг та недоліків проекту Трудового кодексу України [2](далі – ТК).

Майбутній ТК України передбачає більш захищене та стійке правове положення працівника, аніж діючий КЗпП, завдяки вмісту в собі понад 60 ратифікованих Україною Конвенцій Міжнародної Організації Праці, Європейської соціальної хартії, Директив Європейського союзу у сфері праці.

Деякі з обов'язкових нововведень були передумовами надання Україні безвізового режиму з ЄС, як, наприклад, введення конкретизації в нормі Закону про заборону дискримінації за ознаками саме гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації, замість заборони будь-якої дискримінації загалом.

В порівнянні з КЗпП, проект ТК більш детально регламентує умови звільнення особи із зайнятої посади. Звільнятись працівники можуть через такі нові причини, як: стихійні чи екологічні лиха, надзвичайні ситуації; масові скорочення; за розголошення службової таємниці; тимчасове припинення діяльності; матері, незалежно від віку їхньої дитини та кількості малюків у родині, на загальних підставах та умовах, як і

інші зайняті громадяни. Відмовитись від виконання своїх обов'язків матиме право кожен працівник, роботодавець котрого не забезпечив йому своєчасної виплати заробітної плати, або здійснив розрахунок не в повному обсязі; із Збройних Сил матимуть право усі ті військовослужбовці, котрі відслужили по контракту повних 24 місяці.

Також до нововведень слід віднести наступні: кожен роботодавець матиме право збирати всю необхідну інформацію на кандидата на посаду; над робітниками посад, робота яких пов'язана з дорогоцінними металами та паперами, контроль здійснюватиметься шляхом відео та аудіо запису, а також відстеженням за дозволом цих співробітників (у разі відмови – звільненню не підлягають); працівник матиме змогу самостійно обирати собі графік роботи.

Перевагами ТК України є: збільшення відпустки з 24 до 28 днів; введення перерви через спеку; значне збільшення підстав для звільнення працівника; право відмовитись від виконання обов'язків, в разі несвоєчасної виплати зарплатні; збільшення доплати за роботу в нічний та понаднормовий час; заборона дискримінації за ознаками сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності, а також неприпустимості расових, релігійних чи національних орієнтирів; часткова компенсація комунальних послуг та знос обладнання для співробітників, які працюють вдома дистанційно; переведення трудових книжок в електронний формат; можливість працевлаштування дітей до 14 років за підписанням трудового договору; поява пільг для військових та переселенців, а також молодих батьків; введення нового виду «покарання» – попередження; контроль співробітників з відео та аудіо записом, а також відстеженням.

На наш погляд, недоліками ТК є: позбавлення соціальних виплат на дитину, якщо батько або матір починає працювати дистанційно або неповний робочій день; зняття заборони долучати до роботи у нічний час жінок з дітьми до трьох років; зняття заборони звільняти на загальних підставах одиноких матерів дітей віком до 15 років; необхідність укладання нових трудових договорів роботодавцями протягом одного року після прийняття закону.

Вважаємо, що прийняття найближчим часом ТК України дасть можливість запровадити у сфері трудових відносин гнучкі та ефективні механізми регулювання правових відносин між працівниками та роботодавцями, які мають змінити ринок праці в Україні.

Література

1. Кодекс законів про працю від 11 грудня 2018 року № 322-08 // ВВР. – 1971. – № 50. – Ст. 375. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08, вільний. Назва з екрана.

2. Проект Трудового кодексу України від 27 грудня 2014 року № 1658 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53221

Дорожко К.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Діденко Т.І., к.ю.н., доцент

ЗЕМЕЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ ЯК КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ

Конституції України ознаменувала нові напрями розвитку правової системи нашої держави. В цьому сенсі не є виключенням і земельне законодавство, яке бере витоки саме з конституційних засад.

У сучасних умовах євроінтеграції та проголошенням України правовою державою, принципово нового окрасу набувають поняття «право», «закон», «законодавство». З визнанням провідної ролі закону в системі нормативно-правових актів, хочеться звернути увагу на проблему місця та ролі й іншого законодавчого акту в цій системі – зокрема кодексу.

На підставі аналізу Конституції України, виходить, що її норми використовують дуже широку та розгалужену термінологію щодо нормативно-правових актів і зовсім не розкривають їхньої суті. Так, поряд з термінами «законодавство» (ст. 9), «закон» (ст. 4, 6), використовується «закон і інші нормативно-правові акти» (ст. 8, 57, 58), «закон та інші правові акти» (ст. 147, 150, 152), «закон та інші нормативні акти» (зокрема, у п. 1 Перехідних положень), «закон України та інші акти законодавства України» (ст. 118). Це дає підстави вважати, що в Конституції України поняття «закон» відокремлюється від більш широкого поняття «законодавство». Проте в конституційних положеннях кодекс як форма нормативно-правового актам зовсім не передбачена. Термінологічна неузгодженість у тексті самої Конституції України дає можливість неоднозначного тлумачення зазначених та інших вихідних правових категорій і вкладання в них різної суті. Зазначені проблеми, на наш погляд, можуть бути вирішені, перш за все, з прийняттям Закону України «Про нормативно-правові акти». Зазначений закон, крім іншого, окреслив би чітке розмежування різних форм законодавчих актів та окреслив би їхню доцільність прийняття в тій чи іншій сфері правового регулювання.

Виходячи з позицій правової доктрини про те, що й закони, й кодекси мають однакову юридичну силу (а відтак займають одну й ту ж сходинку в системі законодавства), можна стверджувати, що це не обмежує законотворців розробляти та приймати кодекси. Говорячи про процес галузевої кодифікації взагалі та земельного законодавства зокрема, слід зазначити, що він є досить складним явищем, а отже, вимагає від науковців та практиків виробляти єдині підходи до подальшого його розвитку, в межах якого є актуальним питання про співвідношення між різними формами актів однієї ієрархічної сходинки в системі нормативно-правових актів; стадії проведення кодифікації, усунення колізій та прогалин тощо.

Видається, що з відсутністю в законодавстві класифікації та співвідношення форм законодавчих актів виникає привід для невиправданого прийняття кодексу там, де більш доречними виявляються інші законодавчі акти, оскільки з прийняттям неадекватної форми законодавчого акту автоматично обираються не найефективніші засоби та напрями правового регулювання.

Піднімаючи питання про місце та роль Земельного кодексу України в системі земельного законодавства, слід підкреслити, що він в теперішній час є найважливішим різновидом базових законів, які виконують функції інтегрованого підходу у врегулюванні земельних відносин відповідною галуззю законодавства. Саме Земельний кодекс України став ядром земельного законодавства та очолив його систему.

Дубіцький В.Я.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Орлова І.М., к.ю.н.

ЩОДО ПОНЯТЬ «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВА ФОРМА» ТА «ОРГАНІЗАЦІЙНА ФОРМА» У ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРАВІ

Інститут суб'єктів господарювання є одним з основних у господарському праві. На сьогодні він є предметом багатьох наукових досліджень, однак існує низка питань, які й досі потребують вирішення. Одним з таких є питання про співвідношення понять «організаційно-правова форма» та «організаційна форма» у господарському праві, дослідження якого є актуальним.

Організаційно-правова форма господарювання у літературі описується як тип суб'єкта права, що визначає форму здійснювання його господарської діяльності.

Поняття організаційно-правової форми називається категорією, що нерозривно пов'язується із поняттям суб'єкта господарювання – юридичної особи, оскільки становить комплексну правову характеристику, яка визначається такими структурними елементами: 1) порядок створення, функціонування та ліквідації; 2) порядок управління; 3) формування статутного фонду, якщо це прямо передбачено законом; 4) порядок розподілу прибутку; 5) відповідальність за зобов'язаннями суб'єкта господарювання.

Організаційно-правова форма в Україні визначена класифікатором організаційно-правових форм господарювання таким чином: форма здійснювання господарської (зокрема підприємницької) діяльності з відповідною правовою основою, яка визначає характер відносин між засновниками (учасниками), режим майнової відповідальності по зобов'язаннях підприємства (організації), порядок створення, реорганізації, ліквідації, управління, розподілу одержаних прибутків, можливі джерела фінансування діяльності тощо.

За допомогою Класифікатора організаційно-правових форм господарювання органи державної влади (в першу чергу, органи державної статистики) класифікують юридичні особи за організаційно-правовими формами. Для полегшення роботи до класифікатора включені також пункти, що не пов'язані із юридичними особами: фізична особа-підприємець, відокремлений підрозділ юридичної особи.

Як бачимо, у літературі та класифікаторі щодо суб'єктів господарювання використовується поняття «організаційно-правова форма». Між тим, у деяких випадках, мова йде тільки про суб'єктів господарювання – юридичних осіб.

У Господарському кодексі України зустрічаються два схожі поняття: організаційно-правова форма та організаційна форма (ст. 45, ст. 62, ст. 63, ст.120 та ін.). Причому використовуються вони і щодо визначення форм суб'єктів господарювання, і щодо встановлення форм господарської діяльності (зокрема, підприємництва).

Отже, і в літературі, і в законодавстві одночасно містяться поняття «організаційно-правова форма» та «організаційна форма». З метою усунення непорозумінь у їх використанні можна запропонувати оперувати зазначеними поняттями в залежності від того про що йдеться: про діяльність або характеристику (ознаку) суб'єкта господарювання.

Якщо визначатимуться види господарської діяльності (підприємництва), доцільніше говорити про «організаційну форму» ведення такої діяльності.

В тому випадку, коли характеризуються різні види суб'єктів господарювання, використовувати поняття «організаційно-правова форма». При цьому не тільки щодо різновидів юридичних осіб.

В загальному вигляді господарську діяльність за організаційною формою вбачається поділяти на: господарську діяльність без утворення юридичної особи (фізичні особи-підприємці) та господарську діяльність юридичної особи.

За організаційно-правовими формами суб'єкти господарювання можуть бути таких видів: державне підприємство, акціонерне товариство, концерн, приватний підприємець тощо.

Єресько Р.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дащенко О.В., к.ю.н., доцент

ПРИНЦИПИ ТА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ІЗ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

В Україні побудова демократичної держави можлива за умови забезпечення національної безпеки. Останні події в державі підтверджують, що нині відчутно зростають ризики завдання значної шкоди національним інтересам з боку організованої злочинності.

Принципи діяльності органів Національної поліції з протидії організованій злочинності доцільно поділити на три групи: загальні (визначені Законом України «Про основи національної безпеки»); спеціальні (встановлені Законом України «Про Національну поліцію»); особливі (передбачені Законом «Про оперативно-розшукову діяльність»).

До першої групи варто віднести ті, які є похідними від системи принципів забезпечення національної безпеки України: пріоритет захисту прав і свобод людини і громадянина; верховенство права; пріоритет договірних (мирних) засобів розв'язання конфліктів; своєчасність і адекватність заходів захисту національних інтересів реальним і потенційним загрозам; чітке розмежування повноважень та взаємодія органів державної влади у забезпеченні національної безпеки; демократичний цивільний контроль над воєнною організацією держави (додамо, що під Воєнною організацією України розуміється сукупність органів державної влади, військових формувань, утворених відповідно до законів України, діяльність яких перебуває під демократичним цивільним контролем з боку суспільства і безпосередньо спрямована на захист націо-

нальних інтересів України від зовнішніх загроз) та іншими структурами в системі національної безпеки; використання в інтересах України міждержавних систем і механізмів міжнародної колективної безпеки.

До спеціальних належать принципи: верховенства права, дотримання прав і свобод людини; законності; відкритості та прозорості; політичної нейтральності, взаємодії з населенням на засадах партнерства; безперервності, а до особливих – принципи, які визначені Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Слід відмітити, що однією з початкових, вихідних ланок правового регулювання є юридичні норми, які складають нормативну основу, серцевину механізму правового регулювання. Нормативна регламентація діяльності органів Національної поліції відіграє важливу роль, тому що ефективність правового регулювання в багатьох випадках залежить від досконалості його правової бази, чіткості приписів, наявності розвиненої системи законодавства.

Правове регулювання діяльності органів Національної поліції щодо протидії організованій злочинності забезпечується значною кількістю нормативних актів, які відрізняються один від одного за багатьма ознаками – назвою, юридичною силою, порядком прийняття, набранням чинності тощо.

Отже, система правового регулювання діяльності органів Національної поліції у сфері протидії організованій злочинності – це сукупність законів та підзаконних нормативних актів, які створюють правове поле для її діяльності та належної реалізації відповідних повноважень.

Нормативну базу, якою керуються органи Національної поліції у справі протидії організованій злочинності, можна поділити на зовнішню, яка формально створюється за межами даного відомства, але має пряме відношення до його створення та організації діяльності, і внутрішню, тобто відомчу, яка розробляється безпосередньо Національною поліцією та Міністерством внутрішніх справ із метою реалізації державної політики у сфері безпосередньої протидії організованій злочинності.

Іманли А.Е.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гамбург І.А., к.ю.н.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ

У зв'язку з гострою потребою активізації інвестиційних процесів необхідно створити якісно новий механізм залучення та реалізації іноземних інвестицій, забезпечивши його міжнародними нормами і стандартами, більш зрозумілими, як показує практика, як для вітчизняних, так і для іноземних інвесторів.

Пошук ефективного правового регулювання відносин між державами, що приймають інвестиції та державами, що надають інвестиції, висвітлює наявність багатьох складних проблем, які потребують якомого швидкого вирішення на рівні законодавства з урахуванням норм міжнародних документів і практики. До них відносяться:

– визначення відмінностей між дією держави та дією громадянина для того, щоб юридичні та фізичні особи могли в судах інших держав вимагати від держави, що приймає інвестиції, виконання її зобов'язань;

– визначення застосовуваного права у відносинах між приймаючими державами та інвестором. Механізм вирішення проблеми має своє закріплення у багатосторонньому договорі, яким є Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами (Вашінгтонська конвенція) 1965 р. (ратифікована Україною у 2000 р.), але практика інвестиційних відносин між Україною та її партнерами показує необхідність вдосконалення цих положень;

– можливість визнання за деякими категоріями інвесторів статусу суб'єктів міжнародного права (наприклад, за транснаціональними корпораціями);

– націоналізація іноземних інвестицій. Ці питання регулюють дві резолюції Генеральної Асамблеї ООН («Про невід'ємний суверенітет над природними ресурсами» та «Про економічні права та обов'язки держав»), що мають відношення до цього предмету, але не містять чітких рекомендацій;

– встановлення правових гарантій захисту іноземних інвестицій. Іноземні інвестори, не відчуваючи себе достатньою мірою захищеними нормами внутрішньодержавного права, віддають перевагу укладенню додаткових угод із відповідними стабілізуючими положеннями, а також прагнуть встановити порядок вирішення спорів шляхом звернення до міжнародного арбітражу, а не до національних судів. Держави, що імпортують капітал, протягом довгого часу без великого бажання зверталися до такого способу вирішення спорів, роблячи переважно наголос на гарантіях захисту своїх інвестицій з боку національних законів приймаючих держав. Оскільки ці закони постійно змінюються, в цілому зберігається нестабільність правового регулювання захисту іноземних інвестицій. Тому на міжнародному рівні необхідно створити таку систему, за якої як приймаюча держава, так і інвестори будуть належним чином захищені;

– виконання державою рішень міжнародного арбітражу з інвестиційних спорів. Вашінгтонська конвенція 1965 р. встановлює обов'язковий характер всіх арбітражних рішень, залишаючи національним законам учасників конвенції вирішення проблеми їх виконання Однак, оскільки законодавство багатьох країн визнає імунітет інших держав, в тому числі у відношенні до їх майна, то практично неможливо одній державі приймати такі рішення проти іншої держави.

Для вдосконалення правового регулювання іноземного інвестування доцільно внести зміни у національне законодавство з урахуванням міжнародних норм та підвищувати роль дво- та багатосторонніх інвестиційних угод, спрямованих на захист іноземних інвестицій. Саме такі угоди можуть в сучасних умовах забезпечити найбільшу стабільність і передбачуваність світових господарських зв'язків.

Іщенко А.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кучерук К.І., к.ю.н., доцент

ПРАВОВА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ – ПІДПРИЄМЦІВ В УКРАЇНІ

Після здобуття Україною незалежності одними із суб'єктів, які отримали конституційне право на здійснення підприємництва, не забороненого законодавством, стали громадяни. Згідно зі ст. 42 Конституції України від 28 червня 1996 року: «Кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом».

Ч. 1 ст. 50 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року передбачає, що право на здійснення підприємницької діяльності, яку не заборонено законом, має фізична особа з повною цивільною дієздатністю.

Взагалі Цивільний кодекс України є основним нормативно-правовим актом, що містить статті, які визначають принципові положення для здійснення діяльності фізичними особами – підприємцями. Так, глава 5 Цивільного кодексу України – «Фізична особа – підприємець» у ст. 50 встановлює право фізичної особи на здійснення підприємницької діяльності, у ст. 52 передбачено порядок цивільно-правової відповідальності фізичної особи – підприємця, у ст. 53 визначено положення щодо банкрутства фізичної особи – підприємця, у ст. 54 йдеться про управління майном, що використовується у підприємницькій діяльності, органом опіки та піклування.

Крім того ст. 51 Цивільного кодексу України передбачає застосування до підприємницької діяльності фізичних осіб нормативно-правових актів, що регулюють підприємницьку діяльність юридичних осіб, якщо інше не встановлено законом або не випливає із суті відносин. Тобто до регулювання підприємницької діяльності фізичних осіб можуть застосовуватися нормативно-правові акти, що регулюють здійснення підприємництва в іншій організаційно-правовій формі – юридична особа.

Ч. 2 ст. 50 Цивільного кодексу України закріплює, що фізична особа здійснює своє право на підприємницьку діяльність за умови її державної реєстрації в порядку, встановленому законом. Тобто відсилає до спеціального нормативно-правового акту, яким визначено порядок державної реєстрації суб'єктів підприємництва. Відносини, що виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб, їхньої символіки (у випадках, передбачених законом), громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців, врегульовані Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 року.

Так само, ст. 53 Цивільного кодексу України відсилає до спеціального закону у випадку визнання фізичної особи, яка неспроможна задовольнити вимоги кредиторів, пов'язані із здійсненням нею підприємницької діяльності, банкрутом. На сьогодні це Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14 травня 1992 року.

Крім Цивільного кодексу України та законів, правовою основою діяльності фізичних осіб – підприємців є спеціальний нормативно-правовий акт, що регулює відносини у сфері господарювання – Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. – передусім ст. 128 Господарського кодексу України – «Громадянин у сфері господарювання» та інші статті.

Отже, правова основа діяльності фізичних осіб-підприємців в Україні представлена значною кількістю нормативно-правових актів, основними з яких є кодифіковані акти – Цивільний кодекс України та Господарський кодекс України як спеціальний акт підприємців (співвідношення їх у застосуванні як загального та спеціального).

Крім того, окремі аспекти господарської діяльності фізичних осіб – підприємців врегульовано тематичними Законами України, наприклад, щодо державної реєстрації, банкрутства.

Кабанен Д.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Діденко Т.І., к.ю.н., доцент

ПРАВО ЗАГАЛЬНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ГРОМАДЯН ЯК СУБ'ЄКТИВНЕ ПРАВО

Право загального землекористування, можна розглядати в трьох аспектах: як правовий інститут, як правовідносини і, нарешті, як суб'єктивне право. Право загального землекористування громадян як суб'єктивне право визначає їх можливу поведінку на використання корисних властивостей землі з метою задоволення своїх інтересів (матеріальних, духовних, естетичних, екологічних та ін.) в межах, встановлених законодавством.

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» передбачено право на здійснення загального і спеціального використання природних ресурсів (ст. 9). Загальне використання природних ресурсів є безоплатним, без закріплення цих ресурсів за окремими особами і надання відповідних дозволів, за винятком обмежень, передбачених законодавством України. Логічно, що відповідні правові положення мали б знайти своє належне відображення в пересурсовому законодавстві.

Конституцією України земля визнається основним національним багатством та виступає базовим природним об'єктом, з яким пов'язані інші природні об'єкти (води, ліси, надра та ін.). За таких умов право загального землекористування не лише претендує на першочергове нормативне закріплення, але й виступає основою для загального лісокористування, водокористування тощо. Однак вирішення цього питання на рівні земельного законодавства (зокрема, Земельного кодексу України) не знайшло свого належного відображення, на відміну від іншого природноресурсового законодавства. Так, в ст. 49 Лісового кодексу України регламентовано право загального використання лісових ресурсів, яке включає можливість вільно

перебувати в лісах, безкоштовно збирати плоди та ягоди тощо. Регламентація права загального водокористування викладена в ст. 47 Водного кодексу України .

Законодавчо визначені ознаки права загального використання природних ресурсів можуть бути застосовані і до визначення суті права загального землекористування. Тому можна зазначити, що для права загального землекористування громадян характерна загальна правоздатність, рівна для всіх громадян на відміну від спеціального землекористування, де обсяг та зміст правоздатності громадян різниться і визначається тим, для яких цілей та зі складу яких земель надана в користування та чи інша земельна ділянка.

Суб'єктивне право в нашому випадку носить загальний характер і ґрунтується на рівних можливостях користування землею, які закріплені в законодавстві, для усіх осіб. Реалізація суб'єктивного права загального землекористування за таких умов не потребує одержання дозволу, закріплення земельної ділянки чи дотримання інших спеціальних процедур, оскільки передбачає задоволення життєво необхідних потреб громадян. За таких обставин право загального землекористування не передбачає використання землі як засобу виробництва чи ресурсу, що вилучається із навколишнього природного середовища. На законодавчому рівні безоплатний характер використання об'єктів загального землекористування випливає також з положень природоресурсового законодавства. Так, Лісовий кодекс, зокрема, закріпив, що загальне використання лісових ресурсів є безоплатним. Оскільки загальне лісокористування передбачає вільний доступ до вказаних ресурсів, безперечним видається і безоплатний порядок використання земель, на яких ці ресурси розташовані.

Характеризуючи суб'єкта права загального землекористування, необхідно також звернути увагу на його дієздатність. Для права загального землекористування громадян найбільш характерною є здатність самостійно здійснювати свої права, а також нести відповідальність за порушення порядку реалізації права загального землекористування.

Отже, право загального землекористування громадян як суб'єктивне право – це визначена законодавством можливість громадян вільного, без закріплення за окремими особами, безоплатного, найбільш зручного використання земель чи утримання від такого використання для задоволення життєво необхідних потреб (естетичних, оздоровчих, рекреаційних, матеріальних та ін.).

Куліков О.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Воронова О.В., к.ю.н., доцент

ДЕЯКІ ПОВНОВАЖЕННЯ АРБІТРАЖНОГО КЕРУЮЧОГО

Поняття арбітражного керуючого в Україні вперше було введено в обіг з прийняттям 30.06.1999 р. Закону України «Про банкрутство» в новій редакції. Саме з цієї дати Закон України «Про банкрутство» змінив назву на сучасну – Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», а також ввів в обіг поняття арбітражного керуючого.

Згідно ст. 1 Закону про банкрутство, арбітражний керуючий (розпорядник майна, керуючий санацією, ліквідатор) – це фізична особа, яка має ліцензію, видану в установленому законодавством порядку, та діє на підставі ухвали господарського суду.

Ефективна діяльність арбітражного керуючого має надзвичайно важливе значення в процедурі відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом, оскільки саме через арбітражного керуючого, здійснюється реалізація відносин між боржником, кредиторами та господарським судом.

Враховуючи, що арбітражний керуючий повинен діяти одночасно в інтересах боржника, кредиторів та суспільства, його не можна назвати представником кого-небудь із зазначених суб'єктів, оскільки представник може діяти тільки в інтересах однієї сторони по справі. У зв'язку з цим, доводиться констатувати, що арбітражний керуючий являється носієм власних прав, обов'язків та інтересів, і має особливий публічно-правовий статус.

Метою діяльності арбітражного керуючого на стадії провадження у справі про банкрутство, крім задоволення інтересів кредиторів, є також захист інтересів самого боржника.

Всі угоди щодо реалізації майна банкрута або передачі такого майна у користування третім особам арбітражний керуючий може укладати тільки в межах, передбачених Законом про банкрутство. Раніше право укладення ліквідатором договорів оренди майна банкрута на час здійснення ліквідаційної процедури не було передбачено Законом про банкрутство, і такі повноваження арбітражного керуючого були під сумнівом. Редакція Закону про банкрутство від 22 грудня 2011 р. врегулювала дане питання, прямо передбачивши в абз. 1 ч. 1 ст. 38 Закону про банкрутство можливість укладення договорів оренди майна, яке тимчасово не використовується, на період його продажу в процедурі ліквідації. Дане нововведення є доречним та доцільним. Дійсно, під час здійснення довготривалої ліквідаційної процедури у підприємства-банкрута, як правило, не вистачає коштів на утримання власного майна. А здача такого майна в оренду, з одного боку, забезпечить збереження, охорону, та утримання такого майна, а, з іншого боку, дозволить поповнити ліквідаційну масу за рахунок коштів в якості орендної плати.

Разом з тим, варто констатувати, що інститут передачі майна в оренду є законодавчо прописаний недосконало, що зумовлює проблеми у правозастосуванні. Зокрема, Закон про банкрутство передбачає можливість передачі майна банкрута в оренду на період до його продажу в процедурі ліквідації, тобто теоретично максимальний строк дії такого договору не може перевищувати дванадцять місяців. Але якщо термін дії такого договору оренди закінчиться разом із строком ліквідаційної процедури (який згідно діючої редакції Закону про банкрутство продовжити не можна), то, звичайно, у ліквідатора не буде можливості реалізувати майно, що було предметом оренди. Тобто, логічно було б встановити максимальний строк оренди майна банкрута не дванадцять, а десять місяців, залишивши два місяці до закінчення ліквідаційної процедури для продажу цього майна.

Куріленко С.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Макух О.В., д.ю.н.

ЩОДО СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Вирішення проблем адміністративно-правового регулювання діяльності господарюючих суб'єктів є важливим для ефективного розвитку сфери господарювання та економіки України в цілому. Основні завдання полягають у визначенні наявних адміністративно-господарських норм, що покладені в основу законодавства України, за порушення яких передбачені заходи державного примусу; вивченні зарубіжного досвіду такого регулювання, що сприятиме інтеграції України до міжнародної спільноти тощо. Окрім розв'язання завдань практичного характеру, необхідно займатися дослідженням теоретичної основи щодо регулювання діяльності суб'єктів господарювання з боку держави, зокрема з'ясуванням сутності поняття адміністративно-правового регулювання діяльності суб'єктів господарювання.

Взагалі поняття «регулювання» (від лат. «regulo») означає упорядкування, приведення чогось у відповідність. Тлумачний словник юридичних термінів визначає поняття правового регулювання як форми регулювання суспільних відносин, що забезпечує відповідність поведінки їх учасників вимогам і дозволам, які містяться в нормах права.

Правове регулювання визначається і як система заходів, яка здійснюється для стабілізації економіки країни до наявних умов. Деякі автори ототожнюють таке регулювання з впливом держави на економічні процеси задля економічного розвитку держави. Інші – визначають державне регулювання як систему заходів законодавчого, адміністративно-виконавчого, контролюючого характеру, які здійснюються державою з метою підтримання суспільного господарського порядку в економічній системі України.

Отже, коли мова йде про забезпечення відповідності поведінки учасників господарських правовідносин визначеним у законодавстві України моделям правовідносин, у літературі використовуються такі поняття: «державне регулювання господарської діяльності», «державний вплив на економіку (господарську діяльність)», «державне управління економікою» тощо. Визначення співвідношення зазначених понять дозволить з'ясувати сутність поняття адміністративно-правове регулювання діяльності суб'єктів господарювання.

Співвідношення понять «державний вплив на економіку (господарську діяльність)» та «державне регулювання господарської діяльності» може мати два значення: у першому – дані терміни розглядаються як тотожні поняття, синоніми; у другому – поняття «державне регулювання господарської діяльності» (у значенні нормативно-правового регулювання) є формою державного впливу на господарську діяльність (економіку).

Держаний вплив на господарську діяльність (державне регулювання господарської діяльності) може здійснюватися як економічними, так й адміністративними методами. Лише адміністративні методи використовує державне управління господарською діяльністю.

Отже, за своєю сутністю поняття адміністративно-правове регулювання діяльності суб'єктів господарювання є видом впливу на економіку – господарську діяльність (як сукупності форм, методів та інструментів, за допомогою яких держава здійснює цілеспрямований, організуючий, координуючий вплив державних органів на суб'єктів господарювання з метою упорядкування господарської діяльності). У той же час адміністративно-правове регулювання діяльності суб'єктів господарювання є й державним управлінням господарською діяльністю, оскільки так само як і останнє використовує адміністративні методи.

Виходячи з вищенаведеного, можна запропонувати розглядати сутність поняття адміністративно-правове регулювання діяльності суб'єктів господарювання у широкому (як вид впливу на економіку) та вузькому (державне управління господарською діяльністю за допомогою адміністративних методів) значеннях.

Міняйло А.Б.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Киян В.Я., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ УМОВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗАВДАНОЇ НЕМАЙНОВОЇ ШКОДИ

У сучасних дослідженнях з цивільного права велика увага приділяється такому способу захисту цивільних прав та інтересів, як відшкодування моральної шкоди. Водночас доволі рідко правова природа і особливості застосування зазначеного правового засобу розглядаються у загальному контексті побудови і функціонування всього механізму цивільно-правової відповідальності, зокрема у розрізі виявлення спільних ознак, відмінностей і форм взаємодії різних його складових, окремих заходів відповідальності зокрема.

У даній розробці багатьох ідей та положень вагоме місце займають праці таких науковців як А.М. Эрделевский, Волтерс Клувер, А.Б. Гриняк, М. И. Брагинский, В. В. Витрянский.

Згідно з чинним Цивільним кодексом України відшкодування моральної шкоди принаймні з формального погляду є засобом цивільно-правового захисту, який може бути застосований у разі заподіяння особі немайнових втрат внаслідок первісного порушення її не лише немайнових, а й майнових суб'єктивних цивільних прав. Проте метою застосування відшкодування моральної шкоди за всіх обставин є компенсація винятково немайнових втрат потерпілого (статті 23, 1167 ЦК України).

Слід враховувати, що правомірним є завдання моральної шкоди при здійсненні права на самозахист, з додержанням встановлених ст. 19 ЦК України вимог, а також у стані крайньої необхідності (статті 1169, 1171 ЦК України). Водночас особа, яка правомірно діяла у стані крайньої необхідності, зазвичай все

одно повинна відшкодувати завдану потерпілому моральну шкоду (з правом зворотної вимоги до учасника цивільних відносин, в інтересах якого вчинено відповідні дії), якщо інше не буде визначено рішенням суду.

Необхідною підставою виникнення зобов'язання із заподіяної моральної (немайнової) шкоди є наявність такої шкоди. Відсутність приниження будь-якого майнового права або немайнового блага тягне за собою відсутність відповідальності.

Вважається, що об'єктом деліктних зобов'язань, які завдають моральної (немайнової) шкоди і виникають внаслідок протиправних дій, є особа та майно потерпілого. Ще підставою відповідальності за завдану моральну (немайнову) шкоду визначають протиправність дій, тобто протиправною визнається дія (поведінка), що порушує суб'єктивне право іншої особи. Однією з важливих умов відповідальності за заподіяну моральну (немайнову) шкоду є встановлений причинний зв'язок між протиправною поведінкою і заподіяною шкодою.

На підставі викладеного можна дійти таких висновків. Відшкодування моральної шкоди є заходом позадоговірної відповідальності, що може бути застосованим у разі посягання на будь-які особисті немайнові блага потерпілої особи, незалежно від того, є воно наслідком порушення особистих немайнових або майнових прав особи в абсолютних цивільних відносинах.

Оскільки закріплення відшкодування моральної шкоди як окремого способу захисту цивільних прав та інтересів зумовлено переважно саме моральним міркуваннями, у визначенні особливостей механізму застосування зазначеного правового заходу визначальна роль належить морально-правовим засадам справедливості, розумності й добросовісності.

Менчінська Ю.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Киян В.Я., к.ю.н., доцент

ЩОДО ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОГО ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Проблема належного виконання зобов'язань відноситься до вічних проблем, що розв'язуються засобами як цивільного, так і публічного права. На сьогодні, вона зумовлюється різними підходами до неї у національному праві, правах інших країн та міжнародному праві, зростанням значення уніфікованих правил, спеціальними конструкціями юридичної особи, принципів зобов'язального права, що спричиняє неузгодженості у правозастосувальній та судовій практиці.

Вступ України в ЄС потребує адаптації національного законодавства до загальноприйнятих стандартів, особливо договорних зобов'язань як універсальній правовій формі товарообороту.

Способи забезпечення виконання зобов'язань свого часу проводилися у різний час багатьма ученими, з яких слід виділити М.М. Агаркова, Т.В. Боднар, В.В.Луця, Д.І. Мейєра, Є.О.Харитонова, Р.Б. Шишку, Т.С. Шкрум та інших. Проте поява нових видів зобов'язань у побутовій та приватній сферах ставить дану тему у ряд актуальних тем цивільного права.

Наявні у чинному законодавстві види забезпечення виконання зобов'язань утворюють певний правовий механізм як систему матеріально-правових та процесуально-правових норм, що забезпечують належне виконання боржником зобов'язання шляхом застосування до нього або третіх осіб негативних наслідків та примусу. На розвиток видів забезпечення виконання зобов'язань впливають поява нових видів зобов'язань, удосконалення способів та механізму їх виконання, потреби правозастосувальної практики.

Досліджуючи один із видів зобов'язання як неустойку, слід відмітити, що неустойка переважно є договірною і не змінює свого походження навіть за того, що закон надає відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 551 ЦК України сторонам можливість збільшити у договорі встановлену законом неустойку. Відповідно таке правило є зайвим, може бути вилучене як таке, що обмежує свободу договору.

Неустойка як спосіб забезпечення виконання зобов'язання має ряд особливостей, що відображені у ст. 550 ЦК України. По-перше, право на неустойку виникає незалежно від наявності у кредитора збитків, завданих невиконанням або неналежним виконанням зобов'язання. Це дає змогу відрізнити різне функціональне призначення неустойки. Вона розглядається і характеризується наступним чином: 1) спосіб забезпечення виконання зобов'язання та санкція норми права; 2) відсотки на неустойку не нараховуються; 3) кредитор не має права на неустойку в разі, якщо боржник не відповідає за порушення зобов'язання. Іншими словами, якщо є обставини, які вибачають боржника, – випадок, непереборна сила (ст. 617 ЦК України), то кредитор не може вимагати від нього передачі йому неустойки; 4) сплата (передача) неустойки не звільняє боржника від виконання свого обов'язку в натурі; 5) сплата (передача) неустойки не позбавляє кредитора права на відшкодування збитків, завданих невиконанням або неналежним виконанням зобов'язання (ч.2 ст. 552 ЦК України).

Моментом переходу неустойки у санкцію норми права є допущене невиконання чи неналежне виконання зобов'язання та заявлення позову про притягнення порушника до відповідальності.

З урахуванням дослідженого вище слід зазначити, що виконання зобов'язання та дієвість видів його забезпечення залежить не тільки від боржника, але й від кредитора. Тому слідування засадам розумності та добросовісності при виникненні зобов'язання, професіоналізм при укладенні договорів у подальшому визначають можливість виконання взятого боржником зобов'язання.

Овчар А.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Киян В.Я., к.ю.н., доцент

ЩОДО ДОГОВІРНИХ ЗАСАД КРЕДИТУВАННЯ

Реалії розвитку ринкових відносин у нашій країні вказують на потребу вдосконалення функціонуючих кредитних механізмів та впровадження нових.

У Цивільному кодексі України, прийнятому 16.01.2003 р., окреслено лише загальні нормативні положення щодо кредитного договору, які є недостатніми для належної правозастосовчої діяльності. Положення Національного банку «Про кредитування», яке затверджене постановою Правління Національного банку України від 28.09.1995 р. № 246, також не містить ефективного механізму правового регулювання кредитних відносин.

У вітчизняному правознавстві питання правової характеристики договору досліджували такі науковці як: Ю. Чалий, О. Орлюк, Л. Рябко, Б. Івасів, М. Клапків та інші. Однак з урахуванням змін до законодавства ця тема є актуальною і сьогодні.

З'ясовуючи правову сутність кредиту слід відмітити, що кредит як соціальне явище – це вияв довіри, правовий аспект якої проявляється через поняття послуги (кредитної послуги). Отже, з правової точки зору кредит – це фінансова послуга, яку можна охарактеризувати як поведінку особи – активну (передача грошей, банківських металів) чи пасивну (відстрочка або розстрочка як утримання від реалізації права грошової вимоги). В результаті надання кредиту як послуги відсутній матеріалізований результат (збільшення активів чи заміна одного виду іншим), оскільки сума грошей, певна кількість металів надається на засадах повернення такої ж суми (кількості). Періодичне вчинення такої поведінки по наданню кредитних послуг охоплюється поняттям кредитної діяльності або кредитування.

Законодавство України паралельно оперує поняттями кредитного договору та кредитної операції, іноді ототожнюючи їх. Однак, смислове навантаження цих правових категорій різне і застосування їх з приводу тієї чи іншої ситуації призводить до виникнення правових наслідків, відмінних по суті та за обсягом.

Положення про кредитування зазначає: «Кредитна операція – це договір щодо надання кредиту, який супроводжується записами за банківськими рахунками, з відповідним відображенням у балансах кредитора та позичальника».

Цивільний кодекс України у ст. 1054 пропонує наступне поняття досліджуваного правочину: «За кредитним договором банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти».

Питання співвідношення цих договорів дискутується в літературі досить тривалий час. І спорідненість договору позики та кредитного договору є очевидною.

Кредитний договір, за яким кредитна послуга надається фізичній особі, в законодавстві можна називати ще договором споживчого кредиту.

Для належного регулювання кредитування як діяльності по наданню кредитних послуг серед науковців обґрунтовується необхідність прийняття закону України не «Про банківський кредит», а «Про кредитування», яким встановити загальні засади надання кредитних послуг, а також професійного заняття кредитною діяльністю не лише банками, але й іншими організаціями як потенційними кредитодавцями, зокрема, і шляхом укладення кредитних договорів. У зв'язку з цим висловлюються пропозиції щодо припинення дії Положення про кредитування, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28.09.1995 року, як такого, що в значній мірі не відповідає вимогам цивільного обороту в кредитній сфері на даний час.

Павлуненко К.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Воронова О.В., к.ю.н, доцент

ЗАМІНА НАБУВАЧА ЗА ДОГОВОРОМ ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ (ДОГЛЯДУ)

Відповідно до статті 746 ЦК України, сторонами договору довічного утримання (догляду) є відчужувач і набувач.

В договорі довічного утримання (догляду) вимога надавати утримання (догляд) тісно пов'язана з особою відчужувача, так як утримання та (або) догляд повинні надаватись протягом життя цієї особи і можуть відрізнятись в залежності від потреб конкретної людини.

Однак, під час виконання зобов'язання набувачем, може виникнути потреба в його заміні у зв'язку з неможливістю подальшого виконання ним обов'язків за договором довічного утримання (догляду). Оскільки набувач, як сторона зобов'язання, вибуває, то його права і обов'язки переходять до суб'єкта, який вступає у правовідносини замість нього. Така заміна в зобов'язанні набувача у встановленому законом порядку називається переміною осіб у зобов'язанні. Вона відбувається в порядку сингулярного (часткового) правонаступництва.

Слід зазначити, що процес заміни набувача є досить специфічним. Так, заміна набувача може відбуватись тільки у випадку неможливості подальшого виконання ним своїх обов'язків з підстав, що мають істотне значення. На жаль, законодавець не надав класифікацію «підстав, що мають істотне значення», однак ми вважаємо, що такими підставами можуть бути: тривала хвороба набувача, виїзд набувача на постійне місце проживання в інший населений пункт або навіть державу, відсутність матеріального забезпечення у набувача тощо.

Безперечно, можливість заміна набувача у разі виникнення такої потреби є позитивною для сторін, однак норми Глави 57 ЦК України мають ряд недоліків, зокрема ст. 752 зазначеного нормативно-правового акта, передбачає заміну набувача лише фізичною особою, згадок стосовно заміни юридичної особи як набувача, немає. Враховуючи те, що в ЦК України закріплений принцип загальної або універсальної правоздатності юридичної особи, тобто юридична особа може мати такі самі права та обов'язки, як і особа фізична, за винятком тих прав і обов'язків, необхідною передумовою яких є природні властивості людини, доходимо висновку, що обмеження щодо заміни фізичної особи набувача, потрібно скасувати та викласти в новий редакції. Такий підхід значно розширить коло осіб, які можуть замінити набувача у зобов'язаннях з довічного утримання (догляду).

По-друге, ст. 752 ЦК України говорить, тільки про перехід обов'язків до іншого набувача, але не згадує про майно, яке було відчужене. Очевидно, що варто передбачити не тільки передачу обов'язків, але й майна до іншого набувача при його заміні.

Пропонуємо викласти ст. 752 ЦК України у такий редакції:

Заміна набувача за договором довічного утримання (догляду).

1. У разі неможливості подальшого виконання фізичною чи юридичною особою обов'язків набувача за договором довічного утримання (догляду) з підстав, що мають істотне значення, обов'язки набувача та майно, відчужене за договором довічного утримання (догляду), можуть бути передані за згодою відчужувача іншій особі.

2. Відмова відчужувача у наданні згоди на передання обов'язків набувача та майна, відчуженого за договором довічного утримання (догляду), іншій особі може бути оскаржена до суду. У цьому разі суд бере до уваги тривалість виконання договору та інші обставини, які мають істотне значення.

Печерей К.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кучерук К.І., к.ю.н., професор

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ОСІБ З НЕТРАДИЦІЙНОЮ СЕКСУАЛЬНОЮ ОРІЄНТАЦІЄЮ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Однією з важливих складових частин процесу становлення демократичної, соціальної, правової держави є формування дієвого механізму забезпечення та захисту прав і свобод людини й громадянина.

На сучасному етапі розвитку суспільства однією з актуальних проблем є рівність прав осіб з нетрадиційною сексуальною орієнтацією та їх можливість користуватися правами, гарантованими міжнародними стандартами. За рейтингом дотримання рівноправності щодо представників квір-спільнот Україна опинилася на найнижчому місці серед європейських держав за результатами дослідження ситуації з дотримання прав осіб нетрадиційної сексуальної орієнтації в 49 країнах Європи, яке провів Європейський підрозділ міжнародної організації ILGA. Негативне ставлення до таких осіб, ігнорування їх прав є рудиментом Радянського Союзу, де нетрадиційна сексуальна орієнтація вважалася психічним захворюванням та розбещенням, а його прояв-злочином. Питання визнання прав квір-спільнот є дискусійним серед науковців через багатоаспектність підходів до розуміння інтересів культурно-релігійної традиції, канонів «шлюбу» та дискримінації сексуальних менших.

В Україні на сьогодні права квір-спільнот потребують законодавчого захисту за ознакою сексуальної орієнтації та гендерної рівності на реєстрацію партнерства, на спільну власність, спадкування майна партнера за законом, не свідчити проти партнера у суді, право бути довіреною особою у разі недієздатності партнера за станом здоров'я, на соціальне забезпечення та пільги. Проте, через морально-етичні та релігійні устої нашого суспільства в повній мірі визнати одностаттеві союзи як узаконення гетеросексуального шлюбу неможливо, але міжнародні та європейські тенденції вказують на потребу законодавчого врегулювання можливості сексуальних меншин бути визнаними сім'єю та сприяти вирішенню їхніх нагальних проблем. Слід погодитись, що дискримінація за ознакою сексуальної орієнтації є протиріччям Хартії Євросоюзу з захисту прав людини, яка передбачає захист від обмеження прав за ознакою сексуальної орієнтації. Зважаючи на вищевикладене, з метою вирішення дискримінації квір-спільнот можна запропонувати внесення до Сімейного кодексу України слідуючі пропозиції:

– доповнити кодекс статтею 4-1 «Договір про співжиття» – «До участі в договорах співжиття допускаються особи, яким на момент укладення такого договору виповнилося 18 років, особи однієї або різної статі, незабороненого ступеня споріднення, які не перебувають у шлюбі або не уклали іншого договору про спільне життя»;

– частину 2 статті 3 доповнити підпунктом «Визнається співжиття, під яким розуміється фактичний союз двох осіб однієї статі, які живуть разом, коли таке спільне життя носить стійкий і тривалий характер»;

– статтю 74 доповнити частиною 3 «У спільній власності знаходиться майно, у відношенні якого жоден з партнерів не може довести своє виключне право власності, тобто майно, придбане після укладення договору про співжиття».

Таким чином, права лесбійок, геїв, бісексуалів та трансгендерів є дискримінованими, що є проблемою сучасного соціального, правового, демократичного суспільства України. Для вирішення питань дискримінації квір – спільнот, сімейне законодавство потребує реформування у частині надання одностатевим парам статусу – партнерів, можливості укладення між ними договору про співжиття, регулювання їх особистих немайнових та майнових відносин, зважаючи на морально-етичні засади, традиційні устої та запобігання невілюванню поняття «шлюбу» в українському суспільстві.

Прінь В.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Воронова О.В., к.ю.н., доцент

АЛІМЕНТНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ НА УТРИМАННЯ ДІТЕЙ

В Україні обов'язок батька та матері утримувати дитину та його виконання закріплені в Сімейному кодексі України, порядок стягнення регулює Закон України «Про виконавче провадження».

До недавнього часу стягненню аліментів не приділялось достатньо уваги, як наслідок, проблема несплати аліментів на утримання дітей, стала актуальною для багатьох українців. Недосконалість законодавства дозволяла недобросовісним батькам ухилятися від виконання свого обов'язку щодо утримання. Станом на 01 вересня 2017 року на виконанні в органах Державної виконавчої служби перебувало 539 тис. виконавчих документів про стягнення аліментів. При цьому, кількість виконавчих проваджень, за якими сума заборгованості сукупно перевищувала суму платежів за 3 місяці, становила 17%.

З 06.02.2018 року почали відбуватись зміни в Законі України «Про виконавче провадження», що надали більше можливостей для виконавців в процесі примусового стягнення аліментів та запровадили нові заходи впливу на боржників спрямовані на вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості із сплати аліментів. А саме: 1) спрощення порядку встановлення тимчасового обмеження у праві виїзду боржника – за межі України; 2) впровадження нових засобів примусового виконання рішень, – тимчасове обмеження боржника у праві керування транспортними засобом, тимчасове обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями метальними снарядами несмертельної дії, тимчасове обмеження боржника у праві полювання; 3) впровадження нового виду адміністративного стягнення, за наявність заборгованості понад шість місяців, у вигляді суспільно корисних робіт; 4) запровадження відкритого Єдиного реєстру боржників із сплати аліментів.

Всі впроваджені зміни дали суттєві результати. За даними Міністерства юстиції України за десять місяців 2018 року з боржників із сплати аліментів виконавчою службо стягнуто 3,6 млрд. грн., в противагу тому за весь 2017 рік стягнуто лише 2,4 млрд. грн.

Відповідно даних Єдиного державного реєстру боржників із сплати аліментів, станом на листопад 2018 року загальна кількість осіб, що мають заборгованість більше трьох місяців, складає більше 180 тис. осіб. Зважаючи на таку кількість, законодавство в даній сфері ще потребує вдосконалення.

На нашу думку необхідно розробити конкретний механізм тимчасового позбавлення боржників у керуванні механічними засобами, а саме: запровадити електронний обмін інформацією стосовно осіб, що мають право на керування транспортним засобом, з метою подальшого зобов'язання боржника здати посвідчення. Також необхідно, у відношенні безробітних боржників, у разі наявності заборгованості сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців, що не працевлаштувались без поважних причин протягом шести місяців, зобов'язати стати на облік до Держаної служби зайнятості, з метою подальшого працевлаштування. У разі невиконання зазначених вимог державного виконавця за такі дії, як злісне ухилення від сплати аліментів, притягувати до кримінальної відповідальності.

Забезпечення захисту і благополуччя дітей повинно бути пріоритетним в нашій країні, дитині законом та іншими засобами має бути забезпечений захист і надані можливості та сприятливі умови, що дадуть їй змогу розвиватися фізично, розумово, морально, духовно та соціально, здоровим і нормальним шляхом, в умовах свободи та гідності.

Процюк С.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Орлова І.М., к.ю.н.

ПРАВОВА ОСНОВА БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Держава, намагаючись розв'язувати соціальні проблеми, постає перед необхідністю залучення до цього процесу недержавних організацій, зокрема благодійних. Відхід від державної монополії у виробництві, торгівлі, фінансовій сфері сприяв розвитку благодійного руху в Україні. Бажаною, а на деяких етапах розвитку навіть необхідною формою відносин людей, зацікавлених у впорядкованості інтересів та можливості впливати на розв'язання проблем суспільства й конкретної особи зокрема, постає благодійність.

Між тим, досягати позитивних результатів від благодійної діяльності можливо лише за умови створення відповідної правової основи її здійснення. Тому дослідження правової основи благодійної діяльності в Україні, а також формулювання пропозицій щодо її удосконалення є актуальним.

Національне законодавство, покликане регулювати відносини в галузі благодійництва, почало формуватися лише з 1991 року у зв'язку зі здобуттям Україною незалежності.

Так, першим в Україні нормативно-правовим актом, що регулював відносини, пов'язані зі здійсненням благодійної діяльності, стала Постанова Президії Верховної Ради України від 26 жовтня 1992 року «Про благодійні фонди» (Постанова втратила чинність на підставі Постанови Верховної Ради України від 14 жовтня 1998 року «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Президії Верховної Ради України з питань благодійних фондів»). За цією постановою вперше з часів існування Союзу Радянських Соціалістичних Республік було дозволено юридичним та фізичним особам брати участь у здійсненні благодійної діяльності в Україні, а саме створювати юридичним та фізичним особам міжнародні, всеукраїнські та місцеві благодійні фонди.

16 вересня 1997 року було прийнято Закон України «Про благодійництво та благодійні організації» (втратив чинність на підставі Закону України від 05 липня 2010 року «Про благодійну діяльність та благо-

дійні організації»), який увів у законодавчий обіг такі дефініції, як: благодійна діяльність, благодійництво, благодійна організація, меценатство та спонсорство.

Згадуваний вище Закон України від 05 липня 2010 року «Про благодійну діяльність та благодійні організації» є чинним на сьогодні та визначає загальні засади благодійної діяльності в Україні, забезпечує правове регулювання відносин у суспільстві, спрямованих на розвиток благодійної діяльності, утвердження гуманізму і милосердя, забезпечує сприятливі умови для утворення і діяльності благодійних організацій.

Ще одним нормативно-правовим актом, що визначає особливості статусу благодійних організацій у сфері господарювання, є Господарський кодекс України. У ст. 131 Господарського кодексу України зазначаються особи, які можуть та не можуть засновувати благодійні організації, міститься інформація про обов'язковість сертифікації або ліцензування в установленому законом порядку, якщо благодійними організаціями здійснюється діяльність у вигляді надання певних послуг (виконання робіт), що підлягають обов'язковій сертифікації або ліцензуванню.

Аналіз ст. 131 Господарського кодексу України дозволяє дійти висновку про те, що її зміст має бути розширеним, зокрема за рахунок визначення понять «благодійна організація як суб'єкт господарювання», «благодійна діяльність», «принципи благодійної діяльності». Ці ключові поняття мають знайти відображення у Господарському кодексі України, тому що він є основним нормативно-правовим актом, що регулює відносини у сфері господарювання.

Внесення запропонованих доповнень до Господарського кодексу України дозволить створити цілісну та логічну правову основу благодійної діяльності в Україні, забезпечить закріплення принципових засад благодійництва в основному акті з можливістю регулювання відносин, пов'язаних з благодійною діяльністю, відповідними спеціальними законами.

Рудін Ю.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дащенко О.В., доцент

ОКРЕМІ ЕЛЕМЕНТИ ДОГОВОРУ ПОВІТРЯНОГО ПЕРЕВЕЗЕННЯ В УКРАЇНІ

Значення повітряного транспорту важко переоцінити, адже його го-ловна перевага полягає у швидкості доставки пасажирів або вантажів на великі відстані (середня відстань доставки одного пасажира повітряним транспортом у 10-15 разів більша від аналогічної на залізничному транспорті).

Повітряні перевезення в Україні регулюються відповідно до поло-жень Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Повітряного кодексу України. Враховуючи ак¬тивну участь України у світовому економічному співтоваристві, все частіше використовуються норми міжнародних транспортних угод і конвенцій при регулюванні повітряних перевезень. Вони мають важли¬ве значення при здійсненні міжнародних перевезень, а також слугують прикладом для уніфікації українського транспортного законодавства.

Суб'єктами правовідносин в сфері повітряного перевезення паса-жирів відповідно до законодавства України є авіаційний перевізник і па-сажир.

Суб'єктами повітряного перевезення вантажів є перевізник, від-правник і одержувач. Об'єктом є вантаж, тобто будь-яке майно, крім пошти, бортових припасів та супроводжуваного або засланого багажу, що перевозиться на борту повітряного судна (п. 24 ст. 1 ПК України).

Повітряні перевезення здійснюються на підставі договору, загальні положення про який містяться у нормах глави 64 ЦК України.

Отже, за договором перевезення пасажира та багажу одна сторона (перевізник) зобов'язується перевезти другу сторону (пасажира) до пункту призначення, а в разі здавання багажу – також доставити багаж до пункту призначення та видати його особі, яка має право на одержан¬ня багажу, а пасажир зобов'язується сплатити встановлену плату за проїзд, а у разі здавання багажу – також за його провезення (ч. 1 ст. 910 ЦК України).

Водночас, за договором повітряного перевезення вантажів одна сто-рона (перевізник) зобов'язується доставити довірений їй другою сторо¬ною (відправником) вантаж до пункту призначення та видати його особі, яке має право на одержання вантажу (одержувачеві), а відправник зобов'язується сплатити за перевезення встановлену плату (ч. 1 ст. 909 ЦК України).

Договір повітряного перевезення пасажирів є двостороннім догово-ром, укладеним на користь третьої сторони (одержувача), яка не бере участі в укладанні договору, але вважається такою, яка погодиться на умови, викладені на його користь.

Зазначеним договорам властивий двосторонній характер, обумовле-ний взаємним виникненням у кожної зі сторін прав та обов'язків. Зокре¬ма, авіаперевізник бере на себе обов'язок перевезти пасажира або ван¬таж до пункту призначення, а пасажир або відправник – сплатити плату за надання такої послуги. У свою чергу за пасажиром (відправником) завжди залишається право відмовитися від повітряного перевезення і одержати назад суму грошей у порядку, встановленому законодавством України.

Сіра Е.К.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Орлова І.М., к.ю.н.

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ УЧАСНИКІВ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ ЗА ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

Одним із останніх та знакових етапів запровадженої в Україні судової реформи є набрання 15 грудня 2017 року чинності Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 03 жовтня 2017 року, що має на меті наближення української системи правосуддя до стандартів та рекомендацій Ради Європи. Більшість положень, які було запропоновано цими змінами, для нашої держави є абсолютно новими, що робить їх дослідження на даний час актуальним.

На особливу увагу заслуговує Глава 4 Господарсько процесуального кодексу України (далі ГПК – України) «Учасники судового процесу». Виходячи з аналізу положень цієї глави, можна зробити висновок, що учасники судового процесу поділяються на три групи: учасники справи (§ 1), представники (§ 2) та інші учасники судового процесу (§ 3).

Кожна з груп учасників судового процесу зазнала значних змін, але найбільшого інтересу заслуговує саме перша група – учасники справи. Так, згідно з ч. 1 ст. 41 ГПК України до учасників справи належать сторони та треті особи, але статтями 53 та 54 ГПК України передбачені два нових учасники судового процесу, а саме: особи, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах юридичної особи у спорах про відшкодування збитків, заподіяних її посадовою особою та особи, яким законом надано право звертатися в інтересах інших осіб.

Відповідно до ч. 1 ст. 54 ГПК України власник (учасник, акціонер) юридичної особи, якому належить 10 і більше відсотків статутного капіталу товариства (крім привілейованих акцій), або частка у власності юридичної особи якого становить 10 і більше відсотків, може подати в інтересах такої юридичної особи позов про відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі її посадовою особою. Аналізуючи вищевикладене, постає питання про віднесення таких осіб до представників, бо в ч. 3 ст. 56 ГПК України зазначено, що юридична особа бере участь у справі через свого керівника або члена виконавчого органу, уповноваженого діяти від її імені відповідно до закону, статуту, положення (самопредставництво юридичної особи), або через представника. Також у ч. 3 ст. 242 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) зазначається, що законним представником у випадках, встановлених законом, може бути інша особа. Як приклад закону, який встановлює подібний випадок є Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 року, де ч. 1 ст. 48 зазначає, що голова правління акціонерного товариства має право здійснювати дії від імені товариства без довіреності, а інші члени правління можуть бути наділені цим правом згідно зі статутом. Тобто це така особа, якій надано законом право звертатися до суду в інтересах юридичної особи, як зазначається у ст. 54 ГПК України.

Але з іншого боку таких осіб можна віднести до сторін судового процесу, бо ч. 2 ст. 54 ГПК України передбачено, що уразі відкриття провадження за таким позовом зазначена юридична особа набуває статусу позивача.

Аналогічний підхід можна застосувати щодо учасників справи, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб (ст. 53 ГПК України). До таких органів відносяться: органи державної влади, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які звертаються до суду в інтересах інших осіб, державних чи суспільних інтересах.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що зміни, які були внесені щодо учасників справи у господарському процесі є недопрацьованими: з одного боку зазначених суб'єктів можна віднести до третіх сторін, а з іншого – до представників учасників справи. Така невизначеність в подальшому під час практичного застосування виявить багато запитань, а саме щодо прав та обов'язків учасників судового процесу.

Садыкова К.К.
доцент кафедры юридических дисциплин
ЧУ Академия «Болашак», г. Караганды, Казахстан

СОВРЕМЕННАЯ СЕМЬЯ И ЕЕ ПРОБЛЕМЫ

На современном этапе в Казахстане семейные проблемы приобретают новые характерные черты. Состояние казахстанской семьи не внушает особого оптимизма. Много говорится о ее шаткости, ранимости, кризисном положении. Нередко можно слышать заявления, что сегодняшняя семья уже изжила себя и что ее следовало бы заменить чем-нибудь другим. Встречаются также утверждения о катастрофе семейной жизни, призывы к ее спасению.

И действительно, оснований для тревоги по поводу семьи больше, чем достаточно. Слишком часто сегодняшние семьи распадаются, а среди тех, которые все-таки сохраняются, многие переживают внут¬ренние противоречия и конфликты [1].

Лев Толстой не зря изрёк мысль, что «Все не счастливые семьи несчастны по-разному, все счастливые семьи, счастливы одинаково». Вот нам и предстоит разобраться в причинах несчастий, так как счастливым семьям можно только завидовать.

За межпереписной период (1999 – 2009 годы) повысилась рождаемость, снизилась смертность, увеличилась продолжительность жизни населения, наблюдалось положительное сальдо миграции. В результате численность населения Казахстана увеличилась более чем на 1 млн. человек [2].

Распределение обязанностей внутри семьи носит традиционный характер и дискриминирует женщин. Бюджет времени мужчин обычно складывается из оплачиваемой работы и досуга, женщин – из оплачиваемой работы, обязанностей по дому, воспитанию детей и обслуживанию потребностей членов семьи.

Наблюдается рост числа лиц, никогда не состоявших в официальном браке. Таких женщин в возрасте старше 23 лет и мужчин старше 26 лет примерно поровну, всего около 1,2 млн. человек, или почти каждый пятый. Как показывают исследования, сегодня значительная часть молодых людей, по опыту западных стран, живет в незарегистрированном браке. В наиболее трудном положении находятся многодетные семьи, одинокие матери и молодые семьи. Созидающая роль семьи в развитии будущего человеческого потенциала слабо осознается и мало поддерживается современным обществом. Многие семейные пары и незамужние женщины ограничиваются одним ребенком или откладывают рождение ребенка на неопределенный срок. Возможно ухудшение демографической ситуации, увеличение количества одиноких мужчин и женщин.

Причинами такого положения дел являются снижение роли семьи в нравственно-духовном формировании личности ребенка, а также ответственности родителей за воспитание детей, материальные и жилищные трудности, особенно молодых семей, недостаточное взаимодействие школы, семьи и общества, слабая пропаганда ценности семьи и семейного воспитания. Наиболее распространенной формой нетипичной семьи в последнее время является гражданский брак. Или, при заключении брака составляется договор. Это очень напоминает товарно-денежные отношения. Нам известны гражданские браки, браки по расчёту с договорами. Люди могут прожить и 3 года и 5 лет, иметь детей, но по факту не являться семьёй. Это как раз и есть прямое отклонение от шаблона, и ребёнок, который должен перенять основы семьи, не может многого понять. И, поэтому, рождаются всё новые и новые формы семьи.

Всё более острой становится проблема социализации, воспитания детей. Социализация призвана помочь индивиду усваивать систему знаний, норм и ценностей, позволяющих ему функционировать в качестве полноправного члена общества. И вот мы подходим к ещё одной проблеме. У многих семей нет времени на родных и близких. Распространенной является ситуация, когда создаются браки, в которых супруги относятся к разным культурам, т. е. это семьи, где может быть различное вероисповедание супругов, различное отношение к событиям, которые происходят в стране.

При этом следует отметить, что с появлением ребенка эти различия становятся заметнее, сразу сказывается методики воспитания и прочие взгляды.

Ребёнку сложно впитывать несколько культур сразу. Так как, зачастую одна культура, противоречит другой. Это приводит к конфликтам в семье и окончательному развалу семьи.

Еще одна проблема, которая сегодня как никогда актуальна, – это быстротечный ритм жизни. Много работать, больше зарабатывать – вот ценности современной молодежи. Откуда же здесь взять время на семью. Родители либо не имеют времени на воспитание или просто общение со своими детьми, либо, имея это время, не знают, как найти подход к своему чаду. От чего проведенные вместе часы превращаются в пытку и для детей, и для взрослых. Более того, часто родители применяют по отношению к ребенку физическое насилие. Об этом говорят страшные цифры статистики – каждый год в Казахстане примерно 2 миллиона детей до 14 лет избиваются своими родителями. Причем, 10% из этого числа умирают в результате физического насилия над ними взрослых.

Современная женщина зарабатывает и трудится столько же, сколько и мужчина. Это, естественно, сказывается на потере зависимости женщин от мужчин. Зачастую мужчины становятся, зависимы материально от женщин. Таковы законы рыночных отношений. Поэтому происходит ценностная и управленческая переориентация в семье. Женщина может отказываться мыть посуду, готовить, убирать и т.п. функции, которые ранее были закреплены за женщинами. Говорить, что сегодня много семей с явно выраженным патриархатом не приходится. Это мощный толчок для смены основ семьи, перераспределению ролей. И как итог дезориентация в семье, что приводит к скандалам.

Есть категория женщин, которые сознательно отказываются рожать, они стремятся получить образование, сделать карьеру, улучшить свои материальные условия. В последние годы повышается удельный вес первородящих старшего возраста. Это те, у которых первый ребенок рождается в 30 лет и старше, таковых уже 13 процентов. По-прежнему высок уровень абортов – более 100 тысяч в год, хотя это меньше по сравнению с девяностыми годами. Аборты, кроме других причин, занимают 4-е место в структуре материнской смертности. В наш цивилизованный век мы еще теряем женщин от криминальных абортов [3].

Индекс здоровья женщин низок. Социологические исследования среди студенток девяти крупных вузов страны показали высокую заболеваемость почек, органов зрения, сердечнососудистой системы. Поэтому чрезвычайно важно предупреждение случаев нежелательной беременности, сопряженной с высоким риском. Воспроизводство должно быть только через ответственность супружеских пар за свое репродуктивное здоровье, репродуктивное поведение и обеспечение здорового начала жизни– рождение не только живого, а здорового ребенка. Все эти моменты зависят, в том числе, от культуры человека, четко определяющей права, обязанности и ответственность перед семьей, детьми, обществом [4].

Еще одна важная ценность, непос¬редственно связанная с категорией се-мьи – это особые близкие семейные отно¬шения. К сожалению, не все семьи уме¬ют их производить в достаточном коли¬честве и достаточно хорошего качества. И это, на наш взгляд, – важнейшая пси¬хологическая, педагогическая и психо¬терапевтическая проблема, требующая решения. При всякого рода сложностях в жизни человек отправляется к родным за советом, помощью, сочувствием. В кризисной ситуации даже надежные и преданные друзья не всегда могут заме¬нить родных – именно в силу того, что взаимопомощь между членами одной семьи является как бы культурным реф¬лексом и беда родственника осознает¬ся, как правило, полнее и эмоциональ¬нее, чем беда друга [5].

Особый ценностный смысл несет в себе культурная традиция, имеющая осо¬бый статус – она соединяет личное с общественным. Приобщаясь к семейным традициям у человека, существенно по¬вышается психологическая стабильность и тем самым уровень эмоционального комфорта. Став взрослыми, дети повто¬ряют в своей семье все то, что было в се¬мье его родителей.

Происходит конкуренция между двумя моделями семьи – традиционной и современной. Первая модель по своей сути патриархальна: здесь семейные роли регулируются традициями (или традиционными представлениями о семье), и практически отсутствует такое понятие, как планирование детей. дети рождаются вне зависимости от социальных, материальных и других условий, в которых находится семья, такая установка находит отражение в казахской пословице: «бір қозы артық туылса, бір түп жусан артық шығады»– «Каждому ягненку – своя полынь». Ясно, что чаще всего эта модель характерна для селян. Модель же современной семьи прививается вместе с городской культурой и образом жизни. Здесь беременность и рождение детей четко планируются, семейные роли слабо привязаны к традициям и распределяются на паритетной основе [6].

Какая из этих моделей будет преобладать в нашем обществе, мы думаем, будет зависеть от общей ситуации в стране, выбранного ею курса и дальнейших социальных и культурных изменений. Но мы надеемся, что в результате получим некий оптимальный баланс – соединение лучшего из обеих моделей.

В Казахстане создана достаточная правовая база по вопросам защиты семьи, женщин и детей, в обществе сформировано понимание важности семьи, ее роли в воспитании новых поколений, обеспечении общественной стабильности и прогресса, признается необходимость учета интересов семьи и детей, приняты специальные меры их социальной поддержки. Принятие законов само по себе не может поднять статус семьи, возродить утраченные семейные ценности, необходима со стороны всего общества всемерная поддержка институту семьи. Укрепление института семьи и семейно-брачных отношений, повышение престижа семьи, пропаганда ценностей брака и семьи, достижение гендерного равенства в семейных отношениях, обеспечивающих социальную и культурную преемственность поколений и являющихся фактором стабильности и устойчивого развития гражданского общества. Формирование новых моделей эгалитарной семьи, ориентированных на принципы гендерного равенства.

Литература

1. Мустафаев Н.Н. Социально- демографические процессы в Казахстане 1990-2000г.г. Саясат-2002г. №15.
2. Статистический ежегодник Казахстана: Стат. сб. / Агентство РК по статистике. – Алматы, 2017.
3. Гласе Л. Как достичь взаимопонимания между мужчиной и женщиной. М., 2004.
4. Жолдубаева А. Современная семья как феномен культуры /Республиканский общественно- политический журнал «Мысль» 5. 2011.
5. Антонов А., Борисов А. Кризис семьи и пути его преодоления. М 1990 г.
6. Габдуллина К. Женщина и общество: социологические и политические исследования. Саясат 2003 г. №7

Серьогін С.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Киян В.Я., к.ю.н., доцент

ПЕРСПЕКТИВИ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ЗМІН ІСТОТНИХ УМОВ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ

Нині в Україні здійснюється реформування багатьох сфер суспільного життя, активно провадиться законодавча реформа, у тому числі і трудового.

Серед основних напрямів розвитку трудового законодавства державна політика України передбачає у раціональному використанні робочої сили. У вирішенні цих питань велике значення має належне врегулювання зміни істотних умов трудового договору.

Проблеми змін умов трудового договору свого часу досліджували Л.Ю. Бугров, І.Б. Морейн, Т.В. Парпан, А.М. Юшко та інші. Однак, і сьогодні дане явище набуває актуальності з урахуванням перспектив прийняття нового Трудового кодексу України (далі – ТК) [1].

При прийнятті ТК України мають враховуватися узгодженості між суб'єктами трудових відносин на всіх рівнях, а також прийняття відповідних нормативно-правових актів лише у разі, якщо вони не суперечать Конституції України чи іншим правовим актам, які регулюють працю.

Одним із актуальних питань як КЗпП України так і проекту ТК України є зміна істотних умов трудового договору працівників, пов'язаних із переведенням та переміщенням їх на іншу роботу.

У діючому КЗпП України до цього часу чітко не розмежовано поняття переведення та переміщення, тому доцільно розглянути його перспективи.

У п. 2 ст. 80 зроблено спробу легального визначення поняття переведення на іншу роботу, а саме як доручення працівнику виконання роботи, яка виходить за межі трудового договору, і потребує згоди працівника, якщо інше не встановлено цим Кодексом.

Тимчасове переведення працівника на іншу роботу у законопроекті розглядається у двох аспектах, як за погодженням між роботодавцем і працівником ст. 83, так і без його згоди ст. 85, яка є аналогом ст. 33 КЗпП.

Тому, у проекті ТК було б доцільно передбачити максимальну тривалість тимчасового переведення працівника за його згодою до 4 місяців, з подальшим поверненням на попередню посаду, яку він займав до переведення, або переукладенням трудового договору за його бажанням на невизначений термін у тій посаді, яку він тимчасово займає.

На відміну від діючого КЗпП проект ТК передбачає більш розширене трактування окремих норм, які регулюють зміну умов трудового договору, а саме: ст. 80, яка закріплює порядок проведення зміни умов

трудового договору; ст. 81 закріплює право працівника на переведення на іншу постійну роботу. На роботодавця покладається право з дотриманням вимог цього Кодексу вносити зміни в порядок організації виробництва та праці, зокрема перерозподіляти трудові функції між посадами та робочими місцями. Головним плюсом цієї норми є закріплення права працівників, а саме вимагати переведення його на посаду чи робоче місце, за яким закріплена та основна трудова функція, яку до внесення змін у порядок організації виробництва та праці він виконував. Якщо реалізація цього права стала неможливою в зв'язку з прийняттям чи переведенням на таку посаду чи робоче місце іншої особи, працівник підлягає звільненню у зв'язку із скороченням штату з виплатою вихідної допомоги у розмірі дванадцятимісячної середньої заробітної плати.

Новий ТК України має враховувати досвід держав із розвиненою ринковою економікою, відповідати міжнародним стандартам у сфері праці, забезпечувати належне правове регулювання трудових відносин найманих працівників, реалізацію їх трудових прав.

Список використаних джерел:

1. Проект Трудового кодексу України від 27 грудня 2014 року № 1658 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53221

Скалацька Г.Д.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Воронова О.В., к.ю.н., доцент

НОВА СИСТЕМА КОМПЕНСАЦІЇ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПІЛЬГОВОЇ КАТЕГОРІЇ ГРОМАДЯН АВТОМОБІЛЬНИМ ТРАНСПОРТОМ

З перевезеннями пільгової категорії громадян і раніше виникали спірні ситуації, однак зміна у законодавстві призвела до виникнення колізії. Оскільки у Законі України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» видатки на компенсацію за перевезення пільгових категорій не були передбачені і держава надала право надавати пільги та розраховуватися за них місцевим радам. У більшості міських бюджетів коштів на компенсацію за пільгове перевезення немає.

Верховна Рада прийняла закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України», яким було передано із державного бюджету до повноважень місцевих бюджетів питання щодо компенсації пільгових перевезень пасажирів автомобільним транспортом загального користування.

Проблема полягає у тому, що у статті 37 Закону України «Про автомобільний транспорт» передбачено «Безпідставна відмова від пільгового перевезення тягне за собою відповідальність згідно із законом» і в той же час «Види та обсяги пільгових перевезень установлюються замовленням, у якому визначається порядок компенсації автомобільним перевізникам, які здійснюють перевезення пасажирів на маршрутах загального користування, збитків від цих перевезень».

Опираючись на вище вказане можна зробити висновок, що якщо міська рада не має коштів на компенсацію пільгових перевезень, водії мають право не перевозити громадян пільгової категорії безкоштовно.

Звичайно, на це є реакція населення. Пільговики наголошують: «ст. 46 Конституції України вказує на те, що всі пільги і гарантії, які вже встановлені нормативними актами, не можуть звужуватися при прийнятті інших нормативних актів». У цій дискусії праві обидві сторони. Для того, щоб вирішити цю ситуацію, потрібно прийняти мудре рішення, при тому, що це рішення має бути прийнятим на законодавчому рівні.

На сьогодні кожне місто затвердило «Порядок відшкодування компенсації за перевезення пільгових категорій громадян» але на цьому все і закінчилось. Навіть сьогодні, через 2 роки, після зміни законодавства міські, а тим паче сільські ради не мають коштів для компенсації пільгових перевезень.

Пропонуємо новий підхід для вирішення цієї проблеми на прикладі Польщі.

У Польщі в 90-тих роках було скорочено велику кількість пільг і зведено регулювання в один закон «Про квитки н проїзду в громадському транспорті за пільговими тарифами» замість 22 нормативних актів. Встановлено право на проїзд зі знижками і врегульовано схему фінансування. Розрахунок відбувається не за схемою «пасажир-перевізник», а за схемою «місцевий бюджет-перевізник». Між підприємством і замовником укладається договір, відповідно до якого за певну кількість поїздок вноситься певна сума грошей. Всі квитки купуються в автоматах, що виключає можливість тіньового обороту виручки і сприяє чіткому обліку пільгових категорій. Закон передбачає на 1 особу пільговика: чотири квитки на автомобільне перевезення загального користування і один квиток на міжміські перевезення раз на місяць.

Ця система одночасно унеможливить ігнорування нарахування коштів на перевезення пільгової категорії перевізникам з боку місцевої влади, а також повністю виключить зловживання правом зі сторони пільгової категорії громадян.

Стьопін А.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Киян В.Я., к.ю.н., доцент

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЩОДО АГЕНТСЬКОГО ДОГОВОРУ

Перехід України на ринкові форми господарювання зумовив гостру потребу у створенні сприятливої правової бази для розвитку національного підприємництва. При цьому правотворчий процес у даному напрямку не повинен обмежуватися систематизацією чи кодифікацією нормативно-правових актів. Великого значення набуває розробка єдиної наукової концепції, в рамках якої здійснювалося б удосконалення українського законодавства, бо сучасний стан цивільного обороту вимагає створення більш адекватних юридичних засад для цивілізованого розвитку ринку посередницьких послуг. Необхідною умовою вирішення цьо-

го завдання є докладне вивчення тих видів договорів, що не одержали нині належного правового врегулювання, серед таких особливе місце посідає агентський договір.

У Цивільному праві України це є новий інститут, який вимагає поглибленої теоретичної розробки та гідного законодавчого забезпечення, оскільки специфіка діяльності посередників поки що потребує належного вивчення.

До недавнього часу вважалося, що договір доручення, договір комісії та агентський договір є однотипними договорами, оскільки в них співпадає предмет і регулюють вони однорідні суспільні відносини. Ця думка знайшла своє підтвердження і в зарубіжному праві. Так, у країнах з англо-американською системою права посередницькі відносини регулюються агентським договором, а в державах континентальної правової системи – договорами доручення та комісії. Лише в праві Російської Федерації договори доручення, комісії та агентський договір врегульовані як самостійні.

Слід відмітити, що донедавна для різних правових систем природною була наявність або агентського договору, або договорів доручення і комісії [1, с. 576]. Це було пов'язано з тим, що ці договори фактично регулюють однотипні правові відносини, пов'язані з діяльністю посередника, тому для англо-американського права характерне розуміння агентського договору як загального до договорів доручення та комісії, які підпорядковуються інституту агентування.

У чинному ЦК України договір консигнації не передбачений як самостійний вид цивільно-правових договорів. Проте в праві України договір консигнації полягає в тому, що одна сторона (консигнатор) зобов'язується за дорученням іншої сторони (консигнанта) протягом певного часу і на певній території за обумовлену винагороду продавати від свого імені і за рахунок консигнанта поставлені на склад консигнатора товари [2, с. 196]. На основі цього, можна виділити деякі спільні риси консигнатора і фактора: а) консигнатор і фактор є власниками товарів; б) виступають за дорученням і рахунок іншої сторони; в) укладають угоду з третьою особою від власного імені (фактор може виступати від імені принципала); г) в більшості випадків сфера їх діяльності полягає в наданні послуг з реалізації товарів; д) обидва несуть ризик випадкової загибелі товару.

З урахуванням викладеного вище можна зазначити, що агентський договір слід віднести до договорів про надання послуг, за яким надаються послуги як юридичного, так і фактичного характеру і, як правило, нематеріального характеру.

Література

1. Гражданское право : учебник. Издание 3е, переаб. и доп. // Под ред. А.П. Сергеева, Ю.К. Толстого. В 3х томах. Т.2 – М.: «Проспект», 2000. – 862 с.

2. Луць В.В. Контракти у підприємницькій діяльності : навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 289 с.

Утерина К.
ЧУ Академия «Болашак», г. Караганда, Казахстан
Науч. рук. – Садыкова К.К., доцент

ПРОБЛЕМЫ РЫНКА ТРУДА И ЗАНЯТОСТИ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

В соответствии со статьей 1 п. 17 закона РК « О занятости населения» «под занятостью населения понимается – трудовая деятельность, связанная с удовлетворением личных и общественных потребностей, не противоречащая законодательству Республики Казахстан, приносящая заработок или доход» [1].

В современных условиях формирование рынка труда происходит в кризисный момент для страны, поэтому это сопровождается снижением производства, а это ведет к снижению уровня жизни населения. В настоящее время, из-за кризисных явлений многие предприятия, организации приостанавливают или частично останавливают производство, что приводит к высвобождению работников, росту безработицы, обострению трудоустройства работников. Большую тревогу вызывает скрытая безработица, многие работники уходят в вынужденные отпуска. Скрытая безработица по республике составляет приблизительно 4,5-5,5% от активного населения. Среди безработного населения растет доля населения с высшим и средне специальным образованием, а доля людей без образования снижается. Только 10% безработных обращаются для регистрации в службы занятости, это говорит о низкой эффективности центров занятости.

Хочется отметить, что очень слабая связь между рынком труда и сферой образования, растет избыток одних специалистов и недостаток – других. Поэтому обязательно ежегодно необходимо проводить исследование рынка труда, потребности в кадрах. Эта одна из проблем рынка труда и занятости населения [2].

Еще одной проблемой рынка труда и занятости населения является отсутствие единого органа, который контролировал бы проблемы рынка труда и занятости населения. В настоящее время нет единой базы данных о вакансиях и о количестве безработных. Орган, который занимается занятостью населения, это органы, подотчетные местным органам исполнительной власти. В 90 годы после принятия первого закона РК «О занятости населения» проблему занятости и сбалансированности рынка труда решали через Биржу труда. Биржа труда была создана по классической модели и состояла из двух институтов государственной службы занятости и фонда содействия занятости. Вопросы рынка труда и занятости населения координировалась из единого центра. Данная модель просуществовала с 1991 по 1998 годы. Биржа труда занималась вопросами регистрации безработных, вакансиями, обучение и анализом рынка труда. Фонд содействия занятости занималась вопросами выплаты пособий и формирование политики занятости. С 1999 года Биржа труда была ликвидирована. Вопросы занятости населения передали в руки местных исполнительных органов. Анализ показал, что работа по вопросам занятости населения стала слабой [3].

Проблема рынка труда и занятости в том, что рынок труда децентрализован, отсутствует единый координирующий орган, а это приводит к слабой координации занятости по всей стране. Почти 30% населения нашей страны работают не по специальности. Только 10% процентов безработных регистрируются в центрах занятости, в связи со сложностью регистрации, а также отсутствия доверия к этим службам. База

данных центров занятости неполная, поэтому работодатели особого интереса не проявляют к этим службам. Слабая координация рынка труда приводит к дисбалансу между спросом и предложением на рынке труда.

Литература

1. Закон Республики Казахстан «О занятости населения» от 06 апреля 2016 года (с изменениями и дополнениями по состоянию на 04.07.2018 г.)

2. Проблемы рынка труда и занятости в Казахстане. Кулекеев Ж.А. 10 марта 2017 года. cipe.kz›en/articles/books.html?id=118&attach=1

3. Исследование рынка труда и занятости Республики Казахстан Калкабаева А.Е. ksu.edu.kz›files/nauka/kalkabaeva_a2.pdf

Щербина А.Р.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Заставська Л.П., к.ю.н., доцент

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

На сучасному етапі, задля розвитку Земельного кодексу України, прийнято понад 50 законів, які регулюють земельні відносини. Окрім того, прийнято цілий спектр підзаконних та відомчих нормативно-правових актів, спрямованих на регулювання, розвиток земельних відносин. Одночасно продовжується формування нормативної бази, спрямованої, зокрема, на регламентацію ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення.

У ст. 2 Земельного кодексу України визначено земельні відносини як «суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження землею».

Отже, Земельний кодекс України закріпив основні сфери земельних відносин. Проте цей перелік не є вичерпним. Зокрема, земельні відносини охоплюють суспільні відносини, що пов'язані, наприклад, з охороною земель, їх відтворенням, підвищенням родючості ґрунтів, застосуванням відповідальності за правопорушення у сфері земельних відносин, раціональним використанням, здійсненням управління у сфері земельних відносин тощо. У наукових і літературних джерелах є й інші визначення земельних відносин. Зокрема, М. Шульга визначає земельні відносини як «вольові суспільні відносини, об'єктом яких є земля як складова частина біосфери, що забезпечує належне існування флори і фауни та життєдіяльності людини». Ширше визна¬чення наводить В. Носік, на думку якого, земельні відносини – це «врегульовані нормами та методами земельного, приватного, публічного права суспільні відносини, що виникають між суб'єктами у процесі здійснення права власності на землю Українського народу, державного і самоврядного регулювання земельних відносин, виконання заходів з охорони і раціонального використання землі як основного національного багатства, захисту суб'єктивних земель-них прав та законних інтересів громадян, юридичних осіб, територіальних громад, держави». У цьому контексті необхідно зазначити, що цінність землі, її важливість для розвитку суспільства зумов¬люють той факт, що земля є об'єктом правового регулювання у багатьох галузях права: конституц¬ійного, цивільного, земельного, екологічного.

Термін «земельна ділянка» є одним із базових термінів землеустрою, займає центральне місце в системі об'єктів нерухомого майна. Проблема, пов'язана з визна¬ченням терміна «земельна ділянка», дуже актуальна, оскільки від правильного його розуміння залежить правильність застосування норм різних галузей права, які використовують це поняття. Адже, з одного боку, земельна ділянка є об'єктом нерухомості, а з іншого – розглядається як природний ресурс, який необхідно раціонально використати і охороняти від несприятливої дії природи і антропогенного чинника.

У вітчизняному законодавстві вживають два терміни: «земля» (як самостійне значення і як «земельна ділянка») і «земельна ділянка». Проте об'єктом земельних відносин є не земля в широкому розумінні цього слова, а індивідуалізована земельна ділянка, відносно якої встановлений певний правовий режим. Відповідно до ст. 79 Земельного кодексу України земельна ділянка як об'єкт права власності – це «частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами. Право власності на земельну ділянку поширюється в її межах на поверхневий (ґрунтовий) шар, а також на водні об'єкти, ліси і багаторічні насадження, які на ній знаходяться, якщо інше не встановлено законом та не порушує прав інших осіб. Право власності на земельну ділянку розповсюджується на простір, що знаходиться над та під поверхнею ділянки на висоту і на глибину, необхідні для зведення житлових, виробничих та інших будівель і споруд».

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ, ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Бастрига О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гороховська О.В., к.ю.н., доцент

РАТИФІКАЦІЯ УКРАЇНОЮ РИМСЬКОГО СТАТУТУ МКС

17 липня 1998 р. дипломатична конференція держав-членів ООН прийняла Римський Статут Міжнародного кримінального суду, що стало рішен¬ням про офіційне створення цього правового інструменту. На сьогодні Статут підписали 139 держав, 92 з яких ратифікували його.

Разом з тим слід було б вказати, що існує думка про те, що Статут суперечить положенням ряду законодавчих актів таких держав, зокрема, як ФРН, США, Ізраїль, Велика Британія тощо (до речі, США навіть відмовилися від участі в угоді, відкликавши свій підпис під Статутом). Це стосується, перш за все, положень про екстрадицію власних громадян, положень про те, що МКС доповнює систему національної юрисдикції, про зняття недоторканності з вищих посадових осіб дер¬жав і ряд інших.

У зв'язку з вищевикладеним, потрібно зазначити наступне. Названі причини є найбільш типовими перешкодами для ратифікації державами Статуту. Дійсно, за¬конодавство багатьох держав передбачає, що глава держави має імунітет від судо¬вих переслідувань за виконання ним чи нею офіційних функцій. Та цей імунітет не розповсюджується на геноцид, злочини проти людства чи військові злочини. Жодна особа у світі не може вимагати імунітету за такі злочини. Це підтвердило і рішення Палати Лордів Великої Британії у випадку Піночета Угарте, де зазначено, що тортури не входили до посадових обов'язків Піночета Уґарте як глави держави, і тому він не може мати імунітету від переслідувань за їхнє застосування. Якщо ж національне законодавство забороняє екстрадицію, то варто зазначити, що Римсь¬кий Статут вимагає не екстрадиції (передавання особи від однієї держави до іншої), а виказу (передавання особи Суду як міжнародному органу, створеному усіма державами, в тому числі і тією, яка видає дану особу). До того ж, держава мо¬же не видавати МКС свого громадянина, а вирішити справу на національному рівні (але за міжнародними нормами).

Позиція України стосовно ратифікації Римського Статуту досить чітка. 20 січ¬ня 2000 р. від імені України Статут підписано Президентом України. Постановою Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2003 р. № 1609 «Про затвердження Дер¬жавної програми забезпечення позитивного міжнародного іміджу України на 2003–2006 роки» ратифікація Римського Статуту Міжнародного кримінального суду визнана такою, що сприятиме підняттю міжнародного іміджу України. Але це можливо лише за умови внесення змін до Конституції України, адже Статут у час¬тині, що стосується положень абзацу десятого преамбули та ст. 1 Статуту, за якими «Міжнародний кримінальний суд ... доповнює національні органи кримінальної юстиції», не відповідає Конституції України.

Відповідно постає питання, чи є доцільним ратифікувати документ, який супе¬речить Конституції, тобто по суті чи доцільно вносити зміни до Основного Закону. Отже питання доцільності приєднання України до Римського Статуту не є од¬нозначним і потребує проведення додаткового ретельного опрацювання із залу¬ченням до цього процесу провідних вітчизняних вчених–юристів.

При цьому слід враховувати проголошений нашою державою зовнішньо¬політичний пріоритет – євроатлантична інтеграція. Всі країни Європейського Со¬юзу та майже всі країни, які вступили в ЄС у 2004 р., ратифікували Римський Ста¬тут, що призвело до необхідності внести зміни до законодавства даних держав і за¬конодавства ЄС в цілому та зумовило певні зміни і в міждержавних відносинах, у тому числі з Україною.

Відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС ми зобов'язані ратифікувати Статут. Ці зміни були внесені до Конституції 2 червня 2016 р. Отже, Україна зможе ратифікувати Статут МКС тільки з 30 червня 2019 р. Це відстрочення – законодавча ініціатива Президента України.

Бородін В.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гороховська О.В., к.ю.н., доцент

ПІДСТАВИ ДЛЯ АРЕШТУ МОРСЬКИХ СУДЕН У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Арешти та затримання морських суден трапляються тоді, коли морські судна порушують норми міжнародного морського права, посягаючи тим самим на інтереси якоїсь однієї, кількох або навіть всіх держав у Світовому океані.

Так, у відповідності до ст.73 Конвенції ООН з морського права 1982 р. прибережна держава, здійснюючи свої суверенні права на розвідку, експлуатацію, збереження живих ресурсів та управління ними у виключній економічній зоні, може заарештувати (затримати) іноземне судно для забезпечення дотримання законів і правил, прийнятих нею відповідно до Конвенцією 1982 р.

Ця держава у відповідності зі своїми законами може здійснити арешт (затримання) у цивільній справі іноземного судна, що знаходиться на стоянці в територіальному морі або проходить через територіальне море після виходу з внутрішніх вод.

Підставою для арешту (затримання) судна може бути порушення норм Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978/ 95 рр. (ПДНВ-78/95); Міжнародної конвенції з

підготовки та дипломування персоналу риболовних суден та несення вахти 1995 (ПДПРС -95); Міжнародної конвенції по запобіганню забруднення моря із суден 1973 р., зміненої Протоколом 1978 р. (МАРПОЛ-73/78); Міжнародних правил попередження зіткнення суден у морі 1972 р. (МППЗС-72); Міжнародної конвенції з охорони людського життя на морі 1974/ 02 рр. і ряду інших міжнародно-правових актів.

Прагнучі максимально забезпечити безпеку міжнародного мореплавства, 18 держав Європи та регіону північної Атлантики ще у 1982 р. прийняли міжнародний меморандум про взаємодопомогу з контролю суден державою порту в Європейському регіоні (Паризький меморандум).

За ним пішов меморандум Латинської Америки 1992 р., Токійський меморандум 1993 р. і ряд інших. Кожен з меморандумів містить перелік з 8-10 міжнародних конвенцій, званих «застосовними інструментами».

Положення цих конвенцій є обов'язковими міжнародно-правовими стандартами безпеки мореплавання. Судна держав-учасниць меморандумів, а також всі інші судна, які відвідують порти держав, що беруть участь в меморандумах, піддаються ретельним перевіркам, проведеним посадовими особами, які здійснюють контроль (ДЛОК), які мають право затримати судно у випадках, коли його технічні та інші характеристики не відповідають міжнародно-правовим стандартам безпеки мореплавання.

Міжнародні стандарти та національне законодавство багатьох країн передбачають відому норму про право судів загальної юрисдикції накладати арешт на морські судна тільки по «морським вимогам». Ці морські вимоги виникають у юридичних і фізичних осіб і пред'являються до судновласника у зв'язку з морськими пригодами , що мали місце на судні або пов'язаними з ним і які ведуть за собою настання шкоди з морських дій і відносин. Наявність такої шкоди, його сутність і зміст утворюють морські вимоги і є підставою для затримання та арештів морських суден.

Вишняк Т.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гороховська О.В., к.ю.н., доцент

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОСУДДЯ У ПЕРІОД МІЖ ДВОХ СВІТОВИХ ВІЙН

Жахи Першої світової війни та масові порушення принципів і норм міжнародного права, зафіксовані, насамперед, у згаданих конвенціях, по закінченню воєнних дій призвели до реанімації ідеї про організацію Міжнародного кримінального суду. Держави-переможці почали спробу врегулювати на міжнародно-правовому рівні порядок залучення до кримінальної відповідальності за військові злочини та надати винних міжнародному суду.

Версальський мирний договір між Німеччиною та 27 союзними і асоційованими державами від 28.06.1919 р. містив зобов'язання сторін (ст. ст. 227, 228): організувати спеціальний міжнародний трибунал для публічного розгляду справи в обвинуваченні імператора Вільгельма II Гогенцоллерна в «здійсненні найтяжчого злочину проти міжнародної моральності та священної влади договорів»; звернутися до уряду Нідерландів із проханням про видачу суду колишнього імператора; переслідувати в кримінальному порядку та видавати передбачуваних військових злочинців; «надавати необхідні документи та відомості».

Аналогічні норми були включені в Сен-Жерменський мирний договір від 10.09.1919 р. між Австрійською Республікою й 17 союзними державами (ст.ст. 173 – 176) , Трианонський мирний договір від 04.06.1920 р. між Угорщиною й 17 союзними й асоційованими державами (ст. ст. 157 – 160) і Нейльский мирний договір між Болгарією й 16 союзними державами (ст.ст. 118 – 120).

Положення ст. ст. 227 – 229 Версальського мирного договору на практиці реалізовані не були. Але, по суті, він з'явився першим міжнародно-правовим документом, у якому утримувалися норми про кримінальне переслідування глави держави міжнародним кримінальним правом. Недоліки правового регулювання, пов'язані з відсутністю міжнародно-правових документів, що регламентують процесуальний порядок реалізації норм Версальського мирного договору, і норм міжнародного права, що формулюють конкретні склади військових злочинів, не дозволили створити в той час міжнародний суд.

Допущені пробіли були деякою мірою враховані при спробі створити міжнародний суд для залучення до кримінальної відповідальності фізичних осіб, після вбивства в м. Марселі 9 жовтня 1934 р. короля Югославії Олександра та міністра закордонних справ Франції Луї Барту. Лігою Націй були розроблені та 30 листопада 1937 р. відкриті для підписання Конвенція про запобігання й покарання тероризму] і Конвенція про створення Міжнародного кримінального суду. Вони формували міжнародно-правову основу організації та діяльності Міжнародного кримінального суду з обмеженою юрисдикцією. Дані Конвенції в силу не вступили, але досвід їх підготовки і юридичні новації були враховані при формуванні правових основ діяльності Міжнародних військових трибуналів, заснованих після Другої світової війни.

Дрофич О.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Слабко С.М., к.ю.н., доцент

ПРАВОВА ПРИРОДА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИМУСУ ЯК ЗАСОБУ ДЕРЖАВНОГО ВПЛИВУ

Побудова суспільства в умовах демократії та належного правопорядку залежить від чітко визначеної політики держави щодо правового регулювання суспільних відносин, у тому числі при визначенні відповідальності за вчинені протиправні діяння. Серед цих діянь значне місце припадає на адміністративні правопорушення, які не мають суспільної небезпеки (ознакою є суспільна шкідливість), але дезорганізують діяльність органів публічної влади, посягають на громадський порядок, права і свободи громадян. Саме до таких діянь застосовується адміністративний примус.

Адміністративний примус поряд із кримінальним, процесуальним примусом розглядається як різновид державного примусу. Але інші види державного примусу є вужчими за своїм обсягом і прирівнюються лише до заходів відповідальності. Водночас усталеним є підхід, згідно з яким адміністративний примус складається з трьох елементів: попередження (запобігання), припинення, відповідальності. Обґрунтовується це положенням, що державний примус характеризується тим, що цей метод впливу є допоміжним, здійснюється на підставі переконання, і тільки після виконання переконання. Для України це дуже важливо, тому що все більшого поширення набувають правові форми переконання, заходи заохочення, передбачені правом за зразкове виконання трудових, службових і громадських обов'язків.

Тож, адміністративному примусу як виду державного примусу притаманні риси, суть яких зводиться до використання державними органами, а в окремих випадках і громадськими об'єднаннями засобів примусового характеру з метою забезпечення належної поведінки людей. Разом з тим адміністративний примус має низку характерних особливостей, які дозволяють відрізняти його від громадського і судового примусу. Такими особливостями є те, що: адміністративний примус використовують у державному управлінні для охорони суспільних відносин, що виникають у цій сфері державної діяльності; механізм правового регулювання адміністративного примусу встановлює підстави й порядок застосування відповідних примусових заходів; порядок застосування примусових заходів здебільшого регулюють норми адміністративного права, що включають норми законодавства або адміністративно-правові акти виконавчих органів; застосування адміністративного примусу – це результат реалізації державно-владних повноважень органів державного управління, і лише у виключних, встановлених законодавством випадках, такі засоби можуть застосовувати суди (судді); адміністративний примус використовують для: а) запобігання вчиненню правопорушень; б) припинення адміністративних проступків; в) притягнення до адміністративної відповідальності; застосовується не тільки до індивідуальних, але й до колективних осіб; має багато суб'єктів, які здійснюють адміністративно-юрисдикційну діяльність, серед яких правоохоронні органи. Для з'ясування правової природи важливе положення, що адміністративний примус застосовується щодо суб'єктів, які безпосередньо не підпорядковані органам і посадовим особам, що застосовують вплив, тобто не може здійснюватися всередині тієї або іншої системи управління.

Отже, за своїм змістом і призначенням адміністративний примус – це владне, здійснюване в односторонньому порядку та передбачених правовими нормами випадках застосування від імені держави до суб'єктів правовідносин, по-перше, заходів попередження правопорушень, по-друге, заходів припинення правопорушень, по-третє, заходів відповідальності за порушення нормативно-правових установлень. Враховуючи, що адміністративний примус є одним із видів державно-правового примусу, він характеризується тими ж ознаками, які характерні для останнього: це правозастосовна діяльність, направлена для охорони правопорядку, реалізується в рамках охоронних правовідносин та ін. Поряд із цим адміністративний примус має особливості, які притаманні тільки йому.

Єрмоленко Я.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Пальченкова В.М., д.ю.н., професор

ФУНКЦІЇ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ДЕМОКРАТИЧНІЙ ДЕРЖАВІ

У політичній системі демократичного суспільства засоби масової інформації (ЗМІ) відіграють важливу роль. Засоби масової інформації це розгалужена мережа установ, що займаються збором, обробкою, поширенням інформації. У цю мережу входять телерадіопрограми, газети, журнали, інформаційні агенства, кінодокументалістика. Сьогодні в українському політичному процесі активно починає використовуватися Інтернет, який дозволяє політикам встановити зворотний зв'язок зі своїми виборцями. Сучасні ЗМІ с установами, створеними для відкритої публічної передачі за допомогою спеціального технічного інструментарію різноманітних відомостей будь-яким особам.

Засоби масової інформації, і особливо телебачення, стали невід'ємною частиною культури сучасного суспільства. Саме ЗМІ здійснюють своєрідний інформаційний фон, на основі якого людина і зокрема молода, формує певний світогляд щодо способу і стилю життя, моделей поведінки. В цьому розумінні засоби масової інформації мають в своєму розпорядженні невичерпні можливості позитивного впливу на свідомість людей, формування у них, особливо у неповнолітніх і молоді, високих моральних якостей, громадської активності, зразків правомірної поведінки, нетерпимості до порушень закону тощо.

Характерні риси засобів масової інформації:

– публічність (необмежене, неперсоніфіковане коло споживачів);
– наявність спеціальних технічних засобів;
– непряма, розділена в просторі та часі взаємодія комунікаційних партнерів;
– непостійний характер аудиторії;
– переважна односпрямованість впливу від комунікатора до реципієнта.

Найбільш масовий і сильний політичний вплив на суспільство мають аудіовізуальні засоби масової інформації, насамперед телебачення. Дум¬ку про першість телебачення за ступенем охоплення населення України підтверджують результати опитування «Української маркетингової групи»

Серед найважливіших функцій виділимо такі:

1) інформаційна функція – отримання і розповсюдження відомостей про найбільш важливі для громадян і органів влади події. На основі отрима¬ної інформації формується громадська думка про діяльність органів вла¬ди, об'єднань громадян, політичних лідерів тощо;

2) освітня функція – донесення до громадян певних знань дозволяє адекватно оцінювати, упорядковувати відомості, отримані з різних дже-рел, правильно орієнтуватися у суперечливому потоці інформації;

3) функція соціалізації – засвоєння людиною політичних норм, цінностей, зразків поведінки дозволяє їй адаптуватися до соціальної дійсності;

4) функція критики і контролю. Критика ЗМІ характеризується необмеженістю свого об'єкта. Їх контрольна функція засновується на ав-торитеті громадської думки. ЗМІ не можуть застосовувати санкцій до пра-вопорушників, але вони дають юридичну та моральну оцінку подій і осіб. У демократичному суспільстві у здійсненні контрольних функцій ЗМІ опи-раються як на громадську думку, так і на закон;

5) мобілізаційна функція проявляється у спонуканні людей до певних політичних дій чи до соціальної бездіяльності;

6) оперативна функція – обслуговування ЗМІ політики певних об'єднань громадян.

Жосан О.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Лисенко Т.В., к.ю.н.

ПОЗИТИВНИЙ ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД НОРМОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРИКЛАДІ МОДЕЛІ ПАРТНЕРСТВА США, ШВЕЙЦАРІЇ, НІДЕРЛАНДІВ.

У світовій практиці особливе місце відводиться моделі партнерства, взаємовідносин держави й місцевого самоврядування. Детальне вивчення та аналіз допомагає в напрямі досліджень сфер і форм взаємодій нормотворчої діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, а також загально теоретичної характеристики ситуацій взаємодії, тому тема є актуальною.

Підґрунтям формування моделі партнерства стало поступове об'єднання різноманітних місцевих громад, тобто «знизу вгору». Вона представлена, насамперед, такими країнами, як США, Швейцарія, Нідерланди. Згідно з цією моделлю відносини між державною і місцевою владами є відносинами партнерів і рівноправних товаришів, які дбають про спільні інтереси, мають спільні цілі та надають необхідні послуги населенню. У контексті моделі партнерства місцеве управління тлумачиться, насамперед, як «органічний елемент самовираження відповідної місцевої громади», завдяки якому мешканці мають можливість «організувати у своїх інтересах необхідні їм служби». Згідно з цією моделлю передбачається існування компактних і територіально невеликих муніципальних одиниць, наділених значною автономією в різних сферах, у тому числі – в галузі фінансів. У цілому, громадівська (чи громадська) концепція місцевого самоврядування передбачає закріплення за територіальними колективами та їхніми органами спеціальних владних повноважень, які дозволяють розглядати їх як незалежну від держави й самостійну гілку влади [1, с. 48]. Різновидом такої моделі можна вважати модель інтеграції, поширену в Скандинавських країнах. Згідно з нею справи місцевого самоврядування не вважаються винятково місцевими питаннями й до них ставляться як до питань національних. Саме тому відповідальність за їх реалізацію несе як місцева, так і центральна влада. Між місцевим та центральним рівнями влади не буває суперечностей, вони є партнерами в реалізації державної політики країни. До недоліків цієї моделі можна віднести співвідношення інтересів політиків місцевого і національного рівнів. Так, у ході виборчих кампаній діячі національного рівня обіцяють проводити ту чи іншу політику. Проте реальне втілення її в життя багато в чому залежить від співробітництва з місцевими органами. У політиків місцевого рівня можуть бути інші пріоритети, відмінні від пріоритетів політиків рівня національного. У зв'язку з цим в рамках відповідної моделі, висуваються пропозиції використовувати закони, які надавали б громадянам чіткі та ясні права стосовно державних органів [2, с. 165–166].

Проблеми, детерміновані відсутністю належного механізму взаємодії, координація між органами державної влади й місцевого самоврядування у сфері нормотворчої діяльності, а також проблеми розмежування нормотворчих повноважень органів місцевого самоврядування та органів державної влади – все це віднесено до основних проблем нормотворчої діяльності цих органів та їх взаємодії в Україні. Для зміни ситуації можемо покластися на позитивний зарубіжний досвід США, Швейцарії, Нідерландів, який може змінити ситуацію і в нашій країні.

Література

1. Скрипнюк В. Демократизація державної влади і проблеми становлення системи місцевого самоврядування в Україні / В. Скрипнюк // Вісник Академії правових наук України. – 2008. – № 4 (55). – С. 44-56.
2. Оффердал О. Местное самоуправление в Скандинавии: достижения и перспективы / О. Оффердал // Полис. – 1999. – № 2. – С. 155-167.

Загуменна К.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гороховська О.В., к.ю.н., доцент

МІЖНАРОДНО-ПРОТИПРАВНЕ ДІЯННЯ: ПОСТАНОВКА ПИТАННЯ

Міжнародно-протиправне діяння є складним соціально-юридичним явищем. Воно є не просто фактичною підставою міжнародно-правової відповідальності держави, а єдиною підставою такого роду. Причому, з точки зору міжнародного права міжнародно-протиправне діяння – це не тільки фактичне діяння, а юридичний факт, що породжує відповідальність держави-правопорушниці й регулятивно-охоронні відносини між нею та потерпілою державою.

Частина перша Проекту статей 2001 р. має назву «Міжнародно-протиправне діяння». Тут визначено основний принцип інституту міжнародно-правової відповідальності: «Будь-яке міжнародно-протиправне діяння держави спричинює міжнародно-правову відповідальність цієї держави» (стаття 1 – «Відповідальність держав за міжнародно-протиправне діяння»).

Необхідно зазначити, що сьогодні не існує одностайної думки серед вчених або у світовій доктрині щодо чіткого формулювання «міжнародно-протиправного діяння», що є, згідно з Д. Б. Левіним, однією з найважливіших проблем міжнародно-правової відповідальності. Крім того, до сих пір ведуться дискусії щодо різниці між термінами «міжнародно-протиправне діяння» та «міжнародне правопорушення». Так, напри-

клад, В. А. Василенко, І. В. Дмитриченко, Ю. М. Колосов, М. С. Малєїн, В. Г. Буткевич та інші застосовують у своїх наукових працях саме термін «міжнародне правопорушення». В. А. Мазов навіть вказує на те, що заміна його новим терміном «міжнародно-протиправне діяння» не визначається ніякою необхідністю. Але в той же час, згідно з останніми тенденціями у міжнародному праві, термін «правопорушення» щодо відповідальності держав можна зустріти досить рідко. В усіх нормативно-правових документах Комісії міжнародного права останніх років застосовується саме термін «міжнародно-протиправне діяння». Зазначений термін у своїх роботах широко застосовують також І. І. Лукашук, М. О. Ушаков та інші науковці.

Представляється, що не можна говорити про суттєві докорінні розбіжності між термінами «правопорушення держави» й «міжнародно-протиправне діяння держави». Це не різні поняття. Вважаємо, що при застосуванні терміну «правопорушення держави» підкреслюється сам факт порушення певного міжнародного зобов'язання, в той час як «міжнародно-правове діяння» вживається у більш широкому змісті. Не слід забувати також про застосування терміну «правопорушення» як діяння, значення та наслідки якого відрізняються від обставин та наслідків іншого протиправного діяння – міжнародного злочину. Зазначимо, що дотепер не існує детально обґрунтованого дослідження з цього приводу. Якщо говорити про об'єктивні складові елементи міжнародно-протиправного діяння, то, згідно з В. Г. Буткевичем, у науці міжнародного права такими вважають: об'єкт правопорушення; протиправну поведінку (діяння або бездіяльність); шкоду, заподіяну в результаті протиправної поведінки; причинно-наслідковий зв'язок між протиправною поведінкою та шкодою; вину правопорушника. Згідно з думкою Г. І. Тункіна, склад міжнародно-протиправного діяння містить у собі такі ж самі елементи, окрім вини. При цьому існують й інші точки зору. Так, наприклад, І. І. Лукашук вважає деякі з вищезазначених елементів (шкоду, вину) міжнародно-протиправного діяння не об'єктивними, а «іншими елементами», виділяючи їх окремо.

Зарицька В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гамбург Л.С., к.ю.н., доцент

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ

У багатьох країнах світу, особливо Європи, у зв'язку з високою щільністю населення, розвинутими промисловістю, сільським господарством, транспортною системою залишається все менше і менше так званої «природної території». Тому на сучасному етапі однією з найважливіших проблем охорони довкілля є створення екологічної мережі – єдиної територіальної системи, яка включає ділянки природних ландшафтів, що підлягають особливій охороні, а також території та об'єкти природно-заповідного фонду, курортні та лікувально-оздоровчі, рекреаційні, водозахисні, полезахисні території та об'єкти інших типів.

Правовою основою формування екологічної мережі на європейській території є дві директиви Європейського Союзу, що складають основу програми «Nature–2000»: щодо збереження диких птахів (Council Directive 79/409/EEC on the conservation of wild birds) – визначає території спеціальної охорони (Special Protection Areas): щодо збереження природних середовищ існування дикої фауни та флори (Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitat sand of wild fauna and flora) – визначає території, що резервуються для подальшого заповідання (Sites of Community Importance).

Аналогом програми «Nature–2000» є Смарагдова мережа Європи – території спеціального інтересу збереження для країн Ради Європи – не членів ЄС, правові засади якої визначені Конвенцією про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція). Обидві мережі є основними компонентами Загальноєвропейської екологічної мережі.

Серед інших правових основ Європейської екомережі є Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннська конвенція) з угодами щодо кажанів, малих китів та про афроєвразійські міграційні шляхи і Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція).

Ці загальні документи є базою для міжнародних регіональних ініціатив, наприклад щодо Дунаю, Альп тощо та для створення законодавчої бази щодо формування екомереж в окремих країнах. Проблема саме складається в узгодженості всіх документів, щоб формування екомережі стало інструментом системного підходу до збереження видового й екосистемного різноманіття. Багато країн, у тому числі й Україна, зазнають труднощів у створенні екомережі завдяки значному антропогенному навантаженню, хоча і отримало законодавчу регламентацію: Програма «Планування мережі цінних середовищ існування» (Habital Network Planning) в Німеччині; План дії зі збереження біорізноманіття Великобританії (UKBiodiversityAction Plan), що був заснований на принципах, запропонованих Маастрихтською конференцією з охорони природи в 1993 р.; Акт Чеської Національної Ради №114/1992; Закон України «Про екологічну мережу України» 2004 р. тощо.

Серед основних напрямів розвитку процесу формування екологічної мережі фахівці називають: посилення екологічної пов'язаності усіх регіонів Європи шляхом покращення взаємодії природоохоронних стратегій, планування землекористування та розвитку міської та сільської місцевостей на всіх рівнях. Конкретними кроками для досягнення цього є: суворе дотримання кожною країною міжнародних конвенцій щодо збереження та відтворення ландшафтного та біологічного різноманіття, встановлення відповідальності за їх порушення; правове закріплення створення різних рівнів екомереж на національному та міжнародному рівнях; розроблення правового механізму для забезпечення інтеграції заповідних об'єктів і народного господарства тощо.

Кавилін О.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Покатаєва О.В., д.ю.н., професор

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВ: ДЕЯКІ ПОНЯТТЯ

Міжнародно-правова відповідальність держави – це певні юридично-політичні наслідки, які настають для суб'єкта міжнародного права у разі недотримання міжнародно-правового зобов'язання, незалежно від його походження, та за умови, що не має підстав для звільнення даного суб'єкта від відповідальності.

На сьогодні існує два основних види таких юридично-політичних наслідків, а саме: політичні та матеріальні, які, у свою чергу, можна диференціювати на наступні:

1. Політичні: санкції, реторсії, репресалії, сатисфакція, ресторація.
2. Матеріальні: репарації, реституція, компенсація, субституція, проценти.

Розглянемо деякі з них більш детально, давши кожному пояснення та визначення.

Санкції – це примусові заходи, що застосовуються до держав, обсяг та вид яких залежить від тяжкості міжнародного правопорушення. Так, санкції за посягання на міжнародний мир та безпеку передбачені у ст.ст. 39, 41 та 42 Статуту ООН. Таким чином, можна зробити висновок, що санкції застосовують лише у випадку вчинення тяжкого міжнародного злочину. Наприклад, такий примусовий захід, як санкції, що були застосовані Радою Безпеки ООН у 90-х роках XX століття щодо Іраку, коли він повинен був вивести свої війська з території Кувейту, та йому було заборонено мати ракетну й хімічну зброю.

Реторсії – це примусові заходи держави, зазвичай аналогічного або рівноцінного значення, що вживаються державою у відповідь на порушення своїх прав та з метою відновлення цих прав в подальшому. Реальним прикладом реторсії може слугувати Декрет Конвенту 1793 р. про конфіскацію у Франції майна іспанських підданих у відповідь на аналогічні заходи Іспанії чи закон Сполучених штатів Північної Америки 1887 р. про рибну ловлю, що був відповіддю канадській владі на недружні заходи.

Репресалії – це закономірні у відповідності з міжнародним правом примусові заходи, здійснювані потерпілою державою щодо держави-правопорушника з метою спонукати його припинити правопорушення та / або зазнати ті заходи міжнародної відповідальності, які закономірно вимагає здійснити в даному випадку потерпіла держава. Найбільш відомим прикладом репресалій є підписання Біллю про посилення санкцій проти Куби президентом США у 1994 р., у відповідь на атаку кубинськими військовими винищувачами цивільних літаків емігрантської організації, яка не підтримувала режим, встановлений Ф. Кастро, та в результаті якої загинули люди. Зокрема, такі санкції припускали призупинення чартерних рейсів між США і Кубою, відмову співпрацювати з іноземними компаніями, які вели свій бізнес на Кубі та заборону ввезення товарів, що були вироблені на Кубі.

Сатисфакція – це надання потерпілій державі морально-політичного задоволення, з приводу вчиненої шкоди честі й гідності держави, зокрема, шляхом офіційного висловлення жалю або вибачення з приводу вчиненого правопорушення, юридичного переслідування посадових чи інших фізичних осіб, підозрюваних або винних у вчиненні правопорушення, а також надання спеціальних почестей прапору потерпілої держави. Прикладом сатисфакції є інцидент в протоці Корфу, коли військово-морські сили Великобританії вчинили розмінування в територіальних водах Албанії без її згоди. Міжнародний суд тоді визнав ці дії протиправними і постановив: « … дії британського військового флоту являють собою порушення албанського суверенітету. Ця заява відповідає проханню, заявленому Албанією, ... і сама по собі є належною сатисфакцією».

Камбур А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гороховська О.В., к.ю.н., доцент

РОЗВИТОК МОРСЬКОГО ПРАВА У ПЕРІОД СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

Морське право у Середньовіччя розвивалося під впливом боротьби держав за володіння морями.

Користування морськими просторами регулювалося нормами звичаєвого права.

Прилягаючі до суші морські простори государі розглядали в якості «спадщини», що здобуває ними разом з береговою територією.

У прагненні розширити влада вони повідомляли своєю власністю цілі моря й океани. Так, в XV в. морські держави – Іспанія, що панували тоді у світі, і Португалія в укладеному ними Тордесільяському договорі 1494 р. розділили між собою Атлантичний океан і фактично поділили весь відомий тоді європейцям мир.

Однак уже до початку XVII в. починає переважати думка, що Світовий океан повинен уважатися загальною власністю й бути вільним для всіх.

Розвиток економічних зв'язків і міжнародної торгівлі, географічні відкриття нових земель привели до бурхливого розвитку мореплавання й викликали необхідність правового впорядкування сформованих морських звичаїв і перегляду правового статусу моря. Формуються нові інститути морського права. Проголошується й поступово затверджується принцип волі судноплавства у відкритих морях й океанах для всіх держав.

Міжнародне визнання одержали збірники, що кодифікують морські звичаї й судові рішення й волі морів, що обґрунтовують принцип, і норм морської війни (наприклад, Олеронські правила, Ієрусалимські асізи, збірник «Консолато дель маре» (Consolato del Mare) – Кодекс добрих звичаїв моря, Морський ордонанс Людовика XI й ін.). Ці збірники мали величезне значення не тільки для моряків і купців того періоду, але й для суддів і консулів, що відправляли правосуддя по морських спорах.

У Середні віки виникла норма про право прибережної держави мати територіальні води. Оскільки вважалося, що суверенна влада держави закінчується там, де кінчається сила його зброї, ширина територіальних вод була визначена відповідно до дальності польоту гарматного ядра берегової артилерії – три морські милі.

Берегове право – сукупність звичайно-правових норм, що сформувалася в Середні віки, які надавали право кожному власникові берега моря (або будь-якої його частини) привласнювати собі все, що викидає море на берег або врятоване під час аварії корабля або загибелі судів. Це варварське право поширювалося не тільки на речі (наприклад, на корабель, його вантаж і снасті), але й на весь екіпаж і пасажирів, байдуже, чи витягнені вони були з води живими або мертвими. Живих брали в полон, мертві піддавалися повному розгарбуванню; могли також одержувати за них викуп від родини або родичів.

Кашлаков О.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Грозовський І.М, к.ю.н., доцент

ПРИНЦИП ІНДИВІДУАЛЬНОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В РИМСЬКОМУ СТАТУТІ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ

Римський статут Міжнародного кримінального суду заснований на принципі індивідуальної кримінальної відповідальності.

Ст. 25 встановлює, що Суд володіє юрисдикцією відносно фізичних осіб. Особа, яка скоїла злочин, що підпадає під юрисдикцію Суду, несе індивідуальну відповідальність і підлягає покаранню відповідно до Статуту.

В ході розробки Статуту висловлювалися різні точки зору щодо розширення юрисдикції Суду на юридичних осіб. Було очевидне, проте, що держави не входять в цю категорію.

Персональна юрисдикція Суду розповсюджується на осіб, що досягли 18-річного віку. Посадове положення суб'єкта не обмежує персональну юрисдикцію. Положення Статуту застосовуються в рівній мірі до всіх осіб без якої б то не було відмінності на основі посадового положення. Імунітет або спеціальні процесуальні норми, які можуть бути пов'язані з посадовим положенням особи, будь то згідно національному або міжнародному праву, не повинні перешкоджати здійсненню Судом його юрисдикції відносно такої особи (ст.ст. 26 – 27).

Статут закріплює положення, згідно якому індивід підлягає кримінальній відповідальності і покаранню за злочин, що підпадає під юрисдикцію Суду, якщо ця особа:

а) скоює такий злочин індивідуально, спільно з іншою особою або через іншу особу, незалежно від того, чи підлягає ця інша особа кримінальної відповідальності;

б) наказує, підбурює або спонукає скоїти такий злочин, якщо цей злочин скоюється або якщо має місце замах на цей злочин;

в) з метою полегшити скоєння такого злочину підбурює або будь-яким іншим чином сприяє його здійсненню або замаху на нього, включаючи надання засобів для його здійснення;

д) будь-яким іншим чином сприяє здійсненню або замаху на скоєння такого злочину групою осіб, що діють із загальною метою;

е) відносно злочину геноциду, прямо і публічно підбурює інших до здійснення геноциду;

ж) чинить замах на скоєння такого злочину, роблячи дію, яка є значним кроком в його здійсненні, проте злочин виявляється незавершеним по обставинах, не залежних від намірів даної особи.

Кириченко М.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Грозовський І.М., к.ю.н., доцент

ПЕРШИЙ ЗВІД КОЛІЗІЙНОГО ПРАВА США 1934 Р.

Головними трьома перевагами Першого зводу колізійного права, як підкреслюють його прихильники, є легкість застосування його норм, передбачуваність результатів і нейтральність суду, що вирішує колізійні питання.

Проте насправді все не так просто. Так, якщо перша перевага Зводу дійсно має місце, оскільки його колізійні норми до¬статньо легко зрозуміти і застосувати, то останні дві переваги не завжди виявляються повною мірою. В рамках американської судової практики склалися специфічні юридичні механізми і прийоми, що дозволяють уникнути точності застосування колізійних правил Першого зводу, якщо це необхідно з міркувань справедливості.

Мабуть, головним недоліком Першого зводу можна вважати відому простоту його правил, що є результатом створення ряду загальних колізійних принципів, які охоплюють широкий спектр можливих ситуацій, що можуть бути і не пов'язані одна з одною. Так, в сфері деліктного права Перший звід закріплює принцип закону місця заподіяння шкоди для всіх видів деліктів, починаючи з дифамації і закінчуючи введенням в оману і образливою дією. Як показала практика, одне колізійне правило не в змозі запропонувати справедливе вирішення для таких різних видів деліктів.

Іншою серйозною проблемою застосування Першого зводу колізійного права є те, що його норми можуть призвести до застосування права того штату, який насправді не зацікавлений в застосуванні свого права. Причина цього криється в тому, що, як вважають критики Першого зводу, його норми байдужі до змісту і політики конкуруючих систем права. Одним словом, сліпа прихильність Першого зводу букві закону може призвести до порушення духу закону.

Ще одна важлива проблема, яка виникає у зв'язку з практикою застосування Першого зводу, полягає в існуванні системи «обхідних прийомів» (escape devices), які, не дивлячись на те, що вони направлені на «пом'якшення» жорсткості колізійних норм в ім'я справедливості і доцільності ріше¬ння, навіть в руках досвідчених суддів можуть виявитися вельми небезпечними інструментами. Ця небезпека полягає в тому, що суди зазвичай артикулюють лише міркування технічного характеру при застосуванні обхідних прийомів, а не реальні політичні інтереси і міркування справедливості, які мотивували суд до ухвалення того або іншого рішення. Іншими словами, використання «обхідних прийомів» часто призводить до того, що дійсні причини, що знаходиться в основі судового ріше¬ння, бувають не пов'язані з офіційно декларованою позицією суду.

В результаті суди можуть проявити схильність до «безприн¬ципної нормотворчості», до необмеженого суддівського свавілля.

Не дивлячись на це, положення Першого зводу проде¬монстрували феноменальну живучість в судовій практиці щонайменше в п'ятнадцяти юрисдикціях США, чиї суди як і раніше прихильні традицій¬ній методології вирішення колізій. Таким чином, Перший звід колізійного права і понині має значну практичну цінність і важ¬ливість в сучасних умовах.

Кобець Т.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Слабко С.М., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ COMMUNITY POLICING – ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА ГРОМАДУ

Для ефективної реалізації найважливішої функції будь-якої держави – захист прав та законних інтересів людини, насамперед, її життя та здоров'я – сучасні реалії вимагають пошук нових форм. Правоохоронні органи багатьох країн взяли на озброєння і сьогодні активно реалізовують так звану модель «Community Policing», яка являє собою синтез традиційних тактик припинення правопорушень і участі громадськості у цій роботі. За визначенням вчених, це нова філософія поліцейської діяльності, в якій поліція сформована за принципом децентралізації її структури, працює на основі тісного зв'язку з громадянами.

В основу філософії Community Policing лягли «9 принципів роботи сучасної поліції» (або the Peelian Principles, тобто принципи Піла), укладені Робертом Пілом більше 180 років тому. У «9 принципах..» йдеться про те, що поліцейські вважаються громадянами у військовій формі.

Серед базових компонентів Community Policing називають: організаційну децентралізацію; переорієнтація патрулювання на двосторонню взаємодію з представниками громади; орієнтацію правоохоронної діяльності на наявні проблеми громади та встановлені відповідно до них пріоритети.

Впровадження в Україні Community Policing має базуватися на чинних нормативно-правових актах вітчизняного законодавства, таких як: Конституція України, Закони України: «Про Національну поліцію», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про органи самоорганізації населення», «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» та ін., а також на передовому досвіді інших країн, зокрема поліції Федеративної Республіки Німеччини, Франції, Великобританії, Польщі тощо. Наприклад, важливу роль у німецькому та британському Community Policing відіграють виховальні технології, оскільки виховання громадянина в рамках первинної та вторинної соціалізації закладає основи його правової культури. А реалізація правової культури і проявляється у скоєнні або не скоєнні правопорушень.

Досвід зарубіжних країн показує, що спільне партнерство поліції та громадськості часто пов'язане з різними, навіть протилежними, поглядами громадян, їх груп, органів управління громадою і т.п. на форми і методи здійснення правоохоронної діяльності. Наприклад, певна група громадян може виступити проти поліцейської тактики, яка використовується для боротьби з бандами, які, на думку групи, можуть призвести до дискримінації практики арешту. Тому поліція повинна не лише працювати з невдоволеними громадянами, але і з усіма учасниками громади, щоб знайти спосіб мирно врегулювати конфлікти, непорозуміння і т.п.. Щоб цей процес був ефективним, учасники громади повинні висловлювати свої думки, надавати пропозиції та підтримувати переговорні зусилля поліції. Таким чином, вся громада бере участь у процесі посередництва та допомагає зберегти порядок. З боку поліції це вимагає спеціальної підготовки для отримання навиків (підвищення майстерності) у посередництві, вдосконалення гнучкості стилю управління.

Отже, враховуючи світовий досвід і потреби вітчизняного суспільства, в Україні має впроваджуватися Community Policing. Насамперед, необхідно створити відповідну нормативно-правову базу, де розробити дієвий механізм взаємодії правоохоронних органів з громадою, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями тощо, що включає вироблення форм взаємодії, певних заходів і т. п. Як вважається, виховна, освітня, зокрема правовиховна та правоосвітня, функція має бути прийнята за пріоритетну в межах реалізації Community Policing в Україні та включати проведення певних заходів, методики застосування яких мають бути розроблені за допомогою вчених та фахівців у сфері педагогіки, психології тощо для ефективного виконання функцій щодо охорони громадського порядку, життя і здоров'я громадян.

Козаченко Ю.П.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Покатаєва О.В., д.ю.н., професор

ДОГОВІР ТУРИЗМУ В СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Турист, укладаючи договір з туроператором чи турагентом, набуває право на отримання комплексу туристичних послуг.

Предметом даного договору є сукупність здійснюваних організатором подорожі юридичних та фактичних дій з надання послуг туристу по організації та проведенню подорожі за межі країни його громадянства (постійного перебування). Всі дії з обслуговування туриста, здійснювані організатором подорожі, є взаємопов'язаними та являють єдиний процес, правове регулювання якого є найбільш доцільним на основі одного, а не декількох договорів.

Іншою особливістю даного договору є широке залучення, крім організатора подорожі та туриста, третіх осіб. Система договірних зв'язків у міжнародних туристичних відносинах на цьому рівні будується таким чином, що виконання зобов'язання, яке випливає з договору туризму буде здійснювати не організатор подорожі, а третя особа, на яку покладено виконання. Власне ще до укладання договору туризму відомо, що виконання буде здійснювати не зобов'язаний контрагент, а інша особа.

Причини такого неспівпадання договірних суб'єктів з суб'єктами виконання зобов'язань криються в існуючій, внаслідок природи туристичних відносин, неподільності їх виробництва та споживання, неможливості транспортування та зберігання тощо.

Однак слід підкреслити, що покладання виконання зобов'язання з надання туристичних послуг на третю особу не є юридичним фактом, який породжує правовідносини між туристом та виконавцем. Третя особа, приймаючи участь у виконанні зобов'язання, юридично не замінює організатора подорожі.

Саме тому вона не вступає у правовідносини з клієнтом (туристом), а лише фактично виконує певні дії, зобов'язання здійснити які взяв на себе боржник. Не знаходячись у правовому зв'язку з туристом, третя особа вступає з ним лише у фактичні відносини надання туристичних послуг.

Особливістю правового регулювання міжнародних туристичних відносин є те, що при покладанні виконання власного договірного обов'язку на третю особу, організатор подорожі не вибуває з правовідносин з туристом, а залишається зобов'язаним перед ним за договором до повного виконання зобов'язання. Третя особа не стає суб'єктом основного зобов'язання та не несе перед туристом жодних зобов'язань. Для неї зобов'язання виникають на підставі договору укладеного з організатором подорожі, який в цьому випадку виступає перед третьою особою в якості замовника (клієнта).

Предмет договору туризму – туристична послуга – є родовою ознакою для відмежування його від інших зобов'язань, не пов'язаних з наданням послуг. Критерій відмежування договору туризму від зобов'язань за іншими, суміжними договорами предметом яких є теж надання послуг з надання послуг доцільно шукати у змісті зобов'язальних відносин.

Так, при виконанні договору туризму організатор подорожі вступає у правовідносини з третіми особами практично завжди від свого імені. У договорі доручення, навпаки, повірений завжди діє лише від імені довірителя. Однак різниця між даними договорами більш суттєва. Свідченням цього є той факт, що низка положень договору доручення не може бути застосована до відносин за договором туризму.

Відповідно до загальних положень договору доручення довіритель та повірений мають право в будь-який момент відмовитись від договору. Це обумовлено тем, що договір доручення тісно пов'язаний з особою повіреного та довірителя, ґрунтується на особистій довірі. Організатор подорожі не має права односторонньої відмови від виконання покладених на нього обов'язків.

Кочіашвілі А.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Пальченкова В.М., д.ю.н., професор

РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ ЗАСУДЖЕНИХ НЕПОІНОЛІТНІХ У СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

Досліджуючи практику кримінально-виконавчої діяльності США щодо неповнолітніх засуджених постає необхідність у з'ясуванні перспективних напрямків, методів та прийомів розв'язання проблем пов'язаних з ресоціалізацією та недопущення рецидиву серед неповлітніх.

Першим законодавчим актом США став Акт про створення суду для неповнолітніх (The Illinois Juvenile Court Act, 1899 року). Метою акту була в першу чергу реабілітація та адаптація в суспільстві неповнолітніх правопорушників.

Заходи виправно-виховного характеру, що застосовуються до неповнолітніх правопорушників, виконуються у спеціальних установах. Дані заходи прийнято називати не позбавленням волі, а «інституалізацією», під якою розуміється примусове поміщення неповнолітніх правопорушників у спеціальні установи. На даний час в США розроблена певна система виправних установ для неповнолітніх, серед них, дисциплінарні виправні центри, учбові табори, реабілітаційні центри, притулки, пенітенціарні центри тощо. Метою цих закладів є надання можливості перевиховання неповнолітніх засуджених та захист суспільної безпеки від протиправних посягань з боку девіантної молоді.

Арешт неповнолітнім призначається на строк, не менший ніж три місяці, але здебільшого переважає застосування невизначених строків, що певною мірою свідчить про прагнення законодавстця і практики пристосувати покарання меті виправлення. Спочатку неповнолітні потрапляють до класифікаційних (спостережно-розподільних центрів), у яких перебувають три-чотири тижні. Їх справи вивчаються спеціальною комісією, за результатами висновків якої засуджені направляються в ту чи іншу установу.

Процес перевиховання девіантної молоді починається з моменту прийому юних правопорушників в пенітенціарні установи і здійснюється протягом усього періоду їх перебування в ув'язненні і триває після звільнення у вигляді наставництва і консультацій, що надаються соціальними службами, офіцерами служби пробації та нагляду за умовно-звільненими.

Протягом перших двох тижнів перебування в пенітенціарній установі юнаки та дівчата проходять діагностичне медичне і психологічне обстеження з метою виявлення особливих потреб, включаючи залежність від психоактивних речовин, а також з метою виявлення прогалин в освіті і професійних здібностей.

За результатами всебічного обстеження складається план поточного контролю та його реалізації. За загальноприйнятим стандартом за одним куратором може бути закріплено не більше двадцяти п'яти підлітків, які перебувають в ув'язненні.

США є світовим лідером за кількістю ув'язнених в тюрмах. Рівень арешту серед неповнолітніх за всі злочини досягнув свого найвищої цифри у 1996 р., а потім почав скорочуватися скоротилась до 70% у 2016 р.

У разі якщо неповнолітня особа не показала результату від заходів виправно-виховного характеру, її можуть перевести до дорослої в'язниці у залежності від тяжкості вчиненого нею злочину.

В Сполучених Штатах Америки соціальна робота з неповнолітніми правопорушниками, які перебувають в ув'язненні, націлена, перш за все, на забезпечення ресоціалізації та соціальної адаптації неповнолітніх. Умовою ефективності реабілітаційного впливу на молодь є координована взаємодія між зацікавленими відомствами, яка дає можливість здійснювати виховання і перевиховання поступово, на кожному етапі контакту підлітка з правоохоронними органами, перетворюючи його в продуктивного члена суспільства, і системно, маючи можливість впливати на всі фактори і рівні соціального формування особистості. У здійсненні процесу реабілітації неповнолітніх правопорушників американські правоохоронні органи покладаються не тільки на властиві їм повноваження і можливості, але і задіють для цього фінансові та кадрові ресурси всієї системи ювенальної юстиції.

Кочіашвілі М.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Пальченкова В.М., д.ю.н., професор

ВИПРАВНІ УСТАНОВИ ДЛЯ НЕПОВНОЛІТНІХ У ШВЕЙЦАРІЇ

Однією із найважливіших проблем в усьому світі є запобігання здійсненню злочинів неповнолітніми. Швейцарія приділяє значну увагу неповнолітнім засудженим.

Кримінально-виконавче право Швейцарії щодо неповнолітніх засуджених ґрунтується на положеннях Конвенції ООН про права дитини. Швейцарія підписала Конвенцію в 1997 р. До прийняття конвенції у законодавстві Швейцарії були прийняті обмеження: щодо заборони застосування вищої міри покарання стосовно дітей.

У Швейцарії кожен кантон самостійно встановлює правила виконання покарань.

Окремих ювеніальних судів не існує у Швейцарії, злочини молодих людей у віці від 15 до 18 років розглядаються звичайними судами за тією ж процедурою за якою і дорослі, але вироки по даним справам виносяться більш м'якими.

З 2007 р. у Швейцарській Конфедерації діє окремий Закон про установи для неповнолітніх. На першому плані в цих установах є захист і виховання неповнолітніх. Неповнолітні злочинці містяться в виховних будинках, де на кожну неповнолітню особу доводиться один вихователь. При винесенні вироку суддя звертає увагу не на характер вчиненого злочину, а на особистість неповнолітнього, на профілактику рецидиву злочину.

Позбавлення волі неповнолітнього – крайній захід. Місце відбування покарання визначає суддя, разом з цим призначаються психотерапевтичні програми, обов'язкові для проходження. За умови проходження призначених програм комісія розглядає можливість дострокового звільнення.

Терміни, які призначаються для відбування покарання неповнолітнім, – від 1 до 4 років.

Слід одразу відзначити, що у Швейцарії відсутні тюрми для неповнолітніх дітей. Правопорушники цього віку поміщуються у спеціальні виправні установи, що мають освітнє спрямування. Разом із цією категорією осіб у названих закладах перебувають інші діти, вилучені з різних причин з родини, а також діти, що залишилися без батьківської опіки.

Лише у виняткових випадках, коли неповнолітня особа є вкрай небезпечною для суспільства, вона не направляється до освітньої установи, а розміщується в окремому відділенні тюрми для дорослих.

Основним принципом, яким керується ювенальна юстиція Швейцарії, є ставлення до правопорушника як до жертви життєвих обставин і неправильного виховання.

Перше місце займають заходи виховного та педагогічного впливу на неповнолітнього злочинця, а не його покарання.

Позбавлення волі в Швейцарії може бути призначено лише неповнолітнім старше 15 років. Система виховних заходів і підходів до практики позбавлення волі неповнолітніх в Швейцарії показує, що вона дотримується рекомендації і які передбачені міжнародних документах щодо тюремного ув'язнення неповнолітніх правопорушників.

Розроблені програми в виправних установах Швейцарії дозволяють вивчити особистість підлітка, яка вчинила злочин, і пропонують шляхи його виховання, професійної підготовки та соціальної реабілітації.

Крємнєв В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Слабко С.М., к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ СИСТЕМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

У розбудові правової держави особлива роль належить правоохоронним органам. У зв'язку з європейською інтеграцією України, що передбачає забезпечення ефективного функціонування інститутів, які гарантуватимуть верховенство права, додержання прав і свобод людини і громадянина, їх ефективний захист, правоохоронні органи переживають процес реформування, бо їх система та діяльність не відповідають реальним і потенційним загрозам національній безпеці.

На відміну від інших систем державних органів, система правоохоронних органів не має традиційної організаційної побудови як, наприклад, система органів виконавчої влади, а являє собою цілісну сукупність, системоутворюючим чинником якої є не структурний (організаційний), а функціональний критерій – безпосередньо правоохоронна діяльність, що визначено їх спільним функціональним призначенням, яке полягає, головним чином, в охороні та захисті права. Саме тому системоутворюючим чинником правоохоронних органів є правоохоронна діяльність, для здійснення якої держава і створює правоохоронні органи.

До того ж у правовому полі відсутнє визначення понять «правоохоронний орган», «правоохоронна діяльність». Основний закон нашої держави лише в одному місті використовує поняття «правоохоронний орган», коли у ч. 3 ст. 17 встановлює, що спеціальне завдання щодо забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону покладається на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом. У коментарі до цієї статті, підготовленому Інститутом законодавства Верховної Ради України, до правоохоронних органів автори відносять: Службу Безпеки України, внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України, поліцію та деякі інші державні структури. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» дає неповний перелік органів, які для цілей цього Закону вважаються правоохоронними. Аналізуючи інформацію щодо системи правоохоронних органів із наукової, навчальної літератури, публікацій фахівців у галузі права, державного управління, політології, робимо висновок, що немає єдиної позиції у вчених та практиків. В узагальнюючому вигляді правоохоронними органами в Україні можна вважати наступні органи, або їх підрозділи, що здійснюють правоохоронні функції: суд; органи прокуратури; органи внутрішніх справ; органи служби безпеки; антикорупційні органи (НАБУ, НАЗК, Нацагентство з повернення активів…); Військова служба правопорядку у Збройних Силах України; Служба зовнішньої розвідки України; митні органи; органи охорони державного кордону; органи Державної податкової служби (у тому числі підрозділи податкової міліції органів Державної податкової служби); органи і установи виконання покарань; слідчі ізолятори; органи Державної фінансової інспекції; органи рибоохорони; органи державної лісової охорони; Антимонопольний комітет України; Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку; Управління державної охорони України; Державна санітарно-епідеміологічна служба; Державна екологічна інспекція; Державна інспекція ядерного регулювання України; органи захисту прав споживачів; Державна архітектурно-будівельна інспекція України; нотаріат; виконавча служба; адвокатура.

Отже, є нагальна потреба у прийнятті Закону України «Про правоохоронні органи України» із визначенням базових понять; системи правоохоронних органів; правових засад управління цією системою; форм і засобів взаємодії правоохоронних органів між собою, з органами публічної влади, громадськими організаціями, населенням; загальних положень щодо правового статусу, відповідальності тощо та бланкетних норм, які відсилають до спеціального законодавства.

Кравченко Д.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гороховська О.В., к.ю.н., доцент

ПРЕДСТАВНИЦТВА ДЕРЖАВ ПРИ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Основні права держави стосовно міжнародних організацій мають позитивно-правову основу. Право на участь в діяльності міжнародних організацій є різновидом права на участь у міжнародних відносинах. Воно включає право на створення міжнародної організації, право на членство в міжнародній організації та право підтримувати відносини з міжнародною організацією. З права на членство випливають інші права.

Держава в міжнародній організації може бути представлена постійним представництвом або місією спостерігачів. Їх правовий статус визначається, перш за все, положеннями статуту цієї організації, нормами Віденської конвенції про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р., угодами про привілеї та імунітети організації й іншими документами.

Кодифікація інституту постійних представництв держав при міжнародних організаціях відбувалась дуже повільно, що можна пояснити складнощами, пов'язаними з різноманітністю міжнародних організацій, а саме: з масштабами їх діяльності, метою і характером, організаційною структурою, членством, формами впливу на держави-члени. Після численних дискусій КМП ООН зосередила зусилля на проведенні кодифікаційних робіт з питань статусу, привілеїв та імунітетів постійних представництв держав при міжнародних організаціях, а також делегацій, які прямують до їх органів або на конференції, які проводяться цими організаціями.

Постійні представництва при міжнародних організаціях можуть відкривати тільки держави – члени таких організацій. Держави, що не є членами таких організацій, але заінтересовані в їх діяльності, можуть мати при них постійні місії спостерігачів, якщо це допускається установчими документами організацій.

Відкриття при міжнародній організації постійного представництва є правом держави, а не її обов'язком, оскільки таке право випливає з об'єктивного права на представництво в міжнародних відносинах.

Правові основи інституту постійних представництв при міжнародних організаціях були закладені ще в Статуті ООН у повоєнний період та інших міжнародно-правових актах. Сьогодні головним міжнародно-правовим документом, який регламентує діяльність постійних представників та постійних представництв держав при міжнародних організаціях, делегацій та спостерігачів в органах та на конференціях, які скликаються міжнародною організацією чи під її егідою, є Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах із міжнародними організаціями універсального характеру від 14 березня 1975 р. Будь-яка регіональна або субрегіональна організація у відносинах з державами-членами та при їхній згоді може застосовувати положення Конвенції 1975 р.

До міжнародно-правових документів, які врегульовують окремі протокольні питання в діяльності міжнародних організацій, можна віднести Конвенцію про привілеї та імунітети ООН (1946 р.), Генеральну угоду про привілеї та імунітети Ради Європи (1949 р.), Протокол про привілеї та імунітети Європейських співтовариств (1965 р.) тощо.

Як і в конвенціях про дипломатичні та консульські зносини (відповідно, Відень, 1961, 1963 р.), Віденська конвенція 1975 р. про представництво держав у їхніх відносинах із організаціями універсального характеру привілеї та імунітети поділяє на дві групи: привілеї та імунітети самих органів зовнішніх зносин за кордоном і привілеї та імунітети співробітників цих органів.

Лебедєва В.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гороховська О.В., к.ю.н., доцент

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ #СТОПНАСИЛЬСТВО НА ФОРМУВАННЯ НУЛЬОВОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ УКРАЇНЦІВ ДО ЯВИЩА ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА

Насильство виступає одним з головних порушень прав людини, яке не обмежується рамками певних соціальних або політичних систем. Гендерно зумовлене насильство підриває гідність, безпеку та здоров'я своїх жертв, а також має вагомі суспільні наслідки, які вимірюються не тільки нематеріальними, а й грошовими та трудовими витратами.

На Україні гендерно зумовлене насильство відноситься до однієї з самих болючих та комплексно-складних для вирішення, але найбільш актуальних проблем. Обумовлений гендерними стереотипами та звичною дискримінацією, рівень насильства в останні роки не тільки не зменшився, а навіть виріс через дифузію насильства з початком бойових дій на Сході України та популяризацію насильства, як методу вирішення проблем.

Реальна кількість випадків насильства залишається прихованою через культуру мовчання. За даними Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй, в Україні на рік орієнтовно 1,8 мільйона жінок страждає від фізичного насильства, і тільки 10-15% усіх постраждалих звертається за допомогою. Крім того значна кількість громадськості визначає насильство лише як фізичне знущання над жертвою або сексуальне насильство, залишаючи поза увагою такі розповсюджені види насильства, як психологічне та економічне насильство.

Завданнями всеукраїнський інформаційної кампанії Міністерства Юстиції #СтопНасильство, яка була запроваджена в 2018 році в спільно з Міністерством Соціальної політики, національною поліцією та іншими урядовими та неурядовими організаціями стали:

1. Підвищення обізнаності громадськості щодо насильства: тлумачення термінів «насильство» та «домашнє насильство», визначення видів насильства, визначення осіб, які підпадають під дію Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».
2. Роз'яснення алгоритму дії у випадку насильства, який захист гарантовано постраждалим, як отримати терміновий заборонний чи обмежувальний приписи.
3. Інформування про види допомоги, на яку можуть розраховувати жертви домашнього насильства, можливість отримання правової допомоги, існування гарячих ліній повідомлення про випадки насильства, роботу мобільних бригад соціально-психологічної допомоги, тимчасових притулків та кризових центрів.
4. Підвищення рівня довіри до працівників поліції, адвокатів, суддів та соціальних служб.
5. Зміна соціальних норм толерантності до насильства серед громадськості.

Команда фахівців розробила нову концепцію інформаційної кампанії #СтопНасильство з урахуванням цільової аудиторії, інформаційної направленості та передових інтернет технологій. Крім звичайного розповсюдження печатної продукції (буклети, брошури, листівки) та розміщення зовнішньої реклами, співробітники територіальних управлінь юстиції, соціальних служб та центрів правової допомоги проводять вуличне консультування, відкриті уроки в школах та гімназіях, квести для дітей та молоді. Альтернативними інформаційними каналами стали: відкриті сторінки Facebook, Instagram, Twitter, онлайн та оффлайн комунікації, робота з медіа, залучення лідерів думок.

Врешті решт метою інформаційної кампанії Міністерства Юстиції #СтопНасильство стає формування нульової толерантності українців до явища гендерно зумовленого насильства. Це означає, що держава та суспільство мають бути небайдужими та нетерпимими до проявів насильства, а жертви кривдників (або свідки події) не мають соромитися говорити про випадки жорстокості та звертатися по допомогу.

Лемішко А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гороховська О.В., к.ю.н., доцент

ОФШОРНІ ФІНАНСОВІ ЦЕНТРИ

Правове визначення терміну офшорний фінансовий центр не було вироблено або запропоноване, але були сформульовані основні ознаки, їм властиві, наприклад:

1) максимально спрощена процедура реєстрації компанії, що утворюється. Не підлягають розголошенню особистості власників фірми. Розкриття їхніх імен може вимагатися лише у випадку початку розслідування за фактом здійснення кримінального злочину (шахрайство, незаконна торгівля зброєю, наркотиками тощо). Однак і в цьому випадку є певні гарантії.

Наприклад, існують системи банківських рахунків, при яких банкір не знає свого клієнта. Таким є застосовуваний у Японії рахунок з печаткою «натсу-ін», при користуванні якою ідентифікація вкладника виконується за допомогою його особистої печатки. Його аналог в Австрії – система рахунків за назвою «Ueberbringer Sparbucher», при якій використовуються спеціальні документи для видачі вкладу на пред'явника. До того ж, банківська таємниця жорстко охороняється, за розголошення банківської інформації встановлюються вагомі штрафи й навіть кримінальна відповідальність (наприклад у Панамі до 6 років позбавлення волі).

2) у деяких офшорних зонах можуть випускатися акції на пред'явника зареєстрованої компанії. Це забезпечує анонімність справжніх власників офшорних компаній. В офшорних зонах немає обмежень на вивіз валюти. Фірми можуть вільно відкривати депозити в будь-якій валюті в яких-небудь банках. Вони мають право робити й одержувати платежі в будь-якій валюті без жодних обмежень;

3) більшість країн «податкового раю» не вважають кримінальним злочином порушення податкового, валютного і митного законодавства.

Від фірм, розташованих в офшорних зонах, не потрібно надання бухгалтерських звітів і податкових декларацій. Єдиною формою звітності є щорічний фінансовий звіт. Зовнішні аудитори діють далеко не у всіх офшорних зонах. Рахунки фірм можуть бути перевірені ними тільки за рішенням власників;

4) засновуючи офшорну компанію в одній з численних юрисдикцій, комерційні компанії реалізують своє право платника податків вибрати будь-які припустимі законом методи для зменшення податкових зобов'язань, звільнення від митних тарифів, валютного контролю, експортних і імпортних квот;

5) в офшорних зонах пільговий режим визначається також відсутністю валютних обмежень, мит і зборів для інвесторів, а також низьким рівнем статутного капіталу. Найчастіше він просто декларується, а мінімальний розмір, як правило, не встановлюється.

6) процедура керування фірмою гранично спрощена.

На підставі визначень, критеріїв, позицій, виявлених різними міжнародними організаціями, можна вивести наступне визначення офшорного фінансового центра.

Офшорний фінансовий центр (офшор) – це частина території держави (або навіть вся територія держави), у межах якої, відповідно до застосовного національного права, реєструються компанії іноземних резидентів, яким надається право ведення на пільгових (податкових, адміністративних, валютних і інших) умовах торгівельних, фінансових і інших комерційних операцій, а також пільгові податкові переваги, якими користуються фізичні особи з метою зниження податкового тягаря або для захисту власності від претензій третіх осіб. Компанія, зареєстрована в офшорному фінансовому центрі, найчастіше платить тільки реєстраційні збори або істотно більш низькі податки у порівнянні з податками поза офшорним фінансовим центром.

Литвиненко В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Пальченкова В.М., д.ю.н., професор

МІНІМАЛЬНІ СТАНДАРТНІ ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ З УВ'ЯЗНЕНИМИ

Найбільш детально спеціальні загальносвітові стандарти щодо до позбавлення волі викладено в Мінімальних стандартних правилах поводження з ув'язненими. Їх попередником були (Стандартні мінімальні правила поводження з ув'язненими, рекомендовані урядам на Асамблеї Ліги Націй ще у 1934 р.) У міжнародному масштабі ці правила залишалися без змін до кінця Другої світової війни. Прийняття в 1943 р. Загальної декларації прав людини дало поштовх у напрямку до більш гуманних і прогресивних принципів політики покарань, що випливають із демократичної переорієнтації та відновлення суспільства. У 1949 р. Організація Об'єднаних Націй скликала свій орган міжнародних фахівців у галузі пенітенціаристики, які і рекомендували переглянути Мінімальні стандартні правила поводження з ув'язненими, розроблені під егідою Ліги Націй.

Проект нових Правил було прийнято на Першому конгресі ООН щодо проблем запобігання злочинності та поводження зі злочинцями 30 серпня 1955 р. На всіх наступних конгресах ООН Мінімальним стандартним правилам поводження з ув'язненими і їх застосуванню приділялася значна увага з метою поширення на всі можливі сфери тюремного ув'язнення. У 1957 р. правила були схвалено Економічною і Соціальною радою ООН. Сьогодні Мінімальні стандартні правила поводження з ув'язненими є одним з найбільш повних і докладних міжнародних документів, що визначає основи поводження з особами, позбавленими волі. Вони містять 95 розгорнутих статей.

У 1984 р. Економічна й Соціальна Рада ООН схвалила Процедури ефективного виконання Мінімальних стандартних правил. Процедури визначають необхідні дії, які слід здійснити для реалізації Правил: прийняття Правил всіма державами; втілення Правил у національному законодавстві та в інших положеннях; надання мінімальних стандартних правил у розпорядження всіх осіб, особливо в розпорядження по-

садових осіб із підтримки правопорядку та персоналу виправних установ; доведення Мінімальних пенітенціарних правил до відома всіх ув'язнених при їх прибутті до відповідних установ і у період ув'язнення; інформування державами один раз на п'ять років Генерального секретаря ООН про стан тюремної системи держави.

Дотриманню міжнародних, а також національних, правил поводження з ув'язненими можуть сприяти регулярні, компетентні й інтенсивні інспекції, за умови, що їх результати не будуть ігноруватися, а за їх підсумками відповідними органами буде вжито належних заходів. Наслідками інспекції може також бути реакція громадськості та політиків на звіти, опубліковані інспекційною комісією. Така реакція часто виявляється дуже ефективною для забезпечення дотримання правил.

Інспекції, проведені компетентними людьми, які відзначають¬ся високими особистими якостями, є безумовно важливим інструментом забезпечення гарантій серйозних зусиль до максимально можливого виконання правил і досягнення цілей установи. Правило 55 Мінімальних стандартних правил поводження з ув'язненими категорично вимагає проведення інспекцій: «Пенітенціарні установи і служби повинні підлягати регулярній інспекції з боку кваліфікованих і досвідчених інспекторів, при-значуваних компетентною владою. Інспектори повинні, зокре¬ма, переконуватися в тому, що управління в місцях ув'язнення здійснюється відповідно до діючих законів і розпоряджень і що їх робота відповідає завданням, поставленим перед пенітенціарними та виправними службами».

Однак, яким би важливим не було проведення інспекцій, вони є єдиним засобом, що гарантує виконання правил.

Максимова Є.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Лисенко Т.В., к.ю.н., доцент

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД МОДЕЛЕЙ ВЗАЄМОВІДНОСИН НОРМОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Дослідження нормотворчої діяльності органів державної влади й місцевого самоврядування потребує визначення напрямів, сфер і форм їхньої взаємодії, загальнотеоретичної характеристики ситуацій взаємодії та пошуку оптимальної моделі взаємодії, тому дана тема є актуальною.

Метою є дослідження вітчизняного й зарубіжного досвіду та аналіз наукових джерел, присвячених проблемі взаємовідносин органів державної влади й місцевого самоврядування, адже у світовій практиці існує сім основних моделей їхніх взаємовідносин, а саме: модель партнерства, фундатор – Дж. Ст. Мілль (Нідерланди, США, Швейцарія); агентська модель (Німеччина, Франція, Італія, Португалія); модель взаємозалежності, прихильники – Р. Роде Т. Бйорн; дуальна модель, прихильник – Р. Штобер, (Великобританія, Ірландія); модель розділеної ієрархії, прихильник – Д. Ліман (Данія, Фінляндія, Норвегія, Швеція, Чехія, Угорщина); субсидіарна модель; комплексна модель. Модель партнерства.

Модель взаємозалежності, фундатором якої є англійський учений Р. Роде, який уважає, що відносини центральних і місцевих органів влади характеризуються як взаємозалежністю, так і певним рівнем їхньої незалежності, й визначаються реальним владним потенціалом сторін, засобами тиску і наявними ресурсами (насамперед, фінансовими), які є в їхньому розпорядженні [4, с. 97–108], тому відображаються більш рівноправні відносини центральної та місцевої влади, ніж агентська модель.

Субсидіарна модель, яка сформувалася в Німеччини в часи приходу до влади християнських демократів, які в публічному управлінні дотримувалися відомого принципу, висунутого римським Папою Пієм XI: «Суспільство не має права позбавити людину й перейняти на себе те, що вона здатна зробити за власною ініціативою, своїми зусиллями; несправедливо також переводити на більші та вищі спільності те, що можуть виконувати, здійснювати малі й супідрядні громадські об'єднання; це завдає шкоди і збитків суспільному порядку. Будь-яка суспільна діяльність є не тільки в очах людей, але й за своєю сутністю субсидіарною: вона має підтримувати членів соціуму й не може руйнувати або ж поглинати їх особистість» [6, с. 149].

Існують й інші моделі взаємовідносин органів державної влади й місцевого самоврядування, зокрема комплексна модель (Г. Чапала), в основі якої знаходиться спектр інтересів територіальної громади, які по-різному співвідноситься з державними інтересами (суперечать, співпадають, є нейтральними) [8, с. 13]. Аналіз зазначених вище моделей взаємовідносин органів державної влади й місцевого самоврядування свідчить, що кожна з них має свої переваги й недоліки, а доцільність впровадження певної моделі зумовлюється низкою об'єктивних і, певною мірою, суб'єктивних чинників .

Ураховуючи сучасний стан розвитку України й чинне законодавство вважаємо, що оптимальною моделлю взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування є партнерська модель, яка уможливлює поєднання інтересів органів державної влади й органів місцевого самоврядування, створення певного консенсусу, суспільної злагоди в суспільстві. Саме тому, науково обґрунтованою і практично доцільною є децентралізація державної влади, передача центром окремих повноважень місцевому самоврядуванню. Визнання більш широкої самостійності органів місцевого самоврядування у вирішенні питань, що входять до їхньої компетенції, не суперечить можливості їхньої взаємодії чи здійснення контролю у визначених питаннях з боку органів державної влади за їхньою діяльністю в цілому й у сфері нормотворчої діяльності зокрема.

Література

1. Скрипнюк В. Демократизація державної влади і проблеми становлення системи місцевого самоврядування в Україні / В. Скрипнюк // Вісник Академії правових наук України. – 2008. – № 4 (55). – С. 44-56.

2. Матвієнко А. С. Місцеве врядування у зарубіжних країнах: досвід для України / А. С. Матвієнко // Держава і право. – 2008. – Вип. 42. – С. 190–194.

3. Local Government in Europe: Trends and Developments / Ed.R.Batley, G. Stoker. – Houndmills : Macmillan, 1991. – XIV. – 239 p

4. Stober R. Kommuna1recht / R. Stober. – Heide1berg : Mu11er, 1987. – 313 p.
5. Поповски В. Местное самоуправление в Республике Македонии / В. Поповски // Вестник Московского университета. Серия 11 : Право. – 1999. – № 12. – С. 79-87.
6. Чапала Г. В. Місцеве самоврядування в системі публічної влади: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 / Г. В. Чапала. – Х., 2004. – 20 с

Максимова К.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Пальченкова В.М., д.ю.н., професор

МІНІМАЛЬНІ СТАНДАРТНІ ПОВОДЖЕННЯ З В'ЯЗНЯМИ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Сьогодні існують усі підстави для ствердження, що Мінімальні стандартні правила разом з іншими документами, прийнятими в рамках ООН з пенітенціарних проблем, складають міжнародно-правовий інститут захисту прав людини, засудженої в умовах позбавлення волі, як елемент єдиної системи міжнародного права, єдиного міжнародного механізму їх реалізації, також відіграють значну роль у справі підвищення поваги до демократичних прав і свобод, у зміцненні миру та демократії. Ці стандарти були узгоджені міжнародною спільнотою і в їх підґрунті насамперед лежить загальна декларація прав людини.

У 1934 року Лігою Націй було схвалено ідея розробки універсальних норм, які стосуються поводження з в'язнями. Ідея була висунута Міжнародною кримінальною і пенітенціарною комісією, що підготувала збірник правил. Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями (резолюція 663 CI (XXIV) від 31 липня 1957 року), затверджені першим Конгресом. Правила відображають загальний принцип і практику поводження з в'язнями. Це є мінімальні умови, що розглядаються Організацією Об'єднаних Націй як прийнятні, і як такі, що покликані також забезпечувати захист в'язнів від поганого поводження, особливо в тому, що стосується підтримуваннядисципліни і застосування заходів щодо наведення порядку в пенітенціарних установах.

Для забезпечення цих прав міжнародні стандарти рекомендують організувати функціонування місць позбавлення волі таким чином, щоб вони були місцями, де не повинна виникати небезпека для життя, здоров'я та особистої недоторканності як позбавлених волі, так і персоналу. Умови тримання осіб засуджених до позбавлення волі, не повинні додатково до обмежень, зумовлених фактом ізоляції, обмежувати права і свободи людини і громадянина.

Позбавлені волі мають право на: життя та особисту недоторканність; здоров'я; працю; відпочинок; незастосування до них тортур чи іншого нелюдського поводження; повагу людської гідності; належні правові процедури; свободу від будь-якої дискримінації; свободу від рабства; свободу совісті та думок; свободу віросповідання; недоторканність сімейного життя; самовдосконалювання.

Мінімальні стандартні правила поводження з ув'язненими в цілому стали ядром того, що отримало міжнародне визнання як прийнятна практика в кримінально-виконавчій системі. Загальне визнання Правил міжнародними урядовими та неурядовими організаціями не означає що кожна їх норма в окремо має зобов'язуючу силу. Самі Правила виключають таке тлумачення. Різні категорії ув'язнених мають утримуватись окремо, наприклад, чоловіки і жінки, засуджені і неосудні, малолітні і дорослі.

Умови утримання ув'язнених повинні відповідати санітарно-гігієнічним вимогам. Там, де ув'язнені ночують в камерах або кімнатах, кожен повинен мати окрему камеру або кімнату. Ув'язнені мають право на чисту і пристойний одяг, постільну білизну, яка регулярно змінюється. Вище викладене дозволяє зробити висновок, що мінімальні стандартні правила поводження з ув'язненими за своїм змістом мають скоріше рекомендаційний характер, але їх врахування позитивно вплине на процедуру виправлення. Сьогодні існують усі підстави для ствердження, що Мінімальні стандартні правила разом з іншими документами, прийнятими в рамках ООН з пенітенціарних проблем, складають міжнародно-правовий інститут захисту прав людини, засудженої в умовах позбавлення волі, як елемент єдиної системи міжнародного права. Вище викладене дозволяє зробити висновок, що мінімальні стандартні правила поводження з ув'язненими за своїм змістом мають скоріше рекомендаційний характер, але їх врахування позитивно вплине на процедуру виправлення і ресоціалізації засуджених.

Максимча Б.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Пальченкова В.М., д.ю.н., прфесор

ПРОБЛЕМА СМЕРТОЇ КАРИ

За офіційним даними ООН, станом на 2017 р., більш, ніж 160 держав з 193 держав-членів ООН або вже відмінили смертну кару, або не застосовували її взагалі. У сучасному світі практично вся Європа відмовилася від застосування смертної кари, окрім Білорусі, це єдина країна у Європі, де досі діє покарання у вигляді смертної кари. За даними Міжнародної Амністії, у 2011 р. у Білорусі стратили двох осіб. Саме європейські країни раніше за інші почали відмовлятися від цього покарання. Одними з перших європейських держав, які скасували смертну кару, були Португалія (1867 р.) і Нідерланди (1870 р.).Більшість демократичних країн відмінили смертну кару лише останніми роками: Бельгія – в 1996 р.; Швейцарія – в 1992 р.; Італія – в 1994 р.; Іспанія – в 1995 р.; Великобританія – в 1998 р.; Франція – в 1981 р.; Німеччина – в 1987 р.; Греція – в 1993 р. Пізніше за інших смертну кару в Європі скасувала Албанія (2007 р.).Вступ України до Ради Європи у 1995 р. зумовив скасування такого покарання, як смертна кара.

За даними Міжнародної Амністії, у 2017 р. у світі було виконано принаймні 993 смертних вироків. Це на 4□% менше, ніж у 2016 р. (1032 вироки) та на 39□% менше, ніж у 2015 р. (1634 вироки). 2015 рік став «найкривавішим» з 1989 р. В сучасному світі смертна кара в багатьох країнах скасована на законодавчому

рівні або не використовується тривалий термін, в деяких державах зберігається як міра покарання за особливо тяжкі злочини. Проте існують країни, де смертна кара доволі широко застосовується (наприклад у КНР, Ірані та США). Слід наголосити на тому, що міжнародно-правовий мораторій на смертну кару сприяє повній реалізації та прогресивному розвитку прав людини в цілому. Об'єктивно можна сказати, що в більшості сама по собі смертна кара не виконує превентивної чи профілактичної функції у сфері боротьби зі злочинністю. Скасування смертної кари у Східній і Західній Європі привело до того, що в багатьох країнах набагато більше злочинців засуджуються до довічного позбавлення волі. Ця тенденція особливо помітна у Великобританії, де засуджених до довічного позбавлення волі більше, ніж у всіх інших західноєвропейських країнах разом взятих. Якщо 30 років тому у Великобританії було 730 осіб, які відбували довічне позбавлення волі, то сьогодні їх більше 4500. У Канаді, Швеції також набагато зросла кількість засуджених до довічного позбавлення волі.

Після закінчення Другої світової війни в світі з кожним роком все чіткіше спостерігається тенденція до скорочення застосування і повної відміни смертної кари. Важливу роль в цьому зіграли норми ст. 3 і 5 Загальної декларації прав людини, прийнятої Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року, які передбачають, що кожна людина має право на життя і що ніхто не може бути піддано катуванню або жорстокому, нелюдському та такому, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Зазвичай у демократичних країнах смертній карі передує доволі тривалий судовий процес на різних рівнях судової системи, обвинуваченому надаються широкі можливості для подачі апеляцій. Подекуди час між винесенням вироку та його виконанням (або помилуванням, або природною чи іншою смертю засудженого) обчислюється роками чи навіть десятиліттями. Наприклад, громадянин Сполучених Штатів Америки Джек Олдерменбув засуджений до смерті за вбивство своєї дружини 14 червня 1975 року коли йому було 24 років, а вирок суду був реалізований лише 16 вересня 2008 року в віці 57 років, більш ніж через 33 роки.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що проблема смертної кари – багато аспектна проблема, кожний підхід до її розв'язання – політичний, моральний, правовий, релігійний та психологічний – викриває різні шари суспільної свідомості, переслідує свою власну мету, використовує свою аргументацію. Вивчаючи дану проблематику, можна на далі розширеної вивчати та аналізувати суть покарання смертної кари в різних країн, та правових системах світу.

Малиночка Д.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гамбург Л.С., к.ю.н., доцент

ОЗНАКИ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Міжнародні організації – явище в громадському житті не нове. Вони мають місце в розвитку людського суспільства впродовж тисячоліть.

Проте тільки в останні століття, й особливо з утворенням ООН, міжнародні організації стали відігравати все більш помітну роль у розвитку міжнародних відносин.

Різноманітна й активна міжнародна діяльність міжнародних організацій, їх чисельний ріст і обумовлена цими чинниками необхідність розвитку міжнародно-правового регулювання їхньої діяльності сприяли утворенню в системі сучасного міжнародного права нової його галузі – права міжнародних організацій.

Беручи до уваги, те, що міжнародні організації за своєю юридичною природою є суб'єктами сучасного міжнародного права похідного характеру (тобто, вторинними), підкреслимо, що вони являють собою об'єднання держав, створені ними в повній відповідності до вимог міжнародного права, а значить, тільки на основі міжнародного договору, для вирішення якихось конкретних завдань.

Розкриваючи це поняття, відзначимо, що правомірно створені організації повинні відповідати таким ознакам:

– у створенні організації беруть участь, як правило, тільки суверенні держави;
– організація створюється у повній відповідності до міжнародного права;
– організація створюється, як правило, на основі міжнародного договору (відомі факти створення міжнародних організацій на основі резолюцій інших організацій, зокрема ООН);
– організація створюється з метою вирішення конкретних завдань;
– організація має систему постійно діючих органів;
– організація володіє визначеним її засновниками обсягом міжнародної правосуб'єктності.

У питанні про класифікацію міжнародних організацій у літературних джерелах ясності немає. Зазвичай їх диференціюють за такими ознаками:

– юридична природа організацій;
– масштаб діяльності організацій;
– предмет діяльності організацій.

Беручи це до уваги, міжнародні організації класифікуються як:

а) міжнародні універсальні організації: ООН, Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ), Міжнародна морська організація (ММО), Міжнародний союз електрозв'язку (МСЕ), Всесвітній поштовий союз (ВПС) та інші;

б) міжнародні організації регіонального характеру: Ліга арабських держав (ЛАД), Організація африканської єдності (ОАЄ), Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), Організація американських держав (ОАД) та ін., міжнародні неурядові організації (хоча вони і не с суб'єктами міжнародного права, але їх дуже багато і вони суттєво впливають на розвиток міжнародних відносин).

Марусенко Ю.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гамбург Л.С., к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПІДВІДОМЧОСТІ СПОРІВ МІЖНАРОДНОМУ КОМЕРЦІЙНОМУ АРБІТРАЖУ

Виходячи з обраного Україною євроінтеграційного вектора розвитку, актуальними є дослідження правового регулювання різноманітних відносин у праві країн ЄС, міжнародному праві та гармонізації (адаптації) національного законодавства. Практика останніх років свідчить: сфера правовідносин, що входять до компетенції міжнародного комерційного арбітражу, постійно розширюється, бо для суб'єктів цих відносин механізм роботи Міжнародного комерційного арбітражного суду є більш зрозумілим і прийнятним, ніж механізм роботи національних судів.

Підвідомчість спорів міжнародному комерційному арбітражу визначена у національному законодавстві п. 2 ст. 1 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» від 24.02.1994 р.: спори з договірних та інших цивільно-правових відносин, що виникають при здійсненні зовнішньоторговельних та інших видів міжнародних економічних зв'язків, якщо комерційне підприємство хоча б однієї із сторін знаходиться за кордоном, а також спори підприємств з іноземними інвестиціями і міжнародних об'єднань та організацій, створених на території України, між собою, спори між їх учасниками, а так само їх спори з іншими суб'єктами права України. Тобто виділені два критерії підвідомчості: певний предмет спору і наявність іноземного елементу.

Що стосується винятків, то прямих формулювань вказаний закон не містить, лише у п. 4 ст. 1 закріплена норма: цей Закон не зачіпає дії будь-якого іншого Закону України, в силу якого певні спори не можуть передаватися до арбітражу або можуть бути передані до арбітражу тільки згідно з положеннями іншими, ніж ті, що є в цьому Законі. Проте, прямі виключення справ зі сфери третейського судочинства передбачені ст. 12 Господарського процесуального кодексу України (ГПК) і ст. 6 Закону України «Про третейські суди». Ст. 12 ГПК України визначає справи, підвідомчі господарським судам, і відповідно зазначає, які спори з підвідомчих господарським судам не можуть бути передані на вирішення третейського суду. Але якщо в ч. 4 ст. 1 Закону «Про третейські суди» чітко зазначено, що дія цього Закону не поширюється на міжнародний комерційний арбітраж, то сфера дії ст. 12 ГПК України (лише внутрішні третейські суди чи і міжнародний комерційний арбітраж) залишається невизначеною, адже, незважаючи на наявність чітко вираженої тенденції до ототожнення понять «третейський» та «арбітражний» суд у науковій доктрині, законодавче регулювання цих понять суттєво відрізняється, насамперед через відмінність суб'єктного складу відносин, що становлять предмет цих інститутів. Також відповідно до ч. 2 ст.12 ГПК України не можуть бути передані сторонами на вирішення третейського суду спори про визнання недійсними актів, а також спори, що виникають при укладенні, зміні, розірванні та виконанні господарських договорів, пов'язаних із задоволенням державних потреб, та певні спори між господарським товариством і його учасником.

Отже, норми національного законодавства щодо підвідомчості спорів міжнародному комерційному арбітражу мають бути узгоджені. Вважається, що у законодавчих текстах слід уникати неюридичних конструкцій, нечітких формулювань і т. п. («не зачіпає дії»), що приводить до неоднозначного тлумачення, спроб «обійти закон» тощо. Тому у Законі України «Про міжнародний комерційний арбітраж» слід передбачити норму, що у міжнародному комерційному арбітражі не розглядаються спори, підвідомчі господарським судам та третейським судам.

Ніколаєва О.Є.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гамбург Л.С., к.ю.н., доцент

ІНСТИТУТ КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИН У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ: ПРОБЛЕМА ГАЛУЗЕВОЇ ПРИНАЛЕЖНОСТІ

Розвиток в Україні ринкових відносин, її прагнення до міжнародної інтеграції актуалізують питання адаптації національної доктрини права до міжнародної. Саме із застосуванням ринкових механізмів фахівці пов'язують відродження корпоративних відносин.

Щодо теоретичного обґрунтування цього поняття вітчизняними та зарубіжними вченими, то корпоративні відносини складаються з речових, зобов'язальних, управлінських та інших відносин (а корпоративне право – це, відповідно, сукупність правових норм, якими регулюються такі відносини, тобто певні норми речового, зобов'язального права тощо). До того ж, корпоративні відносини розглядаються у двох аспектах: у вузькому сенсі – як внутрішні відносини в корпорації, наприклад. пов'язані з участю акціонерів (учасників) в управлінні та контролі за діяльністю товариства, і в широкому сенсі – як відносини, що виникають у зв'язку з підприємницькою діяльністю корпорації як юридичної особи. Другий аспект пов'язаний з державним регулюванням створення та діяльності корпорацій, наприклад, державною реєстрацією, регулюванням емісії цінних паперів, тобто має окрім майнового ще й організаційний компонент. При цьому одні автори вважають, що всі ці відносини, навіть управління юридичною особою, відносяться до цивільно-правової категорії правосуб'єктності (на наш погляд, ніяк не узгоджується з предметом цивільного права відповідно до Цивільного кодексу України, але вписується у доктрину монізму приватного права), інші – що корпоративні правовідносини можуть мати як приватноправовий, так і публічно-правовий характер.

Проте, ні міжнародні документи, ні Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23.06.2005 р., ні Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. таке поняття як «корпоративні правовідносини» не використовує. Тільки Господарським кодексом України від 16.01.2003 р. у Главі 18 «Корпоративні права та корпоративні відносини» визначено, що під корпоративними правами розуміються відносини, які виникають,

змінюються та припиняються щодо корпоративних прав – прав особи, частка якої визначається у статутному капіталі (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки її прибутку (дивідендів) та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами. Отже, виходячи з такого визначення національного законодавства корпоративні відносини є господарськими відносинами, а інститут корпоративного права є інститутом господарського права.

Аналізуючи корпоративні відносини робимо висновок, що вони можуть бути господарсько-виробничими (наприклад, договірні відносини при здійсненні господарської діяльності), організаційними (наприклад, відносини щодо державного регулювання у процесі державної реєстрації, ліцензування, контролю за діяльністю, обігу цінних паперів), внутрішньогосподарськими (наприклад, пов'язані з участю акціонерів (учасників) в управлінні та контролі за діяльністю товариства). Вказані групи відносин становлять сферу господарських відносин відповідно до Господарського кодексу України.

У міжнародному праві має бути визнаний дуалізм приватного права з розмежуванням цивільних і господарських (підприємницьких) правовідносин, де корпоративні відносини належать саме до системи останніх.

Новік Г.Г.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Пальченкова В.М., д.ю.н., професор

ФУНКЦІЇ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ

Незважаючи на значний науковий та практичний інтерес, проблема функцій правового виховання є до цього часу мало дослідженою, хоча має неабияку актуальність. Констатуючи наявність певних здобутків у розробці функцій у загальному розумінні, необхідно усвідомити важливість їх використання при дослідженні сутності правового виховання.

Скакун О. Ф. зазначає, що функціями правового виховання є: по-перше, передача особам, яких виховують (індивідам, громадським групам), певної суми правових знань, навичок, умінь; по-друге, формування правових ідей, почуттів, переконань у їх правосвідомості, вироблення правової настанови на правомірну поведінку. Легуша С. М. виділяє такі функції правового виховання, як: пізнавальну; регулятивну; охоронну; комунікативну; профілактичну. Балін Л. Є. вважає, що зміст та специфіка правового виховання найбільш повно розкривається в системі притаманних йому функцій. Він виділяє такі функції правового виховання: інформаційна – виражається в тому, що в процесі правового виховання у свідомість вноситься інформація, необхідна особистості для вибору правомірного варіанта поведінки; орієнтовна – формування якісно стійких орієнтирів соціальної поведінки; результативна, або інтегративна, функція розвитку правової активності; профілактична – відображає спрямованість правового виховання на попередження правопорушень в суспільстві. Найбільше дана функція виражена в роботі правоохоронних органів.

Вищевикладені підходи до класифікації функцій правового виховання дають підстави стверджувати, що: науковці пропонують різні підходи до вирішення цієї проблеми; в деяких випадках назва функцій правового виховання не відповідає специфіці даного напряму виховання, а лише визначає його окремі властивості; інколи функції правового виховання мають взаємодублююче значення.

В реальному правовиховному процесі усі перераховані функції, на нашу думку, взаємопов'язані. Проте їх виділення та аналіз мають суттєве значення для теорії правового виховання, оскільки: а) дають достатню основу для виділення останнього як самостійного напряму виховання; б) дозволяють повніше виявити, врахувати та реалізувати об'єктивні можливості правового виховання з урахуванням оптимального розподілу та координації зусиль різних видів державних органів та громадських організацій; в) сприяють підвищенню його ефективності та комплексному вирішенню виховних завдань стосовно різних груп населення.

Функції правового виховання – це прояв його сутності і змісту. Вони мають складну, системну природу, характеризуються безперервністю, послідовністю, систематичністю, що пояснюється необхідністю постійного правового виховання. Функції правового виховання – це обумовлені його сутністю і соціальним призначенням основні напрямки впливу права на поведінку людей, суспільні відносини.

Отже, на нашу думку, функціями правового виховання є:

– пізнавальна (ознайомлення громадян зі змінами у законодавстві);
– комунікативна (забезпечує спілкування громадян у правовій сфері, наступність правового досвіду та удосконалення суспільства, формування і підвищення правової культури індивідів);
– прогностична (направленість правовиховної діяльності на майбутнє);
– інформаційна (інформування громадян, тобто доведення до їх відома окремих положень нормативно-правових актів);
– орієнтаційна (орієнтування громадян на позитивні правові настанови, які пропонують оцінку права та готовність діяти відповідно до його норм);
– профілактична (попередження та запобігання вчиненню правопорушень, перевиховання осіб, які скоїли правопорушення, в дусі поваги до права).

Остапенко М.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гамбург Л.С., к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМА ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ: ІНТЕГРАТИВНА БАГАТОФАКТОРНІСТЬ У НОВІТНІХ ПІДХОДАХ

Походження держави – тривалий (інколи впродовж тисячоліть) та вельми складний історичний процес, реконструкція котрого стикається із недостатністю документальних свідоцтв про нього. Тим не менш, ґенеза науки про державу і право супроводжувалась розробкою численних підходів і теорій походження держави, найпоширеними з яких до початку XX ст. виявились теологічна, патріархальна, договірна, органічна, психологічна, соціально-психологічна, теорія насильства, географічного детермінізму, класова (історико-матеріалістична, економічна). Інші ж – католицька, ісламська, демографічна, спортивна, психоаналітична, гідравлічна (іригаційна), космічна тощо – уявляються їх концептуальними різновидами. Визначальними чинниками виникнення держави тут вбачаються природа та похідні від неї соціальні начала та якості (за виключенням класової теорії, що пояснює походження та історичний тип держави діалектикою продуктивних сил і виробничих відносин у межах певного суспільного способу виробництва, яким визначається відповідна суспільно-економічна формація з притаманними їй економічним базисом та політичною надбудовою).

У XX ст. поширення набула олігархічна теорія французького політолога Бернара Шантебу, яка пов'язує походження держави з природною нерівністю за силою та здібностями і зумовленою нею ієрархією в будь-якій соціальній спільноті. Розподіл функцій у межах соціальної організації співтовариства зумовлює управління. Безпосередньо держава утворюється військовим (захоплення влади військовими вождями), аристократичним (прихід до влади знаті) або плутократичним (зосередження влади в руках багатих) шляхами.

Загальним недоліком майже усіх згаданих теорій (окрім класової) уявляється метафізична односторонність аргументації. Між тим, вони не пояснюють, чому до початку Великих географічних відкриттів (рубіж XV-XVI ст.) держави існували далеко не в усіх населених регіонах земної кулі (Європа, Передня, Південна і Східна частини Азії, Північна Африка, Центральна і частково – Південна Америка). Відповідь на це питання дала теорія неолітичної революції (англійський археолог Гордон Вір Чайлд, американські економісти-історики Дуглас Норт і Роберт Томас). За цієї теорією держава виникла внаслідок переходу людства від привласнюючого господарства до відтворюючого – від полювання і збирання до землеробства, скотарства та ремесла.

Серед припущень про її причини – антропогенне виснаження ресурсів, необхідних для полювання і збирання; фундаментальна зміна людської психології, яка привела до нових уявлень про світ і переходу до осілості. Переважає думка про зміну клімату як визначальну причину неолітичної революції, бо сільське господарство в басейнах великих річок стало вигідним і зручним. Відбувалося це тільки там, де демографічний тиск на природу перевищив її можливості дати людям прожиток, і при цьому були екологічні можливості для землеробства і скотарства. Відтворююче господарство неможливе без відносин власності на природні ресурси, перш за все землю, і без надгромадського регулювання. Ось чому, з позицій теорії неолітичної революції, виникла держава.

Нині набуває визнання багатофакторна теорія російського історика Ігоря Дьяконова, яка розглядає державу результатом взаємодії географічного, демографічного, технологічного, економічного, соціального, психологічного та інших чинників.

Урахування їх інтеграції із визнанням провідної ролі соціально-економічної сфери відносин у соціально неоднорідному суспільстві з його політичними протиріччями визначає новітню тенденцію щодо вирішення проблеми походження держави.

Остапчук Д.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Слабко С.М., к.ю.н., доцент

ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З ОРГАНАМИ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ: ЗАПОЗИЧЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Відповідно до ст. 3 Конституції України права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави…Утвердження та забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. При цьому, одним із основних чинників об'єднання зусиль для виконання цього обов'язку є взаємодія органів публічної влади (органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування) з правоохоронними. В умовах сучасної вкрай складної геополітичної та внутрішньої ситуації в Україні вказаний процес взаємодії має бути динамічним, постійно удосконалюватися з урахуванням тих чи інших факторів (підвищення рівня злочинності, міжнародних зобов'язань України тощо).

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про Національну поліцію» поліція у процесі своєї діяльності взаємодіє з органами правопорядку та іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування відповідно до закону та інших нормативно-правових актів. Органи місцевого самоврядування – найбільш наближені до громадянина органи публічної влади, відповідно, саме вони найбільш оперативно та повно реагують на потреби громади, у тому числі – у правоохоронній сфері.

Як вказується у кращій практиці побудови партнерства між поліцією та суспільством, складеній Організацією з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), налагодження партнерських відносин поліції та суспільства «являє собою зміну практики, а не основних цілей поліцейської діяльності» При цьому, документ прямо вказує на доцільність залучення до поліцейської діяльності усіх зацікавлених публічних уста-

нов: «До заходів з вирішення проблем слід також залучати інші публічні структури, такі, як місцеві органи влади та адміністрації, суди, прокуратуру, а також соціальні установи, установи охорони здоров'я, захисту довкілля, оскільки вони можуть надати додаткові ресурси для вирішення певних проблем боротьби зі злочинністю і забезпечення безпеки, якими не володіє поліція». У зв'язку з цим, цікавим є досвід складання місцевих планів поліцейської діяльності (Великобританія), який може бути корисним при реалізації положень Закону України «Про Національну поліцію» щодо громадського контролю поліції (розділ VIII).

Використання досвіду реалізації програм у сфері профілактики правопорушень (у тому числі – із застосуванням практик community policing) є доцільним з метою виконання положень статті 89 Закону, відповідно до якої поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проектів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань. Окрім цього, на рівні областей доцільним видається використання досвіду функціонування французьких місцевих рад з питань безпеки та попередження правопорушень та польських комісій безпеки і порядку з метою забезпечення більш тісної взаємодії органів місцевого самоврядування, територіальних управлінь центральних органів виконавчої влади та територіального органу поліції для формування комплексних рішень із попередження правопорушень та забезпечення безпеки у регіоні.

Подібні консультативні органи багато в чому відповідають американській моделі міжвідомчого партнерства та, на відміну від форумів партнерства у громаді, можуть використовуватися для координації зусиль органів місцевого самоврядування та державної влади з метою вироблення коротко-, середньо- та довготермінових рішень у сфері безпеки на рівні регіону.

Отже, з урахуванням досвіду інших країн та національних особливостей слід внести доповнення до Закону України «Про Національну поліцію» щодо форм взаємодії з органами публічної влади, ретельно розробити механізм впровадження кожної з форм. Доцільно широко застосовувати community policing – поліцейську діяльність, орієнтовану на громаду.

Підтьопа О.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гороховська О.В., к.ю.н., доцент

РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ ЛІЗИНГУ У СТАРОДАВНЬОМУ СВІТІ

Прийнято вважати, що всі економічно-правові відносини, пов'язані з лізингом, відносяться до новітнього періоду історії господарських взаємозв'язків. Однак це не так. Оренда (лізинг) відома людству з давніх-давен.

Дійсно, ідея лізингу далеко не нова, хоча терміну «лізинг» (lease), як такого, ще не було. Розкриття сутності лізингової угоди сягає далеких часів Аристотеля (384/383 – 322 рр. до н. е.). Саме тому йому належить назва одного з трактатів у «Риториці»: «Багатство складається з використання, а не з права власності». Іншими словами, не обов'язково для отримання прибутку мати у власності будь-яке майно, достатньо лише мати право користуватися ним і в результаті цього отримувати прибуток.

Орендні (лізингові) угоди були відомі і в часи, що передували IV ст. до н.е., тобто рокам, коли жив Аристотель. Вони складались, як відмічають П. Балтус та Б. Майджер у своїй книзі «Школа європейського лізингу», ще в давній державі Шумер та датуються приблизно 2000 р. до н. е. Так, глиняні таблички, виявлені у шумерському місті Ур, містять відомості про оренду сільськогосподарських знарядь, землі, водних джерел, волів та інших тварин. Ці глиняні таблички, знайдені у 1984 р., розповідають про храмових священників – орендодавців, які укладали угоди з місцевими фермерами.

Англійський історик Т. Кларк виявив декілька положень про лізинг у Законах Хамурапі, прийнятих між 1775 – 1750 рр. до н.е. Група статей, що стосувалася власності, – найбільша в зазначеному акті. Статті обґрунтовано та детально розглядали всі випадки оренди та норми орендної плати, умови застави майна.

Інші стародавні цивілізації, включаючи греків, римлян, єгиптян, вважали оренду привабливим, доступним та іноді єдиним можливим способом придбання обладнання, землі та домашніх тварин.

Стародавні фінікійци, відмінні моряки та торговці, практикували оренду судів, яка за своєю економічно-правовою сутністю дуже схожа з класичною формою сучасного лізингу обладнання. Більшість короткотривалих угод оренди забезпечували отримання судна та екіпажу. У сучасних умовах ці угоди відповідають операціям так званого «мокрого» лізингу. Довготривалі чартерні угоди підписувалися на строк, що покривали весь розрахунковий період економічного життя судів та вимоги від орендодавця прийняття на себе більшої частини зобов'язань, що витікали з монопольного використання орендованих засобів.

Римському праву також був відомий комплекс майнових відносин, пов'язаних з володінням річчю без набуття права власності. Ці відносини відображалися як в договірному, так і в речовому праві. Імператор Юстиніан I (483 – 565 рр.), який здійснив кодифікацію римського права, відобразив лізингові відносини у відомих Інституціях.

Лізинг не був обмежений орендою будь-яких конкретних типів власності. Фактично з історії відомо, що орендувалися не тільки різноманітні типи сільськогосподарської техніки та ремісного обладнання, але навіть військова техніка.

Польщенко М.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гороховська О.В., к.ю.н., доцент

ПРИНЦИПИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У БОРОТЬБІ З ТЕРОРИЗМОМ

Принципи є основою міжнародного права, спрямовуючими засадами у формуванні та реалізації його норм. Тому розглядати питання боротьби з тероризмом з використанням міжнародного кримінального права поза зв'язком з принципами міжнародного права було б неправильним.

Під основними принципами розуміють соціально обумовлені узагальнені норми, ідеї, які відображають характерні риси нормативної системи і її головний зміст. З урахуванням значення виконуваних функцій вони користуються вищим авторитетом.

В Статуті ООН і Декларації про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами у відповідності до Статуту ООН, а також у Гельсінському Заключному акті 1975 р. та інших міжнародних документах перелічені основні принципи: незастосування сили чи погрози силою; мирне вирішення спорів; невтручання; співробітництво; рівноправ'я і самовизначення народів; суверенна рівність держав; сумлінне виконання обов'язків у міжнародному праві; територіальна цілісність; повага до прав людини; непорушність кордонів.

Загальновизнано, що принципи Статуту ООН мають характер jus cogens, тобто є обов'язками вищого порядку і не можуть бути відмінені державами ні індивідуально, ні за взаємною згодою.

Вказані принципи сприяли розвитку в 60-ті роки і в подальшому національно-визвольних рухів, основною формою діяльності яких були відкриті політичні протести і повстансько-партизанська діяльність. Остання в силу низки причин трансформувалась у диверсійно-терористичну. Форми тероризму як такого також зазнали змін: від нападів на матеріальні об'єкти і комбатантів, потім захоплення заручників терористи все частіше переходять до дій за принципом випадкового вибору безпосередніх об'єктів посягання, що тягне зростаючу кількість невинних жертв і адекватних руйнувань. Апофеозом масштабності затвердження такого принципу стали терористичні атаки на будівлі Всесвітнього торгового центру 11 вересня 2001 р., коли число загиблих ні в чому не винних людей вираховується тисячами.

Однак проблема полягає в тому, що вказані вище принципи міжнародного права можуть використовуватися терористами в якості нормативної, а також моральної опори.

Наприклад, п. 2 ст. 1 Статуту ООН визначає, що ООН переслідує цілі розвивати дружні відносини між націями на основі принципу поваги, принципу рівноправності і самовизначення народів; п. 7 ст. 2 Статуту не дає ООН права на втручання у справи, які входять до внутрішньої компетенції певної держави; ст. 51 Статуту, що передбачає право на індивідуальну і колективну самооборону у випадку збройного нападу тощо.

Оскільки тероризм – складний і до кінця не визначений злочин, особливо важливо, щоб міжнародне кримінальне право в боротьбі з ним діяло як система. При цьому звертається увага на проблему співвідношення принципів і норм, яка в сфері боротьби з тероризмом має свої особливості.

На зростання ролі принципів у питаннях регулювання терористичних злочинів впливає:

– ріст інтенсивності міжнародних відносин, обумовлених глобалізацією, що приводить до розширення області регулювання, в тому числі конфліктних ситуацій;
– суперечливість і конфліктність сучасних міжнародних процесів;
– різноманіття проявів тероризму;
– недостатня розробленість і узгодженість понятійного апарату, що визначає тероризм як злочин та ін.

Порва О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Курусь Т.В., к.ю.н.

СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ ЗАПОБІГАННЯ ПОРУШЕННЯМ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ

Становлення дійсно міжнародної системи щодо дотримання законів та звичаїв війни припадає на кінець XIX століття, коли на підставі національних законодавств почали формуватися міжнародно-правові норми про відповідальність за порушення права війни, серед яких важливу роль відіграли Санкт-Петербурзька декларація 1868 р., Гаазькі конвенції 1899 р. і 1907 р.

Проте відсутність міжнародної класифікації порушень права війни і кримінальних санкцій за їх порушення свідчили лише про початок складного шляху становлення міжнародної систе¬ми. Відсутність положень про те, що держави можуть нести кримінальну відповідальність за порушення законів і звичаїв війни, а також про кримінальну відповідальність окремих фізич¬них осіб відповідно до міжнародного права, призвела до того, що порушення права війни залишилися практично безкарними. Тільки злочини двох світових війн рішуче підштовхнули людство до вжиття надзвичайних заходів щодо створення ефективної міжнародної системи запобігання міжнародним злочинам. Так, по закінченні Першої світової війни 11 листопада 1918 р. було створено Союзницьку комісію для встановлення міри відповідальності «Військових злочинців». Згідно зі ст. ст. 227, 228, 229 Версальського мирного договору були пред'явлені звинувачення кайзеру Німеччини Вільгельму II у «найтяжчому злочині проти міжнародної моралі і непоруш¬ності договорів», а також іншим обвинуваченим у міжнародних злочинах громадянам Німеччини. Згідно з цим Договором було прийнято рішення про створення міжнародного суду і національних судів для здійснення правосуддя над воєнними злочинцями. Проте прийняті рішення фактично так і не були виконані, оскільки Нідерланди відмовились видати Кайзера (там він переховувався від переслідувань) для здійснення над ним правосуддя,

а інші обвинувачені в ході так званих Лейпцігських процесів отримали символічне покарання або взагалі були виправдані.

Система запобігання серйозним порушенням міжнародного гуманітарного права почала ефективно працювати наприкінці Другої світової війни, чому сприяло прийняття 13 січня 1942 р. урядами союзницьких країн, окупованих Німеччиною, Сент-Джеймської декларації про покарання військових злочинців, оп¬рилюднене 1 листопада 1943 р. державами-учасницями антифа¬шистської коаліції, Московської декларації з цього питання, а також Лондонської угоди від 18 серпня 1945 р., яка передбача¬ла створення міжнародного трибуналу у Нюрнберзі для суду над «головними воєнними злочинцями». Згідно зі ст. 6 Статуту Трибуналу його юрисдикції підлягали «злочини проти миру», «Військові злочини» і «злочини проти людяності». Були також створені трибунали як державами антигітлерівської коаліції в окупованих ними зонах Німеччини, так і державами, окупова¬ними раніше Німеччиною, на своїй території. Ще одним міжнародним інструментом запобігання міжна¬родним злочинам став Міжнародний Військовий трибунал для Да¬лекого Сходу, створений 19 січня 1946 р., засідання якого про¬ходило у Токіо.

Важливе значення щодо вирішення проблем запобігання по-рушенням законів і звичаїв війни має прийняття Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 р. і Додаткових прото¬колів I і II до них 1977 р.

Остаточно оформили діючу систему запобігання міжнарод¬ним злочинам, зокрема порушенням законів та звичаїв війни ухвалення Комісією міжнародного права ООН на своїй другій сесії у червні–липні 1950 р. семи «нюрнберзьких принципів», прийняття 26 листопада 1968 р. Конвенції про незастосування строку давності до Військових злочинів і злочинів проти людя¬ності (Україна є учасником цієї Конвенції), діяльність Міжна¬родних трибуналів ad hoc з колишньої Югославії і Руанди, імплементація державами у свої національні кримінальні зако¬ни відповідальності за порушення законів і звичаїв війни і, на¬решті, набрання чинності Римським Статутом Міжнародного кримінального суду. Особливе місце в цій системі належить Міжнародному кримінальному суду, який згідно зі ст. 1 Римського Статуту є постійним органом, уповноваженим здійснювати юрисдикцію стосовно осіб, відповідальних за найсерйозніші злочини, що викликають стурбованість міжна¬родної спільноти.

Пшеничний В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гороховська О.В., к.ю.н., доцент

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МОРСЬКИХ ЗАСТАВ І ІПОТЕК

Важливість засобів забезпечення виконання зобов'язань у судноплавстві прослідковується протягом історії розвитку міжнародного морського права.

Існуюче міжнародно-правове регулювання відносин іпотеки морського судна багато в чому відображує відповідні норми національного права різних країн, які, однак, можуть суттєво різнитися між собою. Це пояснюється, зокрема, історичними чинниками. Зазнаючи суттєвого впливу давньоримського права, іпотека морського судна у праві континентальної Європи розвивалася у формі, що з плином часу усе більше відрізнялася від аналогічного механізму в країнах загального права. Незважаючи на існуючі протягом довгого періоду часу розбіжності між правовим регулюванням іпотеки морського судна у цих країнах, зараз у них наявний процес зближення відповідних правових положень.

Необхідність міжнародно-правової уніфікації заставного законодавства різних країн у сфері торговельного мореплавства призвела до підписання низки відповідних конвенцій, одна з яких, Конвенція 1993 р., нещодавно набрала чинності. Коло її учасників продовжує поширюватись. Ця конвенція закріпила принцип визнання застав, іпотек та інших обтяжень такого роду, встановлених щодо судна за законодавством однієї країни, у інших країнах.

Необхідними умовами такого визнання є реєстрація обтяження у публічному реєстрі із занесенням до нього необхідного мінімуму інформації щодо самого обтяження та зобов'язання, яке ним забезпечується. За нормами конвенції вимоги держателів застав та іпотек морського судна мають, із певними виключеннями, пріоритет при їхньому задоволенні порівняно із іншими кредиторами.

В умовах деякої недосконалості нормативно-правового регулювання відносин, пов'язаних із іпотекою морського судна, в Україні учасники відповідних правовідносин мають якомога детальніше врегульовувати усі питання їхньої взаємодії у договорі, що посприяє кращому захисту їхніх прав та інтересів. Особливо важливою умовою такого договору є умова щодо його предмета.

Належне виконання договору іпотеки морського судна безпосередньо стосується належного виконання сторонами своїх обов'язків за договором. У разі невиконання чи неналежного виконання іпотекодавцем морського судна своїх договірних зобов'язань іпотекодержатель отримує право звернути стягнення на предмет іпотеки. Необхідно пам'ятати, що це може бути здійснено за допомогою як судового рішення чи виконавчого напису нотаріуса, так і через укладення договору задоволення вимог іпотекодержателя. Звертаючись до примусової реалізації морського судна з прилюдних торгів, необхідно пам'ятати, що при здійсненні цієї процедури мають бути дотримані не тільки вимоги загального цивільного законодавства України та норми КТМ України, але й вимоги Конвенції 1993 р.

Скрябін О.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Абакумова Ю.В., д.ю.н., професор

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Традиційно здійснення правосуддя – це внутрішня функція держави, одна з форм реалізації її суверенітету. Причини, через які Європа на сьогодні все активніше співпрацює на шляху до створення унітарних правової системи, є комплексними. Прискорення темпів глобалізації світової економіки та підвищення інтенсивності міграції населення у Європі супроводжуються збільшенням кількості судових проваджень, які пов'язані зі спорами між юридичними та фізичними особами різних держав, що виникають у результаті зазначених процесів, тобто справ за участю «іноземного елемента». На сьогодні значна частина сфери національного права має спільноєвропейський вимір регулювання. У зв'язку з тим, що в українській науці основна увага приділяється питанням співробітництва держав-членів ЄС у кримінальних справах, а сфера цивільного правосуддя не отримує належної уваги, постає необхідність у всебічному комплексному аналізі правового регулювання співробітництва Євросоюзу й України саме у цивільних і господарських справах та оцінці його можливих перспектив розвитку.

Останніми роками частими стають візити українських громадян до держав-членів Євросоюзу, зростає число шлюбів українців з іноземними громадянами, непоодинокими є приватноправові угоди за кордоном, відповідно, збільшується й кількість транскордонних судових справ. З огляду на це зростає потреба у співробітництві України з державами – членами ЄС з метою полегшення процедури визнання та виконання рішень українських судів за кордоном та іноземних судових рішень в Україні [1].

Найбільша увага у документах ЄС, присвячених простору правосуддя стосовно України, надається саме зміцненню судової системи і приведенню її у відповідність з європейськими стандартами [2]. Існує гостра потреба в інклюзивній реформі в Україні задля забезпечення незалежності, неупередженості та ефективності судової влади як наріжного каменю політики реформ в Україні [3].

Таким чином, в найближчий час робота і увага повинні зосереджуватись на співпраці щодо покращення функціонування судової системи України та забезпеченні довіри з боку судових систем держав-членів. Тільки після цього може йти мова про укладання двостороннього договору про правову допомогу між Україною та Євросоюзом, що буде включати питання визнання і виконання судових рішень в цивільних та господарських справах.

У глобалізованому світі, де посилюється торгівля між державами, люди все більше подорожують, укладають шлюби та працюють в іншій країні все частіше виникає необхідність в правовій підтримці особи за кордоном країни, громадянином якої вона є. Саме тому створення єдиного простору правосуддя є гострою необхідністю.

Література

1. Пухаленко В.П. Міжнародно-судове співробітництво в рамках ЄС з цивільних справ. Часопис Академії адвокатури України. 2011. № 4 (13). URL: http://e-pub.aau.edu.ua/index.php/chasopys/article/-viewFile/410/431.

2. Пухаленко В. П. Правові основи співробітництва Європейського Союзу та України з питань цивільного правосуддя. Проблеми законності. 2014. № 126. С. 199 – 207. URL: http://nbuv.gov.ua/-UJRN/Pz_2014_126_27.

3. Commission staff working document Second progress report on the implementation of the «Strategy for the External Dimension of JHA: Global Freedom, Security and Justice» 9572/1/08 REV 1 LIMITE JAI 253 RELEX 325. Brussels, 04.09.2008. SEC (2008) 2409.

Скрябіна Д.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Абакумова Ю.В., д.ю.н., професор

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Світова глобалізація зумовлює появу не тільки єдиних економічних просторів, але і єдиного інформаційного простору, що потребує однакового підходу до регулювання діяльності засобів масової інформації (ЗМІ), адже останні відіграють ключову роль у розбудові інформаційного простору та є основою для розвитку демократії у світі. Правове регулювання діяльності ЗМІ в європейському інформаційному просторі (ЄІП) є важливим для України з огляду на необхідність її залучення до повноцінної участі в європейських (міжнародних) інтеграційних процесах у інформаційному просторі. Україна як член Ради Європи повинна впроваджувати й дотримуватися європейських стандартів у сфері діяльності ЗМІ, які розроблені в рамках цієї міжнародної організації.

Вагома частка відповідальності в налагодженні ефективного міжнародного співробітництва належить засобам масової інформації. Міжнародні акти щодо сфери телерадіомовлення, як правило, стосуються двох аспектів регулювання: загального антимонопольного законодавства та спеціального законодавства про ЗМІ. При цьому історично міжнародне регулювання мовлення мало на меті триєдине завдання: плюралізм ЗМІ та свободу слова, ефективне регулювання світової торгівлі та роботу міжнародних комунікаційних магістралей [1, с. 105].

Провідну роль в міжнародному регулюванні різних аспектів діяльності ЗМІ слід відвести ООН. З самого початку своєї діяльності ця організація приділяла значну увагу інформаційним відносинам. На сесії

Генеральної Асамблеї ООН в 1946 р. було ухвалено резолюцію 59 (I) про скликання міжнародної конференції з питання про свободу інформації. Засудивши всі види пропаганди війни і агресії, Асамблея зазначила, що розвиток дружніх відносин між державами не є сумісним з поширенням неправдивих або перекручених повідомлень [2]. Важливу роль у регулюванні діяльності ЗМІ відіграє ЮНЕСКО. До 1978 р. в ЮНЕСКО був розроблений проект Декларації про засоби масової інформації – першого великого документа, що відображає нові тенденції в розвитку міжнародного інформаційного обміну [3].

Крім універсальних міжнародних організацій на правове регулювання ЗМІ мають вплив і регіональні. В Європі нормативну базу для регулювання медіа простору створюють Рада Європи, Європейський Союз та ОБСЄ.

Таким чином, міжнародно-правові документи, які приймаються на світовому рівні, відіграють дуже велику роль та значення для вирішення масштабних проблем в інформаційній сфері. Дані міжнародно-правові акти регулюють як технічний бік діяльності медіа, так і надають захист та гарантії права на вільне вираження думок, що є основою діяльності ЗМІ. Необхідно вживати певних заходів не тільки заради виконання Порядку денного асоціації та вступу до ЄС, а й для наближення України до міжнародних медіастандартів. Активне впровадження цифрових технологій та розвиток мережевих телекомунікацій актуалізують проблему державного регулювання інтерактивних послуг в універсальних багатофункціональних телемережах. Звичне нам телерадіомовлення може перетворитися на одну з таких послуг, увійти до складу світової інтегрованої системи масових комунікацій та зв'язків.

Література

1. Телевидение в Европе: регулирование, политика и независимость. Краткий отчет по мониторингу / [пер. с англ. Ин-т открытого о-ва; под ред. А. Рихтера]. – Б. м. : Ин-т открытого о-ва, 2006. – 418 с.

2. Ільченко Н. М., Безугла Л.О. Регулювання діяльності засобів масової інформації: міжнародні принципи та європейський досвід. Державне будівництво. 2010. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/-UJRN/DeBu_2010_1_41.

3. Кукіна З. О. Міжнародний інституційний механізм регулювання діяльності засобів масової інформації. Часопис Київського університету права. 2012. № 2. С. 354 – 357. URL:http://nbuv.gov.ua/-UJRN/Chkup_2012_2_86.

Спицька Л.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гороховська О.В., к.ю.н., доцент

МЕТОДИ ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КОНФЛІКТУ

Врегулювання конфлікту – стратегія, спрямована на певне компромісне вирішення спору, яка, хоча і не повністю відповідає цілям кожної із сторін, дозволяє їм досягти деяких, якщо не усіх, первинних цілей. Звертаючись до цієї стратегії, держави здійснюють політику, націлену на створення умов, що дозволяють домагатися рішення конфлікту: повернення до ситуації, що існувала до його початку, прийняття нових правил поведінки або введення необхідних змін і поправок у старі правила, сприяючі досягненню миру і згоди.

Спільно з контролем методи врегулювання наповнюють змістом концепцію вирішення конфліктів в контексті реалістичного сценарію конфліктного аналізу. Інакше кажучи, ця стратегія характерна для стосунків статусного типу, в яких держави виходять з принципу суверенної рівності, що дозволяє їм, беручи участь в конфліктах, розраховувати принаймні, на своє самозбереження в якості учасників міжнародної системи.

Статут ООН зобов'язує держави вирішувати свої міжнародні спори мирними засобами так, щоб не піддавати загрозі міжнародний мир і безпеку та справедливість (п. 3 ст. 2).

Оскільки саме дипломатія є не чим іншим, як веденням справ між державами за допомогою мирних засобів і в цьому сенсі – процесом, за допомогою якого здійснюється політика, стає ясно, що сучасний міжнародний правопорядок надає здійснюваним засобами дипломатії переговорам значення спільного міждержавного процесу, покликаного попередити звернення до загрози силою або застосуванню сили з боку учасників цього процесу. Залежно від характеру вирішуваного конфлікту переговори як засіб врегулювання можуть виконувати процедури узгодження, компромісу і арбітражного рішення.

Узгодження засобами переговорів стає необхідною процедурою у разі конфлікту цінностей, коли без зміни образу сторін один про одного, їх конфліктних установок щодо факту несумісності своїх цілей неможливо сподіватися на вирішення конфлікту, на подолання неминучого в цьому випадку, навіть при здійсненні заходів контролю над конфліктом, безвиході, в якій опиняються сторони, що соціокультурне орієнтовані на різні «правила ігри».

Процедура компромісу розрахована вже на врегулювання конфлікту інтересів, в якому сторони, часто зважаючи на недолік ресурсів для продовження конфлікту, виходять з концепції «гри з позитивною сумою», що дозволяє кожній з них понизити рівень або інтенсивність конфлікту, не жертвуючи при цьому своїми життєвими інтересами.

Вирішення конфлікту – стратегія, спрямована на усунення основи спору обмеженням або трансформацією конфліктної ситуації і ухвалення рішення, прийнятного для усіх учасників конфлікту.

На відміну від врегулювання стратегія вирішення: 1) застосовується у рамках «латентного конфлікту» до того, як сторони звернуться до дипломатичних засобів конфліктної поведінки; 2) націлена на зміну усіх трьох елементів структури конфліктної поведінки опонента – його цілей, конфліктних установок і дій, тоді як врегулювання спрямоване переважно на впорядковування фізичних взаємодій сторін.

У цьому сенсі вирішення конфлікту виражає типову для постсучасного суспільства плюралістичну ідеологію «ролевої взаємодії», відповідно до якої соціальний суб'єкт, включаючи державу, виходить з того, що повага інтересів інших суб'єктів є більш гарантованим способом охорони власних інтересів, чим характерна для реалістичного типу стосунків «статусна» опора на свою потужність.

Топка А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гороховська О.В., к.ю.н., доцент

СКЛАД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Кількісний склад Європейського суду з прав людини визначається статтею 20 Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод, де вказано, що кількість його суддів відповідає кількості Високих Договірних Сторін.

Судді обираються, за загальним правилом, строком на шість років (з можливістю переобрання) Парламентською Асамблеєю від кожної держави-учасниці більшістю поданих голосів із трьох кандидатів, висунутих відповідною державою. При цьому кандидати не обов'язково повинні мати громадянство країни, від якої вони обираються. Скажімо, протягом 1980-1998 р. суддею Європейського суду з прав людини від Ліхтенштейну був канадець Рональд Макдональд, з 1998 до 2006 р. від цієї країни засідав швейцарець Луціус Кафліш, потім – швейцарець Марк Віллігер.

Судді повинні мати високі моральні якості, а також кваліфікацію, необхідну для призначення на високу судову посаду, чи бути юристами з визнаним авторитетом. Вони засідають у ЄСПЛ особисто й не можуть упродовж строку своїх повноважень займатися жодною діяльністю, що є несумісною з їхньою незалежністю, безсторонністю або вимогами виконання посадових обов'язків на постійній основі.

У цьому аспекті викликає інтерес правило 7 Регламенту ЄСПЛ, яке закріплює право кожного судді ініціювати процедуру звільнення з посади іншого судді. Це дозволяє суддівському корпусу самостійно унеможливлювати порушення вимог несумісності у своєму колі, і є проявом демократичних відносин поміж суддями. Разом із тим, жоден суддя не може бути звільнений з посади, якщо рішення про його невідповідність встановленим вимогам не буде ухвалене іншими суддями більшістю у дві третини голосів (ст. 24 Конвенції).

Крім того, для розгляду окремих справ можуть залучатися так звані «судді ad hoc» – будь-які особи, крім постійних суддів, які обираються Високими Договірними Сторонами для участі в розгляді конкретних справ. Тобто за відсутності судді, обраного від зацікавленої держави, чи в разі його неспроможності взяти участь у засіданні (ст.27 Конвенції).

З метою забезпечення повної свободи слова та незалежності суддів (як постійних суддів, так і суддів ad hoc) під час виконання ними своїх обов'язків вони, їхні дружини (чоловіки) та малолітні діти наділяються привілеями, імунітетами та пільгами, якими користуються дипломатичні представники відповідно до норм міжнародного права. Судді, крім того, мають імунітет від судового процесу щодо сказаного та написаного ними, а також усіх дій, вчинених ними під час виконання своїх обов'язків, який продовжує надаватися, незважаючи на те, що відповідні особи вже не виконують такі обов'язки (ст. 18 Генеральної угоди про імунітети та привілеї Ради Європи; ст. 3 Шостого протоколу до Генеральної угоди про імунітети та привілеї Ради Європи). Утім, привілеї та імунітети надаються суддям не для їхньої особистої користі, а з метою забезпечення їх незалежності при виконанні ними своїх службових обов'язків, тому Пленум Європейського суду з прав людини зобов'язаний позбавити суддю імунітету в усіх випадках, коли імунітет перешкоджає відправленню правосуддя й коли він може бути скасований без шкоди для цілей, заради яких він був наданий.

Відповідно до правила 5 Регламенту ЄСПЛ всі судді розташовуються в порядку старшинства за Головою, заступниками Голови ЄСПЛ та головами секцій за датою свого обрання, причому в разі переобрання (навіть якщо ,це відбулося не одразу) зараховується тривалість строку, протягом якого цей суддя раніше обіймав посаду судді. Старшинство заступників Голови ЄСПЛ та голів секцій, обраних на посаду в один і той самий день, визначається за тривалістю строку, протягом якого вони виконували функції судді, а за однакової тривалості строку, протягом якого вони виконували функції судді, – за віком.

Фоменко О.П.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Покатаєва О.В., д.ю.н., професор

ФОРМУВАННЯ БРИТАНСЬКОГО ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ

Британський парламент почав формуватися у XIII ст. Поштовх цьому дала політична боротьба баронів, церкви, рицарства і міст з королем за конституцію. Знаменним на цьому етапі став 1215 р., коли була підписана Велика Хартія вольностей, що встановлювала олігархічне правління 25-ти баронів Англії.

Саме Хартія Вольностей, яка й по сьогодні є невід'ємною складовою британської «конституції», заклала основи обмеженої монархії – форми державного правління, що з XVII ст. незмінно панує в Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії.

На той час до англійського парламенту входили вищі сановники церкви, барони, рицарі, та посадові чини міського і місцевого рівня, що вирішував важливі питання: багаторазово розглядав зміну податку на нерухомість, збільшення мита на шерсть і шкіру, оголошував каральні експедиції проти Уельсу і Шотландії, розглядав петиції до короля, судові справи тощо. Після 1290 р. він став постійно діючим органом.

Законодавча діяльність парламенту почалася у середині XIV ст., коли англійський парламент став поділятися на палату лордів і палату громад. Відмінності проявилися і в переломний момент історії держави, коли у XVII ст. вона пережила дві революції, які отримали назву «Великий заколот» і «Славна революція». У своїй ідеологічній основі революційні рухи ніби поверталися до часів Середньовіччя, обстоюючи лозунги церковної реформи, очищення релігії та створення незалежної від королівської влади церкви, відновлення «старих і добрих звичаїв і вольностей». З іншого боку, англійська революція стала прообразом Великої Французької буржуазної революції. Саме вона чітко окреслила закономірності буржуазних революцій, їх рушійні сили та особливості в окремих країнах. Члени нижньої палати, близькі один одному за інтересами і ті, що володіли (в значній частині) юридичною освітою, становили дієздатну, майже професійну організацію.

Розвиток державно-політичного устрою Великобританії в XVIII – XIX стст. в результаті сформувало найбільш класичний зразок системи парламентаризму що забезпечив Англії стабільне реформування різних областей соціального і політичного життя, вирішення багатьох гострих економічних і політичних, в тому числі зовнішньополітичних, проблем в інтересах соціального світу. До початку XX ст., Англія представляла найбільш вільну в політичному і правовому сенсі країну, найбільш потужну державу всього західного світу, центр величезної колоніальної імперії, існування якої також забезпечувало політичну стабільність в країні. Парламент Англії став взірцем парламентської демократії і практичною основою для розбудови парламентів світу.

Творці американської конституції при виписуванні її положень базувалися на парламентській практиці Англії, а структурування державно-політичної системи європейських країн після буржуазних революцій у значній мірі використовувало досвід Великої Британії.

Цікаво, що Велика Британія не має конституції у формі єдиного написаного і прийнятого законодавчим органом документу, і тому діяльність англійського парламенту базується на традиціях, конституційних угодах та на існуванні в країні двопартійної системи, під впливом якої унормовувався весь комплекс відносин між парламентом і урядом на протязі багатьох століть.

Отже, англійський парламент був першим. Його називають «матір'ю» парламентів світу. Це правда, адже він пройшов таку довгу історію, пережив ліквідації, але прагнення народу до народовладдя відновлювало його знову. Так історично склалося, що за період парламентаризму в Англії виникли дві ідеологічні течії: торі і віги, які згодом отримали назви Консерваторів і Лібералів. Вони представляли англійський народ багато віків, і саме ці партії сформулювали ту систему правління, яка зараз існує в Великобританії.

Ярошевська І.Л.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Покатаєва О.В., д.ю.н., професор

СТРУКТУРА ЛІГИ НАЦІЙ

Керівними органами Ліги були Асамблея, Рада та Постійний секретаріат на чолі з генеральним секретарем Ліги Націй. Спочатку Рада Ліги Націй складалася із 4-х постійних членів: Великобританії, Франції, Італії та Японії. США не входили до Ліги Націй, оскільки американський сенат не ратифікував її статут. На певний термін обиралися чотири непостійні члени Ради. Усі ухвали Асамблеї і Ради Ліги Націй, за винятком чисто процедурних рішень, могли бути прийняті тільки одноголосно.

У структурі Ліги Націй були міжнародні організації, постійні та тимчасові комісії, що мали статус допоміжних органів. Деякі з них, зокрема Міжнародна організація праці (МОП) і Постійна палата міжнародного правосуддя, мали статус автономних органів у структурі Ліги.

Структура, функції і повноваження Ліги були визначені в Статуті. Річний бюджет Ліги складав близько 6 млн. доларів.

У Асамблею входили представники усіх держав, що були членами Ліги націй. Сесії Асамблеї проходили щорічно у вересні, крім того, час від часу скликалися спеціальні сесії. Кожен член Асамблеї мав один голос. Асамблея мала широкі повноваження, які охоплювали усю сферу діяльності Ліги. Параграф 3 Статуту встановлював, що Асамблея має право розглядати «будь-яке питання, що знаходиться у сфері повноважень Ліги або порушує питання миру у всьому світі».

Внутрішня структура Асамблеї відповідала принципам побудови законодавчого органу, вона включала 7 постійних комісій, які зазвичай діяли паралельно технічним службам Ліги.

Рада була спочатку призначена для представників 9 держав. Неучасть США скоротила число членів Ради до 8. Впродовж подальших 20 років ця цифра коливалася, і 1 січня 1940 р. число членів Ради досягло 14.

Членство в Раді могло бути постійним, непостійним і тимчасовим. Мета такого ділення полягала в тому, щоб надати право постійного членства в Раді; представництво малих держав здійснювалося на основі принципу ротації.

Відповідно до Статуту сесії Ради проводилися 4 рази в рік, не рахуючи спеціальних сесій.

Функції Ради, визначені Статутом, були такими ж широкими, як і функції Асамблеї, проте Рада мала виняткові права в вирішенні проблем меншин, питань, пов'язаних з системою мандатів, проблеми Данцига (Гданську), Саара, у вирішенні конфліктів і застосуванні статей Статуту, присвячених питанням колективної безпеки.

Секретаріат був адміністративним органом Ліги. Секретаріат діяв на постійній підставі і чинив сильну дію на політику Ліги. Очолював Секретаріат генеральний секретар, адміністративний керівник Ліги. У 1940 р. в штат Секретаріату входили співробітники з 50 країн світу.

Співробітники Ліги в секретаріаті відповідали за підготовку порядку денного Ради і Асамблеї і публікували звіти про засідання, а також за інші питання, діючи як цивільна служба для Ліги. Асамблея була місцем зустрічі усіх держав-членів, при цьому кожна держава мала право на трьох представників і один голос.

Іншими органами Ліги націй були: Організація охорони здоров'я, Міжнародна організація праці, Постійна центральна опійна рада, Комісія з питань рабства, Комісія у справах біженців, Комітет з дослідження правового статусу жінок.

Алдабаева А.
Республика Казахстан

О СОУЧАСТИИ В ПРЕСТУПЛЕНИИ ПО УГОЛОВНОМУ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВУ КАЗАХСТАНА

Институт соучастия – один из сложнейших в уголовном праве. В соответствии со ст. 27 УК РК соучастие представляет собой совместное участие двух и более лиц в совершении умышленного преступления.

Образуя особую форму преступной деятельности соучастие характеризуется рядом объективных и субъективных признаков. Прежде всего для наличия соучастия необходимо, чтобы в совершении преступления приняло участие не менее двух вменяемых и достигших установленного законом для уголовной ответственности возраста лиц. Помимо этого соучастие в качестве непременного объективного признака предполагает совместность их деятельности, которая выражается в том, что действия каждого участника являются необходимым условием совершения действий другими участниками преступления и способствуют достижению единого вредного результата.

Таким образом, внешним выражением совместной деятельности соучастников является причинная связь между действиями каждого соучастника и единым вредным результатом.

Указание в законодательном определении понятия соучастия на умышленное совместное участие нескольких лиц в совершении преступления довольно четко акцентирует обязательность установления причинной связи между действиями соучастников и преступным деянием.

Преступление по общему положению признается оконченным с момента фактического прекращения посягательства на охраняемый уголовным законом объект. Однако в ряде случаев уголовный закон в отступление от данного положения момент окончания преступления связывает со стадией предварительной преступной деятельности, например, со стадией покушения – при разбойном нападении и т.д.

При конструировании понятия соучастия в подобных случаях следует исходить не из юридического, а из момента фактического завершения посягательства. Так, соучастником разбоя будет рассматриваться не только тот, кто снабдил разбойника необходимым орудием для осуществления нападения, но и тот, кто окажет ему помощь в этом процессе.

Если объективные рамки ответственности за соучастие ограничены причинной связью между действиями соучастника и исполнителя, то субъективные границы соучастия устанавливаются в пределах достигнутого сговора. Судебная практика Казахстана исходит из того, что ответственность за соучастие может нести лицо, осведомленное о намерении исполнителя преступления и сознательно способствовавшее его совершению. Кроме того соучастие возможно лишь в совершении умышленного преступления. Признание возможности соучастия в неосторожных преступлениях противоречит законодательной формуле соучастия, непосредственно указывающей на умышленный характер деятельности соучастников.

Не образует соучастия и неосторожное способствование преступлению, совершаемому умышленно другими лицами, ибо здесь отсутствует взаимная осведомленность о результатах их совместных усилий.

Уголовное право Республики Казахстан отвергает учение о так называемой акцессорной природе соучастия и исходит из индивидуальной ответственности каждого соучастника за совместно совершенное преступление. Учение об акцессорности соучастия основано на положении, согласно которому действия соучастников имеют вспомогательный характер, они якобы лишь участвуют в чужом преступлении и ответственность соучастника не носит самостоятельного характера, а всецело зависит от характера действий исполнителя и его ответственности.

В своей основе эти воззрения неприемлемы для казахстанского уголовного права, поскольку они противоречат одному из его основополагающих принципов – принципу индивидуальной личной ответственности лица за совершение деяния, содержащего признаки состава преступления.

Применительно к соучастию этот принцип остается в силе и в отношении совместно действовавших лиц и означает, что основания ответственности каждого из соучастников лежат не в действиях исполнителя, а в действиях, совершенных ими лично. В совместной преступной деятельности каждый соучастник вносит свой вклад в преступление, следовательно, несет ответственность не за действия исполнителя, а за собственные умышленные действия, обусловившие наступление единого как для него, так и для исполнителя вредного результата.

Бочинін І.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Лукашевич В.Г., д.ю.н., професор

МОЖЛИВОСТІ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В умовах економічних перетворень з’явилися нові види кримінально-караних діянь, механізмів, технологій, способів їх підготовки, вчинення та приховання у різних галузях господарської та фінансової діяльності. Найбільше зростання злочинних проявів зареєстровано у банківській сфері. У сучасних умовах вона розглядається як масштабно криміналізована ланка економіки, зона особливої складності стосовно контролю з боку правоохоронних органів. Ця тенденція підтверджується станом та динамікою злочинності у банківській сфері. Кількість злочинів тут за останні три роки збільшилась майже втричі і складає близько 9 тис., з яких 4,1 тис. – у сфері діяльності комерційних банків.

Експертні установи проводять певну профілактичну роботу в бо-ротьбі зі злочинністю в банківській сфері, встановлюють обставини здійснення злочинів і розробляють рекомендації їх усунення, використовуючи при цьому спеціальні знання. Існують дві форми цієї роботи: процесуальна і непроцесуальна. Під час процесуальної форми процес і результати до¬слідження обставин, що сприяють скоєнню злочинів, викладаються в експертному висновку або листі експерта, адресованому органу, який призначив експертизу. Непроцесуальна форма – це наукова розробка питань експертної профілактики, а також підготовки профілактичних рекомендацій на підставі узагальнення експертної практики.

Вона реалізується шляхом публікацій або внесення пропозицій у відповідні органи про усунення причин, що сприяють вчиненню зло¬чинів у банківській сфері.

Важливо покращити планування наукової роботи експертних уста-нов. Плани інститутів ще характеризуються багатотемністю і велики¬ми термінами їх розробки. Є потреба в об'єднанні тем, формуванні основних напрямів наукової роботи, скороченні їх термінів (створення авторських колективів). Недостатньою є координація зусиль науко¬вих установ різних відомств. Існує необхідність науково-методичного центру питань судової експертизи, який би координував науково-до¬слідну роботу експертних установ, різних відомств, а також розробляв рекомендації уніфікації експертної практики.

Для розвитку експертної діяльності важливе значення має організа-ція науково-експертної інформації. Вона є передумовою прискорення темпів науково-технічного прогресу.

Важливим завданням експертних установ є типізація і стандартиза¬ція методик дослідження. В Україні робота щодо формування реєстру атесто-ваних (сертифікованих) судово-експертних методик тільки розпочалася і проводиться секцією з теоретичних, загальнометодичних та органі-заційних питань судової експертизи.

Протидія економічній злочинності у сфері банківської діяльності набуває особливого значення в умовах впливу світової фінансової кризи. За даними МВС України в установах банків стали частішими випадки посадових зло¬вживань, розкрадання кредитних коштів, шахрайства з фінансовими ресурсами, а також підробка документів. Відомо, що офіційна статистика не дозволяє одержати достовірні дані про стан і структуру економічної злочин¬ності в банківській сфері, передусім через невизначеність та «розмитість» об'єкта дослідження. Неврегульованість законодавства, відсутність у науковців і практиків єдиного підходу щодо розуміння цього явища об'єктивно не можуть забезпечити посилення протидії злочинності у сфері банківської діяльності. Тому виникає необхідність комплексного переосмислення та вдосконалення понятійного апарату й класифікації економічної злочинності з метою розробки ефективних методів розкриття та розслідування злочинів у цій сфері.

Капуста А.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Калюга К.В., к.ю.н.

ЩОДО МЕТОДИКИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЗА ПІДПИСОМ

В сучасний час, в умовах боротьби з різного роду правопорушеннями, все більшого значення набуває процес дослідження судовими експертами різних об'єктів, які можуть виступати речовими доказами [1, с. 12; 2, с. 160]. У даній роботі розглядається підпис. Тема обрана нами не випадково. Підпис, як особистий засвідчувальний знак, широко поширена в зв'язку з важливістю документів у всіх галузях суспільного життя.

Основу процесу ідентифікаційного експертного дослідження підпису становить оцінка ознак, які в своїй сукупності і є основою для формування висновків [3]. Поняття ознаки підпису трансформувалося в межах становлення і розвитку теоретичних основ почеркознавчої експертизи. У зв'язку з тим, що підпис, як і почерк в цілому володіє різноманітними властивостями, що характеризують як внутрішню, так і зовнішню сторони листа, їх відображення в рукописи у вигляді ознак можуть вивчатися з метою вирішення найрізноманітніших завдань почеркознавчої експертизи. Виникнення почеркознавчої експертизи багато в чому було обумовлено потребою практики боротьби зі злочинністю у встановленні за рукописом її виконавця, і на сьогоднішній день в експертній практиці основна маса почеркознавчих досліджень носить ідентифікаційний характер [4].

У своєму дослідженні, ми ставитемо такі задачі: дати поняття і розкрити сутність підпису; охарактеризувати ідентифікаційні і діагностичні ознаки підпису; охарактеризувати використання криміналістичної ідентифікації за підписом при виробництві експертиз тощо. Об'єктом дослідження виступатимуть суспільні відносини, що складаються в процесі дослідження криміналістичної ідентифікації підпису як об'єкта почеркознавчої експертизи. Предметом дослідження – підпис в почеркознавчій експертизі. У даній роботі будуть порушені питання саме криміналістичної ідентифікації, об'єктом якої є підпис, методика ідентифікації за підписом тощо.

Зазначимо, що у криміналістиці в даний час сформульовано і визначено поняття «криміналістичного дослідження підпису», в той час як практика розслідування злочинів звертається до методів такого дослідження все частіше. У зв'язку з цим, виникає необхідність їх систематизації та визначення їх положення (місця) в науці криміналістиці сьогодні. Дане поняття визначається як один з видів криміналістичної ідентифікації особистості. Його суть полягає в порівняльному дослідженні ознак письма, що відобразилися в підпису, виконавець якої невідомий або викликає сумніви, і ознак письма, наявних в зразках, написаних особами, підозрюваними у виконанні цього підпису. А ідентифікаційні ознаки підпису як спеціально виділені з метою ідентифікації властивості отримали досить детальну розробку в судовому почеркознавстві тощо [5].

Література

1. Сысоева Л. А. Современное состояние почерковедческого исследования подписи. Фотография. Изображение. Документ. Санкт-Петербург. 2013. №4 (4). С. 12.

2. Уварова И. А. Развитие и современное состояние судебного почерковедения. Вестник Томского государственного университета. 2015. № 395. С. 160.

3. Бастрыкин А. И. Криминалистическое исследование письма. Санкт-Петербург : «Европейский Дом», 2002. 212 с.
4. Серегин В. В. Почерковедение и почерковедческая экспертиза: курс лекций. Волгоград : ВА МВД России, 2002. 228 с.
5. Жижина М. В. Судебно-почерковедческая экспертиза документов / под ред. Ищенко Е. П. М. : Юрлитинформ, 2006. 177 с.

Катрич І.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Калюга К.В., к.ю.н.

ЩОДО УСТАНОВЛЕННЯ ОСОБИ ЗА ОЗНАКАМИ ЗОВНІШНОСТІ

Одним з аспектів підвищення ефективності розслідування, є встановлення особи невідомого злочинця на ранніх його стадіях, що завжди було складним і багатогранним завданням.

Тому, розвиток і впровадження новітніх інформаційних і телекомунікаційних технологій вимагає перегляду усталених підходів і методик до його вирішення.

Позначеної проблематикою протягом певного часу займалися відомі вітчизняні та зарубіжні вчені Р.С. Бєлкін, А.А. Бухаченко, Т. С. Волчецька, Г. А. Густов, А. В. Дулов, В. А. Журавель, В. П. Колмаков, В.О. Коновалова, І. М. Лузгін, В. Г. Лукашевич, В. А. Образцов, О. Р. Ратінов, В. Ю. Шепітько [1-7] та ін.

Сьогодні інформація про властивості і ознаки злочинця у вигляді суб'єктивних відображень (уявного образу) – словесного портрета, складеного зі слів свідка-очевидця, все ще використовується дуже обмежено, переважно як орієнтуюча інформація при проведенні слідчих (пошукових) і негласних слідчих (пошукових) дій.

Ефективність реалізації пошукової моделі залежить не стільки від повноти її інформаційного наповнення (кількості відображених у ній ознак), скільки від пошукової, відмінної (унікальної), значущості її окремих ознак. Нерідкі ситуації ефективності «спрацьовування» моделі навіть тоді, коли в неї включені знання про дуже обмежене коло ознак шуканої особи, але дуже істотних з точки зору її відмінності від інших людей, вирізнювання, розпізнавання та ідентифікації (в першу чергу це стосується особливих прикмет). Чим більш індивідуальна, більш унікальна, виразна ознака, чим рідше вона зустрічається, швидше, виділяється, надійніше запам'ятовується і упізнається, тим швидше і легше виявити і ідентифікувати злочинця.

Ступінь реалістичності та відповідності інформаційної моделі факту або події безпосередньо залежить від якості і кількості зібраної про них інформації.

Погодимося, що заповнити гострий дефіцит інформації і активізувати слідчо-оперативну роботу по розкриттю і розслідуванню злочинів, як слушно зазначають окремі автори, – можна за рахунок використання нових інформаційних технологій: шляхом своєчасного використання інформації, накопиченої в криміналістичних обліках, банках даних, інших відомчих обліках, узагальнення і аналізу відомостей з «відкритих» джерел, застосування додаткових інформаційних ресурсів інших власників, які потрапили в «орбіту розслідування» [8].

Література

1. Белкин Р. С., Сегай М. Я. Равен самому себе. К. : Лыбидь, 1991. 144 с.
2. Бухаченко О. А. Моделювання події спеціалістом вибухотехніком на підставі огляду місця вибуху за оточуючою обстановкою. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). Вип. 21. 2009.С. 61-66.
3. Волчецкая Т. С. Современные проблемы моделирования в криминалистике и следственной практике : учеб. пособ. Калининград, 1997. 95 с.
4. Густов Г. А. Моделирование в работе следователя. Ленинград, 1980. 188 с.
5. Коновалова В. Е. Личность преступника. Криминологическая и криминалистическая характеристик Вбивство: мистецтво розслідування : монографія. Харків : Факт, 2001. С. 37-47.
6. Образцов В. А. Выявление и изобличение преступника. М.: Юристъ, 1997. 336 с.
7. Шепітько В. Ю. Ідентифікація людини за ознаками зовнішності : наук. практ. посіб. Харків : ВКФ «Гриф», 2003. 112 с.
8. Ищенко Е. П., Ищенко П. П. Понятие и структура информационного обеспечения следственной деятельности. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. 2008. № 5 (Спец. випуск): У 3-х ч. Ч. 1. С. 3-12.

Коваль В.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Рябчинська О.П., д.ю.н., професор

ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО ОСІБ, ЯКІ ВЧИНИЛИ ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО

6 грудня 2017 року Верховна Рада України прийняла Закон № 2227-VIII «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами», положення якого наберуть чинності 11 січня 2019 року.

Згідно з цим Законом Загальну частину Кримінального кодексу України (далі – КК) вирішено доповнити розділом XIII1 «Обмежувальні заходи». В ст. 911 законодавцем передбачено, що в інтересах потерпілого від злочину, пов'язаного з домашнім насильством, одночасно з призначенням покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, або звільненням із підстав, передбачених КК, від кримінальної відповіда-

льності чи покарання, суд може застосувати до особи, яка вчинила домашнє насильство, один або кілька обмежувальних заходів, відповідно до якого (яких) на особу можуть бути покладені наступні обов'язки: 1) заборона перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від домашнього насильства; 2) обмеження спілкування з дитиною у разі, якщо домашнє насильство вчинено стосовно дитини або у її присутності; 3) заборона наближатися на визначену відстань до місця, де особа, яка постраждала від домашнього насильства, може постійно чи тимчасово проживати, тимчасово чи систематично перебувати у зв'язку з роботою, навчанням, лікуванням чи з інших причин; 4) заборона листування, телефонних переговорів з особою, яка постраждала від домашнього насильства, інших контактів через засоби зв'язку чи електронних комунікацій особисто або через третіх осіб; 5) направлення для проходження програми для кривдників або пробаційної програми.

Ці заходи можуть бути застосовані лише до осіб, які на момент вчинення домашнього насильства досягли 18-річного віку. Термін застосовування – від одного до трьох місяців, а за потреби він може бути продовжений судом, але не більше як на 12 місяців. Контроль за поведінкою засуджених, до яких застосовано обмежувальні заходи, здійснює орган пробації за місцем проживання засудженого, а в разі вчинення злочину військовослужбовцем – командир військової частини [1].

Перспективи застосування таких обмежувальних заходів оцінюються науковцями та й фахівцями з засторогою. Перший обмежувальний захід є можливим виключно тоді, коли підозрюваний (засуджений) у вчиненні домашнього насильства має альтернативне житло, оскільки за чинним житловим законодавством примусове виселення є досить проблематичним та відбувається не в межах кримінального провадження. Другий – можливий виключно у поєднанні з першим обмежувальним заходом, оскільки буде важко уявити його практичну реалізацію, якщо особа, яку визнали винною у вчиненні домашнього насильства, проживає разом із дитиною. Третій захід практично нереально реалізувати через проблему визначеної відстані та контролю за її дотриманням. Найбільш дієвим виявляється четвертий захід, оскільки саме його працівники органів пробації за місцем проживання засудженого зможуть самостійно контролювати. П'ятий обмежувальний захід можна буде обговорювати лише тоді, коли буде запроваджено відповідні програми [2, с. 372].

Вищезазначене дає підставу говорити, що правове забезпечення запобігання та протидії домашньому насильству в Україні вийшло на якісно інший рівень. Разом з тим слід зважати, що ця категорія злочинів традиційно має високий рівень латентності, а запропоновані зміни, як було показано вище, породжують проблеми, що можуть негативно позначитися на майбутній практиці їх застосування. Саме це і актуалізує подальшу наукову розробку цих питань.

Література

1. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами : Закон України від 06.12.2017 № 2227-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2018, № 5, ст. 34.

2. В. В. Шаблистий. Обмежувальні заходи як новий (зайвий) елемент системи кримінально – правових засобів у механізмі кримінально – правового регулювання. Кримінально – правове регулювання та забезпечення його ефективності : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 18 – 19 жовтня 2018 року / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Харків : Право, 2018. С. 369 – 374.

Кузьмина К.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Калюга К.В., к.ю.н.

ЩОДО РЕФОРМУВАННЯ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ

6 вересня 2018 року глава держави зареєстрував в парламенті проект закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» № 9055 [1].

Відповідна ініціатива визначена ним як невідкладна. Одразу ж в Раді адвокатів України (РАУ) – одному із органів адвокатського самоврядування – заявили, що реформувати їхню галузь на основі цього закону не варто в жодному випадку. Там наголошують, що документ не відповідає міжнародним стандартам. Мовляв, його розробили без попередніх консультацій з адвокатською спільнотою. Окрім цього, зазначається, що проект містить норми, які обмежують право на адвокатське самоврядування.

Попри усю критику, яка лунає останнім часом, ми погоджуємося, що в президентському законопроект є деякі позитивні моменти [2]. Документ, зокрема, розширює права адвокатів. Їм пропонують відкрити доступ до державних реєстрів, надати право займатись фідуціарною діяльністю (фінансові послуги, пов'язані з управлінням активів). Також встановлюється чіткий перелік документів, які має подати особа, яка виявила бажання стати адвокатом; розширюються види адвокатської діяльності. Адвокати зможуть надавати консультації і роз'яснення з питань медіації, брати участь в організації та проведенні процедури медіації. Все це дійсно може бути новим імпульсом для розвитку.

Треба зазначити, що найбільше збурення у професійному середовищі викликає запропоноване Президентом нововведення щодо зміни структури та компетенції органів адвокатського самоврядування. Саме тому чимало адвокатів збігаються на думці, що взамін президентського, варто розглянути два альтернативних законопроекти «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (№ 9055-1 та № 9055-2) [3; 4]. Адже вони залишають чинну систему адвокатського самоврядування без змін. Наприклад, у президентському проекті передбачено, що замість Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатуру мають бути створені Вища кваліфікаційна комісія адвокатури та Вища дисциплінарна комісія адвокатури, які, швидше за все, будуть розташовані в м. Києві.

Замість кваліфікаційно-дисциплінарних комісій (які відповідно до чинного законодавства діють в АР Крим та в усіх областях) в кожному регіоні мають утворити окремо кваліфікаційну та дисциплінарну комісію адвокатів регіону. Відповідно до чинного законодавства, рішення про позитивний чи негативний результат

кваліфікаційних іспитів, які здають особи, які виявили бажання стати адвокатами, ухвалюють кваліфікаційно-дисциплінарні комісії відповідного регіону. Натомість, у проекті закону передбачено, що таке рішення буде уповноважена приймати Вища кваліфікаційна комісія адвокатури, а кваліфікаційна комісія адвокатів регіону відповідатиме лише за організацію процесу здавання іспитів.

Водночас, у доданих до проекту закону документах не обґрунтовано необхідності внесення таких змін у структуру органів адвокатського самоврядування. Наприклад, до складу Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, відповідно до чинного законодавства, має входити 30 членів. Натомість, пропонують передбачити, що і до Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, і до Вищої дисциплінарної комісії адвокатури будуть входити по 30 осіб. Тобто вдвічі більше. Зважаючи на те, що фінансування органів адвокатського самоврядування, в основному, здійснюватиметься за рахунок щорічних внесків самих адвокатів, то розширення мережі таких органів, може спричинити до збільшення розміру внесків.

Підсумовуючи, можна зауважити, що спочатку потрібно зважити, чи є потреба змінювати одну модель на іншу, чи варто доповнити діючу альтернативними і цікавими ідеями вищезгаданого законопроекту. Які б могли покращити адвокатську сферу. Адже, одноосібні новаторські бажання, без належної аргументації їхньої доцільності аж ніяк не наблизять українське законодавче поле до омріяних європейських стандартів. А-от здоровий діалог та професійна законотворча робота, пошук компромісу – це те, чого усім нам бракує.

Література

1. Проект Закону про адвокатуру та адвокатську діяльність № 9055 від 06.09.2018. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64557

2. Пилипенко В. Реформа адвокатури – бути чи не бути. URL: http://unba.org.ua/publications/3712-reforma-advokaturi-buti-chi-ne-buti.html

3. Проект Закону про адвокатуру та адвокатську діяльність № 9055-1 від 14.09.2018. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH6ZJ1AA.html

4. Проект Закону про адвокатуру та адвокатську діяльність № 9055-2 від 20.09.2018. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64636

Максименко В.В.
Класичний приватний університет

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАТРИМАННЯ НА ПІДСТАВІ СТ. 208 КПК УКРАЇНИ

Одним із заходів, що можуть слугувати ефективному виконанню завдань кримінального провадження, є затримання уповноваженою службовою особою на підставі ст. 208 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України особи, підозрюваної у вчиненні злочину [1]. Викладені в ст. 208 КПК України умови і випадки затримання такої особи, а також регламентація моменту затримання в ст. 209 КПК України, дають підстави до висновку про можливість застосування ст. 208 КПК України на початку досудового розслідування. Проте, коло осіб, які можуть бути затримані на підставі ст. 208 КПК України, насправді є вужчим, аніж це регламентовано в вищезгаданій ст. 208 КПК України, навіть вужчим від регламентації дії Кодексу за колом осіб у ст.6 КПК України.

Розпочнемо з аналізу вікових та психічних особливостей підозрюваної особи, що можуть перешкодити слідчому, прокурору таку особу затримати. Слідчий, прокурор не вправі затримати на підставі ст. 208 КПК України малолітню особу в віці до 11 років, бо таку особу: 1) апріорі не можна підозрювати у вчиненні злочину (вона може вчинити лише суспільно небезпечне діяння, бо не є суб'єктом злочину), і 2) в КПК України немає норм, які б уповноважували слідчого, прокурора затримувати таку особу. Неповнолітнього підозрюваного може бути затримано за рішенням слідчого, прокурора на підставі ч. 2 ст. 492 КПК України лише у разі, якщо він підозрюється або обвинувачується у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину, за умови, що застосування іншого запобіжного заходу не забезпечить запобігання ризикам, зазначеним у ст. 177 КПК України.

У разі, коли діяння, передбачене законом України про кримінальну відповідальність, вчинила особа у стані неосудності або ж після вчинення такого діяння вона захворіла на психічну хворобу, то рішення про її затримання на підставі ст. 208 КПК України може бути прийнято лише до прийняття рішення про зміну порядку досудового розслідування. Після прийняття цього рішення застосовувати затримання до особи, щодо якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру є неправильним, адже в ст. 508 КПК України перелік запобіжних заходів, що можуть бути застосовані до такої особи регламентується вичерпно і затримання такої особи в цьому переліку (та й взагалі в главі 39 КПК України) не передбачається.

Іншою перешкодою слідчому, прокурору затримати певних осіб може стати службовий імунітет, передбачений у главі 37 КПК України. Слідчий, прокурор не мають права затримати суддю, народного депутата України без згоди Верховної Ради України (ст.482 КПК України) [2].

Обмеження повноважень слідчого, прокурора щодо затримання випливають також із критеріїв наявності в особи дипломатичного імунітету, а також стосовно персоналу дипломатичних і консульських установ та членів сімей цього персоналу за ознаками громадянства іноземної держави та постійного проживання за межами України. Відповідно до п.29 Положення про диппредставництва належність до осіб, які користуються зазначеними в цьому Положенні привілеями та імунітетами, за винятком дипломатичного кур'єра, тимчасового дипломатичного кур'єра, командира цивільного літака, глави дипломатичного представництва, членів дипломатичного персоналу дипломатичного представництва іноземної держави, членів їхніх сімей, консульського кур'єра, представника іноземної держави, члена парламентської чи урядової делегації іноземної держави, членів їх сімей посвідчується документами, що видаються Міністерством закордонних справ України.

Звісно, що особа, яка користується дипломатичною недоторканністю не перестає бути суб'єктом юридичної відповідальності. Відповідно до ч.4 ст.31 Віденської конвенції про дипломатичні зносини імунітет

дипломатичного агента від юрисдикції держави перебування не звільняє його від юрисдикції акредитуючої держави [3, с. 333].

Таким чином слідчі, прокурори при прийнятті рішення про затримання певних осіб на підставі ст.208 КПК України повинні враховувати їх вікові, психічні особливості (згідно з чинним кримінальним та кримінальним процесуальним законодавством), а також наявність службового чи дипломатичного імунітету.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року №4651-VI Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17

2. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/paran4348#n4348

3. Шевяков М. О. Види дипломатичних імунітетів у кримінальному провадженні Європейські стандарти кримінального судочинства: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Донецьк, 27 вересня 2013 року). Донецьк: ДЮІ МВС України, 2014. С. 331-335.

Максимова Є.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – кандидат юридичних наук, доцент Дьоменко С.В.

ВІК КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Питання притягнення до кримінальної відповідальності неповнолітніх та звільнення їх від відповідальності та покарання протягом останніх років досліджували такі вчені, як: Ю.В. Баулін, Н.Л. Березовська, І.П. Васильківська, В.М. Бородін, В.М. Бурдін, В.О. Глушков, Т.О. Гончар, Л.С. Дубчак, Я.М. Квітка, С.Г. Киренко, А.О. Клевцов, Н.Я. Ковтун, Н.М. Крестовська, Н.А. Орловська, О.О. Северин, В.Я. Тацій та інші вчені.

Проблемою встановлення віку кримінальної відповідальності є те, що будь-які жорсткі вікові рамки, які визначають момент перетворення особи на кримінально відповідальну, мають характер юридичної презумпції та потенційно не враховують і по своєї суті не можуть враховувати індивідуальні особливості розвитку конкретної людської особистості.

Кримінальне законодавство України диференційовано підходить до встановлення віку кримінальної відповідальності. Відповідно до ст. 22 КК України кримінальній відповідальності підлягають особи, яким до вчинення злочину виповнилося шістнадцять років, а за окремі види злочинів (перелік яких чітко регламентований кримінальним законодавством) – з 14-річного віку. Необхідно зазначити, що в деяких країнах мінімальний вік взагалі не встановлений, що в принципі дозволяє притягувати дитину до відповідальності з моменту її народження. Особливо цікавим, на наш погляд, є те, що мінімальний вік кримінальної відповідальності в 7 років установлений в Австралії, Йорданії, Ірландії, Пакистані й у загальному праві США. Примітно, що в останній державі кожний штат додатково встановлює вік притягнення до кримінальної відповідальності самостійно. Так, у кримінальних кодексах Колорадо й Луїзіани зазначений 10-річний вік, а у кримінальному кодексі Джоржії – 14 років [1, с.6]

Крім того, заслуговує на увагу досвід французького законодавця. Французький Ордонанс про правопорушення неповнолітніх встановлює спеціальний правовий режим їх відповідальності. У його основу покладено презумпцію кримінальної невинуватості осіб, які не досягли 18 років, але водночас зазначається, що в деяких випадках вони можуть бути визнані винними у вчиненні злочинного діяння та засуджені. У цьому разі діють норми спеціального інституту кримінальної відповідальності неповнолітніх, які дозволяють здійснювати кримінальне переслідування 13 літніх осіб [2,с.40-41].

В Естонії також з 13 років наступає кримінальна відповідальність не тільки за умисне вбивство, спричинення тяжкого тілесного ушкодження, зґвалтування та низки інших тяжких насильницьких злочинів, а й, наприклад, за крадіжку, незаконне заволодіння механічним транспортним засобом [3].

Приведені вище країні не є якимось виключенням. Взагалі різноманіття поглядів на цю проблематику на сьогодні характерно для національного права. Ілюструє цей висновок наступні дані про відмінний від вітчизняного підхід до встановлення нижньої вікової межі такої відповідальності. Наприклад, 7 років визначено у кримінальному законодавстві Ірландії і Швейцарії; 8 років у Шотландії; 9 років у штаті Техас (США); 10 років у Австралії, Англії; 12 років у Канаді; 13 років у Узбекистані; 15 років у Норвегії і Фінляндії; 16 років штаті Канзас (США) тощо [4].

Таким чином, закордонна практика встановлення вікової межі кримінальної відповідальності яскраво підкреслюють відсутність єдиної позиції до вирішення цього питання у світовій юриспруденції, що на нашу думку зумовлено не тільки національними правовими та культурними традиціями розуміння психофізичної зрілості особи та необхідності застосування до неї кримінальної репресії, а ще й загальним рівнем розвитку того чи іншого соціуму. Враховуючи сказане, потрібно акцентувати увагу на актуальності проведення досліджень у визначеному напрямку та на дещо передчасність заяв щодо доцільності зниження віку кримінальної відповідальності встановленої у КК України.

Література

1. Уголовное законодательство зарубежных стран (Англии, США, Франции, Германии, Японии) : сб. законодат. материалов / Н. А. Голованова, В. Н. Еремин, И. Д. Козочкин, Н. Е. Крылова, и др. ; под ред. И. Д. Козочкина– М. : Зерцало, 1999. – С. 6;

2. Крылова Н. Е. Основные черты нового уголовного кодекса Франции / Н.Е. Крылова. – М. : Спарк, 1996. – С. 40–41;

3. Уголовно-процессуальный кодекс Эстонской Республики [Электронный ресурс]. – Режим доступа: // http://www.supcourt.gov.jzlrulcodcrp.html. – Загл. с экрана;

4. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Узбекистан [Электронный ресурс]. – Режим доступа: // http://www.supcourt.gov.jzlrulcodcrp.html. – Загл. с экрана.

Маньківський А.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дєєв М.В., доцент

СУТНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА НЕДОТОРКАННІСТЬ ЖИТЛА ЧИ ІНШОГО ВОЛОДІННЯ ОСОБИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Важливим чинником, який забезпечує буття людини, є додержання норм, що визначають її правовий статус, формують у її свідомості стан захищеності, реально забезпечують її права, свободи та законні інтереси, а у разі їх порушення надають ефективного захисту. Незважаючи на те, що демократичне суспільство приділяє значну увагу забезпеченню та захисту прав людини, непоодинокими лишаються випадки їх порушення. В таких ситуаціях людина потребує реакції з боку держави, яка відповідає перед нею за свою діяльність. З огляду на це особливого значення набуває не тільки і не стільки декларування основних прав людини, у першу чергу, на рівні Конституції України, скільки створення дієвого правового механізму їх забезпечення і, перш за все, у сфері кримінального судочинства як такій, що за наявності відповідних підстав допускає істотне обмеження прав і свобод людини. Сьогодні право на недоторканність житла є європейським стандартом, який має забезпечуватися у будь-якій демократичній країні [1, с. 63]. Утім, одне лише його декларування жодним чином не задовольняє його меті; його реалізація потребує наявності ефективного механізму забезпечення, що й, по суті, надає цьому праву реального змісту, тієї цінності, яка задовольняє законним інтересам людини.

Механізм забезпечення прав учасників кримінального провадження є своєрідним явищем правової дійсності, що знаходиться у прямій залежності від належного регулювання правових відносин за допомогою норм, які, наприклад, юридично закріплюють правовий та процесуальний статуси учасників кримінального провадження; від правозастосовної діяльності, що є основною формою реалізації норм процесуального права; а також від безпосередньої реалізації норм права [2, с. 257].

На нашу думку, механізм правового регулювання та механізм забезпечення суб'єктивного права є системними явищами, які мають спільні складові елементи. Стосовно механізму правового регулювання такими елементами є норми права, правовідносини, акти реалізації прав і обов'язків, акти застосування права. Ці ж елементи, як було зазначено вище, притаманні і механізму забезпечення суб'єктивного права. Визначаючи структуру механізму забезпечення прав потерпілого, В. Т. Нор виділяє наступні його елементи: об'єкт (права та законні інтереси, які потребують захисту та реалізації); суб'єкти, на яких законом покладено обов'язок забезпечити права потерпілих та сприяти їх реалізації, а також зміст – діяльність зобов'язаних суб'єктів, спрямована на забезпечення прав [3, с. 13].

Забезпечення права на недоторканність житла в кримінальному провадженні відіграє особливу роль, оскільки саме ця сфера діяльності компетентних органів держави досить часто балансує на межі законного і обґрунтованого втручання до царини прав людини та їх безпідставного обмеження, а нерідко, як свідчить правозастосовна практика, – і порушення. Сучасна концепція прав людини засновується на створенні ефективного механізму їх захисту та відповідальності держави за їх порушення. Тому законодавець надає гарантуванню права на недоторканність житла значення однієї із загальних засад кримінального провадження, що разом із іншими засадами утворює той фундамент, на якому базується легітимність всіх процесуальних дій, що за наявності передбачених законом підстав можуть здійснюватися в житлі. Нормативний зміст цієї засади визначено статтею 13 КПК «не допускається проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим судовим рішенням, крім випадків, передбачених цим Кодексом».

Література

1. Загальна теорія права : підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ : Ваіте, 2015. 392 с.
2. Фаткуллин Ф. Н. Проблемы теории государства и права : курс лекций. Казань : Изд-во Казан. ун-та, 1987. 336 с.
3. Нор В. Т. Защита имущественных прав в уголовном судопроизводстве. Киев: Вища шк., 1989. 275 с

Михайленко Д.Г.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Лукашевич В.Г., д.ю.н., професор

ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Пропонуємо розглянути аспекти початку досудового розслідування в умовах наслідків реформування початкового етапу досудового провадження в зв'язку з прийняттям чинного Кримінального процесуального кодексу України. Відмітимо, що в результаті реформування КПК в Україні вдалося суттєво подолати проблему необґрунтованих відмов у початку досудового розслідування. Однак недостатня регламентація чітких критеріїв, за якими можна було б визначати, які саме заяви підлягають розгляду в кримінальному процесуальному порядку, а які – в інших порядках, призводить до прагнення слідчих, прокурорів розглянути в кримінальному процесуальному порядку більшість із загального обсягу отримуваних заяв. Цим зумовлюється перевантаження органів досудового розслідування та прокурорів, що вкрай негативно позначається на якості досудового розслідування та процесуального керівництва останнім. Неофіційний спосіб вирішення проблеми перевантаження органів досудового розслідування полягає в безпідставних закриттях кримінальних проваджень із посиланням на відсутність у діянні складу кримінального правопорушення (п. 2 ч. 1 ст. 284 КПК України) [1].

Також, зауважимо, що в результаті зміни КПК України в 2012 році співвідношення публічного із приватним порядком початку досудового розслідування змінилося з наданням в ряді випадків більшого зна-

чення приватному порядку починання досудового розслідування (ст. 477 КПК України), втім, в більшості випадків домінуючим залишається публічний порядок початку досудового розслідування. Для ефективного виконання завдань кримінального провадження в КПК України слід передбачити повноваження прокурора починати досудове розслідування кримінальних правопорушень приватного обвинувачення з міркувань «особливого громадського значення» навіть у випадку відсутності заяви потерпілого. Науковцями влучно пропонується передбачити в кримінальному процесуальному законі окремою підставою початку прокурором досудового розслідування кримінальних правопорушень приватного обвинувачення за ознакою «особливе громадське значення» через подання будь-ким відповідної електронної петиції та набрання певної кількості підписів на адресу Головного слідчого управління Генеральної прокуратури України [2, с. 236-240].

При порівняні регламентації початку досудового розслідування в Україні та ряді держав ближнього і дальнього зарубіжжя, з'ясовано, що в них не передбачається проведення так званої «дослідчої перевірки». З позитивного міжнародного досвіду Естонської республіки, Республіки Болгарії, Республіки Казахстан пропонується перейняти додаткові форми початку досудового розслідування.

Зауважимо, що до складових кримінального процесуального імунітету на початку досудового розслідування належать імунітет: 1) особи; 2) володіння особи (приміщень, приватної резиденції, засобів пересування тощо); 3) багажу; 4) консульської валізи; 5) кореспонденції. Чинне законодавство не передбачає можливості затримання на підставі ст. 208 КПК України осіб, спеціально визначених у Положенні про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні від 10 червня 1993 року, Віденській конвенції про дипломатичні зносини від 18 квітня 1961 року, Віденській конвенції про консульські зносини від 24 квітня 1963 року. Зокрема, імунітет осіб від затримання на підставі ст. 208 КПК України зумовлюється також зобов'язаннями України, що випливають зі змісту: 1) Статуту Ради Європи, 2) Генеральної угоди про привілеї та імунітети Ради Європи, 3) Угоди про співробітництво у сфері підтримки між Кабінетом Міністрів України та Організацією НАТО з підтримки та постачання (ОНПП), 4) Конвенції про привілеї та імунітети Об'єднаних націй від 13 лютого 1946 року, 5) Конвенції про привілеї та імунітети спеціалізованих установ ООН, 6) Протоколу про привілеї та імунітети Парламентської Асамблеї Чорноморського Економічного Співробітництва від 31 жовтня 2003 року, 7) Додаткового протоколу про привілеї та імунітети Організації Чорноморського Економічного Співробітництва від 30 квітня 1999 року, 8) Угоди про привілеї та імунітети Організації за демократію й економічний розвиток – ГУАМ, 9) Конвенції про спеціальні місії від 8 грудня 1969 року.

Також, ми підтримуємо висновок про необхідність зобов'язати слідчого, прокурора на початку досудового розслідування негайно повідомляти слідчого суддю про кожен факт затримання особи на підставі ст. 208 КПК України з метою створення слідчому судді умов більш активного застосування повноважень із судового контролю щодо захисту прав людини в порядку ст. 206 КПК України тощо.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року №4651-VI Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17

2. Максименко В. В. Початок досудового розслідування: Порівняльно-правовий аспект. Підприємництво, господарство і право. 2017. №5 (255). С. 236-240.

Олійник В.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Калюга К.В., к.ю.н.

ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СВОЇХ ПОВНОВАЖЕНЬ СЛУЖБОЮ СБУ В СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ДІЯННЯМ

В умовах, коли корупція стала чинником, який загрожує національній безпеці і конституційному ладу України, корупційні дії негативно впливають на різні сторони суспільного життя: економіку, політику, управління, соціальну і правову сфери, громадську свідомість, міжнародні відносини тощо. Корумповані відносини все більше витісняють правові, етичні відносини між людьми, протизаконні дії поступово перетворюються у норму поведінки широкої верстви населення.

Щодо витоків, то з моменту проголошення незалежності України, основні зусилля на протидію корупції були зосередженні новоствореним на той час відділом «К» при Службі безпеки України, тому у відповідності до законів України «Про Службу безпеки України», «Про боротьбу з корупцією» та відповідних внутрішніх Наказів Голови СБ України, головне зусилля Головного відділу боротьби з корупцією та організованою злочинністю Управління СБУ зосереджує на вирішенні наступних задач: здійснення та координація оперативно-розшукових заходів, взаємодія юридичних та фізичних суб'єктів правовідносин, припинення та попередження протиправних дій тощо.

Особливості явища «корупції» як системного явища потребує передусім цілого спектру взаємоузгодженої системи заходів: законодавчого масиву; налагодження складної системи примусових дій, які мають бути розроблені різними галузями законодавства: цивільним, кримінальним, фінансовим, адміністративним та іншими; суспільно-соціальних заходів, заходів з налагодження взаємодії з населенням, проведення зустрічей, лекцій тощо.

Треба зазначити, що досить важко розібратися у численних нормативно-правових актах, що містять різний категоріально-понятійний апарат у сфері протидії корупції, розуміння заходів та обмежень щодо юрисдикційної практики у сфері антикорупційного законодавства.

Причинами злочинних корупційних проявів можна назвати: непомірне розростання бюрократичного апарату чиновників, значна поширеність дозвільних процедур у державному управлінні, криміналізація владних структур, низький рівень заробітної плати державних службовців; відсутність дієвого контролю суспільства за діяльністю органів державної влади; недосконалість законодавства, що регулює відносини

влади і капіталу щодо сфери впливу; соціально-економічна криза в державі; безвідповідальність, яка стала звичайним явищем практично в усіх структурах влади. На низькому рівні знаходиться виконавча дисципліна у самому уряді. За таких обставин державу досить складно вивести з кризи та подолати злочинність. Оскільки чинна Конституція України не містить положень про парламентський контроль за виконавчою і судовою владою. Не вироблена чітка система не лише звітів, а й надання інформації про діяльність зазначених гілок влади. Дієва протидія корупційним проявам можлива лише на підставі здійснення комплексу узгоджених заходів, які здійснюватимуть в тому числі силами СБУ. Ці узгоджені скоординовані заходи мають бути спрямовані головним чином на усунення причин та умов виникнення корупції і, крім цього, на пом'якшення її наслідків. Одними із таких заходів можуть бути законодавче закріплення і систематизація уявлень про феномен корупції, визначення основних напрямів боротьби з корупцією, вироблення стратегії й тактики протидії корупційним проявам та організація профілактичної діяльності, внесення відповідних змін до антикорупційного законодавства, що напрацьовуються практикою. Треба відмітити, що корупцію неможливо викоренити миттєво та штучно. Не можна також стверджувати, що в Україні діяльність із протидії корупції йде повним ходом. Проте, ця проблема виноситься на обговорення, розробляються різні стратегії. Боротьба з проявами корупції ґрунтується на поєднанні профілактичних, дисциплінарних й правоохоронних заходів тощо.

Не дивлячись на те, що в Україні, у сфері протидії корупції – прийнято спеціальний антикорупційний закон [1] та низку інших законодавчих актів антикорупційного спрямування; схвалено Концепцію боротьби з корупцією [2]; розроблено спеціальну антикорупційну програму; на політичному рівні проголошено курс на посилення протидії «цьому злу»; запроваджено систематичне проведення організаційних заходів за участю керівників правоохоронних та державних органів; створено законопроект щодо антикорупційного суду; створено електроні декларації, які щорічно оновлюються і обов'язкові щодо виконання державними службовцями; не досягнуто бажаного результату.

Дієвими засобами в запобіганні та протидії корупції можуть виявитися формування в населення ставлення нетерпимості до її проявів, формування суспільної правосвідомості відповідно до антикорупційних стандартів. Корупція це проблема, розв'язання якої для багатьох країн є надзвичай но актуальною справою. Тому не тільки юридичні особи повинні чітко керуватися ЗУ «Про запобігання корупції» і тримати у таємниці особу, у якої виявили корупційні діяння та яка співпрацювала з іншими органами щоб припинити злочині діяння, а й фізичними особами, що не повинні перешкоджати спеціальним заходам і бути спроможними допомогти розслідуванню задля спільної мети [3, с. 67-72].

Література

1. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 [із змінами та доповненнями станом на 03.08.2017] [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1700-18

2. Концепція «Про боротьбу з корупцією» від 24.04.1998 // розділ 1 // абзац 22 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/367/98

3. Мельник М. Політична корупція: сутність, чинники, засоби протидії. Національна безпека і оборона. 2009. Т. 111, № 7. С. 67–72.

Петренко А.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергатий М.О., к.ю.н., доцент

ВИТОКИ ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З В'ЯЗНЯМИ

Питання катування затриманих та засуджених осіб залишається актуальним і сьогодні. В Україні зафіксовані численні випадки застосування тортур в СІЗО та ізоляторах тимчасового тримання, а також катування і нелюдське поводження з підозрюваними під час досудового розслідування попереднього слідства. За даними опитування громадян дві третини українців вважають, що катування та жорстоке поводження застосовується співробітниками правоохоронних органів, в той час, як тільки 6% осіб вважають, що такі порушення не мають місця. При цьому майже кожен третій українець напряму чи опосередковано стикався з тортурами, і така ж частка побоюється цих дій щодо себе в разі затримання правоохоронцями. Серед тих, хто засуджує катування за будь-яких обставин, були 71% українців, однак 27% респондентів частково виправдали застосування катувань у контексті скоєння винними особливо тяжких злочинів, злочинів проти основ національної безпеки, за завдання шкоди інтересам державі та боротьбі з тероризмом. Значна кількість вітчизняних науковців-процесуалістів і криміналістів розглядала різні її складові, відповідно до мети своїх досліджень: Л. Є. Ароцкер, О. Я. Баєв, Р. С. Бєлкін, О.М. Васильєв, В. Г. Гончаренко, Л. М. Карнеєва, В. Г. Лукашевич.

Особливість застосування катувань за минулих часів полягала в тому, що вони мали бути відкритими та наочними. Це робилося для того, щоб «люди не тільки знали, але й бачили на власні очі, бо треба, щоб їх пройняв страх; але причина ще й у тому, що вони мають бути свідками, своєрідними гарантами покарання і певною мірою навіть брати участь у ньому» [1, с. 42]. Перша «директива» щодо застосування катувань до вільних громадян (не рабів і не злочинців) була оголошена ще Юлієм Цезарем. «Дещо пізніше так званий легальний принцип оцінки доказів, який поширився на територію всієї середньовічної Європи, проклав дорогу до найширшого запровадження катувань як нормального методу доказування в тогочасному кримінальному процесі» [2, с. 48].

Ще за часів правління імператора Тиберія в Римі катування було невід'ємною процедурою на досудовому слідстві. Зокрема, застосовувалися такі види катування, як шмагання до смерті колючими гілками терну, розпорювання тіла сталевими гачками, відрубування кінцівок, занурення під воду, а також перев'язування статевих органів, внаслідок чого людина помирала довгою та нестерпною смертю від затримки сечовипускання. Його послідовниками були не менш жорстокий Гай Калігула, імператори Клавдій, Нерон та інші. В Іспанії XV століття Великий інквізитор Томаса Торквемади (1474 р.) ухвалив інструкції, якими

регулювалося застосування катування з метою забезпечення ефективності судового слідства. Катування здійснювалися водою та вогнем, широко застосовувався «іспанський чобіт», а також диба. Як правило особа, яка потрапила до рук Великого інквізитора, помирала в темниці, а інших, які пройшли попередній етап – катування, чекав наступний – «аутодафе», суть якого полягала в тому, що один раз на рік усіх засуджених до смерті, які вижили після катувань, спалювали на вогнищі [3] Просвітитель Франсуа Марі Вольтер писав, що катування застосовувалось як головний довід, який має навіяти жах усьому світу. Воно веде не до розкриття істини, а до непотрібного спричинення найболючішої смерті [4, с. 264–267]. Адже, коли все тіло людини пониже сильний біль, то вона буде шукати собі якнайшвидшої смерті, і можливо за допомогою катування не отримає того, чого хотілось.

Таким чином, на підставі викладеного можна зробити висновок, що катування до нас прийшло ще з середньовіччя. Головною метою якого було отримання інформації, покарання за вчинення дій, помста, визнання вини. На сьогодні, як показує практика, найчастіше застосовують катування з метою визнання вини та покарання за вчинення дій, в яких особа підозрюється. За для поліпшення ситуації на нашу думку необхідно, гарантувати право на захист особі на усіх стадіях кримінального процесу і законодавчо заборонити суду використовувати в якості доказів свідчення, «вибиті» під час тортур.

Література

1. Фуко, М. Наглядати й карати: Народження в'язниці [текст]: / М. Фуко; пер. з фр. П. Таращука К.: Основи, 1998. – 392 с.

2. Левицький, О. Інститут допустимості доказів і прояви незаконного фізичного насильства в кримінальному судочинстві [текст]/ О. Левицький // Право України. – 2000. – № 10. –56 с.

3. [Електронний ресурс]: http: //observer.sd.org.ua.

4. Вольтер, Ф.М. Избранные произведения по уголовному праву и процессу [текст]/ Ф. М. Вольтер. – М. : Госюриздат, 1956. – 340 с.

Пирожкова К.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Калюга К.В., к.ю.н.

ЩОДО ІСТОРІЇ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ

Хочемо зазначити, що наше дослідження стосуватиметься дуже важливого інституту, але досі недостатньо дослідженого й незнаного інституту адвокатури. А саме історії адвокатських практик в часи Гетьманщини [1, с. 3].

В своєму дослідженні ми прослідковуємо взаємозв'язок між минулим та сучасністю. У наш час, як і в середині XVII ст., Україна переживає зміну еліт, найважче випробовування для суспільства. Нині, як і тоді, глибокі суспільні трансформації докорінно змінили склад адвокатської спільноти та й самі умови її функціонування. І в Гетьманщині, і в сучасній Україні на порядку денному проблема ставлення до спадщини бездержавного періоду у правовій сфері та адекватної реакції на сучасні зовнішні впливи, що ціннісно перегукуються з тими обставинами, в яких значну частину свого історичного шляху перебувала Гетьманщина[2].

Гетьманщина успадкувала від попередньої доби матеріальне право, прилаштувавши його під нові потреби. Але докорінно змінена система судів та постійна еволюція їхніх повноважень стала для адвокатів справжнім викликом. Адвокатська спільнота гідно впоралася з ними.

Важлива особливість адвокатської майстерності в Гетьманщині полягала в тому, що адвокати надзвичайно ретельно вивчали документи, надані суду опонентами, а також промови останніх. «Гра» на неточних чи двозначних формулюваннях протилежної сторони та на обмовках була улюбленим прийомом, а спроби замовчати невигідний для себе аргумент, натомість перевести увагу суду на сприятливий, належали до обов'язкових стратегій добре підкованого адвоката.

Неухильна інтенсифікація та урізноманітнення адвокатських практик із часом покликали до життя в 1730-х рр. тенденцію до поступового формуванняпрофесійної адвокатури. Виділилася група осіб, яка почала надавати адвокатські послуги на постійній основі й переходити від клієнта до клієнта. Деякі одночасно вели по кілька справ. З'явилися адвокати, уповноважені на всі поточні та майбутні справи. Словом, усе йшло до перетворення адвокатської діяльності на окремий фах, за яким виднівся високий суспільний статус. Однак брутальна ліквідація Гетьманщини Російською імперією перервала цей природний процес на злеті [3].

Таким чином, зазначимо, що адвокатура в Гетьманщині розвивалася як ключовий інститут судочинства та публічного життя, уособлюючи змагальність судового процесу, специфіку правової ситуації в державі та європейський код українського суспільства. Водночас попри те, що від створення Гетьманщини минуло вже понад три століття і з того часу змінилося кілька епох, перегуки між обставинами, в яких розвивалася адвокатура тоді і в сучасній Україні, цілком очевидні. В обох випадках тональність задавало відновлення української державності. Викликавши глибокі трансформації по всьому суспільному полю, це суттєво скоригувало як умови для функціонування адвокатури як правового інституту, так і суто процесуальні правила для адвокатів тощо.

Література

1. Брехуненко В., Синяк І. Адвокати в судочинстві ранньомодерної Української держави – Гетьманщини. Серія «Загальна історія адвокатури». Том І. К. : КВІЦ, 2017. 432 с.

2. Василенко М. Пам'ятник історії правничої літератури XVII ст.Записки НТШ. Львів, 1925, т. 138-140.

3. Вислобоков К. Деякі аспекти правової системи Гетьманщини Збірник наукових праць на пошану Олега Купчинського з нагоди його 70-річчя. К., Львів, 2004. 116 с.

Пужай-Череда А.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Покатаєва О.В., д.ю.н., професор

КОНВЕНЦІЯ ПРО ВІДМИВАННЯ, ПОШУК, АРЕШТ ТА КОНФІСКАЦІЮ ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ: ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ

8 листопада 1990 р. Радою Європи була відкрита для підписання Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом.

Однією з цілей цієї Конвенції було спрощення міжнародної співпраці у слідстві, пошуку, арешті та конфіскації доходів від усіх видів злочинності, особливо серйозних злочинів, зокрема злочинів, пов'язаних з наркотиками, торгівлі зброєю, терористичні злочини, торгівлі дітьми та молодими жінками, а також доповнення вже існуючих інструментів, розроблених в рамках Ради Європи.

Окрім встановлення заходів, які вживаються на національному рівні, та заходів міжнародного співробітництва в сфері конфіскації доходів, Конвенція Ради Європи 1990 р. істотно розширює коло предикатних злочинів для злочину відмивання грошей.

Спеціальний Комітет Палати Лордів з питань Європейських Співтовариств наступним чином охарактеризував підхід застосований у Конвенції Ради Європи 1990 року до відмивання грошей: Ст. 6 Конвенції вимагає від держав-учасниць встановити злочин навмисного відмивання грошей.

Майно, яке використовується у перетворенні або передачі, може бути доходом не тільки від торгівлі наркотиками або тероризму, але від будь-якого кримінального злочину (описаного як «предикатний злочин») і держава-учасниця не обов'язково повинна мати юрисдикцію над цими предикатними злочинами.

Хоч це являє собою доволі широке визначення відмивання грошей, для держав-учасниць існує можливість при підписанні або ратифікації обмежити це визначення до більш обмежених категорій предикатних злочинів.

Україна при ратифікації Конвенції Ради Європи 1990 року не зробила жодних застережень щодо ст. 6.

Європейський Союз також вимагає від держав-членів утриматись від застережень щодо ст. 6, тією мірою, як вони стосуються тяжких злочинів.

Такі злочини мають у будь-якому разі включати злочини, які караються позбавленням волі або її обмеженням максимумом більш ніж на один рік або, що стосується тих держав, які мають мінімальну граничну межу для злочинів у своїй правовій системі, злочини які караються позбавленням волі або її обмеженням максимумом більш ніж на шість місяців.

Тобто встановлена вимога якомога більшого охоплення злочинів поняттям предикатні злочини щодо відмивання грошей.

Директива Ради 91/308/ЄЕС від 19 червня 1991 р. про запобігання використання фінансової системи з метою відмивання грошей, також вимагає від держав-членів заборони відмивання грошей. Загальність вимоги про заборону пояснюється тим, що, як вже зазначалось, на той момент неможливо було встановити вимогу про визнання відмивання грошей кримінальним злочином.

Поряд з вимогою про заборону відмивання грошей, Європейська Комісія, визнаючи, що підхід з використанням покарання не має бути єдиним шляхом боротьби з відмиванням грошей, оскільки фінансова система може відігравати високоефективну роль, встановлює цілий ряд положень спрямованих на запобігання відмивання грошей у фінансовій системі.

Рудь Д.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Калюга К.В., к.ю.н.

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ПРОВАДЖЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

На сьогоднішній день низку наукових дискусій серед учених процесуалістів і практиків, займає дискусійне питання визначення поняття слідчих (розшукових) дій та призводить до збільшення помилок у правозастосовній діяльності, що в свою чергу негативно впливає на стан дотримання прав і свобод людини, який потрапляє до сфери кримінального судочинства, а також на стан подальших наукових розробок.

Можна виділити таких вчених процесуалістів які присвятили даному питанню свої наукові праці в різні роки Ларін О. М., Погорецький М.А., Сергєєва Д. Б., Старенький О. С., Аленін Ю.П. тощо.

Вперше законодавцем закріплено визначення поняття слідчих (розшукових) дій в статті 223 Кримінально процесуального кодексу України 2012 року , зокрема – це дії спрямованими на отримання (збирання) доказів, або на перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні [1]. Відповідне визначення на нашу думку є недосконалим, і приєднуємось до думки Сергєєвої Д.Б. та Старенького О.С., які зазначають, що окремі практичні працівники вважають законодавче визнання слідчих (розшукових) дій недосконалим і таким, що не повною мірою відповідає сутності слідчих (розшукових) дій, як засобам отримання доказів у кримінальних провадженнях. Таку думку висловили 64% опитаних слідчих, 54% прокурорів і 42% адвокатів [2, с. 82].

В науковій літературі існує два основних підходи до визначення поняття слідчих дій. Перший характеризується широким розумінням цього поняття. Прибічники цього підходу вважають, що слідчими є будь-які процесуальні дії слідчого [3, с. 58]. Прибічники даного підходу класифікують слідчі дії як такі, що: визначають виникнення та направлення кримінальної справи; установлюють процесуальний статус учасників розслідування; спрямовані на збирання та перевірку доказів; є запобіжними заходами та іншими заходами процесуального примусу; становлять гарантії прав осіб, які беруть участь у процесі; спрямовані на усунення причин та умов, що сприяють вчиненню злочину [4, с. 147–148]. Наприклад О. М. Ларін, вважає слідчою

дією прийняття слідчим у межах порушеної кримінальної справи заяви про злочин (явки з повинною), і визначає слідчу дію як «спосіб здійснення норм кримінально-процесуального законодавства» [4, с. 170]. Отже в основу розуміння слідчих дій покладено належність дій до суб'єкта їх виконання, у зв'язку із чим погоджуємось з думкою М. А. Погорецького який вважає такий підхід необґрунтованим , і таким що не відображає сутності цих дій.

Другий підхід основується на вузькому розумінні слідчих дій, відповідно до якого слідчі дії визначаються самостійним елементом діяльності слідчого із отримання, дослідження й оцінки доказів в межах визначених Кримінально процесуальним кодексом. Прихильником вузького розуміння слідчих (розшукових) дій є Сергєєва Д. Б., погоджуючись з якою вважаємо, що для визначення поняття слідчих (розшукових) дій є встановлення їх наступних сутнісних ознак: вони є заходами, тобто діями або засобами для досягнення чогось, що мають активний діяльнісний характер; передбачені та регламентовані нормами Кримінально процесуального кодексу України; є частиною процесуальних дій, що мають пошуково-пізнавальний та посвідчувальний характер; можуть здійснюватися лише уповноваженими суб'єктами; їх перебіг та результати фіксуються у відповідних процесуальних документах; вони забезпечуються силою процесуального примусу; проводяться з метою виявлення й закріплення фактичних даних і відомостей про їх джерела для отримання доказів у кримінальному провадженні або перевірки цих доказів[5].

Підсумовуючи викладене вважаємо за доцільне розуміти слідчі дії як заходи, що складаються з сукупності пошуко-пізнавальних і посвідчувальних прийомів, які проводяться уповноваженими кримінальним процесуальним законом суб'єктами у визначеному для кожного з них порядку з метою виявлення й закріплення фактичних даних і відомостей про їх джерела для отримання доказів у кримінальному провадженні та їх перевірки. Та висловлюємо солідарність з думкою науковців, які вважають необхідним внесення змін в Кримінальний процесуальний кодекс України в частині закріплення визначення поняття слідчих (розшукових) дій в запропонованому контексті.

Література

1. Бандурка О. М., Блажівський Є. М., Бурдоль Є. П. та ін. Кримінальний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. Харків : Право, 2012. Т. І. 768 с.

2. Сергєєва Д. Б., Старенький О. С. Слідчі (розшукові) дії як засоби отримання доказів у кримінальних провадженнях щодо неповнолітніх: до визнання поняття. Вісн. кримінально судочинства. 2017. № 1. С.81–82.

3. Лузгин И. М. Расследование какпроцесспознання : учеб. пособие. М. : Высш. шк. МВД СССР, 1969 178 с.

4. Ларин А. М. Расследование по уголовному делу. Планирование и организация. М. : Юрид. лит., 1970. 224 с.

5. Сергєєва Д. Б. Щодо визначення поняття слідчих (розшукових) дій за новим кримінальним процесуальним кодексом України. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. №2. С. 52-56.

Скрипак К.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергатий М.О., к.ю.н.

ЩОДО ВИЗНАЧЕНННЯ ПОНЯТТЯ ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ

Незаконна торгівля людьми посідає друге місце в рейтингу наймасштабніших злочинів світу, після торгівлі наркотиками. Оборот невільницького ринку оцінюють в 150 млрд. доларів на рік, що в підсумку призводить до великих людських втрат. Так, станом на 2016 рік в світі в «рабському стані» знаходилося приблизно 40 млн. людей. Тільки з країн Східної Європи та Російської Федерації «зникало» не менш як 175 тисяч чоловік. На сьогоднішній день цифра збільшується, за рік зникає близько 1 млн. чоловік тільки з України та Російської Федерації.

Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми, прийнята 21.09.2010 року, проголошує цілі запобігання торгівлі людьми та боротьби з нею з одночасним гарантуванням гендерної рівності, захистом прав людини стосовно жертв торгівлі людьми, сприяння міжнародному співробітництву в боротьбі з торгівлею людьми, та визначає, що торгівля людьми це найм, перевезення, передача, приховування або одержання осіб шляхом погрози або застосування сили чи інших форм примусу, насильницького викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою або безпорадним станом або наданням чи отриманням плати чи вигоди для досягнення згоди особи, яка має владу над іншою особою, для експлуатації.

В Україні з прийняттям нового Кримінально кодексу у 2001 році, було визнано та закріплено на законодавчому рівні поняття торгівля людьми та відповідальність за неї.

Так, ст.149 ККУ визначає, що торгівля людьми або здійснення іншої незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використання обману, шантажу чи уразливого стану особи, – карається позбавленням волі на строк від 3-8 років.

Коментар Кримінального кодексу більш детально роз'яснює, що саме мається на увазі під торгівлею людьми, а саме – це продаж, інша сплатна передача людини, а так саме здійснення стосовно неї будь-якої іншої незаконної угоди, пов'язаної із законним чи незаконним переміщенням за її згодою або без згоди через державний кордон України для подальшого продажу чи іншої передачі іншій особі (особам) з метою сексуальної експлуатації, використання в порнобізнесі, втягнення у злочинну діяльність, залучення в боргову кабалу, усиновлення (удочеріння) в комерційних цілях, використання у збройних конфліктах, експлуатації її праці.

Таким чином під торгівлею людьми слід розуміти продаж людини, шляхом насильницького викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою або безпорадним станом, погрози, застосування сили чи інших форм примусу, переховування, вербування, передачі або одержання особи з метою подальшої її експлуатації у злочинній діяльності, такій як, використання особи у збройних конфліктах, сексуальної експлуатації та експлуатації її праці.

Соколов А.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дьоменко С.В., к.ю.н., доцент

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ МАЛОЛІТНІХ ОСІБ

Допит – це одна із слідчих дій, за допомогою якого встановлюється істина по кримінальному провадженню. Пункт 11 ч.1 ст.3 КПК України визначає, що малолітньою є дитина до досягнення нею чотирнадцяти років. Допит такої категорії осіб має багато особливостей. У ч. 1 ст.226 КПК України зазначено, що допит малолітньої або неповнолітньої особи проводиться у присутності законного представника, педагога або психолога, а за необхідності – лікаря. На практиці, у деяких випадках батьки чи законний представник не залучаються до участі у допиті малолітнього, якщо є підстави вважати, що їх присутність може завдати шкоди інтересам потерпілого або перешкодити встановленню істини у справі, або, навпаки, якщо їх присутність допоможе встановити контакт з дитиною, слідчий забезпечує їх присутність.

Враховуючи закритість нормативного переліку осіб, що можуть залучатись до слідчої дії разом з малолітнім, важливо враховувати емоційний стан останнього, що складається у присутності залученої особи. При негативній реакції на таку особу бажано її замінити на іншу.

Іншою характерною особливістю допита малолітнього є нормативна обмеженість проведення цієї слідчої дії у часі. Частиною 2 ст. 226 КПК України закріплено, що допит малолітньої або неповнолітньої особи не може продовжуватися без перерви понад одну годину, а загалом – понад дві години на день. На думку М. Порубова, малолітні можуть бути уважними і зосередженими лише невеликий проміжок часу, що накладає на слідчого обов'язок бути уважним, зосередженим і планувати проведення цієї дії [1, с. 150].

Як правило, малолітніх доцільно допитувати в умовах, найбільш наближених до їх повсякденного оточення: у школі, вдома або в дитячому садку. Адже вони відчувають себе спокійніше, їх увага не розсіюється на вивчення незвичної обстановки кабінету слідчого, а концентрується на допиті. Допит малолітніх осіб може починатися з їхньої вільної розповіді. При допиті діти дошкільного віку іноді не здатні зв'язано передати свої враження про події, що трапилися, і можуть розповісти про це лише відповідаючи на питання. В. Коновалова пропонує під час допиту особливу увагу звертати на формулювання запитань – вони повинні бути чіткими, доступними і зрозумілими; враховувати віковий та інтелектуальний розвиток; не вживати складних термінів [2, с. 113]. Зокрема, для покращення якості допиту, залежно від віку дитини слідчі використовують певні висловлювання. Наприклад, для дітей дошкільного віку: «Я хочу тебе зрозуміти»; «Скажи мені, якщо тобі соромно про щось говорити» тощо. [3, с. 12].

Дитина, залежно від її віку, може надати не повний обсяг інформації щодо предмету допиту, що обумовлено наступним: короткочасна концентрація уваги; увага зосереджена на «тут» і «зараз», вчора – це вже «було давно»; не зрозумілість запитання. Під час допиту слова, положення, рухи, міміка слідчого повинно демонструвати повагу до дитини. Також, велике значення має використання матеріальних об'єктів, еталонів, які полегшують пригадування і опис предметів, що раніше сприймалися [4, с. 1065].

Отже, допит малолітньої особи повинен проводитися якомога швидше після події, що є предметом показань, для того щоб нейтралізувати можливості впливу на неї з боку оточуючих осіб. Під час проведення допиту малолітніх осіб потрібно дотримуватися вимог закону та використовувати певні тактичні способи його проведення.

Література

1. Порубов Н. И. Тактика допроса на предварительном следствии: учеб. пособие / Н. И. Порубов. – М.: БЕК, 1998. – 208 с.

2. Коновалова В. О. Допит: тактика та психологія – Х.: Консул, 1999. – 157с.

3. Методические рекомендации по организации и ведению допроса несовершеннолетних в специализированном помещении на этапе следствия. – СПб: Санкт-Петербургская общественная организация «Врачи Детям», 2014. – 66 с.

4. Щербаковська К. О. Допит потерпілих при розслідуванні торгівлі дітьми / К. О. Щербаковська // Форум права. – 2011. – № 2. – С. 1062–1067

Трет'яков Д.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дєєв М.В., доцент

ДЕРЖАВНА ТА ПРИВАТНА ДЕТЕКТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕТЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

За неофіційними даними, зараз в усіх регіонах країни працюють кілька тисяч приватних детективів і детективних агентств. Замовити стеження за невірним чоловіком, відшукати зникле майно, зібрати досьє на конкурента – це лише незначний перелік послуг, які вони пропонують. Правоохоронці стверджують, що діяльність таких фахівців розшуку в нашій країні поки що поза законом. Натомість детективи кажуть, що діють цілком легально, а серед їхніх клієнтів трапляються й міліціонери, які прагнуть убезпечити своїх близьких від серйозних проблем. Хоч подробиць не розголошують, посилаючись на етичні норми.

Згідно із законопроектом, приватна детективна (розшукова) діяльність – це дозволена органами Національної поліції України незалежна професійна робота приватних детективів або приватних детективних підприємств (агентств) з надання клієнтам на платній договірній основі детективних послуг. Суб'єкти ПДРД можуть здійснювати її індивідуально або через приватні детективні підприємства (агентства).

На суб'єктів ПДРД не поширюються закони, що регулюють правовий статус працівників правоохоронних органів. Також ці суб'єкти не мають права проводити оперативно-розшукові заходи, які за законом належать виключно до компетенції оперативних підрозділів [1].

Щодо державної детективної діяльності та особливостей розвитку в умовах реформування, слід зазначити наступне. Національне антикорупційне бюро України – орган новий і в своєму роді унікальний для нашої країни. Детективи бюро викривають корупціонерів серед вищих посадових осіб держави. Україна опинилася в такій ситуації, коли розслідуванням корупції у вищих ешелонах влади ніхто не займався багато років. Після вивчення досвіду інших держав, починаючи з Молдови та Румунії, які до нас ближче всього і досвід яких запозичено при написанні антикорупційних законів, стало очевидно, що необхідно створити такий орган, який би займався розслідуванням корупційних правопорушень, скоєних виключно вищими посадовими особами [2].

Наводячи світовий досвід, наприклад, у Великобританії у приватних охоронних і детективних фірмах персоналу вдвічі більше, ніж співробітників поліції. У США приватні служби безпеки мають бюджет, який на 50% перевищує бюджет усіх органів поліції країни загалом, і становить понад 1,1 мільйона співробітників. У Державі Ізраїль (з населенням трохи більш ніж 5 мільйонів чоловік) функціонує понад дві тисячі детективних і охоронних компаній. Натомість в Україні впродовж двох десятків років такі послуги надають, але депутатам і досі не вдалося ухвалити закон, який би регулював ринок таких послуг. Щоправда, таких спроб було чимало.

Література

1. https://ukurier.gov.ua/uk/articles/detektivi-v-zakoni/
2. https://ua.112.ua/statji/detektyv-nabu-pro-svoiu-robotu-skladno-dynamichno-ale-ie-mistse-tvorchosti-314097.html

Філанчук Є.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дьоменко С.В., к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Серед багатогранних і широко обговорюваних проблем сучасного кримінального права на особливу увагу заслуговує кримінальна відповідальність. У Кримінальному кодексі України неодноразово вживається термін «кримінальна відповідальність» (наприклад, у ст. 2, 16, 21), але зміст його не розкривається. У науці кримінального права також немає єдиного розуміння кримінальної відповідальності. Вчені дискутують в основному стосовно двох позицій, а саме: 1) кримінальна відповідальність – це обов'язок особи відповідати за вчинений нею злочин і терпіти певні обмеження примусового характеру; 2) кримінальна відповідальність – це судове накладення на особу, яка вчинила злочин, заходів державного осуду та примусу.

Як зазначає А.І. Марцев, якщо про визначення кримінальної відповідальності говорити з позиції загального і спеціального запобігання злочинів, то не можна не зауважити, що відповідальність для громадян насамперед є не обов'язком зазнати покарання, а можливістю держави (її правом) притягти до неї правопорушника, що дає підстави розглядати кримінальну відповідальність значно ширше, ніж обов'язок [1, с. 19]. На думку Ю.М. Ткачевського, правовий обов'язок не може ототожнюватися з правовою відповідальністю тому, що він виконується в примусовій формі, всупереч волі засудженої за вчинення злочину особи. Отже, відповідальність – це не обов'язок перетерпіти наслідки вчиненого правопорушення, а само їх перетерпіння у стані примусу [2, с. 38]. Такої ж думки дотримується і М.І. Загородніков, зазначаючи, що кримінальна відповідальність – це реальне застосування кримінально-правової норми, яке відображається в негативній оцінці судом поведінки особи, що вчинила злочин, і в застосуванні до неї заходів державного примусу, до змісту кримінальної відповідальності входять призначене судом покарання і його виконання [3, с. 39-40]

Інша група науковців (Я.М. Брайнін, І.М. Данишин, М.П. Карпушин, П.С. Матишевський, М.Й. Коржанський) розглядають кримінальну відповідальність як певний обов'язок особи, яка вчинила злочин, піддатися дії закону про кримінальну відповідальність, понести відповідальність перед суспільством і державою, підкоритись певним заходам негативного характеру, передбачених чинним законодавством, зазнати певних обмежень та позбавлень. Схожу за змістом думку висловлює Є.Я. Мотовиловкер, пропонуючи розглядати кримінальну відповідальність як правовий стан карності, котрий виникає в момент вчинення злочину [7, 45]. Цікавими є погляди В.О. Меркулової та Д.С. Смокова, які вважають, що в нашому суспільстві все ще продовжує панувати думка, що відновлення справедливості – це обов'язково призначення покарання та реальне його виконання. У населення відсутнє чітке уявлення про співвідношення кримінальної відповідальності та покарання [14, с. 28].

Викладені вище положення дозволяють зробити висновок про те, що проблематика кримінальної відповідальності та її реалізація відносяться до найскладніших у кримінальному праві України. Через багатогранність цього правового феномену нині поки що не існує однозначного доктринального розуміння його змісту, при цьому, відповідно, не відбувається і нормативна легалізація його поняття.

Література

1. Марцев А.И. Диалектика и вопросы теории уголовного права. – Красноярск, 1990. – 128 с.
2. Ткачевский Ю. Уголовная ответственность // Уголовное право. – 1999. – № 3. – С. 38-41.
3. Загородников Н.И. О пределах уголовной ответственности // Советское уголовное право. – 1967. – № 7. – С. 39-46.

4. Мотовиловкер Е.Я. Норма, отношения и ответственность в уголовном праве / Е.Я. Мотовиловкер // Уголовная отвественость: проблеми содержания, установления, реализации: Межвузовский сборник научных трудов. – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1989. – С. 34-36

5. Меркулова В.О. Удосконалення системи кримінально-правового реагування держави на злочини: тенденції реформування / В.О. Меркулова, Д.С. Смоков // Південноукраїнський правничий часопис. – 2006. – № 2. – С. 27–31

6. Поняття кримінальної відповідальності // Юрист-онлайн. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: URL: http://yuristonline.com/ukr/uslugi/yuristam/literatura/krim_pravo/016.php

Чалгимбаев А.Б.
ЧУ Академия «Болашак», г. Караганда, Республика Казахстан
Нач. рук. – Дарибекова Н.С., доцент кафедры «Финансы»

ФИНАНСОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Государственное финансовое регулирование экономики- это целенаправленное и последовательное применение государством форм и методов финансового воздействия на субъектов МСБ для оказания влияния на макроэкономическое равновесие и развитие экономики на каждом конкретном этапе ее деятельности. Причинами для осуществления государственного финансового регулирования являются: 1) учет действия объективных экономических законов развития общества; 2) разработка научно-обоснованной стратегической программы развития общества, выражающей коренные интересы всех его членов; 3) наличие демократической системы выражения взглядов и представляющих их демократических институтов для возможности свободного изъявления интересов всех слоев населения, социальных, национальных, профессиональных групп; 4) наличие в стране отлаженной законодательной системы, четко и оперативно реагирующей на отступление от норм и правил поведения в хозяйственной деятельности.

Процесс регулирования характеризуется многообразием объективных и субъективных факторов, условий функционирования МСБ, использованием разных категорий, их элементов. Поэтому важно разграничить систему государственного регулирования, классифицировать на типы, виды, формы и методы.

Виды финансового регулирования охватывают: налоговое, бюджетное, государственно-кредитное, таможенно-тарифное, валютно-финансовое, внутрихозяйственное.

Налоговое регулирование модно рассматривать с двух сторон воздействия: поощрительной и ограниченной. Поощрительная сторона проявляется в механизме налоговых льгот, когда налогоплательщик, совершая действия, получает возможность оставить у себя часть, подлежащих к уплате средств. Ограниченная сторона позволяет налогоплательщику не исчислять или частично исчислять налоги, если он не совершал действий.

В целях совершенствования налоговой политики в области поддержки и развития предпринимательства предусматривается специальный налоговый режим. Следует отметить, что государство процесс регулирования налоговой деятельности осуществляет через пять элементов налога и налогообложения: объект, субъект, ставка, льгота и порядок исчисления и уплаты налога.

Все инструменты финансового регулирования призваны работать как единое целое в решении задач, выдвигаемых государством, осуществляющим финансовое регулирование МСБ.

В современных условиях регулирующая функция заключается в стремлении создать жесткую количественную зависимость между размерами налоговых льгот и его конкретными хозяйственными возможностями.

Большинство целей государственного регулирования экономики в развитых западных странах достигается путем целенаправленного стимулирования капиталовложений, т.к. от масштабов обновления и расширения основного капитала зависят: темпы роста; состояние конъектуры; занятость; спрос; национальная конкурентоспособность. А от структуры инвестиций зависят: отраслевая и региональная структуры; темпы и направленность научно- исследовательской и опытно- конструкторской работы и т.д.

Литература

1. Кодекс Республики Казахстан «О налогах и других обязательных платежах в бюджет» (по состоянию на 01.01.2018г. / www.zakon.kz

2. Клейменова М.О. Налоговое право: Учебное пособие. М.:– «Московский финансово-промышленный университет «Синергия», 2013.

Шамрай В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Лукашевич В.Г., д.ю.н., професор

ОСОБЛИВОСТІ ПОНЯТТЯ ТА СУТНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ОХОРОНИ УКРАЇНИ ЯК ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ

На сьогодні в Україні особливого зна¬чення набуває такий напрямок правоохо¬ронної діяльності як забезпечення нормаль¬ного функціонування органів державної влади та безпеки посадових осіб, адже саме від цього не в останню чергу залежить на¬лежне виконання ними своїх повноважень. Охорона органів державної влади та поса¬дових осіб в Україні, як специфічний напря¬мок правоохоронної діяльності, покладена на Управління державної охорони України, яке в силу свого призначення займає від¬окремлене місце у системі правоохоронних органів. А відтак, у контексті вдосконалення організації та діяльності державної охорони органів державної влади та посадових осіб і вбачаються актуальними питання сутності Управління державної охорони України як спеціалізованого правоохоронного органу.

Передусім, відзначимо, що визначен¬ня сутності Управління державної охоро¬ни України потребує формулювання його поняття як правоохоронного органу, зва¬жаючи на багатоманітність та неоднозначність існуючих підходів щодо їх розуміння. І перш за все, зауважимо, що здійснення правоохоронними органами правоохорон¬ної діяльності виступає їх головною і осно¬вною ознакою.

Ознака¬ми Управління державної охорони України як правоохоронного органу є: статус органу державної влади, держав¬но-владний характер повноважень і можли¬вість застосування примусових заходів; правоохоронна діяльність із державної охорони органів державної влади та посадо¬вих осіб як завдання та основний напрямок діяльності, постійність і професійний харак¬тер її здійснення; безпосередня мета – забезпечення без¬пеки і нормального функціонування охоронюваних органів державної влади та поса¬дових осіб; кінцева мета – охорона і захист прав та інтересів громадян, інтересів сус¬пільства і держави; наявність спеціальних правоохорон¬них повноважень із попередження, вияв¬лення та припинення правопорушень; утворення і функціонування на підста¬ві, в порядку та у спосіб, що визначені чинним законодавством України; необхідність спеціального державного ресурсного (правового, організаційного, ка¬дрового і матеріально-фінансового) забезпе¬чення; проходження працівниками спеціаль¬ної професійної підготовки, їх перебування на мілітаризованій державній (військовій) службі, додаткові вимоги, обмеження, га¬рантії та пільги.

Отже, Управління державної охорони України як правоохоронний орган спеці¬ального призначення – це орган державної влади, спеціально уповноважений і забез¬печений постійно, на професійній основі та відповідно до чинного законодавства здійснювати державну охорону органів державної влади та посадових осіб шляхом попередження, виявлення та припинення правопорушень з метою забезпечення без¬пеки і нормального функціонування охоронюваних органів державної влади та посадо¬вих осіб, охорони і захисту прав та інтересів громадян, інтересів суспільства і держави.

Ярмак Д.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергатий М.О., к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ УМИСНИХ ВБИВСТВ, ВЧИНЕНИХ У СТАНІ СИЛЬНОГО ДУШЕВНОГО ХВИЛЮВАННЯ

Законодавцем у ст. 116 ККУ [1] передбачена кримінальна відповідальність за умисне вбивство вчинене у стані сильного душевного хвилювання. Особливості врахування стану сильного душевного хвилювання у кримінально-правовій кваліфікації завжди залишаються актуальними у науці кримінального права. Протягом тривалого часу законодавець надає вагомого кримінально-правового значення емоційним станам, в яких перебуває особа, яка вчиняє злочин, що впливають на її здатність усвідомлювати свої діяння.

Питання впливу стану сильного душевного хвилювання на кримінально-правову кваліфікацію привертало увагу багатьох вчених криміналістів. Суттєвий внесок у розробку проблеми зробили О.В. Авраменко, А.М. Байлов, В.М. Бурдін, В. Г. Гончаренко, О. О. Думанська, М. Й. Коржанський, О.М. Попов, та ін.

У теорії кримінального права та судовій практиці неоднозначно вирішується питання кваліфікації умисних вбивств в стані сильного душевного хвилювання та при перевищенні меж необхідної оборони, що вчинені одночасно. В одних випадках вчинення умисного вбивства при перевищенні меж необхідної оборони, коли особа одночасно перебувала в стані сильного душевного хвилювання, суди кваліфікують діяння як умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони за ст. 118 КК, а не за ст. 116 КК як умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання. В інших випадках, за наявності таких самих ознак, вчинене кваліфікують як вбивство в стані сильного душевного хвилювання.

По-перше, стан сильного душевного хвилювання та стан необхідної оборони можуть бути викликані однією умовою – протизаконним насильством з боку потерпілого. У ст. 116 КК така ознака прямо вказана у диспозиції. Для складу злочину, передбаченого ст. 118 КК, ця ознака може бути формою суспільно небезпечного посягання, яке викликало стан необхідної оборони. Отже, наведені стани не виключають один одного.

По-друге, в Постанові Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 1 «Про судову практику у справах про необхідну оборону» [2] відповідного положення щодо кваліфікації вбивств за такої ситуації не містить, але у п. 12 даної постанови вказано, що Постанова ПВСУ від 28 червня 1991 р. № 4 «Про практику застосування судами законодавства, яке забезпечує право на необхідну оборону від суспільно небезпечних посягань» [3] втратила силу, але ж саме дана постанова дає нам вирішення цього питання, а саме: дії осіб, які вчинили вбивство при перевищенні меж необхідної оборони і одночасно перебували у стані сильного душевного хвилювання, що раптово виникло, належить кваліфікувати за ст. 97, тобто за більш м'якою нормою, а не за ст. 95 КК України 1960 р. [4].

Немає відповідного положення щодо кваліфікації і у Постанові ПВСУ від 07 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи» [5].

На думку вченого Коржанського М. Й., вбивство вчинене у стані сильного душевного хвилювання і в стані необхідної оборони, але з перевищенням її меж кваліфікується лише за ст. 118 КК без застосування ст. 116 КК, оскільки ст. 118 КК містить більш пом'якшуючі відповідальність обставини. [6]

Отже, правило кваліфікації вбивства за вказаних обставин було упущено Пленумом Верховного Суду України. На нашу думку слід вчинене кваліфікувати користуючись таким самим правилом, що було визначено у Постанові Пленуму Верховного Суду України від 28 червня 1991р. № 4.

Література

1. Кримінальний кодекс України : закон України від 6 вересня 2018 року N 2539-VIII// Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.

2. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 1 «Про судову практику у справах про необхідну оборону».

3. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28 червня 1991 р. № 4 «Про практику застосування судами законодавства, яке забезпечує право на необхідну оборону від суспільно небезпечних посягань».

4. Кримінальний кодекс України : закон України від 1 квітня 1961 року.

5. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 07 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи»

6. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів: Навчальний посібник. – Видання 3-тє, доповн. та переробл. – К: Атіка, 2007. – 592 с.

МЕХАНІЗМИ І ТЕХНОЛОГІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ Й ЇХ ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ ТА СВІТІ

Бардиш Д.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Литвин І.І., д.ю.н., доцент

ЕЛЕМЕНТИ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

До системних елементів охорони здоров'я відносяться організації, установи, підприємства, асоціації, наукові суспільства, фахівці і інші суб'єкти взаємодії, діяльність яких направлена на збереження і зміцнення здоров'я громадян.

Сучасне тлумачення терміну «система охорони здоров'я» в контексті державного управління має широкий сенс і складається з: всіх, хто надає послуги охорони здоров'я, державні чи приватні, в рамках сучасної медицини чи традиційної, з ліцензією чи без неї, а також лікарі, медичні сестри, лікарні, клініки, аптеки, сільські медичні працівники, народні цілителі тощо; потоків грошей, за рахунок яких фінансуються ці послуги, офіційні і неофіційні, ті, що надходять від посередників чи безпосередньо з власних коштів громадян; діяльності тих, хто вносить в охорону здоров'я спеціалізований вклад (медичні інститути і училища, а також виробники ліків і обладнання); фінансові посередники, органи планування і регулювання, які здійснюють контроль, фінансування (міністерство охорони здоров'я, суспільні і приватні страхові заклади, міністерства фінансів і економіки, а також регулюючі органи) та впливають на тих, хто безпосередньо надає медичні послуги; діяльність організацій, які здійснюють профілактичні заходи – від послуг з планування сім'ї до контролю над інфекційними захворюваннями, просвіти в питаннях дієтичного харчування, шкоди від куріння і зловживання наркотичними засобами, які можуть бути державними і приватними, місцевими чи загальнонаціональними, або й міжнародними.

Таким чином, система охорони здоров'я також являє собою складний конгломерат програм, установ та закладів, що вирішують різноманітні завдання: від лікування гострих захворювань до профілактики; від індивідуального лікування – до заходів, що охоплюють захист здоров'я населення в цілому; від стаціонарного лікування – до первинної допомоги; від стоматологічних послуг до лікування професійних та психічних захворювань тощо. Ця система може бути поділена на п'ять підсистем: вимоги попиту, що асоціюється з громадянами пацієнтами; постачання, або пропозиція наприклад, індивідуальні постачальники медичних послуг, заклади охорони здоров'я, медична освіта; захист здоров'я наприклад, інфекційні та неінфекційні хвороби, профілактичні заходи, безпека довкілля, робочого місця та медичного обладнання; фінансування; управління.

Доцільно зазначити, що учасниками процесу регулювання охорони здоров'я можуть бути різні державні органи, серед яких чітко визначена роль відводиться насамперед законодавчому органу парламенту, органам виконавчої влади уряд та інші центральні виконавчі органи та органам судової влади. Однак, у процесі регулювання охорони здоров'я можуть брати участь й інші державні чи недержавні установи та агенції. У деяких країнах держава передає частину своєї відповідальності регіональним чи муніципальним органам влади, в інших повноваження щодо саморегулювання делегуються різним організаціям приватного сектору, наприклад, ліцензування – медичним асоціаціям, страхування – асоціаціям фондів медичного страхування тощо. У низці країн існують незалежні від уряду національні органи, міра та сфера відповідальності яких залежать від багатьох факторів, в тому числі від типу діяльності, що підлягає регулюванню, від того, який конкретно сегмент системи охорони здоров'я, лікарні, лікарі тощо, підлягає регулюванню, від взаємодії різних елементів цього сегменту, від інституціональної структури системи охорони здоров'я в цілому, від національних культурних традицій тощо[4, с. 516].

Інші автори відзначають, що охорона здоров'я як система має сукупність підсистем, яку можна розглянути в двох основних площинах: адміністративно-територіальному структурному і галузевому функціональному. В першій площині лежить зріз органів управління: Міністерство охорони здоров'я – Управління охорони здоров'я території – головний лікар району – головний лікар установи. Другу площину утворюють різні напрями медичної допомоги, такі як охорона материнства і дитинства, амбулаторно-поліклінічна допомога, швидка і невідкладна допомога, санітарно-противоепідеміологічна служба тощо.

Такий розподіл визначає роль і значення управлінської діяльності, яка на ряду з лікувальною, медичною діяльністю, необхідна для здійснення заходів щодо охорони здоров'я громадян і ефективного функціонування системи охорони здоров'я.

Література

1. Солоненко І.М. Державне регулювання реформування галузі охорони здоров'я (із світового досвіду) / І.М. Солоненко, Н.Д. Солоненко // Охорона здоров'я України. – 2001. – № 3. – С. 34-38.

2. Солоненко І.М. Механізми державного управління системою охорони здоров'я та її перебудовою в умовах обмежених ресурсів в Україні / І.М. Солоненко // Вісн. НАДУ. – 2004. – № 3. – С. 112-117.

3. Статистичний щорічник України за 2010 рік / за ред. О.Г. Осауленка; Держ. ком. статистики України. – К. : Вид-во «Консультант», 2011. – 576 с.

4. Фундаментальные основы политики здравоохранения / под ред. О.П. Щепина. – М., 1999 ; Щепин О.П. Здравоохранение зарубежных стран / О.П. Щепин, Л.И. Владимирова, В.М Козлитин и др. ; под ред. О.П. Щепина. – М., 1981. – 516 с.

Барковська Т.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Боклаг В.А., д.держ.упр., доцент

МОНІТОРИНГ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗАСАД РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Важливе місце в підвищенні рівня благополуччя населення, зміцненні громадського здоров'я належить управлінській діяльності щодо забезпечення організації надання доступної і якісної медичної допомоги населенню.

На сьогоднішній день в Україні відбувається реформа децентралізації, однією із завдань якої є передача повноважень від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування. Відповідно до цієї реформи відбувається медична реформа, сутність якої є кардинальна трансформація організаційно-економічного механізму охорони здоров'я зі зміною фінансових потоків на користь територіальних громад та відповідною зміною повноважень, розпочато процес підвищення рівня фінансово-господарської самостійності та автономії медичних закладів.

Національною стратегією реформування системи охорони здоров'я в Украі?ні на період 2015-2020 років окреслені цілі та завдання, виконання яких допоможе реалізувати соціальні цінності та прагнення в дусі традицій сучасної, демократичної Європи: базування права людини на здоров'я на економічному та соціальному розвитку і політичній стабільності. З метою досягнення найкращих результатів для здоров'я (його рівня та рівності в ньому), фінансової захищеності при отриманні медичної допомоги, оперативного задоволення вимог та очікувань громадян і загальної ефективності галузі, необхідне ефективне співфункціонування юридичних, фінансових, економічних, структурних, управлінських, організаційних, інформаційних і комунікаційних інститутів.

Система охорони здоров'я повинна орієнтуватися на такі принципи: гарантований пакет послуг, що доступний кожному громадянину; дотримання національних стандартів якості та професіоналізму; взаємоповага пацієнтів та медичних працівників; співпраця різних секторів економіки, служб, організацій в інтересах пацієнтів, громад та населення (міжсекторальна взаємодія); співвідношення ціна-якість та найбільш ефективне, справедливе та стійке використання обмежених ресурсів; підзвітність громадам і пацієнтам.

Кабінетом Міністрів України схвалена низка документів, які визначають напрями реформування системи охорони здоров'я, зокрема: Концепція розвитку системи громадського здоров'я, Концепція реформи фінансування системи охорони здоров'я, Концепція реформування механізмів публічних закупівель лікарських засобів та медичних виробів. Ці акти впливають на розвиток та удосконалення і інших, суміжних сфер, в тому числі, передбачається створення регіональних центрів громадського здоров'я, розширення можливостей задоволення консолідованих потреб регіональних замовників у частині публічних закупівель лікарських засобів та медичних виробів щодо їх звернення до закупівельної організації тощо.

Важливою складовою розвитку місцевого самоврядування, є Закони України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», «Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості», «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України».

У нових умовах реалізація механізму регулювання інтегрованої медичної допомоги із забезпеченням її доступності і якості є не лише перспективним напрямом стратегічного управління охороною здоров'я, але й тією його складовою, для якої характерне існування багатьох теоретичних і практичних проблем, вирішення яких забезпечить поліпшення громадського здоров'я (про що наголошується в новій Європейській політиці в охороні здоров'я «Здоров'я-2020»).

В умовах перебудови економічних відносин між суб'єктами, які отримують, організують, надають і фінансують медичну допомогу, виникає необхідність пошуку нових методів моніторингу, контролю і оцінки потреби у медичних послугах, способи їх організації та надання, визначення необхідного ресурсного потенціалу та порядок фінансування.

Бєляєв А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Мерзляк А.В., д.держ.упр., професор

АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗБУТОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

У наукових джерелах спостерігаються різні підходи до визначень категорій «збутова політика» та «збутова діяльність» підприємства. Науковці трактують ці поняття по-різному, а саме як: складову комплексу маркетингових заходів; процес доведення товару від виробника до споживача; організацію процесів щодо забезпечення максимальної вигоди торговельної угоди з урахуванням вимог споживачів; систему заходів щодо ефективного переміщення продукції; комплекс дій, який забезпечує підвищення ефективності продажу; організацію товарного обміну задля одержання прибутку; процес просування готової продукції на ринок тощо. У зв'язку з великою кількістю формулювань даного терміна виникла необхідність їх систематизації з метою уточнення його сутності та змісту.

Аналіз думок науковців свідчить про різноманітність поглядів на визначення змісту терміна «збут». Відповідно до першого підходу, збут включає в себе два напрямки: комерційний розподіл, пов'язаний із передачею прав власності; фізичний розподіл, пов'язаний із фізичним переміщенням товару по шляху його руху на різні ринки та до різних клієнтів. Другий підхід трактує поняття «збут» більш вузько. Його прихильники розглядають розподіл лише як процес передачі права власності на товар від виробника до кінцевого споживача. Решту процесів, пов'язаних із фізичним переміщенням товарів, прихильники даного підходу відносять до товароруху або до маркетингової логістики. Прихильники другої групи зводять розподіл до

процесу фізичного переміщення товарів. З їх точки зору розподіл має місце лише в області матеріального виробництва, а у сфері послуг відсутні канали розподілу.

Суперечливість підходів до розподілу зумовлена, з одного боку, протиставленням фізичного і комерційного розподілу. З іншого, ігноруванням такого факту, що розподіл включає рішення і дії щодо досягнення кінцевого споживача в комерційному, фізичному і адміністративному змісті.

Аналіз різних підходів до визначення «канал збуту» дає змогу відзначити, що відбувається ототожнення понять «збут» та «розподіл». Багато авторів не тільки визначають канал розподілу як інструмент, за допомогою якого відбувається процес передачі прав власності на товар від виробника до споживача, але й як систему відносин, що проявляється у понятті «маркетинговий канал».

Таким чином, багато авторів бачать поняття «збут» як один із елементів діяльності підприємства, що виконує низку функцій. Однак, збут необхідно розуміти не тільки як комплекс дій, планування, функціонування, але й як інтегровану, взаємодіючу систему на підприємстві.

З огляду на вищезазначене можна зробити висновок про те, що збут уявляє собою сукупність всієї функціональної діяльності, яка здійснюється після завершення виробничої стадії (по закінченні виготовлення продукції) до безпосереднього продажу товару покупцеві, доставки його споживачеві й реалізації після продажного обслуговування.

Література

1. Терент'єва Н.В. Управління збутовою діяльністю в системі управління підприємством / Н.В. Терент'єва. // Ефективна економіка. – 2016. – №2. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_2_19.

2. Товарна політика комерційних підприємств : навч. посіб. / Л.Д. Рижмань, Д.І. Рижмань. – К. : Аграрна освіта, 2014. – 405 с.

Бритова Г.В.
Класичний приватний університет

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Відповідно до Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015, неефективність системи забезпечення національної безпеки визнано однією з найбільших загроз національній безпеці України. Причинами цього стали, зокрема несформованість сектору безпеки і оборони як цілісного функціонального об'єднання, керованого з єдиного центру; недостатність ресурсного забезпечення, неефективне використання ресурсів у секторі безпеки і оборони тощо.

Серед пріоритетних завдань держави щодо усунення цієї загрози визначено, зокрема, необхідність удосконалення державної системи стратегічного планування, створення єдиної системи моніторингу, аналізу, прогнозування та прийняття рішень у сфері національної безпеки і оборони. Її метою є своєчасне виявлення і запобігання загрозам національній безпеці, визначення порядку дій у кризових ситуаціях у межах єдиного комплексу заходів політичного, воєнного, економічного, інформаційного та іншого характеру.

Вжиття відповідних комплексних змін у системі забезпечення національної безпеки передбачене також і Указом Президента України від 5 січня 2015 р. № 5 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020». Зокрема, одними з найважливіших заходів держави щодо реформування системи забезпечення національної безпеки визначені: оновлення доктринальних та концептуальних підходів до забезпечення національної безпеки, функціональна оптимізація, створення ефективної державної системи кризового реагування.

Необхідність формування системи прогнозування та планування у сфері національної безпеки обумовлена також комплексним характером сучасних загроз і докорінними змінами безпекового середовища. Безліч нових проблем, з якими стикаються особа, суспільство і держава, вимагають прийняття спільних узгоджених рішень на основі постійної оперативної взаємодії і чіткої координації зусиль.

Вирішення цієї проблеми дозволить забезпечити: своєчасне і адекватне реагування на реальні та потенційні загрози національній безпеці; узгодження програм реформування та розвитку органів сектору безпеки і оборони та оборонної промисловості за єдиним задумом; максимально ефективне використання спроможностей і ресурсів суб'єктів сектору безпеки і оборони щодо захисту національних цінностей і реалізації національних інтересів; ефективну координацію дій органів і сил сектору безпеки і оборони та функціонування єдиної системи ситуаційних центрів; раціональний розподіл фінансових і матеріально-технічних ресурсів, необхідних для ефективного функціонування органів сектору безпеки і оборони та оборонної промисловості.

Формування системи прогнозування та планування у сфері національної безпеки потребує вдосконалення нормативно-правової бази і організаційного забезпечення як на загальнодержавному, так і на відомчому рівнях.

Підходи до планування розвитку системи забезпечення національної безпеки України, як і її ключового елементу – сектору безпеки і оборони, на сьогодні є багато у чому застарілими і реалізуються непослідовно. Це обумовлено, зокрема тим, що відповідні процеси регулюються нині низкою нормативних документів, які не формують цілісної системи стратегічного прогнозування та планування і недостатньо пов'язані з бюджетним процесом.

Як зазначали експерти, зі створенням у 2004 році національної системи оборонного планування процес розвитку Збройних Сил України набув певної системності. Заходи розбудови національного війська певною мірою кореспондувалися з ресурсними можливостями держави. Водночас, при створенні системи оборонного планування не вдалося уникнути окремих помилок, що знижують її ефективність. Зокрема, система виявилася неготовою до швидкоплинних змін воєнно-стратегічної обстановки навколо України.

Отже, на сьогодні в Україні законодавчо врегульовані процеси прогнозування та планування лише щодо одного компонента сектору безпеки і оборони, а саме – оборонної сфери. Проте, реалізуючи завдан-

ня Стратегії національної безпеки України щодо забезпечення розвитку сектору безпеки і оборони як цілісного функціонального об'єднання, керованого з єдиного центру, виникає необхідність розробки і запровадження єдиної системи прогнозування та планування у сфері забезпечення національної безпеки.

Ця система повинна охоплювати такі основні процеси: збір і аналіз інформації за широким спектром сфер національної безпеки; виявлення і оцінка ризиків і загроз національній безпеці; оцінка стану функціонування складових сектору безпеки і оборони, а також результатів виконання планів і заходів розвитку за попередній період; виявлення тенденцій і побудова прогнозів (сценаріїв) розвитку ситуації у безпековій сфері у коротко-, середньо- і довгостроковій перспективі; розробка документів стратегічного планування, у тому числі плану розвитку сектору безпеки і оборони, узгодження їх з планами соціально-економічного розвитку держави та бюджетним процесом; управління ризиками у сфері забезпечення національної безпеки; періодичне внесення коректив у стратегічні документи і плани держави у сфері забезпечення національної безпеки. Запровадження такого підходу дозволить більш чітко визначати засади, цілі та основні завдання державної політики у сфері національної безпеки і оборони, пріоритети і напрями розвитку сил безпеки і оборони з урахуванням існуючих загроз та економічних можливостей держави.

Базовим принципом планування та прогнозування сфери національної безпеки має стати принцип системності, який означає, що сектор безпеки і оборони України розглядається як єдиний об'єкт прогнозування і планування.

Такий плановий підхід сприятиме збалансуванню вимог до структури органів сектору безпеки і оборони, їх чисельності, фінансового та матеріально-технічного забезпечення, пріоритетності завдань розвитку тощо.

На практиці цей процес повинен включати в себе такі основні елементи: періодичні огляди сектору національної безпеки і оборони, які б визначили та уточнювали цілі національної безпеки, пріоритети політики національної безпеки і шляхи їх реалізації; організацію взаємодії державних органів, наукових установ та неурядових організацій, у результаті якої буде регулярно здійснюватися оцінка загроз національній безпеці, прийматися рішення, спрямовані на корегування заходів, розмежування завдань органів національної безпеки, уточнення їх структури і обов'язків щодо реалізації поставлених завдань; прозорий процес розподілу ресурсів і контролю за їх використанням.

Відповідні зміни до законодавства мають бути спрямовані, зокрема, на нормативне визначення та врегулювання таких аспектів, як: завдання стратегічного прогнозування та планування; суб'єкти (органи державної влади, їх підрозділи) процесу планування, їх повноваження та порядок взаємодії; перелік і вимоги до змісту документів планування і прогнозування, які розробляються на загальнодержавному і відомчому рівнях, порядок їх розробки, експертизи, погодження, затвердження, коригування та періодичності перегляду; заходи, на основі яких визначатимуться результати виконання завдань розвитку сектору безпеки і оборони за попередній період, формулюватимуться та уточнюватимуться цілі, загрози та основні напрямки державної політики у сфері забезпечення національної безпеки; завдання комплексного огляду сектору безпеки і оборони, порядок та строки його проведення; процес моніторингу і регулярної оцінки стану та загроз національній безпеці, незалежної експертизи документів у сфері забезпечення національної безпеки, та інформування і подання пропозицій щодо актуалізації документів планування у сфері національної безпеки; порядок визначення обсягів необхідного фінансування сектору національної безпеки і оборони та узгодження процесу планування його розвитку з процесом бюджетного планування; місце стратегічного прогнозування та планування у сфері національної безпеки в загальнодержавному процесі стратегічного планування та складання Державного бюджету; контроль за реалізацією документів стратегічного планування.

В основу стратегічного прогнозування і планування у сфері національної безпеки мають бути покладені:

– Щорічне послання Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України, на якому згідно з Бюджетним кодексом України ґрунтується прогноз Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди та проект Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період.

– Стратегія національної безпеки України, яка відповідно до Закону України «Про основи національної безпеки», визначена документом, обов'язковим для виконання, і основою для розробки конкретних програм за складовими державної політики національної безпеки.

Підготовці документів довгострокового планування має передувати проведення комплексного огляду сектору безпеки і оборони, на основі результатів якого та з урахуванням затверджених Кабінетом Міністрів України прогнозних фінансових показників готується Стратегічний бюлетень сектору безпеки та оборони України. Він має схвалюватися рішенням Ради національної безпеки і оборони України та затверджуватися Президентом України за підсумками комплексного огляду. Порядок проведення комплексного огляду та основні вимоги до нього мають бути чітко регламентовані.

Але головне – це забезпечення виконання стратегічних документів держави, у тому числі державних програм і стратегічних планів розвитку у сфері забезпечення національної безпеки. Як зазначають експерти, процес змін не закінчується ухваленням стратегічних документів. Без їх ефективного впровадження важливі проблеми так і залишаться не розв'язаними. Тому процес впровадження слід розглядати як продовження циклу стратегічних змін у напрямку до його кінцевої мети – врегулювання проблем у сфері національної безпеки, що передусім стали причиною для проведення змін.

Вакуленко В.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Литвин І.І., д.ю.н., доцент

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ВІДПОВІДПЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Державний контроль у сфері відповідальності органів місцевого самоврядування (надалі – ОМС) спрямований на забезпечення неухильного дотримання у роботі ОМС Конституції України та законів України, якісного виконання посадовими особами та працівниками ОМС своїх обов'язків, раціонального використання ними наданих їм повноважень для забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян за допомогою притаманних йому заходів, способів і прийомів.

Основою правового регулювання засад державного контролю у сфері діяльності ОМС є закріплені в Європейській хартії місцевого самоврядування положення щодо адміністративного нагляду за діяльністю ОМС. Зокрема, у Європейській хартії місцевого самоврядування зазначено:

1) будь-який адміністративний нагляд за органами місцевого самоврядування може здійснюватися тільки згідно з процедурами та у випадках, передбачених конституцією або законом;

2) будь-який адміністративний нагляд за діяльністю ОМС, як правило, має на меті тільки забезпечення дотримання закону та конституційних принципів. Однак вищі інстанції можуть здійснювати адміністративний нагляд за своєчасністю виконання завдань, доручених органами місцевого самоврядування;

3) адміністративний нагляд за органами місцевого самоврядування здійснюється таким чином, щоб забезпечити домірність заходів контролюючого органу важливості інтересів, які він має намір охороняти [1].

У розглянутих законодавчих положеннях та й загалом у спеціальній літературі щодо цього питання вживаються різні терміни, які на перший погляд, схожі за змістом: державний контроль та адміністративний нагляд. Співвідношення термінів «контроль» і «нагляд» докладно розглядалося в науковій літературі, хоча однозначного тлумачення цих термінів в ході наукової дискусії так і не було вироблено. Ми підтримуємо позицію тих авторів, які родовим поняттям розглядають «контроль». Нагляд є похідним від нього і має свої характерні ознаки, серед яких слід виділити передусім: перевірку дотримання спеціальних правил, встановлених щодо об'єктів, які перебувають під наглядом; організаційну непідпорядкованість даних об'єктів органам, що здійснюють нагляд; застосування органами, що здійснюють нагляд, визначених законом заходів відповідальності за допущені правопорушення [2, с. 91].

У процесі здійснення контролю забезпечується систематична перевірка не лише виконання законів, інших нормативних актів, дотримання дисципліни і правопорядку, а й діяльності відповідних органів, посадових осіб у межах їх компетенції, доцільності та ефективності такої діяльності [3, с. 23]. Контроль може здійснюватися органами загальної компетенції, їх посадовими особами у межах визначених повноважень, а також спеціальними органами за об'єктами, як підпорядкованими, так і не підпорядкованими цим органам.

Органи державного контролю діють щодо підпорядкованих об'єктів і таких, що не знаходяться у безпосередньому до них підпорядкуванні, тоді як нагляд здійснюється лише стосовно організаційно непідпорядкованих суб'єктів; при нагляді можуть застосовуватися заходи адміністративного впливу; органи адміністративного нагляду перевіряють дотримання спеціальних правил [4, с. 349-350].

Державному контролю у сфері відповідальності ОМС притаманні такі загальні риси:

– контроль здійснюється уповноваженими державними органами та їхніми посадовими особами у межах і у відповідності до визначених правових норм. Держава наділяє органи відповідними повноваженнями по здійсненню конкретних контрольних дій, а процедури контролю закріплюються в нормах, що визначають діяльність і повноваження контролюючого суб'єкта [5, с. 18];

– результати державного контролю оформлюють в офіційних матеріалах, що містять дані про характер контролюючих дій, стан справ по тих чи інших фактах і юридичні наслідки. За результатами контрольних дій орган, що їх здійснює, приймає відповідне рішення. Це рішення може мати рекомендаційний чи примусовий характер. Контролюючий орган може вимагати привести відносини у відповідність із чинними нормами безпосередньо або ж направити матеріали у відповідні органи, які уповноважені приймати рішення з таких питань [6, с. 11].

Література

1. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування : Закон України від 15 липня 1997 р. № 452/97-ВР // Офіційний вісник України. 1997.№ 29.С. 8.

2. Андрійко О.Ф.Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади – К. : Наукова думка, 2004. 300 с.

3. Битяк Ю. П. Адміністративне право (Загальна частина) – Х. : Національна юрид. акад. України, 1996. 158 с.

4. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч. : у 2 т. Т. 1 : Загальна частина / ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). – К. : Юридична думка, 2004. 584 с.

5. Андрійко О.Ф.Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади – К. : Наукова думка, 2004. 300 с.

6. Чиркин В. Е. Контрольная власть / В. Е. Чиркин // Государство и право. – 1994., № 4. С. 10-11.

Глушак А.І.
Запорізький будівельний коледж
Наук. кер. – Свиридова О.В., викладач – методист вищої категорії

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

У сучасних умовах роль Державного земельного кадастру значно зросла. Потреба в достовірній, оперативній земельно-кадастрової інформації при здійсненні різних операцій із землею вимагає уточнення його теоретичних і методичних положень стосовно сучасного стану.

За чинним Земельним кодексом: державний земельний кадастр – єдина державна система земельно-кадастрових робіт, яка встановлює процедуру визнання факту виникнення або припинення права власності та права користування земельними ділянками та містить сукупність відомостей і документів про місце розташування та правовий режим цих ділянок, їх оцінку, класифікацію земель, кількісну та якісну характеристику, розподіл серед власників землі і землекористувачів.

З наукового погляду, кадастр слід розглядати як науку, яка вивчає принципи та закономірності формування, функціонування та збереження кадастрових об'єктів та інформації щодо них у поєднанні взаємозв'язків геопросторового базису, природних, екологічних, суспільно-економічних та правових чинників.

Комплексне планування та раціональне використання земельних ресурсів, безперечно, неможливе без належного кадрового забезпечення, тобто формування необхідної кількості професіоналів, котрі володіють сукупністю знань, умінь, навичок, які можуть бути використані для гармонійного, збалансованого, безконфліктного розвитку системи землеустрою.

Відповідно до статті 66 Закону України «Про землеустрій» від 22.05.2003 № 858-IV, професійною діяльністю у сфері землеустрою можуть займатися громадяни, які мають спеціальну вищу освіту відповідного рівня і професійного спрямування. Підготовка спеціалістів у сфері землеустрою здійснюється на факультетах землевпорядного профілю у спеціальних вищих навчальних закладах відповідного рівня акредитації.

Сучасний землевпорядник – це, перш за все, фахівець у галузі економіки, екології, права, сільського господарства, територіального планування, геоінформатики, державного управління, що покликаний якісно та кваліфіковано готувати управлінські та проектні рішення, розробляти документацію із землеустрою. Система вищої освіти України, в свою чергу, повинна безумовно відповідати цьому об'єктивно детермінованому запиту.

Навчальний процес підготовки фахівців-землевпорядників передбачає як теоретичні так і практичні заняття. Якісне навчання полягає у логічному поєднанні проведення лекційних, лабораторних, практичних занять, навчальної та виробничої практики, курсового та дипломного проектування.

Невід'ємною частиною навчального процесу підготовки фахівців землевпорядників є навчальна практика, що проводиться на оснащених відповідним чином базах практики. Навчальна практика проводиться з метою професійної орієнтації, набуття практичних навичок, ознайомлення з такими елементами програмного матеріалу, який не може бути успішно засвоєний в умовах аудиторних занять та з допомогою підручників і навчальних посібників. Навички практичної діяльності студенти набувають під час проходження виробничих практик у районних або міських управліннях земельних ресурсів, головних управліннях Держземагенств, науково-дослідних та проектних інститутах землеустрою.

До роботи зі студентами залучаються висококваліфіковані викладачі і досвідчені виробничники, ширше використовується міжнародний досвід земельного менеджменту, поширюється мережа спеціальних курсів з підвищення кваліфікації з питань кадастру і землеустрою за участю провідних закордонних фахівців. Останнім часом інтенсивно розробляються вітчизняні підручники, конспекти лекцій та інші матеріали для забезпечення навчального процесу, де питання кадастру висвітлюється з урахуванням міжнародного надбання.

Серйознішим недоліком з освітянської точки зору, є майже повна відсутність навчальної вітчизняної літератури, що вкрай ускладнює засвоєння студентами теорії і набуття практики з обраної спеціальності. Аж ніяк не сприяє навчальному процесові і економічна криза країни, яка вже декілька років блокує розвиток освіти.

Отже, в нинішніх умовах зростає роль землевпорядників, фаховий рівень яких повинен зазнати нових якісних змін. Сучасний стан розвитку економічних відносин в Україні вимагає від фахівців поглиблених знань не тільки з фахових дисциплін, для організацій територій з врахуванням сучасних технологій і систем землеробства, а також обґрунтування проектних рішень, щодо збереження навколишнього природного середовища, але й досконалого володіння спеціальними правовими знаннями.

Голяшкіна О.А.
аспірант кафедри державознавства і права
НАДУ при Президентові України

РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В ПРОФІЛАКТИЦІ ТА ПОДОЛАННІ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Розбудова України як незалежної, соціальної, правової держави передбачає вирішення низки організаційних та правових проблем, пов'язаних зі створенням нової моделі публічного управління з урахуванням міжнародних стандартів реалізації прав і свобод людини. У рамках такої моделі необхідно забезпечити максимальну участь громадськості в організації впливу на прийняття рішень та контролю за діяльністю влади. Інститут громадського контролю як спосіб спостереження спільноти за діями та рішеннями представників публічної влади є важливим інструментом профілактики, врегулювання та подолання негативних наслідків конфлікту інтересів в публічному управлінні.

Публічне управління розглядається як сукупність об'єднаних в одну систему органів виконавчої влади, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування, а також суб'єктів делегованих повноважень, які мають своїм призначенням реалізацію владних управлінських функцій.

Відповідно до ч.1 ст.5 Конституції України носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Отже, громадський контроль необхідно розглядати в якості одного із способів безпосередньої реалізації влади народом. Наявність у народу права утворення органів державної влади та органів місцевого самоврядування має супроводжуватися і правом контролювати діяльність останніх. З огляду на викладене, народ в обов'язковому порядку повинен мати можливість контролювати рішення та дії суб'єктів публічного управління, в тому числі щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в їх діяльності.

Статтею 21 Закону України «Про запобігання корупції» закріплено право громадських об'єднань, їх членів або уповноважених представників, а також окремих громадян, повідомляти про реальний, потенційний конфлікт інтересів в діяльності органів публічного управління та їх посадових осіб спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, Національному агентству з питань запобігання корупції, громадськості та керівництву чи іншим представникам органу, підприємства, установи чи організації, у працівників яких наявний конфлікт інтересів.

Завданнями громадського контролю в частині запобігання конфлікту інтересів в публічному управлінні є: забезпечення законності в діяльності суб'єктів публічного управління; недопущення вчинення дій та прийняття рішень посадовою особою в умовах реального або потенційного конфлікту інтересів; сприяння зниженню рівня корупції у сфері публічного управління; попередження або усунення порушень вимог закону; підвищення рівня прозорості (відкритості) публічного управління; забезпечення повної реалізації прав, свобод та законних інтересів приватних осіб; забезпечення реалізації публічного інтересу в діях та рішеннях суб'єктів публічного управління; підвищення рівня індивідуальної і суспільної самосвідомості; забезпечення реалізації юридичної відповідальності суб'єктів публічного управління.

Література

1. Аверьянов В. Б. Функции и организационная структура органа государственного управления. – К.: Наукова думка, 1979. – 150 с.

2. Барабаш Ю. Сутність громадського контролю в Україні / Ю. Барабаш, К. Павшук// Правничий часопис Донецького університету. – 2010. – № 1. – С. 168-175.

Сквірський І. О. Теорія і практика громадського контролю у публічному управлінні: адміністративно-правове дослідження: монографія / І. О. Сквірський. – Х. : Диса плюс, 2013. – 428 с.

Гудзовський О.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Мерзляк А.В., д.держ.упр., професор

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА РЕАЛІЗАЦІЮ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Останнім часом Україна все активніше співпрацює із Європейським Союзом у різних сферах суспільного розвитку, в тому числі з питань адаптації українського законодавства і системи державного управління до стандартів ЄС. Серед важливих ініціатив ЄС, які значною мірою посилюють взаємодію Союзу з іншими країнами та сприяють активізації регіонального співробітництва, слід зазначити Програму транскордонного співробітництва, Програму Східного Партнерства Європейського Союзу та ряд інших проектів ЄС в рамках Європейської політики сусідства. У цілому, процес європейської інтеграції зумовлює важливі перетворення у побудові державної політики України на національному та місцевому рівнях і стосується різних сфер соціально-економічного життя [1].

Усі чинники, що впливають на можливість України стати повноправним членом Європейського Союзу, можна умовно поділити на дві групи: чинники, що залежать власне від України, її внутрішньої та зовнішньої політики, успіху на шляху реформ у сфері економічного, політичного, соціального розвитку, виконання своїх міжнародних зобов'язань тощо; чинники, що не залежать від України, тобто такі, що виникають у самому ЄС, процесі розвитку ЄС та третіх країн, а також характеризують ставлення третіх країн до європейських прагнень України і, таким чином, тією чи іншою мірою впливають на можливість реалізації нашою державою політики європейської інтеграції [2, с. 60 – 61].

З-поміж основних чинників, що стають суттєвою перешкодою під час реалізації євроінтеграційної політики України слід виокремити такі: повільність у проведенні основоположних реформ, відсутність помітних результатів внутрішніх соціально-економічних трансформацій; високий рівень корупції та економічної злочинності; відсутність консенсусу стосовно європейського вектору як серед населення, так і на рівні державних інституцій; дефіцит досвідчених фахівців з євроінтеграції, насамперед, серед політичної еліти і державних службовців України [3, с. 1].

Ймовірно, це відбувається внаслідок недостатнього вирішення органами публічної влади існуючих проблем, які гальмують здійснення ефективного транскордонного співробітництва України з сусідніми державами-членами Європейського Союзу. Серед основних чинників, науковці здебільшого виділяють такі: недостатня оцінка транскордонного співробітництва як інструменту територіального та регіонального розвитку і покращення якості життя людей, які мешкають у прикордонних регіонах України з боку органів державної влади; обмеженість стратегічного бачення органами державної влади України завдань та перспектив розвитку транскордонного співробітництва; недостатній рівень фінансової підтримки спільних транскордонних проектів; недостатня ефективність інституційної бази регіонального розвитку тощо [4, с. 45 – 46].

Як результат, чинники, що гальмують процес європейської інтеграції України призводять до різкого зниження ефективності та результативності державного управління у сфері реалізації євроінтеграційної політики і його неспроможності забезпечити перехід суспільства до якісно нового рівня.

Література
1. Пахлова С.Є. Європейські тенденції в культурній політиці України / С.Є. Пахлова // Державне управління: удосконалення та розвиток : електрон. наук. фах. вид. – 2012. – № 5. – Режим доступу : http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=420.
2. Дацків І. Актуальні питання протиріч інтеграції України до Європейського союзу: історичний аспект / Ігор Дацків, Оксана Ляшенко // Україна-Європа-Світ : міжнар. зб. наук. праць. Сер. «Історія, міжнародні відносини». – 2016. – Вип. 17. – С. 58 – 65.
3. Назаренко М.О. Комплексний механізм реалізації євроінтеграційної політики України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02 – механізм державного управління / Марина Олександрівна Назаренко. – Одеса, 2014. – 20 с.
4. Софінська І.Д. Реалізація євроінтеграційних стандартів в Україні: acta non verba / І.Д. Софінська // Правові засади європейської та євроатлантичної інтеграції України: досягнення та перспективи : матер. учасн. заочн. наук.-практ. конф. (Львів, 31 жовтня 2017 року). – Львів : ННІПП НУ «Львівська Політехніка», 2017. – 157 с. – С. 42 – 47.

Демченко Г.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кравченко Т.А., д.держ.упр., професор

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

У сучасних умовах труднощі реалізації інноваційного розвитку системи охорони здоров'я та її інтеграції до європейського політичного, соціального та економічного простору зумовлені багатьма причинами, однак, крім незадовільного стану національної економіки, головна з них, що впливає на її потенціал, – невідповідність сучасним викликам організаційної та регуляторної функції системи державного управління, що знижує ефективність державно-управлінського впливу, гальмує впровадження нових принципів та механізмів, спрямованих на структурно-трансформаційні зміни та активізацію інноваційних процесів у системі охорони здоров'я.

Державне регулювання інноваційного розвитку системи охорони здоров'я має вагомий комплекс засобів, методів, стимулів для модернізацій відповідної сфери, перетворення її із соціально збиткової на перспективно-інвестиційну. Їх компетентне впровадження має створити належні умови задля забезпечення якісної профілактики здоров'я населення, доступної медицини, які будуть реалізовані на принципах рівності громадян та верховенстві чинного законодавства.

Інновації є динамічним рушієм розвитку в усіх галузях і сферах життєдіяльності людини. Вони вдосконалюють виробництво, змінюють сферу обігу, сприяють створенню кращих за властивостями виробів, технологій, прибутків, нейтралізують негативні наслідки прискореного динамічного розвитку, це, у свою чергу, вимагає невідкладних розробок у сфері психології, соціальної медицини, охорони праці тощо.

Інновації в охороні здоров'я науковці пропонують розглядати як продукт діяльності, пов'язаної з розвитком технологій у сфері медицини, науковими досягненнями і передовим досвідом, які спрямовані на одержання якісно нових моделей і технологій оздоровлення, лікування, адміністрування процесів у медичній сфері, отримання нових медичних товарів та послуг; а інноваційним розвитком системи охорони здоров'я доцільно вважати діяльність, результатом якої виступає вдосконалення існуючої та розробка нової медичної продукції (технології, техніки, програми або послуги), які реалізуються на ринку, або запровадження нового чи удосконаленого процесу, який прямо або опосередковано використовується у практичній медицині.

Інновації в системі охорони здоров'я як результат інноваційної діяльності являють собою будь-які результати наукової праці, причому як зміни та перетворення вже існуючих, так і впровадження абсолютно нових об'єктів, процесів, технологій та способів. А це передбачає радикальну зміну компонентів державного регулювання інноваційного розвитку системи охорони здоров'я: змісту, форм, методів, технологій, засобів, системи регулювання тощо. Система охорони здоров'я є унікальною складною гетерогенною соціально-економічною системою, структурна будова якої представляє сукупність великої кількості організацій, різних за функціями та масштабами і таких, що знаходяться у взаємодії одна з одною, пов'язані різними суспільними відносинами (політичними, економічними, соціальними, трудовими, морально-етичними та іншими). Відповідно, процес державного регулювання цією сферою включає комплекс компонентів: структуру, функції, механізм, кадри управління. Процес державного регулювання системи охорони здоров'я можна представити у вигляді трьох складових форм його реалізації: адміністративної, завданням якої є розробка системи цілей, завдань і шляхів їх вирішення; економічної, що забезпечує матеріально-фінансові ресурси, мотиви і фінансові результати системи регулювання; оперативної, що забезпечує оперативну та виконавську функцію, спрямовану переважно на технологічну і технічну організацію об'єкта регулювання.

Ефективність інноваційного розвитку системи, залежить від дієвості механізмів державного регулювання, що видозмінюються у процесі комплексної регламентації методів, функцій, стимулів, форм, важелів.

Демченко П.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кравченко Т.А., д.держ.упр., професор

ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Інтеграція держави до світової спільноти відбувається поряд із суттєвими змінами в соціальній структурі суспільства, що викликає комплекс складних проблем, перш за все в молодіжному секторі, вирішення яких пов'язано з ефективністю державної молодіжної політики, яка залежить від адекватності визначених у ній пріоритетів, принципів, завдань та механізмів її реалізації вимогам, що висуваються до державного і політичного управління в умовах розширення міжнародного співробітництва України, досягнення інтеграційних прагнень країни. У цьому контексті особливого значення набуває питання розроблення й упровадження в державноуправлінську практику механізмів реалізації державної молодіжної політики, які б забезпечували адаптацію молоді до сучасних реалій суспільного життя, формували в неї стійкі пріоритети соціально-політичної активності та громадянську позицію щодо необхідності участі у процесах розвитку суспільства і держави.

Науковці окреслюють теоретико-методологічні підходи до аналізу державної молодіжної політики у сфері міжнародного співробітництва, серед яких виділено: ювенологічний підхід (урахування соціально-психологічних та інших аспектів молоді як об'єкта наукового дослідження і як суб'єкта державної молодіжної політики); психоаналітичний (головну увагу приділяється ролі раннього сімейного виховання й заміщення його результатів на різні види діяльності), теорію стабільності та структурний аналіз соціальних систем у поєднанні з поведінковою теорією (поведінка молоді є функціонально зумовленою тимчасовою стадією), генераційний підхід (вивчення генези та еволюції ідей та рухів, зокрема в періоди різких соціальних змін, а також акцентування ролі соціальних змін у формуванні в молоді нового досвіду, способів їх рефлексії); системний підхід (взаємини особистості й суспільства розглядаються переважно з позиції суспільства в межах концепцій соціальних ролей і соціального статусу), секторний підхід (розподіл на рівні різних адміністративно-територіальних утворень, територіальних громад, інших суб'єктів, що належать до сфери соціальної політики, напрямів діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо реалізації державної молодіжної політики).

В основу формування моделі механізму реалізації державної молодіжної політики в умовах розширення міжнародної співпраці може бути покладено модель регіональної державної молодіжної політики. Обґрунтовано, що тенденції децентралізації влади, посилення ролі регіонів у сфері реалізації державної молодіжної політики вказують на необхідність виокремлення та імплементації в державноуправлінську діяльність відповідних потребам розвитку міжрегіонального співробітництва конкретних специфічних механізмів, а саме: кооперації (підвищення ефективності використання потенціалу молоді шляхом виявлення та мінімізації негативного впливу сукупності соціально-економічних проблем, що характеризують відмінність між прикордонними регіонами, наближення стану розвитку певного регіону до прийнятих стандартів суміжного зарубіжного регіону у процесі реалізації державної молодіжної політики); самореформування (забезпечення самодостатності та спів розмірності інституційної складової складності вирішуваної проблеми або процесу); репрезентативності (відображення у свідомості молоді реального стану процесів управління суспільним розвитком задля забезпечення зворотного зв'язку з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства у сфері розроблення та реалізації державної молодіжної політики); комплементарного (законодавче та нормативно-правове закріплення напрямів і шляхів вирішення проблем молодіжної сфери, що виникають в умовах розширення транскордонного співробітництва на основі узгодження інтересів та пріоритетів молоді регіону з принципами державної молодіжної політики); інтеграційного (інституціоналізація транскордонних відносин та розроблення спільної програми просторового розвитку регіону).

Дзядик М.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кравченко Т.А., д.держ.упр., професор

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Децентралізація влади як органічна складова реформування адміністративно-територіального устрою на засадах демократії та прав людини була реалізована упродовж останніх десятиліть у більшості європейських країн, зокрема в країнах-членах Європейського Союзу. Поступ демократичних реформ обумовив оновлення підходів до формування регіональної політики, налагодження співробітництва місцевої влади з громадськістю та впровадження стандартів належного врядування в цих країнах.

Зміна структурно-функціональних характеристик державного управління та місцевого самоврядування, публічний характер влади, обумовили активне залучення громадян до вирішення місцевих проблем, відкритість і публічність управлінської діяльності та підзвітність органів влади громаді, що сприяло демократизації національних управлінських систем країн ЄС.

В Україні процеси децентралізації влади відбуваються в ході системних демократичних реформ, які охоплюють всі найважливіші сфери життя країни, в складних умовах стримування зовнішньої агресії та проведення антитерористичної операції, що вимагає напруження всіх патріотичних сил держави і суспільства. Налагодження ефективної системи влади є одним з найбільш актуальних і складних завдань українського суспільства. Вирішення цього завдання здатне усунути вади надмірної централізації влади, невідповідності результатів управлінської діяльності потребам та запитам суспільства, дублювання компетенцій та

повноважень органів публічної влади на регіональному та місцевому рівнях. Останнє, зокрема, особливо гальмує розвиток місцевого самоврядування та провокує пасивність і зневіру громадськості щодо результативності взаємодії з владою. Використання у цьому контексті конструктивного досвіду країн ЄС з урахуванням національних традицій та історико-культурної специфіки розвитку сприятиме політичній стабільності, економічному зростанню та зміцненню міжнародногоавторитету України.

Аналіз процесів децентралізації,що проведені в країнах ЄС за різними її типами, наприклад, "деволюцію" у Великій Британії, "деконцентрацію" у Франції, "делегування" в Німеччині показав, щодо суті адміністративна реформа в країнах ЄС була спрямована на: дебюрократизацію, дерегуляцію, децентралізацію та приватизацію; удосконалення управління державним сектором і запровадження конкурентної основи в діяльності органів влади; демократизацію державного сектора; відкритість, публічність та здатність органів влади реагувати на потреби громадян; підзвітність громаді та реорганізацію структури державного управління.

Науковці віокремлюють основні шляхи реформування системи державного управління та удосконалення адміністративно-територіального устрою в країнах об'єднаної Європи: укрупнення основних адміністративно-територіальних одиниць; роздріблення великих адміністративно- територі альних одиниць; впровадження "нового регіоналізму"; встановлення міжмуніципального співробітництва; розвиток "доброговрядування".

Притаманні національним державам різні види, форми та методи реалізації місцевої влади, тим не менше, обумовлюють однаково успішну діяльність органів місцевого самоврядування на спільних засадах демократії, поваги до прав людини, прозорості та підзвітності влади перед громадою. Різні за структурно-функціональними характеристиками муніципальні структури вирішують типові для територіальних громад проблеми й організовують діяльність в інтересах своїх громадян спільними зусиллями управлінського апарату та громади. Для досягнення позитивних результатів децентралізації влади важливо змінити вектор діяльності органів місцевого самоврядування на користь пріоритету го сподарської діяльності, створення бюджетоутворюючих структур, здатних забезпечити фінансову спроможність громад за умови відповідальності та зацікавленості останніх в активному розвитку та взаємодії.

Донець В.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Александрова Н.Б., к.т.н.

ДЕРЖАВНЕ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Державна підтримка фермерських господарств здійснюється через Український державний фонд підтримки фермерських господарств, який є державною бюджетною установою та виконує функції з реалізації державної політики щодо фінансової підтримки становлення і розвитку фермерських господарств.

Фермерські господарства можуть скористатися державною підтримкою за програмами підтримки суб'єктів господарювання, які діють в агропромисловому комплексі. Міністерство аграрної політики та продовольства України пропонує регіональні програми розвитку агропромислового комплексу.

Розглянемо приклади регіональних програм для Запорізької області. Існують такі програми: програма розвитку галузі вівчарства в сільськогосподарських підприємствах Запорізької області на 2015-2019 роки; програма розвитку галузі молочного скотарства в сільськогосподарських підприємствах Запорізької області на 2014-2018 роки; цільова регіональна програма «Сільське подвір'я».

Український державний фонд підтримки фермерських господарств приділяє особливу увагу інформаційній політиці. Вперше за роки існування Фонду стартувала масштабна інформаційна кампанія щодо проведення конкурсу на отримання фінансової підтримки. В результаті 212 фермерських господарств-переможців конкурсу, що транслювався в режимі реального часу, отримали державну підтримку, яка в цьому за рік склала 65 мільйонів гривень.

Укрдержфондом у 2017 році на 100% виконаний план з повернення коштів до Державного бюджету.

З метою більш глибокого розуміння та узагальнення проблем фермерів Фондом впроваджено систему електронного обліку звернень голів фермерських господарств.

Створено реєстр експортерів та інвестиційних проектів. Такі заходи спрямовані на забезпечення швидкого налагодження взаємовигідної співпраці між українськими фермерами та іноземними партнерами.

Розроблено та подано до Мінрегіону на конкурс проектів, які можуть реалізовуватись за кошти Європейського Союзу, проект «Створення Всеукраїнського мережевого бізнес-інкубатора для диверсифікації сільськогосподарського виробництва і розвитку кооперації у сільській місцевості».

Протягом року представники дирекції та регіональних відділень Укрдержфонду брали активну участь у конференціях, семінарах, скайп-конференціях, виставках і нарадах з питань фермерства, на які були запрошені усі бажаючі фермери.

У планах Укрдержфонду на майбутнє – перетворення державної бюджетної установи в державну фінансову установу, основними переваги якої буде розширення переліку послуг, що надаватиме Фонд для фермерів.

Окремої уваги заслуговує намір Фонду залучити якомога більшу кількість фермерських господарств до програми фінансової підтримки. Для виконання цієї задачі проводяться перемовини з державними банками щодо можливої співпраці та співфінансування фермерів.

Фермерство це прибутковий вид діяльності, що має хороші перспективи розвитку в Україні. Для подальшого розвитку цієї підприємницької діяльності необхідно і надалі: стабілізувати економічну ситуацію в країні, врегульовувати податкову політику уряду, забезпечувати дієвість програм розвитку сільськогосподарських територій та ефективне функціонування програм підтримки фермерства.

Д'яченко А.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Віхорт Ю.В., к.е.н.

ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Структурні зрушення в економіці, нестабільність зовнішнього середовища, розрив налагоджених виробничих зв'язків, зміна форм власності і реструктуризація підприємств вимагають перегляду вироблених стереотипів управлінського мислення і переходу до нових форм і методів системи управління. Управління в кризовій ситуації можна визначити як процес роботи під тиском обставин таким чином, що дозволить керівникам аналізувати, планувати, організовувати, направляти і контролювати ряд взаємозалежних операцій при прийнятті швидких і раціональних рішень з невідкладних проблем, що виникли перед фірмою.

Антикризове управління спрямовано на передбачення небезпеки кризи, аналіз її симптомів і усунення загроз появи кризових ситуацій, а в разі їх появи – аналіз і прийняття швидких заходів ліквідаційного характеру з найменшими втратами та негативними наслідками. Велике значення при цьому має використання факторів кризи для наступного розвитку підприємства.

Можливість антикризового управління визначається, у першу чергу, людським фактором. Усвідомлена діяльність людини дозволяє шукати і знаходити шляхи виходу з критичних ситуацій, концентрувати зусилля на вирішенні найбільш складних проблем, використовувати накопичений, у тому числі тисячоліттями, досвід подолання криз, пристосовуватися до ситуацій, що виникають. Кризові явища на підприємствах неможливо усунути адже вони є об'єктивними процесами, та відображають циклічний характер життєдіяльності соціально-економічних систем. Та необхідно зменшувати гостроту криз, враховуючи їх особливості, своєчасно розпізнавати їх наближення, задля цього застосовується антикризове управління.

На рівні підприємства антикризові менеджери повинні проводити постійний аналіз та контроль фінансово-економічного стану, розробляти нові управлінські, фінансові та маркетингові стратегій, без впливу на якість продукції скорочувати наскільки можливо постійні та змінні витрати, підвищувати продуктивність праці, посилювати мотивацію персоналу.

Найпоширенішими антикризовими заходами у стабілізації ситуації підприємств є:

– горизонтальна інтеграція (проводити закупівлі разом з іншим покупцем – це дозволить отримати знижки);
– вертикальна інтеграція (моніторинг цін на сировину та виходу на ринок потенційних постачальників);
– можливість аутсорсингу дорогих операцій;
– обмеження адміністративних та альтернативних витрат;
– перегляд організаційної структури, можливе виключення зайвих рівнів управління або її елементів;
– аналіз можливого проведення оптимізації технологічних процесів;
– впровадження жорсткості кадрової політики.

У цілому, вихід з кризової ситуації можливий тільки за умов застосування комплексних підходів, які передбачають застосування специфічного для кожного підприємства методологічного інструментарію управління процесами запобігання, подолання та ліквідації кризи. Комплексний підхід також дає змогу забезпечити ефективність системи антикризового управління на підприємстві, яка буде адекватно відображати сучасні умови господарювання.

Література

1. Антикризовий менеджмент / [Скібіцька Л.І., Матвєєв В.В., Щелкунов В.І., Подрєза С.М.]. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 584 с.
2. Особливості антикризового управління підприємством в сучасних умовах господарювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2016-ekonomika-i-menedzhment/-9_smirnova.htm

Зиза А.С.
КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Юхновська Ю.О., к.е.н., доцент

ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ЦІЛІСНА СИСТЕМА

Управління неможливе без наявності організації. Загальними характеристиками організації є: ресурси, залежність від зовнішнього середовища, розподіл праці, спеціалізація праці.

Організація вважається успішно керованою, якщо вона вирішує завдання і досягає поставленої мети. Для цього управління має бути результативним і ефективним.

Цілі встановлюють на довгостроковий (стратегічні) і короткостроковий (поточні) періоди часу. Цілі будь-якої організації повинні бути реальними, щоб їх можна було досягти. Вони мають служити підвищенню ефективності діяльності організації. Якщо встановленні цілі недосяжні, мотивація робітників ослабне і їхнє намагання досягти успіху буде блоковане. Процес стратегічного управління буде ефективним тільки в тому випадку, якщо керівники-управлінці будуть брати участь у формулюванні цілей і стимулювати їх здійснення.

Управління дуже рідко має справу з організаціями, які мають лише одну мету. Організація є системою, сукупністю взаємодіючих елементів, що складають цілісне утворення, яке має набір взаємопов'язаних цілей.

Організація як цілісна система складається з «керівної підсистеми» та «керованої підсистеми». Керівна підсистема складається з елементів, які забезпечують процес управління. Керована підсистема вміщує ті елементи, які забезпечують процес економічної діяльності. Отже, керівна і керована підсистеми – ціліс-

ний комплекс взаємопов'язаних та об'єднаних спільною метою елементів, що дозволяє виявляти властивості системи, її внутрішні та зовнішні зв'язки.

Залежно від того, хто і якою мірою має право на ухвалення важливих для організації рішень, організації діляться на централізовані і децентралізовані. До централізованих відносяться організації, в яких всі найважливіші рішення приймаються вищим керівництвом організації. Всю відповідальність за існування і розвиток організації вище керівництво поклало на себе. До децентралізованих організацій належать організації, в яких нижчі рівні управління мають певний рівень свободи в ухваленні важливих рішень, при цьому відповідальність за успішний розвиток організації розподіляється між її рівнями управління.

В реальному житті не існує повністю централізованих або децентралізованих організацій, кожна організація має певний рівень централізації і децентралізації.

Кожна організація має внутрішнє і зовнішнє середовище. Кожне середовище мас свої ситуаційні чинники, які впливають на його успіх.

Всі внутрішні чинники взаємопов'язані і взаємозалежні. Зміна одного з них ланцюговою реакцією передається і чинить вплив на інші чинники.

Жодна організація не може існувати сама по собі, ізольовано від навколишнього середовища. Будь-яка організація повністю залежить від зовнішнього середовища, яке включає економічні, соціальні і політичні умови. Тобто, це ситуаційні чинники, що діють ззовні організації.

Керівники вищої ланки відповідають за ухвалення найважливіших рішень, що впливають на розвиток і добробут суспільства. Від керівників середньої і низової ланок залежить впровадження в життя рішень, на вищому рівні, а також контроль за їх виконанням.

Для того, щоб організація могла досягти поставленої мети, завдання мають бути свідомо скоординовані завдяки вертикальному розподілу праці.

Змієнко В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кравченко Т.А., д.держ.упр., професор

ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Розбудова соціальної, правової, демократичної держави в умовах децентралізації та проведення конституційної реформи в Україні зумовлює відповідні процеси розбудови інституту місцевого самоврядування, первинним суб'єктом якого виступає територіальна громада. Природно, що територіальна громада відіграє провідну роль у системі життєзабезпечення людини і суспільства в цілому, адже переважну більшість своїх суспільних потреб людина задовольняє на рівні села, селища і міста, де вона безпосередньо народжується й живе, створює сім'ю, працює й відпочиває. Ставлення людей до влади і держави безпосередньо залежить саме від якості й рівня їхнього життя, можливості задовольнити особисті й суспільні потреби, реально впливати своїми діями на покращання життя не тільки своєї родини, а й конкретної громади і суспільства в цілому. Це означає, що визнання державою права жителів кожної територіальної громади на місцеве самоврядування повинно знаходити своє відображення у конкретній державній політиці, функціях, формах, методах та механізмах державного управління, а не бути лише декларативною нормою чинного законодавства України.

Основним суб'єктом місцевого самоврядування є територіальна громада.

Територіальна громада в сучасних умовах виступає однією із форм соціальної організації суспільства, своєрідним соціальним інститутом, який забезпечує реалізацію на певній території інтеграційної політики щодо спільних інтересів місцевих жителів. Публічна форма функціонування територіальної громади дозволяє розглядати її як представницьке об'єднання, що репрезентує демографічні, земляцькі, правові, політичні, майнові (економічні), професійні, мовні, релігійні (соціально-культурні) зв'язки тощо. Ми дотримуємось думки багатьох учених стосовно того, що територіальну громаду можна розглядати і як складну «кумулятивну» форму суспільної організації, сукупністю місцевих жителів, асоційованих на публічних засадах у межах певної території та об'єднаних ознаками системного характеру. Це об'єднання не виключає право людини на індивідуальність, окреме житло та дозвілля й консолідує зусилля багатьох для досягнення бажаного всіма результату, що передбачає реалізацію приватних цілей у публічно-правовій формі. Територіальна громада виступає складовою системи багаторівневого управління, органічно поєднуючи питання місцевого і державного значення, представляючи місцеві, регіональні і загальнодержавні інтереси.

Аналіз ключових характеристик поняття «територіальна громада» підтверджує тезу про те, що під час вирішення державою питань розвитку місцевого самоврядування територіальна громада виступає об'єктом відповідної державної політики.

Визначаючи співвідношення понять «держава», «місцеве самоврядування» та «територіальна громада», науковці зазначають, що останню слід розглядати не тільки як первинний суб'єкт у системі місцевого самоврядування, але й як об'єкт державної політики, спрямованої на розвиток певної території. З урахуванням підходів до визначення державної політики, аналізу змісту понять «державна політика», «розвиток», поглядів щодо розуміння державної політики у сфері місцевого самоврядування, надаючи визначального значення ключовим ознакам «територіальної громади», під державною політикою розвитку територіальних громад науковці пропонують розглядати систему організаційно-правових заходів, що визначають та забезпечують стабільну та ефективну діяльність суспільних та політичних інститутів, спрямовану на задоволення спільних та індивідуальних інтересів-потреб жителів відповідної громади, забезпечення самодостатності та сталого розвитку відповідної території.

Кармазін Т.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Литвин І.І., д.ю.н., доцент

ФІНАНСОВО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВЧИНЕННЯ ПОДАТКОВИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Податки як суспільне явище стосується безпосередньо кожного. Загальний обов'язок сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом, закріплений статтею 67 Конституції України. З метою належного виконання цього конституційного обов'язку та забезпечення законності в податковій сфері законодавчо закріплені заходи правового впливу, серед яких стрижневе місце відведено заходам юридичної відповідальності. Фінансові санкції, що застосовуються за порушення норм податкового законодавства, за своїми ознаками не можуть бути віднесені до заходів загальновизнаних видів юридичної відповідальності (кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної).

В системі юридичної відповідальності існує низка заходів державного впливу, закріплених нормами фінансового права, які мають ознаки юридичної відповідальності, але за означеними критеріями не належать до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової або дисциплінарної відповідальності.

Так, ознаки юридичної відповідальності містяться у таких правових заходах, як накладення пені за несвоєчасне погашення податкового зобов'язання [1] або ж застосування фінансових санкцій за порушення податкового законодавства [2]. Це дозволяє констатувати існування відповідальності як за порушення окремих правових норм (накладення пені за несвоєчасне погашення податкового зобов'язання), так і на рівні інституту права (фінансові санкції за порушення податкового законодавства). Системний характер юридичної відповідальності дозволяє ставити питання про існування вищого рівня в даному вертикальному зв'язку – відповідальності на рівні галузі права – фінансово-правової відповідальності.

Проблеми в дослідженні фінансово-правової відповідальності зумовлені в першу чергу відсутністю законодавчого визначення її поняття. В теорії фінансового права під фінансово-правовою відповідальністю в більшості випадків розуміють застосування до порушника фінансово-правових норм заходів державного примусу уповноваженим на те державним органом, що покладають на правопорушника додаткові обтяження майнового характеру [3, С. 183-184].

Наведене визначення є дискусійним з декількох причин. По-перше, фінансово-правовій відповідальності як видовому явищу притаманні всі ознаки загального поняття юридичної відповідальності. Як уже зазначалося, юридична відповідальність не зводиться до реалізації санкції, оскільки може існувати і без такої реалізації. Отже, поняття «фінансово-правова відповідальність» – ширше від поняття «реалізації фінансових санкцій». По-друге, ознаки фінансово-правової відповідальності як різновиду юридичної відповідальності наповнюються специфічним фінансовим змістом. Це стосується таких ознак, як підстава фінансово-правової відповідальності, її заходи, юрисдикційна процедура. Тому поняття фінансово-правової відповідальності має закріплювати такі видові ознаки.

До видових ознак фінансово-правової відповідальності можна віднести:

1. Публічно-майновий характер: публічний характер виражається в тому, що фінансове правопорушення, як підстава фінансово-правової відповідальності, завдає шкоди публічним фінансовим інтересам, охорона яких – мета і функція держави. Майновий характер полягає в державно-правовому впливі на економічні інтереси порушників фінансового законодавства.

2. До фінансово-правової відповідальності притягаються фізичні особи, юридичні особи, їх філії та інші відокремлені підрозділи, які є безпосередніми учасниками фінансових відносин.

3. Підставою для застосування фінансово-правової відповідальності є: норми фінансового права (нормативна), діяння яке містить склад фінансового правопорушення (фактична), рішення фінансового органу про застосування фінансових санкцій (процесуальна).

4. Провадження по справі про фінансові правопорушення здійснюється в позасудовому порядку, має власний строк давності, підстави зупинення, поновлення, продовження строків.

5. Специфіка заходів фінансово-правової відповідальності полягає в кумулятивності, тобто поєднанні компенсаційної та каральної цілі.

Таким чином, фінансово-правову відповідальність можна визначити як обов'язок особи, яка вчинила фінансове правопорушення, зазнати позбавлення майнового характеру через застосування органами фінансового контролю фінансових санкцій у порядку, встановленому фінансовим законодавством.

Специфічною ознакою фінансово-правової відповідальності можна визнати інституціональний (знизу-вверх) шлях її формування, оскільки більш детальну розробку отримують її різновиди – в податковій, бюджетній сфері, в сфері валютного регулювання та ін.

Враховуючи зазначене, фінансово-правову відповідальність у сфері оподаткування можна визначити як обов'язок особи, яка вчинила податкове правопорушення, зазнати позбавлення майнового характеру через застосування податковими органами фінансових санкцій у порядку, встановленому законом про податки і збори.

Література

1. Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами: Закон України від 21.12.2000 р. // Відомості Верховної Ради України.- 2001.- №10. Ст.44.

2. Про систему оподаткування: Закон України від 25.06.1991 р. // Відомості Верховної Ради України., 1991., №39. Ст.510.

Карасева М.В. Финансовое право. Общая часть: Учебник.- М.: Юристь, 1999. 256с.

Касьянова М.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Шаркова Г.Ю., к.ю.н., доцент

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ

До відання місцевих державних адміністрацій у межах і формах, визначених Конституцією і законами України, належить вирішення таких питань: а) забезпечення законності, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян; б) соціально-економічного розвитку відповідних територій; в) бюджету, фінансів та обліку; г) управління майном, приватизації та підприємництва; д) промисловості, сільського господарства, будівництва, транспорту і зв'язку; е) науки, освіти, культури, охорони здоров'я, фізкультури і спорту, сім'ї, жінок, молоді та неповнолітніх; є) використання землі, природних ресурсів, охорони довкілля; ж) зовнішньоекономічної діяльності; з) оборонної роботи та мобілізаційної підготовки; и) соціального захисту, зайнятості населення, праці та заробітної плати.

Так, згідно із ст. 19 Закону місцева державна адміністрація в галузі соціально-економічного розвитку зокрема уповноважена:

а) розробляти проекти програм соціально-економічного розвитку і подавати їх на затвердження відповідної ради, забезпечувати їх виконання, звітувати перед відповідною радою про їх виконання;

б) забезпечувати ефективне використання природних, трудових і фінансових ресурсів.

В цілому Закон наділяє місцеві державні адміністрації відносно визначеними галузевими повноваженнями. Тому що закони, наприклад, з питань бюджету, фінансів та обліку і т.д. можуть наділяти ці адміністрації також і іншими повноваженнями у порівнянні з тими, які закріплені Законом. Отже, галузеві повноваження місцевих державних адміністрацій, насправді, складають лише кістяк, основу їх повноважень відповідно до всього масиву законодавства [1, с. 58-59].

Відносно визначеними є в Законі і галузі суспільного життя, в яких місцеві державні адміністрації наділяються відповідними повноваженнями (ст. 15).

Законодавець вірно поступив у тому, що він чітко підпорядкував місцеві державні адміністрації закону: останні не можуть діяти в тих галузях суспільного життя, які не вказані в законах. Тим самим він підтвердив дію принципу діяльності місцевих державних адміністрацій: дозволено те, що передбачено законом.

В ст. 17 Закону йдеться про об'єкти управління цих адміністрацій, до яких відносяться об'єкти державної власності, передані їм в оперативне управління.

На місцеві державні адміністрації покладається здійснення державного контролю за дотриманням відповідного законодавства на їх території. Фактично вони повинні перейняти функцію загального нагляду прокуратури, яка його поки що здійснює в межах Перехідних положень Конституції України.

Аналіз статусу місцевих державних адміністрацій вказує на те, що ці органи покликані відігравати ключову роль в реалізації державної політики і законодавства на місцях. Місце і роль цих адміністрацій в системі виконавчої влади визначається їх відносинами з Кабінетом Міністрів України як вищим органом виконавчої влади та міністерствами і центральними відомствами України. Однак, у силу особливої ролі Президента України в організації та діяльності виконавчої влади, саме відносини місцевих державних адміністрацій з ним мають першочергове значення.

Література

1. Пухтинський М. Проблеми розвитку місцевого самоврядування в контексті адміністративної реформи та здійснення державної регіональної політики // Вісник Української Академії державного управління при Президентові України. – 2014. № 3. С. 20-22

2. Тимощук В. Суперечливість статусу голів місцевих державних адміністрацій в Україні: наслідки та шляхи подолання проблеми // Юридичний Вісник України. – 2017. № 41. С. 6-7

3. Шляхи впорядкування системи надання послуг органами державної влади та місцевого самоврядування //Пріоритети. – 2013. № 6. С. 4-11

Кокоєва Л.Г.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Мерзляк А.В., д.держ.упр., професор

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Зарубіжний досвід переконує, що однією з фундаментальних умов ефективного функціонування місцевого самоврядування є як його повноцінне ресурсне забезпечення, так і гарантія самостійності й незалежності. Наявність фінансово-економічної бази дає змогу органам місцевого самоврядування вирішувати найважливіше завдання – задоволення життєво важливих потреб населення відповідної місцевості. Саме тому в ст. 9 Європейської хартії місцевого самоврядування прямо передбачено право органів місцевого самоврядування на власні адекватні фінансові ресурси, якими вони можуть вільно розпоряджатися в межах своїх повноважень [5].

За бюджетним забезпеченням на душу населення Україна посідає одне з останніх місць на континенті. Так, рівень бюджетного забезпечення місцевого самоврядування становить у Швеції – 2500 євро на душу населення на рік, у Чехії та Польщі – близько 1600, в Україні – лише понад 100. Причому, цей показник варіюється в залежності від окремого регіону: для м. Київ – до 400 євро, в обласних центрах – 10-50 євро, в районах – до 10 євро [1, с. 5].

Найважливішим джерелом доходів місцевих бюджетів у більшості європейських держав є податки. В Італії, Ірландії і Нідерландах він найнижчий і становить менше 10% від доходів місцевих бюджетів. У Бельгії, Німеччині, Франції, Данії, Великобританії доходи від місцевих податків перевищують 20% бюджет-

них доходів. У Франції і Данії ця стаття доходів перевищує 40%. В Японії налічується близько 30 місцевих податків, в Італії – більше 30, у Франції – понад 50, у Бельгії – близько 100, а в Англії їх лише два [5].

У США нині простежується тенденція до зростання місцевих платежів, що пояснюється розширенням сфери діяльності місцевої влади, децентралізацією управління. У податковій сфері штати та органи місцевої влади мають певні повноваження. Серед них можна назвати такі: органи влади штатів і місцевих адміністративних одиниць є автономними в проведенні бюджетної політики, включаючи податкову політику; втручання федерального уряду в бюджетний процес є мінімальним (у бюджетах штатів частка власних надходжень складає 80% доходів, а федеральних субсидій – лише 20%); доходи місцевих органів на 40% формуються за рахунок відрахувань від доходів федерального бюджету чи штату [4, с. 104].

У контексті розвитку процесів децентралізації у світі слід зазначити, що найбільші зміни на найнижчому рівні привнесло реформування в Польщі, а саме на рівні гмін (для порівняння, в Україні це рівень територіальних громад). Таким чином, у цій країні місцеве самоврядування отримало право здійснювати управління та розпорядження своїми власними ресурсами, отримало додаткові повноваження і більшу відповідальність [2].

Цікавим у сфері реформи місцевих фінансів видається й досвід Литви. Так, у 2001 р. у цій країні було удосконалення розмежування місцевої і державної відповідальності. Для досягнення цього функції органів влади на місцях були поділені на три категорії: незалежні від держави; частково незалежні; повністю незалежні. Отже, можна сказати, що основою покращення здійснення місцевого бюджетного процесу Литви є такі положення: чіткий розподіл функцій між державою та органами управління на місцях та відповідне чітке закріплення за ними фінансових коштів; акцент на державні дотації, переважна більшість їх у структурі місцевих бюджетів; значна частка податку на нерухомість у доходах місцевих бюджетів [3].

Також зарубіжний досвід фінансового регулювання розвитку регіону підтверджує взаємозалежність між розвитком бізнесу, місцевими бюджетами та регіональною інфраструктурою. Зокрема, відрахування в місцевий бюджет знаходяться в прямій залежності від прибутковості фірм, розташованих на його території, та доходів населення.

Література

1. Бусол О. Зарубіжний досвід проведення реформ з децентралізації у контексті фінансового регулювання місцевого самоврядування / О. Бусол // Конституційний процес в Україні: політико-правові аспекти : бюлет. інф.-аналіт. матер. / За ред. О. Онищенко. – 2016. – № 5. – 63 с. – С. 4 – 15.

2. Децентралізація в Польщі – досвід на благо України [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу : https://persha.kr.ua/article/70326-detsentralizatsiya-v-polshhi-dosvid-na-blago-ukrayini/.

3. Журавель В.В. Зарубіжний досвід фінансового регулювання розвитку регіону [Електронний ресурс] / В.В. Журавель // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. – 2008. – № 802. – Режим доступу : http://eprints.kname.edu.ua/42952/1/Zgyravel.pdf.

4. Карлін М. Децентралізація управління місцевими фінансами в розвинутих федеративних та унітарних країнах: досвід для України / М. Карлін // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2016. – № 2. – С. 103 – 110.

5. Ходань О.М. Досвід забезпечення місцевих бюджетів фінансовими ресурсами у зарубіжних країнах та доцільність його застосування в Україні [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу : http://libfor.com/index.php?newsid=2280.

Комірний О.Д.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Безземельна Т.О., к.е.н., доцент

ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ПРАЦІ МЕНЕДЖЕРА

У теоріях і практиці управління немає чітко визначених вимог до менеджерів – якостей необхідних керівнику організації. І не дивлячись на те, що такі науки, як психотехніка, психометрія зробили значний вклад у розробку методів оцінки особистих якостей людини, в управлінні переважає безсистемне використання анкет, методів, тестів та ін.

Управлінська праця здійснюється в широкому діапазоні умов та не має прямих вимірників, і це ускладнює оцінку її ефективності. При оцінці її якості не можна залишати поза увагою ту обставину, що результати цієї праці у великій мірі опосередковуються її колективною діяльністю.

Об'єктивні труднощі оцінки якості праці менеджерів пов'язані із: складністю формалізації результатів праці й визначенням кінцевого результату управлінської діяльності; взаємозалежністю; взаємопов'язаністю управлінських функцій і складністю визначення внеску кожного менеджера; наявністю значного проміжку часу між виконанням управлінської функції і виявом її результатів на практиці; необхідністю одночасної оцінки особистих якостей і результатів роботи структурного підрозділу та підприємства в цілому.

В 1970 р. Західноєвропейський центр управління провів опитування 407 керівників із шести західноєвропейських країн відносно якостей керівника. Результати опитування такі:

– 58% сказали, що головною якістю керівника є уміння бути лідером, здібністю працювати у групах, переконувати, бути хорошим політиком у роботі з персоналом;

– 55% визнали, що керівник повинен володіти такими особистими якостями, як талант творчості, знання техніки, рішучий характер, здібність бути прикладом для інших;

– 37% вважали головним планування і організацію;

– 7% – дух прогресу та передбачення перспективи.

Менеджери постійно працюють з персоналом підприємства, контактують з працівниками суміжних організацій, органів місцевої виконавчої влади, відповідають за рівень виробництва, за діяльність і розвиток організації, тому доволі складно оцінити результати їх діяльності.

Спроби розробити якусь систему якостей для використання оцінки менеджера було дуже багато, але вони мали свої недоліки. Одні мали одноманітність підходу, інші, навпаки, відбір якостей перетворювали в опис усіх ознак особистості, а багато з них дублювали якості, де відзнака входила в іншу, більш загальну. Не вирішене навіть головне завдання – визначити скільки якостей необхідно відібрати для менеджера, щоб оцінювати його роботу.

Оцінка якості праці менеджерів може проводитись за 5 групами показників: діловими якостями; особистими якостями; за складністю виконуваних функцій менеджерів; за результатами діяльності; оцінка за цілями функцій менеджерів. Сучасного менеджера деякі вчені пропонують оцінювати за такими основними професійними вимогами, як концептуальність, оперативність, освіченість, аналітичність, комунікабельність, комунікативність.

Спеціалісти з менеджменту підкреслюють, що не треба обов'язково прагнути до збільшення кількості якостей, що оцінюються, тому що це приводить до дублювання. При аналізі переліку із 12 факторів, що використовувались для оцінки 1100 чоловік, встановлено, що в дійсності оцінювались тільки декілька показників. Але і скорочення кількості факторів небажано, тому що з поля зору випадають важливі критерії оцінки.

Таким чином, проблема відбору якостей для оцінки менеджерів так і не знайшла обґрунтованого наукового рішення. Виниклий на початку століття найбільш виражений у концепціях наукового управління Ф. Тейлора, «Ідеальний бюрократизм» М. Вебера та науки адміністрування А. Файоля науковий напрямок жорсткого раціоналізму в управлінні, породжені ним технократичні ілюзії в управлінні не знайшли достатнього практичного використання.

Косих Т.В.
Класичний приватний університет

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЕМСТВА

Вихід України з тривалої економічної кризи безпосередньо пов'язаний з поліпшенням фінансового стану суб'єктів господарювання в усіх сферах діяльності. За таких умов важливим стає застосування сучасних механізмів, принципів, ефективних методів, інструментів в управлінні фінансовими ресурсами підприємств.

Проблеми формування, використання та управління фінансовими ресурсами підприємств висвітлюються у працях провідних вчених-економістів В.Л.Андрущенка, В.М.Бородюка, В.М.Братішка, С.А.Буковинського, З.С.Варналія, О.Д.Василика, А.С.Гальчинського, І.І.Гейдора, В.І.Грушка, А.І.Даниленка, Н.І.Костіної, В.І.Кравченка, Ю.П.Лебединського, І.І.Лукінова, А.М.Мороза, С.С.Осадця, К.В.Павлюк, О.І.Пилипченка, А.М.Поддєрьогіна.

Незважаючи на велику кількість досліджень стосовно управління фінансовими ресурсами підприємства та їх визначення необхідність вдосконалення процесів формування, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємств обумовлена, насамперед, основними принципами, пов'язаними з проблемами забезпечення ефективної діяльності та досягнення динамічної рівноваги із зовнішнім середовищем, пошуком шляхів виживання підприємств за умов розвитку ринку та інтеграційних процесів, нових факторів їх успіху в конкурентному середовищі.

Фінансові ресурси виступають одним із найбільш важливих для забезпечення діяльності суб'єктів господарювання видом ресурсів. Значущість фінансових ресурсів у фінансово-господарській діяльності підприємства зумовлюється здатністю фінансових ресурсів швидко трансформуватися у матеріальні, нематеріальні, технологічні, інноваційні та інші види ресурсів. Слід констатувати, що сьогодні вітчизняні підприємства найчастіше обмежені у виборі фінансових ресурсів через їх недоступність, при цьому власних джерел коштів виявляється недостатньо і використовуються вони не завжди ефективно. Отже, можемопідкреслити, що однією з найважливіших проблем, з якою стикаються вітчизняні суб'єкти господарювання в умовах українського сьогодення, є недостатня ефективність організації управління їх фінансовими ресурсами. Своєю чергою, окреслена проблема зумовлює наявність в економіці України численної кількості збиткових, малорентабельних або неплатоспроможних господарюючих суб'єктів [1, с. 101].

Проаналізувавши визначення категорії фінансові ресурси можемо зазначити, що на думку В. П. Кудряшова, фінансові ресурси – це сукупність фондів, які беруть участь у забезпеченні діяльності суб'єктів і здійснюють обіг у грошовій формі. Фінансові ресурси завжди знаходяться у власності тих чи інших суб'єктів і використовуються для вирішення поставлених задач. На думку Т.В. Безбородової, О. Д. Данілова та Д. М. Серебрянського, фінансові ресурси – це грошові фонди фінансової системи, які створюються в результаті економічної та фінансової діяльності в процесі створення та розподілу валового національного продукту за певний період і використовуються для забезпечення безперебійного функціонування та розвитку народного господарства (макрорівень) [2].

Таким чином в науковій літературі відсутня єдина думка щодо трактування поняття «фінансові ресурси», але обґрунтовані наукові підходи до різних точок зору дозволили зробити наступні узагальнення: під фінансовим ресурсами підприємств слід розуміти кошти, які належать підприємству або перебувають у його розпорядженні з метою забезпечення процесу простого чи розширеного відтворення або для задоволення соціальних потреб колективу, а удосконалення організації управління фінансовими ресурсами підприємств необхідно розглядати, як один з головних факторів підвищення ефективності їх формування та використання.

Література

1. Даниленко В.К. Особливості управління фінансовими ресурсами підприємств за умов ринкової економіки / В.К. Даниленко // ВІСНИК ЖДТУ. – 2014. № 2 (68)- С. 101-107.

2. Шастун А.В. Особливості управління фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств / А.В. Шастун // [Електроннийресурс] ? Режимдоступу:https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/

Кріт О.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Шаркова Г.Ю., к.ю.н., доцент

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДЕТЕНІЗАЦІЇ ВІДНОСИН У СФЕРІ ОБОРОТУ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Структура теоретичних і практичних проблем, пов'язаних із пізнанням економічної та протиправної сутності тіньового капіталообороту і детінізацією економіки, підтверджує тезу, що в основі цих проблем лежать знання про легітимні форми капіталообороту, притаманні тій чи іншій галузі народного господарства чи виду фінансово-господарської діяльності (1, 54(. Відповідно, проблема детінізації відносин у конкретній галузі правовідносин чи напрямку діяльності вимагає пізнання специфіки капіталообороту в межах їх предмета, що дозволяє екстраполювати ці знання на проблему детінізації відносин у досліджуваній сфері. Тому очевидною стає необхідність дослідити складові поняття, види та специфіку обороту об'єктів інтелектуальної власності (далі – ОІВ) з метою встановлення проблемної ситуації з питань тінізації та організаційно-правового забезпечення детінізації відносин у сфері обороту ОІВ, визначення ролі державного управління у розв'язанні цих проблем.

Для вирішення завдань щодо формування превентивної інфраструктури протидії тіньовим проявам у сфері обороту ОІВ, створення відповідних передумов детінізації відносин у зазначеній сфері, тобто розроблення та впровадження сприятливих економічних, правових і організаційно-управлінських механізмів, що стимулюють легальний оборот ОІВ, потрібним є насамперед вивчення таких теоретичних питань: 1) що являють собою ОІВ як об'єкти управління і правового врегулювання; 2) який організаційний та економіко-правовий механізм обороту ОІВ передбачено чинним законодавством; 3) у якій технолого-правовій формі здійснюють свій оборот різні ОІВ; 4) які є організаційно-правові та економічні фактори, що спричиняють тінізацію сфери обороту ОІВ.

Інтелектуальна власність як науково-практична категорія має подвійний економіко-правовий характер і розкривається в єдності суб'єктивних вольових та об'єктивних економічних відносин. Специфіка категорії інтелектуальної власності полягає в тому, що первісно вона є категорією правових відносин і тільки в процесі реалізації переходить у систему категорій виробничих відносин.

Об'єкти інтелектуальної власності виступають на ринку як специфічні товари. Винаходи, корисні моделі, промислові зразки й інші об'єкти промислової власності мають загальну властивість – впливати на науково-технічний прогрес. Науково-технічні досягнення і досвід, у свою чергу, здатні активно впливати на зростання додаткової вартості, так само як і нові товари. Тобто вони, як і інші товари, набувають здатності оцінюватися на ринку залежно від попиту та пропозиції. Однак такі властивості об'єктів промислової та в цілому інтелектуальної власності через специфічні характеристики потребують ліцензійного захисту і цим значно відрізняються від звичайних товарів, що продаються на ринку, з чого випливає висновок, що об'єкти ліцензування не можуть бути залучені до сфери обміну поряд зі звичайними товарами. Сфера обороту ОІВ вимагає специфічного нормативно-правового регулювання і контролюється спеціально створеними органами державного управління, діяльність яких спрямована як на охорону законних інтересів власників прав інтелектуальної власності, так і на збалансування інтересів останніх з національними інтересами держави.

У ході аналізу сучасного стану тінізації економічної діяльності в Україні, що викладений у Посланні Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2016 році», сфера інтелектуальної діяльності характеризується як одна з галузей реальної економіки з найбільшим поширенням тіньової економічної діяльності (2(.

Беручи до уваги, що найбільш гострими проблемами, які спричинили високий рівень тінізації економічних відносин у сфері обороту ОІВ, є порушення авторських прав на комп'ютерні програми, бази даних, фонограми, відеограми, аудіовізуальні твори; детальнішого розгляду потребують особливості й недоліки державного управління в цих галузях, а також виробництва, розповсюдження дисків для лазерних систем зчитування (які є основними носіями зазначених об'єктів права інтелектуальної власності).

Для забезпечення систематичного державного контролю за дотриманням суб'єктами господарювання законодавства у сфері обороту ОІВ у складі Держдепартаменту утворено Управління контролю за дотриманням законодавства у сфері інтелектуальної власності, посадовими особами якого є державні інспектори з питань інтелектуальної власності.

Аналізуючи вищевказане, можна зробити висновок, що ефективність реалізації правових норм безпосередньо залежить від наявності необхідних організаційно-управлінських умов та впровадження дієвих механізмів щодо їх застосування. Тому подальші заходи щодо детінізації відносин у сфері обороту ОІВ повинні бути спрямовані на координацію дій органів законодавчої та виконавчої влади – налагодження ефективної системи їх взаємодії з питань контролю в галузі обороту ОІВ.

Література

1. Попович В.М. Економіко-кримінологічна теорія детінізації економіки: Монографія. – Ірпінь: Академія державної податкової служби України, 2015. 524 с.

2. Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2016 році» // http://www.president.gov.ua/officdocuments/officmessages/blanks/2417310

Куліков Д.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Мєняйлова Г.Є., к.е.н.

ПРОДУКТИВНІСТЬ ЗБУТОВОЇ ПОЛІТИКИ ТОВ «МОРЕ ПИВА»

Реалії ринкової економіки визначили безліч проблем, практичне вирішення яких ускладнено через відсутність відповідних теоретичних розробок. Однією з таких проблем є проблема збуту продукції.

Маркетингові служби, які створені на ТОВ, є неоптимальними, тому що фахівці не готові до сучасних вимог, некомпетентні, відсутнє необхідне інформаційне, методичне, технічне забезпечення. Ці служби не надають достатньої уваги асортиментній політиці, аналізу збуту при їх виборі, оцінці ефективності укладених договорів (контрактів, угод), розробці комплексної програми рекламної діяльності, складанням бізнес-концепцій щодо обслуговування покупців, що є дуже важливими проблемами збуту.

Рівень теоретичних досліджень цієї галузі, яка б ураховувала особливості економіки України – недостатній. Тому, глибокий аналіз із питань управління збутової діяльності підприємства, ТОВ, ПП на принципах маркетингу в сучасних умовах, формування системи збуту та інших проблем доведення товарів та послуг від виробника до споживача є актуальною проблемою формування маркетингу в Україні.

Ми проаналізували цілі розвитку у сфері збутової діяльності надсистемні й внутрішньосистемні. Надсистемні цілі розвитку збуту пов'язані з інтеграцією та диверсифікованістю діяльності, із розвитком ринків збуту й освоєнням нових. Внутрісистемні спрямовані на підвищення кваліфікації працівників збуту, впровадження інформаційних технологій, прогресивних форм і методів продажу, стимулювання збуту і т. ін.

Стратегічну спрямованість збутової діяльності забезпечують такі умови: підсилення маркетингової орієнтації підприємства; систематичне виявлення збутових ризиків і маркетингових можливостей підприємства у сфері збуту; забезпечення ефективної довгострокової маркетингової взаємодії підприємства з покупцями та бізнес-суб'єктами; встановлення й коректування стратегічних цілей; розробка оптимальних збутових стратегій підприємства.

На основі аналізу конкурентноспроможності ТОВ «Море пива» та SWOT-аналізу можна виявити зовнішні можливості та загрози; внутрішні сильні та слабкі сторони. Ппровели аналіз за методом план-факт, як доповнення до оцінки конкурентноспроможності ТОВ «Море пива», та виявили елементи збутової системи, які необхідно покращити: сервіс, методи продажу, асортимент, ціна.

Дослідивши стадію цільового ринку та скориставшись матрицею важливості елементів збутового потенціалу ТОВ «Море пива» на різних етапах цільового ринку, можна зазначити: на якому етапі знаходиться цільовий ринок, які елементи розвитку збутового потенціалу є найважливішими. Для покращення цих підсистем ми запропонували наступні рішення:

Підсистема планування збуту. У процесі дослідження були виявлені відхилення від темпів продажу та збільшення частки ринку від намічених стратегічних цілей. Для елімінації цих недоліків було більш чітко окреслено стратегію ТОВ «Море пива», визначено частку ринку підприємства, здійснено прогнозування обсягів продажу кожного товару на основі методів екстраполяції трендових моделей та загального обсягу продажу методом стандартного розподілу ймовірностей.

Підсистема товарного забезпечення. Проведено аналіз товарного портфелю ТОВ «Море пива» та окреслено основні товарні стратегії на основі модифікованої матриці БКГ, а також запропоновані рекомендації з розширення товарного асортименту

Підсистема кадрового забезпечення. У процесі аналізу організаційної структури служби збуту було виявлено, що ТОВ «Море пива» має недостатню кількість торгового персоналу (15 менеджерів зі збуту) були дані рекомендації щодо збільшення кількості менеджерів зі збуту компанії та розроблено стандарти ефективності роботи менеджерів і дані рекомендації з підвищення ефективності навчання менеджерів.

Виходячи зі стратегічних цілей та аналізу ефективності управління збутовою діяльністю ТОВ «Море пива», нами було визначену загальну збутову стратегію – поєднання двох стратегій у рамках загальної стратегії інтенсивного росту: стратегія глибокого проникнення на ринок, що полягає у збільшенні продажу наявних товарів на ринках та стратегії розвитку товару, що полягає у розвитку продажу нових товарів для наявних клієнтів.

Впровадження в практику збутової діяльності ТОВ «Море пива» запропонованих заходів сприятиме підвищенню ефективності управління збутової діяльності, а також і прибутку діяльності компанії в цілому та досягнення поставлених стратегічних цілей.

Лантух А.О., Ревіна М.О.
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Наук. кер. – Болдирєва Л.М., к.е.н., доцент

УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Логістичні процеси у виробництві є однією із основних сфер логістики і займають центральне місце на підприємстві. Під виробничою логістикою варто розуміти управління матеріальними й інформаційними потоками на шляху від складу матеріальних ресурсів до складу готової продукції. До комплексу виробничої логістики належать також виробниче транспортування сировини, матеріалів, напівфабрикатів тощо та виробниче складування.

Головним завданням виробничої логістики є забезпечення безперебійного виробництва продукції необхідної якості у встановлений термін і забезпечення безперервного руху предметів праці та безперервна зайнятість робочих місць при одночасній мінімізації запасів товарів та витрат на виробництво. Очевидно, що для цього потрібно забезпечити синхронізацію процесу виробництва і логістичних операцій у взає-

мозалежних виробничих і обслуговуючих та допоміжних підрозділах [2]. Логістичний процес на сучасних підприємствах реалізується на основі правилу «7R»: потрібний товар (right product) потрібної якості (right quality) у потрібній кількості (right quantity) повинен бути доставлений у потрібний час (right time) і у потрібне місце (right place) потрібному споживачу (right customer) з необхідним рівнем витрат (right cost). Однак поза уваги залишається той факт, що до логістики відносяться також і процеси планування виробництва та управління виробничими операціями, потоками матеріалів, усередині виробничого підприємства. В організаційному відношенні частина логістичної системи, до якої відноситься управління внутрішньовиробничими потоковими процесами, створює виробничу логістику, яка є інтегрованою сукупністю елементів у загальній структурі діючої логістичної системи [3].

Призначення виробничої логістики обумовлює реалізацію наступних завдань [1]: оперативне планування та управління виробництвом для скорочення часу технологічного процесу, забезпечуючи одночасно оптимальність розмірів партій відповідно до отриманих замовлень; узгодження план-графіків виробничих завдань цехам та ін. виробничим підрозділам зі службами постачання і збуту; дотримання технологічної дисципліни з метою економії часу та витрат на виправлення браку через забезпечення постачання якісних матеріалів т комплектуючих; мінімізація витрат на транспортно-складські та пакувальні процеси на виробництві; поглиблення спеціалізації виробничих підрозділів підприємства; мінімізація зв'язаних у незавершеному виробництві оборотних коштів підприємства, оптимізація виробничих запасів; встановлення нормативів незавершеного виробництва і контроль за їхнім дотриманням; максимальне використання виробничих потужностей підприємства; мінімізація витрат ручної праці, підвищення рівня механізації та автоматизації праці; мінімізація тривалості оборотного циклу; мінімізація витрат зберігання готових упакованих виробів для збуту; участь у розробці та реалізації виробничих інновацій; контроль собівартості виробництва готової продукції.

Отже, система виробничої логістики на підприємстві застосовується як засіб ефективного просування матеріального потоку по робочих місцям та упорядкування відповідних робочих процесів у просторі та часі.

Література

1. Біловодська О.А. Логістика / Біловодська О.А., Олефіренко О.М., Суярова О.О., Безноєва А.В. // Маркетинг: бакалаврський курс: підручник / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С.М. Ілляшенка. – Суми: Університетська книга, 2009. – 1134 с.

2. Войчак А. В. Сучасні тенденції розвитку каналів розподілу /А. В. Войчак // Маркетинг в Україні. – 2000. – №2. – С. 42-43.

3. Кальченко А. Г. Логістика : підручник / А. Г. Кальченко. – К. : КНЕУ, 2004. – 284 с.

Левченко Н.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Александрова Н.Б., к.т.н., доцент

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ГРОМАДСЬКО-ДЕРЖАВНОГО ПАРТНЕРСТВА

Сучасний етап державотворення України, її міжнародне та глобалізаційне спрямування, вимагає швидкими темпами заповнювати прогалини, сформовані у взаємовідносинах держави і суспільства, державних органів і громадських об'єднань щодо формування нового виду партнерства, за яких громадськість знаходиться в центрі уваги, на чому наголошується у «Стратегії Євросоюзу 2020» та «Стратегії реформ України – 2020». Такий вид партнерства здобувачем визначається як «громадсько-державне партнерство», яке постає на момент створення громадськими об'єднаннями підприємств, працюючих у форматі соціального бізнесу і соціального підприємництва та державного управління ними.

Категорія «громадсько-державне партнерство» в науці не має чіткого визначення, а в державному управлінні використовується в багатьох значеннях. Відсутність теоретичної обґрунтованості, брак системного підходу до виокремлення теоретико-методичних основ громадсько-державного партнерства, форм його практичної реалізації не дає можливості побудувати новий теоретичний підхід щодо взаємовідносин держави та суспільства, державної влади з об'єднаннями й організаціями громадян через створення і розвиток системи соціального бізнесу та соціального підприємництва, що за своєю сутністю є саме громадсько-державним партнерством, оскільки провідну роль у взаємовідносинах відіграють громадські організації. У цьому аспекті важливими постають правові основи, якими регламентуються і регулюються державно-громадське партнерство та громадсько- державне.

Основними правовими документами, які регламентують державно-громадське партнерство в Україні можна вважати Указ Президента України від 24 березня 2012 року № 212 «Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації»; Указ Президента України № 342/2013 «Про План заходів щодо реалізації у 2013 році Стратегії державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні»; Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики»; Закон України «Про соціальний діалог в Україні»; Закон України «Про об'єднання громадян»; Постанова КМУ від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1109 (1109-2011-п) від 20.10.2011).

Проаналізувавши їх, можна говорити, що підґрунтям державно-громадського партнерства є взаємодія інститутів громадянського суспільства з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на засадах партнерства і взаємної відповідальності.

Сутністю державно-громадянського партнерства, з врахуванням статей правових актів є активність і ініціатива суб'єктів державного управління, яка полягає у такому: створення належних умов для розвитку громадянського суспільства; запровадження громадського контролю за діяльністю влади, забезпечення незалежної діяльності інститутів громадянського суспільства, посилення їх впливу на прийняття суспільно

важливих рішень, створення умов для забезпечення широкого представництва інтересів громадян в органах державної влади та органах місцевого само- врядування, проведення регулярних консультацій із громадськістю з важливих питань життя суспільства і держави. Отже, держава дозволяє суспільству певним чином взаємодіяти з собою, беручи на себе відповідальність. Однак, саме ця відповідальність конкретно не означена в нормативно-правових актах, що проявляється в некоректній побудові державно-громадського партнерства.

Роблячи висновки, на наш погляд, варто зазначити, що доречною є зміна парадигми побудови взаємовідносин держави і суспільства, яка ґрунтується на зміні стратегії розвитку державно-громадського партнерства і перенесення її у площину громадсько-державного партнерства, у якому головну роль і місце займуть громадські організації, здатні стати ініціативними учасниками процесу залучення і стимулювання додаткових інвестицій.

Лисенко В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кравченко Т.А., д.держ.упр., професор

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ БЛАГОУСТРОЮ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ В УКРАЇНІ

Благоустрій населених пунктів відіграє важливу економічну, екологічну та соціальну роль у життєдіяльності людей і розвитку місцевої економіки. Водночас у сучасній Україні він характеризується переважно незадовільним станом, зокрема потребують поліпшень дороги, тротуари, зелені зони, санітарно-гігієнічні умови, дизайн населених пунктів тощо. Крім фінансових чинників, це зумовлено насамперед недосконалою нормативно-правовою базою, застарілими підходами й методами державного регулювання процесів у сфері благоустрою, у тому числі державного програмування, координації діяльності центральних та місцевих органів публічної влади, стандартизації, тарифного (цінового) регулювання, дозвільної діяльності, здійснення контролю за дотриманням норм законодавства, а також недостатньою готовністю суспільства й органів публічної влади підтримувати його в належному стані та забезпечувати необхідний розвиток. Отже, потрібні суттєві зміни в державному регулюванні сфери благоустрою населених пунктів.

Нині благоустрій населених пунктів має відповідати широкому колу вимог та чинників (соціально-культурних, економічних, санітарно-гігієнічних, інженерних, екологічних, глобалізаційних, інноваційно-технологічних, архітектурно-художніх, організаційно-правових), серед яких найбільш детермінуючими щодо інших є організаційно-правові чинники.

Державне регулювання сфери благоустрою населених пунктів може набувати двох форм: 1) прямого регулювання: нормативно-правове регулювання, ціноутворення та контроль цін, субсидіювання, ліцензування діяльності, організації державних закупівель, контроль за дотриманням законодавства, політика стабілізації, квотування і т.ін.; 2) непрямого регулювання: грошово-кредитна політика (регулювання ставки банківського проценту), інвестиційна політика (створення привабливих умов для інвесторів), відсоткова політика (компенсація банківських відсотків по кредитах), податкова політика (надання податкових пільг, зменшення бази оподаткування та ін.), амортизаційна політика (установлення норм амортизації, права на застосування прискореної амортизації), регіональна політика тощо.

Проблемами сучасного стану сфери благоустрою населених пунктів України, серед яких є незадовільний стан більшої частини вулиць, доріг, тротуарів, недостатня доглянутість зон озеленення населених пунктів, значна кількість несанкціонованих звалищ побутових відходів й украй низький рівень їх переробки та утилізації, необлаштованість великої кількості місць поховань і потреба суттєвого збільшення їх числа, підтопленість систем інженерного захисту багатьох територій, наявність значних площ зсувонебезпечних територій та ін. Хоча центральні та місцеві органи публічної влади нашої держави мають широкі повноваження у сфері благоустрою населених пунктів, установлено, що розв'язання зазначених проблем неможливе в існуючих ресурсних умовах, які в ближчі роки з об'єктивних причин суттєво не поліпшаться. Відтак слід змінювати підходи до організації процесу формування та реалізації відповідної політики, зокрема необхідне об'єднання ресурсних можливостей різних сторін, а також нові єдині для всіх принципи формування політики. Це може бути забезпечено шляхом розробки на національному рівні рекомендацій щодо формування державної та місцевої політики у сфері благоустрою населених пунктів, що будуть застосовуватися як на національному, так і на місцевому рівнях, і цим самим у державі забезпечуватиметься гармонізація напрямів відповідної діяльності.

Перспективними напрямами державного регулювання сфери благоустрою населених пунктів в Україні визначено: 1) упровадження принципів сталого розвитку (імплементація положень "Конвенцій Ріо"); 2) пристосування об'єктів та елементів благоустрою до потреб різних категорій населення, у тому числі людей з інвалідністю; 3) посилення вимог щодо наявності та якості елементів благоустрою; 4) установлення вимог у сфері благоустрою населених пунктів, спрямованих на виховання патріотизму, реалізації потенціалу людини; 5) удосконалення підходів до розподілу бюджетних коштів на забезпечення функціонування та розвиток сфери благоустрою населених пунктів; 6) підготовка і перепідготовка кадрів для цієї сфери; підвищення свідомості населення щодо використання об'єктів благоустрою населених пунктів. Ці напрями, а також інші складові, що є важливими для системного державного регулювання сфери благоустрою населених пунктів, складають комплексну модель, яка дає змогу обирати її елементи й, аналізуючи їх співвідношення, формувати в такий спосіб ефективні регуляторні рішення.

Мазур С.Р.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кравченко Т.А., д.держ.упр., професор

ЗМІСТ І СУТЬ ЗАКОННОСТІ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Законність є основою державної дисципліни в усіх органах державної влади. Отже, точне слідування законам та іншим виданим відповідно до них і для їх виконання нормативним актам визначає стрижень державної дисципліни. Важливе значення і місце законності пов'язане з тим, що вона надає можливість правовими засобами втілювати в життя політику влади, охороняє права та інтереси державних і громадських організацій, права та інтереси громадян, які охороняються законом, передбачаючи свідоме та обов'язкове дотримання і всіма установами та організаціями, і всіма членами нашого суспільства законів та інших нормативних актів.

Зміст законності складають три елементи: 1) наявність у суспільстві та державі правового законодавства (тобто діючі закони виражають право, правові принципи, правові ідеали вільного демократичного суспільства і правової держави); 2) здійснення, реалізація законів у діях посадових осіб органів держави та влади, місцевого самоврядування і громадських об'єднань – і тих, які за законом повинні забезпечувати громадян та інших осіб наданими їм правами і свободами, і тих, хто за законом повинен захищати права і свободи у випадку їх порушення; 3) ефективний юридичний захист дії законів, якому належать державний контроль і нагляд за дією законів, а також система індивідуального захисту з боку громадян та інших осіб своїх прав і свобод, законних інтересів. Нормативну основу законності становить право.

Законність означає ідею, вимогу і систему (режим) реального вираження права в законах держави, у законотворчості та підзаконній нормотворчості. Законність передбачає: – наявність реальних і обов'язкових гарантій прав і законних інтересів громадян. Недопущення будь-яких проявів свавілля; – суворе та обов'язкове дотримання законів, рішуче припинення порушень права, відповідальність за правопорушення; – здійснення всіх державних владних функцій відповідно до закону, а також підзаконність будь-якої соціально значущої діяльності. Звідси – основні вимоги законності, найважливішими з-поміж яких є: загальнообов'язковість права, рівність усіх перед законом, обов'язкова відповідальність за кожне вчинене правопорушення.

Гарантіями законності в демократично-правовій державі виступають умови і засоби, що забезпечують дотримання законів. До них належать: соціально-економічна політика та юридичні гарантії, зафіксовані в Конституції України та інших законодавчих актах.

Отже, законність – це режим (стан) відповідності суспільних відносин законам і підзаконним нормативно-правовим актам держави, який утворюється в результаті їх неухильного виконання всіма суб'єктами права. Соціальна сутність законності – це узгодження певних реальних суспільних відносин з їх законодавчими моделями, тобто поширення "панування" волі законодавця на всю територію держави, на все суспільство. З-поміж основних принципів законності у державі соціально-демократичної орієнтації виділяють: 1) єдність – однаковість нормативно-правового регулювання на всій території країни; однаковість застосування юридичних норм щодо всіх однойменних суб'єктів права; 2) соціально-демократичну доцільність – відповідність закону цілям забезпечення прав людини і прав нації (народу), соціальної демократії і прогресивного розвитку суспільства; необхідність вибору в межах закону найефективнішого (оптимального) засобу досягнення мети закону; 3) реальність – забезпеченість законності дієвими, досконалими гарантіями. Наслідком законності є встановлення в суспільному житті правопорядку – режиму (стану) упорядкованості, організованості суспільних відносин, що формується за умов законності.

Підсумовуючи викладене вище, можемо констатувати, що законність – це правовий режим точного виконання чинних законів усіма суб'єктами права у сфері правотворчості та правореалізації, в інших сферах життєдіяльності людей; режим, за якого забезпечуються права і виконуються обов'язки людиною, державою та громадянським суспільством. Основними засадами законності у сфері державного управління вважаються: верховенство закону в системі нормативних актів; єдність законності; незаперечність закону в соціальній практиці; реальний характер законності; забезпечення прав людини; невідворотність відповідальності за правопорушення; взаємозв'язок законності й доцільності, законності й культурності, законності й справедливості тощо.

Макогон І.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Безземельна Т.А., к.е.н., доцент

РОЗРОБКА І ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Підсилення конкурентної боротьби на ринку промислових послуг України ставить нові вимоги перед плануванням діяльності підприємств. Набуття підприємством ринкових переваг, які забезпечують його стійкість не лише в короткостроковому періоді, але й у перспективі, можливе за рахунок цілеспрямованої діяльності, яка найбільшою мірою враховує рухливість зовнішнього середовища та можливість адаптації до змін, що в ньому відбуваються, та сприяє якомога більшому використанню потенціалу підприємства.

З огляду на це останнім часом все більшої ваги набуває використання стратегічного планування в діяльності підприємства. В цьому напрямі проводять дослідження І. Ансофф, В. Пономаренко, О. Пушкар, В. Василенко, Л. Лігоненко, Т. Кібук, О. Тищенко, З. Шершньова та ін.

Для визначення досяжних стратегічних цілей та формулювання критеріїв побудови стратегічних планів необхідно враховувати ресурсні можливості підприємств в тому числі і фінансові.

Зміна форм власності та розширення повноважень менеджменту на підприємствах призвели до виникнення більш широкого кола учасників стратегічного процесу, стратегічні цілі яких часто суперечливі. Крім того, ефективність реалізації стратегічних планів буде залежати від зацікавленості учасників виробничого процесу в досягненні загальноорганізаційних стратегічних цілей [2].

Врахування інтересів всіх учасників стратегічного процесу вимагає підходів до розроблення та реалізації стратегічних планів, які б будувались на цільових орієнтирах, що рівною мірою задовольняли б інтереси кожного з них. Однією із мотиваційних сил, що здійснює цілеспрямований рух підприємства, може стати встановлення в якості орієнтирів стратегічного планування фінансових цілей. Саме фінансові цілі при стратегічному плануванні об'єднують інтереси всіх учасників стратегічного процесу та дозволяють визначити місце кожного.

Ефективність стратегічного управління розвитком підприємства залежить від повноти врахування власних можливостей і різних аспектів зв'язків підприємства зі своїм середовищем. Для розробки своєчасної і обґрунтованої стратегії розвитку необхідне визначення стратегічної позиції підприємства [1].

Під стратегічною позицією підприємства розуміється його положення, якому притаманний певний набір параметрів, що характеризують можливість здійснення окремої стратегії розвитку. Оцінка стратегічної позиції підприємства має враховувати рівень розвитку стратегічного потенціалу підприємства і вплив зовнішнього середовища, а також виступає в якості практичного інструмента його діагностики і базою для послідуючого визначення доцільних напрямів розвитку.

Література

1. Кібук Т. М. Аналіз сучасних підходів до управління стратегічним потенціалом підприємства //Стратегія економічного розвитку України.- Київ. – 2013.- № 32.- С.182-190.

2. Тридід О. М. Організаційно-економічний механізм стратегічного розвитку підприємства/ О.М. Тридід. – Х.: ХДЕУ, 2010. – 364 с.

Манашевський В.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Віхорт Ю.В., к.е.н.

РОЛЬ ТА ЗМІСТ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ЯК ВАЖЛИВОЇ СКЛАДОВОЇ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Досвід розвинутих держав переконує, що величезну увагу в них приділяють грамотному управлінню роботою організацій. Важливим напрямом науки управління є управління персоналом. Оскільки людський ресурс є одним із найважливіших факторів виробництва, тому і управління персоналом відіграє важливу роль у досягненні організацією бажаної мети.

У зв'язку із зростаючою роллю людського фактору в сучасному виробництві, однією з найважливіших функцій управління персоналом стає розвиток персоналу, а не просто приведення його чисельності у відповідність до наявності робочих місць, що потребує іншого підходу до прийняття управлінських рішень.

Зараз широко використовуються такі поняття, як: управління трудовими ресурсами, управління працею, управління кадрами, управління людськими ресурсами, управління людським фактором, кадрова політика, кадрова робота і т.д., які так чи інакше відносяться до трудової діяльності людини та управлінню його поведінки на виробництві.

Однак, терміни «управління персоналом» та «управління кадрами» не слід використовувати як синоніми через те, що в ряді високорозвинених країн (наприклад, у Франції) до кадрів традиційно відносять лише управлінців найвищого та середнього рівнів, спеціалістів, що мають високу професійну підготовку.

У наукових джерелах можна зустріти приклади різного тлумачення поняття «управління персоналом». Одні автори у визначенні оперують ціллю та методами, за допомогою яких можна досягти цієї цілі, тобто акцентують увагу на організаційному аспекті управління. Інші у визначенні найбільшого значення надають змістовій частині, що відображає функціональний бік управління. Типовим прикладом першого підходу є визначення управління персоналом, як «комплексу взаємопов'язаних економічних, організаційних та соціально-психологічних методів, що забезпечують ефективність трудової діяльності та конкурентоспроможності підприємств». Інший підхід відображається у визначенні управління персоналом, що прийнятий в німецькій школі менеджменту, де «управління персоналом – це область діяльності, найважливішими елементами якої є визначення потреби у персоналі, підбір персоналу, організація його роботи, звільнення, розвиток, контролінг персоналу, структурування робіт, політика винагород та соціальних послуг, політика участі в досягненні успіху, управління витратами на персонал та керівництво співробітниками».

Цілями управління персоналом є: підвищення конкурентоспроможності підприємства в ринкових умовах; підвищення ефективності виробництва та праці, а саме досягнення максимального прибутку; забезпечення високої соціальної ефективності функціонування колективу.

Таким чином, управління персоналом уявляє собою сукупність цілеспрямованих дій керівного складу, організації і структурних підрозділів з керівництва підлеглими, спрямованих на досягнення поставлених загальних і специфічних цілей підприємства. Тобто управління персоналом є однією з найважливіших характеристик діяльності підприємства.

Література

1. Галенко В.П. Управление персоналом и эффективность предприятий / В.П. Галенко, О.А. Страхова, С.И. Файбушевич. – СПб. : Изд-во Санкт-Петербург. ун-та эконом. и финансов, 1994. – 79 с.

2. Пожуєва Т.О. Стратегія управління персоналом – один з основних засобів підвищення продуктивності праці / Т.О. Пожуєва // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2010. – Вип. 43. – С. 247 – 254.

3. Посилкіна О.В. Управління персоналом : навч. посіб. / О.В. Посилкіна, Ю.С. Братішко, Г.В. Кубасова. – Х. : НФаУ, 2015. – 517 с.

Мігалатюк В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Шаркова Г.Ю., к.ю.н., доцент

ХАРАКТЕРИСТИКА КАТЕГОРІЙ ПОСАД В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Служба в органах місцевого самоврядування спрямовує волю окремих осіб на виконання суспільно важливих завдань та функцій в децентралізованих органах публічної влади. Суттєвою рисою служби є її управлінський, організуючий характер. Службовці органів місцевого самоврядування здійснюють повсякденний керуючий вплив на різноманітні сфери суспільних відносин. При цьому з одних питань (власні повноваження) вони є підзвітними та підконтрольними територіальним громадам та їх представницьким органам, а з інших (делеговані повноваження) – органам виконавчої влади. Необхідною передумовою ефективної реалізації повноважень органів місцевого самоврядування виступає її організація.

Ще за радянських часів відзначалося, що характерною ознакою службовців апарату управління є організація їх діяльності, тобто служби, на основі професіоналізму [1, с. 16]. Створення стабільного та кваліфікованого персоналу органів управління обумовлюється багатьма об'єктивними факторами (політичними, економічними, організаційними, правовими, технічними, психологічними). З цієї причини формується певна система підготовки, підбору службовців та їх просування по службі, регламентації їх функцій та порядку діяльності. Незалежно від того, якою є система органів публічної влади, які існують взаємовідносини між ними, зміст їхніх повноважень і механізм реалізації, публічні службовці «мають працювати на однаково високому професійному рівні» [2, с. 276].

Служба в органах місцевого самоврядування являє собою один із видів публічної служби. Посадові особи та інші службовці органів місцевого самоврядування забезпечують виконання власних та делегованих повноважень, покладених законом на органи місцевого самоврядування, займають посади у відповідних органах та їх апараті, а за свою працю регулярно отримують грошову винагороду.

Керівники відіграють велику роль у визначенні перспективних та поточних завдань очолюваного органу (організації), структурного підрозділу; у спрямуванні та координації їх діяльності, підборі та розстановці кадрів, використанні фінансів та обладнання, прийнятті рішень та контролі за їх виконанням. У правовій літературі виділяють безпосереднього керівника, керівника вищого рівня і керівника вищого рангу. Безпосереднім керівником є особа, яка приймає правові рішення щодо поточної діяльності службовця. До її основних функцій відносяться: вирішення питання про надання відпустки та дозвіл на звільнення зі служби; прийом та погодження заяв службовця зі службових питань; встановлення факту невідповідності службовця займаній посаді; контроль за дотриманням службовцем обмежень, пов'язаних із проходженням служби; оцінка та атестація персоналу; прийняття інших рішень з питань роботи з персоналом.

До посад керівників відносяться посади сільських, селищних, міських голів, голів обласних, районних, районних у містах рад, їх заступників, секретарів сільських, селищних, міських рад, керуючих справами (секретарів) виконавчих комітетів сільських, селищних, міських рад, керівників виконавчих органів сільських, селищних, міських рад та їх заступників.

Посади спеціалістів мають право займати особи, які мають вищу або середню спеціальну освіту, вони виконують роботу, яка потребує спеціальних знань та трудових навичок, але не є керівниками. Вони не мають права здійснювати службові юридично-владні дії як засоби управління людьми. Їх повноваження пов'язані з підготовкою проектів рішень, юридичних актів, опрацюванням питань, які вимагають спеціальних знань. Спеціалісти, крім знань теорії управління, володіють знаннями у сферах певної професійної діяльності: економіки, фінансів, торгівлі, медицини, екології тощо.

Спеціалістами є інспектори, економісти, юристи, землевпорядники, інженери, бухгалтери, референти, консультанти, експерти, інші фахівці виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах рад, виконавчих апаратів обласних і районних рад.

Посади технічних виконавців пов'язані з допоміжною діяльністю, яка не впливає на зміст рішень органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Спрямованість їх діяльності визначається завданнями забезпечення службової діяльності керівників і спеціалістів шляхом створення матеріальних, інформаційних, організаційних та інших умов, необхідних для виконання останніми службових функцій.

До цієї групи службовців відносяться секретарі, машиністки, діловоди, касири та інші службовці, зайняті підготовкою та оформленням документів, господарським обслуговуванням, організаційно-технічною стороною обліку і контролю, веденням діловодства.

Таким чином, у юрисдикційній діяльності для вирішення питання про відповідальність службовців велике значення має поділ всіх посад за обсягом повноважень, що надаються особам, які їх заміщують. Відповідно серед службовців (посад) розрізняють посадових осіб та осіб, які не є посадовими. Цей поділ стосується службовців державних органів, органів місцевого самоврядування, інших організацій.

Література

1. Служащий советского государственного аппарата. – М.: Юрид. лит., 1970. 280 с.

2. Андрійко О. Ф. Організаційно-правові проблеми державного контролю у сфері виконавчої влади: Дис. ... д-ра юрид. наук. – К., 1999.

3. Кивалов С. В. Таможенное право Украины. (Служба в таможенных органах). Учеб. пособ. Практикум. – Одесса: Астропринт, 1998. 148 с.

Міздрюк В.В.
Класичний приватний університет

ЗЕМЛЕУСТРІЙ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Аналіз існуючих проблем землекористування, на які неодноразово звертали увагу органи державної влади у сфері земельних відносин, дає змогу виділити ряд проблемних питань, які і досі не маються законодавчо врегульованого вирішення:

1. Конфлікт на рівні правовстановлюючих документів. Тобто сучасні нормативно-правові акти, що регулюють порядок розробки документації із землеустрою не враховують вимог щодо виготовлення цієї ж документації минулих років. Так наприклад процедура виготовлення державного акту на обслуговування будинку у 1997 році не передбачала присвоєння кадастрового номеру, але при цьому видавався державний акт, що засвідчував право власності на земельну ділянку. Сучасні вимоги до порядку розробки документації із землеустрою передбачать присвоєння кадастрового номеру із подальшим виготовленнямдержавного акту.

Шляхи вирішення:

– присвоєння кадастрового номеру земельним ділянкам, на які зроблені державні акти до 2003 року;

– сприяти формуванню інститутів громадянського суспільства у питаннях земельних відносин.

2. Встановлення на місцевості межових знаків та передача їх власникам земельних ділянок. Згідно з наказом М9376 від 18.05.2010 року «Про затвердження Інструкції про встановлення (відновлення) меж земельних ділянок в натурі (на місцевості) та їх закріплення межовими знаками» межі земельної ділянки в натурі (на місцевості) закріплюються межовими знаками, які, в свою чергу, складаються з 4 деталей. Кожний межовий знак має номер, що не повторюється на всій території України, та складається з десяти символів, з яких: перші три – арабські цифри; четвертий – літера українського

алфавіту; останні шість – арабські цифри. Відповідно до п. 3.12. Закріплення межовими знаками меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) здійснюється виконавцем у присутності власника (користувача) земельної ділянки, власників (користувачів) суміжних земельних ділянок або уповноваженою ним (ними) особою. Повідомлення власників (користувачів) суміжних земельних ділянок про дату і час проведення робіт із закріплення межовими знаками меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) здійснюється виконавцем завчасно, не пізніше ніж за п'ять робочих днів до початку робіт із закріплення межовими

знаками меж земельної ділянки в натурі (на місцевості).

Шляхи вирішення проблеми:

– присутність представника органів Держкомзему при встановлені меж земельної ділянки для усунення суперечностей та непорозумінь;

– додати до складу документації із землеустрою довідку про повідомлення власників суміжних ділянок щодо встановлення меж. Зробити наявність даних документів обов'язковими;

– підвищення відповідальності розробників документації із землеустрою при недотриманні вимог щодо її виготовлення.

3. Помилкові геодезичні виміри. Досить часто при внесені працівниками Відділів Держкомзему ге0дезичних координат відбувається накладання Однієї земельної ділянки на іншу. Цьому є досить розумні пояснення. Раніше геодезичні прилади мали не достатньо гарну точність вимірювань, в порівнянні з теперішніми. Для вирішення цієї проблеми робиться викопіювання на космічному знімку, на якому наносяться правильні обміри. Наступним кроком є затвердження їх сільською радою, а помилкові кладуться в архівний шар.

Шляхи вирішення проблеми:

– зміна площі конфігурацій земельних ділянок;

– розробка нормативно-правових актів, що будуть врегульовувати рішення даноюпитання;

– запровадити економічний механізм відповідальності працівниками землевпорядних організацій, у разі їх помилкових дій.

Міщенко О.Г.
Класичний приватний університет,
Наук. кер. – Мордвінов О.Г., д.держ.упр., професор

СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ

Необхідність швидкого та докорінного реформування базових соціальних інститутів українського суспільства на шляху до європейського майбутнього у поєднанні із необхідністю протистояти військовій агресії поставили українське суспільство перед найбільшими викликами та загрозами з моменту набуття Україною незалежності. З одного боку, драматичні події, що відбуваються, сприяють згуртуванню і самоусвідомленню української політичної нації, розкривають великий потенціал громадянської самоорганізації, що існує в українському суспільстві. З іншого – ці ж самі події загострюють питання забезпечення всіх складових національної безпеки держави, зокрема соціальної. Якісно оцінити стан і проблеми соціальної безпеки держави в сучасних умовах складно, але надзвичайно актуально. Протягом останніх років в Україні відбулися значні зміни в політичній, економічній та соціальній сферах, які мають значні системні наслідки. Щоб попередити їх перетворення на катастрофічний стан, необхідно оперативно приймати державно-управлінські рішення, які визначають пріоритети розвитку в нестабільних умовах, подолання негативних наслідків прояву соціальних ризиків та небезпек, а також встановлення рівноваги в соціальній системі. Для забезпечення соціальної стабільності в суспільстві ці процеси мають бути керованими з боку органів публічної влади. Об'єктом таких управлінських впливів є зміна умов і факторів, які певною мірою впливають на забезпечення соціальної стабільності держави та прискорення виходу з системної кризи. Ефективне дер-

жавне управління соціальною безпекою потребує врахування закономірностей та принципів розвитку соціальних систем, особливостей їх функціонування. Враховуючи ієрархічність побудови та функціонування соціальних систем, можна стверджувати, що система національної безпеки є складною багаторівневою соціальною системою, яка формується під впливом багатьох чинників внутрішнього та зовнішнього спрямування. Взаємозалежність всіх складових системи національної безпеки обумовлена нерозривністю процесу розвитку людини, суспільства, держави. Соціальна безпека держави гарантує стабільність, попереджає і мінімізує соціальні ризики та загрози, сприяє збереженню та розвитку людського потенціалу, створює умови гідного життя сучасному та майбутньому поколінням.

Соціальна безпека як основа соціальної політики – це не лише запобігання небезпекам загалом, а такий стан держави, суспільства та особистості, який дозволяє нарощувати творчий потенціал окремої людини та суспільства загалом, при якому з'являється впевненість у майбутньому та соціальна стабільність. Якісне зростання людського потенціалу є основним чинником сталого економічного та соціального розвитку України. Соціальна безпека держави обумовлює досягнення певних орієнтирів, які визначаються показниками якості державного соціального управління, що можуть слугувати критеріями досягнення рівня соціальної безпеки.

Недодержання соціальної безпеки держави призводить до таких негативних наслідків:

– занепад економіки пов'язаний із падінням трудової моралі та трудової мотивації;

– економічні кризи, які мають своїм найбільш небезпечним наслідком соціальний вибух;

– екологічні катастрофи, які обумовлені нехтуванням соціумом безпечного середовища проживання;

– ігнорування системи ціннісних орієнтацій у суспільстві, негативне ставлення до освіти і науки, які визначають майбутнє країни.

Для побудови та зміцнення соціальної безпеки держави необхідна реалізація таких стратегічних напрямів: орієнтація державної політики на попередження і мінімізацію зовнішніх та внутрішніх загроз соціальної безпеці; укріплення соціальної спрямованості державної економічної політики; збалансованість системи національної безпеки та соціальної політики; подолання корупції в системі органів державного управління; зниження рівня тінізації в національній економіці та соціальній сфері; реалізація соціальних інтересів громадян, їх прав і свобод; розвиток прозорої системи публічного управління, створення професійного інституту публічної адміністрації; підвищення якості та ефективності державного соціального управління; використання соціального потенціалу суспільства на прискорення економічного та інноваційного розвитку; сприяння становленню громадянського суспільства як суб'єкта державного управління; запровадження в систему оцінювання органів державної влади показників якості та рівня життя громадян; формування механізмів затребування відповідальності за стан соціальної небезпеки.

Мягка А.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кравченко Т.А., д.держ.упр., професор

ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Соціальна політика держави є важливим елементом державної економічної політики, яка спрямовує функціонування всіх інших її елементів на реалізацію цілей соціальної справедливості, захищеності, високого рівня життя. Державна соціальна політика будується в межах економічної політики, забезпечує вирішення стратегічних і тактичних завдань соціально-економічного розвитку держави. У соціальній політиці виражаються фундаментальні інтереси соціальних груп, спільнот, суспільства, загальнолюдські цілі й інтереси. Саме цілі й інтереси цих рівнів організації суспільного життя можуть визначатися і реалізовуватися в державній соціальній політиці.

Поняття державної соціальної політики науковці розглядають як систему інституційно-організованої взаємодії соціально-економічних відносин, які виникають між суб'єктами (державою та суспільством), за рахунок синтезу концепцій соціальної рівності та неокласичної з метою створення сприятливих умов для життя і розвитку людини при обмеженому доступі до інституціоналізованих соціальних послуг, які забезпечуються державою. Державна соціальна політика спрямована не просто на захист людини від соціальних ризиків, а на недопущення матеріальної і соціальної нерівності в суспільстві, що забезпечується високим рівнем соціальної підтримки та допомоги різним верствам населення.

Соціальна політика ґрунтується на закріплених правом принципах, а саме: соціальної справедливості, загальної солідарності та взаємної відповідальності (законності). Для забезпечення дотримання принципів, закріплених правом удосконалено підхід до моніторингу результатів державної соціальної політики за такими напрямами, як соціально-політичний (аналіз діяльності політичних інститутів з метою прогнозування варіантів розвитку соціальних систем); соціально-економічний (оцінка системності та прогноз розвитку соціально-трудових відносин, які на підставі принципів соціальної справедливості, соціальної солідарності, соціальної законності дозволяють визначити обґрунтованість управлінських рішень та ступінь відповідальності за їх реалізацію). При цьому обов'язковою складовою визначення підходу до моніторингу результатів державної соціальної політики має встановлення та реалізація соціальних стандартів (компенсаційні виплати для окремих категорій населення, встановлення гідного рівня мінімальної заробітної плати тощо), а також, правові та договірні механізми регулювання трудових відносин.

Суб'єктно-об'єктний аналіз дозволяє виділити кілька груп суб'єктів, чиїх інтересів безпосередньо торкається державна соціальна політика. По-перше, це суспільство в особі кожного його індивіда (громадянина). Індивіди є основними реципієнтами заходів, що просуваються державою, а також платниками податків. По-друге, це держава, у широкому сенсі: органи державної законодавчої, виконавчої та судової влади всіх рівнів. Держава визначає соціальну політику, тому що тільки вона наділена економічною і політичною владою та має здатність встановлювати «правила гри» у регулюванні доходів і витрат бюджету, а також може віддавати пріоритет у фінансуванні певних соціальних програм, проектів тощо. Вона забезпечує уз-

годження і регулювання інтересів різних суб'єктів і соціальних груп. Важливим є і те, що інтерес держави до питань соціальної політики пов'язані з тим, що саме соціальна функція є однією з ключових, тією, що визначає суспільну необхідність і призначення самої держави. По-третє, це організації приватного сектора економіки (бізнес-спільнота), які забезпечують створення робочих місць, виплату заробітної плати, фінансують соціальні програми шляхом сплати податків. По-четверте, це громадські організації та об'єднання, наприклад, професійні спілки, політичні партії, які виступають як недержавні підсистеми соціальної підтримки при вирішенні соціальних проблем. Громадські рухи й політичні партії слугують «інституційним ліфтом» для інтересів, які не мають контрактів широкого поширення; представницькі органи різних рівнів формулюють цільові установки, які так чи інакше відповідають суспільним очікуванням.

Назаренко Х.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Безземельна Т.О., к.е.н., доцент

ВИДИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В КОЛЕКТИВІ ТА ФАКТОРИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ЙОГО ФОРМУВАННЯ

Соціально-психологічний клімат – це переважаючий і відносний, але сталий психологічний настрій колективу, який знаходить багатоманітні форми прояву у всій його життєдіяльності; якісний бік міжособових відносин, який має прояв у вигляді сукупності психологічних умов, які сприяють або перешкоджають продуктивній спільній діяльності і всебічному розвитку особистості в групі. Соціально-психологічний клімат визначають як систему взаємовідносин між членами організації як у процесі виробництва, так і поза ним. Зі всіх визначень можна виділити два елементи: відношення людей до спільної діяльності (зокрема, трудовій) і відношення один до одного (як по горизонталі, так і по вертикалі).

Соціально-психологічний клімат, який спостерігається у різних колективах, може різнитися за своїм змістом та спрямуванням. З огляду на це виокремлюють три основних види: з позитивною, негативною, та нейтральною спрямованістю. Соціально-психологічний клімат з позитивною спрямованістю називають сприятливим або здоровим, з негативною спрямованістю несприятливим або нездоровим; спрямованість якого чітко не визначена – нейтральним.

Виокремлюють дві великі групи факторів, які детермінують соціально-психологічний клімат: глобальні і локальні. До глобальних факторів відносять: психологічний клімат суспільства в цілому; мікросоціальні умови життєдіяльності (територіальне розміщення, кліматичні умови); соціально-економічну ситуацію в країні (рівень безробіття в регіоні, ймовірність банкрутства підприємства); ступінь демократизації суспільства; політичні умови.

Під факторами локальної мікросфери розуміється предметно-речова сфера діяльності і взаємодії членів колективу між собою. До локальних факторів відносять: культуру організації праці і управління; культуру людських відносин і спілкування; групову динаміку; моральні норми; особливості стиля керівництва; задоволеність працею; психологічну сумісність; сумісність рольових функцій [1].

Фактором, що грає істотну роль в формування соціально-психологічного клімату, є індивідуально-психологічні особливості членів колективу. Відношення до навколишнього середовища (система ціннісних орієнтацій особистості) і відношення до себе (своє самовідчуття, самовідношення, самопочуття) – це все і є, елементи і фактори водночас.

На соціально-психологічний клімат в колективі впливає таке явище, як стійкість до стресу. Стрес (від англ. stress – напруга, тиск) – неспецифічна реакція організму у відповідь на дуже сильну дію (подразник) зовні, яка перевищує норму, а також відповідна реакція нервової системи. Стрес може викликати хвороби серця, проблеми з тиском, гастрит, хвороби кишково-шлункового тракту, а також психічні хвороби – синдром хронічної втоми, неврози. Від можливостей організму протистояти стресовим ситуаціям залежить самопочуття людини, а також її задоволеність своєю діяльністю і характер відносин з колегами.

Слід зазначити, що соціально-психологічний клімат колективу значною мірою залежить від рівня психологічної культури керівників та працівників організацій – від їхніх навичок ділового спілкування, вміння запобігати конфліктним ситуаціям та розв'язувати їх. Ці вміння та навички мають стосуватися таких основних напрямів: взаємодії «рядових» працівників між собою; взаємодії керівника з підлеглими, взаємодії підлеглих з керівником; взаємодії організації в цілому з соціальним середовищем [2, с.110].

Література:

1. Слиньков В. Н. Персонал и его менеджмент. К.: КНТ, 2007. 476 с.
2. Карамушка Л. В. Психологія управління: навч. посіб. К.: Міленіум, 2003. 213 с.

Нєдєлкова Н.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Скрябіна Д.С., к.держ.упр., доцент

РОЗРОБКА І ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ У ВІДОКРЕМЛЕННОМУ ПІДРОЗДІЛІ ЗАПОРІЗЬКОЇ АТОМНОЇ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ

Тільки підприємство, що функціонує в режимі стратегічного управління (тобто всі його функції стратегічно спрямовані), здатне ініціювати розробку та забезпечувати впровадження стратегій у безперервному режимі.

Стратегія розвитку зосереджується на:

– баченні перспектив розвитку, яке значною мірою допомагає приймати подальші короткотермінові рішення з урахуванням далеких перспектив;

– ключових та перспективних напрямах розвитку, ідентифікованих у процесі аналізу наявного ресурсного потенціалу, сильних і слабких сторін;

– альтернативних (можливих) сценаріях розвитку;

– принципах та підходах, які стають орієнтирами для бізнесу, потенційних інвесторів, місцевої влади та мешканців відповідної території.

Основними атрибутами стратегії (рис. 1) є її результативність, адекватність, надійність, здатність створити і підтримувати конкурентні переваги підприємства на ринку.

Одним з підприємств України, де впроваджуються сучасні стратегії розвитку, є Запорізька АЕС, а конкретно проектно-конструкторський підрозділ. На території України діє п'ять атомних електростанцій, але лише на ЗАЕС існує проектний підрозділ, який організовано для розробки та забезпечення ЗАЕС проектно-кошторисною, проектно-технологічною та конструкторською документацією для будівництва, реконструкції, технічного переоснащення та ремонту промислових об'єктів ВП ЗАЕС та проектування систем, важливих для безпеки, а також об'єктів соцкультпобиту.

Перший етап – етап розроблення стратегії розвитку підприємства

1. Встановлення мети стратегії та цілей, які мають бути досягнуті
2. Аналіз зовнішнього середовища підприємства
3. Аналіз внутрішнього середовища підприємства
4. Формування аналітичної бази для прийняття рішення про вибір стратегії розвитку
5. Вибір стратегії розвитку

Другий етап – апробаційний етап (реалізація стратегії розвитку підприємства)

Для вирішення встановлених задач ВП ЗАЕС та в цілому ДП «НАЕК «Енергоатом» щодо розробки проектно-конструкторської документації, необхідної для реалізації інвестиційних проектів з будівництва нових об'єктів та потужностей, реконструкції діючих об'єктів, спрямованих на підвищення безпеки та продовження терміну експлуатації енергоблоків, пропонується створення Проектно-конструкторського інституту (ПКІ) на базі діючого проектно-конструкторського підрозділу ВП ЗАЕС.

На першому етапі складається перспективний (стратегічний) план розвитку проектно-конструкторського інституту. Перспективний п'ятирічний план розвитку є виробничим документом, який:

– визначає строки та обсяги здійснення основних заходів щодо створення робочих місць проектувальників ПК;

– задає строки і порядок набору персоналу ПКІ;

– представляє прогнозний обсяг послуг і витрат ПКІ в п'ятирічній перспективі з розрахунками щодо вигідності планованої діяльності.

Аналіз стратегії розвитку має довести доцільність створення проектного інституту по наступним напрямкам:

– збільшення обсягів випуску проектної документації для ВП ЗАЕС та інших підрозділів компанії, в тому числі по найбільш актуальним напрямками інвестиційної діяльності (підвищення безпеки, забезпечення безпечного звернення з радіаційними відходами, подовження строків експлуатації діючих енергоблоків, створення нових та розширення діючих виробничих потужностей, будівництво нових об'єктів);

– скорочення обсягів договірних стосунків за напрямком проектування зі сторонніми проектними організаціями за для економії державних коштів;

– скорочення термінів розробки проектної документації для забезпечення об'єктів будівництва та реконструкції ВП ЗАЕС та інших АЕС своєчасним виконанням інвестиційних заходів згідно затвердженим планам, та ін.

Паче Д.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Безземельна Т.О., к.е.н., доцент

ЗАХОДИ З УДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ КОЛЕКТИВУ

Соціально-економічна нестабільність у суспільстві, боротьба підприємств за виживання в ринковому середовищі відсунули питання планування соціального розвитку на підприємствах на другий план. Проте це не означає, що необхідність такої роботи втратила свою актуальність. Соціальне планування – це система методів і засобів планомірного управління розвитком трудового колективу як соціальної спільності, цілеспрямоване регулювання соціальних процесів і розвитку соціальних відносин на рівні колективів.

До складання плану соціального розвитку колективу доцільно розробляти так звані соціальні паспорти підприємств. У соціальному паспорті відображаються внутрішні колективні відносини, соціальна активність працівників та інші питання. При розробці плану соціального розвитку виробничого колективу важливо не тільки визначити чіткі параметри: показники й терміни кожного заходу, темпи і пропорції, а й передбачити обмеження небажаних тенденцій, стимулювати соціально прогресивні. З цією метою використовується ціла система важелів і стимулів (престижність професії і місце роботи, традиції підприємства та ін.).

У плані соціального розвитку доцільно виділити такі розділи і напрями робіт:

1. Удосконалення соціальної структури колективу. У цьому розділі звертається особлива увага на скорочення частки або повну ліквідацію важких і шкідливих для здоров'я робіт, на скорочення частки малокваліфікованої праці, на підвищення освітнього і кваліфікаційного рівнів працівників, на зміну (якщо в цьому є необхідність) статево-вікової структури колективу. Окремо розглядається праця жінок, підлітків, осіб літнього віку із зазначенням тих структурних змін, що доцільно провести серед цих категорій працівників.

2. Соціальні фактори розвитку виробництва й підвищення його економічної ефективності. Тут плануються заходи, пов'язані з технічним переозброєнням виробництва, з упровадженням нової техніки й технології. Серед таких заходів можна назвати проектування прогресивних форм організації й оплати праці, що забезпечують підвищення змістовності праці, зниження її монотонності. Насичення виробництва висо-

копродуктивною технікою загострює проблему вивільнення працівників і забезпечення зайнятості персоналу підприємства. Для вирішення таких проблем доцільно використовувати різні форми зайнятості: неповний робочий день, режими гнучкого робочого часу, праця вдома для жінок і пенсіонерів тощо. Важливо, щоб у плані знайшли відображення питання подолання інфляції, підвищення працівникам реальної заробітної плати. В умовах зростання технічної озброєності підприємства варто підтримувати навчання без відриву від виробництва. Необхідно передбачити також заходи для стимулювання раціоналізації і винахідництва.

3. Поліпшення умов праці і побуту працівників. У плані необхідно особливо виділити ділянки й підрозділи з несприятливими умовами праці, для яких необхідно передбачити заходи для оздоровлення виробничого середовища, заміну устаткування, що є джерелом підвищеної шкідливості й небезпеки, або надійну ізоляцію такого устаткування. Доцільно також передбачити заходи щодо дотримання санітарно-гігієнічних норм і стандартів безпеки праці, організації на підприємстві добре обладнаних пунктів прийому їжі, прання спецодягу, ремонту взуття, з доставки працівникам через столи замовлень продуктів і промислових товарів тощо. Особливо повинні бути виділені питання забезпечення працівників житлом, дитячими дошкільними закладами, місцями відпочинку та ін.

4. Виховання дисципліни праці, розвиток трудової активності і творчої ініціативи. Заходи цього розділу плану розробляються на основі аналізу ціннісних орієнтацій працівників і мають бути спрямовані на стимулювання високої трудової й виробничої дисципліни, на розвиток різних форм залучення працівників до процесів удосконалення виробництва

Педак І.С.
Класичний приватний університет

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯМ

Державне управління аграрним природокористуванням є менш складною системою, ніж державне регулювання соціально-економічних процесів чи інтегрального природокористування, тому можна з більшою точністю та детальністю визначити його регулятори. Усі регулятори системи державного регулювання аграрного природокористування ми розподілили на засоби та інструменти. Як інструменти, так і засоби за спорідненими ознаками об'єднані в групи адміністративні, економічні та інформаційні.

Державне управління аграрним природокористуванням є двохаспектним процесом: один аспект – це регулювання діяльності суб'єктів аграрної економіки, пов'язаної з використанням, відтворенням природних ресурсів та охороною природи, а інший – управління природними ресурсами сільськогосподарського призначення (об'єктом аграрного природокористування), яке відбувається шляхом безпосереднього здійснення державою різноманітних заходів з їх вивчення, обстеження, обліку, охорони тощо. В управлінні об'єктом аграрного природокористування велику роль відіграють методи природничих та економічних наук, таких як геодезія, картографія, ґрунтознавство, агрохімія, геоботаніка, статистика тощо. За допомогою цих методів держава реалізує низку своїх функцій в галузі управління аграрним природокористуванням: вивчення природних сільськогосподарських ресурсів, землевпорядкування, здійснення агроекологічного моніторингу, ведення земельного кадастру та деякі інші. Безпосереднє виконання державою конкретних заходів з охорони та відтворення природних сільськогосподарських ресурсів також потрібно віднести до методів управління об'єктом аграрного природокористування. Такі заходи потребують значних капіталовкладень і не під силу навіть фермерам розвинутих країн.

На споріднених за змістом методах управління ґрунтуються механізми державного регулювання. В галузі управління аграрним природокористуванням основними механізмами є:

– управління земельними та водними ресурсами сільськогосподарського використання;
– правове регулювання відносин природокористування в аграрній сфері;
– договірні відносини у сфері аграрного природокористування;
– адміністративне управління природокористуванням в аграрній сфері;
– штрафні санкції за адміністративні правопорушення у сфері аграрного природокористування;
– організаційно-економічне сприяння раціональному використанню та охороні сільськогосподарських угідь і суміжних з ними водних джерел;
– компенсаційні виплати за вилучення земель із сільськогосподарського використання;
– платежі за право користування природними ресурсами;
– економічне стимулювання раціонального природокористування в аграрній сфері;
– справляння державного мита за посвідчення переходу права земельної власності та права користування землею;
– соціально-психологічний вплив на суб'єкти сільськогосподарської діяльності.

Отже, сукупність зазначених управлінських механізмів утворює технологічну підсистему, яка разом із суб'єктною (державні органи) та об'єктною (процес сільськогосподарського природокористування) підсистемами складає систему державного управління аграрним природокористуванням.

Плост Ю.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Боклаг В.А., д.держ.упр., доцент

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Необхідно признати, що на сьогодні в усіх сферах суспільного життя України відбуваються певного характеру трансформаційні процеси. Зростаюча потреба у забезпеченні сталого розвитку життя суспільства наполегливо вимагає і від держави і від українського суспільства принципово нового ставлення до питання

формування та реалізації державної політики щодо регулювання земельних відносин. Ситуація в земельних відносинах і землекористуванні залишається складною і такою, що вимагає невідкладного поліпшення.

Об'єктом державної політики щодо регулювання земельних відносин є такі відносини, що складаються між фізичними особами, між юридичними особами, а також між фізичними особами, юридичними особами і державою в особі відповідних органів державної влади та територіальні громади сіл, селищ і міст в особі органів місцевого самоврядування. Земельне законодавство, закріплюючи правові засади, що регулюють ці відносини, наділяє їх відповідними правами і покладає на них певні обов'язки, а також визнає їх суб'єктами земельних відноси.

Об'єктами земельних відносин є землі всіх форм власності і господарювання в межах території України, земельні ділянки та права на них, у тому числі на земельні частки (паї). При цьому, суб'єктами державної політики регулювання земельних відносин є Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Верховна Рада АРК, центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування. Також при розробці та забезпеченні реалізації системи державного регулювання земельних відносин можуть брати участь асоціації та інші об'єднання органів місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи, організації громадянського суспільства. Враховуючи те, що державне регулювання земельних відносин здійснюється за різними напрямами, слід визначити пріоритетний їхній перелік. А саме: 1) реформування відносин власності на землю; 2) облік і вартісна оцінка земельних ресурсів як національного багатства України; 3) організація ефективного управління земельними ресурсами України та їх всебічна охорона; 4) раціоналізація землекористування та охорона земель тощо. Наразі пріоритетами державного регулювання земельних відносин повинні стати: а) запровадження раціонального та ефективного землекористування; б) створення сприятливих умов для реалізації юридичними та фізичними особами прав на землю та забезпечення реалізації конституційних повноважень власників землі; в) підвищення прозорості та удосконалення функціонування систем обліку володіння та користування земельними ресурсами; г) актуалізація вартісної оцінки земельних ресурсів; д) запровадження дієвих механізмів розвитку земельних відносин, охорони земельних відтворення та підвищення родючості ґрунтів ресурсів на державному та регіональному рівні тощо.

Задля комплексного, багатоаспектного осмислення складу заходів і процедур, застосування яких дозволяє сформувати та реалізувати оптимальну для України систему регулювання земельних відносин слід використовувати порівняльний аналіз позитивного досвіду реалізації державної політики регулювання земельних відносин країн світу, схожих з Україною за рівнем економічного розвитку. Аналіз особливостей формування та реалізації державної політики регулювання земельних відносин у країнах світу з перехідною ринковою економікою свідчить, що головними важелями державної політики регулювання земельних відносин будь-якої країни є система законодавчих та підзаконних актів, які забезпечують державне управління земельними ресурсами, та побудована відповідно до вимог часу ефективна система органів державного управління земельними відносинами.

Отже, продуктивне формування дієвої системи державного регулювання земельних відносин та ефективна її реалізація для запровадження якісних перетворень у землекористуванні потребує чіткого опису відповідної Концепції, реалізацію вихідних положень якої запропоновано здійснювати у замкненому циклі для поступового усунення впливу деструктивних конвергентно-дивергентних процесів розвитку земельних відносин на нелінійний характер і нестійкість вимірів функціонування економіки.

Плющ В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Безземельна Т.О., к.е.н., доцент

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛУ ЕКСПЛУАТАЦІЙНОГО ПІДРОЗДІЛУ ВП ЗАЕС

За результатами проведеного дослідження визначено, що основними недоліками у використанні персоналу Експлуатаційного підрозділу ВП ЗАЕС є неповна укомплектованість кадрами, зростання показників плинності персоналу та збільшення випадків порушення трудової дисципліни. З огляду на те, що Експлуатаційний підрозділ є структурною одиницею ВП ЗАЕС, комплексну програму з підвищення ефективності використання персоналу необхідно розробляти на рівні підприємства.

Проблему неповної укомплектованості кадрами слід вирішувати завдяки планомірним діям щодо «вирощування» власних фахівців. Такі дії повинні передбачати розробку профорієнтаційних заходів, участь у ярмарках молодих спеціалістів, налагодження довгострокової співпраці з вищими навчальними закладами України щодо підготовки фахівців та працевлаштування випускників, запровадження адресних стипендій для студентів, які виявили бажання працювати на ЗАЕС після отримання відповідного диплому.

З метою скорочення плинності кадрів необхідно, перш за все, переглянути систему оплати праці, матеріального й нематеріального стимулювання працівників. Саме незадоволеність розміром заробітної плати спонукає наразі співробітників шукати більш вигідні пропозиції з працевлаштування. Загальний темп зростання оплати праці в промисловості склав 26,6%, а промислового персоналу станції – 16,8%. При цьому середня заробітна плата в умовних одиницях за останнє десятиліття досягла найнижчого рівня.

Суттєвим мотиваційним чинником для працівників підприємства є вирішення проблеми забезпечення житлом. Наразі робітники підприємства стоять в чергах на отримання власного житла більше 20 років. За умов нестачі фінансових ресурсів на будівництво житлових будинків, можна розробити програму іпотечного кредитування співробітників для придбання квартир на вторинному ринку житла, що сприятиме «утриманню» провідних кадрів на підприємстві.

Турбота про здоров'я персоналу наразі проявляється у щорічному наданні робітникам можливості скористатися санаторно-курортним лікуванням та проходженню профілактичних медичних оглядів. Однак суттєвим мотиваційним чинником сьогодні є медичне страхування робітників та членів їх родин.

Рівень і стан трудової дисципліни у ВП ЗАЕС залежать від багатьох факторів: організації праці та виробництва, системи матеріального і морального заохочення, ступеня механізації та автоматизації виробничих процесів, системи планування й управління, рівня виховної роботи, самосвідомості членів трудового колективу тощо.

Як показали проведені дослідження, середньостатистичний порушник трудової дисципліни 2017 року – робітник у віці 29-40 років і більше, зі стажем роботи у ВП ЗАЕС шість і більше років, причому кваліфікацію 30,5% порушників не підвищували ще жодного разу. Це дозволяє зробити висновок, що зміцнення трудової дисципліни тісно пов'язане з підвищенням рівня освіти й кваліфікації робітників.

Основними виробничими чинниками, що визначають рівень дисципліни, є організація праці, санітарно-побутові умови і в цілому задоволеність працею. На стан трудової дисципліни істотно впливає також ступінь реального залучення робітників до управління виробничим процесом, що вказує на необхідність комплексного й системного підходу до вирішення даних проблем на основі планів економічного і соціального розвитку колективу.

Головна увага в організації роботи щодо зміцнення трудової дисципліни має бути спрямована на усунення причин, що породжують прояв різних видів порушень. У виключних випадках для забезпечення трудової дисципліни можуть застосовуватись методи примусу, зокрема заходи матеріального й морального впливу, а також заходи дисциплінарного характеру.

Повшок А.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Віхорт Ю.В., к.е.н.

ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «НПК «УКРАВТОМАТИКА»)

В Україні корпоративна культура набуває особливої значущості у зв'язку з економічними перетвореннями як всередині самої країни, так і всього світового співтовариства. Саме зараз настав час, коли значимість корпоративної культури для підприємств в системі підприємництва (комерційні підприємства) починають усвідомлювати керівники не тільки великих, але середніх і дрібних бізнес-структур. Корпоративну культуру комерційного підприємства необхідно розглядати, перш за все, як можливість розвитку комерційного підприємства, що забезпечує основну мету його створення та функціонування.

Більшість вітчизняних і зарубіжних фахівців в області управління та економіки визнають, що ефективне управління корпоративною культурою стає серйозною конкурентною перевагою комерційного підприємства. При цьому необхідним виявляється проведення оцінки корпоративної культури комерційного підприємства, аналіз чинників, які на неї впливають, здійснення коригування різних її елементів, визначення шляхів її розвитку, що призведе до формування сильної корпоративної культури. Корпоративну культуру комерційного підприємства необхідно розглядати, перш за все, як можливість розвитку комерційного підприємства, що забезпечує основну мету його створення та функціонування.

За результатами проведеного дослідження підсумкова оцінка корпоративного іміджу ТОВ «НПК «Укравтоматика» складає 3,94 бали. Таким чином, стан корпоративного іміджу підприємства ТОВ «НПК «Укравтоматика» за шкалою оцінювання не в повній мірі відповідає позитивному значенню, існуюче відхилення складає 21,2%.

Проведений аналіз дозволяє дати такі оцінки корпоративного іміджу ТОВ «НПК «Укравтоматика»:

1. Імідж у клієнтів. На сьогоднішній день на думку клієнтів ТОВ «НПК «Укравтоматика» імідж підприємства є не цілком позитивним через недостатньо розвинену систему сервісного обслуговування, відсутність налагодженої й ефективної системи знижок.

2. Бізнес імідж. Уявлення партнерів про імідж підприємства також не повною мірою відповідає позитивному, що визначається недостатньою інформаційною відкритістю ТОВ «НПК «Укравтоматика», відсутністю інформації про цілі і стратегії підприємства.

3. Внутрішній імідж. Бачення іміджу, яке склалося у співробітників, недостатньо близьке до позитивного через не налагоджену систему морального і матеріального стимулювання персоналу, недостатньо розвинену систему соціальних гарантій, відсутність фірмового стилю, логотипу.

4. Соціальний імідж. Широка громадськість є недостатньо проінформованою про цілі і стратегічні завдання ТОВ «НПК «Укравтоматика», про участь підприємства в соціальних акціях, а також не є задоволеною кількістю наданих підприємством робочих місць.

5. Імідж для держструктур. У представників виконавчої і законодавчої регіональної влади сформовано щодо підприємства враження, яке не цілком відповідає позитивному, регіональна адміністрація недостатньо проінформована про цілі і стратегічні завдання ТОВ «НПК «Укравтоматика», не задоволена кількістю наданих робочих місць, рівнем відкритості підприємства до неформальних контактів, мірою участі ТОВ «НПК «Укравтоматика» в соціальних програмах.

Отже, проведений аналіз показав, що майже у всіх груп громадськості, а також у персоналу ТОВ «НПК «Укравтоматика», відсутнє уявлення про місію, стратегічні цілі і завдання підприємства. Тому, насамперед, вимагають глибокого пророблення місія і стратегія ТОВ «НПК «Укравтоматика», оскільки саме через них на ринку складається повноцінна картина діяльності і призначення ТОВ «НПК «Укравтоматика» і, в остаточному підсумку, визначають концепцію формування основних складових його іміджу.

Пономарьова В.Е., Жуковець А.О.
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Наук. кер. – Болдирєва Л.М., к.е.н., доцент

УПРАВЛІННЯ ЛАНЦЮГАМИ ПОСТАВОК ПІДПРИЄМСТВА

Управління ланцюгами поставок являється універсальним способом контролю усіх видів діяльності підприємства, а також дозволяє розглянути та проаналізувати усі фактори, що впливають на економічні показники підприємства. Головною метою управління ланцюгом поставок є підвищення ефективності функціонування ланцюга по всій його довжині і ширині: вартість в межах ЛП (постачальники > виробники > споживачі) повинна бути якомога нижчою. Основними завданнями управління ЛП слід визнати: підвищення рентабельності організації за умов акцентування уваги на: підвищенні доходів, використанні реклами, зменшенні собівартості; за рахунок достатньої координації всіх логістичних видів діяльності в межах ланцюга поставок створити для клієнта цінний товар, а для кожної ланки ЛП – підвищити прибутковість; на основі аналізу вимог клієнтів і координації зусиль всіх ланок (фрагментів) ЛП найкращим чином, швидше і ефективніше покращити організацію послуги клієнтам, а також підвищити власний фінансовий рівень.

В основі управління логістичними потоками підприємства лежить, безпосередньо, логістичний ланцюг, який є лінійно впорядкованою множиною учасників логістичного процесу, яка здійснює логістичні операції з доведення зовнішнього матеріального потоку від однієї логістичної системи до іншої за умови виробничого споживання, а саме:

B2BBusiness-to-Business – маркетинговий термін в економіці, що означає обмін товарами, послугами або інформацією (чи їхній продаж) між компаніями і не включає в цей процес кінцевого фізичного споживача товару чи послуги.) або до кінцевого споживача;

B2C retail – «роздрібний, в роздріб» – тип торгівлі товарами, а також виконання певних послуг, де покупцем є кінцевий споживач, фізична чи юридична особа) за умови особистого невиробничого споживання [1, 2].

Логістичний ланцюг формується на засадах кооперації постачальників сировини, матеріалів, покупних частин, перевізників, складських підприємств, посередників, виробників, виробників-субпідрядників, підприємств та організацій дистрибуційної мережі, споживачів з метою спільної координації їх діяльності в координатах «простір-час».

У цілому в логістичному ланцюзі виділяють такі головні ланки: постачання матеріалів, сировини і напівфабрикатів; зберігання продукції та сировини; виробництво товарів; розподіл, включаючи відправлення товарів зі складу готової продукції; споживання готової продукції; сервісне обслуговування споживачів чи замовників.

Таким чином, «управління ланцюгами поставок» виходить за рамки компетентності не тільки класичної, а й інтегрованої логістики і передбачає появу нового виду функціонального менеджменту. Ланцюги поставок являють собою сукупність послідовно взаємодіючих між собою постачальників і споживачів: кожен споживач стає постачальником для наступних споживачів, так триває доти, поки готовий продукт не надійде до кінцевого споживача.

Література

1. Крикавський Є. Логістичний менеджмент: навч. посібник /
О. Є. Шандрівська, В. В.Кузяк, Н. І. Хтей. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 192 с.
2. Крикавський Є. Логістика та управління ланцюгами поставок: навч. посібник / Є. Крикавський, О. Похильченко, М. Фертч. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 844 с.

Ралко С.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Мерзляк А.В., д.держ.упр., професор

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ ЗАПАСАМИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Управління товарними запасами на торговельному підприємстві є однією з найважливіших його комерційних функцій. Для забезпечення стабільної наявності визначеного переліку товарів відповідно до попиту споживачів протягом всього періоду роботи торговельного підприємства йому потрібно мати певний запас товарів. Управління товарними запасами на торговельному підприємстві передбачає визначення певного обсягу і структури запасів у відповідності з попитом споживачів та здійснення постійного контролю за їх дотриманням.

Ефективність використання запасів впливає на стан та динаміку активів підприємства, їх оборотність і рентабельність, а структура джерел та умови фінансування запасів – на рівень фінансової стійкості торговельного підприємства. Управління товарними запасами уявляє собою складний комплекс заходів, спрямований на забезпечення максимально високого рівня обслуговування покупців при мінімізації поточних витрат, пов'язаних із утримуванням запасів. А стратегічне управління товарними запасами передбачає реалізацію комплексу заходів, спрямованих на формування та підтримання їх оптимального розміру, виходячи із загальної стратегії підприємства.

Серед чинників, що впливають на утворення товарних запасів, можна віднести: час, необхідний для транспортування товарів від місця виробництва до місця продажу, включаючи час на навантаження-розвантаження; сезонні коливання у виробництві та споживанні товарів; невідповідність між виробничим і торговельним асортиментом товарів, що викликає необхідність виконання виробничих операцій у сфері обігу (підсортування, пакування, підробка); особливості територіального розміщення виробництва; умови

транспортування товарів, відстань між постачальником і торговельним підприємством; кількість ланок товароруху; можливості зберігання товару тощо.

Основною метою управління товарними запасами є забезпечення стійкого зростання роздрібного торговельного підприємства у довгостроковій перспективі. Реалізація цієї мети забезпечується вирішенням таких основних завдань:

– забезпечення розвитку роздрібного товарообороту підприємства у передбачених розмірах;
– забезпечення широти та стійкості асортименту товарів;
– забезпечення безперервності торговельно-операційного процесу;
– забезпечення максимального рівня доходності реалізації товарів;
– забезпечення мінімізації ризиків, пов'язаних із функціонуванням запасів;
– забезпечення мінімізації витрат з формування та організації внутрішнього руху товарних запасів;
– забезпечення фінансової рівноваги підприємства в процесі утримання його товарних запасів.

Таким чином, управління товарними запасами передбачає, передусім, визначення їх оптимальних розмірів для забезпечення планового обсягу товарообороту у визначених умовах, місці та часі, створення необхідних матеріальних передумов для безперебійного продажу товарів при найменших витратах щодо їх формування, зберігання, регулювання.

Література

1. Богацька Н.М. Удосконалення системи управління товарними запасами в діяльності вітчизняного підприємства / Н.М. Богацька // Науковий вісник ХДУ. – 2015. – С. 77 – 80.

2. Олініченко К.С. Управління товарними запасами підприємств роздрібної торгівлі : монографія / К.С. Олініченко. – Х. : Видавництво Іванченка І. С., 2017. – 211 с.

3. Соколова І.В. Управління товарними запасами торговельного підприємства в умовах сучасної ринкової економіки [Режим доступу] / І.В. Соколова, В.В. Хачатрян. – Режим доступу : http://intkonf.org/sokolova-iv-ken-hachatryan-vv-upravlinnya-tovarnimi-zapasami-torgovelnogo-pidpriemstva-v-umovah-suchasnoyi-rinkovoyi-ekonomiki/.

Рогова С.М., Проскурня Ю.В.
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Наук. кер. – Зось-Кіор М.В., д.е.н., доцент

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРА

Сільське господарство являє собою класичний приклад абсолютної конкуренції з великою кількістю продавців, кожен з яких не володіє достатнім обсягом пропозиції. Ціни на сільськогосподарську продукцію і засоби виробництва для сільського господарства з року в рік змінюються не на користь аграрного сектора. Низька еластичність попиту на сільськогосподарську продукцію породжує так звану довгострокову фермерську проблему. Сама по собі низька еластичність попиту ще не є проблемою для сектора економіки, якщо пропозиція не росте або росте повільно. Але в останнє століття аграрний сектор зазнав значного науково-технічного прогресу. Різко зросла продуктивність аграрної праці й пропозиція сільськогосподарської продукції. У результаті сукупний попит на цю продукцію в розвинених країнах з високим рівнем доходів населення зростає повільніше, ніж її пропозиція.

Проте сучасна аграрна політика не сприяє використанню потенціалу сільського господарства України, що стає причиною для появи тенденції зниження мотивації підприємницької діяльності в аграрному секторі.

Комплексна характеристика впливу глобалізації на сільське господарство дає змогу виділити економічну, соціальну, екологічну, інноваційну та інформаційну її функції [1, 2]. Економічна функція полягає у виконанні основних завдань аграрного сектора для забезпечення умов щодо функціонування всієї економіки, що включає виробництво сільськогосподарської продукції для задоволення потреб населення й гарантування продовольчої безпеки держави, використання виробничих ресурсів інших галузей та участь у розвитку міжгалузевих зв'язків, функціонування аграрних ринків, створення фінансових потоків, залучення і використання інвестицій тощо. Соціальна функція пов'язана з умовами життя сільського населення, створенням соціальної інфраструктури. Ця функція знайшла своє відображення у концепції сталого сільського розвитку, яка в останні роки набула особливого поширення. Екологічна функція реалізується у використанні в аграрному виробництві земельних угідь, водних ресурсів, об'єктів рослинного і тваринного світу. Залежність сільського господарства від впливу природно-кліматичних умов і якості природних ресурсів, основним його завданням є забезпечення оптимальної екологічної рівноваги на сільських територіях, а також збереження і розвиток агроландшафту. Інноваційна функція відображає потреби й можливості використання досягнень науково-технічного прогресу, зокрема, методів генної інженерії, засобів захисту біологічних об'єктів від хвороб і шкідників та інших біотехнологій, які впливають на якість продукції. Інформаційна функція характеризується тим, що виконання усіх розглянутих функцій можливе лише за наявності інформаційного забезпечення для ухвалення раціональних і чітких координованих управлінських рішень, які повинні відображатися у сформованій концепції і враховувати особливості та специфіку сільського господарства.

Викладене свідчить, що особливості прояву глобалізаційних процесів у сільському господарстві полягають у комплексному охоплені основних характеристик, якими повинна володіти аграрна галузь у процесі виконання основних функцій.

Література

1. Ільїн В. Ю. Конкурентоспроможність аграрних підприємств на інвестиційно-інноваційних засадах в умовах глобалізації: монографія / В.Ю. Ільїн, О.В. Ільїна – К.: ННЦ «ІАЕ», 2016. – 497 с.

2. Романенко С. И. Сокращение возможностей формирования национальной инновационной системы Украины / С. И. Романенко. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: uiis.com.ua/conf 18/

Свиридова О.В.
Класичний приватний університет

ЗНАЧЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Стратегічне планування являє собою набір дієвих рішень, зроблених керівництвом, які ведуть до розробки специфічних стратегій, призначених для того, щоб допомогти організаціям в досягненні цілей. Згідно Пітеру Лоранж, процес стратегічного планування є інструментом, що допомагає в прийнятті управлінських рішень.

Теоретичними дослідженнями проблеми ефективного стратегічного планування у сфері державного управління займалися як зарубіжні, так і вітчизняні вчені. Найбільш вагомий внесок у розвиток теорії стратегічного планування та державного управління зробили такі науковці, як І. Ансофф, М. Альберт, В. Бакуменко, О. Берданова, М. Білявцев, М. Бянкін, В. Вакуленко, В. Воробйов, І. Дунаєв, А. Єрмолаєв, У. Кінг, Д. Кліланд, В. Крапівін, Б. Кузик, В. Кушлін, М. Латинін, І. Лех, Т. Лозинська, С. Кравченко, В. Мамонова, М. Мескон,П. Мірошкін, С. Могильний, В. Назаренко, І. Поделинська, В. Полуйко, В. Рохчин, В. Терличка, Г. Фетісова, Ф. Хедоурі, Є. Чмишенко, Ю. Шаров, Ю. Яковець та ін.

Значущість наукового дослідження зазначеної проблеми зумовлена тим, що в Україні досі не виокремлені теоретичні підходи до стратегічного планування, що пояснюють його ефективність як кінцевої мети державного управління. Тому узагальнення теоретичних підходів до визначення стратегічного планування мають важливе науково-практичне значення.

Основними компонентами стратегічного планування є: 1) системний аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища; 2) встановлення стратегічних цілей та орієнтирів; 3) визначення стратегії їх досягнення; 4) розробка стратегічного плану їх досягнення.

Найважливішим системоутворюючим елементом управління є планування. Стратегічне планування виступає складовою частиною стратегічного управління. Основним завданням державного управління на сучасному етапі залишається всебічне сприяння впровадженню стратегічного планування, що в майбутньому значно полегшить роботу, підвищить ефективність використання матеріальних та нематеріальних ресурсів та прискорить модернізацію країни.

У світовій практиці планування являє собою досить складний вид розумової діяльності, який має такі особливості:

1. Планування – це завжди попереднє прийняття рішень, тобто воно націлене на досягнення певних результатів у перспективі.

2. Досягнення планованого результату визначається дією великої сукупності взаємопов'язаних умов та факторів, що призводить до постійних змін, як у самому об'єкті планування, так і в зовнішньому по відношенню до нього середовищі.

В основу стратегічного планування покладено розгорнутий стратегічний аналіз. Основні завдання, які вирішуються при розробці стратегічного плану розвитку будь-якого об'єкта національної економіки, пов'язані з підвищенням його адаптованості до постійно змінюваних зовнішніх умов, а, в кінцевому рахунку – з досягненням динамічної рівноваги в національній економіці в цілому.

Стратегічне планування бере початок ще з античності. Однак як процес визначення майбутнього стану об'єкта управління з урахуванням зовнішнього та внутрішнього середовища для результативного впровадження довгострокових планів воно пройшло відповідні еволюційні етапи становлення.

Концепція стратегічного планування не лише дає теоретичне обґрунтування необхідності модернізації держави в сучасних умовах, але й слугує джерелом практичних рекомендацій з розробки нових та вдосконалення наявних інструментів механізму державного управління. Регульоване законами розвитку світового господарювання воно спрямоване на гнучке пристосування об'єкта управління до умов, що швидко змінюються.

Стратегічне планування у сфері державного управління покликане перетворити недоліки слаборозвинених об'єктів управління в їх переваги, а переваги високорозвинених – у фактори активізації зон економічного зростання. Стратегічне планування у сфері державного управління якраз і має стати найважливішим інструментом такого «перетворення», основою якого є досягнення принципу збалансованості інтересів та встановлення системи партнерства між владою, бізнесом та громадянським суспільством.

Результатом стратегічного планування є стратегічний план, який визначає головні завдання, кроки та ресурси, необхідні для досягнення стратегічних цілей з визначенням виконавців та термінів. Саме тому практика стратегічного планування становить інтерес та є актуальною для державного управління.

Селезньов Д.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Шаркова Г.Ю., к.ю.н., доцент

РЕГІОН ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Регіон, як соціально-економічна категорія, повинен функціонувати з одного боку як складова частина держави, з метою задоволення загальнодержавних інтересів, з іншого – повинен забезпечувати розвиток своїх внутрішніх елементів, як цілісної узгодженої системи [1, с.119]. В свою чергу спільність елементів виявляється у взаємній зумовленості їхнього розвитку. Така взаємна зумовленість елементів дозволяє вести мову про регіон як про цілий господарський механізм. Стосунки між елементами цього організму характеризуються узгодженням використання природних і трудових ресурсів, соціальної та ринкової інфраструктур тощо. Цілісність створює ситуацію, коли включення або виключення з регіону, як з господарської системи, нового елемента є можливим тільки у тому випадку, якщо це не суперечить оптимальній траєкторії розвитку цієї системи.

Слід розуміти, що управління поширює свій регулюючий вплив на регіон, як на цілий соціально-економічний організм.

Оптимізація управління повинна виявлятися в тому, що пріоритет тут повинен бути відданим делегуванню економічних стосунків з центру, на місцевий рівень та наданню більшого кола повноважень регіональним владам щодо вирішення місцевих соціально-економічних проблем.

Слід брати до уваги, що регіон є і правовою категорією. Його правова сутність полягає в тому, що він поєднує за критерієм спільності інтересів мешканців території в територіальну громаду і відповідно до цього будується система місцевого управління. І тут слід брати до уваги те, що управління регіоном повинне мати на меті задоволення не тільки загальнодержавних інтересів, а більшою мірою місцевих.

Регіон можна диференціювати на підсистеми. Цими підсистемами є виробництво, обслуговування, розселення. Запропоновані підсистеми в свою чергу є об'єктами управління. В межах цих підсистем відбуваються процеси виробництва, накопичення, перерозподілу, споживання та обміну. У межах всіх зазначених підсистем і процесів виникають стосунки між суб'єктами, які потребують державного впливу і є правовими. Зазначені підсистеми та процеси і стосунки є невід'ємними складовими частинами регіону як соціально-економічного організму. Вони є самостійними об'єктами управління, а також підлягають впорядкуванню як складові регіону. Окремими об'єктами управління є також галузі виробництва та обслуговування регіону. Відповідно до такого розуміння регіону як об'єкта управління повинна будуватися нова та набувати нових ознак існуюча система управління окремими територіями – регіонами.

До компетенції регіонів в сучасних умовах фактично передано лише певну частину функцій соціального забезпечення. А на практиці регіональним органам влади доводиться вирішувати питання і з приводу функціонування місцевого господарства, і з формування фінансових ресурсів, і з забезпечення функціонування та розвитку соціальної сфери, охорони навколишнього середовища тощо. В межах конкретного регіону здійснення цих функцій не можливе ізольовано одна від одної. Увесь процес управління регіонами переслідує мета: досягти збалансованості соціально-економічного розвитку регіонів з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей.

Література

1. Титарчук В.Адміністративний район як система управління // Збірник наукових праць Української Академії державного управління. -2000. в.1. С. 118-121.

2. Токвіль А. Про демократію в Америці. К.: ВД «Всесвіт», 1999. 590с.

3. Токовенко В.В. Політичне керівництво і державне управління: проблеми взаємовідносин та оптимізація взаємодії. К.: Вид-во УАДУ, 2001. 256с.

4. Удовиченко В. Моделі регіональної та місцевої економічної політики // Вісник Української Академії державного управління. №3. С. 388-392.

Сизоненко С.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кравченко Т.А., д.держ.упр., професор

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Сучасна державна політика регулювання земельних відносин в Україні є ключовим фактором забезпечення результативності провадження суспільно-політичної та економічної діяльності в Україні, що підтримує життєдіяльність і виступає в якості детермінанти людської культури та суспільного устрою в державі, виробництва і раціонального освоєння її природо-ресурсного потенціалу. На жаль, в Україні наразі відсутній системний підхід до реформування земельних відносин, а законотворчий процес у цій сфері відрізняється фрагментарністю та незбалансованістю внаслідок формування неузгодженого масиву нормативно-правових актів, які часто не пов'язані між собою та створюють передумови для виникнення численних загроз і ризиків українському державотворенню.

Державна політика регулювання земельних відносин визначається науковцями як багатоаспектна категорія, що є системою економічних, організаційних та правових заходів, спрямованих на розвиток, удосконалення або докорінну зміну земельних відносин у пріоритетному для державі напрямі, що здійснюються державними органами з метою раціоналізації використання та охорони землі, забезпечення продовольчої безпеки країни і створення екологічно безпечних умов для ведення господарської діяльності та проживання громадян. Механізм державного регулювання земельних відносин дослідниками розкривається в якості сукупності важелів, регуляторів, способів та прикладного інструментарію, регуляторів політико-правового, організаційно-економічного, структурного, фінансового та інформаційно-управлінського впливу, що спрямовані на досягнення високої ефективності регулювання земельних відносин задля забезпечення раціонального використання та охорони землі як ресурсу природи, використання якого, в ресурсних обмеженнях, дозволить забезпечити продовольчу безпеку країни та створити екологічно безпечні умови для господарської діяльності та проживання громадян. Впровадження останніх у практику державного і регіонального управління дозволить вирішити проблеми державної політики у площині володіння, використання, охорони і відтворення земель: а) вдосконалення нормативно-правової бази; б) проведення загальної інвентаризації земельних ресурсів; в) розмежування повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування; г) врегулювання питань розмежування земель державної та комунальної власності та встановлення в натурі (на місцевості) меж таких територій; д) консолідація земель сільськогосподарського призначення; підвищення рівня землевпорядного забезпечення проведення земельної реформи; е) підвищення ефективності земельно-кадастрової системи; ж) завершення процесу посвідчення прав власності на земельні ділянки тощо.

Державна політика регулювання земельних відносин в Україні повинна бути спрямована на раціоналізацію використання та охорону землі, забезпечення продовольчої безпеки країни і створення екологічно

безпечних умов для господарської діяльності та проживання громадян. Вирішення зазначених проблем можна забезпечити лише за результатами: а) подальшого розвитку теоретико-концептуальних підходів щодо формування та реалізації державної земельної політики в ресурсних обмеженнях; б) здійснення об'єктивного аналізу результативності реалізації відповідного типу стратегічного інструментарію; в) розроблення адекватної реальним процесам державної політики регулювання земельних відносин.

Задля убезпечення результативності якісного здійснення повноважень, що надані органам управління земельними відносинами, необхідно провести процедури із формування якісно нової системи державного регулювання земельних відносин в Україні. Також необхідними передумовами результативності заходів державної політики регулювання земельних відносин в Україні є також наявність сильної політичної волі, соціально-політичної стабільності, солідарності політичних сил і суспільства, ефективної протидії корупції, радикальних змін у формах і якості державного управління з дотриманням демократичних норм і принципів ринкової економіки.

Таким чином, науковці визнають, що головними кінцевими цілями реалізації державної політики регулювання земельних відносин стане ефективна реалізація громадянами України своїх конституційних прав у частині прав власності на землю, трансформація земельних відносин на вагомий чинник економічного зростання держави, підвищення інвестиційної привабливості землекористування, особливо сільськогосподарського сектору і впровадження інноваційної моделі його розвитку. Формування та реалізація державної політики регулювання земельних відносин має стати невід'ємною складовою реформування адміністративної та економічної систем України.

Сінгуцький О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Боклаг В.А., д.держ.упр., доцент

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ В УКРАЇНІ

Для підвищення конкурентоспроможності туристичної галузі України та досягнення міжнародних стандартів у наданні туристичних послуг необхідно удосконалювати систему державного управління цією галуззю. Незважаючи на те, що в Україні щороку створюється щораз більше кластерних об'єднань, на державному рівні вони не мають достатньої підтримки та законодавчо-нормативного утвердження. Постала нагальна потреба у формуванні системи державного управління туристичними кластерами. Для цього необхідно:

– на законодавчому рівні закріпити визначення кластерної моделі розвитку туризму;

– розробити програму розвитку туристичних кластерів в Україні, де будуть визначені регіони кластерних об'єднань, умови входу та виходу з кластера, а також розроблені умови створення спеціальних економічних;

– розробити ланцюг відтворення рекреаційних ресурсів;

– стабілізувати економічну ситуацію;

– підвищувати кваліфікацію працівників туристичної галузі;

– переймати міжнародний досвід створення та функціонування туристичних кластерів.

Туристичний кластер об'єднує різних за напрямами діяльності заклади, але об'єднані з ціллю мінімізації витрат, за рахунок розташування на близькій відстані один від одного та більш швидкому розподілені товарів та послуг. У структурі туристичного кластера доцільно виділяти чотири основні сектори:

1) сектор виробництва туристичних послуг об'єднує туроператорські фірми та турагентства, заклади з розміщення та оздоровлення туристів (готелі, мотелі, кемпінги, санаторно-курортні заклади, турбази), підприємства з перевезення туристів (автотранспортні підприємства, авіакомпанії, залізниці тощо), заклади з організації харчування туристів (ресторани, кафе, їдальні) та заклади з організації дозвілля туристів (екскурсійні бюро, музеї, театри, заклади індустрії розваг (казино, аквапарки та ін.), національні природні парки, заповідники, заказники, ботанічні сади, зоопарки. Отже, цей сектор охоплює підприємства, які безпосередньо виробляють і реалізують туристичні послуги.

2) сервісний сектор об'єднує банківсько-кредитні та страхові установи, навчальні заклади туристичного профілю, наукові установи, а також бізнес-центри, лізингові компанії. Підприємства сервісного сектора надають різноманітні послуги (фінансові, освітні, посередницькі) ключовим підприємствам кластера.

3) допоміжний сектор. По-перше, він включає різноманітні підприємства з виробництва сувенірів, туристичного спорядження, специфічних для певної місцевості товарів; по-друге, поліграфічні підприємства, картографічні фабрики, періодичні видання, теле-радіокомпанії; по-третє, органи державної влади, агенції регіонального розвитку, міжнародні та державні фонди і програми.

4) сектор забезпечення життєдіяльності туристичного кластера пов'язує між собою окремі сектори та підприємства туристичного кластера, забезпечуючи координацію їх діяльності. Але варто зазначити, що така структура туристичного кластера не є сталою, тому що склад учасників може розширюватися. Все частіше встановлюються зв'язки з іншими кластерами економіки (найчастіше з продовольчими, автомобільними, медіа-кластерами). До його складу входять маркетинговий, рекламно-інформаційний, логістичний і юридично-аудиторський відділи.

Створення туристичних кластерів та їх підтримка на державному рівні створить передумови для розвитку туризму та суміжних з туристичною сферою підприємств, а відповідно сприятиме розвитку національної економіки України.

Соколова С. Б.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Безземельна Т.О., к.е.н., доцент

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА МЕНЕДЖЕРА В СУЧАСНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ

Етика – це набір моральних принципів і цінностей, які керують поведінкою людини чи групи людей і визначають позитивні й негативні оцінки їхніх думок та дій. Це як би внутрішній кодекс законів, що визначає, як можна поводитися, а як не можна, які рішення можна приймати, а які ні, де проходить межа між добром і злом. Етика менеджменту пов'язана з внутрішніми цінностями, а вони, у свою чергу, є частиною корпоративної культури і впливають на прийняті рішення, визначають їхню соціальну допустимість.

Увага етичній поведінці в бізнесі почала приділятися ще в 60-ті роки XX століття. Донедавна був досить широко поширений скептицизм щодо самої можливості існування етики в бізнесі. Багато людей розглядають саме поняття «етика бізнесу» як протиріччя в термінах, вважаючи, що фірми неморальні за своєю природою внаслідок того, що вони націлені, перш за все, на отримання прибутку, і тому ігнорують будь-які наслідки своєї діяльності.

Проте думка про первісно закладену аморальність етики бізнесу є, на думку відомого дослідника в цій сфері Р. Т. Де Джорджіям, міфом. На користь своєї точки зору він наводить такі аргументи. По-перше, якщо бізнес вважають аморальним і ніхто не вимагає від нього поведінки, заснованої на моральних принципах, то не було б ніякого переполоху в ЗМІ і бурхливої реакції громадськості на розкриття підкупу, факту про виробництво небезпечних для споживача виробів та ін. По-друге, рух «зелених» і консьюмеристів не мав б сенсу і бізнес не став би на них реагувати. Зв1язок бізнесу і моральності навіть ще глибший. Бізнес, як і більшість інших видів суспільної діяльності, з самого початку передбачає моральну основу і був би без неї неможливий (підприємці очікують від робітників чесності; сторони, що укладають контракт, розраховують на його виконання тощо).

Зіштовхуючись із проблемою етичного вибору, менеджери, як правило, опираються на нормативну точку зору. У нормативній етиці виділяють декілька підходів до опису систем цінностей і, відповідно, прийняття етично складних рішень: утилітарний підхід, індивідуалістичний підхід, морально-правовий підхід, концепція справедливості.

Основні принципи утилітаристського підходу говорять, що відповідна нормам моралі поведінка приносить найбільшу користь найбільшому числу людей. Індивідуалістичний підхід припускає, що морально прийнятними є дії людини, які йдуть їй на користь у довгостроковій перспективі. Морально-правовий підхід стверджує, що людина споконвічно наділена фундаментальними правами і волею, що не можуть бути порушені чи обмежені рішеннями інших людей. Концепція справедливості передбачає існування розподільної справедливості (рівним – рівне), процедурної справедливості (відповідність правилам) та компенсаційної справедливості (відшкодування збитку).

При прийнятті етично вірних рішень менеджер орієнтується, насамперед, на окремі особистісні характеристики, такі як власне его, впевненість у своїх силах, розвинуте почуття незалежності. Одна з найбільш важливих особистих характеристик менеджера – стадія його морального розвитку. На стадії попереднього розвитку людей цікавлять, насамперед, зовнішні вигоди і покарання. В організаційному змісті цієї стадії відповідають менеджери, що використовують авторитарний чи примусовий стилі керівництва, а також менеджери, що орієнтуються на гарантії виконання окремих завдань. На другій стадії загального розвитку люди адаптуються до очікувань позитивного поводження колег (родини, друзів, суспільства). Кращим способом досягнення цілей стає спільна робота в групах. Найбільш адекватним стилем лідерства стає заохочення взаємодій і кооперації. На стадії наступного, чи принципового, розвитку люди керуються, насамперед, внутрішніми цінностями і нормами, у багатьох випадках ігноруючи правила і закони, що вимагають порушення цих норм. Увага концентрується на потребах послідовників і стимулюванні оточуючих до самостійного мислення.

Сохацька Л.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Безземельна Т.О., к.е.н., доцент

РОЗВИТОК КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА

Інноваційна спрямованість сучасного виробництва, необхідність підвищення його ефективності в умовах жорсткої конкуренції на ринку праці визначають необхідність формування нових підходів до розвитку кадрового потенціалу підприємства. Персонал виступає тим невичерпним ресурсом, який дозволяє суб'єкту господарювання вижити в складних умовах, забезпечити досягнення конкурентних переваг, підвищити показник трудової діяльності.

Кадровий потенціал – це трудові можливості підприємства, здатність персоналу до генерування ідей, створення нової продукції, його освітній, кваліфікаційний рівень, психофізіологічні характеристики і мотиваційний потенціал [1].

Кадровий потенціал підприємства відіграє провідну роль у розв'язанні виробничих, організаційних та економічних завдань господарювання. Тобто, розвиток кадрового потенціалу підприємства, на наш погляд має у комплексі із іншими чинниками забезпечити досягнення цілей підприємства. Таким чином, наявність потужного кадрового потенціалу для будь-якого підприємства є першочерговою умовою для досягнення його стратегічної мети.

Розвиток кадрового потенціалу передбачає реалізацію стратегічних аспектів управління підприємством, такі, наприклад, як розробка і здійснення кадрової політики, в межах якої принципи управління персоналом відображають об'єктивні тенденції, соціальні й економічні закони, враховують наукові рекомендації

суспільної психології, теорії менеджменту й організації, тобто увесь арсенал наукового знання, який і визначає можливості ефективного регулювання та координацію людської діяльності.

Головною метою розвитку кадрового потенціалу є забезпечення функціональних підсистем і виробничих систем підприємства необхідними працівниками в потрібній кількості та потрібної кваліфікації. Дана мета досягається ефективною кадровою роботою з підбору персоналу, оцінки, трудової адаптації, стимулювання й мотивації, навчання, атестації, організації праці й робочого місця, використання персоналу, планування просування по службі, управління кадровим резервом, управління нововведеннями в кадровій роботі, безпеки і здоров'я, вивільнення персоналу.

Підходи щодо формування розвитку кадрового потенціалу є багатогранним і складним поняттям, що охоплює широке коло взаємопов'язаних психологічних, педагогічних, соціальних і економічних проблем.

Безумовно, розвиток кадрового потенціалу – це системно організований процес безперервного професійного навчання працівників для підготовки їх до виконання нових виробничих функцій, професійно-кваліфікаційного просування, формування резерву керівників та вдосконалення соціальної структури персоналу. Розвиток кадрового потенціалу підприємства забезпечується заходами з оцінювання кадрів з метою здійснення виробничої адаптації й атестації персоналу, планування трудової кар'єри робітників і фахівців, стимулювання його розвитку.

Отже, професійний розвиток кадрового потенціалу підприємства має ґрунтуватися на реалізації програм підготовки та підвищення його кваліфікації з метою розширення меж професійної компетентності й мобільності, зростання продуктивності праці й заробітної плати, а також збільшення економічних показників підприємств, повноцінного саморозвитку і самореалізації в обраному виді трудової діяльності.

Література

1. Головко А.С. Теоретико-методичний зміст категорій «трудовий потенціал», «кадровий потенціал» та «трудові ресурси» / А.С. Головко. // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 3. Т. 2.

2. Савченко В. А. Управління розвитком персоналу навч. посіб. / В.А.Савченко. – К. : КНЕУ, 2002. – 351 с.

Тирон В.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Безземельна Т.О., к.е.н., доцент

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

В Україні відбувається розвиток фермерських господарств, яких зараз налічується понад 40 тисяч, кожне з яких обробляє в середньому 118,7 га орних земель. На долю цих господарств припадає близько 12% загального земельного фонду країни. Позитивними перевагами фермерських господарств, на думку Майовця Є. та Горьового В. є: висока мотивація праці та відповідальність фермера та його сім'ї; простота управлінської структури, відсутність бюрократичних проміжних ланок; низькі трансакційні витрати, що забезпечують поєднання в одній особі власника та виконавця; відсутність плинності кадрів, інших проблем ефективного використання трудових ресурсів; можливість ефективнішого використання техніки; швидкість і гнучкість при зміні кон'юнктури і, відповідно, можливість оперативного реагування на зміну попиту; фермерське господарство може створити лише один громадянин, маючи право на отримання землі у власність чи користування, навіть без статутного фонду або вклавши в нього речі особистого користування, предмети домашнього господарства; можливість поєднання виробничої та побутової сторін життєдіяльності; можливість вести справу з родиною, виховувати продовжувачів своєї справи, передавати власний досвід наступним поколінням [2, с. 127-28; 1, с. 13-14].

У 2016 р. кількість діючих підприємств аграрної галузі порівняно з 2013 р. скоротилась в Україні на на 6,6%. Чистий прибуток у 2016 р. отримали 84,8% підприємств аграрної галузі, що значно більше, ніж у 2012 році, коли завершили свою діяльність з позитивним результатом тільки 69,6% підприємств галузі. Загальний рівень рентабельності виробництва у 2016 р. складає 25,8%, що на 4,7 в.п. вище за рівень рентабельності у 2012 р. Серед найбільш високорентабельних видів сільськогосподарської продукції варто зазначити вирощування насіння соняшнику та виробництво яєць – 58,8% [3].

Таким чином, можна узагальнити, що аграрна галузь України стабільно розвивається, постійне зростає виробництво, врожайність окремих культур, покращуються показники діяльності аграрних підприємств. Втім існують і багато проблем: низька якість продукції, невідповідність європейським стандартам якості, низькі експортні ціни через відсутність популярності української продукції серед європейських споживачів, що в першу чергу пов'язано з недосконалою організацією маркетингу, зокрема відсутністю торгових марок. Особливо це стосується ринків рослинницької продукції, де маркетинг та брендінг відсутні взагалі, через характеристики самої продукції, історичний досвід її реалізації та відсутність у керівників та працівників будь-якого досвіду в цій сфері.

Також серед недоліків галузі слід зазначити політику ціноутворення на аграрну продукцію, яка в Україні не є оптимальною. Динаміку цін на основні види аграрної продукції важко спрогнозувати як виробникам, так і споживачам, через значну залежність більшості цін від експортної ціни на певну групу товарів, курсу національної валюти, вартості ПЗМ тощо.

Успішність фермерського господарства ставиться в залежність від особистості керівника, його життєвого досвіду та навичок роботи в сільському господарстві. Для подальшого розвитку цієї підприємницької діяльності необхідно стабілізувати економічну ситуацію в країні, врегулювати податкову політику, забезпечити дієвість програм розвитку сільських територій та ефективне функціонування програм підтримки фермерства.

Література
1. Горьовий В. П. Фермерство України: теорія, методологія, практика: монографія. К.: ННЦ ІАЕ, 2007. 540 с.
2. Майовець Є. Й. Аграрне підприємництво в Україні: монографія. Л.: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 428 с.
3. Жураківський Є. С. Аналітичне дослідження стану економічної безпеки аграрної галузі України. Ефективна економіка. URL: http://www.economy. nayka.com.ua/?op=1&z=4409 (дата звернення 29.10.2018 р.).

Ткач О.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Мерзляк А.В., д.держ.упр., професор

СТРАТЕГІЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНИХ ПОСЛУГ ФОП «СКРЯБІН О.М.»

Важливість запровадження комплексного інформаційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності обумовлюється ключовою роллю інформації, як в усіх сферах життєдіяльності суспільства, так і в усіх напрямках діяльності підприємства. В умовах посилення конкурентної боротьби на світових ринках товарів і послуг своєчасне та всебічне інформування суб'єктів економічних відносин виводить інформаційне забезпечення на одне з перших місць в системі заходів, направлених на розвиток зовнішньоекономічної діяльності.

Визначено, що фізична особа – підприємець «Скрябін О.М.» має значний досвід у наданні інформаційно-консультаційних послуг. За змістом наданих послуг в ФОП «Скрябін О.М.» переважає юридичний консалтинг. За наявними даними на сьогоднішній день в сфері надання пошуково-інформаційних послуг з питань застосування нормативно-правового забезпечення господарської діяльності та життєдіяльності населення практично відсутні структури малого бізнесу, які б забезпечували потреби споживачів в якісній та оперативній інформації. Саме тому послуги, що надаються ФОП «Скрябін О.М.» є затребуваними сучасним ринком.

Географія експорту послуг ФОП «Скрябін О.М.» у 2016 р. виглядала таким чином: 45% обсягу реалізації послуг припадало на зовнішній ринок США, 36% – європейські країни (Німеччина, Італія тощо), 10% – країни СНД (Білорусь, Російська Федерація та ін.), 9% – інші країни (Австралія, Ізраїль).

Послуги ФОП «Скрябін О.М.» спираються на швидкості та якості їх надання, що забезпечується застосуванням Інтернет-технологій та оперативністю оформлення відносин між замовником та виконавцем послуг. Сильними сторонами ФОП «Скрябін О.М.» є високий рівень професіоналізму персоналу, широкий спектр видів послуг та робота на результат, широке використання комунікаційних засобів (можлива робота дистанційно через сучасні системи Скайп, Вайбер тощо), якість рекламних засобів (розвинений інформаційний сайт компанії на кількох мовах, наявність відгуків клієнтів, викладених у мережі Інтернет тощо). Слабкою позицією є велика кількість конкурентів з аналогічними послугами та відносно високий рівень цінової політики.

Виявлено, що ФОП «Скрябін О.М.» застосовує стратегію «підтримки репутації виробника дорогих високоякісних послуг». Ця стратегія передбачає концентрацію зусиль на високій якості послуг, встановлення досить високих цін, активній рекламі і збереження іміджу компанії. У залежності від обліку в ціні географічного фактора підприємство використовує стратегію «встановлення ціни в місці поширення послуги», тобто ціна надання послуги іноземній особі може варіюватися в залежності від конкретної країни. За критерієм оцінки споживачами послуг економічної цінності послуг ФОП використовує стратегію дискримінації за часом, яка передбачає використання різних цін у залежності від термінів надання послуг (термінові послуги тощо). Залежно від поведінки по відношенню до конкурентів – стратегію «переважної ціни», що застосовується для досягнення переваги по відношенню до конкурентів, коли ціна вище, ніж у конкурента, однак, це компенсується перевагою за якістю.

На основі аналізу встановлено, що ФОП «Скрябін О.М.» має позицію зростаючого лідера сегменту ринка. Отже найперспективнішими можливостями для цього підприємства є: збільшення кількості спеціалістів у сфері управління ЗЕД, ймовірність виникнення нових послуг. Найбільш реальною стратегічною зміною є розширення каналів реалізації. Також керівництвом фірми розглядається питання про проблеми мови, тобто було прийнято рішення розширити штат працівників працівниками, які знають потрібні іноземні мови, з огляду на що пропонується вдосконалена організаційно-штатна структура, де вводиться посада перекладача. Оцінка можливих ризиків ЗЕД для ФОП «Скрябін О.М.» дав змогу встановити, що найбільшу загрозу становлять ризик розрахунків, валютні ризики, ризик реалізації послуг.

Товстоног Г.Л.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кравченко Т.А., д.держ.упр., професор

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Земельна реформа привела до значних зрушень в системі землекористувань та сприяла диверсифікації організаційно-правових форм господарського освоєння земельно-ресурсного потенціалу, а використання земельних активів зводиться до максимізації економічного ефекту, що інколи стає причиною нехтування екологічних та соціальних пріоритетів при залученні земельних ресурсів у відтворювальний процес. Тому виникла необхідність у формуванні механізмів регулювання земельних відносин на засадах сталого

розвитку, які дадуть можливість усунути прояви природо-руйнівного та еколого-деструктивного використання земельних ресурсів, оскільки сталий розвиток передбачає дотримання балансу між домінантами соціально-економічного піднесення та вимогами збереження навколишнього природного середовища. За таких умов особливої актуальності набуває врегулювання відносин та координація дій стосовно визначення траєкторії поглиблення земельної реформи, впровадження перспективних напрямів інституціоналізації земельних відносин, вдосконалення їх економіко-організаційного та фінансового забезпечення.

Необхідним є формування нової системи регулювання земельних відносин (РЗВ) на основі сучасного науково-обґрунтованого концепту їх розвитку, який враховуватиме зміни в адміністративно-територіальному устрої, наслідки децентралізації системи управління земельними ресурсами, урізноманітнення форм капіталізації земельних активів, пріоритети екологізації земельно-ресурсної сфери та розвиток ринку земель, що забезпечить формування інституціонального підґрунтя для вироблення стратегічних напрямків регулювання земельних відносин з метою формування моделі екологобезпечного використання земель.

З метою забезпечення збалансованості земельних відносин науковцями запропонований підхід до структуризації земельних відносин, згідно якого вони включають: 1) економічну складову – як сукупність суб'єктно-об'єктних взаємозв'язків щодо визначення реальної вартості земельного капіталу, вилучення та перерозподілу різноманітних видів земельної ренти при використанні земель (диференціальна рента I, та II, земельна антирента, монопольна рента, квазірента); 2) соціально-інституційну складову – як комплекс відносин щодо володіння, користування та розпорядження різними категоріями земель, використання різноманітних форм тимчасового землекористування (інститути оренди та концесії), визначення ступеня впливу місцевого населення на перерозподіл земельної власності та посилення соціальної спрямованості залучення земельних ресурсів в господарський обіг, використання обтяжень та обмежень; 3) екологічну складову – як систему агротехнічних, агрохімічних, меліоративних та землевпорядних заходів щодо попередження економіко-екологічних збитків, завданих різним категоріям земель внаслідок їх нераціонального використання, пов'язаних з розбалансованим, виснажливим та еколого-деструктивним землекористуванням.

Досягти покращення ефективності соціо-еколого-економічного розвитку, можна за допомогою регулювання як багаторівневого процесу обґрунтування, впорядкування та реалізації управлінських рішень державними та громадськими інституціями, спрямованого на забезпечення земельної політики, з врахуванням збалансованого розвитку земельних відносин щодо використання, володіння та розпорядження, охорони та відтворення земель, всебічного дотримання превентивних заходів економічної, продовольчої, екологічної безпеки, та інтеграції принципів міжнародної парадигми сталого розвитку, в межах дирижистської моделі управління з поступовим переходом до ліберальної моделі.

Футорянов А.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Мерзляк А.В., д.держ.упр., професор

ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Лібералізація ЗЕД, поступова інтеграція України у світову господарську систему розширює можливості доступу підприємств на зовнішні ринки. Однак, поряд із проблемами нинішньої ситуації в економіці Україні та світі, нестабільністю проходження економічних процесів, для багатьох підприємств постає дуже складне питання ефективного управління експортною діяльністю.

Експортна діяльність підприємства уявляє собою узгоджену послідовність виконання конкретних етапів виходу підприємства на зовнішній ринок. Функції і завдання організаційного механізму визначаються особливостями підприємства та його цілями.

В цілому, організаційно-економічний механізм експортної діяльності підприємства можна представити як систему скоординованих, відображаючих особливості продажу товарів на зовнішніх ринках організаційно-економічних елементів (закономірностей, правил, методів та інструментів та форм) і зв'язків між ними, а також функцій управління цими елементами та зв'язками, які забезпечують ефективність вказаної діяльності підприємства в певному зовнішньому середовищі з орієнтацією на поставлені цілі.

Структура організаційно-економічного механізму управління ЗЕД підприємства включає в себе три рівні: функціональний, інструментальний, корпоративний. Свою специфіку стосовно експортної діяльності мають всі складові механізму: внутрішні елементи і зв'язки між ними, зовнішні фактори впливу на механізм (регулюючі законодавчі акти, кон'юнктура ринку, ресурси).

На формування організаційно-економічного механізму експортної діяльності негативно впливає низка чинників, що свідчать про низьку конкурентоспроможність українських підприємств на зовнішніх ринках: невідповідність структури українського експорту попиту країн ЄС на українську продукцію; низька ефективність більшості галузей порівняно з закордонними; невелика частка підприємств, сертифікованих згідно міжнародних стандартів; низька якість продукції у 60% продукції через брак матеріальних, технологічних, інформаційних ресурсів.

Належне методичне забезпечення цього механізму дозволяє комплексно розв'язати задачі планування, організації та оцінювання експортної діяльності підприємства, а саме: формування організаційної структури управління експортом підприємства; планування цін, асортименту та обсягів збуту продукції, що експортується; вибору цільових ринків збуту продукції та іноземних контрагентів; процесів укладання та виконання експортних угод; оцінювання ефективності експортної діяльності підприємства; її інвестиційного забезпечення.

Таким чином, ефективність експортної діяльності підприємства значною мірою залежить від вирішення проблем управління нею. До основних факторів, що впливають на формування відповідного функ-

ціонального підрозділу системи управління підприємством належать: стратегічні плани підприємства; обсяги його діяльності; оптимальність типу структури організації та дотримання принципів її формування; кількість ринків, на яких працюють підприємства, і видів продуктів, що на них продаються.

Література

1. Бубенко С.П. Організаційно-економічний механізм експортної діяльності підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук зі спец. 08.06.01 / Світлана Павлівна Бубенко. – Харків, 2003. – 20 с.

2. Панна А.О. Роль зовнішньоекономічної діяльності в підвищенні конкурентоспроможності аграрних підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://intkonf.org/panna-ao-rol-zovnishnoekonomichnoyi-diyalnosti-v-pidvischenni-konkurentospromozhnosti-agrarnih-pidpriemstv/.

Харченко А.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Мерзляк А.В., д.держ.упр., професор

ОЦІНКА РИЗИКІВ ПРИ СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ – СУБ'ЄКТОМ ЗЕД

Здійснення ЗЕД пов'язане з необхідністю прийняття ризикованих рішень, тобто таких, які не гарантують повне виконання цілей ЗЕД. В світовій практиці врахування ризиків в ЗЕД має дуже важливе значення, оскільки майже 40% комерційних операцій закінчуються невдачею через недостатнє врахування та управління ризиками. Під ризиками у ЗЕД розуміють: загрозу втрат ресурсів, додаткових витрат, недоотримання прибутку суб'єктами ЗЕД; непередбачуваність зовнішньоекономічної операції; неповну інформації про ефективність операцій, які плануються та проводяться в процесі здійснення ЗЕД.

Політика підприємства щодо потенційних ризиків має декілька напрямів реалізації: виключення ризиків – це відмова від здійснення будь-яких дій, пов'язаних з можливістю появи ризиків у ЗЕД; прийняття ризиків – означає, що підприємство бере на себе відповідальність за проведення зовнішньоекономічної операції та ризики, пов'язані з нею; зменшення ризиків – це прийняття рішень, які дають змогу знизити рівень витрат від прийнятих ризиків; передача ризиків – означає, що підприємство передає відповідальність за ризики своєму партнеру чи третій особі.

Серед методів управління ризиками значна увага приділяється страхуванню. Страхування зовнішньоекономічної діяльності підприємств – це міжнародні економічні відносини з захисту майнових інтересів суб'єктів господарювання протягом періоду, в якому відбуваються певні події (страхові випадки), за рахунок майнових коштів, що формуються зі сплачених ними внесків (страхових премій).

Для розробки стратегій недостатньо констатувати вплив тих чи інших факторів середовища. Щоб забезпечити виживання підприємства у довгостроковій перспективі, необхідно прогнозувати тенденції розвитку можливостей і загроз. При проведенні зовнішньоекономічних операцій слід особливо врахувати фактори ризиків, які пов'язані з платіжним потенціалом країни-дебітора, тому потрібно здійснювати аналіз її макроекономічних показників. Для зменшення ризиків за укладеними зовнішньоекономічними контрактами слід попередньо перевірити потенційного партнера. З цією метою необхідною виявляється оцінка ефективності його функціонування. Оскільки на підставі отриманої інформації про потенційного партнера можна зробити конкретні висновки щодо його надійності та платоспроможності.

Для боротьби з внутрішніми ризиками застосовуються різні методи управління ними. Наприклад, для зменшення ризиків невиконання виробничих завдань за обсягом і якістю продукції, що випускається, розробляються відповідні організаційно-технологічні заходи, що включають поточне й оперативно-календарне планування, систему управління якістю та інші аналогічні заходи, що мають за мету створення на підприємстві системи, що виключає невиконання планових завдань у термін і випуск неякісної продукції. Для зниження інших внутрішніх ризиків також розробляються адекватні заходи, головним критерієм яких є їх ефективність, тобто співвідношення між результатом (зменшення збитків або приріст прибутку) і витратами на їх здійснення.

Література

1. Беднарська О.Р. Особливості планування ризиків зовнішньоекономічної діяльності машинобудівних підприємств [Електронний ресурс]. – 2008. – Режим доступу : http://vlp.com.ua/files/02_27.pdf.

2. Тюріна Н.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посіб. // Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацка. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 408 с.

Хоменко С.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Александрова Н.Б., к.т.н.

ПЕРСПЕКТИВНЕ ПЛАНУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ КРАЇНИ

Планування використання та охорони земель як функція державного управління землями – це врегульована нормами права діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо регулювання використання земельних ресурсів України. Згідно із Земельним кодексом України, використання земель планують з метою вдосконалення розподілу земель відповідно до перспектив розвитку економіки, поліпшення організації територій і визначення інших напрямів раціонального використання земель та їх охорони в цілому по державі, регіонах та інших адміністративних утвореннях.

Отже, в Україні законодавчо визначено чітку систему планування й організації раціонального використання та охорони земель, яка є складовою землеустрою. Відповідно до Закону України «Про землеустрій» з метою вдосконалення розподілу земель мають проводитися роботи, пов'язані з плануванням й орга-

нізацією раціонального використання земель і їх охороною на рівні адміністративно-територіальних утворень.

На сьогодні використання земельних ресурсів не повною мірою відповідає вимогам раціонального природокористування. Земельні ресурси України характеризуються надзвичайно високим рівнем освоєння. Крім того, недостатньо економічно та екологічно обґрунтовується розподіл земель за цільовим призначенням.

Розподіл земель між галузями також нерівномірний. Територіальні диспропорції в розміщенні промислового виробництва та об'єктів його інфраструктурного забезпечення призводять до нерівномірного розвитку окремих регіонів, нераціонального використання земельно-ресурсного потенціалу, екологічного дисбалансу, підривають економічну основу розвитку регіонів.

Окремо можна виділити питання оптимізації розмірів землеволодінь і землекористувань. Земельний кодекс України регламентує лише розміри безоплатної передачі земельних ділянок для селянських та фермерських господарств (ст. 121 ЗКУ), присадибне землеволодіння і землекористування, а також розміри земельних ділянок для ведення садівництва, городництва, сінокосіння і випасання худоби. Що стосується розмірів земельних площ колективних сільськогосподарських підприємств, сільськогосподарських кооперативів, сільськогосподарських акціонерних товариств, то регламентації оптимальних розмірів земельних площ цих господарств немає. Не встановлені вони і для промисловості (ст. 66 ЗКУ), транспорту, зв'язку та іншого призначення, потреб оборони. Відсутність регламентації розмірів землекористувань, особливо несільськогосподарського призначення, веде до малоефективного, а часто до безгосподарського використання земель.

Оптимальне використання земельних ресурсів можливе шляхом реалізації ефективної державної політики на основі балансу регіональних інтересів держави та місцевих інтересів самого регіону. Конструюючи перспективну модель землекористування регіону і обґрунтовуючи шляхи її практичної побудови, треба реально рахуватися з існуючими лімітуючими, несприятливими факторами регіонального розвитку. Основні з них дефіцит сільськогосподарських угідь, що ускладнює можливості екстенсивного нарощування виробництва продукції землеробства; надлишок трудових ресурсів регіону, соціально небезпечний характер яких особливо відчутний в період переходу до ринкової економіки; екологічний феномен території, збереження якого має виключне значення не тільки для України, але і Європи в цілому; значне погіршення якісного стану земельних ресурсів, викликане негативними ерозійними й іншими процесами.

Враховуючи наявний в кожному регіоні природноекономічний потенціал, його історичні та географічні особливості, стратегічна мета перспективного розвитку землекористування полягає в тому, щоб на основі оптимального використання земельних, трудових та інших ресурсів, створити ефективну систему земельних відносин ринкового типу, яка забезпечить матеріальний добробут населення та екологічну безпеку країни.

На нашу думку, все це є підставою для стратегічного планування використання земельних ресурсів України. При цьому необхідним є забезпечення відповідності регіональних програм і планів розвитку, генеральних планів забудови населених пунктів цілям і нормам державної земельної політики, узгодження їх з державною програмою земельної реформи, з урахуванням нинішнього стану справ, соціальних та економічних потреб і перспектив розвитку, вимог продовольчої безпеки, інвестиційної привабливості, норм екологічної стійкості території.

Христич І.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Віхорт Ю.В., к.е.н.

ЕВОЛЮЦІЯ ПРИНЦИПІВ УПРАВЛІННЯ ТА ЇХ РОЛЬ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Управління було визнане як самостійна наука і галузь діяльності тільки в XX сторіччі, хоча практика управління має таку ж довгу історію, як і організація. Питання про природу і принципи справедливого та ефективного управління складали предмет досліджень багатьох вчених. Разом із розвитком науки і практики управління розвивались і змінювались основні принципи, тобто правила організації і проведення процесу управління.

Особливу роль в процесі розвитку принципів управління відіграли роботи засновників менеджменту Фредеріка Тейлора і Анрі Файоля.

Ф. Тейлор в 1911 р. видав свою книгу «Принципи наукового управління», яка започаткувала цілу серію наукових досліджень і робіт, присвячених визначенню і формулюванню принципів менеджменту. До них належать: необхідність розподілу праці, виміру праці, розподіл і конкретний опис завдань, правил і виробничих завдань, створення програм стимулювання, виділення праці як індивідуальної діяльності, використання мотивації, визначення ролі індивідуальних здібностей, визначення ролі менеджменту, ролі профспілок, розвиток управлінської науки.

На особливу увагу заслуговують сформовані засновником класичної школи А. Файолем універсальні принципи управління, які на його думку, є методами досягнення ефективності будь-якої системи управління. У своїх роботах А. Файоль визначив 14 основних принципів управління, в той же час, вказуючи на те, що кількість їх може бути необмеженою. До цих принципів відносимо наступні: розподіл праці; влада і відповідальність; дисципліна; єдність розпорядництва; єдність керівництва; підпорядкованість індивідуальних інтересів загально організаційним; винагородження персоналу; централізація; ієрархія; порядок – матеріальний; справедливість; постійність складу персоналу; ініціатива; єдність персоналу.

У нашій країні ідеї наукового управління в умовах нового суспільства знайшли своє відображення в працях О. Богданова, М. Вітке, О. Гастева, О. Єрманського, Є. Розміровича та інших. Ними були розроблені принципи управління соціалістичним виробництвом:

– демократичний центризм;

– одноосібне керівництво і колегіальність;
– єдність політичного і господарського керівництва;
– галузевий і територіальний підхід;
– планове ведення господарства;
– моральне і матеріальне стимулювання праці;
– науковість;
– відповідальність;
– підбір і розміщення кадрів;
– економічність та ефективність;
– послідовність господарських рішень.

Таким чином, вищезазначені принципи управління уявляють собою певні вимоги, правила, що висуваються до дій людей, а також норми поведінки органів управління і керівників, а знання принципів управління дозволяє менеджерам уникнути стратегічних і тактичних помилок у процесі реалізації своїх функцій.

Література

1. Скібіцька Л.І. Менеджмент : навч. посіб. / Л.І. Скібіцька, О.М. Скібіцький. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 416 с.

2. Шимановська-Діанич Л.М. Основи менеджменту : опорний конспект лекцій [в 2-х ч.] [Електронний ресурс]. – Полтава : РВВ ПКІ, 2001. – Режим доступу : http://uccu.org.ua/liber/2001/5/-Shimanov/005osmSH/index.htm.

Чабан С.П.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Мерзляк А.В., д.держ.упр., професор

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЗЕД ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ПРИНЦИПИ

У сучасних умовах основною метою управління ризиками є забезпечення стійкого фінансового стану підприємства за будь-яких економічних, політичних і соціальних змін у країні. Під час управління ризиками слід використовувати інструменти, які сприяють попередженню виникнення можливих ускладнень, реагування на зміни зовнішнього середовища. Управління ризиками спрямоване на те, щоб навіть на межі кризи можливо було задіяти такі управлінські та фінансові механізми, які б дали змогу подолати наявні труднощі з найменшими для підприємства втратами.

Розробка стратегії управління ризиком повинна базуватися на певних принципах:

– принцип системності, який передбачає необхідність системного (комплексного) підходу до вивчення, оцінки та впровадження заходів з контролю за ризиком, а також необхідність врахування фактора ризику при розробці інших функціональних стратегій управління підприємством;

– принцип обґрунтованості, який передбачає необхідність досконалого обґрунтування заходів та дій, які проводяться щодо управління ризиком;

– принцип економічності, що передбачає необхідність оцінки кошторису витрат на управління ризиком й їх порівняння з можливими втратами підприємства у разі ризикових подій;

– принцип послідовності, який обумовлює необхідність дотримання ризик-менеджером при розробці та реалізації стратегії управління ризиком певної послідовності дій для найефективнішого їх проведення;

– принцип гнучкості стратегії управління ризиком, що передбачає можливість та необхідність постійного оперативного коригування розробленої раніше стратегії та тактики ризик менеджменту у зв'язку з постійною зміною факторів, що обумовлюють ризики діяльності підприємства.

У цілому, механізм управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємства можна визначити як систему цілеспрямованого впливу на всі види економічного ризику підприємства, які в своїй сукупності дозволяють уникнути, зменшити або мінімізувати негативні наслідки суб'єктивно-об'єктивного характеру господарського середовища при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності за допомогою використання раціональних управлінських інструментів.

Таким чином, в умовах формування ринкових відносин проблема ефективного управління зовнішньоекономічними ризиками підприємства набуває особливої актуальності. Це управління виконує активну роль в загальній системі фінансового та зовнішньоекономічного менеджменту, забезпечуючи надійне досягнення основних цілей діяльності підприємства. А управління зовнішньоекономічними ризиками підприємства є системою принципів і методів розробки та реалізації ризикових рішень, що забезпечують всебічну оцінку різних видів ризиків і нейтралізацію їх можливих негативних наслідків.

Література

1. Скібіцька Л. І. Антикризовий менеджмент : навч. посіб. / Л.І. Скібіцька, В.В. Матвєєв, В.І. Щелкунов, С.М. Подреза. – К. : ЦУЛ, 2014. – 584 с.

2. Вербіцька І.І. Управління економічними ризиками зовнішньо-економічної діяльності підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / Інеса Ігорівна Вербіцька. – Тернопіль, 2011. – 20 с.

Штатська Н.П.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Скрябіна Д.С., к.держ.упр., доцент

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВХІДНОГО КОНТРОЛЮ ПРОДУКЦІЇ, ЩО ПОСТАЧАЄТЬСЯ (НА ПРИКЛАДІ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «НАЦІОНАЛЬНА АТОМНА ЕНЕРГОГЕНЕРУЮЧА КОМПАНІЯ «ЕНЕРГОАТОМ»)

Державне підприємство «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом» створене у жовтні 1996 року Компанія є оператором чотирьох діючих атомних електростанцій України, на яких експлуатується 15 атомних енергоблоків, з яких 13 типу ВВЕР-1000 і два – ВВЕР-440, загальною встановленою потужністю 13 835 МВт, 2 гідроагрегати Ташлицької ГАЕС встановленою потужністю 302 МВт та 2 гідроагрегати Олександрівської ГЕС встановленою потужністю 11,5 МВт. «Енергоатом» забезпечує близько 55% потреби України в електроенергії, в осінньо-зимові періоди цей показник сягає 70%.

ДП «НАЕК «Енергоатом» розроблена і впроваджена в дію Інтегрована система управління якістю. Інтегрована система управління ВП ЗАЕС є невід'ємною частиною ІСУ ДП «НАЕК» Енергоатом « і включає в себе систему управління якістю, систему управління навколишнім середовищем, систему управління гігієною та безпекою праці, а також інші елементи, пов'язані з забезпеченням безпеки АЕС.

Систему менеджменту відокремленого підрозділу «Запорізька атомна електрична станція» ДП «НАЕК «Енергоатом» було сертифіковано відповідно процедур TUV NORD CERT згідно з ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, BS OHSAS 18001:2007 15.11.2017р.

У ДП «НАЕК «Енергоатом» було проведено «Аналіз інтегрованої системи управління ДП «НАЕК «Енергоатом» за 2017 рік». За результатами аналізування процесів у ВП ЗАЕС виникла необхідність у перегляді показників для таких процесів ІСУ ВП ЗАЕС. Згідно з наданими керівниками процесів ІСУ ВП ЗАЕС звітів з моніторингу та оцінки результативності закріпленого процесу за період 2017 року, можна зробити висновок, що всі розглянуті процеси системи управління ВП ЗАЕС функціонують в контрольованих умовах і є результативними.

При проведенні аналізу процесу «Закупівлі ТМЦ» та його показників було виявлено повну відсутність інформації про систему організації та проведення вхідного контролю. Вхідний контроль продукції (матеріалів, напівфабрикатів, устаткування, комплектуючих та інших виробів) проводиться з метою недопущення у виробництво (монтаж та експлуатацію) такої продукції, що не відповідає умовам договорів (контрактів) на закупівлю, технічним вимогам та умовам постачання. Вхідному контролю підлягає вся продукція, що закуповується для використання у ВП АЕС. Показники проведення вхідного контролю продукції, що закуповується, є істотною складовою показників контрольованих параметрів процесу «Закупівлі ТМЦ», а саме – забезпеченість ТМЦ для проведення ППР ЕБ.

З метою удосконалення системи організації вхідного контролю продукції, що постачається, було виділено з процесу «Закупівлі ТМЦ» підпроцес «Вхідний контроль продукції». А також була розроблена «Карта підпроцесу. Вхідний контроль», яка уявляє собою окремий документ, що описує входи, виходи, ресурси, етапи, послідовність здійснення та учасників процесу, документацію, що регламентує підпроцес, записи по підпроцесу.

Таким чином, розробка карти «Вхідний контроль продукції» процесу «Закупівлі ТМЦ» дозволить визначити напрямки діяльності, що вимагають інформаційного забезпечення та методичної допомоги для забезпечення і поліпшення ефективної роботи системи організації проведення вхідного контролю продукції, що закуповується для потреб ВП «Запорізька АЕС».

Яковлев О.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Безземельна Т.О., к.е.н., доцент

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ І СВІТУ

Останні 10 років характеризуються швидким зростанням у світі попиту на електричну енергію. У 2013 р. було відзначено зниження споживання електрики промисловістю і сільським господарством, але збільшення – комунально-побутовими споживачами. З 2011 р. споживання електроенергії населенням стало більшим, ніж у будь-якій іншій галузі промисловості України, навіть більшим, ніж у металургії. Зростання витрат населенням зумовлене оснащенням квартир сучасними побутовими приладами, використанням локального опалення, а також широким застосуванням вуличних світильників у зимовий період.

Вугільна енергетика залишиться важливою складовою енергетики України, принаймні в найближчі 20 років. У зв'язку з відсутністю серйозних інвестицій в енергетику Україна до 2020 р. підтримуватиме працездатність вугільних станцій відносно недорогими заходами з мало- і середньовитратної модернізації та реконструкції енергоблоків, вартість яких становить 400-600 дол. США на 1 кВт встановленої потужності.

Україна є і в перспективі прагне залишатися одним із найбільших в континентальній Європі виробником вуглеводнів та надійним транзитером енергоресурсів. Подальший розвиток ядерного енергетичного сектору на період до 2035 року прогнозується виходячи з того, що частка атомної генерації в загальному обсязі виробництва електроенергії зростатиме.

За умови подальшого здешевлення ВДЕ їх економічно обґрунтований потенціал буде зростати. Передбачається стале розширення використання всіх видів відновлюваної енергетики, яка стане одним з інструментів гарантування енергетичної безпеки держави. У коротко- та середньостроковому горизонті (до 2025 р.) «Нова економічна стратегія» прогнозує зростання частки відновлюваної енергетики до рівня 12%

від загального первинного постачання енергії та не менше 25% – до 2035 р. (включаючи всі гідрогенеруючі потужності та термальну енергію).

Таким чином, перспективами розвитку енергетичного ринку України до 2020 р. є: виробництво вуглеводнів; транзит енергоресурсів; підтримка працездатності вугільних станцій відносно недорогими заходами з мало- і середньо витратної модернізації та реконструкції енергоблоків; зростання частки атомної генерації в загальному обсязі виробництва електроенергії; приріст видобутку урану й цирконію, розроблення розвіданих родовищ та оптимізація видобутку; створення потужностей з фабрикації ядерного палива, розширення номенклатури виготовлення комплектуючих виробів, у тому числі з цирконію, для подальшого освоєння та імпортозаміщення фабрикації ядерного палива; розширення використання відновлюваної енергетики на 25% до 2035 р.

Розвиток світової енергетики у період 2019-2035 рр. буде, насамперед, орієнтуватися на задоволення потреб зростаючої кількості народонаселення, необхідність боротьби зі змінами клімату, «глобальне полювання» за енергоресурсами. Перспективами розвитку світового енергетичного ринку до 2035 р. є: декарбонізація енергетики; зростання видобутку нетрадиційних вуглеводнів; зростання попиту на електричну енергію; скорочення виробництва ядерної енергії в країнах ЄС; швидкий розвиток виробництва енергії з ВДЕ, зокрема привалювання виробництва енергії з вітру та сонця (рис. 3.4). До 2020 р. прогнозується зростання обсягів будівництва АЕС в Китаї, США, Південній Кореї, Росії, Великій Британії, Швейцарії, Фінляндії, Румунії та Литві.

Зазначені перспективи розвитку вітчизняного та світового енергетичних ринків створюють певні можності для розвитку ДП НАЕК «Енергоатом» в коротко- та довгостроковому періоді часу, а також можуть створювати певні загрози для ефективного здійснення підприємством господарської діяльності. Тому слід розробити напрями розвитку ДП НАЕК «Енергоатом» до 2035 р. та вдосконалити чинну стратегія з урахуванням отриманих прогнозних результатів.

Янишева Е.А.
Класичний приватний університет,
Наук. кер. – Віхорт Ю.В., к.е.н.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ

Стан зовнішньої торгівлі має надзвичайно істотне значення для економічного розвитку нашої держави. При цьому важливою складовою нової Угоди про асоціацію є створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, що даватиме можливість Україні у спрощених умовах експортувати свою продукцію не тільки до країн Європейського Союзу, але й також до інших країн світу, зокрема, на традиційні для України ринки. За даними Державної служби статистики України, у 2017 р. сукупна вартість експорту становила 17,5 млрд. дол. США і збільшилася порівняно з 2016 р. на 29,9%. При цьому вартість імпорту збільшилася на 21%. Негативне сальдо України в торгівлі товарами з ЄС становило 3,3 млрд. дол. США (у 2016 р. сальдо також було негативне – 3,5 млрд. дол. США). Зауважимо, що негативне сальдо української зовнішньої торгівлі товарами формувалося в основному за рахунок торгівлі з країнами ЄС, Росією та Білоруссю.

Також, окрім товарів, вагоме місце в українській зовнішній торгівлі посідають послуги, особливо їх експорт. Так, у 2017 р. обсяг експорту послуг з України, за даними Державної служби статистики України, становив 10,6 млрд. дол. США, а обсяг імпорту – 5,2 млрд. дол. США. Порівняно з 2016 р. експорт збільшився на 5,9%, імпорт – на 0,6%. Позитивне сальдо України в зовнішній торгівлі послугами у 2017 р. становило 5,06 млрд. дол. У 2016 р. сальдо України в зовнішній торгівлі послугами також було позитивне й становило 4,5 млрд. дол. Коефіцієнт покриття експортом імпорту послуг у 2017 р. становив 1,95% (у 2016 р. – 1,85%). Зовнішньоторговельні операції у сфері торгівлі послугами проводилися з партнерами з 225 країн світу. У 2018 р. сформована раніше тенденція розвитку вітчизняної зовнішньої торгівлі в цілому зберіглася. У розрізі окремих категорій товарів через звуження ринків за останні кілька років, у тому числі через погіршення відносин з Росією, експорт української продукції машинобудування демонструє високу волатильність через періодичні та значні за обсягом, однак нерегулярні постачання. Так, після значного зростання в січні (майже на 50%), завдяки поставкам турбореактивних двигунів до Росії, потім експорт машинобудівної продукції скоротився на 3%. На початку року також знизився експорт насіння олійних культур (на 4,1%) внаслідок поступового вичерпання запасів на фоні нижчого врожаю соняшнику 2017 р. порівняно з попереднім роком. Після тимчасового падіння відновилося зростання експорту зернових культур (13,3%) завдяки зростанню світових цін і нарощуванню фізичних обсягів поставок пшениці та кукурудзи. Високими темпами тривало зростання експорту м'яса та молочної продукції (34,5 та 50,4% відповідно).

Зростання імпорту товарів також відчутно сповільнилося, переважно за рахунок енергоносіїв та продукції хімічної промисловості. Попри це, імпорт продукції машинобудування в цілому продовжував протягом 2018 р. зростати високими темпами (28,9%), зокрема через значні темпи зростання обсягів імпорту комп'ютерної техніки (у 1,6 раза). Також через пожвавлення споживчого попиту та зміцнення гривні прискорилося зростання імпорту окремих продуктів харчування, зокрема риби й морепродуктів, цитрусових і овочів.

Таким чином, основні тенденції розвитку зовнішньоторговельних зв'язків України в останні роки характеризувались активізацією зовнішньої торгівлі товарами та послугами, високим рівнем відкритості економіки, негативним торговельним балансом, який призвів до уповільнення зростання економіки країни, змінами в географічній структурі експорту та імпорту, скороченням імпорту енергоносіїв, збільшенням сировинного експорту.

Література

1. Кулицький С. Зовнішня торгівля України: стан, проблеми й перспективи. *Україна: події, факти, коментарі*. 2018. № 9. С. 81–93.

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/.

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПРІОРІТЕТИ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ В ГУМАНІТАРНОМУ, ДУХОВНОМУ ТА ПЕДАГОГІЧНОМУ ВИМІРАХ

Астахов Є.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Борхович С. М., к.пед.н.

СТВОРЕННЯ ПРАВОСЛАВНИХ МОЛОДІЖНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК ГОСТРА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ

Відсутність стабільності, соціальні протиріччя сучасного періоду в Україні загострили проблему соціального захисту молоді. В суспільстві перехідного типу, яке зазнало радикальних перетворень, молодь має гостру потребу в підтримці, будь- то правове забезпечення, надання соціально-економічних гарантій або можливостей духовно-морального розвитку.

Соціальна активність, громадська діяльність неможливі без опори на моральні ідеали, також як і моральне дорослішання особистості неможливе без твердої опори на духовні цінності. Існує ієрархічна залежність моральної сфери від духовної, остання визначає першу. Духовність формується саме у творчій діяльності суб'єкта і без неї просто не може виникнути.

Розвитку всіх цих якостей сприяє колективний досвід молодих людей, який вони можуть отримати не деінде, а в гармонійному житті всередині Церкви. Шляхом вирішення цієї проблеми було знайдено простий і разом ефективний шлях – гуртування церковної молоді в окремі колективи та створення православних молодіжних організацій.

Основна мета таких організацій – воцерковлення їх учасників і залучення до церкви інших молодих людей. Завдання православних молодіжних організацій вельми різноманітні: релігійна освіта, моральне виховання, залучення до літургійного життя, протидія сектам, участь у справах милосердя, організація дозвілля тощо. До завдань підшукуються відповідні форми діяльності православних молодіжних організацій: місіонерсько-просвітницька, катехізаторська, культурно-освітня та соціальна. Сьогодні саме існування таких організацій проходить в безперервній духовній боротьбі з навколишнім культурним середовищем, з духом світу. Тому в процесі його функціонування виникає безліч проблем, як зовнішніх, так і внутрішніх: негативний вплив мирської (перш за все підліткової) культури, відсутність керівних кадрів, нечітка постановка завдань, що ставляться перед об'єднанням, безперспективність, гіпертрофованість псевдо-церковних відносин, ізоляція від інших структур церковної парафії та інші.

Вирішувати проблеми православних молодіжних організацій необхідно комплексно, намагаючись усунути саму причину проблем. У цьому можуть допомогти методи соціальної педагогіки, а саме: створення на парафії православного культурного середовища, залучення учасників православних молодіжних організацій до реальної парафіяльної діяльністі, допомога сім'ям учасників об'єднання, допомога в оволодінні різними професійними навичками, придбання досвіду керівної діяльності, знаходження свого місця в житті. Все це буде сприяти не тільки воцерковленню молоді, але й духовному зростанню, вихованню особистості.

При збереженні існуючих тенденцій досвід зустрічі з Православ'ям матиме певна кількість молодих людей, якої, насправді, ще недостатньо навіть для початку повноцінного воцерковління та катехізації такого обширного соціального шару, як молодь. Але якщо не змінити існуючого стилю роботи з молоддю, то значна частина сучасних православних молодіжних організацій може зникнути. Не можна вважати достатнім короткочасне зіткнення молодих людей з Церквою без подальшої участі в її житті. Для того щоб переломити цю тенденцію, необхідний перехід від приватних ініціатив до комплексної роботи по вихованню молоді в дусі православних традицій. Саме ця робота, на думку багатьох сучасних ієрархів Церкви, має перспективу розвитку Православ'я та справжньої церковності серед молоді в нашій країні.

Бандрівська О.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сущенко Т.І., д.пед.н., професор

УПРАВЛІННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ВЧИТЕЛЯ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

Актуальність теми зумовлена стрімким розвитком сучасного соціуму, що характеризується цивілізаційними змінами в усіх сферах суспільного життя, що безперечно, стосується і системи освіти. Щодо активізації інноваційної педагогічної діяльності, то вона обумовлена масштабністю соціальних завдань, інтеграцією зусиль учених і педагогів, зростанням творчої активності вчителів, гнучкістю управлінської структури школи, що дає педагогам можливість здійснювати пошуково-дослідницьку діяльність.

Професійна компетентність учителя включає вміння вільно орієнтуватися в потоці наукової інформації, запроваджувати інноваційні педагогічні технології, свідомо оволодівати методами наукового пізнання, методологією і логікою наукового дослідження. Тому одним із важливих завдань, які стоять перед школою – виховання творчих учителів, здатних до науково-дослідницької діяльності.

Досить серйозною є проблема підготовки педагогічних працівників до здійснення наукових досліджень. Розглядаючи науково-дослідну діяльність учителя загальноосвітньої школи як одне з нововведень, що характеризує сучасний стан системи загальної освіти, зауважимо, що дане явище, з одного боку, свід-

чить про усвідомлення педагогічними колективами необхідності докорінних перетворень, з іншого боку, про розуміння заходів відповідальності за ці перетворення й необхідності підвищення свого науково-педагогічного рівня.

Разом з тим у процесі наукового дослідження найчастіше допускаються помилки вже на стадії планування, що пояснюється відсутністю достатнього методичного забезпечення, а також недостатньої розробленості проблеми управління науково-дослідною діяльністю вчителів в умовах освітнього закладу. Вищеокреслені процеси тісно взаємопов'язані з відновленням управлінської структури школи, тому що, якщо не реформується система управління, відповідно виникає низка досить серйозних перешкод на шляху реалізації нововведень. Необхідно визнати, що цей аспект управлінської діяльності досліджений сьогодні найменше.

Таким чином, організація управління науковими дослідженнями педагогів-практиків у сучасній загальноосвітній школі на основі глибокого комплексного критичного аналізу всіх аспектів її діяльності, з урахуванням прогнозування можливих наслідків нововведень, з'являється проблема, що вимагає якнайшвидшого осмислення з боку педагогів, учених і практиків.

Дидактичні й психологічні основи управління освітнім і дослідницьким (інноваційним) процесами стали предметом детального вивчення Ю. Бабанського, Г. Воробйова, Л. Карамушки, М. Кондакова, Ю. Конаржевського, Л. Москальової, Н. Островерхової, Є. Павлютенкова, М. Поташника, П. Підкасистого, В. Симонова, П. Третьякова, Т. Шамової, Р. Шакурова та інших учених

Науково-дослідну діяльність учителя ми розглядаємо як процес, що спирається на цілісну теоретичну, технологічну й методичну концепцію відновлення педагогічної діяльності, що сприяє її виведенню на якісно новий рівень.

Отже, нами визначено основні напрями управління науково-дослідною діяльністю вчителя, а саме: формування внутрішньокільної системи управління зазначеним процесом як основи розвитку й підвищення ефективності освітнього процесу; створення умов для організації науково-дослідної роботи вчителя шляхом створення комплексу умов дидактичного й методичного характеру, а також шляхом усунення й подолання когнітивних й психологічних бар'єрів, виявлених у педагогів.

Бехтер Р.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Северинюк В.М., д.політ.н., професор

КРИМ В ОКУПАЦІЇ

Уже чотири з половиною роки триває окупація Росією Кримського півострова. Кримчани, які навесні 2014 р., підтримали агресію РФ проти України, сподівалися на виконання обіцянок з боку окупанта і на поліпшення умов життя. З іншого боку, громадяни України, у тому числі й кримчани, що переселилися після анексії на материкову частину, сподівалися на грамотну політику держави щодо деокупації півострова і на те, що Крим скоро буде повернуто під контроль України. Та реальність виявилася зовсім іншою.

За чотири роки Крим істотно віддалився від України й помітно інтегрувався до складу Росії. Більшість економічних зв'язків між материком і автономією розірвано. Економічні, політичні, культурні процеси між регіонами розвиваються в протилежних напрямах. Україні абсолютно нічим похвалитися в питанні де окупації. Поодинокі зовнішньополітичні успіхи України в цьому плані – крапля в морі невирішених проблем.

Якийсь час на всіх міжнародних майданчиках представники української влади та світові лідери голосно говорили про окупацію Криму, що грубо порушує територіальний і політичний суверенітет України, про цинічне зневаження Москвою базових норм міжнародного права, наслідком якого є зміна усталених після Другої світової війни європейських кордонів. Але слід визнати, що українська влада, домагаючись від світової спільноти політичної підтримки, сама до цього часу так і не спромоглася розробити стратегії з повернення Криму, хоча заяви про це звучать давно – і з уст президента держави, і з уст народних депутатів. Говорилося навіть про створення спеціального міністерства з питань окупованого півострова або навіть відповідної посади рівня прем'єр-міністра, однак на 2015 р. «руки дійшли» тільки до створення Державного агентства з Криму, яке виявилося неефективним. У 2016 р. стратегічний документ все ж розробили на рівні РНБО із залученням експертного середовища, але він так і не був затверджений.

Улітку 2017 р. знову пожвавішали дискусії про новий статус Криму в Конституції України. П. Порошенко доручив внести зміни до розділу «Автономна Республіка Крим» і передбачити створення на півострові національно-територіальної автономії кримських татар. На осінь 2018 р. ці наміри залишаються не реалізованими... Втім, навіть, якби це сталося, то воно б нічого не змінило ні в реальному статусі Криму в цілому, ні в щоденному житті кримчан.

На півострові відбувається катастрофічне скорочення (2-2,5 рази) числа юридичних осіб, особливо у сфері малого бізнесу, а також працівників у цьому сегменті економіки. Тут позначається вплив російської економіки, яка розвивається в бік великого підприємництва. Окупаційна влада не бачить у цьому жодної проблеми, позаяк відводить Криму передовсім роль своєї військової бази, тож має намір розвивати на півострові тільки «оборонку» та супутні їй галузі. Через зростання вартості ліцензій зменшується також частка підприємств виробничої сфери, зокрема це стосується виробництва кріпленого вина. Постійно відбуваються масові перевірки на предмет продажу на півострові забороненої до ввезення в Росію продукції. Це додатково формує нелегальні зони в торговельній сфері. «Тіньовики» намагаються будь-що ввезти до Криму не тільки заборонені санкціями європейські товари, але й українські, якими торгують нелегально.

Загальний рівень напруженості, викликаний російським вторгненням на півострів, позначився й на емоційно-психічному стані місцевого населення, частина якого починає звично сприймати акти насилля. 17 жовтня 2018 р. в м. Керч сталася небачена раніше в Україні подія, коли внаслідок вибуху та масового розстрілу в політехнічному коледжі загинула 21 людина та ще понад 50 було поранено. За деякими припущеннями, одним із мотивів злочину, вчиненого студентом цього коледжу, який наклав на себе руки, стала прихильність до образу «сильної агресивної особистості».

Бондар О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сущенко А.В., д.пед.н., професор

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ

Сьогодні народжується новий формат професійної діяльності менеджерів організацій, ключовими вимогами якого є володіння алгоритмами пошуку інформації, уміння орієнтуватися у різноманітті сучасних інформаційних ресурсів, формулювати інформаційні запити, створювати якісні інформаційні продукти. Вимоги часу детермінують необхідність підготовки покоління менеджерів, здатних швидко й адекватно реагувати на виклики інформаційного суспільства. Особливе місце в структурі такої підготовки належить формуванню інформаційної культури.

Формування специфічної інформаційної культури менеджера має продовжуватися у післядипломній управлінській освіті, обов'язковість якої (поряд із повною вищою освітою відповідного напряму підготовки та стажу роботи за набутою спеціальністю) відмічена у кваліфікаційних вимогах до менеджерів різних рівнів і галузей.

Не умаляючи значущість наукового внеску таких авторів як М. Коляда, Т. Коваль, О. Ільків та ін., відзначимо, що в існуючих дослідженнях не знайшли належного висвітлення питання формування інформаційної культури менеджерів організацій у післядипломній підготовці. Актуальність і недостатня розробленість зазначеної проблематики зумовили вибір теми нашого дослідження «Формування інформаційної культури менеджерів організацій у післядипломній підготовці».

У процесі виконання цієї роботи, нами обґрунтовано наступні положення.

Необхідною передумовою ефективного формування інформаційної культури менеджерів у післядипломній підготовці є створення навчальним закладом колективного інформаційного середовища. Створення такого середовища передбачає: створення й адміністрування локальної мережі ВНЗ із доступом до Internet; забезпечення доступу студентів до електронних ресурсів для здійснення самостійної та науково-дослідної роботи; застосування комунікативних мережевих технологій; створення можливості перевірки та самоперевірки пізнавальних досягнень студентів з використанням програмного забезпечення.

Педагогічними умовами формування інформаційної культури менеджерів організацій у процесі перепідготовки є:

– обмін досвідом використання інформаційного середовища ВНЗ між викладачами, які безпосередньо залучені до процесу формування інформаційної культури менеджерів організацій на етапі перепідготовки;

– активізація пізнавальної діяльності студентів з урахуванням особливостей індивідуального досвіду та ступеню розвитку інформаційних компетенцій;

– орієнтація змісту навчання на поновлення базових знань у галузі роботи з інформацією, а також формування вмінь використання у професійній діяльності найбільш важливих інформаційних систем, створених на основі вільно розповсюджуваного програмного забезпечення;

– акцентування у ході навчального процесу на нормах інформаційної етики управлінської діяльності;

– організація педагогічної підтримки самостійної пізнавальної діяльності студентів із використанням потенціалу інформаційного середовища ВНЗ.

Створення цих умов пов'язане з впровадженням авторської моделі, яка передбачає чотири етапи.

Перший – підготовчий етап передбачає розробку проекту веб-порталу, метою якого є підтримка навчальних програм ВНЗ, організацію адміністрування цього порталу, розробку методичного забезпечення процесу формування інформаційної культури менеджерів організацій, а також наповнення цим контентом веб-порталу.

Другий – базовий етап включає: опитування для визначення пріоритетів інтересу студентів; оновлення знань про когнітивний, технологічний, мотиваційно-ціннісний, етично-правовий компоненти інформаційної культури менеджера організацій у ході інноваційних лекцій (лекцій-прес-конференцій, лекцій-дискусій).

На третьому – самостійно-пізнавальному етапі відбувається спрямування пізнавальної діяльності студентів на конкретний професійно важливий об'єкт.

На четвертому, контрольному етапі відбуватиметься підведення підсумків процесу формування інформаційної культури менеджерів організації у післядипломній освіті за допомогою авторського діагностичного комплексу.

Напрямком подальшого дослідження є розроблення методики оцінювання інформаційної культури менеджерів організацій у післядипломній освіті.

Верітова О.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сущенко А.В., д.пед.н., професор

МЕХАНІЗМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ОСНОВА ЙОГО ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Спираючись на дослідження Н. М. Андрєєвої [1], С. П. Дерев'янко [2; 3] та Б. Лемберга [4], визначимо емоційний інтелект як здатність ідентифікувати, використовувати, розуміти емоції і керувати ними; здатність, яка дозволяє знизити стрес, навчитися ефективному спілкуванню, подоланню перешкод і вирішенню конфліктів. Таке розуміння емоційного інтелекту спирається на класичні праці Р. Бар-Она, Д. Гоулмана, Дж. Меєра, П. Селовея, Д. Карузо.

На наш погляд, центральною ідеєю, яку необхідно розглядати як основу для формування емоційного інтелекту майбутніх педагогів вищої школи, є наявність трьох різних механізмів функціонування емоційного інтелекту [1]: емоційність сама по собі; фасилітація та інгібіція потоків емоційної інформації (керування емоціями); спеціалізовані центральні механізми.

Перший механізм функціонування емоційного інтелекту вказує на необхідність створення особливого, «емоційно зафарбованого» навчального середовища, максимально наближеного до професійної діяльності майбутнього педагога вищої школи. Таке середовище дозволяє розширити діапазон емоцій, які відчуває студент, що, у свою чергу, породжує варіативність оцінок педагогічних подій і фактів, стратегій поведінки викладачів у різних ситуаціях та моделях майбутньої професійної діяльності. Тобто, таким середовищем постає емоційно забарвлене контекстне навчання майбутній професії. Особливого значення у такому контекстному навчання набувають проблемні ситуації, які викликають у студентів відчуття невідповідності між особистісними очікуваннями і реальною дійсністю.

Другий механізм функціонування емоційного інтелекту передбачає суб'єкт-суб'єктний характер організації контекстного навчання, за якого викладач стає фасилітатором, поєднуючи у собі ознаки керівника, лідера та учасника процесу. Разом з тим у процесі такого навчання необхідно задіювати механізми негативного впливу окремих особистостей на студентів, поступово навчаючи їх протистояти таким впливам.

Третій механізм функціонування емоційного інтелекту вказує на його особливість і окремішність, його відміну від інших видів інтелекту. Задіяння цього механізму забезпечується символічною репрезентацією емоцій, залученням стратегій саморегуляції, які дозволяють керувати емоціями, набуттям майбутніми педагогами вищої школи певних моторних навичок (наприклад, суггестивне освоєння певного набору жестів, які забезпечують безвербальне керування навчальним процесом та поведінкою студентів, або певним чином емоційно забарвлена інтонована мова, що забезпечує вербальне керування навчальним процесом).

Наявність трьох механізмів функціонування емоційного інтелекту вказує на його триєдину структуру. Структурними компонентами емоційного інтелекту є: а) ідентифікація і виявлення емоцій (власних (вербальне або невербальне); інших людей (невербальне сприйняття або емпатія); б) регуляція емоцій (власних та інших людей); в) використання емоцій у мисленні і діяльності (гнучке планування; творче мислення; переключення уваги; мотивація) [1; 2].

На завершення вкажемо на взаємозв'язок між емоційним інтелектом і загальними професійними компетентностями, поданими в програмі TUNING [5].

Серед загальних компетентностей, сформульованих розробниками програми, виділимо насамперед ті, що пов'язані зі спілкуванням та рефлексією: здатність адаптуватися до нових ситуацій; робота в команді; міжособистісні вміння; уміння спілкуватися з непрофесіоналами галузі; увага до відмінностей та впливу культури; уміння працювати автономно; дотримання етики; усне та письмове спілкування рідною мовою.

Разом з тим, подана вище структура емоційного інтелекту показує, що у термінах компетентностей її компоненти можна сформулювати так: здатність до ідентифікації і виявлення власних емоцій (вербальне або невербальне) та інших людей (невербальне сприйняття або емпатія); б) здатність до регуляції емоцій (власних та інших людей); в) здатність до використання емоцій у мисленні і діяльності (гнучке планування; творче мислення; переключення уваги; мотивація).

Сформульовані таким чином, елементи емоційного інтелекту входять до структури інтегральної професійної компетентності майбутнього педагога вищої школи і на цій основі можна сформулювати відповідні результати навчання, що підлягають виявленню, вимірюванню і оцінюванню.

Зрозуміло, що володіння такими здатностями є необхідною умовою успішної професійної діяльності викладача вищої школи, проте традиційний процес підготовки педагога вищої школи не забезпечує цілеспрямованого формування емоційного інтелекту. Цілеспрямованість процесу формування емоційного інтелекту на основі розглянутих трьох його механізмів функціонування може забезпечити гармонійне поєднання у викладачі вищої школи афекта й інтелекта, тобто «поєднання свободи і права на виявлення почуттів та здатності їх усвідомлювати і керувати ними» [1, с. 8].

Література

1. Андреева И. Н. Эмоциональный интеллект как феномен современной психологии. Новополоцк : ПГУ, 2011. 388 с.

2. Дерев'янко С. Актуалізація емоційного нтелекту в емоціогенних умовах. Соціальна психологія. Київ. 2008. № 1(27). С. 96 – 104.

3. Дерев'янко С. П. Складові емоційного інтелекту та їх значення в процесі соціально-психологічної адаптації студентів. Вісник Чернігівського держ. пед. ун-ту ім. Т.Г. Шевченка. Серія: Псіхологічні науки. Вип. 41. Т. 1.Чернігів, 2006. С. 87 – 89.

4. Лемберг Б. Эмоциональный интеллект: как разум общается с чувствами. Санкт-Петербург : Вектор, 2013. 192 с.

5. Проект TUNING. URL: http://tuning.unideusto.org/tuningeu

Власюк Ю.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Облєс І.І., к.пед.н., доцент

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ АДАПТАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

5 вересня 2017 р. Верховна Рада України прийняла Закон «Про освіту» в новій редакції. А вже 1 вересня 2018 року розпочалося впровадження реформи Нової української школи (НУШ) в дію.

Основні зміни, що передбачає концепція НУШ: співпраця з позашкільними закладами освіти; педагогіка партнерства; можливість вчителів вибирати інституції для підвищення кваліфікації; шкільна освіта трьох рівнів; автономія школи у формуванні освітніх програм, складанні навчальних планів; справедливе

фінансування; «так» – інклюзивній освіті. Також, закладено ключові компетентності й наскрізні вміння, якими має володіти учень після закінчення школи.

Щоб ефективно реалізувати концепцію НУШ, вчителі мають засвоїти нові методи та прийоми роботи. У зв'язку з цим, виникають актуальні питання: «Як довго триватиме процес адаптації вчителів до умов НУШ?", «Як управляти процесом адаптації вчителів?".

За тлумачним словником, поняття «управління» пояснюється як процес цілеспрямованого впливу керуючої системи чи органу управління на керовану підсистему або об'єкт управління з метою забезпечення його ефективного функціонування та розвитку. А поняття «адаптація вчителів» розуміємо як процес входження у професію, оволодіння педагогічною майстерністю, застосування професійних знань, умінь і навичок до певних життєвих ситуацій.

Поєднуючиці два поняття, можна вивести поняття «управління адаптацією». Це складний процес, в якому є важливий правильний вибір форм і методів роботи з педагогами, правильне планування та організація взаємодії педагогів, як досвідчених, так і молодих.

При управлінні адаптацією вчителів до Нової української школи обізнаність керуючих сторін з даного питання дуже важлива. Директор і завучі мають чітко знати, що саме передбачає робота у даному новому стилі.

У концепції НУШ перед вчителем стоять конкретні завдання: спрямувати учня на самостійне розв'язання проблем навчання; учити мислити по новому, пізнавати світ, самоорганізовуватися; навчити учня самостійно аналізувати явища цілісно і в динаміці.

В процесі реалізації даних завдань, у педагогів на етапі адаптації можуть виникати наступні проблеми:

– невміння самостійно роз'яснити спосіб впровадження оновлених програм;

– складність аналізу оновлених підручників при підготовці до уроків;

– освоєння нових методів при викладанні інтегрованого курсу «Я досліджую світ»;

– введення нових елементів навчання, форм та методів роботи з учнями на уроках;

– зміна ролі вчителя, оскільки головним виступатиме завдання дозволити учневі вчитися, живити його власну допитливість;

– відсутність у вчителя досвіду роботи тощо.

Вирішити ці проблеми допомагає управління адаптацією педагогів, яке виконує наступні функції:

1. Розвивальну (керівництво надає потрібну інформацію, роз'яснює, допомагає розібратись і впровадити нові форми і методи роботи).

2. Психологічну та стимулюючу (керівництво налаштовує вчителя на позитивний лад, підтримує його, хвалить).

3. Культурологічну (розкривається у передачі та створенні культурних цінностей).

4. Діагностичну (аналіз роботи вчителів щодо виявлення слабких місць).

5. Професійну (допомога у підвищенні кваліфікаційного рівня, проходження необхідних курсів тощо).

Отже, для ефективного управління адаптацією вчителів до умов НУШ необхідна систематична допомога у розробці всіх можливих видів роботи, створенні ситуації успіху, організації семінарів, проходження курсів підвищення кваліфікації, проведення у школі «круглого столу», педагогічних рад тощо. Головна мета таких заходів – вивчення умов Нової української школи, впровадження новітніх методів і форм роботи задля підвищення ефективності загальної середньої освіти України.

Воєнна Т.В.
ПВНЗ «Кропивницький інститут державного та муніципального управління»
Наук. кер. – Тернавська Т.А., к.пед.н.

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МОЛОДОЇ СІМ'Ї В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день існує дуже багато визначень про сім'ю, які характеризують її як взаємну гармонійну ідилію відносин, однак реальність свідчить про те, що інколи цей гармонійний потік енергії (за допомогою багатьох чинників) порушується, в результаті чого між членами сімейних відносин виникають труднощі, непорозуміння, конфлікти. Дане явище потребує значної уваги для його вирішення й запобігання тому, що сім'я, як соціальний інститут, певним чином впливає і на розвиток держави в цілому.

Труднощі молодої сім'ї – це комплекс психологічних, соціологічних, економічних, юридичних проблем. Вибір життєвого шляху, вибір професії, підвищення кваліфікації, пошук улюбленої роботи тощо – все це загальна спрямованість сучасної молоді [1, с.135]. .

Останнім часом в Україні в середовищі молодих сімей спостерігається багато розлучень через те, що вони не можуть або не знають як подолати сімейні труднощі. Отож, однією з найголовніших проблем на, нашу думку, є уявлення молодих людей, які вступають у шлюбні відносини, про сім'ю. Адже, якщо стосунки з самого початку будуються на сварках, зрадах, то навряд чи в майбутньому їх можна буде уникнути, і із маленької сварки будуть виникати великі, а із «невеличкої» зради може з'явитися інша сім'ї. Тому, приймаючи таке важливе рішення у своєму житті як створення сім'ї, кожен повинен усвідомлювати всю відповідальність, потрібно відкинути свій егоїзм, любити безкорисливо, бути готовим чимось жертвувати. Наступним недоліком є зниження значення сім'ї в системі життєвих цінностей особистості з подальшою переорієнтацією значної частини молоді на позашлюбні стосунки або повторний шлюб. Сім'я – це перш за все відповідальність, позашлюбні відносини у свою чергу позбавляють цієї відповідальності. Людина вільна, яка не має спільного побуту, спільних проблем, уявлення про сім'ю є іншою.

Отже, є велика кількість сімейних проблем, які необхідно вирішувати, а саме: ускладнення сімейної адаптації молодого подружжя внаслідок неадекватних дошлюбних очікувань, завищених вимог до партнера; порушення механізму адаптації сім'ї до динамічних процесів у суспільстві, дефіцит вільного часу, погані житлові умови, невлаштований побут, труднощі, пов'язані з народження і вихованням дітей; послаблення захисної функції сім'ї (як матеріальної, так і психологічної; психолого-педагогічна непідготовленість молоді до сімейного життя, виховання дітей, ведення сімейного господарства, невміння розв'язувати сімейні про-

блеми і запобігати конфліктним ситуаціям. Також є варіант дисфункціонального розвитку сім'ї, ознаками якого є: тенденція до домінування, боротьба за владу обох партнерів, неузгодженість рольової поведінки, негнучкість сімейних норм, маніпуляція партнером, дітьми, ігнорування потреб, почуттів членів сім'ї, конфліктна взаємодія [2,с.67];

Для того щоб подолати наведені проблеми сім'ї з боку держави повинні передбачатися певні заходи і не лише економічного та соціального спрямування, але і створення служб психологічної допомоги сім'ям, ефективна діяльність центрів і служб, які займаються проблемами сім'ї та підготовкою молоді до сімейного життя, профілактична соціальна робота щодо формування доброзичливих стосунків між людьми, поваги та любові один до одного.

Література

1. Андрєєва Т. В. Психологія сім'ї / Т. В. Андрєєва. – Санкт-Петербург: Изд-во Санкт-петрбургского ун-та, 2007. – 188 с.

2. Альошина Ю. Є. Цикл розвитку сім'ї: дослідження і проблеми / Ю. Є. Альошина // Вісник МГУ. – М: Центр розвитку сімї : досл. і проблеми. – 2008. №5. – С. 66-69 .

Гармашов О.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сущенко А.В., д.пед.н., професор

АКТУАЛІЗАЦІЯ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Сьогодні все популярнішими стають інтерактивні методи підготовки майбутніх фахівців, оскільки вони формують ефективну сполучну ланку між засвоєнням знань і оволодінням уміннями за обраною спеціальністю.

Проблемі підготовки студентів економічних спеціальностей присвячені роботи багатьох науковців, але активізації навчання майбутніх фахівців для економічної галузі приділяють найбільшу увагу Ю. Гайдученко, Г. Ковальчук, Д. Лойко, С. Погоріла, Т. Поясок, Л. Служинська та ін. Різноманітним аспектам використання тренінгів в економічній освіті присвячені публікації М. Боровик, Г. Ковальчук, Н. Красовської, Д. Лойко, А. Спіциної та ін.

Мета публікації – узагальнення сутності тренінгових технологій та доведення їх ключового значення для якісної підготовки майбутніх економістів.

На сучасному етапі в процесі навчання майбутніх економістів викладачі все частіше звертають свою увагу на інноваційні методи навчання: дискусії та круглі столи, ділові та рольові ігри, мозкові штурми, case-study, проектні та тренінгові технології та ін. При проведенні тренінгів викладач використовує великий спектр вже згаданих методів, що дає змогу назвати цю освітню технологію «коктейлем методів».

Проведений огляд тлумачень поняття «тренінг» доводить, що дослідники розуміють його як процес, як метод або групу методів, як набір вправ, як форму проведення занять. Однак всі вони підкреслюють адаптованість тренінгу до майбутньої професійної діяльності та його спрямованість на відпрацювання певних навичок і умінь, на формування досвіду цієї діяльності. Тренінгова технологія ґрунтується на завданнях і вправах, які імітують діяльність фахівця у виробничому середовищі [3, с. 16].

Ми погоджуємося з визначенням О. Сидоренко: «Тренінг – навчання технологіям дії на основі визначеної концепції дійсності в інтерактивній формі» [2, с. 11]. Тобто, тренінг дає змогу майбутньому фахівцеві засвоїти дії в тій чи іншій сфері діяльності та довести їх до автоматизму.

Дуже важливе питання: Хто такий економіст? Як зазначається на одному з Internet-ресурсів економіст – фахівець з фінансового аналізу діяльності підприємства, з економічного планування господарської діяльності, з обліку кредиторської та дебіторської заборгованості, з розрахунку і контролю собівартості товару, з роботи з договорами і первинною документацією, зі складання управлінської звітності, з взаємодії з зовнішніми і внутрішніми аудиторами [1]. Всі перелічені види діяльності відносяться до складних (представляють цілий комплекс дій), що, безумовно, свідчить про важливість використання тренінгових технологій у підготовці майбутніх економістів. Студенти зможуть відпрацювати дії для цих складних видів діяльності.

Отже, здійснений огляд дав змогу визначити сутність тренінгової технології та довести актуальність використання цього інтерактивного методу навчання. Значущість тренінгових технологій для якісної підготовки майбутніх економістів свідчить про важливість володіння викладачами цим інноваційним методом навчання, а отже й доводить необхідність підготовки майбутніх викладачів економічних дисциплін до його використання.

У пошуках варіантів модернізації підготовки майбутніх економістів до професійної діяльності ми виходили з уявлення, що її нинішній стан, нормативно-правові стандарти та методи пройшли пролонговану емпіричну верифікацію і довели свою неоднозначність, адже економічна ситуація разом із зростанням кількості випускників-економістів в Україні не покращилася.

Очевидно, що на даному відрізку свого існування наша система професійної освіти потребує корекції та покращення своєї продуктивності саме за рахунок підсилення квазіпрофесійної та контекстної складової.

Література

1. Професія економіст. Сайт про бізнес і заробіток. URL: https://biznesua.com.ua/profesiya-ekonomist/ (дата звернення: 20.10.2018).

2. Сидоренко Е. В. Технологии создания тренинга. От замысла к результату. Санкт-Петербург: ООО «Сидоренко и Ко», 2008. 336 с.

3. Сущенко А. В. Досвід підготовки менеджерів організацій в умовах магістратури. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Запоріжжя. 2015. Вип. 45 (98). С. 497-504.

Гревцева Є.О.
КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» ЗОР

ТІМБІЛДІНГ ЯК ОДИН З НАЙБІЛЬШ ЕФЕКТИВНИХ ІНСТРУМЕНТІВ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ВСІХ ТИПІВ

Складність, динамічність та різноманітність завдань, які постають сьогодні перед закладами освіти всіх типів, обумовлюють необхідність об'єднання людських ресурсів, забезпечення їх згуртованості та взаємопідтримки під час розв'язання різного роду професійних ситуацій. Успіх діяльності кожного закладу освіти забезпечує цілеспрямований колектив однодумців. Особливість педагогічної праці полягає в тому, що індивідуальні знання, зусилля й досвід дають ефективний результат лише за умови їх узгодження з діями всього педагогічного колективу. Слід розуміти, що не можливо досягти успіху від спільної діяльності, якщо в закладі освіти наявний несприятливий морально-психологічний клімат, якщо має місце висока конфліктність і низька згуртованість педагогічних працівників, нестабільна загальна атмосфера. Тому створення сприятливого психологічного клімату та забезпечення згуртованості педагогічного колективу – це одне з найважливіших завдань керівника закладу освіти.

Потужним стратегічним інструментом, що дає змогу орієнтувати всі підрозділи закладу освіти та педагогічних працівників на спільні цілі є корпоративна культура. Вона сприяє мобілізації ініціативи працівників, виховує відданість своєму закладу освіти, покращує процес комунікації та поведінку. Корпоративна культура є системою прийнятих у закладі освіти норм, переконань, вірувань, очікувань, міфів, ритуалів і свят, що відображають його індивідуальність та відрізняють від будь-якого іншого закладу освіти; а також системою особистих і колективних духовних та матеріальних цінностей, що приймаються та поділяються всіма членами педагогічного колективу.

Важливим компонентом та показником сформованості корпоративної культури закладу освіти є «корпоративний дух» – відчуття кожного педагогічного працівника на ціннісно-змістовому рівні своєї єдності з колективом, структурним підрозділом, з самим закладом освіти, в якому він працює; духовний стан, що виникає серед колег-вчителів у процесі їх взаємодії. Корпоративний дух – це причина, що визначає дії та відображається на поведінці співробітників, які підтримують цілі закладу освіти та відчувають належність до нього. Корпоративний дух виховується шляхом залучення вчителів до справ закладу освіти та управління ним.

Одним з ефективних методів вироблення командного духу є тімбілдінг. Тімбілдінг або командоутворення (від англ. team building – побудова команди) є цілим комплексом заходів, спрямованих на згуртування колективу. Ідею тімбілдінга приписують японцям, але кожен з нас може згадати одні з перших його проявів з дитинства на елементарному прикладі – перетягування канату. У наш час тімбілдінг є одним з перспективних методів корпоративного управління, забезпечує повноцінний розвиток колективу, і є одним з найбільш ефективних інструментів управління персоналом.

Організовуючи та проводячи корпоративні свята, керівництво дає можливість співробітникам ближче познайомитися один з одним у неформальній обстановці. Корпоративне свято націлене на стимулювання колективного духу організації, розвиток творчих здібностей у працівників, відпочинок, що звичайно ж, є запорукою гарного настрою та стимулом до роботи. Його можна організовувати по різному. Дехто вважає, що ідеальною формою корпоративного свята є банкети, гучні застілля чи просто виїзд на пікнік. Чудово, коли керівник піклується про повноцінний відпочинок своїх співробітників, але важлива психологічна складова тут може втратитись, якщо попередньо не задуматись про правильну організацію колективу. Натомість тімбілдінг дозволяє поєднати відпочинок з формуванням команди професіоналів і зміцненням командного духу педагогічних працівників, які готові творити на благо і розвиток свого закладу освіти.

Отже, у командоутворення цілі набагато ширші і спрямовані на виконання таких важливих управлінських завдань як:

– вироблення в колективі почуття єдності та згуртованості;
– стимулювання педагогічних працівників знаходити нестандартні шляхи вирішення проблем;
– вироблення у співробітників звички працювати в команді й спільно вирішувати поставлені завдання;
– підвищення мотивації персоналу;
– зміцнення внутрішньокорпоративних зв'язків;
– сприяння встановленню нових контактів у колективі;
– стимулювання співпраці між колегами замість нездорової конкуренції;
– допомога швидкій адаптації молодих вчителів;
– викорінення конфліктів, встановлення довірливих відносин між співробітниками;
– розкриття потенціалу кожного педагогічного працівника;
– надання можливості психологічного розвантаження колективу;
– підвищення лояльності співробітників;
– виявлення неформальних лідерів у колективі.

Таким чином, на сьогоднішній день основним методом розвитку командної роботи є тімбілдинг або система командоутворення, завдяки якій створюються й корегуються установки педагогічних працівників закладу освіти й вирівнюються компетентності в сфері корпоративного управління. Тому керівникам закладів освіти всіх типів доцільно оволодіти теоретичними знаннями та практичними навичками щодо застосування тімбілдінгу для підвищення ефективності управління педагогічним колективом.

Гурин Я.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сущенко Т.І., д.пед.н., професор

СИСТЕМА КРИТЕРІЇВ ОЦІНКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ РЕГІОНУ

Тісний взаємозв'язок соціально-економічного прогресу і постійного вдосконалення системи освіти є однією з найважливіших закономірностей розвитку сучасного суспільства. Зміни в суспільстві, пов'язані з процесом демократизації, інтенсивним розвитком техніки і телекомунікацій, пред'являють нові вимоги до системи освіти. Система показників оцінки професійної управлінської діяльності фахівців органів управління освітою розроблялася дослідниками як у вітчизняній науці (В.П. Горобцов, Н.В. Кузьміна, В.А. Малінін і ін.), так і за кордоном (Hermann J.J., Pophman W.J., Rammer R.A., Ratclif J.L., Serqiovanni T.J., Tyler R.W., Wragg E. і ін.).

Необхідність вдосконалення системи контролю за діяльністю співробітників наводиться в працях провідних учених-управлінців: Т.П. Афанасьєвої, І.Л. Елісєєвої, В.С. Лазарева, Н.В. Немової, Ф.Г. Паначина, М.М. Поташника, Т.С. Пуденко, С.І. Сергєєвої, В.П. Симонова, П.І. Третьякова, К.М. Ушакова, Л.І. Фішмана, Т.І. Шамової, В.М. Шепель, Т.Н. Макарова і ін. Автори в наукових публікаціях вважають об'єктивне оцінювання результатів професійної діяльності і потенціалу управлінських кадрів однією з пріоритетних проблем в розвитку управління освітою.

Специфіка сучасного етапу вирішення даної проблеми визначається тим, що пошуки ефективних шляхів вдосконалення системи оцінки управлінської діяльності і професійно-управлінської підготовки співробітників органів управління освітою ведуться в руслі глибокого перетворення системи освіти в цілому, обумовленою зміною соціального замовлення середньої школи, створенням системи безперервної освіти. У цих умовах недоліки існуючої системи контролю і механізмів управління освітою на регіональному рівні сталі особливо помітні.

Глибоке соціально-філософське осмислення проблеми, її показ в контексті розвитку регіональної освітньої системи виконаний у ряді публікацій і досліджень, наприклад, в роботах Е.І. Міхайлової «Теорія і практика моніторингу якості в регіональній системі освіти» і Т.Н. Макарової «Формування системи показників оцінки професійної діяльності муніципальних органів управління образованием».

Аналіз джерел свідчить про те, що в них достатньо повно висвітлені організаційний і змістовний аспекти формування системи контролю управлінської діяльності, показана соціальна обумовленість її розвитку, використаний багатий статистичний матеріал. У названих джерелах не розглядається процес розробки системи показників управлінської діяльності в його цілісності, що утрудняє виявлення причинно-наслідкових зв'язків розвитку регіональних органів управління освітою. Всім пропонованим методикам властиві одні і ті ж недоліки: відсутність системності, високий ступінь суб'єктивізму і формалізму при проведенні перевірки за пропонованими показниками, утруднення при визначенні кількісних оцінок, неможливість об'єктивного порівняння професійної підготовленості співробітників (відділів). Основна відмінність полягає в підходах до визначення показників, оцінці їх значень, методах виставляння загальної оцінки.

Як системообразуючий чинник пропонованого набору показників визначаються діяльнісний і функціональний підходи, які дозволяють оцінити професіоналізм співробітників виходячи з напряму їх діяльності по всьому складу виконуваних функцій від мотиваційно цільовий до регулятивно-коректувальної (П.І. Третьяков). У системі управління якістю освіти такими ключовими чинниками будуть результати функціональної діяльності органів управління: утворена відповідно до особових можливостей і здібностей, з держстандартом і євростандартом, адаптивність регіонального освітнього середовища для задоволення освітніх потреб особи і ін.

Дакуніна А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сущенко Л.О., д.пед.н., доцент

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МУЛЬТИМЕДІА У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Перехід до ринкових відносин в економіці й науково-технічний прогрес надзвичайно прискорили темпи впровадження в усі сфери соціально-економічного життя українського суспільства новітніх досягнень у галузі інформатизації. В цих умовах (не винятком став і навчальний процес), викладачі вищої школи отримують нові можливості управління пізнавальною діяльністю студентів, які різняться від тих, що використовуються при традиційних способах навчання.

Нова роль комп'ютерів у професійній діяльності як банку професійно структурованої інформації, порівняна простота доступу до неї змінюють цільові установки фахової підготовки майбутніх фахівців: від запам'ятовування значного обсягу матеріалу до уміння здійснювати його пошук і осмислення, на предмет визначення, яка саме інформація необхідна для розв'язання навчальних і прикладних завдань. Це вимагає формування у студентів інформаційно-аналітичних умінь і навичок. Тому використання інформаційних технологій навчання у процесі професійної підготовки має бути зорієнтоване на досягнення стратегічної мети – підготовки конкурентоздатного фахівця, який здатен до творчого мислення, професійного самоудосконалення і саморозвитку.

Реформування вищої освіти має на меті зробити її більш якісною шляхом використання інноваційних технологій навчання, серед яких чільне місце займають мультимедійні технології.

Таким чином, за всіма відмінностями й різноманіттям галузей формування інформаційної культури в дослідженнях прослідковується спільна кінцева мета – підготовка фахівця для роботи в новому інформа-

ційному суспільстві, що володіє новими інформаційними технологіями, сучасними методами для роботи з інформацією, вміє приймати правильні рішення, здатного передбачити кінцевий результат своїх дій.

Серед дослідників, які досліджували аспекти застосування мультимедійних технологій при навчанні, слід зазначити таких: В. Биков, Ю. Горошко, Ю. Жук, О. Кузнєцова, Т. Салівон, С. Яцюк.

Інформаційно-освітнє середовище ВНЗ є найближчим зовнішнім по відношенню до студента (майбутнього фахівця) оточенням, сукупністю умов, в яких безпосередньо протікає його навчально-професійна діяльність, формуються його особистісні якості.

Характер навчання прийомам роботи з мультимедійними ресурсами створює визначальний вплив на специфіку мотивації поведінки майбутніх фахівців при роботі з мультимедійною інформацією та інформацією, що розміщується в телекомунікаційних мережах.

Побудову мультимедійних засобів навчання необхідно проводити таким чином, щоб, враховуючи психологічні особливості та наявні інформаційні вміння студентів, на першому етапі навчити найпростішим технічним прийомам для задоволення своїх інформаційних потреб.

У зв'язку з цим ми вважаємо обов'язковими такі компоненти інформаційних освітніх систем: бібліотечні фонди ВНЗ; нтернет-класи (доступ до Інтернет); кафедральні фонди (навчально-методичні розробки, навчальні посібники тощо); електронні підручники та посібники, демонстрації, тестові й інші завдання, зразки виконання мультимедійних проектів; комп'ютерна техніка та її програмне забезпечення; різноманітні мультимедійні системи та програми, мультимедійний проектор, технічна реалізація точок доступу до мережі Інтернет, соціальні мережі.

Отже, використання інформаційних технологій дає можливість зробити навчання більш ефективним, дієвим та диференційованим.

Дем'янчук В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Северинюк В.М., д.політ.н., професор

МЕТОДИ ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Метод – це сукупність прийомів та операцій практичного й теоретичного освоєння дійсності. Політологія, як і будь-яка наука, має загальні й специфічні методи дослідження, прийоми, підходи.

Серед загальнотеоретичних методів дослідження суспільства можна виділити: структурно-функціональний (Т. Парсонс, Р. Мертон); конфліктології (Р. Дарендорф, Л. Козер); символічного інтеракціонізму (Дж. Мід, Г. Блумер); біхевіоризму й обміну (Б. Скінер, П. Блау); структуралізму (К. Леві-Стросс, М. Фуко); постмодернізму (П. Бурдьє). Коротко охарактеризуємо їх.

Структурно-функціональний метод базується на розумінні суспільства як системи інтегрованих елементів, що прагне до стабільності на основі вибору певної системи цінностей. Криза цінностей породжує соціальні дисфункції. Стан функціонування політичної системи, а також тенденції її розвитку можна визначити виходячи з аналізу цінностей. Коли, наприклад, у свідомості переважають егалітарно-колективістські цінності, а політики оцінюються за їхньою ідеологічною орієнтацією, а не за діловими якостями, то така політична система не має перспективи набути найближчим часом ознак розвиненої.

Суть конфліктологічних теорій зводиться до розуміння конфлікту як необхідної умови природного розвитку суспільства на основі зіткнення інтересів різних соціальних груп і окремих осіб навколо розподілу влади, матеріальних ресурсів, а також психологічних відмінностей. Якщо з позицій структурно-функціонального методу система цінностей забезпечує стабільність суспільства, то з погляду конфліктології, цінності сприяють пошуку ефективних механізмів вирішення соціальних конфліктів.

Символічний інтеракціонізм розкриває зміст та інтенсивність можливостей взаємодії як необхідної умови становлення і трансформації соціальних інститутів. Ця інтеракція залежить від розуміння смислових значень зовнішніх стимулів (слів, предметів, логічних конструкцій). Часто в політичному житті конфлікти виникають на ґрунті не тільки зіткнення інтересів, а й нерозуміння та протилежного тлумачення політичних термінів, смислів, що призводить до негативних соціальних наслідків.

Метод біхевіоризму передбачає дослідження реальної поведінки суб'єктів політики. Аналізується поведінка, зумовлена переважно не певними цінностями чи нормами, а конкретною ситуацією, особливо це спостерігається у виборчих кампаніях, коли і політики «підлаштовуються» під «вигідну» для них ситуацію, і виборці керуються враженнями та настроями.

Теорія обміну пояснює зміст політичної діяльності співвідношенням таких стимулів, як винагорода і покарання. Згідно з цією теорією людина здатна повторювати ті дії і в тих обставинах, за які вона отримує винагороду. І чим вища вартість цієї винагороди, тим більше зусиль докладає людина для її досягнення.

Структуралізм розглядає соціально-політичні явища в дусі позитивізму – як незалежні від різних духовно-ментальних настанов та орієнтацій людей, і як такі, що визначають поведінку останніх. До них структуралісти відносять об'єктивні суспільні структури, які розвиваються за законами, аналогічними природним (економічні, політичні, ідеологічні, духовно-ментальні).

Постмодернізм намагається наблизити об'єктивістський і суб'єктивістський підходи до політичної реальності. Згідно з його концепцією, існують об'єктиві структури (політичні, економічні, ідеологічні відносини) – поля, які визначають спосіб відчуття, розуміння та оцінки суб'єктів політики – габітус (зовнішність реальності). Посередником між полями і габітусом є практика, в процесі якої відбувається їх взаємне формування.

До емпіричних методів політології належать методи вибіркового та польового досліджень, прихованого спостереження, експерименту. Вибірковий метод полягає в тому, що вчений вивчає лише якусь частину об'єкта, а при польовому – цілісну реальну життєву ситуацію в усіх проявах поведінки людей.

Дерстуганова Н.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Облєс І.І., к.пед.н., доцент

ЗНАЧЕННЯ ВОЗНЕСІННЯ ГОСПОДА ІІСУСА ХРИСТА НА НЕБО В ДОМОБУДІВНИЦТВІ СПАСІННЯ

Кардинальні зміни, що сталися в нашій країні протягом останніх десятиліть, торкнулися усіх сфер життя суспільства. Після довгих років радянської секуляризації нашим співгромадянам повернена можливість вільного віросповідання, почалося відновлення зруйнованих і будівництво нових храмів і монастирів, надана можливість здійснювати богослужіння й здобувати духовну освіту.

Зміна моральних пріоритетів розвитку суспільства, різке соціальне розмежування та загострення проблем суспільного життя призвели до духовної кризи багатьох наших співвітчизників.

Достовірні знання про суть православного віровчення, сенс християнського життя є надійною основою для визначення мети життя кожної людини.

Безцінними для кожного є знання про те, що Син Божий, сприйнявши людське єство, змирився до глибини падіння людства, очистив і освятив людство Своєю Кров'ю. Вознесіння Спасителя на Небо з прославленою й обожненою людською природою – це відкриття для всіх віруючих у Христа можливості сходження на Небо, про що Сам Спаситель казав: «Як буду піднесений з землі, то до Себе Я всіх притягну» (Ін.12:32).

Дослідженню Вознесіння Господа Ісуса Христа на Небо присвятили свої роботи святителі Іоанн Златоуст, Григорій Двоєслов, Афанасій Великий, Дімітрій Ростовський, блаженний Феодоріт Кірський, митрополит Макарій (Булгаков), протоієреї Миколай Малиновський, Олег Давиденков та інші.

Господь Бог по Своїй Великій Любові обрав надзвичайний шлях порятунку гріховного людства. Єдиний Спокутний подвиг здійснено через події земного життя Спасителя, які відображаються одна в одній. Методологічно виділяють догматично найбільш значимі складові Спокутного подвигу Господа Ісуса Христа, до яких відноситься Його Вознесіння на Небо.

Дослідження богословського сенсу Вічного Царювання Господа Ісуса Христа свідчать, що після Боговтілення Сина Божогой Вознесіння людської природи на Небеса, людська природа бере участь у Славі й Честі Божества.

Ісус Христос – Вічний Первосвященик, який приніс за грішне людство Хресну Жертву. Після Вознесіння Господа людська природа бере участь у Славі таЧесті Божества.

Після Свого Вознесіння та послання Святого Духу на апостолів, Спаситель є невидимим Главою створеної Їм земної Церкви.

Сидячи праворуч Бога Отця, Ісус Христос направляє події світу, оберігає і розширює Своє Царство, допомагає усім вірянам у їх боротьбі з гріхами. Після Вознесіння Спасителя на Небо й прославлення Його людської природи всі віряни отримали можливість молитовного звернення до Нього.

Вознесіння Господа показало усьому людству, що для кожного християнина відкритий шлях на Небеса до Отця Небесного. Те, про що мріяли старозавітні праведники, стало можливим у ново заповітні часи для будь-якої людини, що повірила в Христа й пішла за Ним. Реальна можливість входження в Царство Небесне й залучення до Небесних благ відкриває можливість для кожної людини за час короткого земного життя стати причасником Вічних Благ Небесних, але для цього людина повинна прийняти найважливіше для себе рішення – визначити мету власного життя.

Людина складається з душі й тіла. Тіло є житлом душі, її інструментом. Від того, як людина розпорядиться своєю волею, залежить те, як вона використовуватиме своє тіло і ті можливості, які їй надані, – вибере шлях обоження або шлях саморуйнування.

Вознесіння Господнє наочно показало усьому людству, що обоження і сходження до Отця Небесного можливе людині.

Діденко К.М.
ПВНЗ «Кропивницький інститут державного та муніципального управління»
Наук. кер. – Тернавська Т.А., к.пед.н.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З НЕПОВНОЛІТНІМИ УВ'ЯЗНЕНИМИ

Сьогоденній стан суспільної моралі серед інших чинників характеризується й тим, що за роки кризових явищ в економіці поглибилося розшарування суспільства на багатих і бідних, значною мірою утрачені важелі формування світогляду молодого покоління.

Споконвічні заповіді «не вбий», «не вкради», «полюби ближнього» тощо недостатньо утверджуються у свідомості дітей, підлітків і молоді як з боку сім'ї, так і з боку державних та громадських інститутів суспільства. Навпаки, відбувається масова пропаганда культу сили, грошей, здобутих будь-яким шляхом, ідеалізація та романтизація злочинного світу. Усе це створює у значної частини молодих людей уявлення про вседозволеність будь-якої поведінки, широкі можливості швидкого збагачення кримінальним способом[1, с. 1] .

Природно, такий стан молодіжної злочинності не може задовольнити суспільство, що зумовлює відповідні завдання правоохоронним органам, державним і громадським організаціям, причетним до вирішення проблем молоді.

Враховуючи, що профілактика злочинності значною мірою пов'язана з профілактикою рецидиву, одним із важливих завдань є створення умов для ресоціалізації та адаптації неповнолітніх і молоді, які відбули покарання і повернулися з місць позбавлення волі. Значна частина цієї роботи припадає на систему соціальних служб для молоді [2, с. 2].

Повертаючись із місць позбавлення волі, де неповнолітні відбувають покарання, вони стикаються з труднощами, до яких не готові й, на жаль, їм мало хто допомагає їх подолати, хоча саме перші місяці на волі є підґрунтям подальшої поведінки неповнолітніх.

Допомогти неповнолітнім та молоді оволодіти основами законодавства України з питань забезпечення їхніх прав, надати знання щодо механізмів застосування чинного законодавства, переконати молодих людей, звільнених з місць позбавлення волі, у необхідності їхніх активних дій щодо ресоціалізації та адаптації до нових умов життя – завдання сучасного соціального напрямку розвитку нашого суспільства.

Отже основним очікуваним результатом соціальної роботи з неповнолітніми та молоддю, які повернулися з місць позбавлення волі, має стати набуття прийнятного для суспільства соціального статусу особистості, формування відчуття психологічного комфорту клієнтів від ведення способу життя, сумісного із загальноприйнятими нормами і правилами.

Література

1. Савчук Л.О. Формування адаптивних можливостей у вихованців ВТК, які звільняються з місць позбавлення волі / Л. О. Савчук // Соціальна реабілітація неповнолітніх, що повернулись з місць позбавлення волі, у соціальних службах для молоді – К.: А.Л.Д., 1995. – С. 27.

2. Сидоров В. Ролі та функції соціальних працівників / Соціальна робота в Україні – перші кроки / [за ред. В. І. Полтавця]. – К.: КМ Academia, 2008. – С. 46-87.

Єлістратова Д.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Облєс І.І., к.пед.н., доцент

СПРИЙНЯТТЯ РОЛІ ЛЮБОВІ, РОДИНИ ТА ШЛЮБУ В СУЧАСНОМУ ПРАВОСЛАВНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

В сучасному українському суспільстві мають місце інтенсивні соціальні трансформації внаслідок глобалізаційних та євроінтеграційних процесів. Зміни відбувається і щодо форм гендерної взаємодії, і щодо сімейно-шлюбних відносин, жіночих та чоловічих соціальних ролей в сім'ї та суспільстві.

В останнє десятиріччя значно зросла кількість розлучень, неповних сімей, наявні ознаки депопуляції, альтернативні форми шлюбу, поступове зникнення традиційного родинного виховання

Комплексний характер заходів повинен включати і комплекс заходів соціальної політики: певні соціально-економічні умови, розвиток медичних послуг, реформування системи освіти тощо.

Також, не менш важливою складовою сучасної української сімейної політики є відродження сімейних інститутів в традиційних національно-релігійних формах

Проблематика релігійної духовності, ціннісних орієнтацій українців, є одним із провідних напрямків у діяльності сучасних вітчизняних науковців. Серед дослідників цієї галузі особливе місце посідають наступні дослідники: Арістова А.В, Докаш В.І., Колодний А.М., Климов В.В., Саган О.Н., Саух П.Ю., Павленко П.Ю., Недавня О.В., Л.Ф. Филипович В.В. та ін.

Здавна регулятором стосунків у сім'ї та суспільстві виступали релігійні настанови. З часів хрещення Київської Русі християнство України має значний вплив на сім'ю та родинні відносини. Цей досвід, знову став актуальним в умовах становленні незалежної української держави, відродження традиційного релігійного життя.

Проблема сприйняття ролі любові, родини та шлюбу в сучасному православному суспільстві потребує ретельного наукового дослідження. Це актуалізує філософсько-релігієзнавчий дискурс про роль та місце християнських цінностей у функціонуванні сучасної української сім'ї.

Про велике значення сім'ї для суспільства, її вплив на всі суспільні структури – державні, церковні чи світські – свідчать ті факти, що в основних документах соціальних інститутів родини та шлюбу сімейним відносинам відводиться головне місце. «Сім'я як домашня церква, – єдиний організм, члени якого живуть і вибудовують свої стосунки на основі закону любові – стверджується в «Основах соціальної концепції Української Православної Церкви.

Те, що сім'я – це домашня церква, зазначали ще отці Церкви. Християнське подружнє життя було предметом осмислення Климента Олександрійського у II-III століттях, згодом Василія Великого і Іоана Златоуста, Тертуліана, Аврелія Августина та Амвросія Медіолянського.

Сімейне спілкування допомагає людині подолати гріховний егоїзм й закладає основи здорової громадянськості.

«Саме в родині, як у школі благочестя, формується і міцнішає правильне ставлення до ближніх, а отже, до свого народу, до суспільства в цілому»,- зазначається в сучасних настановах Церкви.

Подолання суспільної кризи останніх років можливо при обов'язковому переосмисленні сприйняття ролі любові, родини та шлюбу в сучасному православному суспільстві.

Каптьол О.О.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Леощенко Д.І., к.філос.н.

АКТУАЛЬНІСТЬ ФІЛОСОФСЬКОЇ СПАДЩИНИ Г. СКОВОРОДИ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВ ПЕДАГОГІЧНОЇ РЕФЛЕКСІЇ

Сьогодні педагогічна теорія та практика часто і небезпідставно звертаються у питаннях модернізації освіти до зарубіжного досвіду й зарубіжної соціально-філософської спадщини (концепції Дж. Дьюї, А. Маслоу, Р. Штайнера, М. Монтессорі та ін.), а власний етнокультурний за змістом і формою, найсприятливіший за емоційним забарвленням матеріал залишається поза межами науково-педагогічного аналізу і практич-

ного впровадження в педагогічну практику. На цьому тлі не зайвим, на нашу думку, є привернення уваги до рефлексії світоглядного і педагогічного потенціалу української філософії – кордоцентризму, з одного боку, та онтологічним духовним, гносеологічним аспектам розвитку людини, яка навчається, з іншого боку, що ґрунтуються на антропологічних засадах.

Філософія Григорія Сковороди зосереджується на людинознавчій, етико-гуманістичній проблематиці. Він підносив істинно людське, духовне начало в людині [1]. До того ж, як окрема складова багатоаспектної спадщини Г. Сковороди виділяються його педагогічні погляди. Саме тому методологічні засади філософського вчення «українського Сократа» можуть бути доречними для осмислення світоглядно-антропологічних аспектів сучасної педагогічної теорії і практики.

Антропологічним за змістом і методологічним за технологією навчання і виховання варто вважати положення про те, що з усіх зовнішніх впливів та варіантів можливостей поведінки людина обирає лише ті, що відповідають її особистісним програмам, що складені на основі саморефлексії і власного досвіду.

Шлях до щастя, на думку філософа, полягає у моральному вдосконаленні людини, отже, буття особистості – це процес створення людиною себе: «Де ти бачив, або читав, чи чув про якогось щасливця, котрий би не всередині себе носив свій скарб? Не можна знайти поза собою. Істинне щастя всередині нас. Безперервно думай, щоб пізнати себе. І оце-то є молитва, тобто розпалювання думок твоїх до цього» [2, с. 311].

Сучасна педагогічна наука повинна усвідомити концепцію «сродної праці», складову етики Г. Сковороди що може бути не тільки методологічною засадою природо- і культуровідповідності в навчанні і вихованні, але й основою рефлексії, в якій «... увага спрямована на діяльність власної душі і передбачає вікову зрілість, психологічне здоров'я суб єкта та його схильність до розміркувань» [3, с. 115]. Принципи «сродності» – це відповідність тому вищому, розумному і справедливому началу, що визначає сенс людського буття Коли ж людина поєднує своє уявлення про сенс життя із задоволенням «сліпої натури», вона потрапляє в рабство до неї, прагне того, що їй природа не дала – жадоби багатства, слави. Це не може бути щастям. Гармонія з природою («сродна праця») дарує людині веселість духу, втіху, насолоду, самовдосконалення і душевний спокій [2, с. 349].

Природним підсумком філософських і життєвих шукань Г. Сковороди є розроблена ним гіпотеза щастя, яке він розглядає як стан незалежності та душевного спокою, що досягається шляхом звільнення від тиску навколишнього світу й подолання бентежних пристрастей, злої волі всередині людини як «веселості, яка є виявом здоров'я гармонійної душі». Слід знову-таки наголосити на значенні рефлексії, яка є зверненням до самого себе, свого внутрішнього світу. «Щастя не в опануванні речами світу», – вважає мислитель, – це володіння кожною людиною вищою наукою – «економією власного нашого внутрішнього світу, досягти щастя означає досягти душевного миру, вдячності, любові, дружби, тобто реалізації сенсу власного життя» [2, с. 343].

Таким чином, філософія серця Г. Сковороди є для педагогічної теорії і практики тією детермінантою, яка зумовлює розвиток особистості у напрямку самопізнання та рефлексії.

Література

1. Горський В. С., Кислюк К. В. Історія української філософії. Київ : Либідь, 2004. 488 с. URL: http://thales2002.narod.ru/hor5.html (дата звернення: 07.11.2018)

2. Сковорода Г. С. Твори: у 2-х т. Київ : ТОВ «Видавництво Обереги», 2005. Т.1. 528с.

3. Яценко Т. С. Основи глибинної психології: феноменологія теорія і практика. Київ : Вища школа, 2006. 382с.

Коваленко Т.Д.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Северинюк В.М., д.політ.н., професор

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОЛІТИКИ ТА МОРАЛІ В ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА

Проблема співвідношення політики та моралі є однією з найскладніших в історії суспільно-політичної думки. Сенс полягає у визначенні сумісності цих форм соціальної практики. Дійсно, залежно від конкретно-історичних умов ступінь збігу норм моралі й політичних принципів може бути різною. Мораль і політика є формами соціального життя, сама природа яких не завжди передбачає їх збіг. Якщо мораль орієнтована на гармонізацію суспільних інтересів, то політика скерована на підпорядкування однієї волі іншій із застосуванням насильства. Отже, співпорядкованість інтересів влади і суспільної більшості спричиняє узгодженість політики й моралі і навпаки.

Згідно з Арістотелем, мораль (етика) і політика – це єдина галузь практичного знання, гармонійна єдність «філософії, що стосується людських справ», оскільки опікується питаннями виховання доброчесності й звичаїв гідного життя заради досягнення щастя і блага. Як політику так і етику об'єднує мотив забезпечення спілкування між людьми: «Усяке ж спілкування організується заради якогось блага (адже будь-яка діяльність передбачає благо)".

На думку прагматика Н. Мак'явеллі, мораль – це лише інструмент, яким досвідчений політик повинен уміти спритно та вчасно користуватися. У відомому трактаті «Державець» Н. Мак'явеллі зображує постать політичного діяча, який існує в атмосфері не спілкування, а інтриг, підступів, воєн. Такий «владар повинен здаватися милосердним, вірним, людяним, щирим, побожним, але йому треба так панувати над собою, щоб за потреби він міг стати зовсім інакшим і робити все навпаки». Категорії помислу, задуму, мети, повсякчасна турбота про їхню ефективну реалізацію підтверджують характеристику державця як своєрідного загального типу суб'єкта політичної дії, налаштованого використовувати людей і їхні моральні цінності як будь-які предметні ресурси, аби тільки ціль була того вартою.

Між політикою та мораллю спільним є те, що вони належать до найбільш ранніх соціальних регуляторів громадського життя і обидві залежать від соціального вибору, тому досить рухливі й мінливі. Мораль

і політика – це нормативні регулятори життєдіяльності індивідів. Упорядкування поведінки людей здійснюється за допомогою моральних і політико-правових норм (загальних правил, еталонів, зразків поведінки), які є загальнообов'язковими для всіх людей.

Політика й мораль розрізняються способом формування й засобами реалізації. Політичні відносини виражають передовсім групові інтереси. А мораль – духовні й особистісні потреби суспільства. Норми моралі складаються на основі уявлення людей про добро й зло, совість, справедливість. Політичні й правові норми встановлюються державою та зазвичай фіксуються в законах, після їх опублікування ним повинні коритися всі.

Політика – це боротьба за владу, в якій перемагає сильніший, хитріший, жорсткіший. Ще Мак'явеллі усвідомив, що у політиці говорити про мораль у її духовному вимірі недоречно.

За 500 років після Н. Мак'явеллі нічого не змінилося. Нинішні політики відкривають храми, хрестяться під час літургії, виголошують промови, в яких відчутна турбота про духовність. Однак переважно усе це – гра на публіку. За лаштунками залишаються грошові махінації, сприяння мафії, корупційні дії, наступ на свободу слова й інші громадянські свободи, зникнення опозиційних політиків та журналістів. І це – не лише в Україні. Тому той, хто говорить про моральність у політиці, щонайменше лицемірить.

Політик, який ризикне діяти виключно за загальнолюдськими моральними принципами, приречений на поразку. Він стає прогнозованим, беззахисним та слабким. У політиці допустима «специфічна мораль» – т. зв. «етика відповідальності», головне, щоб вона не шкодила суспільним інтересам та суспільству загалом.

Колесавін С.Л.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Борхович С.М., к.пед.н.

ВИНИКНЕННЯ ХРИСТОЛОГІЧНИХ ЄРЕСЕЙ ЯК РЕЗУЛЬТАТ САМОСТВЕРДЖЕННЯ ЛЮДСЬКОЇ ДУМКИ

Всупереч богозаповіданої кафоличній однодумностііодностайності (Ін. 17: 21-23) в історії християнства мають місце різнодумстваі поділ. Протягом християнської історії від єдності з Православною Церквою відокремлювалися не тільки індивідуальні християни, але й цілі християнські спільноти.Деякі з них зникли в ходіісторії, інші ж збереглися протягом століть.Найбільш суттєві поділи першоготисячоліття, що збереглися до цього дня, відбулися після неприйняття частиною християнських громад рішень III і IV ВселенськихСоборів,в результаті у відокремленому стані опинилися існуючі дониніАссірійська ЦеркваСходу та дохалкідонські Церкви: Коптська, Вірменська, Сиро-Яковитська, Ефіопська, Малабарська.

У II тисячолітті за відділенням Римської Церкви пішли внутрішні поділи західного християнства, пов'язані з Реформацією і призвели до безперервного процесу утворення безлічіхристиянських деномінацій, які не перебувають в спілкуванні з Римським престолом.

Спочатку слово «єресь» не мало негативного значення. Воно використовувалося стосовно до різних філософських течій, шкіл і навчань, так могло бути названо навіть світогляд. На рубежі двох Завітів це слово моглозначати релігійне вчення. Вказуючи на свої іудейські корені, ап. Павло говорив: «...я жив фарисеєм за найдокладнішою сектою нашої віри» (Діян. 26:5). Релігійна партія, що сповідувала те чи інше вчення, також могла називатися єрессю (наприклад, «фарисейська єресь» – (Діян. 15:5), «саддукейська єресь» – (Діян. 5:17).Однак згодом це слово переосмислювалося і в ньому починали вбачати інші значення. До початку епохи Вселенських Соборів (IV ст.), одним з основних завдань яких була боротьба з єресями, під цим словом стали розуміти помилкове догматичне вчення. Таким чином, виникнувши стосовно до різних філософських течій, шкіл і навчань, поняття «єресь» з часом стало означати помилкове вчення, а нині визначається як обраний спосіб життя або думок, релігійне вчення, що відхиляється від віровчення даної релігії і призводять до відокремлення від неї частини віруючих.

Омани та єресі є наслідком егоїстичного самоствердження і відокремлення. Всякий розкол або схизма призводять до тій чи іншій міри відпадання від Повноти церковної.Поділ, навіть якщо він відбувається із причин не віровчительного характеру, є порушення вчення про Церкву і в кінцевому підсумку призводить до спотворень у вірі.Православна Церква не може прийняти тезу про те, що, незважаючи наісторичні поділи, принципова, глибинна єдність християн нібито порушено не булоі що Церква повиннарозумітися збігаємой з усім християнським світом. Єабсолютно неприйнятною і пов'язана з вищевикладеною концепцією так звана «теорія гілок», якаствердженує нормальність і навіть провіденціальнисть існування християнства у виглядіокремих «гілок». Відпалі від Церкви не можуть бути возз'єднані з нею в тому стані, в якому знаходяться нині, наявні догматичні розбіжності повинні бути подолані, а не простообійдені. Цеозначає, що шляхом до єдності є шлях покояння, звернення таоновлення.

Більшість єресей, заснованих на Священному Писанні, з'явилися в результаті спотворення вчення християнської (Православної) Церкви, невірного розуміння різних пунктів цього вчення, самостійного тлумачення Священного Писання. Як, наприклад, в результаті невірного розуміння природи Осіб Пресвятої Трійці, Їхніх іпостасних властивостей і способу Їхнього прояву. Догматичне богослов'я допомагає більш глибоко розібратися в питаннях віровчення Православної Церкви, і навчитися відрізняти правильне вчення від єресей.

Коломієць П.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Покатаєва Т.О., ст. викладач

ІСТОРІЯ ОДНОГО ЗЛОЧИНУ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ (ЗАКОН ПРО П'ЯТЬ КОЛОСКІВ)

7-го серпня 2018 минуло рівно 86 років з того часу, коли з легкої руки Йосипа Джугашвілі «Сталіна» був підписаний кривавий, жорстокий, репресивний закон,який не мав прецедентів у світовій історії, котрий і став першим кроком до Голодомору в Україні.

Прийнятий він був 7 серпня 1932 постановою ЦВК і РНК СРСР «Про охорону майна державних підприємств, колгоспів і кооперації та зміцнення суспільної (соціалістичної) власності»

В народній та публіцистичній літературі цей закон йменували як «Закон про п'ять колосків» через те, щонавіть за один колосок, взятий з поля, покаранням міг бути смертельний вирок як для дорослого, так і для дитини.

Передумови для прийняття закону визрівали давно. З кінця 1920-х років Сталін, здолавши партійну опозицію і зміцнивши особисту владу, перейшов до політикифорсованоїіндустріалізації та колективізації – так званого «великого перелому» задляпобудовикомунізму в країні та, в перспективі, здійснення «світовоїкомуністичноїреволюції» (а по суті, світовоїекспансії СРСР).

1930 року булоприйнято закон про хлібозаготівлі, за якимколгоспимусилиздаватидержавівідчверті до третиниврожаю зерна. На практиці, вже в 1931-1932 роках у деякихколгоспах забирали майже все зерно. Цепороджувалоопір селянства (часто – збройний), приховування і крадіжки зерна, масовуміграцію до міст.

Для Кремля «Закон про п'ять колосків» став важливим інструментом забезпечення успіху хлібозаготівельної кампанії, а для України – Сталін 7 серпня 1932 фактичнопідписавсмертнийвирокмільйонамукраїнських селян...

Улисті Л. М. Кагановичу від 20 липня 1932 Сталін так аргументувавнеобхідністьприйняття нового закону: «За останній час почастішали, по-перше, розкраданнявантажів на залізничномутранспорті (розкрадають на десятки млн руб.), По-друге, розкрадання кооперативного і колгоспного майна. Розкраданняорганізовуютьсяголовним чином кулаками (розкуркуленими) та іншимиантирадянськимиелементами, якіпрагнутьрозхитати наш новий лад. За законом ціпановерозглядаються як звичайнізлодії, отримують два-три роки в'язниці (формальної), а на ділі через 6-8 місяцівамністують. Подібний режим для цихпанів, який не можназватисоціалістичним, тількизаохочуєїх по сутісправисправжнюконтрреволюційну «роботу». Терпітитакеположеннянемислимо.

За цим законом від 7 серпня 1932 року передбачалося покарання за розкрадання колгоспного і кооперативного майна у вигляді розстрілу з конфіскацієювсього майна. За пом'якшувальних обставин цей вирок міг бути змінений на позбавлення волі строком не менш ніж 10 років із конфіскацією всього майна. Амністію у таких випадках було виключено.

Закон встановлювавкрімінальнувідповідальність не тільки за розкраданнясоціалістічноївласності за, а й за агітаціюпротиколгоспів, насильствоабозагрозанасильства по відношенню до колгоспніків. За скоєнняхоча б одного з ціхзлочинівпередбачалосьпозбавленняволістрокомвід 5 до 10 років.

Отже, заходи покарання, передбачені постановою від 7 серпня 1932 р., виглядають надмірно суворими (сам Сталін у цитованому вище листі назвав їх «драконівськими»).

Закон діяв до 1947 року, але пік його застосування припав саме на 1932-1933 роки, роки Голодомору в Україні.

На літо 1933 року за цим законом булозасуджено 150 тис. осіб. Зокрема, карали дітей, які намагалися знайти хоч якусь їжу

За оцінками інституту демографії та соціальних досліджень імені М. Птухи НАН України, демографічні втрати України внаслідок Голодомору в 1932-1933 роках становлять близько 4,5 млн осіб, у тому числі 3,9 млн – втрати, пов'язані з надсмертністю, а ще 600 тис. – із дефіцитом народження.

За п'ять місяців 1933 року, відповідно за цим законом було засуджено 54645 осіб, з них 2 110 – до вищої міри – розстрілу.

Про страшні злочини радянської влади протии української нації повинен знати кожен, особливо хто не цінує незалежність України та хто не розуміє, навіщо Україні закони про декомунізацію.У Бога я для них прошу мирного неба, життєвої мудрості та божого благословення, для правильного вибору дороги життя.

Слава нашому народові.

Коісарчик Л.Е.
ПВНЗ «Кропивницький інститут державного та муніципального управління»
Наук. кер. – Тернавська Т.А., к.пед.н.

МЕТОДИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ВУЛИЦЬ

Безпритульні діти – ганебне суспільне явище, котре супроводжується розпадом сімей, хоч у роки війни, хоч у мирні періоди економічного та морального занепаду. Безпритульність значно збільшується в періоди війни, голоду, революцій, агресивно проведених реформ, економічної кризи, стихійних або соціальних лих [1].

Причини які приводять до появи дітей на вулиці різні, але більшість з них пов'язанні з тим що дорослі не змогли або не знайшли сил, або не зуміли дати дитині те, що їй належить за правом дитинства.

Одна з причин через, що діти уходять з дому – це насильство в сім'ї, це не належне виховання своїх дітей, це спонукає дітей до виходу на вулицю. Якщо ж діти йдуть на вулицю це означає, що проблем багато і проблеми дійсно складні тож велика проблема саме безвідповідальні батьки. Якщо згадати 90-х роки то більшість дітей шли просто за своїми батьками , коли батьків лишали будинків і діти шли просто за ни-

ми. Тож зараз не така складна ситуація. Дівчат таке життя найчастіше призводить до проституції , хлопців до наркоманії чи в'язниці, вулиці та наркотики підміняють їм батьківську ласку та тепло. Живуть та ночують вони на теплотрасах, в день вони жебракують і іноді вдається випросити хліб та воду перехожих. Доросле дитинство з присмаком наркотиків,запахом клею та постійним відчуттям голоду на собі відчули більшість безпритульних,вони тікають з дому від зловживання від алкогольними напрями , наркоманії та насильства але на справді туди ж і потрапляють.

За даними міжнародної організації Дитячого Фонду Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ) в Україні налічується понад 80 000 тисяч безпритульних дітей, третина з них 24 000 віл інфіковані 67% наркотично залежні це понад 53 600 тисяч дітей, а кожен другий хоча б раз надавав інтимні послуги за їжу, гроші або можливість переночувати. Дівчат на вулиці мало, вони стають жертвами сутенерів [2].

Існує певна частина дітей, які з різних причин не потрапили в систему державних закладів соціального захисту. Умовно цих дітей можна поділити на дві групи:

1) які ще не вийшли на вулицю, а тільки ризикують туди потрапити (наприклад, підлітки, що більшу частину свого часу проводять на вулиці, регулярно пропускають шкільні заняття тощо);

2) які мають певний стаж вуличного життя і не погоджуються стати вихованцями державних закладів (наприклад, підлітки, які втікають з притулків для дітей та інтернатних закладів).

Фахівці соціальної роботи мають надавати такі види допомоги: направлення і супровід в інші служби, установи та організації для отримання допомоги; допомагати у виявлені документів чи ідентифікації фізичної особи; надання соціальних притулків для дітей вулиць; створення мобільних центрів по харчуванню та пунктів обігріву; надання мінімальної медичної та психологічної допомоги; сприяння у наданні їм особистої безпеки, освіти та гарантії на гідне життя. Та найголовнішою метою кожного соціального працівника, який працює з безпритульними дітьми є повернення відчуття відновлення їх довіри до суспільства.

Література

1. Дети ГУЛАГа. 1918-1956 / Под ред. акад. А. Н. Яковлева. – М.: МФД, 2002. – 631 с.

2. Познышев С. В. Детская беспризорность и меры борьбы с ней. – М., 1926. – 232 с.

Котова А.С.

ПВНЗ «Кропивницький інститут державногота муніципального управління»

Наук. кер. – Тернавська Т.А., к.пед.н.

СПЕЦИФІКА РЕСОЦАЛІЗАЦІЇ ЛЮДЕЙ, ЯКІ ГОТОУЮТЬСЯ ДО ВИХОДУ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Підготовка засуджених до виходу з місць позбавлення волі базується на кропіткій роботі у системі заходів щодо попереднього вирішення питань трудового і побутового пристрою засуджених, які передбачають їх психологічну, етичну, правову підготовку, ефективне надання безпосередньої допомоги у відновленні та розвитку соціально корисних зв'язків засуджених. Основним із базових питань у підготовці людей до ре соціалізації є вирішення питань їх трудового і побутового пристрою після від'їзду з місць покарання.

Соціальна робота із засудженими є сама по собі багатоаспектним видом діяльності. Одним з найбільш важливих напрямів діяльності соціальної роботи із засудженими є їх персональна підготовка до звільнення з місць позбавлення волі. Оскільки це напрям діяльності направлений на соціальну адаптацію самих засуджених, на те, аби повернути в суспільство «соціально здорову» особу, підготовлену до умов життя, які існують в суспільстві; забезпечити його необхідним для нормальної життєдіяльності (роботою, житлом тощо) [2].

Соціальні працівники виправних колоній (тюрем) взаємодіють у вирішенні питань трудової і побутової допомоги особам, що звільняються з місць відбуття позбавлення волі. Це перш за все допомога у сферах опіки, управлінні охорони здоров'я, освіті, соціальному захисті населення, роботі з комісією у справах неповнолітніх і захисту їх прав.

Організація і здійснення всіх заходів щодо надання допомоги в трудовому і побутовому пристрої осіб, що звільняються з виправних колоній, очолюється співробітниками групи соціального захисту за участю начальників загонів, психологів, співробітників відділів (груп) спеціального обліку і інших зацікавлених частин і служб [1].

Підготовка до звільнення осіб, що відбувають покарання у виправних колоніях починається не пізніше, ніж за 6 місяців до закінчення терміну позбавлення волі. Вона включає різноманітні напрямки роботи: проведення бесіди з кожним засудженим, у процесі якої з'ясовується, де ці особи мають намір проживати, працювати або вчитися після звільнення з місць відбуття позбавлення волі; роз'яснення засудженим законодавства про порядок надання ним сприяння в трудовому і побутовому пристрої, видачі паспортів і оформлення реєстрації. Одночасно їм роз'яснюється доцільність повернення в місце постійного мешкання і на ті підприємства, де вони працювали до засудження [2].

Отже, сам процес звільнення з виправної установи осіб, що відбули покарання, включає досить довготривалі, але необхідні основні процедури: проведення бесіди уповноваженою особою з майбутньою суспільно-корисною особистістю; обов'язкове роз'яснення необхідності дотримання вимог чинного законодавства; попередження повернення до життя поза чинним законодавством; дотримання обов'язку прибути до вибраного місця проживання і в 3-х денний термін з'явитися у відповідну юридичну установу для реєстрації (в разі відсутності паспорта – для його здобуття), а також в органи місцевої самоврядності і службу зайнятості для своєчасного пристрою на роботу або навчання. Монітором у виконанні усіх цих необхідних заходів має стати соціальна служба та її кваліфіковані спеціалісти.

Літеартура

1. Завацька Л. М. Технології соціально-педагогічної роботи / Завацька Л. М. , Платонова О. Г., Михайленко О. В., Янченко Т. В. – Чернігів: ЧДПУ ім. Т. Г. Шевченка, 2015. -110 С.

2. Кабаченко Н. Радикальні підходи у соціальній роботі / Н. Кабаченко // Соц. політика і соц. робота. – 2014. – С. 252.

Кузьменко Ю.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сущенко А.В., д.пед.н., професор

КОРЕКЦІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Серед 15 рекомендованих дисциплін, що увійшли до останнього ОПП Галузевого стандарту вищої освіти України [1], нами виокремлено ті, що підвищують швидкість отримання необхідного рівня готовності майбутніх фахівців з управління навчальним закладом до фінансово-економічної діяльності: «Фінансово-економічна діяльність»; «Аудит і оцінювання управлінської діяльності».

Констатовано, що користуючись правом більш вільної академічної свободи у побудові програм підготовки, заклади вищої освіти значно скоротили, а іноді й зовсім відмовилися від названих дисциплін на користь суто педагогічних та управлінських тематик.

Таке скорочення можна пояснити існуючим способом внутрішньо університетської боротьби за навчальне навантаження, яке корелює із заробітною платою науково-педагогічних працівників.

Наш вибірковий аналіз освітніх програм та персональні діалоги з гарантами освітніх програм підтверджують цю думку та наводить на іншу – ситуація з підготовкою майбутніх магістрів з управління навчальним закладом в аспекті їхньої фінансово-економічної готовності до роботи значно погіршилася, демонструючи тенденції значної редукції.

Про це свідчить аналіз освітніх програм, що розроблені в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця; Українській інженерно-педагогічній академії; Херсонському державному університеті тощо.

Навіть поверхового аналізу ОПП названих закладів вищої освіти та змісту окремих дисциплін досить, щоб впевнитися в тому, що результати навчання не мають прямого відношення до здатності людини вільно орієнтуватися в цілепокладанні, мотивації, плануванні, організації, упорядковунні, контролі за рухом, обміном, примноженням, збереженням матеріальних, інтелектуально-інформаційних, кадрових, естетичних, іміджевих та інших цінностей як всередині освітньої системи так і зовні.

Отже, при складанні навчальних планів спеціальності 073 «Менеджмент», спеціалізації «Управління навчальним закладом» керівники та гаранти освітніх програм недостатньо уваги приділяють дисциплінам, які пов'язані з підприємницькою, фінансовою, господарською та економічною діяльністю. Хоча, сучасний менеджер освіти повинен завжди піклуватися про фінансову стабільність та добробут працівників навчального закладу в умовах конкурентної боротьби на ринку освітніх послуг.

Таким чином, розширення дисципліни «Фінансово-економічна діяльність» модулем «Підприємницька культура» є необхідною умовою підсумкової готовності майбутніх керівників навчальним закладом до професійної діяльності. Гіпотетично розвиток такої компетентності може відбутися за рахунок інтенсивного насичення навчального процесу практичними ситуаціями та проблемами економічного характеру, що виникають в повсякденній практиці керівників навчальних закладів.

Список використаних джерел:

1. Освітньо-професійна програма підготовки магістра за спеціальністю специфічних категорій 8.000009 «Управління навчальним закладом». Київ: Міністерство освіти і науки України, 2016. 61 с.

Куліченко А.К.
к.пед.н., доцент
Запорізький державний медичний університет

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКЛАДАННЯ ЛАТИНИ У МЕДИЧНИХ ШКОЛАХ США (РЕТРОСПЕКТИВНО-КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ)

У медичному навчальному закладі латинська мова є одним з головних ключів до розуміння фундаментальних фахових дисциплін, оскільки всебічно охоплює анатомічну, клінічну та фармацевтичну термінології. Тому належне викладання латини для майбутніх медиків та фармацевтів було й залишається актуальним для академічної спільноти усього світу. Так, на початку XXI ст. дослідник Г. Вульфф (H. Wulff) зазначив, що «для лінгвістів, мова медицини є захоплюючою з огляду на так званий «потік» понять й слів з однієї мови до іншої. Для лікарів, розуміння історії та первісних значень слів, відкриває новий вимір у їх професійній мові» [1, с. 188]. Уміле ж поєднання вищезазначеного є запорукою професійного успіху у галузі медицини та фармації.

Оскільки у світі американську медичну освіту вважають взірцевою, у цьому дослідженні ми розглянемо викладання латинської мови у медичних школах США на початку XX ст. та проаналізуємо стан викладання зазначеної дисципліни у 20-рр. XXI ст. з метою запровадження позитивного досвіду й уникнення помилок під час оновлення сучасної української медичної освітньої парадигми.

Зазначимо, що на початку XX ст. у США питання про викладання латинської мови у медичних школах було доволі дискусійним. Оскільки прихильники так званих «граматичних (латинських) шкіл» вважали, що студентам-медикам краще продовжувати вивчення класичних творів, а опоненти пропонували відійти від традиційної моделі навчання латини й застосовувати лише необхідний граматичний й лексичний мінімум, на який спирається медицина.

Що стосується переваг викладання латинської мови, котрі можна було б запозичити, констатуємо їх відсутність на початку XX ст. Недоліки викладання латини в американських медичних школах початку XX ст. були такими: переконання, що латина є другорядною дисципліною; відсутність компетентного викладацького складу як наслідок нівелювання статусу викладача класичних мов (латинської та грецької мов); від-

сутність належного навчально-методичного забезпечення з дисципліни як для викладачів, так і студентів; відсутність дисципліни на заняттях; велика кількість студентів на занятті (близько 30-40 осіб); запам'ятовування лише праць латинських класиків тощо.

Якщо розглядати викладання латини у американських медичних школах 20-х рр. XXI ст., то варто зазначити, що зазначена дисципліна є одним з елективних курсів; має переважно 3 рівні вивчення (Elementary Latin, Intermediate Latin, Advanced Latin); забезпечена усім необхідним навчально-методичним забезпеченням (друкованим й електронним) та мультимедійним супроводом; у одного викладача у групі перебуває близько 10-20 студентів; викладається компетентним професорсько-викладацьким складом з урахуванням сучасних педагогічних технологій тощо. Існує також позитивний досвід викладання латини у контексті топографічної анатомії за допомогою лекцій та роздаткових матеріалів.

Отже, відкидання ідеї про те, що латинська мова має нерозривний зв'язок з фундаментальними фаховими дисциплінами, відсутність належного навчально-методичного забезпечення, недостатньо підготований викладацький склад, застосування схоластичного методу навчання були головними причинами незадовільного викладання латини у медичних школах США початку XX ст. Однак у подальшому, відповідно до викликів суспільства та науково-технічного прогресу, зазначені чинники стали поштовхом до поступового поліпшення викладання латини як однієї з важливих дисциплін у медичних школах США впродовж XX ст. – 20-х XXI ст.

Література

1. Wulff H. R. The language of medicine. Journal of the Royal Society of Medicine. 2004. 97(4). P. 187-188.

Кухар Г.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сущенко А.В., д.пед.н., професор

ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВЕ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНИХ ШКОЛЯРІВ: ВІД КОНЦЕПЦІЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ

З метою створення умов для гармонійного розвитку обдарованих школярів у Запорізькій дитячій школі мистецтв № 3 розроблена та впроваджується у життя комплексна програма «Обдаровані діти». У відповідності до цієї програми система роботи з обдарованими школярами являє собою цілісне динамічне утворення, яке забезпечує взаємозв'язок та взаємозалежність багатьох елементів (компонентів), що є умовою її існування і функціонування. Система включає комплекс психолого-педагогічних, організаційних, юридичних, економічних, науково-практичних напрямів роботи з обдарованими школярами всіх вікових рівнів (молодший шкільний, підлітковий, старшокласників), має достатню гнучкість, щоб реагувати на потреби обдарованих дітей. Система має чітку організаційну структуру: шкільний рівень, районний (міський), обласний. Ефективне функціонування системи роботи з обдарованими школярами обумовлюється наявністю відповідного організаційно-методичного забезпечення, яке передбачає координацію дій усіх відповідних управлінсько-методичних структур у роботі з обдарованими дітьми, талановитою учнівською молоддю, підготовку наукових та педагогічних кадрів. Перш за все, воно включає розроблення системи управління, єдиного загальноскоординованого підходу до розв'язання питання пошуку, відбору, підтримки і розвитку обдарованих школярів.

Обравши програмно-цільовий підхід як один із шляхів удосконалення процесу управління системою розвитку обдарованості школярів, ми намагалися забезпечити ефективне функціонування даного процесу на підставі всебічного урахування закономірностей, принципів, сучасних форм і методів управління, а також специфічних умов освітньої діяльності, особливостей контингенту обдарованих дітей. При цьому під управлінням процесом функціонування системи розвитку творчої обдарованості школярів ми розуміємо сукупність послідовних впливів на планування, організацію, керівництво та контроль управлінської діяльності різного рівня (обласного, міського (районного), шкільного) з метою досягнення оптимального та ефективного режиму розвитку обдарованих дітей.

Основними факторами, які обумовили вибір програмно-цільового підходу до управління системою розвитку обдарованих школярів є прийнята нами стратегія інноваційного пошуку, рівень професійної готовності керівництва (обласного, міського (районного), шкільного) і навчально-виховних закладів. При цьому ми мали на увазі те, що чим ближче управління до програмно-цільового, тим більшими потенційними можливостями воно володіє для забезпечення своєї ефективності.

Нами були визначені такі засоби створення програмно-цільового підходу управління системою розвитку обдарованих школярів: комплексне планування роботи з обдарованими на підставі інноваційної програми «Обдаровані діти»; конкретизація завдань, змісту, форм і методів роботи з обдарованими у відповідності до технології, рівня обдарованості та наявних реальних умов щодо її розвитку; особистісно-орієнтований, системний підходи до вибору раціональної структури та послідовності процесу управління системою розвитку обдарованих; вибір найбільш оптимального поєднання управлінських дій і рішень обласного-районного(міського)-шкільного рівнів з урахуванням специфіки функціонування системи розвитку обдарованих дітей; створення необхідних нормативно-правових, матеріально-фінансових та психолого-педагогічних умов для здійснення управління системою роботи з обдарованими.

Таким чином, на рівні проектування програмно-цільового управління системою розвитку обдарованих школярів ми обрали розвиваючий варіант функціонування інноваційної технології вирішення проблем обдарованих дітей на рівні навчально-виховного закладу.

Літвіненко І.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Фунтікова О.О., д.пед.н., професор

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ

Умови сьогодення й особливості суспільного життя висувають жорсткі вимоги до професійної культури, компетентності, професіоналізму і особистісної професійної підготовки майбутнього фахівця в галузі педагогічного менеджменту. Випускники вищих навчальних закладів повинні не тільки оперувати власними знаннями, а й бути готовими змінюватися та пристосовуватися до нових потреб ринку праці, оперувати і управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення та навчатися упродовж життя. Соціальні та економічні трансформації, що відбуваються у суспільстві, призводять також до виникнення широкого кола особистісних і міжособистісних проблем, розв'язання яких потребує кваліфікованої допомоги фахівців.

Чекає свого вирішення і така специфічна проблема як психолого-педагогічна компетентність керівних кадрів загальноосвітніх та вищих навчальних закладів. Конфлікти, які виникають у педагогічних колективах, пов'язані саме з відсутністю належної психолого-педагогічної підготовки керівників різних рангів. В епоху інноваційного суспільного розвитку їх управлінські функції значно змінюються, особливо зростає прогностична, консультативна та комунікативна діяльність.

Пошук шляхів інтенсифікації навчально-виховного процесу у вищих закладах освіти, які здійснюють підготовку майбутніх менеджерів освіти, на сьогодні заснований на традиційних формах і методах навчання. Тому, необхідно науково обґрунтувати методологічну та методичну базу формування управлінської компетентності майбутніх спеціалістів. Це, з одного боку, є умовою успішної подальшої їх професійної діяльності, а з іншого – запорукою ефективного соціально-економічного розвитку країни.

Підготовка спеціалістів в галузі педагогічного менеджменту повинна розглядатися як цілісний педагогічний процес, в якому позааудиторна робота має створити розгалужену систему формування професійного самовираження студентів, підвищення професіоналізму та управлінської компетентності майбутніх фахівців.

Вимоги до особистості майбутніх спеціалістів в галузі менеджменту, особливостей підготовки кадрів даного профілю, представлені в роботах зарубіжних (Р. Дафт, Дж. Дерлоу, П. Друкер, М. Мескон, Л. Планкетт) і вітчизняних (В. Григораш, О. Данилевич, Г. Єльникова, Ю. Конаржевський, В. Крижко, О. Мармаза, Є. Павлютенков, Т. Шамова) науковців. Вони зазначають, що основним інструментом впливу фахівців виступає його особистість, головним компонентом якої є сформована на високому рівні управлінська компетентність. Комплексний підхід до розв'язання педагогічних проблем, пов'язаних з розвитком професіоналізму студентів вищих навчальних закладів, розкрито в ґрунтовних працях відомих українських дослідників: В. Андрющенка, І. Беха, Є. Барбіної, С. Гончаренка, В. Гриньової, І. Зязюна, В. Кременя, С. Сисоєвої, Л. Сущенко, Т. Сущенко та ін. Проведений аналіз психолого-педагогічних досліджень сучасних вчених свідчить, що проблема формування управлінської компетентності майбутніх керівників у вищих навчальних закладах ще не знайшла свого належного науково-методичного вирішення. Перешкодою на шляху розвитку професії є також недосконалість нормативно-правової бази, регулюючої діяльність менеджера освіти в різних сферах життя.

Отже, необхідною умовою ефективної підготовки студентів до професійної діяльності та формування у них управлінської компетентності є становлення і подальший розвиток взаємодії, співпраці та співтворчості з громадськими молодіжними, студентськими, профспілковими організаціями в позааудиторній роботі вищих навчальних закладів.

Мариніч Л.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Фунтікова О.О., д.пед.н., професор

ДІАЛОГОВЕ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ЗМІСТ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Докорінні зміни у житті держави, орієнтація на євроінтеграцію актуалізують проблему модернізації професійної підготовки у вищій школі. Найголовнішою метою постає – не вчити студента, а навчити його вчитись, враховуючи особистість, індивідуальність. Основне у навчанні студентів – пошук, створення таких умов, які б сприяли б формуванню творчої особистості освіченого, висококваліфікованого й конкурентоспроможного фахівця.

З нашої точки зору однією з умов формування майбутнього спеціаліста є діалогове навчання, яке відповідає орієнтації сучасної вищої школи на гуманістичну освіту, на особистість, індивідуалізацію навчання. На заняттях у вищій школі панують монологічні методи навчання, що можна віднести до суттєвого недоліку. Монологічні методи навчання перетворюють студента на об'єкт впливу викладача. Ці методи навчання базуються на суб'єкт-об'єктних стосунках, здебільшого не зважаючи на сприймаючу сторону, її інтерпретації, оцінки, пріоритети.

Натомість діалогове навчання передбачає суб'єкт-суб'єктні відносини, а це значить, що навчання є одним із видів комунікації, а викладач і студент комунікантами діалогічних відносин.

Діалоговий метод навчання базується на діалозі. Діалог – розмова, в процесі якої відбувається обмін висловлюваннями її учасників, що виступають суб'єктами. Розмова виникає між суб'єктами з необхідності висловити свої думки, почуття, наміри, бажання, волю, повідомити що-небудь іншому, дізнатись від нього про щось, висловити своє ставлення до складного, дати відповідь на питання співрозмовника, відреагувати на репліку. Людина потребує контакту з оточуючими, обміну поглядами, самовираження й самоствердження, контролю за власними діями, а також впливу на інших у досягненні своєї мети.

Діалог саме і є специфічною формою соціального контакту, в основі якого лежить передача інформації шляхом соціальної поведінки та соціального зв'язку між людьми. При веденні діалогу слід дотримуватися двох умов: визначення себе рівноцінним партнером спілкування; ставлення до іншого як до рівноправного.

Слід звернути увагу на те, що діалогове навчання вимагає підготовленості до ведення діалогу як викладача, так і студентів. Зміст навчального матеріалу є основою, завдяки якій відбувається діалог. Планування реплік діалогу здійснюється задовго до заняття і повинно бути зорієнтоване на підготовленість студентів конкретної групи. Правильність відповідей студентів значною мірою залежить від повноцінності запитань. Вони повинні бути логічно послідовними, змістовними, чіткими, лаконічними. В ході заняття студент не тільки приймає участь в діалозі, він вчиться вести діалог, що особливо важливо для майбутнього спеціаліста. Під час діалогу викладач з повагою ставиться до думки свого опонента. Аналізуючи помилки, викладач повинен виходити з того, що помилка – це невід'ємна частина всякого пізнання, враховуючи при цьому ряд умов: неточні, неправильні узагальнення, не завжди є нерозуміння фактів на основі яких вони зроблені; студент має право на помилку, він не повинен боятися помилятися; неправильність відповіді студента може бути зумовлена невірно сформульованим питанням.

Сприятливі умови для здійснення творчої взаємодії педагога і студентів сприяють діалоговому навчанню, метою якого є пізнання студентами сутності предмета чи явища в ході обміну думками.

Отже, внаслідок своєї універсальності діалог в процесі занять виступає як предмет навчання, як дидактичний засіб, як форма взаємодії «викладання-навчання», як мета людського спілкування. Використання діалогового навчання в аудиторії – ефективний шлях розвитку індивідуальності майбутнього фахівця.

Маслюк О.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сущенко Т.І., д.пед.н., професор

РЕАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ФУНКЦІЙ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ В УМОВАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Готовність менеджера освіти загальноосвітнього навчального закладу (далі – ЗНЗ) до реалізації управлінських функцій залежить від методологічних, загальнотеоретичних, методичних, нормативно-законодавчих, організаційно-педагогічних знань; прогностичних, організаційно-регулятивних, контрольно-корегуючих умінь; показника якісної визначеності людини; спільно взаємодіючої діяльності.

Аналіз широкого кола джерел і наукових праць з досліджуваної проблеми свідчить: оптимальний комплекс видів діяльності керівника в системі внутрішкільного управління, спрямований, преш за все, на підвищення якості навчально-виховного процесу.

Ознаками готовності менеджера освіти до реалізації управлінських функцій в умовах гуманізації освітнього середовища виявились: система знань та умінь керівника закладу, його відношення до посадових обов'язків як показник якісної визначеності людини та спільно взаємодіюча діяльність учасників навчально-виховного процесу: «учень « батьки « учителі « адміністрація школи» – «громадськість».

Організаційно-педагогічні знання містять інформацію про: управління навчально-виховною роботою школи на основі системного підходу; методику вивчення, узагальнення та впровадження передового педагогічного досвіду; науково-методичні основи процесу впровадження у шкільну практику досягнень психолого-педагогічної науки; критерії оцінки ефективності навчально-виховної роботи у школі; форми управління діяльності школи; функції адміністрації та інших працівників школи у справі організації навчально-виховного процесу; вимоги до вивчення стану навчально-виховної роботи; методи педагогічного впливу на колектив і особистість.

Особливе місце серед способів і засобів досягнення мети посідають уміння менеджера освіти ЗНЗ, які визначають його готовність до реалізації управлінської діяльності. Сюди ми віднесли прогностичні уміння та організаційно-регулятивні уміння: працювати з людьми, формувати необхідний соціально-психологічний клімат у педагогічному колективі; організовувати роботу з впровадження в навчально-виховний процес інноваційних технологій навчання і виховання; керувати методичними об'єднаннями вчителів, вихователів груп подовженого дня, класних керівників; готувати і проводити педагогічні ради; проводити оперативні наради з працівниками школи, наради при директорі з окремих питань навчально-виховної роботи; готувати і оформляти накази з проблем навчально-виховної роботи; згуртування загальношкільного колективу тощо.

В умовах гуманізації освітнього середовища контрольно-корегуючі уміння мають стати ознакою високої культури і професіоналізму керівника ЗНЗ, спроможного приймати управлінське рішення в кожній конкретній ситуації, створювати у школі стійку і постійно діючу систему збору, передачі і отримання зворотної інформації про стан навчально-виховного процесу, проводити аналіз уроків, виховних заходів з точки зору реалізації принципу єдності навчання і виховання, готувати необхідні документи за результатами вивчення стану навчально-виховної роботи, контролювати основні ланки навчально-виховної роботи тощо.

Отже, управлінська діяльність сучасного менеджера освіти ЗНЗ виявляється у змістовній спрямованості його поведінки, що є результатом взаємодії сукупності природних, психологічних умов, які впливають на формування його готовності до реалізації управлінських функцій в умовах гуманізованого середовища.

Мирошниченко О.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сущенко А.В., д.пед.н., професор

ДЖОРДЖ БРУНЕР І КОМУНІКАТИВНІ ПІДХОДИ ДО МОТИВАЦІЇ ТА ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Зміни соціальної ситуації в Україні, входження нашої країни у світову цивілізацію, як демократичної держави, встановлення контактів з іншими країнами суттєво підвищило актуальність вивчення популярних та ефективних науково-методичних середовищ, авторських шкіл та їх теоретичних узагальнень. Одна з таких персоналій, що здійснила суттєвий внесок в світову лінгвістичну педагогіку – Джордж Брунер – американський психолог та педагог.

Серед найбільш відомих та важливих узагальнень, які, на жаль, ще не стали об'єктом прискіпливого вивчення в українській загальній педагогіці та її історії, стали оптимістичні позиції вченого щодо природи кожної людини в процесі навчання. Ще у 1960 році у своїй книзі «Процес навчання» («The process of education»), велику увагу Джордж Брунер приділяв мотиваційним і культурним факторам формування пізнавальної зацікавленості дитини. Автор стверджував, що будь-яку людину в будь-якому віці можна навчити основам будь-якої науки, якщо знайти правильну форму викладання. При цьому вчений підкреслив домінуючу роль мотивації в даному процесі, описуючи її як явище, яке спонукає до дії, зацікавленість особистості у досягненні певної мети.

Джордж Брунер наполягав на тому, що організований процес навчання на відповідному рівні сприяє успішному оволодінню мовою, як засобом спілкування, а наступним кроком в навчальному процесі, після мотивації вважав правильний вибір методів навчання.

Авторські висновки та теоретичні положення довели, що перше місце в рейтингу популярності методик вивчення англійської мови займає комунікативний підхід, який спрямований на практику спілкування. Ця методика вивчення англійської мови активно застосовується в Європі і в США. Комунікативний підхід є також предметом вивчення: Г.Уідоусон, У.Литлвуд (Англія), Г.Піфо (Германія), Ю.І.Пасов (Росія). Вчені разом із Джорджем Брунером вважають, що комунікативність – акт спілкування, зв'язок між двома або декількома індивідуумами, яке основане на взаєморозумінні. Тому в основі усіх методів комунікативного навчання повинно бути уміння установлювати зв'язки, знаходити успішні форми спілкування будь-якою мовою.

Комунікативний підхід, одним із співавторів якого є Джордж Брунер, відповідає головній задачі навчання і психолого-педагогічним ідеям сучасності. Цей підхід є реалізацією засобу навчання, при якому здійснюється упорядковане, систематизоване навчання іноземній мові.

Реалізація комунікативного підходу у навчальному процесі з англійської мови означає, що формування іншомовних навичок і вмінь відбувається шляхом і завдяки здійсненню іншомовної мовленнєвої діяльності. У зв'язку з цим навчальна діяльність зорганізується таким чином, щоб виконувалися мотивовані дії з мовленнєвим матеріалом для вирішення комунікативних завдань, спрямованих на досягнення цілей та намірів спілкування. З позицій комунікативного підходу процес вивчення іноземної мови будується адекватно реальному процесу мовленнєвого спілкування, тобто процес навчання є моделлю процесу мовленнєвої комунікації.

Отже, прийнятий в сучасній методиці комунікативний підхід потребує додаткового вивчення та часткового відновлення, враховуючи нерозкриті резерви своєї теорія і методики, співавтором якої є Дж. Брунер.

Література

1. Брунер Джером Культура освіти/Джером Брунер-М.:Просвещение,2006.-223с.
2. Коваленко О.В. Мотивація навчальної діяльності як засіб розвитку пізнавальної активності учнів/ О.В. Коваленко- https://ru.osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/35111/
3. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Науково-методичний посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко; за ред. О. І. Пометун. – К.: Видавництво А. С. К. , 2004. – 192 с. – ISBN 966-8291-48-4

Музичка Н.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Облєс І.І., к.пед.н., доцент

ДУХОВНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ В ПРАВОСЛАВНІЙ СІМ'Ї

Основними сферами життя дитини, в яких відбувається безперервний процес духовно-морального становлення її особистості, виступають сім'я, Церква і школа. У цих сферах складно переплетені державні, народні, національні та релігійні традиції.

Під впливом масштабної соціально-економічної кризи останніх років процес освіти виявився роздробленим, а його духовна серцевина – виховання – принесена в жертву миттєвим прагматичним інтересам. Внаслідок цього труднощі політичні, соціальні та економічні поглиблюються кризою духу, кризою виховання, кризою людини. Вихід із цього становища – в переосмисленні вітчизняної ідеї педагогіки, у відродженні сім'ї і відродженні православного виховання, надання йому сучасного характеру та змісту.

Основою духовно-морального становлення особистості в православній традиції є виховання в православній сім'ї, як влаштованій ієрархічно «малій Церкві». Визнання сім'ї системо утворювальним елементом і основним суб'єктом навчання робить можливим побудову навчального простору з урахуванням традицій, носієм якої, перш за все, і виступає родина. Такий підхід розуміє навчання як безперервний процес розвитку і становлення особистості протягом усього життя, а виховання дітей є закінченою, логічною системою.

Сім'я, як Берегиня моральних та духовних традицій, виховує дітей, перш за все, на власному прикладі: своїм укладом життя, розумінням потреби у збереженні та примноженні духовних цінностей попередніх поколінь, їхніх національних та релігійних традицій.

Оскільки життя православної сім'ї пов'язане з подіями церковного календаря, дітей вчать відповідним вчинкам і дисципліні. Так, дотримання днів посту не тільки зміцнює здоров'я, а й формує витримку та силу волі; молитва розвиває навички цілепокладання, концентрації свідомості, самопізнання; відвідування Церкви дозволяє отримати досвід спілкування та прискорити соціалізацію дитини, вчить розуміти потреби інших, співчувати, допомагати.

Православне виховання дозволяє своєчасно помітити й відхилення від нормальної поведінки дитини, запобігти духовній деструкції особистості, допомогти незміцнілим духовним силам не спокуситися на небезпечні принади сучасного негативного підліткового лідерства, вберегти молодь від необачних вчинків, навчити розрізняти істинне добро й благо.

Виховання у православній родині будується на любові та довірі до батьків; залученні до Таїнств Церкви, де дитині передається Божа благодать, що підтримує дух; відповідному ставленні до священних предметів; формуванні здорових думок і здорових понять щодо християнських основ добра і зла; вихованні слухняності та цнотливості розуму.

При цьому основними виховними принципами виступають: першочергова роль особистого батьківського прикладу (виховання дітей починається з виховання батьків – це основа всієї системи, без якої неможливо домогтися ефективності виховного процесу); релігійність; щирий послух; розумна суворість; постійна зайнятість дітей справою; патріотизм; дисципліна; фізичне виховання; прищеплення моральних якостей через реальні справи.

В здоровій християнській родині батько й матір становлять єдиний авторитет в сімейному житті – домінуючий та організуючий. Ця природна форма авторитетної влади вчить дитину тому, що влада, насичена любов'ю, є милостивою силою, а порядок в суспільному житті передбачає наявність такої влади.

Розуміння переваги авторитету духовно старшої людини, яка не прагне перебороти особистість, приборкати внутрішню свободу чи зламати характер дитини, а покликана допомогти виховати внутрішню свободу – головні християнські принципи життя, які водночас виступають і провідними принципами виховання дітей та молоді.

Нарушина О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Покатаєва Т.О., ст. викладач

ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ НАЗВИ ДЕРЖАВИ УКРАЇНА ТА ЇЇ ПОХОДЖЕННЯ

Назва держави є її невід'ємною складовою, і, насамперед, пов'язана із її усвідомленням народом, що мешкає на даній території. Історично відомо, що держави з'являлися із найбільш багатих та заможних поселень, так званих, громад. Якнайчастіше назви громад виникали трьома способами: від назви його мешканців, від природних умов та особливостей рельєфу місцевості або від назв окремих персон, що володіли або керували даною громадою. Аби точно визначити походження назви тієї чи іншої держави, необхідно співробітництво істориків та філологів. Історик займається пошуком історичних матеріалів, де згадується даний суб'єкт державності, а лінгвіст, володіючи знаннями способів утворення слів, визначає значення цієї назви. Поєднуючи історичні та лінгвістичні джерела, спробуємо визначити передумови виникнення назви нашої держави – Україна.

Назва території, що нині відома, як держава Україна, вперше згадується в Київському літописі під 1187 роком, у зв'язку із смертю переяславського князя Володимира Глібовича на Посульському рубежі. Оповідаючи про смерть переяславського князя під час походу на половців, літопис каже, що «за ним же Україна багато потужила»: – «в нем же ?краина много постона».

У тому ж літописі за 1189 рік згадується, що князь Ростислав Берладник приїхав до «України Галицької». Тобто, до XII ст. можна вважати, що назва була вже сформована та загально прийнятною для офіційного використання.

«Літопис Руський» XII ст. згадує назви «Україна», «Вкраїна», «Вкраїниця», «українянин» по відношенню до таких територій:

– південна частина Переяславської землі;

– південно-східна частина Галицької землі, південні частини сучасних Тернопільщини та Хмельниччини, і південно-західна частина Вінничини;

– терени Волинської землі в басейні лівобережжя середньої течії Західного Бугу, суміжне з Лядською землею Малої Польщі.

У Галицько-Волинському літописі 1213 року записано, що князь Данило «забрав Берестій, і Угровськ, і Верещин, і Столп'є, і Комов, і всю Україну».

У період феодальної роздрібненості Київської Русі (з XII ст.), коли від неї почали одне за одним відділятися незалежні князівства, слова україна набуло значення «князівство». Уперше згадану в Іпатському списку «Повісті минулих літ» україну дослідники розуміли по-різному: як пограничну з Київською землею територію Переяславської землі; як усю Переяславську землю, названу україною через те, що вона межувала з половецьким степом; як первісну Русь (тобто Київську, Переяславську і Чернігівську землі); як усю Київську Русь. Проте найвірогідніше, що літописець назвав україною саме Переяславську землю, але не тому, що вона межувала з половецьким степом, а через те, що була окремим князівством.

Крім Переяславської україни, була ще Галицька україна, Волинська україна, Чернігівська україна, Київська україна та інші україни – самостійні князівства. Це видно з того, наприклад, що під 1189 роком той самий Іпатський список повідомляє: князь Ростислав прибув «до україни Галицької, і взяв два городи галицькі, а звідти пішов до Галича». У 1213 р. князь Данило «поїхав з братом і забрав Берестій, і Угровськ, і Верещин, і Столп'є, і Комов, і всю Україну». Те, що слово україна аж до XVI ст. означало окреме князівство, чітко видно із свідчень тогочасних літописів: «Кримський цар... хотів іти на царя і великого князя украйну...,

а пішов був на черкаси» (Львівський літопис під 1556 р.); «приходив на цареву і великого князя україну на Сіверські міста із Канева князь Михайло Вишневецький» (Олександро-Невський літопис під 1563 р.).

Окрім згадок у літописах, територія сучасної України неодноразово з'являлась на географічних картах.

Так у рукописі «Географія Птолемея» 1420 року, на карті вперше були зображені українські землі та вперше на карті міститься напис «Сарматія». На більшості географічних карт XIV-XVI ст. українське Наддніпров'я позначається як Сарматія (Sarmatia), Ruthenia, Russia, Cumania, Commania та ін. Назва Україна на картах з'явилася в другій половині XVI ст. Одна із перших карт з назвою Україна та «Cosaques» (Козаки) – карта 1572 року.

Існує декілька гіпотез щодо історичного походження назви Україна. Розглянемо найбільш популярні та історично достовірні з них.

1. Гіпотеза походження назви від ключового слова «країна», тобто Батьківщина.

2. Гіпотеза походження назви від територіального розташування держави, тобто від ключового сова «окраїна».

3. Гіпотеза походження назви від найменування племені укранів, що буцімто мешкали на даній території.

4. Гіпотеза походження назви від схожого слова, що використовувалось мешканцями даної території.

Кожна з версій містить багато достойностей та недоліків. В основному пояснення походження носить суто політичний характер. Не враховуючи історичних обставин, що панували в ті часи.

Задаючись питанням, чому ж українці не змінили назви своєї держави, або ж не використовували іншу, можна припустити, що навіть, якщо версія з окраїною вірна, в очах українців вона не асоціювалась з не дуже чемним місцем розташування. Можливо, навіть навпаки, – була гордість за те, що погранична країна захищає інший світ від набігів диких племен зі сходу. Проте, на нашу думку, більш імовірне те, що назва Україна, асоціювалась у її мешканців більше зі словом «країна», тобто земля або Батьківщина, що сприяло возвеличенню своєї території. Таким чином, це є унікальним випадком в історії назв країн, коли її найменування збігається із тим, як її називали сусіди, та назвою, що використовували мешканці, при цьому маючи зовсім різне етимологічне походження.

Неграш І.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Фунтікова О.О., д.пед.н., професор

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛІДЕРІВ-МЕНЕДЖЕРІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

Стосовно цільової підготовки лідерів слід зазначити, що за останнє десятиліття усе більше іноземних і вітчизняних дослідників і фахівців у галузі менеджменту вважають, що успіх керівника здебільшого визначається талантом лідера, тобто природної схильності до управління.

Виходячи із висловленої думки, кандидатів на високі управлінські посади варто відбирати заздалегідь і навчати відповідним чином, як талановитих особистостей, з урахуванням специфіки майбутньої управлінської діяльності. Тому, слід проаналізувати програми підготовки менеджерів за всіма існуючими спеціальностями (менеджмент виробничої сфери, адміністративний менеджмент та ін.) з позицій відповідності сучасним вимогам і адекватності економічній та політичній ситуації в країні.

За останні роки в періодичних виданнях з'явилася велика кількість публікацій відносно досвіду США щодо підвищення кваліфікації управлінських кадрів. Відзначається, що останнім часом американська система підвищення кваліфікації одержала новий імпульс для розвитку на шляхах підходу до управління, що базується на концепції «людських ресурсів». Відповідно до неї розробляються і реалізуються програми, орієнтовані на удосконалення персоналу в освітньому та фаховому аспектах, на широкий розвиток особистості. Формування програм навчання виходить з наявності різних рівнів управління. Звичайно виділяють п'ять таких рівнів: генеральне керівництво, вище адміністративне керівництво, середнє адміністративне керівництво, середня управлінська ланка та лінійний рівень. Зміст та форми організації програм підвищення управлінської кваліфікації будуються в залежності від рівня управління. Наприклад, для вищого рівня генерального керівництва передбачається проведення конференцій у дискусійних групах, спеціальних семінарів і дискусій [2].

Стратегія американських шкіл бізнесу на межі століть – ускладнення технології бізнес-освіти. Кращі школи бізнесу вбачають свою стратегічну задачу в тому, щоб реально відкрити своїм випускникам нові рівні ієрархії керування. Важливою лінією їх поведінки на ринку освітніх послуг сьогодні стали активні дії по просуванню курсу для керівного персоналу компаній – Executive MBA. Ця програма навчання є новим продуктом на цьому ринку, який відрізняється високим науково-технічним і технологічним рівнем. Завдяки більш високій технології і якості навчання реалізація такої програми можлива далеко не в усіх навчальних закладах. Програма кардинально відрізняється від традиційного MBA як за змістом, так і за формою і методами навчання [1].

Викладене вище дає можливість зробити висновок, що концепція формування в Україні нового покоління керівників з притаманними природними задатками лідерів є надзвичайно актуальною. У процесі навчання їм слід прищепити стійкі навички системного мислення і стратегічного бачення проблем і тенденцій розвитку країни, галузі або регіону. Необхідно озброїти кандидатів глибокими психолого-педагогічними знаннями, уміннями і навичками мобілізації особистих інтересів і мотиваційної сфери підлеглих на досягнення перспективних цілей організації. При підготовці кандидатів істотно увагу слід приділити питанням виховання загальної культури і високої духовності, формуванню позитивної парадигми морально-етичних якостей особистості керівника на основі системи загальнолюдських цінностей.

Література

1. Ефремов В. С. Стратегия американских школ бизнеса на рубеже XXI века. *Менеджмент в России и за рубежом*. 1998. № 1. С. 39–55.

2. Коренев В. Управление персоналом в Японии и США. *Персонал*. 1995. № 1. С. 157–163.

Носік І.Л.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко М.Д., д.пед.н., доцент

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ ЗАКЛАДІВ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

У сучасних реаліях постає проблема забезпечення умов для творчого самовиявлення й особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України. Професійна діяльність сучасного педагога дошкільного навчального закладу в умовах модернізації української освіти ускладнюється та поповнюється новим змістом. Вимога постійного особистісного і професійного зростання є чи не найважливішою для професії педагога. Для цього вихователь повинен сам досягти високого рівня, що стає можливим лише завдяки невтомній праці над собою. Тому розвиток особистісних і професійних рис вихователів постає на сьогодні проблемою.

Професія вихователя передбачає особливу любов до дітей, безмежну повагу до них, бо його професійна діяльність – дуже специфічна, що пояснюється віком вихованців. Вихователю дошкільного навчально-виховного закладу необхідний комплекс різноманітних креативних здібностей (до імпровізації, організації пізнавально-навчальних і розвивальних занять та рольових і сюжетних ігор) й умінь (гарно співати й малювати, цікаво розповідати, театралізувати, займатися рукоділлям тощо). Вихователь має бути здатним до творчого пошуку шляхів оптимізації виховного процесу в ДНВЗ й індивідуального підходу до кожної дитини; потрібно вміти поставити себе на місце кожної дитини, стати для неї справжнім другом.

Сучасному вихователю повинні бути притаманні усі основні якості естетично розвиненої людини. Одна з його найважливіших педагогічних функцій – бути живим носієм культуротворчого досвіду, в чому полягає питання актуальності ґрунтовної художньо-естетичної підготовки, що допомагає вихователю подолати вузький професіоналізм, прилучитись до творчості. Особливістю педагогічної праці є те, що, вихователь покликаний допомогти дитині відбутися як особистості. Ті трансформації, що відбулися в нашому суспільстві за останні роки, докорінно змінили уявлення про дошкільний навчальний заклад, його цілі, можливості й перспективи розвитку, гостро порушили питання про пріоритети виховної роботи.

За словами К. Ушинського, якщо медикам ми довіряємо своє здоров'я, то вихователям ввіряємо моральність і розум наших дітей, довіряємо їхню душу, а разом з тим – і майбутнє нашої Вітчизни.

Професійний саморозвиток вихователя дошкільного навчального закладу здійснюється впродовж усієї його педагогічної діяльності, тому, як ніколи, актуальною виступає необхідність створення такої моделі професійного зростання вихователя, яка давала б йому змогу економно, раціонально й успішно формувати ті цінності, які адекватні вимогам сучасної дошкільної освіти, соціуму й часу.

Особливо важливим є створення у дошкільному закладі сприятливих організаційно-педагогічних умов і використання таких засобів активізації професійного самовдосконалення вихователів, які б сприяли розвитку професіоналізму вихователя, пробудженню потреби в самоактуалізації, бажання творити свою особистість.

Такими чином, управління розвитком особистісних і професійних рис вихователів наразі передбачає врахування теоретичних засад управління, знання специфіки, форм і методів стимулювання розвитку творчості та професіоналізму педагогів, забезпечення умов і перспектив для її подальшого вдосконалення. Досягнення висот педагогічної майстерності потребує максимальних особистих зусиль, енергії, природних нахилів і здібностей, величезної працездатності і, чи найголовніше, безмежне бажання стати педагогом – майстром.

Література

1. Базова програма дитини дошкільного віку «Я у Світі» / Наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко. Київ: Світич, 2008. 430 с.

Панченко В.О.
ПВНЗ «Кропивницький інститут державного та муніципального управління»
Наук. кер. – Тернавська Т.А., к.пед.н.

ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА У РОБОТІ З КОЛИШНІМИ ЗАСУДЖЕНИМИ

Становище людини, що відбула покарання є досить важким тому, що в період позбавлення волі вона, повсякденно підкорялася суворим правилам місць позбавлення волі, втратила здібність до самостійності, втрачає інтерес до необхідності піклуватися про себе, у всьому покладається на «передбачуваність» адміністрації. Така особистість при виході «на волю» не завжди мотивована та готова витрачати енергію для того, щоб включитися в трудову діяльність, часом схильна йти по шляху найменшого опору, багатого злочинним минулим.

Найяскравіше виявляється проблема працевлаштування. На особу злочинця, що відбув покарання, практично не можна впливати ефективно, не вносячи корективи щодо його безпосереднього соціального середовища, не змінюючи способи взаємодії із ним.

Отже, існує постійна актуальність необхідного усвідомлення проблеми ресоціалізації таких людей, її масштабів і можливих наслідків. Виділимо наступні основні соціальні проблеми колишніх ув'язнених в сучасному суспільстві: працевлаштування; культурної адаптації; оновлення та збереження соціальних зв'язків з близькими, родичами і сім'єю; житлові перепони тощо.

Соціальний працівник, що допомагає колишньому ув'язненому більш ніж фахівці, що професійно реалізовуються в інших секторах соціального захисту повинен орієнтуватися на принцип гуманізму в своїй роботі з людьми, оскільки саме він краще за інших розуміє всі наслідки для суспільства поводження із за-

судженими як з «нижчою істотою». Тому профілактична робота відповідно до етично-гуманістичних принципів і юридичних аспектів є найважливішим завданням професійного соціального працівника.

Специфіка мислення колишнього ув'язненого має певну особливість яка прямо залежить від терміну перебування в обстановці, в якій сформувалася складна субкультура яка «проникає» в свідомість ув'язнених за дуже короткий проміжок часу. Тому оновлення та очищення цієї свідомості переважно залежить від специфічної професійної та кропіткої роботи соціального працівника, яка впроваджується відповідно етичних стандартів та вимог до професійного спілкування. Наведемо нижче головні із них.

1. Соціальний працівник не повинен брати участь в справах, пов'язаних з брехнею, обманом.

2. Соціальний працівник повинен чітко розмежовувати свої заяви і дії як приватної особи і як соціального працівника.

3. Соціальний працівник повинен направляти зусилля на попередження негуманних або дискримінаційних дій, направлених проти однієї людини або груп людей.

4. Соціальний працівник повинен захищати своїх підопічних від дискомфорту, шкоди, погроз, позбавлення яких-небудь прав відповідно до вимог чинного законодавства.

5. Соціальний працівник, що аналізує всілякі випадки, може обговорювати їх лише з професійною метою і лише з людьми, професійно пов'язаними з ними, відповідно до професійної етики та конфіденційності.

Романенко Т.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Борхович С.М., к.пед.н.

АНДРАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО РЕЛІГІЙНОЇ ОСВІТИ МИРЯН НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Релігійна освіта для мирян завжди було одним з найважливіших завдань церковного служіння. «Тож ідіть, і навчіть всі народи, христячи їх в Ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх зберігати все те, що Я вам заповів» (Мв. 28:19-20), – цей заповіт Господа на всі часи набуває особливої актуальності в нинішньому світі, смуту і негаразди якого людство покликане подолати.

Навчання мирянина не може і не повинно виконувати завдань, специфічних для підготовки священнослужителів. Мирянин залишається жити в світі, серед людей, часто, дуже далеких від Православної Церкви. Не полишаючи світу, в плідній співдіянні не тільки з віруючими, але і з невіруючими, а також з людьми, які належать до інших конфесій, він повинен намагатися зберегти чистоту православного вчення і свідчити не тільки своїми словами, а й усім своїм чином, всім життям про гідність Святої Православної віри.

Основними формами катіхізаторской і освітньої діяльності на приході сьогодня є: оголошення, катихізичні бесіди, парафіяльне консультування з питань віри, недільна школа, заняття по вивченню Святого Письма, парафіяльна бібліотека.

Для того, щоб навчання було ефективним, потрібно враховувати надбання андрагогіки, а саме такі особливості дорослих як усвідомлене ставлення до навчання; прагнення до самостійності та до осмисленості навчання, тобто знання тим, хто навчається, потрібні для вирішення конкретної проблеми і досягнення конкретної мети; практична спрямованість: прагнення до застосування отриманих знань і навичок, наявність життєвого досвіду; вплив на навчання соціальних, побутових і тимчасових факторів.

Парафіяни – це здебільш літні люди з вже закостенілим поглядом на світ. Люди не звикли взагалі до уваги до себе. Їм треба відчути себе як вдома. Церква і є наш Дім. Для бажання вчитися спасінню во Христі парафіянам повинно хотітися залишитися в Церкві якомога більше, а не гріти думки, як би скоріше піти з неї. Кожна людина відчуває , якщо її хтось любить. Людина повинна відчути, що нею зацікавлені.

В процесі читань лекцій нами виявлено такі психолого-педагогічні особливості парафіян: особиста оцінка будь-яких знань та їх значення відповідно до власного розуміння, досвіду, мотивів; відсутність чіткого усвідомлення мети навчання; неактивне ставлення до навчання; тимчасовий інтерес до лекції як до чогось «новенького»; втрачені навички пізнавальної діяльності; неуважність, перевтома.

Андрагогічний підхід в справі духовного розвитку особистості тільки прискорить процес розуміння себе в Православ'ї в цілому і в сенсі пізнання себе в Божественному плані Спасіння всього людства. Для засвоєння всього історичного багатства Священного Передання просто необхідно вбирати накопичені знання про Бога якраз шляхом застосування андрагогічних методів навчання.

Звідси одна з найважливіших умов забезпечення результативності православного просвітництва – сприяння духовному розвитку та збагаченню кожної особистості, тобто просування з однієї стадії розвитку на іншу шляхом створення сприятливого клімату, гуманної атмосфери в процесі навчання. Наявність атмосфери, що націлює на ефективне навчання, є одним з головних елементів андрагогічного планування освітнього процесу на відміну від традиційного навчання, де цим проблемам приділялася незначна увага.

Руда А.А.
КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Павленко А.І., д.пед.н., професор

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ ТРЕНІНГОВИХ ЗАНЯТЬ

Впровадження сучасної концепції Нової української школи ставить за мету соціалізацію особистості учня, яка нерозривно пов'язана з якісно новим рівнем його вмінь та навичок у комунікативній сфері. Тому проблема розвитку комунікативної компетентності підлітків є важливою і актуальною, оскільки міжособистісне спілкування належить до найважливіших сфер життєдіяльності, що покликані задовольняти потреби в самопізнанні й самовдосконаленні. Вивченню комунікативних здібностей підлітків присвячено роботи вітчи-

зняних та зарубіжних дослідників, серед яких В. Моляко, А. Мудрик, Ж. Піаже, Я. Пономарьов, В. Роменець та інші.

У підлітковому віці велике значення має спілкування, адже провідний вид діяльності у підлітковому віці – інтимно-особистісне спілкування. Аналіз досліджень вчених (О. Корніяк, В. Кан-Калік, І.Кон, А. Годлевська, О. Скрипченко, О. Сергєєнкова та ін.) дозволяє визначити особливості прояву комунікативних здібностей, рис у підлітків. Зокрема: отримання підлітками нового почуття – почуття дорослості, не бажання користуватись привілеями дорослих і виконувати обов'язки дорослих людей; виникнення труднощів у спілкуванні з батьками та вчителями; потреба підлітка у авторитеті – людині, якій би він зміг довіряти та відкривати свої секрети; тенденція того, що для підлітків надзвичайно важливо мати своє коло спілкування з однолітками і бути у ньому авторитетом для інших членів групи [1, с. 76-77]. Ці особливості, на наш погляд, обумовлюють необхідність нових форм комунікацій при проведенні навчальних занять з учнями.

Важливим засобом розвитку комунікативних здібностей підлітків є тренінг, бо як наголошує В. Куницина, соціально значущі навички та уміння, які формуються в соціально-психологічному тренінгу (СПТ), є компонентами комунікативної компетентності особистості. Це навички входження в контакт, орієнтації в проблемі партнера, вирівнювання емоційного напруження співрозмовника, аргументації, узгодження інтересів, ведення засідань і дискусій. Комунікативна компетентність може розглядатися як необхідна умова соціальної зрілості особистості. Разом з тим, комунікативні здібності самі по собі не є показниками істинної соціальної зрілості, оскільки вони можуть бути використані для досягнення цілей, які суперечать соціальним нормам [2, с. 288-289].

Елементи тренінгу можуть бути реалізовані педагогом і на уроках-тренінгах, де на відміну від традиційного «комбінованого» уроку, зорієнтованого на засвоєння знань, умінь і навичок, відбувається комплексне спрямування на формування ключових компетентностей особистості підлітка (у першу чергу – соціальної, емоційної, інтелектуальної), розвиток самостійності у прийнятті рішень, інтенсивної взаємодії і т.п.

Тренінгові заняття виступають перспективним засобом розвитку комунікативної компетентності підлітків, поскільки сприяють інтенсивності навчання, коли знання не подаються в готовому вигляді, а стають продуктом активної діяльності самих учасників навчальної взаємодії.

Література

1. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. та інші. Вчимося жити разом. Посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (початкова школа): – К.: Видавництво «Алатон», 2016. – 232 с.

Куницына В. Н. Межличностное общение: учебник для вузов/ В. Н. Куницына, Н. В. Казаринова, В.М.Погольша. – СПб.: Питер, 2001. – 544 с.

Садова В.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Борхович С.М., к.пед.н.

РОЛЬ СІМ'Ї В ДУХОВНО-МОРАЛЬНОМУ ВИХОАННІ ДІТЕЙ

Соціальні обставини розвитку дитини третього тисячоліття є унікальними в історії людства та мають потребу в науковому усвідомленні, прогнозуванні перспектив розвитку дитини.

Проблеми духовно-морального розвитку та виховання дітей, підлітків та молоді – приоритетні проблеми сучасної дійсності, від вирішення яких залежить майбутнє країни, можливість її процвітання та національної безпеки.

Сучасний період розвитку суспільства активізує необхідність духовно-морального виховання, оскільки характеризується процесом переоцінки цінностей, різноманітністю світогляду, соціальними, етнічними, культурними відмінностями.

Відсутність духовно-моральних орієнтирів у підростаючого покоління може привести до втрати спроможності чинити опір негативним тенденціям, давати їм адекватну оцінку, втрати можливості орієнтуватися в цінностях.

Методологічним підґрунтям для створення концепції духовно-морального розвитку підростаючого покоління повинні бути: Святе Письмо, Святе Передання, спадок святих Отців Церкви та спадщина релігійно-філософської традиції, що передувала психолого-педагогічному досвіду духовно-моральної освіти та виховання, арсенал вітчизняної та зарубіжної наукової думки з питання духовного розвитку.

Метою православного виховання є стяжання Духу Святого, досконалої радості у Христі. Тому Православ`я повинне розкривати дітям радісну повноту життя у Христі. Важливо прищеплювати дітям любов до навколишнього світу, вчити радісному сприйняттю природи, умінню бачити красу Божого Світу.

Дитяча релігійність є вкрай благотворною силою, що наповнює душу дитини глибокими і прекрасними переживаннями. А тому ті, хто нав`язує дитині свою невіру, чи не здійснюють ще гіршого насильства над особою дитини.

Завдання цілеспрямованого духовно-морального виховання та освіти може бути вирішене тільки спільними зусиллями сім`ї, освітніх заходів, держави та православної Церкви.

На сьогоднішній день в сфері сім`ї та сімейного виховання склалася криза. Корінь цього знаходиться в тому, що батьки не вміють дати дітям духовного досвіду – цього цілительного джерела для всіх страждань душі. Недбалість та безвідповідальність батьків починають зростати від покоління до покоління. Це явище пояснюється захворюванням та зубожінням духовної традиції. Допомогою у подоланні кризи повинно бути всемірне сприяння зміцненню сім`ї.

Апостол Павло називає християнську сім`ю Малою Церквою. Для того, щоб шлюб був вдалим, він повинен бути Церквою в повному розумінні цього слова. Саме в такій сім`ї дитина навчається першим совісним рухам серця.

З апостольських часів роль у цьому відводиться батькам – навчати дітей, підростаючих християн у вірі; навчати у вірі, словом і ділом, бо одне слово не працює, бо виросте лицемір, виверткий у житті, або ситий по горло релігійною освітою богоборець. Слово повинне запрацювати, а не бути просто навчальним предметом. А для цього потрібне середовище – освітній простір, який сам досить органічно буде формувати особистість дитини і батьків. Краще засвоюються ті знання, що засвоюються у неформальній обстановці сім`ї.

Об`єднуючись у сімейному спілкуванні, кожний член сім`ї стає незамінним, таким, який приносить свою індивідуальність у загальну справу. Таким чином, психологічний комфорт кожного стає основною умовою для психологічного здоров`я цілого. Цінність сімейного спілкування, особливо духовного, у тому, що формується цілісність сім`ї, покращується взаєморозуміння, зміцнюються внутрішньо-сімейні відносини, створюється атмосфера взаємної підтримки і впевненості у майбутньому.

Сафронова К.С.
КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Павленко А.І. , д.пед.н., професор

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІДЛІТКІВ У ПРОЦЕСІ ШКІЛЬНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

У сучасному суспільстві великої значущості набувають особистісні якості, що відповідають за вміння людини керувати своїми думками, потребами та емоціями, будувати гармонійні і успішні відносини у соціальному оточенні. Названі вміння все частіше розглядаються в межах такого феномена як емоційний інтелект, який стає все більш актуальним об'єктом різноаспектних психологічних досліджень (І. Андрєєва, Г. Гарднер, Д.Гоулман, У. Даск, В.Зарицька, Д. Карузо, Н. Коврига, Дж. Майєр, Е. Носенко, П. Саловей та інші).

Е. Носенко і Н. Коврига, визначають, що емоційний інтелект – це інтегральна характеристика особистості, яка реалізується в здібностях розуміти емоції, узагальнювати їх зміст, виокремлювати емоційний підтекст у міжособистісних стосунках, регулювати емоції таким чином, щоб сприяти за допомогою позитивних емоцій успішній когнітивній пізнавальній діяльності та долати негативні емоції, які заважають спілкуванню чи досягненню індивідуального успіху [3, с.29-30].

Розвиток емоційного інтелекту у підлітковому віці є важливим фактором адаптації в соціальному оточенні у процесі шкільної соціалізації. Зокрема, «емоційно обдаровані» підлітки легко вживаються в колективі, часто набувають статусу лідера, добре адаптуються до нових умов [1, с.206]. Підліток здатний керувати вираженням своїх почуттів: в певних ситуаціях під маскою байдужості підліток може скривати тривогу, образу та ін., а конфлікт з батьками чи вчителями приховати за імпульсивною поведінкою.

Ефективним засобом щодо розвитку емоційного інтелекту підлітків виступає учнівське самоврядування, яке забезпечує умови для гуманних відносин суб'єктів виховання: самовизначення й самореалізація особистості кожного учня, вільного розвитку його здібностей; формування в нього здатності в інтелектуальному, духовному, культурному, емоційному розвиткові, здатності до самостійного творчого мислення; формування громадянської активності, відповідальності, самостійної поведінки.

Цінність учнівського самоврядування сьогодні вбачається в тому, що підлітки глибоко і всебічно проникають у сутність своїх прав і можливостей для успішного самовизначення, саморозвитку, самореалізації в умовах школи. Це створює умови для запобігання асоціальних форм поведінки, сприяння розвитку громадської активності, виховання почуття власної гідності, знаходження можливостей знайти себе в конкретній справі, брати на себе моральну відповідальність перед суспільством за себе, за інших, за справу [2, с.16-19].

Успішна шкільна соціалізація є одним із ключових етапів у процесі становлення соціального і емоційного інтелекту особистості. Переживання, почуття і емоційне ставлення підлітка стають глибшими, стійкішими. Значно більше коло явищ соціальної дійсності стає небайдужим для підлітка.

Література

1. Власова О. І. Педагогічна психологія: Навчальний посібник/ О. І. Власова – К. : Либідь, 2005. – 348 с.

2. Назаренко Л. М. Система формування громадянських цінностей учнівської молоді / Л. М. Назаренко // Виховна робота в школі. – 2010. – № 4. – С. 16-34.

3. Носенко Е. Л. Емоційний інтелект: концептуалізація феномену, основні функції / Е. Л. Носенко, Н. В. Коврига : [Монографія]. – К. : Вища шк., 2003. – 126 с.

4. Зарицька В.В. Теоретико-методологічні основи розвитку емоційного інтелекту у контексті професійної підготовки : монографія / В.В. Зарицька. Запоріжжя: КПУ. – 2010. – 303 с.

Сидоренко М.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кравченко В.М., д.пед.н., доцент

ДІЛОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Соціально-економічні чинники, які висувають нові запити щодо оновлення парадигми освіти, визначають вимоги, що їх ставить сучасність перед керівником навчального закладу. Аналіз вітчизняного і зарубіжного досвіду свідчить про те, що жодна реформа не може досягнути мети, якщо найголовніша ланка галузі – управлінська – не відмовиться від застарілих стереотипів адміністрування і не буде готова до суттєвих змін у технологіях професійної діяльності менеджера.

Керівник стає менеджером, який управляє педагогічною системою навчального закладу, її розвитком, організовує й стимулює професійну діяльність педагогічних працівників, сприяє формуванню культури організації, вивчає попит на послуги, організовує та забезпечує їх якість [3].

На сьогодні, недостатньо вивчена проблема управлінсько-педагогічної підготовки у вітчизняному педагогічному досвіді. Тому особливе значення для дослідження мають праці В. Беспалько, Ю. Бабанського, С. Батишева, Б. Гершунського, П. Гальперіна, Н. Тализіної та ін., в яких розкриваються різні аспекти професійної підготовки фахівців.

Зміст і рівень ділової компетентності керівника закладу загальної середньої освітивизначаються знаннями, вміннями та навичками індивіда, що дозволяють йому адекватно сприймати навколишню дійсність і себе в ній, а також здатністю до формування нових умінь і навичок відповідно до напряму своєї діяльності[1].

Здатність керівника до засвоєння морального, соціального, професійного досвіду, перетворення абстрактної можливості на реальне володіння професійним, моральним, соціальним статусом, якостями та функціями є одним із основних чинників розвитку особистості керівника. Виявляється це в процесі самоутвердження і утвердження особистості як суб'єкта управлінської діяльності. Цей нерівномірний і поступальний процес починається з елементарного самовизначення, орієнтації переважно на зовнішні регулятори, а з часом виходить на рівень саморегуляції, самовияву, самоактуалізації [4].

Виділимо найнеобхідніші, на нашу думку, професійні знання керівниказакладу освіти: знання сучасних теорій та моделей освітнього менеджменту, інноваційних технологій, стилів управління, методів підвищення ефективності керівництва та якості освітніх послуг, основних принципів менеджменту в освітніх організаціях.

Професійними уміннями, у даному випадку, виступають: встановлення ділових контактів, організація та планування діяльності закладу освіти, управління конфліктами, делегування повноважень, створення спеціальних умов для повноцінного розвитку педагогічного колективу, прийняття управлінських рішень тощо [2].

Розвиток ділової компетентності керівника закладу загальної середньої освіти – це безперервний рух до її підвищення і відновлення в процесі управлінської діяльності, який залежить від спеціальної підготовки, об'єктивної самооцінки професійних досягнень, результатів управлінської діяльності та власних управлінських здібностей і сформованих особистісних якостей.

Література

1. Малихін О. В. Ієрархія компетентностей сучасного педагога / О. В. Малихін // зб. матер. Міжнар. наук. конф. до 1025-річчя історії освіти в Україні: традиції, сучасність та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : //elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3823.

2. Пахолівецька М. В. Готуємо керівників нової генерації / М. В. Пахолівецька, О. П. Махно // Директор школи. – 2010. – №10. – С. 3 – 7.

3. Управління розвитком персоналу: Навчальний посібник / Т. П. Збрицька, Г. О. Савченко, М. С. Татаревська. За заг. ред. М. С. Татаревської. ? Одеса: Атлант, 2013. – 427 с.

4. Шадриков В. Д. Новая модель специалиста: инновационнаяподготовка и компетентностный поход / В. Д. Шадриков // Высшееобразованиесегодня. – № 8.

Сніжко О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Фунтікова О.О., д.пед.н., професор

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ КЕРІВНИКІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Глобальні цілі в суспільстві дають підстави для визначення таких соціальних цілей формування управлінської культури та компетентності менеджерів освіти: фундаментальні, що мають глибоке суспільне значення; іманентні, що закріплюють статус установи підготовки та перепідготовки освітянських кадрів. Наведені цілі можна реалізувати у двох групах завдань: відтворення культури, відтворення людини.

Культура, будучи специфічно соціальною програмою усіх видів перетворюючої діяльності людини і суспільства, а також результатами цієї діяльності, закріплюється в матеріальних і духовних цінностях. Управлінська культура пов'язана з конкретною управлінською діяльністю.

Інтерпретуючи управління як діяльність, ми стверджуємо, що при уявній її простоті це досить складний вид людських дій і відношень. Діяльність завжди предметна. Безпредметної діяльності немає і не може бути. Саме тому управлінська діяльність є реальним процесом, що складається з сукупності дій і операцій, а основна відмінність однієї діяльності від іншої полягає в специфіці їхніх предметів. Предмет управління – це завжди живі люди, організація, діяльність, в процесі якої вирішуються конкретні прояви культури поведінки, спілкування, взаємодії словом і чинністю, вчинком і дією. Управління – це мистецтво регулювання діяльності організації, установи, підприємства.

Потреби теорії і практики педагогічного менеджменту роблять особливо актуальним завданням визначення управлінської культури, як системи, що має власний зміст, структуру й функції.

Проблему залежності рівня ефективності управління від кваліфікації і компетентності керівника, його особистих якостей та управлінської культури вивчали не тільки вітчизняні вчені, такі як Є. Березняк, Г. Єльникова, І. Жерносєк, С. Королюк, В. Кричевський, Н. Коломінський, І. Лазаренко, В. Лизинський, О. Мармаза, а й зарубіжні М. Вудкок, Дж. Грейсон, Ю. Конаржевський, Т. Шамова, П. Щербань та інші.

У концептуальному плані важливо визначити основні ознаки управлінської культури. На основі аналізу чисельної психолого-педагогічної літератури можна стверджувати, що: управлінська культура є відносно стійким поєднанням розумово-вольових і морально-психологічних інтегрованих між собою компонентів, які гармонійно взаємодіють проявляючись у світоглядній, професійній діяльності. Виходячи з цього, управлінська культура керівника ДНЗ є невід'ємною складовою його фундаментальної, професійної компетентності й майстерності; процес формування управлінської культури стає результативним тільки за умов передачі управлінської інформації особистості з одночасним формуванням усвідомлення корисності й необхідності опанування нею з метою наступного застосування у професійній діяльності.

Основним показником сформованості управлінської культури менеджера освіти є взаємозумовленість інтелектуально-інформаційного, морально-вольового, особистісно-діяльнісного та професійно-прагматичного компонентів, готовності і здатності до управлінських дій, які цілісно впливають на розвиток професійної майстерності, а також постійне самовдосконалення в цьому напрямі.

Однією з важливих умов успішного виконання завдань, які стоять перед навчальним закладом є наявність певних особистісних і ділових якостей керівника, а також вибір оптимального стилю управління. Проблема формування управлінської культури та професійної компетнтності керівника ДНЗ, як її складової, на даний момент досліджена недостатньо. Ця проблема ускладнюється тим, що закладами освіти головним чином керують люди, які не мають фахової підготовки як управлінці.

Визначені пріоритетні напрями формування управлінської культури керівників ДНЗ покликані посісти належне місце у формуванні нових принципів побудови педагогічного менеджменту.

Соболь А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сущенко А.В., д.пед.н., професор

ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАТИВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ФЕНОМЕН НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЕМПІРИЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ В СФЕРІ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Професійна діяльність фахівців в сфері душевного здоров'я людини разом з інтенсивним розповсюдженням інформаційних технологій в світі та Україні поступово набуває характерних для інформаційної епохи особливостей. Можливість вільного брендування психологічних послуг, он-лайн консультацій та терапевтичної підтримки практично будь-якої людини планети, виводить на порядок денний феномен «інформаційно-комунікаційного середовища» як важливого фактору якості праці професіоналів.

При цьому, зважаючи на специфіку професії психолога, нами обґрунтовано та введено схожий за своє сутністю, але відмінний у важливих фахових деталях понятійний конструкт – «інформаційно-консультативне середовище». Наш конструкт та вже існуючий базуються на стрімкому розвитку інформаційних технологій, але один спирається но поняття «комунікація», а інший – «консультація», яке відповідає професійній специфіці діяльності психолога.

Процес «консультування» вважається головним видом психологічної допомоги і визначається в широкому розумінні як надання допомоги потребуючим її людям у вигляді порад, рекомендацій щодо вирішення життєвих психологічних проблем [2]. Водночас змістовою основою такої праці майже завжди виступає створення умов для більш вільної самореалізації людини, її здатність використовувати свої внутрішні ресурси для розвитку в позитивному напрямі й актуалізувати потенціал осмисленого життя.

Намагаючись бути максимально точними та об'єктивними під час розробки складових понятійного конструкту «інформаційно-консультативне середовище» зауважимо, що взаємодія з потенційним клієнтом може проводитися очно, заочно, взагалі без участі психолога, за допомогою різноманітних засобів, в тому числі технічно-інформаційних. При кожній такій варіації роботи системи «психолог-клієнт» «інформація» виконує роль додаткової «енергії» і є «товаром». При цьому, серед всіх розглянутих тлумачень терміну «інформація», нам імпонує визначення автора Українського педагогічного словника Гончаренко С. – «зміст будь-якого повідомлення, дані про щось, які розглядаються в аспекті передачі їх у часі й просторі» [1].

Загальний зміст поняття «середовище» випливає з етимології самого слова, що розуміється як центр чогось, або середина. На це нам вказує Етимологічний словник української мови за авторством Рудницького Я.Б. [3; с. 1006]. Між тим головний аспект середовища насправді полягає у протилежному значенні, а саме – оточенні. Під поняттям «оточення» розуміємо сукупність елементів системі, які визначають її характерні особливості, а також детермінують перманентний вплив на суб'єкт під час взаємодії.

У тлумачному словнику сучасної української мови за редакцією Калашника В. поняття «середовище» у найбільш широкому розумінні розкривається як сукупність природніх та соціально-побутових умов, а також сукупність людей, пов'язаних спільністю цих умов, у яких відбувається діяльність людського суспільства, організмів [3].

Резюмуючи наведені інтерпретації, маємо змогу констатувати наступне – середовище, це складна динамічна система, елементи якої постійно, з різним рівнем інтенсивності та характеру впливу на суб'єкт (наприклад: людину, її фізичний, психологічний, духовний стан) змінюють його, наділяючи якостями самої системи.

З наведеного вище розкриємо визначення конструкту «інформаційно-консультативне середовище» в практичній діяльності психолога. Цей конструкт характеризує собою складну систему взаємовідносин психолог-клієнт, яка носить консультаційний характер, елементи якої постійно, з різним рівнем інтенсивності та характеру впливу на суб'єкт (наприклад: людину, її фізичний, психологічний, духовний стан) змінюють його, наділяючи якостями самої системи, та використовує новітні засоби ІКТ для підвищення продуктивності.

Література

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. К. : Либідь, 1997. 374 с.
2. Немов Р.С. Основы психологического консультирования. М. : Владос, 1999. 528 с.
3. Рудницький Я.Б. Етимологічний словник української мов. Оттава: Українська Могилянсько-Мазепинська Академія наук, 1982. 1128 с.
Слободчиков В. И. Образовательная среда: реализация целей образования в пространстве культуры. Новые ценности образования: Культурные модели ш

Сороколат Н.Г.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кравченко В.М., д.пед.н., доцент

ФАКТОРИ ВИНИКНЕННЯ СИНДРОМУ «ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ» ПЕДАГОГА

Сучасна освіта визнається науковою спільнотою як соціальна духовна опора життєдіяльності людини. Сьогодення України перенасичене стресогенними чинниками, найактуальнішим з яких визначено складну соціально-економічну ситуацію. Заручниками такого становища напряму є працівники бюджетної сфери, зокрема педагоги.

Концепції професійного вигорання або дезадаптації є предметом дослідження Н. Водоп'янової, Ю. Колесникова, Т. Родигінської та ін. Синдром «професійного вигорання» педагогів – це синдром фізичного й емоційного виснаження, який включає як розвиток негативної самооцінки й негативного ставлення до роботи, так і втрату розуміння та співчуття по відношенню до об'єктів освітнього процесу [1]. Науковець К. Маслач розглядає означений синдром як трикомпонентну систему: безпосереднє емоційне виснаження (зниження загального емоційного фону, емоційне перенасичення); деперсоналізація (деформація стосунків з іншими людьми); редукція особистісних прагнень (негативна оцінка себе, власних професійних досягнень і успіхів) [2].

Професійне вигорання простіше попередити, аніж лікувати, тому знання факторів, що спричиняють таке негативне явище, дає змогу вчасно звернути увагу працівника на проблему.

Стрес як емоційно-психологічний чинник займає лідируючу позицію у визначенні кризових факторів сучасного вчителя. Серед інших стресогенних факторів самими педагогам визначаються: криза професійної самоактуалізації педагога, переосмислення «Я-концепції», брак фінансових можливостей, незадоволеність своїм соціально-професійним статусом, втрата професійної ідентифікації, соціальне старіння, фемінізація педагогічних кадрів [3].

Не існує єдиного підходу до подолання синдрому «професійного вигорання». Аналіз існуючих теорій дає змогу зробити висновок про те, що психологічне здоров'я як безпосередній супутник професійної стійкості залежить від уміння особистості спрямовувати увагу власне на себе, особливо у стресових ситуаціях. Важливою умовою професійного довголіття також визначено «дозованість» праці – уміння розподіляти навантаження протягом дня, вчасно закінчувати справи. Також сприятиме подоланню професійного вигорання уміння отримувати задоволення від результатів власної праці, всебічне задоволення фізичних, духовних та психоемоційних потреб.

Література

1. Качур О. Профілактика професійного вигорання у закладах освіти / О. Качур // Психолог. – 2010. – № 40. С. 3 – 7.

2. Маслач К. Професійне вигорання: як люди справляються [Електронний ресурс:] / К. Маслач. – Режим доступу: http://www.top-personal.com

3. Солодухова О. До проблеми «професійне вигорання» [Електронний ресурс] / О.Солодухова // Наукові конференції. – Режим доступу: www.intkomf.org/dpsihol-n-prof.

Таран О.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Облєс І.І., к.пед.н., доцент

СІМЕЙНЕ ВИХОВАННЯ В ПЕДАГОГІЧНОМУ ВЧЕННІ ІОАННА ЗЛАТОУСТА

Ошибка! Неизвестный аргумент ключа.В сучасному українському суспільстві засади сімейного виховання є надзвичайно актуальними. Україна знаходиться в стадії депопуляції і демографічної кризи.Традиційна українська родина втрачає соціальну цінність та знаходиться в кризовому стані.

Сучасні реалії потребують пошуку суспільством та науковцями інноваційних (можливо і традиційних в минулому, але зараз забутих) шляхів збереження сімейних цінностей. Родина залишається первинним осередком соціалізації та виховання особистості, тому відношення батьків до свої обов'язків, розуміння важливості родинних зв'язків, виховання дітей за традиційними моделями, в тому числі з обов'язковим врахуванням релігійних взірців, є необхідним.

Актуальні проблеми родинного та сімейного виховання знаходились під увагою багатьох вчених та розглядалися у працях Азарова Ю.П., Васильєвої Е.В., Гурова В.Н., Кагана Е.В., Харчева А.Г., Шеляги Т.В. та інших.

Дослідження і використання досвіду ранньохристиянських мислителів щодо сімейного виховання, його цінностей і пріоритетів є необхідною умовою збереження та примноження потенціалу родини та на її прикладі країни в цілому.

Однією з видатних постатей, що заслуговує на особливу увагу є. Святий Іоанн Златоуст та його творчість.

Іоанн Златоуст писав щодо обов'язків християнських батьків, при цьому аналізуючи недоліки сімейного виховання. Незважаючи на різницю в поглядах поколінь, ці думки залишаються актуальними: «Виховати серце дітей в чесноті і благочесті – священний обов'язок, який не можна переступити, не зробившись винним у духовному вбивстві дітей. Це обов'язок загальний, як батька, так і матері. Існують батьки, які не жаліють нічого, щоб надати дітям задоволення; а щоб діти їх були християнами – до цього батькам мало потреби».

Під час свого життя людина керується в свої вчинках певними зразками поведінки, що мають своє походження з дитинства: це і звички, і протидія життєвим труднощам, і знання, як поводитися з іншими людьми, яке місце в житті буде займати Церква. Якщо у дитини було щасливе, повноцінне, різнобарвне дитинство, наповнене батьківською ласко, їй легше створити міцну власну родину, краще спілкуватися з ото-

чуючим світом. Відсутність батьківської любові в дитинстві, навпаки створює певні соціальні, психологічні труднощі сприймання соціальної дійсності.

Якщо релігійне виховання відсутнє в дитинстві, характер людини відповідно цього стає біль жорстоким. Релігійні настанови формують відношення до оточуючого світу, роблять його кольоровим, наповнюють душу гармонією та збагачують її.

Таким чином: сімейне, родинне виховання як засіб формування особистості та її майбутньої поведінки здійснюється під впливом різних факторів соціальної дійсності. Головною умовою первинної соціалізації особистості є родина як осередок суспільства, яка виконує функцію збереження й відтворення існуючих у суспільстві сталих відносин та певних інститутів та одночасно є важливим фактором реалізації здібностей людини. І православна Церква повинна допомогти не втратити орієнтири та цінності в бурхливому сьогоденні, а зберегти базові знання, примножити власними дослідженнями чи відкриттями спільну працю по становленню особистості, залишивши сімейний базис виховання прийдешнім поколіннях.

Тімошов М.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Северинюк В.М., д.політ.н., професор

ГРОМАДСЬКА ДУМКА ЯК ЧИННИК ПОЛІТИЧНОГО ВИБОРУ

Важливою умовою становлення громадянського суспільства є політична активність індивіда. Людина може виступати одночасно як самостійний суб'єкт політичного життя і як такий, що перебуває у складі колективних та організованих суб'єктів політично гожиття (груп, спільнот, рухів, організацій). При цьому політичне функціонування індивіда в обох випадках зумовлене як зовнішніми чинниками (чинниками політичного середовища), так і внутрішніми, серед яких важливу роль відіграє його політична самосвідомість – усвідомлення себе в системі політичних відносин.

Політична свідомість – це свідомість учасників політичного процесу, всіх тих сил, які борються за владу та здійснюють її. Цей вид свідомості безпосередньо зумовлений політичним буттям. Однак на нього впливають також соціально-економічні, національні та культурні фактори. Суттєвою для політики є також масова свідомість. Вона покликана до життя процесом зростання маси людей, які беруть участь в історичних діях, примноженням та ускладненням політичних зв'язків. За своїм змістом масова свідомість становить сукупність ідей, уявлень, настроїв, що відображають усі сторони життя суспільства, доступні масам і здатні викликати у них інтерес.

Основною рушійною силою будь-якої поведінки, діяльності, як і всього життя людини, а відтак – групи, спільноти є інтерес (інтереси). Аналогічно і до політичної діяльності люди залучаються лише за умови, коли мають до цього певний інтерес. Більшість інтересів людини не є політичними, проте є такі, які мають політичний характер або й цілком є політичними. Передусім це виявляється тоді, коли предметом, основою інтересу є влада, необхідність, бажання оволодіти нею, набути її або ж коли для реалізації та задоволення політичного інтересу конче потрібна саме влада.

У політиці часто апелюють до громадської думки як до вагомого аргументу, сентенції найвищого суспільного авторитету.

До визначення поняття «громадська думка» належать такі характеристики:

а) один з виявів масової суспільно-політичної свідомості, що відображає ставлення народу чи певної його частини до влади; б) історично зумовлений і мінливий стан громадянської свідомості великих груп людей; в) сукупна, над-особистісна позиція, точка зору певної структурно означеної спільноти людей на конкретні події, проблеми, рішення державних, політичних, суспільних інституцій.

За усієї «прозорості» поняття «громадська думка» – явище досить умовне, оскільки об'єктивно вона не є певною механічною сумою точок зору відповідної кількості людей. Люди по-різному розуміють сутність певних політичних явищ, подій, вкладають у них своє бачення, відповідно їх ідентифікуючи. Тобто громадська думка передусім є досить непостійним явищем, що змінюється у просторі та часі.

Оцінюючи дані соціологічних опитувань, можна зробити один невтішний висновок: жоден із сьогоднішніх політичних діячів не користується очевидною підтримкою більшості громадян Україні. Хоч це й не унікальне, та певною мірою несподіване явище. Бо навіть у попередні періоди гострих політичних криз, коли українське суспільство було розчароване у владі, значна частина електорату підтримувала опозицію. Зараз же виборці не довіряють нікому.

Втома від тривалого очікування реформ, невмирущість корупційних зв'язків, падіння рівня життя та невміння влади пояснити свої кроки призводять до того, що рейтинги політичних сил і лідерів зараз, як ніколи, знаходяться на дуже низькому рівні. Минуло більше 4 років від початку «революційного перезавантаження влади», а люди й досі не відчувають помітних позитивних змін. І причина цього не лише в стані війни, яку проти Україні веде Москва, але й у нерозвиненості та надмірній внутрішній конфліктності вітчизняної політичної еліти.

Тонне О.Ш.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Мазін В.М., д.пед.н., доцент

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У ПРОЦЕСІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

В умовах ринкових відносин значно підвищуються вимоги до інтелектуального рівня, аналітичних здібностей, а також до здатності вчителів справлятися з величезною кількістю інформації, самостійно визначаючи стратегію і тактику виконання професійних завдань.

Найбільш дієвим елементом такого «знаряддя» є самостійна пізнавальна діяльність, яка дозволяє вчителю здійснювати цілеспрямовані дії щодо здобуття, аналізу та примноження інформації.

Проте, ця діяльність не може відбуватися спонтанно, а має бути спеціальним чином упорядкована. Безпосередня відповідальність за інформаційну і мотиваційну підтримку самостійної пізнавальної діяльності вчителів покладається державою на інститути післядипломної педагогічної освіти, які традиційно виступають центрами підвищення кваліфікації, профільної спеціалізованої підготовки та перепідготовки освітян регіонів країни.

Наше дослідження було присвячене пошуку шляхів удосконалення самостійної пізнавальної діяльності вчителів. Виконана робота дозволила констатувати наступне.

Специфічними принципами педагогічного процесу, спрямованого на формування пізнавальної самостійності вчителів загальноосвітніх закладів виступають:

– принцип суб'єктної ролі вчителя загальноосвітнього навчального закладу, відповідно до якого, управління самостійною пізнавальною діяльністю базується на суб'єктній активності слухачів, їх особистісній зацікавленості. Ми виходимо з того, що саме вчитель ставить перед собою конкретні завдання у процесі підвищення кваліфікації, прагне до самореалізації і самостійно регулює часові, просторові та інші фактори андрагогічного процесу, відчуваючи себе повноправним учасником спільної діяльності з викладачами, методистами, тьюторами на всіх етапах професійного розвитку.

– принцип зворотного зв'язку, який полягає у тому, що вчитель має отримувати реакцію на результати своєї самостійної пізнавальної діяльності з боку викладачів і тьютора закладу підвищення кваліфікації, а андрагоги мають постійно отримувати інформацію про цю діяльність від слухачів;

– принцип прагматичності, відповідно до якого, самостійна пізнавальна діяльність має бути спрямована на вирішення реальних проблем професійної діяльності вчителів та сприяти якнайшвидшому використанню отриманих в ході навчання знань і вмінь. Цей принцип передбачає, що в процесі підвищення кваліфікації має відбуватися актуалізація професійного та життєвого досвіду, знань, умінь, навичок вчителів.

Умовами ефективної організації самостійної пізнавальної діяльності вчителів загальноосвітніх закладів у процесі підвищення кваліфікації є:

– виділення самостійної пізнавальної діяльності вчителів в атестаційному процесі у якості показника успішності їхнього професійного розвитку;

– мотивування вчителів до самостійної пізнавальної діяльності;

– спрямування змісту курсів підвищення кваліфікації на навчання вчителів організації самостійної пізнавальної діяльності;

– поетапний методичний супровід самостійної пізнавальної діяльності в міжатестаційному періоді;

– доповнення атестаційних заходів наданням вчителям рекомендацій на наступний цикл підвищення кваліфікації щодо організації їхньої самостійної пізнавальної діяльності.

Ефективність цих умов забезпечується їх реалізацією за моделлю організації самостійної пізнавальної діяльності вчителів, яка інтегрує п'ять етапів:

– підготовчий, завданням якого є розроблення і впровадження алгоритму комплексної оцінки професійної діяльності педагогічного працівника в міжатестаційний період, що інтегрує показники ефективності самостійної пізнавальної діяльності і може бути використаний при створенні відповідного програмного продукту;

– рефлексивно-стимулюючий, завданням якого є підсилення мотивації вчителів до самостійної пізнавальної діяльності шляхом створення рефлексивно-стимулюючого середовища, що дає змогу вчителеві швидко отримати та використати результати самостійної пізнавальної діяльності;

– когнітивний, завданнями якого є об'єктивація та розвиток когнітивно-аналітичних властивостей учителів, а також засвоєння прийомів й алгоритмів діяльності з обробки, обміну, синтезу та презентації інформації;

– дистанційно-пошуковий на якому відбувається спрямування пізнавальної діяльності вчителів на виконання конкретних методичних та наукових завдань;

– оцінно-рекомендаційний, на якому відбувається підведення підсумків п'ятирічного періоду професійної діяльності вчителя в аспекті самостійної пізнавальної діяльності, а також надаються рекомендації на наступний цикл підвищення кваліфікації.

Оцінювання ефективності організації самостійної пізнавальної діяльності вчителів загальноосвітніх закладів має відбуватися за такими критеріями:

– процесуальним, що дає змогу оцінити інформаційну компетентність вчителя як здатність до здійснення інтелектуальних операцій, а також його комп'ютерну грамотність та включення у мережеве співтовариство;

– освітнім, спрямований на оцінювання інтенсивності самоосвітньої діяльності вчителя в міжатестаційний період (показники цього критерію: проходження курсів підвищення кваліфікації (за основним предметом); проходження курсів спеціалізації з додаткових предметів; отримання наукового ступеня, звання; отримання другої вищої освіти; навчання в аспірантурі; участь у різних формах освітньої діяльності, як-то: творчих груп, «круглого столу», фестивалів педагогічних ідей, конференцій, семінарів тощо;

– результативним, що дає змогу оцінити отримані в міжатестаційний період результати науково-методичної і науково-дослідницької діяльності (показники цього критерію – кількість власних методичних розробок, схвалених науково-методичними установами; кількість методичних розробок у співавторстві; кількість статей у виданнях ВАК; кількість публікацій в періодичних виданнях; кількість статей у збірках матеріалів конференцій; наявність персонального сайту працівника з власними методичними розробками; кількість інших підготовлених матеріалів.

Методика оцінювання організованості самостійної пізнавальної діяльності вчителів загальноосвітніх закладів інтегрує:

– тест-опитувальник з інформаційної компетентності;

– карту самооцінювання вчителем якості самостійної пізнавальної діяльності;

– кваліметричний інструмент оцінювання якості самостійної пізнавальної діяльності на основі Exel.

Організованість самостійної пізнавальної діяльності вчителів оцінюється за чотирма рівнями: низьким (відповідає кваліфікаційній категорії «спеціаліст»); базовим (відповідає кваліфікаційній категорії «спеціаліст другої категорії»); високим (відповідає кваліфікаційній категорії «спеціаліст першої категорії»); творчим (відповідає кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії»).

Торцева М.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сущенко Л.О., д.пед.н., доцент

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОГО ФАХІВЦЯ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА

Актуальність проблеми зумовлена глибинними і стрімкими соціально-економічними, політичними, інноваційно-освітніми трансформаціями в житті України, її орієнтацією на інтеграцію з цивілізованою світовою спільнотою, кризовими явищами в економіці, що посилили проблеми молодіжної зайнятості в усьому світі, високої конкуренції на ринку праці серед випускників закладів вищої освіти (ЗВО).

Сутнісні характеристики конкуренції як соціально-психологічного феномену відображено в наукових працях таких дослідників, як І. Абрамова, О. Гоша, Ю. Іванов, А. Казаков, Н. Минаєва, І. Кирцнер, К. Макконнел, С. Брю, П. Пуцентайло, О. Шнипко та ін.

Водночас, незважаючи на різнопланові дослідження, названі підходи лише частково розкривають питання управління процесом формування конкурентоздатного фахівця і не враховують сучасні диверсифікаційні освітні процеси, які зумовлюють нові механізми управління формуванням конкурентоздатності особистості, висувають якісно нові вимоги до нього.

На підставі аналізу філософської, економічної, психолого-педагогічної наукової літератури з досліджуваної проблематики розкрито методологічні та теоретичні засади управління процесом формування конкурентоздатного фахівця у ЗВО, основу яких становлять ідеї філософів, економістів, соціологів, психологів, які визначили найважливіші концепти конкурентоздатності фахівця: орієнтованість на успіх, впевненість у власних силах, прагнення до здобуття знань, активність позиції, творча самовираженість, самостійність у прийнятті рішень і дій, розвиненість емоційного інтелекту, здатність до адаптації у професійному конкурентному середовищі, наявність адекватної оцінки дійсності, рефлексія щодо власної діяльності, ступінь відповідності попиту роботодавця критеріям та мінливим вимогам ринку праці стосовно професійно-освітнього рівня, кваліфікації.

Зазначені трансформації спонукають до здійснення реформаційних освітніх процесів, модернізації як професійної підготовки у вищій школі, так і управлінських механізмів розвитку навчально-виховних процесів, пошуку нових відкритих, демократичних моделей управління.

Конкурентоздатність фахівця нами визначено як складну, багаторівневу інтегральну властивість, яка дозволяє особистості відповідно до її індивідуальних властивостей, потреб, прагнень брати участь і отримувати переваги в конкурентних відносинах в обраній сфері професійної діяльності. Визначено структурні компоненти конкурентоздатності фахівця (аксіологічний, когнітивний, особистісний, професійний), детерміновано рівні сформованості досліджуваного феномену (низький, середній та високий) та розкрито їх зміст.

Розроблено організаційно-педагогічне забезпечення функціонування та розвитку системи управління формуванням конкурентоздатного фахівця, яке представлено комплексно-цільовою програмою «Управління процесом формування конкурентоздатних студентів ЗВО», науково-методичним семінаром «Керівництво формуванням конкурентоздатної особистості» для викладачів на співробітників ЗВО, кваліметричною моделлю оцінки рівня управління процесом формування конкурентоздатного фахівця та діагностичним інструментарієм визначення рівня сформованості конкурентоздатності студентів, змістом.

На основі зіставлення отриманих експериментальних даних, їхнього кількісного та якісного аналізу виявлено позитивну динаміку показників рівня управління процесом формування конкурентоздатного фахівця за всіма трьома факторами. Найбільш чутливим до розробленої системи є фактор підвищення підготовленості суб'єктів до здійснення управління процесом формування конкурентоздатного фахівця.

Таким чином, на перший план висувається проблема управління процесом формування конкурентоздатних фахівців певної галузі, затребуваних на ринку праці, здатних до самостійної професійної діяльності, гнучкої адаптації до мінливих умов професійного середовища, самооцінки й розвитку своєї конкурентоздатності, побудови професійної кар'єри.

Усатенко А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Облєс І.І., к.пед.н., доцент

ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ ІКОНОМІЇ ПРИ ПРИЄДНАННІ ІНОСЛАВНИХ У МОЛИТОВНЕ СПІЛКУВАННЯ В ПОМІСНИХ ПРАВОСЛАВНИХ ЦЕРКВАХ

Протягом всієї історії Православну Церкву терзали розколи та різного штибу роз'єднання. Вони виникали внаслідок різних причин. За часів гонінь на християн в Римській імперії, починаючи з І століття по 313 рік після Різдва Христового, з'явилася велика кількість тих, хто відпав від Церкви. Поширення християнського вчення зумовило появу єресей всередині самого християнства. Єресіархи і їх послідовники йшли в розкол, створюючи паралельні «ієрархії», що стало причиною скликання Вселенських Соборів.

Питаннями розколів і єресей займалися також Архієрейські собори Помісних Церков. Одночасно з проблемою подолання розколів, єпископат древньої Церкви зіткнувся з не менш складної еклесіологічною проблемою -прийняття в спілкування тих, хто повертався з розколів і єресей. Отцями Церкви були визна-

чені три чини прийняття іновірців: через перехрещення, миропомазання та каяття. Також в процесі створення корпусу канонічного права були вироблені два принципи застосування церковного законодавства – акривія й ікономія.

Завершенням канонічного законодавства Древньої Церкви щодо возз'єднання єретиків і розкольників стала постанова Трульського Собору, іменована 95-м правилом. У цьому правилі майже буквально відтворюється текст здебільшого 7-го правила II Вселенського Собору. З 19-го правила I Нікейського Собору запозичене положення про перехрещення павліан, а з 1-го правила святого Василія – ??про перехрещення «манихеїв, валентиніан, маркіонитів і їм подібних єретиків».

В Древній Церкві не існувало єдиної думки щодо визнання (або невизнання) хрещення єретиків і розкольників. Церковні канони I-IV століть по Р.Х. вказують на суб'єктивний підхід при прийнятті в молитовне спілкування інославних християн з докладним дослідження і описом суті єресі або розколу.

Різний підхід до приєднання інославних існує і в Російській Православній Церкві (РПЦ). Застосовуються всі три чини: через хрещення, через миропомазання і через каяття. Але політичний аспект також має місце у взаємовідносинах РПЦ з розкольницькими громадами.

Проблема прийняття в спілкування єретиків, розкольників та інославних стояла перед Церквою з самого початку її заснування і до сьогодення. Незважаючи на достатню кількість соборних рішень, думок отців Церкви, норм церковного права, великої кількості богословських творів, обговорення процесу приєднання інославних до Православ'я не сприймається сучасним єпископатом як засіб подолання вже існуючих розколів. Виходячи з практики Церкви періоду Вселенських Соборів, церковне керівництво, після докладного дослідження причин появи єресі (розколу) визначало своє ставлення до них і виробляло спосіб прийняття заблукалих в спілкування. І це рішення доводилося до відома всього православного світу, в тому числі і розкольникам.

У сучасному православному суспільстві, коли практично всі розколи відбуваються через національну само ідентифікацію, першорядне значення для їх подолання має процес відкритого громадського обговорення проблеми, вивчення богословської думки, освітлення в засобах масової інформації і в мережі Інтернет. Не другорядне значення для прийняття соборного рішення по відношенню православної громади до розкольницької організації та чину прийняття тих, хто бажає повернутися до Церкви з розколу, має моніторинг поточної політичної кон'юнктури. Соборне рішення по чину прийняття інославних дозволяє не тільки сформувати думку православного товариства за своїм ставленням до розкольницької групи, а й вибудувати міст для повернення заблудлих до істинної Церкви. Подібні дії зовсім не суперечать церковній практиці чи канонічному праву.

Церква протягом всієї своєї історії використовувала по відношенню до тих чи інших розкольників або інославних християн різні практики прийому – не тільки через хрещення, а й через миропомазання або через одне лише каяття, а також брала священнослужителів з числа деяких інославних або розкольників без повторного рукоположення.

Більшість російських богословів XIX-XX століть, розмірковуючи на тему практики прийому до Церкви по три чини: через хрещення, через миропомазання і через каяття схилялася до думки що і в інославних і розкольницьких громадах залишається деяке благодатне життя. Прийом розкольників і інославних без повторення таїнств розумівся саме як визнання певної благодатності цих таїнств.

Храпач К.О.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Леощенко Д.І., к.філос.н., доцент

ЗНАЧУЩІСТЬ СОЦІАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ ЯК КОМПОНЕНТИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

Соціалізація як процес засвоєння людиною певної системи знань, норм, установок, цінностей та взірців поведінки, властивих суспільству, завжди відігравав значущу роль у формуванні особистості, зумовлюючи становлення і функціонування людини як соціального суб'єкта. Сучасне суспільство характеризується поглибленою спеціалізацією соціальних ролей і, перш за все, – у сфері професійної діяльності. Тому особливу значимість набуває саме професійна підготовка як основа сучасної соціалізації.

Сьогоднішнє суспільство є системою із надзвичайно складною, розгалуженою структурою, що зумовлено багатьма чинниками. Але, все-таки, є всі підстави вважати, що одним із визначальних серед них є поглиблення професійної спеціалізації через розгалуження діяльності. Власне, ця ідея не є новою, оскільки О. Конт ще у перш. пол. XIX ст. стверджував, що «суспільство в процесі еволюції... стає... більш складним, диференційованим і спеціалізованим через поділ праці». При цьому наголошувалося, що така диференціація, посилюючи взаємозалежність людей, «...веде до зміцнення соціальної солідарності...» [3, с. 26].

Таким чином, маємо, що професійна спеціалізація, а отже і професійна діяльність, і пов'язана з нею професійна підготовка є чи не найбільш визначальними факторами існування і розвитку соціальної системи. При цьому подібне твердження тим більше буде доречним за умови його конкретизації по відношенню до соціалізації, оскільки професійна підготовка є однією із складових останньої.

Іноді дослідники розмежовують поняття «соціальна практика» та «соціально-професійна практика», розуміючи під «соціально-професійною практикою» суспільно-корисну, трудову діяльність, спрямовану на забезпечення професійної орієнтації майбутніх фахівців і адаптацію їх у трудовому колективі. Але більшість дослідників «...не проводять чіткої межі між згаданими видами практик і, як правило, називають їх соціальними» [2].

О. Кутєпова визначає соціальну практику як механізм передачі соціального досвіду, залучення до суспільного життя, соціальної дії, соціальної творчості, суспільно корисної праці, продуктивної освіти [1]. Заслуговує на увагу таке розуміння соціуму (соціальної системи) Ю. Резником: «Соціальна система – це відтворювальна соціальна практика, якій притаманні відрегульовані відносини взаємозалежності між індивідами і групами, тобто організоване соціальне взаємодія» [4]. Можна погодитися з розумінням соціальної

практики, як соціально значимої діяльності, спрямованої на вирішення соціальних проблем з метою отримання досвіду соціальної взаємодії [2].

Отже, як бачимо, соціальна практика, одним із різновидів якої є соціально-професійна практика, являється невід'ємною компонентою соціалізації, оскільки за змістом виступає як необхідна умова професійної підготовки. Значущість соціально-професійної практики як складової соціальної практики зумовлюється тим, що вона є важливою складовою професійної підготовки. Професійна підготовка в умовах сучасного суспільства є, у свою чергу, однією із найважливіших компонент соціалізації.

Література

1. Кутєпова О. М. Соціальна практика як педагогічна технологія розвитку життєвої компетентності особистості. URL: http://archive.is/OD4Uz (дата звернення: 07.11.2018)

2. Никитина Г. В. Социальная практика как педагогическое понятие. URL: https://moluch.ru/-conf/ped/archive/20/1334/ (дата звернення: 07.11.2018)

3. Піча В. М. Соціологія: загальний курс. К. : «Каравела», 2000. 248 с.

4. Резник Ю. Человек и его социальные практики. URL: http://www.intelros.ru/pdf/chelovek/-2008_4/6.pdf (дата звернення: 07.11.2018)

Жмурська Д.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Покатаєва Т.О., ст. викладач

РОЛЬ ВЯЧЕСЛАВА ЧОРНОВОЛА В РОЗБУДОВІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Сьогодні, в період становлення незалежної і демократичної держави України,особливо важливо сконсолідувати суспільство навколо національної ідеї. Це можливо тільки за умови поваги до власної історії,вивчення її минулого , а також аналізу історичних фактів і подій та ролі політичних лідерів у розбудові нової держави . У цьому зв'язку особливої актуальності набуває дослідження політичної діяльності Вячеслава Чорновола – видатного українського правозахисника, журналіста, державного та громадсько-політичного діяча, якому довелося пройти через машину політичних репресій та принижень.

Горбачовська «відлига» й пов'язані з нею нові віяння в громадському й політичному житті тісно пов'язані з виходом на свободу великої кількості політв'язнів. Серед них був і Вячеслав Чорновіл який розпочав боротьбу за демократизацію суспільства та вже у серпні 1987 р. відновив випуск журналу «Український вісник».

У «Відкритому листі до генерального секретаря ЦК КПРС М. Горбачова», вміщеному у сьомому випуску « Українського вісника «, Чорновіл підняв важливі питання політичного і культурного життя «перебудовного» періоду в Україні. А в 1988 році став одним із організаторів Української Гельсінської спілки.

За визначенням багатьох дослідників і політичних діячів, вона відіграла важливу роль в активізації українського національно-визвольного руху, стала каталізатором процесу національного відродження. Завдяки виробленню доцільної програми, стратегії і тактики члени Спілки досягли зрушень у суспільній думці, вселили віру в українську ідею. Їм удалося налагодити контакт із різними неформальними організаціями і представниками національних меншин. Це дало змогу об'єднати українські національні сили в потужну масову організацію, якою став Народний Рух України, створений як політична партія.

У 1989 році Вячеслав Чорновіл у своєму виступі на установчому з'їзді Народного Руху України за перебудову зазначав, що він бачить майбутню Україну незалежною демократичною державою.

Саме з ініціативи Вячеслава Чорновола Галицька Асамблея на референдум у Галичині винесла третім пунктом питання про повну державну самостійність України. Після президентських виборів 1991 року В. Чорновіл висунув тезу про Рух як цілеспрямовану, сильну, єдину політичну організацію. А в доповіді на IV з'їзді НРУ в грудні 1992 року Вячеслав Чорновіл сформулював майбутнє гасло Руху: «Рух- державність і демократія».

Партія Народний Рух України у своєму головному документі «Програма НРУ»визначив, що вирішальною для реалізації гарантій національної безпеки України повинна стати її інтеграція в європейські політичні та економічні структури. Ці постулати, що були викладені в документі 1993 року, знайшли своє відображення і в наступних її редакціях.

У той же час Народний Рух через свого головного ідеолога висловив необхідність виходу України з СНД, участь в якому є перешкодою процесу інтеграції, а для забезпечення рівноправних українсько-російських відносин уникати входження до замкнутих економічних та політичних угруповань за участю Росії, здатних поставити під загрозу безпеку України чи можливість її інтеграції в європейські структури.

Ці задекларовані в Програмах НРУ пункти щодо зовнішньополітичного курсу України послідовно втілювалися Чорноволом у життя. Його участь у складі постійної депутатської делегації в Раді Європи та внесок у прискорення прийняття України до впливової міждержавної організації красномовно свідчили про наміри бачити Україну в Європі. Вячеслав Чорновіл неодноразово висловлювався щодо необхідності тіснішої співпраці з країнами так званої Балто-Чорноморської дуги. . Уже в 1992 році НРУ ставив питання про бажаність розширення НАТО й про перетворення цієї структури в систему колективної безпеки в Європі, де б знайшлося місце й для України.

Його радикальні ідеї сприймалися далеко не всіма, але саме цей радикалізм у поглядах і діях дав змогу розставити певні орієнтири для українських політиків сьогодення. І саме те, що низка проголошених ідей Чорновола є сприйнятими та проголошеними як напрями державної політики, доводить його далекоглядність та стратегічне мислення.

Юрченко І.Б.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Фунтікова О.О., д.пед.н., професор

РЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВНОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІННІ ЗАГАЛЬНООСВІТНІМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

Аналіз суспільної та освітньої практики свідчить, що становлення і розвиток сучасної школи неможливі без розвитку теорії і практики особистісно орієнтованого управління, з яким пов'язані подолання духовної кризи та інтеграція у світове співтовариство.

Актуальність проблеми особистісно орієнтованого управління загальноосвітніми навчальними закладами обумовлена її соціальним значенням, недостатнім ступенем розробленості та практичною потребою.

Управління сучасною школою – це істотне розширення прав учителів та педагогічних колективів, відмова від жорсткої централізації і регламентації всіх сторін шкільного життя.

На наш погляд, найкраща реалізація інноваційного підходу здійснюється через особистісно орієнтоване управління, яке ми розглядаємо як специфічний вид управління, у процесі якого забезпечується постійне професійне та особистісне зростання учасників навчально-виховного процесу, стабільність та комфорт у всіх видах діяльності, виконання функціональних обов'язків працівниками освітнього закладу на найвищому рівні, дотримання прав учасниками навчально-виховного процесу, обов'язкове забезпечення адаптації закладу до умов, що постійно змінюються, визначення місця закладу та стратегії його розвитку у сучасній системі освіти.

Сьогодні незаперечним є твердження, що управлінець нової генерації має суттєво відрізнятися від традиційного керівника. Це зумовлено новими концептуальними та технологічними підходами до діяльності, а саме: гуманізацією та демократизацією, людиноцентристським поглядом, управлінням за результатами, програмно-цільовим і особистісно орієнтованим підходами до управління та іншими інноваціями в менеджменті.

Особистісний підхід до управління навчальним закладом передбачає певну переорієнтацію свідомості керівника, вчителя, їх поглядів на учня та на себе як цінність та самоцінність.

Саме на виявлення оптимального співвідношення «керівник-підлеглий», що дасть змогу досягти найбільш ефективного надання освітніх управлінських послуг, і спрямований науковий пошук представників особистісно орієнтованого підходу до управління освітою.

Визначено загальні ознаки особистісно орієнтованого управління: стійкий морально здоровий мікроклімат у закладі освіти; підвищення рівня активності й зацікавленості працівників закладу освіти та інших учасників навчально-виховного процесу; довіра, взаємоповага, стабільність у колективі, відсутність напруженості; готовність членів колективу приймати рішення та нести за них відповідальність; прагнення учасників навчально-виховного процесу до саморозвитку, творчості, прояву ініціативи; уміння досягати поставленої мети та виконувати стратегічні завдання; самоуправління учасників навчально-виховного процесу на відповідних управлінських рівнях.

Отже, саме особистісно орієнтоване управління як парадигмальне явище в сучасній науці управління освітніми закладами володіє найбільшим потенціалом розвитку, оскільки орієнтується не так на людину (з усіма її недоліками), як на особистість, що визначаться як система соціально значущих якостей людини, як міра духовного в людині, міра її спрямованості на добро, як найвища форма існування людського духу.

ФІЛОЛОГІЧНА ОСВІТА У XXI ст.: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАГАЛЬНОЇ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ, МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

Андрущенко Г.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Смурова Л.І., к.філол.н., професор

ЗНАЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В ІНШОМОВНІЙ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНИХ МОВ

Теоретичне вивчення фразеології іноземної мови завжди викликало великий інтерес з боку мовознавців, багато з яких розходяться у розумінні таких важливих питань, як предмет і обсяг фразеології, логіко-мовна природа фразеологізмів, їх системна організація та принципи класифікації. Натомість, методологічні основи використання фразеологічних одиниць у навчанні іноземної мови на сьогоднішній день ще недостатньо вивчені. Лінгвометодичні розробки з цієї проблеми залишаються епізодичним, не пов'язаним в цілісну методичну систему.

Сформованість мовної особистості педагога забезпечує вільне самовираження у різних сферах людської діяльності, водночас вона забезпечує можливість виховувати студентів «силою слова» [1]. За В.О. Сухомлинським, мова педагога, його «творчість словом» має бути не тільки засобом викладання навчального матеріалу, але й інструментом впливу на душі учнів, інструментом естетичного, морального та культурного виховання [2]. Здійснення подібного впливу потребує умінь та властивостей мовної особистості, які виходять за рамки мовної та іншомовної комунікативної компетенції. Додаткові навички оперування емоційно забарвленим професійним мовленням як універсальним засобом навчання та виховання можуть бути розвинені, на нашу думку, у процесі формування професійної комунікативності викладача іноземних мов як здатності мовної особистості до ефективної взаємодії засобами мови, що вивчається, зі студентами у різних навчально-виховних ситуаціях.

Залежність рівня професійної комунікативності педагогів від ступеня ідіоматичності мовлення спирається на те, що фразеологічні одиниці мають суттєвий вплив на такі характеристики професійного спілкування як презентаційна, конативна та емотивна. Кожна характеристика передбачає певну ситуацію спілкування та особливу функцію фразеологізму. Самовдосконалення та постійна робота над презентаційною характеристикою мовлення дозволяє педагогу доречно використовувати стійкі словосполучення термінологічного та перифрастичного характеру. Конативна й емотивна характеристики професійно-педагогічного мовлення спрямовані на встановлення тісного контакту між викладачем і студентом та реалізують вимоги особистісно орієнтованого спілкування. Конативна характеристика спілкування спирається на адресата й містить у собі волевиявлення, спонукання, залучення уваги, вираження ставлення до адресата.

Аналіз різноманітних видів мовної діяльності дозволяє розглядати фразеологізми як засіб створення яскравого мовлення, яке запам'ятовується, та спрямованого на успішне досягнення взаємодії між тими, хто спілкується, та одержання позитивного результату від проведених викладачем бесід. Фразеологізми можуть надавати доброзичливо-жартівливе забарвлення професійно-орієнтованому мовленню, що знімає негативні елементи спілкування. То ж, фразеологізми в даному аспекті розглядаються як основа створення експресивно-емоційного мовлення. Означені властивості та функції фразеологічних одиниць роблять їх невід'ємною частиною іншомовної професійно- комунікативної компетенції викладача. Ці лексичні одиниці мають суттєве значення для удосконалення професійно-педагогічного мовлення викладачів іноземних мов. Отже, достатній рівень фразеологізації мови викладачів цілком необхідний для формування повноцінної мовної особистості педагога та підвищення його інтеркультурного, лінгвометодичного рівня задля ефективної організації процесу навчання іноземних мов.

Література

1. Michael McCarthy, Felicity O'Dell. English idioms in use. Cambridge University Press, 2002. – 190 p.
2. Сухомлинский В.А. Об умственном воспитании.– К.: Рад.Школа, 1983.–224с.

Бессараб А.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Мосієвич Л.В., к.філол.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТКОРЕКТНОЇ ЛЕКСИКИ BBC NEWS. УКРАЇНА З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ

Серед політкоректних термінів виділяють такі групи лексичних одиниць: 1) одиниці на позначення расової й національної належності, наприклад African American «афро-американці» – на позначення американських негрів; 2) одиниці на позначення ґендерної належності, наприклад спроби створити замінники слова woman, які не є похідними від man – Womyn, Wimmin; 3) одиниці, які позначають фізичні чи психічні якості людини – наприклад синоніми на позначення людини із надмірною вагою: Large-than-average person; синоніми на позначення літніх людей – Chronologically gifted, experientally enchanced, longer-living, mature; celebrally challenged – для уникнення слова stupid, Emotionally different – для уникнення слова crazy; 4) ґендерно нейтральні лексичні одиниці, переважно на позначення професій, де нейтралізовано морфеми на

позначення роду: Actron замість actor, actress; 5) одиниці на позначення непрестижних професій, що підкреслюють їхню важливість для суспільства – Sanitation engineer (garbage collector), Enviromental hygienist (janitor);) бодиниці на позначення тварин і рослин Animal companion (pet), Botanical companion, flolar companion (plant, bouquet), canine-American (American dog, за аналогією з African American).

В українській мові на позначення представників професії різної статті існують окремі лексичні одиниці, на відміну від англійської:

That's not to mention the decades-old equipment, frequent electrical blackouts and the fact that most of her patients – women in labour – travel to the hospital, over bumpy roads, via motorbike. – Не кажучи вже про те, що медичне обладнання тут не оновлювалося десятиліттями, електрику часто вимикають, а більшість її пацієнток – жінки, у яких почалися пологи, – їдуть до лікарні розбитими дорогами на мопеді (BBC News, April 18, 2018) [1; 2].

Uppala Chandrasekera is the director of public policy at the Canadian Mental Health Association in Toronto. She says that «to onlookers, [the reaction to a microaggression] may seem disproportionate». – Уппала Чандрасекера, директорка суспільної політики в Канадській асоціації психічного здоров'я у Торонто, каже, що «сторонньому спостерігачу реакція на мікроагресію часто здається неадекватною» (BBC News, April 16, 2018) [1; 2].

Є низка професій, які властиві переважно жінкам, що знайшло відображення в мові у вигляді існування ЛО лише жіночого роду:

Emmanuelle Bamongo has worked as a midwife in the Central African Republic for over a decade. – Еммануель Бамонго понад десять років працює акушеркою в Центральноафриканській Республіці (BBC News, April 18, 2018) [1; 2].

To a man who's a nurse: «Wow, you don't see many male nurses.» – «Ух ти, чоловіків не часто побачиш у цій професії!» – чоловіку, який працює медбратом (BBC News, April 18, 2018) [1; 2].

Досить частот під час перекладу політкоректної лексики перекладач вдається до евфемізмів. Наведемо приклади:

To a non-white colleague – in a mostly white office: «So, where are you from? …No, I mean, where are you really from?» – «Отже, звідки ви?... Ні, я маю на увазі, звідки ви насправді?» – колезі з іншим кольором шкіри в переважно «білому» офісі (BBC News, April 16, 2018) [1; 2].

To a mixed-raced person: «What are you?» – «А хто ви за національністю?» – людині змішаної раси (BBC News, April 16, 2018) [1; 2].

He's Asian-American and was born in Portland, Oregon. – Він – американець азійського походження, який народився в Портленді в штаті Орегон (BBC News, April 16, 2018) [1; 2].

To a female CEO: «Can I speak with your boss?» – «Чи можу я поговорити з вашим босом?» – керівниці компанії (BBC News, April 16, 2018) [1; 2].

Australian parliament approves same-sexmarriage. – Парламент Австралії остаточно схвалив одностатеві шлюби [1; 2].

Під час перекладу політкоректної лексики вдаються переважно до стилістичних трансформацій, зокрема семантичної компенсації (заміна близькими за змістом загальновживаними словами), експресивної конкретизації, використання описового перекладу тощо.

Евфемізми можуть транслюватися в мові перекладушляхом застосування лексичної кальки чи описово; дисфемізми – за допомогою лексичного відповідника, що належить до нейтрального шару лексики чи шляхом дескриптивного парафразу.

Література

1. BBC News. URL: https://www.bbc.com/news (дата звернення: 30.04.2018).
2. BBC News. Україна. URL: https://www.bbc.com/ukrainian (дата звернення: 30.04.2018).

Буланов В.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Мосієвич Л.В., к.філол.н., доцент

АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ МОВНОЇ ОЦІНКИ

Дослідженню мовної оцінки присвячені роботи багатьох дослідників, при цьому об'єктом уваги виступали питання формування оцінного значення на різних мовних рівнях (морфологічному, лексичному, синтаксичному), функціонування оцінних одиниць в тексті та дискурсі, ведеться пошук зв'язків мовної оцінки і різних характеристик особистості (гендерних, національних, психологічних) і т. д. Незважаючи на досить широку вивченість цієї категорії, існує безліч спірних або відкритих питань. До таких можна віднести проблему визначення меж оцінної семантики та відсутність єдиної всеохоплюючої класифікації оцінок. Отже, тепер зупинимося на зазначених аспектах.

У залежності від поля наукових інтересів в роботах, присвячених оцінці, дослідники при аналізі мовних явищ звертаються до різних класифікацій оцінок, в основу яких закладені різні критерії.

Перший критерій – аксіологічна інтерпретація. Два значення аксіологічного оператора – «добре / погано» – дозволяють в залежності від знаку «+» або виділити два типи оцінки:

1. Позитивну (меліоративну);
2. Негативну (пейоративну).

Пор.: handsome «красень» ("+"), dolt «бовдур» ("–").

Дана класифікація носить найбільш узагальнений характер, тому що, спираючись на аксіологічних основу категорії оцінки, дозволяє відповісти на питання: позитивно чи негативно ставиться автор висловлювання до об'єкта дійсності, визнає чи не визнає його цінність.

Другий критерій – наявність емоційного компонента. Залежно від наявності або відсутності емотивного компонента оцінка буває:

1. Раціональною (інтелектуально-логічною);
2. Емоційною.

Перша спирається на соціальні стереотипи і виражається оцінним судженням. Друга передбачає безпосередню реакцію на об'єкт, характеризується експресивністю. Пор.: It seems he has behaved bad. «На загальну думку, він вчинив погано» і scoundrel «Негідник».

Третій критерій – співвідношення об'єктивного і суб'єктивного факторів. Складна взаємодія об'єктивних і суб'єктивних властивостей об'єкта дозволяє говорити про його дескриптивний (власні характеристики об'єкта: a red, round, ripe apple «червоне, кругле, стигле яблуко») та оцінних ознаках (властивості, приписувані суб'єктом: an delish apple «смачне яблуко»). Визначення першого ряду, що містять оцінний компонент (gifted «талановитий», ancient «старанний», good «добрий», dolt «дурний» і т. ін.), називають індивідуальнооцінними, а слова другого ряду (англ. «excellent» відмінний і т. п.) – загальнооцінними.

Таким чином, в залежності від характеру оцінювальної ознаки, обумовленої взаємодією об'єктивних і суб'єктивних факторів, виділяють два різновиди оцінок:

– загальна оцінка (холістична оцінка, аксіологічний підсумок);
– індивідуальна оцінка.

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок про те, що явище «людського фактора» зумовлює «розмитість» кордонів категорії оцінки, і в той же час є головним принципом будь-якої класифікації. Типологія на основі критерію аксіологічної інтерпретації (виділення позитивної та негативної оцінки) є магістральною, тому що визнання або невизнання цінності об'єкта і є суттю акту оцінки. Загальнооцінні уявлення, як і сама категорія оцінки, являються соціально зумовленими, так як вони історично сформувалися в суспільстві. Оскільки в оцінці відбиваються уявлення соціуму про цінності, то потрібно визнати, що вона має ментальну сутність. Але в той же час оцінка є і суб'єктивною, індивідуальною, бо вона дається з позиції того, хто говорить.

Варава А.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Смурова Л.І., к.філол.н., професор

ХАРАКТЕРНІ ЛІНГВІСТИЧНІ РИСИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОНЯТТЯ «АНГЛОМОВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Загальною й сильною тенденцією розвитку термінолексики є розширення сфер її вживання, вихід термінів за межі спеціальних ділянок із наступним можливим переосмисленням і переходом до загального вжитку. Особливо показовими в цьому плані є соціально-економічна, суспільно-політична та інформаційна сфери мовної комунікації. Переважна більшість цих найменувань незабаром стає широковживаною в різних стилях мовлення, у тому числі й у розмовно-побутовому..

Виходячи із традиційного розуміння терміну «інформаційні технології», (у подальшому ІТ) будемо розуміти текст, присвячений тематиці, що відноситься до технологій створення, збереження, управління і обробки даних, в тому числі із застосуванням обчислювальної техніки . Мета таких текстів – донести до читача сучасну інформацію про сфери інформаційних технологій, інформаційної безпеки, а їх цільовою аудиторією є фахівці з комп'ютерної техніки і програмування, фахівці, що займаються створенням, розвитком і експлуатацією інформаційних систем, високих технологій, новітніх засобів комунікації.

Більшість лінгвістів, які займаються проблемами вивчення різних аспектів текстів, що присвячені інформаційним технологіям (Е. І. Горошко [1], JI. IO. Іванов [2], В. І. Карасик [3] та інші) відзначають, що однією зі специфічних рис таких текстів є перевага в них не вузькоспеціальної наукової лексики, а «загальної лексики наукової орієнтації» [4].

Зроблений аналіз лексичного наповнення текстів в сфері ІТ показує, що лексика сучасних англомовних журналів з тематичною домінантою «ІТ», складається з наступних розрядів лексичних одиниць:

1) слова загальнолітературної мови в значенні, прийняті як службові слова again, ago, almost, already, also, however, just, near, only, quite, rather, sometimes, still, then, today, might, must, і інші;

2) слова загальнолітературної мови, які в ІТ тексті вживаються, як правило, у вузькому, спеціальному значенні. Це такі слова як: state, case, treadmill, storage;

3) фразеологічні вирази: to see the light, have appetite for, industry body;

4) слова загальнолітературної мови, як правило, не зустрічаються в наукових текстах, але зміст яких може стати предметом наукового розгляду, наприклад: cloud storage, cloud supplier, cloud quality;

5) спеціальна термінологія: cloud computing, middleware, cybersecurity.

Таким чином, можна зробити висновок, що в словнику ІТ текстів виділяють три шари лексики: 1) обгрунтовану лексику, 2) загальнонаукову лексику,3) спеціальну (термінологічну) лексику. Чим вуще середовище поширення терміну, тим точніше його вживання і тим більшою мірою значення його виражає поняття власне наукове, а не побутове.

Література

1. Горошко, О. І. Використання сервісу мікроблогів Твіттер мобільними операторами України: створення ефективних стратегій взаємодії з клієнтами / О.І. Горошко, О.П. Нікітенко//Сучасні суспільні проблеми у вимірі соціології управління. Сер. Соціологія [Текст] : зб. наук. пр. / Дон. держ. ун-т упр. – Донецьк : [ДонДУУ], 2012 – С .210-219.
2. Иванов Л.Ю. Язык в электронных средствах коммуникации //Культура русской речи. М.: Флинта наука, 2003.- С. 791-793.
3. Карасик В.И. Языковые парадигмы и их функционирование: Сб. науч. трудов /Карасик В.И., Шейгал Е.И., Сентенберг И.В..- Волгоград, 1992.- 169 с.
4. Антоновский А. Ю. Значение и форма в лингвистике и семантике / А. Ю. Антоновский, А. Л. Никифоров // Лингвистика, коммуникация и история: семантический анализ/ □ М. : ИФ РА-М, 2013. □ 183 с.

Волікова М.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Корнелюк Б.В., к.філол.н.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

У час всебічного розвитку міжкультурних та міжнаціональних зв'язків однією з нагальних проблем сучасності постає проблема розуміння світової культури та літератури. Актуальним постає вивчення та дослідження класичних художніх творів та їх перекладів. Процес перекладу є не простою заміною одиниць однієї мови одиницями іншої мови. Навпаки, це складний процес, що включає низку труднощів, які необхідно вирішити перекладачеві. Одним із прийомів, які допомагають перекладачеві, є трансформації. Перекладацькі трансформації (заміни) відбуваються через неповну схожість або розбіжність англійської й української мов. Таким чином, актуальність дослідження полягає в тому, що проблема перекладу термінів у художніх текстах посідає одне з найголовніших місць в перекладознавстві і може становити значні труднощі та перепони як для перекладачів так й викладачів іноземної мови,

Аналіз наукової літератури дозволяє зазначити, що проблему перекладацьких трансформацій вивчають та актуалізують такі вчені як: Л.С. Бархударов, Е.В. Бреус, Я.И. Рецкер, А.В. Федоров, А.Д. Швейцер.

Аналізуючи сучасні дослідження було з'ясовано, що на сьогоднішній день серед науковців не існує сталого визначення поняття перекладацької теорії, більш того, існують різні думки з приводу того, які саме перекладацькі прийоми відносяться до трансформацій. Відтак, базовим поняттям перекладацької теорії виступає поняття еквівалентності. Коли говорять, що фраза вихідної мови і її переклад еквівалентні, мають на увазі, насамперед, їх семантичну еквівалентність, тобто співвіднесеність із однієї й тією ж предметною ситуацією [8, с. 118].

Оскільки по суті трансформації являють собою певні зміни у структурі, або іноді навіть у змісті окремих одиниць твору оригіналу, вони призводять до свого роду викривлень, або зсувів. Як відомо, трансформації відбуваються на усіх рівнях еквівалентності, а отже можемо стверджувати, що і зсуви як результат трансформацій можуть виникати на усіх рівнях еквівалентності. Варто вказати Є.В. Бреус виділяє три рівні еквівалентності, а саме синтаксичний, семантичний та прагматичний. За словами науковця вказані рівні розташовуються за ієрархічним принципом, від нижчого до вищого [2, с. 16]. Натомість В.Н. Комісарів. У своїй книзі «Теорія перекладу (лінгвістичні аспекти)» (1990 р.) виокремлює у плані змісту оригіналу і перекладу п'ять змістовних рівнів: 1. рівень мети комунікації; 2. рівень опису ситуації; 3. рівень висловлювання; 4. рівень повідомлення; 5. рівень мовних знаків. Відповідно до теорії В.М. Комиссарова еквівалентність перекладу полягає в максимальній ідентичності всіх рівнів змісту текстів оригіналу і перекладу. Кожному рівню властиві свої перекладацькі перетворення [4, с. 51].

Можемо підсумувати, що завдання перекладача полягає у точному відтворенні тексту оригіналу, через відмінності у синтаксичних, семантичних та прагматичних аспектах мов оригіналу та перекладу, певні одиниці мовлення підлягають трансформаціям, а отже зсувам при перекладі.

На сьогодні існує безліч трактувань перекладацьких трансформацій запропонованих різними авторами. Так, наприклад, Р.К. Міньяр-Белоручев дав наступне визначення: «Трансформація – основа більшості прийомів перекладу. Полягає в зміні формальних (лексичні або граматичні трансформації) або семантичних (семантичні трансформації) компонентів вихідного тексту при збереженні інформації, призначеної для передачі» [6, с. 201]. Я.І. Рецкер же визначає трансформації як «прийоми логічного мислення, за допомогою яких ми розкриваємо значення слова вихідної мови в контексті й знаходимо йому відповідність у цільовій мові, що не збігається зі словниковим» [7, с. 216].

Під граматичною перекладацькою трансформацією В.І. Карабан розуміє зміну граматичних характеристик слова, словосполучення або речення [3, с. 16]. За А.Д. Швейцером «Перекладацькі трансформації – це міжмовні операції перевираження змісту» [8, с. 112]. Мовознавець Л.К. Латишев беручи до уваги два критерії адекватного перекладу – рівноцінність регулятивного впливу вихідного й перекладного текстів й їхню семантико-структурну подобу, називає перекладацькі трансформації «відступом від структурного й семантичного паралелізму між вихідним і перекладним текстом на користь рівноцінності їх впливу» [5, с. 27].

Однак прийнято вважати, що найбільш точним щодо розкриття сутності питання є визначення Л.С. Бархударова, котрий визначив перекладацькі трансформації як «численні та якісно різноманітні міжмовні перетворення, які здійснюються для досягнення перекладацької еквівалентності («адекватності перекладу») усупереч розбіжностям у формальних і семантичних системах двох мов» [1, с. 191]. Дійсно, за цим визначенням термін «трансформація» не можна сприймати буквально, адже текст оригіналу не змінюється сам по собі; оригінал залишається незмінним, але на його основі за допомогою певних перекладацьких трансформацій створюється текст на іншій мові; переклад є міжмовною трансформацією .

Отже, ми дійшли висновку, що науковці в галузі теорії перекладу досі не прийшли до спільної думки щодо самої суті поняття трансформації. Цим і пояснюється велика кількість трактувань, запропонованих перекладознавцями, що відрізняються одна від одної. Проте переклад, яким би вичерпним він не був, завжди є трансформацією в широкому розумінні цього терміна.

Слід також наголосити, що розглянута тема є надзвичайно перспективною для подальших досліджень, оскільки перекладацькі трансформації є важливим засобом досягнення адекватності та еквівалентності перекладу і, відповідно, забезпечення міжкультурної комунікації.

Література

1. Бархударов Л.С. Язык и перевод / Л.С. Бархударов. – М. : Международные отношения, 1975. – 238 с.

2. Бреус Е.В. Основы теории и практики перевода с русского языка на английский / Е.В. Бреус. – М.: УРАО, 2000. – 207 с.

3. Карабан В.Т. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / В.Т. Карабан. – Вінниця: Нова Книга, 2002. – 564 с.
4. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты): Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. – М.: Высш. шк., 1990. – 253 с.
5. Латышев Л.К. Курс перевода. Эквивалентность перевода и способы её достижения / Л.К. Латышев. – М. : Межд. отн., 1981, – 198 с.
6. Миньяр-Белоручев Р.К. Общая теория перевода и устный перевод / Р.К. Миньяр-Белоручев. – М. : Воениздат, 1980. – 237 с.
7. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика / Я.И. Рецкер. – М. : Международные отношения, 1974. – 216 с.
8. Швейцер А.Д. Теория перевода. Статус, проблемы, аспекты / А.Д. Швейцер. – М. : Наука, 1988. – 364 с.

Гамбург І.А.
Класичний приватний університет
Кірпиченко О. Е., к.філол.н., доцент

ВРАХУВАННЯ СЕМАНТИКИ ТА ДЕРИВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ

Переклад текстів юридичної тематики справа досить складна. Насичені вузькоспеціальною термінологією, правознавчі тексти потребують від перекладача не лише високого рівня кваліфікації у знанні граматики і лексики мови, знання культури народу носія мови перекладу, але і обізнаності у галузі юриспруденції.

Відомо, що основною ознакою терміна є його кореляція з поняттям відповідної галузі знань. Враховуючи цю властивість терміна, важливо простежити його семантичні смислові зв'язки із загальновживаним словом. Однією з найскладніших проблем у лексикографічному описі слова-терміна є розмежування полісемії та омонімії. Якщо два ідентичні звукові комплекси є одним словом, то у відповідності до існуючої лексикографічної традиції їм має відповідати одна словникова стаття, а якщо вони за своєю суттю різні – то дві, три і т.п. Однак у тлумачних словниках опис численних значень одного і того самого знака здійснюється шляхом пояснення одного значення через інше без пояснення зв'язку між ними та без врахування узагальнюючої природи терміна.

Слід зазначити, що ця проблема інтерпретується в термінологічних дослідженнях по-різному. За твердженням фахівців, описуючи семантичну структуру багатозначного слова-терміна, важливо віднайти у ній те спільне, інваріантне, на чому будуть генеровані зв'язки у середині структури. Наприклад, багатозначний термін «derivation» – «деривація» використовується не лише в системі номінацій лінгвістики, але й у термінологічних системах таких галузей, як геологія, військова справа, об'єднаних сукупністю смислових зв'язків. Аналіз дефініцій терміна «деривація» у різних терміносистемах дозволяє кваліфікувати такі лексичні одиниці, які мають різний набір релевантних компонентів сем, об'єднаних спільною лексичною парадигматичною семою-інваріантом.

Дослідження лексико-семантичних зв'язків термінів показує, що ці зв'язки можуть бути внутрішньосистемними та міжсистемними. Так, внутрішньосистемним семантичним явищем вважається багатозначність одного і того самого терміна у межах однієї і тієї самої термінологічної системи, як, скажімо, в лексикології і семасіології – «значення», «лексема», «слово».

При розгляді дериваційних особливостей юридичних термінів береться до уваги те, що формування їх проходило таким чином: 1) шляхом утворення похідних слів, скорочень, словосполучень; 2) шляхом поповнення лексемами, що утворюються за допомогою словотворчих ресурсів англійської мови; 3) шляхом морфологічної афіксації; 4) шляхом запозичення та абсорбції дериватів з інших мов. Проблема міститься у тому, що неякісний переклад, приведе до неправильного застосування терміна, що безпосередньо пов'язане з ефективністю правового регулювання у суспільстві та виникненню значних проблем на практиці.

Отже, при перекладі юридичної термінології слід враховувати семантику та дериваційні процеси. Аналіз лексико-семантичних зв'язків термінів показує, що ці зв'язки можуть бути внутрішньосистемними та міжсистемними. Так, внутрішньосистемним семантичним явищем вважається багатозначність одного і того самого терміна у межах однієї і тієї самої термінологічної системи. Семантичні явища міжсистемного характеру в галузі філологічної термінології представлені такими термінознаками, які одночасно використовуються як для номінації понять (явищ) однієї галузі, так і для номінації понять суміжних дисциплін.

Утворення нових юридичних термінів проходить за тими самими словотворчими моделями і за допомогою тих самих словотворчих засобів, що і в словах загальнолітературної мови. Значне місце в морфологічному термінотворенні належить афіксації, тобто деривації за допомогою афіксальних морфем, поєднаних зі словотворчою основою.

Голомб В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Смурова Л.І., к.філол.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Переклад англійських фразеологічних одиниць на українську мову – складне завдання, в силу свого семантичного багатства, образності, лаконічності і яскравості. Фразеологія надає промові виразність, оригінальність, тому вона широко використовується в суспільно-політичній літературі, а фразеологічні одиниці невід'ємним компонентом життя.

Фразеологічна одиниця – це лексико-граматична єдність двох і більше нарізно оформлених компонентів, граматично організованих за моделлю словосполучення чи речення, які, маючи цілісне значення, відтворюються у мові за традицією, автоматично [1].

При перекладі фразеологізму перекладачеві необхідно передати його зміст і відобразити його образність, знайшовши аналогічне вираз в мові перекладу і не загубивши при цьому з уваги стилістичну функцію фразеологізму.

Всі фразеологічні одиниці поділяються, згідно з класифікацією В. Виноградова та доповненням М. Шанського, на чотири групи – фразеологічні зрощення, єдності, сполучення та вирази [2]. Також, згідно з О. Куніним, фразеологізми класифікуються за способами перекладу, такими як повний еквівалент, частковий еквівалент (контекстуальний), калькування (послівний переклад) та описовий переклади [3].

Перший спосіб це повний еквівалент, тобто коли англійський фразеологізм співпадає за значенням, лексичним складом та граматичною структурою з українським варіантом.

Другий спосіб перекладу – частковий еквівалент, коли варіант перекладу фразеологічної одиниці має однакове значення але відрізняється граматично або лексично.

Третій спосіб перекладу – калькування, тобто переклад частин іншомовного слова (складного, похідного або словосполучення) з подальшим складанням елементів в одне ціле. При використанні такого способу перекладу необхідно надавати пояснення неіснуючих в мові перекладу реалій, незважаючи на те, що образність фразеологічної одиниці зберігається.

Та останній, четвертий спосіб перекладу – описовий, тобто передача змісту фразеологізму з втратою його образності. Описовий спосіб перекладу є найпоширенішим, бо перекладачу легше описати невідомий широкій аудиторії іноземний фразеологізм, ніж намагатися знайти або створити образний відповідник. Такий спосіб не завжди є дуже влучним тому, що він не повністю передає забарвленість та образність тексту оригіналу та в деяких випадках навіть втрачає приховане значення.

Отже, головною задачею перекладача при перекладі є необхідність вірного тлумачення фразеологізму збереження його експресивності та емотивної складової повідомлення. Саме тому варто ґрунтовно підходити до вибору перекладацьких стратегій під час роботи з фразеологічними одиницями.

Література

1. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови : монографія / Л.Г. Скрипник. – К. : «Наукова думка», 1973. – 270 с.

2. Виноградов В.В. Об основных типах фразеологических единиц в русском языке. Избранные труды. Лексикология и лексикография. М., 1977. С. 140-161.

3. Кунин А.О переводе английских фразеологизмов в англорусском фразеологическом словаре. Тетради переводчика. Москва.: Наука, 1964. Т.2. С. 3-16.

Гуцалюк О.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Скакун К.В., к.філол.н., доцент

СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНО-СПЕЦИФІЧНИХ РЕАЛІЙ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ «КРАДІЖКА» П. КЕРІ

Мова є своєрідним культурним кодом нації. Для сучасної лінгвістики набувають все більшої вагомості розвідки лінгвокультурологічного та антропоцентричного спрямування. У межах такої парадигми розгортаються наукові дослідження, сфокусовані на культурному чиннику в мові й на мовному чиннику в культурі. Лінгвокультурологія спрямована передусім на розкриття ментальності народу та його культури через мову та вивчення національної картини світу і мовної свідомості.

У нерозривному поєднанні з мисленням, світоглядом і культурою перебувають специфічні лексичні одиниці – реалії. Вони фіксують етнічні, соціальні, історичні особливості тієї чи іншої спільноти людей. У зв'язку з цим у сучасному перекладознавстві постала важлива проблема, яка полягає у значній варіативності способів передачі реалій при перекладі художніх творів.

Вибір способу передачі реалій залежить від ряду чинників, серед яких жанр тексту, який є об'єктом перекладу; значущість реалії як національно забарвленої лексичної одиниці для розкриття задуму автора; обізнаність реципієнта з реалією. Всі ці чинники потрібно взяти до уваги, щоб досягти максимальної адекватності в перекладі.

Оскільки австралійський варіант англійської мови вирізняється своєрідністю корпусу лексичних одиниць, відтворення реалій-австралізмів стає доволі амбіційним і складним завданням для перекладача. Матеріалом цього дослідження є роман «Крадіжка» володаря Букерівської премії Пітера Кері, який вийшов в українському перекладі Володимира Горбатька у 2008 році.

Загалом з твору методом суцільної вибірки було відібрано 710 реалій. Загалом виявлено, що В. Горбатько використав майже всі перекладацькі стратегії за винятком антонімічного перекладу. Найбільш частотним прийомом виявилася транскрипція – 103 випадки (здебільшого для передачі топонімів, антропонімів, понять зі сфери флори та фауни Австралії), калькування – 50 випадків (для поелементного перекладу багатокомпонентних лексем), комбінована реномінація – 39 випадків (переклад маловідомих топонімів, назв організацій, культурно-маркованих одиниць зі стислими уточненнями). Дещо рідше перекладач використав дескриптивну перифразу – 21 випадок (часто для відтворення метафоричних висловів та фразеологізмів) та уподібнення за функцією або функціональний аналог – стільки ж випадків (у разі можливості підбору функціонального еквівалента в українській мові), а також гіперонімічний переклад або генералізацію (відтворення анімалістичних та флористичних лексичних одиниць, побутових понять). У 8 випадках реалій не були відтворені в перекладі жодним чином, але це суттєво не вплинуло на семантику тексту перекладу.

Перекладознавчий аналіз доречності використання тих чи інших перекладацьких прийомів дав змогу виявити низку прорахунків перекладача, серед яких: відсутність перекладацьких коментарів під час засто-

сування транскрипції реалій, які позначають об'єкти зі сфери австралійського природного світу чи побуту; використання транскрипції для передачі загальних назв у складі назв компаній та організацій; використання калькування для перекладу фразеологічних сполучень із втратою відповідних конотацій.

Характерною рисою цього перекладу є використання у тексті колоритної української лексики, яка демонструє надзвичайне розмаїття української мови, проте часто звучить дещо штучно з вуст австралійців. Такі трансформації не завжди виправдані контекстом.

Попри те, що В. Горбатько досить часто вдається до стратегії одомашнення, загалом він дотримується авторського стилю, зокрема в аспекті використання місцевих реалій, завдяки чому йому вдається досить адекватно відтворити зміст та стилістичну унікальність твору Пітера Кері.

Дяченко М.Д.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Мосієвич Л.В., к.філол.н., доцент

СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДИСКУРСУ

Педагогічний дискурс – міждисциплінарна категорія, що вивчається низкою гуманітарних наук, аналізується як засіб соціалізації особистості через оволодіння нею багатством мови, осягнення культурних цінностей, інтеріоризацію соціальних морально-етичних норм і духовних цінностей тощо.

В англомовному педагогічному дискурсі виокремлюють усний, письмовий та електронно опосередкований модуси. Базову одиницю англомовного педагогічного дискурсу визначають як трьохкрокову послідовність «спонукання – оцінка – інформування» [3, с. 199].

Як технологія навчання (виховання, управління), педагогічний дискурс має моделювати шлях освоєння конкретного навчального матеріалу (поняття) в межах навчального предмета, теми, питання. За багатьма параметрами він є наближеним до окремої методики. Педагогічному дискурсу притаманні всі ознаки системи: логіка процесу, взаємозв'язок частин, структурна та змістовна цілісність, соціо- і природодоцільність, інтенсивність усіх складових процесу навчання [1, с. 16].

До основної технології педагогічного дискурсу належить проектування, як діяльність, спрямована на створення образу бажаного майбутнього і визначення засобів його досягнення в умовах реального існування суб'єкта. Педагогічне проектування покликане змінити існуючу дійсність, підготувати теоретичну базу майбутніх змін для досягнення цілей і завдань, тобто для конструктивного перетворення соціальної та педагогічної реальності [5].

Прагматика педагогічного дискурсу ґрунтується на застосовуваних в тій чи іншій ситуації комунікативних стратегій (правил і послідовностей комунікативних дій, яких дотримується адресант для досягнення певної комунікативної мети), стратегій мовленнєвого спілкування – оптимальної реалізації інтенцій мовця щодо досягнення конкретної мети спілкування, контроль і вибір дієвих ходів спілкування та їхньої гнучкої видозміни в конкретній ситуації [2, с. 339].

Серед прийомів перекладу англомовних педагогічних термінів виокремлюють: матеріальне запозичення іншомовного терміна з дотриманням певних правил транскрибування або транслітерації та коротким тлумаченням; семантичне калькування іншомовного терміна за умови його появи в результаті семантичного перенесення; лексичне калькування; послівний переклад, при якому необхідно враховувати тенденції термінотворення у різних мовах.

Пошук еквівалентної термінологічної одиниці у мові перекладу становить проблему, зважаючи на варіантність перекладацьких відповідників як цілком звичайного об'єктивного явища, зумовленого розвитком національних термінологій у різних соціально-культурних та історичних умовах; оскільки в більшості випадків між термінами різних мов відсутня повна еквівалентність [4, с. 19].

Таким чином, при перекладі педагогічного дискурсу використовують низку перекладацьких трансформацій (зокрема, прийоми матеріального запозичення іншомовного терміну з дотриманням певних правил транскрибування або транслітерації та коротким тлумаченням, семантичне калькування іншомовного терміну, лексичне калькування, послівний переклад і прийом описового звороту).

Література

1. Андрущенко В., Скубашевська О. Технології сучасного педагогічного дискурсу. Вісник інституту розвитку дитини. Сер.: Філософія. Педагогіка. Психологія: Зб. наук.праць. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. Вип. 14. С. 13–20.

2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підруч. Київ: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.

3. Билык В. С. Англоязычный педагогический дискурс. Вісник ХНУ. №1052. 2013. С. 196–200.

4. Гринев С. В. Введение в терминоведение Москва, 1993. 309 с.

5. Силадій І. М. Основні технології спрямування педагогічного дискурсу. Науковий вісник. Серія «Філософія». Харків: ХНПУ, 2017. Вип. 49. С. 69–78.

Зубов В.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Марінеско В.Ю., к.філол.н.

СТРАТЕГІЇ ВІДТВОРЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИХ НАУКОВИХ ТЕРМІНІВ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Переклад наукової термінології посідає чільне місце в сучасному перекладознавстві. У зв'язку з безперервною оновленістю та міграцією термінів, внаслідок процесів інтеграції та диференціації наук практи-

ка перекладу стикається з новими фактами словоутворень, новими денотативними зв'язками або новими аспектами уже відомих лінгвістичних проблем, що потребують поновлення досліджень.

Культура інформаційного суспільства надзвичайно збагатила мову лексичними новоутвореннями на кшталт інтернаціоналізмів, ініціалізмів тощо, які мають власну специфіку перекладу. Тож цілком виправдано проблема перекладу наукових і технічних текстів з англійської мови на українську має стати предметом пильної уваги наукової спільноти.

Останнім часом спостерігається тенденція до семантичної уніфікації термінології і в науці, і в мовах. На англійську мову як мову міжнаціонального спілкування випала роль інтернаціоналізації науки, що спровокувало інтенсифікацію інтересу до інтернаціоналізмів та «хибних друзів перекладача».

Інтернаціоналізми існують у багатьох мовах світу і при цьому зберігають близьке або спільне значення й фонетико-морфологічну будову. Загалом, інтернаціоналізація термінів дала поштовх створенню відповідних словників. Істотне збільшення лексичних новоутворень обумовили комп'ютерні технології (наприклад, interface, compact disk, cursor, file тощо).

Відомо, що найуживанішим способом перекладу інтернаціоналізмів є транскодування, під яким розуміється передача звукової або графічної форми слова: megabyte – мегабайт, electrode – електрод, decoder – декодер, blog – блог, driver – драйвер, cache – кеш. Утім, варто пам'ятати, що схожість графічної форми слів у мовах оригіналу та перекладу інколи буває оманливою, що спричинює помилки при перекладі термінів: conductor – диригент, а не кондуктор.

Іншими поширеними способами перекладу інтернаціоналізмів є також калькування та описовий переклад. Калькування – це переклад лексичного елементу мови оригіналу шляхом заміни складових частин їх відповідниками в мові перекладу: frequency modulation – частотна модуляція, access code – код доступу, wind rose format – формат рози вітрів. Якщо відповідник терміну мови оригіналу відсутній у мові перекладу, то використовується описовий переклад, який полягає в заміні оригінальних слів у мові перекладу з адекватним збереженням їхнього змісту: timekeeper – пристрій для відліку часу, burning – запис компакт-диска.

Отже, лінгвістична проблема перекладу наукових термінів – це, передусім, проблема семантичного характеру і стосується, у першу чергу, розбіжностей у значенні лексичних одиниць мови оригіналу та перекладу, їх функціонування та структурної побудови у текстах. Саме тому в перекладацькій діяльності неприпустимо формально зосереджуватися лише на науковому терміні, безвідносно до реконструкції всього комплексу формуючих його чинників.

Коваль В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Домброван Т.І., д.філол.н., професор
Одеський національний університет ім. Мечникова

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Останніми роками спостерігається неухильне зростання актуальності економічного дискурсу як економістів, так і лінгвістів, що частково відбиває еволюційний розвиток лінгвістичних характеристик англомовного наукового дискурсу. Важливе місце в структурі економічного дискурсу посідає економічний текст, який не лише впливає на переміщення матеріальних і фінансових цінностей, але й у сфері економічного життя виконує функцію правового регулювання економічних відносин в суспільстві. Мета дослідження полягає у визначенні лексико-стилістичних та структурно-семантичних особливостей англомовних текстів та термінологічних сполучень економічної тематики і вивченні впливу цих особливостей на практику перекладу текстів на українську мову.

Метою перекладу як особливого виду міжмовної та міжкультурної комунікації є трансформація тексту в такий спосіб, щоб повідомлення, створене перекладачем, мало той самий ефект на читача/слухача, що й оригінал.

Виділення функціонально-тематичних різновидів тексту зумовлено дослідженнями тематичної класифікації текстів, в тому числі і у сфері економіки. Рівень володіння економічним текстом часто забезпечує успіх комунікації у сфері економіки. За умов посилення впливу економіки на суспільне життя помітно зростає і значимість розвитку господарських відносин, які формуються в умовах глобалізації в процесі розгортання економічного дискурсу. Дискурс як складне і багатогранне явище характеризується соціолінгвістичною структурою, створеною адресатом в конкретних комунікативних, соціальних і прагматичних ситуаціях, що також виступає лінгвістичною одиницею та виступає мовним відображенням змін в економіці та суспільстві країни. У сучасній лінгвістичній літературі існує розуміння поняття «економічний дискурс», в межах якого його визначають як будь-які мовленнєві утворення, суб'єкт, адресат і зміст яких належать до сфери економіки [1].

Під економічним дискурсом ми розуміємо сукупність мовних актів у сфері економіки, а також створені професіоналами, неспеціалістами і журналістами усні і письмові тексти або їх фрагменти, які відображають реалії економічного світу. В дослідженні [3] виділяються наступні категорії економічного дискурсу: мікрорівень, де основна увага приділяється аналізу лексичних або синтаксичних аспектів економічного дискурсу;макрорівень, де основна увага приділяється економі текстовому аналізу.При цьому слід зазначити, що з розмежування економічної теорії на макро– та мікроекономіку бізнес став предметом дослідження мікроекономіки, де і отримав своє наукове підгрунття. Таким чином, діловий дискурс (також бізнес-дискурс) можна вважати різновидом макроекономічного дискурсу [2].

Тексти підстилю офіційних економічних документів відбивають процеси комунікації в області економіко-правових відносин на офіційному рівні і виконують функцію правового регулювання економічних стосунків в суспільстві. Із урахуванням системо– й текстозумовлених властивостей економічних термінів виділено такі їх типи: терміни на позначення базових понять економіки (capital, market, money); терміни на позначення спеціальних понять економіки (capital accounts, debenture capital, money market fund); економет-

ричні терміни (single-equation regression, matrix, coefficient); терміни «неекономічних» галузей знання (environment, law, political forces); загальнонаукові слова, що в когезійних кореляціях з економічними термінами передають фахову інформацію (framework, aspect, phenomenon); міжгалузеві терміни-омоніми (model, operation, data, network).

Крім того, розкрито три групи термінів за ознакою вживаності в економічних текстах, що характеризують ту або іншу модель економіки: універсальні коннотативно нейтральні терміни; терміни зі зміненою семантичною структурою; нові економічні терміни.

Таким чином, значимість економічного тексту у сучасному житті зумовила зацікавленість лінгвістичної науки вивченням його специфіки [1]. Незважаючи на значні здобутки в цій царині, проблеми, пов'язані зі структурою, семантикою й прагматикою цього типу тексту.

Література

1. Ковальская Н. А. Экономический дискурс как объект лингвистического исследования / Н. А. Ковальская, Т. А. Евтушина // Вестник Челябинского государственного университета. Серия: Филология. – Челябинск: ЧелГУ, 2014. – № 6 (335). – Вып. 88. – С. 42-46.

2. Швейцер А. Д. Перевод и лингвистика: Статус, проблемы, аспекты / А. Д. Швейцер. – М. : Наука, 1988. – 215 с. 7.

3. Royce, T. (1995) «The analysis of Economics discourse: a general review». Australian Review of Applied Linguistics. Vol.18. No. 2. 137-159.

Коломоєць Т.Г.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Смурова Л.І., к.філол.н., професор

ПРОБЛЕМА ДЕФІНІЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ КОЛЬОРОНІМІВ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Мовна картина світу таїть у собі етнонаціональну індивідуальність та культурний досвід народу. Аналіз окремої семантичної групи слів допомагає виявити типові риси сприйняття окремих реалій світу тим чи іншим народом. Що стосується німецької мови, то за допомогою основних кольоронімів, як своєрідних концептів світобачення, вона може структурувати колірне сприйняття індивідуумом та «вербалізувати» семантичний обсяг явища кольору в національній мовній картині світу.

Одним із перших, хто спромігся створити власну теорію вивчення кольору, і тим самим започаткувавши одну із основних праць у галузі німецького кольорознавства був Й. В. Гете. У своїй фундаментальній праці «zum Farblehre» науковець назвав основними 6 кольорів: червоний, жовтий, помаранчевий, зелений, синій та фіолетовий. Варто зазначити, що саме Й.В Гете перший закцентував увагу на тому, що колір є символом самої людини, її світогляду, переживань тощо. Автор приділяє увагу міжкультурним розбіжностям у символіці кольору. Прихильність до надто яскравих, барвистих кольорів він приписує дикунам, «некультурним» народам. У освічених, інтелігентних людей, на противагу цьому є певна «відраза» до кольорів, особливо, до яскравих. Німці та англійці є більш розважливими та поміркованими, тому саме такі спокійні, помірні кольори як солом'яний, темно-синій викликають у них симпатію.

Проте сьогодні існують і протилежні думки стосовно базових кольорів в німецькій мові. Наприклад, С. Кантемір наводить більш детальну систему кольорів, яка складається із груп кольоронімів з різною частотністю використання в мові. Вісім кольорів, які є найуживанішими у той самий час є і основними, у німецькій мові.

На сайті beta 45.de, який присвячений теорії кольору та його символіці є відомості про значення певних кольорів та їх функціонування у німецьких реаліях. Згідно з опитуванням, базованим на дослідженні Т. Хеллера, найулюбленішими кольорами німців є синій, червоний, помаранчевий, зелений та замикає п'ятірку лідерів, як не дивно, чорний колір. Ця інформація частково збігається із думкою Й. В Гете, щодо кольору нації.

Синій колір, улюблений колір 38 % німців; символізує: співчуття, гармонію, симпатію, дружбу, довіру, фантазію, цілеспрямованість, прагнення до духовного розвитку тощо.

Червоний колір до вподоби 20 % німців. Символізує вдачу, радість, енергію, імпульсивність, кохання, лють, пристрасть. Червоний – колір крові та війни, він наділяє силою та владою.

Зеленому кольору віддають перевагу 12 % німців. Зелений символізує природність, надію, свіжість, екологічність, здоров'я, молодість, переконання.

Лише 8 % німців поважають чорний колір. Він символізує самотність, пітьму, відокремлення, страх, смерть, моторошність, але у той самий час, багато німців вважають цей колір функціональним, статусним та сучасним.

Надзвичайно поширеними у німецькій мові є кольорові комбінації. Das Schwarz-Rot-Gold (чорно-червоно-жовтий (золотий). Для німців ця комбінація кольорів має дуже велике значення, бо наразі ці три кольори є кольорами прапору сучасної Німеччини і символом її єдності.

Підсумовуючи викладене, зазначимо. У будь якій мові кольори функціонують як у своєму прямому значенні, так і символічно. Значення будь-якого кольору не можна тлумачити однобічно, без врахування контексту та його специфіки саме для мешканців тієї чи іншої держави, їх симпатію або антипатію до певних кольорів, або відтінків, які були зумовлені певними подіями, або особливостями релігії, історичної епохи, політичних подій тощо.

Кондратенко А.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко М.Д., д.пед.н., доцент

МАЙСТЕРНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО ДІАЛОГУ ПЕРЕКЛАДАЧА

У професійній діяльності перекладача важливу роль відіграє його комунікативна компетентність і здатність до міжмовної комунікації. До професійних компетенцій перекладача належить уміння вести діалог. Адже невміло побудований діалог спричиняє руйнівний вплив на ділові стосунки перекладача навіть при його можливо високому рівні володіння мовою й тонкощами професії. Тому важливість володіння ораторською майстерністю можна без сумнівів прирівняти до важливості навчанню тонкощам художнього або технічного, усного або письмового перекладу.

Це – необхідне, але й неймовірно складне вміння ведення діалогу, що вимагає великого практичного досвіду; його допомагає придбати риторика – дисципліна, що вивчає мистецтво мови, яке, в свою чергу, формується зі стилістичних та граматичних правил.

У науковому світі педагогіки діалог трактується як зв'язок комунікантів (М. Глушенко), як форма суб'єкт-суб'єктної взаємодії (Є. Шиянова), як спосіб розвитку особистості (О. Бочкарева, І. Залигіна, Л. Орєшкіна, Г. Столяров) тощо.

Діалог – це логіко-комунікативний процес взаємодії людей засобом вираження своїх смислових позицій, найдешевша й найоперативніша форма обміну інформацією, це зустріч різних суб'єктивних світів різних свідомостей, пов'язаних співпереживанням щодо спільного предмета [2, с. 14].

Діалог, як правило, не терпить неорганізованості, нестриманості, неповаги до співрозмовника, та, – що найнеприємніше для майже кожного з нас, – невпевненості. Проте зайва рішучість й самовпевнений тон ризикують вивести діалог за рамки конструктивної бесіди і призвести до суперечки, оскільки володіють властивістю тиску на співрозмовника, навіть якщо не несуть в собі жодних образливих заяв. Тому дуже важливо стежити не лише за своєю мовою, але й інтонацією, жестами та мімікою.

Послідовне і вдумливе ведення діалогу завжди викликає повагу у співрозмовника. Діалог, в якому всі вимовлені думки – логічно позв'язані та зрозумілі, а висновки – аргументовані, легко й приємно підтримувати для обох сторін.

У деяких випадках доцільно визначити ставлення співрозмовника до визначеної теми бесіди через запитання або зауваження, які ні до чого вас не зобов'язують. А вживання слів, що підкреслюють шанобливе ставлення до співрозмовника, запобігання виникненню негативних емоцій і відхиленню від суті справи, знаходження компромісів та самокритика – ті вчинки, які не повинні бути випадковими в практиці ведення діалогів. Адже негативне враження, випадково справлене при першій діловій розмові, дуже важко виправити.

Отже, опанування тонкощами ведення професійного діалогу є справжньою майстерністю та потребує приділення особливої уваги у професійній діяльності перекладачів.

Література

1. Берков В. Ф., Яскевич Я. С. Культура диалога : учеб. пособ. Минск: Новое знание, 2002. 152 с.

Кутєпова Т.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Москвітіна Д.А., к.філол.н., доцент

ОНІМ ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ ОНОМАСТИКИ

Ономастика – це окрема галузь лексикології, яка вивчає власні назви різних типів, а також особливості їхнього розвитку та функціонування. Специфіка ономастичних студій полягає у тому, що, окрім акценту на власне лінгвістичній складовій, вони вимагають залучення якомога ширшого дослідницького контексту. У аналітичне поле ономастики потрапляють історичний, географічний, етнографічний, соціологічний, психологічний, літературознавчий компоненти, які допомагають виявити особливості структурування та розвитку тієї чи іншої власної назви. Така міждисциплінарна природа ономастики зумовлює її особливий статус у парадигмі лінгвістичних дисциплін. Вона хоч і органічно пов'язана з лексикологією, все ж є окремою галуззю знань, автономною дисципліною, яка використовує лінгвістичні методи для досліджень у більш широкому контексті.

Головним об'єктом уваги ономастики постає онім, інакше – власна назва. Онім (від давньогрецького onyma – ім'я, назва) – слово, словосполучення або ж речення, яке слугує для виокремлення об'єкта, який воно позначає, з ряду подібних йому, у такий спосіб індивідуалізуючи та ідентифікуючи його. Оніми розподіляються на досить велику кількість груп, залежно від об'єкта позначення. Так, сьогодні дослідники розрізняють такі групи онімів як антропоніми (імена людей), топоніми (географічні назви), гідроніми (назви водоймищ) теоніми (імена божеств), зооніми (назви тварин), астроніми (назви небесних тіл), космоніми (назви космічних регіонів і сузір'їв), етноніми (назви народів), фітоніми (назви рослин), хрононіми (назви проміжків часу та пов'язаних з ними подій), ідеоніми (назви об'єктів духовної культури), хрематоніми (назви об'єктів матеріальної культури), карабоніми (назви кораблів та інших суден), ергоніми (назви ділових об'єднань), прагматоніми (назви товарів) та ін.

Оніми з'являються тоді, коли індивідуальне у мові набуває ознак суспільної значущості. Відтак такі лексеми належать до мовних універсалій, адже вони присутні у різних мовах світу. Втім, у різних мовах оніми мають свої специфічні ознаки. Приміром, не в усіх мовах є специфічна форма по-батькові, а в тих, в яких є, принципи її утворення посутньо відмінні.

Ономастика протиставляє ономастичну лексику – апелятивній, а відтак онім – апелятиву (будь-якому слову у лексичному складі мови). Традиційне граматичне розуміння власної назви як такої, що є ви-

ключно іменниковою характеристикою та протиставляється загальним назвам, у ономастиці перетворюється на опозицію «онім – апелятив», де онім може виступати будь-якою частиною мови. Головна функція власної назви при цьому полягає у називанні індивідуального об'єкта або ж у індивідуалізації одного об'єкта з групи подібних до нього.

Специфіка онімів полягає, на думку більшості сучасних дослідників, у тому, що лексичні одиниці стають частинами власних назв вибірково, але досить часто, особливо у випадку з антропонімами і теонімами, ніби «консервуються» у мові, і це сприяє збереженню унікальних мовних одиниць.

Луценко С.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Марінеско В.Ю., доцент

ПЕРЕКЛАД ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ З АНГЛІЙСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЮ

З-поміж проблем перекладу англійських термінів українською мовою якнайшвидшого розв'язання потребують питання перекладу юридичної термінології. Труднощі перекладу термінів, які позначають юридичні поняття іншомовної національної терміносистеми права та юриспруденції здебільшого спричинені дією міжмовної термінологічної інтерференції. Серед суміжних проблем, які постають у цьому зв'язку, головною є доцільність заповнення термінологічних одиниць української терміносистеми права за рахунок певних формально-паралельних терміноформ. Незважаючи на бурхливий розвиток перекладного термінознавства та термінографії, комплексний опис цього прошарку спеціальної лексики на рівні англійської та української мов ще не здійснювався.

Так, наприклад, приведені нижче слова і групи слів є термінами: juducialauthority – судовий орган;courtrules– судові прецеденти; cost – судові росходи;papermill– судовий архів; courtbriefing – судовий бріфінг; crier of court, crier – судовий глашатай; writ – судовий документ. Наведені приклади дають уявніть про те , що термін може бути однослівним і складатися з ключового слова, або бути термінологічною групою, до складу якої входить ключове слово або ядро групи, одне або декілька лівих означень, і одне або декілька правих або прийменникових означень, що уточнюють або модифікують сенс терміну.

Найважливішою ознакою термінологічного словосполучення є його відтворюваність у професійній сфері вживання для вираження конкретного спеціального поняття. Складений термін буде стійким лише для певної системи терміноголії. За межами конкретної термінологічної системи таке словосполучення не буде стійким і не сприйматиметься як зв'язана мовна одиниця. Отже, за кожним складеним терміном стоїть стійка, стандартно відтворювана структура складного (розчленованого) професійного поняття.

Термінологія для терміна є тім полем, за допомогою якого дається точність і однозначність, і за межами якого слово втрачає ознаки терміну.

Аналізюридичної літератури різних жанрів дає підстави припустити, що приблизно значна частина юридичних термінів юридичного дискурсу стали невід'ємною частиною юридичної підмови у зв'язку з їх продуктивним використанням у галузі юридичної діяльності та правовим статусом бізнес-операцій. Більше того, ці елементи в процесі трансмісії в юридичну терміносистему повністю зберігають юридичне значення. Наприклад: acceptance –»акцепт», bond –»бона», «купюра», «облігація», credit –»кредит», creditor –»кредитор», employment –»зайнятість», tax –»податок», mortgage –»застава», «іпотека», rent –»рента», share –»акція», «пайова участь», patent –»патент» та ін.

В юридичній терміносистемі англійської мови найчастіше вживаються терміни-словосполучення, компонентами яких є самостійні слова, які можуть вживатися окремо і зберігають своє значення, трохи менше вживаються терміни-словосполучення, які мають один із компонентів технічний термін, а другий загальновживаної лексики. Найменше вживаються терміни-словосполучення, обидва компоненти яких являються собою слова загальновживаної лексики і тільки сполучення цих слів є терміном.

Макух О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кирпиченко О.Е., к.філол.н., доцент

НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНА СПЕЦИФІКА АНГЛОМОВНИХ ПАРЕМІЙНИХ ОДИНИЦЬ

«Мова є домом буття. У житлі мови мешкає людина. Мислителі і поети – охоронці цього житла». Мабуть, саме цей промовистий вислів М. Гайдеггера став одним із факторів, що інспірували у 90-тих рр. XX ст. зрушення лінгвістичних студій від сцієнтистського, структуралістського вектору, у бік антпропоцентристської дослідницької парадигми. Відтак, мовознавча галузь філології збагачується такими перспективними напрямами як когнітивна лінгвістика та лінгвокультурологія, об'єктом дослідження яких виступає, зокрема, концепт як одиниця лінгвокультури, покликана віддзеркалювати певні аспекти ментальності того чи іншого народу у його національній мові. Таким чином, в авангарді сучасних лінгвістичних досліджень постає вивчення мовної картини світу як «відображеній у мові сукупності уявлень про світ, певного засобу концептуалізації дійсності, що історично склався у побутовій мовній свідомості певного мовного колективу» (визначення Г. Залізняк).

Найбільш яскраво специфіка національної ментальності та мовне вираження ціннісного коду того чи іншого народу відображується у фразеологічному шарі лексичного корпусу певної мови. Це зумовлено, передусім, тим, що фразеологічні одиниці утворюються за асоціативним принципом, а отже – відображають специфічні психологічні характеристики певного народу. Окремим корпусом фразеології будь-якої мови є паремійний фонд, складові одиниці якого – прислів'я та приказки – передають специфічну інформацію, яка або властива тільки даній культурі, або ж виражена притаманними тільки їй мовними засобами. Ця інформація пов'язана переважно зі сферою людських стосунків, або ж типових суспільних ситуацій. Так,

приміром, англійське прислів'я When in Rome, do as the Romans do має еквіваленти практично в усіх мовах (українською «З вовками жити – по-вовчому вити»), що свідчить про загальноприйнятність поведінкової настанови, вираженої у цьому прислів'ї. Втім, паремійна одиниця A cat may look at a king («Навіть кицька може дивитися на короля», тобто «навіть нижчий за статусом може мати певні права по відношенню до вищого») є унікальною і притаманною виключно англійській лінгвокультурі, що пов'язано з історичними особливостями англійського сприйняття монархії та монарха як «першого серед рівних», а не «помазаника Божого». Увиразнена у цій приказці точка зору різко контрастує з уявленням інших європейських націй про владу, яке репрезентується у латиномовному прислів'ї Quod licet Jovi, non licet bovi («Що дозволено Юпітерові, не дозволено бикові») та його аналогах у різних мовах.

Національно-культурна специфіка англійського паремійного фонду детермінується багатьма факторами, серед яких, зокрема, можна виокремити географічні та геополітичні. Саме специфічною «острівною» ментальністю британського народу завдячуємо появі такого популярного вислову як My home is my castle («Мій дім – моя фортеця»), а також низки паремійних одиниць, в яких обігрується потяг англійців до приватності та повага до приватної власності. Крім того, статус Великої Британії як таласократії зумовив появу цілого корпусу паремійних одиниць пов'язаних з морем, мореплавством та кораблем: Smooth seas do not make skillful sailors («З тихого моря не буває вмілих моряків»), Each man makes his own shipwreck (український еквівалент «Кожен сам коваль свого щастя»), A ship with two captains sinks («Де багато няньок, там дитя каліка»), Every wind is against a leaky ship («Як бідному жениться, так і день малий») та ін.

Отже, паремійний фонд будь-якої національної мови, зокрема англійської, якнайкраще відображає ментальну та психологічну специфіку нації та допомагає скласти уявлення про її аксіологічну систему.

Малаховський Ю.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Скакун К.В., к.філол.н., доцент

СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ ІСТОРИЧНИХ РЕАЛІЙ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ «СВІТИЛА» Е. КАТТОН

Реалії – носії відповідного національного або історичного колориту, які не мають точних еквівалентів в інших мовах, а отже, потребують особливого підходу під час перекладу. Вони є одним із наріжних каменів у питанні про можливість досягнення адекватності та еквівалентності в перекладі.

Адекватність перекладу здебільшого досягається шляхом адаптації, яка відбувається через застосування прагматично зумовлених лексико-семантичних, граматичних і лексико-граматичних трансформацій. Усі ці трансформації дають змогу прояснити відмінності лінгвоетнокультурної складової художнього тексту заради забезпечення максимально тотожного впливу на реципієнта тексту перекладу. При цьому перекладач має зберегти культурно-специфічний колорит реалії й водночас донести її значення до читача перекладу.

Новозеландський роман «Світила» Елінор Каттон є зразком сучасного історіографічного роману, в якому створено досить правдиву картину минулого. Задля історичної правдивості авторка використала чимало культурно-специфічних реалій. Здебільшого це однокомпонентні чи двокомпонентні іменникові утворення, наділені потужним денотативним, а подекуди й конотативним значенням.

Загальна вибірка з роману складає 327 лексичних одиниць. За допомогою методу перекладацької компаративістики було проаналізовано використання різних перекладацьких прийомів. Перекладач В. Панченко найчастіше звертався до прийому транскрипції (120 випадків), зокрема для передачі чималої кількості географічних назв. У цьому випадку це доволі традиційний прийом, проте подекуди його варто було б супроводити перекладацьким коментарем, адже читачеві може бути складно зорієнтуватися в строкатості географічних назв, які трапляються на сторінках роману. Транслітеровані назви періодичних видань, популярних напоїв та імен відомих постатей не викликають у читача жодних труднощів, на відміну від транслітерованих назв зі сфери флори та фауни, одиниць вимірювання та грошових одиниць, а також суспільно-політичних понять, які взагалі невідомі українському читачеві й потребують додаткових коментарів.

За допомогою калькування (60 випадків) у перекладі вдало передано багато двокомпонентних назв географічних об'єктів, готелів, державних і приватних установ. В рамках етнографічних реалій калькування застосовується для передачі культурних номінацій, які позначають їжу та напої, елементи одягу, різновиди зброї.

Під час застосування комбінованої реномінації (41 випадок) поєднуються вже згаданий прийом транскрипції з невеликим описом, який розшифровує семантичне навантаження реалій у текстовій площині за допомогою пояснювального слова та у позатекстовій площині – у виносці подається розшифрування семантики реалії.

Перекладач подекуди вдається до гіперонімічного перекладу, замінюючи конкретну видову номінацію її родовим відповідником (10 випадків), наближеного перекладу (44 випадки), описового перекладу (34 випадки) або трансформаційного перекладу (9 випадків).

Аналіз застосованих перекладацьких прийомів свідчить про хист та майстерність В. Панченка, який спромігся представити на розсуд українського читача переклад об'ємного як за обсягом, так і за масштабністю оповідання роману сучасної новозеландської авторки. З огляду на досить велику кількість транслітерованих реалій, доречніше було б зробити більше позатекстових посилань, які б прояснили семантику деяких культурно-специфічних номінацій флори, фауни, побуту та культури Нової Зеландії. Проте в цілому переклад є досить вдалим та адекватним й може посісти чільне місце в скарбниці перекладної літератури українською мовою.

Марченко О.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковальова О.М., к.філол.н.

ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ ЕМОТИВНОСТІ У ПЕРЕКЛАДІ: МОРФЕМНИЙ ТА МОРФОЛОГІЧНИЙ РІВНІ

На сучасному етапі розвитку перекладознавства багато досліджень набувають виразного антропоцентричного характеру, тобто особливий інтерес становить відтворення думок, почуттів, внутрішніх відчуттів людини. Зокрема, увагу науковців привертає переклад емотивної лексики. Проблематика збереження емотивності тексту оригіналу при перекладі досліджена в роботах науковців, що працюють у руслі прагмалінгвістики (О.Каде, Ю.Найда, А.Нойберт та ін.). У працях Н.К.Гарбовського, Р.П.Зорівчак, М.О.Новикової, О.І.Чередниченка та ін. висвітлено способи відтворення у перекладі емотивно-конотативного компоненту значення слова. Актуальність нашого дослідження зумовлена важливістю адекватного перекладу емотивних лексичних одиниць з української мови англійською на морфемному та морфологічному рівнях для правильного сприйняття та створення позитивного естетичного впливу на читача, оскільки емотивні аспекти семантики в різних лінгвокультурах відтворюються по-різному.

Одним із засобів вираження емотивності в українській та англійських мовах на морфемному рівні виступають демінутивні утворення, тобто зменшувально-оцінні форми, що широко використовуються як засоби досягнення експресивно-емоційного забарвлення висловлювання або речення. Обидві мови мають певний арсенал суфіксів на позначення зменшеності-пестливості. Однак, незрівнянно більшою кількістю суфіксальних демінутивних морфем володіє українська мова в силу флективності самого граматичного ладу мови. На думку дослідниці Б.М.Колодій «проблема перекладознавчого аналізу часток полягає в тому, що переклад твору відбиває суб'єктивне розуміння тексту оригіналу перекладачем, його знання мови перекладу, регіональне походження та особисті уподобання щодо певних способів/прийомів перекладу».

Щоб компенсувати прогалину в семантичному та конотативному навантаженні слів при перекладі використовуються: 1) суфікси (-y, -let, -cule, -el, -et, -ette, -ie, -in, -kin, -ling, -ock, -ule): дитинча –youngling; бабуся – grannie), 2) лексичні засоби, здебільшого прикметники (little, small, tiny, dear, kind, lovely): вдовушка – young widow, кімнатка – a tiny little room); 3) транслітерація: Петрик – Petryk, Оленка – Olenka. На думку О. М. Медвідь цей прийом навряд чи вдалий, тому що такі слова не сприймаються в англійській мові, як зменшувальні; 4) переклад кореневими словами. Часто зменшуваність виражається шляхом використання кореневого слова із зменшувальним значенням: Хлопчик-Мізинчик – Hop-o-my-thumb; 5) нейтральна лексика: лісок – wood.

На морфологічному рівні складність полягає у відтворення емотивних вигуків. Вони є спонтанними висловлюваннями-реакціями і не є свідомими мовленнєвими актами. Неправильний переклад та вилучення вигуку робить переклад менш емоційним, тому читачеві ускладнюється сприйняття вихідного тексту перекладу. Основними труднощами перекладу вигуків є: 1) багатозначність деяких вигуків; 2) наявність етноспецифічних вигуків в англійській мові, наприклад, whee, duh, haramph.

Найпоширенішими способами перекладу українських вигуків англійською мовою є: 1) використання існуючого українського словникового відповідника; 2) запозичення вигуку з англійської мови в українську шляхом його транскодування; 3) варіантний відповідник; 4) вживання повнозначного слова або словосполучення в перекладі замість вигуку в оригіналі; 5) уведення вигуку в переклад тоді, коли вигук відсутній в оригіналі; 6) вилучення вигуку.

Отже, в області перекладознавста відтворення емотивності з однієї мови іншою відбувається порізному. Як критерій адекватності перекладу емотивної лексики висувається положення про близькість ефекту, який здійснює текст оригіналу на носія іноземної мови та ефекту, який здійснює текст перекладу на носія мови перекладу.

Оленич Н.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кирпиченко О.Е., к.філол.н., доцент

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНХОАТИВНИХ ДІЄСЛІВ ТА ЗАСОБИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

Одним із пріоритетних напрямків сучасних лінгвокогнітивних досліджень стає вивчення взаємодії мови та емоційної сфери людини, що пояснюється важливою роллю емоцій у житті та діяльності людини.

Дослідження семантичних особливостей інхоативних дієслів, що виражають психоемоційний стан особи, передовсім, спрямоване на виявлення емоцій та комплексів емоцій, які вони виражають.

Серед інхоативних дієслів було виявлено такі, які виражають емоції: радість: to perk – звеселішати; зацікавлення: to latch – вражатися; страх: to be horrified – жахатися; горе: to suffer – зачахнути; сум: to scowl – засмутитися; злість: to flip – лютувати; вина-провина: to blush – зашарітися; сором: be ashamred – зніяковіти; відраза: to befoul -зпоганювати. Інші емоції виражаються лише невеликою часткою інхоативних дієслів.

Інхоативні дієслова англійської мови також виражають комплекси емоцій: любов: to enamour – закохатися; втому: to sicken – захворіти; негідну поведінку: to relapse – поводитися погано; тривогу: to darken – засмутитися; невдоволення: to deepen – знепокоюватися; врівноваженість: to calm – заспокоюватися, доброзичливість: to mellow – ставати м'якішим, емоційне відчуття: to explode – вибухнути, збентеження: to blush – почервоніти.

Інхоативні дієслова, що належать до стилістично забарвленої лексики, характеризуються насамперед наявністю чи відсутністю в них додаткового конотативного значення, тобто певних емоційних відтінків. Головною відзнакою інхоативних дієслів є наявність оцінки та суб`єктивного відношення до промовленного.

В мовленні емоційні елементи та емотивні засоби передаються на фонетичному рівні темпом, мелодією, тембром, наголосом, сполученням фонем, різними видами пауз, ритмів; на морфологічному – словами, емоційне ставлення яких до предмета або явища зумовлене граматичними способами та особливими афіксами; на семантичному рівні – фразеологізмами.

Будова англійської та української мов різна, і проблема відтворення емотивності залишається однією з невирішених проблем перекладу, проте емоційна напруженість мовлення оригіналу має бути збережена в перекладі. Таким чином, майстерність перекладача полягає в тому, щоб відтворити, як можна повніше не тільки змістовну, а й емоційно-експресивну і естетичну цінність оригіналу.

Головним чином, складність відтворення емотивної лексики українською мовою полягає в тому, що вона являє найрухоміший шар лексики в мові. Словник не взмозі дати відповіді на всі питання щодо перекладу такої лексики.

Саме тому перекладач змушенний знаходити самостійно вирішення цієї задачі: створювати власні окказіоналізми, вводити в текст перекладу неологізми, щоб віднайти відповідники тексту оригіналу, користуватися трансформаціями.

Отже, перекладач повинен обрати з усіх можливих варіантів такі заміни, щоб зберегти емотивність оригіналу.

Література

1. Гнездікова Я.В. Реалізація емотивної функції в публічних промовах політичних діячів США та Великобританії. Мова і культура. 2007. № 6. С. 358-363.

2. Донець Н.Д. Проблема передачі емфази в англо-українських перекладах. Вісник КНУ ім. Тараса Шевченк. 2005. №39. С. 53-56.

3. Навроцька Н., Пузік А. Семантичні особливості інхоативних дієслів, які виражають психоемоційний стан особи у зіставному аспекті. Мовознавчий вісник. Черкаси. 2010. С. 63-64.

4. Черкашин С.В. Дослідження поняття емоційності художнього дискурсу в сучасній лінгвістиці в аспекті когнітивно-прагматичної парадигми. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpkhnpu/-Lingv/2008_25/26.html

Орлова І.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кирпиченко О.Е., к.філол.н., доцент

СПЕЦИФІЧНІ ОЗНАКИ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

Стрімкий розвиток міжнародних зв'язків, глобалізація соціально-економічних, наукових, культурних процесів, інтеграція до світового освітнього простору зумовлює постійний обмін набутою інформацією та культурними надбаннями. Художній переклад є одним із найбільш очевидних проявів міжкультурної взаємодії. Цей переклад є інструментом культурного освоєння світу, розширення колективної пам'яті людства, чинником самої культури.

Проблеми художнього перекладу є предметом активних наукових пошуків. Одним з актуальних питань залишається визначення специфічних ознак (особливостей) художнього перекладу з метою подальшого їх використання під час прийняття перекладацьких рішень.

Художній переклад є видом перекладу, який виділяють за критерієм жанрово-стилістичної приналежності тексту. Отже, ознаки художнього перекладу як характерні особливості, що притаманні йому, можна поділити на загальні (ознаки перекладу взагалі) та специфічні (ознаки виключно художнього перекладу).

Ознаки включаються в поняття «художній переклад», яке визначається неоднозначно, оскільки кожен перекладач виокремлює для себе сутність художнього перекладу по-різному, керуючись найбільш важливими, на його думку, складовими цього процесу. Так, термін «художній переклад» тлумачать як відтворення тексту оригіналу іншою мовою, тобто створення нового поєднання змісту і форми; як особливий вид перекладу, оскільки він не точна передача змісту, а відображення думок і почуттів автора першотвору за допомогою іншої мови, перевтілення його образів у матеріал іншої мови; як специфічну проблему інтерпретації та рецепції художнього тексту, що постає у результаті багаторівневого діалогу; як вид словесної творчості, внаслідок якої тексти, написані однією мовою, відтворюються засобами іншої лінгвальної системи тощо.

Аналіз наукової літератури дає можливість виокремити наступні специфічні ознаки художнього перекладу.

Об'єктом художнього перекладу є художні тексти з усіма властивими їм особливостями. Реципієнт сприймає перекладений художній текст як тотожний оригіналу, тому головне завдання перекладача – повноцінне відтворення змісту першотвору. В процесі художнього перекладу до уваги береться ряд факторів, які дозволяють обрати та застосувати найбільш доцільну стратегію. Серед них виокремлюють такі: норма мови, норма перекладу, літературна традиція, національний колорит, дистанція часу, первинна та вторинна комунікативна ситуація, предметна ситуація.

Основна мета художнього перекладу – збереження індивідуального стилю як системи змістовних і формальних лінгвістичних характеристик, властивих творам певного автора, яка робить унікальним втілений у цих творах авторський спосіб мовного вираження.

Художній переклад пов'язаний не стільки з комунікативною функцією мови, скільки з її естетичною функцією. Кожний мовний елемент твору впливає на образне мислення носія цієї мови і створює в його уяві певні образи.

Переклад художніх текстів має високий ступінь складності. Специфічною особливістю художнього перекладу є те, що він передбачає мовленнєву творчість перекладача, яка вимагає від виконавця перекладу художнього таланту, тобто до перекладача художньої літератури висуваються особливі вимоги та

завдання, що мають більш комплексний характер. Художній переклад передбачає наявність у перекладача жвавості таланту й розуму, без яких неможливо надати тексту забарвленості, атмосфери й стилю.

Художній переклад є одним з важливих видів комунікативної діяльності й лінгвокультурним процесом, що слугує міжкультурній комунікації, яка забезпечує взаєморозуміння учасників, приналежних до різних національних культур. Художній переклад відрізняється, наприклад, від технічного тим, що він повинен передавати не лише буквальний зміст тексту. Спеціаліст з художнього перекладу, поза всяких сумнівів, близько знайомий з культурою та менталітетом носіїв мови. В іншому випадку від читачів вислизне не лише авторський задум, але й настрій книги, світогляд, стиль та особливості мови автора – все, що так важливо під час читання зарубіжної літератури.

Зазначені вище специфічні ознаки художнього перекладу не є вичерпними, але їх врахування під час обрання перекладацької стратегії буде позитивно впливати на якість перекладеного художнього тексту.

Отставнова Н.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко М.Д., д.пед.н., доцент

ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ АНГЛІЙСЬКИХ СИНОНІМІЧНИХ РЯДІВ

З огляду на особливості історичного розвитку англійська мова є надзвичайно багатою на синоніми, які об'єднуються в синонімічні ряди. У художніх творах нерідко синоніми вводяться з метою уникнення монотонності мовлення й тавтології та надання тексту додаткової виразності.

Синонімія – джерело збагачення мови виражальними засобами [1]. Синоніми надають певного нового відтінку (смислового чи стилістичного). Різноманітність відтінків, притаманних синонімам, визначає особливу увагу до вибору необхідного слова синонімічного характеру, особливо під час письмового спілкування.

Згідно з класифікацією В. Виноградова, видокремлюються 3 типи синонімів: ідеографічні (слова, які передають те ж саме поняття, але з різними відтінками значень), стилістичні (слова, що відрізняються стилістичним характеристиками), абсолютні (слова, що збігаються в усіх відтінках значень і всіх стилістичних характеристиках). Для літературного перекладу необхідно вибирати найобразніші й найдоречніші в певному контексті слова, які точно й виразно передають висловлювану думку; шукати й знаходити єдино можливі слова для вираження цього змісту. Наприклад: «I and my friend chatter till the morning because they had not seen each other for a long time. I have to talk to you this morning».

Для того, щоб адекватно перекласти з української мови певне слово, доцільно розглянути синонімічний ряд в англійській мові. Порівняємо кілька синонімічних рядів. Так, англійські синоніми прикметника «amazing»: incredible (неймовірний), fantastic (фантастичний), wonderful (дивовижний), astonishing (разючий), extraordinary (надзвичайний) – це слова, що позначають різну інтенсивність та різні прояви процесу, – ідеографічні синоніми. Стилістичні синоніми не мають відмінності у денотаті, але мають різні сфери вжитку: father, parent, dad, daddy (нейтральна, офіційно-ділова, розмовна, розмовно-емотивна); батько (нейтральна та офіційна), татусь (емоційно-експресивна), тато (розмовна), таточко (розмовна, емотивна форма).

Наявність у мові лексичної синонімії ставить перед перекладачем особливі завдання. Абсолютних синонімів у мові налічується дуже мало. Крім того, синоніми не завжди є взаємозамінними. Вони можуть бути придатними в одному контексті й виявитися непридатними – в іншому. словами. Більшість синонімів англійської мови мають різні відтінки значення. Наприклад, дієслова-синоніми to blaze, to shimmer, to glitter, to twinkle, to sparkle, to glare and to glimmer українською перекладаються як «горіти», «блищати», але вони мають різні значення. Тому перекладачеві необхідно звертати на це увагу. Порівняємо: The sun was blazing down that afternoon. – Того дня сонце горіло яскравим полум'ям. Her diamonds sparkled in the bright light. – Її діаманти виблискували на яскравому світлі. She could see her reflection in the water, shimmering in the moonlight. – Вона бачила своє відображення у воді, яке мерехтіло в світлі місяця. У таких випадках перекладачеві варто визначити дефініцію англійського слова і вибрати в українській мові слово, що найбільше відповідає за значенням англійському.

Отже, мета перекладу – збереження змісту, функцій, стилістичних, комунікативних і художніх цінностей оригіналу. Наявність синонімії дає перекладачеві можливість досягти адекватності під час перекладу.

Література

1. Бондаренко Т. Б. Особливості утворення та перекладу англійських синонімічних рядів / Т. Б. Бондаренко. – URL: http://xn--e1aajfpcds8ay4h.com.ua/files/image/konf_13/doklad_13_5_38.pdf.

2. Кузьмин С. С. Идиоматический перевод с русского на английский / С. С. Кузьмин. – М., 2004. – 312 с.

Пустовий А.Ю.
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Наук. кер. – Боднарчук Т.В., к.пед.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ НІМЕЦЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ «ENGEL» / «ЯНГОЛ»

Функціонування фразеологізмів у кожній мові базується на багатому історичному досвіді народу, вбирає у себе уявлення, пов'язані з трудовою діяльністю і культурою носіїв мови. Завдяки фразеологізмам найбільш яскраво проявляється національно-культурна специфіка мови, її зв'язок з матеріальним життям і духовними цінностями народу, його історією та звичаями. Фразеологізм – семантично пов'язане сполучення слів, яке, на відміну від подібних до нього за формою синтаксичних структур (висловів або речень), відтворюється у вигляді усталеної, неподільної, цілісної конструкції.

Метою даного дослідження є виявити лексико-семантичні особливості німецьких та українських фразеологізмів з компонентом «Engel» «Янгол».

Актуальність дослідження зумовлена посиленою увагою сучасного мовознавства до біблійних фразеологізмів. Зокрема їх досліджували Л. Дяченко, А. Коваль, О. Лисенко та ін. Основним джерелом походження біблійних фразеологізмів є Біблія – Книга книг. Велика їх кількість вживається в багатьох мовах народів, що сповідують християнську релігію, і отже вони становлять інтерес для вивчення.

Термін «Engel» «Янгол» грецькою мовою означає «посланець». Янголи – духовні, невидимі і безсмертні істоти, які близькі до Бога і можуть захистити людину від впливу поганих сил. Кожна людина має згідно з Святим Письмом свого янгола-охоронця, який піклується про неї.

Як показує аналіз довідкової літератури, в обох мовах фразеологічні одиниці з компонентом «Engel» «Янгол» вживаються переважно із позитивним значенням. Більшість з них повністю еквівалентні в обох мовах.

Повну еквівалентність фразеологізмів з компонентом «Engel» «Янгол», які переважно описують позитивні якості людини, спостерігаємо у таких фразеологічних одиницях: ein gefallener Engel, nicht gerade ein Engel sein, ein Engel ist keiner / niemand, ein Engel in Menschengestalt sein, schön wie ein Engel sein, ein wahrer Engel sein.

Фразеологізм ein Engel fliegt durch die Stube / das Zimmer – як янгол прилетів найчастіше використовується в ситуації, коли жвава розмова раптово зупиняється. Даний фразеологізм походить від ідеї, що могло б статися якби раптово з'явився янгол.

Фразеологічна одиниця in den Himmel kommen, wo die Engel wauwau schreien має протилежне значення, тобто символізує пекло (де янголи кричать).

Die Engel [im Himmel] singen / pfeifen hören oder die lieben Engelchen im Himmel singen / pfeifen hören – почути як співають усі янголи на небі (хтось у нестямі від горя (болю) і готовий почути хор янголів) описують страждання людини та наближення смерті.

Досить цікавим є вираз ein Engel mit einem B davor sein, який не має еквівалента в українській мові, так часто говорять про дитину яка не веде себе так , як від неї очікується , тобто вона не слухняна.

Щодо походження цих фразеологічних одиниць, то вони мають як релігійне, так і народне походження.

Проаналізувавши вище зазначені фразеологізми, можна дійти висновку, що в німецькій та українській мовах існує багато фразеологічних одиниць з компонентом «Engel» «Янгол» і їх значення здебільшого є подібними.

Сварчевський Д.О.
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Наук. кер. – Боднарчук Т.В., к.пед.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКИХ ЗАПЕРЕЧНИХ РЕЧЕНЬ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Граматична категорія заперечення в німецькій мові є надзвичайно різноманітною та виконує важливу роль. Деякі науковці вважають, що у сучасному світі, заперечення, як граматична категорія мови, використовується частіше, ніж стверджувальні конструкції. Вивчення особливостей заперечень є важливим чинником для філологів, вчителів та перекладачів, з метою збагатити свої здібності перекладацької діяльності, і уникати помилок, відтворюючи граматичні елементи українською мовою. У сучасному перекладознавстві існує досить мала кількість наукової літератури, яка б охарактеризувала розбіжності в перекладі різних типів заперечень українською мовою. Метою даної роботи є показати різноманітності перекладу заперечень німецької мови на українську.

Найпоширенішими заперечними частками як в німецькій, так і в українській мовах nicht та nein (не та ні), які так і перекладаємо на українську мову: Macht sie die Tür zu? – Nein, sie macht die Tür nicht zu. Nicht може заперечувати дієслово, тобто повне заперечення, тоді ця частка стоїть в кінці речення, або інші члени речення, тоді вона стоїть перед заперечуваним словом: Geht er morgens ins Schwimmbad? – Nein, er geht nicht ins Schwimmbad, er joggt im Park.

На відміну від української мови, у німецькій мові з заперечення kein, яке заперечує лише іменники, змінюється відповідно до роду іменника та його відмінка. Українською мовою це заперечення перекладаємо як «не»: Ist das ein Buch? – Nein, das ist kein Buch, sondern ein Heft.

Ще однією особливістю перекладу німецьких заперечень є те, що заперечення «nein» не вживається у відповіді на питання з запереченням, якщо відповідь ствердна. У німецькій мові є «doch», частка, яку розуміємо «ні, навпаки»: Hast du kein Pass? – Doch, ich habe Pass.

Для вираження заперечення в обох мовах є конструкції «ні ..., ні ...» («weder ... noch»): Er hat weder Brot noch Milch gekauft. Проте конструкція «ohne ... zu» не має відповідника в українській мові і перекладається за допомогою дієприслівникового звороту «не зробивши щось»: Sie ist weggegangen, ohne sich zu verabschieden. – Вона пішла, не попрощавшись.

Значення заперечення мають також деякі суфікси та префікси в обох мовах. У німецькій мові це «un-», «ir-», «a-», «des-». Останні зустрічаються здебільшого в словах-інтернаціоналізмах, які є також і в українській мові: irrational, irreal asozial, atypisch, desorganisiert, desorientiert.

Варто зазначити, що суфікс «-los» перекладається на українську мову префіксом «без» або рідше «не»: arbeitslos – безробітний, hilflos – не готовий допомогти.

Проте, найсуттєвішою відмінністю при перекладі німецьких заперечних конструкції українською мовою є те, що подвійне заперечення у сучасній німецькій мові неприпустиме: Er möchte nicht dieses Problem mit jemandem besprechen. – Він ні з ким не хоче обговорювати цю проблему. У тих випадках, коли подвійне заперечення все-таки зустрічається, воно несе певне смислове навантаження: висловлювання мовця не

має категоричного характеру. У таких випадках можуть сполучатись nicht/un-, nicht/ohne і рідше nicht/-los: Die Lösung dieses Problems war nicht unmöglich. – Рішення цієї проблеми не було неможливим.

Як показує аналіз наукової літератури, існує багато різноманітних можливостей перекладу граматичних конструкцій німецьких заперечень на українську мову.

Семененко В.П.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковальова О.М., к.філол.н.

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ОНОМАСИЧНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

Сприйняття навколишнього світу представниками різних культур по-своєму і неоднакова оцінка одних і тих самих культурних явищ пояснюється тим, що мислення має національну специфіку, яка обумовлена характером мови. Велику роль в цьому відіграють ономастичні фразеологізми, які викликають посилений інтерес у перекладознавстві.

Перекладач зустрічає національно-культурні відмінності між подібними по смислу ономастичними фразеологізмами (фразеологізми, у складі яких виділяються власні імена)(далі ОФ) в різних мовах. Співпадаючи по смислу, вони можуть мати різне стилістичне забарвлення, різну образну основу, різну емотивну функцію. Необхідною умовою повноцінного перекладу безсумнівно виступає адекватне відтворення конотативного компонента реалій нашої культури, до числа яких слід віднести одиниці ономастики. Нерідко вчені стверджують, що для створення вірного перекладу перекладачеві потрібно відмовитися від спроб імітувати в перекладі граматичну, зокрема синтаксичну структуру мови-джерела, щоб саме цим наблизитися до відтворення інтонації оригіналу.

Переклад ономастичних фразеологічних одиниць пов'язаний із значними труднощами. Найкращим способом перекладу ОФ без сумніву є використання відповідного фразеологізму в рідній мові. Застосування цього способу перекладу забезпечує не тільки передачу змісту, але й відтворення образності та експресивності англійського виразу. Виділяють таки основні способи перекладу образних ФО:

1. Шляхом підбору повного (абсолютного) еквіваленту: Cassandra warning «застереження Кассандри»; die is thrown «жереб кинуто.

2. За допомогою підбору близького еквівалента, який співпадає по змісту та образності в англійській та рідній мовах: Absence makes the heart grow fonder. – Відстань посилює почуття.

3. Переклад справжнім ідіоматичним аналогом або з повною заміною образністю. До них належать як прислів'я і приказки, так і фразеологічні словосполучення, які деякі дослідники відносять до четвертої групи фразеологічних одиниць: like mistress, like maid «яблуко від яблуні недалеко падає», there is no use crying over spilt milk «що впало, то пропало».

4. Описовий переклад ОФ за допомогою зняття образності. Якщо англійський фразеологізм не має в рідній мові еквіваленту або аналогу, а дослівний переклад міг би привести до малозрозумілого буквалізму, перекладачеві необхідно відмовитись від передачі образності та використовувати описовий переклад: One man's meat is another man's poison. – Про смаки не сперечаються.

5. Дослівний переклад. Іноді перекладач, намагаючись зберегти образність оригіналу при перекладі фразеологізму, який немає ні еквіваленту, ні аналогу в рідній мові, вдається до дослівної передачі образу в іноземній фразеології. Такий спосіб може бути застосований в тому випадку, якщо в результаті калькування отримаємо вираз, образність якого легко сприймається українським читачем та не створює враження непридатності загальноприйнятим нормам української мови.

6. Контекстуальні заміни при перекладі полягають в тому, що перекладач намагається знайти таку українську ОФ, яка хоча і не відповідає по значенню англійському ОФ, але з достатньою точністю передає його зміст у даному конкретному контексті: You never know what you can do till you try. – Ділу діло вчить.

Отже, маючи справу з ОФ перекладач повинен не тільки знати обидві мови, але й вміти аналізувати стилістичні та культурно-історичні аспекти вихідного тексту у порівнянні з можливостями мови, яка перекладається, щов відтворити у тексті перекладу емоційно-асоціативне забарвлення оригіналу.

Терещенко О.Р.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Скакун К.В., к.філол.н., доцент

СУЧАСНА АНГЛОМОВНА ІТ-ТЕРМІНОЛОГІЯ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Процес розвитку галузей науки та техніки стимулює виникнення фахової лексики, яка, в свою чергу, складає значну частину загального лінгвістичного фонду. Зважаючи на велике значення термінології як невід'ємної складової мовної системи, велика кількість лінгвістів приділяє значну увагу дослідженню структурно-семантичних характеристик термінів.

Актуальність теми дослідження зумовлена неабиякою інтенсифікацією інтересу до проблем ІТ-термінології, яка становить специфічну групу лексичних одиниць, що невпинно поповнюється неологізмами й потребує додаткового тлумачення поза межами вузькоспеціалізованих публікацій.

ІТ-термінологія – це лексичне явище, котре, попри відносно недовготривале існування, вже встигло набути широкого вжитку як серед представників галузі інформаційних технологій, так і серед широких верств населення, не пов'язаних з ІТ індустрією на професійному рівні. Зважаючи на те, що персональний комп'ютер став невід'ємною частиною сучасного життя, для користувача будь-якого рівня необхідним є володіння базовим лексичним запасом, що надає можливість успішно виконувати певні обчислювальні операції чи здійснювати комунікацію з професіоналами.

Враховуючи численні погляди на визначення поняття терміну, можна зробити висновок, що термін – це слово або словосполучення з історично вмотивованим чи умовно закріпленим значенням, що відбиває певне поняття у спеціалізованій галузі знання чи виробництва. У своїй сукупності терміни як лексичні засоби найменування, складають термінологію, яку можна розділити на номенклатуру і професіоналізми.

За своєю структурою терміни можна поділити на три категорії: прості, складні та терміни-словосполучення. Аналіз спеціалізованих ІТ-словників свідчить про те, що в сучасній англійській мові найбільше двокомпонентних терміноутворень.

Роблячи зіставний аналіз англійських термінів з їхніми українськими відповідниками, лінгвіст, перш за все має досить добре знати ту галузь, до якої належить конкретна термінологія. У даному випадку досліджувалася фахова лексика сфери інформаційних технологій. Крім того, важливе значення має взаємодія кожного окремого терміну з контекстом, завдяки якому більш повною мірою виявляється значення слова.

Головною семантичною відмінністю термінології галузі інформаційних технологій в порівнянні з термінами у іншими сферах наукового пізнання є термінологічна багатозначність.

На сьогоднішній день світ комп'ютерних технологій бурхливо і стрімко розвивається, що сприяє появі все нових лексичних одиниць. Специфікою комп'ютерної галузі є її глобальність і широта поширення завдяки використанню всесвітньої комп'ютерної мережі Інтернет. У комп'ютерній мові відбивається соціально-професійна диференціація відокремлених професійних груп. Це сприяє інтенсивному розвитку професійного жаргону та правильному розумінню професійної приналежності ІТ-термінів.

Тернова В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Марінеско В.Ю., к.філол.н.

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ РЕКЛАМИ

Сьогодні реклама є не тільки різновидом засобів масової комунікації, але й надзвичайно ефективним чинником розвитку економіки та торгівлі, оскільки саме вона сприяє інтенсифікації товарного та фінансового обігу в будь-якому суспільстві. У XXI столітті реклама є рушійною силою туристичного бізнесу та має свої закони створення, механізми впливу, способи мовної організації, інтерпретації та перекладу.

Поняття «рекламний текст» містить у собі сукупність екстралінгвістичних компонентів: графіки, образів, звуків, конкретний набір яких залежить від носія засобів масової інформації. Слід зауважити, що важлива роль у реалізації прагматичної мети реклами відводиться шрифту та кольору.

У сфері англомовної туристичної реклами розрізняють пряму й непряму рекламу. У першого типу власне рекламний, промоційний аспект виражений значно яскравіше, ніж інформативний. До такого типу відноситься реклама об'єктів та послуг туристичної інфраструктури – готелів, ресторанів, кафе, сувенірних крамниць тощо. Реклама ж непрямого типу має на меті просунення на ринку туристичних послуг саме головного об'єкту, навколо якого вибудовується інфраструктура – якоїсь рукотворної пам'ятки, визначного місця, туристичного центру тощо. Для такої реклами первинною є розповсюдження інформації, а комерційний аспект тут виражений менш яскраво. Втім, більшість британської друкованої рекламної продукції, пов'язаної з туризмом, вдало поєднують обидва типи реклами.

Незважаючи на розвиток інформаційних технологій, англійський традиціоналізм став запорукою того, що друкована туристична реклама користується не меншою популярністю, ніж електронна. Друкована реклама у вигляді буклетів, листівок, путівників, брошур, карт розповсюджується практично всюди – на вокзалах та в аеропортах, у готелях тощо.

Дослідники вважають, що головними рисами друкованого туристичного тексту є високий ступінь узагальнення, точність, інформативність та імперсональність, а основною його функцією є інформативна.

Для створення образності в рекламі використовуються усі можливі засоби мови: специфічна лексика, ідіоми, повтори, алюзія, еліптичні конструкції, незвична синтаксична будова, широке вживання дієслів та інше.

Рекламні тексти туристичного характеру мають певні лексико-семантичні особливості, які зумовлені самою їх природою: при їх написанні та перекладі неможливо уникнути використання яскравих епітетів, що покликані створити враження виключності, святковості та сприяти формуванню позитивних вражень від поїздки: wonderful (чудовий), luxurious (розкішний), perfect (досконалий), romantic (романтичний), magical (чарівний), метафор: a shopper's paradise (рай для покупця), in the heart of the city (у серці міста), a maze of shopping (диво шопінгу), dive into more thrills (зануритися в ще більші розваги), та певних лексичних кліше, які покликані спонукати потенційного туриста до візиту в певне місце.

Тож, можна припустити, що при перекладі рекламних текстів виникають істотні труднощі через необхідність передати прагматичний потенціал оригіналу. Крім того, перекладачеві потрібно враховувати мету тексту, характер споживача, мовні якості тексту оригіналу, культурні й індивідуальні можливості мови в культурному аспекті споживача й багато інших факторів. Все це дозволяє зробити висновок, що дослідження лінгвостилістичних особливостей англійської туристичної реклами та відтворення їх засобами української мови є надзвичайно актуальним.

Тітовський С.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко М.Д., д.пед.н., доцент

ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ СТИЛІСТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Суспільно усвідомлена й нормалізована сукупність засобів вираження, зумовлена метою і характером спілкування, визначається як функціонально-мовний стиль, що ґрунтується на закріпленому традицією

відборі слів, фразеологічних та граматичних засобів і особливості якого випливають з особливостей функції мови в певній сфері спілкування.

Стильова структура лексики тісно пов'язана з конкретними історичними умовами життя народу, який говорить цією мовою, і тому може бути різною в різних мовах і на різних етапах історії однієї мови [1, с. 264].

Говорячи про специфічність певного функціонального стилю, необхідно враховувати дві обставини: 1) основну частину мовного матеріалу в будь-якому стилі складають загальномовні, міжстильові засоби (нейтральна лексика, речення без інверсії та еліпсиса); 2) про межу окремих стилів можна говорити тільки відносно: між стилями відбувається постійна та різнобічна взаємодія; частина ознак, характерна окремому стилю, може своєрідно повторитись у інших стилях. Так, публіцистичний стиль при передачі певних повідомлень може відображати певні лексичні засоби та структурно-синтаксичні особливості речень офіційно-ділового стилю, зокрема його дипломатичного різновиду. Інформаційна функція властива всім стилям мови, але її специфіка в публіцистичному стилі полягає у характері інформації, її джерелах та адресатах – інформація в публіцистичних текстах не лише змальовує факти, але й відображає думку, настрій, має коментарі та роздуми авторів

Інформація про доречність, чи недоречності вживання мовної одиниці (слова) в тій чи іншій ситуації, про її приналежності до певної сфери спілкування, про характерні тимчасових і територіальних чинниках слова міститься в функціонально-стилістичному компоненті семантики [2, с. 88].

Частина стійких словосполучень поступово наче «застигає», стандартизується. Вони починають вживатись як готові формули у певних документах (кожного разу в тій самій ситуації).

I should be grateful if you would send me information about the regulations for admission to university of Bradford Management Centre. Could you also tell me whether the Centre arranges accommodation for overseas students? (Я був би вдячний, якщо б Ви надіслали мені інформацію про правила вступу в Центр менеджменту Бредфордського університету. Я просив би Вас також повідомити, чи забезпечує Центр іноземних студентів місцем проживання).

Цікавою з погляду стилістики є розмовна фразеологія у спілкуванні в певних колективів. Переважна більшість фразеологізмів розмовної мови – це еквіваленти окремих членів речення, найчастіше присудків і обставин. Компресія проявляється на всіх рівнях – вона може бути фонетичною, морфологічною, синтаксичною і у всіх випадках підкорятись законам теорії інформації у тому розумінні, що компресії підлягають семантично надлишкові елементи. Вживання скороченої форми є характерною особливістю розмовної форми англійської мови: it's, it isn't, I don't, you can't, you've.

I ain't doing my duty by that boy, and that's the Lord's truth, goodness knows (Ну й розбишака ж, хай йому абищо! Невже я так-таки нічого не навчуся?).

Well-a-well, man that is born of woman is of few days and full of trouble, as the Scripture says, and I reckon its so!

Отже, під функціональний різновид мови – це система мовних одиниць, прийомів їх виокремлення та використання, зумовлених соціальними завданнями мовлення. Відмінні риси кожного стилю залежать від його спеціального призначення і тієї комбінації мовних функцій, яка домінує в процесі комунікацій, тобто, від сфери спілкування.

Література

1. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка: учеб. Москва: НАУКА, 2012. 376 с.
2. Леонович О. А. Страноведение Великобритании. Москва, 2005. 256 с.

Трохимець О.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кирпиченко О.Е., к.філол.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕРМІНІВ УКРАЇНСЬКОЮ

Стрімкий розвиток міжнародних відносин, процес глобалізації та інтернаціоналізації, поширення мобільності як професійної так і в особистих питаннях (освіта, туризм, відпочинок, лікування тощо) сприяють та актуалізують проблеми перекладу термінологічних одиниць професійних терміносистем (особливо економіки, права, медицини та ін.). Враховуючи такі обставини, варто зауважити, що «кількість термінів у розвинених мовах багатократно перевищує чисельність загальновживаних слів» [1, с. 6; 2, с. 267]. Разом із термінами, розповсюдження набувають штампи і кліше, переклад яких потребує особливої уваги. Актуальність даної проблематики зумовлена тим, що майже в усіх сферах життя використовуються терміни, штампи і кліше: особливі, професіональні, загальні, які потребують коректного та адекватного перекладу.

Проте, як зазначає Валуєва Н.М., якщо штампи або кліше вживаються упродовж доволі великого відрізку часу, то, як правило, проблем для перекладу вони не становлять. Найбільш розповсюджений метод перекладу в таких випадках – підбір аналогічних еквівалентів у мові перекладу. Наприклад: all things considered – враховуючи все вищесказане; it is all to the good – все на краще; ample opportunity – необмежені можливості;on the one (other) side (part) – з одного (іншого) боку; hereinafter referred to as – далі іменується; in accordance with – згідно з.

У порівнянні з перекладами загального характеру (які, в свою чергу, мають низку особливостей, що потребують окремої дискусії), виконання спеціалізованих перекладів передбачає володіння низкою знань та специфічних понять й термінів, які притаманні відповідній галузі, в межах якої здійснюється переклад. [3].

У сфері економічного базису та господарських відносин є терміни мови опису (у мовах політичної економіки, конкретної економіки), та терміни мови обслуговування економіки [4]. Лексичними одиницями на позначення мови обслуговування можуть слугувати такі поєднання термінів, як наприклад: the prices per item – ціни по позиціях; cost price – ціна витрат; contract value of the goods – вартість товарів за контрактом; under contract – за контрактом; subject of contract – предмет контракту; contracting parties – сторони, що домовляються; terms of payment – умови платежу.

При перекладі економічної термінології варто брати до уваги показники, що є сукупністю ознак, які характеризуються наведеними даними. До назв показників входять терміни, що можуть позначати:

а) характерний (вимірювальний) об'єкт економіки (products – продукція, working – працюючі);

б) стан, властивості цих об'єктів і процеси, які з ними відбуваються (presence – наявність або strength – чисельність (працюючих), production – виробництво (продукції));

в) формальний спосіб (алгоритм) обчислення показника, наприклад, volume – обсяг (реалізації продукції) [4].

Основна проблема полягає в тому, що більша частина лексичних одиниць, що відносяться до сфери економіки, мають декілька варіантів перекладу і в більшості випадків це стосується не висловів, а окремих слів. Цей факт дає можливість розділити економічну лексику на одноперекладну та різноперекладну [4].

Наприклад для фахівців, які задіяні у сфері міжнародної торгівлі, актуальним питанням постає мова лексики зовнішньоекономічних зв'язків та мова лексики міжнародного контракту зокрема. Якщо взяти для прикладу такі терміни як «agreement» та «contract», то вони іноді виступають рівноправними синонімами, що відповідає їх вживанню українською як: «угода» та «контракт». «Agreement» часто вживають та використовують не тільки в комерційній практиці, але й в сфері міжнародного права для визначення угоди, досягнутої державами (GATT – General Agreement on Tariffs and Trade).

Таким чином, існує цілий ряд особливостей та засобів перекладу термінологічної галузевої лексики, оскільки сучасні процеси та стрімкий розвиток технологій обумовлюють постійне зростання обсягів перекладів у найрізноманітніших галузях ссуспільного життя.

Література

1. Д'яков А. С. Основи термінології: Семантичний та соціолінгвістичний аспект / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. – К.: КМ Academia, 2000. – 218 с;

2. Сухачова Н.С. Особливості перекладу термінів англомовної терміносистеми менеджменту / Н.С. Сухачова // Молодий вчений. – №12 (53). – 2017. – С. 266-270

3. Armăsar I.-P. Aspects of specialized translations in the field of economics / I.-P. Armăsar // Bulletin of the Transilvania University of Braşov. – 2014. – Vol. 7 (56), № 2. – P. 251–258.

4. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури : [у 2-х ч.] / В. І. Карабан. – Вінниця : Нова Книга, 2001. – Ч. ІІ : Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. – 302 с.

Учитель І.Б.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Скакун К.В., к.філол.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ КОРПУСУ ТЕРМІНІВ ГЕНДЕРНОЇ ПЕДАГОГІКИ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Останнім часом в Україні відбувається процес переосмислення поняттєвого апарату педагогіки. Характер сучасної педагогічної парадигми, розробка новітніх технологій педагогічного процесу увиразнили зв'язок між педагогікою та іншими науками, зокрема психологією, соціологією, філософією, що позначилося і на терміносистемі самої педагогіки. Про це свідчить і поява спеціалізованих галузей, серед яких чи не найбільше прихильників отримала гендерна педагогіка.

Гендерна педагогіка – нова галузь педагогічного знання, яка стрімко розвивається в сучасних антропоцентричних умовах, тому до теперішнього часу її термінологічний апарат знаходиться на стадії формування. Багато понять, які використовуються гендерною педагогікою, не мають однозначного тлумачення в педагогічній теорії. Лексика гендерної педагогіки являє собою своєрідну суміш запозичень та перекладних еквівалентів. Класифікуються гендерні терміни на прості, складні терміни та терміни-словосполучення. Серед усіх англійських та українських термінів-словосполучень у цій галузі найбільш продуктивними є двокомпонентні словосполучення.

Для виокремлення найпоширеніших способів перекладу, що використовувалися в англомовних статтях та їхніх українських перекладах, зібраних у хрестоматії «Гендерна педагогіка» (2018), було відібрано 200 лексичних одиниць.

Аналіз вибірки з точки зору способів перекладу дає підстави стверджувати, що найчастотнішим із них є прийом калькування (114 випадків), завдяки якому складові компоненти англомовного терміну замінюються відповідними лексичними одиницями в мові перекладу. При цьому перекладачеві подекуди доводиться вдаватися до деяких трансформацій, як от зміни відмінкових форм, кількості слів у словосполученні, афіксів, порядку слів тощо. У більшості випадків застосування калькування є виправданим.

Оскільки не завжди доцільне поелементне відтворення семантики, перекладачі вдаються до прийому підбору лексичного еквівалента або функціонального аналога (45 випадків), який наближає переклад до реалій української дійсності.

Було також виявлено 25 випадків транскодування гендерної термінології. Якщо транслітерація або транскрипція загальновідомих термінів, які увійшли до українського слововжитку є виправданою, то транскодування реалій, відсутніх в Україні, вимагає перекладацьких коментарів або уточнень.

12 випадків використання описового перекладу свідчать про те, що подекуди постає необхідність дещо розширити щільну структуру терміну та прояснити його за допомогою уточнювальних слів, які полегшують розуміння реципієнта.

Той факт, що трансформації, зокрема генералізація та конкретизація, майже не були виявлені під час аналізу вибірки, свідчить про унікальну специфіку термінів, семантичне наповнення яких майже завжди можна передати у науковому стилі мовлення, не вдаючись до перекладацьких трансформацій.

Загалом головною проблемою перекладу термінів гендерної педагогіки є відсутність референта в українській мові або неможливість стислого вербального позначення наявного референта. Усе це зумов-

лює необхідність супроводу перекладних педагогічних текстів коментарями, які прояснюють специфіку того чи іншого явища.

Перекладач має не лише добре володіти англійською мовою, але й водночас бути обізнаним у галузі педагогіки, до якої належить текст перекладу, адже значення термінів тісно пов'язане із контекстом, його семантикою та специфікою, і може змінюватися залежно від галузі використання. Тільки при ефективному поєднанні цих двох умов можна запропонувати адекватний переклад термінології.

Федченок О.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Марінеско В.Ю., к.філол.н., доцент

ПЕРЕКЛАД БАГАТОКОМПОНЕНТНИХ ТЕРМІНІВ У ГАЛУЗІ БУДІВНИЦТВА

Історія становлення будівельних термінів тісно пов'язана з історією розвитку будівельної справи і знаходиться в прямій залежності від становлення і розвитку теорій будівництва.

Багато дослідників вважають, що англійська термінологія будівельної індустрії в порівнянні з іншими науково-технічними терміносистеми англійської мови є порівняно молодою та її формування відноситься до початку XX століття, коли будівельна індустрія починає виділятися в самостійну галузь будівництва.

Ще одним свідченням цього явища є відсутність архаїзмів та той факт, що в терміносистемі знаходиться переважна більшість неологізмів або ж нових термінів. Під новими термінами, перш за все, можна вважати багатокомпонентні терміни. Як відомо, чим більше компонентів в тому чи іншому терміні, тим новішим є термін.

Широка розповсюдженість багатокомпонентних термінів у будівельній галузі продиктована необхідністю номінації комплексних багатокомпонентних понять, уточнення професійних об'єктів і термінів у міру пізнання їх суті і відкриття нових сторін досліджуваних явищ. Роль термінологічних словосполучень полягає не тільки в диференціюванні понять, що виникають, але і в систематизації парадигматичних відносин між ними. Багатокомпонентні терміни представляють собою найважливіший лексичний компонент текстів будівельної тематики.

При перекладі текстів будівельної тематики які містять багатокомпонентні терміни виникають певні труднощі, що виникають із декількох причин.

Значні труднощі у процесі перекладу викликають терміни, які оформлені через дефіс, що пов'язано зі складністю їх структури і багатозначністю компонентів, наприклад: site-assembled (зібраний на будмайданчику), water-bound macadam (основа, що поливається водою перед укаткою).

У текстах будівельного напрямку мають місце трьох-, чотирьох-, п'яти- та шестикомпонентні терміни, наприклад: arched concrete dam (арочна бетонна гребля), safe maintenance of construction machinery (безпечна експлуатація будівельного обладнання), double crank construction materials press (прес з двома колінчатими валами).

Українські багатокомпонентні терміни-еквіваленти дуже часто структурно відрізняються від англомовних термінів – наприклад, можливий інший порядок компонентів: crane base (опорна нога крана), dwelling by geographical location (географічне розташування житла), compressor instability (нестійкість роботи компресора). Крім того, існує ряд архітектурних термінів, котрі при перекладі українською мовою представлені багатокомпонентними термінами з прийменниками, наприклад: splayed jamb (косяк з укосом), lining material (матеріал для оздоблення), waste treatment facility (устаткування для очищення стічних вод).

Таким чином, розуміння внутрішньої структури багатокомпонентних будівельних термінів, типологічних особливостей мов оригіналу та перекладу є необхідною умовою якісного перекладу, оскільки дозволяє правильно розкрити значення терміну і визначити смислові зв'язки між його компонентами.

Федченок О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Марінеско В.Ю., к.філол.н., доцент

ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ БУДІВЕЛЬНИХ ТЕРМІНІВ У ЗВ'ЯЗКУ З ПЕРЕХОДОМ НА ЄВРОПЕЙСЬКІ НОРМИ ПРОЕКТУВАННЯ

Ступивши на шлях євроінтеграції, Україна опинилася перед необхідністю стрімкого перетворення майже усіх галузей народного господарства, у т.ч. будівельної. Особливістю будівельної галузі насамперед є дотримання нормативних положень при проектуванні та чітке виконання вимог щодо технології виготовлення та якості продукції будівельного призначення.

З 1 липня 2014 р. в Україні вступив в дію механізм одночасної дії будівельних норм, розроблених на основі національних технологічних традицій, та будівельних норм, гармонізованих з нормативними документами європейського союзу (Eurocodes).

Зрозуміло, що, для вивчення і подальшого застосування Eurocodes, надзвичайно важливо, щоб використовувана в них термінологія була зрозуміла українським інженерам. При проведенні роботи по гармонізації європейських норм із вітчизняними виникла серйозна проблема, адже багато термінів, що прийняті в Eurocodes, далеко не завжди відповідають змісту аналогічних термінів української нормативно-технічної документації.

Більше того, слід враховувати, що тексти Eurocodes на території будь-якої країни не можна змінювати і вони повинні перекладатися дослівно. Отже, нагальною є потреба співвідношення термінології Eurocodes з вітчизняною без змішування використовуваних понять.

При перекладі текстів Eurocodes виникають труднощі з понятійним змістом великої кількості слів, адже це пов'язано з відмінностями у світосприйнятті, існуючими в різних цивілізаціях. У якості прикладу

можна навести слово «construction», яке в розумінні європейця відображає процес будівництва. Для українського інженера аналогічно звучить слово «конструкція», що означає деякий виріб (колона, балка, плита тощо), який у європейця позначається словом «structure». В українському середовищі слово «структура» у звичному розумінні означає деяку систему організації (структура суспільства, мікроструктура металу тощо).

У деяких текстах переклад слова «simple» (простий) зустрічається як «шарнірний» (pinned), якщо мова йде про тип опорних закріплень балки, термін «reduction factor» (зменшуючий коефіцієнт) означає «коефіцієнт стійкості», слово «analysis» (аналіз), що однаково звучить на обох мовах, у контекстному перекладі означає «розрахунок», а «general partial factor», що звучить у перекладі на українську мову абсурдно, як «загальний приватний коефіцієнт», є не що інше, як «коефіцієнт надійності по відповідальності».

Складність перекладу терміну полягає в його багатозначності, тому знаходження правильного перекладу терміну, який відповідає конкретному тексту, можливе лише тоді, коли перекладач добре розбирається в суті перекладного матеріалу.

Таким чином, найважливішою проблемою досягнення еквівалентності перекладу текстів Eurocodes є передача первинного змісту тексту за допомогою терміносистеми перекладної мови. Різниця терміносистем мови оригіналу та перекладної мови є причиною найбільших труднощів при перекладі текстів європейських норм проектування з англійської мови на українську. Розробка англійсько-українського словника будівельних термінів з урахуванням особливостей обох терміносистем є важливою задачею на шляху впровадження європейських норм проектування в українську будівельну галузь.

Целушкова А.Р.
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Наук. кер. – Боднарчук Т.В., к.пед.н., доцент

ФРАЗЕОЛОГІЧНА СИНОНІМІЯ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

У сучасному світі освічена людина повинна вміти не лише чітко і правильно виражати свої думки іноземною мовою, але й для виразності мовлення використовувати такі засоби як фразеологізми, синоніми і тощо. Це допоможе людині збагатити свою мову та мовлення. За допомогою синонімів можна урізноманітнити текст викладу та уникнути повторень. Багатство синонімів допомагає відшукати потрібне та точне для контексту слово. Пошуки такого слова збагачують, розвивають та навчають людину правильного спілкування.

Метою даної роботи є дослідити явище фразеологічної синонімії у сучасній німецькій мові, тому варто уточнити поняття «синоніми» та «фразеологічні синоніми». Синоніми – це слова, які мають значення, що частково або повністю збігаються. Суть фразеологічної синонімії науковці вбачають у здатності фразеологізмів з однаковим категоріальним граматичним значенням і різним лексичним складом компонентів до взаємозамінювання без порушення будови змісту висловлювання.

Як свідчить аналіз лінгвістичної літератури, за останні роки кількість досліджень німецької фразеології, що визначають основні проблеми вживання фразеологічної синонімії сучасної німецької мови значно збільшилися. Той факт, що людина часто може спостерігати фразеологічні синоніми, можна пояснити тим, що кожен з них характеризується експресивністю та власними образами.

У фразеології спостерігають стійкі словосполучення, значення їх можуть повністю збігатися, а можуть і мати певні стилістично-семантичні відмінності. У цьому можна переконатися в наступних фразеологізмах: dastehen wie die Kuh vorm neuen Tor; eine lange Leiting haben; weder A noch B zu sagen wissen. Усі вони ззовні мають відмінності але в їх основі лежить словосполучення, яке означає – нічого не тямити, не розуміти.

Фразеологічні синоніми можна спостерігати у прислів'ях та приказках: wer zuletzt lacht, lacht am besten – wer heute lacht, kann morgen weinen; ohne Fleiß kein Preis – was der Mensch säet, das wird er ernten; у парних словосполученнях: ab und ab – ab und zu; groß und klein – arm und reich.

Також значну групу у синонімічної фразеології складають – структурні фразеологізми, де замінюється компонент, який становить семантичну структуру слова. Наприклад: bei jmdm. tief in der Kreide stehen, stecken або sein. Заміна компонента у структурній фразеології не є довільною. Кількість замінених компонентів у кожному випадку є визначеною. Взаємозамінні компоненти розширюють стійкість форми фразеологізмів і зовсім не свідчать про їх нестійкість.

Серед структурних синонімів є фразеологічні одиниці, які відрізняються між собою семантичними відтінками. Розрізняють подібні за формою (jmdn. an der Nase herumführen – jmdn. auf die Schippe nehmen); ідеографічні, які відрізняються семантичними нюансами (einen Affen haben – einen (kleinen) Aal haben) та стилістичні, які відрізняються стилістично (jmdn. Sand in die Augen streuen – jmdn. hinters Licht führen) фразеологічні синоніми.

Фразеологічна та лексична синонімія явища співвідносні, але кожне з них має свої певні риси. Фразеологічна синонімія утворюється шляхом метафоризації словосполучення відрізняється особливостями внутрішньої структури фразеологізмів.

У лексичній синонімії відсутні певні додаткові відтінки для вираження якогось явища. Вони є перехідним ступенем до ідеографічних та стилістичних синонімів. Для фразеологічної синонімії притаманне зворотне явище.

Отже, можна зробити висновок, що явище фразеологічної синонімії багате на образність та експресивність. Ці синоніми є закріплені у великій кількості німецьких словників. Вони існують і будуть існувати в мові впродовж багатьох років, не витісняючи одне одного.

Черепєхіна О.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Мосієвич Л.В., к.філол.н., доцент

ЛІНГВАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНТРАКТУ

З лінгвістичної погляду, контракт – тип документа, оскільки будь-яка угода – це цілковитий документ, у якому зафіксована та або інформація. Як тип тексту, контракт має власні певні особливості. Виділяють такі стилістичні особливості всіх текстів документа:

– конкретність, стислість, чіткість встановленої ідеї;
– висока продуктивність інформації;
– сувора логіка;
– ясний ритм пропозицій;
– акцентування на головну ідею з допомогою повторень слова;
– відсутність піддтекстної інформації;
– спеціальна система кліше і штампів;
– використання скорочень, загальноприйнятих символів і марок;
– використання термінів у тому прямому семантичному значенні; переважне використання однозначних слів;
– поділ тексту на глави, параграфи, пункти, часто пронумеровані (структурують композиційну структуру документа);
– використання деяких синтаксичних моделей;
– графічне художнє оздоблення документа: якість паперу, кількість і забезпечення якості ілюстрацій, вид друку.

Головні особливості стилю контракту:

– стійка система лінгвістичних значень з тексту контракту;
– відсутність емоційного забарвлення;
– розшифровка характеру мови;
– використання спеціальної символічною системи;
– певна синтаксична структура (12 перелічених вище пунктів).

Стиль контракту визначає деякі особливості і його написання. Створення контрактів різних видів у деяких пунктах від ділових листів, пропозицій, запитів, скарг тощо. Деякі міркування, важливі ділових листів, не актуальні для контрактів, і навпаки. Головна відмінність у цьому, що кожен контракт складено двома сторонами і має інформацію щодо багатьох аспектів договору. Отже, схвалення усіх пунктів вимагають обидві сторони. Є певні, чіткі вимоги у тому, як написати контракт.

Контракти мають бути формальними, повними, ясними, конкретними, правильними і короткими. У контрактах повинна бути детальна інформація. Так, під час написання контрактів ми повинні слідкувати за особливостями стандартної англійської граматики, використанням словника і стилістичного асигнування. Формальний контракт чи угода вимагають акуратності умовиводів, які залучають до домовленості. Завершеність будь-якого контракту передбачає можливості всіх істотних фактів, які причетні до проблеми угоди.

Стиль, проте, не має бути надто простим, оскільки це може бути некультурним і грубим. Лінгвісти (Р. Лиїч, Дж. Свартвик, Х. Фрайс, П. Джеферсон, М. Джоолс, І.В. Арнольд, Б.А. Ілиш, О.М. Гордон тощо.) рекомендують такі стилістичні прийоми, які б зробити угоди та контракти більш чемними: використання складно-підлеглих речень, краще ніж використання простих речень; використання пасивної форми дієслова, а не активної; повні форми слів, а не скорочені форми, там, де необхідно.

Правильна інтонація має бути нейтральною, позбавленої вичурної неділової мови з одного боку, і неофіційної чи розмовної мови з іншого боку. Тому, невідповідний словниковий запас, ідіоми, фразові дієслова неприпустимі.

Таким чином, офіційна форма контракту обумовлює його лінгвальні особливості, які припускають відсутність емоційного забарвлення, певну синтаксичну структуру, наявність кліше, скорочень та абревіатур.

Шура Н.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Скакун К.В., к.філол.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Терміни – це слова, які використовуються для позначення понять у різних наукових і технічних галузях. При цьому не завжди термін має точні семантичні межі й висловлює точно окреслене поняття. Трапляються певні відхилення від характеристик, які можна побачити в деяких термінологіях або у деяких термінів. Тому можна припустити, що загалом властивості й вимоги до терміна (однозначність, систематичність, відсутність синонімів і емоційного забарвлення) реалізуються в більшій чи меншій мірі. Перераховані властивості термінів широко використовуються як під час упорядкування термінів у лексикографічних джерелах, так і при виокремленні основних типів термінів у певних терміносистемах. Саме тому сьогодні все більшу увагу приділяють особливостям функціонування спеціалізованої лексики у тій чи іншій мові.

Термінологія – це найбільш рухлива частина словникового складу мови, що особливо бурхливо розвивається останнім часом в результаті стрімкого руху науки та техніки. Щоб отримати уявлення про спеціальну лексику, необхідне взаємопов'язане дослідження термінології та відповідної галузі знання.

У зв'язку зі стрімким розвитком економічних відносин між державами, юридичними й фізичними особами постає нагальна потреба вироблення перекладацьких стратегій для адекватної передачі економічних

термінів з англійської на українську мову. З кожним днем все більше українських компаній вступають у ринкові відносини із зарубіжними партнерами. Внаслідок цього, дуже важливим стає адекватний переклад економічної лексики з метою запобігання можливого непорозуміння між учасниками комунікації.

Економіка включається в себе різні сфери діяльності: промисловість, сільське господарство, торгівля, біржа, податки, страхування тощо. Тому необхідно враховувати можливість наявності в будь-якому тексті економічної спрямованості лексики з інших сфер. Кожна галузь економіки має свої специфічні одиниці, які вимагають пошуку найбільш точного перекладу певного виразу, враховуючи економічні, юридичні, політичні та культурні реалії конкретної країни.

Особливі складнощі під час перекладу економічних термінів виникають через складні структурні (багатокомпонентна побудова, абревіатури, безсполучниковий зв'язок між словами) та семантичні (багатозначність, залежність від контексту, приховані етно-специфічні конотації) особливості англійської економічної термінології, термінопозначення з якої часто стають інтернаціоналізмами й запозичуються іншими мовами.

У науково-технічному перекладі загалом і в перекладі текстів економічної тематики зокрема спостерігається закономірність частого застосування калькування і описового перекладу. Також перекладачі нерідко включають в переклад пояснювальні елементи та перекладацькі коментарі, які вкрай необхідні в разі відсутності певної економічної реалії в країні, мовою якої здійснюється переклад. Транслітерація та транскрипція застосовуються здебільшого при перекладі власних назв, а також деяких абревіатур.

Попри об'єктивні складнощі, які виникають під час відтворення безеквівалентної термінології в перекладі, з цим завданням можна впоратися, якщо перекладач володіє необхідними для цього навичками перекладацьких трансформацій, що є основним елементом його професійної підготовки.

Адекватний переклад економічних термінів прискорює процес обміну інформацією між фахівцями по всьому світу. При перекладі лексичної одиниці потрібно враховувати особливості економічної лексики в цілому, а саме точність інформації, відсутність емоційного забарвлення, стислість і систематичність. Таким чином, перекладач має вміти співвідносити картину світу носіїв мови оригіналу та мови перекладу і добре володіти термінологічним апаратом економічної науки.

ЛІТЕРАТУРНІ СТУДІЇ XXI СТ.: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Абрамчук М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Корнелюк Б.В., к.філол.н.

ГОТИЧНЕ ЯК СТИЛЬ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ХУДОЖНЯ СПЕЦИФІКА

Стиль – це внутрішній закон художньої творчості, що виявляється на рівні художньої форми тексту, яка, у свою чергу, зумовлена ідеєю та змістом твору, художнім методом, філософсько-естетичними уподобаннями, світоглядом письменника, низкою історичних чинників. Для характеристики структуру стилю використовують поняття «стильової константи» – це типологічні художньо-естетичні полюси стилю, єдність світоглядних,естетичних,змістових,жанрових,формальнихйогоознак;цеконцепція світу і людини, яка виявляється за логікою та внутрішнім законом певногохудожнього стилю.

Система готичного стилю в мистецтві склалася в епоху середньовіччя, та спершу асоціювалася із архітектурним стилем XIII століття. Готика найповніше втілила найбільш типову рису світосприймання та культури доби розвинутого середньовіччя – її релігійність, що поширювалася на усі сфери суспільного та індивідуального буття.

На початку XVIII століття в Англії в умовах розчарування в ідеалах просвітництва та естетики класицизму розпочалося формування засад нової, передромантистської естетики. При цьому поступово зростав інтерес до національної літератури, фольклору, культури Середньовіччя, що тривалий час оцінювалася як «варварська». Відбувається переосмислення середньовікової спадщини із її вірою в надприродне, в чудеса, в містичне, творчого доробку незаслужено забутих в епоху класицизму «єлизаветинців», перш за все Шекспіра. Замість просвітительської естетичної тріади «Істина – Добро – Краса» формується уявлення про Піднесене, що може бути викликаним величним, жахливим, таємним і навіть потворним. Тезаурус нової естетики оперував категоріями «незвичайне», «нове», «оригінальне» тощо. Готичне (або Середньовічне) протистояло Античному як універсальній нормі мистецтва епохи класицизму.

Готична літературна традиція тяжіла до розширення меж пізнання та обріїв світогляду за рахунок інтересу до невидимого світу, до світу духовного, надприродного, нескінченого, того, що пробуджує уяву як антитезу надмірної раціоналізації. З точки зору формально-змістової структури, традиційна готика – це стандартизована, абсолютно формульна система створення атмосфери, коли почуття жаху у читача викликається передбачуваними прийомами і засобами

Отже, літературна готика як жанр пов'язана із традицією «готичного» роману, що зародилася в Англії у XVIII столітті та брала витоки у середньовічній (куртуазній) літературі та народній епічній творчості. Літературна готика практично відразу виробила свою поетику, стилістичні константи та домінанту, що удосконалювалися від твору до твору. Незмінною залишалися змістовно-формальна структура, етико-естетична, образна та семантична система, специфічний готичний хронотоп.

Цей стиль відбивав не лише кризу ідеалів та естетики Просвітництва, а й протиставив їм ідею Піднесеного нового естетичного критерію, нові світоглядні та естетичні принципи: перевага «природи» над «культурою», культ серця й почуття, розуміння митця як «стихійного генія», першорядна роль національного в художній творчості тощо.

Армаш Т.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Корнелюк Б.В., к.філол.н.

МОВНО-СТИЛЬОВА СПЕЦИФІКА АНІМАЦІЙНОГО ФІЛЬМУ «CARS»

Переклад художніх артефактів із аудіовізуальним компонентом (фільми, мультиплікація) вимагає від інтерпретатора не лише досконалого знання мов, але і вміння орієнтуватися на смаки, вподобання та стиль мовлення потенційних реципієнтів. Специфіка перекладу мультфільму «Cars», в тому, що він розрахований на дитячу аудиторію, оскільки перекладач має враховувати особливості сприймання перекладу неповнолітнім глядачем, вихованим у іншому культурно-лінгвальному середовищі. Складність під час перекладу також полягає у необхідності відтворити молодіжний сленг носіїв мови, який є дуже рухливим мовним прошарком і тому часто не має фіксації у словниках. Інтерпретатор повинен не тільки правильно відтворити ідеї автора оригіналу, а й відобразити спосіб художнього втілення цих ідей, передати образність оригіналу з не меншою силою, ніж це зробив його автор.

В художньому перекладі не завжди можна перекладати буквально, тобто власне так, як написано, дослівно. Вочевидь, для досягнення художньої цілісності, перекладати треба твір, а не кожне слово. Крім того, важливо враховувати контекст. А в перекладі фільмів ще треба враховувати, чи вимовить це актор. Існує проблема, що люди не відчувають різниці між канцелярським текстом, художнім і живим побутовим мовленням, однак вважають себе знавцями, «експертами».

Перекладач О. Негребецький наголошує, що для перекладача художніх текстів важливо тонко відчувати семантику слів, адже переклад – це смислова цілісність, в якій кожен елемент має величезне значення: «Диплом не робить перекладача, тільки певний склад особистості і практика. Коли перекладач працює, вишукує слова, уточнює їхнє значення, то це наче кросворд – потягнув за одну ниточку, шукає далі. Перекладачеві потрібне вміння відчувати в тексті можливі «міни», можливе підводне каміння. Тільки з практикою приходить майстерність» [1].

Під час перекладу мультфільму «Cars», було виправдане вживання суржику, це можна назвати наближенням до реалій українського глядача. З іншого боку, використання суржику не перевантажувало текст.

Тематична специфіка мультфільму визначається великою кількістю технічної лексики та автомобільної термінології. Відтворення цього лексичного прошарку становить перекладацьку трудність – жаргонізми необхідно відтворити так, щоб вони були зрозумілими для дитячої аудиторії. Просторіччя та діалектизми, які містяться в оригінальному тексті було замінено на лексичні одиниці характерні для суржику. Вони легко впізнаються реципієнтами, викликають комічний ефект. Втім, переклад імен персонажів не завжди є вдалим.

Мультиплікаційний фільм «Cars» має історичне значення в практиці перекладу аудіовізуальних творів в Україні: це був перший повнометражний мультфільм, перекладений на українську мову. Автор перекладу, Олекса Негребецький, зробив справжній прорив в перекладацькій діяльності, адже показав світові, що Україна також може професійно опрацьовувати останні новинки кіно. Незважаючи на новизну процесу, переклад виконано на високому рівні, проте присутній ряд недоліків, серед яких і недоцільний переклад антропонімів. Однак, в цілому, переклад цього мультфільму став своєрідним прецедентом, заклавши основи інтерпретації анімаційної продукції засобами української мови.

Список використаної літератури

1. Олекса Негребецький : «Книжки перекладати порівняно легко» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://litakcent.com/2013/07/01/ oleksa-nehrebeckyj-knyzhky-perekladaty-porivnjano-lehko/

Бажан А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко М.Д., д.пед.н., доцент

РОЛЬОВА ГРА ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Гра – одна з найважливіших сфер у життєдіяльності дитини. Рольова гра на уроці англійської мови – це унікальна діяльність, яка не лише перетворює навчання в радісний процес, а й непомітно для школярів сприяє засвоєнню ними певного мовного матеріалу, формуванню умінь і навичок іншомовного спілкування. в іграх розпочинається невимушене спілкування дитини з колективом класу, взаєморозуміння між учителем і учнем. Рольова гра – це навчання в дії, що як відомо підвищує якість навчання. Ситуація спілкування, що моделюються в рольовій грі, дозволяють наблизити мовленнєву діяльність на уроці, до реальної комунікації, дають можливість використовувати мову як засіб спілкування.

Навчатись, граючись – ця ідея цікавила багатьох педагогів і вихователів. Практично вирішити цю проблему зміг Ш. Амонашвілі, який показав, як через гру можна увести дитину в складний світ пізнання. У процесі гри в учнів виробляється звичка зосереджуватися, самостійно думати, розвивати увагу. Захопившись грою, діти не помічають, що навчаються. Гра є найприроднішою і найпривабливішою діяльністю для молодших школярів. У грі найповніше проявляється індивідуальні особливості, інтелектуальні можливості, нахили, здібності дітей. Гра – творчість, гра – праця.

Рольова гра деякими зарубіжними методистами (D. Berne, J. Laylor, J. Revell,) визначається як спонтанна поведінка того, хто навчається, його реакція на поведінку інших людей, що беруть участь в гіпотетичній ситуації. Учені визначають рольову гру як прийом, коли учень повинен вільно імпровізувати в межах заданої ситуації, виступаючи в ролі одного з її учасників. Вона належить до групи активних засобів навчання, допомагає активізувати мовну діяльність школярів, формує у них уміння самостійно висловлювати свої думки, виховує в учнів почуття впевненості в собі, сприяє створенню позитивного психологічного мікроклімату на уроці, залучає до активної мовленнєвої діяльності всіх учнів [1].

Основні вимоги до рольових ігор: гра повинна стимулювати мотивацію навчання, викликати у школяра інтерес і бажання добре виконати завдання, її треба проводити на основі ситуації, адекватної реальної ситуації спілкування; рольову гру потрібно добре підготувати з погляду як змісту, так і форми; чітко організувати; рольова гра повинна бути прийнята всією групою; вона обов'язково проводиться в доброзичливій, творчій атмосфері, викликає у школярів почуття задоволення, радості; гра організовується таким чином, щоб учні могли в активному мовному спілкуванні з максимальною ефективністю відпрацьовує новий матеріал; вчитель вірить у рольову гру, в її ефективність – за цієї умови викладач може добитися гарних результатів; створення позитивної, доброзичливої атмосфери на уроці.

Методична цінність гри полягає в тому, що в ігровій діяльності освітня, розвиваюча й виховна функція діють у тісному взаємозв'язку. Гра як метод навчання організовує, розвиває учнів, розширює їхні пізнавальні можливості, виховує особистість. Рольова гра будується на міжособових відносинах, які реалізуються в процесі спілкування. Стаючи моделлю міжособового спілкування, рольова гра викликає потребу в спілкуванні, стимулює інтерес до участі в спілкуванні іноземною мовою, і в цьому сенсі виконує мотиваційну функцію.

Видатний педагог В. Сухомлинський писав, що кожна дитина по-своєму талановита, має схильність до творчості. Але це бажання творити треба постійно стимулювати, відшукуючи методи, прийоми та форми роботи, які й сприяли розвитку пізнавальної активності дітей цього віку [2].

Отже, гра як метод навчання організовує, розвиває учнів, розширює їхні пізнавальні можливості, виховує особистість.

Література

1. Гринько І. Рольова гра у навчанні діалогічного мовлення. English. №41 (281) November. 2005. С. 4–6.

2. Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах / за редакцією М. І. Пентилюк: Підручник для студентів-філологів. Київ, 2000. 215 с.

Башмаков Д.С.
Класичний приватний університет

КОНЦЕПТ «ТІЛЕСНІСТЬ» В ІСТОРИЧНИХ ХРОНІКАХ В. ШЕКСПІРА «РІЧАРД ІІ» ТА «РІЧАРД ІІІ»

Впродовж багатьох десятиліть вчені з різних сфер науки цікавляться історичними хроніками Вільяма Шекспіра. Серед них не тільки фахівці з історії та теорії літератури, але і театрознавці, історики, психологи та філософи. Невичерпність досвіду осягнення людської природи, який представлений у творах англійського драматурга, робить його позачасовим генієм. Поява нових наукових галузей, зокрема політології та PR, що фокусують свою увагу на політичних процесах, постаті політичного лідера та механізмах творення його іміджу, інтенсифікувала інтерес до широкого кола проблем, пов'язаних з образом державця у історичних хроніках В. Шекспіра. При цьому концепт тілесність, який сьогодні входить до кола наукових інтересів різних гуманітарних наук, потрапляє у зону літературознавчої уваги і набуває міждисциплінарного значення. Шекспірівське бачення тілесності є до певної міри унікальним і водночас таким, що відображає як тогочасні стереотипи, так і універсальні характеристики та властивості.

Проблема тілесності в творах Шекспіра на сьогоднішній день не досліджена повною мірою, хоча існує низка праць шекспірознавців (О. Анікст, М. Барг, Е. Канторович, В. Комарова, Н. Торкут, Г. Храброва та ін.), які сприяють осягненню цього питання. На особливу увагу заслуговує аналіз особливостей репрезентації тілесності монарха, оскільки згідно з середньовічними уявленнями концепт «влада» накладав сутнісний відбиток на різні аспекти екзистенції та самоідентифікації носія влади. Цікаво розглянути кореляцію концептів «тілесність» і «влада» в історичних хроніках В. Шекспіра «Річард ІІІ» (1593) і «Річард ІІ» (1595), де чітко простежується вплив популярних в добу Відродження теорій, зокрема теорії «двох тіл короля».

В історичній хроніці «Річард ІІ» репрезентація тілесності постає як своєрідна полеміка з теорією «двох тіл короля», адже тут представлено боротьбу земного (вразливого і тлінного) тіла з сакральним (недоторканим і безсмертним). Динаміка сюжету дає можливість простежити десакралізацію фізичного тіла Річарда ІІ і водночас відчути його вразливість. В тексті п'єси актуалізовані ключові лексеми концепту тілесності («flesh», «blood», «grief», які акцентують смертну природу короля. Поступово плоть стає вірішуючою складовою у цьому ментально-матеріальному двобої, результатом якого стає втрата протагоністом своєї влади, спричинена сліпою вірою у незаперечність згаданої теорії.

Феномен «потворне тіло» у хроніці В. Шекспіра «Річард ІІІ» конструюється головним чином за рахунок метафоризації, що виступає тут домінантною стратегію формування художнього образу. Так, виокремлення кожної метафори («so lamely and unfashionable that dogs bark at me as I halt by them», «a fouler toad», «elvish-mark'd, abortive, rooting hog», «loathed issue of thy father's loins») та аналіз її складових елементів дають змогу осягнути психологію протагоніста, як травматичний стан, а його вчинки, як спосіб подолання комплексів. Влада при цьому виступає як потужний інструмент компенсаторний інструмент.

Тропонімікон образу Річарда ІІІ є антонімічними тодішнім (ренесансним) уявленням про красу. Ідеалом чоловічої краси слугували античні боги та герої, зокрема Аполлон та Геркулес, тобто зовнішніми рисами вродливого чоловіка були гарна фізична форма та здоровий вигляд. При цьому важливою особливістю є те, що володіння зовнішньою красою було неодмінно пов'язане з внутрішньою красою, а зовнішня потворність, відповідно, означала наявність духовних вад. Потворність Річарда ІІІ, яка неодноразово провокує його на самобичування і самоприниження, перетворює його на аморального узурпатора престолу, який сподівається за рахунок влади переформатувати ставлення оточуючих до себе.

Такими чином, розуміння шекспірівської візії концепту «двох тіл» короля та «потворного тіла» уможливлює прояснення певних архетипних за своєю природою уявлень про роль тілесності у соціокультурному бутті і самоіндетифікації монарха (політика).

Біла Ю.Ф.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Торкут Н.М., д.філол.н., професор

АНГЛІЙСЬКИЙ РЕНЕСАНСНИЙ ДЖЕСТ КРІЗЬ ПРИЗМУ ГЕНДЕРНИХ СТУДІЙ

Однією з методологій літературознавчого аналізу, що набирає все більшої популярності в сучасному вітчизняному літературознавстві, постає гендеристика, основи якої були закладені в працях С. де Бовуар, Е. Сіксу, Е. Шоувалтер, К. Міллет, С. Павличко, Н. Зборовської та ін. В останні роки з'явилася низка ренесансознавчих розвідок, сфокусованих на дослідженні специфіки гендерної ситуації в Англії доби Відродження (Дж. Дазінбер, Т. Кемп, Л. Девіс, Н. Торкут, К. Василина, О. Сидоренко, Г. Храброва, Г. Козьмик та ін.). Втім, така популярна жанрова модель низової комічної прози, як джест все ще залишається на периферії наукового інтересу гендерних студій. Тож на часі дослідження джестових книг, створених в епоху Відродження, з метою виявлення специфіки відтворення міжгендерних відносин та гендерних репрезентацій.

У збірці «Сто веселих історій» (1525), яка стоїть біля витоків традиції джестових книг, є чимало оповідок, що тією чи іншою мірою пов'язані з гендерними стосунками. Науковці суголосні у визнанні того факту, що анонімний автор цієї збірки перебував під потужним впливом «Декамерону» Дж.Бокаччо та «Кентерберійських оповідок» Чосера, в яких спостерігається суто ренесансне ставлення до жіноцтва, тобто жінка вже не сприймається, як «посудина гріха». Героїні «Ста веселих історій» часом не поступаються персонажам-чоловікам у кмітливості, дотепності й винахідливості (приміром оповідки ІІ, VII, XXI, XXX та ін.). Водночас, у збірці наявні також і історії, в яких висміюються такі риси, як недолугість і жадібність, причому їх носіями можуть виступати і жінки, і чоловіки.

Надзвичайно цікавою в плані репрезентації ренесансних уявлень про жіноцтво є збірка «Дванадцять веселих джестів вдови Едіт» (1525), де головною героїнею виступає шахраювата дотепниця, якій вдається

обводити навколо пальця і простолюдинів, і знатних осіб. Завдяки своїм акторським здібностям і гострому розуму Едіт вправно маніпулює чоловіками, успішно використовуючи їхні недоліки. Усталені патріархатною традицією міжгендерні відносини, в яких жінці відводилася роль домогосподарки, берегині сімейного вогнища, або об'єкту кохання, у цій збірці піддаються своєрідному переосмисленню. Едіт, яка насправді не є ані вдовою, ані гарною домогосподаркою, по суті лише грає ці гендерні ролі, завдяки чому й отримує чималий зиск. Підігруючи гендерним очікуванням чоловіків, ця героїня з легкістю реалізує свої шахрайські плани. До певної міри вдову Едіт можна вважати літературною попередницею героїнь конні-кетчерівських памфлетів Роберта Гріна, в яких поведінка представниць слабкої статі набуває кримінального забарвлення.

Вініченко Є.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковальова О.М., к.філол.н.

СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ ПЕЙОРАТИВНОЇ ЛЕКСИКИ У ПЕРЕКЛАДІ СУБТИТРІВ ДО НІМЕЦЬКОМОВНИХ КІНОФІЛЬМІВ (НА МАТЕРІАЛІ КІНОФІЛЬМІВ «KNOCKIN' ON HEAVEN'S DOOR» ТА «FACK JU GÖHTE»)

Критичний аналіз наукової літератури з теми дослідження показує, що протягом останніх десятиліть спостерігається поява багатьох досліджень із вивчення пейоративної лексики. Однак, попри пильну увагу до вивчення проблеми пейоративів у лінгвістичному просторі, досить мало досліджень було присвячено цій групі лексики безпосередньо у галузі кіноперекладу. Адже саме відтворення пейоративної лексики досить часто викликає неабиякі труднощі під час перекладу. Відсутність усталених підходів до виявлення та відтворення окремих груп пейоративної лексики при перекладі субтитрів до німецькомовних кінофільмів складає основну мету та засвідчує актуальність та новизну цієї роботи.

Оскільки переклад охоплює щонайменше дві мови, відповідно і дві культури, перед перекладачем постає проблема відтворення культурних аспектів, імпліцитно закладених в тексті оригіналу. Культурне підґрунтя для перекладу охоплює широкий діапазон від лексики та синтаксису до ідеології та способу життя в певній культурі. Виходячи з цього, в ході дослідження способів перекладу, було з'ясовано, що будь-який переклад неможливо здійснити без граматичних та лексичних трансформацій. Це пояснюється відмінністю кількісного складу двох мов (української і німецької), синтаксичної побудові речень, відсутністю деяких граматичних категорій в одній із мов тощо.

Спираючись на класифікацію О. Гаврилів для практичного аналізу та вивчення особливостей перекладу досліджуваного пласту лексики у субтитрах до німецькомовних кінофільмів, пейоративи розглядалися як абсолютні та релятивні. Для абсолютних пейоративів характерне збереження негативної емотивної семи на рівні парадигматики, в той час як релятивні набувають відповідної негативної емотивної семи в конкретному контексті. Як з'ясувалось, найбільш поширеною групою пейоративної лексики є саме абсолютні.

Таким чином, було з'ясовано, що під час перекладу як релятивної, так і абсолютної пейоративної лексики найчастіше застосовується спосіб збереження необхідної семи шляхом її відтворення повними (лінійними) або частковими (нелінійними) відповідниками. Інтерпретаційний прийом перекладу виявився домінуючим над усіма іншими при відтворенні релятивних пейоративних одиниць в обох фільмах. У ситуації з абсолютними пейоративами досить вживаним прийомом при перекладі субтитрів виявився прийом опущення як в чистому вигляді, так і з елементами інших прийомів перекладу.

Отже, можна зробити висновок, що переклад не завжди може бути абсолютно відповідним оригіналу, однак і не повинен кардинально деформувати зміст висловлювання. Проаналізовані тексти субтитрів до обох німецьких кінофільмів підтверджують, що пейоративна лексика вимагає при відтворенні глибокого переосмислення. Варіативність перекладу одного й того ж пейоратива підтверджує гіпотезу про те, що власне процес перекладу такої лексики полягає не лише в звичному для перекладача пошуку словникового відповідника, а й у відтворенні ситуації, акту комунікації, сенсу, вкладеного у вихідний текст автором. Тому під час роботи над цими фільмами було встановлено, що не всі прийоми, застосовані при перекладі субтитрів, були вдалими, так як деякі спричинили компресію тексту та неадекватність перекладу, що іноді призводило до нерозуміння сюжету глядачами.

Горпинко Т.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко М.Д., д.пед.н., доцент

КООПЕРАТИВНЕ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Кооперативне навчання – це не тільки процес взаємного впливу суб'єктів, а й спеціально організована навчально-пізнавальна діяльність, що має виражену комунікативну й соціальну спрямованість. Такий вид навчання передбачає певний порядок комунікативної взаємодії між суб'єктами навчально-виховного процесу й освітнім середовищем.

Однією з умов кооперації є наявність проблеми й робота над нею в групах (парах, трійках тощо), прийняття узгодженого групового рішення та обговорення, діалог за підсумками роботи, перехід від монологічного навчання до багатопозиційної особистісно зорієнтованої взаємодії, співробітництва [1, с. 6].

Дослідники виокремлюють різні ролі учасників кооперативних груп, беручи до уваги як кількісний склад, так і функціональні обов'язки членів, зокрема консультант, лаборант, асистент, коментатор, здобувач знань або інформатор (І. Прокоп'єв); контролер, голова, координатор, ініціатор, доповідач, критик, посередник, хронометрист (А. Сергієнко); голова (спікер, керівник групи), секретар, посередник («хранитель»

часу), доповідач (О. Пометун); лідер, виконавець, ерудит (Т. Дуткевич); керівник (лідер), упорядник матеріалів, записувач, доповідач, той, хто стежить за часом виконання завдання (Н. Софій) та ін.

Як зазначає В. Сидоренко, виправданим є такий розподіл обов'язків і функцій та ролей серед учасників групи: спікер групи (розподіляє ролі в межах групи; проводить інструктаж щодо мети, завдань і алгоритму виконання навчального завдання; залучає до роботи всіх учасників; ініціює дискусію за змістом пропозицій; пропонує учасникам висловлюватися по черзі; проводить попереднє голосування щодо прийняття спільних рішень; здійснює опитування членів групи відповідно до завдань; підбиває підсумки спільної діяльності тощо), аналітик (аналізує роботу учасників групи; зіставляє особистісний освітній продукт кожного учасника з освітніми продуктами однокласників; порівнює, критично оцінює відповіді, пропозиції; спонукає до прийняття спільного рішення тощо), презентатор (доповідає про результати роботи групи, представляє узгоджене рішення або результати діяльності кожного учасника чи найбільш доцільного варіанта, представляє сукупний освітній продукт, аргументує висловлені позиції та ін.), тайм-аутер (стежить за часом виконання роботи, порушенням часу під час виступу презентатора й учасників групи; координує роботу всіх учасників; допомагає сконцентруватися на загальній проблемі; відповідає за регламент та ін.), секретар (веде записи результатів роботи групи, висловлених учасниками під час обговорення думок, пропозицій, інноваційних ідей, нестандартних підходів; бере участь в обговоренні тощо) [там само].

Підвищення ефективності навчальної взаємодії, отримання групового освітнього продукту безпосередньо залежить від злагодженої роботи її учасників, розподілу функцій, ролей, обов'язків у межах кожної номінальної кооперативної Системне використання технології кооперативного навчання на уроках іноземної мови та зарубіжної літератури, передусім, сприяє формуванню комунікативного потенціалу учнів, який визначає ефективність їхнього спілкування в різних сферах життєдіяльності й життєтворчості та включає комунікативну ерудицію (знання), комунікативний досвід, комунікативні здібності, якості, уміння, навички й настанови, комунікативну техніку тощо.

Отже, корпоративне навчання сприяє: розвитку комунікативних здібностей учнів, формуванню готовності школярів легко вступати в діалог, налагоджувати взаємини за допомогою розвиненого вербального й невербального мовлення, бути комунікабельним, толерантним у спілкуванні.

Література

1. Сидоренко В. Технологія кооперативного навчання в процесі формування комунікативної компетентності учнів 5–7 класів (дидактичний інструментарій) Українська мова і література в школі. Київ, 2014. №8. С. 8–15.

Григор'єва Є.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Торкут Н.М., д.філол.н., професор

ГЕНДЕРНІ РОЛІ В АНГЛІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ РЕНЕСАНСУ

В сучасному літературознавстві поняття генденої ролі набуває все більшого вжитку, про що свідчать праці таких дослідників як С. Нанда, К. Вікхем, С. Еган, Д. Перрі, Н. Торкут, Г. Храбровою

Більшість науковців суголосні у визнанні того факту, що гендерна роль це сукупність прийнятих у певному соціумі конвенцій щодо поведінки жінок і чоловіків. Аксіоматичним є той факт, що гендерні ролі є історично детермінованими, а отже вони суттєво відрізняються у представників різних культур. Представники так званого соціального конструктивізму наполягають на тому, що уявлення людини про норми її генденої поведінки сформовані не біологічними чинниками, а соціумом, в якому виховується індивідуум і де відбувається процес його інтеграції у суспільне середовище

Для доби Відродження, яка суттєво відрізнялася від попередньої соціокультурної епохи (середніх віків) ставленням до людської природи, тілесності і жіноцтва в цілому, категорія гендерної ролі набуває особливого значення. Зміна ментальних установок, відмова від упередженого ставлення до жінки як посудини гріха, реабілітація краси людського тіла і концепту фізичної насолоди – все це призвело до помітного розширення діапазону гендерних репрезентацій. В художніх творах зберігається притаманна середнім вікам інтерпретація жінки як прекрасної дами, що викликає захоплення (ренесансні рицарські романи). Апологетизацію жіночої краси у «Королеві фей» (1596) Едмунда Спенсера. Водночас, у ліриці спостерігається десакралізація жіночої краси і підвищення уваги до тілесності (лірика раннього Джона Дона, сонети Шекспіра, вірші поетів-кавалерів). Кохана жінка рицарського роману поступається місцем жінці-коханці, чия гендерна роль – дарувати фізичну насолоду – не сприймається як гріховна.

У низовій літературі англійського Відродження зустрічаємо ще одну доволі популярну гендерну роль жінки. Ця роль пов'язана з активністю у повсякденному житті та різноманітними проявами дотепності. Якщо у джесті та новелі жінка незрідка виконує роль кмітливої дотепниці, здатної на хитромудрі рішення, то у Конні-Кетчерівському памфлеті (Р. Грін та його епігонії) вона криміналізується перетворюючись на брутальну, але водночас дуже спритну шахрайку.

Гутарук Н.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Торкут Н.М., д.філол.н., професор

СПЕЦИФІКА СПРИЙНЯТТЯ ДИТИНИ І ДИТИНСТВА В АНТИЧНОСТІ:ЛІТЕРАТУРНІ І ФІЛОСОФСЬКІ РЕФЛЕКСІЇ

В історії людства зафіксовані амбівалентні уявлення про сформовану людську особистість, про освітній процес та про дитину, яка є безпосереднім об'єктом впливу. Оновлення соціокультурних умов та їх осмислення у XXI столітті спричинило виокремлення світу дитини в окрему антропологічну, соціальну та

філософську категорію. Сучасну європейську культуру неможливо уявити без тієї системи унікальних цінностей, що були запропоновані людству мистецтвом Античності, тож є доцільним зосередитися на тих особливостях рецепції дитини, які були характерними для Давньої Греції та Давнього Риму.

Для цих античних цивілізацій було характерним сприйняття навіть дорослої особи «prósōpon» в звичному для нас розумінні особи тільки в тому випадку, коли мова йшла про вільну людину, а не раба. Латинське ж «persona», було ще більш обмеженим поняттям і не мало соціально-психологічного значення, а називало театральну маску, персонаж п'єси, і, можливо, граматичну особу. Для античних мислителів було характерним сприйняття образу людини саме в контексті виконання певної ролі, яка не була обрана ним самим. Відповідно, світ дитинства в епоху класичної античності не міг бути виокремленим в окрему категорію, якщо навіть до повноцінного світу дорослих належали тільки вільні люди.

Фокусування на тому, що людина є виконавцем безпосередньо того, що «від нього хочуть боги» багато в чому пояснює як відсутність власної індивідуальної відповідальності древніх греків та римлян, так і наявність жорстоких на невиправданих, із сучасної точки зору, законів стосовно дітей. Держава із перших днів існування втручалася в процес виховання: жорсткий контроль починався із огляду новонародженого та висновку, чи варто цій дитині жити, чи ні.

В контексті вивчення феномену дитини та дитинства найбільш відомими є дві античні системи виховання, що суттєво відрізнялися між собою: Афінська та Спартанська (VIII-IIIст.до н.е.). Особливістю Афінської системи на думку сучасного дослідника Голдена М. є фокусування на всесторонньому розвитку дитини, про що свідчать побутові сюжети, що збереглися на предметах щоденного вжитку. Особливістю ж Спартанської системи є фізичний розвиток та витривалість, а сам процес виховання є джерелом вельми поширеної точки зору про жорстоке ставлення до дітей.

Якщо вести мову про тексти та відштовхуватись саме від хронологічних рамок, то першим, хто заговорив про розмежування між дорослою особою та дитиною був Геракліт (544–483 рр. до н. е). Завдяки фрагментам його праці «Про природу», ми маємо змогу відновити розроблену ним теорію світового року. Подальший розвиток ідей ми можемо спостерігати в роботах Сократа, Платона, Арістотеля, що свідчить про початок розуміння того, що природні особливості людини у різний час є неоднаковими, тож способи впливу, час навчання також мають бути диференційованими.

Для філософської думки Давнього Риму характерна дещо інша артикуляція феномену дитини та дитинства внаслідок процесу асиміляції різноетичних елементів у певне синкретичне явище. Для римських патриціїв був характерним культ родини і діти є частотним об'єктами зображення на різних творах мистецтва із протокольною точністю.

Спільним для філософської думки Древньої Греції та Давнього Риму було розуміння необхідності раннього виховання майбутніх громадян полісу та патриціїв. Для мислителів античності було характерним сприйняття дитини відсторонено, начеб то зі сторони. Для них дитина, її вік – зовнішня даність, яку слід враховувати, але це ще не розуміння дитини, як окремого світу, із своїми особливостями. В більшості античних драм діти-герої є внесценічними персонажами (Евріпід, Арістофан, Плавт, Сенека), які стають жертвами дорослих та гинуть, є залишеними, або мають «божественну» природу, що свідчить про те, що діти-герої ще не є особистостями ні в тогочасному ні в сучасному розумінні.

Зерняк О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Корнелюк Б.В., к.філол.н.

МЕТАФОРИ У «ВЕЛИКИХ ТРАГЕДІЯХ» В. ШЕКСПІРА: СПРОБА КЛАСИФІКАЦІЇ

Метафора сьогодні являє собою плідне поле для наукового пошуку, оскільки підпадає під сферу уваги як лінгвістики, так і літературознавства. Крім того, з розвитком лінгвістичної прагматики, когнітивістики та дискурсивних студій, метафора також стає об'єктом уваги досліджень у сфері масової комунікації, політології, риторики тощо. Від дослідницького ракурсу вивчення метафори залежить і визначення цього складного феномену: сьогодні метафору позначають як троп, фігуру мови, інакомовлення і навіть як фундаментальну властивість мови.

Шекспірова метафора відрізняється надзвичайним багатством мовної палітри, несподіваністю породжених нею образів а також цікавим поєднанням літературно-художній конвенцій тогочасся та індивідуально-авторського компоненту, яке у своїх творах практикував Шекспір. Традиційну для єлизаветинської поезії рослинно-квіткову символіку Великий Бард сміливо поєднував зі сміливими, навіть зухвалими, власними новаторськими метафорами (як, приміром, у сонеті 130).

Аналізуючи метафорику шекспірівського канону, слід розмежовувати поетичну та драматургічну метафори. Перша – більш символічна і лаконічна, друга – як правило, розгорнута і позбавлена символізму на підкресленої алегоричності. Тим не менш, і у поезіях Великого Барда можна зустріти приклади розлогої метафори, і у драмі подекуди спостерігається наявність коротких метафор-символів.

Одним із найбагатших джерел загальновідомих метафор шекспірівського канону є так звані «великі» трагедії – «Гамлет», «Макбет», «Отелло», «Король Лір». Вперше необхідність відокремлення цих п'єс від інших трагедій Великого Барда була обґрунтована відомим британським шекспірознавцем А.С. Бредлі. Справді, ці драматичні твори мають досить багато спільного: окрім спільних ознак, визначених А.С. Бредлі, ці трагедії об'єднує подібний проблемно-тематичний комплекс, наявність суспільно-політичного конфлікту у сюжеті, а також порушувані ними «вічні» питання, які продовжують хвилювати людство і сьогодні.

Аналіз семантики метафор «великих» трагедій переконливо довів, що їх доцільно об'єднати у три провідні групи: соціально-політичні, етико-філософські та чуттєво-емоційні. Така типізація зумовлена тим, що, по-перше, кожна з «великих» трагедій містить більш чи менш яскраво виражений політичний конфлікт, пов'язаний, як правило, із боротьбою за найвищу владу – корону держави, або, як у випадку з «Отелло» – з відстороненням ненависного та більш успішного конкурента. Метафори етико-філософського плану ма-

ють відношення до загальнолюдських та позачасових проблем, які оприявнюються у «Гамлеті», «Макбеті», «Королі Лірі» і «Отелло» – проблеми життя і смерті, пам'яті і забуття, зради і вірності тощо. Метафори, що належать до групи чуттєво-емоційних, відображають різні спектри людських почуттів і емоцій – кохання, стосунків між батьками і дітьми, ненависті, жаги помсти та ін. Семантична класифікація метафор «великих» трагедій за групами дає змогу, по-перше, розкодувати ті з них, чиє значення дотепер було спірним, і, по-друге, використати розкодовування метафор як своєрідний ключ до подальшого розуміння текстів «великих» трагедій.

Зєрцалова Т.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Торкут Н.М., д.філол.н, професор

ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ЛІТЕРАТУРИ З МУЗИКОЮ В СВІТЛІ СУЧАСНОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ

Діалог мистецтва слова з іншими видами мистецтва – явище продуктивне як в плані творчих здобутків, так і в аспекті виховання художнього смаку та розвитку креативності індивідуума. Саме тому сучасна методика викладання літератури приділяє велику увагу залученню творів інших видів мистецтва (живопису, скульптури, музики, кіно) при вивченні творчості письменників чи конкретних художніх творів.

Співвідношення музики і літератури з давніх-давен привертало увагу науковців. Так, ще у XVIII ст. з'явився трактат Дж. Броуна «Роздуми про поезію й музику», який викликав потужний резонанс у читацького загалу і був перекладений багатьма європейськими мовами. Серед сучасних дослідників проблема діалогу музики і літератури привернула увагу Ульріха Вайсштайна, який виокремив декілька ракурсів вивчення взаємодії цих мистецтв.

На уроках світової літератури продуктивним бачиться залучення музичних інтерпретацій художніх творів, що сприяє розвитку художнього смаку учнів, робить уроки більш цікавими і динамічними. Так, приміром, при вивченні трагедії «Ромео і Джульєтта» Вільяма Шекспіра учитель може звертатися як до класичних творів (опера «Капулетті і Монтеккі» Белліні, симфонія «Ромео і Джульєтта» Берліоза, опера «Ромео і Джульєтта» Гуно та ін.) так і до музичних версій та рок-композицій («Ромео і Джульєтта, хроніка циганської любові в стилі фламенко» Луізілло, мюзікли «Ромео і Джульєтта» Пресгурвіка та ін.)

Івлєва О.А.
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР
Наук. кер. – Пікалова А.О., к.філол.н.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПОСОБІВ НОМІНАЦІЇ ГЕРОЇВ АНГЛІЙСЬКИХ І УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ КАЗОК

Актуальність. Проблеми, пов'язані з власною назвою, завжди належали до найактуальніших для людства. Однак, незважаючи на давній інтерес до цієї важливої частини словникового складу мови, лише у другій половині XX ст. ономастичну лексику стали розглядати як складну самостійну систему.

Метою роботи є з'ясування особливостей способів номінації героїв англійських і українських народних казок.

Аналіз досліджень з проблеми. Принципами номінації в цілому цікавились такі науковці як: О. Карпенко, О. Кравченко, О. Суперанська та ін. Дослідженню ономастичного простору казок присвятили свої розвідки такі вчені, як О. Афанасьєв, О. Гарачковська, І. Мауткіна, О. Порпуліт та ін.

Виклад основного матеріалу. Казка являється складовою культури і постає своєрідною концентрацією людського досвіду.

Антропонімічна система народної казки представлена сукупністю реальних і вигаданих антропонімів, домінуюче положення в якій займають імена героїв чоловічої статі.

Проаналізувавши народні казки української лінгвоспільноти, можемо зробити висновок, що презентація референтів чоловічої статі відбиває патріархальний устрій суспільства, в якому чоловік виконував роль добувача-годувальника, займав активну соціально-психологічну позицію завдяки суто маскулінним рисам: розуму, рішучості, хитрості, самостійності та працездатності. Фольклорні образи жіночої референції орієнтують жінку на виконання стереотипної ролі берегині домашнього вогнища, матері, дружини. Така роль, передбачає наявність відданості, піклування про близьких, але водночас обмежує її діяльність сімейно-побутовою сферою. Ця тенденція пов'язана з прадавнім уявленням опозиції чоловік / жінка. З давніх давен основною функцією жінок вважалося відтворення та зберігання життя в родині, тоді як чоловік сприймався, як абсолютний суб'єкт, який виконував діяльнісну функцію. В українських казках тільки прості селяни мають власне ім'я («Про дурня Терешка»; «Як Іван царя перебрехав»; «Вівчар Василько і золоті гори»; «Язиката Хвеська»).

Щодо антропонімії британських казок, то можна помітити, що у межах досліджуваних текстів зберігається значне переважання чоловічих особистих імен (Brock, Lutey, Jeems, Nicodemus, Porky, Harry, etc.) над жіночими (Judith, Janet, Jane, Ursula, Kate, Anne, etc.). Приклади жіночих особистих імен (Ann Betty, May Margaret, Sarah Anne) свідчать про існуючу традицію використовувати середні імена, що слугує додатковим індивідуалізуючим маркером. Цікаво зазначити, що різноманітність повних і скорочених імен майже виключає вживання в казковій традиції імен із зменшувальними суфіксами. У досліджуваному матеріалі вони представлені лише поодинокими прикладами: Billy, Johnny, Jemmy (Jimmy), Tommy, Sammy, Kattie, Dolly, Sally, Mally. Номінації людей, складніші по структурі, займають значну частку в антропоніміці англійської казки і представлені різними типами. Структура ''особисте ім'я + прізвище'' використовується для позначення як чоловіків – Widder Andrews, Ted Badley, etc., так і жінок – Ursula Southeil, Bet Scarf, etc.

Висновки. Аналіз принципів номінації героїв казок у європейській (британській) та слов'янській (українській) фольклорних традиціях показує, що загальні принципи номінації співпадають, номінативні моделі певних типів використовуються з однаковою частотністю, основним принципом добору імені є його поширеність, близькість до читача. Різного роду характеризуючі прикладки введені з метою створення образу, підкреслення певних рис характеру персонажа. Серед моделей іменування в обох традиціях переважають однокомпонентні канонічні або власне казкові найменування, іншою поширеною категорією є модель «ім'я + прикладка-характеристика».

Колосовська О.Ю., Крохмаль А.Р.
Педагогічний коледж КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Скрипник Л.Г., викладач вищої категорії, викладач-методист

ЛЕПБУК – НОВІТНІЙ СПОСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ

«Нова українська школа» (НУШ) поставила перед українським суспільством непросте завдання: сформувати освітній простір, адекватний викликам XXI ст..

Слід пам'ятати, що школа майбутнього в Україні мислиться як така, де учителі, батьки і учні перебувають у партнерських взаємостосунках.

Медіаосвіта – частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіа культури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні, так і новітні медіа .

Основне завдання нашої пошуково – дослідної роботи – це:

1. Створення лепбуку з розділів, що вивчаються у початковій школі;
2. упровадження інноваційних методик навчання.

Лепбук – новітній спосіб організації навчальної діяльності з дошкільниками і молодшими школярами. Це гра, творчість, пізнання і дослідження нового, повторення і закріплення вивченого, систематизація знань .

Лепбуки допомагають швидко і ефективно засвоїти нову інформацію і закріпити вивчене в пізнавально-ігровий формі.

Першою з компетентностей, якими учень має оволодіти впродовж життя, є спілкування державною мовою.

А тому актуальність нашої роботи полягає в тому, що мовно-літературну освітню галузь формує перелік дисциплін, до яких входить українська мова, українська література.

Орфографія – це розділ мовознавства, який вивчає систему правил правопису.

Основна мета засвоєння правопису: формування в учнів орфографічної грамотності.

Завдання, які ставить перед собою вчитель початкової школи , для досягнення цієї цілі:

– забезпечити засвоєння учнями основних орфографічних правил і понять;
– розвинути в учнів орфографічну пильність;
– навчити учнів користуватися орфографічним словником…

У реалізації цих завдань вчителям допомагають новітні способи організації навчальної діяльності. Одним з них є лепбук.

До нього можуть входити такі завдання:

1. Домівка слів

Учні розподіляють слова у три групи: односкладові, двоскладові та трискладові.

Серйозний, ліс, числа,включаєш, синій, сміх, кольори, крила, кіт, сьомий, день, польова, п'ять, читати.

Оскільки процес формування орфографічних навичок є довготривалим, то на всіх уроках вчителю слід багато уваги приділяти правописним вправам.

«Розвиток мовлення молодших школярів має набути статусу провідного принципу навчання рідної мови», – зазначається у Державному стандарті початкової загальної освіти.

Робота над вивченням лексичного матеріалу в□початкових класах має велике загальноосвітнє і□практичне значення. Вивчення лексики розвиває увагу учнів до значення й уживання слів у□власному мовленні, виховує потребу в□доборі необхідного слова для точного висловлювання думки, розвиває чуття мови. Через інтерес до лексики виховується інтерес до мови в□цілому.

Для систематизації знань учнів з розділу «Лексикологія» можна запропонувати такі завдання:

1. Доповнення прислів`я + творче завдання

Дітям пропонується доповнити прислів`я словами з конверта , наприклад :

1)Не краса красить , а …. .
2)Без труда ….. .
3)Хто знання має, той і ….. .
4)Щоб рибу їсти , треба ….. .

Далі , дітям пропонується розвинути свою творчу уяву та свій творчий потенціал таким додатковим завданням: «Уявіть , що ви художник . До одного з прислів`їв створи ілюстрацію.»

Отже, такі міні–книжки з віконцями, кишеньками дають можливість систематизувати й розміщувати інформацію з певної теми у вигляді малюнків, невеликих текстів, фото, схем. Важливо, щоб наймолодші школярі пізнавали світ у всій його багатогранності.

Література

1.http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya
2. http://karapyzik.com.ua/ditina/ljepbuk-shho-ce-take-jak-zrobiti-svoimi-rukami.html
3. А.П.Каніщенко , Г.О.Ткачук «Українська мова з методикою навчання в початкових класах» Київ , 2008 рік .

Левченко А.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Корнелюк Б.В., к.філол.н.

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОЇ ПОЕЗІЇ НОНСЕНСУ

Поезія нонсенсу – надзвичайно цікаве і самобутнє явище англійської літератури другої половини XIX – початку XX ст., яке й дотепер розвивається, розширивши не тільки хронологічні, але і географічні рамки. Для розуміння художньої специфіки творів нонсенсу необхідно визначити особливості нонсенсу як мистецького явища у широкому сенсі.

Словник дає наступне визначення нонсенсу: «безглуздість, нісенітниця. Різновид алогізму або логічної помилки. Поняття нонсенс є близьким за змістом до поняття абсурд. Український відповідник – «нісенітниця» – небилиця, беліберда, дурниця, щось нерозумне, абсурдне. Тобто, нонсенс – це та категорія, яка фактично є опозиційною до мистецтва взагалі, адже ознакою мистецтва є міметичність, тобто наслідування природі. Нонсенс же робить мистецтво неміметичним, адже фокусується на тому, чого в природі просто не існує.

Розквіт цього виду мистецтва припадає на XIX століття, коли однією з основних чеснот в англійському суспільстві вважалося відповідність загальним правилам, дотримання пристойності. На тлі загальної визначеності людського життя, нонсенс виділяється своїм вільним характером. Звідси і наступна характерна відмінність нонсенсу – принципова непізнаваний.

Оскільки зміст творів нонсенсу позбавлений однозначності, автори прагнуть компенсувати це за рахунок строго структурованої форми, звідси і підвищений інтерес до мови. Тоді як для абсурдистів зміст твору первинний по відношенню до форми.

Характерною рисою нонсенсу є автобіографізм, але не у звичному розумінні цього терміну. Йдеться про «перевернутий», уявний біографізм. Автор наділяє героя характером, схожим на його власний, ставить у схожі умови і вимагає діяти. Але умови усвідомлені автором у формі фразеологізмів і представлені в творах буквально. Таким діє і головний герой, тобто всі вчинки «усвідомлені» у прислів'ях або фразеологізмах, розгорнуті і переграні в умовно-реальних ситуаціях.

Саме спроможність нонсенсу до інтеграції у життєві ситуації відзначає і ту його специфічну рису, завдяки якій цей феномен отримав подальший розвиток у літературі XX ст. Відзначимо, перш за все, що бувають абсурдні ситуації в самому житті, і тоді нонсенс може отримати не тільки або не стільки комічне забарвлення, а драматичне чи навіть трагічне. Так, приміром, така іпостась нонсенсу реалізується через специфічний жанр «драми абсурду», який зародився у Франції у другій половини XX в. (Е. Іонеско, С. Беккет).

Левченко О.М.
Наук. кер. – Корнелюк Б.В., к.філол.н.

ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ДРАМАТУРГІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Переклад драматичних творів є доволі складним викликом як початківцеві, так і майстрові художнього перекладу, завдяки, передусім, специфічним характеристикам драми як роду літератури. Перекладознавці (Н. Бідненко [1], В. Матюша [2; 3; 4], М. Гобаді [5], К. Віндл [6] та ін.), у фокус наукової уваги яких потрапляють проблеми, пов'язані з перекладом драми, суголосні у думці про те, що головні труднощі відтворення драматургії детерміновані її подвійною природою, адже будь-який драматургічний текст призначений не тільки для читання, а, передусім, для сценічного виконання. Тож п'єса має бути перекладена таким чином, щоб її можна було сприймати не лише у текстовому, а і у театральному втіленні. Слушну думку з цього приводу висловила В. Матюша: «Виразна специфіка драматургічних творів (напр., поєднання чинників вербального і візуального мистецтва), особливості їхньої текстової організації вирізняють роботу перекладачів у цій царині літератури на тлі загального перекладного процесу, спонукають до використання прийомів, актуальних для іншомовного відтворення тільки цього виду художньої словесної творчості» [2, с. 227].

Розмірковуючи з приводу специфіки драми як перекладацької проблеми, українська дослідниця Н. Бідненко виокремила три характерні риси драматичного твору, урахування яких уможливлює створення адекватного перекладу:

1) орієнтованість драматичного твору на сценічну інтерпретацію як вираження іманентної театральної природи драми;

2) втілення у драмі динамічних сторін буття, а відтак, здатність драматургії моделювати породжуючу її культуру;

3) поліфункціональність мови драми, її сценічність (тобто така властивість, яка уможливлює акустичне сприйняття тексту драми); стилізова¬ність драматичної мови, здатніть драматичної мови активізувати різні засоби літературної виразності, зокрема, змістовно-підтекстову інформацію тощо [1, с. 7].

Справді, нехтування правилами сценічної організації драматичного тексту, ігнорування мовленнєвих можливостей акторів може призвести до того, що навіть найбільш адекватний та досконалий переклад п'єси не буде відомим широкому загалові саме через тотальну неспроможність його сценічного втілення. Цікаву дослідницьку проблему у цьому контексті становить визначення критеріїв якості і адекватності драматичного перекладу. Думається, що тут має бути дотриманий певний баланс між сценічною експресивністю та власне семантико-стилістичною адекватністю. Відомі непоодинокими є випадки, коли перекладачі драматургії враховували лише один з фундаментальних принципів перекладу драми, в результаті чого створювалися або надзвичайно детальні, максимально адекватні, але ж зовсім «нежиттєві» переклади, які неможливо було репрезентувати на театральних підмостках, або ж яскраві та експресивні театральні переспіви, подекуди досить далекі від оригіналу.

Література
1. Бідненко Н. Драма в аспекті художнього перекладу (на матеріалі українських і російських перекладів п'єси Б.Шоу «Учень диявола»). Автореферат дисс.… кандидата філологічних наук / 10.01.05 – порівняльне літературознавство / Н. Бідненко. – К., 2001. – 20 с.
2. Матюша В. Теорія перекладу драматургії в українському перекладознавстві / В. Матюша // Іноземна філологія. – 2009. – Вип. 121. – С. 227-232
3. Матюша В. Драматургія і кіно: методологічні засади перекладу / В. Матюша // Мовні і концептуальні картини світу. – 2012. – № 42. – Вип. 1. – С. 79-87.
4. Матюша В. Британська і американська драматургія XX століття в Україні : постави та публікації , В. Матюша // Вісник Львівського університету. Серія : Мистецтвознавство. – 2007. – Вип. 7. – С. 54-57.
5. Ghobadi M. Translation and symbolism in drama. Four case studies of W.B. Yeats' plays [Електронний ресурс] / Medhi Ghobadi // Translation Journal. – 2013. – Vol. 17. – No. 3. – Режим доступу: http://www.translationjournal.net/journal/65yeats.htm
6. Windle K. The translation of drama / Kevin Windle // The Oxford Handbook of Translation Studies / [ed. by Kirsten Malmkjaer and Kevin Windle]. – L. : Oxford University Press, 2011. – P. 93-111.

Леонова А.Є.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Корнелюк Б.В., к.філол.н.

ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО В ПАРАДГМІ НАУК ПРО КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Серед літературознавчих дисциплін компаративістика є досить молодою галуззю знань. Як окремий напрям досліджень вона виокремилася лише у другій половині XIX століття. Проте за коротку історію свого існування ця дисципліна зазнала піднесень і спадів, а також виробила низку продуктивних дослідницьких підходів.

Доволі дискусійним є питання про належність компаративістики до однієї з основних галузей літературознавства, тому що досить очевидними є зв'язки цієї науки з історією літератури з одного боку, і з теорією літератури, з іншого. Таким чином, компаративістика посідає проміжне місце у загальній парадигмі літературознавчих дисциплін.

Поява порівняльного літературознавства збагачує існуючу концепцію історії літератури, дозволяє сформувати цілісну і стереоскопічну картину історико-літературного процесу. Ця картина дає можливість побачити вільність і своєрідність тенденцій творчості авторів, які є представниками різних національних культур, а також типологічну подібність і самобутність художніх творів.

Слід зазначити, що в світлі сучасних наукових досліджень, пропонується набагато ширша концепція розуміння поняття порівняльної літератури. Так, більшість вчених, які займаються проблемами компаративістики, не обмежуються лише порівняльно-історичним методом, заснованим на засадах позитивізму, а звертаються до інших підходів. Втім, з іншого боку, це призводить до того, що спроба будь-якої класифікації стає досить проблематичною.

Видається можливим окреслити предмет порівняльних досліджень в кожній з моделей компаративістики: в позитивістському порівняльному літературознавстві (тобто такому, яке базується на принципі історизму) предметом досліджень стають типологічні збіги в розвитку різних літератур і літературні впливи, запозичення та міжлітературні контакти; в марксистському – взаємозв'язки і взаємодія національних літератур; для формалістів (які віддають перевагу дослідженню структури твору у відриві його соціальних зв'язків) – це формальні аспекти літератури: жанри, сюжети, прийоми; в архетипній моделі компаративістики – теми, топоси, архетипи, міфи; в структуралістській моделі – структури, правила побудови як однонаціональних, так і різнонаціональних текстів; у рецептивній моделі – простежити рух читацького сприймання літературних творів в історії і т. ін.

Отже, розглянувши основні етапи розвитку і можливості сучасної перспективи літературної компаративістики, можна зробити висновок, що компаративістика набула статусу самостійної літературознавчої дисципліни у другій половині XIX ст. І хоч сьогодні порівняльне літературознавство має велике значення у всьому світі і в Україні зокрема, досі залишаються дискусійними питання про предмет, мету і місце компаративістики серед інших літературознавчих дисциплін через безліч різноманітних методологічних підходів.

Магурський Д.М.
учасник конкурсу-захисту робіт Малої академії наук України

«ВЕНЕЦІАНСЬКИЙ КУПЕЦЬ» ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВОЇ РЕЦЕПЦІЇ

П'єса «Венеціанський купець» не належить до числа маловивчених, адже їй присвячено десятки наукових досліджень, серед яких праці О.Смирнова, О.Анікста, О. Алексеєнко, Дж. Р. Брауна, В. Комарової, О.Соловей, А.Савенець та ін. Шекспірознавці детально вивчили цілу низку наукових проблем, пов'язаних з цією Шекспірівською комедією.

Перша проблема, до якої неодноразово зверталися науковці – проблема першоджерел, якими користувався В. Шекспір при написанні свого твору. Головним джерелом сюжету стала новела Джованні Фіорентіно, в якій ймовірно розповідається історія про купця, який взяв у єврея – лихваря суму і забув про термін векселя, за що лихвар вимагав від нього обіцяний фунт м'яса як заставу.

Втім італійська новела не єдине першоджерело «Венеціанського купця». :сюжетну лінію сватання Шекспір запозичив зі збірника «Римські діяння», а мотив кохання доньки єврея до християнина – з п'єси Крістофера Марло «Мальтійський єврей» (1588р).

Другою проблемою, до обговорення якої звертаються шекспірознавці при дослідженні «Венеціанського купця», є датування п'єси. Одні дослідники (О. Алексеенко) стверджують, що час створення цієї комедії – 1596-1597роки, а інші (О. Смирнов) вважають, що п'єса вийшла друком під заголовком «Найпрекрасніша історія про венеціанського купця. З надзвичайною жорстокістю єврея Шейлока по відношенню до згаданого купця, у якого він хотів відрізати рівно фунт м'яса; з отриманням руки Порції через вибір серед трьох скриньок. Як вона неодноразово ставилася слугами лорда-камергера. Написана Вільямом Шекспіром» у 1600 році.

Третьою проблема, яка неодмінно викликає інтерес шекспірознавців, є проблема інтерпретації Шекспіром образу Шейлока. Ще О.С.Пушкін щиро захоплювався майстерністю англійського генія, який створив Шейлока одночасно і скупим, і кмітливим, і чадолюбивим, і дотепним. Науковці суголосні у визнанні того факту, що в різні епохи ставлення до цього літературного персонажа було неоднозначним і відображало расові симпатії та антипатії критиків, режисерів і акторів. Як результат шекспірівський герой постає то жахливим злодієм, жорстокість якого викликає гнів, то трагічним персонажем, що зазнає утисків через свою релігійну та національну приналежність.

Мамросенко Д.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Москвітіна Д.А., к.філол.н., доцент

«КВІТИ ДЛЯ ЕЛДЖЕРНОНА» Д. КІЗА: ЕВОЛЮЦІЯ ВІД ОПОВІДАННЯ ДО РОМАНУ

Хоча науково-фантастичний роман американського письменника другої половини XX ст. Деніела Кіза «Квіти для Елджернона» був написаний більш ніж 50 років тому, він і понині є культовим і захоплює читачів своєю багатоманітністю та глибиною порушених у ньому етико-філософських питань. Цікаво, що у творчому доробку Д. Кіза існують два твори під назвою «Квіти для Елджернона».

Першим під цим заголовком було написане невеличке оповідання, що побачило світ у 1959 році. Його сюжет в цілому подібний до сюжету аналізованого у цій роботі роману: інтелектуально неповноцінний Чарлі Гордон погоджується на науковий експеримент зі своїм мозком. Йому у приклад ставлять надзвичайно розумну лабораторну мишу на ім'я Елджернон. Чарлі захоплюється тваринкою, яка інтелектуально вища за нього, і прагне стати таким само розумним, або ж навіть випередити мишеня за інтелектом. Втім, Елджернон скоро гине, і Чарлі розуміє, що науковий експеримент не вартий нічого, адже він втратив свого друга. Тож він просить покласти квіти на ямку на задньому дворі, де ховають померлих лабораторних тварин. Цікаво, що у 1958 році Кіз звернувся до журналу Galaxy Science Fiction, де редактор запропонував йому змінити фінал. У новій версії Чарлі мав зберегти свій інтелект, одружитися зі своєю вчителькою Алісією Кінніан і жити довго і щасливо. Кіз відмовився від змін і продав оповідання журналу Fantasy & Science Fiction, де воно вперше і побачило світ.

Це оповідання, хоч і було схвально сприйняте читачами і критикою, все ж не принесло авторові великої слави. У ньому Д. Кіз порушив проблему взаємодії науки з людською природою, з почуттями і емоціями, які не підвладні жодним високотехнологічним експериментам.

Тим не менш, саме оповідання «Квіти для Елджернона» стало відправною точкою для створення одного з найвідоміших американських науково-фантастичних романів XX століття. Ідея цього твору формувалася близько чотирнадцяти років і в її основу були покладені події з життя самого письменника. У 1945 році, коли батьки Д. Кіза наполягали на тому, щоб він вступив до медичного коледжу, у сім'ї розпочався тривалий конфлікт. Згодом аналізуючи причини та наслідки суперечки з батьками, автор «Квітів для Елджернона» вперше замислився над тим, чи можливо штучним шляхом збільшити інтелектуальні здібності людини.

У період з 1962 по 1965 роки Кіз працював над створенням повноцінного роману за своїм оповіданням. Цікаво, що спершу його видавнича доля була подібною до тих перипетій, з якими Кіз зіткнувся під час публікації оповідання. Письменник звернувся до шести різних видавництв, але в усіх погоджувалися надрукувати твір тільки за умов зміни фіналу: редактори вважали, що оптимістичний хеппі-енд був би доцільнішим і цікавішим читачеві. Втім, письменник щоразу відмовлявся, і перше видання роману вийшло друком тільки у 1966 році, у видавництві Harcourt.

У порівнянні з оповіданням, роман виявився набагато глибшим, багатоманітнішим та складнішим. Д. Кізу вдалося значним чином розширити коло порушених у першій версії історії питань, загостривши увагу на морально-етичній проблематиці. Якщо в оповіданні Чарлі Гордон бентежить переважно питання, чи стане він розумним, то у романі він замислюється про сенс життя, релігію, політику, світоустрій тощо. Втім, завдяки своєму фантастично підвищеному інтелекту він доходить невтішного висновку: розум не є гарантом щастя, а може і навпаки – від розуму самі лише проблеми.

Рижова В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Торкут Н.М., д.філол.н., професор

МИСТЕЦТВО СЛОВА І КІНО: СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОДІЇ

З появою кінематографу з'явилася ціла низка оригінальних інтермедіальних проекцій художніх текстів. Незмінним залишається інтерес режисерів до екранізації класичних літературних творів, деякі з них мають подекілька кіноверсій, адже кожний режисер прагне подати власне бачення основних ідейних концептів і пропонує індивідуальну авторську інтерпретацію художніх образів.

Згадаймо, приміром, цикл детективних романів Артура Конан Дойля «Пригоди Шерлока Холмса», який екранізувався більше ніж 100 разів, або любовно-психологічний роман «Джен Ейр», кіноверсії якого

запропонували такі відомі режисери як Джоан Крафт (1973), Франко Дзеффіреллі (1996), Кері Фукунага (2011).

Цікавим явищем постають модернізовані екранізації, автори яких переносять класичні художні тексти в новий для них часопростір, змінюючи при цьому хронотоп першоджерела, одягаючи персонажів у сучасний одяг, надаючи добре відомим колізіям гостро актуальногозвучання. Такою є, приміром, кіноверсія Шекспірівського «Гамлета», запропонована американським режисером Майклом Алмерейдою «(2000), який переносить дію всесвітньо відомої п'єси ренесансного генія в сучасну Америку.

Інколи зміна хронотопу надає твору іронічного звучання. Таким є індійсько-американський фільм «Наречена і забобони» (2004) режисерки Гуріндер Чахи, в основі якого роман Джейн Остін «Гордість і упередження».

Ще одним проявом діалогу мистецтва слова і кіно є фільм, знятий за мотивами художнього твору. Такий тип «екранізації» припускає доволі вільне поводження з оригіналом, радикальні зміни хронотопу, системи образів чи колізій. Таким є фільм Ніла Бьоргера «Дівергент» (2014), знятий за мотивами однойменного роману американської письменниці Вероніки Рот (2011).

Кіномистецтво в свою чергу теж впливає на літературу. Так, у 1920-1930 роки з'являється так звана кінематографічна проза, представниками якої в українському інтелектуально-художньому просторі є Юрій Яновський, Осип Турянський, Микола Хвильовий. Чимало відомих письменників пишуть кіносценарії: Олександр Довженко, Юрій Яновський, Майк Йогансен та інші. Геніальний режиссер Лесь Курбас включає кінофрагменти у композиційну структуру своїх театральних вистав.

У другій половині 20 ст. з'являється такий оригінальний літературний жанр, як кінороман, найвідоміші зразки якого виходять з під пера Алена Роб-Ґріє, зокрема, «Безсмертна» (1963), «Транс-європейський експрес» (1967) та ін.

Отже діалог літератури з кіномистецтвом є щедрим на творчі здобутки і продуктивним на взаємобачення.

Стеценко І.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Москвітіна Д.А., к.філол.н., доцент

ГУМОР ЯК РІЗНОВИД КОМІЧНОГО В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Комічне як філософська та естетична категорія відома людству ще з часів античності. Одним з перших, хто обґрунтував доцільність комічного та описав його типи та різновиди, був давньогрецький філософ Арістотель (трактат «Поетика»). Крім того, проблеми комічного і комізму поставали у фокусі уваги численних філософів (Т. Гоббс, Г. Гегель, А . Бергсон та ін.) та спеціалістів з естетики (М. Бахтін, Ю. Борев, Б. Мінчін та ін.). Традиційно комічне визначають як аспект естетичного освоєння світу, який супроводжується сміхом без співчуття,страху і пригнічення. Комічне налічує досить велику кількість різновидів, серед яких гумор, сатира, іронія, сарказм, жарт, гротеск, карикатура, жарт, усмішка тощо. Головним джерелом комічного завжди є протиріччя – між високим та низьким, між прекрасним та потворним, між уявним та дійсним. В площині художньої літератури чільне місце серед інших різновидів комічного посідає гумор.

Гумор – різновид комічного, який зображає смішне у суспільних явищах та людських характерах. На відміну від сатири, яка спрямована, передусім, на викриття та висміювання негативних явищ у суспільстві, гумор не заперечує зображуване, а знаходить смішне у позитивних чи нейтральних речах. Саме тому гумор є невід'ємною частиною, передусім, фольклору – народних казок, жартів, приказок, анекдотів тощо.

У художній літературі гумор репрезентований переважно у двох іпостасях – ситуативній та вербальній. У першому різновиді гумористичне реалізується через дію різного ступеню складності – приміром, несподівану зустріч, втрату, знахідку, кумедну поведінку тощо. Саме цей тип гумору превалював, зокрема, у давньоримських комедіях Теренція та Плавта, а також у ранніх комедіях В. Шекспіра. Вербальний гумор вважається більш вишуканим й інтелектуальним, він реалізується через стилістичні засоби – оксюморон, каламбур, зевгму та ін.

Провідним гумористичним жанром літератури традиційно вважається комедія. Беручи свій початок з античності, комедія тривалий час еволюціонувала, трансформувалась, набувала нових ознак. Так, приміром, сьогодні розрізняють такі різновиди комедії як комедія положень, інтелектуальна комедія, чорна комедія, романтична комедія, лірична комедія, трагікомедія тощо. Крім того, елементи гумористичного можуть бути присутні навіть у трагедійному жанрі. Зокрема, видатним майстром у поєднанні комічного з трагічним був ренесансний поет і драматург В. Шекспір.

Філатова О.В.
Класичний приватний університет

БІОГРАФІЯ Р. ГРІНА У ФОКУСІ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ АНАЛІТИКИ

Останнім часом зацікавленість як науковців, так і широкого загалу проблемами біографії митців значно зростає. Про це свідчать численні тексти, в яких висвітлюється життєвий шлях літераторів, художників, композиторів. Яскравими прикладами таких праць є книги Софі Делассен «Чи любите ви Саган?», Ірми Кудрової «Марина Цвєтаєва: беззаконна комета» та Бенджаміна Балінта «Кафка. Життя після смерті. Доля спадщини великого письменника». Окрім цього, з'являється велика кількість мультимедійної продукції присвяченої всесвітньо відомим авторам як то фільм Денні Стронга «За прірвою у житі», що розповідає про життя Джерома Девіда Селінджера або трагікомедія «Закоханий Шекспір» режисера Джона Меддена.

Особливо цікавим явищем є реставрація біографій письменників хронологічно віддалених епох, документи яких майже не збереглися. Однією з таких епох є єлизаветинська доба (друга половина XVI ст.).

Найвидатнішим з-поміж єлизаветинців звісно є Вільям Шекспір, таємниці біографії якого надихають письменників на майже детективні пошуки. Пітер Акройд, Стівен Грінблат, Ентоні Берджес, Роберт Най, Даніель де Труа та багато інших літераторів і дослідників намагалися відтворити життєвий шлях Великого Барда на сторінках своїх праць.

Однією з найзагадковіших постатей англійського Відродження є Роберт Грін, чия новела «Пандосто» стала сюжетним джерелом для п'єси «Зимова казка» В. Шекспіра. І хоча реконструкцією життєпису Роберта Гріна займалась досить велика кількість літературознавців, серед яких М. Стороженко, Б. Річардсон, Ч. Сандерс та ін., деякі аспекти його біографії вимагають більш ретельного опрацювання. Практично всі розвідки, присвячені вивченню життєвого шляху Роберта Гріна, ґрунтуються на дослідженні одного з останніх його творів «The Repentance», у якому автор наводить деякі факти зі своєї біографії. Проте, кількість інформації представленої Гріном не є достатньою задля створення повноцінного портрету митця.

Зокрема, літературознавцям практично нічого не відомо про дитячі роки автора. Не існує ані єдиної точки зору щодо дати народження Роберта Гріна, ані даних про його початкову освіту. Фактично, ґрунтовний життєпис автора починається з років його студентства у Кембриджі. Загадкою залишаються і релігійні та політичні погляди цього літератора. Неоднозначним є сприйняття науковцями твору «The Groatsworth of Wit» у якому можна побачити першу алюзію на постать Вільяма Шекспіра. Зрештою – не збереглося і жодного живописного портрета Гріна, тож про те, як він виглядав ми можемо дізнатися лише зі спогадів його сучасників.

Отже, проблема дослідження життєпису Роберта Гріна наразі є актуальною, а відомі літературознавцям факти потребують додаткового вивчення та систематизації задля створення єдиної біографічної розвідки присвяченої цьому ренесансному авторові.

Хвостик Ю.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко М.Д., д.пед.н., доцент

ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІЙНОГО СЛОВНИКА УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Одним із засобів удосконалення іншомовних мовленнєвих можливостей особистості є формування іншомовного потенційного словника, який за певних умов навчання може трансформуватися в активний словник учнів і, таким чином, значно розширити їхні можливості читання автентичної літератури, говоріння з носіями мови і писемного ділового спілкування. Тому проблема формування іншомовного потенційного словника сьогодні має досить вагоме значення в процесі вивчення та викладання іноземних мов.

Найбактуальнішою для методики навчання іноземної мови є проблема диференційного відбору та накопичення словникового запасу. При цьому основна увага повинна надаватися розвитку в учнів старшої школи на уроках англійської мови навичок семантизації нових слів в процесі читання текстів без допомоги словника.

До потенційного словника належать: 1) інтернаціональні слова, подібні за звучанням і / або написанням до слів рідної мови: film, revolution, constitution, class; 2) похідні та складні слова, що складаються з відомих учням старшої школи компонентів: read – reader, write- writer; 3) конвертовані слова: excuse – to excuse, export – to export; 4) нові значення відомих багатозначних слів: go; 5) слова, про значення яких учні старшої школи можуть здогадатися за контекстом.

Процес формування потенційного словника складається з трьох взаємопов'язаних і взаємозумовлюючих один одного етапів: етап ознайомлення (презентація) учнів старшої школи на уроках англійської мови з новими лексичними одиницями; етап автоматизації дії учнів старшої школи на уроках англійської мови з новими лексичними одиницями; етап вдосконалення дії учнів старшої школи на уроках англійської мови з лексичними одиницями.

Щодо етапів навчання, на початковому етапі вчитель має використовувати, головним чином, усні безперекладні умовно-комунікативні вправи. Вправи виконуються в класі; вчитель застосовує предметне унаочнення, лексичні ігри, групові форми роботи тощо. На середньому ступені навчання поряд з умовно-комунікатиними застосовуються й некомунікативні вправи. Учні старшої школи на уроках англійської мови виконують вже більшу кількість письмових вправ самостійно, засвоюючи форму, значення та вживання лексичних одиниць.

На старшому етапі основна увага приділяється вже не розширенню реального словника, а формування потенціального словника. Тому на перше місце виходять вправи з інтернаціональними, похідними, багатозначними, складеними та конвертованими словами.

Таким чином, комплекс вправ для формування потенціального словника учнів старшої школи на уроках англійської мови базується на відомій учням лексиці, яка так чи інакше повторюється в нових ситуаціях і семантизується за допомогою вирішення розумових завдань. Система вправ для формування потенційного словника обов'язково містить вправи також для навчання розуміння: інтернаціональних слів; похідних та складних слів; багатозначних слів; конвертованих слів; фразеологізмів; слів з контексту.

Література

1. Богушевич Н. В., Сорока В. В. Формування потенційного словника учнів основної і старшої загальноосвітньої школи під час читання. Іноземні мови. 2011. № 2. С. 10–15.
2. Друзь Г. О. Раціоналізація процесу засвоєння іншомовної лексики. Рідна школа. 2002. №1. С. 61–65.

Шинкаренко Н.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Торкут Н.М., д.філол.н., професор

СЕРЕДНЬОВІЧНІ ДЖЕРЕЛА СЮЖЕТУ ПРО ТРОЇЛА І КРЕССІДУ

Сюжет про Троїла і Крессіду, який став відомим завдяки ренесансним англійським авторам Вільяму Шекспіру та Джефрі Чосеру, виріс на ґрунті античного міфу про Троянську війну. Троїл є сином троянського царя Пріама, Крессіда – донькою грецького жреця Калхаса, який передбачив поразку троянського війська. Історія любовних стосунків Троїла і Крессіди є одним із фрагментів міфологічного сюжету про Троянську війну, що знайшов неперевершену художню інтерпретацію у поемі «Іліада» Гомера. Втім у Гомера таких персонажів як об'єктів художнього зображення немає. Лише на початку поеми згадується донька Хреса – жреця Аполона на ім'я Хрисеїда, а у 24 пісні серед імен загиблих на війні зустрічається згадка про «коне-борця Троїла».

Автори епохи Ренесансу використовували у якості джерела натхнення зовсім не «Іліаду» Гомера. Основа уявлень про Троянську війну була закладена в період пізньої античності в творах, приписаних її «очевидцям»: Дарету фригійському («Історія про руйнування Трої» – латинській текст датується кінцем V – початком VI ст.) і Диктису критському («Щоденник Троянської війни» – грецький оригінал датується кінцем II – початком III ст., латинський переклад – III –IV ст.). В історичному контексті пізньої античності ці твори були своєрідною «літературною грою» з гомерівською традицією, цікавим читанням, в якому ставилися під сумнів давно знайомі всім відомості про легендарні події давнини. Проте в Середні віки «Історія» Дарета і «Щоденник» Диктиса сприймалися широким загалом як достовірні джерела з історії Троянської війни.

Інтерес середньовічного суспільства до Троянської війни в цілому і творів Дарета і Диктиса зокрема зріс у XII столітті. У цьому столітті загальна картина Троянської війни починає певною мірою переглядатися, пристосовуючись до смаків аудиторії, які інтенсивно змінюються. Найбільш вдалою спробою подібного пристосування є «Роман про Трою» (написаний приблизно у 1160 році) Бенуа де Сен-Мора.

Переклавши у вірші апокрифічні хроніки про Троянську війну Диктиса і Дарета, Бенуа де Сен-Мор додав від себе епізод любові троянського царевича Троїла до полоненої гречанки Брисеїди, який отримав потім надзвичайну популярність в середньовічній і ренесансній літературі. Бенуа де Сен-Мор розповідає, що щасливе кохання Троїла і Брисеіди тривало недовго. Троянці були змушені повернути прекрасну полонянку її батькові. Перед розлукою люблячі присягнулися одне одному у вічній вірності, але як тільки Брисеїда опинилася у грецькому таборі, вона відразу ж забула колишню любов і відповіла взаємністю на почуття свого нового шанувальника Діомеда. Невтішний Троїл шукає смерті в бою і незабаром гине від руки Ахілла.

Італієць Джованні Бокаччо переробив вже відому історію, написану Бенуа де Сен-Мором, змінивши ім'я героїні на Гризеїда, тому що йому було відомо, що Брисеїдою звали кохану Ахіллеса. Твір «Філострато» у деякій мірі можна назвати автобіографічним, тому що звернувшись до історії кохання, яке скінчилося зрадою, письменник передає особисті переживання, пов'язані з розлукою з коханою жінкою. Вперше історія нещасного кохання стає більш деталізованою – розповідається про зародження почуття, муку закоханого і допомогу з боку Пандара, блаженство героїв та їхню розлуку, яка мала трагічний фінал. У Бокаччо Гризеїда перетворюється на молоду вдову. Та все ж епічна складова твору відходить на другий план, оскільки за мету автор в першу чергу ставив можливість передати особисті п враження, пережиті під час його перебування серед придворних у Неаполі.

Шекспір, на відміну від своїх попередників Бокаччо і Чосера, які намагалися висунути куртуазне кохання на перший план, врівноважує любовну тематику з темою війни, позбавляючи обидві складові героїзму і пафосу.

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ В ГЛОБАЛЬНОМУ СВІТІ

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В СОЦІОКОМУНІКАТИВНИХ ПРОЦЕСАХ

Гарькавий Д.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко М.Д., к.соц.ком., д.пед.н., доцент

АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ ЯК ФОРМА ВПЛИВУ ДРУКОВАНИХ ЗМІ НА ЧИТАЦЬКУ АУДИТОРІЮ

Аналітична журналістика – група жанрів, що виникла й розвивалася в результаті суспільної потреби через засоби масової інформації. Аналітика, з одного боку, характеризується яскраво виявленою індивідуальністю самого журналіста (або групи фахівців, які готують фактаж для аналітичного матеріалу), з іншого – покликана максимально об'єктивно з усіх позицій охарактеризувати факт, подію, що сталися [1].

Журналіст-аналітик повинен мати критичне мислення, володіти вмінням не тільки фіксувати очевидне, але й визначати зв'язки між явищами, приймати на себе відповідальність за кожне написане чи сказане ним слово.

Предметом аналітичної журналістики виступають актуальні суспільні явища, події, процеси, ситуації, пов'язані з ними теоретичні та практичні проблеми суспільного розвитку. Щоб у всьому цьому розібратися, журналісту доводиться уточнювати причини й умови розвитку подій, визначати приховані мотиви та наміри діючих в тій чи іншій ситуації людей, оцінювати правильність вибору засобів і шляхів розвитку ситуації.

Дослідник О. Чекмишев виокремлює два види журналістської аналітики: аналітичну та полемічну. Головна відмінність між ними полягає в тому, що продукція аналітичної журналістики – несуттєво персоніфікована, полемічної журналістики – персоніфікована більшою мірою, публіцистики – максимально персоніфікована, пропущена через авторське «я», містить авторські оцінки, коментарі, мотиваційні та образні асоціації [2].

Тематично виокремлюють такі різновиди журналістського аналізу: політичний, історичний, економічний, соціологічний, психологічний, екологічний, юридичний, військовий, спортивний, моральний, мистецтвознавчий, художній. Але, незалежно від теми, кожне журналістське дослідження аналізує або окремі актуальні події, або процеси, що відбуваються в суспільстві, або ситуації, що склалися в певний момент.

Як правило, тематичні аналітичні матеріали публікуються в спеціальних виданнях. Для того, щоб цей вид журналістики був цікавий читачам, дуже важливо показувати ланцюжок розвитку подій з можливим прогнозом на майбутнє. Що було; який наразі стан; що необхідно зробити зараз; чого очікувати, якщо не почнемо цих кроків; що принесе користь, а що шкоду – приблизно так будує свої міркування журналіст-аналітик. Звичайно ж, для достовірності висновків журналісту потрібна допомога компетентних фахівців. Для справжнього дослідника доцільно запрошувати коментаторів, фахівців з будь-якої проблеми і брати у них інтерв'ю. Журналіст без сторонньої допомоги намагається усвідомити подію, інтерпретувати факти; вибудувати факти і власні роздуми вголос у такій послідовності, щоб аудиторія сама зробила потрібні для журналіста висновки.

Уявлення про спосіб життя рано чи пізно сформує і саме життя. Іншими словами, аналітична журналістика моделює образ думки аудиторії. Це моделювання можна назвати й маніпуляцією, оскільки журналіст отримує можливість викликати певну реакцію на свій матеріал, заздалегідь спрогнозувати дії і, в кінцевому результаті, управляти ситуацією.

Матеріали журналістської аналітики повинні відповідати високим професійним стандартам інформативності, точності, об'єктивності та збалансованості. Журналіст стає вченим-дослідником, який не має права на помилку: він несе відповідальність за те, яким світ буде завтра.

Література

1. Василенко М. К. Динаміка розвитку інформаційних та аналітичних жанрів в українській пресі : моногр. Київ, 2006. 236 с.

2. Чекмишев О. В. Основи професійної комунікації. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2004. С. 28–31.

Дяченко І.М.
к.соц.ком., доцент
Класичний приватний університет

СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЖУРНАЛІСТА В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

Сучасні умови нового інформаційного простору, впровадження новітніх технологій, поширення процесу медіаконвергенції, що сприяє розмиванню меж між різними видами засобів масової інформації (та відповідно – між різними сферами журналістської діяльності) й виникненню потреби в суміжних професіях і в професійній мобільності журналістів-універсалів, зумовили перегляд існуючих та пошук нових шляхів і методів навчання студентів журналістських спеціальностей.

Глобалізація «по-іншому ставить питання про розвиток країни та цінності суспільства» [1, с. 137], під її впливом кардинально змінився й вектор журналістської освіти, актуалізувалися нові вимоги до професійної підготовки фахівців у галузі ЗМІ, що зумовило інтенсивний пошук інструментарію розвитку творчого

потенціалу майбутніх журналістів під час професійної підготовки. Каталізатором цього процесу виступає суперечність між соціальним замовленням на творчих журналістів і потребою самої особистості у використанні внутрішніх потенційних ресурсів для професійного зростання й самореалізації – з одного боку та фактичним станом сучасної журналістської освіти в Україні – з іншого.

професійна компетентність журналіста охоплює мотиваційну й операційну сфери фахівця й передбачає знання гуманітарних, соціально-економічних, фундаментальних, професійно-орієнтованих дисциплін; комунікативну компетентність, володіючи якою журналіст здійснює професійні, психологічні, риторичні функції; загальні та професійні вміння, що реалізуються через ціннісно-мотиваційні характеристики, світоглядну й соціально-політичну позицію; індивідуально-психологічні особливості та життєвий досвід [2].

Соціокультурна компетентність є надзвичайно важливою частиною загальної і професійної культури майбутнього журналіста, оскільки вона сприяє досягненню комунікативної мети під час виконання функцій фахової діяльності в медійній галузі. Формування соціокультурної компетентності у майбутніх працівників ЗМІ в українських закладах вищої освіти є запорукою успішної інтеграції України в європейський полікультурний простір.

Організаційно-педагогічні умови формування соціокультурної компетентності в майбутніх журналістів у процесі професійної підготовки: моделювання соціальних ситуацій у межах квазіпрофесійної журналістської діяльності; використання соціокультурного підходу до процесу професійної підготовки фахівців ЗМІ; дотримання принципу міжпредметної інтеграції; розробка спеціального курсу з завданнями, спрямованими на вирішення соціокультурних питань тощо; впровадження інноваційних освітніх технологій та інтерактивних методів навчання; створення соціокультурного освітнього середовища; активізація позааудиторної та громадської роботи студентів-журналістів, організація їхньої участі у спільній колективній роботі в межах закладу вищої освіти, взаємодії з молодіжними громадськими об'єднаннями, волонтерської діяльності тощо; забезпечення проектної діяльності під час аудиторних занять та самостійної роботи студентів; організація тижнів європейської та світової культури тощо.

Отже, процес формування соціокультурної компетентності передбачає вміння міжкультурного спілкування, що забезпечують, розвиваються у процесі вивчення студентами іноземної мови, коли вони черпають лінгвосоціокультурну інформацію, наприклад, про традиції носіїв мови, про історію та культуру країни, мову якої вивчають, а також, коли отримані знання трансформуються у власні судження та переконання, стають частиною світогляду студентів.

Література

1. Бурдье Пьер. О телевидении и журналистике / Пер. с фр. Т. Анисимовой, Ю. Марковой. Москва: Прагматика культуры, 2002. 160 с.

2. Чемерис І. М. Формування професійної компетентності майбутніх журналістів засобами іншомовних періодичних видань: автореферат дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2008. 19 с.

Карнаух А.С.
Класичний приватний університет

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СПОРТИВНИХ КОМУНІКАЦІЙ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ЙОГО АДАПТАЦІЯ ДО СУЧАСНИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Аналізуючи досвід зарубіжних країн застосування інформаційно-комунікаційних технологій в спортивних комунікаціях можна визначити ключові критерії функціонування системи, які чітко простежуються. Розвинуті зарубіжні країни набагато раніше починають використовувати новітні технології, до яких відносяться винаходи сучасного інформаційного суспільства, що в свою чергу спонукає спортивну галузь розвиватися більш стрімкими темпами. Проведені дослідження науковців в сфері розвитку спортивних комунікацій свідчать про те, що є прямий зв'язок між досягненнями та отриманими результатами спортсменів та рівнем розвитку застосування інформаційно-комунікаційних технологій в спорті в державі.

Крім того важливо наголосити на збільшенні вагомості місцевих органів влади в формуванні інтересу громадян до занять спортом. В розвинутих країнах, зокрема в Великобританії, Франції, Японії та США приділяється увага налагодженню зв'язків між виконавчою владою та населенням, формується підґрунтя для мотивації займатися масовим та професійним спортом.

В Україні варто зосередитися на розвитку спортивних комунікацій між населенням та місцевою владою. В результаті цієї взаємодії необхідно зосередитися на утворені довгострокових відносин, які будуть надавати рівні можливості для занять спортом та активним фізичним відпочинком всім мешканцям незалежно від їх статті, віку, релігійної чи расової приналежності, рівня фізичної підготовки та доходів. Особливу увагу необхідно звернути на людей з особливими потребами та малозабезпечені, а також багатодітні сім'ї.

Таким чином необхідно підтримувати на державному рівні спортивні організації, які проводять безкоштовні спортивні заходи, розповсюджувати інформацію про наявність парків, ігрових майданчиків, басейнів та інших місць, де люди можуть займатися не лише професійним. а й масовим спортом. Соціальна складова спортивних комунікацій може виражатися через підтримку організацій, які своєю діяльністю пропагують здоровий та спортивний спосіб життя.

Діючі спортивні програми в країнах ЄС передбачають змішані джерела фінансування на відміну від американської моделі, яка передбачає фінансування спортивних програм приватним сектором. Адаптуючи вітчизняну модель організації спортивних комунікацій, яка дозволить вчасно сповіщати населення щодо діючих місцевих програм спортивного характеру та інших спортивних заходів, можна взяти за основу європейську модель спорту та об'єднати в системі фінансування цієї галузі державні кошти та спонсорську допомогу.

Зосередивши увагу на позитивних тенденціях розвитку спортивних комунікацій за кордоном та адаптувавши їх під вітчизняні особливості господарювання спортивної галузі можна істотно покращити теперішнє становище на вийти на новий рівень.

Кліщ А.В.
Класичний приватний університет

ІДЕЯ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ У ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ВІЗІЯХ РОМАНА РАХМАННОГО (1963-1977 РР.)

Церква з самого початку відігравала провідну роль у процесі самоорганізації української етнічної групи, сприяючи відтворенню традиційних форм суспільно-політичної та духовної активності, що існували на західноукраїнських землях. З іншого боку – вона виконувала місію психологічної та соціальної адаптації до умов та обставин нового середовища. Саме суспільно-церковні відносини стали ключовими при створенні соціально-політичних інститутів, що виконали двоєдину роль: з одного боку, всіляко сприяли збереженню української ідентичності, а з іншого – сприяли адаптації іммігрантів на новій землі.

При тому, що, за даними тематичного опитування Центру Разумкова, 64,7% українців вважають себе православними, з яких 39.5% співвідносять себе саме з Київським патріархатом, 23.3% □ Московським (ще 25.45 називають себе «просто православними»).

Сьогодні, навіть без надання автокефалії, в Україні відбувався процес «українізації» православної церкви. В Україні за два роки понад 39 парафій УПЦ МП перейшли під юрисдикцію Української православної церкви Київського патріархату.

«Можна з певністю висловлювати тривогу, що ні одна, ні друга галузь української християнської Церкви не проіснує до 2000-го року, як окрема організована структура з гідною силою, якщо її вірні, священики та ієрархи не скажуть собі остаточно: □ Наша Церква може існувати і керувати собою без наказодавчих чужоземних центрів, що свою владну руку простягають над українцями, але відмовляють їм права на своє національне самоуправління у своїх церковних справах!» [1, с. 32].

Слід зазначити, що тема релігії в суспільно-політичних виданнях діаспори часто-густо тісно поєднувалась з націоналістично-визвольними ідеями. Так, наприклад в друкованих органах ОУН та інших партій, про Бога та віру автори згадували в контексті аналізу певних політичних явищ, в статтях, присвячених роз'ясненню партійної ідеології тощо.

«Звідси й авторова теза: українці врешті мусять знайти власний шлях до Бога, мусять оформити власну концепцію українського християнства у власних церковних структурах, незалежно від чужоземних концепцій будь-якого чужоземного духовного центру. Не зриваючи молитвеного зв'язку з тим чи іншим всесвітнім духовним центром, вони повинні врешті усвідомити, що суверенність особи і цілої нації розпочинається від суверенности думки даної людини і суверенного світосприймання всієї нації». [1, с. 3]

Українська церква стала місцем збереження духовної культури та своєрідним розрадником, дороговказом для українців на чужині. Романа Рахманний писав: «українці врешті мусять знайти власний шлях до Бога, мусять оформити власну концепцію українського християнства у власних церковних структурах, незалежно від чужоземних концепцій будь-якого чужоземного духовного центру. Не зриваючи молитвеного зв'язку з тим чи іншим всесвітнім духовним центром, вони повинні врешті усвідомити, що суверенність особи і цілої нації розпочинається від суверенности думки даної людини і суверенного світосприймання всієї нації» [1, с. 6].

Список використаних джерел

1. Рахманний Р. Самовизначення Християнської України / Р. Рахманний. □ Торонто : Новий Шлях, 1977. □ 63 с.

Козаченко М.О.
Запорізький національний університет
Наук. кер. – Березенко В.В., д.соц.ком., професор

PR-ІНФОРМАЦІЯ У КОРПОРАТИВНИХ ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

PR – це мистецтво переконувати людей, впливати на їхню думку, підтримувати готовність до необхідних змін, долати кризові ситуації. Без такої діяльності неможливі корпоративне управління, політична практика, бізнес, адже реалізація будь-яких проектів, ідей починається із зацікавлення ними людини, спільноти, фірми (організації), управлінських органів.

Фахівці з PR допомагають політикам, управлінцям, бізнесменам органічно взаємодіяти із внутрішньою громадськістю, знаходити розуміння в колективі, ухвалювати важливі управлінські рішення, які не викликають спротиву з боку співробітників організації.

Поштовхом для розвитку системи паблік рилейшнз в корпораціях різного ґатунку в Україні стало формування корпоративної преси, яка вже була здатна оперативно поширювати інформацію у масштабах корпорацій. PR-інформація у корпоративних засобах масової інформації посідає вагоме місце і дозволяє компаніям працювати над впровадженням корпоративних цінностей, які в цілому формують репутаційні властивості бренду.

У цих умовах постійний зв'язок із внутрішньою громадськістю, безперервний кваліфікований вплив на неї набувають великого значення і стають тим нематеріальним активом, тим важливим капіталом, наявність або відсутність якого мають для організації та корпорації, фірми принципове значення.

Слід звернути увагу на той факт, що переважна більшість великих фірм уже дійшли висновку, що роль реклами стає епізодичною у процесі популяризації не лише товару, послуги або акції. Лише одне рекламування місії або філософії компанії теж не дає очікуваного ефекту. Ефективнішим і дієвішим мето-

дом стають саме зв'язки з громадськістю. Г. Почепцов свого часу зауважував, що «паблік рилейшнз аналізує комунікативні потоки будь-якої структури, звідси й походить термін «комунікативний аудит», який відтворює початковий етап аналізу роботи організації. Паралельно метою такої роботи стає налагодження позитивних стосунків між певною структурою та її громадськістю, а вони переважно функціонують на існуючих комунікативних потоках» [2, с. 11].

Корпоративні ЗМІ дають змогу підтримувати постійний зв'язок із внутрішньою аудиторією, впроваджувати корпоративні цінності, пропагувати місію та філософію діяльності компаній, формувати корпоративний дух, підтримувати активні стосунки із співробітниками задля створення атмосфери взаєморозуміння та довіри. Відомо, що незнання породжує викривлену інформацію, чутки та плітки, які при відсутності їх контролю можуть привести до конфліктів, непорозумінь, змоделювати неадекватну по відношенню до поточного моменту поведінку громадськості.

Отже, запровадження ефективних зв'язків із внутрішньою аудиторією дозволяє втілювати у життя ефективні двосторонні моделі PR-комунікації, які передбачають і звертання уваги з боку керівництва корпорацій на потреби та проблеми своїх співробітників, і можливість встановлювати зворотній зв'язок з ними.

Література

1. Кондратьев Э.В. Связи с общественностью. Практикум / Э.В. Кондратьев. – М. : Академический проект / Трикса, 2006. – 192 с.

2. Почепцов Г. Паблик рилейшнз для профессионалов. Київ : Ваклер, 2005. 640 с.

3. Слісаренко І. Ю. Паблік рилейшнз у системі комунікації та управління : навч. посіб. / І. Ю. Слісаренко. – К. : МАУП, 2001. – 104 с.

Кононенко Р.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко М.Д., к.соц.ком., д.пед.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО СПІЛКУВАННЯ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Переважно телебачення як засіб масової інформації, комунікації, мас-медіа водночас є порівняно новою, а отже, не повністю усвідомленою сферою культурного виробництва, середовищем продукування численних образів самого буття. Наразі продукт українського телебачення мало чим поступається світовим медійним стандартам.

Специфіка телеспілкування між комунікантами, стиль телемовлення, тип телевізійного дискурсу зумовлені інтерактивним характером сучасного телебачення.

Конститутивними ознаками телевізійного дискурсу ток-шоу є учасники, хронотоп, цілі, цінності, стратегії, тематика, жанри (різновиди), прецедентні тексти, дискурсивні формули, сценарність і драматургічність.

Стратегії, що становлять основу мовної взаємодії комунікантів у процесі створення телевізійного продукту (ток-шоу), представлені двома основними системами: 1) реалізовані телекомунікатором (стратегії неухильного дотримання теми ток-шоу, виклику на відвертість, роз'яснення); 2) реалізовані телеглядачем (стратегії самовираження і аргументування).

Найціннішим у ток-шоу, на думку В. Здоровеги, є прагнення знайти зерно істини, певний повчальний момент, спільний знаменник у результаті зіткнень різних поглядів [1].

Стилістика сучасного телеефіру нагадує видовище. Навіть статичні за своєю жанровою логікою випуски новин тяжіють до моделювання інформаційного дійства. Його режисери прагнуть, щоб глядач уявно проник в інформаційну картину дня, підсвідомо відчув його пульс. Елементи видовища збагатили також телевізійну публіцистику, утворивши, по суті, новий жанровий формат, який має характер шоу. Політичний чи культурний дискурсстає тут до певної міри грою, в яку віртуально втягується й аудиторія. Ток-шоу та близьке до нього реальне шоу помітно впливають сьогодні на формування обличчя телебачення. Тому саме ці відносно нові жанрові формати є головними об'єктами аналізу пропонованої публікації.

Сьогодні ток-шоу (політичні, розважальні, інтелектуальні) є надзвичайно популярним серед глядачів.... Сучасні телеканали втранслюють по кілька ток-шоу, охоплюючи провідні сфери суспільного та громадського життя.

Серед різновидів ток-шоу виокремлюються (за типом аудиторії, за ідеологічним спрямуванням, за маркетинговими завданнями): для домогосподарок, шкільної та студентської молоді, для інтелектуалів.

Як зазначає М. Недопитанський, телевізійні критики досить прискіпливо оцінюють надто розважальні ток-шоу. Однак це не знижує їх високий рейтинг. Суперечність між оцінками телекритики та смаками глядача, очевидно, мотивована недостатнім розумінням ролі й суті популярного жанру [2].

Кожна програма ток-шоу повинна бути присвячена певній тематиці, має бути впізнаваною глядачами, в деякій мірі – передбачуваним. Кожне ток-шоу повинно мати свій неповторний стиль, оригінальність – своє обличчя.

Отже, популярний на ТБ жанр – ток-шоу – це явище, яке затребуване сьогодні, яке є одним із факторів сучасного суспільства з високим рівнем комунікативності.

Література

1. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 2-е вид., перероб. і допов. – Л.: ПАІС, 2004. – С. 140.

2. М. І. Недопитанський. Жанрові новації сучасного українського телебачення. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://journlib.univ.kiev.ua/index.

Косаревська А.В.
Запорізький національний університет
Наук. кер. – Доценко К.О., к.філол.н., доцент

ВПЛИВ РЕКЛАМНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ ТА ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА СПОЖИВАЧІВ

На сьогодні відбувається стрімкий розвиток країн, які почали відрізнятися своєю динамічністю і якісними змінами практично у всіх сферах суспільного життя. Розвиток технологій і різноманіття виробленої продукції вражає населення кожен день. У цих умовах величезну силу набирає реклама, яка практично є єдиним засобом інформування споживача про створення того чи іншого виду продукту.

Рекламне агентство, підкреслює Є. Ромат, – є незалежною фірмою, що спеціалізується на виконанні рекламних функцій. Воно має перед рекламодавцями фінансові, юридичні та морально-етичні зобов'язання. Надає послуги з розміщення реклами в засобах масової інформації – знаходить площу під рекламу в періодиці і ефірний час в теле- і радіопередачах [4].

Дійова особа світу реклами – засоби масової інформації (ЗМІ, мас-медіа). Засоби масової інформації – це технічні засоби створення, запису, тиражування, збереження, комунікація, розповсюдження інформації та обміну нею між суб'єктом і об'єктом [2, с. 62].

Для того щоб отримати бажаний результат – вмовити голосувати на виборах, піти бунтувати або змусити купити певний товар чи послугу – ЗМІ, політики і рекламісти використовують різні мас-медіа та відповідні методи маніпуляції. При зверненні до великого сегменту населення ЗМІ апелює до загальнолюдських емоцій і почуттів – патріотизм, сексуальні бажання, страхи. Реклама обертається навколо прагнення бути щасливим, здоровим та красивим. У ній застосовують наші стереотипи, шаблони сприйняття, родинні зв'язки.

Зараз реклама дає можливість розповсюдити інформацію, стимулювати збут, здобути свободу слова та незалежність ЗМІ, і є джерелом різних почуттів соціуму. Проте, ЗМІ та реклама мають і негативний вплив, який вливає на духовне здоров'я всього суспільства, може зупиняти соціальний розвиток суб'єктів, змінювати його та забирати життя у людини через відповідну інформацію [3, с. 388].

Засоби масової інформації сьогодні здійснюють комунікацію із потенційним споживачем, мають великий вплив на психологічний стан людей, особливо на аудиторію з ще не повністю сформованою самосвідомістю чи вже із усталеним сприйняттям, яке складалося багато років – дітей і пенсіонерів. Вплив ЗМІ не має кордонів: починаючи з аспектів, які зачіпають лише основні функції, пов'язані з інформуванням, закінчуючи методами впливу на підсвідомому рівні, які, викликають у суспільства або позитивну, або негативну реакцію на певну ситуацію. З кожним роком сучасні психологи й педагоги все частіше аналізують зростаючі тенденції погіршення психічного і духовного здоров'я людей. Перебуваючи в стресовому стані і під впливом реклами та ЗМІ, аудиторія знаходиться в стані підвищеної сугестивності [1].

У суспільстві поступово зникає поняття «добре» і «погано». Переважання на телебачення сцен ворожого та еротичного змісту в денний час стає нормою. Тому з подібною агресивністю в наше життя проникає і реклама, внаслідок чого втрачається ефективність необхідного повідомлення. А основна проблема недостатньої ефективності реклами полягає в тому, що мас-медіа не зацікавлені в результативній подачі рекламного матеріалу. Інформація видається не в тій формі, яка потрібна споживачеві, а у вигляді, зручному для отримання максимального прибутку.

Отже, масова маніпуляція – це вплив на велику верству населення за допомогою ЗМІ та реклами. Завдяки маніпуляції можна полегшити вибір товару, добитися революцій і розв'язувати війну. Політики впливають на електорат перед виборами, рекламісти просувають продукцію, яку люди не мають бажання купувати. Вплив на людей для досягнення своїх цілей – головна мета торгових марок та рекламних агентств. Тому, щоб уникнути негативного впливу та поліпшити стан духовно здоров'я людства потрібно вчитися самостійно сприймати та аналізувати потік інформації і вибірково відсіювати небажаний вплив ЗМІ та реклами.

Література

1. Дмитриева Т.Б. Руководство по социальной психиатрии. Москва : Медицина, 2001. 429 с.
2. Кадемія М.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання: термінологічний словник. Львів : Вид-во «СПОЛОМ», 2009. 260 с.
3. РижановаА.О. Засоби масової інформації. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. 2-ге видання. За заг. ред. проф. І. Д. Звєрєвої. – Київ ; Сімферополь : Універсум, 2013. 536 с.
4. Ромат Є. Реклама : підручник для студентів фаху «Маркетинг». 3-тє вид., перероб. та доп. Київ; Харків : Студцентр, 1999. 480 с.

Куандык У.
ЧУ Академия «Болашақ», г. Караганда, Республика Казахстан
Науч. рук. – Ахметова Б.Т., м.э.н., ст. преподаватель

РОЛЬ ИНТЕРНЕТ-КОММУНИКАЦИЙ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Возрастание роли информации как главного двигателя прогресса человеческой цивилизации.

Пользователи интернета высоко ценят возможность компенсировать и нейтрализовать в ходе опосредствованной интернетом коммуникации те препятствия, которые нередко делают болезненными непосредственные контакты: действительные либо мнимые недостатки собственной внешности, дефекты речи (напр., заикание), некоторые свойства характера (застенчивость и др.) или психические заболевания (скажем, аутизм). При высокой степени анонимности общения такого рода недостатки нетрудно скрыть, а в случае назойливых расспросов на чувствительную тему общение может быть прервано. Данная особенность, тесно связанная с анонимностью, может достаточно сильно повысить успешность виртуальной коммуникации.

Еще одной особенностью интернет-коммуникации является возможность «быть в одно и то же время в разных местах», т.е. интернету не свойственно единство пространства и времени, как это характерно

для реальной жизни. Относительно коммуникации это можно проиллюстрировать как возможность общаться с людьми из других стран, часовых поясов в одно и то же время, сидя за своим компьютером.

Среди причин обращения к интернету выделяется и возможность реализации качеств личности, проигрывания ролей, переживания эмоций, по тем или иным причинам в реальной жизни.

Необходимо отметить, что основополагающая особенность виртуальной коммуникации – это отсутствие физического контакта коммуникаторов: до сих пор большинство сред коммуникации в интернете – текстовые. Это означает, что единственный источник информации о собеседнике в виртуальной коммуникации – это его текстовые сообщения. Анонимность коммуникации в виртуальности (интернет никому не принадлежит и не контролируется, следовательно, – не управляется; не случайно основа всех социальных конфликтов вокруг интернета – неподконтрольность и уход от надзора социальных институтов) соответствует общему кризису рационализма сегодня, утверждению иррациональности социального бытия, утрате социальной реальностью своей определенности и устойчивости.

Интернет – это карта с множеством входов, среди которых каждый является потенциальной отправной точкой. Пользователь может начать маршрут движения по Сети с любого узла, причем последующие шаги в киберпространстве с его разветвленной структурой и множеством ссылок не являются внешне детерминированными, а зависят лишь от преследуемой пользователем цели или же определяется ее отсутствием.

Таким образом, для интернета, как особой среды социальной коммуникации, характерна, визуализация коммуникативных процессов, трансформации идентичности, отсутствие традиционных средств регулирования социальных коммуникаций, уменьшение власти авторитета. Важнейший вывод из всего вышеперечисленного состоит в том, что конструкция интернета непосредственно влияет на социальные отношения, выстраиваемые вокруг глобальной сети.

Литература

1. Корнев К. Особенности Интернет-коммуникации и типы Интернет-пользователей в молодёжной среде. Под ред. Волохонского В.Л., Зайцевой Ю.Е., Соколова М.М. – СПб., 2010. – С. 76 – 85.

2. Социальная коммуникация в современном мире: колл. моногр. / Н.Н. Азаров, И.С. Бусыгина, А.Н. Дегтярев и др.; под общ. ред. А.А. Деркача, Е.Б. Перелыгиной. – М.: Альтекс, 2012. – С. 351 – 363.

3. Теория коммуникации и прикладная коммуникация: сборник научных трудов «Вестник Российской коммуникативной ассоциации» / под общ. ред. И.Н. Розиной. – Вып.1. – Ростов н/Д: ИУБиП, 2012.

Полевік Г.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко І.М., к.соц.ком., доцент

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО СПІЛКУВАННЯ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Сучасне інтернет-спілкування захопило весь простір, змітаючи соціальні, вікові обмеження й національні кордони. До того ж це переміщення не пройшло для нас без наслідків, адже в повідомлення ми також перенесли всі ознаки усної форми. І якщо колись листування було ознакою освіченості людини, її грамотності, то нині, аналізуючи тексти електронних засобів комунікації, значна частина філологів б'є на сполох через те, що спілкування в соціальних мережах знижує культуру мовлення людей. Це впливає на рівень культури нації і формує її «мовний портрет».

Інтернет-спілкуванню притаманні такі характеристики: спонтанність, економія мовних засобів, з одного боку, та їхня надлишковість – з іншого. Фахівці виокремлюють такі чинники масової неграмотності в мережі інтернет, як орфографічна та пунктуаційна неграмотність, убогість лексичного запасу учасників комунікації, засміченість мовлення запозиченими словами, мовленнєвий волюнтаризм та, як наслідок, відсутність логічності.

І це – небезпідставно, адже інтернет надає нам відчуття сумнівної свободи – анонімність, яка власне і впливає на сенс наших повідомлень. Тож варто пам'ятати, що за повідомленнями, їхнім змістом, співрозмовник складає Ваш «мовний портрет», тому в інтернеті теж необхідно дотримуватися правил спілкування. У безкінечних стрічках соціальних мереж з постами, які ми продивляємося за першої ж нагоди, знаходиться велика кількість інформації, достовірність якої зазвичай перевірити нелегко, або неможливо зовсім, а швидкість її розповсюдження перевищує можливості навіть телебачення або радіо, адже доступ до інтернету має майже кожна людина, якщо не враховувати держави, що знаходяться за порогом бідності.

Згідно з даними Інтернет Асоціації України (опубліковано на їхньому офіційному сайті у квітні 2017 року), які представляють результати опитування, проведеного протягом лютого 2017 року, на початку року 64,7% дорослого населення України користуються інтернетом, а це близько 21,6 мільйонів користувачів [1]. Отже, дуже важливо не втрачати пильності в Інтернеті, перевіряти достовірність поданої інформації, вміти виявляти фейки.

Ще однією особливістю є те, що користувачі мережі Інтернет стрімко «молодшають», адже, це не новина, що вже змалечку діти мають доступ до глобальної мережі. І як результат, не маючи ще достатнього рівня сформованого світогляду та знань взагалі, ми отримуємо від юних користувачів Інтернетом примітивні, алогічні потоки інформації. Уникнути цього можна обмеженням використання дітьми інтернету та встановленням вікового обмеження для користувачів соціальних мереж.

Досліджуючи особливості мовлення в мережі інтернет були виявлені такі проблеми, як переміщення усної форми з усіма її ознаками в тексти повідомлень в соціальних мережах, проблематика достовірності інформації з інтернет-мережі, доступ дітей, з ще не сформованим світоглядом, до глобальної мережі, які потребують нагального вирішення.

Отже, в мережі інтернет потрібно дотримуватися етикету листування, адже допускання граматичних помилок та використання ознак усної форми спілкування впливає на «мовний портрет» людини, перевіряти достовірність отриманої інформації, обмежувати доступ дітей до глобальної мережі.

Література
1. Більше половини жителів сіл в Україні вже користуються інтернетом. URL: http://watcher.com.ua/2017/04/13/bilshe-polovyny-zhyteliv-sil-v-ukrayini-vzhe-korystuyutsya-internetom.
2. Оцінювання ресурсів Інтернету. URL: http://biblio.lib.kherson.ua/otsinyuvannya.htm.

Скоморохова Г.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Дяченко М.Д., к.соц.ком., д.пед.н., доцент

ВИДАВНИЧА СПРАВА В ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Сучасний стан видавничої справи у різних країнах визначається певними, притаманними їм особливостями, які слугують показниками роботи видавництв та книгарень в різних куточках нашої планети. Найбільші видавничі концерни Німеччини: «Аксель Шпрінгер» (1946 р.), «Бертельсман» (1835 р.), «Века» (1973 р.), «Клетт» (1844 р.), відділення американського видавництва «Рендом Хаус», «Коппенрат» (1768 р.).

Найстарішими видавництвами Німеччини є: «Макс Шмідт-Ромхільд» (1579 р.), «Козел» (1593 р.), «Вандерхоек і Рупрехт» (1735 р.) – видає соціально-політичну та художню літературу. «Ульштайн» (1987 р.) – література з мистецтва та архітектури, «Фішер» (1886 р.) – довідники. Лідерами книговидання залишаються «Шпрінгер», «Клетт», «Корнельсен». Основна спеціалізація видавництв-лідерів – наукова та технічна література.

Так само, майже кожне п'яте видання виходить у Мюнхені. У місті працює 310 видавництв. Саме у Мюнхені розташовані два агентства з реалізації авторських прав: «Гоффман» та «Міхал Майлер». Вони є посередниками в організації придбання видавцями прав на переклад та видання творів закордонних та продаж прав на переклад німецькомовних авторів.

У Мюнхені діє велике видавництво («Вільгейм Гейне», що лідирує за кількістю виданих книжок у обкладинці. Щорічно воно видає у світ понад 700 назв нових книг [1].

У Франції діє Національний центр книги (Centre National du Livre), діяльність якого зосереджена на створенні так званого «ланцюга книги» (автор – видавці – книгопродавці – бібліотеки). В арсеналі можливої діяльності: допомога авторам (стипендії, гранти), підтримка видання та перевидання ключових для французької культури книжок шляхом дотацій і придбання прав на переклад, часткове погашення витрат у ході підготовки книги, сприяння якісному перекладу з іноземної, організація, проведення літературних акцій тощо. Щороку кількість перекладацьких проектів, підтриманих Центром, нараховує близько 200 (дослідження, художня класика, суспільні та природничі науки, сучасна література, театр, мистецтво тощо). Завдяки діяльності Центру щороку працевлаштовують перекладачів, авторів, літературних агентів [2].

У Японії видавництва, як правило, не мають власних друкарень і не займаються реалізацією продукції, а доручають це спеціалізованим агентствам. Основна частина книг в Японії випускається видавничими фірмами: Кодансия, Гаккен, Іваномі сьотен, Кадакова Сётен (1945), Поокоронся (1886), Синтія (1896), Хаякова себо (1945), Обунся (1931), Сансеідо (1881), Хейкі (1917).

Тематика літератури, що випускається надзвичайно широка: лідерами книговидання щорічно є книги, що стосуються суспільних наук.

Щорічний випуск коміксів становить 120 000 0000 одиниць книжково-журнальної продукції, а це означає, що на кожного дорослого і дитини в середньому припадає по 9, а на родину – 27 журналів. Відповідно до цільової аудиторії, комікси класифікують за темами і інтересом читачів [3].

Подальший шлях розвитку видавничої сфери можливий за умов значного інвестування як із боку держави, так і приватної сфери. А також, враховуючи те, що видавнича сфера набирає ознак регіональності, необхідно забезпечити додаткове фінансування з боку місцевих органів самоврядування тощо.

Отже, Україна намагається популяризувати вітчизняну книгу в країні та закордоном. Відкриваються нові друкарні та книгарні. Порівняно з іншими країнами Україна відстає, але поступово робить кроки до розвитку. Можна підкреслити, що в суспільстві існує стабільно високий попит на добротну українську книгу: навчальну, наукову, пізнавальну, довідкову, художню тощо.

Література
1. URL: https://studopedia.org/10-116409.html.
2. URL: http://litakcent.com/2010/02/09/francuzka-knyzhka-kolys-i-sohodni/.
3. URL: https://ualife.org/Posts/21326.

Трегуб А.М.
Класичний приватний університет

СПЕЦИФІКА ПЕРСОНАЛІЗАЦІЇ ЕКСПЕРТНИХ ТЕЛЕПРОГРАМ

Екранний образ ведучого є інструментом персоналізації телевізійного продукту. Ефективне сприйняття глядачем персоналізованої інформації реалізується через наочну взаємодію спеціаліста-наставника та головного героя – реальної людини з реальними життєвими проблемами. Саме завдяки проекції на глядача сюжетного документалізму інформаційний вплив експертної програми посилюється.

Наставником може бути експерт в тій галузі, яка відповідає тематиці телевізійної програми. Але такий спеціаліст повинен виконувати характерні для телевізійного ведучого функції, а саме: модерувати, налагоджувати взаємодію з учасниками програми, залучати глядача до процесу розвитку екранної думки. Поєднання в одному екранному образі галузевої професійної майстерності та майстерності телевізійного ведучого створює підґрунтя для ефективної комунікації з глядачем.

В українському телевізійному просторі є приклади програм, які персоналізуються образами ведучих-експертів. Наприклад, в сітці мовлення телеканалу «СТБ» представлені зовсім різні за тематикою і концеп-

туальними рішеннями проекти, де цей інструмент реалізується. Це можуть бути як розважальні конкурсні шоу, так і просвітницькі програми, що активізують пізнавальну діяльність аудиторії.

Так, тематика медичної програми «Я соромлюсь свого тіла» передбачає демонстрацію проблем, пов'язаних з фізичним та психологічним здоров'ям реальних пацієнтів, тому спілкування ведучого з героями повинно відбуватись на відповідному професійному рівні. Інтеграція в сюжет образів ведучих-лікарів є доцільною і відповідає цілям проекту – не лише здійснювати лікування в умовах зйомки в режимі реального часу, а й з превентивною метою підвищувати медичну обізнаність глядачів. Разом з тим, ведучі-лікарі не лише дають професійні коментарі щодо стану здоров'я пацієнта та спрямовують його на подальше обстеження і лікування, а взаємодіють з ним як телеведучі, стимулюючи глядача до співпереживання. Драматична дія посилюється ретроспекціями, в яких проявляється розвиток проблеми, відбувається її поглиблення. Глядач, слідкуючи за драматичною дією, стає її невидимим учасником. З профілактичною метою лікарі-ведучі в окремих інформаційних блоках програми звертаються безпосередньо до глядачів і цим посилюють комунікаційний зв'язок з аудиторією.

Образ ведучих-експертів використано і в телевізійному проекті «МастерШеф», тематикою якого є професійна кулінарія. В основу концепції шоу покладено принцип змагань, в рамках якого учасники постійно рухаються від одного завдання до іншого. На кожному етапі їх результати оцінює журі, яке для об'єктивності складається з трьох експертів. Окрім експертної оцінки результатів, члени журі здійснюють координацію, оголошують правила конкурсів, забезпечують зв'язок з аудиторією через спілкування з учасниками шоу. Експерти в образі ведучих викликають довіру у глядача своєю професійною компетентністю, що відповідає цілям проекту – сприяти розвитку аматорського кулінарного мистецтва в країні.

Отже, активний розвиток експертного телебачення окреслив тенденцію персоналізації інформації образами ведучих-експертів на противагу традиційним образам фахових телевізійних ведучих. Така специфіка образотворення зумовлена тим, що ведучий експертної програми повинен бути, насамперед, наставником та вчителем для глядацької аудиторії, яка потребує якісної, перевіреної та апробованої спеціалізованої профільної інформації.

Чумаченко В.В.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Козарик О.С., д.пед.н., професор

СОЦІАЛІЗАЦІЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ

Сучасні трансформаційні процеси в Україні призводять до змін пріоритетів в усіх сферах суспільного життя. Це особливо позначається на молодому поколінні, у свідомості й поведінці якого ще не сформувалися й не закріпилися значущі ціннісні орієнтації. У цьому контексті актуальності набуває проблема соціалізації старшокласників шкіл-інтернатів, оскільки в інтернатних закладах виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, діти з проблемних і матеріально незабезпечених сімей, які потребують особливої уваги з боку суспільства.

Однак, результатом проживання дитини в умовах інтернатного закладу є її непідготовленість до самостійного життя, до пошуку роботи та її збереження в умовах безробіття, невміння організувати свій побут, дозвілля, створити і зберегти сім'ю. У зв'язку з цим існує потреба в осмисленні соціально-педагогічних умов, що створюються різними закладами навчання, виховання та утримання таких дітей, щодо їх соціалізації та в розробці відповідно до цих умов сучасного науково-методичного і програмного забезпечення [2, с. 221].

Вивчення значної кількості концепцій соціалізації дає змогу виокремити основні підходи щодо аналізу місця та ролі людини у процесі соціалізації. Під соціалізацією розуміємо процес засвоєння людиною певної системи знань і вмінь, зразків поведінки, соціальних норм і цінностей, що дають їй змогу повноправно виконувати громадянські функції. Основними інститутами соціалізації визнають систему освіти й виховання. Виховання є провідним і визначальним початком соціалізації. Ядро виховання складає процес передавання нагромаджених минулими поколіннями знань і культурних цінностей, тобто освіта. Найінтенсивніше соціалізація відбувається в дитинстві та юності [3, с. 15-17].

Основний результат ефективної соціалізації, на думку багатьох дослідників, – навчити старшокласників бути продуктивними членами суспільства, залучити їх до прав та обов'язків, успішно адаптувати їх до соціального середовища, інтегрувати у життя суспільства [1, с. 58-61].

Особливістю соціалізації старшокласників закладів інтернатного типу є заміщення одного з основних інститутів соціалізації – сім'ї – установою, тому передачу життєвого, соціального досвіду здійснює саме колектив однолітків, педагогічний колектив школи-інтернату. У зв'язку з цим уся система виховної роботи в школі-інтернаті передбачає врахування мінливих умов у суспільстві, реалізується на основі особистісного, індивідуального й соціального профілю розвитку дитини за відсутності батьківського піклування [4, с. 47-49].

Отже, важливими показниками реалізації функції подолання труднощів соціалізації вихованців інтернатних закладів є: активна життєва позиція вихованця у процесі вирішення соціальних проблем, стійкість до несприятливих соціальних впливів, готовність до адекватного сприйняття й вирішення виникаючих соціальних проблем, збереження власної індивідуальності.

Література

1. Аксененко Т. А. Педагогические условия социализации воспитанников школ-интернатов: дисс. … канд. пед. наук: 13.00.01 / Татьяна Александровна Аксененко. – Пенза. – 2002. – 136 с.
2. Канішевська Л. В. Виховання соціальної зрілості старшокласників загальноосвітніх шкіл-інтернатів у позаурочній діяльності : [монографія] / Любов Вікторівна Канішевська. – К. : ХмЦНП, 2011. – 368 с.
3. Лукашевич М.Г. Соціалізація. Виховні механізми і технології / М.Г. Лукашевич // Соціалізація. Виховні механізми і технології. – К., 1998. – 87 с.
4. Мудрик А.В. Социальная педагогика / А.В. Мудрик // Социальная педагогіка. – [6-е изд., перераб. и доп.]. – М., 2007. – 224 с.

Головнич В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Бессараб А.О., д.соц.ком., доцент

ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ПІДГОТОВЦІ ЖУРНАЛУ ІЗ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Перші трансформації видавничої галузі пов'язані з винаходом друкарського верстата, каталізаторами подальших кардинальних трансформацій стали комп'ютерні та цифрові технології. На початку 80-х рр. XX ст. ми спостерігали за впливом комп'ютеризації на розвиток видавничої галузі. Детермінантами появи та розвитку нових способів і прийомів на початку XXI ст. стали цифрові технології. Редакції періодичних видань, книжкові видавництва активно використовують досягнення цифрової епохи: інтернет-платформи, аналітику, мобільність, соціальні медіа для вдосконалення роботи на всіх етапах редакційно-видавничого процесу, а також для зміни відносин з авторами, читачами, книгорозповсюджувачами, внутрішніх процесів і конкурентних пропозицій.

Узагальнюючи всі підходи до форм, рівнів цифрових трансформацій бізнесу та розглядаючи їх у контексті змін у видавничій галузі, вважаємо, що поняття «цифрові трансформації» не обмежується описом лише нової бізнес-стратегії всіх учасників видавничого ринку, воно охоплює складний процес багаторівневих трансформацій видавничої галузі як синергетичної системи, у результаті яких з'являються нові «гравці видавничого поля», нові організаційні та бізнес-моделі, цифрові форми авторського позиціювання та редакційного опрацювання, цифрові стратегії просування, дистрибуції видань, нові видавничі продукти (електронні видання) тощо.

Визначення рівнів цифрових трансформацій необхідне в теоретичному контексті для комплексного розуміння та побудови цілісної теорії видавничої справи цифрової доби, а з практичної точки зору – для чіткого усвідомлення важелів впливу на зумовлені цифровими трансформаціями зміни у видавничій галузі: розвиток позитивних тенденцій та нівелювання негативних.

Українська дослідниця М. Женченко виокремлює чотири вектори цифрових трансформацій: ринковий; управлінський; процесуально-технологічний; продуктивний [1].

Поєднання чотирьох векторів утворює цілісну модель для комплексного дослідження зумовленою цифровізацією світових видавничих практик, що потребують опису, систематизації та наукового осмислення в контексті оновлення видавничої теорії та розв'язання наукової проблеми.

Поняття «цифрові трансформації видавничої галузі» описує вплив цифрових технологій на зовнішнє (інфраструктура видавничої галузі) та внутрішнє (виробництво, персонал, організація управління, маркетинг, фінанси) середовище видавництв, видавничих організацій, редакцій ЗМК, у результаті якого виникають багаторівневі трансформації: суб'єктного середовища видавничої галузі, організаційних і бізнес-моделей видавничої діяльності, технологій редакційно-видавничого процесу та видавничих продуктів як результату редакційно-видавничого процесу.

Отже, цифрові трансформації – це комплекс детермінованих цифровізацією трансформаційних процесів, результати яких визначають порядок денний розвитку сучасної видавничої галузі, зокрема підготовки журналу із соціальних комунікацій.

Список використаної літератури

1. Женченко М. Цифрові трансформації видавничої галузі : монографія. Київ : Жнець, 2018. 436 с.

Лаптєва Т.А.
Коледж Класичного приватного університету
Наук. кер. – Бессараб А.О., д.соц.ком., доцент

ВИДАВНИЧІ СТАНДАРТИ ТА ХУДОЖНЄ ОФОРМЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО БУКВАРЯ

В Україні багато видавництв, які спеціалізуються на випуску різної літератури. Популярними є видання для дітей. Один із видів таких видань – буквар.

У стандарті «Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» (ДСТУ 3017-95) визначення поняття «буквар» відсутнє, як і в ДСТУ 3017:2015. Проте, визначення можна знайти в міжнародному стандарті ГОСТ 7.60-2003 СИБИД «Издания. Основные виды. Термины и определения»: «Буквар – перший підручник для навчання грамоти й читання рідною мовою».

Для аналізу ми взяли букварі таких видавництв, як: «Перо» («Букварик», «Букварик для малюків»), «Школа» («Буквар-Читайлик» Василя Федієнка), «Талант» («Буквар для дівчаток»). При детальному огляді виявлено певні недоліки.

Так, букварі видавництва «Перо» подають слова, які будуть не дуже зрозумілі дитині та важкі (наприклад: *дирижабль, юрта*). У «Букварі для дівчаток» видавництва «Талант» не виділено іншим кольором літеру, що вивчається, та бракує наголосів у словах. «Буквар-Читайлик» Василя Федієнка цілком відповідає своїй назві. Його єдиний недолік – відсутність поділу на склади, адже це спростило б читання для дитини.

Багато уваги приділяють художньому оформленню дитячої книги. Букварі цих чотирьох видавництв дуже яскраві. До кожного слова чи вірша підібрано ілюстрації. Добре збережено баланс білого та кольорового. Вдало підібрані розмір та накреслення шрифту.

Оформлення букваря вимагає дотрмання видавничих стандартів і добре прдуманого художнього оформлення. Під час створення такої книги потрібно враховувати вік дитини та її здібності.

Табунщикова А.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Бессараб А.О., д.соц.ком., доцент

ФОРМУВАННЯ ВИДАВНИЧОЇ КУЛЬТУРИ В XXI СТ.

Стратегії формування сучасної видавничої культури неможливі без розвитку національного книговидання. Тільки за умови плідної співпраці всіх учасників видавничого процесу: авторів, видавництв, бібліотек, книгарень тощо – можливий повноцінний розвиток видавничої культури.

Загалом можна виділити такі чинники розвитку великих видавничих холдингів світу, що безпосередньо пов'язані з формуванням видавничої культури:

– проведення багатьма видавництвами реструктуризації свого бізнесу і боргу, збільшення активності злиття і поглинань. Але реалії економічної кризи, що торкнулася усіх великих видавництв, вимагають кардинальних змін. Аналітики відзначають, що сучасний видавничий бізнес відчуває великий тиск через стрімке зростання цифрових продажів і переходу на читання в електронному вигляді;

– експансія видавництв на нові ринки. Одним з небагатьох шляхів для розвитку видавництв є освоєння нових ринків збуту, яке активно проводять багато з них. Ця тенденція стала виявлятися саме зараз завдяки насиченню ринку розвинених країн, збільшенню прозорості ринків, підвищенню грамотності і знання англійської мови, глобалізації та мультикультурності;

– залучення книговидавничої галузі в інші мас-медійні сектори. Цей спосіб також є джерелом просування видавничої діяльності;

– поширення видавництвами послуги print-on-demand. Технологія «print-on-demand» дозволяє продати книгу ще до того, як вона зроблена. Це дозволить забезпечити відсутність запасів книжкової продукції, зниженню складських витрат та зменшення повернень. Багато видавництв користуються цією технологією для встановлення потенційного попиту на новинки;

– поступове «згасання» бізнес-моделі великих книготорговельних мереж, що складаються з великого числа великих магазинів універсального формату;

– стрімке переведення книги в електронний формат і зростання пропозиції електронних видань завдяки появі універсальних пристроїв для їх читання й розширенню майданчиків для торгівлі ними;

– основне зростання торгівлі книгами відбувається за рахунок зростання інтернет-продажів;

– книготорговельні компанії прагнуть в умовах зниження інтересу до читання і падіння книжкових продажів в примірниках протягом останніх 5–6 років диверсифікувати свій асортимент не книжковою продукцією (періодика, канцелярія, музика, відео, фототовари, дитячі та господарські товари).

Розвиток українського видавничого процесу також відіграє важливу роль у самоусвідомленні нації, формуванні культури, духовності та водночас є свідченням національно-культурного відродження українського народу. Книга була і залишається найефективнішим засобом передачі знань та ідей у їх єдності та цілісності, а читання книги – найактивніше сприяє виробленню універсальної та фундаментальної картини світу, формуванню різнобічного світогляду, глибинних переконань людини, стимулюванню її участі в житті суспільства.

В умовах удосконалення інформаційного простору в Україні повинна формуватися державна політика, спрямована на розвиток вітчизняного книговидання з метою задоволення культурно-освітніх потреб суспільства; забезпечення захисту національного інформаційного простору; підвищення конкурентоспроможності української книги на внутрішньому а в майбутньому і зовнішньому ринках шляхом використання суб'єктами видавничої справи нових технологій книговидання та поліпшення якості української книжкової продукції.

Червона В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Бессараб А.О., д.соц.ком., доцент

ВИДАННЯ З ДОПОВНЕНОЮ РЕАЛЬНІСТЮ

У сучасному світі, коли в кожного є мобільні телефони та інші гаджети, які відкривають доступ до будь-якої інформації, все менше людей звертаються до книг. Але книга залишається найкращим джерелом пізнання, яке формує особистість. Саме тому завдяки використанню технології доповненої реальності у видавництві набирають популярності унікальні книги, адже такі технології зможуть зацікавити дітей у читанні і дозволять розширювати їх кругозір.

Доповнена реальність (в перекладі з англійської augmented reality або AR) – це доповнення фізичного світу за допомогою цифрових даних, яке забезпечується комп'ютерними пристроями (смартфонами, планшетами та окулярами AR) у режимі реального часу. Книги з використанням доповненої реальності з'явилися зовсім недавно, їх виготовленням займається, зокрема, Live Animations – міжнародна IT-компанія українського походження.

На відміну від VR (Virtual Reality), яка вимагає повного занурення у віртуальне середовище, AR використовує середовище навколо нас та просто накладає поверх нього певну частинку віртуальної інформації, наприклад графіку, звуки та реакцію на дотики. Оскільки віртуальний та реальний світи гармонійно співіснують, користувачі з досвідом доповненої реальності мають змогу спробувати цілком новий, покращений світ, де віртуальна інформація використовується як додатковий корисний інструмент, що забезпечує допомогу в повсякденній діяльності.

У теорії все має дуже простий вигляд, однак на практиці робота системи AR досить складна. Комп'ютер повинен практично в реальному часі зробити такі операції. По-перше, знайти в кадрі спеціальну мітку-маркер, яка позначає необхідність вставити в зображення віртуальний об'єкт. По-друге, розпізнати

маркер, щоб зрозуміти, з яким саме віртуальним об'єктом він пов'язаний. Але цього мало: комп'ютер повинен ще визначити, в якому становищі знаходиться маркер (як він орієнтований відносно користувача).

Після отримання цієї інформації і її обробки система вставляє відповідний тривимірний об'єкт в реальне зображення, що видається на екран. Причому тривимірний віртуальний об'єкт правильно розташований відносно маркера і взаємодіє з ним за заданими правилами, наприклад, нахиляється разом з маркером, надрукованим на сторінці журналу. Як маркер може виступати будь-який предмет або зображення, хоча для спрощення розпізнавання мітку часто роблять контрастною і легкопомітною. Є декілька різних технологій, які використовують для роботи AR: доповнена реальність, що базується на маркерах (використовує камеру та спеціальний пасивний візуальний маркер); безмаркерна доповнена реальність (використовує систему глобального позиціювання, цифровий компас, датчик швидкості або акселерометр); доповнена реальність що базується на проекції (проектування світлових проекцій на фізичні поверхні); доповнена реальність, що базується на VIO (допомагає відслідковувати позицію та орієнтуватися в просторі за допомогою сенсорів та камери).

Одним з першовідкривачів в Україні книги з доповненою реальністю стала «Аліса в Країні Чудес» видавництва Live Animations. Незабаром стартував продаж другої української дитячої книги з доповненою реальністю (AR). Наклад спеціального видання «Аліси в Задзеркаллі» Льюїса Керролла становить 350 тис. примірників, що разом з першою частиною, «Аліса в Країні Див», досягає 715 тис. Усього в продаж випущено 4 всесвітньо відомі дитячі книги від видавництва Little Hippo: «Червона шапочка», «Троє поросят», «Вельветовий кролик», «Маша і три ведмеді». Їх загальний тираж – 250 тис. примірників. У найближчих 2 роки проект TaleAR також запропонує серію дитячих книжок з доповненою реальністю для дітей від трьох років. Книжки формату А4 в розвороті будуть віддруковані зі спеціального картону та спеціальною фарбою, які пройшли сертифікацію та дозволені до використання дітям у країнах ЄС та Україні.

На нашу думку, одна з очевидних сфер застосування AR – освіта. По перше, це звичайно ж створення навчальної літератури нового покоління, адже для друку на сторінках книги маркерів для AR не потрібно ніяких особливих витрат. Великі перспективи використання AR, наприклад, у комп'ютерних класах, де учні перед монітором і веб-камерою зможуть збирати з блоків віртуальний комп'ютер, розглядати тривимірні інтерактивні моделі процесора, вінчестера або ставити в доповненій реальності експерименти з навчальних предметів тощо. Уява малює величезні можливості нової технології в навчальних і не тільки, комп'ютерних іграх.

У світі на сьогодні існує безліч платформ електронного навчання, але всі вони використовують віртуальне середовище, наприклад «Moodle», «Atutor», «Claroline», «ILIAS», «Docebo suite», «Loncapa», «Dokuos», «DotLRN», «Freestyle Learning and AEL Educational Assistant for High Schools».

Узагальнюючи сказане можна стверджувати, що доповнена реальність є багатообіцяючим інструментом навчання для дошкільнят, учнів у загальноосвітній школі в майбутньому, що має принципово нові можливості візуалізації, особливо корисним у навчанні в підлітковому віці.

Швидка Ю.В.
Запорізький національний університет
Наук. кер. – Баранецька А.Д., к.соц.ком.

ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ЖУРНАЛУ ЯК ЕЛЕМЕНТ МЕДІАКУЛЬТУРИ

Комп'ютерна ера не стоїть на місці, з'являються нові технології, машини, способи спілкування, так як і колись усна мова стала змінюватись письмом. Коли було винайдено алфавіт, центр сприйняття людиною перемістився зі слуху на зір, люди почали бачити текст очима, що вплинуло на логічність і послідовність думок.

В епоху панування радіо і телебачення, людина більше слухала та дивилась. Сьогодні ж завдяки Інтернету на зміну усному спілкуванню прийшла писемність, людина має читати і писати. У зв'язку з цим, людина яка читає більше підготовлена до творчої комунікації, багатша в соціальному і духовному плані, за людину яка тільки дивиться і розмовляє.

Таким чином читаюча людина привчається до ефективного аналізу інформації, вона стає медіаобізнаною, медіакультурною.

Дослідник В.О. Сухомлинський подає наступне тлумачення медіакультури: елемент усієї культури, пов'язаний із засобами спілкування, в першу чергу з масовою комунікацією. Це можна розуміти як соціокультурні явища, які мають відношення до медіа, (книги, телебачення, преса, Інтернет, радіо. Також це особистий аспект культури людини – медіакультура людини. У цьому аспекті виражається творчий бік людини, як особистості, які і гарантують людині існування у суспільстві.

Одна із частин середовища медіакультури, яка робить його можливим, □ це поширення та створення образів. Це простір також існує на основі ряду «повідомлення □ залучення до комунікації», взаємний обмін інформацією та інтересами. З одного боку аудиторія, чи конкретна людина, спочатку сприймає цікаву і корисну інформацію, яка стосується, або виявляє попит особисто для неї. А з іншого боку, створення медіапродукту орієнтується не тільки на інтерес слухачів, а й заохочується реальними політичними, економічними інтересами спільнот, груп, конкретних людей.

Медіакультура визначається інформаційним потоком □ засобами всебічного засвоєння людиною навколишнього середовища, який проявляється в соціальних, моральних, психологічних, художніх, інтелектуальних аспектах. Також сюди відносять аудіовізуальний потік: телебачення, кіно, відео, комп'ютерна графіка.

Журнал «Країна» □ тижневик загального зацікавлення. Цільова аудиторія видання складає людей, які проживають у великих містах, віком від 20 до 50 років та які мають вищу освіту. Видання має один шаблон, за яким друкують усі номери, тільки поряд рубрик змінюється. Обкладинки журналу також мають один шаблон. Угорі машинописним шрифтом без зарубків та з напівжирним накресленням друкують декілька

рядків однієї із головних статей, основна фраза виділена жирним шрифтом. Це може бути слова якось діяча, або коротенький уривок із рубрики «Історія». Далі назва видання «Країна» написано маленькими літерами із зарубками, над назвою подано вид журналу, номер та дату, шрифт з рівномірним розрідженням символів. Під назвою видання друкують заголовок статті, частіше з рубрики «Запитання». Шрифт з напівжирним накресленням. Під назвою розміщують малюнок, інколи фотографію з якоїсь статті, або фото героя номеру.

Журнал «Країна» використовує нейтральні кольори, вони не обтяжують сторінки видання, та не є нав'язливими. Основний колір шрифту – чорний та червоний, інколи світло коричневий. Для основного тексту використовують гарнітуру з ледве помітними зарубками. Такий шрифт не втомлює око, сприяє швидкості читання. Для текстівок використовують прямі шрифти без зарубків.

Так само новинні матеріали у своїй більшості публікуються на білих сторінках. Є окремі рубрики, для яких використовуються кольори. Наприклад, рубрика «Колонка» інколи публікується на сірому фоні. Теми публікацій про владу, здоров'я, а сірий – нейтральний колір, використаний для того, щоб не нав'язувати читачу думки публікацій. Для того щоб передати реальність матеріалу, та зорове підтвердження тексту, фоном використовують фотографії.

Отже, медіакультура видання «Країна» створена для того, аби читач краще сприймав інформацію, та критично її оцінював. Художні засоби у своїй більшості нейтральні, вони не нав'язують людині думку новинного матеріалу. Шрифти ретельно підібрані, читач спокійно сприймає інформацію, та ретельно аналізує її.

Ісаєва Є.О.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Фурман О.Ф., к.філол.н.

КІНЕСИКА ЯК ЗАСІБ НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Комунікація є важливим чинником існування суспільства, оскільки суспільства без спілкування немає. Комунікаційний процес включає взаємодію між різними суб'єктами комунікації, під час якої здійснюється обмін інформацією засобами вербальної або невербальної комунікації. Слід зазначити, що останній є нині більш актуальним, останнім часом інтерес до невербальних засобів комунікації з боку різних наук значно підвищився (психології, педагогіки, культурології тощо), і їх вже не розглядають як другорядні (порівняно з вербальною комунікацією).

Невербальна комунікація – це спілкування за допомогою жестів (мови жестів), міміки, рухів тіла й деяких інших засобів, за винятком мовних. У психології виділяють чотири форми невербального спілкування: кінесику, паралінгвістику, проксеміку, візуальне спілкування (окулесику), кожна з форм спілкування використовує свою знакову систему.

Під паралінгвістикою розуміється наука, яка складає окремий розділ невербальної семіотики і предметом вивчення якої є парамова – додаткові до мовного звукові коди, включені в процес мовної комунікації, і які можуть передавати в цьому процесі змістову інформацію. Такою підструктурою невербальної поведінки є кінесика. Численні дослідження невербальної поведінки науковцем Лабунською В. А., викладені в книзі «Невербальна поведінка (соціально-перцептивний підхід)», сприяли визначенню кінесики як зорово сприйманого діапазону рухів, що виконують експресивно-регулятивну функцію в спілкуванні. Автор зазначила, що які б невербальні засоби не виділялися, усі вони можуть бути зведені до кінесичних (руху тіла), просторових (організація поведінки, міжособистісного спілкування) і до тимчасових характеристик взаємодії.

До кінесики відносять не тільки мову тіла, що складається з жестів, міміки, пози, погляду, але також манери вдягатися, зачісуватися тощо. Кінесика пов'язана з використанням предметів, наприклад, ляскіт дверима, поскрипування стільцем, почерк. Кінесика є поняттям, що застосовується для позначення різних рухів людини, які передусім виражають її особистість.

Невербальні засоби спілкування застосовуються в роботі з дітьми, які мають особливі комунікаційні потреби, позбавлені через різні причини можливості мовленнєвого спілкування. До цієї групи відносяться діти зі складними формами дизартрії, моторною та сенсорною алалією, анартрією, інтелектуальною недостатністю, раннім дитячим аутизмом, загальним недорозвитком мови. Для роботи з цими дітьми х використовують жести, міміку, картинки, фотографії, піктограми, технічні засоби, які допомагають дитині адаптуватись у соціумі. Таким чином, відбувається побудова функціонуючої системи комунікації; розвиваються навички самостійно та зрозуміло доносити до слухача нову для нього інформації; розвивається здатність дитини висловлювати свої думки за допомогою символів.

Отже, кінесика як засіб невербального спілкування є важливою формою спілкування, адже вона слугує підсиленню розуміння людини за допомогою допоміжних невербальних засобів спілкування. З їх допомогою можна закласти основу для вербального спілкування, що є важливим у формуванні звукової й лексико-граматичної сторони мовлення, необхідних для побудови і використання самостійного зв'язного мовлення.

Маслак А.О.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Фурман О.Ф., к.філол.н.

ПОШАННА МНОЖИНА В МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Інтеграційний рух України до Європейського Союзу та глобалізаційні світові процеси ставлять перед нашим суспільством низку викликів. Серед них – засвоєння правил мовної поведінки, зокрема мовленнєвого етикету.

Правильне використання форм звертання, зокрема займенників, як в усному, так і писемному мовленні носіїв мови різних країн, є виявом рівня мовної культури, поваги до співбесідника іншої національності, людської освіченості та ерудиції.

Пошанне Ви – це вживання множини замість однини. Споконвічним при звертанні до однієї особи є спосіб апеляції на «ти». За однією з найпопулярніших гіпотез, вказівка на одну особу у формі множини з'явилась у період розпаду Римської імперії. Що стосується України, то першим в українському мовознавстві про це написав О. Потебня, пояснивши появу величального «Ви» на території України. Він зазначав, що до кінця XVII ст. звертання на «ти» в Україні було всезагальним і соціально нейтральним. Ви-форма була запозичена українською мовою із західноєвропейських мов у XVII–XVIII ст.

У країнах Європи вживання пошанної множини також варіюється. У Голландії при зверненні до батьків діти використовують пошанну множину. У Франції на «ти» звертаються до близьких знайомих, колег, дітей і тварин, на «Ви» – до всіх інших. Завжди краще починати спілкування з «Ви», і лише після того, як співрозмовник перший почне звертатися до вас на «ти», ви можете взяти з нього приклад.

В Угорщині жіноча половина населення переходять на «ти» вже після короткого знайомства, а чоловіки звертаються на «Ви», доки не познайомляться ближче, щоправда, педагоги, лікарі, інженери відразу звертаються один до одного на «ти».

Поляки замість пошанного «Ви» вживають іменники пан, пані, говорячи про другу особу як про третю. У Польщі в різні роки було кілька безуспішних спроб запровадити у звертанні «Ви» замість пан, пані.

В італійців пошанному «Ви» відповідає займенник жіночого роду. На сучасному етапі після знайомства італійці в більшості ситуацій переходять на «ти» незалежно від віку. Це правило діє для звичайних побутових бесід.

Англійці позбулися займенника «ти» ще в XVI – XVIII ст. і тепер звертаються на «Ви». В англійській мові використовується «Ви» для звернення як на «ти», так і на «ви», що послужило приводом для появи жартів про те, що англієць звертається на «ви» навіть до свого собаки.

Німці до 2-ї особи звертаються так, як говориться про 3-тю особу в множині («Вони»). У невеликому колективі німці здебільшого спілкуються на «ти» – незалежно від статі й віку комунікантів. Займенник «ти» використовується під час спілкування близьких один одному людей, то «Ви» вживається в тому випадку, коли відносини між співрозмовниками носять більш нейтральний характер, або якщо співрозмовники не знайомі зовсім.

В іспанській мові є звернення на «ти» – і «ви». Перше використовується в спілкуванні з родиною, друзями та знайомими, а також тими, хто близький вам за віком і статусом, навіть якщо ви погано знайомі. Звернення на «ви» використовується до незнайомих людей і до тих, хто старше за віком або вище за соціальним статусом. Якщо ви тільки познайомилися з кимось, то краще використовувати «Ви», поки вам не запропонують перейти на «ти».

Таким чином, використання пошанної множини обумовлене специфічними етнокультурними особливостями народу, залежить від ситуації, правил використання того чи іншого займенника залежно від мовних норм народу країн.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Ашурбєков А.А.
Класичний приватний університет

СОЦІАЛЬНІ ТА ПОЛІТИЧНІ ВИГОДИ ВІД ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Децентралізація є одним із важливих напрямків реформування системи управління у державі.

Важливою вигодою від децентралізації є детінізація бізнесу та підвищення соціальної відповідальності бізнесу.

Громада стає зацікавленою, аби вивести бізнес з тіні, оскільки податки йдуть до місцевого бюджету. Ще одним ключовим моментом є те, що і самі підприємці по-іншому починають ставитися до податків, з'являється певна відповідальність. З проведенням децентралізації відповідальність постає у новому значенні: голова громади несе відповідальність перед її мешканцями за свою діяльність, тепер не можна сказати, що громаду обділило Міністерство чи обласна влада, всі повноваження на місцях; при цьому люди несуть відповідальність за своє життя, адже вони вибирають голову громади і вектори розвитку ОТГ.

Вигодою від децентралізації є політична присутність на місцях.

На даний момент, прогресивні політичні сили мають звернути увагу на свою присутність у маленьких громадах, адже децентралізація може дати ширше поле для політичних маневрів, у такому разі значення присутності на місцях набагато зростає, адже громада вже не є тією маленькою одиницею, якою була сільська рада, де був дефіцит депутатів та голів, оскільки без повноважень було важко щось змінити. Громада є самодостатньою у всіх планах, і таким чином виступає потужним ресурсом, який повинен викликати інтерес для груп впливу. Ще одним результатом формування громад, у відповідності до описаної методики та законодавства, є збільшення її ролі як ресурсу, що представляє інтерес.

Соціальним ресурсом децентралізації є громада. Чим потужніший цей ресурс, тим більше у нього можливостей.

Бажанова К.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Зоська Я.В., д.соц.н., професор

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇЇ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ

В сучасному суспільстві термін «обдарованість» здобув суспільного визнання, так само як і соціальна проблема навчання та виховання обдарованих дітей . Обдаровані діти – дуже цінна, але дуже вразлива частина суспільства, яка потребує особливої уваги і підтримки, яка в своєму розвитку схильна до особливого соціального ризику.

Обдарованість – це дар, який супроводжується комплексом проблем. Коли проблеми обдарованої дитини зосереджуються в навчанні – це може проявлятись в низькій навчальній мотивації, демонстративному чи тривожному ігноруванні різних завдань педагогів, відсутності елементарних знань предмета в порівнянні з блискучими успіхами в інших, можливі навіть ситуації вираженої шкільної неуспішності. Типовими для обдарованих дітей є прояви дезадаптивної поведінки, такі як асоціальна та агресивна поведінка, протести обдарованої дитини проти відношення до неї зі сторони ровесників і дорослих. Незадоволеність відносинами, довготривале подавлення важливих потреб в активності, в демонстрації своїх можливостей, лідерства можуть приймати в поведінці форми демонстративної асоціальності, захисної агресії. Протилежною соціально-психологічною реакцією обдарованої дитини на ситуацію подавлення його природних проявів і потреб, може бути занурення у світ своїх фантазій і мрій, апатичність, в'ялість, незацікавленість в контактах.

Технології соціальної роботи з обдарованими дітьми повинні враховувати основні особливості обдарованих дітей в цілому і потреби конкретної дитини. Необхідно створювати індивідуальні умови не тільки для освітньої діяльності таких дітей, але і для загальнокультурного розвитку. Не можна залишати без уваги роботу з оточенням дитини, так як це грає важливу роль для його гармонійного розвитку.

У сучасних умовах система інноваційних методів соціальної адаптації обдарованих дітей включає в себе такі методи, що застосовуються при реалізації інших функціональних процедур технологій соціальної роботи. Також необхідно здійснювати координацію роботи з обдарованими дітьми інших спеціалістів, представників різних установ і організацій, забезпечувати розробку методичних матеріалів для педагогів і батьків.

В соціально-педагогічній роботі з обдарованими дітьми, необхідно включати ефективні методи і форми роботи з дітьми, учителями, батьками і спрямовувати їх на вдосконалення середовища, яке має забезпечити умови для розвитку творчого потенціалу і гармонійного розвитку особистості.

Всі методи соціальної роботи з обдарованими дітьми взаємодіють один з одним. У той же час, їм притаманні відмінності в способах і мотиваційному механізмі впливу. Ці методи займають значне місце в діяльності соціального працівника.

Успішне вирішення завдань навчання та соціальної адаптації обдарованих дітей, розвиток їхньої обдарованості безпосередньо пов'язані з питанням удосконалення підготовки соціальних працівників, які мають володіти певним обсягом знань про природу дитячої обдарованості, психолого-педагогічні особливості прояву обдарованості; вміти спілкуватися з обдарованими дітьми, організовувати навчально-пізнавальну діяльність з урахуванням рівнів і сфер прояву обдарованості кожної дитини, бачити в кожній дитині індивідуальність; упроваджувати у своїй професійній діяльності елементи інноваційних технологій, розробку нових шляхів виявлення, підтримки та розвитку обдарованості для задоволення зростаючих потреб обдарованих дітей і збільшення можливостей соціуму; налагоджувати мережеву взаємодію з освітніми установами міста, що сприяють соціалізації та адаптації обдарованих дітей.

Белименко А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Щербина В.В., д.соц.н., професор

СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЇХ СІМЕЙ

Як визначено статтею 1 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», соціальний захист військовослужбовців – діяльність (функція) держави, спрямована на встановлення системи правових і соціальних гарантій, що забезпечують реалізацію конституційних прав і свобод, задоволення матеріальних і духовних потреб військовослужбовців відповідно до особливого виду їх службової діяльності, статусу в суспільстві, підтримання соціальної стабільності у військовому середовищі. Це право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, у старості, а також в інших випадках, передбачених законом класифікацію проблеми військовослужбовців.

Особистісні проблеми – проблеми, що погіршують особистісний розвиток військовослужбовців, їх моральне і психічне здоров'я, самопочуття та потенційні бойові можливості. У структурно-психологічному плані ці проблеми можна розділити на наступні групи:

– мотиваційні проблеми – відсутність у частини військовослужбовців внутрішніх спонук до зразкового виконання обов'язків по службі, прагненню до військово-професійного вдосконалення;

– професійно-кваліфікаційні – непридатність або непідготовленість певної частини військовослужбовців до виконання функціональних обов'язків військової служби;

– функціонально-психологічні – негативні психофізіологічні стани військовослужбовців, які виникають безпосередньо в процесі діяльності.

Прояв особистісних проблем знаходить своє вираження в труднощях соціально-психологічної адаптації військовослужбовця до умов військової служби, що виражається у формі різних конфліктів з оточуючими, різних формах відхилень. Очевидним наслідком даних проблем є також:

– підвищення рівня психічних розладів, невротичних та психосоматичних захворювань серед військовослужбовців (у зв'язку з активною участю в бойових діях, очевидним зростанням загрози для їх життя);

– зростання числа військовослужбовців, особливо офіцерів, з почуттям гострого особистого кризи у зв'язку з відсутністю службових, матеріальних, соціальних і моральних перспектив (наслідком цього стає не тільки відхід з армії, але і суїцидальні дії).

Колективно-групові проблеми – це проблеми, які погіршують морально-психологічний клімат у військового колективу.

Діяльнісні проблеми – проблеми, притаманні службовій та навчально-бойовій діяльності військовослужбовців через невідповідності психологічних якостей воїнів об'єктивним вимогам військової служби і військової спеціальності.

Прояви даних проблем знаходять своє вираження у зниженні ефективності діяльності, помилках та аваріях, проступках і злочинах при виконанні службових і навчально-бойових завдань. Різке зростання службового навантаження у зв'язку з гострим дефіцитом людських ресурсів призводить до фізичної та психологічної втоми, емоційно-вольовому виснаженню, зниженню рівня функціонального психологічного стану військовослужбовців.

Головними завданнями соціальної роботи в період переходу до цивільного життя є завдання по відновленню фізичних і психічних сил, коригування особистісних настанов щодо адаптації до нових умов життя, допомога в придбанні нових спеціальностей і роботи, житлове забезпечення та пенсійне забезпечення.

Бортнік А.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ігрушко А.Ю., к.соц.н.

НАСИЛЬСТВО В СІМ'Ї, ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА

Роль сім'ї в сучасному суспільстві і житті людини незрівнянна за своїм значенням, ні з якими іншими соціальними інститутами. Сім'я як основний осередок суспільства виконує найважливіші соціальні функції, відіграє значиму роль у житті людини, її захисту, забезпеченні соціалізації, формуванні і задоволенні індивідуальних потреб. Сучасна ситуація в Україні (економічна криза, нагнітання соціальної та політичної напруженості, міжетнічні конфлікти, зростаюча матеріальна і соціальна поляризація суспільства тощо) загострила проблеми сім'ї. У значної частини сімей різко погіршилися умови реалізації основних соціальних і особистісних функцій, вони виявилися у складних життєвих обставинах.

Однією з актуальних проблем, які стоять перед сучасним українським суспільством є подолання і профілактика будь-яких проявів насильства щодо дітей та молоді. За офіційними даними, насильство в сім'ї – досить поширене явище в Україні. Статистика показує, що 30-40% всіх насильницьких злочинів відбуваються у сім'ї за свідченнями дітей; з жорстокістю вони зустрічаються вперше у власній сім'ї, з боку батьків та старших сестер і братів; приблизно в 45-49 % сім'ях має місце насильство над дітьми. Якщо врахувати всі погрози, залякування, побиття, то практично кожна дитина хоч один раз зіштовхувалася з проявами жорстокості, тиску або насильства зі сторони своїх батьків. Розглядаючи сімейне насильство над дітьми можна одночасно видокремити два аспекти наслідків цього явища: нанесення шкоди жертві, зокрема, та суспільству в цілому. Діти, які пережили будь-який вид насильства, відчувають труднощі у соціалізації, взаємостосунках з дорослими, у спілкуванні з ровесниками. Вирішення своїх проблем діти-жертви насильства часто знаходять в кримінальному, асоціальному середовищі.

За останні десятиліття спостерігається психолого-педагогічний пошук і розробка окремих питань сімейного насильства в дослідженнях Ю. Якубова, Н. Лавриненко, М. Московка, О. Балакірєвої. Про міжна-

родну увагу до проблем насильства в сім'ї свідчать такі факти, як обговорення і прийняття рішень на конгресах ООН з питань жінок, а також Всесвітній програмі дій стосовно інвалідів і Конвенції про права дитини.

Суспільство повинно усвідомити, що домашнє насильство, незалежно від його форми – фізичне, економічне, сексуальне чи психологічне, є найпоширенішою формою порушення прав людини. Це явище має великі негативні моральні та соціальні наслідки і є складною проблемою, яка потребує свого вирішення. Для покращення стану справ у сфері боротьби з насильством у сім'ї виникає необхідність у чіткій координації спільних дій, дієвому правовому механізмі, у системному впровадженні інформаційного механізму що наблизить вирішення існуючої проблеми – насильства у сім'ї. Аналіз роботи центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді є корисним для прогнозування динаміки взаємодії з іншими державними структурами і громадськими об'єднаннями у напрямку подолання негативних явищ. Ефективне використання програм щодо подолання насильства у сім'ї, через механізм співпраці державних установ й громадських об'єднань, можливе лише за умов стабільного розвитку суспільства, підвищення рівня життя людей, зростання їх духовно-морального потенціалу.

Отже, проблема вирішення насильства в сім'ї є актуальною для кожного громадянина, оскільки суть її у порушенні прав людини і прав члена родини у сім'ї. На жаль можемо констатувати, що українська сім'я сьогодні не може виконувати всі притаманні їй функції в повному обсязі. Її ознакою стало сімейне неблагополуччя, що дістало надзвичайного поширення і потребує професійного втручання для його подолання.

Вельможко Л.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ігрушко А.Ю., к.соц.н.

СПЕЦИФІКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДЕВІАНТНОЮ ПОВЕДІНКОЮ ПІДЛІТКІВ

Якщо у родинному спілкуванні домінує байдужість, зневажання потребами й почуттями кожного, неадекватна вимогливість, виховання без любові, то у дитини закладаються психічні відчуття відчаю, образи, низької самооцінки, ізоляції, неповноцінності.

Девіантні прояви не є чимось новим і унікальним, відтак їх дослідження стає особливо актуальним в наш час, в період теперішнього розвитку суспільства. В сучасному суспільстві особистість, сім'я і соціум існують в умовах якісного перетворення суспільних відносин, які визивають не тільки позитивні, але і негативні зміни в різних сферах соціального життя. Різноманітні труднощі, які з'являються в процесі адаптації представників тих чи інших соціальних груп до ринкової економіки, породжують деформацію міжособистісних зв'язків, втрати традицій, нерозуміння поколінь. Зростаючи в масових масштабах різноманітних форм соціальної патології (наркоманія, проституція, алкоголізм та ін.), криміналізації соціальної сфери різко ослабилюється нормативно-моральна регуляція суспільних відношень – ці та інші негативні тенденції в розвитку сучасного суспільства задають перед наукою включно важливе завдання по вивченню природи закономірностей девіантної поведінки і її суб'єктів – девіантної особистості (девіанта) і соціальних об'єднань (кримінальних груп, організацій і т.п.).

Девіантна поведінка як явище протилежне нормативній поведінці є системою вчинків, які виходять за межі загальноприйнятих моральних і правових норм, за винятком норм психічного здоров'я. У сфері соціальної роботи визначення девіантної поведінки наступне: це відображення зв'язку поведінки особистості, соціальних груп і спільної з соціумом, всією системою суспільних відносин, регулювання яких здійснюється за допомогою системи соціальних норм, враховуючи при цьому взаємодію внутрішніх і зовнішніх факторів, які визнають появу мотивів, цілей і рішучості здійснити антинормативний вчинок.

Нерідко лише випадковість дозволяє виявити девіації у підлітків, перш за все в тих випадках, коли вони знаходяться під пильною увагою оточуючих – батьків, вихователів, вчителів. Це заважає навчанню, суспільно-корисній діяльності.

У випадках, коли підліток є суб'єктом статевих девіацій, у нього неминуче порушується процес етичного формування особистості, намічається негативні зміни в емоційній сфері (виникають підвищена нервозність, дратівливість, невротичні реакції, розвиваються пригнічуюча життєрадісність, відчуття вини, підозрілість, агресивність або легковажність, байдужість до свого майбутнього, підлеглість первинним потребам).

Безперечно, процес перевиховання є довготривалим і складним, який передбачає: вивчення середовища, в якому ріс вихованець, аналіз позитивних і негативних рис характеру індивіда, формування позитивної установи і усунення недоліків у його загальному розвитку, прискорення позитивних начал, наявних в особистості.

Отже, це дає змогу зрозуміти, що потрібно використовувати соціальну реабілітацію дітей і молоді, схильної до девіантної поведінки – повну систему, яка забезпечує відновлення у них порушення соціальних зв'язків і відносин, ідентифікацію індивіда як суб'єкта власної життєдіяльності.

Потрібно створювати програми допомоги, «Телефон Довіри», реабілітаційні центри, профілактичні методи роботи в школах, використовувати спеціально написану літературу для пропаганди здорового способу життя.

Ганчева А.С.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Червоненко К.С.

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ПЕДАГОГІЧНО ЗАНЕДБАНИХ УЧНІВ

Одним із напрямків діяльності соціального педагога в загальноосвітньому навчальному закладі виступає робота з педагогічно занедбаними дітьми.

В Енциклопедії педагогічної освіти України термін «педагогічна занедбаність» визначається як «відхилення від норм у поведінці і навчальній діяльності дитини, що зумовлене недоліками виховання» [1].

М. А Попов визначає поняття «педагогічна занедбаність, як стан особистості, що виникає у фізично та психічно здорової дитини, де порушення у процесі соціалізації обумовлені педагогічними причинами і є постійними» [3].

М. М. Фіцула характеризує педагогічно занедбаних дітей як тих, хто негативно ставиться до навчання й суспільно корисної діяльності, систематично порушує дисципліну й норми моралі, постійно проявляють негативні риси особистості[4].

Причинами виникнення педагогічної занедбаності найчастіше визначають недоліки сімейного виховання та проблеми в організації навчально-виховної роботи.

Педагогічно занедбана дитина характеризується низьким рівнем самостійності, невмінням контролювати свою поведінку, володіти собою, утримуватися від дій, які усвідомлюються як непотрібні або шкідливі, низьким рівнем дисциплінованості (невмінням підкоряти свої бажання вимогам суспільства, неслухняність, пустощі), боягузтвом, малодушністю [2].

Ефективним рішенням проблеми педагогічної занедбаності учнів виступає реалізація соціально-педагогічного супроводу, який розглядається як конструктивна взаємодія соціального педагога, вчителя, дитини та її батьків, спрямована на створення умов і забезпечення всебічної підтримки та допомоги, стимулювання успіхів у навчанні, прояву соціальної активності та самостійності.

Здійснення супроводу педагогічно занедбаних учнів соціальним педагогом спрямоване на вирішення наступних завдань: соціалізації дитини та розвитку її самостійності, залучення до соціально-корисної діяльності, формуванню її життєвих навичок; підвищення педагогічної культури батьків, розвиток виховного потенціалу сім'ї в цілому тощо.

Найважливішим засобом реалізації соціально-педагогічного супроводу учнів виступає їх соціально-психологічна підтримка.

Отже, одним із напрямків діяльності соціального педагога із педагогічно занедбаними дітьми виступає спеціально організований соціально-педагогічний супровід, особливостями якого було визначено: одночасну роботу соціального педагога з усіма учасниками навчально-виховного процесу (дитиною, батьками, учнівським колективом та педагогами); здійснення обов'язкової соціально-психологічної підтримки; формування у дитини прагнення до прояву самостійності у процесі вирішення особистих проблем та прагнення до постійного особистісного зростання.

Література

1. Енциклопедія педагогічної освіти України / Авт.-упоряд. В. Болгов ; Над вид. працювали Д. Васильчук, О. Денесюк, А. Загоруйко, О. Загребельна. – Київ: Українська конфедерація журналістів : Інститут біографічних досліджень, 2010. – 371 с.

2. Маленкова Л. А если он «трудный» [о пед. запущенных детях] / Л. Маленкова // Нар. образован. – 2002. – №2. – С. 205-209.

3. Попов М.А.Педагогічні умови корекції поведінки важковиховуваних старшокласників у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: 13.00.07 / М. А. Попов. Луганськ, 2006. 20 с.

4. Фіцула М. М. Методика попередження і подолання педагогічної занедбаності учнів загальноосвітніх шкіл / М. М. Фіцула. – Ужгород : Тернопіль : Мистецька лінія, 2002. – 228 с.

Гетьман Н.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Щербина В.В., д.соц.н., професор

ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Проблему домашнього насильства варто розглядати і як дуже стару, і як нову. Стару, бо вона існує стільки, скільки існує й людська сім'я. А нову – бо на сьогодні суспільство починає бачити це явище, як соціальне зло, як порушення гендерних прав людини. Домашнє насильство неможливо пояснити тільки економічними негараздами, бідністю чи алкоголізмом, тому що ці чинники лише посилюють агресивну поведінку домашніх агресорів, але не є його причинами. Насправді домашнє насильство як соціальне явище існує давно і є широко розповсюдженим в Україні. Воно відбувається серед людей різних національностей, різного фінансового й соціального статусу, в сім'ях віруючих і невіруючих, серед людей похилого віку й серед молоді.

Проблема насильства в сім'ї відображає дисгармонію і перекоси, існуючі у взаєминах суспільства. Її гострота свідчить про нездорову соціально-моральну обстановку у нашому суспільстві.

Всередині сімейного насильства можна виділити окремі категорії, такі як: жорстоке поводження з дітьми; насильство спрямоване проти дружини, чоловіка; насильство щодо престарілих та ін. Особливість насильства в сімейному контексті – і для агресора, і для жертви – полягає в необхідності продовжувати спілкування, зберігати і підтримувати систему міжособистісних взаємовідносин.

Домашнє насильство – це такі дії одного члена сім'ї стосовно іншого, які порушують конституційні права та свободи людини, наносять їй моральну шкоду, а також шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю. Домашнє насильство поділяється фізичне, сексуальне, психологічне (емоційне) та економічне.

Серед причин насильства в сім'ї, на наш погляд можна виокремити такі: фізичні (тілесні пошкодження, побої), психічні (погроза), соціально-економічна нестабільність, раннє батьківство, неправильне поводження з батьками, коли ті самі були малими.

Ці причини супроводжуються не дуже хорошим наслідкам, а саме: фізичні (захворювання, тяжкі тілесні ушкодження), психологічні (фобії, нічні кошмари, суїцидальні тенденції), соціальні (труднощі в міжособистісних стосунках, деликвентність).

При вивченні видів насильницьких дій щодо жінок, дітей і інших членів сім'ї та розробки механізмів корекції дисгармонійних сімейних відносин, що спричиняють ці дії необхідно розглянули діагностичні методи, що дають змогу інтегрально оцінити особистість жертви насильства в її відносинах з мікросоціумом.

Існує велика кількість діагностичних методів, методик, тестів, спрямованих на дослідження особистості, яка стала жертвою насильства, але ще не розроблена їх загальноприйнята чітка класифікація. Наступним етапом роботи з цієї проблеми, є надання комплексної допомоги жертвам домашнього насильства. Ця допомога відрізняється своєї багатофункціональністю, яка передбачає взаємодію фахівців кризового відділення різного профілю: психолога, фахівців із соціальної роботі, психотерапевта, юриста. Фахівець із соціальної роботи надає екстрену і комплексну соціальну допомогу (термінова економічна допомога, сприяння отриманні юридичних, медичних послуг) жертвам насильства.

Гордієнко Н.М.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ІНТЕРНАТІВ

Успішне функціонування в суспільстві дітей-сиріт, соціальних сиріт та інших категорій дітей, які мають потребу у державній опіці, багато в чому залежить від неперервності соціальних зв'язків та відносин, фактично – від їх соціального капіталу. Сама по собі неповна, проблемна сім'я не може забезпечити цієї безперервності, оскільки вона часто є соціопатичним середовищем, де мають місце різноманітні девіації, починаючи від бідності, алкоголізму, наркоманії та закінчуючи кримінальною поведінкою.

Надолужування дефектів в системі соціальних зв'язків та відносин осіб, які народжуються або виховуються в подібних сім'ях, мають взяти на себе інші інститути соціалізації. Ними виступають освітньо-виховні установи, ключовими функціями яких є заповнення прогалин в мікромережевих та соціально-групових зв'язках осіб із проблемних сімей як соціального капіталу, який, поруч із інтелектуальним, економічним, політичним та символічним капіталами є важливою частиною ресурсного потенціалу.

Формування, добудову цього потенціалу осіб зазначених груп в Україні здійснюють інтернатні заклади. Роль останніх у формуванні соціального капіталу як складника ресурсного депозиту особи з перервним соціальним капіталом в соціології майже не здійснювалася. З іншого боку, розуміння мехінізмів соціальної адаптації груп дітей-сиріт, а також соціально-інституційне впровадження технологій, їх удосконалення потребує дослідження діяльності освітніх організацій відповідного профілю.

На основі розвитку ключових положень трифакторної теорії соціального капіталу Р. Патнема як констеляції зв'язків між індивідуумами, соціальних мереж і норм взаємності/довіри), на наш погляд, доречно ввести поняття «реляційної компоненти моделі соціальних ресурсних потенціалів шкіл-інтернатів». Презентаційний формат його можна сформувати на основі фіксації стану накопиченого соціального капіталу в соціальній організації школи-інтернату. Емпіричними показниками реляційної компоненти соціального капіталу можуть бути рейтинги довіри вихованців шкіл-інтернатів щодо агентів соціалізації та змісту соціально-психологічних відносин між ними.

В колективі школи-інтернату формуються сталі зв'язки та мікромережі спілкування вихованців. Ці зв'язки та мікромережі спілкування дозволяють не лише компенсувати дефіцит соціального капіталу у дітей-сиріт в інтернатах у порівнянні із сімейними дітьми, але і створювати переваги в капіталізації соціальних зв'язків через домінування середовища колективістських цінностей.

На ґрунті положень теорії соціального капіталу Г. Беккера можливо розглядати поняття соціального капіталу вихованців шкіл-інтернатів як ресурсу, який зазначені актори отримують через школи-інтернати як особливі соціальні структури, які впливають на відносини між людьми, і потім використовують їх в своїх цілях. Накопичення соціального капіталу відбувається за рахунок змін у відносинах між вихованцями шкіл-інтернатів як соціальними акторами школи-інтернату в аспектах зміни відносин, соціальних структур, людського капіталу, що, в свою чергу, призводить до зміни якості соціального капіталу.

В середовищі вихованців шкіл-інтернатів переважає соціальний капітал закритого типу, який істотним чином звужує можливості щодо соціалізації вихованців шкіл-інтернатів в позаінтернатному середовищі. Вектори доукомплектовування та заповнення лакун соціального капіталу вихованців шкіл-інтернатів: вектори сурогатного батьківства, девіантної соціалізації, соціопатичного соціального характеру та соціальної моралі.

Груба Т.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ігрушко А.Ю., к.соц.н.

ВАЖЛИВІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ПСИХОЛОГО-СОЦІАЛЬНИХ ЗАХОДІВ У ПРОЦЕС РЕАБІЛІТАЦІЇ ОНКОЛОГІЧНИХ ХВОРИХ

Злоякісні новоутворення є одним з найбільш поширених захворювань у світі. За останніми даними Міністерства охорони здоров'я онкологічні захворювання у 2017 році в Україні були зареєстровані у 135,5 тисяч людей. Всього у 2017 році на диспансерному обліку знаходилось більше одного мільйону пацієнтів зі злоякісними новоутвореннями.

На Х з'їзді онкологів та радіологів СНД та Євразії, що відбувся в м. Сочі (Росія) 23-25 квітня 2018 р. було зазначено, що психосоціальна допомога є важливим етапом у процесі лікування та реабілітації онкопацієнтів, а також є одним з провідних напрямів сучасної клінічної психології у системі охорони здоров'я. Саме психокорекційні та соціальні програми, наголошують А.Н.Садикова, І.Р. Хусаінова, та Г.А. Рисбаева у своїй доповіді «Диференційований підхід у розробці моделі психолого-соціального супроводу онкологічних пацієнтів у рамках підтримуючої терапії», допомагають активізувати психологічні ресурси і потенціал пацієн-

нтів з онкологічними захворюваннями, сприяють збільшенню ефективності терапії, що проводиться; також значно зменшують побочні ефекти під час лікування, тим самим безумовно, покращують психологічний та фізичний стан пацієнтів.

На жаль, реабілітація онкологічних хворих – як самостійний науково-соціальний напрям розвивається вкрай повільно. На сьогоднішній день дана проблема досить актуальна і вимагає більш пильної уваги не тільки в України, а й у багатьох країнах світу.

У зв'язку з розвитком і впровадженням високотехнологічних методів лікування онкологічних захворювань, вже сьогодні є можливим радикальне лікування більшості пацієнтів, що в найближчі роки збільшить кількість інвалідизованих людей вилікуваних від раку. Однак реабілітація, з метою соціальної адаптації, недостатньо розвинена, у зв'язку з чим хворий після радикального лікування залишається без уваги.

Необхідно відзначити, що реабілітації потребують не тільки пацієнти, які мають групу інвалідності, а й хворі з I – II стадіями захворювання, що пройшли радикальне лікування, так як діагноз «злоякісне новоутворення» – це завжди стрес, а лікування не завжди щадне.

Реабілітація не стала складовою частиною комплексу терапевтичних заходів в онкології, тому що онкологічне захворювання часто ототожнюється з нетривалістю життя, а хворий на злоякісну пухлину вважається безперспективним з точки зору реабілітації.

Багато пацієнтів, після радикального лікування, навіть на початкових стадіях захворювання, твердо переконані, що є інвалідами і викинуті за межі сучасного суспільства. Переконані і в тому, що роботу знайти буде вкрай складно, тим більше якщо потрібно професійна переорієнтація. Саме тому вилікувані від раку люди приходять до висновку, що простіше сидіти вдома та отримувати допомогу.

Але необхідно враховувати, що будь-яка людина має бути самодостатнім і відчувати себе потрібним для суспільства. Більш того, дана група людей може приносити відчутну користь суспільству, причому не тільки соціальну, а й економічну. Для того щоб це відбулося необхідно розробити чіткі заходи по реабілітації, що сприятиме не тільки відновленню працездатності, а й поверне зацікавленість до життя.

Дудкіна Д.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Катаєв С.Л., д.соц.н., професор

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Інновація – це процес реалізації нової ідеї в будь-якій сфері життєдіяльності людини, яка сприяє задоволенню існуючої потреби на ринку і приносить економічний ефект.

Основні ознаки інноваційних методів: невизначеність і ризик (рівень новизни визначає ступінь невизначеності, яка пояснюється недостатнім досвідом і небезпекою провалу в реалізації нових ідей. Ризик полягає, насамперед, у тому, що результати або взагалі не досягаються, які досягаються з запізненням, що в першу чергу впливає на імідж підприємства); Комплексність (необхідність координації різних учасників та окремих етапів інноваційного процесу є ознакою комплексності, що вимагає самостійної організаційної структури управління інноваціями). Конфліктність (перераховані вище ознаки інновацій є з високим ступенем ймовірності причинами міжособистісних і ділових конфліктів).

Мобільна соціальна робота – інноваційний метод соціальної роботи, суть якого полягає в тому, що соціальні служби не очікують звернення клієнтів, а виходять зі своїми послугами на вулиці, які стали місцем перебування значної кількості людей, що потребують допомоги. Появу мобільної соціальної роботи пов'язують із загостренням в молодіжному середовищі таких соціальних проблем, як бездомність, безпритульність, наркоманія, правопорушення, прояви агресивності серед представників окремих субкультур. В українській мові можна також зустріти вживання прямої кальки з англійської – вулична соціальна робота. До завдань мобільної соціальної роботи входить: створення довірливих відносин з клієнтами, роздавання їжі та одягу, перша медична допомога, консультування, надання порад, інформація про існуючі служби допомоги. Критерієм ефективності мобільної соціальної роботи є добровільне повторне звертання клієнтів за допомогою, прихід у соціальні служби, повернення з вулиці додому.

Фостеринг – метод соціальної роботи, який сформувався на основі деінституалізації державних закладів утримання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування і створення прийомних сімей.

В Україні законодавчо встановлені такі форми утримання дітей, позбавлених батьківського піклування: усиновлення (як пріоритетна форма); опіка і піклування над дитиною з боку фізичної особи (опікуна, піклувальника); державні заклади для дітей, позбавлених батьківського піклування; дитячі будинки сімейного типу.

Волонтерська допомога – один із важливих методів добровільної соціальної роботи. Основні підходи до неї сформульовані у Загальній декларації волонтерів, яку прийнято на IX Конгресі Міжнародної асоціації волонтерів (Франція, 14 вересня 1990 р.).

Волонтерство – інструмент соціального, культурного, економічного та екологічного розвитку. Це добровільна, непрофесійна соціальна робота, яка сприяє поліпшенню якості життя особистості, особистісному зростання, поглибленню почуття солідарності, задоволенню потреб людини.

Метод «рівний-рівному» – засіб передачі достовірної, соціально значущої інформації під час неформального або особливим способом організованого спілкування в соціальній групі людей, рівних за якоюсь певною ознакою (вік, інтереси, цінності, потреби, проблеми тощо).

Метод «рівний-рівному» передбачає об'єднання людей у групи за якимись спільними ознаками з метою забезпечення їх точною інформацією й спростування розповсюджених помилкових поглядів, стереотипів, а також для того, щоб допомогти їм розвинути навички, які необхідні для ефективної адаптації та інтеграції в соціумі.

Зеленкевич Л.П.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Катаєв С.Л., д.соц.н., професор

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ У ВИМІРІ ЕМПІРИЧНОЇ СОЦІОЛОГІЇ

З 2014 р. в Україні відбувається масштабна реформа місцевого самоврядування. В ході реформ здійснюється, з одного боку, децентралізація влади на місцях, з іншого боку, об'єднання селищних громад. Тобто одночасно здійснюється процеси об'єднання та роз'єднання. Цей парадокс є наслідком діалектичного поєднання процесів формування нових центрів влади на місцях шляхом об'єднання декілька невеликих селищних громад в одну більш велику громаду та процесів відносного роз'єднання місцевих громад від центральної влади. Тобто для децентралізації влади на місцевому рівні необхідна централізація на рівні первинних громад.

Вказані процеси по різному віддзеркалюються у свідомості громадян. Суб'єктивне сприйняття децентралізації має бути предметом емпіричного соціологічного дослідження. Задля цього необхідна емпірична операціоналізація понять, що позначають різні аспекти суб'єктивного сприйняття децентралізації населенням. Така операціоналізація здійснюється шляхом формулювання певних запитань для анкети емпіричного дослідження.

В процесі об'єднання громад змінюється територіальна ідентифікація мешканців селищ. Тобто вони становляться не тільки мешканців селища «А», а і мешканцями громади «Б», що об'єднала декілька сусідніх маленьких селищ. Для емпіричної фіксації зміни територіальної ідентифікації в ході опитування членів об'єднаних територіальних громад (ОТГ) задаються запитання: «Громада вашого села добровільно погодилася на об'єднання в ОТГ?», «Чи вважаєте ви себе членом громади свого села?», «Чи відчуваєте ви себе членом громади свого ОТГ», «Що для вас важливіше: приналежність до громади свого села або до громади ОТГ?», «Як ви ставилися до головного села ОТГ до заснування ОТГ?», «Як ви ставилися до інших сел ОТГ до заснування ОТГ?», «Яке склалося у вас ставлення до головного села ОТГ після заснування ОТГ?», «Яке склалося у вас ставлення до інших сел ОТГ після заснування ОТГ?». Ці запитання повинні виявити різні аспекти зміни соціальних відносин в результаті створення ОТГ. Можливі конфлікти з приводу нерівномірного розподілу ресурсів ОТГ між селами.

В ході створення громад змінюються деякі сторони способу життя, наприклад, в сфері освіти, охорони здоров'я, соціального захисту тощо. Ці зміни не однаковою мірою сприймаються жінками та чоловіками. Для виявлення гендерних аспектів об'єднання громад формулюються відповідні запитання: «Яке у вас в цілому ставлення до утворення ОТГ?», «Для кого має більше значення створення ОТГ: для чоловіків або жінок?», «Які більше змін позитивних або негативних відбулися у вашому селі після створення ОТГ?», «Чи відчули особисто на собі позитивні зміни в вашому селі після створення ОТГ?», Чи відчули чи особисто на собі негативні зміни в вашому селі після створення ОТГ?», «Які зміни відбулися у вашому селі після створення ОТГ?».

Останнє запитання закрите, воно включає такі аспекти: стан доріг, особисто ваші доходи, доходи громади вашого села, освітлення в селі, ремонт будівель, приміщень, виробництво продукції, умови для освіти, навчання, медичне обслуговування, надання адміністративних послуг послуг (видача довідок та ін.), охорона порядку, соціальна допомога, забезпечення роботою тощо. Відповіді на ці та інші запитання дозволять виявити сприйняття перемін після створення ОТГ різними категоріями мешканців громади: чоловіків, жінок, молоді, людей середнього та старшого віку, фермерів, сільської інтелігенції, рядових працівників тощо.

Емпіричне дослідження сприйняття децентралізації дозволить краще здійснювати соціальну політику на рівні селищ та громад.

Коваль В.І.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Козарик О.С., д.пед.н., професор

ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ПІДЛІТКІВ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

В сучасних умовах розвитку українського суспільства зростає роль соціальних зв'язків серед підлітків. Ці зв'язки являють собою сукупність особливих залежностей одних соціальних суб'єктів від інших, їх взаємні відносини, які їх об'єднують у відповідні соціальні спільноти. Основою формування соціального зв'язку є безпосередній контакт між людьми в тій або іншій первинній соціальній спільноті, який потім переростає в більш широкий опосередкований зв'язок людей. Соціальні зв'язки розвиваються з того моменту як людина входить у соціум. Самим найважчим переломним періодом є підлітковий вік. У підлітковому віці соціальні зв'язки можуть розділитися на позитивні та негативні. Цей вік характеризується постійними змінами в характері, інтересах, оточенні.

Вивченню соціальних зв'язків присвячено багато робіт зарубіжних і вітчизняних дослідників (Е. Дюркгейм, К. Левін, П. Сорокіна та ін.). У них представлені різні аспекти вирішення проблеми. Найбільш дослідженими є вивчення, форм прояву соціальних зв'язків та закономірностей їх розвитку (О.Айзикович, М. Вебер, Дж. Хоманс та ін.).

В. Радула [3, с. 34], зокрема, виділяє три групи факторів, які визначають (окреслюють) наявність соціальних зв'язків: природні (або біологічні), які задаються спадковими ознаками людини; психологічні (почуття спільності, характер раціональних установок, які визначають звички, традиції, норми, правила поведінки); соціально-інституційні, які регламентують соціальні зв'язки та відносини, визначаючи порядок дії соціальних суб'єктів.

Щодо видів соціальних зв'язків, то вони бувають: формальними ,котрі набувають чинності у регламентації юридично закріплених норм, правил, законів та неформальними, які діють стихійно і не мають при цьому формальної обов'язковості, юридичного закріплення; колективними та особистісними; прямими та опосередкованими; міцними та слабкими тощо [4.с. 215].

Основою формування соціальних зв'язків є безпосередній контакт між підлітками, який потім переростає в більш широкий опосередкований зв'язок між ними. Поступово в процесі спілкування із всієї сукупності розмаїття взаємодій формуються сталі соціальні зв'язки, які на основі раціонально-чуттєвого сприйняття взаємодіючих осіб набирають певних форм і характеризуються певною поведінкою.

В підлітковому віці особливостями соціальних зв'язків є саме встановлення зв'язків з ровесниками тому, що ровесник виступає провідною структурою у взаємовідносинах та взаємодії даної соціальної спільноти.

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури з проблеми групової діяльності підлітків встановлено, якщо підліток потрапляє в групу з достатньо високим рівнем соціальних взаємодій, то це сприятливо впливає на розвиток соціальних зв'язків.

Література

1. Осипов Г.В., Соціологія; навч. сектор/Г.В. Осипов. – М: Норма, 2008. – 608с.
2. Петрочко Ж. В. Сутність і функціональна роль соціальної ініціативності у структурі лідерства підлітків/Ж.В. Петрочко// Теоретико-метод. проблеми виховання дітей, 2014. – Вип. 18(2). – 150 с.
3. Радула В.В. Словник соціологічний / К. Єкс.об, 2004 – 304 с.
4. Сірий Є.В. Соціологія. / посіб.для ВНЗ, /Є.В. Сірий 2011. – 245 с.
5. Щепанський Я. Соціологія // навч. посібник,/Я. Щепанський – К.: Центр наук.літ., 2005. – 569 с.
6. Юрків Я.І. Умови вирішення конфліктів у підлітковому середовищі соціальним педагогом / Я.І. Юрків // Соц. педагогіка: теорія та практика. – 2013.- 41 с.

Корчева О.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Катаєв С.Л., д.соц.н., професор

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ СІМЕЙ, ЩО ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

В сучасному світі захист дітей, сім'ї, забезпечення рівних можливостей та реалізації прав для всіх, особливо найвразливіших, груп населення набуває пріорітетності. В світлі цього підходу, актуального і для нашої країни, допомога сім'ям, що виховують дітей з особливими потребами, є особливо важливою.

Збільшення кількості дітей з особливими потребами зумовлене цілим рядом різноманітних екологічних, соціальних, економічних та інших чинників. Серед порушень фізичного характеру, що спричиняють інвалідність дітей, виділяються вроджені аномалії, захворювання органів чуття, опорно-рухового апарату, органів дихання, ендокринної системи тощо.

Дослідники звертають увагу на виключну роль сім'ї, як середовища для життя, розвитку і виховання дитини, особливо для дітей з функціональними порушеннями, адже для них родина є ще й першим і основним реабілітаційним

середовищем. Водночас, не можна зводити вивчення родини лише до її реабілітаційного та виховного потенціалу для дитини з особливими потребами. Сім'я – це особлива соціальна система із зв'язками і стосунками, які вимагають цілісного підходу, адже зміна стану одного з членів сім'ї впливає на стосунки з іншими членами сім'ї і на відносини родини загалом із соціальним оточенням. Поява дитини з вадами розвитку помітно позначається майже на всіх сферах життєдіяльності родини, викликаючи потребу у підтримці і допомозі не лише для самої такої дитини, але й для родини загалом чи окремих її членів. Для успішної допомоги цим сім'ям важливо розуміти весь спектр труднощів, з якими вони стикаються.

Виховання дитини з особливими потребами у сім'ї – це один з найважливіших етапів формування свідомості людини, підготовка її до життя в суспільстві. І це зрозуміло, перші кого бачить у своєму житті дитина, з ким вона постійно стикається, кого наслідує – це батьки. Світ людських цінностей діти здебільшого осягають через них.

У системі соціальної допомоги сім'ям, які виховують дітей з особливими потребами важливу роль відводять соціальному працівнику, в обов'язки якого входить організація юридичної, медичної, психолого-педагогічної, матеріальної та іншої допомоги, а також стимулювання зусиль сім'ї у питаннях економічної незалежності в умовах ринкової економіки.

Завданнями соціальних працівників у роботі з сім'ями, що виховують дітей з особливими потребами, є: турбота про права сімей, де є діти з особливими потребами; надання конкретної допомоги дитині, його сім'ї; прийняття участі у розробці програм соціального забезпечення; стимулювання зусиль сім'ї з соціальної реабілітації дитини з інвалідністю.

Соціальна підтримка сімей, які виховують дитину з особливими потребами із використанням інноваційних технологій здійснюється з метою допомогти дітям з особливими потребами досягати і підтримувати оптимальну ступінь участі в соціальних взаємодіях, членів суспільства, перешкоджати вродженому або набутому дефекту посісти центральне місце у формуванні та становленні особистості, дати можливість дітям так організувати свій спосіб життя, щоб розвинути інші здібності і тим самим компенсувати інвалідність.

Отже, соціальний працівник має використовувати такі технології соціальної роботи, що сприяють соціальній адаптації та реабілітації сім'ї з дитиною з особливими потребами, підвищенні її ситуаційно-рольовій адаптованості, яка передбачає здатність членів сім'ї оволодіти новими поведінковими ролями в новій, досить несприятливій ситуації.

Костенко Я.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ігрушко А.Ю., к.соц.н.

ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ІЗ ЖІНКАМИ

Статус жінок акумулює в собі особливості соціально-політичного устрою країни, рівень її економіки, культури, управління, правових норм, він чутливо реагує на глибинні зміни в усіх сферах, у суспільній свідомості, ціннісних орієнтаціях. Як і в усі епохи, нині повсюдно ведуться суперечки про роль жінки в суспільстві, її соціальне становище і покликання. Основною причиною виділення жінок в особливу соціаль¬но-демографічну групу і специфічну категорію клієнтів соціаль¬ної роботи є виконання ними генеративної функції, тобто на¬явність у них здатності до дітонародження, що є біологічною передумовою цілого переліку культурних і соціальних наслідків.

Соціальна робота з жінками є важливим напрямком соціальної роботи, специфіка та особливості якого визначаються традиційною роллю жінки-матері, жінки-берегині, активної учасниці громадського і суспільного життя. Видатний американський соціолог О. Шпенглер писав, що «від материнської турботи шлях веде до турботи батьківської і тим самим до найвищого символу часу, який викреслився у колі великих культур, – до держави. ...Держава – це внутрішня форма, «буття-у-формі» нації, а історія у прописному смислі і є та сама держава, яка взята не як дещо рухоме, а як самий рух. Жінка, як мати, є історія; чоловік як воїтель і політик, робить історію».

Останніми роками набули поширення різноманітні програми з попередження різних форм насильства над жінками, сексуальної експлуатації й торгівлі жінками. Важливим напрямом соціальної допомоги жінкам стають програми, спрямовані на професійну підготовку жінок до підприємництва, сприяння розвитку жіночого руху, співпраця з жіночими організаціями.

Виділяють три основних напрямки соціальної роботи з жінками: допомогу в скрутних життєвих обставинах (порятунок їх життя і здоров'я); підтримання жінок як повноправних членів суспільства відповідно до існуючих нормативних актів (підтримання соціального функціонування); сприяння створенню умов для розвитку особистості як матеріальних, так і моральних (соціальний розвиток).

Надзвичайно цікавою подією стала презентація Центром Разумкова великого дослідження «Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України». Його автори дійшли висновків про:

– необхідність переходу від ототожнення сімейної політики із політикою підвищення народжуваності до заходів щодо створення сприятливих умов функціонування та життєдіяльності для всіх типів сімей (повних, неповних, багатодітних тощо) з метою забезпечення виконання сім'ями виховної функції та підтримки збереження і розвитку якісного людського капіталу;

– існування певних перепон для забезпечення на практиці гендерної рівності в українському суспільстві:

а) браку політичної волі щодо реалізації гендерних перетворень;

б) відсутності стратегічного бачення переваг гендерної політики;

в) переоцінки ролі програм соціально-економічного розвитку та галузевих програм у зменшенні гендерних дисбалансів;

г) декларативності і неузгодженості норм законодавства;

– допоки ідея гендерної рівності не буде усвідомлена всією спільнотою, усі кроки на її утвердження матимуть характер тимчасових кампаній та формальних реакцій на вимоги міжнародних інституцій.

Методика соціальної роботи з жінками в специфічних умовах нашого суспільства одночасно формується, оновлюється, коригується, вдосконалюється, проходить нелегке становлення і суворе випробування самим життям.

Підсумовуючи, зазначимо, що соціальна робота з жінками стає важливим напрямом соціальної роботи. Більшого визнання отримують принципи превентивності, врахування соціокультурних і психофізіологічних особливостей жінок у процесі проведення соціальної роботи.

Котія К.О.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Клопота О.А., к.пед.н., доцент

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ СУТІ Й ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНІСТЬ»

Значну частину вільного часу сучасна молодь витрачає на життя у віртуальному світі, «забуваючи» про реальне спілкування. Звідси, зростає актуальність вивчення питання патологічного використання мережі Інтернет.

Термін «інтернет-залежність» введений у 1995 американським психіатром А. Голдбергом та розглядається як нездоланна тяга до використання Інтернету та розлад, який здійснює пагубний влив на побутову, навчальну, соціальну, сімейну, робочу, фінансову чи психологічну сфери життя людини.

М. Дрепа розглядає інтернет-залежність як різновид технологічних адикцій, що виявляються зміщенням цілей особистості у віртуальну реальність для заповнення фрустрованих сфер реального життя.

А. Голдберг поряд з поняттям інтернет-залежності використовує термін «патологічне використання комп'ютера», яке розглядає в дещо ширшому контексті, а «інтернет-адикція» – як один з його видів, специфіка якого полягає у використанні комп'ютера для встановлення соціальної взаємодії.

Мережа пропонує унікальне середовище, якому немає аналога в реальному світі. Доступ до сховищ інформації, спрощена процедура пошуку – все це є підмогою для різних верств населення. Однак це ж стало одним з видів болючої прихильності до Інтернету. Пошук нового – процес нескінченний і загрожує

інформаційним перевантаженням – ситуацією, коли людина не може спокійно сприймати навіть необхідну інформацію. Намагаючись якомога більше часу провести он-лайн, інтернет-залежні користувачі присвячують цьому час, відведений для сну, і, як наслідок, отримують серйозні проблеми, пов'язані з фізичним здоров'ям і загальним самопочуттям.

К. Янг визначила основні типи Інтернет-залежностей:

1. Кіберсексуальна залежність – нездоланний потяг до відвідування порносайтів, обговорення сексуальної тематики в чатах чи спеціальних телеконференціях «для дорослих» і заняттю кіберсексом.
2. Пристрасть до віртуального спілкування та віртуальних знайомств, постійна участь у форумах, чатах, соціальних мережах тощо.
3. Нав'язлива «фінансова» потреба в постійному здійсненні покупок чи участі в Інтернет-аукціонах.
4. Інформаційне перевантаження – постійні подорожі по мережі, пошук інформації по базам даних і пошуковим сайтам.
5. Ігрова – залежність від on-line ігор (стрілялки, стратегії чи квестові).

Таким чином, можна зробити висновок що інтернет-залежність – це розлад у психіці, що супроводжується великою кількістю поведінкових проблем, і загалом полягає в нездатності людини вчасно вийти з мережі, а також в постійній присутності нав'язливого бажання туди увійти.

Література

1. Гришко В. В. Інтернет-залежність студентів. [Електронний ресурс] / В. В. Гришко // Вісник психології і педагогіки. – Режим доступу : http://www.psyh.kiev.ua/Інтернет-залежність_студентів.
2. Дрепа М. И. Психологическая профилактика Интернет-зависимости у студентов : моногр. / М. И. Дрепа. – Ставрополь : КУБ, 2010. – 277 с.
3. Еляков А. Д. Благо и зло: жгучий парадокс Интернета / А. Д. Еляков // Философия и общество. – 2011. – № 2 (62). – С. 58-76.
4. Мартынова О. С. Критерии оценки Интернет-зависимости / О. С. Мартынова // Психотерапия и консультирование. – 2002. – С. 27-30.
5. Церковний А. О. Аспекти формування Інтернет-залежності / А. О. Церковний // Соціальна психологія. – 2004. – № 5 (7). – С. 149-154.
6. Янг К. Діагноз – Інтернет-залежність / Кімберлі Янг // Світ Інтернет. – 2000. – № 2. – С. 24-29.

Майсак І.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ігрушко А.Ю., к.соц.н.

ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Люди з інвалідністю як соціальна категорія людей потребують постійного соціального захисту, допомоги та підтримки. Ці види допомоги визначені законодавством, відповідними нормативними актами, інструкціями та рекомендаціями. Разом з тим людям з інвалідністю необхідна така допомога, яка могла б стимулювати і активізувати їх і придушувала розвиток утриманських тенденцій.

З метою соціального захисту осіб з інвалідністю приймаються закони, виділяються кошти на організацію лікування, реабілітації, освіти та дозвілля, вживаються заходи щодо безбар'єрного доступу в різні структури і забезпечення інформацією. Однак будь-яких зусиль держави буде недостатньо, якщо не проводити цілеспрямовану соціальну роботу з самими людьми з інвалідністю та їх сім'ями, маючи на увазі можливу активізацію їх життєдіяльності та забезпечення посильної інтеграції в суспільство.

Основним завданням соціальної роботи з людьми з інвалідністю є об'єднання зусиль як державних органів, так і суспільних ініціатив, волонтерів, батьків, родичів, друзів, педагогів для найбільш повного задоволення потреб даної категорії населення й інтеграції людей з інвалідністю у суспільство. Значним мінусом у роботі з даною категорією населення є те, що проблема ще недостатньою вивчена та те, що їх матеріальне забезпечення, соціальний та моральний захист на надзвичайно низькому рівні. Колосальну роль на людей, зокрема дітей, з інвалідністю відіграє суспільство у цілому, а саме не сприйняття їх як повноцінних індивідів. Важливу роль відіграють провідні спеціалісти різноманітних соціальних служб, як і на державному так і місцевих рівнях. Вони мають працювати не лише у сфері консультування та профілактики, а й сприяти зміні суспільної позиції стосовно людей з інвалідністю.

Технологія та соціальна реабілітація включає в себе соціально-середовищну орієнтацію і соціально-побутову адаптацію. Ці дві складові, по суті, узагальнюють все необхідне в роботі з людьми з інвалідністю. Заходи щодо соціально-середовищної орієнтації включають соціально-психологічну реабілітацію, психодіагностику та обстеження особистості особи з інвалідністю, психологічну корекцію і психотерапію, психологічні тренінги, залучення людей з інвалідністю до участі в групах взаємопідтримки, клубах спілкування, надання екстреної (телефоном) психологічної та медико-психологічної допомоги. Сюди також можуть бути віднесені формування соціальної незалежності, навичок спілкування, проведення дозвілля і відпочинку, заняття фізкультурою і спортом, надання допомоги у вирішенні особистих проблем, соціально-психологічний патронат родини. Сенс реабілітації людей з інвалідністю полягає в комплексному багатопрофільному підході до відновлення здібностей людини до побутової, суспільної та професійної діяльності на рівні, відповідному його фізичному, психологічному та соціальному потенціалу. Кінцевою метою комплексної багатопрофільної реабілітації, як процесу системи, є надання людині з анатомічними дефектами, функціональними порушеннями, соціальними відхиленнями можливості щодо незалежної життєдіяльності. З цієї точки зору реабілітація запобігає порушення зв'язків людини з навколишнім світом і виконує профілактичну функцію стосовно інвалідності.

Таким чином, основним завданням соціальної роботи з людьми з інвалідністю є об'єднання зусиль як державних органів, так і громадських та приватних ініціатив, груп самодопомоги для найбільш повного задоволення потреб даної категорії населення та самореалізації осіб з обмеженими можливостями.

Пішохан О.Є.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Зоська Я.В., д.соц.н., професор

ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ СІМЕЙ, ЯКІ ОПИНИЛИСЯ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

Сьогодні тривожним сигналом для українського суспільства є те, що значна частина сімей потребує соціально-психологічної допомоги через проблеми які виникають між членами сім'ї, так і між сім'єю та її зовнішнім оточенням. Сучасний стан сім'ї в Україні можна охарактеризувати як кризовий.

Таким чином, соціальна робота з сім'єю у складних життєвих обставинах – це система взаємодії соціальних органів держави і суспільства та сім'ї, спрямована на поліпшення матеріально-побутових умов життєдіяльності сім'ї, розширення її можливостей у здійсненні прав і свобод, визначених міжнародними та державними документами, забезпечення повноцінного фізичного, морального й духовного розвитку усіх її членів, залучення до трудового, суспільно-творчого процесу.

Основна задача соціального працівника в роботі з сім'ями у складних життєвих обставинах – зміцнення взаємодії з ними, використання всього комплексу засобів для зміни стилю спілкування між батьками і дітьми, розвиток відповідальності дорослих за виховання дітей, вплив на стан дитини, корегування поведінки.

Особливості соціальної діяльності стосуються і технологій роботи з сім'єю, які враховують суб'єктивні та об'єктивні фактори роботи з сім'єю, передбачають добровільність роботи, бажання сімей усвідомити свої проблеми і розв'язувати їх зі сторонньою допомогою. Технології соціальної роботи є формою узагальнених і систематизованих знань, досвіду, вмінь і практики, це певний алгоритм роботи суб'єктів соціальної діяльності. Робота спрямована на краще усвідомлення власних вчинків і дій, прихованих мотивів. При наданні допомоги сім'ї у складних життєвих обставинах використовуються спеціалізовані методи і методики збору інформації про існуючу ситуацію у сім'ї. Існує цілий комплекс методів які використовуються у роботі з сім'єю, покращуючи її ефективність, проте вони індивідуальні для кожної сім'ї, адже причини неблагополуччя різні.

Термін «соціальний супровід» в Україні вперше було запроваджено у 1998 році під час проведення соціального експерименту з створення інституту прийомної сім'ї. Розробка технології соціального супроводу прийомної сім'ї будувалася на основних положеннях моделі «ведення випадку», що передбачає здійснення послідовних дій: оцінку конкретної ситуації, визначення першочергових потреб, розробку послідовного плану діяльності, надання соціальної допомоги, періодичну оцінку ефективності надання послуг, корекцію плану подальшої діяльності, з урахуванням результатів оцінювання.

Соціальний супровід – вид соціальної роботи, спрямованої на здійснення соціальних опіки, допомоги та патронажу соціально незахищених категорій дітей та молоді з метою подолання життєвих труднощів, збереження, підвищення їх соціального статусу.

Завданнями соціального супроводу осіб та сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах можна назвати: надання своєчасної допомоги, здійснення комплексу заходів, спрямованих на вихід сім'ї або особи зі складних життєвих обставин, наслідки яких вона не в змозі самостійно подолати за допомогою наявних засобів та можливостей, створення умов для самостійного розв'язання та подолання життєвих труднощів, збереження та підвищення соціального статусу сім'ї або особи, яка опинилася у складних життєвих обставинах.

Соціальний супровід розпочинається на підставі результатів соціального інспектування та інформації, що підтверджує наявність складної життєвої обставини після рішення дорадчого органу про взяття сім'ї чи особи під соціальний супровід. Термін здійснення соціального супроводу визначається індивідуально для кожної сім'ї або особи, але не повинен перевищувати шести місяців. Тривалість соціального супроводу залежить від гостроти проблем, які існують у сім'ї чи особи, рівня розвитку адаптаційного потенціалу членів сім'ї або особи, ступеня функціональної спроможності сім'ї або особи щодо самостійного подолання труднощів, рівня розвитку зв'язків із соціальним оточенням тощо. Після завершення соціального супроводу сім'я/особа в обов'язковому порядку інформується про способи й організації соціальної підтримки, якими вона може скористатися в майбутньому. За потреби, робота із сім'єю продовжується з метою надання необхідних соціальних послуг після завершення соціального супроводу.

Ефективність соціальної роботи з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах, багато у чому залежить від правильного вибору форм і методів роботи з ними. Основними формами соціального супроводу сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах є соціальна опіка, соціальна допомога та соціальний патронаж (соціальне інспектування).

Базою успішного функціонування прийомної сім'ї є правильний підбір і підготовка кандидатів у прийомні батьки. Створення системної роботи по супроводу прийомних сімей є обов'язковою умовою попередження конфліктних ситуацій у них, а також об'єктивного посвідчення належної організації проживання прийомної дитини в сім'ї. Однак ефективність супроводу (якість взаємодії фахівців і прийомних батьків) повною мірою визначається етапом підбору і навчання кандидатів у прийомні батьки.

Підвищення професійної кваліфікації прийомних батьків сприяючи більш глибокому їх проникненню в предмет професійної діяльності виступає гарантом високого рівня їх діяльності, забезпечує правовий захист, формує професійну ідентичність.

Рисіч К.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Катаєв С.Л., д.соц.н., професор

МОЛОДІЖНІ ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ

Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» визначає МГО як об'єднання громадян віком від 14 до 28 років, метою яких є здійснення діяльності, спрямованої на задоволення та захист своїх законних соціальних, економічних, творчих, духовних та інших спільних інтересів.

Досить часто громадські й молодіжні організації окреслюють як структури «третього сектору». Це поняття ґрунтується на структурно-функціональному розподілі суспільства на підсистеми, де до першого сектору відносять державу та пов'язані з нею інститути, до другого – комерційні інституції, налаштовані на отримання прибутку, а до третього – громадянське суспільство, що складається з інституцій чи організацій, які займаються різноманітною діяльністю, але не входять ні в систему державних органів, ані в систему прибуткових структур.

Молодіжна громадська організація – це соціальні спільноти, сформовані молодими людьми на добровільних засадах для досягнення певної мети, які мають усі ознаки інституціоналізованого утворення а також відповідають за формування громадянського суспільства, виконуючи функцію посередника між державою і громадськістю.

До МГО застосовують класифікацію, яка базується на функціях організацій. Використовують шість основних категорій:

– мобілізація – її метою є залучення фінансових джерел та інших ресурсів для розв'язання якоїсь проблеми;

– філантропія – організація, яка надає допомогу, перебуває на деякій соціальній відстані від того, хто цю допомогу отримує;

– посередництво – надання послуг іншим організаціям, встановлення і підтримка зв'язків, а також представницькі функції;

– соціальна солідарність – члени організації є водночас представниками цільової аудиторії, на яку спрямована діяльність;

– зміна – метою діяльності є зміна певної ситуації, поведінки або ставлення інших до якоїсь проблеми (виховні, екологічні, громадсько-політичні організації);

– творення – метою є висловлення свого «я» в колі інших (об'єднання за інтересами, наприклад клуби інтелектуальних ігор);

Головним джерелом утворення молодіжних об'єднань як організованої частини загального молодіжного руху є спільність інтересів та мети, досягнення яких можливе лише в умовах цієї організації. Розглядаючи цілі, що ставлять перед собою МГО, їх можна поділити на дві великі групи:

1. Організації взаємної вигоди чи об'єднання. Кожна з таких організацій має об'єднуюче начало і корпоративні інтереси. Її діяльність орієнтована на саму себе, тобто на власних членів.

2. Організації суспільної користі. Вони слугують громадським інтересам у широкому сенсі. Їх діяльність спрямована «зовні», тобто на інших. До них відносять благодійні, правозахисні організації, молодіжні парламенти та інші громадсько-політичні організації.

Отже, молодіжні громадські організації як форма прояву соціальної активності молоді переживають разом з Українською державою складний період суспільно-політичних та економічних трансформацій. Організований молодіжний рух в Україні розвивається і формує розвинену систему зі специфічною внутрішньою структурою та механізмами взаємодії із зовнішнім оточенням.

Саніна Я.О.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Клопота О.А., к.пед.н., доцент

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ»

В сучасних умовах, коли життя вимагає від людини громадської активності та відповідальності у різних ситуаціях, проблема формування соціальної компетентності молодших школярів є однією з пріоритетних.

У державному стандарті освіти України «соціальна компетентність» трактується як здатність особистості продуктивно співпрацювати з партнерами у групі та команді, виконувати різні ролі та функції у колективі [3].

Поняття «соціальна компетентність» ввів у науковий обіг Г. Рот, який вважав її одним з різновидів людської компетентності, що відображає взаємодію між людьми [7]. М. Лук'янова розглядає соціальну компетентність як «свідоме відображення особистості, яке виявляється у її переконаннях, поглядах, відношеннях, мотивах, установках на певну поведінку, у сформованості особистісних якостей, які сприяють конструктивній взаємодії» [4] .

За Н. Бібік «соціальна компетентність» передбачає здатність жити в соціумі (враховувати інтереси та потреби соціальних груп; дотримуватися соціальних норм та правил; співпрацювати з партнерами), а також адекватно виокремлювати, ідентифікувати, фіксувати та аналізувати питання на перетині системи соціальних відносин суспільства людини [1]. Н. Гавриш вважає, що соціальна компетентність є інтегральною якістю особистості, складається з комплексу емоційних мотиваційних, характерологічних особливостей і проявляється у соціальній активності та гуманістичній спрямованості особистості [2].

Соціальна компетентність учнів молодших класів, на думку О. Проценко, сприяє формуванню знань, умінь, навичок та здібностей, які потрібні для подальшої освіти в постійно змінних соціальних умовах, стати головним механізмом у соціалізації та адаптації, підготувати дитину до засвоєння та виконання основних соціальних ролей у суспільстві [6].

Т. Поніманська трактує соціальну компетентність дитини як відкритість до суспільства, навички соціальної поведінки, готовність до сприймання соціальної інформації. [5]

Отже, узагальнено погляди вітчизняних і зарубіжних науковців щодо сутності й змісту соціальної компетентності можна представити таким чином:

– соціальна компетентність – сукупність соціальних знань, вмінь, здібностей;

– соціальна компетентність як система уявлень про соціальну поведінку та діяльність особистості для успішної взаємодії в суспільстві;

– соціальна компетентність як ознака поведінки особистості, що проявляється у складних життєвих ситуаціях.

Література

1.Бібік Н. М. Компетентність і компетенції у результатах початкової освіти [Текст] / Н. М. Бібік // Початкова школа. – 2010. – №9. – С. 1–4.

2.Гавриш Н. В. Орієнтація на розвиток суб'єктності студента у процесі підготовки професійно компетентних фахівців з дошкільної освіти [Текст] / Н. В. Гавриш // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – Бердянськ : БДПУ, 2007. – С 44–49.

3.Державний стандарт початкової загальної освіти затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 р. N 462 // [Електронній ресурс] [Текст] / Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/462-2011-%D0%BF.

4.Лукьянова И.И. Базовые потребности как основа развития социальной компетентности подростков / И.И.Лукьянова // Психологическая наука и образование. – 2001. – № 4. – С.41-47.

5.Поніманська Т. І. Основи дошкільної педагогіки : навч. посіб. [Текст] / Т. І. Поніманська. – К. : Аврис, 1998. – 448 с.

6.Проценко О.В. Соціальна компетентність молодших школярів як предмет наукових досліджень / О. В. Проценко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол. : Т.І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. – Запоріжжя : КПУ, 2014. – Вип. 35 (88). – С. 451–457.

7.Скірко Р. Л. Формування соціальної компетентності майбутніх практичних психологів у процесі професійної підготовки: дис. … канд. пед. наук : 13.00.04 / Р. Л. Сірко. – Запоріжжя, 2010. – 250 с.

Солопова А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Зоська Я.В., д.соц.н., професор

ВІЛ-ІНФЕКЦІЯ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА

Соціальна робота і її фахівці з їхнім знанням поведінки людини і соціальних систем, з їх клінічним досвідом, сконцентрованим на психосоціальних аспектах, представляють собою професійну групу здатну зробити значний внесок в надання допомоги у запобіганні поширенню ВІЛ серед неповнолітніх, а значить і в зниженні захворюваності на СНІД; забезпечення догляду та створення комфортних умов неповнолітнім, хто вже інфікований; розвиток і підтримку служби, надаючи допомогу сім'ям та особам, які здійснюють догляд за неповнолітніми ВІЛ-інфікованими, а так само персоналу, який обслуговує хворих на СНІД.

Таким чином, соціальна робота відіграє велику роль в лікуванні ВІЛ-інфекції у неповнолітніх, тим самим, захищаючи майбутнє нашої нації від однієї з найактуальніших соціальних проблем сучасності, яка загрожує здоров'ю, соціально-економічному розвитку країни, і збереженню потенціалу нації.

Розвиток епідемії у більшій своїй частині відбувається через те, що багато хто з нас вважає, що ВІЛ не може їх торкнутися. Як наслідок, люди стають ВІЛ-позитивними тільки тому, що не знали, як уникнути передачі вірусу, або знали, але вирішили за непотрібне дотримуватись цієї тактики. Тільки від нас самих залежить змінити свою поведінку і залишитись здоровою людиною або не думати про свій власний ризик передачі ВІЛ та ймовірність стати ВІЛ-позитивним.

Науковці постійно отримують додаткову інформацію про ВІЛ, винаходять ліки, які дозволяють ВІЛ-позитивним людям жити довго, не зазнаючи втрат в якості життя. Розробляються схеми прийому препаратів, що допомагають ВІЛ-позитивним жінкам народжувати здорових дітей. Створюють тест-системи, які виявляють вірус з усе більшою і більшою точністю.

ВІЛ-інфекція – це стан, за якого в крові людини наявний вірус. ВІЛ-інфекція протікає протягом багатьох років. Якщо ВІЛ-інфекцію не лікувати, то через 6-10 (іноді до 20) років імунітет – здатність організму протистояти різним хворобам – поступово знижується і розвивається СНІД – синдром набутого імунодефіциту.

Наявні на сьогодні методи лікування (високоактивна антиретровірусна терапія або ВААРТ) дозволяють людині з ВІЛ-інфекцією (ВІЛ-позитивному/ній) зберігати нормальний рівень імунного захисту, тобто запобігають виникненню СНІДу протягом багатьох років.

Таким чином, лікування надає ВІЛ-позитивній людині можливість прожити довге та повноцінне життя. Людина залишається ВІЛ-позитивною, але СНІД не розвивається. За умови лікування також знижується ризик передачі вірусу.

Кожна людина здатна запобігти передачі вірусу. Лікарі визначили всі можливі механізми передачі вірусу і повідомили про них суспільству. Але кількість людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом, продовжує збільшуватися.

Епідеміологи вважають, що за умови дотримання певних застережних засобів ВІЛ-можуть бути повноцінними членами суспільства, практично без обмежень спілкуючись з оточуючими.

Упродовж усіх цих років Україна докладала багато зусиль для подолання епідемії ВІЛ/СНІДу, демонструючи політичну волю до активних дій, консолідацію зусиль державних, міжнародних і неурядових організацій, людей, що живуть із ВІЛ/СНІДом. Україна підписала Декларацію про відданість справі боротьби зі Снідом, прийняту Генеральною Асамблеєю ООН (2001 р.) і відзначила шляхи виконання її рішень.

Сушко Т.Д.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ігрушко А.Ю., к.соц.н.

АДАПТАЦІЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ У СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО

Проблема старіння населення постійно привертає увагу наукової громадськості, і це цілком обґрунтовано. Останні десятиліття характеризуються збільшенням частки людей похилого віку в загальній популяції всього світу. Трохи більше ніж за 40 років наша країна з демографічно молодої держави перетворилася на стару. Крім того, в країні неухильно збільшується частка літніх, старих і дуже старих людей. В останні роки число людей у віці 75 років і старше збільшилась в 2,6 рази, а число людей у віці 85 років і старше – більш ніж в 3 рази. Відбувається процес старіння в рамках самої старості. На перше місце виходить група 80-річних.

Розглядаючи питання про старіння, вельми важливо не відокремлювати питання про залежність літніх осіб від загальних соціально-економічних умов, що переважають у суспільстві. Престарілих слід розглядати як невід'ємну частину населення. Їх слід також розглядати в контексті груп населення, таких як жінки, молодь, інваліди та робітники-мігранти. Престарілих треба розглядати як важливий і необхідний елемент процесу розвитку на всіх рівнях в даному суспільстві.

Соціально-психологічна підтримка від будь-якої людини, включаючи членів сім'ї та друзів, повинна визнавати потреба літньої людини в його власному «контролі самовизначення» і повинна знаходити альтернативні способи поліпшення життя літніх людей.

Актуальність розглянутого питання пояснюється «демографічним старінням» суспільства і складною соціально-економічною ситуацією в країні (зниженням життєвого рівня, недостатньою медичною допомогою літнім людям, витісненням цієї категорії людей «на узбіччя» життя).

Внаслідок усього цього літні люди легко дезадаптуються і потребують соціально-психологічної підтримки близьких людей і суспільства в цілому.

У цих умовах зростає значення соціальної політики, формулювання в якості її пріоритетів підвищення рівня і якості життя літніх людей. У цьому складному комплексному процесі беруть участь установи соціального захисту і реабілітації, охорони здоров'я, громадські об'єднання, установи культури.

При всьому різноманітті потреб літніх і старих людей у медичної та соціальної допомоги більшість дослідників виділяють потреби в наданні послуг з організації дозвілля для літніх.

Політика, спрямована на вирішення проблеми зростаючого числа осіб похилого віку, які є здоровими і соціально активними, і заснована на прагненні використовувати потенційні можливості осіб похилого віку, автоматично приносить користь окремим літнім особам як у матеріальному, так і в інших відносинах. Подібним же чином будь-яке зусилля, спрямоване на підвищення якості життя літніх людей і задоволення їх різноманітних соціальних і культурних потреб, саме по собі зміцнює їх здатність продовжувати взаємодіяти з суспільством. У цьому сенсі аспекти розвитку та гуманітарні аспекти питання старіння тісно взаємопов'язані.

Ураков І.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Зоська Я.В., д.соц.н., професор

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ГЛУХОНІМИМИ ДІТЬМИ

Спілкування відіграє дуже важливу роль у житті людини, можна навіть сказати, що жити у суспільстві означає спілкуватись. Але є люди, які не можуть вільно спілкуватися, це люди з вадами слуху. За даними статистики, в Україні налічується понад півмільйона дітей з вадами слуху, і тому формування і проведення соціальної та економічної політики, спрямованої на підтримку таких дітей та сімей, в яких вони виховуються, є надзвичайно актуальним.

Порушення слуху або повна його втрата, звичайно, дуже сумний діагноз і для дитини, і для її батьків. Важко змиритися з тим, що маленька людина на все життя позбавлена можливості сприймати такий багатий і різноманітний світ звуків! Але набагато болючіше усвідомлювати, що недуга зводить між малюком і оточуючими людьми незриму перепону, ізолює його від світу. Однак це зовсім не означає, що життєва доля такої дитини – самотність і ізоляція. За повноцінне існування такого малюка можна і потрібно боротися. Діти (як і дорослі) можуть з тих або інших причин втратити слух у різному віці. Іноді це відбувається до народження. Якщо порушення слуху настає до того, як дитина опанує мову, вона не розвивається зовсім, якщо малюк вже вмів говорити, коли виникло порушення слуху, він починає втрачати мову і може стати глухонімим. Іноді поразка охоплює дуже велику частину органу слуху, і тоді лікарі кажуть про тотальну глухоту; якщо область поразки менше, то цей стан слуху кваліфікується медиками як приглухуватість, а діти називаються слабочуючими. Нечуючі малюки – абсолютно звичайні діти. Вони так само люблять бігати, грати, танцювати, веселитися і пустувати, експериментувати з різними предметами, будувати, ліпити і малювати. Але дуже часто вони немають з ким гратися. Батькам здорових дітей не подобається спілкування їхніх дітей з дітьми що мають вади слуху. Чому? Тому що ненавчений нечуючих малюк не говорить.

Подібні ситуації травмують батьків глухої дитини, та й сама вона з часом починає відчувати себе відмінною від інших. Але порушення слуху, яким би важким воно не було, не є непереборною перешкодою

при навчанні дитини мови. Ті чи інші залишки слуху мають усі глухі діти, тому слухове сприйняття необхідно розвивати навіть у тих випадках, якщо ці залишки мінімальні. При створенні певних умов глухі учні досягають високого рівня розвитку і мови і слуху.

Батьки, що мають дитину з вадами слуху, знають, що її виховання в сім'ї вимагає великих фізичних і духовних сил. Тому важливо, щоб протягом життя вони зберігали фізичне здоров'я, душевну рівновагу і оптимістичний погляд на майбутнє. Хвора дитина завжди вносить певний ступінь напруженості у відносини між подружжям. Це обумовлює необхідність психологічної та корекційної роботи з такими сім'ями.

В інтернатному закладі виховання глухої дитини специфічне. Теорія виховання і навчання довгий час не відповідала на питання про особливості розвитку глухої дитини і шляхи компенсації дефекту. Багато сурдопедагогів бачили єдину відмінність глухих дітей від тих, хто чує, у відсутності у глухих мови, тому ними пропонувалися різні методичні системи навчання мови. Формування різних видів мовлення (усної, письмової, дактильної) є найважливішим завданням, але це не вичерпує багатогранний процес виховання і навчання дітей з вадами слуху. Соціальна підтримка і реабілітація інвалідів та їх сімей процес складний, суперечливий. Він включає взаємодію суспільства, сім'ї, батьків і дитини-інваліда. Ряд дослідників, аналізуючи політичну, економічну, соціальну ситуацію, що склалася в суспільстві, розглядає її вплив на сучасний стан інвалідів і їх сім'ї. Трансформація суспільства так чи інакше мірою торкнулася всіх верств населення. Дитина з інвалідністю і його сім'я потребує постійної підвищеної уваги і захисту з боку суспільства.

Хрустальов Ф.С.
Класичний приватний університет

СИМВОЛІЧНІ АСПЕКТИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В ЗАПОРІЗЬКОМУ РЕГІОНІ

Символічні аспекти децентралізації полягають у суб'єктивному сприйнятті процесів децентралізації членами громади. Гіпотезами щодо цих аспектів можуть бути наступні.

1. Найбільше значення має не те, що відбувається, а що це означає.
2. Діяльність та значення мало пов'язані; події та процеси мають різноманітну інтерпретацію, оскільки мають різний життєвий досвід.
3. Стикаючись з невизначеністю та неоднозначністю, люди створюють символи з метою подолання фрустрації, знаходження напряму та зосередження уваги на надії та вірі.
4. Події та процеси часто важливіші за те, що вони відображають, ніж те, що вони продукують. Символічні форми плетуть тканину світських міфів, героїв та героїнь.
5. Культура створює «суперклей», який з'єднує організації, об'єднання людей та допомагає суб'єктам досягати бажаних цілей.

У символічному полі, децентралізація, перш за все, означає відмову від патерналістської системи мислення та перехід до капіталістичної/конкурентної системи. Також слід зробити акцент, якщо раніше можна було спостерігати лише імітацію демократичних важелів, то в процесі децентралізації, вони починають функціонувати реально, оскільки все більше людей включається в цей процес. Кожен член громади має приймати максимальну участь задля свого ж блага, інакше він відчує на собі цю бездіяльність.

До символічних аспектів децентралізації можна віднести проблеми формування національної ідеї та українську ідентичність.

Чучко О.П.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Катаєв С.Л., д.соц.н., професор

ІНОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

В даний час багато уваги приділяється питанням місця і ролі соціальної реклами в житті суспільства. Необхідність вирішення соціальних проблем підвищує значимість даного виду реклами і ставить завдання її подальшого розвитку. Однак, необхідно відзначити, що сам феномен соціальної реклами не вивчений в повній мірі.

Соціальна реклама – це «інформація будь-якого виду, розповсюджена у будь-якій формі, яка спрямована на досягнення суспільно-корисних цілей, популяризацію загальнолюдських цінностей і розповсюдження якої не має на меті отримання прибутку».

Соціальна реклама використовує той самий набір інструментів, що і комерційна: телевізійні ролики, друкована, вулична, транспортна реклама і т.і. Основна відмінність соціальної реклами від комерційної полягає в цілі.

Соціальна реклама в довгостроковій перспективі економічно вигідна державі, оскільки усунення багатьох соціальних проблем веде до добробуту держави (наприклад здоров'я нації, надходження в повній мірі податків до бюджету тощо). Роль і значення соціальної реклами в Україні все більше усвідомлюється не тільки на державному рівні, але і представниками бізнесу, професійного рекламного співтовариства.

На основі аналізу соціальної реклами було виділено кілька груп соціальної реклами: реклама певного способу життя; реклама законослухняності, конституційних прав і свобод людини; патріотична реклама.

Некомерційні організації (НКО) сильні підтримкою громадськості і тому для них життєво важливо постійно знайомити людей зі своєю діяльністю. Іншими словами, вони кровно потребують реклами. Соціальна реклама допомагає благодійним НКО збирати кошти на свої програми, залучати волонтерів. Соціальна реклама покликана інформувати людей про стан суспільства, в якому вони живуть, вона має спонукати людей робити вчинки на благо всього суспільства і самих себе, і, так само, не здійснювати вчинків, які можуть принести шкоду.

Оскільки реклама відноситься до одного з нових методів, якими користується суспільство і соціальні інститути, прагнучи включити індивіда в соціальну структуру і адаптувати його до соціальних і економічних систем, одним з напрямків діяльності соціального працівника може стати вивчення соціально-психологічних аспектів реклами і регулювання її впливу на сучасне суспільство.

Громадська думка, будучи елементом культурно-ідеологічної підсистеми і взаємодії з усіма іншими її підсистемами – нормативної, організаційної та інформаційно-комунікативної, реалізує насамперед свої соціологічні функції (адаптації, культуронаслідування і соціорегуляції). Одним із перспективних напрямів подальшого розвитку соціальної реклами в Україні повинна стати соціалізація, що розуміється як доведення до свідомості громадян знань і уявлень про норми, стереотипи, цінності та моделі поведінки як у суспільстві загалом, так і в окремому соціумі. Соціальна реклама повинна формувати прагнення і вміння використовувати можливості, що надаються суспільством. Даний вид рекламної комунікації, повинен пропагувати морально-етичні цінності та норми, моделі поведінки, формувати соціальну відповідальність.

Усебічна подальша розробка питань розвитку соціальної реклами сприятиме ефективності управління соціальними процесами в Україні та спрямуванню суспільства до створення сприятливих умов для реалізації своїх можливостей.

Антонова М.О.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Турубарова А.В., к.психол.н., доцент

ГРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Такий багатовимірний та складний феноменяк гра привертає до себе увагу дослідників і сьогодні. Гра – найбільш природний та продуктивний спосіб навчання дітей, адже засвоєння різноманітних знань, умінь та навичок відбувається в розважальній та вмотивованій для них діяльності. Значення гри для дитини визначається тим, що зачіпає найбільш істотні сторони розвитку особистості в цілому.

У теорії гра розглядається з різних позицій. З точки зору психології відзначається вплив гри на загальний психічний розвиток дитини, формування когнітивних процесів, а саме: сприйняття, пам'яті, уяви, мислення, мовлення, становлення процесів довільності, в тому числі й у поведінці.

Останнім часом гра займає, важливе місце в освітньому процесі спеціальних закладів освіти, особливо велике значення має для загального розвитку дітей з порушенням інтелекту.

Соціальний аспект проявляється в тому, що гра – це форма засвоєння суспільного досвіду, соціальної взаємодії, розвиток якої обумовлений відповідним впливом оточуючих дорослих. Педагоги та психологи, розглядаючи особливості психічного розвитку дітей, що мають інтелектуальні порушення, звертають увагу на недорозвинення тих видів діяльності, в яких проявляється рівень і якість їх соціальних уявлень. Соціальний зміст їхньої гри, мовлення дуже збіднений або відсутній зовсім.

У дослідженнях, присвячених ігровій діяльності дошкільників із інтелектуальною недостатністю, підкреслюється недорозвинення гри як провідного виду діяльності. Специфічні особливості характеризують всі структурні компоненти їхньої гри: ігрові дії, ігрове вживання предметів, реальні відносини між собою і роль, яка відображає певну соціальну позицію.

Дошкільники з інтелектуальною недостатністю, будучи включеними в гру, тривалий час не проявляють інтересу до її процесу та іграшок, діють байдуже,або за допомогою стимуляції, а інколи з проявами агресії, але підкоряються вимогам дорослого. Завдяки навчанню інтерес до гри виникає, але виявляється дуже короткотривалим та нестійким. Зазвичай інтерес до гри підтримується зовнішнім виглядом іграшки, а не можливістю діяти відповідно до задуму; цей інтерес швидко вичерпується.

У старшому дошкільному віці, у деяких дітей спостерігається вибірковий інтерес до іграшок, з'являються улюблені іграшки, з якими діти полюбляють грати, бо знають як діяти з ними. Однак у багатьох дітейінтерес як і раніше залишається нестійким. Випадкові подразники відволікають увагу дітей від гри і призводять до її руйнування.

На відміну від нормотипового розвитку однолітків діти з інтелектуальною недостатністю не виявляють тривалого захоплення, поглинання грою. Так, діти 5-6 років з нормотиповим розвитком можуть грати протягом години, а дошкільники з інтелектуальною недостатністю того ж віку не більше 20 хвилин.

Характерною особливістю гри дошкільників із інтелектуальною недостатністю є бідність ігрових дій і присутність великої кількості маніпуляцій, у тому числі і неспецифічних. Дії дітей 6-7 років значно примітивніші за змістом, бідніші, ніж в іграх дітей з нормотиповим розвитком, в основному носять формальний, а не ігровий характер.

Таким чином, правильний підбір методів психолого-педагогічної корекційної роботи та чітка організація ігрової діяльності дошкільників із інтелектуальними порушеннями з урахуванням їх індивідуальних особливостей позитивно впливатиме на їх психічний розвиток.

Бабешко М.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Білоусов С.А., к.політ.н., доцент

ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО БАТЬКІВСТВА В ЧОЛОВІКІВ У МОЛОДОМУ ПОДРУЖЖІ

Сучасне суспільство розглядає батьківство як турботу, контроль та сприяння прогресивному розвитку дитини.

Батьківство в цілому виступає як джерело життєвого досвіду, необхідного підростаючий дитині як потенційному батькові. Крім того, перехід до батьківства передбачає подолання особистісної кризи чоловіком, пов'язаного з проблемою усвідомлення себе батьком, прийняття своїх почуттів і їх самоконтролю.

Сучасний стан батьківства характеризується двома тенденціями. З одного боку, спостерігається криза сім'ї-зростання сирітства та зменшення загального вкладу батька у виховання дітей. З іншого боку, відбувається переорієнтація життєвих ролей чоловіка та жінки, батька і матері, відзначається ослаблення батьківського початку.

«Сім'я є природним середовищем для фізичного, духовного, інтелектуального, культурного, соціального розвитку дитини, її матеріального забезпечення і несе відповідальність за створення належних умов для цього. Батько і мати мають рівні права та обов'язки щодо своїх дітей», – зазначено у Статті 11 Закону України «Про охорону дитинства»[1].

Актуальність цієї проблеми обумовлюється тим, що висока якість життя, суб'єктивне благополуччя особистості, щастя людини неможливе без самореалізації її в сімейній сфері життєдіяльності, передумо-

вою якої є вироблення адекватних та реалістичних життєвих завдань, пов'язаних зі шлюбом та сім'єю. Одним з них є завдання реалізуватися як батько чи мати.

Батьківство – це прийняття рішення про те, що ми хочемо мати дитину і готові стати батьками [3].

Батьківство – це інтегральне психологічне утворення особистості (батька і /або матері) включаючи сукупність ціннісних орієнтації батьків, настановлення і очікування, батьківських почуттів, відношень і позицій , батьківської відповідальності і стилю сімейного виховання. Кожний із цих компонентів включає в себе когнітивний , емоційний, поведінковій складові. До появлення дитини на світ уявлення про батьківство здійснюється на теоретичному рівні, під час розмов один з одним у мріях і планах на майбутнє [2].

Умовно можна виділити три рівня психологічної готовності чоловіка до майбутнього батьківства:

1) Майбутні батьки з високим рівнем готовності планують приймати безпосередню участь у вихованні дитини. Нерідко вони відвідують курси для майбутніх батьків, супроводжують дружину на УЗД і присутні на пологах. Народження малюка стає для них одним з найбільш яскравих емоційних переживань і головною подією в житті. Таі батьки характеризуються прагненням любити і опікати дитину, піклуватися про неї з перших днів життя, а в подальшому – передавати їй свої знання і досвід [4].

2) Ставлення до батьківства у чоловіків із середнім рівнем готовності неоднозначно. Вони відчувають суперечливі почуття з приводу народження дитини. Як правило, такі батьки беруть на себе певні обов'язки – наприклад, у вихідні гуляють з коляскою або допомагають купати малюка. Але при цьому вони не можуть собі дозволити проявити емоційну відкритість в повній мірі.

3) Чоловіки з низьким рівнем готовності слабо уявляють себе в ролі батька і часто сприймають майбутню дитину як тягар. Після народження малюка вони досить стримано проявляють свої почуття. Багато хто віддає перевагу самоусунутися від догляду за дитиною, вважаючи це тільки жіночою справою. Чоловіки, які не готові до батьківства, не вміють отримувати радість і задоволення від контакту з власною дитиною [6].

Розвинута форма батьківства характеризується відносною стійкістю і стабільністю і реалізується в узгодженості уявлень про батьківство [5].

Як надіндивідуальне ціле феномен батьківства тісно пов`язаний з такими поняттями як відповідальність , готовність і довіра.

Література

1. Андреева Т. В. Семейная психология: Учеб. пособие. – СПб : Речь, 2004. – 244 с.
2. Крюкова Т. Л. Психология семьи: жизненные трудности и совладение с ними. – СПб ., Речь , 2005. – 240 с.
3. Методичні матеріали з питань формування усвідомленого батьківства / За ред .. Г . М. Лактіонової . – Київ . 2006. – 91 с.
4. Овчарова Р. В. Родительство как психологический феномен: учебное пособие.- М.: Московский психолого – социальный институт, 2006. – 496 с.
5. Соціальний супровід сімей , які опинилися у складних життєвих обставинах / За ред. Д. Звєрєвої – Київ . 2008. – 293с.
6. Чумак О. Психологические уровни готовности к отцовству [Електронний ресурс]/ Ольга Чумак. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: https://svitmam.ua/themes/psihologicheskie-urovni-gotovnosti-k-otcovstvu.

Вініченко А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковтун Р.А., к.психол.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ЯКОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗПР

У дошкільників із ЗПР теж спостерігається відставання у розвитку емоцій та спілкування. Найбільш вираженим є емоційна нестійкість, лабільність, легка зміна настрою і контрастних проявів емоцій. Вони легко й часто немотивовано переходять із стану сміху до плачу і навпаки.

На відміну від дітей, що нормально розвиваються, дошкільники із ЗПР фактично не потребують взаємодії з однолітками. Вони віддають перевагу грі на самоті. У них не відзначається виражена прихильність до кого-небудь, не виділяються друзі, міжособистісні стосунки нестійкі. Взаємодія носить ситуативний, нестійкий характер. Діти надають перевагу спілкуванню з дорослими чи дітьми старшими за себе, але і в цих випадках не виявляють значної активності.

У дітей із ЗПР спілкування розвивається з запізненням. На початковому етапі навчання діти, як правило, не вміють спілкуватись між собою й у деяких випадках не мають потреби у ньому, тому що у них зовсім не розвинуті колективні види діяльності, але певна потреба спілкування з дорослими й засоби реалізації цієї потреби є у кожної дитини. Діти звертаються до дорослих з різними потребами. Комунікація дитини та дорослого, дитини та однолітків супроводжується активним використанням емоційно-комунікативних якостей.

Спілкування з оточуючими і розвиток предметної діяльності призводить до появи передумов емоційно-комунікативних потреб. Але ці передумови будуть нереалізовані, якщо дорослі не будуть спеціально керувати цим процесом. Необхідно створювати такі умови і ситуації, в яких у дітей виникне потреба у емоційно-комунікативній взаємодії. Наприклад, можна запропонувати дітям побудувати вулицю, де кожен будує будинок в певному місці, треба поділити будівельний матеріал порівну, принести його. Треба спеціально створювати умови, у яких діти взаємодіяли між собою, обмінювалися інформацією, збагачувалися емоційно.

Поява різних форм емоційно-комунікативної діяльності, в якій дитина співпрацює як з дорослими, так і з однолітками складають передумови розвитку потреб у спілкуванні. Згодом після цього розвиваються потреби у емоційно-комунікативному розвитку.

З метою виявлення недоліків емоційно-комунікативного розвитку дітей дошкільного віку із ЗПР необхідно провести психологічне діагностування емоційно-комунікативного стану дітей.

Критеріями і показниками рівня загальної емоційності та комунікативності дітей дошкільного віку із ЗПР є:

1) рівень повноцінної сформованості загальної емоційності: усвідомлення та контролювання своїх переживань, розуміння емоційних станів інших людей, уміння виражати свої почуття, адекватно реагувати на почуття інших;

2) рівень сформованості комунікативних здібностей: дотримання загальноприйнятих норм спілкування, емоційного спілкування з однолітками, регулювання власної поведінки.

Під показниками розуміємо кількісну характеристику окремих проявів емоційно-комунікативної діяльності у єдності з їх якісними проявами. Зведені показники емоційно-комунікативної сфери дітей із ЗПР чи окремі компоненти необхідно об'єднати в певну систему, на основі якої можна скласти думку про якісні зміни в діяльності дитини в результаті психолого-педагогічної корекції. Саме показники змін у поведінці та інших складових психічного розвитку, дають змогу виявити ефективність методики активізації емоційно-комунікативної діяльності.

Таким чином, передумови для розвитку емоційно-комунікативної сфери складаються у процесі життя дитини у спеціальному навчально-виховному закладі, як результат цілеспрямованої корекційно-виховної роботи.

Васил'єва Т.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковтун Р.А., к.психол.н., доцент

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА КЕРІВНИКІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО ВЗАЄМОДІЇ ЗІ ШКІЛЬНОЮ ПСИХОЛОГІЧНОЮ СЛУЖБОЮ

Проблеми психологічної підготовки управлінців до взаємодії зі шкільною психологічною службою, пов'язані з відсутністю належних дисциплін та спеціальних курсів в навчальних планах ВНЗ та закладів післядипломної освіти, недостатньою кількістю таких курсів у системі післядипломної педагогічної освіти, непідготовленістю значної частини науково-педагогічних працівників до відповідного навчання керівників шкіл тощо.

В умовах економічних змін і соціальних трансформацій проблема психологічної підготовки керівників, здатних ефективно здійснювати управління загальноосвітніми навчальними закладами, є надзвичайно актуальною. Домінуючою стає здатність керівника забезпечити гуманістичний підхід в управлінні, конструктивно й гнучко взаємодіяти з підлеглими на основі зворотного зв'язку та побудови спільних цінностей професійного життя, вміння встановлювати ділові, доброзичливі, партнерські стосунки в педагогічному колективі.

Особливого значення при цьому набуває взаємодія управлінця зі шкільною психологічною службою, що має на меті забезпечити психологічний супровід управління закладом освіти в складних умовах сьогодення. Разом з тим, як свідчить практика діяльності керівників шкіл, здебільшого вони не готові до ефективної взаємодії зі шкільними психологами, як наслідок – утруднення у виконанні основної місії освітнього закладу щодо навчання, виховання й розвитку особистості дитини. Слід зазначити, що проблема взаємодії у процесі професійної діяльності й раніше привертала увагу дослідників. Загальні положення процесу взаємодії досліджували В. Агєєв, Г. Андреева, А. Коваленко, різні аспекти професійної, в тому числі, управлінської взаємодії розкриваються у роботах Л. Велитченка, А. Журавльова.

Оскільки, загальноосвітні навчальні заклади відносять до специфічних соціальних організацій, що ставить перед собою за мету формування освіченої творчої особистості, становлення її фізичного і морального здоров'я, забезпечення пріоритетності розвитку людини.

Слід зазначити, що саме управлінська діяльність керівника загальноосвітнього навчального закладу забезпечує функціонування останнього, вона є досить складною за своїм змістом, передбачає виконання значної кількості керівних функцій, як управлінського, так і психологічного рівнів і має комунікативну природу. Комунікативна природа управління виявляється в таких аспектах: 1) взаємодія як функція управління загальноосвітнім навчальним закладом наділена інтегруючою здатністю, що забезпечує реалізацію інших функцій (організації діяльності, мотивацію, планування, контроль); 2) взаємодія є принципово соціальним і діалогічним феноменом, тобто таким, що здійснюється всіма учасниками управлінського процесу і стосується їх спільної діяльності; 3) управлінська взаємодія керівником загальноосвітнього навчального закладу здійснюється в конкретному соціально-психологічному просторі, охоплюючи стосунки всередині організації та її зовнішні зв'язки; 4) у процесі управління загальноосвітнім навчальним закладом реалізується спілкування та комунікативний потенціал учасників спільної діяльності; 5) керівник і персонал загальноосвітнього навчального закладу в процесі обміну інформацією, взаємодії та взаємного сприйняття є активними учасниками управлінської діяльності.

Отже, розв'язання цих проблем можливе за умови психологічної підготовки керівників загальноосвітніх навчальних закладів до взаємодії зі шкільною психологічною службою.

Водяних І.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковтун Р.А., к.психол.н., доцент

АГРЕСИВНА ПОВЕДІНКА ЯК СКЛАДОВА ПРОЯВУ МІЖОСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ У ОСІБ ПОХИЛОГО ВІКУ

Під конфліктом розуміють «найбільш гострий спосіб усунення суперечностей, що виникають у процесі взаємодії, який полягає в протидії суб'єктів конфлікту і звичайно супроводжується негативними емоціями». У зв'язку з тим, що має різноманітні причини та форми протікання, має досить низький рівень ефек-

тивної керованості. Постаріння населення обумовлює необхідність вирішення суспільством ряду проблем політичного, економічного, соціального, культурного, психологічного та морального характеру, зростає потреба в різних видах медичної та соціально-побутової допомоги.

Міжособистісний конфлікт є складним явищем в сфері людського спілкування. Дослідники розділяють причина їх виникнення на соціально-психологічні та особистісні, тобто власне психологічні. До перших відносяться: втрати і спотворення інформації в процесі міжособистісної комунікації, незбалансована ролева взаємодія двох людей, відмінності в способах оцінки діяльності і особистості іншої людини, напружені відносини, прагнення до влади, психологічна несумісність. До других слід віднести причини, пов'язані з індивідуально-психологічними особливостями учасників конфлікту: оцінка поведінки іншого з точки зору неприпустимо низького рівня його соціально-психологічної компетентності, недостатня психологічна стійкість, погано розвинена здібність до емпатії, завищений або занижений рівень домагань, тип темпераменту, надмірна вираженість окремих рис характеру, психологічну несумісність людей, між якими виник конфлікт тощо.

Формою конфліктів є агресія, що визначається як модель поведінки, яка спрямована на заподіяння шкоди будь-кому. Агресивна поведінка, у свою чергу, – це негативна реакція на створену іншими, ситуацію фрустрації, коли виникають перешкоди на шляху до мети або утискаються інтереси. Розрізняють пряму агресивну поведінку, коли людина не приховує свою агресію від оточуючих, а також непряму коли агресія приховується під ворожістю, єхидством або іронією. До агресивних дій відносяться: фізична агресія (напад); непряма агресія (злісні плітки, жарти, вибухи люті – тупання ногами); схильність до роздратування ; негативізм; образа (заздрість і ненависть до оточуючих за їх дії – реальні чи вигадані); підозрілість ; вербальна агресія (вираження негативних почуттів через словесні форми).

Агресія може бути конструктивною, коли відсутній злий намір завдати кому-небудь шкоду. При неконструктивних агресивних діях – намір завдати кому-небудь шкоду, є основою вибору агресивної поведінки, як способу взаємодії.

Стареча агресія може бути як проявом характеру, так і наслідками ураження головного мозку, крім того велике значення має соціально-економічний аспект, зокрема, вихід на пенсію. Виникає почуття покинутості й непотрібності. Літня людина, як розпещена дитина, починає вимагати уваги, часто викликаючи до себе негативне ставлення.

Агресія як прагнення домінувати – це універсальна спонукальна тенденція. Агресія може бути як позитивною, що служить життєвим інтересам і виживанню, так і негативною, орієнтованою на задоволення агресивного потягу самого по собі.

Таким чином, старіння як період значних змін в усіх сферах людського життя, що можуть носити позитивний чи негативний характер, залежно від соціального досвіду та особливостей особистості людини значною мірою впливає на спілкування літньої людини з оточуючими. Агресивна поведінка може виявлятися в різноманітних проявах. Негативність чи позитивність змін в спілкуванні значною мірою залежить від рівня конфліктності, типу акцентуації та ступеня агресивності особистості.

Водяних О.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковтун Р.А., к.психол.н., доцент

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САЛЮТОГЕНЕТИЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Сучасні наукові дослідження доводять, що здоров'я людини є складним феноменом, що становить індивідуальну та суспільну цінність. Здоров'я розглядають як філософську, соціальну, біологічну, медичну, психологічну, педагогічну категорії. Тому й проблеми здоров'я людини на сьогодні є предметом дослідження медиків, соціологів , психологів (В. Леві, А. Маслоу), педагогів, філософів тощо. Водночас, як зазначає Н. Поліщук, «здоров'я – явище системного характеру, динамічне, що постійно взаємодіє з довкіллям, яке, у свою чергу, постійно змінюється « .

Розвиток наукової ідеї життєздатного, життєстійкого поводження в процесах адаптації і соціалізації одержало широке поширення в сучасній науці. Виникнення ряду релевантних конструктів: самоефективність, життєстійкість, життєздатність, стійкість, якість життя, фортогенез і салютогенез свідчить про вичерпаний ресурс прийнятих у психології адаптаційних схем і стратегій поведінки особистості. Тому вчені, в останні 30 років, зосередили дослідницьку увагу на ресурсних характеристиках людини, її потенціалі й умінні виживати всупереч складним умовам існування. Новий дослідницький напрям в медицині, педагогіці, психології, що займається витоками здоров'я, отримав назву салютогенезу.

Концепція салютогенезу (від лат.salus – благополуччя, добрі самопочуття, щастя) представлена в дослідженнях А. Антоновського, M. Eriksson,та ін. Вона спрямована на виокремлення та емпіричне дослідження тих захисних факторів, що сприяють здатності до опору і допомагають суб'єкту: підтримувати високий рівень активності та працездатності, долати проблемні та стресогенні ситуації адекватним способом, зберігати психологічне здоров'я.

Салютогенетична концепція має наступні складові: узагальнені ресурси опору та почуття когеренції. Формальна дефініція відчуття когеренції визначає це поняття як глобальну орієнтацію людини, яка виражає ступінь тривалих, хоча й динамічних переконань, що: 1) вплив зовнішнього та внутрішнього середовища має структурований, передбачуваний та пояснюваний характер; 2) існують засоби, які забезпечують можливість відповідати вимогам цього впливу і ці засоби є доступними та цей вплив є викликом, вартим уваги. Взаємопов'язаними компонентами, які складають відчуття когеренції і можуть бути виділені лише теоретично є: осягненість, керованість та усвідомленість.

Салютогенетична концепція на противагу патогенетичній парадигмі, розглядає ті ресурси та чинники, які сприяють підтриманню, збереженню та промоції здоров'я, часто навіть усупереч об'єктивно потуж-

ному впливові різноманітних біологічних, психологічних та соціальних чинників, а також допомагає суб'єкту не тільки зберігати психологічне здоров'я.

Основними корелятами салютогенетичної спрямованості особистості виступають індекс якості життя, соціальна креативність, онтогенетична рефлексія, самовідношення особистості та рівень її самоактуалізації.

Отже, аналіз наукових першоджерел дозволяє зазначити, що феномен салютогенезу представляє собою складне комплексне психологічне утворення, в якому поєднуються і особистісні характеристики, і статусні ознаки суб'єкта, і його соціально креативні форми поведінки, але, безпосередніх досліджень салютогенетичної спрямованості особистості у вітчизняній психології не виявлено. Частіше це – опосередковане дослідження проблеми через вивчення різних аспектів самовідношення особистості, її самоактуалізації та розкриття власного потенціалу.

Водяних С.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковтун Р.А., к.психол.н., доцент

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНФЛІКТІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНИХ СПРАВ

Конфлікт – суспільний феномен, який супроводжує людство на всіх етапах його існування. Розвиток прогресивних тенденцій в житті суспільства, вдосконалення діяльності й особистісних якостей його членів неможливі без вміння ефективно розв'язувати конфлікти, що виникають, виявляти та попереджувати появу інших.

Трансформаційні процеси загострили соціальні, політичні, міжособистісні, екологічні та інші види конфліктів. Особливо це відчули фахівці, які за родом своєї діяльності покликані розв'язувати різноманітні протиріччя між людьми, передусім, працівники органів внутрішніх справ (ОВС). Діяльність працівників ОВС має ознаки «природної» конфліктної ситуації (владність повноважень, якими наділені працівники ОВС, необхідність застосування заходів примусу з метою ефективної протидії злочинності, умови постійної двобічної протидії), це і зобов'язує працівників ОВС професійно розбиратися з проблемними ситуаціями та конфліктами. Вміння виявляти причини виникнення протиріч, володіти механізмами розвитку й способами попередження конфлікту, прогнозувати конфліктні ситуації, керувати поведінкою людей, що беруть участь в конфлікті, є важливою професійною якістю працівника ОВС.

Прогалини у знаннях в цій галузі явно проявилися сьогодні, коли в країні відбувається процес активного державотворення. Трансформаційні процеси загострили соціальні, політичні, міжособистісні, екологічні та інші види конфліктів. В основі конфліктів лежать різні причини, тобто явища, які безпосередньо зумовлюють, породжують інші явища.

Найбільш розповсюдженими причинами конфліктів, з якими стикалися працівники підрозділів ОВС, є:

– наявність протилежної спрямованості мотивів, коли суб'єкту доводиться розумово «зважувати» суспільну необхідність, яка полягає у вимогах обов'язку, і особисті плани, раціонально усвідомлювані мотиви і бажання, що йдуть всупереч з ними, коли людину турбує вибір між великим і малим злом;

– зіткнення вимог, розбіжність спрямованості ціннісних орієнтацій окремих особистостей, соціальних груп і суспільства. Наприклад, конфлікт типу «працівник ОВС – населення».

Психічний стан працівника ОВС в умовах конфлікту (як і кожного учасника конфлікту) зазнає таких змін, що його думки і почуття починають значно відрізнятися від його думок і почуттів в ситуаціях повсякденного життя. Ці зміни, як правило, не усвідомлюються самим працівником ОВС і мають закономірний характер:

– підвищення рівня навіювання і, відповідно, зменшення ступеню критичного ставлення до себе та оточуючих;

– підвищення рівня емоційної збудливості та напруженості;

– пригнічення раціональних способів регуляції поведінки та почуття відповідальності за свої вчинки; відчуття власної сили, могутності та анонімності своїх дій, самого себе.

Таким чином, узагальнення причин найпоширеніших помилкових дій працівників ОВС в умовах конфлікту і психологічних ефектів їх прояву переконливо свідчать про необхідність формування конфліктної компетентності і розвиток конфліктостійкості у працівників ОВС.

Гришина Т.А.
к. психол.н., доцент
Класичний приватний університет

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА

Ціннісне переосмислення кризової екологічної ситуації в українському суспільстві вимагає розвитку інтеграційних тенденцій в усіх сферах життя, створення умов для нового бачення світу, оновленого сприйняття природи і розуміння людини як єдності біологічного, соціального і духовного. Саме тому загострюється потреба у використанні розробок екогуманітарної парадигми як основи вищої психологічної освіти, стимулювання процесу становлення світогляду, який відповідає сутності людини і можливостям природи, що актуалізує проблему підготовки майбутніх психологів, які мають сформовану екологічну складову професійного світогляду. Проблема екологічної спрямованості особистості в психолого-педагогічній літературі розкривається в аспекті проблем екологічного виховання молоді, розвитку екологічної свідомості, екологічного мислення, екологічної культури, екологічної компетентності людини тощо. Водночас, поняття екологі-

чної спрямованості особистості загалом та екологічної спрямованості особистості майбутнього психолога не знайшли широкого висвітлення у наукових джерелах.

Проблема формування екологічної спрямованості особистості через екологічну освіту і виховання є важливим чинником оптимізації взаємодії людського суспільства із природним середовищем. Невід'ємною складовою вирішення цієї проблеми є фахова підготовка майбутнього спеціаліста. Оскільки екологічна проблема залишається одними з найактуальніших у переліку глобальних проблем людства, виникла потреба формування нового типу екологічної свідомості. Остання як поняття є досить складною категорією, що характеризує духовний зв'язок людини із природою.

Відомо, що екологічні проблеми породжуються самою людиною, її поведінкою, її свідомістю, тому можна зробити висновок, що подолання кризових явищ у природі потребує, передусім, розв'язання психологічних проблем, однією з яких є проблема формування екологічної спрямованості особистості.

В Україні й за її межами розробляються: загальнотеоретичні та методологічні основи екопсихології (С. Дерябо, О. Калмиков, С. Максименко, В. Панов, В. Скребець, В. Ясвін та ін.); проблема психологічної допомоги постраждалим від різних екологічних катастроф (О. Гарнець, В. Моляко,

В. Панок, В. Скребець та ін.); питання впливу предметно-просторового фактору на психологію людини й особливості взаємодії людини з мікросередовищем, мезосередовищем та макросередовищем (І. Кряж, А. Льовочкіна, О. Рудоміно-Дусятська та ін.); виявлення зв'язку екологічної психології та екологічної культури і мислення (В. Крисаченко, М. Філоненко та ін.); психологічні основи екологічної освіти і виховання молоді М. Заброцький, О. Кобернік та ін.).

В останні десятиріччя було проведено низку досліджень щодо рівня розвитку екологічної свідомості: масової екологічної свідомості (В. Скребець та ін.); індивідуального ставлення до природи (С. Дерябо, В. Ясвін та ін.); взаємовідносин «людина – довкілля» (А. Льовочкіна); образу довкілля у підлітків і студентів вищих навчальних закладів (О. Вернік, І. Кряж та ін.). Переважну більшість досліджень присвячено діагностиці стану розвитку екологічної свідомості у осіб підліткового віку, значно менше – у юнацтва, молоді та дорослих.

Отже, аналіз досліджень, які присвячені формуванню екологічної свідомості, екологічного мислення, екологічної особистості взагалі, показав, що, з одного боку, нагромаджений достатній теоретичний і практичний досвід щодо її вирішення, а з іншого – поки що не сформовані необхідні засади розвитку цієї важливої проблеми, не визначений комплекс педагогічних умов, що сприяли б ефективному формуванню екологічної спрямованості особистості, не склалася єдина система її змістовно-понятійних основ.

Таким чином, в нашій країні проблема підготовки психологів найбільшу актуальність набула останнім часом, тому що з'явилися предметні сфери, де знадобилася допомога кваліфікованих психологів-професіоналів. Практика свідчить, що підготовка практичних психологів і сьогодні залишається значною мірою суто формальною, а професійний розвиток майбутніх фахівців найчастіше відбувається стихійно. Зміни внутрішнього світу практичного психолога детермінуються лише подіями середовища, а не цілеспрямованою психолого-педагогічною роботою з майбутніми спеціалістами цієї галузі.

Губрієнко О.М.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Турубарова А.В., к.психол.н., доцент

ДЕЯКІ АСПЕКТИ КОМПЛЕКСНОЇ ДІАГНОСТИКИ СИНДРОМУ ДЕФІЦИТУ УВАГИ З ГІПЕРАКТИВНІСТЮ У ДІТЕЙ

Беззаперечним є положення про те, що ґрунтовний діагностичний процес є надзвичайно важливою передумовою ефективної допомоги дітям із синдромом дефіциту уваги з гіперактивністю (далі – СДУГ).

На теперішній час діагностика СДУГ ґрунтується на клінічних критеріях, оскільки для підтвердження цього розладу не існує спеціальних тестів або маркерів, заснованих на застосуванні сучасних психологічних, нейрофізіологічних, біохімічних, молекулярно-генетичних та інших методів. Більшість науковців виділяють наступні методи, які застосовуються при дослідженні дітей із гіперактивною поведінкою: клінічна співбесіда (інтерв'ю); спостереження; заповнення опитувальників, анкет, оціночних шкал; отримання додаткової інформації (від вчителя, шкільного психолога, відеозаписів); дослідження неврологічного статусу; психологічне обстеження із застосуванням нейропсихологічних та психометричних методів.

Основним методом діагностики СДУГ є клінічне інтерв'ю з батьками та дитиною. Його специфічними особливостями має бути дослідження наявності основних симптомів СДУГ, їхніх змін у процесі вікового розвитку, проявів у різних середовищах та наслідків у різних сферах життя дитини. Причому в самому інтерв'ю основою для діагнозу є не пряме виявлення в дитини ознак СДУГ під час консультації, а дані анамнезу.

Діагноз СДУГ вважається обґрунтованим лише у тих випадках, коли симптоми, що спостерігаються у дитини, характеризуються достатнім ступенем вираження, постійності та поєднуються один із одним. Для постановки лікарем цього діагнозу достатньо відповідності стандартним міжнародним критеріям (класифікація DSM–V, МКХ-10), а результати інших досліджень носять лише допоміжний характер. Зазначене стосується і психологічного обстеження.

Одним із головних інструментів, який використовує психолог, є метод спостереження, результати якого можна співвіднести з основними симптомами, описаними у міжнародних класифікаціях. Цілеспрямоване спостереження дає психологу можливість виявити особливості поведінки та розвитку дитини із СДУГ, уникнути помилкового приписування даного синдрому імпульсивним, обдарованим, тривожним дітям, у яких можуть спостерігатися окремі подібні ознаки (нестриманість, неуважність тощо).

Окрім стандартних психологічних методик оцінки уваги, пам'яті та мислення використовуються нейропсихологічні методики: експрес-діагностика пам'яті «Лурія–90» (Е. Симерницька), проби на рівень розвитку довільних рухів О. Лурії та М. Озерецького. Проведення обстеження за допомогою десяти-п'ятнадцяти

методик відповідає принципу синдромного аналізу О. Лурії, відповідно до якого тільки застосування цілого комплексу різноманітних психодіагностичних методик дозволить точно провести діагностику порушень вищих психічних функцій.

Вкрай важливим для психологічного обстеження є і аналіз продуктів діяльності дитини (малюнки, різноманітні письмові роботи), оскільки особливості психіки дітей із гіперактивною поведінкою знаходять у них своє відображення.

Таким чином, незважаючи на те, що на теперішній час діагностика СДУГ ґрунтується на клінічних критеріях, важливим елементом комплексної діагностики СДУГ у дітей молодшого шкільного віку є психологічне обстеження, оскільки воно надає додаткову суттєву інформацію про особливості когнітивного, емоційно-вольового розвитку дитини та порушення шкільних навичок (у тому числі письма), необхідну для своєчасної та правильної постановки діагнозу та розробки корекційних заходів.

Гунько О.А.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Овчинніков А.В.

СТАВЛЕННЯ ДО СВОГО ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ У СТУДЕНТСЬКОМУ ВІЦІ

У соціальній психології зовнішній вигляд розглядається відповідно до уявлення про природу і функції зовнішнього «Я особистості», визначається, як форма об'єктивізації внутрішнього світу особистості і вивчається вплив зовнішнього вигляду на стан і переживання людини, на систему соціальних, міжособистісних відносин, на оцінку людиною різних сторін життєдіяльності.

Поширеність в суспільстві «нормативної незадоволеності, занепокоєння зовнішнім виглядом» обумовлена впливом взаємодіючих соціокультурних, соціальних, соціально-психологічних чинників. Незадоволеність зовнішнім виглядом, інтегрує емоційне ставлення до нього, яке супроводжується тривожністю щодо свого зовнішнього вигляду в різних ситуаціях взаємодії. Незадоволеність зовнішнім виглядом виникає в зв'язку з припущенням про те, що якісь компоненти зовнішнього вигляду можуть виробляти негативний вплив на інших людей. Вона може виникати як тоді, коли людина задоволена своїм зовнішнім виглядом, так і тоді, коли вона незадоволена їм.

Поряд з впливом засобів масової інформації, соціальних норм на сприйняття людиною зовнішнього вигляду, необхідно враховувати «тиск» всередині груп, в зв'язку з відповідністю зовнішнього вигляду певним стандартам, прийнятим в молодіжному середовищі. Невідповідність реального образу «зовнішнього Я» ідеальному «зовнішньому Я» виступає одним із чинників формування незадоволеності, занепокоєння зовнішнім виглядом.

Самооцінки і оцінки різних компонентів і характеристик зовнішнього вигляду – це система самооцінок і оцінок таких компонентів зовнішнього вигляду, як особа, статура, оформлення зовнішнього вигляду, виразна поведінка, таких характеристик зовнішнього вигляду, як привабливість зовнішнього вигляду для протилежної статі, сексуальність зовнішнього вигляду і представленість в ньому фемінності-маскулінності. Інтегральна самооцінка і оцінка зовнішнього вигляду відображають цілісність сприйняття і інтерпретації зовнішнього вигляду.

Ставлення до зовнішнього вигляду найближчого оточення (батьків, друзів, членів групи) є детермінантною задоволеності / незадоволеності, стурбованості зовнішнім виглядом. При цьому не ставиться задача вивчення впливу уявлень студентів про оцінки зовнішнього вигляду батьками і друзями на радість, стурбованість ними своїм зовнішнім виглядом. Оцінка власної зовнішності завжди пов'язана з оцінками інших людей, чиї судження щодо зовнішнього вигляду значимі і формують особливу систему значущих відносин. Проблема полягає в пошуку тих соціально-психологічних чинників, вплив яких перетворює члена групи в значимого Іншого, формує особливу систему значущих міжособистісних відносин, яку можна позначити, як «значимий оцінювач зовнішнього вигляду».

Оціночні судження члена групи, спрямовані на зовнішній вигляд інших членів групи, можуть бути в різному ступені інформативними, референтними і авторитетними для інших членів групи. У зв'язку з цим, необхідно поставити питання про те, що відрізняє «значущих оцінювачів зовнішнього вигляду» від «незначущих оцінювачів зовнішнього вигляду».

Дегтярьов А.Д.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковтун Р.А., к.психол.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ СОРОМ'ЯЗЛИВОСТІ У ДІТЕЙ З ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ

Мовлення – це інструмент розвитку вищих відділів психіки людини. Затримка розвитку мовлення на перших вікових ступенях не може бути повністю компенсована. Увага до розвитку мови дитини особливо важлива тому, що в цей час формуються психічні функції, які в дитинстві легше піддаються тренуванню.

У дітей дошкільного віку в розвитку мовлення часто виникають порушення та різних видів розлади.

Одночасно з мовленнєвим недорозвитком в тій чи іншій мірі страждає особистість дитини. Звісно, ступінь порушення загального психічного і особистісного розвитку та окремих функцій дитини при мовленнєвих порушеннях не однакова і залежить від характеру дефекту, ступеню вираженості розладів окремих психічних процесів і функцій, від ефективності психологічного впливу, умов життя і виховання дитини та інших факторів.

У дошкільному віці (3-7 років) проявляються наступні особливості формування емоційної сфери:

– більш спокійний, урівноважений емоційний фон сприйняття;

– емоційність обумовлена уявленнями, що розвиваються: бажання-уявлення-дія-емоція;

– емоційні процеси більш керовані;

– розвивається емоційне передбачення (майбутній результат, його оцінка дорослим). При негативному результаті дій виникає несхвальна оцінка дорослого, що може викликати розвиток тривожності. При позитивному результаті дії дитина одержує позитивну оцінку дорослого, що викликає позитивний емоційний стимул для подальшої поведінки;

– афект – перша ланка в ланцюжку реакцій;

– відбувається перехід від бажань (мотивів), спрямованих на предмети, до бажань, пов'язаним з уявленнями про предмети;

– самооцінка трохи завищена, що допомагає освоювати нові види діяльності без сумніву й страху, але до моменту навчання в школі рівень самооцінки знижується;

– супідрядність мотивів (мотиви здобувають різну силу й значимість), поява нових мотивів (мотив досягнення успіху, змагання), складається індивідуальна мотиваційна система (виділяються домінуючі мотиви, формується ієрархія, виділяються соціальні мотиви: досягнення успіху, інтерес до досягнення діяльності);

– з'являється здатність оцінювати свою поведінку.

Протягом дитинства особливості емоцій (їхня сила, тривалість, стійкість) змінюються у зв'язку зі зміною загального характеру діяльності дитини і її мотивів, а також з ускладненням відносин дитини з навколишнім світом.

Наявність у дитини тих чи інших дефектів є однією з головних причин виникнення психічних станів, які проявляються у неадекватній пасивності, яка перешкоджає виконанню тих чи інших дій. Такий стан називається у психології терміном «психологічний бар'єр».

Емоційний механізм психологічних бар'єрів виражається в посиленні негативних переживань та установок, які пов'язані з виконанням тієї чи іншої задачі та проявляється у виді сорому, почуття вини, страху, тривоги, низької самооцінки тощо. В соціальній поведінці психологічні бар'єри представлені бар'єрами спілкування або комунікативними бар'єрами, які заважають дитині встановлювати нормальні контакти у міжособистісній взаємодії.

Задорожнюк А.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковтун Р.А., к.психол.н., доцент

МЕДІАЦІЯ – ЗАСІБ ВИРІШЕННЯ МІЖОСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ

«Медіація» (лат. «mediatio» – посередництво, аналогами є слова «mediation» (англ.), «médiation» (фр.).) – це термін який є загальновживаним на міжнародному рівні, але в сучасному українському законодавстві не закріплений, і немає єдиного підходу до розуміння його сутності. У Законі України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» медіація надається як переговори за участі нейтрального посередника, добровільний і конфіденційний процес, в якому нейтральна третя сторона допомагає конфліктуючим сторонам досягти взаємоприйнятої угоди, як метод, за яким сторони управляють і володіють як самим процесом так і його результатом – угодою, тобто нічого не вирішується без згоди сторін.

Головна мета медіації – щоб всі сторони були задоволені результатом перемирення і конкретне вирішення спору виходило з бажання учасників

Медіація може здійснюватися на професійній і непрофесійній основі. Сторони конфлікту самі вибирають медіатора, якому довіряють і який не є втягнутим у конфлікт. На відміну від судового рішення, медіатор не приймає рішення на користь будь-якої з сторін, а намагається привести сторони конфлікту до консенсусу. Медіація буває 3-х видів: шкільна, сімейна та судова.

Процедура медіації включає в себе наступні етапи.

1. Письмова пропозиція однієї зі сторін конфлікту про застосування медіації.

2. При отриманні згоди другої сторони укладають письмову угоду про застосування медіації, у якому обмовляється: предмет спору; особистість медіатора; організація, що забезпечує проведення медіації; порядок проведення медіації; участь сторін у витратах на медіацію; терміни проведення медіації.

3. Медіатор здійснює свою діяльність, яка включає: вивчення точок зору сторін; бесіди з опонентами; пошук компромісу і прийняття рішення.

Медіатор не виносить сам рішення і не примушує будь-яку зі сторін до його виконання, а підводить сторони до прийняття самостійного рішення і найбільш прийнятного виходу із ситуації.

4. Висновок медіативної угоди між сторонами. В угоді описуються зобов'язання сторін і терміни їх виконання.

5. Виконання прийнятого рішення сторонами. Сторони добровільно виконують прийняте рішення.

Успішність медіації забезпечується наступними чинниками:

1) рівень відносин сторін;

2) здатність сторін до комунікації;

3) мотивація сторін до врегулювання розбіжностей і прийняття угоди;

4) довіра сторін до медіативного процесу;

5) характеристиками самого процесу медіації, використовуваних ним методів.

У процесі медіації можуть використовуватися методи біхевіоральної терапії, фасилітації, коучингу, багатьох психотерапевтичних підходів. Медіатори можуть працювати поодинці і в парах (комедіація), з різностатевими учасниками конфлікту можуть працювати медіатори різної статі, для виключення ефекту гендерної коаліції.

Інститут примирення сьогодні в Україні недостатньо популярний у порівнянні з іншими країнами світу, і на законодавчому рівні не закріплений. Оскільки Україна молода країна в якій поступово зароджується

такий інститут як медіація, доцільно запозичувати передовий досвід і в подальшому вдосконалювати психологічний супровід. Медіація має безліч переваг, такі як: доступність; рішення, яке приймається сторонами, задовольняє обидві сторони; економія ресурсів; дотримання принципу свободи особистості (оскільки рішення приймається добровільно, а не нав'язується кимось) та багато інших.

Кетлер-Митницька Т.С.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР

ДІАГНОСТИЧНА ЦІННІСТЬ МЕТОДИК ВИМІРЮВАННЯ ІНТЕРНАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ЯК ЧИННИКА ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ

Специфіка діяльності, високі вимоги роботодавців, конкуренція, необхідність постійної самоосвіти та інші реалії сучасного життя зумовили проблему підвищення готовності майбутніх психологів до особистісного-професійного саморозвитку. Як свідчить аналіз наукових джерел, важливим чинником такої готовності є інтернальність – одне з двох основних понять концепції локусу контролю Дж. Роттера (від англ. internal – внутрішній). Інтернали покладають відповідальність за своє життя на себе, а екстернали – на зовнішні сили (долю, інших людей) [1, с. 397].

Емпіричне дослідження інтернальності вимагає вибору найбільш оптимального діагностичного засобу з-поміж інших на основі аналізу діагностичної цінності кожного. За твердженням О. О. Бодальова та В. В. Століна, найчастіше використовуються три варіанти методик виміру локусу контролю, одним з полюсів з якого, власне, і є інтернальність: оригінальна шкала Дж. Роттера; опитувальник суб'єктивної локалізації контролю (ОСЛК), розроблений С. Р. Пантелєєвим і В. В. Століним; опитувальник рівня суб'єктивного контролю (РСК), створений Є. Ф. Бажиним, О. А. Голинкіною, О. М. Еткіндом [1, с. 400].

Специфічними особливостями оригінальної шкала Rotter Inernal-External Locus of Control Scale є: одномірність, невелика кількість пунктів, формат шкали, що вимагає в кожному пункті вибору одного з двох альтернативних суджень. Опитувальник суб'єктивної локалізації контролю (ОСЛК) створений на основі шкали Дж. Роттера із збереженням її первинних якостей. Твердження опитувальника в основному орієнтовані на навчальну сферу, сфери досягнення та міжособистісних стосунків [1, с. 399-401]. Досить відомим є тест-опитувальник визначення суб'єктивної локалізації контролю (СЛК) С. Р. Пантелєєва і В. В. Століна, спрямований на вимірювання локусу контролю як узагальненої генералізованої перемінної [4, с. 76–81]. С. В. Биков до адаптованих варіантів шкали Дж. Роттера також відносить «Опитувальник суб'єктивного контролю» (ОСК) О. А. Осницького й Ю. С. Жуйкова та варіант шкали ІРС, запропонований І. М. Кондаковим і М. Н. Нілопец [2, с. 46]. Недоліками цих методик є узагальненість, неврахування специфіки ситуації та атрибутивної спрямованості при аналізі інтернальності.

На відміну від зазначених методик, опитувальник рівня суб'єктивного контролю (РСК) є багатомірною шкалою, що вимірює індивідуальні особливості суб'єктивного контролю над різноманітними життєвими ситуаціями. З опитувальника можуть бути виділені: узагальнений показник індивідуального РСК, інваріантний до часткових показників діяльності (шкала загальної інтернальності), 2 показники середнього рівня узагальненості (шкала інтернальності в області досягнень і шкала інтернальності в області невдач), а також 4 ситуаційно специфічних показники, що характеризують РСК у таких сферах життєдіяльності, як сімейна, виробнича, сфера міжособистісних відносин і ставлення до здоров'я та хвороб [1, с. 405]. Незважаючи на поширеність, використання методики РСК може бути недостатньо ефективним у зв'язку з браком конкретики при аналізі інтернальності майбутніх психологів у діловій та комунікативній сферах, а також – відсутністю відокремлення інтернальності у сферах подолання невдач та відповідальності за їх причини.

Опитувальник «Локус контролю» (за О. Г. Ксенофонтовою) [3, с. 103–113] є модифікацією тесту РСК, кількість шкал в якій доведена до 17. Уточнено вимірювання інтернальності у професійній діяльності за рахунок введення допоміжних шкал («професійно-соціальний аспект інтернальності», «професійно-процесуальний аспект інтернальності») та інтернальності у міжособистісному спілкуванні (додано шкали «компетентність у сфері міжособистісних стосунків», «відповідальність у сфері міжособистісних стосунків»), що виявляється досить важливим з урахуванням специфіки діяльності психолога. Додано шкали, призначені для вивчення інтернальності у сфері розв'язання проблем («готовність до діяльності, пов'язаної з подоланням труднощів»; «готовність до самостійного планування, виконання діяльності і відповідальності за неї»), які характеризують здатність людини визнати своє авторство невдалого вчинку та почати змінювати ситуацію, що є важливішою умовою готовності до особистісно-професійного саморозвитку. Крім того, введено шкали «схильність до самозвинувачень» та «заперечення активності», які є виключно важливими для розуміння ступеню «дієвості» інтернальності, тобто сформованості її регулятивного компоненту.

Отже, аналіз наукових джерел дозволив виділити в якості оптимального методу діагностики інтернальності майбутніх психологів як чинника готовності до особистісно-професійного саморозвитку опитувальник «Локус контролю» (за О. Г. Ксенофонтовою).

Література

1. Бодалев А. А., Столин В. В. Общая психодиагностика. Санкт-Петербург : Изд-во «Речь», 2002. 440 с.
2. Быков С. В. Диагностика локуса контроля личности в асоциальных подростковых группах. Вестник Самарской гуманитарной академии. Серия «Психология». 2007. № 2. С. 45–59.
3. Ксенофонтова Е. Г. Исследование локализации контроля. Психологический журнал. 1999. Т. 20. № 2. С. 103–113.
4. Психодіагностичне забезпечення профорієнтації в системі педагогічної освіти : посібник / упоряд. Є. В. Єгорова, О. М. Ігнатович, В. В. Кобченко, Н. І. Литвинова, І. Б. Марченко, О. Л. Мерзлякова, В. В. Синявський, Г. П. Татаурова-Осика, А. М. Шевенко / за ред. О. М. Ігнатович. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 228 с.

Кобець Т.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковтун Р.А., к.психол.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОРЕКЦІЇ СТАВЛЕННЯ ДО СЕБЕ В МОЛОДИХ ЧОЛОВІКІВ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Теоретичне опрацювання наукових теорій та концепцій щодо самоставлення особистості у вітчизняній та зарубіжній літературі дозволяє ствкрджувати, що самоставлення – це процес, в якому особистість оцінює власні риси співвідносно з мотивами, що відображають потребу в самореалізації особистості та включає в себе специфічну активність суб'єкта щодо власного «Я», яка виражається у внутрішніх діях і розуміється як особистісне утворення емоційно-ціннісної властивості.

Втрата фізичного здоров'я, порушення елементарних рухових функцій є домінуючими факторами зниження самооцінки, особливо тяжким для молодого чоловіка є втрата мобільності і можливості виконувати «чоловічу» функцію, бути захисником, добувачем для близьких людей.

Неприйняття власного «Я» породжує протиріччя зіткнення з вимогами, які обумовленні фізіологічними проблемами та їх неприйняття, неможливість досягти сформованого ідеалу в соціумі. Це породжує негативні переживання, приводить до невротичних станів, актуалізації захисних механізмів – регресії та втечі від реальності, відхід у хворобу, ізоляцію. Для людини з інвалідністю характерні амбівалентне ставлення до самої себе, неприйняття себе, суперечливість поведінки, взаємодії з іншими, що впливає як на адаптацію інваліда до свого становища, так і на реабілітаційний процес, сприяючи або ускладнюючи його соціалізацію та самореалізацію.

Емпіричне дослідження даної проблеми показало високий рівень прояву таких компонентів самоставлення, як: самозвинувачення та внутрішня конфліктність у представників двох груп (з порущеннями шийного та поперекового відділів хребта).

Чоловіки з порушеннями шийного відділу у порівнянні з чоловіками, що мають порушення поперекового відділу, більш мобільні, у них кращий прояв віддзеркаленого самоставлення, самоприйняття, самовпевненості.

Чоловіки «спинальники» мають нижчий рівень самокерівництва, прихильності до себе, віддзеркаленого самоставлення тощо. Предствники обох груп потребують проведенню психокорекційної роботи, яка була б спрямована на розвиток самоприйняття з урахуванням сильних сторін особистості, на створення образу майбутнього, на розвиток навичок подолання негативних емоційних станів та розиток комунікативних вмінь.

Розроблено та апробовано психокорекційну програму розвитку основних компонентів самоставлення, що являє собою цілісну систему, яка складається із п'яти взаємопов'язаних занять, що включають техніки позитивної психотерапії, арт-терапії, когнітивно-поведінкової та клієнт-ценрованої терапії. Програма містить такі інтерактивні методи, як: групова дискусія, психомалюнок, психогімнастичні вправи, аналіз притч та метафор.

Ефективність апробованої соціально-психологічної програми підтверджена зниженням показників внутрішньої конфліктності та самозвинувачення.

Проведене дослідження не вичерпує усіх аспектів вирішення проблеми самоставлення молодих чоловіків з порушеннями опорно-рухового апарату.

Перспективи подальших наукових пошуків вбачаються у дослідженні впливу соціально-психологічних чинників на рівень самоставлення чоловіків (наявності сім'ї, часу отримання травми, міста проживання та ін.), а також у розробці програми для чоловіків з іншими типами порушень опорно-рухового апарату.

Коваленко В.О.
КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Панов М.С., к.психол.н., доцент

ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТІСНО-ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ

В сучасній Україні посилюється гуманістична увага до проблем інвалідів, забезпечення їхньої соціальної захищеності, рівних прав, зокрема на якісну освіту, розвитку системи реабілітування у різноманітних формах її функціонування.

При цьому освіта осіб з інвалідністю різних нозологічних форм та вікових категорій (у тому числі дітей, молоді та дорослих з глибокими порушеннями зору) розглядається як системоутворювальний фактор теорії та практики їх комплексного соціального реабілітування.

Проблема розвитку і виховання особистості з обмеженими можливостями здоров'я набуває особливого значення для дефектології, зокрема для тифлопсихології, нагальним завданням якої при накопиченні значної кількості експериментального матеріалу залишається його аналіз та узагальнення з метою створення цілісної тифлопсихологічної теорії особистості для забезпечення надійного науково-психологічного підґрунтя посилення ефективності практичної освітньої, соціальної та реабілітаційної роботи з інвалідами по зору на різних етапах їхньої соціалізації.

З аналізу літературних джерел встановлено, що специфічними для тифлопсихології є закономірності:

– прямий і опосередкований негативний вплив глибоких порушень зору на взаємодії сліпої та слабозорої дитини з оточуючим середовищем, насамперд з іншими людьми, що, відбиваються, перш за все, на активності та самостійності особистості в різних видах діяльності та спілкування;

– чим глибше порушене біологічне (гострота та якісні особливості зорового відображення), тим сильніший вплив аномального фактору на соціальні чинники в процесі розвитку дитини;

– час виникнення, ступінь вираження, якісна своєрідність зорового дефекту суттєво впливають на розвиток суб'єктності особистості у різних видах діяльності;

– порушення зору активують компенсаторні сили організму і психіки, але поряд зі справжніми особистісно та соціально корисними компенсаторними новоутвореннями збільшується можливість формування пристосувань;

– інтенсивність та адекватність розвитку особистості при порушеннях зору залежить від спеціальних педагогічних умов, що враховують специфіку психічної діяльності і поведінки, енергетичні можливості організму конкретної здорово депривованої людини.

Кінцевою метою корекційно-реабілітаційної роботи із зазначеною категорією дітей є система елементарних початкових знань, умінь і навичок, зокрема спеціальних, які сприяють подоланню труднощів соціальної інтеграції. Зокрема, у процесі корекційно-реабілітаційної роботи дошкільники з вадами зору мають набути компенсаторних пристосувань, умінь застосовувати отримані знання в різних навчальних і життєвих ситуаціях, підготуватися до активної діяльності в суспільстві.

У процесі дослідження нами встановлено, що основною формою корекційного впливу на дитину з порушеннями зору в дошкільному навчальному закладі є спеціально організовані корекційні заняття (колективні, групові, індивідуальні), що передбачають розвиток чуттєвого пізнання, уявлень про оточуючий світ, комунікації і мовлення, просторової орієнтації та інше. Одним із чинників успішної корекційно-реабілітаційної роботи з дітьми, є мультисенсорний підхід, що передбачає активізацію різних органів чуття і способів сприймання інформації, комбінує зорові, слухові і тактильні елементи у процесі пізнання.

Коваленко О.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковтун Р.А., к.психол.н., доцент

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ВІЙСЬКОВИХ ПСИХОЛОГІВ

Дослідження проблеми формування професійних умінь майбутніх військових психологів підтвердило її актуальність і значення. Сучасний стан розбудови системи військової освіти, свідчить про нагальну потребу в оптимізації професійної підготовки майбутніх військових психологів.

Аналіз системи професійної підготовки сучасних військових психологів виявляє недостатній рівень сформованості у них професійних умінь, що уповільнює адаптацію до умов виконання службових обов'язків та негативно позначається на морально-духовному вихованні та професійній підготовці військовослужбовців. Під професійними уміннями майбутніх військових психологів ми розуміємо його властивість, яка визначає готовність майбутнього військового психолога до своєї професійної діяльності в мирний час та в умовах бойових дій, головними аспектами якої є здатність реалізовувати психологічне забезпечення всіх складових життєдіяльності військовослужбовців, зворотній зв'язок з об'єктами психологічного впливу та виховання з урахуванням всіх компонентів військово-педагогічного процесу. Уточнено змістову структуру професійних вмінь майбутніх військових психологів: вміння суб'єкт-суб'єктної взаємодії (комунікативні, перцептивні, соціально-рольові); суб'єкт-особистісні (емпатійної спрямованості, здорового способу життя, саморегулятивні); діяльнісні (організаторсько-педагогічні, навчально-професійної діяльності, креативно-дослідницькі). Структура професійних умінь визначена на основі психолого-педагогічних підходів (компетентнісний, системно-рольовий, суб'єктно-діяльнісний, синергетичний, особистісно-орієнтований). До критеріїв сформованості професійних умінь майбутніх військвих психологів віднесено: світоглядну орієнтацію, емпатійність, творчий потенціал, навчальну успішність, розвиненість локус-контролю, здоровий спосіб життя. Готовність до професійної діяльності визнається на трьох рівнях: високий (курсанти проявляють самостійність у постановці і розв'язанні нових задач, володіють адекватністю оцінки і самооцінки професійно важливих якостей, здатні до ефективного вирішення задач в умовах дефіциту часу), середній (курсанти не володіють достатньою самостійністю у розв'язанні основних завдань, потребують допомоги викладача, але володіють достатнім рівнем навченості) та низький (курсанти не вміють самостійно ставити і розв'язувати складні задачі, не можуть дати адекватну оцінка і самооцінку професійно важливих якостей особистості.

Розроблено психолого-педагогічну технологію формування професійних умінь майбутніх військовихпсихологів, складовими якої є: концептуальна частина (мета, завдання, класифікація вмінь, педагогічні підходи, принципи), процесуальна частина (педагогічні умови, етапи формування), методичне забезпечення (форми діяльності, методи, навчальні дисципліни, критерії оцінки, рівні готовності, результат). Реалізація технології забезпечується через створення психологічних умов (розробленість змістової структури професійних умінь майбутніх військових психологів; створення інформаційного середовища з поглибленими міждисциплінарними зв'язками; використання інтерактивних методів навчання під час вивчення психолого-педагогічних дисциплін) та методичного забезпечення реалізації технології.

За результатами формувального експерименту отримано позитивні результати динаміки формування рівнів готовності до професійної діяльності курсантів-психологів експериментальної групи, що підтверджує ефективність запропонованої психолого-педагогічної технології.

Коровченко Д.М.
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Наук. кер. – Зарицька В.В., д.психол.н., професор

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІКТИМНОСТІ У СТУДЕНТСЬКОМУ ВІЦІ

Життя в умовах сучасного суспільства вимагає від людини величезної мобілізації внутрішніх ресурсів. Це часто призводить до необхідності додаткової розрядки напруги, яка нерідко здійснюється у формі самодеструкції. Для багатьох людей аутодеструкція виступає одним з простих і доступних способів зняття напруги, позбавлення від почуття провини, самопокарання, відходу від серйозного вирішення проблеми через перемикання уваги на фізичну або душевну біль, яка ініціюється власною провокаційною поведінкою. Особливо це стосується молодого віку, коли індивід ще не набув належного соціального та психологічного досвіду.

Схильність до віктимної поведінки виникає ще в дитинстві, коли сімейне оточення багато в чому грає визначальну роль у формуванні основних патернів майбутньої поведінки. З іншого боку, на розвиток віктимної поведінки молодої людини, студента впливає його актуальна діяльність, зокрема процес професійного становлення.

Соціалізація особистості студента в ході навчання у вузі має величезну значимість, особливо це стосується підготовки студентів тих напрямків, які відносяться до сфери «людина – людина», оскільки вона максимально має на увазі не тільки оволодіння студентами необхідними знаннями та вміннями, а й розвиток їх особистісних якостей. Велику роль відіграє такий аспект розвитку особистості студента, як формування особистісної автономії, впевненості в собі, ослаблення пасивності, несамостійності, залежності. Особливе місце в цьому зв'язку займає подолання віктимних тенденцій в поведінці.

Віктимність проявляється в активному або пасивному провокуванні агресії на свою адресу, неусвідомлюваному прагненні до нанесення шкоди власному фізичному чи психічному здоров'ю. Дана схильність посилюється у індивіда в зв'язку з вступом до вищого навчального закладу. Адаптація до вузу вимагає від студента величезної мобілізації внутрішніх ресурсів, що часто призводить до необхідності додаткової розрядки напруги, яка нерідко здійснюється у формі самодеструкції. Найчастіше подібна поведінка проявляється неусвідомлено, спонтанно. Вона розгортається таким чином, що зовнішні обставини, дії інших людей приносять шкоду даному індивіду. Особи, що ризикують опинитися в положенні жертви, виявляють різні варіанти віктимної поведінки, починаючи від активної провокації агресорів на себе і закінчуючи пасивним підпорядкуванням насильства і проявом абсолютного нерозуміння небезпеки ситуації та ігноруванням елементарних норм безпеки. На жаль, соціально-економічні умови розвитку сучасного суспільства представляють сприятливе середовище для розвитку віктімогенного потенціалу особистості молодої людини, що намагається максимально адаптуватися і самореалізуватися.

Гнучке володіння навичками копінгу, адекватними конкретній життєвій ситуації, може суттєво знизити ризик віктимізації молоді, сприяти менш болісному та трагічному сприйманню труднощів і зниженню схильності до віктимної поведінки.

Період навчання у ВНЗ може бути використаний не тільки для здобуття освіти, але і для навчання ефективним способам подолання різноманітних життєвих труднощів. Адже перед сучасною вищою школою постають завдання не лише професійного становлення молодих фахівців, але і створення умов, необхідних для максимально повного розкриття їх внутрішнього потенціалу, побудови адекватного емоційного прояву і діяльності, становлення їх як зрілих, готових до подолання життєвих труднощів особистостей.

Коростельов Д.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковтун Р.А., к.психол.н., доцент

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНФЛІКТІВ У МОЛОДОГО ПОДРУЖЖЯ

Подружній конфлікт – це феномен який сьогодні часто зустрічається, є неминучим і невідворотним, і розглядається як природний фрагмент людського життя. Конфлікт може бути прийнятий як одна з форм нормальної людської взаємодії. Він не завжди і не скрізь призводить до руйнування родини, бо є одним з головних процесів, який слугує її збереженню. Неможливо, щоб конфліктів у родині не було зовсім, оскільки особливістю сімейних відносин є те, що в шлюб вступають люди протилежної статі з абсолютно різними історіями життя і різним вихованням і при цьому вони змушені якимось чином уживатися один з одним під одним дахом.

Сучасна сім'я в Україні переживає справжню кризу, причому прояв цієї кризи пов'язаний з рівнем соціально-економічного розвитку суспільства. В країні відбуваються соціально-економічні зміни, які суттєво відображаються на становищі всіх елементів соціальних структур, а саме на сім'ї. Якщо в минулому сім'ю об'єднували чисто зовнішні, формальні чинники (закон, звичаї, громадська думка, традиції та ін.), то на сьогодні формується новий тип молодої сім'ї, єдність якої все більше залежить від особистих відносин один до одного всіх її членів – їх взаєморозуміння, прихильності, взаємної участі, поваги, відданості, симпатії і любові. Саме ці почуття і сприяють міцності сімейного вогнища. Таким чином ситуація з стосунками у сім'ї поступово погіршується внаслідок збільшення конфліктів та протиріч. Такі обставини можуть негативно відбитися не лише на сім'ї, а також і на країні.

Проблема подружніх відносин в молодій сім'ї на сьогодні дуже актуальна, сучасні дослідження багатьох вчених дозволяють стверджувати про існування кризи в українському подружжі як елементу соціальної системи суспільства. Велика кількість молодих одружених людей незадоволені сімейним життям, конфлікти між ними, зростання кількості орієнтованих на розлучення, зменшення народжуваності

Проблемою подружніх конфліктів займалися багато вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як О. Кочетов, В. Сисенко, М. Олексіїва. Однак проблема досі викликає дискусії, незважаючи на значну кількість теоретичних досліджень та практичного досвіду. Не існує однозначного підходу до діагностики та подолання конфліктів у сім'ї.

До ознак конфлікту відносять наявність конфліктогенів, тобто обставин, які провокують конфліктну ситуацію. В.Шейнов до них відносить три основних типи конфліктогенів: прагнення до самоствердження за рахунок приниження інших;прояв агресивності;прояв егоїзму.

Загальним для типів конфліктогенів є те, що вони являють прояви, спрямовані на розв'язання психологічних проблем або досягнення певних цілей і всі мають певне емоційне забарвлення.

Так, прагнення до самоствердження за рахунок інших проявляється у таких формах: наказ, погроза, зауваження, критика, звинувачення; прояв зверхності з відтінком доброзичливості; само схвалювання своїх дій; приховування інформації; порушення етики, нагадування, обдурювання, перекладання відповідальності на іншу людину та ін.

Прояв агресивності – це стан, за допомогою якого людина дає вихід своїм емоціям, хоча встановлено, що такий стан бумерангом повертається у вигляді конфлікту.

Прояв егоїзму – це гіпертрофована любов до себе, до досягнення своїх цілей за рахунок інших людей, хоча доведено, що досягаючи такими способами своїх цілей, людина втрачає більше – свою добу репутацію, втрачає приятелів, друзів, потрапляє в соціальний вакуум .

Отже, молода сім'я на початку шлюбного життя особливо потребує допомоги та психологічної підтримки.

Кузьменко О.А.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Овчинніков А.В.

ТРУДНОЩІ МИСЛЕННЄВИХ ОПЕРАЦІЙ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

В умовах фундаментальної перебудови системи освіти в Україні велика увага приділяється проблемі виховання і розвитку дітей з особливими освітніми потребами. Важливим є вивчення особливостей мислення у дітей із ЗПР . Це питання розглядали такі дослідники, як: У. Ул'янкова, Т. Пускаєва, В. Лубовська, З. Кулагіна, Н. Меньчинська, Г. Шаумарова, С. Домішкевич, В.Пермякова, Р. Немов, Л. Виготський, С. Рубінштейн, А. Петрівський, Ф. Шимякін і т. д.

На час вступу до школи у дітей із затримкою психічного розвитку виявляються недостатності загального запасу знань, обмеженість уявлень, мала інтелектуальна цілеспрямованість, переважання ігрових інтересів та незрілість мислення, що найбільш впливає на подальший розвиток дитини.

На розвиток мислення впливають всі психічні процеси: рівень розвитку уваги, рівень розвитку сприйняття і уявлень про навколишній світ (чим багатший досвід, тим складніші висновки може робити дитина), рівень розвитку мови, рівень сформованості механізмів довільності.

У дітей із затримкою психічного розвитку є порушення найважливіших розумових операцій, які служать складовими логічного мислення:

– аналіз (захоплюються дрібними деталями, не можуть виділити головне, виділяють незначні ознаки);
– порівняння (порівнюють предмети за несумісними, несуттєвими ознаками);
– класифікація (дитина здійснює класифікацію часто правильно, але не може усвідомити її принцип, не може пояснити те, чому він так вчинив).

Діти із затримкою психічного розвитку відчувають дуже великі труднощі при вибудовуванні найпростіших умовиводів. Щоб діти зуміли зробити висновок, їм надає велику допомогу дорослий, який вказує напрямок думки. Ці діти через несформованість логічного мислення дають випадкові, необдумані відповіді, виявляють нездатність до аналізу умов завдання.

Основні труднощі у дітей із затримкою психічного розвитку проявляються в розумінні наочно-образних завдань:

– труднощі в розумінні, безпосередньо пов'язані з недорозвиненням понять;
– труднощі в розумінні, пов'язані з порушенням аналітико-синтетичної діяльності;
– труднощі у використанні минулого досвіду для розуміння нового матеріалу;
– труднощі в розумінні, пов'язані з ослабленням інтелектуальних інтересів і недоліками мотивації;
– труднощі в розумінні, пов'язані з тенденцією до роз'єднання словесних і наочних елементів.

Отже, у дітей із затримкою психічного розвитку низька мисленнєва активність. Діти вирішують завдання на інтуїтивному рівні, тобто дитина начебто правильно дає відповідь, але пояснити її не може.

У дітей із затримкою психічного розвитку присутня стереотипність мислення, його шаблонність. Такі діти не можуть діяти за наочним зразком через порушення операцій аналізу, порушення цілісності, цілеспрямованості, активності сприйняття. Все це веде до того, що дитина не може проаналізувати зразок, виділити головні частини, встановити взаємозв'язок між частинами і відтворити дану структуру в процесі власної діяльності.

Кузьменко О.А.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Науковий курівник – Овчинніков А.В.

ТРУДНОЩІ МИСЛЕННЄВИХ ОПЕРАЦІЙ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

В умовах фундаментальної перебудови системи освіти в Україні велика увага приділяється проблемі виховання і розвитку дітей з особливими освітніми потребами. Важливим є вивчення особливостей мис-

лення у дітей із ЗПР . Це питання розглядали такі дослідники, як: У. Ул'янкова, Т. Пускаєва, В. Лубовська, З. Кулагіна, Н. Меньчинська, Г. Шаумарова, С. Домішкевич, В.Пермякова, Р. Немов, Л. Виготський, С. Рубінштейн, А. Петрівський, Ф. Шимякін і т. д.

На час вступу до школи у дітей із затримкою психічного розвитку виявляються недостатності загального запасу знань, обмеженість уявлень, мала інтелектуальна цілеспрямованість, переважання ігрових інтересів та незрілість мислення, що найбільш впливає на подальший розвиток дитини.

На розвиток мислення впливають всі психічні процеси: рівень розвитку уваги, рівень розвитку сприйняття і уявлень про навколишній світ (чим багатший досвід, тим складніші висновки може робити дитина), рівень розвитку мови, рівень сформованості механізмів довільності.

У дітей із затримкою психічного розвитку є порушення найважливіших розумових операцій, які служать складовими логічного мислення:

– аналіз (захоплюються дрібними деталями, не можуть виділити головне, виділяють незначні ознаки);

– порівняння (порівнюють предмети за несумісними, несуттєвими ознаками);

– класифікація (дитина здійснює класифікацію часто правильно, але не може усвідомити її принцип, не може пояснити те, чому він так вчинив).

Діти із затримкою психічного розвитку відчувають дуже великі труднощі при вибудовуванні найпростіших умовиводів. Щоб діти зуміли зробити висновок, їм надає велику допомогу дорослий, який вказує напрямок думки. Ці діти через несформованість логічного мислення дають випадкові, необдумані відповіді, виявляють нездатність до аналізу умов завдання.

Основні труднощі у дітей із затримкою психічного розвитку проявляються в розумінні наочно-образних завдань:

– труднощі в розумінні, безпосередньо пов'язані з недорозвиненням понять;

– труднощі в розумінні, пов'язані з порушенням аналітико-синтетичної діяльності;

– труднощі у використанні минулого досвіду для розуміння нового матеріалу;

– труднощі в розумінні, пов'язані з ослабленням інтелектуальних інтересів і недоліками мотивації;

– труднощі в розумінні, пов'язані з тенденцією до роз'єднання словесних і наочних елементів.

Отже, у дітей із затримкою психічного розвитку низька мисленнєва активність. Діти вирішують завдання на інтуїтивному рівні, тобто дитина начебто правильно дає відповідь, але пояснити її не може.

У дітей із затримкою психічного розвитку присутня стереотипність мислення, його шаблонність. Такі діти не можуть діяти за наочним зразком через порушення операцій аналізу, порушення цілісності, цілеспрямованості, активності сприйняття. Все це веде до того, що дитина не може проаналізувати зразок, виділити головні частини, встановити взаємозв'язок між частинами і відтворити дану структуру в процесі власної діяльності.

Куц В.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковтун Р.А., к.психол.н., доцент

ВПЛИВ САМОСВІДОМОСТІ НА РІВЕНЬ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРОДАВЦІВ-КОНСУЛЬТАНТІВ

Проблеми підвищення ефективності професійної діяльності актуальні для будь-якого часу і будь-якої соціально-економічної формації, однак у кризовий період значимість їх зростає. Виділяються кілька категорій суб'єктів (індивідуальних і групових), для яких ефективність діяльності стає життєво важливою проблемою:

а) для окремої людини, фахівця, ефективність професійної діяльності котрого стає його особистою проблемою, тому що вона зв'язана, з одного боку, із задоволенням його потреб, з іншого боку – з побудовою його професійного і життєвого шляхів;

б) для роботодавця рішення проблеми ефективного використання професійного потенціалу найманих робітників зв'язано з оптимальним співвіднесенням доходів і витрат, також перспективами розвитку їх бізнесу;

в) для професійного співтовариства рішення проблеми ефективності праці його членів є умовою професійного виживання й еволюції інституту професіоналів даного профілю;

г) для суспільства в цілому проблема підготовки професіоналів, раціонального їхнього використання, проблема ефективності праці взагалі важлива з погляду розвитку суспільства, використання його ресурсів.

Результати досліджень указують на те, що найбільш успішні продавці володіють наступними ключовими характеристиками: напористістю, енергійністю, здатністю викликати до себе довіру, умінням контролювати свої емоції, самостійністю, впевненістю в собі, оптимізмом, дружелюбністю і комунікативністю, готовністю до переконання і конфронтації.

У новій соціально-економічній ситуації, що характеризується спробами подолання кризових явищ в економіці, задача підготовки професіоналів для основних сфер людської діяльності придбала особливу актуальність. Поступальний розвиток суспільства можливо лише в тому випадку, якщо його основу будуть складати професіонали.

Відношення людини до виконуваної нею діяльністю, до своєї професійної ролі залежить від її професійної «Я-концепції», від її рівня самосвідомості.

Теоретично необхідно, щоб система об'єктивних професійних вимог знаходилася у відповідності, взаємній згідності із суб'єктивними особливостями і можливостями людини-професіонала. При цьому в реальному житті виявляються різні «варіанти» взаємодії об'єктивних професійних вимог і суб'єктивних можливостей і здібностей людини. Питання про професійне самовизначення і самоактуалізацію виникає тоді, коли в центрі взаємодії «людина – професія» беззастережно розташована людина .

Про активне професійне самовизначення молодої людини можна говорити тоді, коли в її діяльності переважає досягнення поставлених цілей, а умови соціальної і професійної ситуації перетворяться і враховуються відповідно до поставлених цілей. Кар'єра – це успішне просування вперед у тій чи іншій області діяльності. На кар'єру впливають насамперед, внутрішні мотиви, рівень домагань, самооцінка, здоров'я.

Таким чином, самосвідомість особистості в різних її проявах – результат розвитку і становлення особистості в умовах, що по-різному позначаються для кожного. Процес розвитку особистості припускає постійну трансформацію самооцінки, самоповаги, самопочуття людини, іншими словами – динаміку її самосвідомості. Успішність професійної діяльності багато в чому залежить від суб'єктивних факторів таких як здібності, індивідуально-психологічні властивості й особливості, мотивація і рівень домагання, самооцінка і психологічний захист від помилок і невдач.

Литвиненко А.В.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Леощенко Д.І., к.філос.н., доцент

ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ ДЕФІНІЦІЇ ПОНЯТТЯ «СОЦІАЛЬНА ПРАКТИКА»

Сьогодні на запит «соціальна практика» пошукові системи видають 3 мільйони відповідей. Термін «практика» або «практики» використовуються сучасними дослідниками у безлічі поєднань: «соціальні практики», «повсякденні практики», «неформальні практики» та ін. Але при цьому, не зважаючи на, начебто, простий зміст цього поняття, дотепер немає єдності у тлумаченні його визначення. Справа в тому, що представники соціології здебільшого обмежують розуміння поняття «соціальна практика», зводячи його до самого факту діяльності. Представники ж філософії у своїй переважній більшості розглядають категорію «практика» в цілому і «соціальна практика», зокрема, дещо ширше, від чого їх конкретизація, на нашу думку, не тільки не втрачає, але й виграє.

Відразу зазначимо, що ми зовсім не збираємося заперечувати твердження на кшталт «Соціальна практика … означає соціально значущу діяльність, спрямовану на вирішення соціальних проблем з метою отримання досвіду соціальної взаємодії» [4]. Але зазначимо, що у роботах багатьох авторів беззаперечне положення про практику як діяльність, за допомогою якої людина змінює, перетворює світ, зазвичай, доповнюється уточненням про те, що у широкому розумінні практика розглядається як цілісна система діяльності людини, досвід всього людства. Про це свідчать такі визначення практики:

– «під практикою, перш за все, розуміється сукупна діяльність людства, весь його досвід у процесі історичного розвитку» [5, с. 285];

– «під поняттям «практика» розуміють не стільки чуттєво-предметну діяльність окремої людини, скільки сукупну діяльність, досвід усього людства в його історичному розвитку» [1];

– під практикою розуміється «предметно-чуттєва діяльність не окремої людини, не поодинокі випадки впливу людей на навколишній світ, а досвід усього людства в його історичному розвитку» [3, с. 95].

Найповніше узагальненість практики реалізується у загальній значущості досвіду всієї людської діяльності. Навряд чи викличе заперечення твердження про те, що «в досвіді формуються найбільш стійкі, загальнозначущі, всезагальні орієнтири поведінки людей, своєрідні загальнолюдські норми, цінності світосприйняття» [5, с. 292]. У такому розумінні соціальна практика виступає в якості одного із факторів інституціоналізації суспільства, чого не заперечують і представники соціологічної науки. Так наприклад, засновниця Новосибірської економіко-соціологічної школи, Т. Заславська, стверджує, що «соціальні практики являють собою конкретні форми функціонування суспільних інститутів» [2, с. 7].

Таким чином, можна констатувати, що на сьогодні соціальна практика є визначальним фактором суспільного буття, що, у свою чергу, зумовлює посилення уваги до неї як до об'єкта пізнання, а оптимізація дослідження феномену соціальної практики вимагає, перш за все, коректного розуміння змісту самого поняття.

На нашу думку, зведення змісту поняття «соціальна практика» лише до розуміння її як діяльності (соціальної дії) є невиправданим спрощенням, що не сприяє всебічному й адекватному розумінню феномену, який цим поняттям позначається. Як спроба уточнення змісту поняття «соціальна практика» пропонується його визначення як різновиду практики у вигляді соціально значущої діяльності, що ґрунтується на загальнолюдському історичному досвіді, внаслідок чого виступає як важливий фактор інституціоналізації суспільства.

Література

1. Данильян О. Г., Тараненко В. М. Основи філософії. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/-4%20KURS/4/1/08H2R8_1.htm (дата звернення: 07.11.2018)

2. Заславская Т. И. О субъективно-деятельностном аспекте трансформационного процесса. / Кто и куда стремится вести Россию? Акторы макро-, мезо- и микроуровней современного трансформационного процесса; под общ. ред. Т. И. Заславской. М. : МВШСЭН, 2001. С. 3 – 15.

3. Краткий философский словарь / ред-сост. В. И. Воловик, Г. В. Воловик. Запорожье : Просвіта, 2004. 140 с.

4. Никитина Г. В. Социальная практика как педагогическое понятие. URL: https://moluch.ru/conf/ped/-archive/20/1334/ (дата звернення: 07.11.2018)

5. Філософія : Навчальний посібник / Надольний І. Ф. та ін.; за ред. І. Ф. Надольного. Київ : Вікар, 1997. 584 с.

Лоцман О.А.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Турубарова А.В., к.психол.н., доцент

ПРОБЛЕМА ПОГІРШЕННЯ СТАНУ ЗДОРОВ'Я І ЗРОСТАННЯ КІЛЬКОСТІ ВИПАДКІВ РОЗЛАДІВ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА В УКРАЇНІ

З кожним роком в Україні погіршується репродуктивне здоров'я майбутніх батьків. Якщо приблизно 30-50 років тому безпліддя серед чоловіків складало 20%, а у жінок – 80%, то сьогодні приблизно 50% на 50%. Недостатній рівень сексуального виховання, необізнаність у питаннях захисту від венеричних хвороб та інфекцій, що передаються статевим шляхом, відсутність знань, а часом брак коштів призводять до появи небажаної вагітності і як наслідок переривання шляхом аборту, що є дуже небезпечним для здоров'я жінки.

У 2007 році Всесвітня організація охорони здоров'я заявила, що людство стоїть перед обличчям серйозної проблеми: кількість людей з розумовими і неврологічними проблемами, що включають аутизм, неухильно зростає. Так і на сьогодні кількість появи різних розладів аутистичного спектра щорічно невпинно зростає. За даними МОЗ України з 2009 по 2013 рік захворюваність на розлади аутистичного спектра зросла на 194%.

На даний момент в психології немає точного розуміння специфіки даного захворювання. Існує безліч теорій про генезис аутизму (скорочений відповідник дефініції «розлади аутистичного спектра» (РАС) (DSM-V), група «загальних (або первазивних) порушень розвитку» Міжнародної класифікації хвороб (МКХ – 10). Термін «первазивні порушення розвитку» застосував в дослідженнях аутизму бельгійський вчений Тео Петерс. Він виділив, що домінантними є труднощі розвитку когнітивних, моторних, мовленнєвих і соціальних навичок.

Кількість дітей і людей, що потрапляють в спектр аутистичних розладів, як правило, об'єднані загальними ознаками, тобто наявністю характерної тріади: труднощі у спілкуванні з іншими людьми; труднощі у сприйнятті чогось нового і певна обмеженість інтересів; повторювані поведінкові дії.

Таким чином, аутизм – це загальний розлад розвитку, що характеризується непереносимістю звичайних людських навантажень (все сприймається занадто сильно і яскраво), особливо близький контакт з іншою людиною, із слабкістю почуття «Я». Важкі форми аутизму зустрічаються рідко, легкі і мозаїчні форми поширені досить широко. При цьому діти з таким діагнозом, насправді, аж ніяк не відвертаються від навколишнього світу – бажання спілкуватися і бути зрозумілим, як правило, у них ще більше, ніж у звичайних дітей. Далеко не у всіх порушене мовлення, вони добре розмовляють і мають збережений, а іноді дуже високий інтелект.

На сьогодні перед фахівцями по-перше, гостро стоїть питання превентивних заходів. По-друге необхідність ранньої діагностики захворювання і визначення ступеня порушення. По-третє, вибір стратегії тісної співпраці команди фахівців: психіатр, психолог, логопед, дефектолог, аутолог разом з батьками дитини та іншими фахівцями. Ця робота повинна бути пролонгованою і методичною.

Отже, стан здоров'я невпинно погіршується у дорослих і дітей. Зростання кількості абортів із їх негативними наслідками; невиношування вагітності, а це високі ризики – хвороби нервової системи та органів чуття (слуху, зору), психічні розлади, вроджені порушення розвитку. Людство стоїть перед обличчям серйозної проблеми: кількість людей з розумовими і неврологічними проблемами, що включають аутизм, неухильно зростає. Все це потребує підвищеної уваги щодо підготовки майбутніх батьків до усвідомленого батьківства, ранньої діагностики і професійної роботи команди фахівців задля подолання симптомів розладів аутистичного спектра, своєчасної інтеграції і соціалізації дітей.

Михайлова А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковтун Р.А., к.психол.н., доцент

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРУ

Комунікація – це процес обміну інформацією (фактами, ідеями, поглядами, емоціями тощо) між двома або більше особами, спілкування за допомогою вербальних і невербальних засобів із метою передавання та одержання інформації, це механізм, за допомогою якого забезпечуються існування та розвиток людських стосунків, це соціальне поєднання індивідів за допомогою мови та знаків, це акт відправлення інформації від мозку однієї людини до мозку іншої людини, це інформаційний зв'язок суб'єкта з тим чи іншим об'єктом – людиною, твариною, машиною.

Розвиток комунікативних умінь та навичок дитини формується в процесах пізнання навколишнього світу та спілкування з дорослими і однолітками. Через родину, знайомих, дитячий садочок, гуртки, секції, вулицю, друзів, випадкових знайомих, тварин, птахів, звуків тварин, засобів масової інформації та друковані видання. Розвиток комунікативної функції дитини має важливе значення для психічного розвитку дитини взагалі.

Проблеми з комунікацією, тобто з розумінням мови та її розвитком, часто називають однією з основних причин важких порушень поведінки у людей зі складними формами аутизму та розумовою відсталістю. Відсутність зрозумілої, спонтанної промови у віці п'яти років вважається приводом для несприятливого прогнозу на майбутнє. Безумовно, комунікація та порушення комунікації в центрі самої суті аутизму. Хоча в усіх людей з розладами аутичного спектру є порушення комунікації, ступінь і характер цих порушень можуть істотно відрізнятися, і пройде ще чимало часу, перш ніж ми зможемо їх класифікувати і почати розбиратися з причинами. Розрізняють два можливих сценарії, за якими може розвиватися порушення комуніка-

ції у дитини з РАС: порушення на тлі нормального мовного розвитку (без явних порушень звукового ладу, синтаксису і морфології, зі словником, відповідним віком) і на тлі порушеного мовного розвитку, характерного для інших специфічних порушень розвитку мовлення.

В процесі дослідження нами розроблені індивідуаьні програми формування невербальних комунікативних здібностей дітей дошкільного віку з РАС.

Аналізуючи результати після впровадження програми формування комунікативних здібностей діти з РАС навчились невербальної комунікації за допомогою карток з рідними, ровесниками.

Важливо підкреслити, що навіть у найважчих випадках наполеглива корекційна робота завжди дає позитивну динаміку: дитина може стати більш адаптованою, товариською, здатною до комунікації та самостійною у колі близьких йому людей.

Пилипенко Н.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковтун Р.А., к.психол.н., доцент

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ У МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ

У результаті розгляду особливостей креативного процесу й основних ознак творчості особистості можна виділити такі основні соціальні риси, що характеризують розвинуту творчу особистість: глибина і широта знань, уміння застосовувати їх у різних ситуаціях, сформована стійка потреба до постійного відновлення знань і придбання нових; цілеспрямоване прагнення до істини, здатність глибоко проникати в сутність проблеми, виявляти зв'язки між явищами, тобто здатність до аналізу та синтезу, уміння самостійно систематично працювати, нездоланне прагнення до самовдосконалення і самореалізації; конструктивний критицизм і самокритичність, уміння відмовитися від застарілих звичок та поглядів, уміння погоджувати нове з колишнім особистісних досвідом та досвідом інших; науковий світогляд.

Креативний потенціал являє собою складну підсистему, яка тісно переплітається з іншими структурними складовими психіки, які детермінують творчі процеси елементами.

Креативний потенціал менеджера виявляється у здатності особистості ставити і вирішувати нові завдання у сфері своєї діяльності, підходити до вирішення конкретної справи нестандартно, самостійно, оптимально. Що стосується уявлення про психологічні засади прояву креативності у майбутніх менеджерів, що у даній роботи з'ясовано, що до них відносяться: загальна динамічність психічних процесів; домінування пізнавальних інтересів; допитливість, потяг до створення нового, нахили до пошуку й розв'язання проблем; створення асоціативних масивів, швидке засвоєння нової інформації; нахили до постійних порівнянь, співставлень, відбору; творча спрямованість на пошуки аналогій, комбінування, реконструювання; нахили до зміни варіантів, економність у рішеннях, використанні часу, засобів тощо; виявлення інтуїції; здібності до вироблення власних стратегій та тактик при розв'язанні різних проблем, завдань, пошуках відходу від складних, нестандартних, екстремальних ситуацій.

Отже, креативність виявляється у швидкості, точності, гнучкості, оригінальності мислення, багатій уяві, схильності до високих естетичних цінностей, ступеня деталізації проблеми, прояву наполегливості, цілеспрямованості, рішучості, працелюбності, систематичності в роботі, сміливому прийняттю рішень.

Результати виявляють, що психологічними чинниками, які впливають на оптимізацію підготовки студентів до управлінської діяльності, є такі: індивідуальні властивості особистості, комунікативні характеристики групи, особливості організації навчального процесу у вищому навчальному закладі тощо. Також з'ясовано, що високі показники креативного потенціалу та особистісних якостей майбутніх менеджерів впливають на ефективність управлінської діяльності, на самореалізацію.

Ракша А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Буланов В.А., к.психол.н., доцент

ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ЯК ЧИННИК СХИЛЬНОСТІ ДО СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

В Україні вже багато місяців поспіль обговорюють підліткову гру «Синій кит», або ж «Тихий дім», «Море китів», «Розбуди мене о 4:20». У смертельної гри багато назв, але результат завжди однаковий – смерть і зламані горем батьки, які не розуміють, що ж змусило дитину звести рахунки з життям.

За даними Українського науково-дослідного інституту соціальної і судової психіатрії, Україна увійшла до країн з високим рівнем суїцидальної активності. Смертність серед чоловіків від самогубств у три рази вища, ніж серед жінок. Найбільший відсоток самогубств припадає на людей похилого віку. Серед чоловіків, яким виповнилося 70 років, добровільно розлучаються з життям 72,3 зі 100 тис. населення.

Розгляд суїцидальної поведінки лише як об'єкт медико-психологічних та юридичних наук неминуче обмежує можливість до кінця зрозуміти все різноманіття негативних чинників, що лежать в основі цього явища. Зазвичай в розрахунок беруться лише індивідуальні поведінкові реакції індивіда на ті чи інші життєві обставини.

Суїцид – свідоме, навмисне й швидке позбавлення себе життя. Термін «свідоме» у цьому випадку не адекватний терміну «навмисне». По-перше, тут проходить грань між поводженням тварин і людини, тому що (як прийнято вважати), тварини не мають свідомості; і по-друге, у ряді випадків намір має місце, але усвідомлене прагнення до суїциду з ряду причин відсутнє.

У звичайних нормальних умовах проблема життєвого сенсу не підіймається, перекриваючись зазвичай інтересами буття і його запитами. При цьому, як правило, є негативне відношення до смерті, неприйняття її, віднесення її до розряду трагічних звершень.

Сенс життя являє велике змістовне різноманіття, що індивідуалізоване у свідомості конкретної людини, з широким діапазоном оцінок життєвого сенсу відповідно особистісної оптимістичної чи песимістичної установки.

Багато хлопців і дівчат підліткового віку вже стикалися з дуже «дорослими проблемами». Нерозуміння, невизначеність майбутнього і нерозділена любов, яка в цьому віці здається єдиною – можуть підкосити і дорослу людину. І до підлітка, пригніченого цими речами приходять думки про те, що тут не так вже й добре, як може бути. У багатьох підлітків трапляються проблеми у житті, які здаються їм нерозв'язними. Тоді вони найбільше потребують підтримки і любові своїх близьких людей – не показової і оптимістичної, а допомоги в розумінні себе і світу.

Методологічну та теоретичну основу дослідження склали загальнопсихологічні положення про сутність свідомості та розвиток особистості в процесі діяльності (К.О. Абульханова-Славська, Г.С. Костюк, О.М. Леонтьєв, С.Д. Максименко, Л.Е. Орбан-Лембрик, С.Л.Рубінштейн, Т.М.Титаренко) та теоретико-методологічні тлумачення самосвідомості в контексті проблеми розвитку особистості (Б.Г. Ананьєв, Л.І. Божович, Л.С. Виготський, О.О. Бодальов, М.І.Пірен, С.Л. Рубінштейн, В.В. Столін, П.Р. Чамата, І.І. Чеснокова, К.В. Шорохова).

Отже метою нашої роботи є розширення наукових уявлень про чинники суіцідальної поведінки, та розвиток схильності до самогубства у підлітковому віці.

Таким чином найбільш вразливим у цьому плані життєвими періодом, коли особистість звертається до сенсу життя й переглядає його цінність, є юнацький вік. Зазвичай події й ситуації, що змушують людину переглянути своє відношення до минулого та майбутнього, співпадають з поняттям психологічної кризи, що характеризується блокадою життєвих цілей. В сучаних умовах багато фахівців вказують на зниження суїцидального віку. Зокрема порушуються випадки самогубства серед дітей та підлітків.

Сирих А.Г.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковтун Р.А., к.психол.н., доцент

ПОНЯТТЯ «ГОТОВНІСТЬ ДО РИЗИКУ» В ПРАЦЯХ ЗАРУБІЖНИХ УЧЕНИХ

Поняття «готовність до ризику» одержало поширення в роботах європейських вчених у 1960-х рр. у зв'язку з виникненням визначеного наукового напрямку, що вбачає в цій якості головну передумову до виникнення нещасних випадків. Воно з'явилося у відповідному змісті на зміну тому, яке затвердилося ще з часів К. Марбе, поняттю «схильність». Але слід зазначити, що нещасні випадки, які виникли з вини робітника, вірніше розцінювати не як наслідок прояву його індивідуальних якостей, а як результат його невдалої предметної діяльності, у якій ці якості реалізуються. Як прояв деякої тенденції до аналізу нещасних випадків із зазначених позицій можна розцінювати появу нового індивідуального показника – готовність до ризику. Слово «готовність» на відміну від «схильність» відображає, на нашу думку, якоюсь мірою і мотиваційний аспект особистості .

Окреслення готовності до ризику як науково-психологічного феномену з необхідністю передбачає його зв'язок з поняттями установки, наміру, схильності, прагнення, спрямованості, власне готовність.

Г. Айзенк розуміє готовність до ризику як схильність до пошуку сильних відчуттів, тобто як особистісна властивість.

Чим більше людина адаптована в соціальному світі, чим комфортніше вона відчуває себе в ньому, тим більше вона схильна до ризику. Готовність до ризику як психологічний стан проявляється при наявності емоційного комфорту, що підтверджується нашими даними.

Упевненість у собі, у правильності прийнятих рішень також відображається на готовності людини до ризику. Немаловажний і той факт, що при вираженому внутрішньому контролі високою виявляється й схильність до ризику.

Під готовністю до ризику розуміють психологічну властивість, що обумовлює стан очікування значущого зовнішнього стимулу, викликаний зовнішньою змістовною мотивацією.

Аналіз психологічної літератури дозволив виділити три основні підходи до поняття «ризик», які визначають напрями його вивчення:

а) небезпечність ситуації в силу можливих збитків, вивчення сприймання або оцінки ризику (Є. Байт, Д. Каннеман, Т. Корнілова, В., А. Сейдж, та ін.);

б) готовність до ризикованих рішень, вивчення переважного рівня ризику при виборі рішення (А. Кондрацький, В. Данем та ін.);

в) схильність до ризику як особистісна якість та її розгляд у загальній структурі особистості (Д. Клебельсберг, Ю. Козелецький, Т. Савченко та ін.).

Отже, усі чинники ризику можна розбити на три основні групи за ознакою належності до однієї із сфер життєдіяльності суб'єктів: природний ризик, соціальний ризик та економічний ризик. Ризик характеризується такими рисами, як суперечливість і альтернативність. Окреслення готовності до ризику як науково-психологічного феномену з необхідністю передбачає його зв'язок з поняттями установки, наміру, схильності, прагнення, спрямованості, власне готовність.

Таким чином, проведений аналіз наукових джерел дозволяє стверджувати, що в сучасній психологічній науці відсутній єдиний погляд на феномен готовності до ризику, який є невід'ємною складовою поведінки людини в екстремальній ситуації. Під готовністю до ризику ми розуміємо психологічну властивість, що обумовлює стан очікування значущого зовнішнього стимулу, викликаний зовнішньою змістовною мотивацією. Цей стан визначає розгортання певної програми, якій відповідає сформоване вміння приймати рішення та успішно діяти в умовах невизначеності та потенційної загрози.

Соц Я.Г.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Антоненко І.Ю., к.психол.н., доцент

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САМООЦІНКИ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРІЄЮ

Самооцінка виступає суттєвою умовою становлення особистості, що формує потребу відповідати не тільки рівню оточуючих, але й рівню власних оцінок.

Дослідження показують, що учні молодших класів шкіл для дітей з особливими освітніми потребами мовлення недостатньо критично оцінюють свої можливості, частіше переоцінюючи їх. У більшості випадків об'єктивна особистісна характеристика не збігається з самооцінкою, багато зі своїх рис характеру діти не відзначають і не оцінюють. Найчастіше не фіксується увага на негативних рисах характеру, а позитивні якості дещо переоцінюються. В цьому проявляється тенденція в прагненні до ідеального образу. Якщо переоцінка своїх можливостей в 1-2-х класах може бути пояснена віковою закономірністю (вона спостерігається і в нормі), то в аналогічному явищі серед 3-х класів можна бачити особистісну особливість дітей з важкими порушеннями мовлення [2].

Зазначимо, що дизартрія – порушення звуковимови, яке виникає внаслідок порушення іннервації м'язів мовленнєвого апарату. Дизартрія є складним розладом звуковимови, який часто супроводжується голосовими і дихальними порушеннями [3].

На думку О. Денисової, при дизартрії відмічаються різноманітні варіанти негативного розвитку особистості. Як правило, у дітей молодшого шкільного віку із дизартрією спостерігається відсутність критичності до свого стану [1]. Для дитини молодшого шкільного віку із стертою дизартрією характерні замкнутість, невпевненість у своїх силах та можливостях, сором'язливість.

Розвиток самооцінки і позитивного ставлення до себе у дитини молодшого шкільного віку з дизартрією успішно формується, якщо в системі її життєдіяльності діють принаймні три чинники:

1) позитивне, доброзичливе ставлення до дитини молодшого шкільного віку з дизартрією як до звичайних дітей, мусить бути організоване, насамперед, вихователем;

2) чітко, детально продумані педагогами, вихователями освітні, а також соціально та особистісно значущі види діяльності з урахуванням форм дизартрії і стану здоров'я дитини, щоб вони систематично щоденно відчували відповідальність за власну діяльність, особисту значущість серед інших і звикали жити, як усі, а не як неповноцінні;

3) повсякчасне оприлюднення їхніх успіхів, навіть маленьких, бо кожний великий успіх – це сукупність маленьких успіхів.

Таким чином, молодший шкільний вік є важливим періодом розвитку дитини як особистості, так і формування її самооцінки.

Література

1. Детская логопсихология : учебное пособие для студентов ВУЗов, обучающихся по специальности «Специальная дошкольная педагогика и психология» / [Денисова О. А. и др.] : под ред. В. И. Селивестрова. – М. : Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2008. – 175 с.

2. Косякова О. О. Логопсихология : учебное пособие / О. О. Косякова. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2007. – 254 с.

3. Лопатинська Н. А. Неврологічні основи логопедії. Курс лекцій: навчальний посібник для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» / Лопатинська Н. А. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2017. – 152 с.

Стрілько Я.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Зарицька В.В., д.психол.н., професор

ПРОФІЛАКТИКА ТА ПОДОЛАННЯ СИНДРОМУ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ

В наш час істотно збільшився перелік професій, представники яких схильні до небезпечного синдрому вигорання. До нього здебільшого належать працівники дуже важливої системи професій «людина-людина», а саме: соціальні працівники, лікарі, вчителі, психологи, менеджери тощо, – всіх, чия діяльність неможлива без спілкування.

Емоційне вигорання – це механізм психологічного захисту, вироблений особистістю, який має форму повного чи часткового виключення емоцій у відповідь на окремі психотравмуючі впливи. Емоційне вигорання виникає як професійна деформація особистості, яка виникає внаслідок емоційних важких або напружених взаємин у системі «людина-людина». Наслідки вигорання можуть виявлятися як у психосоматичних порушеннях, так і сугубо психологічних (когнітивних, емоційних, мотиваційних). І це і інше має безпосереднє значення для соціального та психологічного здоров'я людини, її працездатності та продуктивної трудової діяльності.

Основною причиною емоційного вигорання є професійний стрес. Існує ряд факторів, що підвищують ризик розвитку цього стану, зокрема, особливості професійної діяльності та характеру людини. Причинами емоційного вигорання є: одноманітний або напружений ритм роботи; робота, пов'язана з тісним контактом з людьми; особливості конкретного робочого колективу тощо.

Вигорання не настає миттєво, його розвиток проходить певні фази: тривожної напруги; резистенції (опір наростаючому стресу), виснаження.

Симптоми, що складають синдром емоційного вигорання, можна розділити на 3 основні групи: психофізичні, соціально-психологічні та поведінкові. Встановити вираженість синдрому вигорання та наявність окремих його симптомів можливо за допомогою тестових методик, таких як: методика «Діагностика рівня

емоційного вигорання» (В.В. Бойко); методика «Визначення психічного «вигорання» (О.О. Рукавішніков); методика «Синдром «вигорання» в професіях системи «людина – людина» (Г.С. Нікіфоров); методика «Оцінка власного потенціалу «вигорання» (Дж. Гібсон); методика «Дослідження синдрому «вигорання» (Дж. Грінберг).

Суттєва роль в боротьбі з синдромом емоційного вигорання відводиться перш за все самому фахівцю. Для запобігання синдрому емоційного вигорання або зниження ступеня його вираження фахівцю необхідні: визначення короткотермінових і довготривалих цілей, оволодіння вміннями і навичками саморегуляції, професійний розвиток і самовдосконалення, емоційне спілкування, підтримка гарної фізичної форми.

Ефективно підтримують колективний дух групові форми роботи: групова супервізія, балінтовські групи, Т-групи (групи тренінгу).

Для оптимізації процесу взаємостосунків фахівця з людьми отримали поширення різні види тренінгових методів. Тренінгові заняття сприяють виробленню необхідних для успішної роботи особистісних якостей і запобігання їх професійної деформації.

Методи профілактики емоційного вигорання досить широкі, але обирати їх слід з урахуванням індивідуальних особливостей працівника і специфіки виконуваної ним роботи. Більшість методів можна застосовувати тільки під керівництвом психологів, оскільки неправильне їх використання може завдати шкоди психіці. Можливість використання цих методів залежить від індивідуальних здібностей людини, її уподобань.

Всі обрані методики і заходи щодо профілактики емоційного вигорання повинні бути спрямовані на зняття дії стресора: зняття робочого напруження, підвищення професійної мотивації, вирівнювання балансу між витраченими зусиллями і результатом, який отримується. При появі і розвитку емоційного вигорання необхідно звернути увагу на покращення умов праці фахівця (організаційний рівень), характер взаємостосунків у колективі (міжособистісний характер) та особистісні реакції (індивідуальний рівень).

Трофімук К.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Білоусов С.А., к.політ.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ СТИЛІВ СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ

Стиль спілкування – це індивідуальна стабільна форма комунікативної поведінки людини, яка виявляється в будь-яких умовах взаємодії. Сформований стійкий індивідуальний стиль спілкування говорить про досягнутий даною людиною рівень комунікативної майстерності. Він припускає подальше засвоєння нових умінь і навичок спілкування, засобам дії і впливу на людей, способам зняття напруженості і пристосування, адаптації, переборення складнощів. Особливу увагу на стиль спілкування людини накладає її професійна діяльність, яка потребує інтенсивного і різнопланового спілкування.

Стиль спілкування має зовнішні (експресивні) і інтенсивні характеристики, своєрідне емоційно-вольове забарвлення, яка визначається темпераментом, психологічними і особовими особливостями людини, арсеналом використовуваних нею вербальних і невербальних засобів. Він має також змістовні характеристики, в яких відображаються: а) домінуюча мотивація особистості (потреба в досягненні, в емоційній підтримці, в самозатвердженні); б) спеціальні здібності до співчуття і розумінню інших людей (м'якість, доброзичливість, терпимість і жорсткість, раціоналізм, егоцентризм, приписування недоліків, упередженість); в) вираження рівня власної гідності (нав'язування своїх думок, нав'язливе і публічне самооправдання або природність і спонтанність; визнання своїх помилок і недоліків або амбіція і відстоювання «честі мундиру»); г) спрямованість особистості і у зв'язку з цим обираємий характер впливу на людей (маніпулятивний, місіонерський, демократичний тощо).

В стилі спілкування багато що визначається природженими особливостями людини, такими як темперамент, неординарність, діяльність ендокринної, гуморальної, кровотворної систем. Розглянемо, який відтиск на стиль спілкування завдає темперамент.

Навчання в університеті це – вік формування власних поглядів і відносин, пошуків свого самовизначення і саме в цьому визначається зараз самостійність першокурсників. Першокурсники претендують на самостійність в більш відповідальних сферах життя, ніж підлітки.

Зробивши теоретичний аналіз проблеми спілкування в юнацтві, можна зробити наступні висновки.

Молодший університетський вік – це період ствердження поглядів і переконань, формування світогляду. В юнацькому віці вже чітко видно направленість особистості. Юнацька особистість ніколи не буває однозначною. Вона завжди суперечлива і мінлива.

Найкращі взаємовідносини першокурсників з батьками складаються, як правило, тоді, коли батьки дотримуються демократичного стилю виховання. Цей стиль в більшому ступені сприяє вихованню самостійності, активності, ініціативи і соціальній відповідальності.

Розглянувши теоретичне дослідження соціометричного статусу і стиля спілкування, вдалось знайти взаємозв'язок між ними. Груповий статус старшокласника з одного боку, індивідуально-особливими властивостями людини, з іншого боку – особливостями даного колективу і його діяльності.

Отже, критерії, визначаючі соціометричний статус першокурсника у його колективі складні та багатогранні. На першому місці стоїть вплив на однолітків, фізична сила, на другому місці – моральні якості, які невід'ємно виявляються у спілкуванні та суспільній праці. Також першокурсники перш за все цінують якості особистості, які виявляються у спілкуванні, взаємодії з товаришами (чесність, готовність допомогти у складну хвилину життя).

Чемодурова Ю.М.
КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» ЗОР

НЕПЕРЕРВНА ОСВІТА ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ У КОНТЕКСТІ УСПІШНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

Стрімкий розвиток українського суспільства, його науково-технічної та гуманітарної сфер ставить нові виклики перед системою неперервної освіти, першочерговим завданням якої стає створення умов для гармонійного професійного та особистісного розвитку фахівців, активізації їх рефлексивних механізмів, самоорганізації та самокорекції з метою подолання негативних наслідків тривалої професійної діяльності.

В свою чергу, об'єктивно існуючі особливості професійної діяльності практичних психологів, високе емоційне навантаження призводять до зниження їх психічної стійкості, розвитку професійно небажаних якостей і дезадаптації, появі психологічних бар'єрів, що відображається на якості виконання ними професійних функцій, професійної взаємодії та життєдіяльності. Саме тому перед системою неперервної освіти, яка покликана оперативно реагувати на нагальні потреби суспільства, актуалізується завдання із запровадження надсучасних моделей підвищення кваліфікації практичних психологів, що забезпечать розвиток їх професійної компетентності та збереження психологічного здоров'я, особистісної цілісності в умовах мінливого соціального та професійного середовища.

В сучасній психологічній науці підкреслюється, що ефективність професійної діяльності практичного психолога, його професійний розвиток будуть залежати, перш за все, від внутрішніх резервів особистості, її потреби в саморозвитку, загальної психологічної культури, вміння самостійно вирішувати соціальні і професійні проблеми в умовах високої динамічності та соціальної невизначеності, усвідомленого ставлення до власного професійного розвитку, розуміння сутності його негативних наслідків тощо. Однак, професійна підготовка практичних психологів найчастіше не передбачає формування цих вкрай важливих професійних новоутворень.

Відтак, на етапі професійного навчання в закладі вищої освіти майбутній фахівець-психолог набуває необхідних теоретичних знань, практичних вмінь; у нього формується професійна спрямованість, уявлення про сферу застосування професії, внутрішня готовність до реалізації професійної психологічної діяльності. Однак, дослідження готовності студентів-психологів до реалізації професійних функцій (І.І. Бондаренко, В.О. Фокін, Н.Ф. Шевченко та ін.) показують, що для них часто є характерним викривлений образ діяльності психолога-практика. Дифузність та нереалістичність уявлень виявляється в незнанні конкретних сфер професіонально-психологічної діяльності, в міфологізації та ідеалізації професії (перебільшення можливостей психолога в практичній діяльності, його соціального статусу, значущості результатів праці, положення у колективі, умов оплати праці, тощо). Така нереалістичність очікувань та відсутність досвіду практичної діяльності в подальшому призводить до труднощів адаптації фахівця-початківця, підвищенню рівня тривожності, неадекватності емоційного реагування, психічному вигорянню, сприяє поступовому розвитку професійних деформацій.

Тому, в контексті подолання деформуючих впливів професійної діяльності на особистість особливого значення набуває розвивальна, стимулююча, координаційна та інші функції неперервної освіти практичних психологів, яка повинна сприяти досягненню фахівцями особистісної та професійної зрілості, допомогти їм усвідомити негативні новоутворення професіогенезу, створити умови для профілактики і корекції професійних деформацій та деструкцій. Це передбачає усвідомлення практичними психологами того, що професіогенез пов'язаний з постійним ускладненням цілей професійної творчості, що вимагає перенесення концептуальних понять, ідей, способів дій з однієї сфери практики до іншої, із однієї області знання в іншу, здатності вийти за межі існуючої професійної реальності, подивитися на неї з позицій більш загальних, наддисциплінарних законів, дає можливість уникнути професійної «псевдотворчості», тобто маніпулювання професійним об'єктом на шкоду цілісній системі, а значіть, додає сенс професійній діяльності взагалі.

Чепіга А.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гришина Т.А., к.психол.н., доцент

КОНФЛІКТИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ

Неодмінним атрибутом соціальних відносин у цілому, й особливо в аспекті організованої діяльності, є конфлікти. Великий науковий інтерес до цього феномену створив підґрунтя для розвитку цілої галузі наукового знання – конфліктології, метою якої є теоретичне пояснення конфлікту як соціального феномену, аналіз його природи, динаміки, взаємозв'язку з усіма суспільними відносинами, його місця і функцій у системі суспільних дій і взаємодій; вивчення конкретних видів конфліктів, що виникають у різних формах соціального життя (родина, підприємство тощо), технології їхнього регулювання й вирішення. Але, незважаючи на це, результати вивчення зарубіжних та вітчизняних наукових джерел свідчать про відсутність єдиних методологічних засад і наявність різноманітних наукових підходів до розуміння сутності конфлікту (А. Анцупов, М. Вершинін, Н. Гришина,

Д. Зеркін, І. Коваль, А. Лукашенко, А. Шипілов та ін.).

Різноманітність наукових підходів до вивчення конфлікту спричиняє варіативність трактування цього явища, його структури, типології тощо. Узагальнюючи наявні в науковій літературі дефініції конфлікту, можна прийняти таке його визначення.

Конфлікт – це протиборство суспільних суб'єктів з метою реалізації їхніх суперечливих інтересів, позицій, цінностей і поглядів. Кожний конфлікт має свою структуру й динаміку.

Наявність конфліктів неминуча в будь-якій організації. Конфлікти в організації мають свою специфіку. Вона полягає в тому, що вони відбуваються усередині певної цільової групи (системи) або з її частинами. Вони задані спеціалізованими, чітко визначеними управлінськими функціями й функціональною (рольовою) структурою організації, регламентуються властивими організації нормами і способами діяльності.

Організаційний конфлікт – це конфлікт між членами організації, керівниками й виконавцями, первинними групами, різними підрозділами системи управління з приводу цілей, методів і засобів управлінської й організаційної діяльності, а також її результатів і соціальних наслідків

(Д. Зеркін). Тому в межах цільової спільноти, якою є організація, в основі конфліктів лежить не протилежність соціальних інтересів членів організації, а лише момент розбіжності спільного інтересу з індивідуальним, елемент ущемлення останнього, або суперечливість у розумінні їх ролі для діяльності.

Конфліктні дії здебільшого зумовлюють неоднозначні інтерпретації загальних цілей, шляхів і засобів їхнього досягнення. В організації, як і в будь-якій іншій соціальній спільноті, виникають і розвиваються конфлікти, зумовлені закономірностями самої системи (об'єктивні суперечності), і такі, які породжуються суб'єктивними причинами, залежать від особистісних характеристик та індивідуальної поведінки управлінців і виконавців.

Отже, характерними для організації є конфлікти, що виникають між штатними спеціалістами й адміністративно-управлінським персоналом, які з різних позицій розглядають й оцінюють свої ролі в організації. Цьому сприяють різноманітні фактори, зокрема: управлінці дуже часто не є спеціалістами в тих сферах, якими вони керують; деякі спеціалісти виконують управлінські функції, тим самим замахуючись на права управлінців та ін.

Таким чином з позиції психології, конфлікти це природні закономірні процеси в життєдіяльності людей і організацій, які є неминучими умовами їх розвитку.

Чумак О.Б.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Овчинніков А.В.

ЗАГАЛЬНО ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ

Основна своєрідність дитини молодшого шкільного віку з порушенням слуху полягає в особливостях протікання процесів відображення навколишньої дійсності. Обмежений доступ звукових подразнень із навколишнього середовища перешкоджає нормальному розвитку слухового сприйняття[1].

Слухове сприйняття – це можливість сприймати звуки на слух. Воно є життєвоважливим для формування унормованого мовлення, самооцінки, соціальних взаємин, навчання тощо [2].

Р. Боскіс розглядає порушення слухового сприйняття у слабочуючих дітей з точки зору розвитку мовлення при даному порушенні розвитку. Чим якісніше мовлення дитини, тим більше у неї можливостей використовувати свій слух[1].

Слухове сприйняття слабочуючих дітей молодшого шкільного віку, особливо в умовах класу або навчальної кімнати, які обладнано звукопідсилюючої апаратурою, може бути успішно використано задля розвитку мовлення, накопичення словникового запасу і оволодіння граматичною будовою мовлення, а також, корекції недоліків інтонаційної сторони мовлення[3].

У працях провідних учених у галузі корекційної педагогіки (С. Кравков, Б. Тєплов, А. Леонтьєв) доведено актуальність використання спеціальних вправ для розвитку і вдосконалення функцій слухового аналізатора. Слухове сприйняття немовленнєвих звуків та елементів мовлення під впливом спеціальних вправ, спрямованих на їх зіставлення і розрізнення, стає більш диференційованим.

Основними методичними положеннями, що визначають структуру занять з розвитку слухового сприйняття у дітей молодшого шкільного віку із порушеннями слуху є такі:

1.Відповідність звукового матеріалу слуховим можливостям дітей.

При проведенні занять з розвитку слухового сприйняття має враховуватися стан слуху кожного учня, особливо під час роботи із звукопідсилюючою апаратурою.

2.Значимість звукового матеріалу.

Як немовленнєві, так і мовленнєві звучання повинні мати конкретний характер і співвідноситися з яким-небудь предметом або дією.

Відносно слабочуючих дітей молодшого шкільного віку завдання з розвитку слухового сприйняття мають бути сформульовані наступним чином:

1. Уточнити і розширити уявлення про звукові явища.

2.Забезпечити можливість широкого залучення слухового сприйняття в процесі навчання і для спілкування з оточуючими.

3. Сприяти максимальному використанню можливостей слухового сприйняття в корекційній роботі з розвитку вербального мовлення та формування звукової культури мовлення [3].

Враховуючи вищезазначене, слухове сприйняття слабочуючих дітей молодшого шкільного віку має низку специфічних особливостей, але в результаті систематичної корекційної роботи з його розвитку може бути використане в безпосередньому спілкуванні з оточуючими, як важливий додатковий засіб до читання з губ.

Література

1. Боскіс Р.М. Глухі та слабочуючі діти. – М.: Педагогіка, 1963. – 215

2. Крановиц К.С. Разбалансированный ребенок. Как распознать и справиться с нарушениями процесса обработки сенсорной информации / Кэрол Сток Крановиц; Пер. с англ. – 1-е изд.СПБ: Исдательство «Редактор», 2012-396с.

3. Нейман Л.В., Богомильский М.Р.. Анатомія, фізіологія і патологія органів слуху та мовлення, 2001

Шикалова К.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гришина Т.А., к.психол.н., доцент

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ

В наш час керівник не може ефективно керувати колективом і вирішувати поставлені перед компанією завдання, не використовуючи активно досвід, кваліфікацію, здібності і бажання працювати своїх співробітників. У зв'язку з цим керівництво організації повинно виконувати дуже важливу функцію – створення умов для мотивації працівників і здійснення її на практиці.

Мотивація – це процес або комплекс методів, за допомогою яких керівник спонукає підлеглих працювати для досягнення цілей організації, тим самим задовольняючи особисті бажання і потреби співробітників; це створення таких умов, що регулюють трудові відносини, в рамках яких у працівника з'являється потреба самовіддано працювати, оскільки це для нього єдиний шлях досягнення свого оптимуму в задоволенні потреб.

«Суть мотивації полягає в тому, щоб давати людям те, що вони найбільше хочуть отримувати від роботи. Чим повніше ви зможете задовольнити їх бажання, тим більше у вас шансів отримати те, що потрібно вам, а саме: продуктивність, якість, обслуговування», – пише Твайла Делл.

Цілі мотивації полягають в залученні персоналу в організацію, збереження співробітників, стимулюванні продуктивної поведінки, контролі за витратами на робочу силу, надання адміністративних зусиллям прозорості і зрозумілості, узгодженості з вимогами законодавства.

Для кожного виду роботи існує своя оптимальна сила мотивації. Дуже висока мотивація погіршує досягнення, пояснюється збільшенням емоційного напруження і хвилювання, які призводять до зниження ефективності роботи. Відзростання зусиль збільшується не якість, а лише кількісні показники досягнень.

Важливо враховувати тимчасову близькість людини до мрії: чим він ближче до мети, тим вище його внутрішня мотивація і рівень активності, і не слід посилено стимулювати його до діяльності, тому що може виникнути ефект перемотівації з подальшим зниженням ефективного виробництва. Чим далі суб'єкт від мети, тим ефективніше буде додаткове стимулювання.

При будь-яких видах діяльності люди прагнуть підтримувати самоповагу і високу самооцінку. Тому важливим мотиваційним чинником є пояснення причин невдачі – атрибуція. Винагорода за здібності, оцінювання кожного співробітника виходячи з порівняння його досягнень з досягненнями інших, можливо більш здібних працівників, може знижувати самооцінку, самоповагу і впевненість у своїх силах.

Доцільніше порівнювати результати співробітника з його попередніми успіхами і винагороджувати за його реальні зусилля, що дозволили забезпечити успіх. Великі і рідко кому дістаються нагороди зазвичай викликають заздрість, невеликі і часті – задоволення.

Отже, якщо завдання викликало у людини значний інтерес, при цьому супроводжуючих зовнішнім підкріпленням (матеріальним, символічним – грамоти, призи, – або словесною винагородою), то після скасування матеріального підкріплення відзначається значне зниження інтересу, а після скасування символічного і словесного – незначне .

Важливим мотиваційним чинником є – суб'єктивна оцінка людини своїх здібностей і компетентності. Таким чином, впевненість у власній компетентності збільшується в процесі успішної діяльності, тобто досвід успішності позитивно відбивається на почутті власної компетентності, а отже мотивує подальшу діяльність.

Явор О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ковтун Р.А., к.психол.н., доцент

ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО УМОВ НАВЧАННЯ

Важливим завданням сучасної освіти є підвищення ефективності формування особистості в її інтелектуальному, креативному, соціально-культурному, особистісному та духовному розвитку. Адаптація – є універсальна форма взаємодії людини з оточуючим середовищем. Процес адаптації першокурсників до навчання протікає на всіх її рівнях: біологічному (пристосування до нового режиму навчання й життя); психологічному (входження до нової системи вимог, пов'язаних з виконанням навчальної діяльності) та соціальному (входження до учнівського колективу). В біологічній (фізіологічній) адаптації першокурсників виділяють декілька етапів:

– гостра адаптація (перші 2-3 тижні). Найважчий час для студента. В даний період на всі нові впливи організм людини відповідає значною напругою практично всіх своїх систем, і як результат –багато першокурсників у вересні хворіє;

– нестійке пристосування – організм людини знаходить адекватні, близькі до оптимальних варіантів реакцій на нові умови;

– період відносно стійкого пристосування –організм реагує на навантаження з меншою напругою.

Психологічна адаптація являє собою процес мотивації адаптивної поведінки людини, формування мети і програми її реалізації у ситуаціях, що відзначаються значною новизною та значущістю. Це процесс взаємодії особистості людини із середовищем, за якого вона повинна враховувати особливості середовища й активно впливати на нього, щоб забезпечити задоволення своїх основних потреб і реалізацію значущих зв'язків. Процес взаємодії особистості й середовища полягає в пошуку й використанні адекватних засобів і способів задоволення основних її потреб, до яких належать потреба в безпеці, фізіологічні потреби (у їжі, сні, відпочинку тощо), потреба в прийнятті та любові, у визнанні та повазі, у самовираженні, самост-

вердженні й у розвитку. Тим самим закладаються можливості для успішної соціальної адаптації й соціалізації студента.

Соціальна адаптація визначається як процес, за допомогою якого людина досягає стану соціальної рівноваги при відсутності переживання конфлікту із оточуючими людьми. Соціальну адаптацію розглядають як завершальний, підсумковий етап адаптації в цілому, що забезпечує як фізіологічне і психологічне, так і соціальне благополуччя особистості.

Соціальна адаптація проходить чотири основних стадії:

– врівноваження – встановлення рівноваги між групою та особистістю, які проявляють взаємну терпимість до системи вподобань і стереотипів поведінки один одного;

– псевдоадаптація – поєднання зовнішньої пристосованості до соціальної групи з негативним ставленням до її норм і вимог;

– пристосування – визнання і прийняття систем вподобань нової соціальної спільноти, взаємні поступки;

– уподібнення – психологічна переорієнтація особистості, трансформація колишніх поглядів, орієнтацій, установок відповідно до нової ситуації. Критеріями успішного адаптаційного процесу в вищому навчальному закладі, з одного боку – є продуктивність учбової діяльності, а з іншого – психологічний стан студента, його емоційне самопочуття, відсутність внутрішнього напруження та дискомфорту. Як наслідок з'являється неорганізованість, неуважність, залежність від дорослих, порушення спілкування. слабка успішність.

Таким чином в залежності від характеру адаптації можна зробити підсумок, що процес адаптації протікає на біологічному, психологічному, соціальному рівнях. Чинниками, що впливають на успішність адаптації студента до навчання є зміна соціальної позиції, соціальне оточення. Ознаками дезадаптивних проблем першокурсника є стани тривожності, фрустрації, депресії, нестача впевненості в собі, невротичні прояви, може проявлятися в різних формах, мати різні причини, наслідки і локус скарг.

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ДИЗАЙНУ СЕРЕДОВИЩА

Афанасьєва Т.О.
КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» ЗОР

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ

На сьогодні, у зв'язку з реформуванням освіти перед психологом постає завдання не тільки супроводжувати освітній процес, сприяти збереженню психологічного здоров'я здобувачів освіти але й супроводжувати дітей з особливими потребами, підтримувати вчителів в процесі впровадження НУШ. Також одним із завдань психологів є психологічний супровід професійного розвитку педагогічних працівників. Ефективність виконання цих завдань залежить від рівня професійної компетентності практичних психологів, яка забезпечується не тільки базовою освітою але й готовністю психолога до роботи в нових умовах, що передбачає підвищення рівня кваліфікації. В результаті підвищення кваліфікації фахівцю необхідно спрямовувати свою діяльність на підвищення рівня предметної, управлінсько-організаційної, психологічної, метакогнітивної компетентностей.

Предметна компетентність яка являє собою не тільки сукупність спеціальних (предметних) знань, вмінь та навичок, а й потребує наявності досвіду їх ефективного застосування в професійній діяльності. Управлінсько-організаційна компетентність психолога передбачає його здатність до самовизначення у просторі професійної діяльності; вміння ставити ситуативну мету, вибирати адекватні засоби її досягнення; самостійно приймати рішення; проводити рефлексію своєї діяльності і організовувати рефлексію діяльності всіх учасників освітнього процесу, тощо. Психологічна компетентність психолога включає не тільки знання з психології, але й вміння інтегрувати ці знання для вирішення практичних завдань, що забезпечує високий рівень професійного самопізнання. Метакогнітивна компетентність психолога характеризується його метакогнітивною обізнаністю (уявлення про власні інтелектуальні ресурси), активністю (спрямованістю когнітивної діяльності) та усвідомленістю (регуляцією когнітивної активності).

Розвиток цих компетентностей можливий тільки завдяки використанню інноваційних методів навчання, а саме: моделювання, проектування, метод кейсів, рефлепрактикум, тренінг, дискусія, воркшоп, квест тощо.

Для розвитку предметної та управлінсько-організаційної компетентності більш ефективні методи моделювання, проектування, метод кейсів, рефлепрактикум, оскільки саме вони дозволяють активізувати мисленнєдіяльність фахівця, оскільки психолог не отримує готове рішення або алгоритм, шаблон по якому він буде діяти у певній професійній ситуації. Фахівець завдяки рефлексивному середовищу самостійно виробляє найбільш ефективну систему дій, яка буде спрямована на досягнення поставленої мети.

Для розвитку психологічної компетентності найбільш ефективними є тренінги, консультації, Балінтовські групи, психодрама, тощо. Оскільки саме завдяки цим методам психолог має можливість не тільки усвідомити свої особистісні якості, які заважають йому ефективно здійснювати професійну діяльність але й дозволяє відпрацювати їх. Це є важливим завданням в процесі професійного розвитку практичного психолога. Адже, якщо своєчасно це не зробити, то ці негативні якості можуть призвести до професійного вигорання та розвитку професійних деструкцій. В результаті чого розвиток інших компетеностей буде можливий лише у випадку компенсуючої функції.

За результатами проведеного опитування практичних психологів на курсах підвищення кваліфікації в Запорізькій області можна стверджувати про необхідність та ефективність інноваційних методів. Адже фахівці відзначають, що в закладі освіти дуже важко самостійно професійно розвиватися, для цього необхідне спеціальне середовище та спільнота фахівців, які розуміють специфіку та проблеми професійної діяльності практичних психологів.

Борщевич М.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захарова С.Г., к.держ.упр., доцент

АКТУАЛЬНІСТЬ РОЗРОБКИ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУ ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, ЗАСТОСОВУЮЧИ ПРИНЦИПИ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ

Зараз у суспільстві існує великий попит на зміни та реформи. Українська держава наразі впроваджує реформи у багатьох сферах. Система охорони здоров'я не стала виключенням. На початку 2018 року набув чинності Закон України про медичну реформу. Згодом стартувало будівництво нових закладів. Оскільки завдання реформи зробити медицину якісною та доступною, доцільно звернути увагу на середовище у якому будуть надаватись медичні послуги.

Існує багато стилів у дизайні та зважаючи на мету, дизайн громадського простору має бути доступним та зрозумілим для кожного, хто буде у ньому знаходитись, має допомагати людям з різними можливостями користуватись цим простором. Для реалізації цих ідей найкраще підходить універсальний дизайн.

Універсальний дизайн – це принцип дизайну місць, речей, інформації, повідомлень та політики, який дозволяє скористатися ними найбільш широкому колу людей у найрізноманітніших ситуаціях та не передбачає створення окремих або спеціальних можливостей для такого користування. У найбільш простому розумінні, універсальний дизайн – це дизайн усіх речей, в центрі уваги якого знаходиться людина і який враховує потреби кожного.

Універсальний дизайн – це не стиль і не напрям дизайну. Це підхід до проектування, який може застосовуватись до будь якого стилю чи напряму дизайну, орієнтування будь якого процесу дизайну, який

має базуватися на аналізі потреб користувача. Мода, стиль та особистий смак, як і раніше можуть впливати на зовнішній вигляд доступного та придатного до використання простору.

Існує сім принципів універсального дизайну: рівність та доступність використання, гнучкість використання, простота й інтуїтивність використання, доступно викладена інформація, терпимість до помилок, малі фізичні зусилля, наявність необхідного розміру, місця, простору.

Доступність кабінетів лікарів є важливою складовою надання медичних послуг людям. Вона не тільки вимагається законодавством, але також є важливою з медичної точки зору, щоб вчасно виявляти та усувати найменші проблеми зі здоров'ям, які можуть загрожувати життю. Наприклад, за причини наявності перешкод люди з інвалідністю мають менше можливостей отримати послуги медичного характеру, ніж люди без інвалідності.

На державному рівні, щодо доступності універсального дизайну та розумного пристосування, прийнято цілу низку законодавчо-нормативних актів. Доступність медичних та інших громадських установ для людей з різними можливостями регламентована також і державними будівельними нормами України.

Нажаль більшість із норм не дотримуються в існуючих медичних та інших закладах. Враховуючи те, що нині триває будівництво нових закладів охорони здоров'я, важливо саме на етапі створення запроваджувати принципи універсального дизайну, тому що вартість такого проекту збільшується лише на 1,5%. Пристосовувати вже існуючу будівлю коштуватиме вже на 50-70% дорожче.

Актуальність саме універсального дизайну полягає у доречності, зважаючи на час змін у державі та пристосуванні громадського середовища до європейських стандартів, у центрі яких завжди знаходиться людина та її потреби.

Брусенцова Ю.М.
Класичний приватний університет

СПОРТИВНО-ХОРЕОГРАФІЧНИЙ ЦЕНТР «MIX»

Кожен рух – це прагнення до мрії, удосконалити своє тіло. Спорт – це користь для здоров'я людини. І не лише так, це може бути досягненням у житті. Наприклад хореографія: підтримує форму, зміцнює кістки, дає гарне почуття. Це дуже актуальний рух у нашому середовищі, тому я обрала саме цей напрям у створені розробки інтер'єру спортивно-хореографічного центру «MIX».

У наш час такий напрям дуже активний, і люди будуть займатися спортом завжди.

Центр має перший та другий поверх. На першому поверсі є затишний хол, два спортивних тренажерних зали, дві роздягальні. На другому поверсі також дві зали і хол. Інтер'єр центру виконаний у яскравих кольорах. Дизайн центру виконаний у стилі авангард на данний час цей стиль має великий попит. Він має багату кольорову палітру, оригінальний декор і нетривіальні поєднання. Як казав Дитер Рамс: «Дизайн не має нічого спільного з мистецтвом. Дизайн може допомогти зробити продукти, які ми використовуємо щодня менше, але краще. У нас достатньо продуктів. Якщо ви подивіться, на ринку у вас є десять або 20 видів кавоварок, які в основному схожі, роблячи все те ж саме: вони роблять каву. Ми не потребуємо 20 з цих речей, нам потрібна одна хороша » [1].

Для обладнання інтер'єру використано сучасні матеріали. Зали насичені дуже якісним освітленням, адже Келі Хопен переконана у тому що: «Освітлення здатне корінним чином змінити атмосферу простору, більше ніж будь-який інший елемент дизайну» [2].

Метою є зробити яскравий, насиченим світлом інтер'єр. Щоб кожен хто приходив займатися спортом бачив своє тіло та мав змогу тягнутися тільки к найкращим результатам, бо Альберт Хедлі казав: «Я глибоко вірю, що красива обстановка може надавати сприятливий вплив на наше життя.» [3].

Література

1. Дитер Рамс: ''10 правил хорошого дизайну'' https://designpub.ru/

2. Келі Хопен: ''20 кращих цитат про дизайн з книги Келі Хопен'' https://www.inmyroom.ru/posts/6351-20-luchshih-tsitat-o-dizayne-iz-knigi-kelli-hoppen

3. Альберт Хедлі: ''Професійні поради по дизайну інтер'єру – цитати знаменитих дизайнерів'' http://xn--90ahakmgkzbqr7h.xn--p1ai/idei-dlya-dekora-i-tendencii-v-diza/article_post/professionalnyye-sovety-po-dizaynu-interyera-tsitaty-znamenitykh-dizaynerov-interyera-i-dekoratorov

Вороніна О.О.
Класичний приватний університет

ПРИНЦИПИ ФІРМОВОГО СТИЛЮ ЗАКЛАДУ. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ВИБОРІ КОЛЬОРУ ТА ФОРМИ В ДИЗАЙН-ПРОЕКТІ

Темою мого дипломного проекту було вибрано розробку фірмового стилю для фірми, спрямованої на надання туристичних послуг. В моїй роботі будуть розглянуті методи грамотного підбору кольорів та затвердження пріоритетів у фірмовому стилі: від логотипу та роздавальної продукції до корпоративних предметів- бланків, конвертів, бейджей тощо.

Фірмовий стиль – це сукупність прийомів (графічних, колірних, пластичних, акустичних), які забезпечують єдиний стиль та образ для всіх виробів фірми і заходів, він покращує можливість запам'ятовувати, сприймати покупцями, партнерами, іншими незалежними спостерігачами не тільки товари фірми, але і всю її діяльність і відрізняти від конкурентних фірм.

Фірмовий стиль – це частина образу компанії, що необхідна для виділення фірми та її продукції серед різноманіття інших. Це засіб формування іміджу фірми та її корпоративної культури. По фірмовому стилю завжди можна визначити, які люди працюють в компанії, наскільки фірма поважна і навіть чого від неї можна очікувати. Дотримання компанією фірмового стилю позитивно позначається на довірі споживача,

тому що вважається, що це показник організованості і порядку, як у виробництві, так і в будь-якому іншому напрямку діяльності.

Оригінальний корпоративний стиль (corporate identity) дозволить сформувати у відвідувача позитивний образ фірми, що сприяє зміцненню іміджу і впізнавання бренда, а відповідно – і збільшенню продажів. Перш ніж приступати до розробки фірмового стилю, було проведено візуальний аналіз ринку даного виду послуг. Розглянуті фірмові стилі аналогічних компаній.

Фірмовий стиль повинен бути певним інформаційним носієм, оскільки його компоненти повинні допомагати споживачеві, знаходити необхідні сервісні послуги, формувати позитивне відношення до того або іншого виду діяльності. Споживачами нового фірмового стилю будуть не тільки клієнти і співробітники компанії, а і люди на вулицях.

Головний елемент стилю є товарний знак. Він є обличчям фірми, її основною відмітною ознакою в рекламі і на продукції. Він допомагає швидко орієнтуватися на ринку подібних послуг.

Логотип – це інструмент просування фірми на ринок, привертання уваги покупців, сукупність прийомів, поліпшуючих запам'ятовуваність і сприйняття покупцями, партнерами і незалежними спостерігачами не тільки товарів фірми, але і всієї її діяльності, що дозволяє ідентифікувати компанію серед конкурентів.

Створений логотип не залишиться в стінах фірми, він використовуватиметься на плакатах, щитах, в рекламі на транспорті тощо. Елементи фірмового стилю можуть потрапити як в спеціальні журнали, так і в розважальні засоби масової інформації. Крім повсякденного використання фірмовий стиль стане у нагоді на виставках і презентаціях, міцне місце на ринку послуг він може зайняти завдяки новому графічному образу з індивідуальними рисами, несхожими на інші стилі

З кожним роком завдяння виділитися із натовпу в світі, перевантаженому інформацією, стає дедалі складнішим. Але навіть з інформаційно-керованому світі, дизайн має можливість заохотити людей відчувати ще більше – виявляти емоції та створювати реакції, інтуїтивно проявлені у взаємодії людини з інтерфейсом.

До вашої уваги кілька трендів, які допоможуть бути в унісоні з сучасними тенденціями в дизайні, що будуть домінувати у 2018-19 році і до яких я звернулася при розробці свого проекту:

Подвійні кольори / подвійна експозиція

Наприкінці 2015 року компанія Pantone похитнула світ дизайну, оголосивши Rose Quartz та Serenity кольорами року 2016, що, ймовірно, викликало тенденцію до використання змішаних кольорів у цифровому ландшафті.

До 2016 року велика кількість веб-сайтів почали використовувати подвійні кольори, особливо Spotify, що створює як вражаючий, так і яскравий вигляд. Це у 2017 році стало дуже популярним. Стиль буде розвиватися, додаючи кольорів і драматизму до всього спектру дизайну.

Яскраві кольори

Навіть при тому, що градієнти або кольорові переходи нещодавно повернулися, яскраві, окремі кольори досі залишаються основою в світі дизайну. Поки мало які бренди виділяються більше, ніж ті, що використовують сміливу та яскраву палітру.

Однак прийняття сміливих рішень щодо кольорів також вимагає великої обережності, щоб не переборщити

Геометричні шаблони

Слідом за флет дизайном та мінімалізмом, геометричні лінії та фігури зараз виглядають дуже актуально. В парі зі сміливими кольорами, геометричні шаблони приносять з собою певну складність, а також відчуття хвилювання, що робить будь-який дизайн загалом привабливим і чарівним.

Ізометричний дизайн

Дизайн більше не повинен бути суто плоским, він може мати багато перспектив. Ізометрична проекція представляє об'єкти та елементи в тривимірному вигляді та дає можливість для творчого, переконливого та більш масштабного викладу.

Проаналізувавши сучасні тенденції в кольорі та формах я дійшла висновку, що буду використовувати геометричні фігури і яскраві кольори у своєму дизайн- проекті – вони дадуть динаміку та свіжість в візуальну естетику фірмового стилю. Але разом з тим, я буду дотримуватися мінімалізму в роботі, оскільки якщо проаналізувати ринок-більш вигідними та більш використовуваними є ті фірмові знаки та елементи, які мають мінімум шрифтів , легко читаються та не перевантажують погляд. Проблематика більшості рекламних складових фірмового стилю та, що більшість дизайнерів перевантажують їх елементами і різноманіттям кольорів та шрифтів. Грамотний підхід базується на варіаціях між 2-3 видами шрифтів, бажано без зарубок, єдиній концепції кольорової гамми (в сумісних кольорах спектру) та геометричних складових (або динамічних або статичних варіаціях).

Ганьова В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захарова С.Г., к.держ.упр., доцент

РАЗРАБОТКА ФИРМЕННОГО СТИЛЯ ДЛЯ САЛОНА КРАСОТЫ «PERMANENT&LASHDESIGNACADEMY»

Актуальность темы исследования заключается в том, что в успехе любого салона красоты, который занимается определенным видом деятельности, и, плюс ко всему, является далеко не монополистом в этой же самой отрасли, немаловажную роль играет именно создание фирменного стиля. Так как, современная рыночная конкуренция требует основательного подхода во всем, чтоб была возможность подняться в развитии салона на новый уровень, используются разные маркетинговые ходы, одним из которых является уникальное лицо компании, а именно логотип и фирменный стиль.

Фирменный стиль обеспечивают формирование восприятия конкретных атрибутов имиджа, формируемых средствами маркетинга, играет определяющую роль во взаимодействии салона с партнерами, сотрудниками и клиентами. Именно он влияет на формирование их мнения о салоне, уровень доверия к нему и готовность вкладывать свои ресурсы в данный бизнес. Но для того чтобы он получил максимальную пользу от собственного фирменного стиля, действия по его формированию, поддержке и защите должны стать такой же обязательной частью ежедневной работы, как продажи или бухгалтерский учет.

Таким образом, фирменный стиль салона это важная составляющая в успешном продвижении бренда фирмы. Он формирует имидж и является своеобразным базисом для успешного развития любого бизнеса.

Понятие и значение фирменного стиля

Каждое предприятие должно стремиться к тому, чтобы его образ в сознании целевых аудиторий как можно больше соответствовал образу, сконструированному специалистами. Из общего положения вытекает ряд следствий, которые в целом можно назвать правилами формирования положительного имиджа салона.

Созданный специалистами образ должен основываться, а привнесенные специалистами характеристики должны вытекать из реальных достоинств салона. Понятно, например, что предприятие, недобросовестно выполняющее свои обязательства перед клиентами, может лишиться не только имиджа заботящегося о своих клиентах и чрезвычайно надежного партнера, но и потерять какое-либо доверие вообще.

Что входит в понятие фирменного стиля

Товарный знак – чаще всего это название компании. Применяется обычно в виде текста или изображения.

Логотип – графический символ компании.

Слоган.

Цвет – один или несколько.

Шрифт и типографика – для большей узнаваемости.

Имидж должен иметь точный адрес, т.е. привлекать определенные целевые группы.

Имидж должен быть оригинальным, отличаться от образов других фирм и легко распознаваться.

Имидж должен быть простым и понятным, не перегруженным информацией, с тем, чтобы легко запоминаться и свести к минимуму возможные его искажения.

Имидж должен быть пластичным, оставаясь легко узнаваемым, он должен оперативно меняться в ответ на изменение экономической, социальной, психологической ситуации, моды, а также под воздействием восприятия его потребителем.

Логотип

Люди часто выбирают продукты не столько из-за их реальной стоимости, сколько из-за воспринимаемой ценности.Логотип – это только часть бренда. Бренд как целое включает в себя много больше: миссию компании, ее историю, то как люди воспринимают компанию. У большинства людей не хватит времени прочитать надпись на рекламном щите, поэтому символ куда более уместен.Воспринимаемая ценность товара или услуги обычно выше, чем ценность подлинная.

Элементы культового дизайна.

Дизайн должен быть простым, уместным, долговечным, запоминающимся и легко адаптируемым.Чем проще, тем лучше.Самое простое решение оказывается одновременно и эффективным. Простота позволяет дизайну быть более многогранным.

Простота облегчает узнаваемость вашего логотипа, тем самым повышая его шансы на долговечность, независимо от времени.

Любой логотип должен соответствовать отрасли бизнеса для которой он создается. Но не должен буквально изображать то, чем занимается компания.

Задоя К.С.

Класичний приватний університет

КАТАЛОГ НАУКОВОЇ РЕСТАВРАЦІЇ АЛЬБОМІВ КАЦУСІКИХОКУСАЯ (1760-1849), ЧОРНО-БІЛІ ЯПОНСЬКІ ГРАВЮРИ СЕРЕДИНИ XIX ст.

Відомо, що у Японії завжди з увагою ставилися до історичної спадщини і збереження культурних традицій. КацусікаХокусай є одним із видатних японських художників укійо-е (образи мінливого світу) ілюстратор, гравер періодаЕдо. Майстер мав багато псевдонімів і залишив у спадок близько 30 тисяч гравюр, живописних творів, і малюнків; близько 500 ілюстрованих книг.

Хокусай працював фактично з усіма жанрами гравюри, окрему лінію в його творчості займає книжкова графіка.

«ХокусайМанга» (яп. малюнки Хокусая) -одна з найважливіших праць в творчій спадщиніХокусая створена ним в самому розквіті його слави, велика за об'ємом, і складністю, надзвичайно багата за змістом матеріалу.«Мангу» Хокусая називають «енциклопедією японського народу», вона цінна не тільки як витвір мистецтва, але і як важливі історичні документи, які містять інформацію про побут, культуру, мистецтво Японії епохи пізнього феодалізму середини XIX століття.

Матеріалом для першого випуску «Манги» стали малюнки Хокусая, зроблені ним під час подорожі до району Кансай в 1812 році.

Учні Хокусая – Макі Бокусен, Хоккун і Хокутей – вмовили вчителя видати їх окремою книгою. Всього за життя Хокусая вийшло 12 випусків,з 1815-1878 рр., а після його смерті ще три.

Більшість малюнків зображують сюжети з життя місцевих мешканців Японії, їх портрети, архітектуру; жанр Кайдан– є (міфологія, історія про привидів і злих духів).Художник також працював в жанрі «Якуся-е» малював акторів театру «Кабукі» (театр, в якому всі ролі грають тільки чоловіки)

Мета розробки макета каталогу наукової реставрації альбомів КацусікиХокусая, полягає в тому, щоб показати важливість збереження графічних творів, документів, їх історичне значення, технологію виготовлення і дослідження: оптичне, хімічне.Реставрація графічних творів, дуже рідкісна і цікава професія, яка розкриває всі секрети і технології створення шедеврів відомих і не відомих майстрів, а реставраційна література, нажаль відсутня у вільному доступі.

З 2017-2018 р. художник- реставратор документальних пам'ятокЗадоя Катерина розробила індивідуальну програму реставраційних заходів, провела низку необхідних лабораторних досліджень, здійснила необхідну кількість реставраційних втручань чорно-білих альбомів японських гравюр КацусікаХокусая 1829 р. для подальшого експонування в «Музеї українського живопису» у м. Дніпро. Під час проведення лабораторних досліджень і реставраційних заходів, було проведено фото фіксацію всіх процесів. Концепція каталогу складається із зібраного фотоматеріалу і наукових висновків з виконаної реставраційної праці.

Графічні твори Хокусая мають складну не лінійну композицію, зображення складається з двох частин, які друкувалися окремо, а вже потім були зшиті в книгу. Композиційне рішення макету каталогу може складатися з будь-яких графічних елементів, які традиційно використовував майстер.Твори КацусікаХокусая надихають глядачів з усього світу.Каталог з реставрації творів великого японського майстра може стати гарним навчальним матеріалом для наступних поколінь митців , мистецтвознавців і реставраторів.

Зубарєв А.В.
Коледж Класичного приватного університету
Наук. кер. – Косюк В.Р.

ПРОБЛЕМИ ІНТЕР'ЄРУ ЛОБІ В ГОТЕЛІ

Перше, що бачить гість готелю – це лобі. Буквально за кілька миттєвостей у нього не тільки складеться враження про атмосферу готелю, але і створяться відповідні очікування від майбутнього перебування в ній. Отже, ваша мета – не упустити шанс і справити найкраще перше враження. Сьогодні у мандрівників настільки багатий вибір пропозицій, що будь-якому готелі необхідно чимось виділитися з першого погляду.

Інтер'єри нагадують один одного і нічим не виділяється, потрібно змусити гостей відчути себе так, ніби вони тільки що увійшли в кращу з місцевих готелів. Сьогодні для гостей атмосфера і отримані враження – понад усе, і це безумовно включає в себе час, проведений в лобі. Я вважаю, що в сучасний інтер'єр лобі повинен включати в себе простір для спілкування, бути затишним і комфортабельним і мати легкий доступ до всіх послуг. Сучасний дизайн готелів передбачає безліч моментів, пов'язаних з екологічною безпекою. Робиться це не тільки і не стільки для того щоб виділити себе серед конкурентів, але, перш за все, для збереження нашої планети. Перше, до чого підходить гість готелю – стійка reception. Я вважаю, що reception повинен бути неповторний, як і сам готель, створити таке враження можна за допомогою індивідуальних просторів нестандартної, зробленої на замовлення меблями.

Сьогодні важливість універсального і раціонального дизайну лобі складно переоцінити. І якщо вам за допомогою цього простору вдасться змусити гостей покинути свої номери і зануритися там в світ спілкування з іншими постояльцями, ваш готель вони запам'ятають надовго. При проектуванні інтер'єру готелю необхідно прагнемо до того, щоб кожен гість готелю зміг відчути тут турботу про себе, гостинність і тепло господарів.

Капшук В.
Класичний приватний університет

РАЗРАБОТКА ФИРМЕННОГО СТИЛЯ ЧАСТНОЙ ГАЛЕРЕИ ИСКУССТВ «FRIKA»

Галерея современного искусства «FriKa» – частная галерея, которая откроет свои двери в Запорожье.

Почему «FriKa»?

Начальная часть названия несет в себе первый слог имени, а второй фамилии моей любимой мексиканской художницы Фриды Кало.

Именно этот образ заключен в знаке.

Знак это стилизованный портрет Фриды Кало с надписью в центре галерея «FriKa».

Этот знак рождает в сознании прямые ассоциации с картинной галереей и бесконечным многообразием смыслов, заключенных в предмете искусства.

Целью галереи является знакомство запорожцев и гостей города с достижениями современного искусства, поднятия престижа современной культуры, поддержкой концептуальных фотографов и художников.

Для оформления фирменных материалов галереи, я разработала паттерн, составленный с помощью элемента из знака.

Паттерн заложен в основу визуальных коммуникаций галереи «FriKa». Так же я разработала принципы построения рекламных макетов и навигации.

Карапетрова К.Я.
Классический приватный университет

ДИЗАЙН ИНТЕРЬЕРА ОТЕЛЬНОГО НОМЕРА

«Гостиница будущего – это специализированный отель», – утверждают исследователи перспектив развития. Отель «Davosface» имеет просторные залы для отдыха, видеоаппаратуру в холле, бары и предназначен для молодежи. Отель «LasurusHof» (Германия) специализируется на обслуживании инвалидов с

физическими и умственными отклонениями и оборудован специальными лифтами и туалетами, широкими проходами и гаражами для колясок.»

Актуальность этого интерьера именно для этого отеля в том,что задача была поставлена-сделать апартаменты со всеми удобствами для семьи из 2-4человек.Интерьер должен быть комфортным,удобным для жилья и отдыха.С местом для приготовления пищи.Для этого разработана удобная кухня с вытяжкой.

Отдельной спальней для 2их человек с телевизором,мебелью для хранения,уютным уголком для чтения в виде кофейного столика и кресла. Комнатой отдыха для приёма гостей.Установленная кухня позволяет приготовить закуски и не только,не отрываясь от общения.А вечером,благодаря раскладному угловому дивану легко превращается в спальню для ещё 2их человек. Добавляет уюта зона-отдыха расположенная на лоджии,где можно позавтракать утром, укрыться от солнца днём и посидеть за чашечкой чая вечером,планируя свой отдых на следующий день. Или организовать ужин с видом на огни города,светильник на стене добавит уюта и романтики.

В апартаментах есть собственный санузел,вход в который расположен удалённо от комнат-таким образом,чтобы не мешать ещё спящим утром или уже уснувшим вечером домочадцам.

В коридоре установлен шкаф-купе,который позволяет хранить вещи,и при этом благодаря раздвижной системе,не занимает дополнительного пространства.

Удобный для проживания. Система хранения: шкаф-купе, который занимает мало места, потому как без дверей, шкафы кухни,расположенные на таких местах, где они нам наиболее нужны – свет по зонам. Сам узел, который расположен в удалении от комнат для удобства пользования, в котором есть и душ, и туалет, и умывальник. Большие окна для обеспечения дневного освещения. Из-за нехватки солнечного света организм находится в стрессе, а на отдыхе как развремя и место получить большую дозу витамина Д, и эндорфины, благодаря этому получить море вдохновения. И лаунж зона на лоджии.

Комфортный – все предметы мебели, техника, освещение находятся в оптимальном расположении. Свет разделяет пространство на зоны, имеет разную интенсивность для создания эстетической и практической архитектуры интерьера.

Шторы на окнах –«блэкаут» плотно защищают от звуков улицы и света в случае необходимости.

Таким образом, у нас получилось создать апартаменты со всеми удобствами для человека. Такой номер подходит как для кратковременного пребывания, так и для более долгого. Благодаря многим хитростям, нам удалось экономно расположить всю мебель и технику так, что остается свободное пространство, которое не будет сдавливать, стеснять человека.

Отдых – это восстановление сил, достижение работоспособного состояния организма, а соответственно это комфорт и удобство.

Литература

1. Круль Г. Я. Основы гостиничного дела. Учеб. пособие. – К.: Центр учебной литературы, 2011. – 368 с. https://tourism-book.com/pbooks/book-61/ru/chapter-2344/

2. Лариса Ачкасова «Интерьер и дизайн вашего дома».

3. Основы визуального дизайна. URL: https://medium.com

Кисіль А.В.

Класичний приватний університет

ОФОРМЛЕННЯ ТА ІЛЮСТРУВАННЯ РОМАНУ КЄЙГО ХІГАСІНО

Перечитавши багато детективів та книг загалом, було помічено, що усі вони практично або взагалі не мають якихось зображень та ілюстрацій. Тому це дало мені ідею для подальшого розгляду.

Книга – це не просто текст і зображення. Книга, яку ви берете в руки – твір мистецтва книжкової графіки. А ілюстрація не тільки картинка в тексті, а й важливий елемент художнього оформлення, що підкоряється загальній ідеї книги. Адже розмір і вид шрифту, нумерація сторінок, поля і заголовки, інтервали між рядками – це все елементи оформлення книги. Ілюстрація грає не останню роль в цьому непростому виді мистецтва.

Бо, як говорив «Dead December»:

«Мені здається, книзі потрібні ілюстрації, будь то карта або портрет персонажа. Після прочитання цікаво подивитися на візуальне втілення ідеї. Якщо, звичайно, виконання хороше ».

До ілюстрування та оформлення була обрана книга Кєйго Хігасіно «Жертва підозрюваного х». Роман (детектив), який має краплю містики, але насправді це лише ілюзії:

«Страшна не пітьма, страшні люди у цій пітьмі» – як говорив сам автор .

Аби утримувати цю атмосферу, будуть задіяне таке ж оформлення. Чорні,сірі та інші ахроматичні кольори, незвичайні (незатійливі) візерунки. Дотримуючись теми детективу того часу будуть стримані кольори для ілюстрацій.

Головною метою було створити нове, свіже, унікальне оформлення для книги та вдихнути у неї нове життя. Для того, щоб залучити та заінтересувати до читання детективу людей.

Отже, якщо «подарувати» книзі нове оформлення та якусь картинку, вона зможе зацікавити людей. Це зможе дати більш чітку картину того, що коїться у ній.

Колодяжний М.Ю.
Классический приватный университет
Науч. рук. – Захарова С.Г., к.гос.упр., доцент

ПОЛИГРАФИЧЕСКИЙ ДИЗАЙН ИЛИ ДИЗАЙН ПОЛИГРАФИЧЕСКОЙ ПРОДУКЦИИ

Полиграфический дизайн – разновидность графического дизайна, в задачи которого входит разработка материалов под печатную продукцию. Чаще всего готовым продуктом является бумажный носитель.

Области применения полиграфического дизайна:

– Массовая реклама (пресса, наружная реклама и т.д.)

– Рекламная печатная продукция (листовки, буклетыи т.д.)

– Многостраничная продукция (брошюры, справочники, каталоги, книги, газеты, журналыи т.д.)

Основные этапы получения полиграфической продукции:

– Разработка дизайна.

Под разработкой дизайна в полиграфии понимается графическое оформление макета согласно пожеланиям заказчика и в соответствии техническим требованиям для реализации данной продукции.

– Допечатная подготовка– это подготовка макета к печати в соответствии с техническими требованиями, которые выставляет типография.

– Предпечатная подготовка.

В предпечатную подготовку входит изготовление фотоформ, печатных форм, штампов для высечки и другие процессы, необходимые для конкретного заказа.

– Печать – основной процесс в типографии при работе над заказом. От качественной печати зависит результат восприятия готового изделия в целом.

– Послепечатная обработка.

После печати тираж некоторое время подсыхает и только потом поступает на послепечатную обработку, такую как брошюровка, переплет, склейка, ламинирование, лакирование, высечка, тиснение, конгрев и т. п.

Задачаполиграфического дизайнера

Разработать дизайн таким образом, чтобы обеспечивать легкость восприятия на печатном носителе. Полиграфический дизайнер должен знать, на каком носителе будет представлен готовый макет, какие процессы пройдет макет, прежде чем готовый продукт выйдет в свет.

Технологии полиграфии

В отличие от веб-дизайна, где готовый продукт нельзя потрогать, в полиграфии, кроме самой бумаги, большую роль играют технологии, которые можно задействовать при создании оригинальной печатной продукции. Это выбор типа ламинирования, сплошной, выборочной или гибридной лакировки, тиснения фольгой, высечки, конгрев. Все это, кроме того что расширяет поле деятельности для дизайнера, еще и возлагает на него большую ответственность: некоторые послепечатные процессы достаточно дорогостоящие и при больших тиражах любая ошибка может принести существенные убытки.

Лакировка. Лакирование печатной продукции улучшает как ее внешний вид, так и потребительские свойства. При лакировании на поверхность печатного оттиска наносится слой лакового раствора, который после высушивания создаетпрочную прозрачную однородную пленку. Слой лака придает изображению блеск, повышая контрастность и насыщенность цветов. Кроме того, лак защищает от влаги и загрязнения, препятствует истиранию красочного слоя, увеличивает прочность и долговечность. Технология ультрафиолетового лакирования может быть сплошной и выборочной, что делает ее привлекательной в качестве дополнения к печати.

Высечка – вырубка из листа бумаги прямоугольной формы изделий сложной формы посредством удара штампом по контуру. Штампы для высечки используются как стандартные, например для папок, так и изготавливаются под конкретный заказ. Высечка часто используется для изготовления открыток, карманных календарей, этикеток, упаковок и для много другого.

Тиснение фольгой – тиснение, при котором между нагретым клише и бумагой протягивается фольга и производится прессование. Тиснение фольгой было известно еще в Дании во время изготовления книг.

Конгревное тиснение без фольги выполняется при помощи пресса горячего тиснения путем выдавливания изображения. Конгрев – популярный вариант дизайна, который используется при оформлении суперобложек, этикеток, открыток, мягкой упаковки, дипломов и пр. Конгрев может использоваться как самостоятельный вид оформления, так и в комплексе с другими видами тиснения, например, с тиснением фольгой.

Другие технологии: современные технологии позволяют внедрять в печатную продукцию видео фрагменты.

Особенности разработки дизайна для полиграфии:

Отличительной особенностью полиграфического дизайна, к примеру листовки или буклета, является то, что утвержденный или согласованный дизайн – это только начало печатного процесса. Поэтому разработка полиграфического макета должна соответствовать требованиям всего происходящего с ним в дальнейших процессах.

Основные ошибки при разработке дизайна:

Ошибкой является простой перевод готового макета из модели RGB в CMYK. Основная проблема – это черный текст – при конвертации в CMYK черный текст раскладывается на четыре краски, что приводит к «свечению» текста при печати и делает его нечетким. Весь текст черного цвета должен печататься одной чёрной краской. В других цветах при такой конвертации также могут возникнуть проблемы.

Также частой ошибкой является использование одной черной краски при запечатке больших площадей. В этом случае черный восприниматься как «прозрачный черный», поэтому для придания плотности рекомендуется использовать сложный чёрный цвет –добавление красок Cyan, Magenta и Yellow. Пара-

метры сложного черного цвета уточняются в типографии и в основном зависят от толщины и типа бумаги. Обычно суммарная краска сложного черного не превышает 300 %.

Еще одной особенностью является печать черного текста по цветным плашкам – если в программе верстки не установлен параметр «Overprint», то создаётся белая выворотка, и при малейшем не совмещении у текста появляются паразитные белые контуры.

Чтобы избежать проблем с черным цветом, макет должен сразу разрабатываться в цветовой модели CMYK, и для всех элементов с цветом Black=100 % должен быть установлен режим «overprint». В этом режиме выворотка под черным не создается, и любой объект, обозначенный таким образом, печатается как бы поверх других.

Цветовое восприятие

В полиграфическом дизайне важна правильная передача цветовых тонких оттенков. Подход WYSIWYG здесь не подходит. Цветовые модели RGB и CMYK на столько разные, что их описание заслуживает отдельного изложения. Кроме того, отпечатанная на разном оборудовании полиграфическая продукция будет отличаться как из-за самого оборудования, так и из-за качества используемой краски. Для того чтобы цветовое восприятие готовой продукции максимально приближалось к эталону, используют цветопробу или контролируют процесс печати на месте.

Технические требования к макету

Опытный полиграфический дизайнер, прежде чем начать разрабатывать дизайн, запросит у типографии технические требования. Большинство журналов также предоставляют свои требования к рекламным макетам. Например, требования по растровым макетам зачастую выглядит так:

Разрешение – 300 dpi;

Цветовая модель – CMYK;

Формат файла – AI, PDF, EPS, TIFF;

Отступ под обрез – 2 мм.

Популярные компьютерные программы для дизайна и верстки

Растровые графические редакторы: AdobePhotoshop

Векторные графические редакторы: AdobeIllustrator, CorelDRAW

Компьютерная верстка: AdobeInDesign, AdobePageMaker, QuarkXPress

Примечания

1. Часто сокращается как «препресс» от английского «prepress»
2. Также встречается название «глубокийчерный» или «составной черный».

Котляренко Г.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захарова С.Г., к.держ.упр., доцент

ВИМОГИ ДО СТУДІЇ КРАСИ ЗГІДНО ІЗ СУЧАСНИМИ НОРМАМИ ТА УМОВАМИ

Відвідування манікюрних салонів вже давно увійшло в життя сучасних людей. І якщо раніше дозволити собі заглянути в нігтьову студію могла лише певна частина жінок, то зараз представниці всіх верств населення мають свого майстра. Попит народжує пропозицію, і в кожному місті відкриваються нові студії, кабінети, салони, що приносять власникам хороший прибуток при мінімальних фінансових вкладеннях. Висока конкуренція вимагає, щоб бізнес-план нігтьової студії продумувався особливо ретельно і, крім очікуваних доходів і витрат, інших фінансових питань, включав в себе маркетинговий план, особливості вдалого розташування та інші деталі.

В наш час все більше уваги приділяється безпеці процедур, що надаються у б'юті сфері. Більше 50% заражених гепатитом отримують його саме в індустрії краси, а близько 80% заражених не знають про те, що є носіями вірусу. Букет хвороб можна отримати не лише через поріз ножицями, але й через недотримання правил дезінфекції та стерилізації будь-якого приладдя. А це означає, що дизайн студії має враховувати місце для дезінфекції, промивання(отже має бути підвод води), стерилізації та зберігання інструменту.

Згідно ДСПІН Вимоги до організації, влаштування та обладнання робочих місць:

– Робоче місце для манікюру обладнується спеціальним манікюрним столом висотою від підлоги не менше 0,7 м;

– Поверхня стола повинна бути зроблена з вологостійкого матеріалу, що витримує багаторазову дезінфекцію;

– Поблизу від стола для манікюра обладнується раковина для миття рук і інструменту.

Набір та розрахунок площі приміщень салонів краси:

– Манікюрний кабінет на 1 робоче місце не менше 6,0м2;

– Педикюрний кабінет на 1 робоче місце не менше 6,0м2.

Оптимальні рівні освітленості приміщень манікюрних салонів:

– 750лк на робочу поверхню (люмінесцентна лампа).

Найкращими стилями для студії краси є класичний стиль зі стриманою гамою відтінків, відсутністю різких контрастів, а також використанням натуральних матеріалів. Хай-тек – прекраснерішення для маленьких приміщень, щовимагаютьлаконічності і мінімалізму.Освітлення – це важливий аспект, який безпосередньо впливає і на робочі процеси, і на зонування, і на зорове сприйняття простору.Найкращим співвідношенням в розстановці колірних акцентів буде 70% – основного тону, 25% – меблів і аксесуарів і 5% – декоративних контрастів. Вітаються пастельні, теплі відтінки, розслаблюючі і зігріваючі. Не варто обходити стороною і насичені, яскраві фарби – їх можна успішно обіграти, створивши в приміщенні особливу атмосферу неповторного стилю, розкоші і шику.За допомогою правильного освітлення можна візуально надати невеликому простору більше свободи, легкості і невагомості.

Отже, в основі інтер'єру салону краси повинні бути закладені головні правила – функціональність, практичність і комфорт. Незалежно від стилю, всі складові дизайну повинні бути спрямовані на дотримання

цих 3-х ключових аспектів.І не менш важливий аспект – безпека. В умовах високої конкуренції важко здивувати людей просто цікавим інтер'єром, тому задача дизайнера створити проект,який буде відповідати нормам ДСПІНу, інтересам відвідувачів і всім вимогам сучасності.

Кузьмін А.Д.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захарова С.Г., к.держ.упр., доцент

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СТВОРЕНІ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ ГОТЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що головним принципом готельних систем безпеки є забезпечення комфорту гостей. Саме тому готельні системи безпеки, як правило, значно відрізняються від звичайних, що застосовуються в офісах і на підприємствах. Система безпеки в готелі враховує багато компонентів. Це і люди (служба охорони), і замки в номерах та інших приміщеннях, і сейфи, якими можуть користуватися гості. Багато хто вважає також необхідним заходом – встановлення системи відеоспостереження, хоча це інколи викликає незадоволення клієнтів. Під час відпочинку люди найменше думають про свою безпеку, що іноді призводить до небажаних наслідків, пов'язаних з ризиком для життя. Тому завдання адміністрації готелю полягає в попередженні можливого ризику для життя і здоров'я відвідувачів.

Самою ефективною охороною у всьому світі визнана недержавна охорона. Це обумовлено жорсткою конкуренцією, котравпливає наякістьпослуг, та помірніціни. У недержавній охоронній фірмі якість роботи та дисципліна кожного охоронця жорстко контролюється керівництвом.

Багатогранність сфери забезпечення безпеки готелю, його персоналу і клієнтів, також які завдання в сфері захисту інформації, вимагають створення спеціальної служби, що здійснює реалізацію необхідного набору захисних заходів. Структура, чисельність і склад такої служби визначається реальними потребами в безпеці, а також його матеріальними можливостями. Залежно від розмірів і потужності готелю діяльність з створення умов безпеки персоналу, клієнтів і самого керівника може бути реалізована в різних варіантах: шляхом укладання договорів на обслуговування за допомогою спеціальних охоронних фірм або шляхом формування власної служби безпеки .

Система Fidelio Front Office (FFO) допомагає автоматизувати основні етапи роботи готелю: від комп'ютерного бронювання номерів, реєстрації, розміщення і виписки гостей, до управління номерним фондом, ведення бухгалтерії й фінансів. До переваг FFO можна віднести легкість в експлуатації, обумовлену досить простою логікою побудови системи і зручністю інтерфейсу, високий рівень безпеки, забезпечений суворим розмежуванням доступу користувачів, гнучкість налаштування. Система FFO може успішно використовуватися як в готелях, що належать до готельних мереж, так і в незалежних готелях і пансіонатах з абсолютно різною технологією роботи

Маркетингові інновації пов'язані з появою технологій дистрибуції в електронних системах бронювання, щодозволяють в режимі on-line керувати процессом бронювання. Крупними комп'ютерними системами резервування (бронювання) на міжнародному ринку туризму є системиAmadeus, Galileo, Sabre, Worldspan. Разом ці системи нараховують приблизно 500 тисяч терміналів, які встановлені в туристичних агентствах усього світі.

Організаційні інновації пов'язані з розвитком готельного підприємства в системі та структурі управління. До них належать новітні методики навчання персоналу, купівля готельної франшизи, створення власної готельної мережі то що.

Що до продуктових інновацій, то вони спрямовані на створення нових послуг та впровадження нових технологій обслуговування, наприклад, клінінгових (дозування миючих засобів, низько температурна побутова хімія), енергозберігаючих (автоматичні системи опалення, вентиляції та подачі води, оснащення номерів новітніми панелями Grow, повітряні генератори для вироблення електроенергії); екологічних (постільна білизна з антибактеріальними і бактерицидними властивостями, скло навікнах з вторинної сировини, меблі повністю виготовлені з матеріалів вторинної переробки), аромотехнологій то що.

Мальчук К.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захарова С.Г., к.держ.упр., доцент

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В ОБСЛУГОВУВАННІ КЛІЄНТІВ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННІЙ СПРАВІ

На 2016-2017 роки роботи вже використовуються в гостинній справі в ряді країн світу, наприклад, в США і Японії. Можна виділити наступні варіанти їх застосування:

– роботи адміністратори. Відповідають на питання відвідувачів, реєструють нових постояльців, дають відповіді на типові питання;

– роботи-посильні. Доставляють в номери різні дрібниці, які постояльці замовляють у конс'ержа . Можуть доставляти пошту;

– роботи консьєржі – допомагають з різною інформацією щодо готелю і його околиць. Можуть також працювати з індивідуальними сховищами, призначеними для цінних особистих речей постояльця;

– роботи для прикраси інтер'єру. Це, наприклад, робо-риби для акваріумів;

– роботи для прибирання. Можуть використовуватися самі відмінності пристрою – роботи-пилососи, роботи для миття скла і кахельної підлоги, роботи для очищення басейнів, роботи для стрижки газонів;

– роботи для використання на кухні (допоміжних системи для автоматизації тих чи інших операцій, наприклад, приготування салатів або варіння локшини).

На стійці реєстрації гостей зустрічає адміністратор-робот, який зареєструє заїзд, виїзд гостей і підтримає нескладну бесіду. Жінка-актроід (людиноподібний робот) обслуговує людей, які говорять по-

японськи, а для англомовних постояльців є робот-динозавр. Найближчим часом до них приєднається персонал зі знаннями корейського і китайського мов.

Співробітникам служби прийому і розміщення більше не доводиться відволікатися від реєстрації заселяються, щоб піднятися на поверх. Постояльці економлять час очікування і не роздумують, чи не варто спуститися в лобі за потрібними речами.

Перший робот-дворецький перебуває на службі з 2014 року. Він працює в готелі Aloft (бренд мережі Starwood) в Купертіно, недалеко від кампуса Apple. Звуть робота Botlr. Про його призначення прес-служба Aloft повідомляла з гордістю, високо відгукуючись про уміннях і «освіченості» робота. Botlr закінчив здвоєний курс готельного обслуговування і простих доручень у компанії-розробника, каліфорнійського стартапа Savioke.

Botlr працює цілодобово і без вихідних. Гість готелю може зателефонувати на ресепшн і замовити все необхідне – від закусок і напоїв до додаткових рушників або зубної щітки. «Замовлення» комплектують і віддають роботу. Потім співробітник служби прийому і розміщення вводить на панелі управління потрібний номер, і робот відправляється за вказаною адресою самостійно.

Botlr знає, як дістатися до місця призначення, і може сам скористатися ліфтом. Про своє прибуття він повідомляє гостю дзвінком на внутрішній телефон в номері. За допомогою 3D-камери машина розпізнає момент відкриття дверей – кришка контейнера піднімається, і адресат може забрати своє замовлення. В дорозі вона закрита, щоб відправлений замовнику комплект не перехопив хтось інший. В якості чайових вітаються твіти з хештегом #meetbotlr і спільне фото на пам'ять.

Мельникова А.Ю.
Коледж Класичного приватного університету
Наук. кер. – Косюк В.Р.

ПРОБЛЕМА ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ КАВ'ЯРЕНЬ

На сьогоднішній день дизайн інтер'єру кав'ярень настільки різноманітний, що починаєш розуміти – людській фантазії немає перепон. Очевидно, що саме інтер'єр кав'ярні дуже впливає на її успіх. Багато є прикладів, коли власники кав'ярні намагаються створити незабутній та оригінальний інтер'єр, а інколи навіть з історією. Все це направлено на привернення уваги відвідувачів. На мій погляд, саме кав'ярні з історією або тематичні є найцікавішими та найприємнішими на вигляд для людського ока. Наприклад, ті ж самі європейські заклади – це аналоги традиційних віденських кав'ярень з класичною обстановкою та особливою атмосферою. Взагалі культура споживання кави, мабуть, заполонила кожний куточок світу. Саме тому велика кількість якісної кави призвела до того, що власники кав'ярень почали приділяти увагу й зовнішньому виду своїх закладів. Звісно мова йдеться про дизайн інтер'єру, який пропагує естетичний підхід до споживання кави та їжі в цілому. Спочатку ми оцінюємо поглядом все, що побачили і якщо сподобалось, ми вирішуємо скуштувати ту продукцію, яку пропонує той чи інший заклад. Отже, проблемою дизайну інтер'єру кав'ярень виявляється саме ідея створення цієї самої кав'ярні: як розмістити предмети, яке обрати освітлення, які кольори підібрати для інтер'єру, щоб було оригінально, охайно та «не як у всіх» і тд.

Для проектування кав'ярні потрібно мати певні навички та знання, щоб створити унікальний дизайн. Перш за все варто обрати тематику закладу, тим самим визначив певний стиль кав'ярні. Інтер'єр кав'ярні – це перше враження відвідувача, тому мають місце бути певні акценти у приміщенні. Наприклад, це може бути яскравий малюнок на стіні або стильні та незвичайної форми світильники. Якщо приділити увагу кожній маленькій деталі при створенні кав'ярні – це вже унікальний певний стиль, який завжди у людини буде асоціюватися саме з цією кав'ярнею. Прикладом охайного рішення в інтер'єрі за кордоном, зокрема в США, Швеції, Німеччині та Англії, у кав'ярнях переважає білий колір. І це не випадково, бо, як раз-таки, саме цей колір дозволяє зробити будь-яке приміщення візуально просторішим. До речі, у сучасному дизайні білий на піку популярності. Звісно, не тільки правильно підібрана палітра кольорів, а й якісне освітлення заслуговує певної уваги. Найважливіше, що треба знати – світло ні в якому разі не повинне осліплювати людей, але і воно не повинне бути тьмяним. У приміщенні має бути достатньо світла і досить просторо. Якщо казати саме про простір та створення певної атмосфери вашої кав'ярні, столики не повинні стояти впритул один до одного. Для створення комфорту та затишку, важливо надати відвідувачам достатньо особистого простору: м'які та зручні крісла, затишні подушки також зможуть надати приміщенню більше затишку та атмосфери, яка буде розслабляти. Якщо поміркувати, процес створення інтер'єру – це певне мистецтво, саме те, що здатне допомогти збільшити об'єм продаж завдяки приємній та привабливій обстановці.

Підводячи підсумки всього вищесказаного, проектування дизайну кав'ярні – це досить кропітка та трудомістка праця. Треба враховувати кожен нюанс, намагатися привнести певну родзинку, використати у оформленні дизайну щось футуристичне, що геть відрізняється від тієї величезної кількості вже працюючих кав'ярень. Якщо ваша кав'ярня нагадує й десяток тих, що розміщені у вашому місті – це ознака відсутності гарного смаку, фантазії та уявлення про те, як саме має виглядати оригінальний інтер'єр приміщення. Щоб не допускати помилок, які були допущені у інтер'єрі багатьох закладів, треба походити, подивитися та порівняти кожен з таких закладів: що саме вас, як відвідувача, може трохи відштовхувати, якої саме деталі не вистачає у тому чи іншому куточку саме для того, щоб ваше око могло зачепитися та назавжди запам'ятати, що саме у цій кав'ярні ви пили свою найулюбленішу каву. Нажаль, однією з проблем у проектуванні дизайну інтер'єру є те, що дизайнери вигадали вже, мабуть, усе й людину просто дуже складно здивувати інтер'єром у стилі лофт, застосуванням природніх матеріалів та лампочками на шнурку. Все це ми вже десь бачили, у нашому уявленні це звичайна собі кав'ярня, яка дуже нагадує ще одну, розміщену через дорогу від цієї. Складно не згодитися з тим, що на створення інтер'єру, який змусить про себе згадувати або розповідати друзям потрібно немало часу, добре розвинену необмежену фантазію дизайнера та, скоріш за все, немалий бюджет, але я впевнена, що можна ще вигадати багато того, що людство ще не бачило, а може й бачило, але не звертало уваги. Як кажуть, фантазія людини не має меж.

Олійник А.Г.
Класичний приватний університет

ДИЗАЙН-ПРОЕКТ ФІРМОВОГО СТИЛЮ КОНДИТЕРСЬКОЇ ФАБРИКИ

Дана робота обумовлена теоретичної значимістю, потребою вивчення особливості створення фірмового стилю кондитерської фабрики.

Кондитерська промисловість – одна з найголовніших складових харчової промисловості. Вона є важливою ланкою продовольчого комплексу держави і існує в умовах високої конкуренції. Наявність фірмового стилю кондитерської фабрики, як і іншого підприємства, необхідно для реклами і поступу продукції на ринку.

Актуальністю вивчення даної теми є необхідність створення фірмового стилю кондитерської фабрикию.

Об'єктом дослідження є створення фірмового стилю підприємств кондитерської промисловості.

Предмет дослідження: розробка фірмового стилю кондитерської.

Мета даної роботи: дослідити процес проектування і розробити дизайн-проект фірмового стилю кондитерської фабрики.

Розробити ім'я, логотип і реалізувати проект за допомогою фірмових носіїв.

Завданнями даної роботи є:

– вивчити історичний розвиток і формування фірмового стилю;
– вивчити теоретичні питання проектування фірмового стилю;
– дослідити основні принципи проектування фірмового стилю кондитерськоїфабрики;
– сформулювати етапи формування фірмового стилю;
– визначити основні елементи фірмового стилю;
– проаналізувати проектування носіїв фірмового стилю кондитерської.

Фірмовий стиль кондитерської фабрики розробляється для формування іміджу та підвищення ефективності рекламних контактів зі споживачами, є певним носієм інформації. Головним елементом фірмового стилю є логотип. Від успішної розробки логотипу залежить ефективність всього фірмового стилю в цілому.

Логотип уявляє собою фірмову шрифтову надпис, тобто оригінальне зображення повного або скороченого найменування фірми або конкретного, що випускається виробництвом продукції, товару.

Фірмовий стиль виражає індивідуальність підприємства і виконує в комерційній діяльності важливі функції. Одна з основних функцій фірмового стилю імпресивно-емоційний вплив на клієнта. Референтна функція несе в собі коротку інформацію про виробництво. Важливою функцією логотипу є металінгвістична, що акцентує увагу клієнта.

Прокопенко В.Ф.
Классический приватный университет
Науч. рук. – Захарова С.Г., к.гос.упр., доцент

РАЗРАБОТКА ФИРМЕННОГО СТИЛЯ И РЕКЛАМНО-ГРАФИЧЕСКОЙ ПРОДУКЦИИ ДЛЯ КАФЕ «COCO'S»

В условиях современного рынка, когда потребитель постоянно испытывает непрерывное давление со стороны дизайна, именно фирменный стиль играет ключевую роль в успешности бренда и узнаваемости фирмы.

Понятие фирменный стиль прочно вошло в среду делового общения, все большее количество фирм и предприятий осознают выгоду, которую они могут получить при правильном использовании темы фирменного стиля.

Основное цивилизованное средство достижения коммерческого успеха для предприятия любой сферы деятельности – это устойчивый и постоянно растущий спрос на его продукцию, который в немалой степени обеспечивается наличием фирменного стиля. Тема дипломной работы – «Разработка фирменного стиля и рекламно-графическойпродукции для кафе «Coco`s». Айдентика является лицом компании и во многом определяет первоначальное отношение потребителей к компании. Фирменный стиль усиливает эффективность контактов с потребителями.

Актуальность этой темы заключается в том, что на сегодняшний день корпоративный стиль повышает доверие партнеров и способствует продвижению общего имиджа и репутации компании на рынке. Особенно велика роль фирменного стиля для компании, работающей на быстро растущем рынке услуг.

Цель дипломной работы – разработать фирменный стиль и рекламно-графическуюпродукцию длякафе «Coco`s».

Для достижения поставленной цели необходимо решить следующие задачи:

рассмотреть возникновение и формирование фирменного стиля;

выделить его основные элементы;

Проанализировать примеры удачных проектов;

Исследовать процесс создания фирменного стиля и его этапов;

разработать фирменный стиль и рекламно-графическуюпродукцию длякафе «Coco`s». Обозначить визуальный ряд основных носителей фирменного стиля в единой композиции, цветовой гамме, шрифтовом исполнении.

Объектом дипломной работы является создание фирменного стиляи рекламно-графической продукции компании, предметом исследования – этапы разработки фирменного стиляи рекламно-графическойпродукции.

Резнік М.Р.
Класичний приватний університет
керівник – Косюк. В.Р.

РОЗРОБКА КОНЦЕПТ-АРТУ ТА ІЛЮСТРАЦІЙ ДО ГРИ «END OF AN ERA»

Важко уявити сучасний світ без мобільних ґаджетів, комп'ютерів, ігрових приставок та іншої розважальної техніки, яка формує наше дозвілля у вільний час. Післятехнічноїреволюції та приходу комп'ютерів у кожендім, активно почала розвиватись ігроваіндустрія. Як виявилосьмашини, якімалипризначенняробочоїтехніки, можуть бути непоганоюігровою платформою. Розробкакомп'ютернихігорперетворилась на цілуіндустрію з безліччюнапрямків.

Ігровий дизайн – частинароботи над розробкою відеогри, яка полягає в їїпроектуванні та створенні елементів ігрового процесу, візуальних особливостей, персонажів, сюжету та завдань.

Концепт-арт – напрям у мистецтві, який необхідний для візульнох передачі головної ідеї будь-якого твору або думки, але не форму чи зовнішні атрибути. Як правило, створюється на початковій стадії розробки проектів і призначається для використання у іграх, фільмах, коміксах до створення їх фінальних версій. Також можна називати «концепт-дизайн».

У дипломній роботі «Розробка концепт-арту та ілюстрацій до гри «EndOfAnEra»» будуть підняті теми створення концепт-арту персонажів, предметів оточення та локацій, якими якостями повинен володіти справжній концепт-художник і за допомогою яких програм повинен виконувати поставлені задачі, докладні приклади та глобальні відмінності персонажів ігор від персонажів фільмів або коміксів.Концепції персонажів, оточення, створінь та предметів плануються виконуватись у графічних редакторах, таких як продукти Adobeта Coral. Архітектурні елементи плануються виконуватись за допомогою 3Dпрограм(SketchUp, Blender та 3DMax).

Для досягнення поставленої мети бу¬дуть освітлені наступні завдання:

1. Аналіз ігрових студій сучасності.
2. Досконалий аналіз арт стилью деяких провідних художників.
3. Розробка пошукових ескізів з використанням референсів.
4. Виконання головного робочого проекту.

Результатами роботи повинен стати проект, візуальна частина якої може послужити для розробки демо версії гри. І найголовніше – ми зрозуміємо, як керувати емоціями «глядачів» і розповідати концепт-артамита ілюстраціями історії, до яких захочуть повертатися знову і знову.

Рогачова І.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захарова С.Г., к.держ.упр., доцент

ВПЛИВ ДИЗАЙНУ В ІНТЕР'ЄРІ НА ЛЮДИНУ

Вступ. Відомо, що сучасній людині необхідно відчувати себе комфортно в будь-якому приміщенні – в торговому залі або власному будинку, в ресторані або на концерті, в офісі. Саме тому йому недостатньо просто відчувати себе частиною приміщення, в якому проходить деякий час його життя. За результатами великої кількості різних соцопитувань більша частина як дорослих, так і дітей вважають, що навколишня обстановка так чи інакше впливає на психіку, настрій, душевний стан Так, правильно підібрана колірна гама, предмети інтер'єру та саме планування дозволять людині відчути себе затишно. Від «правильно» влаштованого інтер'єру, в якому перебуває людина, психіка приходить в норму, з'являються додаткові сили для життя. У «неправильно» підібраному дизайні інтер'єру у людини може зіпсуватися настрій, змінюється життєвий тонус, з'являється навіть нервозність. Всі ці реакції відбуваються у людини неусвідомлено, вона не зможе пояснити, найчастіше, що саме зіпсувало їй настрій.

Мета і завдання досліджень. Розглянути способи та прийоми застосування дизайну в інтер'єрі. Основу дослідження складають принципи наукової об'єктивності, історизму. Завдання дослідження впливу дизайну інтер'єру на людину вирішуються шляхом поєднання загальнонаукових методів.

Результати досліджень, їх короткий аналіз. У статті розглядаються історія розвитку дизайну інтер'єру та його вплив на людину, способи його застосування і можливості використання в дизайні сучасного інтер'єру. Досліджується питання впливу кольору і форми на людину в інтер'єрі. Люди завжди прагнули створити гарну обстановку в своєму будинку. Саме тому послуги професійних дизайнерів залишаються затребуваними в даний час. Історія дизайну інтер'єру починається з давніх часів. У первісної людини житлом вважалася печера, яку він прикрашав камінням, шкурами, малюнками на стінах, корінням дерев і іншими підручними предметами. Древньоєгипетське мистецтво почало формуватися в період Раннього царства (30 до 28 ст. До н. Е.). Культура була яскраво виражена принципами монументальності і статичності. Найвизначнішою архітектурою стала «мастаба». Епоха Середнього Царства (21-18 століття до н. Е.) Вважається періодом підстави столярного мистецтва. У Єгипті вперше з'явилося сидіння зі спинкою, пізніше стало шаблоном для всіх стільців, що ввійшли в сучасний дизайн інтер'єру. Історія дизайну інтер'єру доповнилася архітектурними виробами із Стародавньої Греції: кам'яні плити, мозаїка, дерево, цегла – все це застосовували для будівництва храмів. Стіни і стелі штукатурили і прикрашали розписом. Особливе місце в даній країні займали театри. Замість дверей в житлових будинках часто використовувалися завіси з тканини, що прикрашають домашню обстановку, що підкреслюють також приналежність до царських кланам. Всі елементи і кольори поєднувалися гармонійно між собою. На них наносили міфологічні або історичні образи. Меблі декорували симпатичною інкрустацією і розписами. Стародавні Рим та Греція також залишили слід в історії дизайну інтер'єру. Жителі цих країн активно будували, внутрішнє оздоблювали, що відрізнялося справжньою розкішшю: склепінні стелі, підлоги з мозаїки, басейни, сади. В обстановці часто за-

стосовували золото, срібло, мармур, деревину, бронзу, слонову кістку. Готична культура утворилася у Франції. Саме в цій країні використовувалися кручені колони і стрілчасті форми арок. Стіни житлових приміщень покривали штукатуркою, а на стелях робили розписи. У парадних залах встановлювали геральдичні щити, зброя, а на підлогу стелили плетені очеретяні килимки.

Всі історичні епохи в дизайні вплинули і на сучасне бачення дизайну інтер'єру та його здатність впливати на людину. Актуальність теми впливу на людину інтер'єру почала розвиватися з найдавніших часів, з появою міст. У будь-якому дизайні інтер'єру важливо не тільки використання сучасних матеріалів і підглянутих ідей в інтер'єрних журналах та інших джерелах, а й оригінальний дизайн, використання художніх образів, які спрямовані на комфортне перебування людини. З розвитком технічного прогресу провідним напрямком в дизайні стало зручність і використання технічних новинок. Мінімалізм і прагматичність стають особливостями таких стилів, як модерн, хай-тек або кіберпанк. Цікава історія стилю арт-деко. У ньому змішані елементи ампіру, античного мистецтва і східної екзотики. Всі ці стилі знаходять своїх шанувальників

У наш час технології і матеріали досить різноманітні, це допомагає втілити найсміливіші і незвичайні ідеї в дизайні інтер'єру, що сприяє створенню проектів, які відрізняються своєю особливою індивідуальністю і незвичністю один від одного, тим самим цікавлять і залучають нових користувачів.

Більшість використовуваних сьогодні предметів в інтер'єрі вважаються традиційними. Однак мало хто замислюється, що спочатку їх купували, грунтуючись на вплив того чи іншого предмета на настрій людини. Наприклад дзеркало. Існує думка, що вплив дзеркал на настрій і відчуття світу має велике значення. Вченими доведено, якщо в кімнаті розвісити велику кількість дзеркал під певним кутом, то знаходячись в кімнаті людина буде відчувати незрозумілий панічний страх. Цей прийом використовувався в Стародавньому Єгипті, коли жерці хотіли залякати людину, і підпорядкувати своїй волі. Також слід зазначити, що подібні відчуття можуть викликати різкі асиметричні переходи в дизайні інтер'єру, а також велика кількість яскраво-лілового кольору. Досить сильно може вплинути на психіку і розташування меблів в інтер'єрі. Таким чином, робочий стіл ні в якому разі не можна розташовувати спиною до дверей, якщо інакше не виходить, задню частину стола слід обов'язково чимось захистити. це стосується і спальної зони, якщо ліжко знаходиться відразу ж при вході в кімнату, його слід чимось захистити. Підійдуть книжкові шафи, стелажі або мобільні перегородки.

Багато років вивчається те, як впливають кольори на людину в інтер'єрі, і результати вражають. Однак дуже важливо використовувати дані прийоми без перестарання, оскільки ними можна як принести користь, так і нашкодити. Таким чином, синій вселяє відчуття стабільності і стійкості, але при цьому нерухомості. Те ж стосується помаранчевої колірної гами. З одного боку, подібні відтінки можуть налаштовувати на позитивний лад, проте коли їх надмірна кількість – з'являється суєта.

Дуже важливо поставитися до підбору кольорової гами для оформлення домашньої обстановки максимально відповідально. Якщо знехтувати цим, можна надовго залишитися пригнобленим, збудженним та ін. Наприклад, червоний є представником теплої колірної гамми, відповідно, повинен заспокоювати і налаштовувати на позитивний лад. Однак на ділі червоний діє збудливо на нервову систему людини, тим самим викликаючи у нього цілий набір асоціацій – влада, агресія, кров, пригнічує всі інші відтінки в дизайні інтер'єру, проте це зовсім не означає, що його не можна використовувати. Його можна ефективно використовувати, як акцент. До найбільш несприятливих кольорів, відтінків і їх сполученнь можна віднести: червоний, як ми зрозуміли, він викликає лише збудження і нервове напруження; чорні і темно-фіолетові відтінки візуально зменшують простір; коричневий налаштовує на меланхолійний лад, може і зовсім довести до депресії; синій створює холодну атмосферу, через що в приміщенні стає незатишно. Також дуже важливо підібрати правильне світло.

Висновки. Таким чином, можна говорити про вплив на психіку людини інтер'єру, як важливий фактор настрою.

РожковаТ.Б.
Класичний приватний університет

ДИЗАЙНТ ПРОЕКТ ФІРМОВОГО СТИЛЮ РИБНОГО МАГАЗИНУ

Багато солідних компаній не починають відносин з фірмою, у якої немає власного професійно виконаного логотипа, а візитки і бланки не витримав в єдиному фірмовому стилі. Відсутність у фірми цих атрибутів свідчить про її недостатній розвиток, або, що ще гірше, про несерйозності її намірів.

Об'єктом дослідження є створення фірмового стилю рибного магазину.

Предмет дослідження: розробка фірмового стилю рибного магазину.

Мета даної роботи: дослідити процес проектування і розробити дизайн-проект фірмового стилю рибного магазину. Розробити ім'я, логотип і реалізувати проект.

Фірмовий стиль – це сукупність прийомів (графічних, колірних, пластичних, акустичних, відео), які забезпечують єдність всіх виробів фірми і рекламним заходам, покращують запам'ятовуваність і сприйняття покупцями, партнерами не тільки товарів фірми, але і всієї її діяльності.

Фірмовий стиль побічно підтверджує надійність фірми, як би гарантуючи, що фірма у всьому дотримується зразковий порядок у своїй діяльності.

Для чого потрібен фірмовий стиль? Щоб споживачі виділили компанію серед конкурентів, щоб вони запам'ятали її і після неминучої стадії вибору звернулися саме в неї, вона повинна мати своє неповторне обличчя – фірмовий стиль.

Носіями фірмового стилю можуть виступати:

Атрибути ділової діяльності фірми:

– друк фірми;
– фірмовий бланк листа;
– конверт;

– фірмові бланки різних видів документів;
– візитна картка;
– папка – реєстратор (обкладинка);
– цінник, ярлик;
Всі форми реклами:
– реклама в пресі;
– радіо- і телереклама;
– виставковий стенд;
– реклама на транспорті;
– зовнішня реклама;
Продукція фірми і кошти її упаковки, оформлення, супроводу, реалізації:
– продукція
– упаковка
– пакувальний папір
– ярлики і наклейки
– супровідна документація
– інструкції з експлуатації

Фірмовий стиль допомагає досягти певного єдності в рекламі, замовленої навіть у різних виконавців, підвищує її ефективність, а значить і просування продукції цієї фірми на ринку.

Русакова М.Е.
Коледж Класичного приватного університету
Наук. кер. – Косюк В.Р.

ПРОБЛЕМА ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ КАВ'ЯРЕНЬ

Що саме ви уявляєте, коли чуєте слово «кав'ярня»? Для мене – це затишне невеличке приміщення, де грає атмосферна музика та пахне свіжозвареною кавою. Саме в нашій країні, до речі, так і є – це унікальний формат з затишною атмосферою. Людина приходить до кав'ярні не тільки щоб насолодитися чашкою улюбленого еспресо або смачними десертами, вони приходять за гарним настроєм. Взагалі існує декілька форматів кав'ярень: звичайна кав'ярня (основу меню складають гарячі напої та десерти), де передбачене самообслуговування та клієнт сам робить замовлення біля стойки; ресторанний формат з великою кавовою картою (у меню присутні другі страви, закуски, салати і тд); формат «кавовий фаст-фуд» – саме у цьому форматі не передбачена, як у перших двох прикладах, затишна атмосфера, приємний та хитромудрий дизайн, популярна кава на винос, пластмасові стаканчики тощо. У моїй темі мова піде саме про перший формат кав'ярні – тобто про звичайну. Зараз, на мою думку, як ніколи, дуже популярно пити каву, винаходити нові засоби заварювання (наприклад альтернативні) та при цьому створювати для споживача приємну атмосферу з правильно підібраними елементами декору та світла. Якщо брати за основу моє місто, у ньому достатньо багато кав'ярень и кожна з них більш-менш схожа одна на одну. На мою думку, це досить розповсюджена проблема по цій темі. Саме про цю проблему дизайну інтер'єру кав'ярень я хочу розповісти та запропонувати ідею для створення саме тієї кав'ярні, яка буде унікальною, щоб відвідувачам хотілося до неї повертатися знову та знову.

Щоб приступити до створення дизайн-проекту кав'ярні, перш за все треба визначитися з концепцією закладу. Формат – відправна точка і саме вона визначає загальний інтер'єр кав'ярні та деталі. Створення інтер'єру треба довіряти тільки професіоналам своєї справи. Тільки професіонал зможе знайти саме ту «родзинку», яка буде вигідно відрізняти ваш заклад від конкурентів. Дизайнерські рішення можуть бути самими різноманітними: від теплого затишного домашнього стилю до, наприклад, джунглів. Але треба дотримуватися балансу, щоб сміливі задуми дизайнера не втомлювали гостей. Вибір стилю в дизайні кав'ярні дуже важливий. За різноманітними стилями в інтер'єрі закріпилися певні режими сприйняття. Класичний стиль може розташувати до неспішного та вдумливого проведення часу. У кав'ярнях з достатком елементів строгої класики, навіть затримка замовлення сприймається більш гладко, ніж у тій самій кав'ярні з мінімалістичним декором. Різноманітні дизайнерські рішення, такі як декоративна обробка, картини на стінах, використання світлих кольорів у інтер'єрі кав'ярні змусять людину замислитися, зануритися та роздивлятися навколо. Фрески, малюнки, світлини дозволять розслабитися та відволіктися. Саме такі прийоми слід використовувати для створення унікального дизайну, створення «правильної» для відвідувача атмосфери, щоб він відчував відпочинок від навколишнього світу та просто насолоджувався. Проте, перевантажувати інтер'єр теж не варто – людині потрібно достатньо простору на вільного місця. Обстановка у Вашому закладі може змінити настрій відвідувачів. Про це треба пам'ятати та, певно, ставити на перше місце при створенні того самого оригінального закладу, який не змусить людину при виході з нього забути про нього раз і назавжди. Тому у процесі створення треба приділяти увагу кожній деталі: світло, меблі, кольори – усе має важливе значення! Навіть досить симпатичний інтер'єр може зіпсувати якась дрібничка, за яку людське око постійно буде зачіплятися і це може дратувати навіть на фоні грамотно проробленого плану створення дизайну.

У заключенні хочу додати. Немає нічого неможливого, нічого не стоїть на перепоні людської фантазії. Її політ досить великий та неможна людині заборонити створювати щось нове, навіть те, що колись застаріле. Може, саме це і надати неординарності у проектуванні плану кав'ярні мрії. Постарайтеся створити атмосферу відпочинку, відчуженості від суєти, яка панує прямо за вікном кав'ярні. Відкрийте місце, яке не залишить байдужим та буде запрошувати гостей повернутися знову та знову.

Светличный С.С.
Класичний приватний університет

ВЕЛО-ХОСТЕЛ «BIKEWAY»

На сегодня вело-тема актуальна как никогда. Велосипед не только стал популярным способом передвижения но и полноценным транспортным средством имеющий свои преймущества.

Но среди велолюбителей есть так же велопоходники, которые время от времени вызжают за город на большие растояния. Сегодня не идет речь о палатках.

Я часто встречаю велосипедистов из других городов, которые приехали на 2-3 дня, и хотят песетить новое для них место и получить положительные эмоци. Без велосипеда можно переночевать в любом ближайшем отеле, а как быть с велосипедом, оставить на входе привязаным? Правда не комфортная ситуация. Правильно, снимать жильё и не опасаться за то что его украдут. Если я не прав, и в любом городе можно зайти в любую гостинницу с велосипедом и даже оставить его в номере, то поправьте меня, лично я такого не наблюдаю.

Моя идея состоит в том, чтобы создать атмосферу для велосипедиста и даже для больших груп, которые могут приехать на 1 день а если понравиться, то и на большее количество дней остаться, ведь посмотреть все за 2-3 дня попросту невозможно. Я очень хотел бы, что райдеры могли не покидая заведения покушать, переночевать, купить велохимию и даже елементарные вещи, как запасные камеры и гель, и все это в одном заведении. Сейчас не идет речь о веломагазине совмещенным с гостиницей.

Я не всегда согласен с теми людьми, считавшими правильным взять велосипед на прокат, исключения, например если человек прилетел из другой страны, тогда проще взять на прокат. Я например считаю, что у каждого велосипеда должен быть свой хозяин, для многих людей велоспорт это не просто хобби, а способ жизни. Даже я не смог бы прожить одну неделю, не поехав куда нибудь на велосипеде, и я такой не один.

Я считаю создание хостела для велололюбителей важным и актуальным на сегодня. Я как дизайнер, имею представление о том, как это должно выглядить. Необходимо развивать и поддерживать велодвижение во всех городах, и создавать условия для велосипедистов, потому что велосипед это удобный, екологичный и мобильный вид транспорта.

Тіптюк О.Д.
Класичний приватний університет

ЛОФТ РЕСТОРАН «DVEPARALELI»

В наш час одним з найбільшприбуткових і популярнихвидівбізнесу є ресторан. Різновиду кухонь і стилістичного напряму не має меж. Класичні, сучасні, вегетаріанські, рибні, молекулярні – кожен може знайти ресторан на свій смак. Але я вирішила створити такий собі мікс в гастрономічному бізнесі. Ресторан в стилі середньовічного лофту з елементами Франції стане дивиною і в той же час приверне справжніх цінителів лофту, у невластивій для цього стилю інтерпретації. У нашому місті немає ресторанів такого типу, завдяки чомувін стане дуже популярним місцем.

Ресторан середніх розмірів, з високими стелями і великими вітражними вікнами. Інтер'єр оформлений в сіро-коричневому кольорі з яскравими елементами меблів. На стелі дерев'яні балки, підлога кам'яна, як в старовинних будинках Франції. По периметру розташовані кілька кришталевих люстр. А додатковим джерелом світла будуть настільні світильники у формі свічок.

Дизайн ресторану буде дуже яскравим, але в той же час спокійним і гармонійним, адже як зазначив Джо Спарано «Хороший дизайн видно відразу. Відмінний дизайн непомітний.» Можна сказати, що ресторан виконаний в стилі еклектики, так як несе в собі змішання двох паралельних тематик: новомодного лофту і класичного середньовіччя. «DveParaleli», ця назва якнайкраще підкреслює інтер'єр ресторану. А домашній затишок закладу додадуть камін і м'які меблі [1].

Родзинкою ресторан стане різновид вин, так як Франція знаходиться на другому місці у рейтингу світових виноробів. А смачна їжа і приємна атмосфера не залишуть байдужим нікого.

Концепція «DveParaleli» розроблена так, щоб своєю автентичністю дати можливість кожному гостю підкреслити щось своє в неповторному стилі цього закладу. Звичайно знайдуться як справжні цінителі, так і противники ресторану, але як говорила Келлі Хоппен: «Поняття стилю і смаку досить умовно. Справа не в тому що у одних смак хороший, а в інших ні, а в тому що саме підходить кожній окремій людині».

Література

1. http://mmr.ua/show/15-vdohnovljajuschih-vyskazyvanij-o-dizajne/40891#132800857.1541349337

Хямяляйнен А.Е.
Класичний приватний університет

ВЕГЕТАРІАНСЬКИЙ РЕСТОРАН «GREEN HOUSE»

Одним із найпопулярніших видів бізнесу є ресторанний. У наш час можна знайти ресторан на будь-який смак. Я вирішила розробити інтер'єр вегетаріанського ресторану, який назвала «Greenhouse».Ця ідея є дуже актуальною. Сьогодні багато людей, особливо дівчат ,які слідкують за своєю фігурою перейшли на правильне і здорове харчування. Це не лише смачно ,а й корисно. Хоча таких закладів не дуже багато, але вони набирають популярність із кожним днем.

У нашому місті вегетаріанських ресторанів майже немає, тому ресторан не матиме конкурентів і буде користуватися попитом.

Ресторан не дуже великий, але яскравий і комфортний. Він поділений на дві зони-на основну і дитячу. В основній зоні відвідувачі можуть відпочивати та робити замовлення, а діти можуть у цей час гратися у спеціально облаштованій дитячій кімнаті. Інтер'єр ресторану виконаний у яскравих і динамічних кольорах, особливо дитяча зона, для того аби пробуджувати у відвідувачів апетит і сподобатись малечі. Дизайн ресторану виконаний у стилі модерн, він сучасний і не дуже«перевантажений».Адже, як сказав Дитер Рамс: «Дизайн не повинен домінуватинад людьми і речами.Дизайн повинен допомогати людям.У цьому його роль» [1].

Для обладнання інтер'єру використано сучасні матеріали і нові технології. Дизайн створений у «легких» кольорах, які не будуть «давити» на відвідувачів аби вони могли розслабитися і проводити тут якомога більше часу. Колір –дуже важлива складова інтер'єру, як казав Гюстав Моро: «Колір має бути продуманий, надихаючий, вимріяний» [2].

Головною метою було зробити яскравий, унікальний і комфортний інтер'єр. Концепція, яка була максимально точно пропрацьована до найдрібніших деталей, допомагає поринути до легкої і затишної атмосфери. Ресторан «Greenhouse» – місце, у якому можна смачно поїсти здорової вегетаріанської їжі та відпочити зі своїми дітьми ,для яких призначена окрема кімната, де малеча може розважитись.Як зазначив МеггиМакнєб: «Дизайн-дуже важлива сфера для діяльності людини, значуща і корисна для кожного» [3].

Література

1. Дитер Рамс :»10 правил хорошого дизайну»- Режим доступу :https://pllsll.com/blog/597

2. Лукичева К.Л. «Живопис і література:проблема інтерпретації візуального тексту у творчості Гюстава Моро»

3. Біленко О.В.,Пелагейченко М.Л. «Дизайн» -Режим доступу :https://lib.imzo.gov.ua/bitstream

Шматала А.А.

Классический приватный университет

Науч. рук. – Захарова С.Г., к.гос.упр., доцент

ЭКОДИЗАЙН В ИТЕРЬЕРЕ: ПЛЮСЫ И МИНУСЫ

Экодизайн в целом – это направление в дизайне, уделяющее ключевое внимание защите окружающей среды на всём протяжении жизненного цикла изделия. В расчёт берутся, в комплексе, все стороны создания, использования и утилизации изделия.

Экологический дизайн появился как ответ на массовое производство, вредное для окружающей среды и невнимательное к потребностям реального человека. Глобализация, унификация и механизация всего и вся позволили корпорациям-гигантам добиться прибыли, но стандартная городская застройка, лишенные индивидуальности предметы, искусственные материалы непонятного происхождения со временем начали вызывать недовольство потребителей.

Экологический дизайн стремится оставить материалы необработанными, «сырыми», а формы и конструкции – простыми и понятными, что даёт возможность покупателю придать вещам индивидуальность самостоятельно. Такой подход развивает фантазию и вдохновляет на творческое взаимодействие с предметом.

В нашем веке этот вид дизайна являестся очень полезным, так как в связи с разрушением экологии с помощью экодизайна мы можем хоть немного помочь окружающей среде.

Экодизайн все больше и больше набирает популярности в европейских странах, и в Украине люди также обделывают свои дома экологически чистыми материалами.

Экостиль в интерьере: плюсы

Натуральность материалов

Экологически-чистые материалы не только выглядят красиво, но еще и позволяют поддерживать дома здоровую и приятную атмосферу. Кроме того, экологические материалы благотворно влияют на микроклимат.

Защита окружающей среды

В отличие от ненатуральных, при производстве эко-материалов совершается меньше вредных выбросов в окружающую среду. А пришедшую в негодность деревянную мебель можно переработать и переиспользовать в отличие от, например, пластиковой.

Благоприятное воздействие на психику

Мягкая гамма экологического стиля, в которой преобладают цвета земли, зелени и камня, успокаивает после тяжелого дня. То же самое достигается за счет соприкосновения с натуральными фактурами – ручки кресла из ротанга и льняные простыни «перезагрузят» ваш организм куда эффективнее пластикового стула и синтетического белья.

Минимализм

Эко-стиль богат на фактуры, но не приемлет переизбытка декора. Здесь все довольно минималистично, однако при этом не создается ощущения пустоты или неуютности. В декоре должно быть много растений, которые отлично вписываются в стиль и поддерживают микроклимат, а вот ненатуральных предметов – по минимуму.

Минусы

Высокая стоимость материалов

Натуральные материалы всегда стоят дороже искусственных. Поэтому при оформлении интерьера придется вложиться в отделку и мебель. Сэкономить можно, покупая переработанную древесину вместо массива и выбирая не самые элитные сорта.

Высокая стоимость и сложность ремонта

Настоящий эко, если он реализуется в интерьере полностью, а не только в качестве отдельных элементов, требует дизайнерского подхода. Есть более минималистичные версии эко-стиля (они так и

называются: эко-минимализм), а есть интерьеры, где много фактур и плавных линий, что сильно усложняет ремонт и повышает его цену. Для реализации этого стиля советуем нанять дизайнера: нестандартное решение с мебелью и декором может позволить создать спокойный фон для интерьера и упростить работы по отделке.

Уборка

Не смотря на небольшое количество декора, с вытиранием пыли с которого ассоциируются все тяготы уборки, наводить порядок в эко-стиле может быть сложно. Если у вас много растений, их тоже надо протирать от пыли, каждый листик. А если стена с каменной кладкой? Это не гладкая поверхность, и пройтись губкой будет недостаточно. Стоит сказать спасибо, что стиль не очень радушен к коврам (они чаще всего заменяются простыми в уходе циновками или отсутствуют), а на натуральных оттенках и фактурах пыль становится заметна не сразу.

Литература

1. https://kvartblog.ru/blog/eko-stil-pljusy-i-minusy/
2. http://say-hi.me/design/5-osnovnyx-principov-eko-dizajna.html
3. https://ru.wikipedia.org/wiki/Экодизайн

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, РЕАБІЛІТАЦІЇ, ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ, СПОРТУ, ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Агєєва Ю.О., Коллегаєв М.Ю.
Класичний приватний університет

СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В НАЦІОНАЛЬНИХ ПАРКАХ УКРАЇНИ

Всесвітній досвід розвитку екологічного туризму показує, що національні парки є найбільш ефективним ресурсом його стійкості розвитку. Стійкість розвитку екотуризму забезпечується як контролем і регулюванням туристичної та масової рекреаційної діяльності, так і підтриманням балансу зонування територій з різними режимами заповідності.

У багатьох національних парках України вжито позитивні кроки по облаштуванню інфраструктури екотуризму: розробка, розчищення та маркування екологічних стежок, обладнання джерел, стоянок і притулків, установка покажчиків та інформаційних щитів на маршрутах, випуск докладних туристських карт національних парків.

Однак, на відміну від більшості країн світу, в Україні не спостерігається суттєве зростання масовості та економічних показників екологічного туризму на території національних парків.

Національний природний парк – категорія природно-заповідного фонду В УКРАЇНІ та світі, ТЕРИТОРІЯ, звичайно визначена у законі та у державній власності, що охороняється від більшості типів людської діяльності та забруднення. Національний парк є ПРИРОДООХОРОННОЮ ТЕРИТОРІЄЮ категорії II згідно з визначенням МСОП. На відміну від ЗАПОВІДНИКІВ та ПРИРОДНИХ РЕЗЕРВІВ, де заборонена майже будь-яка діяльність людини, однією з цілей створення національних парків є ВІДПОЧИНОК, тому вони дозволяють відвідування ТУРИСТІВ та перебування на своїй території за певними умовами.

НАЦІОНАЛЬНІ ПРИРОДНІ ПАРКИ УКРАЇНИ – заповідні території, що є частиною ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ України. В них дозволено вільний доступ туристів. 21 ЖОВТНЯ2010 року СІВЕРСЬКО-ДОНЕЦЬКИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК було позбавлено статусу національного. Ведуться активні роботи зі створення найбільшого в Україні національного природного парку «ПОДЕСІННЯ». Також планують створити у Львівський області національний природний парк «Чайковицький». Загальна площа під захистом національних парків – близько 1 111 600 га (11 116 км²), або 1,84 % площі держави, в середньому 22 685 га (226,85 км²).

Правові основи організації, охорони та ефективного використання національних природних парків України, як частини природно-заповідного фонду України, визначає Закон України «ПРО ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД УКРАЇНИ».

НАЦІОНАЛЬНІ ПАРКИ відображають природні ЛАНДШАФТИ, як типові, так і унікальні, у всіх ПРОВІНЦІЯХ І ТЕРИТОРІЯХ . Метою агентства по парках є створення системи природоохоронних зон, яка представляє все розмаїття ПРИРОДИ. Завданнями парків є збереження екологічної цілісності парків і надання можливості для відвідування парків і вивчення природи всім бажаючим. Агентство розробило довгостроковий план системи національних парків і визначило 39 різних регіонів, які необхідно подати в системі

Для розвитку екологічного туризму в національних парках України необхідно вирішити такі завдання:

– дослідити теоретичні основи розвитку екологічного туризму в національних парках;
– проаналізувати особливості підходів до розвитку туризму в національних парках;
– дослідити проблеми та перспективи розвитку туризму в національних парках України.

Проблемними аспектами ефективного функціонування природно-заповідного фонду країни залишаються низький рівень культури використання заповідних територій, недостатнє фінансування, активізація діяльності з порушень вимог утримання об'єктів природо-заповідного фонду та недотримання природоохоронного законодавства. Вирішення проблемних питань діяльності об'єктів природо-заповідного фонду потребує подальших наукових напрацювань та надання рекомендацій по їх усуненню.

Література

1. Буйволов Ю.А., Басанец Л.П. Экологический туризм в национальных парках и заповедниках России: тенденции развития и проблемы управления.
2. Ганьба від Ужанського національного парку А.Ю. Александровой. Москва : Кнорус, 2008. 592 с.
3. Забелина Н. М. Национальный парк. /Н.М. Забелина М.: Мысль, 1987. — 171 с.
4. Зінько Ю.В. Напрями впровадження елементів сталого туризму в Ужанському національному парку / Ю.В. Зінько, В. Брусак, Б. Дзядик // ВІСНИК ЛЬВІВ. Серія географічна. 2005. Вип. 32. С.110–120.
5. Зінько Ю.В. Екотуризм у національних парках Карпатського регіону / Ю.В. Зінько, В.І. Гетьман // У зб. «Аграрний екологічний туризм у країнах Центральної та Східної Європи», 18–19 березня 2004 р. Стрий, 2004.

Алексанова М.С., Тахмазов В.І.
Класичний приватний університет

РОЗВИТОК КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ 6–7 РОКІВ

Одним з найважливіших завдань фізичного виховання є розвиток рухової функції і уміння управляти своїми рухами. Ще Т. Ф. Лесгафт, кажучи про завдання фізичної освіти, відзначав важливість «уміння ізолювати окремі рухи Басанец, порівнювати між собою, свідомо управляти ними і пристосовувати до перешкод, долати їх з можливо більшою спритністю». Координаційні здібності людини виконують в управлінні його рухами важливу функцію, а саме узгодження, впорядкування різноманітних рухових рухів в єдине ціле у відповідності поставленої задачі.Добре розвинені координаційні здібності є необхідними передумовами для успішного навчання фізичним вправам. Вони впливають на темп і спосіб засвоєння спортивної техніки, а також на її подальшу стабілізацію і ситуаційно-адекватне різноманітне застосування. Координаційні здібності ведуть до більше щільності і варіатівності процесів управління рухами, до збільшення рухового досвід.

Візначено, що провідними руховими якостями у структурі фізичної підготовленості дітей молодшого шкільного віку є швидкісно-силові якості та координаційні здібності. Маючи на увазі, що в початковій школі, починаючи з 6 років, у дітей формуються основні життєво необхідні рухові дії, то особливу увагу потрібно приділяти вихованню координаційних здібностей. У віці 6-7 років відбувається «закладка фундаменту» для розвитку цих здібностей, а також придбання знань, умінь і навиків при виконанні вправ на координацію.

Віковий період 6-7 років називається «золотим віком», маючи на увазі темп розвитку координаційних здібностей.

Один з найбільш крупних учених в області фізичного виховання школярів Г. Н. Сатирів відзначав що, «не володіючи цим комплексом якостей, здібностей, не можна навчитися управляти собою, своїм тілом, своїми рухами».

Різноманітні варіанти вправ, необхідні для розвитку координаційних здібностей – гарантія того, що можна уникнути монотонності і одноманітності в заняттях, забезпечити радість від занять.

У зв'язку з цим особливої актуальності набувають питання формування оптимальної структури координаційних здібностей дітей. Саме в комбінації вправ, що розвивають ці здібності дитини, полягає найбільший оздоровчий ефект. Забезпечити різноманітні комбінаційні варіанти виконання фізичних вправ може ритмічна гімнастика. Універсальні фізичні вправи ритмічної гімнастики сприяють розвитку й удосконаленню цих здібностей. Ритми ритмічної гімнастики так само стрімкі й невловимі, як діти, відповідають багатьом їхнім потребам, у тому числі й потребам у русі, що так необхідно дітям 6-7 років.

Питаннями дотичної ритмічної гімнастики займалися такі вчені як Т.П. Мануйлова, С. Б. Шарманова, Н. В. Денисенко. На формування напрямів ритмічної гімнастики, їх наукове обгрунтування вплинули роботи фахівців Академії фізичної культури: Т. С. Лисицькой, Г. В. Буніной, С. С. Дарськой, М. Ю. Ростовецькой і ін. Вагомий внесок до розвитку методики ритмічної гімнастики внесли представники і лідери московської школи О. А. Іванова, С. В. Крамина, І. Н. Шараброва, ідеї і практичні трактування яких в цьому виді рухової активності широко застосовуються за кордоном.

Великий внесок в розробку і розвиток ритмічної гімнастики в дошкільних установах і початкових школах внесла Л.В. Карманова. Вона розробила рекомендації до проведення ритмічної гімнастики, де сформулювала вимоги до складання комплексів ритмічної гімнастики, особливості методики проведення з дітьми дошкільного і молодшого шкільного віку. Разом з тим, з кожним роком ритмічна гімнастика розвивається, набуваючи все нових і нових форм, що дозволяє нам вивчити особливості її використання в сучасних умовах. Крім того, питання впливу ритмічної гімнастики на розвиток рухових здібностей дітей 6-7 років, у тому числі і координаційних вивчені не достатньо, що ставить нашу роботу в ряд актуальних проблем.

Анісімов Д.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Крюков Ю.М., к.пед.н., доцент

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА КУРСАНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ ДДУВС

Високий рівень фізичної підготовленості, як складових частин фахової підготовленості, гарантує ефективність виконання оперативно-службових завдань, забезпечення особистої безпеки працівника поліції та його оточення. Тому, проблема фізичної підготовленості на сьогодні є актуальною.

Метою дослідження – є визначення рівнів спеціальної фізичної підготовленості курсантів ДДУВС. Методи дослідження, які використовувались під час написання роботи: аналіз літературних джерел, синтез літературних джерел, узагальнення літературних джерел, педагогічне спостереження, аналіз програмного матеріалу з фізичного виховання курсантів ДДУВС, контрольні вправи (тести), оцінка рівнів тестування, педагогічний експеримент, і методи математичної статистики.

Дослідження проводилося в ДДУВС на кафедрі спеціальної фізичної підготовки протягом січня – червня 2018 року. До якого було залучено 56 курсантів (28 курсантів КГ та 28 курсантів ЕГ). Для реалізації завдань дослідження було використано контрольні вправи спрямовані на визначення показників спеціальних фізичних якостей: швидкості – «біг 100 м»; сили – «підтягування на високій перекладині; силової витривалості – «КСВ»; витривалості – «біг 1000 м».

За результатами тестування здійснювалася оцінка рівнів спеціальної фізичної підготовленості. Так, результати вихідного тестування курсантів КГ та ЕГ засвідчують, що низький рівень спеціальної фізичної підготовленості показали: швидкості КГ – n = 12 (43 %); ЕГ – n = 9 (32 %); сили КГ – n = 2 (7 %); ЕГ – n = 3

(11 %); силової витривалості КГ – n = 18 (64 %); ЕГ – n = 20 (71 %); витривалості КГ – n = 7 (25 %); ЕГ – n = 10 (36 %).

Як засвідчили результати вихідного оцінювання рівнів розвитку спеціальної фізичної підготовленості більше 1/3 частини досліджуваних курсантів мали низький рівень за більшою частиною тестів, що включені в комплекс дисципліни «СФП» курсантів першого курсу ДДУВС. Це потребує оновлення методики підготовки курсантів першого курсу ДДУВС.

На підставі результатів констатувального етапу педагогічного експерименту, а також аналізу та синтезу наукової та науково-методичної літератури, було розроблено методику розвитку спеціальних фізичних якостей курсантів першого курсу ДДУВС.

Основна сутність методики полягала у включенні в програму підготовки курсантів першого курсу ДДУВС елементів кросфіту та підвищення мотивації досліджуваних. Після 6 місяців навчання курсантів ЕГ за цією методикою проводилися повторні тестування спеціальної фізичної підготовленості.

За кінцевими результатами оцінки рівнів розвитку фізичних якостей (швидкості, сили, силової витривалості, витривалості) в ЕГ відбулися суттєві зміни за рівнями в порівняння з КГ. Низький рівень спеціальної фізичної підготовленості показали: швидкості КГ – n = 8 (29 %); ЕГ – n = 0 (0 %); сили КГ – n = 2 (7 %); ЕГ – n = 0 (0 %); силової витривалості КГ – n = 13 (47 %); ЕГ – n = 3 (11 %); витривалості КГ – n = 3 (11 %); ЕГ – n = 2 (7 %). Різниця за високим рівнем між курсантами ЕГ та КГ склала: швидкості 18 %, сили 25 %, силової витривалості 11 %, витривалості 20 %.

Отже, розроблена та апробована експериментальна методика розвитку спеціальних фізичних якостей курсантів першого курсу виявилася ефективною.

Тому, дана методика може бути рекомендована для практичного застосування в роботі з курсантами ДДУВС та в інших ЗВО Національної поліції України зі специфічними умовами навчання.

Андрійчук Є.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Фунтікова О.О., д.пед.н., професор

АЙКІДО ЯК СИСТЕМА ФІЗИЧНОГО І МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

«Айкідо – це ліки для хворого світу. У світі є зло і безладдя, тому що люди забули про те, що всі речі походять з одного джерела. Вернися до цього джерела і залиш усі егоїстичні думки, дріб'язкові бажання і гнів. Ким не володіє ніщо, той володіє всім.»
М. Уесіба, засновник Айкідо.
«Виховання – це перш за все постійне духовне спілкування вчителя і дитини».
В.О. Сухомлинський

З моменту вивчення життя всієї нашої цивілізації на всіх континентах і в усі часи створювалися, розвивалися і трансформувалися ті чи інші види бойових мистецтв. І, незважаючи на те, що вже давно прийнято вирішувати конфліктні ситуації шляхом переговорів, бойові мистецтва, як і раніше, є затребуваним видом спортивної і неспортивної діяльності людини.

Що може так залучати дитини та її батьків, наприклад, у вивченні стародавнього бойового мистецтва Іайдо? (Мистецтво раптової атаки або контратаки з використанням японського меча (катана), завдання якого – миттєва поразка супротивника з самого початку прибраним з ножен клинком. Іайдо – попередник Айкідо). І якщо сама суть бойового мистецтва при демонстрації залишається незрозумілою більшості людей, то однозначно привертає увагу сам образ атлета: ідеальна постава і зовнішній вигляд (Shi Sei), спокій і рішучий погляд (Me Tsuki), впевненість і точність в рухах, і в той же час щирість і відкритість воїна (Is Shin).

Саме формування правильного образу Людини, закладання культурно-моральних принципів дитині повинно стояти головним завданням у батьків і виховного середовища.

В ударних видах єдиноборств, змагальних видах спорту, дуже складно уникнути агресії і конкуренції, навіть в самій групі серед тих, хто займається. В Айкідо ж немає змагань, головне завдання цього бойового мистецтва – перемога над собою і власним Его. Змагальний підхід заміщається проявом вдячності і взаємоповаги до партнера.

Інструктора або вчителя в айкідо правильно називати Сенсей (народжений раніше) – вже тут, на самому початку прищеплюється повага до старших. До Додзьо (місце шляху) – залу, де викладається навчання Айкідо, відносяться також з повагою, тут не можна балуватися, лаятися, вживати їжу або напої, будь-яким чином його оскверняти. Таким чином, коли ми беремо будь-який, навіть найменший аспект в айкідо – все зводиться до ритуалів, традицій, шанування і поваги. Навіть, перед самою практикою і в кінці, завжди робиться уклін (рей) партнеру – в знак поваги і подяки партнеру.

«Бугей (військове мистецтво) і Будзюцу створювалися за ім'я війни. Поклони ж в ім'я порятунку ». (Н.Тамура, учень О`Сенсея).

В айкідо при досягненні певного рівня майстерності прийнято носити хакама – особливі широкі штани. Складки на хакамі мають символічне значення, ніж практичне. Вони ототожнюють сім достоїнств самурая на Шляху Воїна: (Джин – доброзичливість; Гі – справедливість; Рей – ввічливість; Чи – мудрість; Ши – щирість; Чу – вірність; Ко – благочестя, шанування старших).

Таким чином, тренується не тільки тіло і виховується дух, а й відбувається сильний виховний процес на заняттях.

Якщо будеш поблажливий до зла, не помітиш, як станеш байдужим до добра. Однак, караючи зло, треба вміти вчасно зупинитися. Тільки так ти зможеш уникнути небезпеки, яка таїться всередині тебе. Той, хто перемагає не надимається, не силує, не радіє. Він перемагає ... і в першу чергу самого себе. Так що караючи зло, потрібно пам'ятати про добро. Ось сенс бойового мистецтва Айкідо.

Андрійчук О.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Фунтікова О.О., д.пед.н., професор

РОЗВИТОК ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Важливим завданням українського суспільства є виховання підростаючого покоління в дусі відповідального й усвідомленого ставлення до власного здоров'я, здоров'я інших людей як до індивідуальної і суспільної цінності. Вирішення цього завдання необхідно починати з дошкільного віку.

У старшому дошкільному віці відзначається бурхливий розвиток і перебудова в роботі усіх фізіологічних систем організму дитини: нервової, серцево-судинної, дихальної, опорно-рухової. Дитина швидко додає в зрості і вазі, змінюються пропорції тіла. Змінюється форма грудної клітки, знижуються темпи збільшення ємності легенів, починає формуватися грудний тип дихання. Особливо інтенсивно розвиваються моторні функції. Для повноцінного фізичного розвитку і зміцнення здоров'я дітей використовують різні форми рухової активності, які сприяють розвитку серцево-судинної, дихальної, м'язової та інших важливих систем організму дітей.

Щорічні медичні огляди дітей дошкільного віку виявляють значну кількість дітей, які мають порушення постави, плоскостопість, сколіози різних ступенів важкості, слабкий розвиток фізичних якостей. Окрім цього, діагностика виявляє багато проявів функціональної незрілості у сенсомоторному розвитку дошкільників, який складає основу рухових навичок (бігу, ходьби, стрибків, повзання і т.д.). Все це є наслідком того, що руховий режим дошкільників реалізується лише на 55-60% від природної потреби дітей в русі, що є однією з причин погіршення рівня здоров'я дітей, зниження їх життєвого тонусу особливо в період активного зростання, коли прискорений розвиток хребта і м'язової маси не підкріплюється відповідним тренуванням системи кровообігу і дихання.

Готуючи дітей до школи, батьки недооцінюють фізичний аспект розвитку дитини. Більшість батьків вважають фізичні вправи та рухливі ігри непотрібним заняттями, пустощами. Вони абсолютно не надають значення фізичній підготовленості своєї дитини, розвитку її сили, витривалості, швидкості та координації рухів. Але усі життєво необхідні рухи та фізичні якості успішно розвиваються тільки тоді, коли дитина має можливість виконувати фізичні вправи. Не приділяється належна увага цій проблемі в системі суспільного дошкільного виховання. Як наслідок, дитина йде до школи з низьким рівнем фізичного стану. Тому розвиток спортивних секцій є необхідною умовою для формування здорового покоління.

Численні наукові дослідження (Е. Вільчковського, Л. Глазиріної, Н. Денисенко, Б. Шияна) визначають всебічний вплив рухів на фізичний, інтелектуальний, моральний, естетичний розвиток дітей старшого дошкільного віку. Це відбувається завдяки м'язовим зусиллям, які впливають на фізіологічну основу психіки – вищу нервову діяльність.

Вищезазначене свідчить, що фізичні якості дітей є основою їхнього фізичного розвитку, максимально впливають на морфологічні зміни тулуба дошкільника, його ріст та вагу, об'єм грудної клітини, на формування правильної постави. Фізичні якості розвиваються завдяки рухам дітей, їх руховій активності, що в дошкільному навчальному закладі чи секції є комплексом різних форм фізичного виховання, які структурно складаються з різних видів фізичних вправ (основних, загально розвивальних, спеціальних). Ученими та практиками встановлено, що найбільш інтенсивно фізичні якості можуть розвиватися в іграх спортивного характеру. Перспективи подальших досліджень у цьому напрямку бачимо в деталізації сутності усіх фізичних якостей та знаходженні оптимальних методів, прийомів їх розвитку в різних формах фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку.

Андрєєв О.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кружило Г.Г., к.пед.н., доцент

ЗАХОДИ НОК УКРАЇНИ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ І ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Бачення гармонійного розвитку особистості знайшло своє відображення у визначенні олімпізму, який є життєвою філософією, що підіймає й об'єднує в гармонійне ціле якості тіла, волі та розуму, з'єднує спорт з культурою та освітою. Олімпізм прагне створити такий спосіб життя, який базувався б на радощах, отриманих через зусилля, освітніх цінностях позитивного прикладу та повазі універсальних етичних принципів.

У цьому понятті втілені заповітні мрії ініціатора відродження сучасних Олімпійських ігор П'єра де Кубертена, який вважав необхідним одночасний розвиток духовних, інтелектуальних і фізичних якостей людини. Його бачення олімпійської педагогіки було багатогранним. Воно охоплювало різноманітні дисципліни, які мали чітко визначені соціально-культурні та гуманістичні цілі.

Вивчення історії олімпійського руху, його ідеалів і цінностей, місця в системі явищ сучасного суспільства має велике виховне і освітнє значення. Саме тому в нинішніх умовах особливого значення набуває олімпійська освіта. Інтеграція олімпійської освіти в навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів має важливе практичне значення. Вона здатна підвищити ефективність формування фізично, психічно, соціально і духовно здорової особистості.

Основна мета олімпійського руху – виховання на гуманістичних цінностях, формування навичок і культури здорового способу життя, залучення до активних занять фізичною культурою і спортом.

Виходячи з вищесказаного НОК України було прийнято рішення інтегрувати в систему освіти шкіл заходи, які несуть в собі цінності олімпійського руху.

Серед найпопулярніших заходів, створених НОКУ можна виокремити:
– «Олімпійскій урок»
– «Олімпійске лелеченя»
– «Олімпійскій тиждень»
– «Do like OLIMPIANS»
– «Olimpik lab».

Основними завданнями всіх перерахованих вище заходів є:

– gізнавальне формування знань про: Олімпійські ігри, історію олімпійського руху, основні ідеали і цінності олімпізму, соціально-культурний потенціал спорту, його вплив на моральну, естетичну, комунікативну, екологічну культуру людини, інтелектуальні, творчі та інші здібності;

– формування мотивації: моди і ціннісних установок на здоровий спосіб життя (ЗСЖ), усвідомлений і практично орієнтований інтерес до спорту, потреби в руховій активності тощо;

– практичне формування умінь і навичок для практичного освоєння принципів і цінностей олімпізму шляхом активної участі в традиційних і нетрадиційних моделях фізкультурно-спортивної діяльності.

Також у всіх заходах беруть активну участь олімпійські чемпіони та призери Олімпійських ігор, завдяки яким спортивне дійство наповнюється особливою атмосферою.

Анциферов Е.А.
Классический приватный университет
Науч. рук. – Захарина Е.А., д.пед.н., доцент

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРОГРАММЫ ФУНКЦИОНАЛЬНОГО ТРЕНИНГА В КОРРЕКЦИИ ФИЗИЧЕСКОГО СОСТОЯНИЯ МУЖЧИН ПЕРВОГО ПЕРИОДА ЗРЕЛОГО ВОЗРАСТА

Одной из глобальных проблем медицины является значительное превышение мужской смертности над женской. Заболеваемость, смертность и продолжительность жизни мужчин и женщин различаются во всех социумах. Заболеваемость сердечно-сосудистой системы у мужчин в 2,8 раза выше, чем у женщин. В Украине смертность среди мужчин трудоспособного возраста выше в 3-4 раза чем в странах ЕС. (Н.Е. Полищук, 2007; Е.Г. Либанова 2012). Социально-экономическая нестабильность, рост психоэмоциональной напряженности в современном обществе существенно увеличивает требования к функциональному и физического состояния трудоспособного населения. Сохранение жизни и здоровья людей зрелого возраста имеет огромное значение, поскольку именно эта категория населения владеет крупнейшим трудовым и жизненным опытом, что представляет особую ценность для общества в целом. Снижение двигательной активности, появление избыточной массы тела в сочетании с другими неблагоприятными факторами и вредными привычками у мужчин зрелого возраста приводит к снижению функциональной работоспособности, увеличение риска возникновения сердечно-сосудистых заболеваний. По данным официальной статистики, отмечены высокие показатели временной потере трудоспособности, ограничения физической и социальной активности мужчин зрелого возраста.

Анализ источников специальной литературы свидетельствует, что интенсивность труда в условиях современного производства в 3 раза выше нормы, Объем информации, который необходимо усвоить требует от работников высокой психологической устойчивости, длительных нервных напряжений, что требует разработки и обоснования подходов по привлечению их к регулярной двигательной активности с целью повышения физического состояния, снятия психоэмоционального напряжения. Занятия оздоровительным фитнесом является одним из факторов, который оказывает положительное влияние на физическое состояние и физическую активность мужчин в современном обществе. Специалистами в области фитнеса и рекреации установлено, что регулярные с адекватным нагрузкой занятия физическими упражнениями расширяют функциональные и адаптивные резервы важнейших систем организма людей.

В связи с этим поиск новых форм и средств повышения уровня физического состояния и двигательной активности лиц зрелого возраста является важной задачей современного общества. Системный анализ, представленных в специальной научно-методической литературе данных свидетельствует о значительном интересе исследователей к проблеме разработки фитнес-технологий для лиц зрелого возраста. На сегодняшний день в фитнес индустрии существует множество направлений фитнеса, однако в настоящее время инновационным и все более популярным становятся занятия функциональным тренингом, которые позволяют в одном занятии задействовать большое количество мышечных групп, оптимально распределять нагрузку на весь ОДА, развивать глубокие мышцы стабилизаторы и улучшать координацию. Однако, несмотря на большое количество исследований, проведенных в последние годы отечественными и зарубежными авторами, по применению различных средств оздоровительного фитнеса в процессе занятий с лицами зрелого возраста, в специальной литературе без достаточного внимания остаются вопросы, связанные с оценкой эффективности занятий функциональным тренингом, получившим широкое распространение в фитнес клубах, что обусловливает проведение специальных исследований направленных на изучение их влияния на показатели физического состояния мужчин.

Афанасьєв А.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Шаповалова І.В., к.пед.н., доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК ХВОРИХ НА ХРОНІЧНИЙ ПІЄЛОНЕФРИТ

У Нефрології та урології хронічний пієлонефрит становить 60-65% випадків від усієї запальної патології сечостатевих органів. У 20-30% спостережень хронічне запалення є результатом гострого пієлонефриту. Хронічний пієлонефрит переважно розвивається у дівчаток і жінок, що пов'язано з морфо-

функціональними особливостями жіночої уретри, легким проникнення мікроорганізмів в сечовий міхур і нирки. Найчастіше хронічний пієлонефрит носить двосторонній характер, однак при цьому ступінь ураження нирок може розрізнятися.

Для перебігу хронічного пієлонефриту характерне чергування періодів загострення і стихання (ремісії) патологічного процесу. Тому в нирках одночасно виявляються поліморфні зміни – вогнища запалення в різних стадіях, рубцевий ділянки, зони незміненій паренхіми. Залучення до запалення все нових ділянок функціонуючому ниркової тканини викликає її загибель і розвиток хронічної ниркової недостатності (ХНН).

Мета дослідження – розробити та апробувати методику фізичної терапії для хворих на хронічний пієлонефрит в умовах реабілітаційного відділення.

Завдання дослідження:

1) провести аналіз літературних джерел, узагальнити результати досліджень і формування наукової думки вчених про позитивний вплив засобів фізичної терапії на фізіологічний стан хворих при хронічному пієлонефриті;

2) визначити особливості функціонального стану сечової, серцево-судинної систем хворих на хронічний пієлонефрит;

3) розробити та апробувати програму фізичної терапії для хворих на хронічний пієлонефрит;

4) проаналізувати особливості функціонального стану сечової, серцево-судинної систем хворих на хронічний пієлонефрит після фізичної терапії.

Об'єкт дослідження – процес фізичної терапії осіб хворих на хронічний пієлонефрит.

Предмет дослідження: вплив засобів фізичної терапії на стан жінок хворих на хронічний пієлонефрит.

Методи дослідження: 1) метод аналізу літературних джерел; 2) медико-біологічні методи; 3) методи фізичної терапії; 4) методи математичної статистики.

Практичне значення роботи: за матеріалами дослідження та на основі отриманих данних обстеження будуть розроблені методичні рекомендації по проведенню фізичної терапії для хворих на хронічний пієлонефрит.

Наукова новизна роботи полягала в систематизації наявних методів фізичної терапії для осіб хворих на хронічний пієлонефрит та в розробці програми реабілітації. Сформувавши групу осіб, та після визначення їх функціонального стану, були апробовані розроблені заходи фізичної терапії. Проаналізувавши вихідні функціональні проби було доказано про доцільність використання у реабілітаційних програмах масажу, ЛФК, фізіотерапії та дієтотерапії.

Бабешко М.С.
Класичний приватний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ СЕРВІСНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ СУЧАСНОГО ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО ПІДПРИЄМСТВА.

Індустрія гостинності, одна з найбільших галузей світової економіки яка бурхливо розвивається. І для того, щоб на цьому рівні успішно конкурувати з виробниками готельних послуг, відповідати очікуванням споживачів цих послуг готельному підприємству необхідно надавати високу якість обслуговування. Через це на сьогоднішній день в умовах жорстокої конкуренції утриматися на перших позиціях все важче. Підприємства створюються, а через деякий час частина з них не витримує конкуренції і виходить з бізнесу.

Все це штовхає готель до створення нових концепцій метою яких стане максимально повне задоволення потреб клієнтів; до підвищення якості обслуговування на можливо високий рівень, щоб залучити нових і утримати постійних клієнтів. Підвищення якості обслуговування в готелі і підтримання його на стабільно високому рівні – завдання непросте і витратне.

Оскільки в індустрії гостинності службовці – найважливіший компонент у формуванні іміджу підприємства та маркетингових засобів впливу на ринок. Працівники вже стали частиною послуг, що надаються, а отже від їх роботи і буде залежати остаточна думка гостя про надану послугу. Для того щоб рівень сервісу відповідав очікуванням гостей, готельне підприємство повинно подбати про створення стандартів обслуговування. Стандарт обслуговування – це встановлені компанією вимоги, що пред'являються до послуг, які надаються готелем.

Поняття сервісу включає в себе обов'язкову наявність і суворе дотримання наступних стандартів:

Стандарт технології обслуговування, який передбачає дотримання встановленої технології обслуговування в номерному фонді готелю, ресторанах, барах, на стійці розміщення. Це означає, що процедури розміщення гостей, прибирання номерів, виготовлення і подачі страв і напоїв і так далі повинні бути чітко прописані і, що дуже важливо, хронометрувати;

Стандарти зовнішнього вигляду обслуговуючого персоналу.

Стандарти поведінки обслуговуючого персоналу. Мається на увазі, що персонал повинен бути досить професійний і компетентний, щоб чітко, швидко і культурно обслуговувати гостя.

Особливу увагу в готельному бізнесі приділяється вмінню спілкуватися з клієнтами. Весь персонал і особливо ті, які постійно спілкуються з клієнтами, проходять спеціальне навчання: персонал вчать, як спілкуватися з різними клієнтами, говорити по телефону, вислуховувати скарги, стояти, спілкуючись з клієнтом. Важливу роль відіграють і взаємини персоналу між собою. Якщо персонал готелю багатонаціональний, співробітники повинні ставитися один до одного з повагою незалежно від положення і культурних відмінностей.

Культура поведінки готельного працівника включає в себе всі сторони зовнішньої і внутрішньої культури людини, а саме: правила поводження і поводження, вміння правильно висловлювати свої думки, дотримуватися мовного етикету.

Процес взаємодії персоналу і клієнта – це складні взаємини, які включають в себе як прямий, так і не прямий контакт, який здійснюється через різні канали взаємодії, такі як: промоушн акції, телефонні роз-

мови, розсилка по електронній пошті, налагодження зворотного зв'язку з допомогою форумів і соціальних мереж, прямі продажі і т.д.

Технологія обслуговування гостей готелю це складний і багатофункціональний процес, що вимагає постійного контролю і поліпшення, оскільки з кожним роком запити і вимоги до послуг підвищуються. І чим вище культура і якість послуг обслуговування гостей, – тим вище імідж готелю, тим привабливішим він для клієнтів і, що не менш важливо сьогодні, – тим успішніше матеріальне процвітання готелю.

Література

1. Байлик С.І. Готельне господарство: організація, управління, обслуговування. – Київ: Альтерпрес, 2002 год.

2. Зорін І.В., Квартальнов В.А. Енциклопедія туризму. – М .: Фінанси і статистика, 2000 рік.

3. Котлер Ф., Боуен Дж. Мркетингу Гостинність і туризм: Підручник для вузів / Пер. з англ. під ред. Ноздреве Р.Б. – М .: ЮНИТИ, 2007 рік.

4. Папирян Г.А. Менеджмент в індустрії гостинності. – М .: Економіка, 2015 рік.

Бабешко О.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Трофімук К.В., к.пед.н., доцент

ВПЛИВ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ПЕРСОНАЛУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ СУЧАСНОГО ТУРИСТИЧНОГО ПРИЄМСТВА

Сьогодні корпоративна культура є одним із найважливіших ресурсів збереження та розвитку суб'єктів бізнесу. Це дієвий стратегічний інструмент, який допомагає працівникам спрямовувати власний потенціал в напрямку досягнення цілей діяльності підприємства. Корпоративна культура є потужним мотиватором працівників, який максимізує відповідальність кожного співробітника, створює моделі для наслідування, полегшує взаємодію між працівниками, об'єднує підприємства та співробітників.

Корпоративна культура – це правила і норми поведінки, засновані на матеріальних і духовних цінностях, культурних, етичних і соціальних потребах працівників для досягнення цілей підприємства. Корпоративну культуру можна визначити як інструмент у сфері управління, що дозволяє керувати персоналом, підвищити конкурентоспроможність організації [1].

Особливості формування організаційної культури туристичних підприємств обумовлені, перш за все, специфічними характеристиками туристичної послуги. Це стосується неосяжності, незбереженності, мінливості якості та невіддільності від об'єкта споживання і джерела надання, якими характеризується будь-яка туристична послуга [3].

Підприємства сфери послуг повинні швидше освоювати управління власними стратегічними ресурсами – персоналом та інформацією.

Одна з провідних особливостей організаційної культури підприємств сфери послуг полягає в професійному аспекті обслуговування, тобто у професійній культурі людей, які розробляють, продають і надають послугу [4]. Так, у сфері туризму більшість підприємств в якості домінуючих цінностей, що визначаються організаційною культурою, називають:

задоволеність клієнтів;
лояльність по відношенню до клієнтів, фірми, колег і співробітників;
здатність до постійного розвитку і змін;
прагнення до постійного навчання;
турботу про фінансовий успіх підприємства (високі доходи, низькі витрати);
визнання успіху/вкладу в успіх підрозділу, підприємства;
зацікавленість в реалізації посадових обов'язків;
використання потенціалу співробітників підприємства;
зважений розвиток філософії бізнесу при збереженні прийнятих раніше ціннісних орієнтирів;
командну роботу.

Будь-яке підприємство складається із співробітників, кожен з яких є носієм організаційної культури. Зміна свідомості кожного із співробітників підприємства обумовлює трансформацію організаційної культури в цілому. І навпаки, вплив на організаційну культуру підприємства змінює свідомість людей, які на ньому працюють.

Культура обслуговування клієнтів визначається такими параметрами, як оперативність, якість, асортимент, стиль обслуговування персоналу, прояв турботи про клієнта шляхом оцінки та урахування його фінансового та психологічного стану й соціального статусу [5].

Сучасні туристичні підприємства не можуть існувати без готовності персоналу до усвідомленої співпраці, відповідних стимулів і довіри. Головне полягає не в інформаційно-технологічних, а в соціально-психологічних аспектах відносин між співробітниками туристичного підприємства, їх адекватній колективній поведінці і навичках комунікації.

Література

1. Алексеев А. Деловое администрирование на практике: инструментарий руководителя / А. Алексеев, В. Пигалов.– М.: Технолог.школа бизнеса, 1993.– 139 с.

2. Білецька І. М. Особливості стратегічного управління при виборі конкурентної позиції туристичного підприємства / І.М. Білецька [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.stattionline.-org.ua/ekonom/39/3520-osoblivosti-strategichnogo-upravlinnya-pri-vibori-konkurentno%D1%97-pozici% D1%97-turistichnogo-pidpriyemstva.html

3. Крупський О. П. Професійна культура майбутнього менеджера: психолого-педагогічні аспекти й чинники формування / О. П. Крупський, Є. В. Намлієв // Теорія і практика професійного становлення особи-

стості в соціокультурному просторі: Монографія / Кол.авторів; за ред. О. О. Лаврентьєвої, О. П. Крупського, Є. В. Намлієва. –Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. – С. 258-282.

4. Трафимова Л. И. К вопросу о культуре гостиничного обслуживания туристов / Л. И. Трафимова., Е. Б. Плотникова [Електроний ресурс] / Режим доступу: http://www.scienceforum.ru/2014/pdf/1619.pdf

5. Шейн Э. Х. Организационная культура и лидерство / Э. Х. Шейн; под ред. В. А. Спивака; пер. с англ. – СПб.: Питер, 2002. – С. 328.

Балан О.Л.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Фунтікова О.О., д.пед.н., професор

ОГЛЯД НІМЕЦЬКОЇ ПРОГРАМИ З РУКОПАШНОГО БОЮ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ДІТЕЙ 13–15 РОКІВ

Програма навчання з рукопашному бою проводиться за двома розділами: «дзюдо» і «самооборона». Навчання техніці ведеться засобами класичного дзюдо, що розвиває силу і спеціальну витривалість учасника, а навчання ударної техніці це, перш за все, є використання засобів карате впливає на швидкість реакцій борця. Навчання техніці прийомів боротьби дзюдо побудовано на принципах систематичності і послідовності. Проводиться на килимі. Борці мають спеціалізований одяг. Виховання моральних якостей досягається високою дисциплінованістю учасників при проведенні занять. Велика увага тренера приділяється дотриманню вимог щодо заходів безпеки і недопущення травмування борця. При проведенні занять з дзюдо кількість учасників, які одночасно займаються на килимі не повинна перевищувати 8 осіб. Система навчання прийомам і руховим діям дзюдо проводиться в чотири етапи, кожен з яких включає відповідні методи навчання борців.

Перший етап. Перед початком навчання кидкам проводиться детальне навчання техніці виконання самостраховки у падінні на спину, груди, правий або лівий бік. Навчивши учасників технічно правильно виконувати прийоми самострахування, вирішується завдання щодо зведення до мінімуму ризику отримання травм і пошкоджень.

Другий етап. Проводиться навчання основних елементів техніки кидків, підсічок, захоплень, важелів і задушливих прийомів: навчання техніці боротьби стоячи (кидки руками, ногами, тулубом, кидки з падінням на спину, на бік); навчання техніці боротьби лежачи (утримання, задушливі і больові прийоми); навчання спеціальних прийомів (способи атаки життєво важливих центрів людини).

Таким чином, базова підготовка, відображена в змісті програми по рукопашного бою Німеччини, спрямована на формування у учасників широкого кола рухових навичок і умінь, а також на освоєння основних технічних елементів дзюдо.

Третій етап. Відпрацьовуються всі вивчені прийоми і дії з партнером. Відпрацювання виконується шляхом багаторазового повторення для закріплення і вдосконалення рухових навичок і умінь. Даний етап називається «Груба форма».

Четвертий етап. Перевіряється рівень оволодіння вивченими і відпрацьованими до автоматизму прийомами і діями шляхом проведення змагань і поєдинків за різними правилами. Поєдинки проводяться з партнером у високій, низькій стійці, в партері, крім того проводиться боротьба в ускладнених умовах. Під ускладненими умовами розуміють найбільш незручні положення партнерів по відношенню один до одного. Таких положень чотири: перше – коли партнери сидять спина до спини, друге – партнери сидять, притиснувшись один до одного правим або лівим боком, третє – партнери сидять друга навпроти одного, четверте – партнер сидить ззаду. Тренувальні поєдинки в цих положеннях починаються по команді «Боротьба» і тривають від 4 до 8 хв в залежності від підготовленості учасника.

Оцінка переможців та нарахування балів проводиться за правилами дзюдо. Для визначення рівня підготовленості борців проводяться змагальні поєдинки. Змагання можуть бути особисті і командні.

«Самооборона». У цей розділ входить навчання ударній техніці карате в поєднанні з елементами дзюдо, удари ножем і захисту борця від ножа. Технічні дії карате включають удари руками, ліктями, ногами, колінами. Навчання проводиться в три етапи. Перший етап: вивчення техніки ударів і пересувань. Другий етап: досягнення точності їх нанесення. Третій етап: вдосконалення блоків, захисту, обеззброєння від ударів ножем, техніки ударів руками і ногами. Завершення навчання «самооборона» закінчується так само, як і в розділі «Дзюдо» поєдинками змагального характеру, але вже з використанням борцівською і ударної технікою, а й з технікою дзюдо.

Балховітін О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергатий М.О., к.ю.н., доцент

ЩОДО ПРОБЛЕМИ ВТЯГНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ У ЗЛОЧИННУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Проблема захисту неповнолітніх від протиправних посягань на їх моральний та фізичний розвиток є дуже важливою та складною для суспільства й держави. Уже давно відома певна залежність злочинності в цілому від злочинності неповнолітніх, оскільки остання є резервом усієї злочинності, яка на сьогодні досягла загрозливого розмаху. Щоб не допустити подальшого її зростання, необхідно приділити особливу увагу попередженню злочинності неповнолітніх, негативних впливів на них, серед яких найнебезпечнішим є втягнення неповнолітніх у злочинну або іншу антигромадську діяльність. Як свідчать статистичні дані, питома вага злочинів, скоєних дорослими за участі неповнолітніх, збільшилася з 27,3% у 2007 році до 34,8% у 2017 році, тому підвищення ефективності боротьби із втягненнями неповнолітніх у злочинну або іншу анти-

громадську діяльність – одна з найактуальніших проблем у кримінологічній науці та правозастосовчій практиці.

Питання кримінально-правової та кримінологічної протидії втягненню неповнолітніх у злочинну або іншу антигромадську діяльність розглядалися в роботах багатьох учених, особливо таких як Ю.М. Антонян, Т.С. Барило, М.М. Биргеу, Ф.Г. Бурчак, І.М. Даньшин, О.М. Джужа, А.І. Долгова, В.П. Ємельянов, О.М. Костенко, Л.М. Кри-воченко, В.М. Кудрявцев, Н.Ф. Кузнецова, І.П. Лановенко, Ф.А. Лопушанський, П.С. Матишевський, Г.С. Мауленов, Г.М. Міньковський, Н.С. Юзікова, С.С. Яценко.

Праці цих авторів мають велике наукове та практичне значення, але у зв'язку зі змінами, які відбулись останніми роками у суспільно-політичному житті України, раніше сформульовані висновки та пропозиції потребують уточнення й доповнення. Крім цього, необхідною є побудова нової системи профілактики втягнення неповнолітніх у злочинну або іншу антигромадську діяльність.

Видається, що попередження втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність є значним фактором зниження як злочинності неповнолітніх, так і злочинності взагалі. Установлюючи диференційовану та більш сувору кримінальну відповідальність за втягнення неповнолітніх у вчинення злочину або інших антигромадських дій, законодавець тим самим створив би необхідні умови для того, щоб зменшити кількість втягнутих неповнолітніх і знизити злочинність в майбутньому.

Аналіз судово-слідчої практики застосування статті 304 Кримінального кодексу України, яка передбачає відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність, а також опитування фахівців показали, що правоохоронні органи зазнають труднощів у визначенні способів втягнення неповнолітніх у злочину діяльність, що не сприяє успішному вирішенню завдань щодо усунення слідчих помилок.

Тому, на нашу думку, слід зосередити увагу на вирішенні таких основних завдань, як: визначити рівень суспільної небезпеки втягнення неповнолітніх у злочинну або іншу антигромадську діяльність та соціально-правову зумовленість установленої відповідальності за даний вид злочинів, визначити основні напрямки діяльності щодо попередження втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність і коло суб'єктів, уповноважених здійснювати таку діяльність, підготувати теоретичні та практичні рекомендації щодо вдосконалення норм кримінального закону, спрямованих на підвищення ефективності боротьби із втягненням неповнолітніх у злочинну діяльність, що у кінцевому рахунку сприятиме підвищенню ефективності боротьби з цим видом злочинів.

Бєліков Д.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захаріна Є.А., д.пед.н, доцент

РОЗВИТОК РУХОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ХЛОПЦІВ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ФУТБОЛУ

Актуальність дослідження. Впродовж останніх років все відчутнішою для суспільства стає тенденція до звуження потенційних можливостей вітчизняного футболу щодо реалізації його соціальних функцій.

Насамперед слід відзначити, що футбол в Україні ще не використовується широкими верствами населення як ефективний засіб подолання гіпокенезії (один із провідних факторів ризику багатьох хронічних захворювань, що обумовлюють передчасну смертність громадян України), а також формування й ведення здорового способу життя, відволікання дітей та молоді від негативного впливу «вулиці». Футболом та його різновидностями (футзал, пляжний футбол) в Україні станом на 1 січня 2017 року регулярно займалось лише 295 тис. осіб, або 0,6 % від загальної кількості населення.

Одним із головних завдань, які стоять перед українським суспільством є зміцнення і збереження здоров'я нації, в першу чергу дітей, учнівської та студентської молоді – майбутнього держави. На сьогоднішній день наявна система фізичного виховання перебуває в кризовому стані не може задовольнити потреби населення. Фізичне виховання молоді у загальноосвітніх навчальних закладах – невід'ємна частина системи освіти, складова гуманітарного виховання, умова оптимізації фізичного та психічного стану, фізичного розвитку особистості, підготовка до умов життєдіяльності.

Органи влади надають велике значення питанням розвитку фізичного виховання і спорту, розглядаючи їх як найбільш економічно вигідний та ефективний засіб профілактики захворюваності, зміцнення генофонду та розв'язання інших соціальних проблем. Істотно перешкоджають розвитку футболу, завдають невиправної шкоди його популярності серед населення порушення правил «чесної гри» (Fair Play) з боку офіційних осіб, тренерів, суддів та гравців. В окремих випадках належним чином не забезпечується громадський порядок та безпека до, під час та після проведення футбольних змагань. На стадіонах України зростає кількість проявів неадекватної поведінки глядачів.

Істотною проблемою вітчизняного футболу стало комплектування національної збірної команди з футболу через практичну відсутність конкуренції серед футболістів за право представляти Україну у престижних спортивних змаганнях. Провідні футбольні клуби України здебільшого залучають до складів команд гравців вихідців з інших країн, оскільки система резервного (дитячо-юнацького та молодіжного) футболу не забезпечує ефективної підготовки футболістів високої кваліфікації. Станом на 1 січня 2017 р. в Україні функціонує 952 відділення футболу у дитячо-юнацьких спортивних школах, в яких займається понад 150 тис. юних футболістів. Для порівняння зазначимо, що у Нідерландах, населення якої майже у три рази менше ніж в Україні, до системи занять футболом залучені практично усі діти країни. У Німеччині з 2002 року успішно реалізується національна програма з футболу «Підготовка юних талантів». А у Великій Британії відповідна програма була прийнята 2017 році.

У зв'язку із цим виникає потреба в розробці та організації таких форм спортивних занять які були б привабливі, відповідали інтересам і потребам даної групи населення. Тому вважаємо актуальним тему нашого дослідження: «Розвиток рухових здібностей у хлопців старшого шкільного віку засобами футболу».

Особливості тренування як педагогічного процесу зумовили специфічні принципи, характерні для цього процесу. Спрямованість до вищих досягнень. Як вид спорту футбол немислимий без змагань. Отже, закономірно і прагнення до найвищих результатів у спортивних змаганнях, до перемог над сильними суперниками. А це накладає відбиток на весь навчально-тренувальний процес: використовуються найбільш ефективні засоби і методи, поглиблена спеціалізація взагалі і з ігрових функцій зокрема, цілорічні і багаторічні заняття, варіанти планування і цілий ряд інших факторів.

Бєлла О.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Коллегаєв М.Ю., к.пед.н., доцент

РОЗВИТОК СТРИБУЧОСТІ У ЮНИХ БАСКЕТБОЛІСТІВ 1–14 РОКІВ

Для змагальної рухової діяльності в баскетболі характерно значне прояв швидкісно-силових якостей. Це обумовлено тим, що основу змагальної діяльності баскетболіста складають різні види бігових вправ, стрибків, кидків м'яча – рухові дії, які в умовах протидії суперника вимагають прояви значної м'язової сили в короткі проміжки часу.

Одними з найбільш значущих елементів змагальної діяльності баскетболіста, ефективність виконання яких прямо залежить від рівня швидкісно-силових здібностей, є різні види стрибків. Безсумнівно, що відмінність ігрових ситуацій, особливостей взаємодії партнерів і протидії суперників обумовлюють застосування гравцями широкого кола стрибків.

Баскетбол широко використовується як засіб фізичного виховання дітей шкільного віку. Систематичні заняття спортивними іграми сприяють всебічному розвитку школярів, особливо позитивно впливають на розвиток таких фізичних якостей, як швидкість, швидкісна і силова витривалість, спритність.

Спортивні ігри, зокрема баскетбол, в шкільній програмі представлені як основний матеріал, який широко використовується в позакласній роботі. Аналіз спеціальної науково-методичної літератури в області баскетболу, незважаючи на їх значну кількість досліджень, показав, що для подальшого вдосконалення навчально-тренувального процесу з юними баскетболістами необхідно додаткове дослідження кількісних і якісних характеристик фізичної підготовленості спортсменів, зокрема швидкісно-силовий.

У спортивних іграх вміння і навички представляють собою складні по координації рухові дії, і виконання їх пред'являє специфічні вимоги до розвитку фізичних якостей спортсмена.

Одним з найважливіших рухових якостей для баскетболіста є стрибучість, яка реалізується в швидкісно-силових проявах скорочувальних здібностей м'язів нижніх кінцівок.

Одним з головних чинників підвищення якості технічної і тактичної підготовки юних баскетболістів є підвищення рівня розвитку стрибучості, тобто висоти стрибка.

Аналіз опитування фахівців показав, що всі вони без винятку вважають стрибучість баскетболістів одним з основних якостей, яка має велике значення в грі, але вони не задоволені висотою стрибків своїх вихованців. Понад 90% опитаних вважають, що баскетболісти мають потенційні можливості стрибати вище. Рівно 50% вважають, що спортсмени при виконання кидка НЕ вистрибують на максимальну висоту. Причиною недостатньо розвиненою стрибучості 13,0% пояснюють слабкою спеціальною фізичною підготовкою, 25,5% недосконалою технікою, 53,8% недостатньою технічною і спеціальною фізичною підготовкою.

Більшість тренерів (54,5%) вважають, що для подальшого розвитку стрибучості необхідно збільшити кількість стрибків на тренуваннях, а 29,3% вважають, що в першу чергу необхідно приділяти увагу спеціальну фізичну підготовку.

Аналітичне вивчення сутності стрибучості, розгляд реальних прикладів кінематичних і динамічних характеристик різних видів стрибків і дослідження думок інших авторів дозволить дати характеристику стрибучості і характеризувати її як одну з швидкісно-силових здібностей людини. Цей висновок робить обґрунтованим розгляд з метою пошуку підходів до розвитку стрибучості у баскетболістів фізіологічних і біомеханічних механізмів, що лімітують швидкісно-силові здібності людини, і досвіду швидкісно-силової підготовки в різних видах спорту.

Тому вважаємо актуальним тему нашого дослідження: «Розвиток стрибучості у юних баскетболістів 12-14 років». Мета роботи – експериментальне обґрунтування комплексів спеціальних вправ, спрямованих на розвиток стрибучості у юних баскетболістів 12-14 років.

Білан Д.А.
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Наук. кер. – Чепеляк К.В.

ВПЛИВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ НА ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОНЦІВ : ОКРЕМИЙ АСПЕКТ

Слід почати з того, що центральний орган виконавчої влади Національна поліція, виконує комплекс специфічних завдань, з метою підтримання публічної безпеки і порядку, що кореспондує Закон України «Про Національну поліцію». Для затримання правопорушників, а також усунення кримінальних та адміністративних правопорушень поліція має передбачене право на застосування фізичної сили, спеціальних засобів, а також вогнепальної зброї.

На сучасному етапі розвитку України, простежується тенденція до збільшення злочинів у сфері злочинних посягань спрямованих на працівників органів внутрішніх справ (далі – ОВС), а також явища групової злочинності.

Актуальністю даної теми зумовлена тим, що останнім часом все більше зростає проблема особистої безпеки працівників ОВС, пов'язана з поганою підготовкою майбутніх офіцерів поліції.

Варто почати з того, що задля протидії вищевказаним правопорушенням, а також для ефективного функціонування майбутні правоохоронці мають бути гарно підготовленими до будь-яких екстремальних ситуацій, не лише в аспекті спеціальної фізичної підготовки, а й з точки зору тактичної підготовки із застосуванням спецзасобів, а також вогнепальної зброї.

Звертаючись до вищих навчальних закладів МВС України, помічаємо, що функції, метою яких є забезпечення підготовки поліцейських знайшли своє відображення у таких навчальних дисциплінах, як спеціальна фізична підготовка (далі-СФП), тактико-спеціальна підготовка, а також вогнева підготовка.

Незаперечним є той факт, що наразі суспільство все більше звертає увагу на практичну діяльність ОВС, саме тому до майбутніх офіцерів почали ставитися все більш серйозні вимоги, особливо на таких заняттях як СФП.

Все це вимагає від викладачів даних дисциплін пошуку більш ефективної методики проведення практичних занять, можливо, навіть із залученням зарубіжного досвіду, щоб курсанти могли засвоїти весь арсенал технічних дій.

Проте, поряд з цим, на сьогодні, стан фізичної підготовки курсантів потребує неабиякого удосконалення, що підтверджується дослідженнями, які були зроблені за останні 5 років.

Основною причиною того, що курсанти, які вступили у вищий навчальний заклад мають погану фізичну підготовку є, перш за все, те, що починаючи зі школи діти ставилися до предмета фізичної підготовки, як до другорядного, в свою чергу вчителі навчальних закладів не приділяли достатньої уваги фізичному вихованню школярів. Крім цих причин, важливий є також фактор слабкого здоров'я у більшості підлітків, що пояснюється наявністю шкідливих звичок. Також у багатьох школах відсутня достатня кількість спортивних секцій, або їх платність. Все це в цілому негативно впливає на рівень фізичної підготовки випускників шкіл, що в свою чергу, утруднює успішне освоєння ними програми спеціальної фізичної підготовки у вищих навчальних закладах МВС.

Не дивлячись на всі ці факти, викладачі СФП намагаються створити всі належні умови для засвоєння курсантами програми, щодо успішного виконання обов'язків, які покладені на них під час виконання своїх службових обов'язків.

Останнім часом, все більшого поширення набуває принцип індивідуалізації під час навчання курсантів.

Принцип індивідуалізації полягає в тому, що процес навчання і тренування будується при повному врахуванні особливостей кожного курсанта. Одне і те саме навантаження може бути під силу одному курсанту і непосильним для іншого. Будь-яке завдання повинно бути важким, але в той же час і доступним. При визначенні викладачем ступеня навантаження чи проблемності завдання необхідно керуватися індивідуальними особливостями курсанта, його самопочуттям у даний момент, станом тренованості і поставленими перед ним завданнями. Найбільшого ефекту у процесі навчання вдається досягти в тому випадку, коли не тільки завдання, навантаження, але й різні засоби, методи і форми заняття підбираються викладачем у строгій відповідності індивідуальним особливостям курсантів[2, с. 63-64].

Таким чином, підсумовуючи вищенаведене, можна дійти висновку, що спеціальна фізична підготовка сприяє ефективному та швидкісному оволодінню навичками, створює сприятливі умови для проявлення таких якостей як стійкості, працездатності, професійної надійності, а також адаптації організму до будь-яких ризикових ситуацій, зниженню рівня захворюваності, а також забезпечує довголіття працівника поліції.

Хоча на сучасному етапі простежується тенденція до зниження фізичної підготовленості школярів ще до вступу у вищі навчальні заклади, викладачі СФП намагаються створити всі належні умови для швидкої адаптації курсантів, і налаштовують їх на виконання всіх поставлених перед ними завдань, для успішного проходження служби у подальшому.

Література

1. Закон України «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ». Положення про Національну поліцію: чинне законодавство станом на 05 лютого 2016 року: Офіц. Текст. – К.: Алерта, 2016. – 84 с.

2. Заярін Г.О. Загальна та спеціальна фізична підготовка працівників міліції : підруч. для курсантів вищ. навч. закл. МВС України / Г.О. Заярін, С. О. Матюхін, О. М. Несін ; за ред. Заяріна Г.О. – Донецьк : ДІВС, 2002. – 304 с.

Біляєв В.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захаріна Є.А., д.пед.н, доцент

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФУТБОЛІСТІВ

Прогрес сучасного футболу пов'язаний з удосконаленням методики підготовки кваліфікованих спортсменів та забезпечення рівня їх підготовленості у відповідності з вимогами змагальної діяльності.

За умови рівності сил команд в усіх інших компонентах гри, саме вдало обрана тактика разом із високою виконавською майстерністю, надасть перевагу команді, яка добре підготовлена в плані техніко-тактичної підготовки.

Якщо розглядати питання взаємозв'язку оволодіння техніко-тактичними діями і розвитку якостей, котрі визначають ефективність змагальної діяльності виникає проблема техніко-тактичного тренування або в більш широкому значенні – техніко-тактичної підготовки.

В теоретичному аспекті змагальна діяльність футболістів – це вирішення оперативних задач, які виникають в процесі взаємодій з партнерами і протидій суперникам. При цьому важливого значення набуває вміння приймати рішення, які б дозволили найбільш раціонально застосовувати доступну гравцям сукупність дій.

Мета роботи: вдосконалити процес, спрямований на досягнення ефективного застосування технічних прийомів на фоні постійних змін ситуації за допомогою тактичних дій, як раціональної форми організації діяльності футболістів для здобуття перемоги над суперником..

В змагальну діяльність необхідно включати основний арсенал техніко-тактичних дій, оволодіння якими дозволило футболістам максимально використати у грі свою технічну оснащеність, спеціальні якості і здібності, тактичну майстерність і теоретичні знання.

Під технічною оснащеністю необхідно розуміти використання спортсменами у грі доцільної кількості різноманітних технічних прийомів, які б сприяли вирішенню завдань, що виникли в конкретному ігровому епізоді.

Зі спеціальних якостей, які необхідні юним футболістам у грі, виділяють витривалість, бистрість, спритність, силу, гнучкість. Необхідно підкреслити, що вплив зазначених якостей на досягнення високого спортивного результату дуже неоднорідний і залежить від багатьох факторів, зокрема, від амплуа гравця.

Змагальну діяльність можна уявити як систему застосування доцільних тактичних дій. Тактичні дії повинні будуватися у відповідності з тактичними знаннями і технічними навичками з рівнем розвитку фізичних здібностей і психологічних якостей.

Тактична організованість у діях команди досягається за рахунок чіткого розподілу функцій (ігрова спеціалізація – воротар, крайні та центральні захисники, гравці середньої лінії, крайні і центральні нападники) між окремими футболістами та поєднанням ігрових спеціалізацій в певний ряд, у певну систему. Серйозну увагу необхідно надавати і теорії, адже високий рівень спеціальної майстерності гравців залежить і від теоретичних знань. Метою теоретичного навчання тактиці є засвоєння певної суми знань, які б включали сучасні тенденції розвитку футболу, тактичні знання, вміння, навички і відповідний рівень тактичного розуміння гри.

Важливу роль в управлінні підготовкою футболістів відіграють вивчення закономірностей росту і формування організму, вдосконалення рухових та вегетативних функцій, енергетичного обміну, працездатності. В цих умовах зростає роль тренера, який за допомогою знань про вікові особливості організму, приймаючи за основу закони спортивного вдосконалення та враховуючи індивідуальні темпи розвитку, формує здібності футболістів.

Таким чином, можна говорити про необхідність створення нового напрямку інноваційних перетворень у системі виховання спортивних резервів, реалізація якого істотно розширить можливості покращення багаторічної спортивної підготовки, забезпечить формування нового покоління спортивної еліти, що володітиме істотно більшими можливостями для спортивного вдосконалення, ніж його попередники.

Боднар Б.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Тахмазов В.І., професор

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ БАСКЕТБОЛІСТІВ У ПРОЦЕСІ СЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Проблема підготовки спортсменів-баскетболістів в умовах ВНЗ завжди була і залишається актуальною. Адже саме вік 18-25 років є періодом найбільшої реалізації спортивних результатів у баскетболі . Але в той же час даний вік є часом навчання у вузі. Найвищих результатів, як у нашій країні, так і за кордоном домагаються баскетболісти в студентському віці, і дуже часто – в період навчання в коледжах, інститутах, університетах та інших вищих навчальних закладах.

Однак підготовка студентських команд, особливо у вузах має свої складності й особливості. Адже не секрет, що для того, щоб команда з баскетболу була «зіграною», необхідно кілька років. А склад баскетбольної студентської команди увесь час змінюється, оскільки одні спортсмени вступають на перший курс, інші закінчують інститут і вибувають з команди. Крім того, ускладнена комплектація команди відповідно до функцій гравців: адже далеко не завжди в інститут надходять гравці саме тих амплуа й рівня підготовленості, які необхідні команді в даний момент.

У студентській команді режим тренувань і відпочинку визначається не самим тренером, як у професійних і клубних командах, а заданими умовами навчального процесу у ВНЗ. Тому тренер вузівської команди змушений долати ряд труднощів, включаючи складності при комплектуванні команд, при спробі правильної організації тренувального процесу відповідно до законів розвитку спортивної форми та адаптації, при побудові навчально-тренувального процесу з урахуванням недостатньої кількості (2-3 рази на тиждень) тренувань, різного рівня підготовленості студентів-баскетболістів і постійної зміни складу команди.

Завдання підготовки баскетбольної команди вузу повинна спиратися на закономірності професійної підготовки студентів. А базою професійної підготовки є гармонійне поєднання фізичного, психологічного та інтелектуального розвитку.

Тільки при успішному вирішенні даної проблеми баскетбольна команда вузу може добитися успіху в поєднанні з удосконаленням в обраній професійній діяльності.

Тому питання особливостей побудови тренувального процесу для вдосконалення технічної підготовки студентів-баскетболістів вузів вимагає своїх експериментальних досліджень і аналітичних обґрунтувань. Це і визначило обраний напрямок наших досліджень.

У зв’язку із цим, метою даного дослідження було виявити особливості технічної підготовки та шляхи її досконалості в процесі секційних занять з баскетболу.

Об’єкт дослідження – навчально-тренувальні заняття в секції з баскетболу.

Предмет дослідження – особливості технічної підготовки баскетболістів в процесі секційних занять.

Роки перебування у вищому навчальному закладі – важливий етап формування особистості майбутнього фахівця. Значний вклад у системі навчально-виховного процесу належить фізичному вихованню.

Фізичне виховання студентів – нерозривна складова частина вищої гуманітарної освіти, результат комплексного педагогічного впливу на особистість майбутнього фахівця в процесі формування його професійної компетенції.

Матеріалізований результат цього процесу – рівень індивідуальної фізичної культури кожного студента, його духовність, ступінь розвитку професійно значущих здібностей.

Зміст фізичного виховання студентів, стратегія пріоритетних напрямків його вдосконалювання піддаються активному впливу соціально-економічних факторів. Державна політика в області вищої освіти визначає соціальне замовлення на майбутнього фахівця й ступінь його фізичної готовності. Істотний недолік змісту фізичного виховання сучасної студентської молоді – безсумнівний її консерватизм, унітарність і виражена деперсоналізація (нездатність людини до особистого самовираження у відносинах з іншими людьми). Тому при переході вузів України на багаторівневу систему освіти гостро встала проблема пошуку нових нетрадиційних підходів, що дозволяють підвищити її ефективність.

Бондар М.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Статьєв С.І., к.пед.н., доцент

КОРЕКЦІЯ СТАНУ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ ДІТЕЙ ХВОРИХ НА ЦЕРЕБРАЛЬНИЙ ПАРАЛІЧ ЗАСОБАМИ ЛІКУВАЛЬНОЇ ГІМНАСТИКИ

Актуальність теми. Дитячий церебральний параліч спричиняється порушенням розвитку мозку або пошкодженням однієї чи декількох його частин, які контролюють м'язовий тонус та моторну активність (рухи). Перші прояви ураження нервової системи можуть бути очевидними вже після народження, а ознаки формування ЦП можуть виявлятися ще в грудному віці. Діти з церебральними паралічами переважно відстають у своєму моторному розвитку і пізніше досягають таких вад моторного розвитку як перевертання, сидіння, повзання та хода.

Ця проблема актуальна в усьому світі. За підрахунками ВООЗ, дітей з особливими потребами налічується близько 2–3% дитячої популяції. За даними центру медичної статистики МОЗ України (2006) рівень загальної інвалідності дітей за останній більш як десятирічний період збільшився на 85% (з 95,7 випадків інвалідності на 10 000 дітей у 1992 р. до 117,6 у 2005 р.). Серед усіх дітей, які народжуються з вродженими захворюваннями, близько 70–75% є інвалідами. У структурі дитячої інвалідності переважають саме психоневрологічні захворювання (більше 60%).

Незважаючи на дисятиріччя вивчення проблеми ЦП, фахівці не мають єдиної думки ні про причини хвороби, ні про її клінічні ознаки, ні про зміст поняття «церебральний параліч», ні про єдину класифікацію цього захворювання, визначення його форм. Ми зупинимося на понятті В.І. Козявкіна «церебральні паралічі є обширною групою непрогресуючих захворювань центральної нервової системи, які клінічно проявляються різноманітними руховими, мовними та психічними розладами. Їх основою є спотворений розвиток чи порушення різних структур головного мозку, які виникають у дитини в ранньому онтогенезі під впливом деяких негативних чинників: генетичних, травматичних, інтоксикаційних, інфекційних».

Мета роботи – обґрунтувати ефективність впливу лікувальної гімнастики на показники стану опорно-рухового апарату у дітей з церебральним паралічем.

Об'єкт дослідження – процес фізичної терапії дітей хворих на церебральний параліч.

Предмет дослідження – вплив лікувальної гімнастики на стан опорно-рухового апарату дітей з ЦП 5-7 років.

Завдання дослідження.

1. Проаналізувати літературні джерела присвячені питанню фізичної терапії дітей хворих на церебральний параліч.
2. Оцінити стан опорно-рухового апарату дітей з ЦП.
3. Розробити програму лікувальної гімнастики та експериментально перевірити її вплив на стан опорно-рухового апарату дітей з ЦП.

Методи дослідження:

- аналіз науково-методичних джерел;
- медико-біологічні методи;
- методи фізичної терапії;
- педагогічний експеримент;
- метод математичної статистики.

Практичне значення роботи. В результаті проведеного дослідження, при послідовному рішенні поставлених задач, було проаналізовано вплив застосування лікувальної гімнастики у дітей з церебральним паралічем. Вони покликані на покращення загального стану хворого, зниження рівня спастичності м'язів, покращення стану опорно-рухового апарату.

Бондар П.М.
КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Овчинніков А.В.

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

За останні роки істотно збільшилась кількість дітей, які мають порушення зору. У дошкільному віці такі діти відвідують спеціальні дошкільні заклади для дітей з вадами зору. Ефективність реабілітації залежить від організації системи фізичного виховання.

Зір – одне з потужних джерел інформації про зовнішній світ. 85-90% інформації надходить у мозок через зоровий аналізатор, і часткове або глибоке порушення його функцій викликає ряд відхилень у фізичному розвитку дитини.

Прийнято розрізняти п'ять основних зорових функцій:

1) центрального зору;
2) периферичного зору;
3) бінокулярного зору;
4) світловідчуття;
5) відчуття кольору.

Аналіз науково-методичної літератури показав, що вивченням питань використання засобів фізичного виховання на заняттях з дітьми з вадами зору займались такі дослідники: О.В. Анфілатова, Л.С. Вавіна, Т.М. Дегтяренко, О.В. Петрова, Б.В. Сермєєв, Л.В. Харченко та ін..

Порушення зору ускладнює:

просторове орієнтування;
затримує формування рухових навичок;
призводить до зниження рухової і пізнавальної активності;
порушується правильна поза при ходьбі;
порушується координація і точність рухів;
високий рівень плоскостопості до 53,8%, порушення постави до 59,2%, простудних захворювань.

Задачі фізичного виховання:

Розвиток навичок просторового орієнтування;
Зміцнення м'язової системи ока;
Корекція скутості і обмеженості рухів;
Удосконалення м'язові-суглобового відчуття;
Активізація серцево-судинної системи;
Зміцнення опоно-рухового апарату;

В сучасній практиці фізичне виховання для вирішення вищеперерахованих завдань є багатий арсенал фізичних вправ, а саме:

1. Пересування: ходьба, біг, підскоки;
2. Загально зміцнюючи вправи: без предметів і з предметами (гімнастичні палиці, обручі, озвучені м'ячі та ін.);
3. Вправи на формування правильної постави;
4. Вправи для зміцнення склепіння стопи;
5. Вправи для розвитку і зміцнення м'язово-зв'язкового апарату (зміцнення м'язів спини, плечового поясу, нижніх і верхніх кінцівок);
6. Вправи для розвитку дихальної і серцево-судинної системи;
7. Вправи для розвитку рівноваги, координаційних здібностей;
8. Вправи для розвитку точності рухів;
9. Вправи для розслаблення м'язів, зниження тонусу різних груп м'язів;
10. Спеціальні вправи для вивчення прийомів просторової орієнтації на основі використання та розвитку збережених аналізаторів (залишковий зір, слух, нюх);
11. Вправи для розвитку та використання збережених аналізаторів;
12. Вправи для розвитку дрібної моторики руки;
13. Спеціальні вправи для зорового тренування для покращення функціонування м'язів ока;

Бондаренко І.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Коллегаєв М.Ю., к.пед.н., доцент

РОЗВИТОК КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЮНИХ БОКСЕРІВ

В даний час успішний виступ боксерів на міжнародних змаганнях в значній мірі залежить від цілеспрямованої і планомірної роботи з резервом, починаючи з дитячого і юнацького віку. Особливо важливим і цінним етапом в багаторічному тренувальному процесі підготовки спортсмена високого класу є етап початкової підготовки, який починається з 10-11 років.

Саме на цьому етапі у юних боксерів формуються основи техніки боксу і закладається база загальної та спеціальної фізичної підготовки. На сучасному етапі розвитку боксу значно збільшився обсяг і інтенсивність рухового навантаження, що здійснюється в імовірнісних і несподівано виникаючих ситуаціях. Це вимагає прояву швидкості реакції, здатності до концентрації і переключення уваги, просторово-часової точності і біомеханічної раціональності рухів. Всі ці характеристики фахівці пов'язують з поняттям координаційних здібностей.

Висока швидкість дій боксера, насиченість різноманітними рухами різної складності створюють жорсткі умови ведення поєдинку, в яких потрібно в десяті частки секунди знайти ефективний прийом для проведення нейтралізуючого або випереджаючого удару. Ці завдання вимагають високого рівня усіх сторін спортивної підготовленості боксера. Також передбачають пошук нових підходів, які розкривають додаткові резерви реалізації рухово-координаційних можливостей організму.

Різноманіття форм рухово-координаційної діяльності боксерів під час бою вимагає високої рухливості нервових процесів і мобілізації сенсорно-перцептивних механізмів. Найбільш успішними в змаганнях є боксери, що володіють високим рівнем сенсорно-перцептивних можливостей. Ці можливості реалізуються при вдосконаленні таких сприйнять: сприйняття просторово-часових характеристик рухів (власних і проти-

вника), спеціалізовані сприйняття (відчуття дистанції, відчуття часу, відчуття темпу), м'язово-рухові сприйняття при безпосередньому контакті з противником.

Крім цього сучасний боксер повинен мати високий рівень розвитку рухово-координаційної структури рухів за рахунок диференціювання м'язових зусиль в конкретній ситуації, точності руху (на зовнішній подразник, при реагуванні на рухомий предмет), здатності підтримування статичного і динамічного рівноваги при подразненнях вестибулярного апарату.

Найбільш сприятливий період розвитку рухової координації і здатності юних боксерів до вироблення нових рухових програм є вік 11-12 років. Саме цей віковий діапазон особливо чутливий до цілеспрямованих дій спортивного тренування.

Так, традиційні форми організації занять з боксу включають діяльність в умовах просторово-часової та альтернативної невизначеності. Однак ці умови, як правило, бувають однотипними і стереотипними для займаються. В імовірнісних ситуаціях адаптація до умов діяльності настає досить швидко. Тому ефект в тренуванні координаційних здібностей у юних боксерів визначається не тільки складністю розв'язуваних психомоторних завдань, а й їх новизною і постійної варіативністю.

У зв'язку з цим (з одного боку), необхідно раціонально варіювати умови тренування в боксі. Також прагнути систематично ставити займаються в ситуації, що вимагають від них прояву адекватності, швидкі, раціональності, маневреності та експромту рухових дій в умовах тимчасової та альтернативної невизначеності. З іншого боку, поступово підвищувати обсяг спеціалізованих вправ і змінювати координаційну складність рухової структури. Це можливо тільки за рахунок моделювання умов змагальної діяльності.

Тому вважаємо актуальним тему нашого дослідження: «Розвиток координаційних здібностей юних боксерів». Мета роботи – експериментальне обґрунтування методики розвитку координаційних здібностей юних боксерів 11-13 років.

Бондарчук І.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Євстігнеєва І.В.

МЕТОДИКА РОЗВИТКУ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ БАСКЕТБОЛОМ

Стан та рівень фізичної підготовленості учнів основної школи є предметом серйозної стурбованості фахівців, на думку яких, сучасна система фізичного виховання школярів не забезпечує належного рівня їх фізичної та інтелектуальної підготовленості, необхідної їм у забезпеченні реальних конкурентних переваг на ринку праці та у подальшій професійній діяльності.

Ретроспективний аналіз програм дає нам можливість зробити висновок, що нова навчальна програма для школярів основної школи має низку переваг перед програмами, які використовувалися до цього,насамперед варіативність. За змістом та структурою усі проаналізовані програми мають певні спільні ознаки, а в деяких випадках дублюють одна одну. Невелика різниця полягає лише в наявності окремих фізичних вправ та системі оцінювання навчальних досягнень учнів. Перелік фізичних вправ,поданих у програмах, практично однаковий. Переважна більшість вправ мають прикладний характер.

Спортивні ігри – універсальний засіб фізичного виховання. За їх допомогою досягається мета – формування основ фізичної та духовної культури особистості, підвищення ресурсів здоров'я, як системи цінностей,які активно і довгостроково реалізуються у здоровому стилі життя.

Завдяки їм можна впливати на психічні процеси дітей : сприйняття,мислення, увагу, пам'ять, уяву, мовлення, а отже, і на пізнавальну діяльність загалом. Спортивні ігри сприяють також моральному вихованню. Повага до суперника, почуття товариськості, чесність у спортивній боротьбі, прагнення до досконалості – всі ці якості можуть успішно формуватися на заняттях зі спортивних ігор.

У процесі реалізації програми цілеспрямованого розвитку координаційних здібностей на уроках фізичної культури з елементами спортивних ігор потрібно звертати особливу увагу на виконання двох основних завдань. Перше – розвиток координаційних здібностей у тісному зв'язку з технічним і тактичним навчанням і вдосконаленням, друге – гармонійне поєднання процесу розвитку координаційних здібностей із вдосконаленням інших рухових здібностей (швидкісні, швидкісно-силові,силові, витривалість, гнучкість). Основним положенням у програмі розвитку координаційних здібностей учнів є систематичне й послідовне навчання новим різноманітним руховим діям і створення на цій основі більш складних форм координації рухів. Використання координаційних вправ на уроках фізичної культури (особливо підвідних) вимагає дотримання основних дидактичних принципів: послідовності, систематичності та індивідуалізації.Правильний підбір підвідних вправ (від простих до складних) забезпечує швидке засвоєння й закріплення рухових умінь і навиків, сприяє розвитку КЗ.

Отже, враховуючи особливості сучасного суспільства, недостатній обсяг рухової активності, та з огляду на те, що фізична культура загалом та спортивні ігри зокрема чинять позитивний вплив на розвиток рухової та духовної сфери школярів, можна зробити висновок, що вдосконалення процесу фізичного виховання у школі повинно відбуватися шляхом використання різноманітних фізичних вправ. Доцільним є використання ігрових прийомів, які застосовуються в ігровій діяльності баскетболістів, як таких, що мають позитивний вплив на розвиток координації рухів, сприяють розвитку пізнавальних процесів, здійснюють тренуючий вплив на організм в цілому.

Борисенко В.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Глущенко Н.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ШКОЛЯРІВ 8–9 РОКІВ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Здоров'я є інтегральною характеристикою особистості і визначає якість життя. Сьогодні в Україні фіксують високий рівень захворюваності населення, особливо серед дітей і підлітків. Зокрема, за період навчання у школі кількість здорових дітей з першого до одинадцятого класу зменшується у 3-4 рази. Тому збереження і зміцнення здоров'я дітей, формування духовних потреб і навичок здорового способу життя (ЗСЖ) є пріоритетними напрямами розвитку суспільства.

За останні роки проблема збереження здоров'я дітей молодшого шкільного віку, їх оздоровлення та профілактика найбільш розповсюджених «шкільних» хвороб є предметом фундаментальних наукових досліджень. Значення фізичного виховання у формуванні соціально активної особистості вивчали фахівці у галузі педагогіки, фізичної культури і спорту.

Встановлено, що по при наявності значної кількості досліджень, спрямованих на пошук засобів підвищення ефективності формування здорового способу життя молодших школярів у сільський місцевості засобами фізичного виховання, основною проблемою є пошук іноваційних підходів до організації занять фізичними вправами з урахуванням інтересів та вікових особливостей дітей.

До числа маловивчених аспектів цієї проблеми належать: взаємодія показників фізичного здоров'я та фізичної підготовленості учнів, визначення найбільш оптимальних засобів фізичного виховання, які б забезпечували підвищення показників фізичного здоров'я. У зв'язку з цим виникла необхідність пошуку нових підходів до удосконалення навчально-виховного процесу формування здорового способу життя молодших школярів у сільський місцевості.

Доведено, що провідна роль в оптимізації фізкультурно-оздоровчого процесу приділяється проектуванню різних фізкультурно-оздоровчих систем на основі науково обґрунтованих і адекватних співвідношень зовнішніх і внутрішні чинників розвитку дитини. Враховуючи ці важливі чинники нами розроблено методику формування здорового способу життя школярів 8 – 9 років які проживають у сільській місцевості. Доведено, що використання експериментальної методики практично за всіма показниками забезпечило підвищення рівня розвитку фізичних якостей.

Таким чином, отримані результати свідчать про ефективність розробленої нами методики яка складалась із двох блоків з пріоритетним використанням вправ оздоровчої спрямованості, як нового засобу для формування здорового способу життя, що впливатиме на показники здоров'я та розвиток фізичних якостей школярів 8 – 9 років, які проживають у сільській місцевості.

Бугай А.В.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Овчинніков А.В.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ХАРЧУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЯК СКЛАДОВОЇ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Стан здоров'я молоді нашої держави потребує особливої уваги, бо є необхідною умовою створення міцного суспільства.

Правильне харчування студентської молоді формує здоров'я і добробут нації в цілому. Харчування — це одна з складових здорового способу життя, а тому і запорука успішного навчання і профілактики захворювань. Останнім часом все гострішою стає проблема раціонального та збалансованого харчування студентів.

Ряд науковців у своїх роботах наголошують на багатьох серйозних недоліках у харчуванні студентів Г. Грибан (2004), І. Г. Партас, І. В. Терещенко, І. В. Зубенко (2008), Н. С. Тарасова, А.А. Лавренчук (2008), О.М. Григоренко (2009), Л. Івашків (2010), М. П. Горобей (2011), М. Гриньова, Н. Коновал (2014), О. В. Слободянюк (2016). Відмічено також, що за перший рік навчання у вищих навчальних закладах харчування може бути однією з причин збільшення кількості хворих студентів на 5-19%.

Мета статті – вивчити та узагальнити представлені в науковій літературі дані про особливості раціонального харчування студентів та з'ясувати їх вплив на стан здоров'я студентської молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показує, що в більшості студентів порушений режим харчування. Науковці переконливо доводять, що більшість студентів споживають одноманітні продукти, що не відповідає оптимальності харчування та порушує процеси забезпечення організму енергію. У стравах переважають дешеві продукти з низькою біологічною цінністю, недостатнім є споживанням м'ясних, молочних, рибних продуктів, овочів і фруктів. Порушений об'єм та кількість прийому їжі.

Сучасними науковцями відзначається погіршення стану здоров'я молоді. Відомо, що до вищої школи вступає 70 % осіб, які мають певні захворювання, а випускається вже 90 % хворих. Зокрема, за останні 10 років захворюваність серед студентів збільшилася на 35 %. Близько 60 % молодих фахівців, які приходять на роботу після закінчення вищого навчального закладу України, не готові працювати в тому темпі та з тією інтенсивністю, яких вимагає їх професія.

Серед причин погіршення здоров'я студентів виокремлюють фізичні та психічні перевантаження, стреси, втому; значний обсяг нової інформації та складність дисциплін, які вивчаються; екзаменаційні стреси; дефіцит студентського часу; нові суспільні обов'язки, високу відповідальність; перебування в по-

стійному стані самоконтролю. Все це призводить до психоемоційного виснаження та погіршення стану здоров'я.

Доведено, що одним з основних чинників, які негативно впливають на стан здоров'я, є шкідливі звички та нераціональне харчування.

Також встановлено, що майже 41 % студентів не снідають, 20 % не обідають або обідають не завжди і 50 % не вечеряють або вечеряють не завжди, понад 30 % харчуються лише двічі на добу і рідко вживають гарячі страви. Щоденно споживають овочі лише 31,2 %, а свіжі фрукти – 22,8 % опитаних студентів. Часто найбільша кількість їжі споживається перед сном. А дівчата часто при виборі продуктів керуються різними дієтами та модними способами схуднення.

Отже, частота розвитку захворювань серед студентів в період навчання свідчить про зв'язок між станом харчування та процесами формування хронічних захворювань. Харчування повинне забезпечувати гармонійний розвиток і злагоджену діяльність організму. Вирішити проблему збалансованого харчування студентів в Україні можливо за умови вдосконалення державної політики у соціально-економічній сфері і об'єднанні зусиль виробників харчових продуктів, працівників торгівлі, освіти, засобів масової інформації для покращання рівня здоров'я населення.

Бурніс С.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Коллегаєв М.Ю., к.пед.н., доцент

РУХЛИВІ ІГРИ В ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЮНИХ ВОЛЕЙБОЛІСТОК 12–13 РОКІВ

Особливістю волейболу є дуже обмежена кількість базових технічних прийомів, які мають різноманітний характер реалізації в залежності від ситуативних умов їх виконання. До цих прийомів ставляться: стійки і переміщення, нижня передача, верхня передача, подача, нападаючий удар і блокування. Тому технічна підготовка, особливо на початкових етапах концентрується на формуванні рухових навичок цих прийомів за допомогою багаторазового повторення підготовчих, підвідних і спеціальних вправ, які містять структурні елементи технічних прійомів. Однак, при заняттях з дітьми монотонні і багаторазово повторювані вправи призводять до швидкого утомненію і втрати концентрації уваги. При цьому підвищується ризик помилок і неправильного закріплення рухових навичок.

Одна з особливостей занять волейболом з дітьми полягає в тому, що треба урізноманітнити умови при навчанні, особливо вдосконалення одних і тих же технічних прийомів проводити весь час, змінюючи обстановку, так як діти швидко втомлюються від одноманітної роботи. Велике місце в підготовці дітей, що займаються волейболом, грають рухливі ігри. Вони сприяють більш успішному усваенію технічних прийомів, привчають економно і цілеспрямовано використовувати набуті рухові навички в залежності від обстановки.

Результати наукових досліджень свідчать, що застосування рухливих ігор у спортивній підготовці дозволяє створити рухову основу для перспективного вдосконалення координаційних здібностей, необхідних для формування спортивної техніки. Рухливі ігри при навчанні техніці є допоміжний засіб, в якому ігрові прийоми закріплюються і вдосконалюються в наближених до ігрових умов. Їх підбирають з урахуванням позитивного перенесення досвіду, щоб рухове зміст по структурі відповідало рухам волейболіста. Рухливі ігри дозволяють створити рухову основу для успішного вдосконалення координації, від якої багато в чому залежить успіх в навчанні.

У навчальному та навчально-тренувальному процесі з волейболу рухливі ігри, застосовуються для закріплення технічних прийомів і тактичних дій. Вони можуть бути включені в підготовчу частину заняття як продовження розминки і в кінці основної частини заняття. Основна їх цінність в комплексному розвитку психофізичних якостей, придбанні завадостійкості до сбивающим факторам. Ігровий метод переважно використовую в процесі навчання і тренування різноманітних рухливих ігор, що виконують роль підготовчих, підвідних та ігрових вправ. Цінність рухливих ігор при навчанні спортивній грі виключно велика. Кожна з них може служити маленькою моделлю ігрових дій в сьогоденні змаганні.

Рухлива гра виступає як комплексна вправа, що змушує до того ж активно працювати, мислити. Тому використання в тренуваннях ігор для вирішення різних педагогічних завдань сприяє створенню загальних передумов для оволодіння тактикою. До того ж ігрова діяльність завжди включає в себе найпростіші або більш складні способи ведення боротьби. У грі учасники повинні самі вміти розраховувати свої сили, визначати раціональні прийоми дій.

Отже, застосування ігрових методик в навчальному процесі допомагає вирішувати завдання всебічного розвитку учнів, вдосконалення рухових умінь і навичок, пов'язаних з сучасною технікою того чи іншого виду діяльності. Так само гра сприяє виникненню у спортсменів підвищену зацікавленість в рухової діяльності, вихованні фізичних і морально-вольових якостей, інакше кажучи, викликає у них інтерес і бажання займатися волейболом і вдосконалювати свої вміння і навички.

Тому вважаємо актуальним тему нашого дослідження: «Рухливі ігри в технічної підготовке юних волейболісток 12-13 років». Мета роботи – обґрунтувати, розробити і експериментально перевірити методичні рекомендації щодо застосування рухливих ігор в освоєнні технічних прийомів юними волейболістками 12-13 років для підвищення їх технічної підготовленості.

Візнюк А.М.
ЗЗВО Педагогічний коледж КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Петриченко Н.Л.

ПРОФІЛАКТИКА ЗАХВОРЮВАНЬ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС РОБОТИ ЗА КОМП'ЮТЕРОМ

У системі цінностей, якими дорожить будь-яка цивілізована нація, особливе місце відводиться здоров'ю людей. Здоров'я нації визначається насамперед станом здоров'я її дітей. Здоров'я дітей є інтегральним показником загального благополуччя суспільства, а також тонким індикатором усіх соціальних та екологічних негараздів . Останнім часом викликає занепокоєння катастрофічне погіршення здоров'я учнів. Поряд із несприятливими соціальними та екологічними чинниками визнається і негативний вплив на здоров'я дітей «шкільного фактора» – найбільш значимого за тривалістю і силою впливу. Численні дослідження останніх років доводять, що кожна третя дитина, яка приходить до першого класу, має ті чи інші відхилення в стані здоров'я. До того ж ранній початок систематичних занять у школі, значна інтенсифікація навчального процесу, використання ІКТ призводять до збільшення навантаження на функціональні можливості організму дітей. За період навчання в школі кількість здорових дітей зменшується. Серед випускників школи помічена тенденція до прогресування патології із зниженням гостроти зору, порушення постави, сколіоз.

Комп'ютеризацію навчального процесу відіграє суттєву роль у порушенні здоров'я школярів . Обсяг інформації, що безперервно зростає, підвищення розумового навантаження, недостатня фізична активність, недоліки в організації робочого місця, порушення режиму відпочинку, сну та інших аспектів умов життя приводять до відхилень у стані здоров'я дітей і зменшення функціональних можливостей організму.

Тому метою даної роботи є дослідження впливу недотриманням норм і правил роботи за комп'ютером на стан здоров'я дітей; пошук ефективних методів профілактики захворювань опорно-рухового апарату молодших школярів під час роботи на уроках інформатики; розробка комплексу вправ з профілактики захворювань опорно-рухового апарату.

Сучасні діти постійно користуються комп'ютером, як в школі так і дома. Зрозуміло, питання, пов'язані із впливом комп'ютера на здоров'я людини, стали підніматися дедалі частіше, викликаючи численні дискусії серед фахівців найрізноманітнішого профілю. Аналіз літератури з даного питання дає змогу виділити найголовніші фактори ризику для здоров'я дитини від користування комп'ютером: комп'ютерні випромінювання, електромагнітне електричне поле, порушення клімату, забруднення оточуючого повітря, робоча поза, оформлення та освітлення приміщення, кількість часу, що дитина проводить за комп'ютером, порушення норм під час організації робочого місця, психологічна якість програм, вплив на психіку дитини, стреси, що виникають у зв'язку зі специфікою використання комп'ютерів.

Одним з найважливіших факторів ризику є порушення опорно-рухової системи під час роботи з комп'ютером, що може призвести до таких захворювань, як сколіоз, порушень постави, остеохондроз, синдром зап'ястного каналу та інших. А тому дуже важливим є профілактика даних захворювань. Найефективнішими методами профілактики захворювань опорно-рухового апарату молодших школярів під час роботи на уроках інформатики є правильна організація робочого місця, дотримання норм роботи за комп'ютером, виконання певних фізичних вправ. Заняття фізичною культурою повинні бути систематичними і регулярними. Тільки в цьому випадку можна розраховувати на максимальний позитивний ефект. При цьому необхідно враховувати можливості і стан здоров'я дітей. Крім фізичних вправ необхідно дотримуватися ортопедичного режиму, стежити за режимом харчуванням адже все це невід'ємні частини здорового способу життя.

Вальчишина Н.В.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Шаповалова І.В., доцент

ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМПЛЕКСНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ДИХАЛЬНОЇ ГІМНАСТИКИ ТА МАСАЖУ ПРИ ХРОНІЧНОМУ БРОНХІТІ

Хронічний бронхіт називають хворобою століття поряд із серцево – судинними і онкологічними захворюваннями, при цьому захворюваність і смертність при хронічному бронхіті у 8-10 разів вище середніх показників загальної смертності. Такий підйом захворюваності пов'язаний, впершучергу, з постійним збільшенням забруднення навколишньогоповітря, палінням, що росте, частими епідеміями грипу. Такі захворювання, як гострий і хронічний бронхіт стоять у ряду найбільш частих причин тимчасової та стійкої непрацездатності населення.

Мета дослідження:оцінити ефективність застосування масажу у поєднанні з дихальною гімнастикою у період реабілітації хворих на хронічний бронхіт.

Фізична реабілітація при хронічному бронхіті спрямована на досягнення максимально повної фізичної адаптації людини, вона продовжує і доповнює лікування. Цесприяє підвищенню активності фізіологічних систем організму, активізує природні системи адаптації, покращує стан центральної і вегетативної нервової системи, стимулює психічну активність [1; 3].

Дослідження були проведені на базі Кременчуцького міського це́нтру соціальної реабілітації діте́й-інвалі́дів. Підбір пацієнтів проводився шляхом вибірки історій хвороби. Під спостереженням перебувало 20 дітей у віці 10-12 років, які довільно були розділені на дві групи: контрольну – 10 осіб та експериментальну – 10 осіб. Тривалість курсу реабілітації в санаторно курортнихумовах становило 24 дні.

Обидві групи були однорідні за віком та періодом клінічного перебігу захворювання. Суть експериментальної програми полягає у наступному: у хворих експериментальної групи при побудові комплексної програми фізичної реабілітації використовували сегментарний масаж в поєднанні з дихальною гімнастикою Стрельникової, ранковою гігієнічною гімнастикою у поєднанні з лікувальною фізкультурою, лікарські інгаляції з бронхолітиками і відхаркувальними препаратами, грязелікування.

Контрольна группа займалася за загальноприйнятою методикою: лікувальний масаж в поєднанні з лікарськими інгаляціями з бронхолітиками і відхаркувальними препаратами.

Таблиця 1

Показникиконтрольної (n=10) та експериментальноїгрупи (n=10) на початку експерименту (M±m)

Показники	Контрольнагрупа (n=10)	Експериментальнагрупа (n=23)	t	P
ЧСС, (уд/хв)	12,50±0,26	12,00±0,19	1,56	>0,05
АТ, (мм.рт.ст.)	12,41±0,16	12,14±0,16	1,17	>0,05
Проба Штанге, (с)	32,01±2,18	31,89±2,26	0,04	>0,05
Проба Генче, (с)	25,18±1,14	23,36±1,25	1,08	>0,05
ЖЄЛ, (мл)	2,33±0,78	2,15±0,77	0,16	>0,05
ІГТС (балах)	1,97±0,07	1,92±0,8	0,49	>0,05

Отже, аналізуючи результати проведеного нами дослідження, можна зробити висновок, що реабілітація хворих експериментальної групи з застосуванням таких реабілітаційнихзаходів, як: метод сегментарного массажу та дихальна гімнастика, виявилась більш ефективною в порівнянні з реабілітацією хворих контрольної групи, яка одержувала курс лікувального масажу.

Література

1. Дьяченко В. В. Восточная медицина / В. В. Дьяченко. – М.: Знание, 1991. – 62 с.

Васильєва Ю.В.
КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Юхновська Ю.О., к.е.н., доцент

РОЗВИТОК СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Туризм у сучасних умовах є надзвичайно динамічною галуззю економіки та невід'ємною складовою регіональних суспільних систем. Водночас, поряд із інтенсивним розвитком, актуальнішими стають проблеми безпеки туризму – соціально-економічні, політико-правові, екологічні, соціокультурні та ін [1].

Розвиток туризму безпосередньо залежить від забезпечення безпеки туристів, від рівня захисту їх життя, здоров'я, майна. Зростаюча кількість і частота однорідних нещасних випадків і подій з різних причин, вказує на відсутність належної і цілеспрямованої роботи в плані забезпечення безпеки туристів. На сучасному етапі відсутня централізована система статистики нещасних випадків та інших подій з туристами. Місцеві інформаційні центри, гіди, карти та інші джерела інформації є першим кроком до зменшення відчуття туристами потенційної небезпеки, реально зменшують кількість нещасних випадків, захворювань, злочинів, здійснених відносно туристів. Разом з тим в турцентрі повинні функціонувати медичні і рятувальні служби, здатні надавати туристам екстрену допомогу [2].

Існує декілька способів вирішення проблеми поінформування туристів, зокрема, створення спеціальних програм з питань забезпечення безпеки туристів; організація багатомовної інформаційної системи в районах, де часто бувають туристи; приведення суспільних вказівників і символіки відповідно до загальноприйнятих міжнародних стандартів; спеціальне навчання співробітників туристських підприємств для роботи з іноземними туристами [3].

Методами профілактики подій і нещасних випадків відносно об'єктивних небезпек є наступні застережливі заходи: аналіз інформації про вірогідність виникнення небезпечних ситуацій в різних аспектах; розробка алгоритму поведінки людей і дій у разі виникнення найбільш вірогідних небезпечних ситуацій, відпрацювання цього алгоритму з гідами і туристами. Заходами профілактики для суб'єктивних небезпек являється: детальна розробка туристського маршруту, його графіка і режиму, тактики подорожі, вимог до підготовки туристів, відбір гідів і спорядження, навчання туристів навикам порятунку в найбільш небезпечних ситуаціях.

Разом з цими заходами безпеки туристів необхідно пам'ятати про забезпечення особистої безпеки місцевого населення і обслуговуючого персоналу від можливих протиправних дій самих туристів, а також захист матеріальних, духовних і культурних цінностей туристської дестинації [4].

Для досягнення необхідних умов економічної безпеки розвитку сфери туризму в Україні необхідно створити ефективні управлінські структури, в межах яких різні інтереси всіх зацікавлених сторін могли б перетинатися, сприяючи співпраці і ефективному управлінню. До основних функцій такої структури повинна входити розробка заходів щодо підвищення безпеки і стійкості розвитку туризму, меж діяльності заці-

кавлених сторін, реалізація заходів щодо забезпечення особистої безпеки туристів і місцевого населення, розробка і використання індикаторів стійкості туризму, а також систем моніторингу і контролю.

Література

1. Белоногов А.Г. Методологические подходы к разработке доктрины экономической безопасности сферы туризма: Препринт. – СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2010. – 1,0 п.л.

2. Биржаков М.Б, Казаков Н.П. Безопасность в туризме. – Изд-во «Герда», 2007. – 208 с.

3. Маринин М.М. Туристские формальности и безопасность в туризме. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 144 с.

4. Голод А.П. Безпека туризму як об'єкт регіональних економічних досліджень. Інноваційна економіка. – 2014. – №4(53). – С.190-194.

Вдовіна Л.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гулбані Р.Ш., к.пед.н., доцент

АНАЛІЗ ЗАСОБІВ І МЕТОДІВ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ ЕПІЛЕПТИЧНИЙ СТАТУС

Серед хворих на епілепсію дитячого віку стійка ремісія спостерігається від 33% до 80%. Відсоток стійкої ремісії припадків зменшується в міру збільшення віку, в якому проявилося захворювання. Так, при захворюванні, розвиненому в 2-3-річному віці стійкі ремісії нападів спостерігаються в 67,6% випадків.

Реабілітація хворих на епілепсію є актуальним і перспективним напрямком, але поки знаходиться в стані становлення. Першим і одним з основних принципів реабілітації хворих на епілепсію є своєчасна діагностика захворювання і виявлення особливостей його клініки і перебігу. Другим важливим принципом реабілітації є проведення адекватної та оптимальної протиепілептичної терапії. Почавши її з перших днів захворювання, швидше і легше вдається домогтися необхідного позитивного результату. Однак у дітей в силу різних обставин часто не береться період «ранньої» терапії, і адекватне лікування дитина починає отримувати пізніше, що не може не позначитися на перебіг та наслідки захворювання.

Третій принцип реабілітації – психологічна діагностика, де головна роль відводиться психолога. Організація спеціалізованих відділень епілепсії і використання для обстеження хворих експериментально-психологічних методик дозволили виявляти початкові зміни особистості, давати їм не тільки якісну, але і кількісну оцінку.

Четвертий принцип – поєднання біологічного і психосоціального методів впливу, де в основі лежить апеляція до особистості, використання механізмів адаптації і компенсації, а також сучасних методів медикаментозної протиепілептичної і патогенної терапії. П'ятий принцип реабілітації – динамічна адекватність біологічних і медико-соціальних заходів, тобто у хворих на епілепсію реабілітаційна програма повинна бути адекватна клінічним і соціальним діагностичним параметрам захворювання.

З урахуванням принципу динамічної адекватності біологічних і соціально-трудових заходів, і виходячи з конкретних можливостей, обґрунтовано розширені рекомендації хворим на епілепсію у всіх сферах діяльності. Відповідно до зазначених принципів запропонована програма реабілітації хворих на епілепсію.

Реабілітація хворих на епілепсію повинна бути цілісною системою, підпорядкованою єдиної мети – відновлення біологічного і соціального статусу пацієнта, що керується єдиним методологічним підходом до хворої людини. До теперішнього часу немає загальновизнаних і безперечних визначень хвороби, норми і здоров'я. Найбільш визнаними та поширеними в медичній літературі термінами є «перед хворобливий стан», «донозологічні», «субклінічні», «умовно-патологічні», «преморбідні».

Таким чином, епілепсія в дитячому та підлітковому віці є однією з важливих соціально-медичних проблем сучасності. Захворювання являє собою велику групу патологічних станів, досить різноманітних за своєю етіологією, патогенезом і клінічними проявами. Епілепсія у дітей є основним «джерелом» епілепсії у дорослих, в зв'язку з чим профілактику цього захворювання починають проводити в дитячому віці, з перінатального періоду. Велике значення мають вивчення захворюваності, поширеності, смертності в різних вікових групах, аналіз структури інвалідності хворих на епілепсію і факторів, на них впливають.

Підводячи підсумок нашої розмови про хвороби цезарів і юродивих можна сказати: якщо ваша дитина хвора на епілепсію, він не обов'язково виросте генієм. Але, швидше за все, виросте нормальною і повноцінною людиною.

Вілентко О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

РОЗВИТОК РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ ДЗЮДОЇСТІВ У ГРУПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Аналіз наукової та науково-методичної літератури показав, що на сьогодні не достатньо вивчено вплив занять боротьбою дзюдо на розвиток рухових якостей дітей 7-9 років на етапі початкової підготовки. Отже, метою нашого дослідження було теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка впливу занять боротьбою дзюдо на розвиток рухових якостей дзюдоїстів 7-9 років.

На початковому етапі дослідження була сформована навчальна група з боротьби дзюдо, що складалася з 20 дітей 7-9 років, які протягом 8 місяців займалися в групі початкової підготовки з дзюдо в ДЮСШ «Колос» м. Запоріжжя. Оцінка розвитку окремих якісних сторін рухових можливостей дзюдоїстів здійснювалася за методикою В.М. Шварцвальда (виконання контрольних вправ, що характеризують стан розвитку їхніх рухових якостей). Оцінка результатів тестування проводилася за таблицями вікових оцінних нормативів для узгодження з індивідуальними результатами розвитку фізичних якостей дзюдоїстів-початківців.

Формувальний експеримент передбачав проведення серії тренувальних занять з боротьби дзюдо протягом 8 місяців з кратністю 3 рази на тиждень по 1,5 години, спрямовану на підвищення фізичної підготовленості дзюдоїстів-початківців 7-9 років.

Після проведення формувального експерименту проводилося повторне тестування досліджуваних показників і порівняння з вихідними результатами. На підставі цього визначався вплив занять з дзюдо на фізичну підготовленість спортсменів-початків.

Вихідні результати дослідження розвитку рухових якостей дзюдоїстів 7-9 років, які записалися в групу боротьби дзюдо, показали, що задовільний рівень їх розвитку мало 10% досліджуваних за показниками сили верхнього плечового поясу і гнучкості; 15% дітей – за показниками сили м'язів черевного преса; 25% випробовуваних – за показниками статичної сили верхнього плечового поясу; 30% дітей – за показниками загальної витривалості. Незадовільний рівень показало 25% дітей – за показниками статичної сили верхнього плечового поясу і 5% досліджуваних – за показниками загальної витривалості. Найбільший % досліджуваних мали «добрий», «відмінний» і «супер» рівні розвитку фізичних кондицій.

Результати оцінки індивідуального рівня розвитку рухових якостей досліджуваних після проведення навчального експерименту свідчать про його підвищення. Однак, ще спостерігався «задовільний» і «незадовільний» рівень їх розвитку: у 5% дітей – за показниками сили м'язів черевного преса; у 50% досліджуваних – за показниками статичної сили верхнього плечового пояса та у 45% дітей – за показниками загальної витривалості. Найвищий розвиток рухових якостей спостерігався у дзюдоїстів за № 1 і № 15, які визнані на даному етапі найперспективнішими для досягнення високих спортивних результатів у дзюдо.

Дослідження загального рівня розвитку рухових якостей дітей 7-9 років, які записалися в групу боротьби дзюдо, дозволяє констатувати наступні результати: «незадовільний» рівень фізичних кондицій – 0% дітей; «задовільний» рівень фізичних кондицій – 5% випробуваних; «хороший» рівень фізичних кондицій – 55% дітей; «відмінний» рівень фізичних кондицій – 40% дітей; «супер» рівень фізичних кондицій – 0% досліджуваних. Після проведення формувального експерименту спостерігалося підвищення результатів тестування: «добрий» та «задовільний» рівні не показав ніхто з досліджуваних; «добре» рівень фізичних кондицій залишився без зміни (55%); «відмінний» рівень фізичних кондицій показало 35% дітей, і «супер» рівень фізичних кондицій було визначено у 10 % дітей. Отже, заняття боротьбою сприяють збільшенню загального рівня розвитку рухових якостей борців-початківців віком 7-9 років і вибірковому підвищенню їх індивідуального рівня розвитку.

Власов О.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Фунтікова О.О., д.пед.н., професор

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СИЛОВОГО ТРЕНУВАННЯ ДЛЯ БОКСЕРІВ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Бокс називають спортом всіх часів. Історія його розвитку налічує близько п'яти тисяч років. Кулачний бій як спортивне єдиноборство виник ще на ранніх ступенях розвитку суспільства і в різних формах був поширений у всі часи серед багатьох народів. Особливо популярний був кулачний бій в Стародавній Греції.

Навчання і тренування спортсменів проходили під керівництвом фахівців в особливих школах – палестрах. На тренуваннях бійці захищали голову маскою з навушниками, яка, ймовірно, робилася з м'якої шкіри.

Для кожного виду спорту характерна своя спеціалізована функціональна структура, що забезпечує м'язову діяльність тієї чи іншої спрямованості. Діяльність боксерів у змагальному поєдинку характеризується багаторазовим проявом максимальних зусиль вибухового характеру для виконання інтенсивної короткочасної роботи, що чергується з нетривалими інтервалами не настільки інтенсивної роботи на далекій дистанції, із збереженням просторової точності рухів і їх робочої ефективності. Для спеціальної фізичної підготовки в різних видах єдиноборств можна підбирати або складати вправи, зорієнтовані на розвиток того чи іншої якості. В даній роботі ми хочемо приділити увагу саме силовим якостям . Під спеціальною силою в єдиноборствах розуміють здатність отримувати оцінюваний результат діяльності з найменшим напруженням м'язів або найменшою сумарною витратою енергії. Відомо, що максимальну силу у спортсменів можна підвищити двома шляхами: а) за рахунок збільшення м'язової маси; б) за рахунок вдосконалення внутрішньо м'язової та між м'язової координації.

Виходячи с нашого дослідження, можна точно сказати, що для боксера дуже важливо змінювати типи тренувань(раз на декілька місяців робити тренування на силу).

Також при плануванні та проведенні силової підготовки боксерів слід враховувати вікові особливості та фізичну підготовленість боксерів.

В ході експерименту було виявлено що силові тренування також викликають поліпшення емоційного стану у спортсменів.

Фізична підготовка боксерів тільки тоді буде ефективною, якщо в ній будуть передбачені різні засоби, що забезпечують вдосконалення, як основних рухових якостей фізичного розвитку, так і функціональних можливостей організму.

Література

1. Дегтярьов В. П., Концевъ К. Н., Гаськов К. В. Планування структури коштів тернировки на предсоревновательном етапі підготовки юних боксерів// Бокс: Щорічник. М., 1985. с. 16-18.
2. Морозов Р. М. Бокс в Сполучених Штатах Америки: Автореферат дисертації кандидата педагогічних наук. М., 1955.
3. Лепьошкін С. А. Скакалка завжди в моді. / Лепьошкін Ст. А. – Фізична культура в школі. – 2003. – №3/. 17. Морозов Р. М. Уроки професійного боксу. / Морозов Р. М. – М., 1992/.

Власов С.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Фунтікова О.О., д.пед.н., професор

ПЕРЕДЗМАГАЛЬНІ ТРЕНУВАННЯ І СПОСОБИ ЇХ ПОЛІПШЕННЯ

В умовах сучасного боксу для досягнення високих спортивних результатів необхідно шукати шляхи і методи для розвитку боксерів. Спортсмен повинен мати не тільки гарну фізичну і функціональну підготовку але і швидко її відновлювати .Важливу роль для боксера грають змагання різних рівнів. Роки тренувань і спортивний досвід показує наскільки важливо спортсмену мати хорошу програму підготовки до змагань. Не малу роль у цьому відіграє і місце підготовки.

На різних етапах підготовки боксерів необхідно варіювати обсяги інтенсивного і мало інтенсивного навантаження. У практиці підготовки боксерів застосовується наступний розподіл тренувальних засобів по зонах інтенсивності. При навчанні та вдосконаленні техніки боксу необхідно приділяти більшу увагу тренуванні швидкісно-силових здібностей м'язів ніг, що є важливим чинником ефективності удару і формування раціональної техніки ударних рухів. В цьому зв'язку в процесі швидкісно-силової підготовки боксерів-новачків і спортсменів високої кваліфікації – необхідно ширше використовувати метод сполученого впливу, який дозволяє одночасно формувати (удосконалювати) рухові навички і фізичні якості.

Сучасний бокс – це органічний сплав високої фізичної підготовленості, стабільної техніки, гнучкої та різноманітної тактики і великої сили волі спортсменів. Основною особливістю його є використання активно-наступальних тактик з одночасною універсалізацією її, високий темп бою, значний час перебування боксерів на середній і ближній дистанціях, часте застосування сильних одиничних і серійних ударів. Поряд із зазначеними особливостями бокс характеризується також великою різноманітністю і яскравістю індивідуальних манер спортсменів.

Управління тренуванням спортсменів – украй складний і неоднозначний процес. Підготовка спортсменів являє собою складну педагогічну проблему, успішне вирішення якої пов'язане з низкою питань організаційного, науково-методичного і педагогічного характеру. Тренер зобов'язаний чітко розплановувати засоби і методи вирішення поставлених завдань для досягнення поставленої мети.

Планування тренувального процесу вимагає від тренера різноманітних знань і практичного досвіду. Необхідно творчо переробляти передовий досвід та використовувати знання про об'єктивні взаємозв'язки між організацією тренування і зростанням спортивних досягнень.

Проте будь-який тренер, особливо дитячий, повинен знати і застосовувати елементарні знання по спортивній медицині та вікової фізіології. І самим простим і доступним засобом для цього є постійна пульсометрія на тренуваннях, благо специфічність занять боксу, його часові інтервали легко дозволяють відслідковувати реакцію організму спортсмена на навантаження.

Література

Абросимова Л. В., Юрко Р. П. Фізичне виховання дітей. /Абросимова Л. В., Юрко Р. П. – М, 1989/.
Качашкин В. М. Методика фізичного виховання. /Качашкин В. М. – М: Просвітництво, 1972/.
Лепьошкін Ст. А. Скакалка завжди в моді. / Лепьошкін Ст. А. – Фізична культура в школі. – 2003. – №3/. 17. Морозов Р. М. Уроки професійного боксу. / Морозів Р. М. – М., 1992/.

Вовк С.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергатий М.О., к.ю.н., доцент

ВИМАГАННЯ У СТРУКТУРІ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Оскільки права і свободи людини визначають основні напрямки діяльності держави, охорона права власності також є одним із пріоритетних принципів національного законодавства.

Серед ефективних механізмів реалізації цього принципу є кримінально-правові засоби, які передбачають установлення відповідальності за певні суспільно-небезпечні діяння проти власності.

Такі злочини завжди займали і займають значне місце в структурі злочинності України, по суті, впливаючи на її стан і тенденції, а, отже, й на усю криміногенну ситуацію в країні. Поява різних форм власності, розвиток підприємництва, розширення так званого приватного сектора економіки спричинили збільшення числа заможних людей, що стало притягати увагу представників злочинного світу. В результаті ще більше загострюється криміногенна ситуація в країні, пов'язана з несприятливими тенденціями корисливо-насильницьких злочинів, серед яких певну частину займають вимагання.

Вимагання посягає на конституційні права громадян володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю. А ті форми вимагання, що поєднані із заподіянням потерпілим ще й фізичного насильства, порушують права на життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку, передбачені ст. 3 Конституції України. Отже, цей злочин порушує низку прав та свобод людини і громадянина, що закріплюються і захищаються чинним законодавством.

Такі обставини дестабілізують соціально-психологічний стан українського суспільства, сприяють поширенню страху перед злочинністю та підривають віру людей у спроможність правоохоронних органів ефективно боротися з нею.

Поширеність цього виду злочинів також негативно позначається і на стабілізації ринкових відносин в Україні, виражаючись у створенні додаткових бар'єрів кримінального характеру, погіршенні конкурентного середовища, зниженні можливостей організації і розвитку певних напрямів малого і середнього бізнесу. У сукупності з багатьма іншими причинами ці чинники негативно впливають на державний економічний фундамент.

Питанням висвітлення актуальних проблем, пов'язаних з кримінально-правовою охороною права власності, і зокрема, кримінальної відповідальності за вимагання, були присвячені роботи таких вітчизняних і зарубіжних вчених в галузі кримінального права та кримінології, як: П.П. Андрушко, М.І. Бажанов, Г.М. Борзенков, В.О. Владимиров, А.І. Волобуєв, Л.Д. Гаухман, В.В. Голіна, О.І. Гуров, О.В. Дмітрієв, С.В. Дьоменко, В.П. Ємельянов, В.А. Клименко, М.Г. Колодяжний, В.М. Куц, Ю.І. Ляпунов, М.І. Мельник, В.С. Мінська, В.М. Сафонов, Ф.Я. Сафін, Л.О. Семикіна, В.В. Сташис, В.Я. Тацій, М.І. Хавронюк та інших. Всі названі науковці розробили інструментарій боротьби з такими негативними проявами, як злочини проти власності взагалі, і вимагання зокрема, надали науково-обґрунтовані пропозиції та рекомендації стосовно кваліфікації таких злочинів, визначенню відповідних термінів та понять, тлумаченню кваліфікуючих ознак, чим збагатили теорію кримінального права та кримінології, а також сприяли підвищенню ефективності діяльності правоохоронних органів щодо розслідування справ зазначеної категорії.

Наразі, важливими є наукові розробки, які сприяли б більш глибокому вивченню проблем вимагання та допомозі вирішувати відповідні завдання з попередження таких злочинів на практиці. Це стосується вивчення не лише самих злочинних вимагань, але і пізнання їх закономірностей та форм прояву, що ще не отримали достатнього висвітлення.

Волкова М.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Віндюк П.А., к.фіз.вих. і спорту

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ СПАСТИЧНОЇ ФОРМИ

Фізична реабілітація займає провідне місце в соціальній інтеграції та комплексній реабілітації інвалідів з церебральними паралічами, оскільки є природньо-біологічним методом терапії, що сприяє більш швидкому відновленню функцій опорно-рухового апарату та дозволяє ефективно розвивати навички побутового самообслуговування.

Фізична реабілітація найбільш ефективна в роботі з ДЦП ранньої та середньої резидуальної стадії, а в пізній резудуальній стадії ефективні лише медикамнтозні засоби. Протягом багатьох років як вітчизняними, так і іноземними дослідниками були запропоновані різноманітні засоби реабілітації інвалідів з церебральними паралічами, більшість з яких побудовані на принципі онтогенетичної послідовності вправ, тобто послідовності, що відповідає розвитку рухів дитини від народження до моменту набуття навичок ходіння. Однак розглянуті методики фізичної ребілітації інвалідів з ДЦП, особливо з важкими формами та у пізній резидуальній стадії, дозволяють досягти лише тимчасової корекції рухових порушень і часто не ведуть до досягнення стабільних результатів.

В останні роки значно зросла мережа спеціалізованих медичних та освітніх установ для дітей з руховими порушеннями: центри психолого-педагогічної реабілітації та корекції, служби ранньої допомоги, консультативно-діагностині пункти тощо.

Комплексна терапія рухових дефектів при ДЦП включає широкий спектр методів лікування: медикаментозна терапія, фізіотерапія, використання різноманітних пристроїв, лікувальна фізкультура, масаж, ортопедичне та нейрохірургічне лікування. Вказані методи дозволяють в тій чи іншій мірі перебудувати патологічний руховий стереотип та сформувати новий. Однак, наявність такого характерного для ДЦП порушення м'язового тонуса, як спастичність, значно ускладнює проведення реабілітаційних заходів.

Спроби боротьби зі спастикою ведуться дуже давно. Розроблено багато методик і створено цілий ряд препаратів. Широко відомі фізіотерапевтичні методи, до яких відносяться больнеолікування, теплолікування, грязьові аплікації тощо. Методи фізіотерапії справляють нормалізуючий вплив на стан центральної нервової системи, дозволяють покращити кровообіг та м'язовий тонус, стимулювати послаблені м'язи, зменшити вираженість гіперкінезів. Як правило, для лікування рухових порушень використовують різні види масажів (класичний, сегментарний, точковий, баночный та інші), направлені на розслаблення спастичних м'язів та стимуляцію функції ослаблених м'язів. Однак фізіотерапевтичні методи мають велику кількість протипоказань та ймовірність шкідливих побічних ефектів (наприклад, підвищення судомної готовності), але, що найголовніше, в пізній резидуальній стадії фізіотерапевтичні методи не досить ефективні.

Нейрохірургічне лікування (часткове перерізання нервових волокон та корінців спинного мозку, стереотаксичні операції на підкоркових структурах тощо), а також ортопедо-хірургічні методи, що використовуються для корекції патологічних поз, хоча і є виправданими при дуже важких формах захворювання, але можуть призвести до післяопераційних ускладнень, і, найголовніше, не впливають на патогенетичні механізми, у зв'язку з чим часто спостерігаються несприйнятливі результати: рецидиви контрактур, розвиток зворотних деформацій тощо.

Волошина О.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Статьєв С.І., к.пед.н., доцент

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІПОТЕРАПІЇ ЯК ЗАСОБУ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ДІТЕЙ 7–8 РОКІВ, ХВОРИХ НА ЦЕРЕБРАЛЬНИЙ ПАРАЛІЧ

Дитячий церебральний параліч є захворюванням головного мозку, яке виникає під впливом різних шкідливих умов внутріутробного розвитку, при родах і в період новонародженості. В центрі клінічної картини знаходяться рухові розлади, що супроводжуються порушеннями функцій інших аналізаторних систем (зору, вестибулярного апарату, глибокої чутливості та ін.), а також мови і психіки. Зараз проблема профілактики, лікування і соціальної допомоги цим хворим є однією з провідних в невропатології дитячого віку. У

системі охорони здоров'я створена мережа спеціалізованих установ: відділення патології новонароджених, дитячі ясла–сади, санаторії, клінічні відділення, інтернати

Збільшення кількості хворих з церебральним паралічем є однією з найважливіших сучасних проблем в медицині та реабілітації. Згідно з даними Всесвітньої організації охорони здоров`я, інваліди становлять 10% світового населення. Перше місце серед дітей –інвалідів посідають хворі з органічним ураженням нервової системи (47.9%), а серед нозологічних форм переважає церебральний параліч (за даними Міністерства охорони здоров`я України) саме тому проблема реабілітації хворих на дитячий церебральний параліч є актуальною та соціально значущою, напрямом й розв`язанням є поліпшення якості життя та максимальна соціальна адаптація інвалідів у суспільстві. Проте проблема дитячого церебрального паралічу має не тільки медичне,педагогічне, соціальне, але й загальнолюдське значення.

Комплексне поєднання методів фізичної терапії у відновному лікуванні дітей з церебральним паралічем дає набагато вищі результати, ніж використання окремих методів реабілітації. Проте на сьогодні не знайдено оптимальної комбінації методів фізичної терапії для дітей з церебральним паралічем.

Одним з провідних компонентів комплексної реабілітації хворих з дитячим церебральним паралічем є іпотерапія, або лікувальння верховою їздою. Користь застосування цього методу фізичної терапії в комплексі з іншими заходами вже неодноразово довели зарубіжні вчені і практики. Застосування іпотерапії дозволяє значно покращити не тільки фізичний, алей й психологічний статус пацієнтів.

Об'єкт дослідження: процес корекції фізичних якостей ОРА дітей 7–8 років хворих на церебральний параліч.

Предмет дослідження: іпотерапія як засіб фізичної терапії дітей 7–8 років хворих на церебральний параліч.

Мета роботи – розробити комплексну програму фізичної терапії дітей 7–8 років хворих на церебральний параліч з використанням іпотерапії.

Завдання дослідження.

1. Аналіз літературних джерел за обраним напрямом дослідження.
2. Дослідити показники рівня ОРА дітей 7–8 років хворих на церебральний параліч, запропонувати програму фізичної терапії за допомогою іпотерапії.
3. Визначети ефективность запропонованої програми, та її вплив у реабілітації дітей 7–8 років хворих на церебральний параліч.

Методи дослідження:

– аналіз літературних джерел;
– педагогічне спостереження;
– медико–біологічне тестування;
– тестування м'язового тонусу;
– метод математичної статистики.

Практичне значення–полягає у розробці та апробації програми корекції фізичних якостей дітей 7–8 років хворих на церебральний параліч.

Галат І.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кружило Г.Г., к.пед.н., доцент

НАСТІЛЬНИЙ ТЕНІС У СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ 18–20 РОКІВ

Фізичне виховання у вищих навчальних закладах – невід'ємна частина системи освіти, складова гуманітарного виховання, умова оптимізації фізичного та психічного стану, фізичного розвитку особистості, підготовка до умов життєдіяльності.

Органи влади надають програмного значення питанням розвитку фізичного виховання і спорту, розглядаючи їх як найбільш економічно вигідний та ефективний засіб профілактики захворюваності, зміцнення генофонду та розв'язання інших соціальних проблем. В останні роки суттєво змінилась структура захворюваності студентської молоді, що стало наслідком комплексу зовнішніх факторів у тому числі і незадовільного процесу фізичного виховання. Відомо, що розумова праця та інтелектуальний розвиток, які характеризують навчання студентів у ВНЗ, вимагають відповідного фізичного стану.

Фізична культура у вищому навчальному закладі є невід'ємною частиною формування загальної і професійної культури особи сучасного фахівця, системи гуманістичного виховання студентів. Як учбова дисципліна, обов'язкова для всіх спеціальностей, вона є одним із засобів формування всесторонньо розвиненої особи, оптимізації фізичного і психофізіологічного стану студентів в процесі професійної підготовки. Нині кожний п'ятий студент має відхиленнями у стані здоров'я, у 90 % діагностуються різні захворювання (хвороби серця, гіпертонія, неврози, остеопороз, артрити, ожиріння), зокрема, серцево-судинні (63 %) та онкологічні (12 %), а також різні види травматизму (8-9 %).

У зв'язку із цим, проблема поліпшення стану здоров'я студентської молоді з кожним роком стає усе більш актуальною. Значна кількість публікацій показує, що 50 – 60 % молодих фахівців після закінчення вищого навчального закладу не мають достатнього рівня розвитку фізичних здібностей, у них відсутня мотивація і розуміння цінностей фізичної культури як важливого ресурсу збереження здоров'я, що призводить до зниження працездатності.

Це свідчить про те, що існуючий стан організації фізичної підготовки студентів не відповідає сучасним вимогам і стандартам якості професійної освіти і реалізується, як правило, на типологізованому рівні за традиційними підходами, які недостатньо враховують індивідуальні особливості студентів.

Встановлено, що важливою педагогічною умовою успішного процесу фізичного виховання студентів є вирішення проблем диференціації, яка полягає у необхідності індивідуальної роботи зі студентами. Аналіз літературних даних і практичний досвід свідчать про те, що традиційна форма фізкультурних занять

знижує зацікавленість студентів у фізичному вихованні і виявляється у «фіктивному» відвідуванні навчальних занять з цього предмету. Вирішуючи проблему активізації і позитивного ставлення студентів до занять з фізичного виховання у ВНЗ, чимало авторів шукають шляхи організаційного реформування діяльності.

У багатьох країнах спостерігається демократичний підхід до програмування і нормування фізичного виховання у вищій школі. Зокрема, фізичне виховання студентської молоді багатьох країн тяжіє до європейської моделі, де студент самостійно обирає навчальний матеріал для вивчення. Фізичне виховання у більшості провідних університетів здійснюється на основі вільного вибору виду спорту.

Вітчизняні автори також вказують на доцільність використання нових форм і засобів фізичного виховання, і на цій основі покращення процесу викладання предмету «Фізичне виховання» студентам не фізкультурних вузів на основі врахування їхніх індивідуальних особливостей і з переважним використанням якогось виду спорту. Для оптимізації фізичного виховання студентів нами був обраний настільний теніс як один з найбільш розповсюджених та водночас доступних видів спорту, який до того ж не потребує складного та дорогого обладнання та устаткування.

Галенко Ю.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Глущенко Н.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ВДОСКОНАЛЕННЯ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ТАЕКВОН-ДО ITF НА ЕТАПІ СПЕЦІАЛЬНОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ ШЛЯХОМ УПРОВАДЖЕННЯ ЗАНЯТЬ У ВОДІ

Впровадження в тренувальний процес таеквондистів ITF занять у водному середовищі здатне створювати позитивну динаміку перемог завдяки удосконаленню техніки виконання ударів та прийомів. Останніми роками кількість спортсменів, котрі включають в свій тренувальний процес заняття у воді неухильно зростає. Відомо, що при моделюванні рухів бойових мистецтв у воді розвиваються координація, баланс, швидкість виконання вправ, сила й стійкість. Отже, пошук нових шляхів вдосконалення спортивної форми таеквондистів ITF на етапі спеціальної базової підготовки, є актуальним та визначає ступінь успіху на спортивних аренах.

Згідно з завданням дослідження ми перевірили фізичну підготовленість спортсменів таеквондистів 14-16 років (юніори) на початку експерименту. Отримані нами на початку експерименту данні не мали достовірних відмінностей та надали змогу провести подальше дослідження та впровадити експериментальну програму занятьу воді у тренувальний процес таеквондистів ITF.

Нами була розроблена поетапна програма тренування на воді розрахована на 3 місяці. Програма містить 6 блоків, котрі тривають 12 тижнів та складаються з 36 занять. Так, заняття у воді проводились по трьом напрямкам, а саме: відпрацювання ударів та прийомів у воді (ап-черугі, ап-чагі, юп-чагі, долео-чагі, нерео-чагі, горо-чагі, панде-чагі та ін..); дистанціне плавання (пропливання відрізків на довжину від 50 до 400 м); інтервальне плавання (пропливання серії коротких відрізків 12,5-25 м зі встановленим інтервалом відпочинку). Так, у першому, початковому блоці ми запропонували пропливання між вправами відрізків 50 м вільним стилем, а кількість повторень кожного з ударів також дорівнювалась 50 разів. З кожним наступним блоком відстань, яку долали боксери збільшувалась та дорівнювалась к шостому блоку 150 м. За такою ж самою схемою ускладнювались удари та їх кількість.

По завершенню експерименту, ми мали змогу знову перевірити показники фізичної підготовленості та змагальної діяльності представників контрольної та експериментальної груп. Так, результати в експериментальній групі неухильно покращувались на відміну від показників у контрольній групі. На нашу думку позитивна динаміка серед показників фізичної підготовленості та змагальної діяльності спортсменів експериментальної групи є не випадковою та підтверджує нашу гіпотезу про те, що заняття у воді ефективні для покращення та оптимізації тренувального процесу у таеквон-до ITF. Отже, експериментальної програми, котра полягала у впровадженні тренувального процесу таеквондистів ITF занять у воді з використанням дистанційного, інтервального плавання та відпрацюванні спеціальних ударів а прийомів

Глиняна В.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Євстігнеєва І.В.

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ

В даній роботі буде висвітлена проблематика вдосконалення підготовки борців вільного стилю з урахуванням сучасних вимог змагальної діяльності і пошуку засобів і методів формування ефективного арсеналу змагальних варіативних техніко-тактичних дій борців розглянуті в сучасних наукових публікаціях недостатньо.

Ріст результатів у спорті вищих досягнень, жорстка конкуренція на міжнародній арені вимагають високого рівня підготовленості від суб'єктів змагальної діяльності. Вміння вдало управляти власними рухами, що засноване на оволодінні механізмами розвитку психіки є важливим складовим елементом процесу підготовки спортсмена.

Проблема формування психічних якостей спортсменів є одним з аспектів загально-психологічної проблеми розвитку властивостей і здібностей особистості на основі психічних процесів і станів[2]. Утворення психічних якостей на основі психічних процесів розглядалося авторами з різних позицій: як результат закріплення процесу внаслідок повторення рухових дій; як наслідок генералізації узагальнення процесів; як результат синтезування різноманітних процесів однієї модальності з наступним закріпленням і узагальненням системи, що утворилася.

Вільна боротьба висуває надзвичайно високі критерії до психіки особистості. Адже сучасний поєдинок характеризується високою психоемоційною напругою й інтенсивністю. При цьому швидкість дій спортсмена, в умовах миттєвої зміни змагальних ситуацій, залежить від їх реального оцінювання. Реакція повинна бути адекватною і своєчасною.

Модель управління психологічною підготовкою борців до змагань:

Блок 1 – первинний контроль психологічної підготовленості проводиться на початку етапу передзмагання і передбачає виявлення сформованості складених компонентів (потребностно-мотивационного, рефлексії, сенсрмоторного, емоційного) по їх складових елементах з метою виявлення відхилень реальної готовності спортсмена від нормативної і організації індивідуалізованої психологічної підготовки спортсменів.

Блок 2 – отримана інформація первинного контролю співвідноситься з нормативними індивідуальними критеріями психологічної підготовленості спортсменів, виявленими на основі попередніх досліджень, на які слід орієнтуватися в процесі психологічної підготовки до змагання.

Блок 3 – регуляція (корекція) психологічної підготовленості на основі порівняння виявлених показників підготовленості з нормативними критеріями з метою наведення усіх показників до нормативних критеріїв.

Блок 4 – проміжний контроль психологічної підготовленості здійснюється після того, що втягує, ударного і відновного мікроциклів. Отримані дані співвідносяться з нормативними критеріями підготовленості, і на основі отриманих результатів здійснюється корекція конкретних складених компонентів психологічної підготовленості у кожного спортсмена. Включається в роботу третій блок – регуляція (корекція) виявлених недоліків психологічної підготовленості спортсмена до змагання.

Блок 5 – завершальний контроль (перед змаганням) психологічної підготовленості передбачає виявлення сформованості кожного складеного компонента підготовленості, а також їх складових. Знаходиться інтегральна оцінка психологічної підготовленості до змагання кожного спортсмена.

Отже аналіз показав, що результати спостережень за спортсменами на змаганнях; склад чинників передзмагань і змагань, що впливають на стан і поведінку борців на змаганнях; динаміка стану психічної готовності борців на етапі передзмагання; взаємозв'язок компонентів психологічної готовності; враженість індивідуально-психологічних особливостей борців має позитивний вплив на формування психологічної готовності, дослідна група більш підготовлена, зібрана, зосереджена та краще підготовлена до змагань.

Гончарук В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Глущенко Н.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСУ ЗАХОДІВ З КОРЕКЦІЇ ВАГИ ТІЛА ТАЕКВОНДІСТІВ ITF У ПЕРЕДЗМАГАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ ПІДГОТОВКИ

Проблематика підтримки бойової ваги тіла відповідно ваговій категорії має істотне значення для результативності виступів спортсменів котрі займаються Таеквон-До ITF. Пошук шляхів корекції маси тіла спортсменів зі збереженням їх роботоздатності дозволяє запобігти негативним процесам , котрі відбуваються в організмі людини під час форсованої втрати ваги.

Регулювання ваги для входження в межі вагової категорії – трудомісткий та складний процес, де всі спортсмени шукають найоптимальніший варіант. Однак, прагнення ввійти в бажану вагову категорію іноді здобуває гіпертрофований характер та зашкоджує не тільки успішному виступі на змаганнях, але й ставить під загрозу здоровє та іноді й життя спортсмена. Саме тому, пошук оптимальних шляхів корекції маси тіла спортсменів без втрати їх фізичної роботоздатності та функціональних й фізичних функцій є важливим кроком до успішних виступів у таеквон-До ITF.

Запропонована експериментальна програма базувалась на комплексі заходів з корекції маси тіла таеквондистів ITF, котра полягала застосуванні поступового методу «згонки» ваги тіла (21 день передзмагального періоду підготовки). Так, програма базувалась на трьох складових, а саме комплексу жироспалювальних фізичних вправ за системою «Табата», апаратного лімфодренажного масажу (пресотерпія) та спеціального раціонального харчування. Програма тренувань за системою Табата, використовують спортсмени практично усіх видів спорту з метою швидкого спалення жиру, збільшенню витривалості, побудові мускулатури. Пресотерапія (лімфодренаж) – метод, який заснований на ритмічній стимуляції м□язів у необхідній послідовності. Пресотерапія є ефективною при лікуванні ожиріння, целюліту, набряків і різних захворювань, пов□язаних з порушенням циркуляції крові й лімфи.

В ході дослідження ми переконалися, що результати перевірки фізичної підготовленості представників експериментальної групи збереглися та подекуди покращилися, що є важливою умовою при підготовці у періоді передзмагальної підготовки. Нарешті, наприкінці Кубку України ми мали можливість порівняти успішність виступів представників контрольної та експериментальної груп. Так в експериментальній групі 2 спортсмени вийшли до фіналу та вибороли перше та друге місце, 3 спортсмени вийшли до півфіналу та вибороли бронзові нагороди та 3 спортсмені завершили свої виступи у чверть фіналах.

Отже, зазначено та доведено, що форсований метод «згонки ваги тіла» негативно відбивається на фізичній роботоздатності. На цьому тлі стає очевидним перевага спортсменів експериментальної групи у змагальній діяльності, оскільки усі показники фізичного стану та фізичної роботоздатності були збережені та у багатьох випадках покращені за рахунок поступового методу корекції маси тіла без шкоди та зайвого стресу на організм.

Горбунов Д.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

ВПЛИВ ЗАНЯТЬ БАСКЕТБОЛОМ НА ФІЗИЧНУ ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ПІДЛІТКІВ 11–12 РОКІВ

Фізична культура – не тільки універсальний засіб підготовки до рекордів, а й засіб підготовки до звичайних повсякденних ситуацій, в яких потребується сила, витривалість, спритність, швидкість, гнучкість. Два уроки фізичної культури на тиждень не можуть забезпечити біологічну потребу дітей шкільного віку в рухах. Саме тому визначення впливу занять в різних секціях на розвиток фізичної підготовленості учнів ЗОШ має велике теоретичне і практичне значення.

Метою нашого дослідження було виявлення впливу занять баскетболом на фізичну підготовленість підлітків 11-12 років. Виходячи з цього, завданнями дослідження передбачалося: 1) оцінити стан фізичної підготовленості підлітків 11-12 років, які навчаються в загальноосвітній школі; 2) з'ясувати, на розвиток яких фізичних якостей учнів 7-го класу в більшій мірі впливають заняття баскетболом в секції при ЗОШ.

Для реалізації завдань дослідження і досягнення мети ми використовували такі методи дослідження: аналіз літературних джерел, аналіз документів планування секційної роботи з баскетболу в ЗОШ, педагогічні спостереження, педагогічний експеримент, метод контрольних вправ, методи математичної статистики.

У дослідженні приймали участь 15 хлопців і 13 дівчат 11-12 років. Всі діти були розподілені на контрольну та експериментальну групи. Експериментальна група займалася у секції баскетболу, контрольна не передбачала такого роду заняття. До та після проведення педагогічного експерименту проводилося тестування школярів 11-12 років за такими контрольними вправами: біг на 60 м, с; біг на 1500 м, хв.; нахил тулуба вперед із положення сидячи, ноги нарізно, см; підтягування на високій перекладені, разів (хлопці) і підтягування із вису лежачи на низькій перекладені (тадівча); човниковий біг 4х9м, с; метання тенісного м'яча на дальність. Всі результати тестів оброблялися за допомогою методів математичної статистики та робився висновок щодо впливу занять баскетболом на фізичну підготовленість підлітків 11-12 років.

Результати проведеної оцінки стану фізичної підготовленості підлітків 11-12 років на початку навчального року засвідчують про те, що в контрольній групі незадовільних оцінок отримано не було; задовільну оцінку фізичної підготовленості в контрольній групі отримало 12% досліджуваних; оцінку «добре» отримало 69 % досліджуваних і відмінну оцінку отримало 19% досліджуваних. В експериментальній групі незадовільну і задовільну оцінки не отримав ніхто з досліджуваних; оцінку «добре» отримало 66 % досліджуваних і відмінну оцінку отримало 34% досліджуваних. Крім того, проведення серії контрольних тестів дозволило виявити найбільш сильні і слабкі сторони фізичної підготовленості підлітків 11-12 років, які навчаються в загальноосвітній школі. Спостерігався найбільший розвиток витривалості і спритності; найменший – сили.

Отримані результати проведеного педагогічного експерименту тривалістю в 6 місяців дозволяють стверджувати про тенденцію до поступового зростання результатів фізичної підготовленості підлітків 11-12 років у контрольній групі (на 7-13 %). Так, середні показники швидкості в контрольній групі через 6 місяців змінилися з 4,25 балів до 4,31 балів; швидкісно-силові показники – з 4,56 балів до 4,69 балів; сили – з 3 балів до 3,5 балів; витривалості – з 4,62 балів до 4,69 балів; спритності – з 4,12 балів 4,5 балів; гнучкості з 4,43 балів до 4,5 балів. Загальний показник змін у цій групі склав 0,11 балів. Середні показники швидкості в експериментальній групі через 6 місяців змінилися з 4,25 балів до 4,5 балів; швидкісно-силові показники не змінилися і дорівнювали в обох випадках 5 балам; сили – з 3,92 балів до 4,5 балів; витривалості – з 4,92 балів до 5 балів; спритності – з 4,08 балів до 4,58 балів; гнучкості з 4,08 балів до 4,5 балів. Загальний показник змін у цій групі склав 0,34 бали. Секційні заняття баскетболом в найбільшій мірі сприяють розвитку сили, спритності та витривалості у підлітків 11-12 років.

Городніченко С.О., Добродуб Є.З.
Класичний приватний університет

РОЗВИТОК ГНУЧКОСТІ ДІВЧАТОК ВІКОМ 5–6 РОКІВ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ ОЗДОРОВЧИМ ФІТНЕСОМ

Сучасний оздоровчий фітнес характеризується високою точністю виконання рухових дій, яка вимагає від тих хто займається відтворення рухів за просторовими, силовими і часовими параметрами. Заняття оздоровчим фітнесом сприяють вихованню навичок управління рухами, розвитку та вдосконалення у гімнасток основних фізичних якостей (швидкісно-силових, витривалості, гнучкості та координації).

У оздоровчому фітнесі, яка є одним з найбільш «молодих» за віком початку занять видів спорту, розвиток гнучкості має свою специфіку. Після прийняття нового Коду FIG, знову стали актуальними всі сторони підготовки висококваліфікованих спортсменів, а реалізація нових установок FIG вимагає широкого наукового пошуку, їх практичного та методичного рішення.

Сучасний рівень розвитку оздоровчого фітнесу пред'являє вимоги до прояву гнучкості. Всі фундаментальні групи елементів (стрибки, рівноваги, повороти, нахили) виконуються з максимальною амплітудою, яка часто перевищує фізіологічну норму рухливості у суглобах.

Відомо, що надмірний або недостатній розвиток гнучкості призводить не тільки до неправильної техніки виконання гімнастичних вправ, а також до різноманітних травм опорно-рухового апарату. Ряд авторів вважає, що рівень розвитку гнучкості повинен бути не максимально можливим, а оптимально виправданим, тобто відповідати принципу оптимального надлишку, без якого неможливо забезпечити високу надійність та ефективність техніки виконання сучасних гімнастичних вправ. Проблема полягає в тому, як знайти цей оптимальний діапазон гнучкості і як його розвивати, щоб попередити виникнення травм опорно-рухового апарату.

Фізична підготовленість – це результат фізичної підготовки, досягнутої в оволодінні руховими навичками і в підвищенні рівня працездатності організму, необхідної для освоєння чи виконання людиною певного виду діяльності.

Оптимальний рівень рухової підготовленості людини, який визначає рівень формування навичок і вмінь у різних видах рухів, у значному ступені залежить від розвитку рухових якостей. Чим вищі показники рухових якостей, тим краща рухова підготовленість людини.

Життєдіяльність організму людини визначається спадковими і набутими у процесі індивідуального розвитку її професійної діяльності якостями, властивостями та ознаками. До таких ознак належать і рухові (фізичні) якості: швидкість, спритність, сила, гнучкість, витривалість – аеробна (загальна), анаеробна (гліколітична), силова статична і динамічна.

Одним із головних завдань, що вирішуються в процесі фізичного виховання, є забезпечення оптимального розвитку фізичних якостей, притаманних людині. Фізичними якостями прийнято називати вроджені (генетично успадковані) морфо-функціональні якості, завдяки яким можлива фізична (матеріально виражена) активність людини, що одержує свій повний прояв в доцільній рухової діяльності.

Під фізичними якостями розуміють певні соціально обумовлені сукупності біологічних і психічних властивостей людини, що виражають її фізичну готовність здійснювати активну рухову діяльність.

Терміни «фізичні якості» і «рухові якості» використовуються як рівнозначні. Вони визначають окремі сторони рухових можливостей людини. Стосовно до динаміки фізичних якостей вживаються терміни «розвиток» і «виховання». Термін «розвиток» характеризує природний хід змін якості, а «виховання» передбачає активне і спрямований вплив на зростання показників рухових якостей.

Гунько Є.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ПАСПОРТНОГО І РУХОВОГО ВІКУ ДІВЧАТОК 9–10 РОКІВ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ БАСКЕТБОЛОМ

Науково підтверджено, що паспортний і руховий вік людини розрізняються. Руховим віком людини можна управляти, якщо запропонувати систему фізичних вправ, спрямованих на розвиток рухових якостей. Доведен, що чим більше руховий вік, тим більших результатів в спорті можна досягти.

При роботі з дітьми, важливо знати не тільки їхній паспортний вік, а й руховий вік для того, щоб мати можливість цілеспрямовано впливати на організм тих, хто займається.

На сьогодні в науковій і науково-методичній літературі недостатньо висвітлене питання, що пов'язане з оцінкою паспортного і рухового віку дітей на початковому етапі занять баскетболом. Це засвідчує його актуальність.

Метою нашого дослідження було порівняння паспортного і рухового віку дівчаток 9-10 років, які займаються баскетболом.

Завдання дослідження:и

1) визначити паспортний вік дівчаток контрольної й експериментальної груп;
2) порівняти показники розвитку рухових якостей дівчаток до та після проведення педагогічного експерименту;
3) визначити вплив занять баскетболом на руховий вік дітей 9-10 років.

Всього у дослідженні брало участь 40 дівчаток 9-10 років, із них 18, які займаються в групі початкової підготовки з баскетболу (ЕГ), і 22, які не відвідують ніякі спортивні секції (КГ).

Оцінка паспортного віку проводилася згідно міжнародним стандартам. У кожного досліджуваного вік визначався, як різниця між датою тестування і датою народження (в десятичній системі). Для цього ми використовували спеціальну таблицю В. М. Зациорського.

Визначення рухового віку проводилося за методикою Б. П. Губи. Для цього досліджуваним необхідно було виконати комплекс тестів:

– біг на 10 м, біг на 30 м,
– стрибок у довжину з місця;
– стрибок у довжину з розбігу;
– стрибок-багатоскок (8 разів з ноги на ногу);
– метання м'яча вагою в 1 кг на дальність із положення сидячи ноги нарізно.

Результати оцінки паспортного віку дівчаток ЕГ до проведення формувального експерименту показали, що середній вік досліджуваних в цій групі становив 9,558 років, в КГ – 9,518 років. Отже паспортний вік дітей обох груп співпадає.

Результати контрольних іспитів до проведення формувального експерименту засвідчують, що дівчатка, які пройшли відбір в групу баскетболу і дівчатка, які не займаються баскетболом, мають однакові показники розвитку рухових якостей. Виключення складають тести 1 і 5.

Порівняння рухового віку досліджуваних з паспортним до проведення формувального експерименту показало, що руховий вік обох груп нижче паспортного.

Оцінка паспортного віку після проведення формувального експерименту показала, що паспортний вік досліджуваних склав 10,516 років в ЕГ і 10,493 роки в КГ, а отже паспортний вік обох груп співпадає.

Після проведення формувального експерименту протягом 1 року дівчатка, які займалися баскетболом показали результати вищі, ніж їхні ровесниці. Найбільша різниця в результатах була констатована в тестах «Стрибок-багатоскок (8 разів з ноги на ногу)» і «Метання м'яча вагою в 1 кг на дальність із положення сидячи ноги нарізно».

Результати тестування дозволяють зробити висновок про те, що заняття баскетболом» позитивно впливають на розвиток рухових здібностей, а отже руховий вік дітей 9-10 років.

Дібрівний М.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Фунтікова О.О., д.пед.н., професор

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ШВИДКОСТІ В ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК СКЛАДОВА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Як зазначає Соломонко В.В. – заслужений працівник фізичної культури України, заслужений тренер України, швидкість у футболі є важливою, а по суті і вирішальною якістю. Розвивається на базі розвинутої сили, а також на відповідному рівні розвинутої спритності та витривалості. У грі у футбол швидкість проявляється у багаточисельних різновидах: швидкості спринтерський в поєднанні зі спритністю падінь, єдиноборств, стартів, стрибків, швидкість володіння м'ячем і виконання технічних прийомів, швидкість оцінки ігрових ситуацій та виконання відповідних прийомів і дій, а також швидкість плинності психічних процесів. Для координації великих навантажень в тренуванні важливо знайти правильний вираз швидкості (постійна швидкість або зміна темпу).

Швидкість буде розвиватися при оптимальному стані організму, тобто коли немає відхилень в стані здоров`я, нервова система і руховий апарат розім`яті, м`язи розігріті і розслабленні у дітей середнього шкільного віку. Іншою важливою умовою є те, щоб організм обов'язково був відпочившим, не втомленим попереднім тренуванням або грою.

Звичайна спринтерська швидкість футболіста розвивається у взаємозв`язку і з іншими складними рухами, тобто як це відбувається під час гри. Інший різновид швидкості розвивається повторенням рухів – це швидкісна витривалість. Для розвитку швидкості користуються пробіганням коротких відрізків серіями (по 2-4), закінчуючи вправу з максимальною інтенсивністю. Проміжки між серіями заповнюють ходьбою, а наступна серія розпочинається тільки якщо частота пульсу знизилась до 90-95 ударів за хвилину.

Кількість серій залежить від рівня тренованості футболіста та інших факторів, і при сприятливих умовах їх можна збільшувати від 1-2 до 4-6. Відрізки можуть бути різними (збільшеними, скороченими, пробігання з ходу та ін.). Якщо відрізки беруться довжиною 20-60 м, які футболіст пробігає за 3-8 сек, тоді між ними дається достатній інтервал відпочинку, для того щоб кожен наступний відрізок долався на максимальній швидкості, що є можливим тільки при достатньому відновлені організму. При такій організації тренування швидкість розвивається на 100%, а сила на 60%. Швидкісні вправи можна включати в кожне тренування, якщо рівень підготовленості футболістів дозволяє їм поєднувати пробіжки в максимальному темпі з іншими складними вправами. Тут важливу роль відіграє інтервальне тренування.

В межах окремого тренування розвиток швидкості проводиться після цілеспрямованої розминки і до початку основної частини тренування. Корисно було би розвивати швидкість у комплексі з технікою і спритністю. Тоді швидкість пронизувала би все тренування.

В тижневому циклі швидкісна підготовка повинна проводитись у всіх тренуваннях з найбільшим акцентом на вівторок-середу. Однак, слід зауважити, що після проведеного матчу або важкого тренування на силу або витривалість для повного відновлення організму необхідно 72 години, тому в цей час інтенсивність швидкісної роботи зменшується.

В річному циклі розвиток швидкості починається з 4-го тижня підготовчого періоду коли вже досягнуто відповідних результатів у розвитку сили та витривалості. Задача тут полягає в тому, щоб поступовим скороченням довжини відрізків і збільшенням швидкості зменшити об'єм роботи і підвищити її інтенсивність, яка досягає найвищої позначки за два тижні до початку змагань. Тут перевага надається комплексним методам тренування, тобто розвиток швидкості проводиться у поєднанні з технікою та спритністю. Звичайні і звичні методи поступово відходять зі змісту тренувань.

Протягом основного періоду розвиток швидкості залишається важливою складовою фізичної підготовки. Тренування і надалі містять розвиток спрінтерської та комплексної швидкості, (в поєднанні зі спритністю і технікою), а також швидкісної витривалості яку розвивають методом інтервального тренування.

Давидової А.
Київський національний торговельно-економічний університет
Наук. кер. – Хапсаліс Г.Л., ст. викладач

ЕЛЕМЕНТИ ЙОГИ У ФІТНЕСІ

Для будь-якої серйозної діяльності, будь-то навчання, робота або спорт, та і просто для нормального існування в цьому світі потрібне здорове тіло. Лише маючи таку міцну основу, ви зможете придбати душевну рівновагу, зосередженість і всі необхідні навики і здібності.

Фізичні вправи добре укріплюють тіло, роблять його струнким. Проте, роблячи напір на фізичному, люди часто випускають з уваги інтелектуальний, емоційний і духовний аспекти, не використовують свої знання в лікувальній меті.

Йога – саме така система. «Йога» в перекладі означає «зв'язок» або «союз» (духовний союз з Богом). Її розвинули і вдосконалили допитливі і енергійні люди в долині річки Інд в III тисячолітті до нашої ери. Вона включає асани (пози), мудрі (жести, які створюють в тілі певні потоки енергії) і пранаяму (контроль дихання). Всі разом вони укріплюють організм: забезпечують постачання всього тіла свіжою кров'ю, омолоджують залози внутрішньої секреції і інші життєво важливі органи, регулюють ритм дихання і заспокоюють нерви. Таким чином, асани, мудрі і пранаями продовжують наше життя. Якщо до них додати ще медитацію, то можна навчитися зосереджуватися. Йога служить не тільки шукачем духовного знання, але і допомагає кожному, хто хоче вести здорове і розумне життя.

Класична йога – це, в першу чергу, глибока філософська система, мета якої переосмислення життя людини, вихід з кругообігу життя і смерті(сансари).

Фізичні практики йоги, здатні чудово впливати на фізичне і психологічне здоров'я людини, були взяті на замітку прагматичними американцями. Фітнес-йога направлена на поліпшення роботи тіла, розвитку гнучкості, зміцнення м'язів і зв'язок, зняття психоемоційного напруження завдяки особливим дихальним вправам. Асани (вправи) в фітнес-йозі прості, так що виконати їх може навіть людина без спеціальної підготовки. Обмежень за віком у фітнес-йозі немає. Багато фітнес-клубів вже включили цей напрям в свої послуги. Це синтез двох напрямків – фітнес та йоги, який дозволив прибрати деякі недоліки з кожного з них, зробив більш доступним для людей різного віку і рівнів підготовки.

Не кожна людина може витримати виснажливі заняття з фітнесу. В кінці вона відчуває важкість і втому. Групи при цьому досить «різношерстні», так як в них немає градації за рівнями підготовки, та й досить численні, а тому немає можливості більш ретельної роботи з кожним її членом. Ще одним недоліком звичайних занять з фітнесу є нестабільність відвідувань групи, особливо при покупці клубної картки. А тому робота не ведеться планомірно, а, отже, відвідувачеві клубу потрібно багато часу для досягнення результату. Можливі й травми через високу інтенсивність занять і неврахування підготовки членів групи. В резльтаті ряд людей розчаровуються і залишають клуб. Знову ж фітнес заняття більше підходять для людей, які люблять динаміку.

Позитивним же моментом в фітнесі в цілому є те, що це дуже хороша робота над тілом, здоров'ям. Завдяки заняттям, людина може надати красиву поставу, підтримувати себе в тонусі, формувати свою фігуру у відповідності зі своїми бажаннями, оздоровитися в цілому.

На відміну від фітнесу йога підходить більше для людей, які люблять спокійний і розмірений спосіб життя. Але мало хто в наші дні готовий приділяти настільки велику увагу медитативним практикам, які рекомендуються в йозі.

Напрямок фітнес-йоги враховує всі ці моменти. В результаті занять людина не тільки зміцнює своє здоров'я, але і вдосконалюється духовно. Деяким може здатися, що відсутність інтенсивності, як фітнесі, не може дати потрібних результатів. У фітнес-йозі основний акцент йде на статичність, тут немає великих силових навантажень, але сама завдяки статичності людина приходить до того ж, що і в звичайному фітнесі. Але робить це при цьому в том темпі, який близький йому. Кожна проблемна зона тіла опрацьовується окремо. Знову ж індивідуальна робота тренера з учасниками групи дозволяє досягти бажаних результатів в більш короткі терміни. Таким чином, фітнес-йога – це баланс між тілом і розумом, можливість знайти відмінну фізичну форму, розвинути концентрацію, уникнути травм, поліпшити душевний стан, підвищити свою самооцінку, підвищити стресостійкість.

Однозначно, йога дає якісний і всебічний фізичний розвиток:

1. Зміцнення абсолютно всіх груп м'язів і сугорбів! Наприклад, якщо у вас є проблема мляво та неестетично висять м'язи, або целюліт, через кілька місяців занять йогою ви про неї забудете. М'зи підтягнуться, знайдуть пружність і красиві форми. Причому не окремо взяті групи м'язів, як часто буває при заняттях в тренажерному залі, а абсолютно всі групи м'язів зміцнюються і розвиваються рівномірно.

2. Розвиток гнучкості і еластичності фізичного тіла! Завжди приємно, коли зникає остеохондроз, суглоби непомітно для вас очищаються від солей і відкладень, перестає боліти і випрямляється спина – і все тіло реально стає молодшим, еластичнішим і, зрозуміло, привабливішим. При цьому зникають неприємні відчуття скутості в тілі, і з'являється приємне відчуття вільного володіння власним тілом. Чи мріяли ви коли-небудь сісти на шпагат або стати в місток? Але так і не зуміли з різних причин досягти цієї мети. Так ось, йога, часто непомітно для практикуючого, допомагає досягти першокласних розтяжок практично в будь-якому віці, навіть якщо вам 40, через 1-2 роки ви маєте всі шанси сісти на шпагат. А це значить, що в 50-60 років, регулярно практикуючи йогу, ви будете почувати себе на 40 або ще молодше.

3. Воістину міцне здоров'я теж створюється йогою! Грамотне поєднання фізичних асан(вправ) з йогівським диханням і включенням енергетичних потоків, запускає в організмі процеси очищення й омолодження практично всіх органів і частин тіла. Регулярна практика йоги в поєднанні з позитивним настроєм на життя, уповільнює процеси старіння організму і включає механізми його омолодження і оздоровлення. Крім того, робота з диханням і енергією тренує тонкі тіла людини, що в результаті підсилює його імунітет в рази. А при регулярній йога-практиці, людина взагалі перестає хворіти і бути сприйнятливою до різного роду вірусів. Для багатьох йога – це початок енергетичного розвитку:

4. Високий життєвий тонус, бадьорість, потужний заряд енергії на весь день, ось що дають регулярні заняття йогою (особливо вранці). А це означає – більше встигати, швидше думати, менше втомлюється або не втомлювався взагалі, постійно відчувати радість і прилив енергії.

5. Невразливість до негативних емоцій інших і зростання стан спокою! Як вже було сказано, йога дає зростання енергії, але так само, вона розкриває можливості управління своїм станом. Зростання енергії і самоконтролю дає посилення енергетичного захист навколо людини, тобто людина стає менш уразливою до негативних емоцій з боку інших людей.

Фітнес-йога підходить в першу чергу тим, хто звик вести малорухливий спосіб життя, але також і тим, хто відвідує тренажерний зал.

Література

1. Йога для новачків: з чого почати. [https://hochu.ua/cat-health/fitness/article-61352-yoga-dlya-novichkov-programma-domashney-trenirovki/] – 26.10.2018.

2. Зак Курланд. Йога. Самостійна практика для новачків та профі. /ЕКСМО/ 2016 – 240 ст.

Дворчук В.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергата Н.С., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТЕХНІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ БОКСЕРІВ

Однією з базових сторін у підготовці боксерів є психологічна, оскільки успіх в боксі, як ні в якому іншому виді спорту, значною мірою залежить від прояву психофізіологічних особливостей спортсменів. Це пов'язане з тим, що боксерські поєдинки відрізняються не тільки високою фізичною активністю, пов'язаною з жорстким одноборством рівних по силі суперників, але і значними психічними і емоційними стресами, що пред'являють специфічні вимоги до психологічної готовності спортсменів. Не випадково психологічні труднощі, що виникають в процесі тренувальної і змагальної діяльності, більшість спортсменів (не тільки боксери) ставлять на перше місце.

Слід також відзначити, що індивідуальні психічні особливості боксерів істотним чином впливають на процес освоєння і вдосконалення ними техніко-тактичної майстерності, оскільки вони є основою розвитку спеціальних здібностей і індивідуального стилю діяльності спортсмена, а також залежать від генетичних задатків. Як показує аналіз спеціальної літератури, це найменш вивчена сторона в системі підготовки боксерів. Психологічну підготовку боксерів прийнято розділяти на два напрямки: загальна психологічна підготовка і психологічна підготовка до змагань.

Рівень розвитку специфічних психічних процесів, що проявляються в діях боксерів на рингу, багато в чому визначається успішністю розвитку природних задатків спортсменів, які вдосконалюються в процесі виконання спеціальних вправ. В ході спеціального тренування боксерів відбувається перебудова їх психофізіологічних якостей, що забезпечують певний рівень тренованості, а також підвищення рівня специфічних функцій за рахунок більш загальних. Спеціальні дослідження даної проблеми показали, що здатність виконання боксерами тимчасових, швидкісних і силових диференціювань характеризує не тільки рівень їх спортивної майстерності, але і стан тренованості. Ця особливість характерна і для спортсменів інших спеціалізац.

У науково-методичній літературі існує і інший підхід до визначення манери (амплуа) ведення боксерами бою – силовий (атакуючий) і майстерний (ігровий) бокс. Боксери, що використовують силовий (атакуючий) стиль ведення бою, як правило, сповідують тактику наступальних дій зі ставкою на сильний удар, а боксери ігрової манери ведення бою характеризуються загостреним відчуттям дистанції, удару, суперника. На використання боксерами того або іншого арсеналу бойових дій можуть впливати особливості статури спортсменів, а також різний рівень їх фізичної підготовленості.

Відмічений підхід до оцінки суті особистості, а також результати аналізу спеціальної літератури дозволяють сформулювати ряд конкретних задач, вирішення яких дозволить значно оптимізувати систему техніко-тактичної підготовки боксерів. По-перше, необхідне додаткове вивчення особливостей темпераменту, характеру, інтересів спортсменів, що займаються боксом, визначивши тим самим професійно важливі якості особистості боксера, а також мотивацію, що лежать в основі вдосконалення технічної майстерності спортсменів.

По-друге, необхідні детальні дослідження психофізіологічних характеристик боксерів, тобто особливості прояву у них типових психофізіологічних реакцій (зорові сприйняття параметрів рухових дій, психічна регуляція міжм'язової координації, різноманітні реакції на слухові, зорові, тактильні подразники, реакції передбачення та ін.).

Оскільки ці реакції є найважливішою частиною загальної структури побудови ударних рухів, багато в чому обумовлюючих успіх їх виконання, а відповідно і технічну майстерність боксерів. Це один з важливих напрямків психологічної підготовки боксерів і пов'язаний з вирішенням задач удосконалення їх технічної майстерності, що піддається експериментальному вивченню і кількісному визначенню.

Деев В.С.
Классический приватный уныверситет
Науч. рук. – Захарина Е.А., д.пед.н., доцент

ВЛИЯНИЕ ЗАНЯТИЙ СИЛОВЫМ ФИТНЕСОМ НА ПОКАЗАТЕЛИ ФИЗИЧЕСКОГО ЗДОРОВЬЯ МУЖЧИН ПЕРВОГО ПЕРИОДА ЗРЕЛОГО ВОЗРАСТА

В современных условиях гиподинамии возрастает роль различных форм и видов оздоровительной физической культуры. В этой связи огромное значение приобретают, соответствующим образом, организованные занятия физической культурой и спортом, направленные на улучшение целого ряда показателей функционального состояния организма занимающихся на уровень их здоровья.

Существенную роль, в развитии активности занимающихся играют систематическая оценка достигнутых ими успехов. Речь идет не только о текущей оценке, которую преподаватель, инструктор, тренер дает по ходу занятий, но и о специальной системе оценочных нормативов и стимулирующих мер, выражающих официальное одобрение каждого достижения на пути физического совершенствования.

Несмотря на рост и расширение сети спортивно-оздоровительных клубов в системе организации оздоровительных и рекреационных занятий, занятия в тренажерных залах недостаточно используются для укрепления, сохранения и поддержания уровня здоровья занимающихся. Необходимо уделять внимание увеличению знаний занимающихся в области оздоровительной физической культуры, контролю и использованию средств и методов, способствующих сохранению и укреплению и повышению уровня здоровья мужчин.

С появлением в мире нового направления – фитнеса, в области оздоровительных технологий начали происходить значительные преобразования. С каждым годом растет количество спортивных, лечебных, оздоровительных фитнес-программ. Фитнес – это развитие всех физических качеств, необходимых для

повседневной жизни. Фитнес настолько многогранен, что любой человек, независимо от возраста, пола, образа жизни и стартового состояния здоровья, может приспособить систему к своим нуждам, и она гарантированно приведет к поставленной цели.

К сожалению, не каждый человек имеет возможность, по состоянию здоровья, заниматься бегом трусцой или утренней гимнастикой. Проблема осложняется наличием сопутствующих заболеваний, перенесенными ранее травмами. Многим людям не обойтись без помощи специалиста, подбора индивидуальных средств физической культуры, оптимального режима двигательной активности, подбора интенсивности и дозировки занятий. Специфика фитнеса состоит в подборе разных видов спортивных упражнений и других мер (рекомендации по питанию, правила организации труда, отдыха и тренировочных занятий) по улучшению здоровья, укреплению систем организма и коррекции фигуры.

Несмотря на совершенствование современных фитнес-технологий и большое количество разработанных фитнес-программ, большинство из них не основаны на глубоком понимании биохимических механизмов силовой тренировки первого периода зрелого возраста, и не учитывают проблем индивидуализации с целью оптимизации ее эффективности.

Повышенный интерес к занятиям «строительства» красивого и сильного тела достаточно велик, поэтому выбранная тема является актуальной.

Существует множество различных видов фитнеса. Одним из важных компонентов фитнес–тренинга являются силовые программы. Они завоевали большую популярность у любителей фитнеса, так как силовые тренировки могут улучшить композицию тела, изменить пропорции, решить проблемы осанки. Физические упражнения, применяемые в фитнес–тренировке, в основном заимствованы из спортивной практики. (Исключение составляют упражнения для развития гибкости, частично заимствованные из такой системы оздоровления и совершенствования человека, как йога). Вследствие этого они разделяются в соответствии с классификацией, используемой в спорте.

Демідовський А.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

ВИХОВАННЯ ЯКОСТЕЙ ЛІДЕРА У БАСКЕТБОЛІСТІВ У ГРУПІ ВИСОКОЇ СПОРТИВНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Проблема сумісності та спрацьованості в спортивній діяльності є одною з актуальних в психології спорту. В той же час вона є ще недостатньо розробленою. Оскільки кожен вид спорту має свої специфічні особливості, то сумісність і спрацьованість партнерів будуть залежати від конкретних індивідуально-психологічних і соціально-психологічних особливостей особистості кожного спортсмена. Через відсутність науково-методичних розробок з цієї проблеми в спортивній практиці комплектування спортивних ланок і груп часто здійснюється тренером інтуїтивно. Звідси виникають різні негативні явища в спортивній діяльності, яка виконується сумісно, це, як правило, приводить до нестабільності спортивних результатів. Отже, ціла низка питань щодо сумісності та спрацьованості в спортивній діяльності, в тому числі й проблема лідерства в командних видах спорту, потребують наукового обгрунтування.

Метою нашого дослідження є оцінка якостей лідера у групі спортсменів з баскетболу.

Для цього нами використовувалися такі методи дослідження:

– аналіз і синтез літературних джерел;
– педагогічне спостереження;
– узагальнення і описання результатів дослідження;
– анкетування;
– методи математичної статистики.

Дослідження проводилося серед збірної команди з баскетболу Класичного приватного університету.

Члени збірної команди з баскетболу повинні були відповісти на ряд питань анке, що передбачали:

– оцінку здатності спортсменок бути лідером;
– визначення спортивного типу особистості;
– оцінку вміння впливати на інших;
– визначення активності.

Результати анкетування засвідчили, що у команді з баскетболу із 100% респондентів лідерські якості були виражені сильно у 33 % баскетболісток, середньо – у 60 % спортсменок і слабо – у 7% досліджуваних.

Визначення спортивного типу особистості в команді баскетболісток дозволило констатувати, що значний відсоток спортсменок команди мають спортивний тип особистості «наглядач» (29 %), який цінує організованість і дисциплінованість, любить бути в центрі уваги, але йому бракує терпіння, та «сторож» (22 %). Спортивний тип особистості «стратег» виявило 14 % досліджуваних і «індивідуаліст», «ментор», «планувальник», «конкурент», «витівни» по 7 %.

Вміння впливати на інших відіграє важливу роль в керівництві колективом. Завдяки спортивним досягненням і колективному виду спорту розвивається вміння впливу на інших.

За результатами відповідної анкети було встановлено, що 100% спортсменок мають вміння впливати на інших. Результати анкетування щодо визначення активності засвідчують, що 80 % баскетболісток мають високу життєву активність. Разом із тим, у 20 % досліджуваних життєва активність не проявляється. Можливо це пов'язано з тим, що вони не використовують її та досі не вивчили ще свої здатності в повній мірі.

У наукової діяльності в команді з баскетболу, відбулася самооцінка і взаємооцінка вчинків і успішності дій, що дозволило кожному члену команди порівняти себе з іншими членами та відвести кожному, у тому числі і собі, місце у групі, визначивши статус кожного члена команди. Дослідження засвідчило, що в команді з баскетболу є особи, які користуються значно більшими симпатіями, повагою й авторитетом у своїх подруг, ніж хто-небудь інший. Вони є лідерами команди, на яких рівняються всі інші її члени.

Джалілов Р.М., Тахмазов В.І.
Класичний приватний університет

ТЕХНІЧНА ПІДГОТОВКА ДЗЮДОЇСТІВ НА ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Сучасний розвиток спортивної боротьби характеризується зростанням конкуренції на міжнародній арені, підвищенням вимог до техніко-тактичної підготовленості, особливо у зв'язку із зміною умов діяльності змагання, обумовлених постійним вдосконаленням правил змагань.

Повсюдне поширення вітчизняної школи боротьби, а також збільшені можливості науки й техніки, що дозволяють основним конкурентам детально вивчати особливості техніко-тактичної майстерності провідних борців, зумовили необхідність постійного пошуку й ретельного вивчення, аналізу й узагальнення всього того величезного досвіду, який накопичений як у нас у країні, так і за кордоном із проблем розробки й наукового обґрунтування змісту та методики формування й вдосконалення технічної майстерності борців на різних етапах багаторічного тренування.

При значному числі досліджень і методичних робіт по техніці і тактиці боротьби необхідно відзначити, що однією з проблем теорії та практики спортивної боротьби залишається відсутність розробленої методики навчання техніці на початкових етапах підготовки і питання вдосконалення змісту та послідовності вивчення базової техніки боротьби. Ця проблема має велику актуальність, яка пояснюється постійним гострим суперництвом борців на міжнародних змаганнях, розширенням арсеналу технічних і тактичних дій, наявністю великої кількості шкіл з різною спрямованістю в технічній і тактичній підготовці спортсменів і частою зміною правил змагань.

Досягнення високих результатів у боротьбі неможливе без вдосконалення системи початкового навчання, де важливо закласти основи правильного виконання техніко-тактичних дій. На жаль, у теорії боротьби цьому питанню приділено мало уваги, переважна більшість досліджень проведена із спортсменами високої кваліфікації. Методика початкового навчання в недостатній мірі враховує вікові особливості юних борців, багато в чому повторює методику навчання, яку використовують дорослі.

До цього часу мало дослідженими залишаються питання: яким прийомам, захистам та контрприйомам необхідно навчатися протягом; у якій послідовності, скільком прийомам, скільки разів слід повторювати прийом, що вивчається, в одному занятті; скільки разів виконувати його до засвоєння оптимальної структури й вживання не лише в учбово-тренувальних боях, але й в умовах змагань.

Дзюдо – вид спорту, який вимагає комплексного розвитку усіх фізичних, психічних та моральних якостей. Для правильного планування учбового процесу потрібно приймати до уваги, що фахівці визначають п'ять видів підготовки для проведення успішної діяльності в дзюдо:

1. Теоретична підготовка, тобто знання законів спортивного тренування, правил змагань тощо.

2. Технічна підготовка. Зміст технічної підготовки – засвоєння та покращення спортивної техніки та її варіантів. Під спортивною технікою мі розуміємо автоматичні рухи, від котрих залежить результат. Спортивна техніка та результат міцно взаємопов'язані між собою. Технічна підготовка, як одна з основних частин тренування підкоряється законам педагогічного процесу. Спортсмен не тільки вчиться, але й підвищує функціональні здібності організму. Технічна підготовка є найбільш специфічною складовою частиною тренування.

3. Тактична підготовка. Це оволодіння великою кількістю прийомів, які до вподоби спортсменові та тренерові. Ведення сутичок з різними супротивниками. Вивчення вірогідних супротивників та підготовка до сутичок з ними. Тактика участі в змаганнях. Тактика протягом проведення тренувань та змагань. Змагання можуть бути відбірковими та основними. Тактика підготовки до тих чи інших змагань різна.

Таким чином, опанувати базову техніку й тактику боротьби, на думку Ю.А. Шахмурадова , означає навчитися правильно ставити перед собою мету й реалізувати її в послідовності обов'язкових операцій і дій у їх цілісній динаміці. При розробці методики навчання базовій техніці боротьби Ю.А. Шахмурадов пропонує як основний метод для групи початкової підготовки метод моделювання різних сторін єдиноборства. Моделюючи різні ситуації поєдинку й при цьому виявляючи їх характерні особливості, з найбільш раннього етапу спеціалізації необхідно готувати, вважає він, юного борця до поступового збільшення навантаження й ускладнення рухового уміння, у подальшому перехідного в рухову навичку

Дмитрук О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гулбані Р.Ш., к.пед.н., доцент

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ З ПНЕВМОНІЄЮ У ВІДДІЛЕННІ АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА ІНТЕНСИВНОЇ ТЕРАПІЇ

В даний час кількість хворих на пневмонію досягає майже 10 000 чоловік. В Україні щорічно реєструється серед осіб старше 18 років близько 3,9% населення країни. У чому причина такої поширеності захворювання і як їй протистояти використовуючи засоби фізичної реабілітації

Недолік рухів (гіподинамія) згубно позначається як на загальному стані хворого так і на течії запального процесу в органах дихання, ще більше порушуючи їх функцію. Тому лікувальна гімнастика (ЛФК) є важливим компонентом комплексного лікування хворого.

Фізичні вправи сприяють вдосконаленню координації нервово-м'язового апарату, діяльності серцево-судинної і дихальної систем. Під час гімнастики і наступних водних процедур активізується діяльність шкірних і м'язових рецепторів, вестибулярного апарату, підвищується збудливість ЦНС, що сприяє поліпшенню функцій опорно-рухового апарату і внутрішніх органів.

ЛФК активізує волю дитини на одужання посилює рефлекторні зв'язки кори головного мозку з дихальними м'язами, бронхами і легенями. В результаті цього відновлюється їх функціональний стан, порушений хворобою.

Виконання спеціальних дихальних вправ (контрольоване дихання), пов'язаних із затримкою дихання, окрім нервово-рефлекторного впливу на організм сприяє збільшенню життєвої місткості легенів і підвищує стійкість організму до гіпоксії.

Лікувальна дія фізичних вправ при захворюваннях дихального апарату ґрунтується на можливості довільного регулювання глибини і частоти дихання, його затримки і форсування. За допомогою спеціальних статистичних і динамічних дихальних вправ можна переводити поверхневе дихання на глибше, подовжувати або укорочувати фази вдиху і видиху, покращувати ритм дихання, збільшувати вентиляцію легенів. Так, енергійні екскурсії грудної клітки значне збільшення об'єму легенів при глибокому вдиху і високо амплітудні зміщення діафрагми виявляють механічну дію на дотичні до легенів органи, стимулюють центральні крово- і лимфоток, а також масажують суміжні з легенями органи і тканини. Заняття дихальними вправами ведуть до зменшення частоти дихання і збільшення змісту вуглекислого газу в організмі. Виконання дихальної гімнастики має 2 головних цілі: зробити спрямовану дію на дихальний апарат, збільшити його функціональні резерви і через дію на дихальну систему викликати зміни в різних органах і функціональних системах. Спеціальні вправи зміцнюють дихальну мускулатуру, збільшують рухливість грудної клітки і діафрагми, сприяють розтяганню плевральних спайок, виведенню мокроти, зменшенню застійних явищ в легенях, удосконалюють механізм дихання і координації дихання і рухів. Підвищується вентиляція легенів, значно збільшується газообмін, і кров краще збагачується киснем. Покращуються усі окислювальні процеси в організмі хворої дитини. Тканина легенів стає більш еластичною, легеневий кровообіг посилюється. Потік крові в судинах прискорюється, зростає кількість крові, циркулюючої в організмі, і увесь організм краще забезпечується поживними речовинами. У крові дитини збільшується зміст еритроцитів.

ЛФК активізує вироблення біологічно активних речовин, значно збільшує опірність організму до вірусів і бактерій. Крім того, фізичні вправи посилюють діяльність надниркових залоз, що виробляють протизапальні гормони, які значно зменшують чутливість організму до дії різних алергенів.

Таким чином правильне і регулярне застосування ЛФК в лікуванні хворої людини значно прискорює процес його одужання і попереджає повторні рецидиви захворювання.

Довгий Р.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Крюков Ю.М., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ДІТЕЙ 6–10 РОКІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ

На сучасному етапі в Україні спостерігається тенденція до збільшення кількості дітей, які мають відхилення у психічному і фізичному розвитку. Значну частину серед їх займають діти із затримкою психофізичного розвитку. Науковцями доведено, що у дітей даної категорії спостерігається порушення пізнавальної та емоційно-вольової сфер, недостатній рівень розвитку координаційних здібностей, гнучкості, загальної витривалості. За даними медичної статистики кількість здорових дітей із затримкою психофізичного розвитку складає лише 15%, що стає основною причиною труднощів їх адаптації до шкільного навантаження. У них спостерігається довготривала соматична недостатність різного походження, важкі соматичні захворювання (багато численні пневмонії, ангіни та ін.), що мають місце вже в перші роки життя.

Діяльність спеціальних навчальних закладів у сучасних умовах неможлива без заснованої на результатах комплексної діагностики кваліфікованої і взаємопов'язаної корекційно-реабілітаційної допомоги дітям із затримкою психофізичного розвитку з урахуванням їх соматичних та психофізичних особливостей і можливостей. У зв'язку з цим важливим етапом удосконалення корекційно-реабілітаційного процесу в спеціальних дошкільних закладах для дітей даної категорії є використання в практиці роботи засобів фізичної терапії.

Вивчення досвіду роботи спеціальних дошкільних закладів, аналіз літературних джерел дав змогу зробити висновок про значні недоліки в організації і змісті фізреабілітаційного процесу, невизначеність доступних для дітей даної категорії засобів фізичної терапії і, взагалі, нерозробленість спеціальної комплексної програми фізичної терапії для молодших школярів із затримкою психофізичного розвитку, заснованої на їх специфічних особливостях і можливостях.

Об'єкт дослідження: процес фізичної терапії дітей молодшого шкільного віку із затримкою психічного розвитку в умовах спеціальних навчальних закладів.

Предмет дослідження: корекційно-реабілітаційна спрямованість засобів фізичної терапії.

Мета: науково обґрунтувати та експериментально апробувати комплексну програму фізичної терапії для дітей молодшого шкільного віку із затримкою психічного розвитку з урахуванням їх соматичних та психофізичних особливостей і можливостей.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати літературні джерела присвячені питанню фізичної терапії дітей молодшого шкільного віку з затримкою психофізичного розвитку.
2. Оцінити стан психофізичного розвитку дітей із ЗПР.
3. Розробити комплексну програму фізичної терапії з урахуваннями соматичних та психофізичних особливостей і можливостей дітей молодшого шкільного віку із ЗПР та оцінити її ефективність.

Методи дослідження: теоретичний аналіз спеціальної науково-методичної літератури з проблеми дослідження; аналіз документальних даних, педагогічне спостереження, медико-біологічні методи дослідження, тестування рівня психофізичного розвитку, педагогічний експеримент, методи математичної статистики.

Практичне значення дослідження полягає в розробці та апробації комплексної програми фізичної терапії з урахуваннями соматичних та психофізичних особливостей і можливостей молодших школярів із ЗПР. Матеріали роботи можуть бути використані для підвищення ефективності лікувально-реабілітаційної та корекційно-розвивальної роботи в спеціальних навчальних закладах для дітей із затримкою психофізичного розвитку.

Дорошенко В.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Віндюк П.А., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ СПОРТСМЕНІВ 20–30 РОКІВ ПІСЛЯ МЕНІСКЕКТОМІЇ

Нажаль зараз почастішали травми менісків колінного суглоба у висококваліфікованих спортсменів у період розквіту їхньої спортивної діяльності.

Пошкодження менісків колінного суглоба – один з найбільш часто зустрічаються видів патології опорно– рухового апарату спортсменів. Так, за даними В.Ф. Башкірова, пошкодження менісків складають 21,4% всієї патології опорно–рухового апарату. Найчастіше цей вид ушкоджень зустрічається у спортсменів ігрових (33,11%), складнокоординационних видів спорту (18,36%) і єдиноборств (від 20,1 до 55,6%). За даними відділення відновлювальної терапії МГВФД 34,5% хворих складали спортсмени після меніскектомії.

Меніски відіграють велику роль у функції колінного суглоба, особливо в процесі інтенсивних фізичних навантажень, забезпечують рівномірний розподіл навантаження по всій суглобової поверхні, будучи внутрішньосуглобових буфером. При розривах меніска порушується біомеханіка колінного суглоба. У разі несвоєчасно зробленої операції надалі спортсмену загрожує розвиток деформуючого артрозу (гоноартроза).

Мета дослідження – розробити комплексну програму фізичної терапії для покращення якості та прискорення відновлення спортсменів при ушкодженні менісків після хірургічного лікування.

Об'єкт дослідження: процес фізичної терапії спортсменів 20-30 років після меніскектомії.

Предмет дослідження: засоби і методи фізичної терапії після меніскектомії.

Завдання дослідження

1. Провести аналіз літературних джерел про застосування засобів фізичної терапії після меніскектомії та узагальнити досвід та практичне значення.
2. Оцінити початковий стан колінного суглобу спортсменів 20– 30 років після меніскектомії.
3. Оцінити ефективність запропонованої методики фізичної терапії спортсменів 20–30 років після меніскектомії.

Методи дослідження:

1. Метод аналізу науково–методичної літератури;
2. Медико–біологічні методи (гоніометрія, сантиметрія, ММТ, альгезіометрія);
3. Методи фізичної терапії (ЛФК, масаж, кріомасаж, постізометрична релаксація, фізіотерапевтичні процедури);
4. Методи педагогічного експерименту;
5. Метод математичної статистики.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблена і впроваджена комплексна програма фізичної терапії, що включає лікувальну гімнастику в поєднанні з лікувальним масажем, гідрокінезотерапією і фізіотерапією у відновному лікуванні менісків після хірургічного втручання, яка дозволила в значній мірі скоротити терміни відновного лікування, що має велике соціальне і економічне значення.

Дудка В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гулбані Р.Ш., к.пед.н., доцент

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ ПРИ СТЕНОКАРДІЇ У ВІДДІЛЕННІ АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА ІНТЕНСИВНОЇ ТЕРАПІЇ

Для лікування пацієнтів із захворюваннями серцево-судинної системи розроблена спеціальна методика глибокого рефлекторно-м'язового масажу, яка в комплексі з миофасциальное розслаблення і остеопатії може бути використана в гострій стадії захворювання, причому на тлі вираженого больового синдрому.

Дослідження показали, що застосування фізіологічно обґрунтованих методик такого масажу та ЛФК покращують кровообіг головного мозку та функціональний стан міокарда. Це підтверджено даними реографії, енцефалографії, і позитивною динамікою ЕКГ.

Пальпаторне дослідження в масажі вельми ефективна діагностична та лікувальна методика. Вона використовується для зняття нервової напруги, негативних емоцій, усунення безсоння. Також для поліпшення дихання рекомендується огляд і масаж комірцевої зони. Потім потрібно перейти до пальпаторному обстеження і масажу рефлексогенних зон: передній і бічній поверхні грудної клітки і грудного відділу спини. Масаж кінцівок призначається при недостатньому кровопостачанні або при обмеженому русі.

Для того, щоб терапія захворювання була максимально ефективною, важливо в обов'язковому порядку дотримуватися рекомендацій лікаря. Так, необхідно повністю відмовитися від куріння, збалансувати щоденний раціон харчування, оптимізувати фізичні навантаження, постійно контролювати артеріальний тиск.

Не менш важливою метою реабілітації є виявлення модідіфіцірующіх факторів ризику і контролю над ними. Клінічні дослідження показали, що стратегії щодо виявлення та модифікації факторів ризику дозволяють уповільнити, стабілізувати або навіть викликати зворотний розвиток атеросклерозу і знизити ризик серцево-судинних подій. Рух до цієї мети передбачає не лише відмову від куріння і оптимізацію терапії артеріальної гіпертензії, цукрового діабету, або дисліпідемії, але і досягнення хворим певного рівня медичної грамотності, який стає основним заходом щодо зміни способу життя.

Відновлення і підтримка регулярної фізичної активності сприяє набуттю самостійності, але за даними дослідження зменшує обсяг вісцерального жиру, підвищує рівень холестерину ліпопротеїнів високої щільності, зменшує рівень глікемії і артеріального тиску і значно зменшує ризик смерті. Не менш важливою метою реабілітації є виявлення модідіфіцірующіх факторів ризику і контролю над ними. Клінічні дослідження показали, що стратегії щодо виявлення та модифікації факторів ризику дозволяють уповільнити, стабі-

лізувати або навіть викликати зворотний розвиток атеросклерозу і знизити ризик серцево-судинних подій. Рух до цієї мети передбачає не лише відмову від куріння і оптимізацію терапії артеріальної гіпертензії, цукрового діабету, або дисліпідемії, але і досягнення хворим певного рівня медичної грамотності, який стає основним заходом щодо зміни способу життя.

Тривале перебування в умовах суворого постільного режиму викликає зміни взаємин локомоції і системи кровообігу. Тобто порушуються моторно-вісцеральні відносини, що призводить до дискоординації ритму серцевих скорочень і величини артеріального тиску, до більш високої напруги функціонування системи кровообігу і до інших змін з боку серцево-судинної системи.

Тому ми, на підставі виконаних досліджень рекомендуємо використовувати глибокий, рефлекторно-м'язовий масаж з активними вправами (особливо при обмеженні рухового режиму), з дихальними вправами, а так само вправи для розтяжки м'язів. Адже розтягнення м'язів позитивно впливає на їх функціональний стан і рухи стають більш гармонійними і оптимальними.

Євдокименко А.С., Коллегаєв М.Ю.
Класичний приватний університет

РЕКРЕАЦІЙНА ПРОГРАМА ЗАНЯТЬ ЗІ СПОРТИВНОГО ОРІЄНТУВАННЯ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ

Здоров'я і фізичний розвиток сучасних школярів характеризуються істотними відхиленнями від норми [1]. Ці процеси рік від року прогресують, що посилюється надмірною навчальним навантаженням, що пред'являється школярам на загальноосвітніх уроках. Статистичні дані однозначно свідчать про те, що в останні роки спостерігається вираженого стійкого зростання захворюваності дітей шкільного віку, в основі якого, на жаль, лежить цілий ряд об'єктивно діючих факторів [2]. Тому вкрай важливим є залучення школярів до рухливого способу життя засобами фізичної рекреації і занять такими видами спорту мають виражену оздоровчу спрямованість, як спортивне орієнтування.

Результати наукових досліджень [5] свідчать, що заняття спортивним орієнтуванням сприяють покращенню функціонального стану кардіораспіраторної системи [49], зміцненню м'язів та зв'язків нижніх кінцівок, швидкості в діях і мисленні, більш ефективному розвитку фізичних якостей, особливо витривалості, а також корекції психофізичного стану.

В умовах малорухомого способу життя сучасних дітей, організація фізичної рекреації має величезне значення для зміцнення здоров'я школярів. Однако, исследования показывают, что занятия физкультурно-спортивной направленности не популярны у современных школьников.

Спортивне орієнтування – вид спорту, в якому учасники змагань самостійно пересуваються місцевістю (орієнтуються) від старту до фінішу використовуючи тільки карту і компас. Учасники змагань повинні відвідати певну кількість контрольних пунктів, що встановлені на місцевості. Дистанція, що визначається кількістю та розташуванням контрольних пунктів, має зберігатися у таємниці до старту останнього з учасників змагань.

За даними медичних досліджень [3] спортивне орієнтування займає одне з перших місць серед всіх видів спорту по кількості споживаного кисню на 1 кг ваги спортсмена, а за розумовим навантаженням поступається тільки шахам. Н.А. Коломієць підкреслює, що завдяки заняттям спортивним орієнтуванням розвиваються такі якості як самостійність, рішучість, самодисципліна, наполегливість в досягненні мети, вміння володіти собою, ефективно мислити в умовах великих фізіологічних навантажень, організувати свій побут у польових умовах [7].

На думку Левченко І.Б. та Кравченко Л.Г. [4], за характером фізичного навантаження спортивне орієнтування подібне до легкої атлетики, лижних гонок, але за кількістю технічних прийомів, тактичних ситуацій, психологічними діями близьке до спортивних ігор. Результати наукових досліджень [5] свідчать, що заняття спортивним орієнтуванням сприяють покращенню функціонального стану кардіораспіраторної системи, зміцненню м'язів та зв'язків нижніх кінцівок, швидкості в діях і мисленні, більш ефективному розвитку фізичних якостей, особливо витривалості. На відміну від кросового бігу орієнтування характеризується відсутністю монотонності, що з психологічної точки зору являється важливим фактором, що підвищує працездатність школярів. Постійна зміна обстановки і можливість перемінного бігу приваблюють школярів до занять зі спортивного орієнтування. Продуктивна мисленнєва діяльність в орієнтуванні потребує розвитку і вдосконалення таких психічних процесів, як сприйняття просторово-часових процесів; уваги; образної, короткочасної та довготривалої пам'яті наочно-образного та оперативного мислення [6].

Таким чином, ми вважаємо актуальним розробку рекреаційної програми на основі спортивного орієнтування, насиченою рекреаційними заняттями високої аттрактивности замість таких непопулярних видів занять як аудиторні теоретичні або такі тривалі монотонні фізичні вправи як біг на довгі дистанції по стадіону.

Мета роботи – розробити і експериментально перевірити програму рекреаційно-оздоровчих занять для школярів 13-14 років на основі спортивного орієнтування.

Література

1. Воронов Ю. С. Система подготовки спортивного резерва в ориентировании: Монография / Ю.С. Воронов. – Смоленск : СГИФК, 2003. – 192 с.

2. Меньщиков В. Я., Фомина Н. А. Физкультурно-оздоровительные системы и технологии. / В.Я. Меньщиков, Н.А. Фомина – Волгоград : ВГАФК, 2007. – 245 с.

3. Борилкевич В. Е. Основы беговой подготовки в спортивном ориентировании / В.Е. Борилкевич, А.И. Зорин, Б.А. Михайлов, А.А. Ширияи. – СПб, 1994. – 92 с.

4. Левченко І.Б. Розробка уроків зі спортивного орієнтування / І.Б. Левченко, Л.І. Кравченко. – К., 2013. – 125 с.

5. Вербкин А. В. Спортивное ориентирование как фактор оздоровительной физической адаптации школьников / А. В. Вербкин // Альманах современной науки и образования. – Тамбов : Грамота, – 2016. – № 2 (104). – С. 23-27.

6. Jensen K. Field measurement of oxygen uptake in elite orienteers during cross-country running using telemetry [K. Jensen, J.Franch, O-P.Krkinen, K. Madsen] // Scand. J. Med. Sci. Sports. – 4. – P. 234-238.

7. Коломієць Н.М. Інтегральна підготовка у спортивному орієнтуванні на основі індивідуальних особливостей кваліфікованих спортсменів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вихов. І спорту: спец. 24.00.01 ,,Олімпійський і професійний спорт» / Н.А. Коломієць. – Харків, 2010. – 24 с.

Жушма Д.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Фунтікова О.О., д.пед.н., професор

АЙКІДО, БОЙОВЕ МИСТЕЦТВО МИРУ

Айкідо – бойове мистецтво, яке було створене Моріхеєм Уесібою у XX столітті. Тому історія виникнення, формування, народження Айкідо нерозривно пов'язане з особою О-Сенсея. Саме він трансформував ефективний бойовий стиль Дайто-рю у систему духовного вдосконалення – Ай-Кі-До. Дехто з пізніших істориків критикував Моріхея Уесібу за надмірну духовність його шляху. Адже суть Айкідо полягала не лише у виконанні техніки та ефективному проведенні прийомів. Моріхей Уесіба робив наголос саме на формуванні особистості через практику Айкідо. Без сумніву, аби О-Сенсей знав, що він залишився в історії не автором ефективної бойової дисципліни, а засновником глибокого шляху духовного вдосконалення, це слугувало б для нього найбільшим компліментом.

У Айкідо немає системи змагань. Моріхей Уесіба був противником змагань, він вважав, що це приведе до непотрібної агресивності, та замінить прагнення внутрішнього вдосконалення людини на досягнення зовнішнього результату. Відсутність змагань позбавляє практикуючого від бажання довести власну статусність та «крутизну», та наводить на думку, що немає «супротивників» та «ворогів», а боротьба ведеться з собою самим. Боротьба за те, щоб підняти себе з теплого місця, зайвий раз віджатися або щиро і відкрито визнати свою помилку. Результати з'являються не одразу, але вони – невідворотний плід постійної практики. Відсутність змагальності дарує рівність усім, хто займається в Додзьо. Люди, які займаються Айкідо – соратники, адже їм не потрібно битися одне з одним, навпаки, потрібно допомагати одне одному. Адже вивчення Айкідо поодинці неможливо.

Айкідо – це не спорт, а бойове мистецтво. Різниця між цими поняттями принципова. У спорті головну роль відіграють конкретні цілі – перемога на змаганнях, перемога над супротивником, прагнення побити рекорд або непереборна мрія перестрибнути ось цей високий паркан. В той час як Будо – це не спорт, а спосіб життя. Як відомо, заняття в Додзьо – це лише 30% практики. Решту часу айкідока практикує у своєму щоденному житті, розвиваючи такі якості, як пунктуальність, повага, субординація та адекватне реагування на життєві ситуації. Принципи Будо дійсні для практикуючого навіть по вихідних, у відпустці, або о третій годині ночі. Адже Будо – це шлях набуття цілісності.

Основою для створення Айкідо стало мистецтво Дайто-рю – спеціалізований напрямок єдиноборств, сконцентрований на кидках та прийомах, що мають за основу кругові рухи.

У 1917 році надзвичайно талановитий студент – Моріхей Уесіба – отримав право викладати мистецтво Дайто-рю. На той час Моріхей Уесіба володів також прийомами інших єдиноборств, отже, усі вміння та знання Уесіби були залучені до створення нового шляху – Айкідо.

Айкідо являє собою воїнський шлях, у якому багато уваги приділяється повній релаксації тіла та розуму. Усі технічні прийоми айкідо є реакцією на атаку, і майже всі вони засновані на кругових рухах рук та ніг. Ухиляння та дія на життєво важливі точки використовуються в айкідо досить широко. Загалом, мистецтво айкідо можна назвати ремінісценцією китайських «внутрішніх шкіл» бойових мистецтв.

Система загальнофізичної підготовки у Айкідо містить наступні компоненти: дзюмбі-ундо (гімнастику), текубі-ундо (тренування зап'ясть), укемі (техніку падінь), камае (позиції та стійки), тай-сабакі (повороти і пересування), дза-хо (позиції на колінах), сікко (пересування на колінах), кокью-хо (дихальні вправи), тенкан-хо (вправи у обертанні), хайсін-ундо (вправи на згинання спини). Всі ці вправи, крім фізичної та технічної підготовки, слугують засвоєнню чотирьох головних принципів – централізації (хара), поширення (кі), ведення контролю та сферичності. Кожен з цих принципів пронизує всі розділи айкідо.

Зарудняк Р.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Крюков Ю.М., к.фіз.вих. і спорту, доцент

КОРЕКЦІЯ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДАТНОСТЕЙ ГЛУХИХ ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ

На сьогодні основними завданнями фізичного виховання дітей з порушеннями слуху і глухотою є: підвищення рівня фізичного розвитку і корекція його порушень; формування основ здорового способу життя; оволодіння руховими навичками прикладного характеру; розвиток рухових якостей; виховання позитивного ставлення до занять фізичними вправами, моральних, вольових якостей; готовість до ефективної трудової діяльності і розумової працездатності; розвиток навичок мовлення.

Порушення слуху і глухота негативно позначаються не лише на психічному розвиткові підлітка, але й на його руховій сфері. Одією з причин, що зумовлює низьку якість основних рухів дитини з вадами слуху є обмеженість словесної інформації про рухи, які вона виконує. При втраті слуху порушується нормальний розвиток просторово-часових параметрів, швидкісно-силових характеристик, параметрів нормального формування і розвитку силових якостей. Зважаючи на це, фізичне виховання повинно бути спрямоване на подолання вад фізичної і рухової сфер, на комплексний розвиток фізичних якостей, повинно сприяти розвиткові мовлення дітей із порушеннями слуху і глухотою.

Доведено, що при повній або частковій утраті слуху в дітей має місце недостатній розвиток силових якостей, що впливає на оволодіння руховими вміннями і навичками, порушує формування основних прикладних навичок, необхідних для трудової діяльності.

Мета роботи – розробити експериментальну методику корекції координації рухів у глухих дітей 10-15 років та перевірити її ефективність.

Об'єкт дослідження: процес корекції координації рухів глухих дітей 10-15 років.

Предмет дослідження: засоби і методи фізичної терапії для корекції координаційних здатностей глухих дітей.

Завдання дослідження.

1. Проаналізувати та узагальнити літературні джерела, присвячені проблемі розвитку координації рухів глухих дітей.
2. Оцінити стан розвитку координації рухів глухих дітей 10-15 років.
3. Розробити та перевірити ефективність програми корекції координації рухів глухих дітей 10-15 років.

Методи дослідження:

- аналіз науково-методичних джерел;
- медико-біологічні методи;
- методи фізичної реабілітації;
- педагогічне тестування;
- педагогічний експеримент;
- метод математичної статистики.

Практичне значення роботи. В результаті проведеного дослідження, при послідовному рішенні поставлених задач, було запропоновано реабілітаційні заходи, які дозволяють ефективніше впливати на розвиток координаційних здатностей глухих дітей 10-15 років.

Захарова О.М.
Запорізький національний технічний університет

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЗДОРОВЧОЇ ГІМНАСТИКИ

З кожним роком все гостріше стає проблема оздоровлення населення, а не його спортивного вдосконалення, особливо в умовах несприятливої екологічної обстановки. Тому значно зростає необхідність підготовки фахівців широкого профілю, в більшій мірі оздоровчої орієнтації.

Для вирішення даного завдання одну з провідних ролей повинна зіграти гімнастика, яка має багатий досвід в питаннях розвитку і збереження фізичних здібностей людини.

Особливо гостро постає питання зміни сучасного уявлення про гімнастику, тобто про те, що даний вид фізичної діяльності є не тільки областю високих спортивних досягнень, але також являє собою багатофункціональну систему фізичних вправ, що застосовуються з метою всебічного фізичного розвитку і вдосконалення.

Провідні автори спортивної науки та практики неодноразово відзначали, що при вирішенні завдань оздоровлення використання спортивних методик дає найкращі результати. Однак при цьому потрібні особливі форми організації занять, спеціальні програми, особливі види і величини навантажень та способи управління їх динамікою, а також особлива мотивація. На думку багатьох авторів, рішення проблеми полягає не в розрізненості спортивного та оздоровчого напрямків гімнастики, а в їх взаємному проникненні, взаємному доповненні – і в практиці фізичного виховання, і в процесі підготовки відповідних фахівців.

Оздоровча гімнастика має два напрямки: оздоровчо-розвиваючий і спортивний. Взаємне проникнення цих напрямків обумовлює необхідність вивчення відповідних теоретико-методологічних основ студентами як тренерської, так і оздоровчої спеціалізації. При цьому передбачається (і досвід це підтверджує), що в спортивній спрямованості гімнастики найбільш доступним і виправданим, з точки зору подальшої затребуваності, є професійна підготовленість (тобто володіння відповідними знаннями, вміннями і навичками) на рівні вправ класифікаційних програм, а також базових вправ спортивних видів гімнастики.

Другий напрямок гімнастики вирішує завдання розвитку і збереження психофізичних здібностей людини в залежності від ряду факторів (підготовленості, віку, стану здоров'я на даний момент, мотивації та ін.).

Певною мірою вони пов'язани з напрямком спортивним. Однак, в силу цілого ряду причин, забезпечуються особливими видами вправ. Зазвичай наводиться 31 вид оздоровчої гімнастики, історично визнаних традиційними або тими, що отримали поширення останнім часом.

Необхідно підкреслити два найважливіших методологічних моменти.

Перший – всі види розвиваючих і збережувальних оздоровчих вправ при методично правильній побудові занять виявляються пов'язаними з вирішенням тих же завдань, які вирішуються вправами гімнастики спортивної спрямованості, у той час як зворотній взаємозв'язок виявляється далеко не завжди.

Другий момент достатньо важливий в соціальному і в організаційно-управлінському аспектах. Всі види гімнастичних вправ, незалежно від специфічної спрямованості і розв'язуваних головних і приватних завдань, знаходять відображення в тій чи іншій організаційній фізкультурно-спортивній структурі: від груп здоров'я до збірних команд.

Це визначає соціальне замовлення підготовки фахівців, які володіють теорією і практикою оздоровчої гімнастики.

Заяць К.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Статьєв С.І., к.пед.н., доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЧОЛОВІКІВ 20-40 РОКІВ ПРИ ЗВИЧНОМУ ВИВИХУ ПЛЕЧА НА ПОСТІМОБІЛІЗАЦІЙНОМУ ПЕРІОДІ

Плечовий пояс – це складна система, яка включає кілька суглобів: грудинно-ключичний (ГКС), акроміально-ключичний, власне плечовий суглоб (ПС) і лопатково-грудне з'єднання (псевдосуглоб). Діапазон рухів верхньої кінцівки зумовлений головним чином за рахунок плечового і грудинно-ключичного суглобів таким чином, що відношення рухів ПС/ГКС становить 2 :1. Тобто при відведенні руки на 180° з них 120° рухомості буде забезпечено за рахунок ПС, а 60° – за рахунок ГКС. Однак це середнє значення для всього діапазону (дуги) рухів верхньої кінцівки: на початку відведення рухи відбуваються головно у ПС, так що відношення становитиме 4:1, а вище від горизонтальної лінії (відведення понад 90°) воно становитиме 1:1.

Травматичні вивихи плеча становлять 60% від усіх вивихів. Така частота пояснюється анатомо-фізіологічними особливостями суглоба: куляста головка плечової кістки і плоска суглобова западина лопатки, невідповідність їх розмірів, велика порожнина суглоба, слабкість капсульно-зв'язкового апарату, особливо в передньому відділі, своєрідна робота м'язів і ряд інших факторів, що сприяють виникненню вивиху.

Звичний вивих плеча (ЗВП) – важке ураження плечового суглоба, яке є ускладненням первинного травматичного вивиху, яке виникло внаслідок неправильного вправляння і малоефективного і незакінченого періоду реабілітації після нього. 68% всіх звичних вивихів пов'язані зі спортивними зайняттями (боротьбою, волейболом, баскетболом та ін.). Єдиним ефективним методом лікування ЗВП є оперативний. Разом з тим одна операція не вирішує проблеми. Дуже важливе значення має якість післяопераційних реабілітаційних заходів особливо для спортсменів, яким необхідно досягти стійкої стабілізації плечового суглоба, нормальної амплітуди рухів і відновлення сили м'язів.

За останніми відомостями вітчизняних та закордонних науковців, виникнення нестабільністі плечового суглоба після його вивиху, становить від 27-84 %. Близько 95 % вивихів плеча зумовлюють переднюю нестабільність суглоба.

Лікування зазначеної патології здійснюється як консервативним, так і оперативним методами у комплексі з фізичною реабілітацією. При складанні реабілітаційної програми необхідно враховувати анатомічні та біомеханічні особливості плечового комплексу.

Об'єкт дослідження: процес фізичної терапії у відновленні функції плечового суглоба при звичному вивиху плечового суглобу на постімобілізаційному періоді.

Предмет дослідження: засоби та методи фізичної терапії хворих при звичному вивиху плечового суглобу на постімобілізаційному періоді.

Наукова новизна роботи полягала в систематизації наявних методів фізичної терапії при звичному вивиху плеча та в розробці програми реабілітації. Зібравши групу осіб зі звичним вивихом плеча в пості мобілізаційному періоді, та після визначення функціонального стану плечового суглоба, були апробовані розроблені заходи фізичної терапії. Проаналізувавши вихідні функціональні проби рухливості кінцівки було доказано про доцільність використання у реабілітаційних програмах масажу, ЛФК, фізіотерапевтичних процедур та лікувально-оздоровчого плавання.

Результати дослідження свідчать про доцільність запропонованої нами реабілітаційної програми, для фізіотерапевтичних відділень у постімобілізаційному періоді з метою відновлення функції плечового суглоба при звичному вивиху плеча.

Заяць К.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кружило Г.Г., к.пед.н., доцент

ФІЗИЧНЕ ТА ПСИХОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ТРЕНУВАНЬ З ФУТБОЛУ

Актуальність теми. У наш час здоровий спосіб життя набуває все більшої популяризації. Разом с цим омолоджуються всі види спорту, а саме – футбол. Це насамперед добре, тому що у дітей є можливість пізнавати перші спортивні кроки у такому ранньому віці. Однак з цього витікає одна значна проблема – компетентність тренувального штабу с роботою дітей такого віку не завжди відповідна.

Всі тренери дитячо-юнацьких футбольних шкіл – це в минулому гравці, які мають практичні знання, вміння та навички, які вони здобули у своїй спортивній кар'єрі. Однак вони не мають відповідних знань, стосовно роботи з дітьми дошкільного віку.

У цьому віковому періоді діти це – «губка», яка сприймає всю інформацію з навколишнього середовища. Цей віковий період є зародженням звичок і вмінь дитини, та початком її фізіологічного та психологічного формування. Некомпетентність тренера, який працює з дошкільнятами, може призвести до формування нестабільного психологічного стану та невідповідності фізіологічного розвитку дитини, що в подальшому житті вплине на стан здоров'я індивіда.

Тому разом із зростанням чисельності академій, в яких діти починають займатися футболом з дошкільного віку, зростає потреба у відповідній компетентності роботи тренерів. З цього формується необхідність у впровадженні єдиної, загально утвердженої методики для гармонічного розвитку дітей дошкільного віку засобами футболу.

Метою роботи являється досягнення гармонічного розвитку дітей дошкільного віку на заняттях з футболу. Основним завданням дослідження було розроблення та впровадження методики нового покоління для робити з дошкільнятами на заняттях з футболу .

Методика нового покоління – це методика роботи з дітьми дошкільного віку, з урахуванням ново здобутих знать у сфері дошкільного розвитку дитини, а саме її психологічного та фізіологічного розвитку.

У дослідженні взяло участь 24 особи. Досліджуванні були розділені на дві групи, в кожній із яких були хлопчики віком 3,5–4 роки. Діти експериментальної групи займалися на базі футбольної академії для дошкільнят «Талантіка». Діти контрольної групи займалися на базі дитячого навчального закладу № 130 «Сказка» за звичайною програмою з фізичної культури. Усі діти до експерименту раніше не займалися в спортивних секціях.

Оцінювання фізичного та психологічного розвитку дошкільнят проводилося у червні 2018 р. та в листопаді 2018 р. Під впливом занять по методиці нового покоління спостерігалися позитивні прогреси у експериментальній групі. В контрольній групі прогрес спостерігався, однак був меншим, ніж у представників експериментальної групи. Розраховане значення t-критерію Стьюдента дорівнює знайденого по таблиці, робимо висновок про статистичної значущості відмінностей між порівнюваними групами.

На підставі даних, отриманих під час дослідження, слід зазначити, що при проведені занять з футболу за новою методикою діти значно ефективніше розвивають свої психологічні та фізичні вміння. Насамперед це відмічається вмінням застосовувати здобуті навички в необхідній ситуації та в значному прогресі розвитку фізичних якостей для свого віку. Дошкільнята, які займалися у дитячому навчальному закладі за загальною методикою занять фізичною культурою, бажаних результатів не отримали. Слід відмітити, що спостерігався незначний прогрес у фізичною розвитку дітей контрольної групи, однак значного покращення здобутих навичок не відмічалось.

Зорина А.А.
КУВО «Хортицкая национальная учебно-реабилитационная академия» ЗОС
науч. рук. – Захарина Е.А., д.пед.н., профессор

ХАРАКТЕРИСТИКА ЙОГИ

Йога – одна из самых быстро развивающихся оздоровительных и фитнес-практик в мире. По данным калифорнийского фонда «Йога и здоровье» (Yoga Health Foundation, во всем мире – более 250 миллионов людей занимаются йогой (слово «йога» и означает «союз») В статье были рассмотрены более 80 исследований, сравнивающих йогу с другими видами физической активности [3].

В ходе анализа, проведенного специалистами в области здравоохранения из Университета Мэриленда, выяснилось, что йога не уступает традиционным видам фитнеса и даже превосходит их в том, что касается улучшения чувства равновесия, борьбы с усталостью и тревожными состояниями, избавления от стресса, нормализации настроения и сна, уменьшения боли, снижения уровня холестерина и в более широком смысле – улучшения качества жизни Йога, заключили специалисты, превосходно зарекомендовала себя во многих изученных областях [3].

Сейчас йога частности становится всё популярнее не только в городе Запорожье, но и во всей Украине. Современная йога преследует новую цель – максимизировать, а не минимизировать энергетические затраты. К примеру, недавние исследования продемонстрировали, что йога стимулирует выработку мозгом естественных веществ, по свойствам схожих с сильными антидепрессантами, – это таит большие перспективы для здоровья нации. и стили йоги попадают в категорию аэробных тренировок (дословно «требующих воздуха»), другими словами, их цель – разгорячить кровь [2].

Основываясь на результатах проведенных физиологических исследований (Д. Эберт) основным механизмом воздействия «асан» на внутренние органы, является их стимуляция за счет специфичных деформаций опорно-двигательного аппарата.[1] Однако существуют и другие механизмы, такие как, стрессовый (Л. Гаркави [3]), психосоматический (В. Райх, . Джеймс, А. Лоуэн [5]), гормональный (Р. Минвалеев) и энергетический (Д. Эберт, А. Сафронов) механизмы влияния элементов йоги на организм человека. Переходя к рассмотрению практики йоги необходимо выделить ее наиболее характерные элементы, такие как: «асаны» – физические упражнения и «пранаямы» – дыхательные упражнения. Освоение техник йоги начинается с освоения пранаям [2].

Рассматривая механизм необходимо отметить, что все асаны связаны с определенным изменением внутриполостных давлений. Поэтому скорость входа в асаны и выхода из них должна быть такой, чтобы внутриполостные давления (это совокупность давлений различных систем организма: дыхательной, сердечно-сосудистой, мочеполовой, эндокринной, пищеварительной и т.д.) успевали стабилизироваться, т.е. входить и выходить из асаны надо достаточно медленно, а пребывать в ней достаточно долго (А.Сафронов) [1].

Стили йоги бывают: Анусара, Аштанга, Бикрам, Флоу, Хатха, Айенгара, Крипалу, Кундалини, Пауэр-йога, Шивананда, Вини-йога, Винья, Йога-балет, Йога-фит, Атлетичная йога [3].

Среди «аэробных» брендов йоги – йога-фит и пауэр-йога. Йога стала более «спортивной», а аэробная интенсивность практики усилилась.

Популярные стили йоги в Запорожье проводяться в следуюших оздоровительніх центрах: по ул. Украинская 4, осуществляются занятия по «Хатха-йога»; по Лермонтова 21 в оздровительном центре «Феникс йога» – аэро-йога аштанга йога в Центре развития Анаэль Правды, 31

Литература

1. Режим доступа: http://newyogalife.com/
2. Режим доступа: http://www.yoga.net.ua/l
3. Уильям Броуд. Научная йога. Демистификация. – 2013, 416 с.

Іваниш В.В.
Київський національний торговельно-економічний університет
Наук. кер. – Приходько В.М., ст. викладач

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, РЕАБІЛІТАЦІЇ, ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ, СПОРТУ, ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

«В здоровому тілі – здоровий дух!». Саме цього прислів'я з давніх-давен дотримувалися наші предки. Фізичне виховання гарантує індивіду повноцінний розвиток, морфологічне та функціональне зміцнення організму але в сучасному світі люди стали недооцінювати важливість спорту і фізичного виховання і саме тому дана галузь має певні проблемні аспекти. Розглянемо проблеми галузі на прикладі студентської молоді – рушійної сили країни. За останні десятиріччя спостерігається сумна статистика занепаду фізичного здоров'я студентів, їхня абсолютна непідготовленість до будь-якого виду навантажень. Причиною цього, особисто я вважаю, розповсюдженість шкідливих звичок, зокрема алкоголізму, паління та наркотиків. Вони безпосередньо впливають на здатність рухатися, на здатність реагувати та сприймати навантаження. Ще однією причиною є висока залежність молодих людей від різноманітних електронних пристроїв, які в свою чергу забирають весь вільний час та увагу підлітків. Здоровий спосіб життя майже втратив свою актуальність.

Методи фізичного виховання в нашій країні вважаються застарілими і не цікавлять молодь, тому важливо постійно вносити корективи в фізично-оздоровчі програми у всіх закладах освіти, включаючи університети. Ні для кого не секрет, що здоров'я – це найголовніше, що є в нашому житті. Парадокс полягає в тому, що саме «найголовніше» найчастіше піддається ризику. Методи держави захистити добробут громадян є нераціональними та недієвими. Особливо це стосується питань фінансування закладів охорони здоров'я. Держава неспроможна встановити певні правила поведінки органів виконавчої влади та місцевого самоврядування в даній галузі.

Спорт – це престиж нації. Саме спортивні досягнення приносять країні чи не найбільше визнання, на рівні з показниками економічного розвитку. Всі українці завжди, затамувавши подих, чекають новин чергових Олімпійських ігор та кількості медалей, які цього разу привезуть на Батьківщину представники нашої країни. Але попри успішний розвиток спорту в Україні, проблемних аспектів можна виділити декілька. Наприклад, невідповідність матеріально-технічної бази для занять спортом, відсутність пропаганди важливості спорту на місцевому рівні, застарілість більшості спортивних споруд. На сьогоднішній день тільки у великих містах України починає активно розвиватися спортивна інфраструктура, а отже перспектива успішності є, але вона як і раніше не діє на маленькі села та селища.

Туризм – один з найширших та наймаштабніших напрямів бізнесу в усьому світі. Він охоплює абсолютно різні заклади починаючи від санаторіїв та пансіонатів і закінчуючи кемпінгами та оздоровчими базами. Так як дана галузь є досить молодою в Україні, інфраструктура туризму не є особливо розвинутою. Помітно збільшується частка бюджетного інвестування в готельний та туристичний бізнес, і на це є вагомі причини. Дана галузь поступово перетворюється в самостійний сектор економіки, прибуток якої, за прогнозами аналітиків, буде активно зростати. Проблемою туризму та готельного господарства в Україні є її низька конкурентоспроможність на європейському ринку послуг. Майже кожен другий громадянин надав би перевагу відпочинку в таких країнах як: Італія, Швейцарія, Австрія, Бельгія, аніж в Києві чи Одесі.

Таким чином, ще однією актуальною проблемою готельного господарства є велика кількість закладів і низька якість обслуговування, комбінація низької кваліфікації працівників і невиправдано високих цін. Отже попри наявність великої кількості нюансів та проблемних аспектів наша країна здатна підняти фізичне виховання,спорт та готельно-туристичний бізнес на новий рівень,але для цього потрібно плідно та зважено працювати, не триматися за старі методи,а постійно розробляти нові.

Івшин М.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Тахмазов В.І., професор

АДАПТАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ПІДГОТОВЦІ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНИХ ДІЙ У ЗАХИСТІ В БАСКЕТБОЛІСТІВ СТУДЕНТСЬКИХ КОМАНД ВНЗ 1–2 РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ

Баскетбол не уклінно рухається в бік інтенсифікації всіх його елементів: швидкості кидків і передач, переміщенню гравців з м'ячем і без нього, збільшення швидкості гри за рахунок зменшення часу на одну атаку. За останні роки значно розширився арсенал «бойових» прийомів гри та покращилася виконавча майстерність баскетболістів. Зріс атлетизм спортсменів і динамізм самої гри.

Сьогодні підготувати спортсмена можливо лише застосовуючи сучасні методи тренування, які враховують анатомо-фізіологічні особливості спортсмена, найновіші теоретичні основи виду спорту, психологічні питання управління процесом тренування, тощо. Але не дивлячись на це, баскетбол має досить серйозні проблемі, які стримують його розвиток і популярність. Проблеми ці значаться в багатьох його аспектах: в технічній підготовленості, в організації захисту та нападу, в тактичній, психологічній підготовці гравців.

Специфічні особливості адаптації в баскетболі, виявляються в тому, що спортсмену потрібно взаємодіяти з партнерами і суперниками в умовах тренування і змагань використовуючи для цього м'яч та кошик, що створює додаткові проблеми пристосування організму до умов оточуючого середовища.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є визначення місця динаміки розвитку адаптаційних процесів при субмаксимальних навантаженнях у баскетболістів студентської команди при грі в захисті за допомогою системи вправ «форчекінг» в процесі підготовки до першості міста серед вищих навчальних закладів (ВНЗ) 1-2 рівня акредитації.

Для досягнення поставленої мети в роботі використовувалися наступні методи: аналіз і узагальнення навчально-методичної документації та літературних джерел; педагогічне спостереження; педагогічний експеримент; метод контрольних вправ; статистико-математичні методи.

У баскетболі головною адаптацією до великих навантажень стала техніко-тактична адаптація до дій в нападі. В той час адаптація до екстремальних дій в захисті поступово згасає. Спортсмени поступово стають адаптивно готовими до сучасної суперактивної гри в нападі і не адаптованими до активної гри у захисті. І це саме співпадає з важливим періодом макроциклу – змагальним, коли команди беруть участь у головних змаганнях. Так в нападі всі гравці діють активно: агресивно, напористо, а в захисті це трапляється рідко.

«Принцип баскетболу» в захисті, на жаль, більшість гравців «відпочиває». Гравці включаються в активні захисні протидії в боротьбі за м'яч, який відскочив від власного кошика. В останніх випадках, вони практично відпочивають, стоячи разом зі «своїми» підопічними.

Сучасний баскетбол з його вимогами до швидкості вимагає від захисника великого рухового діапазону. Йому потрібно застосовувати всю вправність, спритність, силу, стрибучість, щоб встигнути за гравцями нападу, вибити м'яч у дріблера, оволодіти неконтрольованим м'ячем, встигати накрити м'яч, спрямований у кошик, виконуючи відштовхування вже не з відпрацьованої стійки, а з самої незвичайної: двома широко розставленими ногами, однією ногою і т. д.

Але стати баскетболістом, який вміє ефективно застосовувати активні форми захисту, можна, лише засвоївши школу пресингу, де гравець навчиться протистояти супернику в жорсткій безкомпромісній боротьбі один на один з партнерами, які грають в такому ж цейтноті, і, в той же час, вміють своєчасно прийти на поміч один одному. Не дивлячись на досить високий рівень наукових досліджень в галузі спорту, в спортивній практиці баскетболу навантаження дозуються за суб'єктивними критеріями, які не піддаються оцінюванню та обліку. Одним із перших з тренерів України, В. О. Шаблінський, застосував для збірної команди інтервальний метод тренування, намагаючись сформувати необхідну адаптацію організму до дозованих граничних можливостей у гравців. Дослідження адаптаційних процесів в підготовці техніко-тактичних дій в захисті у баскетболістів є доцільним і актуальним.

Іжова К.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Статьєв С.І., к.пед.н., доцент

КОРЕКЦІЯ СТАНУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ВАДАМИ РОЗУМОВОГО РОЗВИТКУ ЗА ДОПОМОГОЮ ІГРОВОГО МЕТОДУ

За даними Міністерства охорони здоров'я, в Україні проживають понад 300 тисяч осіб з вадами розумового розвитку, з них 15 тисяч «не охоплені» жодними соціальними програмами; на 1000 дітей припадає 10 випадків вад розумового розвитку. У зв'язку з цим, створення умов для забезпечення рухової активності, фізичної терапії дітей з вадами розумового розвитку і їхніх родин є одним з актуальних завдань нашого суспільства, про що говориться у затвердженій Указом Президента України Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту.

Розробка проблеми соціальної інтеграції і реабілітації людей з помірним ступенем розумової відсталості, організація їхньої взаємодії зі здоровою частиною населення належить до пріоритетних напрямів наукових досліджень. Як підкреслюють багато фахівців чим тяжчий ступінь розумової відсталості, тим сильніше виражені порушення психомоторного розвитку. Дитині з помірним ступенем розумової відсталості необхідна своєчасна і довготривала соціальна і фізична реабілітація [6].

Аналіз науково-методичної літератури з проблеми організації корекційних занять і фізичної терапії дітей з вадами розумового розвитку показав, що нині розглянуто специфічні особливості процесу фізичного виховання дітей з вадами розумового розвитку.

Мета роботи – науково-методично обґрунтувати та розробити програму фізичної терапії дітей молодшого шкільного віку з помірним ступенем розумової відсталості за допомогою ігрового методу.

Об'єкт дослідження: процес соціалізації та фізичної терапії дітей з вадами розумового розвитку.

Предмет дослідження: засоби і методи соціалізації та фізичної терапії дітей молодшого шкільного віку з вадами розумового розвитку.

Завдання дослідження.

1. Систематизувати і узагальнити сучасні науково-методичні знання, вітчизняний та світовий досвід використання засобів і методів соціальної та фізичної терапії дітей з вадами розумового розвитку.
2. Дослідити особливості психомоторного розвитку, навичок самообслуговування, комунікативних умінь дітей 7-10 років з помірним ступенем розумової відсталості.
3. Розробити програму соціалізації та фізичної терапії дітей з помірним ступенем розумової відсталості і визначити її ефективність.

Методи дослідження:

- аналіз науково-методичних джерел;
- соціологічні;
- методи фізичної терапії;
- педагогічне тестування;
- педагогічний експеримент;
- метод математичної статистики.

Практичне значення роботи. В результаті проведеного дослідження, при послідовному рішенні поставлених задач, було запропоновано реабілітаційні заходи, які дозволяють ефективніше впливати на соціалізацію дітей 7-10 років з вадами розумового розвитку.

Ісмаілова Ельнара Фаіг-кизи
КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Юхновська Ю.О., к.е.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Нове розуміння культури в суспільному розвитку й усвідомлення необхідності збереження культурного різноманіття у світі розширюють перспективи культурного туризму як ресурсу регіонального розвитку, а також впливу на соціальну й культурну сферу, екологію, зовнішньоекономічну діяльність і міжнародні відносини. Це пов'язано з тим, що в сучасному світі туризм із переважно економічного явища перетворюється на соціальний й культурний феномен.

Незважаючи на всі труднощі, наш час є періодом розвитку нових тенденцій у культурному житті, відроджуються раніше забуті імена, пам'ятки й події, по-новому оцінюється історична спадщина. І тому для більшості українських регіонів орієнтація на культурний туризм стає однією з реальних можливостей економічного, соціального й культурного піднесення. Виявлення його потенціалу, як ресурсу розвитку регіону, пов'язане з потребами управлінської практики, необхідністю допомогти територіальним співтовариствам оптимізувати процеси залучення широких верств населення до співробітництва з іншими культурними співтовариствами, а також процесами, пов'язаними з довгостроковим прогнозуванням розвитку території [2].

Місією культурно-пізнавального туризму є: зближення народів, виховання поваги, терпимості, вивчення надбань народів та ознайомлення із звичаями та традиціями, взаєморозуміння на основі гуманітарних цінностей туризму.

Вітчизняні та зарубіжні вчені вважають, що основною умовою розвитку культурного туризму є історичний та культурний потенціал країни, рівень забезпечення доступу до нього, а також побутові умови проживання туристів. Постановка проблеми обумовлена тим, що культурний туризм на сьогоднішній день є однією із найбільш цікавих сучасних форм дозвілля, відіграє помітну роль в розширенні загальних знань і, зокрема, культурної ерудиції людини. Наша країна володіє значним культурно-історичним потенціалом, який однак не в повній мірі використовується. Тому сучасний стан культурного туризму в Україні потребує активізації дій суб'єктів туристичної діяльності та держави щодо вирішення його основних проблем з метою раціонального використання ресурсів та подальшого розвитку. Саме тому є актуальним проведення досліджень у цьому напрямку [1].

Багато міжнародних організацій зосереджують свою діяльність на «культурному» напрямі туризму у формі концепцій, проектів, конгресів, конференцій, декларацій, конвенцій. Ця діяльність зумовлена входженням світової цивілізації в епоху глобалізації, загрозою нівелювання, часткової зміни або повного зникнення національних культур, збільшенням природних і техногенних катастроф, воєн і терористичних актів, які також можуть призвести до знищення культурної спадщини.

Як відомо, наша країна має значний потенціал для розвитку в'їзного і внутрішнього культурного туризму. На державному обліку в Україні перебуває понад 130 тис. пам'яток. Але слід відзначити, що до 70% об'єктів культурної спадщини перебувають у незадовільному стані (кожен десятий об'єкт – у аварійному) та потребують проведення робіт з реставрації або реконструкції, облаштування для туристичних відвідувань. Усе це не сприяє розвиткові культурного туризму в Україні, і нині, в цій царині фіксується спад. Також слід відзначити, що нині в законодавстві не враховуються завдання, пов'язані з ефективним використанням історичного й культурного потенціалу країни для поліпшення якості національного туристичного продукту[2].

Для вирішення цих проблем, на мою думку, слід проводити активну державну та регіональну політику з метою збереження пам'яток культурно-історично спадщини та їх раціонального використання, створювати та впроваджувати нові туристичні маршрути, метою яких буде ознайомлення із недостатньо популярними пам'ятками, створювати та впроваджувати маркетингові плани розвитку регіонів, час від часу проводити реставрацію об'єктів, що піддаються руйнації, приймати участь в міжнародних та обласних туристичних виставках та салонах з метою представлення та популяризації національного туристичного продукту.

Отже, культурний туризм – багатогранний феномен: могутній фактор економіки, соціальний інститут і сфера культури. Культурний туризм дає змогу розширити кругозір і поглибити світосприймання особистості, що сприяє естетичному розвитку і духовному збагаченню людини. Саме культурний туризм дає змогу звернутися до вивчення культурної спадщини людства. Без заручення державної підтримки складно втримувати позиції на ринку, тому сьогодні дуже важливим є підтримка культурного туризму з боку держави як одного із найперспективніших напрямків. Наша країна володіє значним культурно-історичним потенціалом, який однак не в повній мірі використовується. Тому сучасний стан культурного туризму в Україні потребує активізації дій суб'єктів туристичної діяльності та держави щодо вирішення його основних проблем з метою раціонального використання ресурсів та подальшого розвитку цього напряму [1].

Література

1. Кочеткова А.А.Збірник матеріалів за результатами IV науково-практичної конференції студентів та молодих вчених«Сталий розвиток України: проблеми і перспективи».Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2016. – 230 с. – С.130-133. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/-statti_ukr/kochetkova2.htm;

2. Божко Л.Д. Культура України. – 2011. – Випуск 32. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/bozhko.htm.

Іордан О.Г.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Фунтікова О.О., д.пед.н., професор

ПІДГОТОВКА ЮНАЦЬКОЇ МОЛОДІ ДО ЗАНЯТЬ ФУТБОЛОМ У НІМЕЧЧИНІ ТА В УКРАЇНІ: ІСТОРИКО-ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Німецький футбольний союз довгий час працював за програмою Берті Фогтса. Його концепція розвитку, запропонована ще в середині 80-х, на жаль, зазнала краху: збірні різних вікових перестали вигравати медалі, а талановиті футболісти практично перестали з'являтися на німецькій землі. У зв'язку з цим на посаду спортивного директора був запрошений Маттіас Заммер, який переглянув методику підготовки підростаючого покоління. У підсумку Федерація футболу Німеччини розробила спеціальну Програму розвитку дитячо-юнацького футболу. Суть цієї філософії – формування ефективної концепції досягнення успіху. У Німеччині вчасно зробили правильні висновки і звернули увагу, що футбол не стоїть на місці, а постійно розвивається. Таким чином, акцент був зроблений не на величезні традиції німецького футболу, а на інновації. Основна спрямованість – пошук і розвиток талантів. Для розвитку талантів важлива кожна сходинка в системі федерації. Федерації, клуби або школа – все це однаковою мірою важливо для того, щоб у майбутньому з юних футболістів вийшов толк. Якщо упустити хоча б одну з цих ступенів, успіху не буде.

Проблеми сьогодення українського футболу багато в чому обумовлені прорахунками в побудові тренувального процесу юних футболістів, особливо середнього і старшого юнацького віку. Незважаючи на експериментальні дослідження проведених з юними футболістами, увагу фахівців продовжує приваблювати проблема оптимізації тренувальних навантажень у всіх структурних утвореннях. За останній час в Україні та за кордоном ведуться пошуки шляхів і засобів підвищення ефективності навчання. Це викликано стрімким зростанням обсягу науково-технічної інформації і безупинним збільшенням числа людей, що навчаються. Процес навчання – це взаємозалежна діяльність тренера і його учнів, спрямована на оволодіння знаннями, навичкам й умінням. В процесі навчання тренер повинен не тільки повідомляти учням ту чи іншу інформацію, але й управляти їх активною діяльністю щодо засвоєння знань. Однак в практиці традиційного навчання цей процес не завжди оптимально організований.

Ми визначаємо об'єкт дослідження: історичний процес підготовки юнацької молоді до дорослого футболу в різних країнах, а наш предмет дослідження: особливості підготовки української та німецької юнацької молоді до дорослого футболу.

Завдання дослідження, які ми плануємо виконати, є наступні: порівняльний аналіз сучасної підготовки юнацької молоді у Німеччині та в Україні до дорослого футболу; програми розвитку дитячо-юнацького футболу у Німеччині і в Україні та історія їх виникнення; порівняльний аналіз ефективності організації тренувального процесу юнацької молоді у Німеччині та в Україні; характеристика особливостей взаємодії батьків та тренерів юнацької молоді; рекомендації щодо впровадження спортивно-педагогічних інновацій у розвиток вітчизняного юнацького футболу.

Методи дослідження ми використовуємо такі: загальні методи (аналіз, аналогія, синтез, класифікація, теоретичне моделювання т.д.); специфічні (узагальнення спортивно-педагогічного досвіду кращих юнацьких команд Німеччини та України); е-листування з провідними тренерами Німеччини та України про особливості введення інновацій у розвиток юнацького футболу; анкетування самооцінки власних спортивних результатів юних футболістів, які мають високі спортивні результати у процесі навчально-тренувальних занять; організація бесід з батьками юних футболістів про сучасну підготовку юнацької молоді до дорослого футболу у Німеччині та в Україні: історико-порівняльний аналіз.

Отже, огляд літератури про підготовку юнацької молоді до дорослого футболу на прикладі Німеччини та України; узагальнення спортивно-педагогічного інноваційного досвіду тренерів Німеччини та України, на наш погляд, позитивно вплинуть на наступні результати тренерської роботи з юними футболістами.

Ісаєв А.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Добродуб Є.З., к.пед.н., доцент

РОЗВИТОК ВИТРИВАЛОСТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ ФУТБОЛОМ

У Законі України «Про фізичну культуру і спорт» та в Державній програмі розвитку фізичної культури і спорту в Україні значна роль відведена розвитку масової фізичної культури як засобу фізичного виховання широких верств населення держави і підвищення рівня його фізичної підготовленості. Особливо ці положення є актуальними для майбутньої нашої держави – учнівської та студентської молоді, а тим більше для молодших школярів, віком 7-10 років, коли закладаються основи здорового способу життя, формується потреба у систематичних заняттях фізичною культурою, коли людина починає формуватися як непересічна особистість.

Основною формою занять фізичною культурою для учнівської молоді є урок фізичного виховання. У процесі занять фізичними вправами на уроках фізичного виховання вирішується широке коло різноманітних педагогічних завдань. Всі ці завдання прийнято поєднувати в три великих групи: 1) освітні завдання, котрі включають в себе придбання теоретичних знань, а також формування рухових вмінь та навичок; 2) оздоровчі завдання, що спрямовані на формування правильної постави, укріплення здоров'я та загартування організму дітей, а також виховання фізичних якостей; 3) виховні завдання, котрі поєднають в собі виховання моральних та вольових якостей, формування норм і правил поведінки в суспільстві.

Процес розвитку фізичних якостей у школярів молодшого шкільного віку досить складний і має свої особливості. Від рівня розвитку фізичних якостей в значній мірі залежить і рівень фізичної підготовленості молодших школярів. Правильний вибір засобів, методів, способів організації та проведення уроку

буде сприяти кращому розвитку фізичних якостей молодших школярів. Все це повинно базуватись на глибоких знаннях анатомо-фізіологічних та психологічних особливостей розвитку організму дітей молодшого шкільного віку, які займаються футболом, а також знаннях загальних закономірностей розвитку фізичних якостей молодших школярів, сенситивних періодів їх розвитку.

Вищевикладене вказує на актуальність нашого дослідження, яке спрямоване на вивчення впливу занять футболом на морфо-функціональний статус молодших школярів; розробку на цій основі раціональних фізичних навантажень під час занять футболом як ефективного засобу вирішення оздоровчих завдань, збільшення об'єму рухової активності та підвищення розумової працездатності дітей 6-8 років.

Розвиток організму молодших школярів характерний наявністю сприятливих періодів для розвитку фізичних якостей та формування рухових вмінь і навичок, такі періоди в теорії і методиці фізичного виховання прийнято називати сенситивними, тобто «чутливими» до конкретних цілеспрямованих впливів зовнішнього середовища (засобів фізичного виховання).

Під час таких періодів на основі природних закономірностей розвитку організму і спрямованого педагогічного впливу забезпечуються найбільші темпи приросту фізичних якостей у дітей, створюються сприятливі умови для формування рухових вмінь та навичок.

В межах сенситивних періодів для учнів найбільш ефективним є педагогічний вплив, що за своєю спрямованістю відповідає основним напрямкам природних морфо-функціональних змін в організмі. Ці зміни обумовлені гетеро-хронністю розвитку організму людини, котра визначається генетичною програмою її розвитку та характером умов проживання.

Спеціалісти теорії та методики фізичного виховання констатують той факт, що коли вибірково спрямований вплив, котрий сприяє вдосконаленню тих чи інших фізичних якостей дітей, співпадає з періодами, що характеризуються природно підвищеними темпами їх розвитку, то учні не тільки досягають вищих показників фізичної підготовленості, але і довший час їх зберігають. Якщо ж тренувальний вплив аналогічної спрямованості використовується у вікові періоди «сповільненого» розвитку фізичних якостей, то він не сприяє їхньому значному приросту. Крім цього, набутий учнями в таких умовах рівень прояву фізичної підготовленості має низьку стабільність.

Кальченко В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захаріна Є.А., д.пед.н., професор

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ФУТБОЛУ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ З УЧНЯМИ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність роботи: одним із головних завдань, які стоять перед українським суспільством є зміцнення і збереження здоров'я нації, в першу чергу дітей, учнівської та студентської молоді – майбутнього держави. На сьогоднішній день наявна система фізичного виховання перебуває в кризовому стані не може задовольнити потреби населення. Фізичне виховання молоді у загальноосвітніх навчальних закладах – невід'ємна частина системи освіти, складова гуманітарного виховання, умова оптимізації фізичного та психічного стану, фізичного розвитку особистості, підготовка до умов життєдіяльності.

Органи влади надають програмного значення питанням розвитку фізичного виховання і спорту, розглядаючи їх як найбільш економічно вигідний та ефективний засіб профілактики захворюваності, зміцнення генофонду та розв'язання інших соціальних проблем. Досить згадати базові положення Концепції національного виховання: базову навчальну програму для вищих закладів освіти України «Фізичне виховання», цільову комплексну програму «Фізичне виховання здоров'я нації», Державну національну програму «Освіта» (Україна XXI століття), положення законів України «Про фізичну культуру і спорт», ««Про освіту», «Про вищу освіту», Положення про державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України, «Концепцію фізичного виховання в системі освіти України», Державні стандарти освіти, «Державні вимоги до навчальних програм з фізичного виховання в системі освіти», проект «Національної доктрини розвитку освіти України у XXI ст.».

Футбол – один із видів Олімпійських ігор. В нашій країні існує своя школа футболу, де наші спортсмени показують найвищі досягнення. В свою чергу найвищі досягнення можна відобразити як показник, що показує максимальні можливості людини на конкретному етапі її розвитку. А школу футболу можна охарактеризувати як організаційно-методичну систему навчання, виховання і підготовки спортсмена. У зв'язку із цим виникає потреба в розробці та організації таких форм спортивних занять які були б привабливі, відповідали інтересам і потребам даної групи населення. Тому вважаємо актуальним тему нашого дослідження: «Розвиток фізичних якостей у хлопців старшого шкільного віку засобами футболу».

Об'єкт дослідження – навчально-тренувальний процес хлопців старших класів засобами футболу. Предмет дослідження – розвиток фізичних якостей у хлопців старших класів засобами футболу.

Мета дослідження – обґрунтувати зміст занять фізичної культури для хлопців старшого шкільного віку засобами футболу для підвищення їх ефективності та розвитку фізичних якостей.

Особливості тренування як педагогічного процесу зумовили специфічні принципи, характерні для цього процесу. Суть їх у наступному. Спрямованість до вищих досягнень. Як вид спорту футбол немислимий без змагань. Отже, закономірно і прагнення до найвищих результатів у спортивних змаганнях, до перемог над сильними суперниками.

Хлопці, які займаються в футболом набагато сильніші у фізичному та духовному плані. Вони більш витривалі на заняттях у школі, менш підтвердженні простуді та іншим захворюванням у них більш за все розвити координаційні здібності, силові якості, швидкість та витривалість.

Одним з головних завдань фізичного виховання є розвиток рухової функції і уміння керувати своїми рухами. Таким чином окрім фізичних якостей, у старшому шкільному віці не менш важливе удосконалення всіх фізичних якостей. Тим більше, що цей вік є найбільш сприятливим у цьому відношенні.

Каракада В.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Глущенко Н.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

КОРЕЦІЯ ФІЗИЧНОГО СТАНУ ЖІНОК ПЕРШОГО ЗРІЛОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ КОНДИЦІЙНОГО ТРЕНУВАННЯ

Сьогодні в Україні особливо гостро постає питання поліпшення рівня здоров'я і фізичної підготовленості людей зрілого віку, що пов'язано з незадовільним їхнім станом та тенденцію до подальшого погіршення. У теперішній час безперечно актуальним є дослідження, котрі спрямовані на пошук нових шляхів підвищення загального фізичного стану жінок зрілого віку, зокрема, за рахунок використання фізичних вправ з найбільш високим загальнооздоровчим ефектом. На думку багатьох фахівців у галузі фізичної культури і спорту досить перспективним може бути впровадження у в «фізкультурне життя» жінок кондиційного тренування, зокрема плавання, яке здатне поєднувати в собі елементи оздоровчого та спортивного тренування.

Аналіз науково-методичної літератури за темою дослідження показав, що однієї з причин недостатньої ефективності системи занять з фізичного виховання серед жінок першого зрілого віку є застарілий підхід до змісту процесу фізичного виховання, котрий вже не відповідає інтересам сучасної людини та потребує ретельного перегляду на основі використання у цьому процесі новітніх оздоровчих технологій, зокрема, засобів кондиційного тренування.

Для підвищення ефективності процесу занять плаванням жінок першого зрілого віку нами була розроблена програма кондиційного плавання, яка спрямована на поступову адаптацію організму до фізичного навантаження, на розвиток і подальше збереження високого рівню функціонального стану та фізичної підготовленості та проведена її експериментальна оцінка.

Отримані в ході експерименту результати свідчили про те, що застосування в процесі занять фізичною культурою та спортом жінок першого зрілого віку в авторської програми з кондиційного плавання сприяло істотному поліпшенню їх загальної й спеціальної фізичної підготовленості й функціонального стану провідних фізіологічних систем організму (серцево-судинної й дихальної).

Встановлено, що к моменту закінчення річних занять за експериментальною програмою з кондиційного плавання у жінок спостерігалися достовірно ($p<0,05$; $p<0,01$; $p<0,001$) більше високі, ніж у контрольній групі, величини практично усіх параметрів, що характеризують стан спеціальної фізичної підготовленості й кардіо-респіраторної системи організму:

– для жінок експериментальної групи були характерні більше високі, ніж у представників з контрольної групи, рівні спеціальної швидкісної (на 19% – 43%), силової (на 27% – 43%), технічної (на 21% – 36%) підготовленості, гнучкості (на 21% – 79%) і спеціальної витривалості (на 62% – 73%);

– у жінок експериментальної групи к моменту завершення дослідження реєструвались достовірно більш кращі, ніж у контрольній групі, величини показників серцево-судинної системи (на 4% – 26%), системи зовнішнього дихання (на 12% – 27%) і показників, що характеризують ступінь напруги регуляторних систем організму (на 42% – 48%);

– у значної кількості жінок експериментальної групи (48,57%) спостерігалося поліпшення фізичного стану їхнього організму.

Отримані результати свідчили про високу ефективність розробленої й використаної серед жінок першого зрілого віку програми з кондиційного плавання в процесі занять фізичною культурою.

Карімов А.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Крюков Ю.М., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ХВОРИХ 40–60 РОКІВ ПІСЛЯ МОЗКОВОГО ІШЕМІЧНОГО ІНСУЛЬТУ В УМОВАХ СТАЦІОНАРУ

За даними ВООЗ, ішемічний інсульт трапляється у 1,5-7,4 випадку на 1000 населення. Його частота збільшується з віком, сягаючи максимуму в 60–70 років (20 випадків на 1000 населення). 46% хворих на інсульти помирають протягом 1–го місяця. У 48% спостерігаються геміпарези, які у подальшому призводять до інвалідності, у 30% – розвиваються психоорганічні синдроми. Інсульт займає 1–ше місце серед причин стійкої втрати працездатності – 53%. Кількість випадків інсульту у працездатних пацієнтів неухильно зростає. 80% хворих, які перенесли інсульт, стають інвалідами, 20% серед них потребують стороннього догляду. Лише 20 % хворих після ішемічного інсульту зберігають працездатність

За даними МОЗ України смертність від інсульту займає 10% у загальній структурі смертності від різних захворювань у всьому світі. У перспективі прогнозують зріст випадків інсульту та летальних: у 2015 р. – до 18 млн і 6,5 млн, у 2030 р. – до 23 млн та 7,8 млн відповідно. Смертність від інсультів посідає третє місце після онкозахворювань та інфарктів міокарда. Частота ішемічних інсультів співвідноситься з частотою геморагічних інсультів як 4:1. Показники смертності від інсульту в Україні в 2 рази вище, ніж у країнах Західної Європи.

Ефективність застосування не всіх різноманітних методик фізичної терапії після інсульту є науково обгрунтованими. Вітчизняні дослідження в основному висвітлюють стандартні і не новітні програми фізичної терапії, які спрямовані на профілактику виникнення ускладнень, і на відновлення вже втрачених функцій. Проте, недостатнім є теоретико–методичне обґрунтування застосування методів та засобів реабілітації в залежності від результатів обстеження. Таким чином, розробка методики фізичної терапії хворих після перенесеного ішемічного інсульту, яка давала б можливість максимально індивідуалізувати программу фізичної терапії є актуальною.

Мета дослідження – проаналізувати, узагальнити дані науково – методичної літератури щодо існуючих методик фізичної терапії хворих другого періоду зрілого віку і розробити експериментальну методику фізичної терапії хворих після перенесеного ішемічного інсульту.

Завдання:

1. Проаналізувати та узагальнити дані літературних джерел щодо існуючих засобів фізичної терапії хворих другого періоду зрілого віку після перенесеного ішемічного інсульту.

2. Вивчити особливості змін рухової сфери у хворих після перенесенного ішемічного інсульту.

3. Розробити, перевірити ефективність та обґрунтувати методику фізичної терапії для хворих другого періоду зрілого віку після перенесенного ішемічного інсульту.

Об'єкт дослідження: фізична терапія хворих після перенесенного ішемічного інсульту.

Предмет дослідження: методика фізичної терапії хворих після перенесеного ішемічного інсульту.

Методи:

– аналіз, узагальнення та систематизація літературних джерел;

– соціологічні методи (аналіз історій хвороби, опитування);

– педагогічне спостереження;

– медико–біологічні методи (збір анамнезу, гоніометрія, мануальне м'язове тестування, контрольні тести для оцінки рухових розладів, неврологічна шкала оцінки якості реабілітації);

– методи математичної статистики.

Касянок П.В., Бабешко М.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Боклаг В.А., д.держ.упр., доцент

ТЕМАТИЧНИЙ БАР ЯК ЗАКЛАД ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ

На сьогоднішній день тема барів актуальна як і в Україні так і за кордоном. Вдалий дизайн інтер'єру важливий для процвітання бару нітрохи не менше, ніж хороші напої. Тому на сучасному ринку стали користуватися попитом тематичні бари.

Бар, кафе-бар – заклад громадського харчування, що спеціалізується на продажі алкогольних напоїв, які споживаються на місці (тобто, у приміщенні самого бару) [1].

Бар – це підприємство громадського харчування, де відвідувачів обслуговують за барною стійкою, поєднуючи з обслуговуванням в залі за столиками [2].

Бар-це заклад ресторанного господарства, в якому реалізовуються напої та закуски [3].

Тематичний бар-це заклад громадського харчування, котрий має свою концепцію,та відштовхується від неї(створення страв, інтер'єру та заходів з цією концепцією)та спеціалізується на продажі алкогольних напоїв.

Багато людей не бачать різниці між такими закладами, як паб і бар. Ці слова вважаються синонімами, а єдиною відмінністю пабу від бару визнається лише назва. Паб і бар мають безліч відмінностей, які в сукупності дають нам право вважати паб і бар різними і несхожими один на одного закладами[4].

Першою відмінністю пабу від бару є коріння: у пабу вони англійські (перший паб з'явився у Великобританії, а назву свою паб бере від слів «Public House» – не дім розпусти, а ресторан, в якому можна випити), а походження слова «бар» – американське (словом «бар» американці спочатку називали барну стійку, проте потім ця назва закріпилася і за самим закладом). Паб зазвичай був (і досі залишається) місцем, в яке стікаються жителі невеликих британських міст для того, щоб випити і поспілкуватися, в той час як всі бари зосереджені тільки в великих містах. Деякі паби виникали при пивоварнях, які таким чином уникали посередників при продажу свого продукту.

Атмосфера в пабі більш спокійна і розслаблена: зазвичай в пабах немає гучної і дратівливою музики; в паб приходять часом цілими сім'ями. Атмосфера бару більш молодіжна і енергійна, а в пабі частіше панує розслаблена і спокійна атмосфера.

У будь-якому барі є меню, однак, найчастіше, ви не знайдете там основних страв, супів і т.п.; меню барів зазвичай обмежена закусками і легкої їжею для швидкого перекусу – основний акцент бари роблять не на їжі, а на випивку. А ось в пабі цілком можна з'їсти стейк або, наприклад, замовити собі суп та салат.

Однак головна відмінність пабу від бару – асортимент алкогольних напоїв.

Бар пропонує відвідувачам великий вибір сильно- і слабоалкогольних напоїв, в тому числі коктейлів, а також деякі сорти пива і вина. Паб ж – заклад, цілком орієнтоване на пиво: в пабах пропонують величезну кількість сортів елю і лагера, деякі вина і сидр. Господарями деяких пабів є пивоварні: в таких пабах можна випити ексклюзивні сорти пива, виготовлені спеціально для цього пабу.

Бари діляться на велику кількість категорій: коктейль-бари, спорт-бари, топлес-бари (вхід в такі заклади дозволений без будь верхнього одягу), гей-бари, караоке-бари, а також різні тематичні бари. Зустрічаються, також, бари-ресторани – заклади, які є баром, проте мають велике меню, яке можна порівняти за розмірами з ресторанним. Паби ж діляться на пивоварні паби і приватні, а також за регіональною ознакою: Британські паби, ірландські паби і т.п.

Бар та паб – два абсолютно різних культур вживання алкоголю заклади. Об'єднує їх лише одне: всі вони дозволяють їх відвідувачив випити. Однак атмосфера, асортимент, меню, публіка, походження для бару і у пабу є різними.

Література

1. Борисова О.В. Тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні / О. В. Борисова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2012. – Вип. 1(2). – С. 331-338.

2. Даніалі Ф. Дослідження загальних тенденцій ринку ресторанного господарства України / Ф. Даніалі // Економіка промисловості. – 2012. – № 3–4. – С. 29–34.

3. Зорин Н.В. Туристский терминологический словарь/ Н.В.Зорин, В.А.Квартальное. – М.: Советский спорт, 1999.
4. Котлер Ф. Маркетинг. Гостеприимство . Туризм / Пер. с англ. Под ред. проф. Р.Б. Ноздревой / Учебник для вузов /Ф.Котлер, Д.Боуэн, Д.Майкенз. – М.: ЮНИТИ, 1998. – 1063 с.

Качур О.Є.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захарова С.Г., к.держ.упр., доцент

ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Управління персоналом готельно-ресторанного бізнесу в Україні, професійний розвиток та навчання персоналу, створення корпоративної культури призване поставити на наукову основу оволодіння працівниками готельного бізнесу прогресивних методів управління персоналом, засобів стимулювання роботи персоналу та розробки корпоративної культури готельного підприємства. У сучасному житті приділяється велика увага питанням культури поведінки персоналу готелів, етиці ділового спілкування в сфері готельно-ресторанного сервісу, навчанню персоналу, управлінню і проектуванню якості обслуговування. Звичайно, значна увага приділяється й стандартам обслуговування. Дослідження поведінки персоналу вказує на позитивний вплив створення корпоративної культури. Доведено залежність між моделлю мотивації – стимулом, розвитком та навчанням персоналу та якістю роботи працівників в обслуговуванні клієнтів.

Метою управління є постійне подолання ризику або ризикових ситуацій не тільки в сьогоденні, але і в майбутньому, для чого потрібна наявність певних грошових коштів і надання управлінцям певної свободи та самостійності в господарській діяльності в цілях швидкого реагування і адаптації до умов, що змінюються. Кінцевою метою управління є забезпечення прибутковості (дохідності) діяльності готельного комплексу шляхом раціональної організації процесів обслуговування, включаючи управління виробництвом готельних послуг та розвитком техніко-технологічної бази, а також ефективне використання кадрового потенціалу при одночасному підвищенні кваліфікації, творчої активності та лояльності кожного працівника.

Управління покликане створювати умови для успішного функціонування готельного комплексу, виходячи з того, що прибуток є не причиною існування підприємства, а результатом його діяльності, який у кінцевому результаті визначається ринком. Прибуток створює певні гарантії подальшого функціонування готельного комплексу, оскільки тільки прибуток і його накопичення у вигляді різних резервних фондів дозволяє обмежити та подолати ризики, пов`язані з реалізацією послуг на ринку. Ситуація на ринку, як відомо, постійно змінюється, відбувається зміни конкурентного середовища, зміни в умовах і формах фінансування, в стані господарської кон`юнктури в індустрії туризму або в країні в цілому, в умовах реалізації послуг готельного комплексу на ринку.

Певна річ, що застосування новітніх технологій в індустрії гостинності призводить до скорочення робочих місць, яке, в свою чергу, стало причиною застосування альтернативних методів організації праці та збільшення творчого і новаторського підходів в управлінні.

В даний час за кордоном учені, що займаються проблемами управління, все більше уваги приділяють спробам пов'язання проблем планування фінансів і комерційної діяльності з проблемами управління персоналом. Останнє включає: підбір працівників, їх підготовку і перепідготовку, відносини між ними і, нарешті, їх винагороду.

У сфері обслуговування дуже важливо проводити правильний підбір працівників, що відповідають вимогам клієнтів. Задоволення клієнтів у сфері готельного обслуговування досягається також ввічливістю персоналу, його чуйністю. А ефективне управління персоналом перетворюється на найважливішу функцію управління готельним комплексом.

У сучасних готельних комплексах збільшення акценту на якості вимагає від служби управління персоналу забезпечення готельного комплексу висококласними працівниками. Ця служба повинна бути професійно підготовлена, структурована та укомплектована так, щоб діяти у правовому середовищі, що з часом все більш ускладнюється.

В управлінні персоналом необхідно брати в розрахунок і невідчутні вигоди, такі, як поліпшення моральної атмосфери, задоволення працею тощо. Поведінка і досягнення персоналу, досягнення всього готельного комплексу в індустрії гостинності можуть підпадати під вплив з боку політики і ефективної діяльності, що проводиться службою персоналу.

Управління персоналом має свої основні цілі та завдання. Так, формування системи управління персоналом передбачає, перш за все, побудову «дерева цілей», причому цілей працівників і цілей адміністрації, забезпечення їх найменшої суперечності, виявлення ролі та місця управління персоналом в забезпеченні головних цілей готельного комплексу.

Кириченко Ю.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА БОРЦІВ 10-11 РОКІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

На сьогодні теорія і практика вольної боротьби достатньо добре вивчена і відбита в науковій і науково-методичній літературі. Проте сучасна вільна боротьба потребує подальшого узагальнення та вдосконалення теоретичних знань і практичних умінь. Це має відношення не тільки до техніки і тактики вільної боротьби, а й до розвитку фізичних якостей, які є необхідними в будь-якому виді спорту. Особливу увагу

слід приділяти розвитку рухових якостей борців на початковому етапі спортивної підготовки тому, що саме на цьому етапі закладаються основи рухової діяльності.

Метою дослідження було визначення ефективності методики фізичної підготовки борців 10-11 років.

Для реалізації поставленої мети необхідно було вирішити такі завдання дослідження:

1) оцінити загальну і спеціальну підготовленість борців 10-11 років на констатувальному етапі педагогічного експеримента і виявити найбільш слабкі сторони фізичної підготовленості контингенту досліджуваних;

2) розробити методику, що спрямована на підвищення фізичної підготовленості борців ЕГ;

3) оцінити загальну і спеціальну підготовленість борців 10-11 років на контрольному етапі педагогічного експеримента і порівняти результати КГ і ЕГ;

4) перевірити ефективність розробленої нами методики.

Дослідження проводилося в секції вільної боротьби СДЮШОР «Гарт».

У дослідженні брало участь 30 хлопчиків віком 10-11 років, які були розділені на 2 групи КГ і ЕГ. При цьому заняття в ЕГ проводилися за розробленою нами методикою, а в КГ – за загальноприйнятою методикою.

Загальна фізична підготовленість хлопчиків віком 10-11 років визначалася за 4-ма тестами: біг 30 м, крос 500 м без врахування часу, стрибок в довжину з розбігу, см і підтягування на високій перекладині, разів.

Для визначення фізичної підготовленості хлопчиків віком 10-11 років використовувалися спеціальні тести: «Забігання навколо голови», «Перекид з моста», «Вставання зі стійки на міст», «Кидки партнера за 20 с».

Вихідні результати дослідження показали, що за показниками загальної фізичної підготовленості хлопчики віком 10-11 років КГ і ЕГ суттєво не розрізнялися між собою. За показниками швидкості різниця між групами становила 10 %, швидкісно-силових здібностей – 1%. Виключення склали показники сили – 66%.

Кінцеві результати дослідження показали, що за показниками загальної фізичної підготовленості хлопчики віком 10-11 років контрольної та експериментальної груп суттєво не розрізнялися між собою. За показниками швидкості різниця між групами становила 7 %, швидкісно-силових здібностей – 6%. Виключення склали також показники сили – 25%.

Показники спеціальної фізичної підготовленості хлопчиків віком 10-11 років КГ і ЕГ вимірювалися тільки після проведення формувального експерименту. Різниця в результатах між КГ і ЕГ у виконанні спеціального тесту «Забігання навколо голови» склала 12%; тесту «Перекид з моста» – 23% , «Вставання зі стійки на міст» – 9% , «Кидки партнера за 20 с» – 31%. Це засвідчує про те, що 6-ти місячні заняття вільною боротьбою істотно впливають на розвиток спеціальної фізичної підготовленості.

Отже, після 6-ти місяців навчально-тренувальних занять вільною боротьбою показники спеціальної фізичної підготовленості в експериментальній групі значно виросли у порівнянні з контрольною групою.

Загальна фізична підготовленість в експериментальній групі значно виросла тільки за показниками сили. Відтак, розроблена методика виявилися ефективною в більшій мірі для розвитку спеціальної фізичної підготовленості.

Кіріллова А.О.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Овчинніков А.В.

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

На сучасному етапі в Україні спостерігається плачевна тенденція до збільшення кількості дітей, які мають психічні та фізичні порушення. Особливо значний відсоток дітей з затримкою психічного розвитку.

Проблему ЗПР вивчали такі науковці: М. С. Певзнер, Т. А. Власова, К. С. Лебединська, Т. В. Сак, У. Є. Ульєнкова, В. І. Лубовський, Н. М. Компанець та ін. Автори зазначали, що затримка найчастіше виявляється, коли дитина йде до школи. Вона проявляється у недостатності загального обсягу знань, обмеженості запасу уявлень та нижчому від вікової норми показників мислення, недостатній інтелектуальній цілеспрямованості, переважанні ігрової діяльності, швидкій втомлюваності від розумових операцій, нерівномірності порушень різних психічних функцій та ін. Слід також звернути увагу, що у деяких дітей на перший план виступає затримка емоційної сфери, а у інших – інтелектуальної.

Також не слід забувати, що діти мають недоліки розвитку моторної сфери. Це має різний прояв: порушення дрібної моторики, недостатня координація рухів, наявність гіперкінезів. Частіше всього відставання можна побачити в психомоториці, тобто в довільних усвідомлених рухах. Дитина може спокійно виконати запропонований рух, але помічається уповільнення виконання, зміни в точності, недостатня амплітуда, зайва напруга м'язів, наявність синкінезій. Ці неточності у виконанні довільних рухів будуть заважати молодшим школярам оволодіти навичками письма, малювання та ліплення, а в подальшому і виконанні трудових обов'язків.

Основним засобом корекції і реабілітації дітей із ЗПР є фізичні вправи, адже вони позитивно впливають на роботу не лише м'язової системи, а й нервової. Якщо правильно дібрати комплекс вправ, то зможемо активізувати процеси гальмування або збудження нервової системи. Як наслідок, відбудеться вплив на весь організм і підвищиться реактивність організму. Науковцями неодноразово доведений взаємозв'язок рівня фізичної та розумової активності. У свою чергу, А.В. Петров експериментально довів, що використання в шкільній практиці спеціальних ігор сприяє подоланню навчальних труднощів молодших школярів.

З комплексами фізичних вправ та ігор для дітей з ЗПР можна ознайомитись в роботах: Г. А. Каменщикової, Г. М. Шамардіної, О. Г. Кузичкіна, Н. Г. Долбишевої, Л. Є. Шевченко та ін. Авторами пропонуються вправи та ігри для розвитку загальної та дрібної моторики, логоритмічні та дихальні вправи, обґрунтовується значення фіто- та ароматерапії, масажу та самомасажу, ЛФК. Комплекси вправ, які пропонує більшість науковців покликані зміцнити не лише фізичне здоров'я та таким чином вплинути на нер-

вову систему, а й допомагають збагатити словниковий запас дитини, впливають на дихальну систему, спрямовані на релаксацію.

Отже, фізична реабілітація молодших школярів із затримкою психічного розвитку актуальна тема, адже в сучасному світі досить поширеною є ця проблема і діти, які мають такий діагноз вимагають допомоги і соціалізації. Правильно дібрані фізичні вправи допоможуть швидше досягти рівня норми, оволодіти навичками письма, малювання, ліплення, допоможуть зміцнити здоров'я, підвищать швидкість реакції дитини, впливатимуть на подальший розвиток всіх когнітивних процесів. Більшість видів вправ та ігор, які вчитель може використовувати під час роботи з молодшими школярами не вимагають додаткових обладнань та інвентарів, можна обійтися і тим, що є в школі, або взагалі нічого не використовувати. Тому це полегшує роботу педагога, але з іншого має потужний вплив на організм дитини.

Кабезська Д.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

РОЗВИТОК ГНУЧКОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ШКОЛІ

Одним із головних завдань, що вирішується у процесі фізичного виховання, є забезпечення багатобічного і гармонійного рівня розвитку фізичних якостей. Одним з вагомих рухових якостей людини є гнучкість, яка розуміється як її здатність виконувати рухи в суглобах з великою амплітудою.

Учені й практики в галузі фізичної культури та спорту ставлять гнучкість за ступенем важливості на друге місце після витривалості, називаючи вправи на розтягування ефективним засобом оздоровлення і гармонійного фізичного розвитку. Проте, рівень розвитку гнучкості постійно знижується, що потребує розвитку цієї важливої рухової якості.

Метою нашого дослідження було теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка впливу фізичних вправ, що застосовуються на уроках фізичної культури для розвитку гнучкості учнів 1-4-х класів ЗОШ. Для реалізації мети у роботі були поставлені такі завдання: 1) проаналізувати проблемні аспекти дослідження та теоретично обгрунтувати засоби і методи розвитку гнучкості учнів 1-4 класів загальноосвітньої школи; 2) визначити показники розвитку гнучкості учнів молодшого шкільного віку та оцінити її рівень. У роботі використовувалися такі методи дослідження як: аналіз і синтез літературних джерел, педагогічне спостереження, метод тестів, методи математичної статистики.

Аналіз науково-методичної літератури дозволив вивчити широке коло питань, які характеризують процес розвитку гнучкості на уроках фізичної культури. Встановлено, що основними засобами розвитку гнучкості є фізичні вправи на розтягування, які можуть бути динамічного і статичного характеру, а також вправи на розтягування з обтяженнями. До основних методів розвитку гнучкості відносяться повторний метод, при якому при якому вправи на розтягування виконуються серіями.

Результати тестування і оцінювання розвитку гнучкості дівчаток 1-го класу показали, що 60% мають середній рівень розвитку гнучкості, 20% – рівень нижче за середній та стільки ж відсотків досліджуваних (20%) мають низький рівень розвитку гнучкості; 28,6% дівчаток 2-го класу мають рівень вищий за середній, такий самий відсоток дівчаток мають рівень нижчий за середній (28,6%) і 42,8% мають середній рівень розвитку гнучкості; 60% дівчаток 3-го класу мають розвиток гнучкості вищий за середній і 40% дівчаток – середній рівень; 50% дівчаток 4-го класу мають середній рівень розвитку гнучкості та такий же відсоток досліджуваних – рівень вищий за середній.

Результати тестування та оцінювання рівня розвитку гнучкості хлопчиків 1 -го класу засвідчують, що 75% мають середній рівень розвитку гнучкості і 25% рівень нижче за середній; у 40% хлопчиків 2-го класу визначено середній рівень розвитку гнучкості і у 60% – рівень нижче за середній; в 3-му класі 71,4% хлопчиків мають середній рівень розвитку гнучкості та 28,6% досліджуваних мають рівень нижче за середній; в 4-му класі рівня розвитку гнучкості як високого, так і нище за середній і низького у хлопчиків виявлено не було; 66,5% хлопчиків в результаті тестування показали рівень вищий за середній та 33,5% хлопчиків – середній рівень розвитку гнучкості. Динаміка рівнів розвитку гнучкості серед дівчаток характеризується відносною стабільнстю стосовно середнього рівня розвитку цієї фізичної якості, але відзначається зміщення до рівня вищий за середній з кожним наступним роком навчання в молодшій ланці з помітним переходом між 2-м та 3-м класами. У хлопчиків динаміка більш слабка, так з 1-го по 3-й клас рівень розвитку гнучкості коливається у межах від середнього до рівня нижчий за середній і тільки в 4-му класі відмічається зміни в бік рівня вищого за середній.

Ковтун А.Б.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергата Н.С., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ФАКТОРИ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ СТРУКТУРУ БАГОТОРІЧНОЇ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ

Процес багаторічної підготовки спортсменів – його структура – детермінується різноманітними факторами. Найбільш значимими є: структура підготовленості спортсменів і їх змагальної діяльності, які забезпечують значні досягнення в спорті; зміст тренувального процесу; специфічні індивідуальні особливості спортсменів, інтенсивність процесу їх біологічного дозрівання; правила формування компонентів спортивної майстерності і динаміка пристосувальних процесів, що відбуваються як в різних системах організму, так і організмі в цілому; додаткові фактори (харчування, засоби відновлення і стимуляції працездатності, тренажерні пристрої і т.д.), що впливають на ефективність спортивної підготовки.

Перераховані правила обумовлюють оптимальний вік для початку занять, для демонстрації перших і найвищих досягнень, тривалість усієї багаторічної підготовки і її конкретних етапів, ефективну динаміку формування спортивної майстерності. Оптимальний вік для початку занять спортом є першим фактором, який повинен враховувати тренер вже при відборі дітей в тренувальні групи. Крім того, інші фахівці вважають, що краще запізнитися з початком тренування на 2-3 роки, ніж почати її передчасно, і явно критикують все ще поширену в багатьох країнах практику входження в спорт дітей нерідко дошкільного віку. Це допустимо, але тільки при вираженій оздоровчої спрямованості початкової підготовки.

Істотним результатом досліджень з цієї проблеми стало виявлення різного віку початку занять не тільки в залежності від статі і виду спорту, але від конкретного виду змагань. У спеціальній літературі можна знайти багато інформації, що стосується оптимального віку початку занять у спортивній боротьбі, в тому числі і в дзюдо. Починати підготовку в дзюдо можна і в більш пізньому віці (16-17 років), проте в цьому випадку програма повинна бути набагато інтенсивніше і враховувати більш раннє участь в змаганнях. Однак авторами, вік 11-13 років частіше за все рекомендований як оптимальний для початку підготовки в дзюдо.

Одним з вузлових факторів, що визначають структуру багаторічної спортивної підготовки є вивчення оптимальної динаміки формування спортивної майстерності (на основі спортивних результатів). Вивчення тривалості становлення спортивної майстерності та раціональної тривалості етапів підготовки дозволяє тренеру найбільш ефективно планувати тренувальний процес, послідовно, без зайвих прискорень і зривів реалізовувати всі щаблі спортивного вдосконалення.

Основою істотних відмінностей в тривалості становлення спортивної майстерності в різних видах спорту є особливості структури змагальної діяльності та кінцевої моделі тренованості. У боротьбі, де основним фактором високого спортивного рівня є тактична зрілість і змагальний досвід, тривалість багаторічної спортивної підготовки – більш тривала, ніж наприклад, в плаванні, де з віком досить швидко втрачаються гідродинамічні властивості і гнучкість, або ніж в гімнастиці, де успіх великою мірою залежить від координаційних здібностей і гнучкості, максимальний розвиток яких найчастіше настає в юнацькому віці.

Тривалість багаторічної спортивної підготовки, як і інші показники формування спортивної майстерності, істотно розрізняються в залежності не тільки від виду спорту, а й від виду змагань в ньому.

Таким чином, у визначенні перспективності спортсмена динаміка його результатів служить істотним показником темпу формування спортивної майстерності.

Коробка А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захарова С.Г., к.держ.упр., доцент

МЕТОД ЗАЛУЧЕННЯ СПОЖИВАЧІВ – УПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ «ЕКОЛОГІЧНОГО ГОТЕЛЮ»

За наявності великої кількості пропозиції на ринку готельних послуг панує жорстка конкуренція. У боротьбі за споживача управління готелів змушене розробляти стратегії своєї діяльності, щоб запропонувати споживачеві такий продукт, який би найповніше задовольняв його потреби і очікування, був унікальним та кращим за інші. Наука і техніка не стоять на місці, тому сьогодні готелі починають використовувати новий метод залучення споживачів – впровадження концепції «екологічного готелю», яка є особливо актуальною в період світових екологічних та економічних криз. Екологічні готелі мають на меті зберігати здоров'я гостей, раціонально використовувати природні ресурси та позиціонують себе як такі, що несуть відповідальність за вплив підприємства на навколишнє природне середовище. Такі готелі, згідно європейським стандартам, повинні відповідати наступним вимогам: мати систему екологічно чистого опалення, власні очисні споруди стічних вод, проводити класифікацію всіх відходів, використовувати електрику, що виробляється за допомогою безпечного для навколишнього середовища палива, для освітлення застосовуються економічні лампи, їжа в таких готелях готується з екологічно чистих продуктів, інколи навіть вирощених на спеціально відведеній території закладу.

За результатами дослідження, проведеного компанією JD PowerandAssociates, цікавість туристів до еко-готелів зростає. В опитуванні брали участь 66 тис. гостей, які проживали в північноамериканських готелях протягом 2010-2011 рр. Дослідження виявило, що значно зросла обізнаність гостей про екологічні ініціативи готелів (66% в 2011 р. у порівнянні з 57% в 2010-му); 72% клієнтів брали участь в екологічних програмах, організованих готелем. Отже, екологічні готелі – це готелі майбутнього, які здатні покращувати стан природного середовища, виховувати в суспільстві екологічну свідомість та відповідальність. Інноваційні методи по впровадженню екологічної політики в готельну індустрію сприяють, перш за все, реалізації соціальних цілей, а вже потім – є інструментом підвищення рентабельності та конкурентоспроможності готельного підприємства.

Згідно топ-листа (Responsibletravel) найбільш продаваних путівок сама популярна по екологічному відпочинку країна – Великобританія, далі за списком популярності ідуть Тайвань, Єгипет, Італія, Перу, Малайзия, Марокко й Танзанія. Кожний турист, бажаючий відпочити надає перевагу вишуканим готелям. Але останніми роками готелі удосконалюються, перетворюючись на саме екологічні готелі.

З року в рік в Європі зростає популярність екологічно чистих готелів. І якщо кілька років тому корисний відпочинок був розвагою для багатих, то сьогодні вартість проживання в екоготелях стає доступною для більшості європейців.В Україні ж, на жаль, з екологічно чистим відпочинком справи йдуть набагато гірше. Всьому провиною дорожнеча будівництва екоготелей, що, звичайно, позначається і на вартості проживання в них. І все ж, екологічно чисті готелі в Україні є. Більше того, минулого року була розроблена система екологічної сертифікації готелів і ресторанів, в якій враховувалися багато факторів: від енергозбереження та економії водних ресурсів до забезпечення гостей органічними продуктами харчування.

Правда, в більшості випадків «зеленими» готелями в Україні називають більш-менш обладнані приватні будинки в сільській місцевості з привітними господарями.Отже, за допомогою екологічної концепції та

підтримки з боку державних органів, можливо істотно покращіти ситуацію, що склалася в країні. Сьогодні, як ніколи гостро постає задача щодо екологічної діяльності в усіх сферах життя людини. Актуальними залишаються питання щодо подальшого прийняття дій та обирання методів і законів, за якими людина буде існувати.

Корольова О.А.
Київський національний торговельно-економічний університет
Наук. кер. – Гайдай С.І., ст. викладач

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ СТУДЕНТІВ ПЕРШОКУРСНИКІВ

Зміцнення й збереження здоров'я студентів, підвищення рівня їхньої фізичної підготовленості – найактуальніші з головних завдань, які стоять перед українським суспільством. Здоров'я студентської молоді є важливою темою обговорення на державному рівні, при цьому відзначається, що фізична діяльність є компонентом у збереженні й зміцненні здоров'я студентів під час навчання в вищому закладі. Для студентів вищих навчальних закладів рухова активність є основною складовою їх здорового способу життя та всебічного розвитку. Зацікавити студентів цілеспрямовано займатися фізичною культурою, для цього слід використовувати сучасні напрямки фізичної культури, застосовувати нові методики ведення занять, тоді студенти будуть розвиватися як сучасні особистості.

Регулярне оцінювання рівня фізичної підготовленості студентів дозволяє визначити індивідуальний рівень фізичної підготовки в кожному тестовому завданні з розвитку основних фізичних якостей та дозволяє викладачам фізичного виховання виявити переваги й недоліки застосованих засобів, методів навчання й форм проведення, на підставі їх аналізу скорегувати робочі плани на наступний навчальний рік [1].

Студенти КНТЕУ розподіляються по відділеннях з різною спортивною спеціалізацією з урахуванням зацікавленості, попереднього рухового досвіду, наявності певної спеціальної підготовки. Упродовж 2-х років обов'язкових занять з фізичного виховання студенти всіх відділень складають контрольні тести. Завдяки системному аналізу результатів тестування можна спостерігати за динамікою фізичної підготовленості студентів [2].

У Київському національному торговельно-економічному університеті (КНТЕУ) заняття з фізичного виховання здійснюються по відділеннях з різною спортивною спеціалізацією з урахуванням зацікавленості, наявності певної спеціальної підготовки, та складання обов'язкових контрольних тестів. На початку навчального 2018-2019 року було проведено тестування студентів першого 1 курсу в секції «Фітнес», зі спеціальності «Право», секцію відвідують десять дівчат. В тестування входило біг на швидкість 100 і 60 м, та стрибок з місця. До виконання тестів з фізичної підготовленості були допущені студенти, які ознайомлені з технікою і правилами безпеки під час їх виконання, та пройшли медичне обстеження і допущені лікарем до тестування.

В результаті дослідження було виявлено що рівень фізичної підготовленість студентів в бігу на швидкість 60 м є найнижчим, біг на 100м – середній, а стрибок із місця за результатами вийшов найкращим. Всього в бігу на 60 м оцінку задовільно отримало – 1 студент, добре – 2, незадовільно – 3, зовсім не отримали оцінки – 4 студента. В бігу на 100 м оцінку відмінно получили – 2 студента, задовільно – 0, добре – 4, зовсім не отримало оцінку – 4 студента. Всього у стрибках з місця отримало оцінку відмінно – 3, задовільно – 3, добре – 3, незадовільно – 1.

Таким чином, у зв'язку з початком навчального року студенти мають середній рівень фізичної підготовленості. Тому є необхідність збільшити рухову активність студентів. Також радимо кожного ранку робити різноманітні вправи для покращення рухових якостей.

Література

1. Онокало А. В., Гамов В.Г. Основні аспекти проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості студентської молоді в Україні. / Наука і вища освіта: тези доповідей XXV Міжнар. наук. конф. студентів і молодих учених, м. Запоріжжя, 7 квітня 2017 р. / Класичний приватний університет. – Запоріжжя : КПУ, 2017. – С. 476.

2. Ященко Д. О., Костюкович О. П. Оцінювання рівня фізичної підготовленості студентів КНТЕУ відділення спортивної спеціалізації «Плавання». / Наука і вища освіта: тези доповідей XXVI Міжнар. наук. конф. студентів і молодих учених, м. Запоріжжя, 15 листопада 2017 р. / Класичний приватний університет. – Запоріжжя : КПУ, 2017. – С. 348.

Котик Н.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Яцук Н.В., к.держ.упр., доцент

ВИРОБНИЧИЙ ТУРИЗМ ЯК ЕЛЕМЕНТ СУЧАСНОЇ ГАЛУЗЕВОЇ СТУРКТУРИ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

Сучасна економіка має тенденцію до капіталізації творчих ідей. Саме через це вона у більшості дослідників отримала назву «креативна економіка», яке було введено журналом Business Week в серпні 2000 року до якої включають, ті види діяльності, які беруть свою основу в індивідуальних творчих здібностях, уміннях і талантах і мають потенціал в плані підвищення добробуту і створення нових робочих місць через породження і використання інтелектуальної власності.

Креативна економіка є синергією двох енергій: творчої і підприємницької, а, по суті – це реалізація діяльності, так би мовити, двох людей: митця або новатора та підприємця. За словами Б. Джозефа Пайна II і Джеймса Гілмора робота – це театр, а кожен бізнес – це сцена в економіці вражень. І її завдання полягає в тому щоб створити позитивне враження як від виробництва, так і від отримання товару або послуги, а

також від подальших за цим відчуттів, одержуваних споживачем товару або послуги. Тепер виробництво будь-якого продукту, продаж будь-якого товару або надання будь-якої послуги є, по суті, створенням враження.

А якщо взяти до уваги той факт, що робота з туристом починається з привабливості територій які здатні у туриста викликати певні враження за якими турист готовий вирушити за сотні і тисячі кілометрів дає підстави вважати туристську сферу як частину креативної економіки. При цьому ми виділяємо її в окремий напрям в силу особливого впливу культури на розвиток туризму. Туризм як сфера залишається елементом креативної економіки, оскільки при покупці туру людина купує не квитки, як і не готель, не страховку, а саме враження і спогад, які викличуть прагнення повернутися за ними, або знайти нову територію для отримання ще більш яскравих вражень.

Отже, і в туристичному маркетингу, як і в економіці, і у всьому нашому житті відбулася зміна головних показників. Так 4 Р: продукт, ціна, якість, просування змінилися на: культуру, дизайн, моду і медіа. І туризм як галузь з виробництва вражень тут знаходиться в авангарді змін. Адже, туристи зараз становляться «колекціонерами місць» що жадають нових вражень. Стандартні розваги, такі як пляжі, картинні галереї та музеї вже набридли їм. Туристи цікаві і хочуть дізнатися що-небудь нове, побачити своїми очима, як збирають літаки, роблять сир або вино, тчуть килими, видувають скло, печуть хліб. А виробнича екскурсія дає можливість заглибитися у новий світ, даючи можливість отримати комплексні і різноманітні враження, навчитися новому на майстер-класі або продегустувати продукцію. Це модна розвага і хороший варіант відпочинку з дітьми або корпоративного відпочинку, який не займає багато часу. Відвідування виробництв цікаво журналістам, інвесторам, студентам профільних ВУЗів. Незамінне для туристів і те, що екскурсії часто включають в себе відвідування фірмового магазину з широким асортиментом товарів і низькими цінами.

Отже, виробництво сучасної економіки перестає бути просто місцем, де товари з'являються на світ. Воно стає головним шоу майданчиком для залучення над лояльних споживачів цих товарів. В той час як одні великі компанії вже перевели своє виробництво в азіатські країни, інші встигли зрозуміти, що старомодне виробництво є не важким спадком застарілої економіки, а конкурентною перевагою. І все, що потрібно власникам «застарілого заліза», так це перетворити його з банального засобу створення продукції в ефективний маркетинговий інструмент, яким може стати виробничий туризм.

Литература

1. Пекар В. Введение в экономику впечатлений // http://pekar.in.ua/ExperieneeEeonomies.htm (дата обращения: 22.08.2013).

Красницький М.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Глущенко Н.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ПРОЦЕС РОЗВИТКУ РУХОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ РУХЛИВИХ ІГОР

Вивчення процесу оптимізації уроку фізичної культури спрямованого на підвищення рівня фізичної підготовленості і покращення здоров'я учнів завжди є актуальною темою. Підвищення рівня окремих рухових здібностей залежить від цілеспрямованого використання засобів, а в навчально-методичній літературі підкреслюється, що одним із засобів для розвитку рухових здібностей є рухливі ігри.

Встановлено, що попри наявності значної кількості досліджень, спрямованих на удосконалення системи фізичного виховання учнів молодших класів, основною проблемою є пошук інноваційних підходів до організації занять фізичними вправами з урахуванням інтересів та вікових особливостей дітей. До числа маловивчених аспектів цієї проблеми належать: взаємодія показників фізичного здоров'я та фізичної підготовленості учнів, визначення найбільш оптимальних засобів фізичного виховання, які б забезпечували підвищення показників фізичного здоров'я. Чільне місце в оздоровленні та всебічному розвитку займають рухливі ігри. Регулярні використання рухливих ігор сприяють: зміцненню здоров□я, правильному фізичному розвитку, різнобічній підготовці дітей, вихованню активності, сміливості, рішучості, дисциплінованості, колективізму та інших рис характеру. Рухливі ігри розвивають життєво-важливі рухові вміння та навички, виховують любов до систематичних занять спортом. У рухливих іграх учасники виявляють певні фізичні якості. Керуючи іграми, можна стежити за активним виявленням цих якостей в їх гармонійній єдності, а також більшою мірою розвивати ті з них, які мають важливе значення для розвитку та навчання школярів.

Розробка експериментальної методики будувалася на основних положеннях програми з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів. Процес використання рухливих ігор передбачав дотримання загально-дидактичних принципів (активності та свідомості, наочності, доступності, індивідуалізації, систематичності, міцності та прогресування), знання та реалізація яких робить процес фізичного виховання ефективнішим. Запропонований нами урок проводився за загальноприйнятою схемою, яка складалась з трьох частин. У підготовчій частині уроку було заплановано десять окремих комплексів загальнорозвивальних вправ, які проводились у ігровій формі. Це сприяло стимуляції мотивації до уроку та уваги учнів під час виконання вправ. В основній частині вирішувалися завдання – підвищення рівня розвитку фізичних якостей молодших школярів при використанні рухливих ігор протягом усього експерименту. При виборі рухливих та народних ігор за характером рухової діяльності надавалася перевага таким основним видам рухів (ігри з ходьбою, бігом, метанням і стрибками), включалися вони у систему фізичного виховання для розвитку фізичних (сила, швидкість, витривалість, спритність, гнучкість), розумових і морально-вольових якостей.

Під впливом занять за експериментальною методикою відбулась динаміка у показниках рухових здібностей серед дітей молодшого шкільного віку. На ашу думку, прогрес відбувся за рахунок впровадження експериментальної програми, котра надійно покращила та урізноманітнила навчальний процес під час уроків фізичною культурою.

Кривоносова Л.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Крюков Ю.М., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ В ПРОГРАМІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ НА ГІПЕРТОНІЧНУ ХВОРОБУ

В останнє десятиліття в Україні спостерігається ріст захворювань, зумовлених психоемоційним перенапруженням. Несприятливий вплив хронічного емоційного і психосоціального стресу підсилюється шкідливими екологічними факторами і неправильним способом життя (гіподинамія, паління, нераціональне харчування), що в сукупності викликають передчасне старіння і розвиток патології.

Проблема лікування хворих на гіпертонічну хворобу має багато складних і невирішених питань. Значна частина хворих на гіпертонічну хворобу постійно користуються гіпотензивними препаратами, які досить часто викликають побічні дії.

Все це підтверджує необхідність в розробці нових методик проведення терапії гіпертонічної хвороби з застосуванням не медикаментозних лікувальних засобів.

Фізична терапія серед них займає найважливіше місце. Вона впливає на весь організм хворого, а не на окремі фактори захворювання, сприяючи зниженню артеріального тиску.

Систематичне застосування засобів фізичної терапії є альтернативою застосування медикаментозного лікування. Використання реабілітаційних комплексів на різних етапах лікування гіпертонічної хвороби варто визнати ефективними і перспективними.

Об'єкт дослідження: фізична терапія при гіпертонічній хворобі.

Предмет дослідження: підібраний комплекс методів фізичної терапії хворих на гіпертонічну хворобу.

Мета роботи – оцінити ефективність впливу підібраного комплексу методів фізичної терапії осіб похилого віку хворих на гіпертонічну хворобу.

Завдання дослідження:

1) вивчити джерела літератури за темою дослідження;
2) провести дослідження стану пацієнтів до проведення реабілітаційних заходів;
3) запропонувати комплекс лікувальної гімнастики та масажу для реабілітації хворих з гіпертонією;
4) оцінити ефективність підібраного комплексу.

Методи дослідження:

1) аналіз літературних джерел;
2) методико-біологічні методи – проба з гіпервентиляцією, ортостатична проба, розрахунок індексу маси тіла;
3) не медикаментозні методи реабілітації: лікувальна гімнастика, масаж, психотерапія, фізіотерапія, дієтотерапія, фітотерапія;
4) педагогічний метод – навчання методиці самокерування і глибокого дихання;
5) метод математичної статистики (за критерієм Стьюдента).

Практичне значення. Проведення дослідження дозволяє науково обґрунтувати підібраний комплекс лікувальної гімнастики та масажу в реабілітації хворих з гіпертонічною хворобою у людей похилого віку і запропонування його для практичного використання в реабілітаційних та лікувальних закладах.

Кривульская А.С.
КУВО «Хортицкая национальная учебно-реабилитационная академия» ЗОС
Науч. рук. – Захарина Е.А., д.пед.н., доцент

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДОВ АКВААЭРОБИКИ

Аквааэробика – один из самых эффективных видов аэробики, способствующий развитию мышц, похудению, формированию хорошей осанки, подвижности суставов. Аквааэробика подходит людям всех возрастов и уровней подготовленности, практически не имеет противопоказаний.

Аквааэробика представляет собой вид аэробики, предусматривающий выполнение упражнений в воде и сочетающий в себе физические нагрузки на все основные группы мышц человека, чем обусловлена высокая эффективность занятий. Иначе говоря, аквааэробика – это ритмичная водная гимнастика под музыку.

По словам тренера Эммы Сафаровой у аквааэробики преимуществ очень много. Во-первых, нужно обратить внимание на свойства воды. Именно они позволяют добиваться таких значительных результатов в плане снижения веса, уменьшения объемов. Сила сопротивления воды делает все движения в 3-4 раза эффективнее, чем, если бы они выполнялись на суше [3].

Виды аквааэробики. Под аквааэробикой может подразумеваться: акваджоггин (кардиотренировка, имитация бега в воде), аквапилатес и аквайога (практики, развивающие выносливость и гибкость), аквакикбоксинг (для укрепления мышц конечностей, снятия стресса). Для обожающих танцевать подойдет аквадэнс. Желающим проработать зоны бедер и живота понравится аквакалланетика, когда упражнения выполняются на высокой скорости, с большим количеством повторений [1].

Ограничения и противопоказания для аквааэробики. При всей бесспорной полезности аквааэробики есть категории людей, которым нужно подойти к таким занятиям с особым вниманием: людям, страдающим астмой, так как воздействие воды может вызвать давление на грудную клетку, что может привести к осложнению дыхания; людям, перенесшим сердечный приступ и склонные к судорогам, должны обязательно согласовать возможность занятий аквааэробикой с врачом; людям, страдающим аллергическими заболеваниями; людям страдающим остеохондрозом, который может сопровождаться головокружениями и тошнотой; в восстановительный после травм период, а также при заболеваниях позвоночника доктор

подскажет, какие упражнения лучше не делать, а какие, напротив добавить в программу [2]. Итак, показания для аквааэробики самые широкие. Ею могут заниматься люди любого возраста, с разной степенью физического развития, имеющие заболевания вен, суставов, позвоночника, восстанавливающиеся после травм, люди с лишним весом [2].

Аквааэробика в Украине в целом, и в частности в Запорожье, – очень популярный вид спорта. Так, например, только в нашем городе существует несколько клубов для занятия аквааэробикой. Наиболее популярны среди жителей города следующие бассейны: «Байкал», ул. Северо-кольцевая, 9б; «Лазурный», Днепровское шоссе, 50; «Салют», ул. Историческая, 14; «Славутич», ул. Иванова, 24; «Спартак», ул. Жукоаского, 70/в [4].

Итак, показания для аквааэробики самые широкие. Ею могут заниматься люди любого возраста, с разной степенью физического развития, имеющие заболевания вен, суставов, позвоночника, восстанавливающиеся после травм, люди с лишним весом [2].

Литература

1. Режим доступа: https://golospravdy.com/vodnyj-fitnes-vidy-akvaaerobiki-i-ee-preimushhestva/
2. Режим доступа: http://plavaem.info/akvaaerobika.php
3. Режим доступа: http://pressorg24.com/interesting/4441-trener-po-akvaaerobike-emma-safarova-dlya-togo-chtoby-zanimatsya-akvaaerobikoi-ne-o
4.Режим доступа: http://zaporozhye.hnb.com.ua/catalog/usluga-zaporozhye-0-deti-39-akvaaerobika_-plavanie

Кузакова І.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Статьєв С.І., к.пед. наук, доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ СТУДЕНТОК ХВОРИХ НА НЕЙРОЦИРКУЛЯТОРНУ ДИСТОНІЮ ЗА КАРДІАЛЬНИМ ТИПОМ

Аналіз динаміки стану здоров'я населення України свідчить про погіршення якості та скорочення тривалості життя. Сьогодні фактично кожний четвертий пацієнт та п'ятий громадянин працездатного віку в країні має серцево-судинне захворювання.

Нейроциркуляторна дистонія (НЦД) є одним з найбільш розповсюджених захворювань серцево-судинної системи у осіб молодого віку, причому жінки хворіють у 2-3 рази частіше, ніж чоловіки. У структурі серцево-судинних захворювань підлітків вегетативні розлади серцевої діяльності займають перше місце і складають 75%. Залежно від переважного прояву нейроциркуляторної дистонії – розладу серцевої діяльності або регуляції артеріального тиску з патологічним його підвищенням або зниженням – виділяють три її типи: кардіальний, гіпертензивний і гіпотензивний.

Кардіалгічний синдром (біль у ділянці серця) зустрічається у 80-100% хворих на НЦД [10]. Виразність больових відчуттів різноманітна – від просто неприємних до сильних і нестерпних, що позбавляють людину сну і відпочинку. Часто ці болі супроводжуються страхом смерті.

Питання комплексного лікування хворих на вегетативні дисфункції висвітлені у роботах багатьох вітчизняних і зарубіжних фахівців. Однак рекомендації щодо використання фізичних вправ під час відновлювального лікування хворих на НЦД за кардіальним типом мають здебільшого загальний характер. Потребують подальшого вдосконалення рекомендації щодо самостійних занять фізичними вправами, недостатньо чіткі критерії оцінки ефективності проведених реабілітаційних заходів. Не досліджено взаємозв'язок між показниками рухової активності й фізичної підготовленості та рівнем соматичного здоров'я.

Об'єкт дослідження: фізична терапія хворих на нейроциркуляторну дистонію за кардіальним типом.

Предмет дослідження: засоби і методи фізичної терапії студенток 16-20 років, хворих на нейроциркуляторну дистонію за кардіальним типом.

Мета роботи – удосконалити методику фізичної терапії студенток 16-20 років, хворих на нейроциркуляторну дистонію за кардіальним типом.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати сучасний стан та узагальнити досвід використання засобів фізичної культури у фізичній терапії хворих на нейроциркуляторну дистонію за кардіальним типом.
2. Дослідити показники фізичного розвитку, функціонального стану кардіореспіраторної системи та фізичної працездатності студенток 16-20 років, хворих на нейроциркуляторну дистонію за кардіальним типом.
3. Визначити ефективність експериментальної методики фізичної терапії та її вплив на клінічні прояви захворювання у студенток 16-20 років, хворих на нейроциркуляторну дистонію за кардіальним типом.

Методи дослідження:

аналіз науково-методичних джерел;
медико-біологічні методи;
методи фізичної терапії;
педагогічний експеримент;
метод математичної статистики.

Практичне значення роботи. В результаті проведеного дослідження, при послідовному рішенні поставлених задач, було запропоновані реабілітаційні заходи, які дозволяють ефективніше впливати на покращення стану кардіо-респіраторної системи студенток 16-20 років, хворих на нейроциркуляторну дистонію.

Кузьменко О.А.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Волкова С.С., к.пед.н., професор

МЕТОДИКА ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ОЧИМА СТУДЕНТІВ

Проходячи курс предмету «Спецметодика зміцнення здоров'я та фізичне виховання» студенти вивчають особливості фізичного розвитку дітей у молодшому шкільному віці, особливості форм та методик зміцнення здоров'я, просвітницьку та пропагандиську діяльність щодо зміцнення здоров'я дітей, методику формування у дітей здорового способу життя. Спецметодика зміцнення здоров'я та фізичне виховання є одним з найважливіших предметів у педагогічній освіті. Треба пам'ятати, що ефективність навчання учнів у навчальних закладах багато в чому залежить від стану їх здоров'я. Здорові діти творчо активні, самостійні, працездатні, але, на жаль, статистика сьогоднішнього дня говорить про катастрофічне зниження рівня здоров'я дітей. Саме тому студенти – педагоги, повинні оволодіти всіма теоретичними та практичними знаннями, уміннями та навичками з даного предмету, щоб ділитися своїми знаннями із школярами, вчити дітей берегти своє здоров'я.

Зміцнення здоров'я – це процес, який дає можливість впливати на своє самопочуття і покращувати його, прикладаючи всі необхідні зусилля для підвищення рівня фізичного та духовного благополуччя.

Розповідь учням про здоровий спосіб життя є головним чинником зміцнення здоров'я в сучасних умовах. Теоретична розповідь повинна підкріплюватись практичними діями, показом відповідних відеозаписів, презентацій, 3D картинок, кінофільмів, де будуть висвітлені питання здорового способу життя, раціональне харчування, фізичні вправи, режим, повноцінний сон, гігієна, сприятлива психологічна атмосфера, загартовування. Потрібно розповідати, показувати та порівнювати людей які за здоровий спосіб життя, та дбають про своє здоров'я та людей які нехтують здоров'ям, щоб діти зрозуміли сутність питання та почали більш дбати про своє здоров'я та дотримуватись правил.

Потрібно пам'ятати та дотримуватись таких форми організації збереження здоров'я, як фізкультурні заняття, самостійна діяльність дітей, рухливі ігри, ранкова гімнастика (традиційна, дихальна, звукова), рухово-оздоровчі фізкультхвилинки, фізичні вправи після денного сну, фізичні вправи в поєднанні з загартовуваням, фізкультурні прогулянки (в парк, на стадіон), спортивні свята, оздоровчі процедури у водному середовищі. На уроках дітям потрібно детально розповідати про всі компоненти та форми зміцнення здоров'я, виконувати їх в школі та закріплювати вдома. Найголовнішим завданням вчителів й батьків є створення оптимального режиму дитини та постійне дотримання його.

Один із важливих моментів є просвітницька діяльність щодо зміцнення здоров'я дитини, яку постійно потрібно проводити в класі, виставах, на батьківських зборах, нарадах. Але всі ці знання, щодо збереження свого здоров'я повинні давати не лише вчителі але й батьки, які є найголовнішими вчителями своїх дітей.

Здорова і розвинута дитина має гарну опірність організму до шкідливих факторів середовища і стійкість до стомлення. У дитинстві закладається фундамент здоров'я дитини, відбувається інтенсивний ріст і розвиток, формуються основні рухи, постава, а також необхідні навички і звички. Тому, потрібно проводити уроки фізичної культури, виконувати всі форми організації збереження здоров'я, створювати режим дня дитини та дотримуватись його.

Найголовніше регулярно, систематично та в комплексі проводити форми організації збереження здоров'я, враховуючи принцип від простого до складного, формувати у дітей мотивацію вести здоровий спосіб життя.

Кузьменко І.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Добродуб Є.З., к.пед.н., доцент

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ЖИТЛОВИХ КОМПЛЕКСІВ

В Україні фізкультурно-оздоровчі заклади з'явилися близько 15 років тому. Об'єднавши в собі спорт і відпочинок, вони зуміли за порівняно короткий час залучити значну кількість населення . Якщо на Заході можна говорити про ситуацію успішного функціонування фітнес-культури, то в нашій країні дана субкультура ще тільки складається. Так, наприклад, у Фінляндії 450 тис. осіб (34 %), враховуючи дітей та молодь, є членами різноманітних клубів рекреаційної спрямованості. У рекреаційній діяльності молоді Швеції відмічено підвищення кількості активних членів фізкультурно-оздоровчих клубів до 30 %. Позитивний досвід організації рекреаційних занять має Польща.

Багато науковців присвятили свої дослідження питанням організації діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів: комплексно розглянуто організаційно-педагогічні умови створення спортивного клубу підприємства; вивчено маркетинг фізкультурно-оздоровчих організацій, орієнтованих на роботу з жінками; представлено управлінську технологію організації й розвитку спортивного клубу оздоровчої спрямованості в умовах ринкової економіки; досліджено проектний менеджмент організації педагогічного забезпечення для фізкультурно-оздоровчих клубів, маркетингові стратегії розвитку фізкультурно-оздоровчих клубів. Вивчення стану й тенденцій розвитку рекреаційно-оздоровчої діяльності показало розрізненість існуючих теорій, концепцій і моделей фізичної рекреації, відсутність педагогічно обґрунтованої системи організації рекреаційних занять у фізкультурно-оздоровчих клубах, і, відповідно, соціально-педагогічної технології їх організації.

На сьогодні не узагальнено і не систематизовано досвід розробки і впровадження в практику нових форм роботи фізкультурно-оздоровчих клубів, не проведено соціально-педагогічний аналіз умов рекреа-

ційної діяльності клубів у новобудованих районах (питання відкриття фітнес клубів у новобудовах, зокрема, в нових житлових комплексах на сьогодні стоїть на першому місці), у наявній науковій літературі не представлено основні напрями і тенденції розвитку рекреаційної діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів. Наявність нових знань із проблеми дослідження дозволить запропонувати більш якісне забезпечення рекреаційної діяльності клубної роботи, що сприятиме залученню до рекреаційно-оздоровчих програм нового контингенту населення, підвищенню її економічності.

Аналіз літератури з проблеми дослідження показав, що у науковій літературі представлено роль і значення окремих умов здійснення рекреаційної діяльності в центрах відпочинку, проте не показано особливості організацій рекреаційно-оздоровчої діяльності в умовах фізкультурно-оздоровчих об'єднань. Основна увага дослідників, що вирішують завдання наукового забезпечення рекреаційних центрів, спрямована на вивчення оздоровчого впливу окремих видів фізичної рекреації, а соціально-психологічні засади організації рекреаційної діяльності у фізкультурно-оздоровчих клубах практично не вивчені. Ринок послуг фітнес-клубів України є дуже перспективним. Тому питання відкриття фітнес клубів у новобудовах, зокрема, в нових житлових комплексах на сьогодні стоїть на першому місці.

Основними відвідувачами фітнес-клубів виступають люди 27-45 років, з вищою освітою і середнім або вище середнього доходом. Причому 60% відвідувачів складають жінки, в основному заміжні і мають дітей .Основними покупцями квартир у новобудовах є молоді сім'ї, з дітьми чи без дітей, віком від 27-30 років, що відповідає показникам основних відвідувачів фітнес клубів.

Найбільш часто званим критерієм вибору фітнес-клубу виявився критерій «ціна». Наступним за частотою згадування критерієм є критерій «близькість до будинку» – його назвали 49% респондентів.

Оскільки, фітнес клуб у нових мікрорайонах, загалом, відкриває сам забудовник, це зменшує витрати на оренду приміщення, а ми вже зазначили, що найбільші витрати фітнес клубів, саме, оренда приміщення. Це дає можливість зменшити ціни на абонементи, а, отже, відповідає першому критерію вибору фітнес клуба.

В Україні майже в 80% нових житлових комплексах є свій фітнес клуб. 50% підключили мережу фітнес клубів «Sport Life», решта відкрили свої фітнес клуби, від забудовника .

Тенденцію до розміщення девелоперами на території своїх житлових комплексів спортивних об'єктів пояснюється інтересом до здорового способу життя, що зростає. Також забудовник може істотно збільшити попит на своє житло, передбачивши в проекті своїх житлових масивів територію для розміщення різноманітних об'єктів інфраструктури.

Кунанець Б.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гулбані Р.Ш., доцент, к.пед.н.

ПРОФІЛАКТИКА ЛЮМБАЛГІЇ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ У ЧОЛОВІКІВ 35–45 РОКІВ

Всупереч народній думці, терміни «радикуліт» і «люмбаго» позначають не діагноз хвороби, а географію поширення болю. Говорячи про поперековий біль, необхідно нагадати ще один термін: «ішіас» або «ішіалгія», який свідчить про біль по ходу сідничного нерва, тобто по задній поверхні ноги. Болі, спровоковані спазмом і запаленням поперекових м'язів, можуть бути дуже різними за силою і інтенсивністю. Іноді вони бувають цілком терпимими, і доставляють лише легке незручність. Але досить часто болі, що виникли при поперековому простріл, бувають настільки сильними, що людина часом не може навіть рухатись. Вельми характерний в такий момент зовнішній вигляд хворого: при сильному запаленні і спазмі м'язів попереку у потерпілого стає дуже напруженим, дуже жорсткими. Можна навіть сказати , «доскоподібний»: їх неможливо безболісно промасувати. Через хворобливу перенапругу м'язів спини людина застигає в скорченому положенні. В результаті захворіла людина часто не може розігнутися і ходить згорбившись, на напівзігнутих ногах. Само собою, якщо напад протікає так гостро, то він зазвичай переноситься постраждалим дуже важко.

Найчастіше лікування прострілу, спровокованого гострим м'язовим спазмом, не є складним завданням. Незалежно від того, де відбувся спазм, м'язів шиї, попереку або грудного відділу хребта, незважаючи на страшний біль і гадану серйозність проблеми, лікується такий напад досить легко – за умови, що лікування розпочато відразу і напад не прийняв затяжний характер. Найпростіший і доступний метод – застосування ліків. При гострому спазмі і запаленні м'язів спини або шиї необхідно якомога раніше почати приймати будь-який з нестероїдних протизапальних препаратів, або робити протизапальні уколи.

Дуже популярне лікування спини мазями іноді дає деяке полегшення, але кардинально картини не змінює. З тих лікувальних заходів, які проводять лікарі, при гострому спазмі м'язів спини і шиї можна спробувати новокаїнову блокаду уражених м'язів та іглорефлексотерапію. Будь-який з цих методів при правильній роботі лікаря надасть при простріл досить швидке дію.

Очевидний факт: активні фізичні вправи, викликають м'язову напругу і підвищують навантаження на м'язові волокна. Які в момент спазму і запалення отже вже знаходяться в стані крайнього перенапруження і набряку. Як не дивно, в 30-40 % випадків це допоможе. Але в 60-70 % випадків , навпаки , в такій ситуації м'язовий спазм від навантаження посилюється, відбуваються мікронадриви м'язових волокон і посилюються болі в спині .

Дуже популярне лікування спини мазями іноді дає деяке полегшення, але кардинально картини не змінює. З тих лікувальних заходів, які проводять лікарі, при гострому спазмі м'язів спини і шиї можна спробувати новокаїнову блокаду уражених м'язів та іглорефлексотерапію. Будь-який з цих методів при правильній роботі лікаря надасть при простріл досить швидке дію.

Але особливо добре при гострому спазмі м'язів спини або шиї допомагає постізометрична релаксація. Це перший висновок який ми зробили в процесі фізичної реабілітації наших пацієнтів. При гострому спазмі м'язів спини або шиї навіть один правильно проведений сеанс постізометричної релаксації приносить хворому суттєве полегшення. А після 3-4х сеансів напад зазвичай вдається лікувати повністю.

Наше дослідження ще не завершено. Але вже в середньому періоді експерименту ми констатували помітний позитивний ефект вправ пасивного розтягування і пасивного витягнення. Ці вправи, за опитуванням наших пацієнтів, дозволили їм знизити поріг болю, і в домашніх умовах використовувати їх як розслаблюючі і дозволяють більш вільно переміщатися і виконувати різні побутові дії.

Кушніренко О.Г.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Волік А.О., к.мед.н., доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК ХВОРИХ НА РОЗСІЯНИЙ СКЛЕРОЗ

Розсіяний склероз належить до числа поширених захворювань центральної нервової системи. Хвороба неоднакова в різних регіонах земної кулі. Найчастіше це захворювання зустрічається в країнах помірного клімату та північних регіонах. Найвищий показник захворюваності на розсіяний склероз у Північній Ірландії (до 130 на 100 тис. населення), Сполучених штатах Америки (до 80 на 100 тис. населення), у Прибалтиці, Білорусії (до 60 на 100 тис. населення), в Україні 25 на 100 тис. населення. Майже не хворіють на розсіяний склероз у тропічних країнах –Китаї, Японії.

Хворіють переважно люди віком від 16 до 40 років, рідше – діти та підлітки. У більшості хворих (70%) захворювання починається до 30 років. Жінки хворіють в 1,5 – 2 рази частіше, ніж чоловіки. Це захворювання не належить до спадкових, але частота розсіяного склерозу в сім'ях серед родичів у 15 –25 разів перевищує загальну частоту серед населення.

Медичні статистичні дані свідчать: природний (без лікування) перебіг розсіяного склерозу призводить до того, що через 10 років після початку захворювання більше 50% хворих мають обмежену працездатність, через 15 років – близько 50% мають труднощі під час самостійного пересування, якщо ж хвороба триває більше 20 років, то вони насилу можуть себе обслуговувати [20].

Важливе медичне й соціально-економічне значення проблеми розсіяного склерозу пов'язане з тим, що хворіють переважно молоді люди. Розсіяний склероз у більшості випадків має прогресуючий характер і на певному етапі свого розвитку неминуче призводить до неповносправності. Тому більшість хворих потребують не тільки медичної, але й соціальної допомоги, що повинна бути єдиним, комплексним, науково-обгрунтованим, індивідуально підібраним реабілітаційним процесом.

Основні питання механізмів розвитку розсіяного склерозу та реабілітації при цьому захворюванні залишаються ще недостатньо висвітленими і літературі. Хоча, за Гусєвим Є. І. поєднання медикаментозного лікування з фізичною реабілітацією здатне покращити клінічну картину хвороби і якість життя хворих.

Мета роботи – вдосконалити методику фізичної терапії для хворих з розсіяним склерозом в домашніх умовах.

Об'єкт дослідження: фізична терапія хворих з розсіяним склерозом в домашніх умовах.

Предмет дослідження: засоби та методи фізичної терапії осіб з
розсіяним склерозом.

Завдання:

1. На основі літературних джерел вивчити методи та засоби фізичної терапії хворих з розсіяним склерозом.
2. Провести обстеження та встановити рівень рухової активності осіб з розсіяним склерозом в домашніх умовах.
3. Вдосконалити методику фізичної терапії для хворих з розсіяним склерозом та перевірити ефективність даної методики в домашніх умовах.

Методи дослідження:

1. Теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел з проблем фізичної терапії людей з розсіяним склерозом ;
2. Соціологічні методи (бесіда, спостереження);
3. Медико-біологічні методи (індекс Мотрісайті, оцінка спастичності м'язів за шкалою Ашфорта, пульсометрія, оцінка моторики Рівермід, шкала Цунга для самооцінки тривоги);
4. Методи математичної статистики.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в застосуванні в домашніх умовах методики фізичної терапії спрямованої на покращення самообслуговування, збільшення рухливості у суглобах, зміцнення м'язів верхніх і нижніх кінцівок, покращення ходьби та координації в жінок з розсіяним склерозом.

Лаптєв А.В., Корнілова Н.Ю.
Класичний приватний університет

ВПЛИВ ЗАНЯТТЬ ЗА МЕТОДОМ ПЛЕЙСТІК НА ЛЮДЕЙ ПЕНСІЙНОГО ВІКУ

Останнім часом в сучасному світі дуже популярні східні системи оздоровлення такі як, фізкультурне спрямування Тайцзі та Цигун. На основі цих практик в двохтисячних роках започаткован метод Плейстік, з метою допомогти початківцям-європейцям, в оволодінні цим популярним видом східної практики. Заняття з Плейстік можна віднести до типових аеробних вправ з подовженим рівномірним навантаженням невисокої інтенсивності.

Доведено, що систематичні заняття за методом Плейстік підвищують здатність організму до протидії стресам та депресивним станам, підвищують імунітет, створюють позитивний психоемоційний фон, гармонізують роботу всіх систем організму, таким чином поліпшують адаптаційні можливості людини до умов

урбанізованого життя: гіподинамія, алергії, порушення постави, порушення обміну речовин, депресивні стани, метеозалежність.

Заснований на унікальних особливостях метод Плейстік відрізняється від інших фізичних вправ, високим социокультурним та реабілітаційним ефектом. Особливо гостро проблема з оздоровчих занятть фізичною культурою стоїть у літніх людей пенсійного віку. При різномаітті видів активного досугу можна віднести як повноцінну фізкультурну практику лише «Скандинавську ходьбу».

В світі кількість пенсіонерів збільшується кожен рік, і проблема їх соціалізації та подовження активного, здорового життя стає досить актуально. З віком знижується працездатність, проявляються порушення в роботі опорно-рухового апарату, центральної нервової системи, спостерігаються певні обмеження в побуті які гальмують їхню соціальну адаптацію. Метод Плейстік відрізняється від відомих фізкультурних технік і має свої неповторні особливості рухів: повільність, пластичність, без різких змін напрямку руху, стійки, рухи та пересування у виді окремих вправ та комплексів з урахуванням фізіологічних, психічних та вікових особливостей тих хто займається, а також за рівнем фізичної підготовленості. Окремо в методі Плейстік існує практика гри, яка побудована за принципом передачі партнеру м`яча частково наповненого піском за допомогою спеціальної ракетки, без ударів та кидків. Послідовне удосконалення рухових дій дозволяє збільшувати ефективність метода, використовуючи в грі додаткові м`ячі та ракетки. Грати можна в залі, на спортивній площадці зі спеціальною розміткою, в паркових зонах, на площах, тому що кількість гравців може бути не обмежена.

Мета дослідження: виявити зміни в біоенеретичному стані людей пенсійного віку після проведення комплекса за методом Плейстік, використовуючи метод класичної кірліанографії та опитування. Спостереження проводились на контингенті літніх людей пенсійного віку, які займаються методом Плейстік в кількості десяти осіб. В результаті тестування стану тих хто займається за методом Плейстік в пенсійному віці виявлені позитивні зміни у фізичному, психічному та емоційному стані людей пенсійного віку. Опитування проводились після занятть, в групі пенсіонерів, які за субєктивними почуттями фіксували відповіді на дев`ять запитань, відносно фізичного, психічного та емоційного стану. Результати змін енергетичного потенціалу фіксувались за допомогою керліонографії у вигляді фотоплівок.

Висновки: згідно результатів проведених спостережень за змінами у стані організму у тих, хто займається за методом Плейстік в пенсійному віці за допомогою керліонографії, були виявлені позитивні зміни у стані аури кожного учасника спостережень. Позитивний вплив на організм тих хто займається за методом Плейстік характеризує його, як ефективний засіб підтримки фізичного і психо-емоційного стану літніх людей пенсійного віку і може бути запропонован як, один з видів спортивного дозвілля та підтримки активного довголіття.

Лапшин О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захаріна Є.А., д.пед.н., доцент

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ БАГАТОБОРЦІВ НА ЕТАПІ МАКСИМАЛЬНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

Основні положення теорії та методики багаторічної спортивної підготовки, розроблені вченими різних країн світу (О.В. Верхошанський; D. Martin, K. Carl, K. Lehnertz, Л.П. Матвєєв, М.Г. Озолін, В.М. Платонов, 2004 та ін.), і знаходять широке використання у практиці спорту вищих досягнень.

У нинішній час легка атлетика стала таки популярною в усім світі і є Олімпійським видом спорту. З 1896 року легка атлетика займає центральне місце в програмі Олімпійських Ігор, на яких розігруються медалі в 46 видах легкої атлетики. Біг на різні дистанції включає 25 дисциплін й охоплює 60% у легкоатлетичній програмі сучасних Олімпійських ігор. Високий рівень результатів у легкій атлетиці тепер робить усе більше складним установлення нових світових рекордів. Гри останньої Олімпіади стали гарною школою для наших спортсменів, тренерів, суддів, фахівців. Підсумки Ігор дозволили чітко визначити сильні й слабкі сторони олімпійського спорту, серйозні проблеми й недоліки в організації й методики підготовки спортсменів.

Тренування багатоборців складний та багатогранний процес, його не можна представляти як доданок тренування в десяти для чоловіків і семи для жінок окремих видах. Тренування в одному вигляді або ж розвиток однієї якості може вплинути на інший вид або на іншу якість. Форсування роботи в одному з напрямків часто призводить до травм, вимушеного відпочинку, лікування і в зв'язку з цим до гострої нестачі часу. Необхідність уважного і детального планування підготовки багатоборців стає очевидною. У багатоборстві ми маємо справу з безліччю цифр. Всі ці показники треба уважно порівнювати і враховувати при складання планів підготовки. Природно, вдосконалення окремих видів і розвиток фізичних якостей будуть у кожного спортсмена індивідуальними, але треба виходити із загальних положень, які обґрунтовані як біологічними законами, так і спільними основами методики тренування. Слід також враховувати зайнятість спортсмена навчанням або роботою, кліматичні умови підготовки та наявність спортивних баз.

Навіть швидкі розрахунки показують, що така робота виходить за рамки людських можливостей. Для виконання, наприклад, 20000 кидків, які потрібні для тренування в трьох видах метань, буде потрібно не менше 1500 год. на рік. Для вдосконалення техніки в трьох видах – ще 1000 годин, а для пробігання дистанцій, які потрібні для тренування в бігових дистанціях, що входять у багатоборстві, треба ще 400-500 ч. Якщо додати ще й час, необхідний на розвиток фізичних якостей, на змагання, розминку, відновлювальні процедури і т.д., то стає очевидним, що при такому підході не вистачить навіть повного робочого дня. Важко назвати фізична якість, яка для багатоборців вважалося б основним. Швидкість, сила, витривалість, спритність, гнучкість – всі ці якості є потрібними і необхідними. Часи, коли вважали, що багатоборець повинен мати якісь надприродні фізичні дані, давно відійшли у минуле. Більшість сучасних провідних багатоборців не відрізняються за зовнішнім виглядом серед інших легкоатлетів. Їх основна сила у великій працездатності та в умінні виступити у всіх видах багатоборства рівно, впевнено, на високому рівні.

Треба враховувати, що можливості тренувальних навантажень лімітуються не тільки часом, а й запасами м'язової і нервової енергії, станом рухового апарату та проходженням відновлювальних процесів в організмі. Винятково велике значення мають морально-вольові якості і характер багатоборства. Всі видають багатоборці відрізняються великою, навіть фанатичною наполегливістю у тренуванні і непохитною волею до перемоги у змаганнях.

Разом з тим, у сучасній науково-методичній літературі питання комплексної підготовки багатоборців розглядаються недостатньо, що й обумовило актуальність наших досліджень. Тренування багатоборці не можна представляти як доданок тренування в десяти для чоловіків і семи для жінок окремих видах. Навіть швидкі розрахунки показують, що така робота виходить за рамки людських можливостей

Ласіченко І.Е.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Євстігнеєва І.В., к.фіз.вих. і спорту

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЛЕГКОАТЛЕТІВ-СПРИНТЕРІВ 11–12 РОКІВ

Основні спрямування реформ загальноосвітньої і професійної освіти вказує на необхідність прийняття дієвих заходів у забезпеченні підростаючого покоління міцного здоров'я та різностороннього фізичного розвитку, у покращенні якості підготовки резервів для спорту вищих досягнень.

Підвищення ефективності підготовки юних спортсменів – найбільш гостра проблема школи спорту. На жаль, методика розвитку фізичної підготовки юних спортсменів ще не досить відображена в науково-методичній літературі, а в теорії і практиці легкоатлетичного спорту є деякі розбіжності в поглядах на питання змісту і методики тренування легкоатлетів-спринтерів.

Саме тому, актуальність дослідження зумовлена необхідністю пошуку ефективних засобів і методів розвитку фізичної підготовки юних легкоатлетів-спринтерів, покликаних забезпечити досягнення бажаного спортивного результату на початковому етапі підготовки, як фундамент для подальших спортивних результатів на етапі поглибленої спеціалізації.

Методологічну основу дослідження склали праці вчених в області теорії і методики фізичного виховання і спорту (В.К. Бальсевіч, Л .І. Лубишева, Л. П. Матвєєв).

Мета дослідження – розробити методику підвищення ефективності фізичної підготовки легкоатлетів – спринтерів 11-12 років.

Об'єкт дослідження – навчально-тренувальний процес легкоатлетів-спринтерів 11-12 років.

Предмет дослідження – методика фізичної підготовки легкоатлетів-спринтерів 11-12 років.

Матеріал і методи дослідження: Дослідження проводилися на базі Запорізької спеціалізованої школи фізичної культури І-ІІІ ступенів №18 Запорізької міської ради Запорізької області в період з вересня 2017 року по серпень 2018 року. В дослідженнях брали участь дівчатка та хлопчики груп початкової підготовки в кількості 18 осіб, з них 10 дівчат та 8 хлопчиків.

Результати попереднього експерименту засвідчили відсутність вірогідних відмінностей у розвитку швидкісно-силових якостей серед юних легкоатлетів різної статі. Це дало змогу з числа досліджуваних незалежно від статі сформувати одну експериментальну та одну контрольну групи. Як в експериментальній, так і в контрольній групах участь у дослідженнях брала однакова кількість дітей – по 9 осіб.

Для вирішення поставлених завдань використовувались наступні методи: аналіз літературних джерел, спостереження, бесіда, педагогічне тестування, педагогічне спостереження, метод антропометричних досліджень, статистична обробка отриманих даних.

Аналіз отриманих даних у результаті проведення тестування з контрольно-перевідними нормативами ЗФП з легкої атлетики для груп початкової підготовки засвідчив, що швидкісно – силові показники 80 % дітей відповідають рівню «нижче середнього».

За результатами констатувального експерименту була розроблена технологія вдосконалення швидкісно-силових якостей юних легкоатлетів. Осінньо-зимовий мезоцикл був розділений на загально-підготовчий (6 тижнів), спеціально-підготовчий (5 тижнів) та змагальний (3 тижні) періоди. Головним завданням загально-підготовчого етапу було створення фундаменту для наступного збільшення тренувальних навантажень. Виконувалось багато роботи швидкісно-силового характеру: стрибкові вправи, вправи з бар'єрами, з набивними м'ячами та іншу. Вправи проводились за допомогою таких методів тренування як повторний, перемінний, колового тренування та змагальний.

Тренувальні заняття проводились 4 рази на тиждень по 90 хв. Зранку спортсмени виконували ранкову гімнастику.

Під впливом розробленої технології показники швидкісно-силових якостей юних спортсменів вже через 4 місяців суттєво покращились: з бігу на 30 м з низького старту на 6,65 %, з бігу на 30 м з ходу – на 7,1 %.

Лебеденко А.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Шаповалова І.В., доцент

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ СПЕКТРУ АУТИЗМУ В РАННЬОМУ ДИТЯЧОМУ ВІЦІ

Діти з розладами спектру аутизму є найменш захищеною категорією населення в Україні й потребують особливої уваги з боку держави, вчених, лікарів, психологів, педагогів, реабілітологів. Проблема дитячого аутизму сьогодні є надзвичайно актуальною, адже, за данними статистики, такий діагноз мають майже 1% дітей світу. Проте механізми розладів спектру аутизму (РСА) вивчені недостатньо.

Аутизм або розлади аутистичного спектру – це гетерогенна група порушень розвитку нервової системи, які мають різноманітну етіологію, але характеризуються загальними симптомами, пов'язаними з порушеннями соціальної взаємодії, спілкування і поведінки (зокрема, стереотипність і обмеженість дій або інтересів) [1].

Порушення соціальної взаємодії у дитини з аутистичним спектром стають помітними вже у ранньому дитинстві (вона рідко посміхається дорослим, у старшому віці – уникає зорового контакту, рідко наближається до сторонніх, зокрема дітей, практично не виявляє емоцій. Порівняно зі здоровими однолітками, у дітей з діагнозом спектру аутизму відсутній інтерес до нового, потреба в організації спільної ігрової діяльності. Саме тому такими важливими є своєчасна діагностика захворювання та спеціальні реалібітаційні заходи сприятимуть наближенню таких дітей до повноцінного життя. Вчасна реабілітація дітей з РСА, розповсюдження якісної інформації щодо проблем захворювання, формування толерантного ставлення суспільства до людей з особливими потребами та їхніх сімей є актуальним завданням сьогодення.

Учені виявили, що клінічні прояви розладів спектру аутизму дуже різноманітні. Вони включають такі порушення:

1) порушення спілкування – неможливість встановлювати відносини з оточуючими людьми, хвороблива боязнь контакту з ними, відгородженість від зовнішнього світу. Це проявляється з самого народження відсутністю адекватної емоційної реакції на матір, тривогою при спілкуванні з усім новим, прагненням до територіального самоти, гіперчутливістю до фізичного впливу, дотику тощо;

2) порушення мовлення – на першому році життя відзначається затримка розвитку передмовних вокалізацій – гуління, белькотіння, псевдослів, відсутність інтонаційної виразності і специфічного сигнального значення крику –плачу та інших вокалізацій. У ранньому віці відзначається зміщення строків появи перших слів і фраз, тривале збереження мовних форм. Перші ознаки потреби у мовному спілкуванні з'являються лише до 6–8 років;

3) афективні порушення – у дитячому віці спостерігається затримка строків появи першої посмішки. Відсутні позитивні емоції у відповідь на усмішку дорослого, ласкава розмова. Згодом емоційна реакція на появу матері і близьких також відсутня; 4) особливості пізнавальної діяльності – відзначається нерівномірність показників вербально-інтелектуальної функції. Загальний обсяг знань, розуміння суспільних норм життя і здатність оперувати числами нижче норми. Відзначається достатній рівень розвитку окремих здібностей;

5) порушення рухових навичок – переважають різні рухові стереотипії: розгойдування в колисці, одноманітні повороти голови, ритмічні згинання і розгинання пальців рук, гойдалки, кружляння навколо своєї осі, рухи пальцями, або всією кистю. На першому році життя відзначається також затримка розвитку навичок самостійного сидіння, повзання, вставання; сон – відзначаються порушення ритму «сон-неспання», засипання лише в певних умовах (на вулиці, на балконі, при закачуванні), поверховість, уривчастість сну вдень, «спокійна безсоння».

Науковці не дійшли загального висновку щодо виникнення проблем зі сном у дітей з розладами спектру аутизму. Деякі з них віддають перевагу теорії соціалізації. Яка полягає в тому, що типові діти можуть побачити коли готуються до сну їхні брати, сестри або батьки та наслідувати їхній приклад. Діти з розладами спектру аутизму мають порушення в соціальній сфері, тому не завжди розуміють відповідні сигнали.

Отже, фізична реабілітація дітей з розладами спектру аутизму в ранньому дитячому віці є найбільш ефективною, про що свідчать зміни у розвитку всіх аспектів психіки.

Література

1. Гилберт К. Аутизм: медицинское и педагогическое воздействие : кн. Для педагогов-дефектологов / К. Гилберт, Т. Питерс ; пер. с англ. О. В. Деряевой. – М. : ВЛАДОС, 2003. – 144 с.

2. Шипицына Л. М. Детский аутизм. / Л. М. Шипицына. – М.: Дидактика Плюс, 2001. – 368 с

Лебедь Д.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кружило Г.Г., к.пед.н., доцент

ІСТОРІЯ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВОДНО-МОТОРНОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ

Актуальність теми дослідження полягає у тому, що в останні декілька років спостерігається зниження популярності й масовості водно-моторного спорту.

Водно-моторний спорт – це дивовижний та видовищний вид спорту. Він включає перегони на моторних човнах, катерах та аквабайках в умовах живописної природи. Багата кількість морів, рік, озер, ставків, водосховищ у нашій країні створює сприятливі умови для розвитку цього виду спорту. Для занять водномоторним спортом, а також для досягнення високих результатів, спортсмену потрібна висока фізична підготовка, достатній рівень психологічної стійкості в важких умовах кільцевих перегонів та рейдів, водійська майстерність. Крім цього треба мати немалі знання в деяких галузях техніки, бути гарним механіком, володіти багатьма технічними спеціальностями. На наш погляд ці вимоги потрібні для всебічному розвитку сучасної молоді.

Метою роботи було дослідження й аналіз факторів, які впливали в історичному аспекті і впливатимуть на розвиток водно-моторного спорту в Україні та місті Дніпро.

Головною точкою в історії розвитку водно-моторного транспорту на світовій арені стало створення Міжнародного союзу водно-моторного спорту (Union of International Motorboating) ще в 1922 р. Днем народження моторного спорту на воді слід вважати 1 серпня 1904 р. У 1908 р. цей вид спорту поповнив програму IV літніх Олімпійських ігор у Лондоні. На початок XXI ст. близько 60 країн входили до складу UIM. Водно-моторний вид спорту вміло поєднує в собі як небезпечні швидкісні змагання, так і звичайний сезонний туризм на моторних судах. Він за 114 років завоював чимало сердець.

Дослідження проводилось на базі дитячо-юнацької спортивної школи з технічних і прикладних видів спорту(м.Дніпро), Федераціі водно-моторного спорту України (м. Київ), а також в містах проведення змагань – етапів Чемпіонату України з водно-моторного спорту (Дніпро, Київ,Одеса).

На підставі даних, отриманих під час дослідження, слід зазначити, що факторами, що впливають на розвиток водно-моторного спорту є:

– зміна класифікації гоночних човнів; впровадження нових і закриття інших класів човнів;

– несприятлива суспільна та економічна ситуація в країні;

– низький рівень популяризації спорту, а саме рівень організації заходів, змагань, висвітлювання їх в засобах масової інформації.

Таким чином слід зазначити, що для розвитку і популяризації водно-моторного спорту потрібно спрямувати увагу на впровадження недорогих, доступних класів човнів, на яких би мали можливість змагатися діти, молодь та дорослі, що починають займатися. Також слід покращити співпрацю зі спонсорами та меценатами, органами влади та представниками засобів масової інформації.

Лебідь В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Статьєв С.І., к.пед.н., доцент

КІНЕЗОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ 3–6 РОКІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

Затримка психічного розвитку (скор. ЗПР) – порушення нормального темпу психічного розвитку, в наслідок чого окремі психічні функції (пам'ять, увага, мислення, емоційно-вольова сфера) відстають у своєму розвитку від прийнятих психологічних норм для даного віку. ЗПР як психолого-педагогічний діагноз ставиться тільки в дошкільному і молодшому шкільному віці, якщо до закінчення цього періоду залишаються ознаки недорозвинення психічних функцій, то мова йде вве про конституціональному інфантилізмі або про розумову відсталість.

В останні десятиріччя спостерігається тенденція до росту кількості дітей з нервово-соматичними, сенсорними захворюваннями та відхиленнями у психічному та фізичному розвитку. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я лише 20% дітей народжуються умовно здоровими, інші ж мають порушення психічного розвитку, займають проміжне положення між хворобою та здоров'ям, чи хворі.

Особливо відзначається стрімке зростання кількості дітей із затримкою психічного розвитку. Нажаль немає офіційної статистики, яка б показала кількість дітей з затримкою психічного розвитку в Україні, але за неофіційними джерелами ця цифра сягає 20-25% від загальної кількості дітей. У близько 30% дітей з ЗПР спостерігається зниження темпу фізичного розвитку, а у 69% відмічається затримка у становленні локомоторних функцій.

Ці діти у більшості випадків потребують реабілітації та навчання в умовах спеціалізованих закладів. А аля того,щоб діяльність цих закладів приносила позитивні результати,потрібно розробляти нові методичні, організаційні та технологічні компоненти виховно-оздоровчого процесу.

Об'єкт дослідження: процес корекції фізичних якостей дітей 5-6 років із затримкою психічного розвитку.

Мета дослідження – розробити і оцінити вплив програми корекції фізичних якостей на стан дітей 3-6 років із затримкою психічного розвитку.

Завдання дослідження.

1. Аналіз науково-методичних джерел.
2. Дослідити показники рівня розвитку фізичних якостей дітей з затримкою психічного розвитку, запропонувати програму корекції.
3. Оцінка ефективності запропонованої програми корекції фізичних якостей.

Методи дослідження:

- аналіз науково-методичних джерел;
- педагогічне тестування;
- методи фізичної реабілітації;
- педагогічний експеримент;
- метод математичної статистики.

Практичне значення роботи. В результаті проведеного дослідження, при послідовному рішенні поставлених задач, було запропоновано заходи кінезотерапії, які дозволяють ефективніше впливати на корекцію фізичних якостей дітей 3-6 років з затримкою психічного розвитку.

Обгрунтованість і достовірність положень, висновків і рекомендацій забезпечується вихідними положеннями, залученням значного фактичного матеріалу, отриманого під час самостійної роботи магістранта, застосуванням комплексу взаємопов'язаних наукових методів, підпорядкованих предмету, меті й завданням роботи.

Литвинова А.Е.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Віндюк П.А., к.фіз.вих. і спорту

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО НЕМЕДИКАМЕНТОЗНОГО ТА ВІДНОВНОГО ЛІКУВАННЯ ОЖИРІННЯ

Як будь-яке хронічне захворювання, ожиріння вимагає тривалого медичного лікування і спостереження. Основними цілями терапії є: досягнення оптимальної маси тіла, профілактика розвитку супутніх

ожирінню захворювань, підтримку досягнутої маси тіла, а також поліпшення якості та збільшення тривалості життя хворих. В даний час визнана правильною методика поетапного зниження ваги.

Відзначено, що зниження ваги на 5-10% від початкової маси тіла призводить до клінічно значимого поліпшенню стану хворого, нормалізації гормональних і метаболічних показників і збільшення тривалості життя. Перед призначенням лікування необхідно провести ретельне обстеження хворого для виявлення супутніх гормональних і метаболічних порушень, а також для вибору оптимального методу лікування. В даний час застосовуються такі методи лікування ожиріння: немедикаментозне, медикаментозне та хірургічне. Оскільки ожиріння розглядається як результат енергетичного дисбалансу, його лікування повинне бути спрямоване на зменшення надходження енергії та збільшення її витрати. Енергія надходить з їжею і вит...рачається на основний обмін, термогенез і фізичне навантаження. Тому основою лікування ожиріння, невід'ємними, ключовими складовими будь-якої програми по зменшенню маси тіла є правильне раціональне харчування (дієтотерапія) і збільшення фізичної активності (лікувальна фізична культура).

Дієтотерапія повинна призначатися лікарем індивідуально з урахуванням віку, статі, фізичної активності, а також особливостей харчових звичок хворого.

Низькокалорійна дієта (500-700 ккал) з додатковим прийомом вітамінів і мікроелементів призначається хворим, які потребують швидкому зниженні маси тіла, але не більше ніж на 2 місяці в умовах стаціонару. Такі дієти протипоказані хворим з аритмією, бронхіальною астмою, декомпенсацією ІХС, при вагітності, в дитячому і літньому віці, при психічних захворюваннях. В даний час голодування для лікування ожиріння не рекомендується.

Збалансоване споживання білків, жирів і вуглеводів в добовому раціоні. Рекомендоване розподіл основних компонентів їжі в добовому раціоні: вуглеводи – 55%, з обмеженням продуктів з високим глікемічним індексом, включенням в раціон продуктів, багатих на клітковину; білки – 15%, із зменшенням продуктів, що містять тваринний білок, тому що в них багато прихованого жиру і холестерину; жири – не більше 30%, віддаючи перевагу продуктам, що містять ненасичені жирні кислоти.

Лікувальна фізична культура також є одним з основних методів лікування і реабілітації хворих ожирінням. Збільшення фізичної активності, регулярні заняття лікувальною фізичною культурою призводять до підвищення енерговитрат, що сприяє зниженню маси тіла.

Санаторно-курортне лікування дуже сприятливо впливає на зниження маси тіла у хворих на ожиріння. У санаторіях самою природою створені умови, що сприяють підвищенню фізичної активності: природні водойми для купання, теренкури і «стежки здоров'я» для активних прогулянок. У басейнах тренажерних і спортивних залах працюють досвідчені інструктори-методисти, підбирається індивідуальний план фізичних навантажень.

Логвина О.С.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Овчинніков А.В.

ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК СЛАБОЗОРИХ ДІТЕЙ

Останнім часом в Україні спостерігається тенденція до збільшення кількості дітей із порушеннями зору, що актуалізує роботу з профілактики та корекції не тільки зорових порушень, але й корекції відхилень у фізичному стані даного контингенту.

Одним із ефективних шляхів забезпечення гармонійного психологічного, фізичного і соціального розвитку дітей із порушеннями функції зорового аналізатора є комплексне використання методів і засобів фізичної реабілітації [1]. У слабозорих дітей спостерігається відставання у фізичному і руховому розвитку .Науковими дослідженнями даної проблематики займаються сучасні українські та зарубіжні науковці Крижанівська В.Г., Макаренко Ю.А., Морозова Н.Г., Солнцева Л.І., Феоктістова В,А., Ферфільфайн І.Л. та ін.

Вади зору можуть перешкоджати вільному, швидкому розвитку. Нестача рухової активності затримує фізичний розвиток [2] Діти з вадами зору відстають в моторному і фізичному розвитку. Це пов'язано з тим, що захворювання органу зору і порушення функцій зорового аналізатора негативно впливають на повноцінний розвиток дитини. Наслідком зниженого зору є недостатня рухова активність дитини, що спричиняє відставання фізичного розвитку, погіршення рухових функцій, координації, орієнтації в просторі та інших важливих функцій. Систематичні заняття фізичними вправами позитивно впливають на функціональний стан зорового аналізатора дітей. Діти потребують диференційованого підходу і встановлення спеціальних режимів рухової активності, а також методів і умов навчання рухових діях і виховання рухових навичок. В спеціальних навчальних закладах для дітей з вадами зору окрім занять з ЛФК повинні проводитись: лікувальний масаж, заняття на тренажерах різної спрямованості, корекційні рухливі ігри, рекреаційні заняття, фізкультпаузи і фізкульт-хвилинки під час предметних уроків, спрямовані на розвантаження хребта, розслаблення м'язів тулуба, корекцію постави та підвищення психоемоційного тонусу [3].

Аналізуючи літературні джерела необхідно зробити висновок, що зі станом зору дитини тісно пов'язані зміни в стані здоров□я та фізичному розвитку дитини, корекцію яких можна покращити не лише лікарськими препаратами чи хірургічним втручанням, але й з допомогою комплексної фізичної реабілітації, одним з основних засобів якої виступає лікувальна фізична культура.

Література

1. Бутов Р.С. Комплексная программа физической реабилитации для слабовидящих детей 13-15 лет / Р.С. Бутов // Инновационные образовательные технологии. – 2014. – № 2. – С. 80-84.

2. Данків А. Фізичний розвиток молодших школярів з вадами зору / А. Данків // Молода спортивна наука України. – 2005. – Т. 2, вип. 9. – С.143-145.

3. Демирчоглян Г.Г. Специальная физическая культура для слабовидящих школьников / Г.Г. Демирчоглян, А.Г. Демирчоглян. – М.: Советский спорт, 2000. – 160 с.

Луковський І.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Волік А.О., к.мед.н., доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК 35–45 РОКІВ З ОСТЕОХОНДРОЗОМ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА

Останнім часом кількість хворих на остеохондроз неухильно зростає. Медична статистика свідчить, що болі в спині турбують половину населення розвинених країн Землі, а в деяких індустріальних державах чисельність хворих вертебро-неврологічними захворюваннями досягає 80% жителів. Актуальність остеохондрозу в наш час стає все гостріше, тому що хвороба значно помолодшала. Якщо раніше остеохондроз вважали віковим недугою, то сьогодні дистрофічні зміни в хребті можна виявити вже в підлітковому віці. Патологія вражає людей молодого та середнього віку. Загострення цього хронічного захворювання часто стає причиною втрати працездатності. Незважаючи на те що остеохондроз описаний лікарями ще в середині XIX століття, в усьому світі ведуться дослідження по патогенезу, лікуванню і профілактиці недуги, він продовжує залишатися актуальною медико-соціальною проблемою. Жодна лікарська конференція не проходить без обговорення вертебро-неврологічних питань. Захворювання продовжує вивчатися лікарями неврологами, ортопедами, травматологами, нейрохірургами, психотерапевтами. Остеохондроз заслуговує на увагу не тільки з медичної, а й з побутової і психологічної точки зору. Адже у хворих людей відзначається погіршення якості життя, помітно страждає психіка. Вони стають дратівливими, нервовими, образливими, через хронічний больовий синдром погіршується настрій і порушується сон.

Незважаючи на наукові дослідження, ця проблема є наразі актуальною та потребує розробки необхідного комплексу заходів фізичної терапії.

Об'єкт дослідження: процес фізичної терапії жінок із остеохондрозом шийного відділу хребта віком від 35 до 45 років.

Предмет дослідження: вплив комплексу засобів гідрокінезотерапії та ЛФК на жінок із остеохондрозом шийного відділу хребта віком від 35 до 45 років.

Мета роботи – виявити ефективність запропонованого комплексу заходів з фізичної терапії для збільшення амплітуди рухів шийного відділу хребта у жінок із остеохондрозом віком від 35 до 45 років.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати стан проблеми в науково-методичній літературі, узагальнити досвід і практику з питань реабілітації жінок із остеохондрозом шийного відділу хребта віком від 35 до 45 років.
2. Запропонувати модифіковану методику занять для реабілітації жінок із остеохондрозом шийного відділу хребта віком від 35 до 45 років.
3. Оцінити ефективність запропонованої методики порівняно з загальновідомими.

Методи дослідження:

– метод аналізу літератури;
– метод медико-біологічного дослідження;
– метод педагогічного експерименту;
– метод фізичної терапії;
– метод математичної статистики.

Практичне значення роботи. Розроблено комплекс заходів фізичної терапії для жінок із остеохондрозом шийного відділу хребта віком від 35 до 45 років, при використанні якого можливо зменьшення больового синдрому, збільшення амплітуди рухів шийного відділу хребта.

Лущай С.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Глущенко Н.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ПІДВИЩЕННЯ ШВИДКІСНО-СИЛОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЯК ФАКТОР УСПІШНОЇ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФУТБОЛІСТІВ 13–14 РОКІВ

Багато фахівців в області фізичного виховання та спорту у якості найважливішої розглядають змагальну діяльність, возводячи її у ранг інтегрального показника, а спортивний результат як один з ведучих критеріїв ефективності навчально-тренувального процесу. Аналіз змагальної діяльності дозволяє стверджувати, що одним із домінантних чинників, що лімітують досягнення високого спортивного результату, є рівень спеціальної фізичної підготовленості, а саме – рівень розвитку швидкісно-силових якостей. Швидкісно-силова підготовка є однією із найбільш вагомих складових багаторічного тренування у футболі. Успіх виступу в певній мірі залежить від здібності спортсмена розвивати максимальні м'язові зусилля у найкоротший час при високій ефективності виконання технічних дій.

Одне з основних завдань на початковому етапі розвитку швидкісно-силових здібностей полягає в тому, щоб не спеціалізуватися у виконанні якої-небудь однієї вправи або дії, а користуватися і варіювати досить великим арсеналом різноманітних засобів.

Експериментальна програма з розвитку швикісно-силових здібностей базувалась на основі рейтингу відповідей 25 тренерів з футболу. Так були визначені ефективні засоби швидкісно-силової підготовки юних футболістів, оптимальне співвідношення засобів швидкісно-силової підготовки юних футболістів та пріоритетні педагогічні умови, необхідні для ефективного управління швидкісно-силовою підготовкою юних футболістів. Нами були сформовані методи розвитку швидкісно-силових здібностей та комплекси спеціальних вправ з м□ячем та без м□яча.

По завершенню періоду експерименту, ми перевірили стан швидкісно-силових здібностей представників експериментальної групи. Так результати бігу на 100 м в експериментальній групі зросли на 8%; ди-

намометрії на 14,10%; стрибка у довжину з місця на 7%; стрибку угору з розбігу на 16%; відстань від удару по м□ячу на дальність 14,6% та метання набивного мяча на рекордні 52,7%.

Отже ми переконалися в ефективності запропонованої нами програми з розвитку швидкісно-силових здібностей футболістів 13-14 років завдяки суттєвій перевазі показників хлопців експериментальної групи над хлопцями контрольної. В свою чергу результати та порівняльний аналіз змагальної діяльності у минулому та поточнуму спортивному сезоні довели й нашу гіпотезу про те, що підвищення стану швидкісно-силових здібностей має суттєве значення для успішної змагальної діяльності футболістів.

Люта І.О.
Київський національний торговельно-економічний університет
Наук. кер. – Ковальова А.О., ст. викладач

ВПЛИВ РІЗНИХ КАЛОРІЙ НА ОРГАНІЗМ ЖІНОК

Напевно кожна жінка хоч раз у житті намагалася рахувати калорії, худнути або ж сидіти на дієтах. Проте зараз нові дослідження показують, що треба дивитися не тільки на енергетичну цінність продукту, а й на харчові компоненти. Чому ж калорія – це не просто калорія? Як наш організм реагує на різні калорії?

Актуальність проблеми полягає у тому, що понад 30% людей у світі хворіє на ожиріння. Вони сидять на жорстких дієтах, але після отримання бажаного результату знову набирають вагу, а не рідко з тим ще плюс декілька кілограм, проблем зі здовор'ям та розлад харчової поведінки. Їм складно розрізняти справжній голод та апетит а також контролювати кількість їжі. Більшість дієт заснована на зменшенні споживання калорій. Але чи правильні ті дієти, що засновані на зменшенні калорій? Чи всі калорії однакові?

Наприклад, фруктоза та глюкоза. Це два основні і прості цукри у нашому раціоні. Вони мають однакову кількість калорій, проте спосіб їх метаболізму в організмі зовсім різний. Глюкоза може метаболізуватися всіма тканинами вашого тіла, а фруктоза може бути метаболізована тільки печінкою у будь-якій кількості. Під час вживання фруктози рівень греліну (гормон голоду) підвищується значно більше, ніж при вживанні глюкози. Це означає що після фруктози ви з'їсте набагато більше, ніж після глюкози. Використання великої кількості фруктози може викликати резистентність до інсуліну, збільшення жирового прошарку, збільшення тригліцеридів, цукру в крові, ЛПНЩ (ліпопротеїни низької щільності) у порівнянні з точно такою ж кількістю калорій з глюкози.

Починаючи з 2002 року, понад 20 різних досліджень порівнювали дієти із низьким вмістом вуглеводів та низьким вмістом жиру. Результати показують, що дієти з низьким вмістом вуглеводів призводять до більшої втрати ваги, ніж дієти з низьким вмістом жиру (в 2-3 рази більша втрата ваги). Однією з головних причин цього є те, що дієти з низьким вмістом вуглеводів призводять до різкого зниження апетиту. Люди починають їсти менше калорій, не помічая цього. Крім того, дієти з низьким вмістом вуглеводів, як правило, включають більше білка, ніж дієти з низьким вмістом жирів.

Білок споживає енергію для метаболізму, а організм витрачає енергію, щоб перетворити білок на глюкозу. Отже, дієти з низьким вмістом вуглеводів послідовно призводять до більшої втрати ваги, ніж дієти з низьким вмістом жиру, навіть якщо калорії співпадають між групами. Це тільки декілька прикладів того на скільки калорії по різному засвоюються нашим організмом. На справді ж таких факторів на багато більше.

Отже, метою нашого дослідження стало вплив різних калорій на організми людей та їх різний ефект на здоров'я. Калорія – це не просто калорія, організм засвоює їх по різному і вони мають різний ефект на наше здоров'я.

1. *Електронний ресурс* – Режим доступу : https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15181085.
2. *Електронний ресурс* – Режим доступу : https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/17228046.
3. *Електронний ресурс* – Режим доступу : https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC538279/.
4. *Електронний ресурс* – Режим доступу : https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/19640952

Люта Ю.А.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Овчинніков А.В.

РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ РУК У ДІТЕЙ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ

На сьогоднішній день суспільство вкрай стурбоване зростанням кількості дітей з порушеннями психофізичного розвитку. За оцінками експертів ООН та ВООЗ, кількість людей з обмеженими життєвими і соціальними функціями складає 10% населення земної кулі. Понад 120 млн. з них – це діти та підлітки. На жаль, ці світові проблеми не обійшли і нашої країни. За останні роки в Україні кількість дітей з порушеннями психофізичного розвитку зросла на 22%, щорічно на 5-6 тисяч збільшується число дітей із дитячим церебральним паралічем.

Дитячий церебральний параліч (далі – ДЦП) – захворювання центральної нервової системи при провідному ураженні рухових зон і рухових провідних шляхів головного мозку. При ДЦП має місце раніше, зазвичай внутрішньоутробне пошкодження або недорозвинення мозку. Основними проявами є нездатність зберігати нормальну позу і виконувати активні рухи.

Однією з особливостей у дітей з ДЦП є порушення дрібної моторики рук. Дрібна моторика – це сукупність скоординованих рухів, м'язової, кісткової і нервової системи людини, найчастіше в поєднанні із зоровою системою у виконанні дрібних, точних рухів кистями і пальцями рук.

Розвиток дрібної моторики позитивно впливає на становлення дитячого мовлення, підвищує працездатність дитини, уважність, підвищує активність, стимулює інтелектуальну та творчу діяльність. Стимулюючи дрібну моторику, ми активізуємо різні зони мовлення. Починати роботу з розвитку дрібної моторики рук потрібно з самого раннього віку.

Для розвитку дрібних рухів пальців рук з дітьми із ДЦП необхідно використовувати вправи, які будуть спрямовані на підвищення уваги та працездатності.

У віці 1-3 роки на основі предметно-маніпулятивної діяльності відбувається закріплення зв'язків між словом, предметом та дією, що стимулює розвиток сенсорних функцій з одночасною корекцією рухових порушень. Діти повинні грати двома руками, удосконалюється зорове сприймання та тактильні зв'язки. Діти можуть виконувати такі вправи: гратися різноманітними дидактичними іграшками для співвідношення предметів за формою, розміром і довжиною, збирати іграшки з двох – трьох частин (половинки макетів фруктів, різних іграшок), застібати липучки, великі кнопки, гратися з піском, водою, пластиліном, малювати пальцями тощо.

У віці 3-5 роки корекційна робота спрямована на удосконалення набутих навичок та на розвиток більш диференційованих, координованих рухів руки в творчій діяльності дитини, під час сюжетно – рольової гри: нанизування різного розміру намистин на шнур, перемотування нитки з клубка в клубок, зав'язування та розв'язування стрічок, сортування дрібних предметів, шнурування, малювання пальцями, долонями або олівцями, проведення пальчикової гімнастики тощо.

У віці 5-7 років робота направлена на подальшу підготовку руки до письма, розвиток просторових уявлень, окоміру в процесі графічної діяльності. Корекційні вправи направлені на формування графічних умінь та навичок в процесі оволодіння письмом.

Отже, необхідно розвивати дрібну моторику рук у дітей з ДЦП з самого народження. Для цього з ними можна виконувати вправи, які відповідають їхньому віку та ступеню тяжкості порушення.

Література

1. Левченко И. Ю., Приходько О. Г. Технологии обучения и воспитания детей с нарушениями опорно-двигательного аппарата: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 192 с.

2. Яловська О. О. Пальчики дошкільнят: розвиваємо руку – розвиваємо мозок / О. О. Яловська. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 228 с.

Маломуж Ю.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергата Н.С., к.фіз.вих. і спорту, доцент

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПОБУДОВИ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В СХІДНИХ ЄДИНОБОРСТВАХ

Одним з найважливіших умов здійснення ефективного тренування в бойових мистецтвах є її оптимальне побудова на досить тривалих відрізках часу. Тому що ні за день, ні за тиждень, місяць і навіть за рік неможливо всебічно підготуватися до ведення поєдинку. Це тривалий багаторічний процес систематичного вдосконалення в техніці, тактиці і психофізичної підготовки, де остання грає, напевно, вирішальну роль.

Організація і побудова тренувального процесу, як єдиного цілого, будується на основі закономірного і послідовного вирішення системи специфічних завдань тренування і самовиховання. Вихідними елементарними ланками, з яких будується вся підготовка, є окремі тренувальні заняття [23].

Як правило, окремі заняття організовані в малі цикли або мікроциклах. Мікроцикли – елементарні, щодо закінчені повторювані фрагменти більших етапів тренування. Для самостійних занять найбільш зручна тривалість мікроциклу – тиждень. Мікроцикли служать як би блоками, з яких складаються більші середні цикли – мезоцикл. Оптимальна тривалість мезоциклов від 3 до 6 тижнів. Для самостійних занять найзручніше встановити їх тривалість в місяць. Мезоцикл також видозмінюються в процесі тренування і, об'єднуючись, можуть утворювати більші етапи і періоди тренування. Вони можуть служити для виходу на пік спортивної форми до основних змагань. В цьому випадку планується три періоди підготовки: підготовчий, основний (вихід на пік форми) і відновний. Однак, це відноситься тільки до підготовки до змагань.

Якщо ж підготовка має професійно-прикладну спрямованість, або переслідує мети самооборони, або оздоровчі цілі, то побудова тренування буде істотно відрізнятися від спортивної [9].

У центрі нашої уваги знаходиться циклічність побудови тренувального процесу при відсутності етапів участі в змаганнях; відсутності вираженої фазовості розвитку спортивної форми; відсутності чітких критеріїв загально-і спеціально підготовчих етапів; плавну динаміку тренувальних навантажень.

Аналіз літератури і практики свідчить, що для практичної реалізації завдання самостійної підготовки в бойових мистецтвах необхідно мати цілісне уявлення про логіку побудови тренувального процесу на великих відрізках часу. Це завдання може бути вирішена в рамках річного циклу підготовки.

Річний цикл складається з чотирьох етапів техніко-фізичного тренування тривалістю по 24 тижні кожен і етапи загальнофізичної підготовки тривалістю 4 тижні, що відповідає тривалості відпустки. Кожен з етапів техніко-фізичного тренування полягає в свою чергу з трьох чотиритижневий циклів, що мають особливості в послідовності і обсягах застосування засобів тренування [16].

На першому етапі головним завданням є розучування техніки виконання основних стійок, пересувань, блоків і ударів. Вправи для фізичної підготовки в основних заняттях на цьому етапі застосовуються в рамках рішення додаткових завдань. Обсяг цих вправ необхідно підвищувати дуже обережно.

На другому етапі загальний обсяг технічної роботи не змінюється, але відбувається його перерозподіл за рахунок більшої частки щодо складних базових технік. Необхідно планомірно використовувати підготовчі вправи, що дозволяє вносити постійну корекцію в техніку виконання прийомів і уникнути заучування помилок.

На третьому етапі збільшується обсяг технічної роботи за рахунок розучування нових технік, перерозподілу обсягів досліджуваних технік, виконання їх в ускладнених варіантах. Крім того, на цьому етапі приділяється більше уваги розучування комбінацій і зв'язок. Ці тенденції характерні і для динаміки тренувальних навантажень на четвертому етапі підготовки.

Маломуж О.Г.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергата Н.С., к.фіз.вих. і спорту, доцент

МОТІВАЦІЯ ДІВЧАТ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ

Мотивація включає усі види спонукань: мотиви, потреби, інтереси, прагнення, цілі, захоплення, установки, ідеали. Мотиваційна сфера мінлива і має вікові, динамічні і стримувально-смислові особливості, обумовлені деякими природними і соціальними факторами. Частіше за все визначальними виділяють мотив. Мотив – це побудник до дії, учинку, до діяльності.

У концепції формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя у дітей і молоді зазначається, що на рівні духовного здоров'я критеріями формування позитивної мотивації виступають узгодженість загальнолюдських та національних морально-духовних цінностей, наявність позитивного ідеалу, працелюбність, почуття прекрасного в житті, у природі, мистецтві. На перший план виходить створення умов для формування в учнів індивідуальних ціннісних орієнтацій бути здоровими. У цьому процесі рівень духовності кожної особистості складає загальну картину духовного здоров'я суспільства. Від цього значною мірою залежить основний вектор духовного здоров'я школярів, підґрунтям якого виступають цінності здорового способу життя, мотиваційні компетенції, задоволення соціально-значущих й особистих потреб.

Вченими установлено, що формування мотивів здійснюється під впливом «внутрішніх» і «зовнішніх» факторів. Виходячи з цього, можна визначити мотиви, якими керуються школярі у процесі фізичного виховання:

І. Внутрішні мотиви. Мотиви, які пов'язані з процесом і змістом діяльності (спонукою є інтерес, бажання отримати позитивні емоції, відчуття краси та гармонії власного тіла).

ІІ. Зовнішні мотиви: мотив обов'язку і відповідальності перед суспільством, спортивною групою, класом, вчителем; б) мотив самовизначення і самовдосконалення.

Наукові дослідження свідчать про яскраво виражені вікові особливості мотивів та інтересів людини. Автори досить чітко виділяють причини, які спонукають підлітків до занять фізичною активністю – це нормалізація маси тіла (є дані, що в підлітковому віці ця причина є стимулюючою) ; зміцнення здоров'я; зниження стресу і депресії; задоволення (головна причина участі багатьох підлітків в організованій оздоровчо-фізкультурній діяльності – отримання задоволення; розвиток самооцінки (впевненість у собі, у своєму зовнішньому вигляді); спілкування.

У молодшому шкільному віці основний мотив навчання полягає у більшості випадків у самому виконанні навчання як об'єктивно-значимої діяльності, бо завдяки виконанню навчальної діяльності дитина набуває нову соціальну позицію. У середньому шкільному віці виникає новий тип мотиву, що визначається позицією дитини в школі, зростають зв'язки учня з колективом, збільшується інтерес до роботи у шкільних дитячих організаціях. І, нарешті, у старшому шкільному віці спільні соціальні мотиви пов'язані із широким колом громадського життя школяра, з підготовкою до вибору професії, з визначенням широких життєвих перспектив.

Як показують дослідження, особливий вплив на формування інтересу до занять фізичною культурою мають властивості нервової системи підлітка. Отже, представникам з сильним типом нервової системи характерні власні переконання про користь занять фізичними вправами, на них меншою мірою впливають зовнішні фактори. Підлітки зі слабким типом нервової системи більше за інших підпадають під вплив як дорослих, так і однолітків, вони не покладаються на власні знання і досвід.

Проведені дослідження вчених не вичерпують проблему вивчення мотивації школярів до фізичного самовдосконалення, а ставлять ряд запитань, які необхідно вивчати.

Мар'янова А.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Глущенко Н.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У КРОСФІТІ СЕРЕД ЧОЛОВІКІВ ПЕРШОГО ЗРІЛОГО ВІКУ

В сучасному житті заняття фізичною культурою та спортом різних верств населення посіли важливе місце та стали основою життєдіяльності людини. В підтвердження даного тезісу можна привести факти відкриття та функціонування великої кількості фітнес-клубів по всій країні. Так, заняттям у тренажерних залах та басейнах віддають перевагу як чоловіки, так й жінки та підліткі. Кросфіт (CrossFit) – це фітнес-режим, розроблений Грегом Глассманом протягом кількох десятиліть. В останні роки кросфіт став популярним й в Україні. Техніка має бути важливішою за цифри на сукундомірі. Погана техніка неминуче приводить до двох речей – травмам і швидкому стомленню м□язів. Правильна стійка й вірне виконання усіх рухів повинні бути головною метою для всіх новачків (та й досвідчених кросфітерів). Все ж таки час має значення, але змагатися потрібно з собою. Бити рекорди, але робити це правильно й безпечно.

Згідно з завданням нашого дослідження для перевірки спеціальної фізичної підготовки у кросфіті ми використали найбільш відомі кросфіт-комплекси та запропонували їх виконання для представників контрольної та експериментальної груп.

Експериментальна програма, полягала у поетапній корекції базових вправ у кросфіті та була орієнтована на початківців (перший рік занять). Експериментальна програма розрахована на 6 місяців та включала в себе поетапну корекцію техніки базових вправ у кросфіті. На етапі навчання руху розповідається, як слід уводити й відслідковувати рухи від вихідного положення й до їхнього повного виконання. На етапі відстеження руху головними стають особливості виконання самого руху. На етапі виправлення руху тренер усвідомлює ряд типових помилок та можливі шляхи їх уникнення. Таким чином в експериментальній про-

грамі були представлені шляхи корекції техніки базових рухів, котрі покликані підвищити ефективність тренувального процесу у кросфіті.

По завершенню періоду експерименту, нами була зазначена динаміка змін серед показників обох груп, але спортсмени експериментальної групи показали набагато кращі результати. Так, покращення при проходженні комплексу «½ Sindi» серед атлетів експериментальної груп склало рекордні 130 %. При тестуванні атлетів кросфіт-комплексом «Diane» представники експериментальної групи покращили свої початкові значення на на 94,59 %. При проходженні кросфіт-комплексу «Frun» показник в експериментальній групі склав 54,1 %. При подоланні атлетами кросфіт-комплексу «Karen» представники експериментальної групи показали значення прогресу на 36,59 %, відповідно. І нарешті, у тесті «Imom» спортсмени покращили свій показник на 97,08 %.

Таким чином ми можемо стверджувати про ефективність впровадженої нами експериментальної програми, котра полягала у ретельному вивченні та корекції техніки базових рухів у кросфіті на початковому етапі підготовки

Мардус О.Л.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергатий М.О., к.ю.н., доцент

МАРГІНАЛЬНІ ГРУПИ ЯК ДЖЕРЕЛО ПОПОВНЕННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Злочинність загалом, а найбільше її організовані форми, є однією з найсерйозніших проблем, що на даний момент постала перед усією світовою спільнотою. Це обумовлено такими негативними тенденціями її розвитку, як збільшення рівня організованої злочинності, розширення її напрямків та сфер впливу, транснаціоналізація організованої злочинної діяльності, входження її представників до владних структур тощо. Цей вид злочинної активності спричиняє величезний збиток державі та суспільству. Саме це обумовлює необхідність всебічного вивчення проявів організованої злочинності для можливості побудови на державному рівні ефективної та адекватної системи її попередження.

Причинами значного зростання цього явища в Україні, а також в інших пострадянських країнах, є економічна та політична нестабільність, різка поляризація доходів громадян та пов'язане із цим майнове розшарування населення. Однак зазначені фактори, крім погіршення криміногенної ситуації в країні, призвели й до суттєвих змін у суспільстві, наслідком чого стала маргіналізація як окремих громадян, так і цілих груп населення. Оскільки такі істотні зміни впливають на стан та тенденції розвитку як злочинності взагалі, так і її окремих видів, одним із яких є організована злочинність, зазначене обумовлює необхідність вивчення проблеми маргінальності у рамках кримінології.

У кримінологічній науці проблема маргінальності знайшла своє відображення в роботах В.М. Волосевича, А.Ю. Голодняк, В.М. Дрьоміна, М.В. Краснова, В.В. Лунєєва, Е.Ф. Побєгайло, Є.В. Садкова, Р.Ф.Степаненко, О.М. Черниша та інших вчених-криміналістів. Частіше за все в кримінології під маргіналами розуміють осіб, що перебувають на узбіччі суспільства та становлять його «соціальне дно», тобто в такому разі мова йде про так званих «класичних» маргіналів. Однак, як свідчать соціологічні дослідження, в результаті суспільних перетворень за останні двадцять-тридцять років з'явилася досить численна група осіб, що утворюють так звані «нові» маргінальні групи населення. Саме ці групи практично ще не вивчалися кримінологами. Вбачається, що у зв'язку із масштабністю цього явища, кримінологічна наука не може ігнорувати це питання, оскільки проблема криміногенності нових маргінальних груп та процес їх криміналізації набуває за сучасних умов дедалі більшої актуальності.

Тому на сьогодні теорія і практика правоохоронної діяльності потребує дослідження актуальних проблем щодо участі маргінальних груп населення у структурі організованої злочинності, розв'язання основних кримінологічних проблем, які пов'язані з маргіналізацією населення та участю представників певних маргінальних груп у діяльності організованих злочинних угруповань, та формування на цій основі науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення попередження проявів організованої злочинності.

На нашу думку, слід зосередити увагу на розкритті зв'язку маргіналізаційних процесів та злочинності у суспільстві, у тому числі організованої, визначенні причин та особливостей маргіналізаційних процесів кожної з маргінальних груп, з'ясуванні механізму та причин входження за власною ініціативою та втягнення маргінальних груп населення в організовану злочинну діяльність, здійсненні кримінологічного аналізу участі окремих маргінальних груп у діяльності організованих злочинних угруповань, і на базі таких досліджень надати рекомендації з попередження організованої злочинної діяльності у контексті маргіналізації суспільства.

Маринець І.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Статьєв С.І., к.пед.н., доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК ПОХИЛОГО ВІКУ ПІСЛЯ ПЕРЕЛОМУ ПРОКСИМАЛЬНОГО КІНЦЯ СТЕГНОВОЇ КІСТКИ

Переломи проксимального кінця стегнової кістки становлять близько чверті усіх переломів стегнової кістки]. Вони виникають переважно у жінок похилого віку, що обумовлено особливостями інволютивних змін у жіночому організмі, зокрема гормональними змінами в періоді менопаузи, що прискорюють розвиток остеопорозу.

Переломи проксимального кінця стегнової кістки у похилому віці належать до небезпечних для життя травм, оскільки при тривалій іммобілізації гіпостатичні ускладнення на тлі супутніх захворювань часто призводять до летального завершення.

Дані ВООЗ свідчать про те, що кількість ліжко-днів на рік для жінок з остеопоротичними переломами проксимального відділу стегнової кістки перевищує показник для таких захворювань, як рак молочної залози, гострий інфаркт міокарда, хронічні захворювання легень. Після перелому проксимального кінця стегнової кістки близько 50% пацієнтів не можуть пересуватися без сторонньої допомоги, третина втрачає здатність до самообслуговування.

Фізична терапія є невід'ємною складовою післяопераційного процесу відновлення після травми проксимального кінця стегнової кістки. Водночас більшість теоретиків окреслюють лише загальні питання фізичної терапії осіб похилого віку та рекомендують застосування лікувальної фізичної культури в умовах стаціонару.

Проте фізична терапія людей похилого віку, зокрема жінок з переломом проксимального кінця стегнової кістки має свої особливості, обумовлені ураженням різних органів та систем, і не може бути приблизною. Застосування кожної вправи має бути чітко мотивованим і дозованим відповідно до перебігу захворювання та стану пацієнта. Недостатність досліджень з фізичної терапії осіб похилого віку після перелому проксимального кінця стегнової кістки зумовила вибір теми дослідження.

Мета роботи – розробити та апробувати програму фізичної терапії для жінок похилого віку після перелому проксимального кінця стегнової кістки у лікарняному періоді.

Об'єкт дослідження – фізична терапія осіб похилого віку з травматичними пошкодженнями опорно-рухового апарату.

Предмет дослідження – засоби і методи фізичної терапії жінок похилого віку з переломами проксимального кінця стегнової кістки у лікарняному періоді.

Завдання дослідження.

Проаналізувати та узагальнити зміст існуючих програм фізичної терапії для осіб з переломами проксимального кінця стегнової кістки.

Оцінити стан рухової сфери жінок похилого віку після перелому проксимального кінця стегнової кістки.

Розробити та перевірити ефективність програми фізичної терапії жінок похилого віку після перелому проксимального кінця стегнової кістки у лікарняному періоді.

Методи дослідження:

- аналіз науково-методичних джерел;
- медико-біологічні методи;
- методи фізичної терапії;
- педагогічний експеримент;
- метод математичної статистики.

Практичне значення роботи. В результаті проведеного дослідження, при послідовному рішенні поставлених задач, було запропоновано реабілітаційні заходи і практичні рекомендації до них, які дозволяють ефективніше впливати на відновлення функцій опорно-рухового апарату.

Мартиненко М.Д.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Добродуб Є.З., к.пед.н., доцент

ВПЛИВ ЗАНЯТЬ ФУТБОЛОМ НА ФІЗИЧНИЙ СТАН УЧНІВ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність дослідження. У законі України «Про фізичну культуру і спорт» зазначено: «Фізична культура – складова частина загальної культури суспільства, та спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини з метою гармонійного формування її особистості». У Законах України «Про освіту», «Про середню освіту» поставлено стратегічне завдання – оновлення змісту освіти, приведення його у відповідність до сучасних потреб особи і суспільства. Значну роль у цьому процесі належить інформатизації.

Для виховання та оздоровлення молоді особливого значення сьогодні набуває футбол. В Україні створено систему безперервної футбольної освіти: шкільний урок з футболу – змагання «Шкіряний м'яч» – Дитячо-юнацька футбольна ліга. Впровадження третього уроку фізичної культури у школах України передбачено Законом України «Про фізичну культуру і спорт» (введено в дію Постановою Верховної Ради України від 24 грудня 1993 р.) та Цільовою комплексною програмою «Фізичне виховання – здоров'я нації», затвердженою указом Президента України від 1 вересня 1998 р.

Проблему побудови уроків футболу в загальноосвітній школі вирішували: А.В. Попов, (2000); К.Л. Віхров, Є.В. Столітенко, (2001, 2002); В.Т. Ткаченко, (2004); В.М. Костюкевич (1997; 2006) та ін. На теперішній час добре вивчені питання щодо відбору юних футболістів, планування тренувального процесу розвитку фізичних якостей. Менше уваги надається науковим дослідженням, які б передбачали формування рухових якостей у зв'язку із фізичною підготовленістю юних футболістів на уроці в середній школі. Об'єкт дослідження – організація і методика проведення занять з

футболу учнів старших класів в умовах загальноосвітньої школи. Предмет дослідження – навчально-виховний процес проведення уроків з футболу учнів загальноосвітньої школи та його вплив на фізичний стан учнів.

Мета дослідження – визначити вплив уроків з футболу на фізичний стан юних футболістів в умовах загальноосвітньої школи.

Проблеми сьогодення українського футболу багато в чому обумовлені прорахунками в побудові тренувального процесу юних футболістів, особливо середнього і старшого юнацького віку. За останній час в Україні та за кордоном ведуться пошуки шляхів і засобів підвищення ефективності навчання. З упровадженням новітніх технологій навчання у фізичному вихованні стали широко використовувати-

ся точні статистичні методи аналізу навчального процесу, що дозволяють викладачам об'єктивно судити про засвоєння навчального матеріалу їхніми учнями.

Футбол – один з наймасовіших і найдоступніших видів спорту, що активно культивується в нашій державі та поза її межами. Сучасний футбол визначається домінуванням розуму над брутальною силою, вимагає високої індивідуальної технічної майстерності гравців у рамках командної гри, розвиває високі та різноманітні атлетичні можливості – швидкість, силу, гнучкість, витривалість, розкриває та наглядно демонструє силу правильно побудованої тактики та стратегії.

Футбол на сучасному етапі свого розвитку розглядається як багатогранна система, що є чинником соціальних явищ. У цій грі можна виділити, принаймні сім складових функцій: бізнес, спорт, здоров'я, виховання, спілкування, видовище, відпочинок. Одною з головних проблем українського футболу на теперішній час є відродження масовості занять футболом з акцентом на початкове навчання у загальноосвітніх навчальних закладах.

Медовник Ю.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Трофімук, к.пед.н., доцент

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Сільський зелений туризм є законним видом діяльності. Сільський зелений туризм визнано окремим видом туризму, розвиток якого є пріоритетним напрямом державної політики у статтях 4 та 6 Закону України «Про туризм», № 324 від 15.09.1995 р. Право особистих селянських господарств займатися сільським зеленим туризмом визначено і в статті 1 Закону України «Про особисте селянське господарство», № 742 від 15.05.2003 р.

Хоча особливості здійснення сільського зеленого туризму як виду діяльності можуть визначатися лише окремим законом, проект Закону України «Про сільський та сільський зелений туризм» ще тільки прийнято за основу в 2004 році, але й досі не ухвалено Верховною Радою України.

Окремою формою підтримки в багатьох місцевих програмах визнано надання державною службою зайнятості дотацій безробітним, які підтвердили намір започаткувати власну справу в сфері сільського туризму і згодні зареєструватися як приватні підприємці. Для надання послуг із розміщення та харчування туристів власнику садиби не обов'язково реєструватися як приватному підприємцю (стаття 9 Закону України «Про туризм»). Крім того, власник садиби може сплачувати внески на своє соціальне страхування добровільно, якщо в цьому виникне потреба.

Чи зможе власник садиби найняти працівника, якщо це буде необхідно, у розпал туристичного сезону? Так, зможе. Трудові договори між власником садиби, який не зареєструвався як підприємець, та працівниками укладаються тільки письмово і підлягають реєстрації протягом одного тижня у місцевому органі служби зайнятості за місцем проживання працівника (стаття 24-1 Кодексу законів про працю). Правила обов'язкової сертифікації готельних послуг та послуг харчування застосовуються тільки до громадян, які зареєструвалися як підприємці. Незаконними є будь-які вимоги до власника садиби отримувати або показувати сертифікати, вказані у Правилах обов'язкової сертифікації готельних послуг та послуг харчування (затверджено Наказом Держстандарту № 37 від 27.01.1999 р.)

Навіть за тривалого проживання туристів у садибі, треба пам'ятати, що договори з їх розміщення потребують нотаріального засвідчення та реєстрації в органах технічної інвентаризації тільки у випадку, якщо строк дії договору перевищує 12 місяців (стаття 793 Цивільного кодексу України). Але щоб уникнути порушення пункту 9.1 Закону України «Про податок з фізичних осіб», строк перебування одного туриста власнику садиби, який не є підприємцем, краще вказувати не більше 15 днів. Тоді вимоги засвідчувати або реєструвати такі договори також будуть незаконними.

Процедура припинення реєстрації фізичної особи-підприємця визначена Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» № 755 від 15.05.2003 р. Вона є доволі тривалою і тому власнику садиби треба ретельно обміркувати, чи потенційна кількість туристів і доходи від їх обслуговування будуть достатні, щоб покрити витрати на реєстрацію або припинення своєї підприємницької діяльності.

Таким чином, сільський зелений туризм як вид діяльності, що не відноситься до підприємницької, включає, зокрема, надання послуг з розміщення та харчування туристів. Ці послуги може надавати будь-яка особа без додаткових дозволів. Якщо необхідно показати туристам певні місцеві пам'ятки або природні принади округи, то ці послуги (туристичний супровід) потребують спеціальної освіти та дозволу.

Мезинець С.Р.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кружило Г.Г., к.пед.н., доцент

О.Д. БУТОВСЬКИЙ, ЙОГО ІДЕЇ, МРІЇ ТА ПОГЛЯДИ ЩОДО РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Олександр Дмитрович Бутовський – член першого складу й один із засновників Міжнародного Олімпійського комітету (МОК) та сучасного олімпійського руху, генерал-лейтенант, викладач та спортивний функціонер, автор понад 70 тематичних праць з фізичного виховання і його історії. У цьому році Україна вшановує 180-річчя з дня народження свого видатного співвітчизника. Народився О.Д. Бутовський 9 червня 1838 р. у П'ятигірцях на Полтавщині. Походив з козацько-дворянського роду. Батько й брати були військовими. О.Д. Бутовський теж став займатися військовою справою. Окрім цього був викладачем у Полтавському кадетському корпусі, де на протязі 3 років викладав фізичну підготовку. Після цієї роботи знову пере-

бував на військовій службі. Згодом став викладачем вже у Санкт-Петербурзькій військовій гімназії, Головному управлінні військових навчальних закладів та в м. Олександрії в кадетському корпусі. Там він викладав історію мистецтв та живопису, історію фізичної культури; також проводив заняття з гімнастики, фехтування, стрільби й рухливих ігор. У цей період життя він публікує свої перші наукові праці з фізичного виховання (у військових закладах).

О.Д. Бутовський був високоосвіченою людиною, знав багато мов, займався проблемами фізичної культури й спорту. Завдяки цьому О.Д. Бутовський багато подорожував по Європі, де познайомився з П'єром де Кубертеном. У них були спільні міркування щодо розвитку фізичної культури та спорту. Вони зробили величезний внесок для піднесення фізичної культури на міжнародному рівні. Отже, можна сказати, що Олексій Бутовський, як і П'єр де Кубертен, мріяв про розвиток фізичної культури, виведення спорту на новий рівень, а саме на той момент – відродження Олімпійських ігор. Аргументи: Бутовський – один із засновників МОК; він брав активну участь в організації перших Олімпійських ігор сучасності (про цю подію написано у його творі «Афіни весною 1896 року»).

Однак крім підвищення рівня фізичної культури на міжнародному рівні Олексій Дмитрович Бутовський прагнув поліпшити фізичне виховання на національному рівні. Він намагався створити Російський Олімпійський комітет (у ті часи Україна була у складі Російської та Австро-Угорської імперій). Однак його спроби були пов'язані з великими труднощами.

У збірці творів О.Д. Бутовського є листи до П. де Кубертена. В одному з яких, у листі 1895 р., він пише: «У нашій пресі не розглядається питання фізичного виховання, і воно у достатній мірі не висвітлюється різними видавництвами». У той час, коли ще не було телебачення та інтернету, преса була майже єдиним джерелом інформації. Тому О.Д. Бутовський у своєму висловлюванні дуже вдало підкреслив одну з основних проблем розвитку фізичної культури в ті часи. Олексій Дмитрович Бутовський мріяв вирішити цю проблему. Однак намагань однієї людини виявилося недостатньо, адже в ту добу це питання формувалося на державному рівні й обмежувалось жорстокою цензурою. На сучасному етапі розвитку суспільства ця проблема вже не така актуальна як колись. Вже у середині 20 століття почали транслювати Олімпійські ігри по телебаченню. Спочатку їх транслювали лише по тій країні, де вони відбувалися. Згодом поступово трансляція поширилось на весь світ. З тих часів до сьогодення Олімпійські ігри постійно зростають у всіх сенсах цього слова. Зростає масштабність, зростає кількість учасників та видів змагань. Однак всього цього не було б без ідей та зусиль П. де Кубертена, О.Д. Бутовського та інших членів МОК усіх періодів Олімпійських ігор.

Отже, Олексій Дмитрович Бутовський мав безпосереднє відношення до відродження та становлення олімпійського руху сучасності. Він зробив величезний внесок для розвитку та поширення фізичної культури й спорту як на своїй батьківщині, так і на міжнародному рівні. О.Д. Бутовський був дуже визначною особистістю і зробив багато для олімпійського спорту та фізичної культури в цілому.

Мельник Л.П.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Яцук Н.В., к.держ.упр., доцент

КЛАСТЕРНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В ПРЕОБРАЖЕНСЬКІЙ ТА ТАВРІЙСЬКІЙ ОТГ

Туризм, як складова сфери послуг має свою специфіку, типологію та функції, які дають можливість визначити його як автономну сферу господарювання, як індустрію вражень, гостинності, яка створює імідж регіону і розповсюджує його через туристичний бренд, який був би здатен конкурувати на ринку туристичних пропозицій.

Групування підприємств, громад у сфері туристичних послуг, що залучають до інвестиційно-привабливих територій кошти для розвитку туристичної інфраструктури можуть мати різні форми. Останнім часом набирає популярності така форма територіально-інтеграційного об'єднання як кластер.

Саме поняття туристичний кластер (з англ. cluster – «гроно», «група», «скупчення») – це концентрація на певній території підприємств індустрії туризму, які взаємодіють між собою з метою створення туристичного продукту, спільно використовують туристичні ресурси, інфраструктуру, ринок праці та взаємодоповнюють один з одним.

Туристський кластер може сприяти розширенню господарської діяльності сільських територій, зокрема сприяти дохідності суб'єктів, що господарюють у сільській місцині і прибутковість яких залежить від багатьох факторів. Це може привабити зорієнтовану на міграцію в місто молодь.

Розпочата в Україні реформа децентралізації сприяла появі територіально об'єднаних громад (ОТГ), які отримали право розпоряджатися коштами своєї громади.

Згідно Програми соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади Преображенської сільської ради на 2016-2020 рр. доходи Преображенської ОТГ за 2017 рік становили 30 964,8 грн.

Пошук додаткових вливань до бюджету громади є дуже актуальним і саме галузь в якій собівартість робочого місця одна із найдешевших – туристична, представляє для селян інтерес та потребує об'єднання зусиль громади.

Першочерговими заходами Програми охорони природного середовища та раціонального використання природних ресурсів на 2018-2020 роки Таврійської громади є створення умов для розвитку екологічного туризму, зон для короткочасного або тривалого відпочинку.

Саме для громад Таврійської (бувше с.Кірове) та Преображенської, що межують, створення туристичного кластеру є на часі і сприятиме отриманню додаткових фінансових надходжень, таке партнерство громад в сфері туризму виступає рушійною силою і забезпечує взаємозв'язок між всіма структурами туристичної сфери.

В даних громадах є значний природний, туристично-рекреаційний, та культурно-історичний потенціал, який є перспективним з погляду формування різноманітних видів туризму: оздоровчого, відпочинкового, агро та сільського туризму.

Важливим є також розробка механізмів залучення до туристичних кластерів транспортних послуг, організації культурних заходів, фестивалів, виставок, впровадження «туристичних карток гостя» в межах Таврійської та Преображенської громад.

Так, Преображенська ОТГ була створена в Оріхівському районі в червні 2015 року через об'єднання 15-ти сіл. Територія громади містить 2 річки – це Жеребець та Конка, 10 ставків, 5 заповідників.

У свою чергу Таврійська ОТГ, що створена роком пізніше в липні 2016, об'єднала три села – Таврійське, Любимівку та Юрківку і володіє унікальним по своїй первозданності об'єкт природно-заповідного фонду «Юрківський лиман», який є місцем гніздування та відпочинку під час міграції багатьох видів водно-болотних птахів що занесені до «Червоної книги України».

Маршрути, що пов'язуватимуть об'єкти туристичного показу матимуть просту логістику, проходження через усі села двох громад вздовж траси Запоріжжя-Маріуполь.

Громади мають об'єкти, які представляють історичне та культурне минуле громад – цілющі води Попової криниці; музей під відкритим небом, «зразковий» історико-краєзнавчий музей с.Омельник, стародавній козацький хрест та могила відомого, другого по величині баса Санкт-петербурзької імператорської опери Павла Васильовича Сергієнка (с. Преображенка) [2].

Цікавим певній аудиторії туристів будуть і об'єкти, які демонструють сучасні здобутки громад – це в промисловості: ТОВ «Аврора» с.Широке (рослинництво, вирощування зернових та технічних культур, фруктів, ягід,горіхів) та в сільському господарстві: ТОВ «Завод Мороза» с.Преображенка (виробництво машин і устаткування для сільського та лісового господарства) [1].

Отже, однією з найбільш ефективних моделей розвитку туристичної індустрії на селі сьогодні є кластерна модель, яка передбачає створення додаткових робочих місць, надходжень до бюджету, формує привабливо інвестиційний імідж. Саме таких процесів потребують новостворені об'єднання громад Оріхівського району.

Література

1. Преображенська сільська рада [Електронний ресурс] – Режим доступу: preobrazhenska-gromada.gov.ua

2. Таврійська сільська рада [Електронний ресурс] – Режим доступу: tavotg@ukr.net

Мигловець Н.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захарова С.Г., к.держ.упр., доцент

РОЛЬ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ У ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ

Основною частиною планування діяльності будь-якого підприємства є планування маркетингу. Під цим поняттям розуміється розробка стратегічних рішень стосовно ринкових цілей підприємства і пропозицій щодо їх досягнення.

Маркетингова діяльність в готельному бізнесі, як найважливіша функція в індустрії готельного бізнесу, повинна забезпечувати постійне, стійке, конкурентоспроможне функціонування і розвиток того чи іншого суб'єкта системи маркетингу на готельному господарському ринку з урахуванням стану внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства. В даному сенсі маркетингова діяльність припускає проведення комплексних маркетингових досліджень і на їх основі – створення стратегії і програми заходів, що використовуються з метою забезпечення економічної ефективності готельного бізнесу і підвищення ступеня задоволення потреби кінцевого споживача-туриста.

Отже, стратегія маркетингу у готельному бізнесі – це розробка плану досягнення цілей та вирішення певних задач для кожного окремо взятого готельного продукту, на певному ринку у певний період.

Розробка правильної маркетингової стратегії готельного підприємства є важливою частиною управління готелем, адже завдяки їй можна покращити імідж підприємства та підняти його рейтинги, що дає можливість підприємству бути більш конкурентоспроможним на ринку готельних послуг.

Для досягнення маркетингових цілей використовують різні стратегічні підходи: стратегія недиференційованого маркетингу, стратегія диференційованого маркетингу та концентрована стратегія маркетингу.

Використовуючи стратегію недиференційованого маркетингу, виявлені відмінності між споживачами не враховуються. У цьому випадку акцент робиться на факторах, які об'єднують гостей готелю, а не на тому, що їх розрізняє. При стратегії диференційованого маркетингу, готель зосереджує свої сили на декількох сегментах ринку. В даному випадку готель індивідуально розробляє для кожного сегмента свій продукт і свою маркетингову стратегію. Остання концентрована стратегія маркетингу передбачає вибір керівництвом готелю одного, але, на його думку, найперспективнішого сегмента ринку і зосереджує всі зусилля на його освоєння.

Отже, маркетингова стратегія просування готельного продукту, є складовою частиною комплексу маркетингу готелю, і вона не може реалізовуватися самостійно у відриві від інших маркетингових програм. Маркетингова стратегія просування повинна бути тісно пов'язана із загальними цілями й завданнями готелю, погоджена із внутрішніми стандартами й бути спрямована на максимальне задоволення потреб готельної клієнтури.

Для досягнення максимально високих показників керівництву готелю необхідно правильно сегментувати готельний ринок і виробити відповідну маркетингову стратегію, яка максимально б відповідала виокремленим сегментам.

На нашу думку, в Запорізькому регіоні доцільно використовувати диференційовану маркетингову стратегію, тому що ринок готельних послуг на даному етапі є повністю сформованим і для максимізації

прибутку та залучення нових клієнтів готельному підприємству необхідно вийти на ринок з спеціально розробленими товарами (з поліпшеною якістю, специфічними сировинними матеріалами, особливими функціональними властивостями, оригінальним зовнішнім оформленням – дизайном, упаковкою і т.д.)

Таким чином, вибір і впровадження маркетингової стратегії у готельному бізнесі є ключовим етапом управління підприємством. Це дозволяє забезпечити економічну ефективність і вийти на новий рівень розвитку.

Мілусь М.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

РОЗВИТОК ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ СПОРТСМЕНІВ ГРУП ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ В НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ З БОКСУ

Сучасний спорт вимагає від спортсменів граничного прояву фізичних і вольових здібностей. Найважливішим фактором впливу на динаміку спортивних досягнень є раціонально побудована система підготовки, завдяки якій забезпечується спрямоване формування і вдосконалення спортивних умінь і навичок поряд з неухильним розвитком фізичних якостей, необхідних для прогресу в обраному виді спорту. Разом із тим, стрімкий розвиток спорту вимагає вдосконалення й оновлення методик розвитку фізичних якостей спортсменів на різних етапах спортивної підготовки. Бокс не є виключенням в цьому плані.

Відтак, метою дослідження було теоретичне обґрунтування й експериментальна перевірка методики розвитку рухових здібностей боксерів груп попередньої базової підготовки. На підставі цього було використано такі методи дослідження: аналіз і синтез наукової та науково-методичної літератури; педагогічні спостереження; констатувальний експеримент; формувальний експеримент; контрольний експеримент; метод тестів; метод оцінки результатів тестування; методи математичної статистики.

У дослідженні брали участь 11 спортсменів ДЮСШ «Локомотив» (5 боксерів ЕГ і 6 боксерів КГ), які вже займалися боксом 3-й рік поспіль. В КГ навчально-тренувальні заняття проводилися за стандартною методикою тренування ДЮСШ; в ЕГ – за розробленою нами методикою, спрямованою на розвиток рухових здібностей боксерів з елементами кросфіту.

Для визначення показників розвитку рухових здібностей боксерів груп попередньої базової підготовки використовувався комплекс тестів (контрольних вправ) згідно таблиць нормативних вимог із загальної та спеціальної фізичної підготовки для відділень з боксу ДЮСШ, СДЮШОР та ШВСМ.

Результати тестування показників загальної та спеціальної фізичної підготовленості боксерів 3-го року навчання на констатувальному етапі педагогічного експерименту засвідчили однорідність КГ і ЕГ ($P > 0,05$).

Результати тестування на контрольному етапі педагогічного експерименту визначили зростання показників загальної фізичної підготовленості (в тесті на швидкість – «Біг на 30 метрів,с», в тесті на витривалість – «Крос на 3000 метрів, хв,с», в тесті для визначення вибухової сили – «Стрибок у довжину з місця, см», в тестах на силу – «Згинання-розгинання рук в упорі лежачі, к-сть разів» і «Підтягування на поперечці, к-ть разів) та спеціальної фізичної підготовленості (в тесті для визначення вибухової сили – «Поштовх штанги, к-ть разів», в тестах на визначення координаційних здібностей спортсменів – «Перекиди вперед-назад за 30 с., к-ть разів» і «Стрибки зі скакалкою, к-сть разів», в тесті для визначення швидкісних здібностей боксера – «Нанесення ударів лівою та правою рукою за 15 с – макс. к-сть разів») в ЕГ і КГ. У відсотковому відношенні різниця показників зростання результатів із загальної фізичної підготовленості між ЕГ і КГ склала 67%, а різниця показників зростання результатів із спеціальної фізичної підготовленості між цими групами склала 60% ($P<0,05$).

Результати порівняння показників загальної та спеціальної фізичної підготовленості між експериментальною та контольною групами за критерієм Стьюдента дозволяють стверджувати про те, що запропонована нами методика розвитку рухових здібностей з елементами кросфіту боксерів ЕГ попередньої базової підготовки (3-й рік навчання) є більш ефективною, ніж методика розвитку рухових здібностей КГ попередньої базової підготовки 3-го року навчання, яка тренувалася за програмою ДЮСШ. Отже, результати дослідження засвідчують, що впровадженя елементів кросфіту в навчально-тренувальний процес боксерів груп попередньої базової підготовки є ефективним з точки зору розвитку загальної та спеціальної фізичної підготовленості та може бути рекомендовано для практичного застосування.

Минтий А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Большакова И.В., к.физ.восп. и спорта, доцент

ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СРЕДСТВ ПЕЙНТБОЛА В РЕКРЕАЦИОННО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНЫХ ЗАНЯТИЯХ С МУЖЧИНАМИ ЗРЕЛОГО ВОЗРАСТА

Многочисленные официальные данные, приведенные в документах ООН, ВОЗ и Государственного комитета статистики Украины свидетельствуют о том, что ситуация относительно состояния здоровья населения Украины является намного хуже, чем в большинстве Европейских государств. По продолжительности жизни украинцы занимают 135-ое место среди 192 стран мира. Из 62 лет средней продолжительности жизни современного украинца, только 55 – можно считать здоровым существованием, остаток жизни – борьба с болезнями.

Украина имеет наихудший в европейском регионе показатель влияния сердечнососудистых заболеваний на здоровье населения: на эту группу хронических неинфекционных заболеваний отводится около 60 % случаев преждевременной смерти в трудоспособном возрасте (15-60 лет). По официальным дан-

ным за последние 10 лет количество инфарктов среди мужчин возросло с 1,1 % до 4,2 %, ишемии сердца – с 1 % до 2,1 %. Возросло также количество случаев заболеваний артериальной гипертензией – с 12,6% до 15,1 % и гипертонической болезнью – с 15,3 % до 23,6 %.

Физическая пассивность характерна для большинства населения трудоспособного и пожилого возраста (88-90%). Лишь каждый пятидесятый принимает участие в физкультурно-оздоровительных и спортивных мероприятиях общедоступного характера.

В последнее время многие исследования посвящены изучению физической рекреации. Появилось множество работ, в которых дается теоретическое обоснование данного понятия, рассматриваются практические стороны использования средств физической рекреации.

В специальной литературе имеется множество определений физической рекреации, отражающих те или иные ее стороны. Физическая рекреация составляет содержательную основу физкультурно-рекреативной деятельности, под которой нами понимается добровольная двигательная активность с использованием средств физической культуры, направленная на восстановление работоспособности, организацию активного отдыха и полезного досуга.

Л.П. Матвеев указывает, что традиционно в физической рекреации используются разнообразные формы активного отдыха, подвижные игры, танцы, состязания на аттракционных устройствах, требующих проявления физических качеств и двигательных умений, интересные турпоходы в выходные дни, другие виды физической активности, как правило, не очень напряженной, но эмоционально наполненной.

Существуют также не традиционные формы физической рекреации, к которым можно отнести пейнтбол. Этот сравнительно новый вид спорта стремительно набирает популярность. В среднем возраст игроков – 24 года, среди них 85% мужчины и 15% женщины.

Пейнтбо́л – командная игра с применением маркеров (оружие), стреляющих шариками с краской, разбивающимися при ударе о препятствие и окрашивающими его. Существуют две глобальные разновидности пейнтбола: спортивный пейнтбол и тактический пейнтбол.

Анализ данных специальной литературы свидетельствует о наличии фрагментарных исследований по использованию средств пейнтбола в занятиях разным контингентом. Рассмотрена история, правила этой игры, видах сооружений и снаряжения, тактике команд и организации турниров. Представлены рекомендации по спортивной тренировке команд, однако практически отсутствуют сведения по проведению средств пейнтбола в рекреационно-оздоровительных занятиях, что обуславливает актуальность данной работы.

Мірошниченко Н.В., Калюжна О.Д.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Бабешко М.С.

РОЗВИТОК КОРПОРАТИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Сьогодні тема дослідження розвитку ділового туризму в нашій країні є дуже актуальною, адже Україна, яка розташована в центрі Європи, на перехресті транспортних шляхів, і яка має для поступального розвитку своєї туристичної сфери сприятливі природно-кліматичні умови, значний історико-культурний потенціал, необхідні людські та матеріальні ресурси, також має безвізовий режим з країнами ЕС, значно відстає від більшості європейських країн за рівнем розвитку туристичних послуг. Створення інфраструктури ділового туризму в Україні сприятиме всебічному розвитку міст зокрема і держави загалом[1].

Туризм – це тимчасовий виїзд особи з місця постійного проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачу вальної діяльності місці перебування[2].

Класифікувати види туризму можна за різними ознаками, до найважливіших з яких належать: мета туризму, часові, територіальні характеристики, індивідуальні запити та фінансові можливості клієнтів.

Беручи за основу мету туризму, можна виділити такі види туризму: екскурсійний, рекреаційний, діловий, етнічний, спортивний, релігійний, соціальний, зелений та інші.

Під поняттям «діловий туризм» розуміють поїздки, пов'язані з виконанням фахових обов'язків з метою відвідування об'єктів, що належать фірмі або становлять для неї певний інтерес, називаючись «бізнес-поїздками» [3]. До сфери ділового туризму зараховують організацію різних конференцій, семінарів, симпозіумів, а також виставки, ярмарки. Такі короткотермінові поїздки можуть відбуватися в середині країни або навіть за її межами. Діловий туризм є досить широким поняттям. У структурі цього виду туризму виділяють два сегменти – класичні ділові поїздки (КДП) і сегмент, назву якого утворює відома англомовна абревіатура MICE. Абревіатуру складають перші букви англійських слів: Meetings – M (зустрічі), Incentives – I (інсентив-заходи), Conventions – C (конференції), Exhibitions – E (виставки). Щодо КДП, то це «власне робота на виїзді» (відрядження з конкретними службовими цілями – реалізацією бізнес-функцій компаніями і фірмами) або поїздки для укладання нових контрактів в сфері бізнесу (свого роду «момент істини» у роботі суб'єктів бізнесу).

MICE – заходи, як правило, полягають в «обслуговуванні» власне бізнес-діяльності фірм (обмін досвідом, презентація товарів і послуг, підготовка майбутніх договорів тощо), тобто робота на перспективу, або здійснення допоміжних функцій (заохочення співробітників і т.п.) [4]. Концепція поїздки в сфері MICE значно складніша, ніж концепція КДП. Для її розробки запрошуються спеціальні компанії-організатори. На відміну від КДП, розрахованої на невелике число учасників (її можна назвати індивідуальною), MICE-захід збирає, як правило, широке коло осіб.

Література

1. Титова Н.В. Економіка і менеджмент культури. – 2013. – №1. – С.67-74.
2. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР.
3. Організація туристичної діяльності в Україні / Кифяк В.Ф. – Чернівці: Книги-XXI, 2003. – 300 с.
4. Діловий туризм – ефективний інструмент розвитку бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukr.media/business/1810/.

Міщенко І.В.
КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Овчинніков А.В.

ПРИНЦИПИ АДАПТИВНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ ДІТЕЙ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ (ДЦП)

Адаптивна фізична культура (АФК) – метод, що використовує засоби фізкультури з лікувально-профілактичною метою для швидкого і повноцінного відновлення здоров'я та попередження ускладнень захворювання.

Для всіх форм ДЦП характерні рухові порушення рефлекторного характеру, порушена координація, підвищений тонус м'язів, рухи, якщо вони можливі, не управляються дитиною. Лікування дітей з ДЦП комплексне і включає медикаментозне, ортопедичне, логопедическое, гідрокінезотерапію, електростимуляцію м'язів у спокої і ходьбі. Особливе значення має масаж та лікувальна фізкультура.

Щоб адаптивна фізична культура була ефективною потрібно дотримуватися таких принципів роботи з дітьми з ДЦП:

1.Створення мотивації. Формування інтересу, мотивації можливо при правильній організації занять: використання ігрових моментів, особливо для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, правильний вибір складності і темпу виконання вправ. Діти з ДЦП, як і всі діти, люблять грати. У грі, особливо колективній, вони часто виконують руху, дії, які в іншій ситуації не виконують. Лікувальні ігри включають корекцію рухових, кінестетичних, зорово-просторових, мовленнєвих та інших порушень. Ігри мають бути різноманітні та цікаві для дитини, але завжди цілеспрямовані. Якщо ігри дуже складні, то дитина відмовляється працювати, якщо занадто легкі – їй не цікаво.

2.Узгодження активної роботи та відпочинку. Висока стомлюваність при фізичному і психічної навантаженні вимагає узгодження активної роботи і відпочинку, своєчасного переходу до іншої діяльності, до настання втоми, пересичення, треба трохи «не дограти», щоб не погасити бажання діяти.

3.Непреривність процесу. Заняття не можуть проводитися курсами. Вони повинні бути регулярними, систематичними, адекватними, практично постійними як у школі, так і вдома.

4.Необхідність заохочення. Діти з ДЦП, як і всі діти потребують заохочення, і якщо на уроці сьогодні дитина була більш активною, винахідливою, щось зробила краще, то це треба відзначити, похвалити її, в кінці заняття підвести підсумок, але не в якому разі не можна порівнювати успіхи дітей.

5.Соціальна спрямованість занять. Працювати над соціально значущими руховими актами (простягнути руку, взяти кружку, піднести до рота, перекласти іграшки), а не над окремими рухами (згинання або розгинання в ліктьовому суглобі).

6.Необхідність активізації усіх порушених функцій. На кожному занятті активізувати більшу кількіть порушених аналізаторів (руховий, кінестетичний, мовленнєвий, зоровий, слуховий).

7. Співпраця з батьками. Обов'язково співпрацювати з батьками, щоб овни мали змогу вдома закріпити набуті навички. Використовувати лікувальну дію рухів у простій, домашній праці – почистити зуби, застелити ліжко, помити посуд, підмести підлогу. Не відбивати бажання у дітей що-небудь робити самим, заохочувати їх до цього, ні в якому разі не робити за дітей те, що вони можуть зробити самі.

8.Виховна робота. Необхідно виховувати взаємодопомогу, самостійність, почуття відповідальності. Велику роль відіграє сім'я, в якій дитина проводить основну частину часу, підхід і ставлення батьків до вирішення проблем дитини. Батьки повинні створити умови для формування максимальної самостійності і рухової активності дитини, можливості її всебічного розвитку.

Отже, діти з ДЦП потребують адаптивної фізкультури і роблять великі успіхи при дотримуванні усіх принципів в комплексі.

Література

1. Попова С. Н. Физическая реабилитация. Учебник. Под / ред. Ростов на Дону: Фенікс, 2005. – 603 с.

2. Добряков И. В. , Щедрина Т. Г. Восстановление и лечение детей с повреждением ЦНС и опорно-двигательного аппарата. Под / ред. Санкт-Пит.: Издат. Дом СПБМАПО, 2004. – 317 с.

3. Панов А.М. Актуальність і практична значущість вирішення соціальних проблем дітей, хворих на дитячий церебральний параліч, 1997. – 200 с.

Мовчан О.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Большакова І.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КАРАТЕ В ФІТНЕС-ПРОГРАМАХ З ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

На сьогодні все більшу популярність почали здобувати заняття східними єдиноборствами, зокрема карате. Карате має значну перевагу, бо забезпечує гармонійний розвиток особистості. Враховуючи те, що молодший шкільний вік є сензитивним періодом по всім напрямкам розвитку дитини слід правильно підібрати вид оздоровчих занять. Тому карате підходить найбільше, бо має за мету гармонійний, фізичний, психічний, духовний та емоційний розвиток молодшого школяра (Рендал Дж. Хасел, Єдмонд Отіс).[22]

На даний час провідні тренери працюють над створенням нових програм, які були б адаптовані для молодших школярів, включаючи ігрові моменти, більше дихальних вправ, вправ на розвиток правильної постави (що притаманно тільки карате) та виховання у дітей психологічних та особистісних якостей, таких як пам'ять, увага, характер, сила волі тощо (Трусов О.В.). [25]

Карате-до є не лише бойовим мистецтвом, а й філософською концепцією і способом життя, яке, незважаючи на багатовікову історію свого розвитку на Сході, до недавнього часу було невідоме більшій частині населення нашої планети. І саме таке розуміння карате-до, а не лише розуміння його як практичного способу самозахисту та виду спорту, є важливим елементом повноцінного як фізичного, так і психічного розвитку.

Бойові́ мисте́цтва – це різноманітні системи тренувань та традицій, скерованих на ведення бою у певний спосіб. Хоча набуті у цих мистецтвах вміння та знання й використовуються за різними призначеннями, усі бойові мистецтва мають єдину спільну мету: перемогти супротивника фізично або захистити себе. Деякі бойові мистецтва тісно пов'язані з духовними або релігійними віруваннями та філософіями, такими як буддизм, даосизм або синто, тоді як інші – мають свій власний духовний або матеріальний кодекс честі.

Кожен стиль має унікальні риси, які роблять його відмінним від інших. І все ж, загальною характеристикою бойових мистецтв є систематизація технік ведення бою. Одним із спільних методів тренування, особливо в азіатських бойових мистецтвах, є «форми» або «кати», які є групами прийомів, що здійснюються самостійно або часом з партнером або партнерами.

Існує велика кількість суттєво відмінних бойових мистецтв. Вони можуть концентруватися на певній області або комбінації різних областей. Однак, їх можна класифікувати у великі групи, що зосереджуються на ударах, захопленнях або зчепленнях або тренуванні зі зброєю. Нижче можна знайти перелік прикладів мистецтв, які активно використовують одну з цих областей. Цей перелік не є вичерпним, а вказані області не є обов'язково єдиними у бойових мистецтвах, але наведені мистецтва спеціалізуються або є найбільш відомими прикладами у вказаних областях. Деякі традиційні бойові мистецтва, такі як дзюдо, є Олімпійськими видами спорту.

Дзюдо та тхеквондо, а також західні стрільба з луку, метання спису, боротьба та фехтування включені у літні Олімпійські ігри. Китайському ушу, нещодавно поданому на включення до Олімпійських ігор, було відмовлено, але все ж, змагання з нього активно проводяться в усьому світу. Учні та майстри таких бойових мистецтв, як кікбоксинг та бразильське дзюдзюцу, часто готуються та беруть участь у спортивних поєдинках, тоді як інші, наприклад, з айкідо та вин чун, можуть нехтувати подібними змаганнями. Деякі школи вірять, що змагання виховують кращих та ефективніших бійців та развивають сенс доброї спортивної майстерності. Інші вважають, що правила у таких змаганнях зменшують ефективність мистецтва або заохочують тип тренувань, які зосереджуються на видобуванні трофеївзамість більш традиційної концентрації на розвитку особливого морального характеру.

Назаренко Н.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Статьєв С.І., к.пед.н., доцент

ВПЛИВ ГІДРОКІНЕЗОТЕРАПІЇ НА СТАН ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ ДІТЕЙ З ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ В УМОВАХ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ

Актуальність проблеми дитячого церебрального паралічу зв'язана із збільшенням кількості таких хворих. В Україні за 12 останніх років дитяча інвалідність зросла на 78% (з 95,7% 1992 року до 170,4% 2004 року на 10 тис. дит. населення). Щорічно 16 тис. дітей отримують статус інваліда, 20% із них – захворювання нервової системи, передусім, дитячий церебральний параліч (ДЦП). Актуальність проблеми зростає у зв'язку з впровадженням від 2007 р. нових критеріїв європейських стандартів виходжування новонароджених з масою 500г (Всесвітня організація охорони здоров'я), що збільшить ризик інвалідності.

Організація рухової активності дітей з порушенням функцій опорно-рухового апарату, унаслідок ураження центральної нервової системи, має певні труднощі. Над проблемою органічних уражень нервової системи, зокрема дитячого церебрального паралічу, що супроводжується багатогранністю клінічних прояв, патофізіологічних механізмів їх розвитку.

Існують різні погляди на лікувальний процес дитячого церебрального паралічу. Важливою його частиною є фізична реабілітація, яка складається з комплексу лікувальних заходів, що передбачають різні види масажу, лікувальну гімнастику, бальнео- та фізіотерапію, нетрадиційні методи (іппотерапія, дельфінотерапія, та інше). Однім із заходів фізичної реабілітації

є гідрокінезотерапія – виконання фізичних вправ у водному середовищі.

Як вже зазначили багато авторів М. В. Іванова, Т. Г. Лебедєва, Г. А. Горчакова, В. І. Ляшенко, О.В. Реберчук, В. А. Ляшенко, вода при певній температурі сприяє розслабленню м'язів і відновленню взаємодії їх при згинанні і розгинанні кінцівок, створює умови розвантаження хребта і фізіологічних передумов для нормального розвитку хребта, правильної постави, виправлення деформацій. У воді поліпщується координація рухів, збільшується сила м'язів спини й черевного пресу, нормалізується тонус м'язів, формується правильне дихання й поліпшується функція серцево-судинної системи. Гідрокінезотерапія створює умови формування навичок плавання, розвиває вольові якості особи та є психологічним стимулом подальшої реабілітації. Завдяки своїй ефективності та доступності, гідрокінезотерапія використовується в реабілітації хворих на ДЦП.

Мета – покращити маніпулятивну діяльність та рухову сферу у дітей з церебральним паралічем спастичної форми 5-7 років за допомогою гідрокінезотерапії. Поставлена мета досягалась рішенням таких завдань:

1. На підставі сучасних літературних джерел визначити і систематизувати засоби фізичної реабілітації, що впливають на функціональний стан дітей з ЦП.
2. Дослідити вплив гідрокінезотерапії на динаміку деяких фізіологічних показників дитячого організму експериментальної групи.

3. Оцінити вплив гідрокінезотерапії на динаміку деяких фізіологічних показників дитячого організму контрольної групи.

4. Довести ефективність розробленої методики на поліпшення оцінки маніпулятивної діяльності, сили м'язів, рухливості суглобів нижніх кінцівок та м'язового тонусу дітей з ЦП.

Методи дослідження: метод аналізу літературних джерел, метод медико-біологічного дослідження, метод педагогічного експерименту, методи фізичної реабілітації, метод математичної статистики.

Наукова новизна одержаних результатів: уточнено та доповнено відомості про зміст і методику застосування гідрокінезотерапії у комплексній фізичній реабілітації дітей з ЦП.

Обґрунтованість і достовірність положень, висновків і рекомендацій: забезпечується вихідними методологічними положеннями; залученням значного фактичного матеріалу, отриманого під час самостійної роботи магістранта; застосуванням комплексу взаємопов'язаних наукових методів, підпорядкованих предмету, меті й завданням роботи.

Наконечна І.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Статьєв С.І., к.пед.н., доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ДІТЕЙ ГРУДНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМ М'ЯЗІВ У ШИЙНОМУ ВІДДІЛІ ХРЕБТА

Порушення м'язів у шийному відділі у новонароджених та дітей грудного віку незалежно від етіопатогенезу та клінічних проявів об'єднуються провідним симптомом «кривошия» (torticollis), тобто неправильним положенням голови (caput obstipum).

Поширеність цієї патології опорно-рухової сфери трапляється у 12,5 % – 31 % дітей і займає третє місце серед ортопедичних захворювань; останнім часом встановлено чітку тенденцію до збільшення кількості хворих дітей. Водночас м'язова кривошия не є локальним порушенням, суть якого полягає тільки в неправильному розташуванні голови щодо середньої лінії тулуба. Захворювання характеризується прогресуючим перебігом з втягуванням у патологічний процес кісток черепа, тулубу, таза, з їх наступною деформацією і порушенням нормального функціонування більшості систем організму .

Хребет в процесі індивідуального розвитку закладається у 2-тижневого ембріона у вигляді хорди, і її залишки зберігаються у дитини до 7-річного віку. На 5-му тижні починає формуватися хрящової скелет. У людини закладається 38 хребців. У процесі розвитку VIII грудної перетворюється в I поперековий, V поперековий – в I крижовий, а окремі крижові і куприкова хребці редукуються. Окостеніння починається на 8-му тижні. Атлант і епістрофей повністю формуються тільки до 3-5-го року життя. Крижі новонародженого складається з 5 окремих кісток. Процес окостеніння хрящових дисків між крижовими хребцями починається в 13-15 років і закінчується до 23-25 років. Куприкові хребці зростаються у віці від 12 до 25 років, процес йде знизу вгору

Разом із тим, методично грамотне й наполегливо проведене консервативне лікування дає змогу подолати захворювання, що робить питання з'ясування особливостей застосування засобів фізичної терапії при вродженій м'язовій кривошиї дуже актуальним.

Мета дослідження – розробити та апробувати методику фізичної терапії для дітей грудного віку з порушенням м'язів у шийному відділі в умовах відділення відновного лікування (ОВЛ) дитячої поліклініки.

Завдання дослідження:

1) провести аналіз літературних джерел засобів фізичної терапії для дітей грудного віку з порушенням м'язів у шийному відділі;

2) визначити особливості функціонального стану опорно-руховго апарату дітей грудного віку з порушенням м'язів у шийному відділі;

3) розробити та апробувати методику фізичної терапії для дітей грудного віку з порушенням м'язів у шийному відділі;

4) проаналізувати ефективність запропонованої методики фізичної терапії для дітей грудного віку з порушенням м'язів у шийному відділі.

Об'єкт дослідження: фізична терапія для дітей грудного віку з порушенням м'язів у шийному відділі.

Предмет дослідження: засоби та методики фізичної терапії для дітей грудного віку з порушенням м'язів у шийному відділі.

Методи дослідження: 1) метод аналізу літературних джерел; 2) медико-біологічні методи; 3) методи фізичної терапії; 4) методи математичної статистики.

Наукова новизна роботи полягала в систематизації наявних методів фізичної терапії для дітей грудного віку з порушенням м'язів у шийному відділі та в розробці програми реабілітації. Сформувавши групу дітей грудного віку з порушенням м'язів у шийному відділі, та після визначення їх функціонального стану, були апробовані розроблені заходи фізичної терапії. Проаналізувавши вихідні функціональні проби було доказано про доцільність використання у реабілітаційних програмах масажу, ЛФК, фізіотерапії та гідрокінезотерапії.

Негрій Ю.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Віндюк П.А., к.фіз.вих. і спорту

ЗАГАЛЬНІ ОЗДОРОВЧІ МЕТОДИ ПРИ АРТЕРІАЛЬНІЙ ГІПЕРТЕНЗІЇ

На ранній стадії і при м'якій формі гіпертонічної хвороби основним методом корекції артеріального тиску спочатку є зміна способу життя. Особливої уваги надається оздоровленню способу життя, зниженню

надлишку маси тіла, обмеженню вживанню насичених жирів і холестерину, обмеженню прийому кухонної солі та рідини.

Оздоровчі методи включають відмову від куріння, зловживання спиртними напоями, міцним чаєм і кавою. Хворому на гіпертонічну хворобу бажано забезпечити повноцінний відпочинок, достатній нічний сон, регулярні динамічні фізичні навантаження.

Оскільки у виникненні та прогресуванні гіпертонічної хвороби певне значення мають психоемоційні перевантаження (стреси), тому треба навчити хворого правильно реагувати на різні складні життєві ситуації. Усунення психотравмуючих факторів сприяє навіть видужанню на ранній стадії хвороби. Поряд з психотерапією, голковколюванням і аутогенним тренуванням важлива роль належить вмінню хворого адаптуватись до мікросоціального середовища. Тільки в разі недостатнього ефекту від немедикаментозних засобів лікування протягом 3-6 місяців і підвищення діастолічного артеріального тиску, який зберігається вище 95 мм рт.ст., переходять до медикаментозної терапії.

Немедикаментозні заходи: 1) дієта (обмеження кухонної солі до 4-6 г/добу, алкоголю, тваринних жирів). 2) зменшення маси тіла; 3) відмова від тютюнопаління; 4) динамічне фізичне навантаження; 5) фітотерапія, голкорефлексотерапія, психотерапія, аутотренінг.

Немедикаментозна терапія, або модифікація стилю життя, означає: зменшення маси тіла за наявності ожиріння; зменшення вживання алкоголю; регулярне виконання фізичних вправ (динамічних), відмова від фізичних навантажень ізометричного типу; обмеження вживання кухонної солі (до 6 гр на добу); достатнє вживання калію, кальцію та магнію; повна відмова від паління; зменшення вживання насичених жирів та холестерину; організація здорового побуту, відпочинку і нормальної трудової діяльності з виключенням чинників, які травмують психіку; нормалізація сну; припинення вживання ліків, які підвищують АТ: гормональних контрацептивиих засобів, нестероїдних протизапальних препаратів, глюко і міне-ралокортикоїдів, анаболічних, адрсноміметичних засобів, трициклічних антидепресантів, інгібіторів моноамінооксидази, продуктів, що містять свинець, кадмій, талій.

Зниження маси тіла досягається насамперед за рахунок зменшення вживання їжі високої енергетичної цінності та солі. В осіб із підвищеним АТ кількість вживаної солі слід обмежити до 6 г на добу (100 ммоль натрію). При цьому важливе значення має співвідношення між натрієм і калієм. Вживання калію запобігає розвитку інсульту. Середня потреба в калії становить 50-80 ммоль на добу (абрикоси, курага, банани, боби, квасоля, морква, гриби, апельсини, персик, картопля, чорнослив, шпинат, насіння с:оняшника, помідори, диня, горіхи). До продуктів, багатих на натрій, яких слід уникати, відносяться: картопляні чіпси, солоні крекери, печиво, тістечка, гамбургери, оливки, кетчуп, юшка, шинка, ковбаси, копчені м'ясо та риба, сардина, консервований томатний сік. Хворим на артеріальну гіпертензію слід виключити вживання алкоголю або звести його до мінімуму. Раніше допускалося, що щоденна доза алкоголю не повинна перевищувати 60 мл горілки (коньяку) чи 500 мл пива або 200 мл вина. Тепер доведено, що і ці дози хворим на серцево-судинні захворювання не показані.

Ризик розвитку артеріальної гіпертензії зменшується при помірній фізичній активності – швидке ходіння упродовж 30-40 хв зі швидкістю 3-5 км/год не менше ніж 3-4 рази на тиждень у поєднанні із щоденною ранковою гігієнічною гімнастикою (20-30 хв).

Недождий В.Г.
КУВО «Хортицкая национальная учебно-реабилитационная академия» ЗОР
Науч. рук. – Захарина Е.А., д.пед.н., профессор

ХАРАКТЕРИСТИКА POLE DANCE

Pole dance – разновидность танца , в котором исполнитель выступает на одном или двух пилонах. Сочитает элементы хореографи, спортивной гимнастики и акробатики. Главная особенность данного танцевального направления, заключается в том, что танцуется pole dance «по вертикали». Это означает, что все элементы танца построены вокруг пилона, а не по горизонтали танцпола. Выполняется танец на трех основых уровнях:

- Верхний уровень (танцор выполняет трюки «под потолком» на верхней части пилона).
- Средний уровень (предполагает выполнение разнообразных вращений вокруг пилона – обычно более 360 градусов , облеты и различные элементы демонстрирующие пластику и гибкость).
- Нижний уровень (танец на полу вокруг пилона, партер).

Снаряд для pole dance, при всей своей простоте требует отдельных слов. Пилон – это полная полированная труба диаметром от 40 мм, которая должна обеспечивать необходимое скольжение и , одновременно, хорошее сцепление при прямом контакте с кожей для фиксации положения танцора.

Существует четыре направления пилонного танца:

Pole Sport – самое « серьезное» направление pole dance : спорт на пилоне относится к воздушно – силовой атлетике, соревнования по дисциплине проходят на спортплощадках, оцениваются сертифицированными бригадами судей по утвержденным правилам. Каждое выступление содержит обязательный набор гимнастических элементов, связок и переходов. Соревнующиеся выступают в спортивных костюмах под музыкальное сопровождение на двух видах пилонов, чередуя их во время исполнения программы для демонстрации различных навыков.

Pole Art – артистический танец с пилоном и хореографической программой, включающей определенные элементы. По дисциплине проводяться соревнования , где оценивается качество исполнения, режиссура, а также актёрское мастерство и соответствие костюма выбранному образу выступающего.

Exotic Pole Dance – танец содержит меньше акробатической составляющей, но больше эротической пластики, носит ярко выраженный развлекательный характер.

Pole Fitness – любительское направление pole dance, которое преподают в широко специализированных фитнес – центрах.

Польза pole dance:

- Во время занятий на пилоне активно развиваются мышцы верхней части тела, пресса, спины, что позволяет держать в тонусе все тело.
- Регулярные тренировки укрепляют сердечно – сосудистую и иммунную системы организма, существенно ускоряют обмен веществ.
- Занятие на пилоне очень полезны для женщин, так как усиливают кровоснабжение органов малого таза, препятствуя развитию многих гинекологических заболеваний.
- Регулярно занимаясь pole dance можно добиться выносливости и хорошей координации, гибкости и подвижности суставно-связочного аппарата; стойкости, силы характера и умения преодолевать трудности;
- Занятия pole dance повышают самооценку, дают уверенность в себе и просто хорошее настроение.

Существенным недостатком pole dance можно назвать высокую стоимость абонемента по сравнению с другими видами групповых тренировок, а также:

- Гипергидроз (повышенное потоотделение) – физиологическая особенность, которая может стать неприятным сюрпризом при занятиях с пилоном. Если ладошки сильно потеют, то выполнять хваты руками окажется сложно – руки будут проскальзывать.
- Страх является частым спутником начинающих. Страх травмы, страх высоты, страх непривычного положения тела

(например, при висе вниз головой).

- Синяки.

Pole dance противопоказания: противопоказаниями к занятиям pole dance являются эпилепсия, частые головокружения, шум в ушах, различные сосудистые нарушения, воспалительные заболевания суставов, грыжи шейного и пояснично – кресцового отделов позвоночника, послеоперационный период, различные офтальмологические заболевания. Кроме того, к занятиям на пилоне не допускаются люди со значительным лишним весом.

Литература

1. Режим доступа: http://hnb.com.ua/articles/s-sport-entsiklopediya_tantsa_pole_dance-2055
2. Режим доступа: https://studio-freyja.dp.ua/blog/istoriya-i-sut-pole-dance.html
3. Режим доступа: http://www.lookatme.ru/flow/all-posts/tantsyi/95714-istoriya-pole-dance-razvitie-pole-dance-v-rossii-i-v-mi
4. Режим доступа: https://body-bar.ru/workout/group-training/pole-dance/

Нікітіна М.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Боклаг В.А., д.держ.упр., доцент

УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ГОТЕЛЬНОМУ КОМПЛЕКСІ

Управління трудовими ресурсами визнається однією з найбільш важливих сфер життя підприємства, здатного багаторазово підвищити її ефективність.

Персонал **–** колектив працівників з певною структурою, відповідної науково – технічному рівню виробництва, робочою силою і встановленим нормативно – правовим вимогам. Людські ресурси є головним ресурсом кожного підприємства, від якості й ефективності використання якого багато в чому залежить результати діяльності підприємства і його конкурентоспроможність. Управління різноманітне і існує в самих різних видах. Якщо узагальнити інформацію у вивчених джерелах, можна дати наступне визначення поняття управління – цілеспрямованого впливу органу управління на об'єкт управління з метою забезпечення його ефективного, сталого функціонування і розвитку в ринковому середовищі [1].

Важливим інструментом управління персоналом є кадрове планування, що забезпечує цілеспрямований розвиток колективу відповідно до ресурсних можливостей і цілей готелю. Кадрове планування являє собою частину всієї системи планування, тому воно повинно узгоджуватися з іншими його видами планування надання послуг, збуту, фінансів, інвестицій і ін. Кадрове планування виявляється вплив на такі сторони кадрової роботи, як: потреба в персоналі; работа на наймом та заповнення вакантних робочих місць, підготовки кадрів; витрати на робочу силу і т.д [5].

Сутність управління персоналом, включаючи найманих працівників, роботодавців і інших власників організації полягає у встановленні організаційно – економічних, социальнопсихологічних і правових відносин суб'єкта й об'єкта управління. В основі цих відносин лежать принципи, методи і форми впливу на інтереси, поведінку і діяльність працівників із метою максимального використання їх. Цілями управління персоналом підприємства індустрії гостинності є: підвищення конкурентоспроможності підприємства в ринкових умовах; підвищення ефективності виробництва і праці, зокрема, досягнення максимального прибутку; забезпечення високої соціальної ефективності функціонування колективу [3].

Завдання управління персоналом: планування ресурсів – розробка плану задоволення майбутніх потреб у людських ресурсами; набір персоналу – створення резерву потенційних кандидатів по всіх посадах; відбір – оцінка кандидатів на робочі місця і відбір кращих із резерву, створеного в ході набору; визначення заробітної плати і пільг – розробка структури заробітної плати і пільг із метою залучення, наймання і збереження службовців; переорієнтації і адаптація – введення найманих працівників в організацію і її підрозділи, розвиток у працівників розуміння того, що очікує від нього організація і яка праця в ній отримує заслужену оцінку; навчання – розробка програм для навчання трудовим навичкам, що вимагаються для

ефективного використання роботи; оцінка трудової діяльності – розробка методик оцінки трудової діяльності і доведення її до працівника; підвищення, зниження, переклад, звільнення – розробка методів переміщення працівників на посади з більшою або меншою відповідальністю, розвитку їх професійного досвіду шляхом переміщення на інші посади або ділянки роботи, а також процедур припинення договору найму; підготовка керівних кадрів, управління просуванням по службі – розробка програм, спрямованих на розвиток здібностей і підвищення ефективності праці керівних кадрів[2].

Методи управління персоналом: організаційно – адміністративні, економічні, соціальнопсихологічні.

Таким чином, основу концепції сучасної системи управління персоналом підприємств готельного господарства становить зростаюча роль особистості робітника, знання його мотиваційних установок, вміння їх формувати та направляти згідно із завданнями, що стоять перед підприємством. Сучасний процес управління персоналом містить у собі комплекс інноваційність механізмів, організованих навколо взаємодії працівників, активізації творчого й організаційного персоналу, інтеграції його зусиль на досягнення поставлених цілей. Абсорбуючи традиційні світові підходи до управління людськими ресурсами, управлінські процеси виходять на потенційно новий рівень. Маркетинг персоналу підприємства готельного господарства є інструментом залучення працівника, який своєю працею здатний створювати споживчу вартість і володіє більшою міновою вартістю, ніж його робоча сила.

Література

1. Байлик С.И. Гостиничное хазяйство. Проблемы, перспективы, сертификация / С.И. Байлик / Учебноепособие: 2-е изд., пере раб. и доп. – К.: Дакор, 2006. – 288 с.

2. Білик І. В. Роль маркетингу та PR-технологій у діяльності закладів готельно- ресторанного бізнесу [Електронний ресурс] / І. В. Білик, Т. С. Томаля // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – № 1. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2014_1_7.

3. Браймер Р.А. Основы управления в индустрии гостеприимства / Р.А. Браймер. – М.: Аспект Пресс, 1995. – 382 с.

4. Волков Ю.Ф. Введение в гостиничный и туристический бізнес / Ю.Ф. Волков. –М.: Феникс, 2003. – 348 с.

5. Іванова Л.О. Маркетингові можливості сучасного готельного бізнесу в Україні / Л.О. Іванова. – Львів: Державний університет «Львівська політехніка», 1997. – 286 с.

Остапенко Я.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Статьєв С.І., к.пед.н., доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК ПЕРШОГО ЗРІЛОГО ВІКУ З БРОНХІАЛЬНОЮ АСТМОЮ В УМОВАХ САНАТОРІЮ

Бронхіальна астма – важке широко поширене захворювання, що приводить до непрацездатності людини в найбільш активному віці. У сучасному уявленні бронхіальна астма – самостійне, хронічне, рецидивуюче, алергічне захворювання, етіологічно пов'язане з дією різних алергенів інфекційної і неінфекційної природи.

Напади задухи виникають у зв'язку з підвищенням збудливості парасимпатичної нервової системи, яка викликає спазм бронхіальної мускулатури й гіперсекрецію бронхіальних слизистих залоз. Під час нападу часто буває сухий кашель, тахікардія .

Сумним фактом є те, що, незважаючи на наукові досягнення в області етіології й наявність нових лікарських засобів, захворюваність і смертність від бронхіальної астми постійно зростають .

На початку і середині XX століття бронхіальна астма розглядалася, як захворювання, від якого страждають, але не вмирають. Однак в останні 20–30 років перебіг бронхіальної астми стало більш злоякісним і число смертельних випадків збільшилося.

Спадкоємна схильність у дітей, які народилися у родинах, де є астматики, за даними фахівців різних країн, коливається від 30% до 80% і вище, дозволяє скласти невтішний прогноз на майбутнє.

Тому, з урахуванням вищевикладених проблем, нами було проведено дослідження методик дихальної гімнастики О.М. Стрельнікової та К.П. Бутейко. Вони спрямовані на максимальне відновлення функціональних розладів дихальної системи, профілактику загострень проявів бронхіальної астми.

Мета дослідження. Виявити ефективність запропонованих методик дихальної гімнастики у жінок хворих на бронхіальну астму.

Об'єкт дослідження – фізична терапія при бронхіальній астмі середньої ступені тяжкості.

Предмет дослідження – дихальна гімнастика, як засіб фізичної терапії хворих на бронхіальну астму.

Завдання дослідження. Проаналізувати стан проблеми в науково–методичній літературі; узагальнити досвід і практику з питання застосування лікувальних методик дихальної гімнастики у жінок хворих на бронхіальну астму; провести порівняння ефективності застосованих методик дихальної гімнастики в реабілітації жінок з бронхіальною астмою.

Методи дослідження: метод аналізу літератури, метод медико-біологічного дослідження, метод фізичної терапії, метод математичної статистики.

Новизна дослідження: були використані методики дихальної гімнастики при бронхіальній астмі, які складалися з комплексу лікувальних дихальних вправ, занять дихальною гімнастикою.

Практичне значення роботи. Припускається, що використані нами методики дихальної гімнастики, дозволять відновлювати функціональні розлади дихальної системи у хворих на бронхіальну астму, допоможуть попереджати прояви загострення хвороби.

Отверченко С.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захаріна Є.А., д.пед.н., доцент

РОЗВИТОК ФІЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ НА ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ У ДІТЕЙ 6–9 РОКІВ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ БОЙОВИМ МИСТЕЦТВОМ (НА ПРИКЛАДІ НЯТ-НАМ)

НЯТ-НАМ – одна з найстаріших оздоровчих і бойових систем, в основі якої лежать дихальні, статичні, динамічні вправи та прикладні тактичні прийоми. На даний момент мистецтво набуває розповсюдження по всьому світі, з'являючись у вигляді шкіл НЯТ-НАМ, головою яких є відомий в'єтнамський майстер бойових мистецтв, талановитий доктор традиційної східної медицини Нго Суан Бінь.

Прикладний характер цього виду єдиноборств проявляється в поєднанні різних філософських і релігійних ідей, в тому числі елементів первісного мислення, з метою виявлення їх загальнолюдської основи та досягнення гармонії у відносинах людини з природою та всесвітом. Прийоми єдиноборства НЯТ-НАМ спрямовані насамперед на самовиховання і вдосконалення своєї сутності, відповідно до закону переходу кількості в якість.

Важливим є також врахування фізіологічних характеристик кожної людини, зокрема дітей. Метою програми тренувань для дітей молодших навчальних класів є перш за все гармонійний фізичний і духовно-моральний розвиток особистості, виховання в них гідних представників свого народу, які усвідомлюють цінність явищ життя і людини. На даному етапі це є особливо важливим, оскільки, як вже було сказано, у цьому віці діти здійснюють своє духовне і фізичне становлення, і, відповідно, правильно орієнтована робота тренера може направити дитину на, так би мовити, вірний шлях.

Боротьба НЯТ-НАМ дозволяє вирішити одну із основних проблем сучасних школярів, а саме їх малорухливий спосіб життя, який негативно позначається на здоров'ї, розумовому, фізичному і психічному розвитку. Заняття боротьбою значною мірою може заповнити недолік руху, а також допомагає попередити розумову перевтому і підвищити працездатність дітей під час навчання. Під час занять слід пам'ятати найважливішу вимогу: диференційований підхід до дітей з урахуванням їх здоров'я, фізичного розвитку та рухової підготовленості і формування у дітей навичок для самостійних занять. Таким чином, програма занять використовує методику, засновану на поступовому вивченні елементів боротьби. Тренувальний процес побудований на похідному принципі, коли під рукою немає тренажерів, гантелей, штанг . Вся розминочна частина тренування проходить за допомогою партнера, який виконує роль того чи іншого тренажера, причому партнер використовується не тільки для розтяжки тіла, але і в силовій гімнастиці.

Звичайно, для даної вікової групи це має бути оформлено у вигляді гри, для зацікавлення дитини даним видом бойового мистецтва і виховання поваги до справи, якою вона займається. Слід звернути увагу дитини, що боротьба НЯТ-НАМ – це унікальне поєднання глибокої духовності і фізичного вдосконалення людини, комплексний підхід до формування особистості вихованця. Ті діти, які займаються даним видом боротьби, повинні стати фізично розвиненими, дисциплінованими, впевненими в собі, спокійними, які володіють позитивним мисленням, що підвищить їх результати в інших видах діяльності і зміцнить здоров'я.

Особливо важливим кроком є ознайомлення дитини з внутрішніми правилами школи та традиційними діями, такими як привітанням до і після тренування; позицією уваги і відновлення, основним положенням тіла для відпочинку в стійці; вітанням перед початком і після навчального двобою; основними командами і положеннями рук. Під внутрішніми правилами школи розуміються постанови, правила прийняті в даній школі, які мають характер регламентації, і які є обов'язковими для дотримання з метою психологічної мобілізації учнів та здійснення спільного завдання. Це поняття охоплює певний ритуал, який проявляється у шанобливості до старших і повазі у взаєминах між членами школи.

Отверченко А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захаріна Є.А., д.пед.н., доцент

РОЗВИТОК ШВИДКІСНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У СПОРТСМЕНІВ13–14 РОКІВ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ ТАЄКВОН-ДО

Одним з найважливіших специфічних завдань фізичної культури є гармонійний розвиток властивих кожній людині фізичних якостей і пов'язаних з ними здібностей і на цій основі забезпечення плідної трудової діяльності і довголіття. Провідна роль у ряді фізичних або рухових здібностей людини належить швидкості рухів, останнім часом зважаючи на специфічність окремих її проявів частіше званою «швидкісними здібностями». Багатьма дослідниками наголошується, що в розвитку швидкісних здібностей є сенситивні періоди, в які приріст досліджуваної якості є найвищим, і, як вважається, педагогічну дію надає найбільший вплив. В той же час, єдності у визначенні термінів сенситивних періодів немає, що зв'язане, очевидно, з різними темпами статевого дозрівання дітей в різних регіонах, їх індивідуальними особливостями. Також деякі автори застерігають від спрощеного розуміння сенситивних періодів і припинення розвитку фізичних здібностей в «несенситивні» періоди, що може привести до їх зниження.

Таеквон-до – мистецтво самооборона без зброї. Самооборона – це використання людиною будь-яких прийомів, які допомагають йому зберегти здоров'я і життя в реальному бою. На етапі початкової підготовки спортсменам доводиться вивчати технічні дії в умовах безпосереднього контакту з «противником», що можуть займати різні положення, що впливають на зміну розташування «мішеней» (ударних зон). У цьому випадку тренер повинен мобільно керувати необхідними переміщеннями учнів, для чого використовується метод групового навчання в розімкнутому супротивні двошеренговому строю під загальні команди тренера. При цьому одна шеренга виконує роль атакуючої, а інша – захищається. Виконання завдань під

загальну команду тренера виключає елемент раптовості і дозволяє своєчасно і правильно виконувати удар або захист.

Після того спортсмени, які оволоділи координацією основних бойових рухів і навчилися зберігати дистанцію в умовах пересування з партнером, тренер запропоновує завдання, які, таєквондисти виконують самостійно. Перед кожним тренувальним завданням тренер повинен обов'язково точно показати прийом, пояснити технічні особливості його виконання та вказати тактичні варіанти його застосування в бою.

Етап початкової підготовки першого та другого року навчання має наступні завдання: оволодіння обсягом необхідних рухів; забезпечення зростання фізичних якостей; оволодіння технікою захисту в таєквон-до; прищеплення інтересу до обраного виду спорту.

На даному етапі більш значну роль відіграє організаційний компонент, оскільки успішність засвоєння захисту буде залежати від правильності нанесення «ударів» партнером. Форма виконання завдань повинна дозволяти тренеру ефективно здійснювати контроль правильності ударів і відповідних захисних дій учнями всієї групи. У цьому випадку повинен переважно використовуватися груповий метод по команді на нанесення удару. При вивченні захисту тренер розташовується перед строєм і демонструє захист у відповідь на удар напарника. При освоєнні захисту тренер розташовується ззаду ладу так , щоб йому було видно помилки учнів.

Таким чином, навчальний матеріал, засвоєний на етапі початкової підготовки, є матеріалом базової технічної підготовки для переходу до етапу реалізації вивченої техніки в ситуативних умовах протиборства – етапу техніко-тактичної підготовки. Протягом усього трирічного етапу початкової підготовки спеціально не передбачається вивчати техніку таеквондо в умовах ситуативного протиборства, з тим щоб основні технічні дії були засвоєні надійно.

Павлишина К.І.
Київський національний торговельно-економічний університет
Наук. кер. – Самоленко Т.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ ДРУГОГО КУРСУ

Аналіз наукових джерел свідчить про значну активізацію досліджень вітчизняних та зарубіжних учених до певних аспектів проблеми фізичного виховання студентської молоді. Найбільший інтерес вони проявляють до вивчення фізичного стану студентів як однієї з умов їхньої професійної підготовки; рухової активності та адаптації організму до несприятливих умов довкілля; взаємозв'язку між рівнем фізичного стану та здоров'ям студентів; шляхів формування у студентської молоді потреби до занять фізичними вправами протягом усього життя.

Фахівці фізичної культури й спорту зазначають, що одним із головних завдань фізичного виховання є підвищення рівня фізичної підготовленості студентів. Для розв'язання цього й інших не менш важливих завдань фізичного виховання потрібний систематичний педагогічний контроль. Значення його полягає у своєчасному триманні термінової та повної інформації про рівень розвитку рухових здібностей студентів [1].

Регулярне оцінювання рівня фізичної підготовленості студентів дозволяє визначити індивідуальний рівень фізичної підготовки в кожному тестовому завданні з розвитку основних фізичних якостей та дозволяє викладачам фізичного виховання виявити переваги й недоліки застосованих засобів, методів навчання й форм проведення, на підставі їх аналізу скорегувати робочі плани на наступний навчальний рік [2].

Згідно з наказом Міністерства молоді та спорту «Про затвердження тестів і нормативів для проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України», з метою визначення та підвищення рівня фізичної підготовленості, в Київському національному торговельно-економічному університеті кафедрою фізичної культури наприкінці навчального року, було проведено друге тестування. Тестування проводились у студентів які навчаються у закладі вищої освіти другій рік. Під час тестування дотримувались загальних положень і вимог до виконання тестів, були допущені студенти, які пройшли медичне обстеження, і ще раз були ознайомлені з метою, умовами та порядком проведення тестування, з технікою і вимогами правил безпеки під час виконання тестів.

Перше тестування було проведено у 2017 навчальному році, навесні, після закінчення 2 семестру. У дослідженні брали участь 50 студентів зі спеціалізації «бадмінтон», всі дівчата, які розпочали навчання у закладі вищої освіти. Здобувачі вищої освіти (18-20 років) – 50 і з них 8 (16%) на високий, 11 (22%) – достатній, 13 (26%) – середній, 18 (36%) – низький.

Друге тестування згідно з тестами й нормативами було проведено у 2018 навчальному році, після закінчення четвертого семестру Таким чином, на високій рівень фізичної підготовленості виконали – 11 (22%), на достатній 19 – (38%), середній – 8 (16%), на низький – 12 (24%).

Таким чином, у результаті дослідження визначили, що на другому курсі у студентів динаміка рівня фізичної підготовленості підвищилась. Але результат тесту на витривалість у дівчат свідчить про низький рівень фізичної підготовленості.

Література

1. Маленюк Т. Оцінка фізичної підготовленості студентів (18-19 років) факультету фізичного виховання. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : збірник наукових праць № 4 (20), 2012. – С. 87-90.

2. Онокало А. В., Гамов В. Г. Основні аспекти проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості студентської молоді в Україні. / Наука і вища освіта: тези доповідей XXV Міжнар. наук. конф. студентів і молодих учених, м. Запоріжжя, 7 квітня 2017 р. / Класичний приватний університет. – Запоріжжя : КПУ, 2017. – С. 476.

Павлов О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергата Н.С., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ЕТАПІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ БОРЦІВ

Прогрес сучасного спорту пов'язаний з удосконаленням методики підготовки висококваліфікованих спортсменів та забезпеченням рівня їх підготовленості у відповідності з вимогами змагальної діяльності. Тривалість і структура довготривалої підготовки спортсменів залежить від багатьох факторів. Вони визначають загальну тривалість багаторічної підготовки, час для досягнення високих спортивних результатів, вікові зони, в яких ці результати показуються. Згідно до загальної теорії підготовки спортсменів довготривала спортивна підготовка в олімпійському спорті поділяється на п'ять етапів: початкової підготовки; попередньої базової підготовки; спеціалізованої базової підготовки; максимальної реалізації індивідуальних можливостей; збереження високих досягнень. Кожний етап багаторічної підготовки має достатньо строго окреслені мету, задачі і зміст. При побудові багаторічної підготовки повинна забезпечуватися така організація тренувального процесу, яка дозволила б помітно ускладнювати тренувальну програму від одного етапу підготовки до іншого. Лише в цьому випадку можна досягти росту фізичних і технічних здібностей спортсмена, підвищення функціональних можливостей організму. Тому потрібно чітко визначати напрями, за якими повинна відбуватися інтенсифікація тренувального процесу протягом всього шляху спортивного вдосконалення.

До основних з них належать: планомірне збільшення сумарного обсягу тренувальної роботи, яка виконується протягом окремого тренувального року або макроциклу; своєчасна вузька спортивна спеціалізація; планомірне, з року в рік, збільшення загальної кількості тренувальних занять в мікроциклах; планомірне збільшення тренувального навантаження в мікроциклах; планомірне збільшення занять з вибірковим напрямом, які викликають глибоку мобілізацію функціональних можливостей організму; широке використання жорстких тренувальних режимів, розширення тренувальної практики; збільшення загальної кількості основних змагань; збільшення обсягу тактико-технічної підготовки в умовах, максимально наближених до змагальної діяльності; планомірне збільшення психічної напруги в тренувальному процесі, створення мікроклімату змагань і жорсткої конкуренції.

Таким чином, потрібно поступово протягом багатьох років, підводити спортсменів до параметрів тренувальної роботи, характерним для етапу максимальної реалізації індивідуальних можливостей. На жаль, це правило ігнорується на практиці. Мета багатьох тренерів – будь-якими шляхами добитися високих результатів у юних спортсменів в угоду рішенню різних задач. Це приводить до того, що спортсмени, починаючи з 11-15 років, виступають в змаганнях, до яких повинна організовуватися спеціальна підготовка. Задовго до досягнення оптимальної вікової зони для демонстрації високих результатів юні спортсмени починають копіювати методику тренування найсильніших спортсменів світу з характерним для неї арсеналом засобів і методів. Кінцевим результатом такого тренування є бурхливий ріст спортивних результатів в підлітковому і юнацькому віці. Спортсмени за короткий час виконують нормативи майстрів спорту, роблять певні досягнення на великих змаганнях в межах своєї країни, іноді успішно виступають на міжнародних юнацьких змаганнях. Застосування в тренуваннях юних спортсменів потужних тренувальних стимулів призводить до швидкої адаптації до цих засобів і до вичерпання можливостей юного організму. Із-за цього вже в наступному тренувальному циклі або тренувальному році спортсмен слабо реагує на такі ж дії. Правильна побудова моделі багаторічної підготовки спортсменів та визначення цілей на кожному з етапів полегшить побудову тренувального процесу спортсменів.

Панченко О.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Боклаг В.А., д.держ.упр., доцент

PET CAFE – СУЧАСНИЙ ФОРМАТ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Іноді домовласники з різних причин не дозволяють мешканцям утримувати домашніх тварин, зокрема кішок. Одна з ідей створення pets кафе якраз для того, щоб задовольнити тягу людей до тварин. У цій формі відносин між людиною і твариною є свої позитивні сторони, так як домашні тварини накладають ряд зобов'язань на їх власника.

Актуальність роботи зумовлена тим, що в даний час бізнес, пов'язаний з домашніми тваринами стійко закріплюється серед найбільш прибуткових проектів. Зростають потреби людей, пов'язані з власним відпочинком, а отже, і з забезпеченням комфорту своїм домашнім тваринам. Саме цим пояснюється затребуваність подібних закладів розміщення та харчування для тварин. Індустрія, орієнтована на надання послуг для тварин, розвивається з кожним днем: перукарські для тварин, ритуальні послуги та весільні церемонії для тварин – цілий напрямок під назвою «мода для тварин».

З точки зору внутрішніх бізнес-процесів, зооготелі та ресторани для тварин мало чим відрізняється від звичайних, «людських»: тут теж є бронювання, заповнюваність номерного фонду, високий і низький сезони. Це дозволяє запозичувати маркетингові ходи «великого» готельного бізнесу.

Отже, дослівно Pet Cafe можна перевести як кафе з тваринами.

1. У Мадриді відкрилося кафе з кішками La Gototeca – місце, де кожен, хто позбавлений котячої ласки, може поспілкуватися з пухнастими тваринами. Всі коти пройшли через спеціальний відбір, в якому брали участь тільки не агресивні вихованці. До речі, тварини теж захищені місцевим законом, адже в правилах поведінки встановлено, що брати на руки кішку, яка чинить опір цьому, категорично заборонено. [1].

2. Котяче кафе можна відвідати і в Парижі – в Café des Chats.

У кафе можна поніжитися до пухнастими вихованцями і отримати частку «муркотіння». Менеджер кафе Марго Ганделон стверджує, що «мурчал терапія» дійсно благотворно впливає на людське здоров'я, крім того, муркотіння виробляє вібрації, які лікують артрит і ревматизм, знижують кров'яний тиск і уповільнюють серцевий ритм»[2].

3. Свободное пространство «5 комнат»

У закладі п'ять кімнат. У чотирьох можна слухати музику, читати, є, грати в покер величезними картами і просто добре проводити час з друзями. Фішка «5 кімнат» в тому, що сюди пускають з собаками. Також часто можна потеребити за вушком біле диво песика Бос Тема, який по праву вважається господарем вільного простору. Тим, хто приходить в «5 кімнат» з комнатно-декоративними собаками, отримують знижку в розмірі 50%. [3]

4. Провести час в котячої компанії можна в пітерському кафе «Республіка кішок». На екскурсії адміністратори кафе розкажуть про історію появи кішок в Росії, про важких блокадних днями, про ермітажних кішках і, звичайно, познайомлять з кожним мешканцем котячого кафе. Після цього відвідувачі зможуть поспілкуватися з кішками. У кафе живуть більше 10 вихованців різних порід. [4]

5. Хата рибака (Київ)

У цьому розважальному комплексі, що займає два поверхи, починалося все з черепах – в акваріумах їх жило відразу 7. Не так давно господарі ресторану влаштували на вулиці справжню міні-ферму. У своїх персональних загонах тут живуть індики, курочки з півнями і дві кізоньки. Знайшла тут притулок і кішка Маша, яка вже обзавелася потомством. Кошенят можна всиновлювати, а вихованців ферми – підгодовувати і фотографуватися з ними. [5].

Отже, Pet Cafe досить популярні за багатьох причин. Саме в них можна відпочити, розважитись и позбавитись від стресу.

Література

1. Топ-6 лучших кафе с кошками в Европе [Електронний ресурс] // OBOZREVATEL.. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: https://www.obozrevatel.com/rest/news/15736-top-6-luchshih-kafe-s-koshkami-v-evrope.htm.

2. Потискать кота, сфоткаться с хрюшей: 10 кафе в Киеве, где живут животные [Електронний ресурс] // VGORODE.UA. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: HTTPS://KIEV.VGORODE.UA/NEWS/DOSUH_-Y_EDA/248339-POHLAD-KOTA-UZNAI-PREDSKAZANYE-OT-POROSENKA-10-KAFE-Y-BAROV-HDE-ZHYVUT-ZHYVOTNYE.https://cf.ua/news/where-to-go-on-the-weekend/otkrytie-svobodnoe-prostranstvo-5-komnat

3. Топ-6 лучших кафе с кошками в Европе [Електронний ресурс] // OBOZREVATEL.. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: https://www.obozrevatel.com/rest/news/15736-top-6-luchshih-kafe-s-koshkami-v-evrope.htm

4. Прокоповіч В. 8 заведений Киева где можно поиграть с животными [Електронний ресурс] / Вікторія Прокоповіч // Единственная. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://edinstvennaya.ua/-news/society/8395-8-zavedeniy-kieva-gde-mozhno-poigrat-s-zhivotnymi.

5. Открыли кафе, где можно поиграть с бездомными животными [Електронний ресурс] // Gazeta.ua. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: https://gazeta.ua/ru/articles/science-life/_otkryli-kafe-gde-mozhno-poigrat-s-bezdomnymi-zhivotnymi/814073.

Пачин Д.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергата Н.С., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ

Існує велика кількість визначень мотивації, але, незалежно від того, яке визначення дати мотивації, її вивчення передбачає обґрунтування поведінки певного індивіда, тобто тих внутрішніх і зовнішніх факторів, що змушують, спонукають, переконують його діяти саме так, а не інакше.

Мотивація – це сукупність спонукальних факторів, які викликають активність організму і визначають його спрямованість.

У сфері фізичного виховання доцільно виділити наступні групи стійких потреб: біологічні, соціальні, ідеальні. Біологічні (віжільні) – потреби тіла (потреба в руховій активності, зміні діяльності (відпочинок), відновленні після втоми, поповненні біологічних ресурсів тощо. Соціальні – ті, що задовольняються у процесі спілкування з іншими людьми: самоствердження, лідерства, підкорення, співчуття, наслідування (мода). Ідеальні – духовні, особистісні потреби самовираження: пізнання, творчості, розваг, отримання позитивних емоцій, цілеспрямованості (рефлекс цілі).

Домінування у певний період життя тої чи іншої потреби, мотивація та вибір засобів досягнення мети визначається природними задатками людини, віковими особливостями, соціальними умовами (мораль, закони) та головним чином вихованням.

Щоб розв'язати питання про те, чому організм взагалі набуває активного стану, необхідно розглядати прояви потреб та інстинктів як джерел активності організму. Якщо вивчається питання, на що спрямована активність організму, заради чого вибираються ці дії, вчинки, а не інші, досліджуються прояви мотивів як причин, які визначають вибір напряму поведінки. Потреба спонукає людину до активності, а мотив – до спрямованої діяльності.

Формування мотивів здійснюється під впливом внутрішніх факторів (припустимо, потреби), або зовнішніх – заохочення, покарання й ін. Суб'єктивна віднесеність потреби до об'єктивно існуючих речей, явищ, що виступають у житті суб'єкта як предмети його діяльності, також може спонукати активність. Будь-яка людська діяльність, будь-які акти поведінки у процесі реалізації конкретизуються як внаслідок більш точного відображення умов зовнішнього середовища, що змінюються, вимог вищої необхідності, так і внаслідок

зміни психологічних можливостей, внутрішніх домагань самої особистості як суб'єкта діяльності. Мотивація виступає тим складним механізмом співвіднесення особистістю зовнішніх і внутрішніх факторів поведінки, що зумовлює виникнення, напрямок, а також способи здійснення конкретних форм діяльності.

Особисту фізичну культуру можна виховувати двома шляхами: впливаючи цілеспрямовано на окремі мотиви, на мотиваційну сферу й особистість школяра в цілому.

Інтерес і мотивація пов'язані між собою і впливають одне на одного. Внутрішня мотивація виникає тоді, коли зовнішні мотиви і мета занять фізичною культурою відповідають можливостям тих, які займаються, тобто є для них оптимальними (не занадто важкими і не дуже легкими), і коли вони розуміють суб'єктивну відповідальність за їхню реалізацію. Успішна реалізація таких мотивів і цілей викликає в учнів натхнення, бажання продовжувати заняття за власною ініціативою, тобто внутрішню мотивацію й інтерес. Внутрішня мотивація виникає також тоді, коли школяр відчує задоволення від самого процесу, умов занять, від характеру взаємин з педагогом, із членами колективу під час цих занять. Однак внутрішня і зовнішня мотивації повинні існувати в діалектичній єдності.

Пєсоцька Л.А., Глухова Н.В., Кочкарова Я.Д., Родіна Є.Д.
ДВНЗ «Медична академія МОЗ України»

ОЦІНКА ОЗДОРОВЧОГО ВПЛИВУ МЕТОДА «ПЛЕЙСТІК» ЗА ДАНИМИ КІРЛІАНОГРАФІЇ

Актуальність теми. З огляду на збільшення серед населення хронічної патології різних органів і систем, їх поєднання, є все більш актуальним розвиток напрямку реабілітаційної медицини. Методи оздоровлення в таких випадках повинні бути щадними, які вимагають навчання для самостійного або групового в подальшому підтримуючого застосування. У цьому аспекті заслуговує на увагу реабілітаційний комплекс «Меджикбол», зокрема метод «Playstick», як фізкультурно-релаксаційна гімнастика для різновікових груп. Будь-які позитивні зміни функціонального здоров'я організму передує нормалізація клітинного метаболізму для енергозабезпечення органів. Оцінку останніх дозволяють зробити методи, засновані на ефекті Кірліан .

Раніше нами були проведені кірліанографічні дослідження на рентгенівській плівці у 32 дорослих осіб від 55 до 83 років з різною хронічною патологією (15 жінок і 3 чоловіки) до і після групового заняття за методики «Playstick» протягом 45 хвилин. Були отримані позитивні результати щодо поліпшення енергетичного стану організму на клітинному рівні при описі кірліанограмм Кірліан.

Мета дослідження: вивчити вплив на енергетичний стан організму літніх людей, які займаються гімнастичними вправами за методом «Playstick», з використанням даних комп'ютерної обробки кірліановських зображень.

Матеріал і методи дослідження. Гімнастичний комплекс був проведений у 32 осіб пенсійного віку протягом 45 хвилин. Кірліанфотографічне дослідження пальців рук проводилось до і після заняття. Використовували рентгенівську плівку, експериментальний прилад «РЕК 1», розроблений УкрНДІ технологій машинобудування. Для аналізу отриманих зображень кірліановського світіння використовували діагностичні критерії доктора П. Мандела. Визначали площу світіння корони всіх пальців вцілому до і після зканяттъ.

Отримані результати та їх обговорення. При аналізі кірліановських зображень світіння пальців рук враховували: випадіння в короні світіння, як ознака місцевого стресу або эмоційной неврівноваженості (эндокринний тип світіння по П. Манделу); точкові протуберанці всередині або біля корони світіння, як ознака інтоксикації, загальної або в органі (токсичний тип світіння); ущільнення малюнка середнього кільця корони, як ознаки структурних або серйозних клітинних порушень метаболізму зі збільшенням анаеробного дихання (дегенеративний тип світіння).

Після занять у всіх осіб, що мають до занять ознаки емоційної неврівноваженості, спостерігалося їх значне зменшення. Продемонстровані незначні випадання в короні світіння пальців рук обстеженого після занять в порівнянні з початковим знімком. Це свідчить про купірування емоційно не стійких станів після заняття.

Оцінюючи зміни світіння після занятть були получені наступні результати:
ендокринно-токсический тип, відбулись зміни на 8%;
токсичний тип, відбулись зміни на 10%;
дегенеративно-токсичний тип, відбулись зміни на 10%;
змішанный тип, відбулись зміни на 28%;
середня інтегральна площа короны свічіння пальців рук, відбулись зміни на 23%

Висновки. Отримані результати демонструють позитивний оздоровчий ефект від гімнастичного комплексу «Playstick» на енергетику організму у людей похилого віку з хронічною патологією. Таким чином він може бути рекомендован для використання в реабілітаційній медицині, як засіб фізкультурно-релаксаційної спрямованності для літніх людей.

Петрів Ю.М., Добродуб Є.З.
Класичний приватний університет

ПРОФІЛАКТИКА РИЗИКУ РОЗВИТКУ СЕРЦЕВО-СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ЖІНОК ІІ ЗРІЛОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ОЗДОРОВЧОГО ФІТНЕСУ

В останні роки здоровий спосіб життя і контроль самопочуття стали справжнім трендом. При цьому дуже важливо розуміти і знати свій організм, і звичайно, тема серцево-судинної системи варта в переліках основних знань . Саме хвороби судин і серця є основними причинами смерті в світі . Знаючи пристрій системи і принцип її роботи , можна набагато ефективніше проводити профілактику.

В Україні за даними офіційної статистики від серцево-судинних захворювань (ССЗ) в 2013 році померло 440359 осіб, що складає 68,6%. Показник смертності в Україні через хвороби серця сягає 69% і є найвищим у світі (європейські показники – 27%).

За даними офіційної статистики, захворюваність серед жінок ІІ зрілого віку значно зросла за всіма класами захворювань. Негативні тенденції зниження загального рівня здоров'я жінок обумовлені багатьма чинниками соціально-економічного характеру, палінням,зловживання слабоалкогольними напоями, нездоровим режимом харчування, гіподинамією. Вірогідність смерті українських жінок у віці від 15 до 60 років становить 384 особи на 1000, що є одним із найгірших показників серед цивілізованих країн світу. За тривалістю життя українці посідають 135 місце (серед 192 країн світу). За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), з 62 років середньої тривалості життя сучасного українця тільки 55 років можна вважати терміном «здорового» існування. Решта життя – це боротьба з хворобами. За тривалістю життя українці посідають 135 місце (серед 192 країн світу).

З'ясовується, що основним внеском у зростанні показників ССЗ стало збільшення рівня смертності у найбільш продуктивному віці 30–59 років, тобто віці, коли людина закінчила базову освіту, набула певного досвіду, і, відповідно, більше може віддавати суспільству. Саме населення цього віку більшою мірою формує національний продукт, несе відповідальність за утримання дітей, людей похилого віку і непрацездатних.

Особливість розвитку ССЗ у жінок полягає в тому , що вони виникають на 10 років пізніше, ніж у чоловіків, коли інших фактори ризику стає більше , що й обумовлює більш важкий клінічний перебіг захворювань : жіноча смертність протягом перших тижнів від інфаркт міокарда майже вдвічі вище , ніж у чоловіків.

Важливу роль в поліпшені ситуації відіграє профілактика серцево-судинної захворюваності . Якщо говорити лише про ліки та операції, то хвороба завжди буде «ініціатором». Якщо звернутися до серцевини проблеми то побачимо що показники стану здоров'я жінок обумовлені багатьма чинниками, нездоровим способом життя, соціально-економічним характером, несприятливим станом навколишнього середовища.

Факторами ризику виникнення і перебігу серцево-судинних захворювань є недостатня фізична активність (гіподинамія), підвищений артеріальний тиск, порушений ліпідний обмін (надлишкова маса тіла), шкідливі звички (тютюнопаління, зловживання слабоалкогольними та алкогольними напоями), фактори оточуючого середовища (психоемоційні навантаження, шкідливе довкілля), а також спадкові фактори.

Шляхом профілактики розвитку серцево-судинних захворювань жінок ІІ зрілого віку є зміна свого способу життя: підвищення рівня рухової активності, раціональне харчування, профілактика стресових станів, медична активність. У зв'язку з цим, виникає необхідність розробки комплексних програм профілактики факторів ризику розвитку серцево-судинних захворювань.

Зменшення негативного впливу чинників ризику є одним із основних шляхів зниження смертності від хвороб системи кровообігу (насамперед передчасної), і, відповідно, збереження трудового потенціалу країни, позитивним внеском у збільшення очікуваної тривалості життя в Україні.

Петренко В. Р., Бабешко О.Ю.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Трофімук К.В., к.пед.н., доцент

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В ТУРИСТИЧНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Корпоративна культура впливає на діяльність туристичних підприємств та організацій у таких формах: ототожнення працівниками власних цілей із цілями організації та з організацією в цілому через прийняття її норм і цінностей.

Корпоративна культура є потужним мотиватором працівників, який максимізує відповідальність кожного співробітника, створює моделі для наслідування, полегшує взаємодію між працівниками, об'єднує підприємства та співробітників.

В науці про управління термін «корпоративна культура» розуміється як спосіб ведення бізнесу. Туристична фірма повинна проіснувати від 3 до 5 років, щоб знайти свій стиль ведення бізнесу. Наявність стійкого кола постійних клієнтів – ознака того, що фірма виробила свій стиль. Вона певним чином оформляє свій пакет послуг, будує спілкування з партнерами і клієнтами. Стійкість фірми залежить від стилю ведення бізнесу [5].

Корпоративна культура – це сукупність цінностей, ідей, норм і правил, прийнятих на підприємстві [1].

Корпоративна культура – це набір підтримуваних організацією основоположних цінностей і стандартів, переконань, етичних норм, вірувань і очікувань, які бездоказово приймаються більшістю співробітників, задають людям орієнтири їх діяльності і визначають спосіб об'єднання і узгодженість дій управлінської ланки, структурних одиниць і окремих співробітників [2] .

В теорії гостинності поряд з поняттям «корпоративна культура» вживаються такі терміни, як «людські ресурси», «організаційна поведінка», «управління персоналом», «ділова культура», «внутрішня культура компанії», «кадрова політика».

Корпоративна культура являє собою ідеї, погляди, основоположні цінності, які використовують у своїй діяльності члени організації [4].

Корпоративна культура займає важливе положення в житті підприємства та знаходиться під пильною увагою керівництва. Спеціально вироблена стратегія і тактика дозволяють впливати на формування корпоративної культури. Особливості прояви корпоративної культури залежать від сфери діяльності, наприклад в банківській сфері існує строгий дрес-код, поведінка персоналу чітко визначено. У сфері торгівлі і продажів стиль спілкування менш формальний, вітаються енергійність і комунікабельність[3].

Література
1. Рунчева Н. В. Участь корпоративних агроформувань у вирішенні соціальних проблем села / Н. В. Рунчева // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. -2015. -No 1 (29). -С. 36–38.
2. Антошкін В. К. Домінанти організаційно-економіч-ного механізму управління соціально-економічною безпекою регіонів / В. К. Антошкін // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. -2015. -No 4 (32). -С. 76–79.
3. Марченко О. А. Роль корпоративної культури у поліпшенні якості туристичних послуг / О. А. Марченко // Бізнес-навігатор : наук.-вироб. жур. -Херсон : МУБіП, 2011. -No 5 (26). -С. 182–186.
4. Ярмолова В. М. Особливості стратегічного маркетингового планування в посередницьких організаціях туристичної індустрії / В. М. Ярмолова // Актуальні проблеми економіки. -2010. -No 8. -С. 191–196.
5. Мельник О. М. Асортиментна стратегія ефективності туристичних організацій / О. М. Мельник // Актуальні пробле-ми економіки. -2010. -No 8. -С. 140–144.

Петрова В.А.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Овчинніков А.В.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ РОЗУМОВОГО РОЗВИТКУ

У дітей, що мають порушення розумового розвитку, спостерігаються різноманітні відхилення, які необхідно враховувати в побудові занять з фізичного виховання. В учня може спостерігатися низька пізнавальна активність та знижений фізичних розвиток. Встановлено, що основним розладом рухової сфери дітей з інтелектуальними порушеннями є недостатня координація рухів, що також варто враховувати на уроках фізкультури.

За спеціально створених умов дитина, що має інтелектуальні порушення здатна оволодіти певними руховими навичками та виконувати фізичні вправи. Вибір цих вправ ґрунтується на принципах доступності та індивідуалізації.

Але складнощі на уроках фізкультури можуть полягати в тому, що у більшості випадків учням з порушеннями розумового розвитку притаманна моторна недостатність. При цьому спостерігається повільність у рухах, або загальне рухове занепокоєння, що частково перешкоджає виконанню завдань педагога на уроці. Це накладає негативний відбиток не тільки на фізичний розвиток, а й на соціалізацію особистості, на розвиток пізнавальної та трудової діяльності.

Варто сказати також про міжособистісні відносини учнів на уроці фізичного виховання. Через те, що дитина має інтелектуальну недостатність, у неї, як правило, є супутні порушення, що можуть виявлятися в процесі мовлення та спілкування. Спостерігаються недоліки у сприйманні та розумінні мовлення. Безумовно, соціальне середовище, я якому перебуває учень відіграє важливу роль в його розвитку. Знижена самооцінка, невміння висловити свій емоційний стан, нерозуміння емоційного стану інших призводить до непорозумінь між школярами. Це важливий аспект, який слід враховувати під час побудови уроку. Адже підтримка однокласників є незамінною складовою у навчанні та вихованні дитини.

Некомпетентність та недостатня кількість знать педагога про особливості дитини також може викликати проблеми на уроці. Оскільки для того, щоб навчати школяра з розумовими порушеннями, необхідно враховувати його індивідуальні можливості та виходячи з цього працювати з ним, формувати його відповідні навички та уміння.

Водночас велику увагу варто приділяти встановленим правилам поведінки під час занять, яка має інтелектуальні порушення часто не розуміє загальноприйняті норми, що ускладнює роботу педагога на уроці фізичного виховання. правил поведінки та техніки безпеки на занятті, призводить до конфліктів між однолітками та підвищує ризик травмування учня. Слід враховувати те, що дитина не завжди з першого разу зрозуміє пояснення вчителя, тому це варто врахувати при побудові уроку.

Отже, фізичне виховання школяра з порушеннями розумового розвитку є невід'ємною складовою в онтогенезі дитини. Проблеми, що виникають під час навчання варто враховувати та вирішувати для того, аби мінімізувати негативні складові. які впливають на успішність проведення уроку, на поліпшення рухових навичок та умінь та на корекцію розвитку учня в цілому. Фізичне виховання дитини – це комплексний вплив на особистість школяра з інтелектуальною недостатністю, з метою залучення до систематичних занять, корекції порушень моторики і фізичного розвитку, зміцнення здоров'я і підготовки до життя і діяльності в суспільстві.

Пирог О.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ЗАНЯТЬ СПОРТОМ ЮНИХ ДЗЮДОЇСТІВ У ПІДГОТОВЧОМУ ПЕРІОДІ

Аналіз літературних джерел з проблеми дослідження засвідчує, що методичні аспекти спортивної мотивації в дзюдо розроблені недостатньо.

Мета роботи – розробка і експериментальне обґрунтовування методики формування спортивної мотивації у дзюдоїстів на етапі поглибленої спортивної спеціалізації. В ході дослідження нами розв'язувалися наступні завдання: 1) проаналізувати літературні джерела по проблемі дослідження та встановити рівень її розробки в науковій і науково – методичній літературі; 2) виявити особливості спортивної мотивації дзюдо-

їстів і чинники, що впливають на її збереження; 3) розробити і експериментально перевірити ефективність методики формування спортивної мотивації дзюдоїстів на етапі поглибленої спортивної спеціалізації.

У дослідженнях взяло участь 33 дзюдоїсти у віці 14-21 року школи ДЮСШ №11 і СК «Металург» м. Запоріжжя. З них 8 дівчат і 25 хлопців, що мають розряди КМС, МС. Дослідження проводилися в період учбово-тренувальних занять, зборів і змагань.

Результати дослідження показали, що за зміцнення і збереження спортивної мотивації у юних дзюдоїстів істотно впливають: привабливість групи для спортсмена; характер міжособових взаємостосунків в групі; стиль спілкування тренера із спортсменами. В групі дзюдоїстів, що характеризується сприятливими міжособовими взаємостосунками, були виявлені більш високі показники спортивної мотивації в порівнянні з групою, що характеризується менш сприятливими взаємостосунками.

За вихідними показниками дослідженні була виявлена недостатня сформованість спортивної мотивації юних дзюдоїстів. У більшої частини спортсменів інтерес до спорту характеризується як недостатньо стійкий і нестійкий. В структурі спортивної мотивації дзюдоїстів з нестійкою мотивацією переважає тренувальна мотивація і мотивація уникнення невдачі. У дзюдоїстів із стійкою мотивацією переважає мотивація змагання і мотивація досягнення успіху. У них були більш виражені орієнтації на задоволення духовних потреб, на накопичення спеціальних знань, знань про суперника, на задоволення соціально-побутових умов тренувальної діяльності.

При вивченні структури спортивної мотивації в дослідженні був виявлений взаємозв'язок її складових компонентів. Середній ступінь взаємозв'язку був знайдений між: мотивацією досягнення успіху і уникненням невдачі; між тренувальною і змагальною мотивацією. Виявлені взаємозв'язки складових компонентів спортивної мотивації свідчать про їх взаємовплив і засвідчують на необхідність її формування.

Розроблена і експериментально обґрунтована методика формування спортивної мотивації юних дзюдоїстів для етапу поглибленої спортивної спеціалізації, побудована на послідовному задоволенні актуальних потреб; на акцентуванні уваги спортсмена на відповідності його можливостей і спортивних результатів; на проведенні мотиваційних тренінгів в учбово-тренувальному процесі юних дзюдоїстів. Вона дозволить укріпити і зберегти спортивну мотивацію на досить тривалий час.

Високу ефективність запропонованої методики підтверджують результати педагогічного експерименту. Дзюдоїсти експериментальної групи стал більше цікавитися теоретичними питаннями щодо дзюдо і проявляти значну вольову активність на тренуваннях і змаганнях. Отже, в структурі спортивної мотивації дзюдоїстів відбулася істотна переорієнтація з тренувальної на змагальну діяльність з одночасним підвищенням активності і в тренувальній діяльності. Істотно підвищилася орієнтація спортсменів на досягнення успіху і значно знизилася орієнтація на уникнення невдачі.

Крім того, позитивні зміни в структурі спортивної мотивації дзюдоїстів, що відбулися, позитивно вплинули на результативність технічних дій дзюдоїстів в умовах змагань.

Плецько К.С.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Волкова С.С., к.пед.н., професор

РУХОВА АКТИВНІСТЬ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ»

Ні для кого не буде таємницею, що рух – це життя. Здоров'я людини пов'язане з високою руховою активністю. Звичайно сучасний розвиток технологій, механізація праці та наявність особистого транспорту полегшує наше повсякденне життя та побутові умови, але на превеликий жаль, позбавляє наш організм м'язових зусиль та знижує рухову активність. Тільки при умовах регулярних м'язових навантажень можуть правильно розвиватися і функціонувати важливі органи людського організму та центральна нервова система. Рухова активність людини допомагає зберегти і зміцнити здоров'я та є одним із важливих та ефективних засобів профілактики захворювань і гармонійного розвитку особистості.

Під терміном рухової активності слід розуміти всі ті рухи, які людина виконує в процесі своєї життєдіяльності. Також не будуть зайвими регулярні заняття фізичною культурою та спортом. Людина, яка постійно займається фізичними навантаженнями, має сильніші м'язи, у неї краще функціонує система кровообігу, а її організм стає більш пристосованим до умов зовнішнього середовища.

З метою виявлення об'єму рухової активності студентів спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» проведено дослідження. Завдання дослідження : визначити рівень рухової активності в групі студентів.

Проведення дослідження методом інтерв'ювання за допомогою тесту Тимченко Г.М[1].

У процесі дослідження студенти відповідали на 14 питань. Якщо студент відповідав, що він виконує регулярно ті чи інші дії, отримує – 10 б. ; не регулярно – 5 б. ; не виконує зовсім – 0 б.

Якщо студент набирає більше 70 балів, це говорить про відмінний рівень фізичної активності.

З них лише 46% іноді займаються руховою діяльністю, і тільки 15% займаються цим регулярно. Середній бал у хлопців склав – 105 балів, у дівчат – 75 з 140 можливих. Загальний середній бал – 80. Тест показав, що хлопці мають кращій рівень фізичної активності ніж дівчата.

Обстеженим студентам рекомендується більше займатися спортом, не порушувати режим, ходити пішки, пити більше води і збалансовано харчуватися.

Література

Тимченко А.Н, Тимченко А.Н. Психофизиологические основы здоровья [методическое пособие для практических занятий и самостоятельной работы студентов]. Харьков, 2014. – С.18-21.

Плютіна В.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Статьєв С.І., к.пед.н., доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ДІТЕЙ 6–10 РОКІВ ХВОРИХ НА РЕВМАТИЗМ В ПЕРІОД РЕМІСІЇ

Ревматизм (хвороба Сокільського–Буйо) – системне інфекційно- алергічне захворювання сполучної тканини з переважною локалізацією в серцево-судинній системі і втягненням у цей процес багатьох внутрішніх органів. Більшість дослідників вважають збудником ревматизму бета–гемолітичний стрептокок групи А. Конкретні механізми розвитку ревматизму не встановлені. Більш ймовірно, що антигени стрептококу можуть фіксуватись в тканинах серця й суглобів, і, взаємодіючи з відповідними антитілами, призводять до запального процесу в оточуючих структурах (може виникати міокардит, ендокардит, артрит тощо). Але ревматизм не є звичайною стрептококовою інфекцією. Проникаючи в організм через нозофаренгеальну ділянку і через піднебінні мигдалини, стрептокок вступає у складний взаємозв'язок з довкіллям, виділяє продукти своєї життєдіяльності – токсини, і в місці своєї дії призводить до клітинного розпаду тканин. Відомо, що в більшості випадків ревматизму передує ангіна, фарингіт або скарлатина: 75–80% хворих на ревматизм страждали хронічним тонзилітом. Рецидиви ревматизму в осіб з хронічним тонзилітом виникають в 2–2,5 рази частіше, ніж у хворих з своєчасно санованими мигдалинами. У дітей ревматизм має значну тенденцію до гострого важкого рецидивуючогоперебігу. Як правило, знижується опірність організму, імуноактивна здатність. Виникає порушення імуногенезу, розвивається алергічний стан, і організм стає надчутливим до стрептококу. В цих умовах нове загострення інфекції, клінічний перебіг якого іноді майже не помітний, може стати вирішальним фактором і призвести до розвитку ревматизму.

Удосконалення засобів фізичної терапії дітей з ревматизмом є актуальним, оскільки фізичні вправи це один з головних чинниківпідвищення опірності організму, зміцнення й підтримання здоров'я, поліпшення та збереження загальної та розумової працездатності, активізації адаптаційно–захисних функцій організму.

Мета роботи: проаналізувати вплив засобів та методів фізичної терапії на рівень соматичного здоров'я дітей молодшого шкільного віку з ревматизмом у період ремісії.

Завдання:

1. На основі огляду науково–теоретичних і методичних літературних джерел проаналізувати етіологію, патогенез, перебіг ревматизму та застосування фізичної терапії у різні фази перебігу хвороби.
2. Розробити програму фізичної терапії дітей молодшого шкільного віку з ревматизмом у період ремісії та перевірити її ефективність.
3. Визначити рівень соматичного здоров'я дітей молодшого шкільного віку з ревматизмом у період ремісії.

Об'єкт дослідження: фізична терапія осіб хворих на ревматизм.

Предмет дослідження: засоби та методи фізичної терапії дітей з ревматизмом.

Подольський О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ УМІНЬ З БАСКЕТБОЛУ У СТУДЕНТІВ 1 КУРСУ

Баскетбол займає гідне місце в системі фізичного виховання учнівської та студентської молоді. Як у загальноосвітніх навчальних закладах, так і у вищих навчальних закладах, він включений в програму з фізичного виховання і є складовою частиною навчальних і секційних занять.

У процесі занять баскетболом вирішуються такі основні завдання:

– набуття інтелектуальних, практичних і теоретичних знаньу галузі фізичного виховання і спорту;
– формування практичних навичок володіння основними прийомами техніки тактики гри;
– розвиток загальних і спеціальних фізичних якостей тих, хто займаються баскетболом;
– прищеплення методичних умінь і навичок при виконанні рухових ігрових дій;
– прищеплення методичних умінь і навичок в організації суддівства змагань з баскетболу;
– формування навичок використання баскетболу для вирішення завдань оздоровлення студентів, залучення їх до здорового способу життя, оптимізації рухового режиму, самостійних занять фізичною культурою тощо.

Формування і вдосконалення практичних умінь в баскетболі пов'язано з завданнями технічної підготовки, що передбачає: опанування техніки переміщення, прориви попереду і позаду захисника без м'яча, дріблінг м'яча кроком, бігом та зі зміною напрямку руху; високе і низьке ведення м'яча, одночасне ведення двох м'ячів, ведення м'яча правою і лівою руками, ведення м'яча з розворотами, а також обманні дії (фінти) на прохід і на кидок м'яча в кошик.

Отже, формування і вдосконалення практичних умінь в баскетболі потребує відмінного володіння м'ячем, що в свою чергу забезпечить результат в цьому виді спорту.

Метою дослідження було розробити та науково обгрунтувати методику формування практичних умінь із баскетболу у студентів 1-го курсу.

Для реалізації мети використовувалися такі методи дослідження: аналіз і синтез літературних джерел, педагогічні спостереження, метод експертної оцінки, педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний і контрольний етапи) і методи математичної статистики.

Визначення рівня сформованості вмінь з баскетболу у студентів 1-го курсу на констатувальному етапі педагогічного експерименту показало, що найбільша кількість студентів мала середній рівень сформованості вмінь з баскетболу (29,5%).

Разом із тим, досить значний відсоток студентів мали низький і нижче за середній рівні сформованості вмінь з баскетболу (34%); вище за середній рівень зафіксовано не було в жодного із студентів; високий рівень – у 16,9%.

Визначення рівня сформованості вмінь з баскетболу у студентів 1-го курсу на контрольному етапі педагогічного експерименту показало, що не було виявлено низького рівня сформованості вмінь з баскетболу; рівень нижчий за середній спостерігався у 3,5% досліджуваних; у 29, 5 % – середній рівень; рівень вищий за середній – у 39,5%; високий рівень було констатовано у 27,5% досліджуваних.

Як видно з результатів дослідження, за період педагогічного експерименту відбулося суттєве підвищення рівня сформованості практичних умінь із баскетболу у студентів 1-го курсу.

Отже, на підставі отриманих результатів дослідження, можна зробити висновок про ефективність запропонованих нами методів і засобів навчання баскетболу та рекомендувати їх для практичного впровадження в навчально-педагогічний процес з фізичного виховання.

Подолян О.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ДІТЕЙ 6 РОКІВ, ЯКІ ЗАРАХОВАНІ В ГРУПУ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ З ФУТБОЛУ

У науковій і науково-методичній літературі під фізичною підготовленістю розуміють інтегральний показник розвитку основних рухових якостей і навичок, результат фізичної підготовки. Фізична підготовка має особливе значення в роботі з футболістами-початківцями. Від розвитку фізичних якостей залежить рівень оволодіння ними як технічними прийомами, так і тактичними діями.

Вивченням питань фізичної підготовленості футболістів займалися такі вітчизняні науковці як: М. А. Годик, Е. Ю. Дорошенко,В. М. Костюкевич, В. Н. Шамардін та ін. Не дивлячись на це, стрімкий розвиток сучасного спорту вимагає використання нових підходів щодо цілої низки питань, що стосуються вдосконалення фізичної підготовленості футболічтів груп початкової підготовки.

Метою нашого дослідження було визначення рівня фізичної підготовленості футболістів-початківців на підставі основних показників розвитку фізичних якостей (швидкості, корддинаційних здібностей, швидкісно-силових, гнучкості і сили).

Для реалізації мети в дослідженні були використані такі методи дослідження: аналіз і синтез науково-методичнох і наукової літератури, педагогічне спостереження, тестування показників розвитку фізичної підготовленості фізичної підготовленості, оцінка рівня фізичної підготовленості фізичної підготовленості, узагальнення і описання результатів дослідження, методи математичної статистики.

Дослідження проводилося протягом одного року (2017-2018 н.р.) в секції з футболу при ЗОШ №15 м. Запоріжжя. В ньому брало участь 20 дітей віком 6-ти років, які записалися в секцію з футболу.

Показники фізичної підготовленості досліджуваного контингенту визначалися за методикою М. А. Рунової, Г.М. Сердюковської, В.А. Ляха, що включала 5 тестів: «Біг 30 м, с», «Човниковий біг 3х10м, с», «Стрибок в довжину з місця, см», «Нахил вперед, стоячи на гімнастичній лавці, см», «підтягування на високій перекладині, разів».

Після проведення відповідного тестування підраховувалися загальні результати по групі і визначався рівень фізичної підготовленості для кожного із досліджуваних.

Результати тестування дозволили констатувати, що діти 6 років за показниками розвитку швидкості мали такі рівні: низький – 30%, нижче за середній – 60%, середній – 10%. Рівнів вище за середній і високого визначено не було.

За показниками розвитку координиційних здібностей: низький рівень – 50%, нижче за середній рівень – 50%. Рівнів середнього, вище за середній і високого визначено не було.

За показниками розвитку швидкісно-силових здібностей: низький рівень – 60%, нижче за середній рівень – 30%, середній рівень – 10%. Рівнів вище середнього і високого визначено не було.

За показниками розвитку гнучкості – низький рівень – 60%, нижче за середній рівень – 30%, середній рівень – 10%. Рівнів вище за середній і високого визначено не було.

За показниками розвитку сили: низький рівень – 20%, нижче за середній рівень – 40%, середній рівень – 40%. Рівнів вище за середній і високого визначено не було.

Виходячи з результатів дослідження була розроблена методика навчально-тренувальних занять з футболу для груп початкової підготовки дітей 6-ти років, в основу якої було покладено ігровий, змагальний і повторний методи навчання. Надалі визначалася їх ефективність через проведення повторного тестування і оцінки рівнів показників фізичної підготовленості досліджуваного контингенту.

Поліщук К.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Коллегаєв М.Ю., к.пед.н., доцент

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

На туристичних ринках багатьох країн світу відбуваються значні зміни: до загального туристичного простору залучені люди з інвалідністю, а розробка спеціальних туристичних програм з урахуванням доступності для цієї категорії туристів створює рівні можливості для реалізації прав кожної людини на відпочинок. Туризм для такої категорії людей у нашій країні є порівняно новим напрямом діяльності, його соціальна значимість зумовлена, зокрема, тим, що кількість осіб із різними видами інвалідності зростає.

За даними Міністерства соціальної політики, в Україні станом на 1 січня 2015 р. загальна чисельність людей з інвалідністю (без урахування тимчасово окупованих територій Криму та м. Севастополя) становила 2 568 532 особи (або 5,98% у загальній структурі постійного населення країни (42,9 млн. осіб), зокрема: людей з інвалідністю I групи – 251 833 особи, людей з інвалідністю II групи – 915 891 особа, людей з інвалідністю III групи – 1 249 683 особи, дітей з інвалідністю – 151 125 осіб (44% дівчата, 56% хлопчики).

Основою досліджень стали теоретико-методичні розробки в області вивчення проблем, передумов та перспектив розвитку інклюзівного туризму в Україні, викладені в працях О. Анікеєвої, А. Бавельського, А. Волошинського, О. Гниденко, А. Ерохина, Г. Зоріна, К. Ионицкої, Н. Логунова, Л. Межова, М. Перфільєва, Е. Радыгина, Д. Смирнової, О. Топалова, Ю. Хрущ та ін.

Інклюзивний туризм – вид рекреаційного туризму, розрахованого на людей з обмеженими фізичними можливостями.

Найбільше туристичних фірм які надають послуги для людей з різними фізичними вадами, зосереджено у США та Європі. Хоча розвиток даного напрямку спостерігається у всіх розвинутих країнах, з'являється дедалі більше країн які можуть приймати у себе туристів на інвалідних візках та надати потрібний транспорт. Туристична стежка для людей на візках.

Туризм для осіб із інвалідністю – поняття досить широке, що поєднує в собі різні види туризму. Інклюзивний туризм включає наявність спеціальних зручностей, створених для інвалідів на пляжах, в готелях і транспорті, особливо важливо для інвалідів на візках, відпочивати, їздити на екскурсії, нарівні зі здоровими людьми.

Дитячий інклюзивний туризм можна розглядати в окремій рубриці. Для дітей з інвалідністю створені літні табори відпочинку з спеціальними програмами для дітей з порушеннями зору, слуху та мовлення, функцій опорно-рухової системи, а також дітей, які страждають на цукровий діабет. Нерідко на початку хворого оглядає лікар і встановлює для нього індивідуальну програму оздоровлення. Є також дуже багато нових методик реабілітації дитячої інвалідності. Наприклад, в Севастополі застосовують спеціальний метод лікування дітей, хворих на аутизм – дельфінотерапію.

Сьогодні в Україні гостро постає питання реабілітації людей з інвалідністю та особливих категорій населення держави – учасників та постраждалих в АТО. Основне завдання держави стосовно людини з інвалідністю – надати можливість повного або часткового відновлення здатностей до побутової, суспільної та професійної діяльності [3]. За таких умов «інклюзивний туризм» створює умови для реструктуризації культури суспільства, його правил і норм поведінки, прийняття всіх сторін життя й особистих відмінностей та потреб осіб з інвалідністю за рахунок тісних, плідних відносин між здоровими особами та інвалідами в сучасному соціумі.

Література

1. Дурович А. П., Копанев А. С. Маркетинг в туризмі: Учеб. посібник / Під загальною ред. З. М. Горбилевой. — Мн. : «Економпресс», 1998.-400 с.

2. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів України» (1991 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov. ua/laws/show/875-12

3. Інклюзивний реабілітаційно-соціальний туризм – розвиток нового виду реабілітації осіб з інвалідністю в Україні [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://novadoba.com.ua/45768-inklyuzyvnyy-reabilitaciyno-socialnyy-turyzm-8722-rozvytok-novogo-vydu-reabilitaciyi-osib-z-invalidnistyu-v-ukrayini.html

4. Інформаційно-бібліотечне обслуговування користувачів з особливими потребами: історія та сучасність: моногр. / Н. Е. Кунанець. – Львів: Галицька вид. спілка, 2013. – 440 с

5. Проект «Тренінги» розширення економічних можливостей, допоміжні технології та послуги медичної/фізичної реабілітації» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://naiu.org.ua/zvit-2016/

Прокаєва А.Є.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Глущенко Н.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ВПЛИВ ЗАНЯТЬ FLY-ЙОГОЮ НА ФІЗИЧНИЙ СТАН ЖІНОК ПЕРШОГО ЗРІЛОГО ВІКУ

Умови сучасного життя сприяють зростанню ринку фітнес послуг, котрий має стійку тенденцію до розширення та розповсюдження новітніх технологій з оздоровчих занять фізичною культурою серед різних груп населення. Одними з нових та безперечно цікавих засобів у фітнес індустрії є антігравітаційні вправи, а саме їх вид під назвою Fly-йога.

Fly-йога – це унікальний новий напрямок телесної практики, котра поєднює у собі йогу, стретчінг та елементи повітряної гімнастики. Заняття цим видом фітнесу сприяють профілактиці гіподинамії, корекції функціонального стану організму, розвитку рухливих якостей з перевагою гнучкості та координації, а також мають істотний впли на психоемоційних стан тих, хто займається .

Експериментальна програма з занять Fly-йогою, орієнтована на жінок першого зрілого віку базувалась на основі асан (спеціальних вправ) (Додаток А). Згідно плану, підготовка велась три рази на тиждень. В свою чергу заняття включали в себе розминку (дихальні вправи, засвоєння елементів асанів на підлозі), основну частину заняття (виконання знайомих асанів, розучування нових асанів, проведення блоків асанів тощо) та заключну частину (релаксаційні вправи, стретчінг).

Серед вправ розминочної частини: стоячи руки розслаблені; перекати з носка на п□ятку; підняти зігнуту ногу угору, руки у сторони. Одночасно обертати стопою та кистями; нахили у положенні стоячи з торканням долонями підлоги тощо.

В основній частині занять використовувались різноманітні асани, а саме: Адхо Мукха Шванасана (поза собаки мордою униз); Баддха консана (поза зв□язаного кута); Пашчімотанасана (поза складування навпів); Чакрасана (поза Моста); Халасана (поза плуга); Ширшасана (поза стойка на голові); поза «Летюча

миша»; «Воїн у польоті»; «Метелик на витягнутих руках»; «Грецький бігун»; «Політ»; «Поза дерева»; Парівріта Хаста Падангуштхасана (поза стоячи з витянутою ногою); Уштрасана (поза верблюда); Бхуджангасана (поза кобри); Кірсаасана (поза перевернутої корзинки) та Шхансасана (поза кокана).

У заключній частині проводились релаксаційні вправи в вимкненим світлом, спокійною музикою та медитативною спрямованістю, а також комплекси стретчінгу, як обов□язкового виду занять при засвоєнні складнокоординованих вправ у великій амплітуді рухів у суглобах.

Завдяки отриманим нами результатам перевірки функціонального стану, фізичної підготовленості та психо-емоційного стану жінок першого зрілого віку ми можемо стверджувати про позитивну динаміку усіх показників п завершенню експериментального періоду занять Fly-йогою.

Отже ми можемо стверджувати про ефективність впровадженої нами експериментальної програми з занять Fly-йогою з жінками першого зрілого віку та позитивний вплив таких занять на кардіо-респіраторну систему організму жінок, їх масу тіла, розвиток їх рухових якостей та їх психоемоційний стан.

Прокопенко В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

РОЗВИТОК ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВИХОВАНЦІВ ДЮСШ «СПАС» ЗАСОБАМИ КОЗАЦЬКИХ ЗАБАВ

Українська народна фізична культура, розвиваючись на національних традиціях протягом століть змінювала свої структурні компоненти, функції, адаптуючись до конкретних історичних умов. Вивчення традицій народної фізичної культури і впровадження її найбільш ефективних елементів у сучасну практику виховної роботи ДЮСШ сприятимуть як національно–культурному відродженню, так і формуванню адекватної національної системи фізичного виховання, підвищенню ефективності виховного процесу підростаючого покоління загалом.

На сьогоднішній день відбувається зниження показників розвитку рухових якостей серед дітей різного віку. Наукового обґрунтування потребує ціла низка питань, що пов'язані з розвитком рухових якостей вихованців ДЮСШ «Спас» 1–го року навчання.

Метою нашого дослідження було визначення впливу Козацьких Забав на фізичну підготовленість вихованців ДЮСШ «Спас».

Завдання дослідження: проаналізувати літературні джерела з проблеми дослідження та визначити засоби української національної бойової культури для підвищення фізичної підготовленості вихованців ДЮСШ «Спас»; визначити вихідний рівень фізичної підготовленості вихованців ДЮСШ «Спас»; розробити методику розвитку фізичної підготовленості вихованців ДЮСШ «Спас» засобами Козацьких Забав; перевірити ефективність розробленої методики розвитку фізичної підготовленості вихованців ДЮСШ «Спас» засобами Козацьких Забав.

Методи дослідження: аналіз, синтез і узагальнення літературних джерел; педагогічні спостереження; тестування рівня фізичної підготовленості спортсменів; оцінка рівнів фізичної підготовленості спортсменів; педагогічний експеримент; методи математичної статистики.

Дослідження проводилось в ДЮСШ «Спас», м. Запоріжжя з 01.02.2018 р. по 30.08.2018 р. В дослідженні приймали участь вихованці ДЮСШ «Спас» – 10 хлопчиків та 10 дівчаток віком 9 – 13 років.

Тренування в КГ проводилися згідно із Навчальною програмою для ДЮСШ, в ЕГ – із додаванням елементів Козацьких Забав.

Вихідне тестування засвідчує, що рівні розвитку показників фізичної підготовленості КГ та ЕГ є однорідними.

Сутність формувального експерименту полягала в додаванні елементів Козацьких Забав в навчально–тренувальний процес, при цьому відбувалось зменшення часу на проведення загально–фізичної та спеціальної підготовки. Козацькі Забави під час тренувань проводились в ігровій формі із залученням різноманітних допоміжних засобів, серед яких можна виділити наступні: папахи (козацький головний убір), кушаки (козацький пояс), палиця коротка, палиця довга, боксерські рукавички, гімнастичні мати, канати, мішки із соломою та ін.

Кінцеве тестування дозволило отримати наступні рівні розвитку спритності: хлопчики ЕГ: с – 20%, в/с – 20%, в – 60%, КГ: н/с – 20%, с – 20%, в/с – 60%, дівчатка ЕГ: в/с – 40%, в – 60%, КГ: в/с – 80%, в – 20%; сили: хлопчики ЕГ: н/с – 40%, с – 20%, в/с – 40%, КГ: н/с – 20%, с – 40%, в/с – 40%, дівчатка ЕГ: в/с – 40%, в – 60%, КГ: с – 20%, в/с – 20%; в – 60%; гнучкості: хлопчики ЕГ: с – 40%, в/с – 40%, в – 20%, КГ: н/с – 20%, с – 80%, дівчатка ЕГ: с – 20%, в/с – 40%, в – 40%, КГ: н/с – 20%, с – 40%, в/с – 20%, в – 20%; швидкісної сили: хлопчики ЕГ: н/с – 20%, с – 60%, в – 20%, КГ: н/с – 60%, с – 40%, дівчатка ЕГ: с – 20%, в/с – 40%, в – 40%, КГ: с – 60%, в/с – 40%.

Проаналізувавши отримані результати, зроблено висновок, що додавання елементів Козацьких Забав до навчально–тренувального процесу підготовки в ДЮСШ позитивно впливає на розвиток показників фізичної підготовленості вихованців 9 – 13 років. Розширення спектру форм та засобів проведення навчально–тренувального процесу в поєднанні з науковим обґрунтуванням є запорукою успішної підготовки та виховання підростаючого покоління.

Прядкіна А.А.
КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Овчинніков А.В.

РОЗВИТОК ЗАГАЛЬНОЇ МОТОРИКИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ СИНДРОМОМ ДАУНА

Загальна моторика – це рухова діяльність, яка здійснюється завдяки роботі великих м'язів тіла.

Навички загальної моторики складають фундамент, базу для формування дрібних рухів рук, сприяють оволодінню навичкам самообслуговування, які в подальшому грають важливу роль для адаптації дитини в колективі.

Синдром Дауна – це генетична патологія, вроджена хромосомна аномалія, вона являє собою диференційовану форму психічного недорозвитку фізічних, психічних, інтелектуальних і емоційних якостей людини.

По статистиці одне немовля з 700-800 народжується із синдромом Дауна, і присутність таких людей в нашому житті не така велика рідкість, тому суспільство повинно мати правильне уявлення про їх особливості і приймати їх як тих, хто живуть поруч з нами і тільки потім вже відмічати їх особливості.

Проблемою розвитку дітей із синдромом Дауна займались такі зарубіжні та вітчизняні вчені: М. Антропова, О. Баєнська, Є. Давиденкова, Д. Даун, М. Кольцова, К. Лебединська, І. Ліберман, К. Ліббі, М. Лісіна, Ж. Лєжен, Н. Лур'є, М. Малофєєв, О. Мастюкова, Г. Мішина, П. Мойра, О. Нікольська, М. Певзнер, Т. Пелимська, Дж. Пінтер, Ю. Разенкова, Т. Робін, А. Рудова, А. Савицький, О. Стребєлєва, Г. Сухарєва, П. Уіндерс, Д. Фідлер, Н. Шматко, Ж. Эскіроль та ін.

Кожна клітина організму звичайної людини містить 46 хромосом, що утворюють 23 пари. У дітей з синдромом Дауна трисомія по 21-й парі хромосом. Через наявність додаткової хромосоми з'являється ряд особливостей, внаслідок яких дитина з синдромом Дауна буде повільніше розвиватися і довше проходити загальні для всіх дітей етапи розвитку.

Діти із синдромом Дауна здатні оволодіти навичками загальної моторики, але для цього їм знадобиться додаткова підтримка та допомога.

Дітей із синдромом Дауна дошкільного віку потрібно навчити володіти такими уміннями загальної моторики:

1. Ходьба по вузькій лінії (дошці);
2. Уміння утримувати рівновагу;
3. Ходьба по сходах;
4. Біг;
5. Стрибки;
6. Гра в м'яч;
7. Їзда на триколісному велосипеді.

Вище перераховані уміння сприяють розвитку таких фізичних якостей:

1) Розвитку м'язів тулуба і ніг, включаючи м'язи стоп;
2) Розвитку здатності зберігати рівновагу в положенні стоячи і при ходьбі;
3) Розвитку здатності стояти і ходити при меншій площі опори;
4) Формуванню правильного положення стоп;
5) Розвитку здатності ходити в самих різних умовах: у парку, дитячому садку – в будь-яких місцях, де живе дитина;
6) Підвищенню швидкості пересування;
7) Розвитку витривалості;
8) Розвитку здатності грати і спілкуватися з іншими дітьми, для цього треба уміти бігати, стрибати, кататися на триколісному велосипеді і бити ногою по м'ячу.

Отже, використання всіх цих умінь допоможе дитині розвинути м'язи живота і ніг. Вона навчиться краще зберігати рівновагу, коли ходить по нерівній поверхні або б'є ногою по м'ячу. Вона стане підніматися і спускатися по сходах, стрибати і ходити по дошці. Навчившись краще зберігати рівновагу, дитина зможе ходити, використовуючи меншу площу опори. Це, у свою чергу, виправить її походку. Засвоївши ефективніший спосіб ходьби, малюк навчиться бігати, і швидкість його пересування збільшиться. Якщо він продовжить развивати ці навички, то згодом стане витривалим. У нього появлятимуться сили бігти, не зупиняючись, підніматися і спускатися по сходах, стрибати і кататися на триколісному велосипеді. Тренування дозволять йому відчувати себе більш незалежним в самих різних обставинах, і у нього з'явиться можливість гратися з братами і сестрами, а також із іншими дітьми.

Література

1. Иванов В. А. Социализация детей с синдромом Дауна [Электронный ресурс] : учебно-методическое пособие / В. А. Иванов, Е. Г. Каменский, В. В. Ермакова- Курск : Курский гос. ун-т, 2017. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM).
2. Кашуба О. М. Формування навичок великої моторики у дітей з синдромом Дауна дошкільного віку за допомогою фізичних вправ: навчальний посібник / О.М. Кашуба. – Рівне, 2011. – 85 с.
3. Медведева Т. П. Комплексное развитие детей с синдромом Дауна. Групповые и индивидуальные занятия / Т. П. Медведев, И. А. Панфилова, Е. В. Поле // Методическое пособие. – Москва : Даунсайд Ап, 2004. – 368с.

Ріхтер М.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Євстігнеєва І.В.

ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНО СИЛОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ КАРАТИСТІВ

Розвиток карате на сучасному рівні, все більше робить актуальним питання фізичної підготовки спортсменів на різних етапах спортивного вдосконалення, що особливо доцільно на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей, де тренувальний та змагальний процес є найактивнішим.

Поняття сила насамперед фізичне. В механіці воно виражає міру взаємодії тіл, причину їх руху. Тому у фізичному сенсі, як векторна величина сила розуміється в тому випадку, коли розглядається кількісна сторона взаємодії людини, скажімо з опорою, снарядом або іншим зовнішнім об'єктом. Іншими словами, в даному випадку через силу оцінюється результат руху, його робочий ефект.

Спеціальна силова підготовка в карате – це виконання силових вправ які покращують силові показники необхідні для ефективної спортивної та змагальної діяльності.

Тренувальні заняття каратистів на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей будуються виходячи зі змагального циклу і розкладу семінарських занять для атестації, частота занять і зміст плану тренування в тренажерному залі залежать від теми тренувальних занять з карате, більший ефект дасть цикл занять на певні м'язові групи в поєднанні з відновними процедурами черева.

Також на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей після правильно спланованого та реалізованого шляху спортивого удосконалення, та завдяку процесу спортивного відбору ми маємо справу з дорослими висококваліфікованими спортсменами, які вже мають загальнофізичну підготовленність і для покращення їх спеціальних силових здібностей ми будемо використовувати окремі тренувальні занняття у тренажерному залі, з використанням зовнішнього обтяження, що не роблять на попередніх етапах та у сенсетивні періоди розвитку спеціальних силових здібностей. У так званих сенсетивних періодах розвитку використовується вага власного тіла, щоб уникнути затримки росту, ускладнень рухового апарату та проблем з внутрішніми органами підліткового організму. Карате специфічний вид спорту, який пред`являє багато вимог до організму спортсмена-каратиста. На етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей спортсмени мають гарну фізичну підготовленність, що дозволяє варіативно впливати на організм та використовувати великий спектор вправ с обтяженнями для покращення спеціальної силової підготовленності, що неможливо реалізувати у підлітковому віці.

Ротань М.Б.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Крюков Ю.М., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК 30–50 РОКІВ ХВОРИХ НА РЕВМАТОЇДНИЙ ПОЛІАРТРИТ

Ревматоїдниий поліартрит (РП)– основна проблема сучасної ревматології у зв'язку із значним поширенням даного захворювання серед дорослого населення (близько 0,5-2,0%),що становить 50-100 нових випадків захворювання на 100 000 населення. Співвідношення між жінками та чоловіками, які хворіють на РП, становить 2-3:1, при цьому вражаються представники всіх вікових груп, включаючи дітей та осіб похилого віку, однак пік захворювання припадає на 30-55 років. Враження осіб працездатного віку з швидкою інвалідізацією, зменшенням тривалості життя пацієнтів призводить до великої кількості соціальних проблем. Економічні втрати через РП можуть бути порівняні з витратами на лікування при ішемічній хворобі серця та пухлинних захворюваннях.

Велика різноманітність у клінічній картині та протіканні хвороби обумовлюється складним етіопатогенезом ревматоїдного поліартриту, вирішальну роль у якому грає індивідуальна реактивність хворого. Клінічна картина відображає його загальну характеристику, а саме інфекційно-алергічне запалення з хронічним рецидуючим протіканням. Не дивлячись на велику індивідуальну різноманітність, клінічну картину можна роздивлятися у залежності від трьох основних періодів розвитку патологічного процесу: доприступний період, приступ або атака та міжприступний період.

Доприступний період. Цей період характеризує ознаки зміненої реактивності оформленням патологічних реакцій, вражаючих загальним недомаганням, фізичною та психічною слабкістю, диспепсичними порушеннями, втратою ваги, пітливістю, коливаннями пульсу, порушеннями термоізоляції з підвищенням температури тіла. З боку органів руху відмічаються біль у м'язах (головним чином кінцівок), відчуття отерпнення.

На протязі останніх років широко обговорюється зв'язок негативних факторів навколишнього середовища розвитком запально-дегенеративних ревматичних захворювань.

Мета магістерської роботи – розробити та апробувати методику реабілітації хворих на ревматоїдний поліартрит колінних суглобів І-ІІ ступеню в умовах фізіотерапевтичного відділення міської поліклініки.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичної літератури з проблеми фізичної терапії хворих ревматоїдний поліартрит; медико-біологічні методи дослідження (клінічні, функціональні проби для виявлення поліартриту, синовіїту, діагностичні проби для виявлення болючого синдрому й обмеження суглобів); методи фізичної терапії; метод математичної статистики.

Для досягнення мети роботи визначені наступні завдання:

1) проаналізувати сучасні науково-методичні джерела в галузі фізичної терапії хворих на ревматоїдний поліартрит;

2) визначити особливості функціонального стану суглобів хворих на ревматоїдний поліартрит колінних суглобів І-ІІ ступеню;

3) розробити та апробувати програму фізичної терапії хворих на ревматоїдний поліартрит колінних суглобів I-II ступеню та перевірити її ефективність на показники функціонального стану суглобів;

Рубан В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

ОСОБЛИВОСТІ СЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ КАРАТЕ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК ЮНАКІВ 14–16 РОКІВ

Існуючи спортивні секції, де займаються традиційно звичними для нашої країни видами спорту, можна поширити різновидами східних єдиноборств, зокрема карате, що останнім часом все більше поширюються в Україні. Головним принципом побудови роботи у секціях з карате при ЗОШ є: універсальність поставлених завдань, вибір засобів і методів стосовно до всіх старшокласників, дотримання вимог індивідуального підходу та глибокого вивчення особливостей кожного юнака.

Розроблена нами програма занять у секції карате при загальноосвітній школі надає можливість доповнити традиційну систему фізичного виховання та розповсюджувати форми секційних занять. Зміст таких занять включає поглиблене освоєння школярами обраного виду спорту, вдосконалення фізичної підготовленості, загартовування, формування спеціальних умінь та навичок тощо.

Отже, на нашу думку, характерні вправи з арсеналу східних єдиноборств не повинні замінити програмні заняття, а тільки доповнити їх, надати можливість оновити та розширити їх зміст, як у процесі проведення шкільного уроку фізичної культури, так й під час позаурочних (секційна форма) занять фізкультурно-оздоровчого типу. Важливою складовою удосконалення тактичної майстерності каратистів в навчально-тренувальному процесі та підвищення ефективності змагальної діяльності є належний рівень фізичної підготовленості. Лише систематичні заняття в секції з карате за раціонально розробленою програмою фізичної і технічної підготовки здатні забезпечити ефективний розвиток загальних та спеціальних фізичних здібностей юнаків.

У результаті заняття у секції карате при ЗОШ старші юнаки мають засвоїти техніку основних спеціально-підготовчих вправ. Такий підхід у результаті формує у них здібності до швидкого освоєння техніки обраного виду спорту, відповідної до морфо-функціональних можливостей та надалі забезпечує вміння варіювати основними параметрами технічної майстерності у карате.

Так, для досягнення високих стабільних результатів юнакам, які займаються у секції карате, необхідно володіти комплексом фізичних якостей, які б повною мірою забезпечували ефективне оволодіння технікою обраного виду спорту і ведення поєдинку.

За результатами проведених нами досліджень, можна зробити висновок, що у і юнаків 14-16 років, які займалися у секції карате при ЗОШ за розробленою програмою, відбувається статистично значуще покращення характеристик основних фізичних якостей.

Таким чином, перевірка фізичної підготовленості юнаків по завершенню періоду експерименту, а саме систематичних занять у секції з карате, надала можливість констатувати позитивну динаміку усіх фізичних здібностей. Такі результати надають нам підставу стверджувати, що коректно організований навчально-тренувальний процес у секції карате ефективно впливає на рівень фізичної підготовленості тих, хто займається.

Рубан М.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Глущенко Н.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З АЙКІДО НА ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ХЛОПЦІВ 6–7 РОКІВ

Долучення дітей молодшого шкільного віку до занять фізичною культурою і спортом має важливе підгрунтя щодо їх здорового та активного способу життя. В той же час спостерігається нестабільність відвідування занять та іноді взагалі відмова дитини від тренувань. У цьому випадку пошук шляхів підвищення мотивації до активних занять спортом сприятиме активній позиції дитини та її батьків щодо систематичних занять спортом.

Айкидо – це бойова система без агресії, де в техніках і способах поєднані елементи філософії та психології. На першому ступені навчання початківець, в залежності від здібностей, той чи інший час інтенсівно займається вивченням найпростіших технічних елементів. Він вчиться контролювати, використовувати або нейтралізувати сили, які впливають на його тіло або зсередини, або ззовні.

В свою чергу, фізичне виховання дітей 6-7 років вимагає особливої уваги. Вікові особливості дітей цієї групи сприятливі для досягнення гарного фізичного розвитку й зміцнення здоров□я. Зміст та організаційні форми базового фізичного виховання дітей розроблені на основі принципів, що орієнтують виховання на розвиток соціально-активної, морально й фізично здорової особистості в мінливих умовах суспільного життя.

Запропонована нами експериментальна програма тренування на початковому етапі підготовки юних айкідок 6-7 років складалася з трьох складових, а саме раціонально побудованого процесу тренування, дотримання вимог, котрі відповідають пунктам класифікації спортивних мотивів за методикою Г.Д. Горбунова, 2009 та іноваційного комплексу вправ за фітнес-системою Flow Animal. Так, при складанні тренувальних завдань враховувались основні організаційно-методичні положення: раціональний відбір тренувальних засобів; кількість та характер вправ; почерговість вправ; темп виконання вправ; паузи відпочинку між окремими вправами; загальна кількість підходів.

Наступною складовою експериментальної програми ми представляємо планування тренувального процесу з урахуванням підвищення мотиваційного фактору до занять айкідо за класифікацією спортивних мотивів, котру розробив Г.Д. Горбунов. Нарешті, у якості третьої складової експериментальної ми включили іноваційний комплес вправ заснований на новітній фітнес технології під назвою Animal Flow. В свою чергу , враховуючи початковий етап підготовки, ми декілька упростили вправи та адаптували їх до специфіки рухів в айкідо. Система тренувань Animal Flow є гибридом, котрий поєднав у собі елементи спортивної гімнастики, паркура, капоейри та навіть брейк-дансу.

По завершенню експеримента нам вдалось зареєструвати суттєві позитивні зміни, котрі відбулись у рівні фізичної підготовленості юних айкідоків. Таким чином, ми можемо стверджувати про ефективність впровадженої нами еспериментальної програми з тренування айкідоків на етапі початкової спортивної підготовки. В свою чергу, експериментальний процес тренування виявився надійним та міцним фундаментом для подальшої успішної тренувальної діяльності юних спортсменів.

Рудь М.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Коллегаєв М.Ю., к.пед.н., доцент

ПІДВИЩЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ФІТНЕСУ

Погіршення здоров'я дітей різного віку, яке спостерігається останніми роками, пов'язують з дією ряду чинників, що негативно впливають на показники захворюваності та фізичного розвитку дитини: нераціональне харчування, обмежена рухова активність. При цьому існуюча система фізичного виховання дітей дошкільного і шкільного віку виявилася малоефективною для нейтралізації впливу цих чинників. Особливо гостро це стосується дошкільного фізичного виховання, коли закладаються основи здоров'я дитини.

Впродовж перших шести років життя дитина проходить великий шлях фізичного і духовного розвитку. З'являючись на світ абсолютно безпорадною істотою, вона повинна дивитися на все, щоб до кінця дошкільного віку перетворитися на особу з досить великим запасом знань і умінь.

Однією з особливостей розвитку дитини є природна потреба в рухах, тобто організм може розвиватися тільки в русі. Організм дитини прагне до збереження певного рівня рухової активності, обумовленого потребою в рухах. Фітнес є найважливішою складовою способу життя і поведінки дітей. Біологічна потреба в рухах властива всім дітям, а її кількісні характеристики залежать від рівня фізичної підготовленості дитини, типу вищої нервової діяльності, статі, віку, пори року, кліматичних умов, статури і функціональних можливостей організму, що росте, обумовлюється родом занять, кількістю вільного часу і характером його використання, доступністю спортивних споруд і місць відпочинку для дітей.

Проте оптимальний режим занять фітнесом, який сприяє ефективному розвитку рухових функцій дошкільників, слід розглядати з кількісного і якісного боків. У поняття кількісної характеристики входять: об'єм рухів, що виконуються дітьми в певний календарний період (доба, тиждень), а також місце занять фітнесом в режимі дня дошкільника.

Якісна сторона характеризує зміст рухової активності. До неї відносяться форма занять, характер фізичних вправ способи організації дітей при їх виконанні.

Заняття фітнесом в дитячому віці виступають як необхідна умова формування основних структур і функцій організму. Заняття фітнесом в дитячому віці виступає як необхідна умова формування основних структур і функцій організму. Рухи в дошкільному віці – це один з постнатальних стимулів розвитку структур і функцій дитячого організму і розвитку резервних механізмів фізіологічних систем, що забезпечують надійність їх функціонування в різних умовах життя. У тренованому організмі підвищується опірність до негативного впливу навколишнього середовища.

Фітнес є найважливішою складовою способу життя і поведінки дітей. Біологічна потреба в рухах властива всім дітям, а її кількісні характеристики залежать від рівня фізичної підготовленості дитини, типу вищої нервової діяльності, статі, віку, пори року, кліматичних умов, статури і функціональних можливостей організму, що росте, обумовлюється родом занять, кількістю вільного часу і характером його використання, доступністю спортивних споруд і місць відпочинку для дітей.

Аналіз даних спеціальної літератури дозволив встановити, що використання дитячого фітнесу в процесі фізичного виховання дітей дошкільного віку носить епізодичний характер у зв'язку з тим, що даний вид фітнеса відноситься до інноваційних технологій і ще недостатньо вивчений і не має достатнього аргументування.

Савченко В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Статьєв С.І., к.пед.н., доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК 36-55 РОКІВ ПРИ ЦУКРОВОМУ ДІАБЕТІ ДРУГОГО ТИПУ

В останні десятиліття відзначається різке зростання захворюваності на цукровий діабет. На даний час у світі зареєстровано понад 150 мільйонів хворих на цукровий діабет. В Україні їх налічується приблизно 1 мільйон. Встановлено, що захворюваність на цукровий діабет щороку зростає і кожні 10–15 років кількість хворих подвоюється (Власенко М. В., 2014). Згідно з даними ВООЗ цукровий діабет підвищує смертність у 2–3 рази і скорочує тривалість життя на 10–30%. Розрізняють два типи цукрового діабету. Пацієнти з першим типом становлять 5–10% від загальної кількості хворих на цукровий діабет. Захворювання цього типу припадає частіше на дитячий і юнацький вік. Другий тип цукрового діабету є більш поширений, на нього припадає 90% хворих. Ця патологія характерна для людей середнього, старшого і похилого віку. В зв'яз-

зв'язку з тенденцією зростання хворих на цукровий діабет другого типу, зростає потреба вдосконалення не тільки лікування.

Проблемою лікування та фізичної терапії осіб з цукровим діабетом займались ряд таких вчених: П. М. Боднар, М. Ф. Гриненко, В. Г. Баранова, У. Г. Баранов, М. В. Степашко, В. К. Добровольський, В. А. Кальніболоцький та інші. Вони дослідили, що в процесі виконання фізичних вправ покращується кровообіг, лімфообіг і прискорюються обмінні процеси в організмі. Проте, на даний час досить актуальним є вдосконалення фізичних вправ, які є одним із основних засобів фізичної терапії людей хворих на діабет II типу. Зважаючи на все вище подане, дослідження даної проблеми вважається актуальним.

Мета роботи – визначити вплив удосконаленої програми фізичної терапії на функціональний стан жінок другого зрілого віку при цукровому діабеті другого типу без використання інсуліну.

Завдання:

1) На основі огляду науково–методичних літературних джерел проаналізувати особливості захворювання та застосування фізичної терапії при цукровому діабеті;

2)Визначити функціональний стан організму жінок другого зрілого віку при цукровому діабеті другого типу;

3)Удосконалити программу фізичної терапії жінок другого зрілого віку при цукровому діабеті другого типу без використання інсуліну та перевірити її ефективність.

Об'єкт дослідження: фізична терапія жінок при цукровому діабеті другого типу.

Предмет дослідження: засоби і методи фізичної терапії для жінок другого зрілого віку при цукровому діабеті другого типу.

Методи досліджень:

1. Аналіз фахової науково–методичної літератури.

2. Соціологічні: опитування (анкетування).

3. Медико–біологічніметоди: зважування, вимірювання АТ, ЧСС, визначення рівня тренованості серця за М. Амосовим, індекс маси тіла (індекс Кетле), Індекс Робінсона та визначення рівня глюкози в крові.

4. Методи математичної статистики.

Організаціядослідження:

Дослідження проводилось у 3 етапи на базі комунальної міської клінічної лікарні м. Кременчук.

I етап (жовтень–грудень 2017р) – теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел за даною проблемою, написання 1 та 2 розділів.

II етап (січень–вересень 2018р) – обстеження пацієнток, удосконалення методики фізичної терапії, реалізація та апробація методики, збір кінцевих результатів.

III етап (вересень–грудень 2018р.) – аналіз отриманих даних, оформлення магістерської роботи та публікаці

Семейников В.І.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Коллегаєв М.Ю., к.пед.н., доцент

ШВИДКІСНО-СИЛОВА ПІДГОТОВКА ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ ВІКОМ 15-17 РОКІВ

Досягнення високих спортивних результатів у сучасному футболі неможливо без якісної підготовки юного резерву. Успіхи будь-якої футбольної команди, в тому числі і юнацької, визначаються в основному трьома факторами: технікою гравців, тактикою і загальним станом кожного гравця (фізичним, морально-вольовим, психологічним і т.д.). Високотехнічний і тактично грамотний гравець ніколи не зможе повною мірою продемонструвати свою майстерність, якщо через погану фізичної підготовленості він рідко опановує м'ячем, повільно пересувається по футбольному полю, слабо б'є по м'ячу. Прояв м'язової сили і швидкості в грі сприяють повній реалізації технічної та тактичної арсеналу футболіста.

На думку багатьох досвідчених фахівців футболу, вік 15-17 років є найбільш оптимальним для розвитку швидкісно-силових здібностей у футболістів. Тому рішення задачі по якісному розвитку швидкісно-силових якостей у юних гравців цього віку набуває першочергового значення. Дослідження, проведені в останні роки передовими вітчизняними фахівцями у сфері підготовки футболістів, показують, щ вміло приємним вправи в системі швидкісно-силової підготовки юних гравців у віці 15-17 років, значно знижують вірогідність отримання травм і сприяють зростанню спортивних результатів у майбутньому.

В даний час існує дві позиції щодо використання засобів у швидкісно-силової підготовки юних футболістів. Одні фахівці вважають, що швидкісно-силова підготовка юних футболістів повинна включати тільки вправи з м'ячем, інші вважають, що частина роботи повинна проводитися без м'яча. Ми підтримуємо цю останню точку зору, виходячи з того, що багато юних гравців на заняттях швидкісно-силової підготовкою, особливо при виконанні вправ на розвиток швидкості і маневреності, основну увагу концентрують на м'ячі і тому не можуть повністю розкрити свої фізичні можливості.

Проблема вдосконалення системи управління навчально-тренувальним процесом юних футболістів у віці 15-17 років є однією з найбільш складних. Це пов'язано з тим, що процес спортивного тренування юних футболістів умовно поділяють на окремі види підготовки: фізичну, технічну, моральну, вольову тактичну, теоретичну і інтегральну. Фізичній і технічній підготовці в тренувальному процесі приділяється основна увага, так як ці два види тренування перебувають у нерозривній єдності. «... Тісна взаємодія цих двох сторін рухової діяльності зумовлене біомеханічними, анатомічними і, особливо, фізіологічними закономірностями, спільністю рефлекторного механізму, що лежить в основі розвитку як рухових навичок з м'ячем, та і фізичних якостей юних футболістів».

З ростом спортивної майстерності тренувальний процес у юних футболістів набуває все більш спеціалізований характер. У структурі цілорічного тренування юних футболістів це виражено у збільшенні

обсягів змагальних навантажень при зменшенні частки допоміжних тренувальних засобів, при цьому, важливе значення має пошук і раціональний підбір вправ з м'ячем і без нього.

Специфіка футболу дозволяє віднести більшість застосовуваних вправ до спеціальної підготовки. Практично будь-яку вправу у футболі розглядається, щонайменше, як спеціально-підготовчу для розвитку рухової навички з м'ячем. У зв'язку з цим, необхідно уточнити поняття загальних і спеціальних підготовчих засобів. До спеціально-підготовчим відносяться вправи, що мають схожість з руховими навичками, які футболіст використовує в грі, і, перш за все, за основними кінематичними параметрами. Футбол, являє собою самостійний вид спорту, що складається переважно з складно координаційних ігрових дій. Метою спортивного вдосконалення у футболі, є досягнення максимально можливого спортивного росту гравця. Майстерність футболіста в цьому випадку визначається застосуванням досконалої сучасної техніки в грі з стійкою динамічною структурою, раціональним управлінням зовнішніми і внутрішніми силами, підвищенням рівня раніше досягнутих параметрів фізичних якостей, необхідних для ефективної реалізації технічних прийомів, використанням індивідуалізації виконання технічних прийомів грі.

Серопян В.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Большакова І.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

РОЗВИТОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ВИТРИВАЛОСТІ У ЮНИХ БОКСЕРІВ

Сучасний бокс стає швидким і жорстоким, поєдинки все тривалішими та яскравішими. Особливо помітно збільшення сили серійних ударів, ефективності атак та витривалості боксерів. Значні навантаження, які переносять боксери вимагають інтенсивного пошуку засобів розвитку їхньої спеціальної витривалості та відновлення працездатності. Збільшений рівень конкурентної боротьби на світових змаганнях, визиває необхідність в удосконаленні методів фізичної підготовки боксерів.

Підвищення майстерності в спорті, зокрема в боксі, пов'язано з підвищенням рівня спеціальної працездатності, яка знаходиться в прямій залежності від рівня спеціальної витривалості. Спеціальну витривалість спортсмена розуміють, як здібність до ефективного виконання роботи і подолання стомлення в умовах, детермінованих вимогами змагальної діяльності в конкретному виді спорту.

Безпосередньо у боксі спеціальна витривалість характеризується здатністю багаторазово повторювати рухи із збереженням всіх параметрів, властивих цим рухам, активно діяти впродовж тривалого часу, вести бій не знижуючи темп рухів (ініціативно і невтомно), в умовах нервової напруги долати наростаюче стомлення.

Актуальність теми. Умови сучасного спорту висувають високі вимоги до підготовки боксерів. На сьогоднішній день відчувається суттєвий брак об'єктивної інформації про передзмагальну підготовку боксерів та про критерії готовності спортсмена до поєдинку. Кожен спортсмен і його тренер, експериментуючи і помиляючись підшукують шлях до високих досягнень. Відсутність єдиного обґрунтованого підходу до визначення побудови тренувального процесу, спрямованого на розвиток спеціальної витривалості юних боксерів, є на цей час актуальною проблемою. До цього часу недооцінені тренерами передові розробки в області боксу. Існує необхідність в розширенні нетрадиційних засобів підготовки боксерів-юнаків, які забезпечать сполучений розвиток фізичних якостей спортсмена – спеціальної витривалості, що відіграє вирішальну роль у досягненні високих показників змагальної діяльності юних боксерів.

Мета дослідження. Вдосконалити методику розвитку спеціальної витривалості боксерів – юнаків на етапі безпосередньої підготовки до змагань.

Сучасний бокс, представлений спортсменами з доброю фізичною підготовкою, стабільною технікою, гнучкою і різноманітною тактикою. Матеріали досліджень можуть використовуватися в тренувальному процесі ДЮСШ юнаків-боксерів. На основі отриманих характеристик, тренери по боксу матимуть ширші можливості для вдосконалення спортивної майстерності українських боксерів.

Характерною рисою сучасного підходу до розвитку витривалості є прагнення до вдосконалення аеробних і анаеробних механізмів енергозабезпечення. Проте динаміка розвитку не визначається якоюсь однією ознакою і пов'язана з сукупністю діючих чинників. Однією з найважливіших проблем підготовки висококваліфікованих спортсменів є розвиток рухових здібностей і, зокрема, витривалості.

Багатьма дослідниками наголошується, що витривалість є загальною властивістю людського організму, яка знаходить конкретний прояв в різних видах рухової діяльності, у тому числі і спортивній. В понятті витривалості прагнуть відобразити особливості, властиві тривалості виконання роботи. В узагальненому розумінні витривалість розглядається як «затягування часу», збереження людиною працездатності і підвищення опірності організму втомі при роботі або дії несприятливих чинників зовнішнього середовища».

Проте, останнім часом серед фахівців відсутня єдність поглядів при розгляді поняття витривалості стосовно спортивної діяльності. Не безпідставні і приведені визначення. На фоні цього слід зазначити, що практично в кожній роботі, де з'являються спроби фундаментально проаналізувати проблему витривалості, присутні власні визначення.

Сидоренко Є.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Статьєв С.І., к.пед.н., доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ДІТЕЙ 6–10 РОКІВ ПРИ ОЖИРІННІ

За оцінкою експертів ВООЗ, ожиріння є однією з глобальних проблем для сучасного суспільства: до 25 % дорослих і до 15 % дітей мають це захворювання. Ожиріння в поєднанні з інсулінорезистентністю є однією з основних причин смертності в економічно розвинутих країнах, важливим фактором ризику виник-

нення церебро та кардіоваскулярних захворювань, гастроентерологічної патології та багатьох інших захворюваннях. Відзначається, що майже в 50 % випадків ожиріння в дітей (а для підлітків цей показник збільшується до 80 %) із віком не компенсується й обумовлює морбідне ожиріння в дорослому віці. Поряд із цим ожиріння в дитячому віці може призводити до ортопедичних ускладнень, апное у вісні та розладів психіки дитини.

На підставі характеристик вікових змін росту й фізичного розвитку, а також фізіологічних функцій створено кілька схем розподілу віку дітей, підлітків, юнаків і дорослих на періоди. Ці схеми враховують особливості нерівномірного морфологічного, фізіологічного й розумового розвитку. Вони досить умовні, тому що вікові періоди не різко відмежовані, переходи між ними поступові

На жаль, до теперішнього часу в амбулаторній педіатрії практично не існує загально прийнятої системи оцінки ефективності курсів реабілітаційної терапії для дітей хворих на ожиріння.

Мета роботи – розробити та апробувати методику реабілітації дітей 6-10 років з екзогенно-конституціональним ожирінням в умовах відділення відновного лікування (ВВЛ) дитячої поліклініки.

Для досягнення мети роботи визначені наступні завдання:

1) вивчити та узагальнити сучасні науково-методичні джерела, систематизувати наявний досвід в галузі фізичної терапії дітей при екзогенно-конституціональному ожирінні;

2) визначити особливості функціонального стану дихальної, серцево-судинної систем, індексу маси тіла дітей при ожирінні;

3) розробити та апробувати методику реабілітації дітей з ожирінням в умовах відділення відновного лікування (ВВЛ) дитячої поліклініки;

4) оцінити ефективність запропонованої методики фізичної терапії дітей з ожирінням 6-10 років.

Об'єкт дослідження: фізична терапія дітей при екзогенно-конституціональному ожирінні.

Предмет дослідження: засоби та методи фізичної терапії при ожирінні.

Методи дослідження: 1) теоретичний аналіз та узагальнення даних науково-методичних джерел; 2) медико-біологічні методи дослідження; 3) педагогічне спостереження та педагогічний експеримент; 4) методи математичної статистики.

Наукова новизна роботи полягала в систематизації наявних методів фізичної терапії для дітей 6-10 років при екзогенно-конституціональному ожирінні та в розробці програми реабілітації. Зібравши групу дітей з екзогенно-конституціональним ожирінням, та після визначення їх функціонального стану, були апробовані розроблені заходи фізичної терапії. Проаналізувавши вихідні функціональні проби було доказано про доцільність використання у реабілітаційних програмах масажу, ЛФК, та лікувально-оздоровчого плавання в басейні.

Сілін В.Г.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

ТЕХНІКО-ТАКТИЧНІ ДІЇ ФУТБОЛІСТІВ 14–16 РОКІВ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ В СЕКЦІЇ З ФУТБОЛУ ПРИ ЗОШ

У спорті розрізняють поняття «спортивна техніка» і «технічна підготовленість». Спортивна техніка розглядається науковцями і практиками як система прийомів і рухових дій, що забезпечують найбільш ефективне рішення рухових завдань, обумовлений специфікою конкретного виду спорту, його дисципліни, виду змагань.

Технічна підготовленість – це ступінь засвоєння спортсменом системи рухів (техніки виду спорту), що відповідає особливостям даного виду спорту і спрямована на досягнення високих спортивних результатів. Технічну підготовленість не можна розглядати ізольовано, а слід представляти як складову єдиного цілого, в якому технічні рішення тісно взаємозв'язані фізичними, психічними, тактичними можливостями спортсмена, а також конкретними умовами зовнішнього середовища, в якому виконується спортивний рух. (В. Платонов).

Техніка футболу являє собою сукупність спеціальних прийомів, які використовуються у грі в різних поєднаннях для досягнення поставленої мети. Технічні прийоми – це засоби ведення гри. Від того, наскільки повно володіє футболіст всім різноманіттям цих засобів, як уміло і ефективно застосовує їх у варіативних умовах ігрової діяльності при протидії гравців команди суперника, а часто при стомленні, багато в чому залежить досягнення високих спортивних результатів.

У сучасному футболі технічні прийоми характеризуються доцільною з точки зору біомеханіки системою рухів, що дозволяє досить економно використовувати робочі зусилля для підвищення швидкості й точності ігрових дій. Швидкість і надійність, простота й ефективність – ось вимоги сьогоднішнього дня до застосування техніки футболу.

Майстерне володіння технікою є невідємною частиною всебічної підготовки футболістів. Отже, чим більшою кількістю прийомів володіє футболіст, тим в більшій мірі він підготовлений до рішення складних тактичних завдань, які виникають в процесі змагальної ігри, тим ефективніше він може протидіяти атакуючим діям суперника і одночасно ставити його в складні положення (Є. Столітенко).

За характером ігрової діяльності в футболі розрізняють техніку польового гравця і техніку воротаря. В техніці польового гравця виділяють техніку пересування і техніку володіння м'ячем, кожна з яких складається з конкретних технічних прийомів, які виконуються різними способами.

Прийоми й способи техніки футболу перебувають у тісному взаємозв'язку з майстерністю володіння м'ячем польовими гравцями і воротарем. Доцільне й комплексне застосування прийомів техніки футболу дозволяє ефективно вирішувати багато тактичних завдань (відкривання для одержання м'яча й відволікання суперника, вибір позиції закривання гравця).

У своєму дослідженні ми розглядаємо техніку польового гравця з м'ячем в групі футболістів 14-16 років, які займаються в секції з футболу при ЗОШ. Для здійснення контролю під час змагальної гри в футбол було необхідно визначити характерні для даного виду спорту технічні прийоми і показники. Відтак, контролю підлягали: «Кількість техніко- тактичних дій», «Передача м'яча», «Перехват м'яча», «Відбір м'яча», «Обведення», «Передачі м'яча на хід», «Ведення м'яча», «Удари по воротам головою» «Удари по воротам ногою», «Втрати м'яча».

Результати дослідження дозволяють стверджувати, що в середньому за гру футболісти 14-16 років виконують 350-368 техніко-тактичних дій. В основному під час гри вони використовують різноманітні спеціальні прийоми: короткі та середні передачі м'яча (27,4%), перехоплення м'яча (15,5%), відбір м'яча (15%), обведення (9%); рідше – передачі м'яча на хід (1,4%), ведення м'яча (1,6%), удари поворотах ногою (2,9%) і головою (2,6%). Загальні втрати м'яча під час гри в футбол складають 25%.

Скріпник В.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Большакова І.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

КРУГОВЕ ТРЕНУВАННЯ, ЯК ОДНА З ЕФЕКТИВНИХ ФОРМ ПОБУДОВИ ЗАНЯТЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВИТРИВАЛОСТІ У ЮНАКІВ У ВІЦІ 17–18 РОКІВ

в умовах сучасного виробництва однією із найважливіших проблем підготовки висококваліфікованих працівників є розвиток рухових можливостей, і, зокрема, витривалості. В багатьох дослідженнях зазначається, що витривалість є загальною якістю людського організму, яка знаходить конкретний прояв в різноманітних видах рухової діяльності, в тому числі і трудової.

Професійно-прикладна фізична підготовка як напрям фізичного виховання молоді, яка навчається, представлена в державних програмах для професійно-технічних училищ, середніх та вищих спеціальних навчальних закладів. Ряд питань теорії та методики юнацького спорту, які безпосередньо стосуються періоду навчання в спеціальних середніх навчальних закладах, достатньо добре вивчений і представлений в багатьох роботах. Однак у зв'язку з багаточисленністю спеціальностей не для всіх учнів може підходити посередній зміст професійно-прикладної фізичної підготовки, який представлений у програмах. Тому виникає необхідність розробки змісту і методики ППФП для конкретних спеціальностей, в тому числі і для спеціальності «Машиніст електровозу». В роботі машиніста найбільше навантаження йде на: м'язи ніг – 65%; м'язи спини – 46%;м'язи плечового поясу – 57%.У зв'язку з цим при тренуванні сили та силової витривалості особливу увагу треба звернути на розвиток цих груп м'язів.

Професійно-прикладна фізична підготовка (ППФП) має вагоме практичне значення, оскільки являється фактором підвищення професійної підготовки кадрів, скорочення строків адаптації до професійної діяльності та підвищення надійності функцій організму робітника. Робота з видобутку корисних копалин (шахтарська), переважно фізична. Тому для виконання робіт в підземних умовах потрібні силові та інші рухові здібності: стійкість організму, несприйняття ним будь-яких факторів по відношенню до негативних умов середовища.

Результати дослідження розширюють теоретичні знання в основі пріоритетних шляхів використання кругового тренування в учбових заняттях з юнаками 17–18 років, які мають різну фізичну підготовку для підвищення рухових здібностей. Вкладом в практику є розробка комплексів спеціальних вправ кругового тренування для розвитку спеціальних рухливих якостей – витривалості.

Методичною основою «кругового тренування» є багаторазове виконання певних рухів, в умовах точного дозування навантаження і точно встановленого порядку його зміни і чергування з відпочинком. Тому кругове тренування являє собою організаційно-методичну форму занять фізичними вправами, які направлені, в основному, на комплексний розвиток рухових якостей.

Дослідження, які підтверджують ефективність її застосування в учбово-тренувальному процесі, напрям її навчального та тренувального впливу, залишаються актуальними і сьогодні. Тому велике значення має подальша розробка засобів і методів учбово-тренувального процесу безпосередньо в період проведення учбових занять.

Впровадження розробленої методики в учбовий процес студентів різноманітних спеціальностей, сприйняття фізичних якостей і пов'язаних з ними рухових здібностей з використанням методу кругового тренування сприяє покращенню загальної та спеціальної підготовки тих, хто займається і підвищення їх фізичної підготовки.

Організаційно-методична форма занять фізичними вправами, що відома як кругове тренування, володіє багатьма перевагами і заслуговує самого широкого застосування в роботі вчителів.

Слипченко О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кружило Г.Г., к.пед.н., доцент

УДОСКОНАЛЕННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТРЕНЕРА З ЄДИНОБОРСТВ

Питання психолого-педагогічного вдосконалення є важливим для тренерів-викладачів з єдиноборств, оскільки від його вирішення залежить якість навчання і виховання спортсменів з єдиноборств. Саме володіння і застосування тренером з єдиноборств психологічних і педагогічних знань сприяє хорошій фізичній підготовці спортсмена, його впевненості в собі як в житті так і на змаганнях. Проблема розкрита в даній науковій роботі має велике значення, значною мірою для тренерів – викладачів з єдиноборств, оскільки питання їх психолого-педагогічного вдосконалення є не достатню вивченим на даний час. Також актуальність проблеми, яка зумовила вибір теми дослідження.

Тренер – перш за все педагог. Тренер як педагог здійснює тренувальну діяльність, але в певному виді спорту, надає спортсменам як теоретичні так і практичні навички в певному виді спорту, а також займається виховною роботою зі спортсменами. Професія тренера як педагога пред'являє до нього наступні групи вимог:

– до фізичних якостей: хороше, міцне здоров'я, особлива витривалість нервово-психічної сфери, досить гучний голос;

– до нервово-психічної сфері: розподіленість уваги (одночасна увага на кілька як внутрішніх, так і зовнішніх предметів), безперервність уваги (здатність зберігати довгий час увагу, не втрачаючи її через стомлення), стійкість (здатність не послаблювати увагу під впливом зовнішніх вражень), спостережливість, пам'ять (точність, швидкість запам'ятовування, тривалість утримання пам'яті), мислення (поєднання синтетичного та аналітичного типів мислення, самостійність, точність і тонкість суджень, винахідливість, критичне ставлення до своєї і чужої роботи), уява (здатність швидко, яскраво і точно представляти той чи інший об'єкт, здатність відновлювати неповні враження і уявлення, активна фантазія, конструктивна комбінаторна фантазія, художня чуйність, сприйнятливість до краси);

– до вольових якостей: цілеспрямованість, уміння наполегливо домагатися мети, терпіння, здатність володіти собою і впливати на інших, готовність нести відповідальність.

Крім властивостей особистості результативність педагогічної діяльності, а отже творчу готовність тренера визначає розвиток спеціальних педагогічних, спортивних і загальних здібностей. Педагогічні здібності тренера, відображають весь аспект знань і вмінь якими має володіти тренер, до них належать: перцептивні здібності – включають педагогічну спостережливість, що дозволяє проникати у внутрішній світ вихованця, розуміти його переживання і стани, бачити тенденції зміни його особистості, помічати позитивні якості і максимально використовувати їх в процесі виховання, виявляти його інтереси і схильності, прихильність до найбільш авторитетних для нього осіб і використовувати їх вплив у педагогічному процесі. Педагогічне спрямовання уваги дозволяє відбирати факти, необхідні в роботі з спортсменами, за кожним вчинком і дією підлітка бачити педагогічну ситуацію, що вимагає ретельного аналізу. Розподілення уваги дозволяє не випускати з поля зору групу в цілому і кожного вихованця окремо, поєднувати фронтальну роботу з індивідуальною. Конструктивні здібності є умовою успішного проектування і формування особистості в колективі спортсменів. Завдяки їм, тренер здатний передбачати результати своєї діяльності, поведінку вихованця в педагогічних ситуаціях. Цьому сприяє педагогічне спрямування уяви і педагогічний склад розуму. Конструктивні здібності допомагають тренеру аналізувати педагогічну ситуацію і вибирати єдиний вірний в кожному випадку засіб впливу на особистість і колектив.

Дидактичні здібності дозволяють найбільш дохідливо передавати інформацію, відповідним чином конструюючи її і адаптуючи до особливостей особистості вихованців, стимулювати їх самостійну думку, мобілізовувати увагу, подолати розслабленість, млявість і апатію на занять. Ці здібності допомагають тренеру постійно вдосконалювати методи передачі знань спортсменам, експресивні здібності проявляються в найбільш ефективному з педагогічної точки зору вираження своїх думок, знань, переконань, почуттів за допомогою мови, міміки і пантоміміки.

Смотрицький О.П.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кружило Г.Г., к.пед.н., доцент

ОЛІМПІЙСЬКІ ЦІННОСТІ ТА ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Олімпійські цінності сучасного олімпійського руху, орієнтуючись на ідеї гуманізму, вперше сформулював П'єр де Кубертен, якому, як відмічається в Олімпійській хартії, належить концепція сучасного олімпізму. Стисло їх охарактеризував В.М. Платонов у книзі «Олімпійський спорт»:

1.Олімпієць – це особистість, для якої характерні:

а) цілісний, гармонійний розвиток фізичних, духовних (естетичних) якостей;

б) активність, цілеспрямованість, орієнтація на постійне самовдосконалення, звитяг у своїй діяльності.

2.Поведінка в спорті, адекватне олімпійським принципам і ідеалам:

а) не просто участь у спортивних змаганнях, а й постійне прагнення до підвищення своїх результатів, мужність, воля, наполегливість для максимально можливих (з урахуванням власних можливостей) спортивних досягнень, до перемоги над суперником при суворому дотримуванні не тільки правил, а й моральних принципів, які лежать в основі чесної гри;

б) відмова від бажання перемогти за будь-яку ціну (за рахунок свого здоров'я або спричинення шкоди здоров'ю суперника, ціною обману, нечесного суддівства, інших антигуманних дій.

3.Гуманістичні цінності світу, дружби та взаєморозуміння: демократизм, інтернаціоналізм, рівноправність всіх людей та народів, проникнення духом істинного патріотизму в сумісництві із взаємоповагою націй, незважаючи на расові, релігійні та політичні розбіжності.

У сьогоденні комерціалізація та професіоналізація олімпійського спорту привели до послаблення гуманістичної складової олімпійського спорту та посиленню його прагматичної орієнтації. Фактично мова йде про виродження олімпійського руху із соціально-педагогічного, виховного, яким його бачив П. де Кубертен, у спортивно-комерційний. Тому так необхідно зараз впроваджувати в життя ідеї та моральні цінності олімпізму. Національний Олімпійський комітет України докладає багато зусиль у цьому напрямку.

В Олімпійській хартії, яка була прийнята на Першому Міжнародному атлетичному конгресі ще в 1894 р. та постійно змінювалась у процесі діяльності МОК багато років, олімпізм визначається таким чином: « Олімпізм являє собою філософію життя, що звеличує та об'єднує в гармонійне ціле якості тіла, волі та розуму. Поєднуючи спорт з культурою та освітою, олімпізм намагається створити спосіб життя, який базуєть-

ся на радості від зусилля, освітній цінності доброго прикладу та повазі до універсальних фундаментальних етичних принципів».

Один з принципів Олімпійського спорту особливо важливий та актуальний у сьогоденні для молоді України. Він несе в собі ті цінності олімпійського руху, які хотів бачити в ньому П'єр де Кубертен: «Мета олімпійського руху полягає в тому, щоб робити внесок в побудову мирного та кращого світу, виховуючи молодь засобами спорту, яким вона займається, без будь-якої дискримінації та в олімпійському дусі, що вимагає взаєморозуміння разом з духом дружби, солідарності та чесної гри».

Ще слід відзначити олімпійський принцип, який має морально-етичне навантаження, чого так не вистачає в сучасному світі. Він наголошує, що слід «…поставити спорт на служіння гармонійному розвитку людини з наміром підтримати встановлення мирного суспільства, яке зацікавлене в збереженні людської гідності. З цією метою олімпійський рух залучається, єдино або в співпраці з іншими організаціями та в межах своїх засобів, до дій, які сприяють миру».

У будь-якій ситуації залишайтеся людьми. В наших силах зробити так, щоб змагання завжди проходили на високому рівні у всіх сенсах. Це завжди приємно бачити.

Соколова Н.Ю.
Классический приватный университет
Науч. рук. – Захарина Е.А., д.пед.н, доцент

ВЛИЯНИЕ ЗАНЯТИЙ ПО МЕТОДИКЕ ПИЛАТЕСА НА ПОКАЗАТЕЛИ ФИЗИЧЕСКОГО СОСТОЯНИЯ ЖЕНЩИН ЗРЕЛОГО ВОЗРАСТА

Современный взгляд на здоровый стиль жизни вызвал в последние годы интерес к восточным оздоровительным системам, а так же западным методам тренировки, основанной на неразрывной связи тела и сознания. В результате инновационного развития указанных систем создалось самостоятельное направление, получившее название «ментальный фитнес», «разумное тело», или как его называют за рубежом «Body & Mind».

К ментальному фитнесу относят в первую очередь, относят систему йоги, китайскую гимнастику, ушу и ее разновидноти, корейские и японские оздоровительные системы. Особенностью ментальных направлений в фитнесе является использование визуализации, а так же медитации и релаксации.

К данному направлению относятся и некоторые западные оздоровительные системы, наибольшей популярностью в настоящее время пользуется система Пилатеса, инновационные программы которые представлены в формате «Мэтворк» (упражнения в партере) и «Пилатес Реформер» (с применением специальных тренажеров). Достаточно сказать, что существует более 500 различных упражнений Пилатес и их разновидностей. И многие из этих упражнений могут выполняться как на матах, так и с использованием специального инвентаря.

Несмотря на свою сложность, метод Пилатеса предлагает исключительное разнообразие в плане возможностей составления программ, предназначенных для широкого круга занимающихся – начиная от пожилых людей и заканчивая спортсменами высокого класса.

Не смотря на широкое использование системы Пилатеса в области фитнеса, научных исследований по этой теме проведено крайне мало. Проблема здесь заключается в разработке программы, которая бы подходила занимающимся всех уровней и не оставляла ни у кого из них чувства разочарования и скуки. Для разрешения этой проблемы необходим достаточный уровень профессионального мастерства и подготовка со стороны инструкторов, а также разработка вопросов регламентации нагрузок в занятиях по методике Пилатеса в зависимости от возраста и уровня физического состояния женщин. В настоящее время не изучены особенности проявления эффекта тренировки при использовании избирательных по направленности воздействий, что в целом обуславливает актуальность проведения исследования в данном направлении.

Пилатес сегодня один из самых популярных видов фитнеса. Названный именем его автора врача-ортопеда Джозефа Пилатеса, этот метод является разновидностью направления *«mind body»*, что значит *«разумное тело».*

Метод совершенствования тела по Пилатесу – это уникальная система упражнений на вытягивание и укрепление мышц, разработанная более девяноста лет назад. Она направлена на укрепление и тонизирование мышц, улучшение осанки, гибкости и чувства равновесия, на единение тела и разума и создание более стройной фигуры.

В отличие от традиционных методов тренировок, которые базируются на разработке отдельных мышц и воздействуют на изолированные зоны тела, метод Пилатеса рассматривает все тело как единое целое. Плохая физическая форма многих занимающихся фитнесом на сегодняшний день обусловлена дисбалансом, который происходит в результате сложных и малоэффективных тренировок, направленных на разработку определенных мышечных групп и полностью игнорирующих все остальные. Таким образом, если целью тренировок является сбалансированное развитие тела, улучшение обменных процессов, снятие стресса, повышение выносливости, улучшение внешнего вида и состояния здоровья логично применять метод Пилатеса, позволяющий достичь всех необходимых результатов.

Сокуренко-Петрова А.В., Коллегаєв М.Ю.
Класичний приватний університет

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЮНИХ СКЕЛЕЛАЗІВ 12–14 РОКІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ЗАНЯТЬ

Спортивне стендове скелелазіння, як новий олімпійський вид спорту включено в програму XXXII Олімпійських Ігор 2020 року в Токіо. Скелелазіння буде представлено трьома дисциплінами: швидкістю,

складністю і боулдерігом, а підсумковий залік буде визначатися з комбінованого рейтингу. Таким чином, скелелазіння як вид спорту в Україні отримує зовсім інший статус і можливості розвитку. Це особливо важливо, оскільки стендове скелелазіння в Україні до теперішнього часу розвивалося виключно зусиллями ентузіастів.

Засобами спеціальної фізичної підготовки скелелазів є вправи розглянутого виду спорту і спеціальні підготовчі вправи. Головними фізичними якостями в скелелазінні є сила і силова витривалість, а показником обсягу і інтенсивності навантаження є кількість зроблених перехоплень. Рівень силових можливостей скелелаза визначається його здатністю до подолання стрімких ділянок трас, карнизів. Розвитку цих можливостей сприяють: подолання максимального опору (складний силовий вихід); виконання граничного числа повторень (проходження складної ділянки кілька разів) і силових вправ з максимальною швидкістю.

Сучасні методики підготовки дорослих скелелазів досить добре вивчені і широко використовуються українськими фахівцями. Проблема полягає в тому, що, методики які застосовуються для юних скелелазів в програмах ДЮСШ або секціях скелелазіння на клубних скалодромах не завжди враховують вікові особливості підвищеного ризику травмування та захворювань в зонах росту.

Підлітковий вік – найбільш уразливий період з точки зору травм. Спортивні фізіологи, ортопеди, фізіотерапевти, дослідники і тренери називають вік 12-15 років зоною найбільшого ризику. До досягнення зрілості скелета, як дівчата, так і хлопці піддаються підвищеному ризику в зонах росту, які в більшій мірі схильні до пошкоджень. Юніори мають загальну схильність до підвищеної мобільності суглобів. Це потрібно враховувати тренерам під час тренування.

Найбільш поширеними видами ненаголошених травм, особливо серед підлітків є розтягнення сухожиль, суглобів і кісток пальців; звідси випливають переломи і пошкодження зон росту пальців. Найбільш тривожною тенденцією сучасного скелелазіння є все більше збільшення травм (переломів) епіфазарних пластин (що відповідають за ріст) пальців.

Дані травми епіфазарних пластин проявляються найчастіше в перебігу тривалого часу, але і на ранніх стадіях можна помітити перші ознаки: це незначне набрякання суглобів пальців, біль під час опресування пальців; в подальших проявах: гострі болі, підвищені набряки, зниження гнучкості і діапазону руху пальців; в найбільш гірших проявах ці травми виливаються в каліцтва, які можуть залишитися з спортсменом на все життя.

Найбільш схильні до таких травм підлітки під час бурхливого росту кісток в організмі (для дівчаток це 11- 14 років і 12-16 років для хлопчиків), хоча є випадки, що підтверджують що подібні травми можуть статися і в більш зрілому віці: від 18 років і старше (поки йде процес розвитку епіфізарних пластинок). Високоінтенсивні навантаження в великому обсязі в підлітковому віці представляють основний ризик.

При цьому, набирають популярність великі комерційні скеледроми, котри в своїх заняттях так само не враховують вікові особливості підлітків, хоча травмуючий вплив специфічних навантажень в зонах росту при заняттях на скеледромі проявляється вже на початкових етапах підготовки і є основною причиною припинення занять скелелазінням у підлітків.

Таким чином, ми вважаємо актуальним розробку адаптаційної програми фізичної підготовки юних скелелазів з урахуванням їх вікових особливостей на початковому етапі занять скелелазінням.

Мета роботи – розробка і експериментальна перевірка програми фізичної підготовки юних скелелазів 12-14 років з урахуванням їх вікових особливостей на початковому етапі занять скелелазінням.

Старченко А.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Захаріна Є.А., д.пед.н., доцент

ВПЛИВ КОМПЛЕКСНОЇ ФІТНЕС-ПРОГРАМИ НА ФІЗИЧНИЙ СТАН ЖІНОК ПЕРШОГО ПЕРІОДУ ЗРІЛОГО ВІКУ

Актуальність пошуку оптимальних шляхів залучення різновікового контингенту до занять руховою активністю обумовлена низьким загальним станом здоров'я населення України, високим рівнем смертності та низькими показниками народжуваності. Соціально-економічна нестабільність, зростання психоемоційної напруженості в сучасному суспільстві істотно збільшує вимоги до функціонального і фізичного стану працездатного населення. Збереження життя і здоров'я людей зрілого віку має величезне значення, оскільки саме ця категорія населення володіє найбільшим трудовим і життєвим досвідом, що представляє особливу цінність для суспільства в цілому. Зниження рухової активності, поява надлишкової маси тіла у поєднанні з іншими несприятливими факторами і шкідливими звичками у жінок першого періоду зрілого віку призводить до зниження функціональної працездатності, збільшення ризику виникнення серцево-судинних захворювань.

Аналіз джерел спеціальної літератури свідчить, що інтенсивність праці в умовах сучасного виробництва в 3 рази вище норми, обсяг інформації, який необхідно засвоїти вимагає від працівників високої психологічної стійкості, тривалих нервових напружень, що потребує розробки та обґрунтування підходів щодо залучення їх до регулярної рухової активності з метою підвищення фізичного стану, зняття психоемоційної напруги та покращання розумової працездатності. Заняття оздоровчим фітнесом є одним з факторів, що справляє позитивний вплив на фізичний стан і фізичну активність жінок у сучасному суспільстві. Фахівцями в області фітнесу та рекреації встановлено, що регулярні з адекватним навантаженням заняття фізичними вправами покращують функціональні та адаптивні резерви найважливіших систем організму людей зрілого віку.

У зв'язку з цим пошук нових форм і засобів підвищення рівня фізичного стану і рухової активності осіб зрілого віку є важливим завданням сучасного суспільства.

Багато сучасних науковців досліджували функціональний стан жінок під впливом занять степ аеробікою, футбол аеробікою, аква аеробікою, проте зміни показників фізичного стану під дією аеробіки у поєд-

нанні із СПА – технологіями не досліджувалися. Тому актуальним є дослідження впливу комплексної фітнес – програми на фізичний стан жінок віком від 21 до 35 років.

Нині, фітнес поділяється на два види занять: in-door (у приміщенні) і out-door (будь-які види фітнесу поза закритими приміщеннями, на відкритому повітрі), які, у свою чергу, поділяютьсяна групові та індивідуальні.

Основна мета групових занять – позитивний вплив на всі компоненти оздоровчого фітнесу. До них належать заняття, напровлені на розвиток кардіореспіраторної витривалості, м'язової сили і витривалості, гнучкості, координації, регуляції психофізичного стану.

Розроблено й практично апробовано авторські комплекси й програми фізичних вправ оздоровчої спрямованості, які призначені для широкого використання. Основні їх переваги – доступність, простота реалізації й ефективність. Вибір певної методики занять фізичними вправами оздоровчої спрямованості співвідноситься можливостями та є справою індивідуального смаку й інтересу. Оздоровчий ефект тренувань під час занять з аеробіки відзначається особливо в тих випадках, коли вони раціонально збалансовані за спрямованістю, за потужністю й обсягом відповідно до індивідуальних можливостей тих, хто займається. Оздоровчий, лікувальний і тренувальний вплив тренувань на організм стає більш ефективним, якщо вони правильно поєднуються із СПА-процедурами (водні процедури, термотерапія, масаж).

При побудові фітнес-програм у поєднанні зі СПА-процедурами слід враховувати потребово-мотиваційну сферу, модельно-цільові характеристики фізичного стану, та фізичне здоров'я жінок першого періоду зрілого віку.

Стрілько Я.С.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Кружило Г.Г., к.пед.н., доцент

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ «FAIR PLAY» В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ БАСКЕТБОЛІ

В даний час виявлено широке коло негативних явищ, які свідчать про девальвацію духовно-моральних цінностей у сучасному спорті, особливо в спорті вищих досягнень. Багатьох людей він приваблює не як сфера прояву естетики, моральності, культури, засіб гармонійного розвитку, а перш за все тому, що тут можна заробити гроші, проявити жорстокість, агресивність, грубу фізичну силу. Серед спортсменів, тренерів, спортивних керівників зростає прагнення домогтися перемоги за будь-яку ціну, навіть за рахунок здоров'я спортсменів, порушення ними моральних норм і принципів тощо.

У теорію і практику сучасного спорту міцно ввійшло поняття «Fair Play» і пов'язані з ним принципи поведінки спортсменів, тренерів, глядачів, всіх, хто причетний до світу спорту.

«Fair Play» – це звід правил, яких повинні дотримуватися спортсмени, тренери, лікарі, судді та інші особи, які беруть участь у системі змагань. Згідно з кодексом чесної гри, необхідно строго дотримуватися регламенту й правил змагань, не допускати шахрайства, заборонених прийомів, грубості, не використовувати заборонені препарати тощо. Принципами «Fair play» є: принцип поваги до суперника; принцип поваги до правил; принцип поваги до рішень суддів; принцип рівних шансів; принцип самоконтролю.

В Україні з 3 листопада 2015 р. «Fair Play» в спорті гарантується Законом України «Про запобігання впливу корупційних порушень на результати офіційних спортивних змагань». У першу чергу, даний Закон спрямований на боротьбу з корупцією в українському спорті.

Це перший спеціальний закон в Україні, який передбачає кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність винних осіб за корупційні правопорушення у спорті.

Для формування поведінки спортсменів в дусі принципів «Fair Play» вводяться також певні зміни в правила змагань, що дозволяють карати тих спортсменів, які відступають від норм чесної спортивної боротьби. Наприклад, Міжнародна федерація баскетболу (ФІБА) ввела нову класифікацію порушень правил: ненавмисне порушення, обумовлене ходом гри; умисне порушення, що визнане серйозним; порушення, яке тягне за собою за собою дискваліфікацію; технічна помилка, яка є порушенням правил гри.

Термін «Fair Play» в українському баскетболі використовується як «чесна гра» – загальновизнані у спорті морально-етичні норми, що базуються на внутрішніх переконаннях усіх учасників спортивних заходів та змагань щодо верховенства взаємоповаги, рівності та змагальності, безкомпромісної боротьби з протиправним стимулюванням з метою досягнення результатів. Дані норми належним чином закріплені у статутних та регламентних документах Федерації баскетболу України (ФБУ) та відповідних міжнародних баскетбольних організаціях. За порушення позицій щодо захисту баскетболу (зокрема, й так званих «договірних ігор»), суб'єкти баскетболу караються призупиненням членства, виключенням зі складу ФБУ, строковим або безстроковим відстороненням від заняття будь-якою діяльністю, пов'язаною з баскетболом.

Федерація баскетболу України, володіючи усією сукупністю прав, передбаченим чинним законодавством України та регламентними документами ФІБА, Рішенням Виконкому Федерації баскетболу України затвердила Правила проведення Чемпіонату України та Кубку України з баскетболу сезону 2018/2019 рр. Зокрема, даний документ накладає та підсилює відповідальність на клуб за дії гравців, тренерів за неспортивну поведінку до, під час або після ігри стосовно суддів , комісара, делегата ФБУ, суддів-секретарів, суперників, глядачів, члена своєї команди, у вигляді від обов'язкового грошового внеску та/або дискваліфікації від однієї до п'яти ігор.

Також, у даному документі зазначені відповідальність за неспортивну поведінку з боку глядачів, погрози, залякування, агресивну поведінку, акти насильства з боку гравця, тренера, офіційної особи клубу.

Таран Н.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергата Н.С., к.фіз. вих.. і спорту, доцент

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ У ДІВЧАТ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Розвиток рухових якостей займає важливе місце у фізичному вихованні школярів. Багаточисельні результати наукових досліджень свідчать про те, що розвиток рухових якостей відбувається гетерохронно. Якщо цілеспрямовано впливати на рухові якості в період прискореного їх вікового розвитку, то педагогічний ефект буде значно вищим, ніж в інші періоди. Тому важливо знати активний розвиток яких рухових здібностей відбувається у молодшому шкільному віці.

Найкращим періодом розвитку прудкості є вік від 7-8 до 14-15 років. Швидкість поодиноких рухів при скороченні різних м'язових груп від 4-5 до 13-14 років значно зростає, наближуючись до величин дорослого. Максимальна довільна частота рухів з віком збільшується від 7 до 16 років.

З 8-9 років відбувається приріст швидкості рухів в бігові та плаванні. Швидкісні здібності людини настільки специфічні, що навіть в елементарних формах прояву швидкості перенос якості відбувається лише в певних рухах та конкретних рухових навичках. При цьому, зміни, що відбуваються в ЦНС, в периферичному нервово-м'язовому апараті, завжди обумовлені конкретною системою динамічного стереотипу, пов'язаного з виконанням певного руху або дії. Тому методика розвитку різних видів швидкості має свої специфічні особливості, які обумовлені особливостями дій, що вивчаються.

Дані вікової фізіології свідчать про добре пристосування до короткочасних швидкісно-силових навантажень дітей, про високу пластичність і значні адаптаційні можливості дитячого.

Провідне місце у комплексі основних рухових якостей належить силі. Дослідження свідчать, що діти 7-11 років мають низькі показники м'язової сили. Силові і, особливо, статичні зусилля викликають у них швидку втому. Починати розвиток силових здібностей необхідно вже в молодшому шкільному віці, оскільки силова підготовленість є основою для розвитку швидкості і витривалості, а статичні вправи використовуються для формування правильної постави.

Найкращим для розвитку витривалості вважається вік в межах від 11 до 13 та від 15 до 17 років. Однак, необхідно відмітити, що без цілеспрямованого розвитку цієї якості у дитячому віці значного приросту показників в сенситивні періоди не відбудеться. В педагогічних дослідженнях виявлений значний приріст результатів в циклічних рухах помірної інтенсивності в період від 7 до 12-13 років.

Фізичні навантаження помірної інтенсивності, спрямовані на розвиток витривалості, є оптимальними для дитячого організму, так як виконання роботи відбувається при найкращому співвідношенні між надходженням кисню в легені, транспортом його кров'ю і споживанням тканинами. Спеціальними дослідженнями доведено, що можна досягнути суттєвого підвищення витривалості дітей при використанні рівномірного тривалого бігу невисокої інтенсивності в комплексі з рухливими.

Молодший шкільний вік характеризується високими темпами розвитку спритності. Ще у дошкільному віці діти успішно оволодівають елементами таких складних дій, як плавання, їзда на велосипеді тощо.

Таким чином, вивчення особливостей розвитку рухових якостей дітей 7-10 років свідчить про те, що даний вік є найкращим періодом для їх удосконалення.

Таран Л.Є.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Трофімук К.В., к.пед.н., доцент

АНАЛІЗ НВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ

Оцінка інвестиційної привабливості регіону включає в себе два основних моменти: інвестиційну привабливість самого регіону. На даному етапі аналізується існуюча нормативно-законодавча база, правові аспекти, політична ситуація, ступінь захисту прав інвесторів, рівень оподаткування і т.д.; інвестиційна привабливість конкретних об'єктів інвестування. На цьому етапі аналізується економічний стан галузей, підприємств та інших суб'єктів господарської діяльності .

Аналізуючи інвестиційну привабливість Запорізької області, будемо спиратися на дані рейтингу інституту економічних досліджень та політичних ситуацій, який визначає інвестиційну привабливість регіону, як взаємопов'язану оцінку двох елементів: інвестиційного потенціалу та інвестиційного ризику. Слід мати на увазі, що не завжди за підсумковими інтегральними показниками можна побачити реальні тенденції розвитку того чи іншого інвестиційного комплексу. Тим не менш, рейтинги, які оцінюють інвестиційну привабливість або окремі її компоненти, отримали широке визнання і активно використовуються інвесторами при ухваленні рішень про інвестування.

Великі готелі важливі для інвесторів не тільки як місце регулярного розміщення працівників (найчастіше ця проблема вирішується купівлею або орендою квартир). Вони є необхідним елементом ділової інфраструктури: на їх базі проводяться різні заходи, ділові зустрічі, банкети і так далі. Крім того, наявність в місті великих готелів у високому ціновому сегменті є індикатором рівня розвитку сфери послуг в цілому.

Ринок готельних послуг Запорізької області розвивається досить швидкими темпами. На сьогоднішній день готельне господарство Запорізької області представлено декількома десятками підприємств різних класів і категорій від дрібних, до відомчих готелів рівня бізнес-класу. Причому, більшість статусних готелів були побудовані протягом останніх 10 років. Серед них: готельно-ресторанний комплекс «Порто Рива» (2009 р.); готель «Slava» (2012 р.); готель «Four Points by Sheraton» (2011 р.). Ці готельні підприємства отримують високу оцінку відвідувачів, засновану на якісному наданні послуг.

На фоні росту конкуренції між готелями та падіння кількості туристів, які відвідують місто та область, можна спостерігати нестачу під час заповнення номерів на рівні історичного мінімуму, що приводить до необхідності корекції вартості проживання у вигляді акцій лояльності, подарків, знижок, прямого зниження цін і, в свою чергу, вимушує готельєрів застосовувати крайні міри – вимушеному повному, часовому (на ремонт, реконструкцію) або частковому (окремого або декількох поверхів) зачиненню керованих об'єктів для скорочення операційних розходів та мінімізації рівня витрат.

Таким чином, у Запорізькій області існує хороший потенціал для розвитку туристичної інфраструктури. Для залучення інвестицій необхідні реальні заходи з просування бренду Запорізької області, що позитивно позначиться на розвитку готельної індустрії регіону та прискорить формування їх унікального фірмового стилю.

Тараненко Р.К.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Шаповалова І.В., доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ КІФОТИЧНОЮ ПОСТАВОЮ ЗАСОБАМИ ОЗДОРОВЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

На сьогодні важливим питанням залишається зміцнення здоров'я і формування засад здорового способу життя дітей дошкільного віку, на що спрямоване виховання та навчання в умовах дошкільного навчального закладу (Е. С. Вільчковський, 2008; Н. Є. Пангелова, 2010; Денисенко, 2009–2011).

Упровадження профілактичних заходів щодо попередження порушень постави і плоскостопості серед дітей у закладах освіти обумовлена значною поширеністю серед підростаючого покоління цих розладів, які на фоні високого рівня статичного, сенсорного, інформаційного навантаження у період росту та розвитку організму переходять у фіксовані форми, що погіршує прогноз ефективності їх лікування і якість життя, та спричиняє вертеброгенні захворювання.

Незважаючи на наявність джерел інформації та розробок окремих авторів, недостатньо розкритою залишається проблема використання різних засобів фізичної терапії та оздоровчих технологій в умовах навчальних закладів для корекції функціонального стану хребта у дітей із кіфотичною поставою та зниження прогресування ортопедичної патології. Тому на сьогодні існує об'єктивна необхідність впровадження оздоровчо-реабілітаційних заходів для дітей старшого дошкільного віку із кіфотичною поставою в умовах навчальних закладів з метою досягнення високої ефективності відновлення їх стану здоров'я на ранніх етапах порушень, що обумовлює актуальність нашого дослідження.

Мета роботи – науково обґрунтувати та розробити оздоровчо-реабілітаційну програму для дітей старшого дошкільного віку із кіфотичною поставою в умовах навчальних закладів.

Дошкільний період супроводжується активним ростом, розвитком і формуванням функціональних та психологічних особливостей особистості дитини. На сьогодні він характеризується комплексним системним впливом таких факторів, як: стресова педагогічна тактика, інтенсифікація та невідповідність методик навчального процесу віковим та функціональним можливостям, передчасний початок дошкільного систематичного навчання, недотримання елементарних, гігієнічних вимог до організації навчального процесу, неграмотність педагогів та батьків з питань здоров'я дітей, відсутність системи формування здорового способу життя.

В основу створення програми фізичної терапії дітей із кіфотичною поставою покладено їх антропометричне обстеження морфофункціонального стану організму.

Основними принципами впровадження програми є комплексність та систематичність, згідно з чим до складових програми належить:

– компонент лікувальної гімнастика (тричі на тиждень по 20 хв);
– самомасаж (щоденно, 5-10 хв);
– психоемоційне розвантаження (щоденно, 15-20 хв);
– корекційний компонент на заняттях (щоденно);
– збалансоване харчування доповнювалося вживанням необхідної кількості овочів та фруктів;
– дотримання ортопедичного режиму: підґрунтям для чого слугувала гігієнічна відповідність параметрів меблів до віку та зросту дитини.

Отже, запропонована оздоровчо-реабілітаційна програма для дітей старшого дошкільного віку з кіфотичним порушенням постави виявилася ефективною.

Література

1. Аналіз та тенденції захворюваності дитячого населення України / Р. О. Моісеєнко, Я. І. Соколовська, Т. К. Кульчицька та ін. // Современная педиатрия. – 2010. – № 3 (31). – С. 13 – 17.

Тараненко Р.К.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Шаповалова І.В., доцент

АКТУАЛЬНІСТЬ ОЗДОРОВЧО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ КІФОТИЧНОЮ ПОСТАВОЮ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

На сьогодні важливим питанням залишається зміцнення здоров'я та формування засад здорового способу життя дітей дошкільного віку, на що спрямоване виховання та навчання в умовах дошкільного навчального закладу (Е. С. Вільчковський, 2008; Н. Є. Пангелова, 2010; Н. Ф. Денисенко, 2009–2011).

Упровадження профілактичних заходів щодо попередження порушень постави і плоскостопості серед дітей у закладах освіти обумовлена значною поширеністю серед підростаючого покоління цих розладів, які на фоні високого рівня статичного, сенсорного, інформаційного навантаження у період росту та

розвитку організму переходять у фіксовані форми, що погіршує прогноз ефективності їх лікування і якість життя, та спричиняє вертеброгенні захворювання.

При цілеспрямованих оглядах дітей лікарями-ортопедами вже у дошкільному віці різні види порушень постави спостерігаються майже у 75- 80% дітей, а серед випускників загальноосвітніх навчальних закладів цей показник досягає 90% (Корж М. О., 2007; Улещенко В. А., 2007, Бондарь, 2009). Під час планових поглиблених медичних оглядів дітей виявляється від 25% до 31% випадків порушень постави, що свідчить про неповне виявлення дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Порушення постави і плоскостопість призводять до зміщення центру тяжіння тіла, порушень гемодинаміки та іннервації органів і систем організму, у тому числі мозку, серця, легень, органів травлення.

Особливою групою ризику ураження є діти 4–6 років, оскільки саме у цьому віці розпочинається інтенсивна перебудова кістково-м'язової системи. Уже до початку навчання у школі 54% дітей мають порушення функціонального стану різних систем організму; у кожної четвертої дитини в Україні спостерігається порушення постави; у 6 осіб із тисячі дитячого населення діагностується сколіоз.

Незважаючи на наявність джерел інформації та розробок окремих авторів, недостатньо розкритою залишається проблема використання різних засобів фізичної терапії та оздоровчих технологій в умовах навчальних закладів для корекції функціонального стану хребта у дітей із кіфотичною поставою та зниження прогресування ортопедичної патології.

Тому на сьогодні існує об'єктивна необхідність впровадження оздоровчо-реабілітаційних заходів для дітей старшого дошкільного віку із кіфотичною поставою в умовах навчальних закладів із метою досягнення високої ефективності відновлення їх стану здоров'я на ранніх етапах порушень, що обумовлює актуальність нашого дослідження.

У результаті аналізу спеціальної науково-методичної літератури та узагальнення досвіду провідних фахівців встановлено, що фізична терапія є необхідною складовою профілактики та корекції ортопедичної патології у дітей із зміною постави. Особлива увага приділяється дітям дошкільного віку. Загальновідомо, що впродовж останніх десятиріч спостерігається тенденція до погіршення стану здоров'я дітей, зокрема здоровими є лише 25,76% дітей дошкільного віку. У структурі поширеності захворювань перше місце посідають хвороби органів дихання, друге – хвороби органів травлення, третє – хвороби ока та придаткового апарату. Питання раннього початку реабілітаційних заходів для дітей дошкільного віку із кіфотичною поставою залишається невирішеним, тому розробка та впровадження програми фізичної реабілітації дітей 4-6 років із кіфотичною поставою в умовах ДНЗ на сьогодні є актуальною.

За даними антропометричного вимірювання і використання плечового індексу нами було встановлено, що схильність до кіфотичної постави, мали 17,14±2,44% дітей чотирьох років, незалежно від статі. Усі діти, у яких за результатами застосування індексу виявлено граничні порушення постави, склали «групу ризику».

На підставі вивчення особливостей морфофункціонального стану обстежених, було розроблено програму фізичної терапії дітей із кіфотичною поставою, що була побудована із урахування педагогічних принципів та включала напрям взаємодії із педагогічним колективом, оздоровчих заходів протягом дня, фізичної активності, психоемоційного розвантаження дітей та взаємодії із сім'єю. Програма складалася із адаптаційного, тренувально-коригуючого та стабілізаційного періодів.

У процесі дослідження виявлено тенденцію до зниження питомої ваги дітей із кіфотичною поставо, відмічено тенденцію до підвищення ЖЄЛ, не відбулося вагомих змін показників САТ і ДАТ та ЧСС. Динаміку позитивного рівня показника рухливості хребта вперед та назад було встановлено серед дітей із кіфотичною поставою в основній групи. Крім того, оптимізувався рівень розвитку витривалості м'язів дітей у цілому на 34,56% у основній групі.

Отже запропонована оздоровчо-реабілітаційна програма для дітей старшого дошкільного віку з кіфотичним порушенням постави виявилася ефективною.

Література

1. Пешкова О.В. Физическая реабилитация при нарушениях осанки и плоскостопии: Метод. пособие / О. В. Пешкова, Е. Н. Мятыга, Е. В. Бисмак. – Х.: СПДФЛ Бровин А. В., 2012. – 126 с.

2. Тараненко Р. К. Теоретичні основи реабілітології: Навч. посібник / Р. К. Тараненко. – Кіровоград: ІВВ УІКРВ, 2014. – 80 с.

3. Язловецький В. С. Коригувальна гімнастика: Навч. посіб. / В. С. Язловецький, В. М. Мухін, А. Л. Турчак. – Кіровоград: НВЦ КДПУ імені Володимира Винниченка, 2005. – 380 с.

Тєплов С.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Трофімук К.В., к.пед.н.,доцент

АРГУМЕНТАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ЗАПОРІЗЬКОГО КРАЮ ДЛЯ САКРАЛЬНОГО ТУРУ

Вивчення сакральної географії отримало величезну популярність у світі в останні роки, в Європі видано десятки путівників, які породили потужну хвилю «сакрального туризму». Подорожуючи по місцях сили та об'єктам шанування різних релігій, люди вірять, що отримують там силу, здоров'я і натхнення. І українські об'єкти в цьому сенсі також дуже цікаві як для іноземців, так і для наших співгромадян.

Є в Україні місця, де зосереджена особлива «сила». Одним з таких сакральних об'єктів для українських рідновірів є острів Хортиця. Для рідновірів сакральним, священним смислом наповнений увесь світ, природа, Всесвіт. Сакральні місця українських рідновірів умовно поділяють на кілька типів: 1. Камені, дерева, пагорби, річки, озера, острови, тобто об'єкти природ-ного походження, поруч з якими чи на території яких проводять славлення (богослужби) або свята; 2. Рукотворні святилища; 3. Культурно-історичні пам'ятки (місця вірогідних язичницьких святилищ, місця з містичним ореолом, поховання історичних діячів, архітектурні пам'ятки); 4. Тимчасові святилища, створені рідновірами для проведення обряду або свята.

Однією з туристичних визначних пам'яток Запоріжжя є 700-річний дуб, який вважається ще і стародавнім дендропам'ятником первісних придніпровських дубових лісів. Починаючи з 1972 року, цей об'єкт належить до заповідних, а з 2010 року – є Національним деревом України. Щодо віку дуба думки фахівців розходяться – деякі вважають, що він цілком може бути на 100-200 років більше. Ритуально-храмовий комплекс «Шу-Нун» (що в перекладі з шумерської означає буквально «Рука Цариці») було знайдено на території Запорізької області. Напис «Шу-Нун», який, на думку вчених, і є назвою древнього святилища, був накреслений великими, до одного метра у висоту, знаками на одній із плит Кам`яної могили.

Так, саме на території сучасної України знаходиться найдавніший храм Планети. Принаймні, таку думку відстоює цілий ряд учених вже багато років. Це Кам`яна могила – таємничий комплекс у запорізькому степу, який вважають колискою української цивілізації – приховує безліч загадок та відповідей, які ще треба прочитати.

Цілющі джерела – село Терпіння, що під Мелітополем у Запорізькій області. Саме сюди приїжджає безліч людей, які намагаються побувати на місцевих джерелах. У зв`язку з вмістом іонів срібла, вода в джерелах не псується і довго зберігає свої цілющі властивості. Варто розповісти про три основні джерелах: Один з них названий на честь Миколи Чудотворця. Його воду називають мертвою, оскільки він, як стверджують місцеві жителі, «умертвляє» всі хвороби.

Другий, джерело Богородиці, вважається живим, оскільки він «оживляє» здоров`я. Третє джерело, святого Пантелеймона, здатний лікувати захворювання органів травлення, нирок, печінки.

Таким чином, на території запорізького краю відбувається поєднання курортного та рекреаційно-туристичного напрямку з традиційними мистецькими проектами регіону, яскравими здобутками у збереженні та розвитку промислів і ремесел, використання тяжіння широких кіл громадськості до о. Хортиця як осередку державності та господарських традицій та сакральної загадковості. Всі ці фактори та об'єкти сакральності є безпосереднім чинником для створення сакрального туру на території Запорізької області.

Ткаченко С. М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Шаповалова І.В., доцент

ЗАСОБИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ ОСТЕОХОНДРОЗІ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ВОДІЇВ – ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ВІКОМ ВІД 35 ДО 50 РОКІВ.

Конституцією України визначено, що кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування [1]. З початком бойових дій на Сході України питання збереження здоров`я військовослужбовців Збройних Сил України, учасників АТО стало надзвичайно актуальним аспектом сьогодення. Необхідність розв'язання проблеми надання якісної фізичної реабілітації учасникам АТО є однією з найбільш значущих. Серед хвороб даної категорії осіб велика питома вага належить остеохондрозу, в зв'язку з носінням цілодобово бронежилетів і шоломів.

Клінічні прояви остеохондрозу шийного відділу хребта різко знижують професійні (боєздатність для військовиків) та соціальні можливості людини, тому потребує значної уваги щодо функціонального відновлення військовослужбовців. При незмінності способу життя (тобто якщо навантаження на хребет триває довго), в міжхребцевих дисках розвиваються вторинні дегенеративні зміни, що обумовлює виникнення остеохондрозу шийного відділу хребта[3].

Термін «остеохондроз» походить від грецьких слів: «osteon» – кістка та «chondros» – хрящ і означає хворобу, що супроводжується дегенеративно-дистрофічними змінами міжхребцевих дисків, а також біомеханічними змінами тканини хребців [4]. Постійне м'язове перенапруження має місце у людей професії яких пов'язані з тривалою фіксацією робочих положень, однотипними дрібними рухами руками. В наслідок цього остеохондроз шийного відділу хребта часто спостерігається у водіїв – військовослужбовців. Вони багато часу проводять у вимушеному положенні сидячи, де головне навантаження припадає на шийний і грудний відділи хребта. Проблема остеохондрозу стала об'єктом для вивчення відомими вченими, лікарями, реабілітологами, психологами та педагогами, такими як: Біла Н.А., Горяна Г.О., Зубицька Н.П., Штеренгерц О.Ю. Незважаючи на наукові дослідження вона є недостатньо вивченою та потребує розробки необхідного комплексу заходів фізичної реабілітації.

У зв'язку з цим було організовано та проведено дослідження з метою обґрунтування та розробки програми фізичної реабілітації водіїв – військовослужбовців віком від 35 до 50 років. Важливим засобом фізичної реабілітації при остеохондрозі шийного відділу хребта для водіїв – військовослужбовців віком від 35 до 50 років ми вважаємо ЛФК і масаж комірцевої зони та верхніх кінцівок з елементами точкового масажу.

Після проведеного курсу лфк і масажу комірцевої зони та верхніх кінцівок з елементами точкового масажу спостерігалась тенденція до покращення рухливості шийного відділу хребта обумовлена нормалізацією тонусу м`язів. Найбільш повноцінне відновлення спостерігалось у показниках розгинання шийного відділу хребта і поворотах вліво. Амплітуда рухів шийного відділу хребта покращилась на 5 – 7%.

Отже, визначені заходи розробленої програми фізичної реабілітації виявились ефективними, про що свідчать зміни на краще у більшості пацієнтів за всіма показниками.

Література

1. Каптелін, А.Ф. Лікувальна фізична культура при дегенеративних змінах в структурах хребта/А.Ф, Каптелін// Лікувальна фізкультура в системі медичної реабілітації: Керівництво для лікарів/Під ред. А.Ф. Каптелін, І.П. Лебедєвої. – М.: Медицина, 1995. – Гол. 3.3. – С. 88 – 92.

2. Зубицька Н.П., Ніколайчук Л.В., Зінкевич Г.М., Остеохондроз. Тернопіль.: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 180с.

3. Белова А.Н. Реабилитационное обследование больных с двигательными нарушениями. /В кн.: Руководство по реабилитации больных с двигательными нарушениями // Под ред. Беловой А.Н. и Шепетовой О.Н. – М.: «Антидор», 1999, том 1.С. – 491 – 570.

Трінгель В.Є.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Волкова С.С., к.пед.н., професор

АНАЛІЗ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ

Рухова активність – це сума рухів , що виконуються людиною у процесі життєдіяльності, сукупність рухових актів. Рухова активність може вимірюватися одиницями витраченої енергії за певний час або кількістю здійснених рухових дій, наприклад, кроків при ходьбі.

Рухова активність є винятково важливим, фундаментальним чинником формування, збереження, зміцнення здоров'я та розвитку людини, особливо в дитячому, підлітковому, юнацькому віці.

Задача: проаналізувати рухову активність студентів.

Метод: анкетування за тестом Г.М. Тимченко[2].

Рухова активність студентів визначалася за такими ознаками: виконання ранкової гімнастики, підйом сходинками пішки. Пересування на навчання пішки, відвідування занять з фізичної культури , фізичні вправи у вільний час, пересування з навчання пішки, загартовування, участь у спортивних заходах, наявність спортивного розряду, виконання фізичної роботи вдома, куріння, вживання алкоголю, порушення режиму сну.

За регулярне дотримування вимог тесту студенти отримали – 10 балів, за нерегулярне – 5 балів, за недотримування вимог – 0 балів.

В ході тестування більшість студентів, а саме 55%, отримало відмінний результат більше 70 балів. Середній результат – 50-69 балів, отримало 45% студентів, незадовільного результату не було виявлено.

Таким чином, результати тестування показали, що більшість студентів в мають високий рівень рухової активності, не зловживають алкоголем. Активно приймають участь у спортивних заходах, роблять ранкову гімнастику. Студентам, що отримали середній результат, варто порадити переглянути свій режим сну, проводити більше часу на свіжому повітрі, почати робити ранкову гімнастику, більше загартовуватися .

Література

1. Васлецька Р.О., Основи валеології. Луцьк, 2007. 348 с.
2. Тимченко А.Н, Тимченко А.Н. Психофизиологические основы здоровья [методическое пособие для практических занятий и самостоятельной работы студентов]. Харьков, 2014. – С.18-21.

Трофімук К.В.
Класичний приватний університет

СУЧАСНА КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Сільський зелений туризм – корисний як для відпочиваючих, так і для господарів – селян, сільських громад, регіонів і держави в цілому, сприяє розвитку багатьох пов'язаних з ним галузей економіки. Його розвиток також сприятиме збереженню селянства як носія української ідентичності, культури і духовності, це додаткові можливості для популяризації української культури, поширення знань та інформації про історичні, природні, етнографічні особливості України, що заслуговує на всіляку підтримку з боку держави.

Для забезпечення пріоритетності розвитку сільського зеленого туризму в Україні і наближення його до стандартів ЄС вбачається доцільним:

1) упорядкувати нормативно-правову базу прийняттям Верховною Радою закону прямої дії «Про сільський зелений туризм» та Постанови Кабінету Міністрів з питань стандартизації його діяльності «Послуги туристичні. Туризм сільський зелений. Основні вимоги»;

2) розробити регіональні програми розвитку сільського зеленого туризму з інтеграцією їх до Програми розвитку сільського зеленого туризму в Україні, яку має затвердити Уряд держави;

3) визначити методологію розроблення та впровадження моніторингу досягнення цільових показників зазначених програм на регіональному та загальнодержавному рівнях;

4) завершити реформування системи державної статистики, провести її технічне переоснащення, зокрема, для забезпечення формування електронних систем моніторингу регіональних та державної програм розвитку сільського зеленого туризму;

5) створити інфраструктури державної фінансово-кредитної підтримки розвитку сільського зеленого туризму;

6) організувати вивчення потреб ринку послуг сільського зеленого туризму у фахівцях і врегулювати чисельність їх набору у вищі навчальні заклади на основі державного замовлення за цільовими направленнями регіонів; створити в системі навчальних закладів різного рівня курси перепідготовки кадрів для цієї сфери туризму;

7) створити систему інформаційно-аналітичного забезпечення сфери туризму, зокрема і сільського зеленого туризму, як складової державної інформаційної системи;

8) делегувати спілці сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні, як органу фахового і громадського самоврядування, повноваження щодо розробки та впровадження загальноукраїнських стандартів сільського зеленого туризму, а також здійснення зовнішнього незалежного моніторингу державної та регіональних програм розвитку сільського зеленого туризму.

Впровадження вищезазначених заходів дозволить створити конкуренцію на ринку послуг сільського туризму, зрости доходам сільських жителів та виведе з «тіні» селянські господарства, які займаються туристичною діяльністю з сільського туризму. Розвиток сільського туризму в Україні сприятиме спілкуванню людей з природою; екологічній просвіті населення; охороні природи; розвитку місцевого соціокультурного середовища; підвищенню рівня життя в сільської місцевості.

Сприяння розвитку сільського туризму має стати невід'ємною складовою державної регіональної політики, одним із шляхів вирішення питання зайнятості населення та соціально-економічного розвитку на селі.

Удовиченко А.В.
КУВО «Хортицкая национальная учебно-реабилитационная академия» ЗОС
Наук. кер. – Волкова С.С., к.пед.н., професор

ХАРАКТЕРИСТИКА ДВИГАТЕЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ СТУДЕНТОВ

Двигательная активность (ДА) – одно из необходимых условий поддержания нормального функционального состояния человека, естественная потребность человека.

Двигательная активность необходима для разрядки от отрицательных эмоций, снятия нервного напряжения и усталости, повышения жизненного тонуса и работоспособности. ДА стимулирует функциональную активность различных органов и систем, сохраняет здоровья и является профилактикой преждевременного старения.

Исследование проводилось среди студентов 18-24 лет специальности Физическая терапия, ерготерапия.

Задача: оценить двигательную активность студентов методом анкетирование.

Анкета состояла из 14 вопросов с тремя вариантами ответов (регулярно – 10 баллов, не регулярно – 5 баллов, не выполняю-0 баллов).

Интерпретация результатов: отличный результат – более 70 баллов, хороший – 50-65 баллов, удовлетворительный-30-45 баллов, плохой – 25 и менее.

Средний результат двигательной активности по группе – 80 баллов, среди девушек – 75 баллов, среди юношей – 105 баллов. Двигательная активность у юношей выше.

Отличный результат у 55% девушек, хороший 45%. У юношей отличный результат у 100%.

Полученные данные:

– утренней гимнастикой занимаются: регулярно – 15, 4%, не регулярно – 15,4%, не занимаются – 69,2%;
– закаливанием занимаются: регулярно – 15,4%, не регулярно – 38%, не занимаются – 53,2%;
– участвуют в спортивных мероприятиях: регулярно – 38%, не регулярно – 22,8%, не участвуют – 38%;
– имеют спортивный разряд: есть – 15,4%, отсутствует – 83,6%;
– не курят: регулярно – 76%, не регулярно – 15,4%, курят –7,6%;
– не употребляют алкоголь: регулярно – 45,6%, не регулярно – 53,2%, употребляют регулярно-0%;
– нарушен режим дня: регулярно-22,8%, не регулярно-53,2% , не нарушен-22,8%.

Таким образом, можно отметить, что большая часть опрошенных не имеет вредных привычек в виде употребления алкоголя и курения. Закаливанием, участием в спортивных мероприятиях, а также утренней гимнастикой занимается меньшая часть опрошенных. Большинство студентов нарушают режим дня.

Устименко І.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Євстігнеєва І.В., доцент

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ ВІДЧУТТЯ РИТМУ В ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

На сучасному етапі розвитку суспільства криза духовності, що приводить до багатьох негативних наслідків соціально-політичного і економічного характеру, корениться в недоліках системи освіти. Розвиток науки і техніки, загальна комп'ютеризація ведуть до активного розвитку раціонально-логічного мислення в збиток формуванню фізичної культури.

Питання розвитку ритму і його вплив на розвитку людини завжди цікавив педагогів, філософів, психологів і представників інших наук. Ритм – це складне багатофункціональне явища природи людства і суспільства .

З багатьох взаємозв'язків фізичного і естетичного виховання виділяється домінуючий компонент – це ритм, через формування якого можна прослідити розвиток особи школяра як фізичне, так і естетичне. Ця концептуальна ідея ґрунтується на тому, що ритм виступає складником як фізичного так і естетичного виховання. У фізичному вихованні ритм – це спосіб впливу на тіло школяра через розвиток ритмічної здатності чергувати м'язову напругу з відпочинком, визначати взаємозв'язок і тимчасову послідовність рухів, встановлювати співвідношення окремих моментів руху, варіювати темп, форму, швидкість і при цьому зберігати фізичні і вольові сили.

Формування і вдосконалення рухових навиків і умінь і повідомлення пов'язаних з цим знань. Рухові навики і уміння грають значну роль в житті людини. Вони лежать в основі багатьох видів практичної діяльності. Формування цих навиків – основне призначення фізичного виховання в школі.

Отже, відчуття музичного ритму має не тільки моторну, але і емоційну природу: в основі його лежить сприйняття виразності музики. Тому зовні музики відчуття музичного ритму не може ні прокинутися, ні розвиватися. Відчуття ритму є завжди емоційне переживання відповідності даного тимчасового ходу процесу змісту цього процесу. Якщо немає змісту, то немає і відповідності, а отже, немає місця і для відчуття ритму.

Устименко К.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Євстігнеєва І.В., доцент

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ТРЕНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ІГРОВИХ ВИДАХ СПОРТУ

Освіта віддзеркалює всі процеси, що відбуваються в суспільстві, та прогнозує тенденції його розвитку, забезпечуючи через зміст, методи, форми навчання готовність фахівців до конкретного виду професій-

ної діяльності. Професійна діяльність учителів фізичної культури безпосередньо виявляється в організації навчально-виховного процесу, актуалізуючи розширення соціально-педагогічних, психолого-педагогічних знань, оволодіння практичними уміннями та навичками, підвищення загальної та методологічної культури, творчої ініціативи. Досить часто вчителів фізичної культури залучають до тренерської діяльності. Від особистості тренера, його життєвих і спортивних принципів, високої професійної кваліфікації, педагогічної майстерності залежить успішне розв'язання і загальнопедагогічних завдань «навчання – виховання – розвиток», і досягнення високих спортивних результатів.

До майбутніх учителів фізичної культури, які здійснюватимуть тренерську діяльність, ставлять вимоги гармонійного поєднання освітніх, виховних та оздоровчих цілей із завданнями фізичного виховання і спорту. Активний розвиток спорту призвів до різноманітності тренерських спеціалізацій, що викликає конкретну спрямованість трудової діяльності. Ігрові види спорту, зокрема волейбол, баскетбол, гандбол та футбол, є найбільш популярними сьогодні в загальноосвітніх навчальних закладах та спортивних школах. Тому зростають вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів як тренерів з ігрових видів спорту, роль яких полягає в досягненні в процесі тренування не лише високих спортивних результатів, а й у розвитку у вихованців духовних та фізичних сил.

На нашу думку, ефективність майбутньої професійної діяльності тренера залежить від якості його професійної підготовки, ґрунтовності професійних знань, сформованих умінь та навичок застосовувати здобуті знання на практиці. Вважаємо, що вагому роль відіграє й рівень готовності здійснювати професійну діяльність у сучасних умовах. Отже,готовність тренера до професійної діяльності передбачає сформовану у нього здатність до створення нових шляхів розв'язання різних типів педагогічних задач щодо фізичного розвитку особистості спортсмена, якого розглядають активним учасником процесу виховання. Професійна готовність потрібна тренерові, щоб успішно поєднувати вирішення складних завдань професійної соціалізації в конкретному виді спорту та виховання своїх вихованців для досягнення ними високих спортивних результатів.

Фарахян І.Г.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Трофімук К.В., к.пед.н., доцент

АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙ ТУРИСТИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ГОТЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ

Інноваційні технології – набори методів і засобів, що підтримують етапи реалізації нововведення. Розрізняють такі види інноваційних технологій: впровадження, підготовка кадрів і інкубація малих підприємств, консалтинг, аудит, інжиніринг. Інноваційні технології для оснащення готельних номерів включають нові форми звітності, нові підходи та вимоги до сервісного обслуговування.

До найбільш значимих інноваційним технологіям належить застосування Інтернету з метою просування та реалізації туристичного продукту та реальної конкуренції для туристських організація.

Серед цих технологій слід відзначити: туристські портали; сайти гарячих путівок; Web-сайти туркомпаній; статистичні сайти; динамічні сайти; онлайн-бронювання та ін.

Всі ці послуги в певних наборах включають елементи інноваційних технологій і складають поряд з іншими елементами певний потенціал інноваційної діяльності підприємств готельного бізнесу чи туризму.

Електронні системи управління. В даний час основна інновація в сфері систем електронного управління – такі інтернет-технології, коли користувач (співробітник готелю) безпосередньо звертається до веб-сервісу і може отримати всю інформацію про свій готель в мережі. На українському ринку зараз такими системами є Opera Fidelio і EPITOME PMS.

Звичайно, існують електронні системи управління рестораном. Ресторан в готелі – це свого роду держава на території гостинності. Тут свої технології, спрямовані, переважно, до клієнта. Почалося все з того, що деякий час тому в Азії відкрився ресторан, що пропонує своїм відвідувачам замість звичного меню інтерактивне. Інтерактивне меню являє собою екран, вбудований в стіл, за яким розташовуються відвідувачі. За допомогою меню вони можуть подивитися всі страви, представлені в ресторані, включаючи їхні фотографії.

Системи безпеки багатофункціональні і можуть включати найрізноманітніші елементи захисту – від системи охоронно-периметральної сигналізації до комп'ютерних системи збору та обробки інформації.

Технічний захист – система відео спостереження, охоронна та пожежна сигналізації повинні плануватися спочатку. Зрозуміло, проект готелю не може не передбачати шляхів евакуації, запасних виходів, пожежних сходів. Наприклад, в 30-поверховому готелі «Вега», як тільки спрацьовують датчики сигналізації, відкриваються електронні замки запасних виходів, діє система оповіщення, і людей починають евакуювати за спеціальними шляхах – в готелі неухильно стежать за тим, щоб ці шляхи завжди були вільні. У готелі «Метрополь» існує автоматична спускова система на 4-х поверхах ЄС-301 (для евакуації при пожежі).

Одним з основних напрямів інноваційних технологій в готельному і туристичному бізнесі є впровадження мультимедійних технологій, зокрема довідників, буклетів, каталогів. В даний час і тур фірми, і готелі випускають довідники і каталоги в книжковому виконанні, на відеокасетах, на лазерних дисках, в мережі Інтернет. Отже, основними перешкодами до впровадження інноваційних технологій зазвичай є – вартість самої інноваційної розробки, необхідність адаптації до неї самого підприємства і, нарешті, те, що управлінці, як правило, зосереджені на отриманні доходу з поточної діяльності підприємства.

Федоров Є.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

СПЕЦІАЛЬНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ТЕНІСИСТІВ ГРУПИ БАЗОВОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

Сучасна система підготовки гравців в настільному тенісі є складним і доволі багатофакторним процесом. У процесі різних видів підготовки спортсменів у настільному тенісі на певному етапі навчально-тренувального процесу виникають свого роду бар'єри, які обумовлені тим, що застосовувані засоби та методи спортивного тренування вичерпують себе по досягненню спортсменом певного рівня фізичної підготовленості. Це вимагає принципової орієнтації на пошук нових форм, засобів і методів, а відтак внесення максимальної варіативності в навчально-тренувальну діяльність.

Метою нашого дослідження було підвищення ефективності розвитку спеціальних фізичних здібностей тенісистів групи базової спеціальної підготовки на підставі застосування нестандартного спортивного обладнання.

Для вирішення поставленої мети було поставлено такі завдання дослідження:

– проаналізувати наукову і науково-методичну літературу з проблеми дослідження і виявити шляхи вдосконалення спеціальної фізичної підготовленості тенісистів групи базової спеціальної підготовки;

– визначити показники спеціальної фізичної підготовленості тенісистів 14-15 років групи базової спеціальної підготовки;

– запропонувати нестандартне спортивне обладнання для настільного тенісу з метою підвищення спеціальної фізичної підготовленості тенісистів групи базової спеціальної підготовки та перевірити його ефективність.

Для реалізації поставлених завдань дослідження і досягнення його мети було використано такі методи дослідження: аналіз, синтез і узагальнення наукової і науково-методичної літератури, педагогічне спостереження, констатувальний експеримент, формувальний експеримент, контрольний експеримент, метод тестів, методи математичної статистики.

Визначення показників спеціальної фізичної підготовленості тенісистів групи базової спеціальної підготовки здійснювалося за такими тестами: «Стрибки на скакалці за 1 хв.», «Стрибки боком через гімнастичну лаву за 1 хв.», «Пересування приставним кроком у 3-х метровій зоні (вправо-вліво) з торканням предмету ігровою рукою за 1 хв.», «Підтягування на поперечені».

Вихідні результати тестування спеціальної фізичної підготовленості досліджуваних засвідчили, що за всіма її показниками тенісисти контрольної та експериментальної груп суттєво не відрізняються між собою ($t_{розр.} < t_{табл.}$), що дозволяє нам проводити формувальний експеримент.

В основу формувального експерименту, що проводився в експериментальній групі, було покладено використання нестандартного спортивного обладнання: спеціального стола розміром 292, 5 см замість звичайного стола шириною в 152,5 см, що використовується для інтенсифікації навчально-тренувального процесу з настільного тенісу; піраміди 40х40см зі сходинками висотою а 0,5 см і листа ДВП з накладками розміром 80х120 см із отворами діаметром в 20 см, що спрямовані на розвиток швидкості реакції та спритності; 2 велосипедних колеса, горизонтальна вісь яких закріплена на висоті стола для настільного тенісу і має люфт до 10 см у горизонтальному напрямку з противагою, що повертає колесо у вихідне положення, використовуватимуться з метою розвитку швидкісних і швидкісно-силових здібностей гравців.

Кінцеві результати тестування засвідчили істотні розбіжності в ЕГ і КГ досліджуваних за показниками швидкості (137,29 р. і 123,57 р.), швидкісно-силових здібностей (93, 57 р. і 89,86 р.) і спритності (64,43 р. і 60,14 р.) на користь першої групи відповідно ($t_{розр.} > t_{табл.}$). Разом із тим, запропоноване нестандартне спортивне обладнання виявилося неефективним для розвитку сили тенісистів групи базової спеціальної підготовки (13,86 р. і 12,86 р. відповідно), ($t_{розр.} < t_{табл.}$).

Федотова К.В.
Класичний приватний університет

РОЗВИТОК ШВИДКІСНО-СИЛОВИХ ЯКОСТЕЙ БОКСЕРІВ 12–14 РОКІВ НА ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Специфіка боксу вже сьогодні вимагає різнобічної фізичної підготовленості боксерів і, особливо, високого рівня розвитку спеціальних фізичних якостей. До них, перш за все, відносяться загальна і швидкісна витривалість і швидкісно-силові можливості. Від рівня розвитку саме цих здібностей багато в чому залежить успішність техніко-тактичних дій в ринзі.

Оцінка і аналіз системи підготовки і результатів виступу сильніших спортсменів світу в багатьох видах спорту показують, що спортивні рекорди і значні успіхи досягаються лише в результаті багаторічного тренування, тоді, коли необхідна для цього база створюється вже в дитячому і юнацькому віках.

Ефективність багаторічної підготовки спортсменів в боксі визначається рядом таких основних методичних умов:

– вік початку занять боксом;

– структура і зміст тренувального процесу;

– закономірностей зростання і становлення різних сторін спортивної майстерності боксерів;

– індивідуалізації підготовки спортсменів залежно від їх статі, віку, фізичного розвитку, ігрового амплуа, особистих якостей;

– наявність нетрадиційних методів тренування, високого рівня медико-біологічного забезпечення і відновлення.

Темпи і рівень фізичного розвитку підлітків значною мірою залежать від ступеня статевого дозрівання. При одному і тому ж віці нерідко зустрічаються великі відмінності в темпах статевого дозрівання і рівні фізичного розвитку. Для створення єдиної стратегії спортивної орієнтації дітей і підлітків треба, перш за все, реально оцінити можливості передбачення індивідуальних особливостей морфологічного і функціонального розвитку організму на різних стадіях онтогенезу.

Однією з необхідних умов ефективності фізичного виховання і спортивного вдосконалення підростаючого покоління є облік вікових і індивідуальних анатомо-фізіологічних особливостей дітей і підлітків. Такий підхід необхідний при виборі окремих видів фізичних вправ, дозуванні навантаження, спортивному відборі і орієнтації.

Відомо, що розвиток дитини з моменту народження до настання зрілості відбувається нерівномірно. Нерівномірність розвитку виявляється періодами прискореного і сповільненого зростання і формування організму людини. Поняття «зростання» відбиває кількісні зміни, наприклад, довжини і маси тіла, що супроводжуються значним підвищенням інтенсивності енергетичних і обмінних процесів. Поняття «формування» означає і якісні перетворення окремих тканин, органів і систем, що характеризують біологічну зрілість організму.

Таким чином, аналіз літератури дозволяє зробити деякі висновки, які підтверджують актуальність даної теми, а саме: швидкісно-силові якості є провідними в боксі. Їх прояви залежать від різних сторін підготовленості спортсмена, віку, етапу підготовки, рівня тренованості, структури і змісту тренувального процесу, закономірностей зростання майстерності боксера, індивідуалізації підготовки спортсменів, наявності нетрадиційних методів тренування та ін.

У зв'язку з цим, для формування ефективної методики розвитку швидкісно-силових здібностей у боксі на етапі початкової підготовки, актуальним стає розгляд наступних питань:

1. Дослідження рівня розвитку швидкісно-силових якостей у боксерів на етапі початкової підготовки.
2. Обґрунтування сучасні методи методики розвитку швидкісно-силових здібностей боксерів.
3. Визначення статистичних зрушень у показниках швидкісно-силових якостей боксерів-початківців протягом експериментальних періодів підготовки.

Аналіз даних літературних джерел і тренерського досвіду дозволяє відмітити, що оптимальний розвиток швидкісно-силових здібностей спортсменів-початківців, які спеціалізуються з боксу може бути забезпечений за умов виявлення оптимальних параметрів швидкісно-силових якостей у боксерів на всіх етапах багаторічної спортивної підготовки та обґрунтування ефективної методики розвитку даних здібностей у конкретному тренувальному періоді. В боксі, на етапі початкової підготовки, найефективніше вдосконалення швидкісно-силових якостей спортсменів здійснювати протягом базового тренувального мезоциклу.

Для розвитку спеціальних швидкісно-силових якостей боксерів використовуються різні вправи з опорами, що дозволяють впливати на м'язи, що несуть необхідне навантаження в основній вправі при збереженні її динамічної структури. До групи вправ «вибухового» характеру відносяться вправи не тільки з ациклічною структурою руху (стрибки, штовхання тощо), Але і з циклічною структурою (біг і плавання на короткі відрізки, спринтерські велосипедні гонки на треку та ін.). Доцільним є розділити всі вправи для розвитку швидкісно-силових якостей на три групи:

перша група – вправи з подоланням опорів, величина яких вище змагальних, в силу чого швидкість рухів зменшується, а рівень прояву сили підвищується;

друга група – вправи з подоланням опору, величина якого менше змагального, швидкість рухів велика;

третя група – вправи з подоланням опору, величина якого дорівнює змагальному, швидкість рухів білямаксимального.

Рівень розвитку швидкісно-силових якостей у боксерів відображають наступні показники: стрибки у довжину з місця, стрибки у висоту з місця, штовхання набивного м'яча масою 3 кг однією рукою, стрибки з відштовхуванням рук зі грифом 5 кг з максимальною швидкістю, біг на 30 м, згинання рук в упорі лежачи, згинання рук на перекладині та на брусах, піднімання тулуба із положення лежачи протягом 30 с, вис на перекладині, піднімання прямих ніг до перекладини, час нанесення 10 ударів двома руками (секунд) у «повітря» і у боксерський мішок.

Розроблено методику розвитку швидкісно-силових здібностей боксерів протягом експериментального базового мезоциклу на етапі початкової підготовки. Основними методами є наступні: 1) сполученого впливу; 2) варіативного впливу; 3) короткочасних зусиль і повторний.

Виявлено статистичні зрушення ($p<0,05$) у показниках рівня швидкісно-силової підготовленості боксерів на етапі початкової підготовки протягом експериментального базового тренувального мезоциклу, що дозволяє контролювати вдосконалення рухових якостей зі спрямованістю до максимальної реалізації спортивних можливостей. Встановлено приріст у досліджуваних показниках: стрибок у довжину з місця – 5,93%, стрибок у висоту з місця – 18,92%, штовхання набивного м'яча масою 3 кг однією рукою – 5,02%, стрибки з відштовхуванням рук зі грифом 5 кг з максимальною швидкістю – 13,89%, біг на 30 м з високого старту – 1,72%, згинання рук в упорі лежачи – 15%, згинання рук на перекладині – 30% та на брусах – 16,67%, піднімання тулуба із положення лежачи протягом 30 с – 17,86%, вис на перекладині – 7,88%, піднімання прямих ніг до перекладини – 22,22%, час виконання 10 ударів двома руками (секунд) у «повітря» – 3,41% і у боксерську подушку – 3,68%.

Філончук О.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Віндюк П.А., к.фіз.вих. і спорту

ПРИНЦИПИ ЛІКУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНИХ УШКОДЖЕНЬ ПЛЕЧА

Перша медична допомога надається на місці катастрофи або на полі бою в вигляді само- та взаємодопомоги. Першу медичну допомогу у військово- польових умовах може надавати санітар або санітар-інструктор. Необхідно виконати зупинку зовнішньої кровотечі за допомогою тиснучої пов'язки або джгута, знеболення, іммобілізацію кінцівки підручними засобами, накладання асептичних пов'язок на відкриті рани та місця опіків.

Долікарська допомога надається фельдшером, який контролює правильність проведених заходів та усуває відмічені недоліки.

Доцільно послідовно виконати наступні дії:

1. Зупинити кровотечу шляхом накладання, джгута, тиснучої пов'язки, тампонади рани тощо. У разі підозри на внутрішню кровотечу – холод на уражену ділянку.

2. Забезпечити прохідність дихальних шляхів (видалити сторонні тіла з верхніх дихальних шляхів, надати потерпілому положення, що виключає попадання в дихальні шляхи вмісту шлунка).

3. Знеболити. Для цього вводять аналгетики (ненаркотичні, а при тяжкому пораненні – наркотичні), хворому або ушкодженій кінцівці надають положення, при якому створюється менше умов для посилення болю; проводять надійну іммобілізацію ушкодженої частини тіла. За відсутності або недостатній ефективності знеболювальних засобів постраждалому можна дати випити небагато алкоголю: 30-50 мл спирту, 100-150 мл горілки можна тільки змочувати губи вологою хусткою.

Організація надання медичної допомоги та лікування поранень кінцівок в умовах системи ЛЕЗ бойових дій суттєво відрізняється від лікування поранень і травм мирного часу. Відмінності полягають у розділенні медичної допомоги на окремі етапи та її поєднання з евакуацією поранених. При цьому на базовому та першому рівнях медичної допомоги її надають у складних тактичних умовах під час бойових дій, в умовах обмеженості медичних ресурсів не завжди вчасно та якісно. Уперше хірургічне втручання здійснюють на другому рівні медичної допомоги (військові мобільні госпіталі, місцеві заклади охорони здоров'я). На цьому етапі медичної допомоги проводять первинну хірургічну обробку (ПХО) вогнепальних ран, іммобілізацію переломів гіпсовою пов'язкою або апаратом зовнішньої фіксації (АЗФ), антибіотикопрофілактику, комплексне лікування травматичного шоку, причому медичну допомогу надають переважно загальні хірурги. Ортопеди-травматологи в складі груп підсилення є не на всіх етапах медичної допомоги, до речі, їх також можуть залучати для виконання елементів спеціалізованої допомоги (накладання АЗФ, ампутації кінцівки за первинними показаннями).

Після наданої медичної допомоги проводять евакуаційно-транспортне сортування. Поранених із тяжкою поєднаною травмою, тяжким вогнепальним або мінно-вибуховим пораненням кінцівки з її травматичною ампутацією чи складним переломом кістки, ушкодженням магістральних судин після стабілізації стану направляють в першу чергу на етапі медичної допомоги третього рівня у військовий медично-клінічний центр або цивільні багатопрофільні лікарні. Легкопоранених (поранені в м'які тканини та з нескладними переломами кісток) евакуюють у другу чергу. Друга категорія поранених складає велику частку санітарних втрат від бойової травми і після лікування має повертатися в стрій. У початкові періоди АТО легкопоранені «дренажем» після етапів медичної допомоги другого та третього рівня лікування проходили у військових госпіталях, найближче розташованих до місця їх проживання, та після військово-лікарської комісії (ВЛК) вони отримували відпустку у зв'язку з пораненням і зазвичай до кінця мобілізаційного строку в стрій не поверталися.

Філончук О.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Віндюк П.А., к.фіз.вих. і спорту

СЕГМЕНТАРНИЙ МАСАЖ У РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ НА ХРОНІЧНИЙ БРОНХІТ

За літературними даними лікувальний масаж – це механічний, дозований вплив на тіло людини руками масажиста з метою лікування, оздоровлення, профілактики захворювання.

При лікуванні використовують велику кількість різноманітних прийомів масажу. Основними є: погладжування, розтирання, розминка і вібрація. Кожен з цих прийомів має різновиди, допоміжні прийоми.

В основі механізму дії масажу лежить складний процес, що обумовлюється взаємодією гомеопатичного, нервового і гуморального факторів. Під впливом масажу в шкірі утворюються різні високоактивні речовини, що належать до групи тканинних гормонів і беруть участь у передачі нервових імпульсів, в регуляції судинного тонусу. Такими речовинами, наприклад, є гістамін, який міститься в шкірі у вигляді неактивних сполук з білками і переходить при подразненнях шкіри під час масажу із зв'язаного у вільний стан, оказиваяет активний вплив на нервову і судинну систему, а також ацетилхолін, який також у момент збудження з активного колоїдальному – зв'язаного стану переходить в розчинний стан. Під впливом масажу в тканинах утворюється ще і інші речовини, значення яких ще не з'ясовано з достатньою достовірністю, але які, є подразниками нервової системи і можуть давати початок новим рефлексам. Така роль гуморального чинника в механізмі дії масажу. Гуморальний фактор, однак, не є самостійним. Він регулюється також вищим відділом центральної нервової системи – корою головного мозку, виконуючи роль робочого механізму. Таким чином, в основі механізму дії масажу лежить складний процес, що обумовлюється взаємодією нервового і гуморального факторів.

До цього треба додати, що масаж в місці його дії робить ще й безпосереднє механічне вплив на тканини, в результаті чого відбувається переміщення тканинних рідин (лімфи, крові), розтягування і зсув тканин (при рубцях, спайках) і інші зміни. Це гомеопатичний чинник. Масаж сприяє також розслабленню напружених м'язів та їх оболонок, тобто міофасциальних зон, покращує кровопостачання в м'язах, сприяє відновленню їх еластичності, збільшує обсяг рухів пов'язаних з ними суглобів.

Завдання масажу: поліпшити крово – і лімфообіг в легенях, сприяти розрідженню і відходженню мокроти, посилити локальну вентиляцію легенів, нормалізувати сон, зменшити кашель, ліквідація спазму бронхіальної мускулатури, набряку слизової.

Методика масажу за включає масаж грудної клітки, дихальної мускулатури з активізацією дихання (здавлення грудної клітки на видиху хворого), перкусійний масаж в проекціях бронхів. Спочатку масажують комірцеву область, м'язи надплечья, спину (особливо паравертебральні області), потім хворий лягає на спину і проводиться масаж м'язів шиї (грудинно – ключично – сосцевидних м'язів), грудної клітини, міжреберних м'язів, потім здавлення грудної клітини протягом 1–2 хв. на видиху хворого. М'язи живота масажують у положенні хворого лежачи на спині із зігнутими ногами в тазостегнових і колінних суглобах. Після масажу живота хворому необхідно подихати «животом». Тривалість масажу 10–15 хв. Курс 10 – 15 процедур. У рік 2–3 курсу профілактичного масажу.

За наявності у хворого великої кількості мокротиння після ручного масажу рекомендується вібраційний масаж грудної клітки. Положення хворого при проведенні масажу лежачи на кушетці з опущеним головним кінцем на животі, боці. Тривалість вібраційного масажу 3–5 хв.

Фролов М.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гулбані Р.Ш., к.пед.н., доцент

КОРЕКЦІЯ І ЗМІЦНЕННЯ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ У ШКОЛЯРІВ 7–9 РОКІВ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Кількість дітей з порушеннями постави в Україні за останні 20 років збільшилося вдвічі та складає за даними різних досліджень від 60 до 80%. Тобто, в середньому, три дитини з п'ятьох мають видимі деформації опорно-рухового апарату, що, у свою чергу, призводить до збільшення патологій не тільки апарату руху, але й основних органів і систем.

Ретельний аналіз літератури з поданої теми, а також бесіди з викладачами молодших класів та нашого університету допомогли визначитися з направленням та ходом даної роботи.

Дехто з авторів основною причиною розвитку викривлення хребта у школярів вважають ендокринні зміни, властиві дітям періоду статевого визрівання. В цей період відбувається швидкий ріст тіла, що може супроводжуватися деякою дисоціацією в розвитку кісток, з одного боку, та з'вязочно-кишківного апарату – з іншої. На користь такого погляду говорить і те, що в молодшому шкільному віці часто виникають не тільки сколіотичні вигини, але й так звані неправильні постави (а саме, лордотичні й кіфотичні). Патологічна постава іноді спостерігається як тимчасове явище, після статевого визрівання вона згладжується.

Такий погляд на патогенез деформацій хребта заслуговує на увагу. В світлі сучасних уявлень про реакцію нервово – м'язової системи, на формування неправильної постави й так званого функціонального сколіозу слід, перш за все, дивитись як на порочний руховий стереотип, подальша доля якого, перш за все, пов'язана з центральними механізмами. Тому, слід сприймати критично рекомендації по корекції хребта основною, що передбачає в першу чергу міри впливу на певні ділянки хребта та окремі м'язові групи.

Не у всіх дітей навіть в межах однієї вікової категорії, однаковий стан здоров'я та фізична підготовленість. Тому, неможна висувати до всіх одні й ті самі вимоги на заняттях з фізичної культури. Будь який рух нашого тіла супроводжується складними хімічними та фізичними процесами в м'язах. При цьому відбувається неперервне засвоєння позивних речовин, необхідних для зросту та життєдіяльності організму.

Чим більша активність м'язів, тим вища швидкість кровотоків і тим більше крові отримують м'язи. Під впливом фізичних вправ вони стають не тільки більш твердими й сильними, але й більш еластичними, підвищується їх тонус. Достатня м'язова діяльність – важлива умова гарного розвитку кісток. Вони зростають і кріпнуть краще у тих дітей, яки систематично займаються фізичними вправами. Важливо, щоб ці заняття були посильними. Занадто довгі, великі, не відповідні вікові м'язові навантаження шкідливі та можуть призвести до передчасного окостеніння й, відповідно, затримці росту.

Тренуючи м'язи тіла, ми тренуємо й м'язи серця. Існує тісний зв'язок між роботою серця й інших м'язів. Чим більше і краще працюють м'язи тіла, тим більше навантаження отримує серце. Його скорочення стають більш сильними й частими, тобто серце стає сильнішим та витривалішім.

При фізичних вправах покращується рухова активність усього організму. Регулярні заняття сприяють більшому пристосуванню серця та легенів до підвищеного навантаження.

В процесі навчання рухам виникають нові й нові більш складні зв'язки між діяльністю м'язів та інших органів і систем. Завдяки регулювальній ролі головного мозку органи починають працювати більш злагоджено. Ми впевнилися, що рух сприяє кращому зростанню та розвиткові дітей, зміцненню їх здоров'я.

Харченко Н.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Віндюк П.А., к.фіз.вих. і спорту

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІКУВАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПРИ ЦЕРЕБРАЛЬНОМУ ПАРАЛІЧІ

Лікувальна фізична культура – складова частина медичної реабілітації хворих, метод комплексної функціональної терапії, що використовує фізичні вправи як засіб збереження організму хворого в діяльному стані, Стимуляції його внутрішніх резервів в запобіганні та лікуванні хвороб, викликаних вимушеної гіподинамією.

Засоби лікувальної фізичної культури – фізичні вправи, масаж, загартовування, пасивна гімнастика (мануальна терапія), трудові процеси, Організація всього рухового режиму хворих з ДЦП стали невід'ємними компонентами лікувального процесу, відновного лікування в усіх лікувально-профілактичних установах і реабілітаційних центрах .

Практично лікувальна фізкультура – це перш за все терапія регуляторних механізмів, що використовує найбільш адекватні біологічні шляхи мобілізації власних пристосувальних, захисних та компенсаторних властивостей організму для ліквідації патологічного процесу. Разом з руховою домінантою відновлюється і підтримується здоров'я. Активний руховий режим і позитивні емоції служать джерелом енергії для самозахисту організму на всіх рівнях його життєдіяльності, як у нормі, так і при патології.

Позитивний ефект, який спостерігається при використанні засобів лікувальної фізкультури у хворих з ДЦП, є результатом оптимальної тренування всього організму. Принципи і механізми розвитку тренованості абсолютно однакові як у нормі, так і при патології. Можна говорити лише про кількісному вираженні, рівні та обсязі тренованості: Тренування в спорті ставить завдання максимального підвищення функціональних можливостей організму, окремих його систем і органів, а при призначенні лікувальної фізкультури вирішуються завдання дозованого тренування, що підвищує функціональний стан хворого до рівня здорової людини. Для отримання позитивного реабілітаційного ефекту у дітей з ДЦП необхідна тривала і наполеглива робота.

Формування рухів повинне проводитися в строго певній послідовності, а саме: Починаючи з голови, потім йдуть руки – тулуб, руки – тулуб -ноги і спільні рухові дії. При цьому рухи руками і ногами повинні виконуватися спочатку у великих суглобах (плечовому і тазостегновому), потім поступово захоплювати середні суглоби (ліктьовий і колінний) і далі зміщуватися до лучезапястному і гомілковостопного. В останні роки для ЛФК характерний підйом, пов'язаний з виникненням і розвитком реабілітаційного напрямки сучасної медицини. Застосування засобів ЛФК в системі реабілітації виявилася досить ефективним, і викликало значний інтерес до теорії та практиці їх використання. Подальший прогрес ЛФК обумовлений поглибленням медичних уявлень та клініко-фізіологічних засадах методу і накопичилася досвідом роботи, знання яких приводять до переконання про необхідність лікувальної фізичної культури, і визначає тактику лікарських дій. Лікувальна фізична культура відзначається не тільки своєю лікувальною дією а ще й загальнооздоровчою, що дозволяє тонізувати організм, поліпшити функціональний стан вцілому, відкоректувати невеликі відхилення в стані організму дитини.

Для дітей застосовують ЛФК у формі гри, направляючи рухову активність дітей у потрібне русло. У молодшому віці доцільно залучити дітей до ігрових видів спорту або до спортивних локомоції. Дозувати навантаження і акцентувати увагу на рухах, які визначають лікувальний ефект, виключаючи непотрібні і шкідливі, складно, але за участю лікаря і фахівця в галузі фізичної культури і спорту це цілком можливо.

Хомяк Я.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНКУРІ

Здатність коня стрибати через бар□єри була вперше вивчена у 18 столітті, коли полювання на лисів вимагало від вершників стрибати через забори, якими відмежовувались земельні ділянки. Ця дисципліна, яка на сьогодні є для нас доволі знайомою, розвивалась внаслідок проведення заходів з полювання на лисів.

Конкур, ймовірно, є найвідомішим з дисциплін кінного спорту, який визнається FEI, де чоловіки та жінки на рівних умовах конкурують в індивідуальних та командних заліках. В сучасних змаганнях з конкуру вершник і кінь повинні пройти курс від 10 до 13 стрибків, мета якого полягає у перевірці навичок, чіткості виконання та загального рівня підготовки пари.

Головна мета конкуру полягає в тому, щоб пройти призначений маршрут без помилок – цілий раунд. Якщо будь-яка частина бар□єру впала, або якщо кінь відмовляється стрибати, відповідно, нараховуються штрафні бали. Переможцями змагання є кінь та вершник, які у парі заробили найменшу кількість штрафних очок, та пройшли маршрут з найкращим часом або отримали найбільшу кількість очок, в залежності від виду змагань.

В більшості змагань з конкуру використовуються два види табличних рахунків: таблиця А та таблиця С. Найбільш частіше використовують таблицю С. За кожну помилку нараховується певна кількість штрафних очок. За кожний перекинутий бар□єр нараховується 4 штрафних очки, так само, як і при відмові (коли кінь перед стрибком раптово зупиняється напроти бар□єру, або оминає його). Падіння або відмова вдруге, унеможливлюють подальшу участь коня та вершника в змаганні.

Визначення результатів проводиться з урахуванням отриманих штрафів. Дуже часто декілька вершників успішно проходять цілий раунд. В даному випадку існує дві можливості: якщо у змаганні не включені

елементи стрибків, то перемогу отримує вершник, який пройшов гіт за найкоротший час. Якщо у змагання включені елементи стрибків, то вершники, які є претендентами на перше місце, повинні пройти більш короткий раунд на час. Переможцем вважається той, хто отримав найменшу кількість штрафних очок при проходженні зменшеного маршруту, і, увипадку рівності очок, вирішальним буде часовий фактор.

Змагання, які судяться за системою таблиці С називаються швидкими, оскільки результат визначається за часом. Усі отримані штрафні бали конвертують у секунди та додаються до часу, за який був пройдений раунд. Згідно з таблицею А, існує система дозвільного часу: вершники, які не встигли пройти раунд у встановлений час, несуть покарання у вигляді одного штрафу за кожні 4 секунди перевищеного часу. Але за якою б таблицею не визначався результат змагань, завжди існує чітко встановлений часовий термін, за який вершник повинен пройти раунд, і тому перевищення часового терміну тягне за собою вибуття зі змагань.

Основні змагання: Олімпійські ігри; Всесвітні кінні ігри; Кубок світу з конкуру; FEI кубок націй та Континентальний Чемпіонат.

Хотюн А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Ляхова І.М., д.пед.н., професор

РІВЕНЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Фізичне виховання школярів є органічною складовою частиною системи державної освіти дітей і підлітків. Фізичне виховання спрямоване на реалізацію таких основних завдань:

– формувати, зміцнювати та зберігати здоров'я школярів;
– засвоювати знання у галузі фізичної культури та використовувати їх для вдосконалення організму;
– сприяти розвитку рухових якостей і працездатності;
– формування вмінь і навичок виконання фізичних вправ;
– впровадження різних форм фізичного виховання в режим учбового дня.

Система фізичного виховання школярів покликана підвищити фізичну підготовленість і працездатність учнів до рівня гармонійно розвинутої людини. Проте, 2 уроки фізичної культури в тижневому режимі, а також шкільні заходи, які проводяться епізодично, не можуть в повній мірі забезпечити біологічну потребу дітей в рухах. Тому відповідальність за рівень фізичної підготовленості школярів різного вікового періоду розвитку повинні нести не тільки вчителі фізичної культури, а й батьки та самі діти.

На сьогодні сучасні освітні технології привели до того, що рівень фізичної підготовленості дітей шкільного віку з кожним роком знижується, а отже, ця проблема потребує особливої уваги та пошуку найефективніших засобів і методів її розвитку з боку науковців і практиків.

Метою нашого дослідження було визначення рівня фізичної підготовленості школярів 1-4-х класів.

Для досягнення мети використовували такі методи дослідження: аналіз і синтез наукових джерел, педагогічні спостереження, констатувальний експеримент, контрольний експеримент, тестування за методикою «Школяр», математична обробка отриманих результатів.

Дослідження проводилося у вересні 2017-2018 року в Запорізькому класичному ліцеї. У ньому брало участь 47 учнів 1- 4-х класів.

Результати тестування рівня фізичної підготовленості хлопчиків 1-х класів на початку навчального року дозволяють констатувати, що низький рівень фізичної підготовленості було визначено у 4% досліджуваних; рівень нижче за середній – у 56% хлопчиків; середній рівень – у 36% досліджуваних; рівень вище за середній – у 4% хлопчиків; 2-х класів: низький рівень не було виявлено ні в кого з хлопчиків; рівень нижче за середній – у 35% хлопчиків; середній рівень – у 50% досліджуваних; рівень вище за середній – у 15% хлопчиків; 3-х класів: низький рівень показало 15% хлопчиків; рівень нижче за середній – у 73% хлопчиків; середній рівень – у 12% досліджуваних; рівень вище за середній – не було виявлено ні в кого з хлопчиків; 4-х класів: низький рівень показало 24% хлопчиків; рівень нижче за середній – у 54% хлопчиків; середній рівень – у 19% досліджуваних; рівень вище за середній – 3% хлопчиків. Високий рівень фізичної підготовленості не було виявлено у жодного із досліджуваних.

Цехмістер В.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергата Н.С., к.фіз.вих. і спорту, доцент

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТУДЕНТСЬКОГО ФУТБОЛУ

Футбол в Україні є невід'ємною частиною фізичного виховання і спорту, важливим фактором зміцнення здоров'я населення, популярним видовищем. Для вирішення існуючих в футболі проблем затверджена комплексна програма розвитку футболу на 2004-2008 роки, в якій передбачені шляхи об'єднання зусиль органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій для забезпечення відповідних умов для розвитку футболу. Основною метою Програми є пропаганда здорового способу життя серед широких верств населення, забезпечення прогресивних змін у розвитку футболу, що дасть можливість підвищити його роль у фізичному і духовному розвитку громадян, посилити авторитет України у всесвітньому співтоваристві.

Зокрема програма передбачає розвиток і студентського футболу. Футбол завжди був спортом номер один в вищих навчальних закладах нашої держави, а останнім часом він отримав додатковий імпульс в своєму розвитку, оскільки метою і завданням розвитку студентського футболу є формування здорового способу життя серед молоді шляхом її залучення до занять фізичною культурою і спортом.

16 вересня 2000 року було створено Всеукраїнську футбольна асоціація студентів (ВФАС), яка об'єднала любителів футболу з 400 ВНЗ України, і стала першим футбольним об'єднанням студентів в Європі. Всеукраїнська футбольна асоціація студентів є колективним членом Федерації футболу України.

14 грудня 2005 року Всеукраїнська футбольна асоціація студентів організувала і провела конференцію Студентської футбольної ліги України (СФЛУ), на якій затвердили новий формат проведення змагань з футболу серед студентів.

На сьогоднішній день створені регіональні асоціації студентського футболу в містах: Києві, Дніпропетровську, Запоріжжі, Львові, Харкові, Полтаві, Миколаєві, Херсоні.

ВФАС і СФЛУ постійно проводять змагання серед команд вищих навчальних закладах з футболу. У 2006 році відбувся перший чемпіонат України серед ВНЗ з футболу, у вересні стартувала Вища і Перша ліга з футболу серед студентських команд в новому форматі.

Студентські футбольні команди з України щорічно приймають участь в Чемпіонатах Європи та світу. У 2005 році команда МАУП здобула бронзові нагороди на Чемпіонаті Європи в м Ніиш (Сербія і Чорногорія). Один раз в два роки збірна студентська команда України захищає честь держави на Всесвітніх Універсіадах. У серпні 2001 року на футбольному турнірі двадцять першої Всесвітньої Універсіади в Пекіні збірна студентська команда України була удостоєна срібних нагород. У 2007 році збірна студентська команда України на Всесвітній універсіаді зайняла 1 місце.

Студентське спортивне співтовариство вже зараз готове проводити в Україні міжнародні футбольні першості на найвищому рівні. Так, в 2017 році в Києві проведено студентський Чемпіонат Європи з футболу на якісних футбольних полях і спортивних базах, при комфортних умовах для проживання і відпочинку. Студентський чемпіонат Європи 2017 року став значним внеском у розвиток європейського студентського футболу.

Футбол став невід'ємною частиною системи підготовки і виховання студентів. Рівень змагань, які проводяться під егідою ВФАС і СФЛУ, щороку підвищується, про це свідчить постійне збільшення числа учасників і поліпшення спортивної інфраструктури. У 22 регіонах України проводяться змагання серед студентів, в яких беруть участь 217 команд.

Цикало І.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Глущенко Н.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ОПТИМІЗАЦІЯ РЕЖИМУ ПРАЦІ ТА ВІДПОЧИНКУ СТУДЕНТІВ ВНЗ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Відомо, що фізичне здоров'я – стан функціонування організму людини як живої системи, що характеризується повною її врівноваженістю із зовнішнім середовищем та відсутністю будь-яких виражених хворобливих змін. Необхідною умовою здоров□я є його норма. У кожної людини □ своя фізіологічна та патологічна міра відхилення від норми. Теоретичний аналіз науково-методичної літератури дозволив скласти загальне уявлення про стан здоров□я студентської молоді, а також шляхи та можливості його зміцнення. Важливим аспектом нормального фізичного стану молоді можна та потрібно вважати здоровий спосіб життя без шкідливих звичок, оптимізацію режиму дня, системності в заняттях фізичною культурою та скорочення часу роботи на комп'ютері.

Визначені та впроваджені у життя студентів пріоритетні оздоровчі методи підвищення їх фізичного стану. А саме, нами були розроблені практичні рекомендації, основою котрих стали питання режиму дня, повноцінного сну, регулярного й збалансованого харчування, відмови від шкідливих звичок, скорочення роботи за комп'ютером. На нашу думку усі ці складові можна вважати чинниками доброго здоров'я та його корекції. Результати перевірки вихідних значень фізичного стану студентів обох груп на початку експерименту дали змогу констатувати, відхилення у стані здоров'я досліджуваного контингенту. Так, ЧСС у спокої за хвилину підтвердила підвищений пульс в обох групах, що говорить про схильність до тахікардії (85 ± 5 в контрольній та 86 ± 4 уд/хв в експериментальній); результати ортостатичної проби виявилися задовільними, та складали 3 ± 1 балів в обох групах; кількість балів при вимірюванні проби Руф□є межувала з нормами, котрі належали вже до підготовчої медичної групи, а саме 11 ± 1 балів у контрольній та 12 ± 1 балів в експериментальній; й нарешті, кількість ОРВІ за півріччя в контрольній та експериментальній групі склали 3 ± 1 та 4 ± 1 разів, відповідно.

Наприкінці педагогічного експерименту відбулось суттєве покращення результатів фізичного стану студентів експериментальної групи, а саме ЧСС нормалізувалась та становила 80 ± 4 уд/ хв, оротостатична проба із задовільної зросла до відмінної та скалала 1 ± 1 балів, Проба Руф'є покращилась на 4 бали й мала значення 8 ± 1, відповідно а кількість захворювань значно скоротилась та складала 1 ± 1 разів. В той же час результати контрольної групи не тільки не покращились, а й стали гіршими. Так ЧСС, ортостатична проба, Проба Руф'є та кількість захворювань відповідали наступним значенням 87 ± 4 уд/ хв, 3 ± 1 балів, 12 ± 1 балів, 3 ± 1 разів, відповідно.

Отже, данні нашого експерименту дозволили зробити аналіз отриманих результатів та сформувати належні висновки щодо можливості покрашення й зміцнення здоров'я студентів ВНЗ.

Чех С.В.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Волкова С.С., к.пед.н., професор

СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ДІЙ ОТОЧЕННЯ

Чутливість – характерна особливість людини, здатність відчувати, розрізняти і реагувати на зовнішні подразники. Кількісно розрізняють підвищену і знижену чутливість.

Підвищена чутливість найчастіше супроводжується підвищеною тривожністю, страхом нових ситуацій, людей. Таким людям властиві боязкість, сором'язливість, вразливість.

Поряд з підвищеною чутливістю йде нечутливість. Для людей зі зніженою чутливістю характерні: відсутність реакції на ситуацію, емоції або вчинки інших людей, байдужість, нетактовність, неувага.

Мета дослідження: визначити відношення студентів спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» до дій оточуючих.

Метод дослідження: анкетування за допомогою тесту Г.М. Тимченко «Визначення рівня чутливості щодо дій оточуючих»[1].

Тест складається з 7 запитань, кожне з трьома варіантами відповіді. За кожну відповідь нараховується певна кількість балів (від 1 до 3). Всі бали сумуються. Якщо тестований набирає 7-11 балів – в нього підвищена чутливість. 12-16 балів говорять про нормальне перенесення критики; 17-21 – знижена чутливість, відсутність реакції.

В процесі тесту студенти відповідали на такі запитання: 1) чи легко зберігати серйозність; 2) чи впливає на настрій запах парфумів іншої людини; 3) чим займаєтесь у вільній час і т.д.

У тесті брали участь студенти віком від 18 до 24 років.

На запитання «чи легко вам зберігати серйозність, якщо навкруги веселощі» 92% студентів відповіли – залежить від мого настрою і 8% – так, коли у мене є якісь важливі справи.

33% опитуваних подобається, що в деяких країнах не має різниці між звертанням на «ти» і на «ви», 67% – все одно.

Якщо б в магазині перед особою хтось купив річ, яка їм дуже сподобалась 17% попросили б покупця поступитися їм, а 83% просто б запитали про наявність аналогічного товару.

На настрій у 17% негативно впливає запах парфумів сторонньої людині, якщо у них поганий настрій, 41,5% відчувають це постійно, ще 41,5% не звертають на це уваги.

В результаті опитування можна зробити такі висновки: 50% студентів переносять критику нормально, ще 50% мають знижену чутливість і відсутність реакції.

Отже, можна сказати, що половина студентів нормально переносять критику і незадоволення оточуючих. Вони реагують більш чуттєво лише в дійсно серйозних випадках, при цьому не виплескують свій гнів на оточуючих. Інша половина безпристрасно реагує на дії оточуючих. Ці студенти завжди дають зрозуміти іншим, що вони по них думають. Їм можна порекомендувати змінити свою точку зору, якщо вони не хочуть відчуженої поведінки суспільства на рахунок них, а й чути похвалу.

Література

1. Тимченко А.Н, Тимченко А.Н. Психофизиологические основы здоровья [методическое пособие для практических занятий и самостоятельной работы студентов]. Харьков, 2014. – С.34-40.

Чеченєва Н.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гулбані Р.Ш., к.пед.н., доцент

НАДМІРНА ВАГА – ЗАХВОРЮВАННЯ АБО ПІДСУМОК ЗВИЧКИ?

Ожиріння є представником групи станів, обумовлених фізичними, біохімічними, метаболічними і поведінковими змінами, в результаті яких відбувається підвищене відкладення жиру і збільшення маси тіла.

Боротьба з ожирінням – одна з важливих проблем сучасної медицини. Його частота збільшується, і в багатьох країнах світу воно набуває масштабів соціально значущого захворювання. Люди з надмірною вагою тіла складають близько 50% населення Німеччини, 45-46% – США і Англії, понад 40% – Італії, Франції, Іспанії, значно менше поширеність ожиріння в Японії (близько 16%). Велику тривогу викликає поширення ожиріння в осіб найбільш активного віку і все більше «омолодження» ожиріння. З огляду на темпи поширення і «омолодження» ожиріння в розвинених країнах світу, вчені прийшли до висновку про те, що в третьому тисячолітті воно стане важливою педіатричною проблемою.

Епідеміологічні дослідження міського і сільського населення України за 2002 р. показали, що артеріальна гіпертензія і цукровий діабет у осіб з ожирінням зустрічається в 2.9 разів частіше, а гіперліпедеміі в 1.5 разів частіше, ніж серед населення в цілому. Надмірна вага у хворих на ішемічну хворобу серця зустрічається втричі частіше. Основна причина ожиріння українського населення – аліментарна, 80-85% всіх випадків.

Виділяють два види ожиріння: ожиріння, пов'язане зі спадковою схильністю, і чисто аліментарне ожиріння. Спадкове ожиріння проявляється з дитячого віку, між 3 і 5-ма роками, погано підлягає лікуванню, має прогресуючий перебіг. Жирова тканина формується у людини в процесі онтогенезу, починаючи з 30-го тижня внутрішньоутробного розвитку, і триває до 1 року постнатального життя дитини. А факторами, що визначають число жирових клітин в організмі, є характер харчування і секреція гормону росту – соматотропного гормону. При надмірному харчуванні стимулюється надмірне розмноження жирових клітин плоду.

На практиці нерідко складно встановити роль спадково-конституційного фактора у виникненні ожиріння, оскільки часто у огрядних батьків діти мають нормальну масу тіла, і, навпаки, страждають ожирінням

діти у батьків з нормальною масою тіла. Все це свідчить про необхідність враховувати інші фактори, що сприяють виникненню ожиріння: переїдання, інфекцію, інтоксикацію, ураження центральної нервової системи і ряд інших причин .

При зниженні рухової активності різко зменшуються енерговитрати організму. Поняття енергетичного дисбалансу передбачає і зниження фізичної активності. Особливо важливий цей фактор у критичному віці, який в даний час знизився з 30-35 до 20-25 років; впровадження комп'ютерів і телебачення зумовило гіподинамію у дітей і підлітків, чого раніше не спостерігали. У матеріалах ВООЗ, за 2010 р підкреслюються основні положення для підтримки здорової маси тіла, де рекомендується контролювати калорійність продуктів і добової норми харчування. Особлива увага звертається на рухову активність, зниження якої тільки стимулює проблеми здоров'я. У своїй роботі, крім традиційних засобів корекції ваги, ми використали електроміостимулювання за допомогою апарату X-body, дія якого полягає в застосуванні імпульсних струмів різної частоти і впливає на нервово-м'язовий апарат. Електричну стимуляцію м'язів почали застосовувати ще в 1960-х радянські вчені для реабілітації космонавтів, чиї м'язи атрофувалися під час польотів в космос. У 1970-х в Німеччині використовували цей метод в фізіотерапії і прискореному відновленні спортсменів. Метою електростимулювання є збільшення рухової активності м'язів, що сприяє поліпшенню кровообігу і лімфовідтоку. За допомогою цієї методики здійснюється стимулювання м'язів очеревини і діафрагми з метою полегшення дихання. Електроміостимулювання широко використовується в сучасній косметології та спорті. Ми, хотіли б закінчити цю роботу словами лікаря, який лікував людей за 179 років до нашої ери, Сираха. Він писав: «Не переповнюй себе різною смачною їжею і не їж занадто жадібно. Так, надмірна їжа робить хворим, а ненаситна – призводить до важкої хвороби».

Чорна Т.В.
Класичний приватний університет

КУЛЬТУРА ЗДОРОВ'Я ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

В сучасних умовах поєднання розумової і фізичної діяльності принесуть плоди всебічного і гармонійного розвитку особистості. Учні у школі малорухомі, адже тривалий час проводять у сидячому положенні, їхні органи і системи життєдіяльності втрачають здатність правильно функціонувати. Мало рухливе положення за партою чи робочим столом відбивається на функціонуванні багатьох систем організму школяра, особливо серцево-судинної і дихальної. При тривалому сидінні подих стає менш глибоким, обмін речовин знижується, відбувається застій крові в нижніх кінцівках, що веде до зниження працездатності всього організму і особливо мозку: знижується увага, послабляється пам'ять, порушується координація рухів, гальмується робота центральної нервової системи, збільшується час розумових операцій.

Необхідність комплексного вирішення проблем фізичного виховання та оздоровлення сучасних школярів спрямоване на фізичне й духовне вдосконалення й формування культури здоров'я у підростаючого покоління, усвідомленої потреби, виховання стійкої мотивації до занять фізичною культурою та спортом з урахуванням їх індивідуальних фізичних можливостей.

Різноманітні фізичні вправи добре розвивають і зміцнюють весь опорно-руховий апарат школярів, впливають на розвиток та діяльність всіх внутрішніх органів, особливо на, роботу легенів і серця, органів травлення, допомагаючи процесу травлення й засвоєнню їжі, активізують діяльність печінки й нирок, поліпшують функції залоз внутрішньої секреції – щитовидної, підшлункової, наднирниківа також грають величезну роль в рості і розвитку молодого організму.

Негативні наслідки низької рухової активності школярів виявляються так само в зниженні імунітету молодого організму, створюються передумови до формування слабкого, нетренованого серця та пов'язаного з цим подальшого недостатнього розвитку серцево-судинної системи.

Культура особистості школяра відображає рівень його розвитку, який відбивається у світогляді, системі цінностей, характері діяльності та спілкуванні, поведінці й способі життя, багатстві здібностей та творчих сил. Культура здоров'я є складовою частиною загальнокультурного розвитку особистості й складається з духовного, психічного і фізичного компонентів.

Культура здоров'я займає важливе місце в структурі загальної культури людини, її сутність виражається в системі сформованих людиною цінностей, знань, умінь та навичок, з формування, збереження і зміцнення здоров'я.

Оволодіння культурою здоров'я є важливою умовою для досягнення людиною фізичного, духовного та соціального благополуччя.

Сьогодні, як ніколи, стає актуальним розгляд людини (її розвиток, здоров'я, моральність, духовність) в тісному зв'язку з оточуючим та реальним навколишнім середовищем. Живий організм –це основна складова екології суспільства. Без гармонії природи-людини-космосу неможливий нормальний, здоровий розвиток людини. Для розуміння проблем кожного громадянина, його екології необхідно досягти високого освітнього рівня, його морального та духовного стану. Питання взаємозв'язку між людиною і

природою особливо актуальні у зв'язку з тим важким екологічним становищем, який сьогодні склався в Україні. Одним з очевидних критеріїв екологічного стану держави є стан здоров'я її населення.

Формування культури здоров'я, що включає активніше залучення до фізкультурно–оздоровчої діяльності у сфері дозвілля. Проте стурбованість викликає і стан матеріально технічної бази в країні, який не відповідає європейським нормам суспільства.

Чорнокун В.А.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергата Н.С., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ЗАСОБИ ТА МЕТОДИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Оптимальне функціонування системи фізичної підготовки дітей молодшого шкільного віку базується на використанні загально педагогічних принципів і методів навчання. Основним засобом вдосконалення фізичних здібностей є фізичні вправи, виконання яких чергується з відпочинком. Фізичне навантаження диференціюється за обсягом та інтенсивністю, а перерви відпочинку – за показниками ЧСС та тривалістю.

Розрізняють три методи силової підготовки: повторних, максимальних та динамічних зусиль, які при використанні в практиці фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку мають свої особливості. Можна досить чітко розділити дослідження, спрямовані на розробку методики виховання сили та швидкісно-силових здібностей.

На думку А. А.Бишаєвої, Е. С. Вільчковського, уже до 6 – 7 років дитина спроможна проявити м'язову силу. Відносна сила м'язів порівняно велика, і вона продовжує зростати в різносторонній руховій діяльності. Проте діти молодшого шкільного віку обмежені у використанні силових вправ.

При розвитку сили дітей доцільно використовувати два методи – повторних і динамічних зусиль. Не рекомендується в молодшому шкільному віці виконувати вправи, які потребують великої силової напруги та затримки дихання. Найефективніше силові здібності розвиваються при комплексному розвитку всіх м'язових груп. Швидкісні здібності розвивають вправи, які виконуються з максимальною інтенсивністю протягом 10–15 сек. Вправи на швидкість для дітей 6–9 років повинні виконуватися протягом 4–6 сек. При цьому необхідно передбачити збільшення кількості рухів за час, яким відводиться від одного до другого заняття на тиждень. Результати експериментальних досліджень засвідчують, що в молодшому шкільному віці (найбільш сприятливому для виховання швидкості) доцільно використовувати засоби, спрямовані на підвищення частоти рухів.

Вправи на швидкість повинні бути простими, за технікою добре засвоєні, а їх тривалість не повинна викликати перевтоми. Пропонується в початковій школі приділяти більше уваги розвитку загальної витривалості. Для виконання цього завдання використовується повільний біг у рівномірному темпі, а також регбі, футбол 30 – 60 хв з перервами для відпочинку до 1,5 хв. При виконанні вправ, які сприяють вихованню спритності рекомендується використовувати незвичні вихідні положення; дзеркальне виконання вправ; міняти швидкість та темп рухів; міняти простір, в якому виконуються вправи; міняти способи виконання вправ; ускладнювати вправи додатковими рухами; змінювати протидію під час групових або парних вправ. Перерви для відпочинку повинні бути достатніми для повного відновлення сил. Отже основною умовою розвитку спритності є новизна вправ. Вправи на спритність доцільно проводити на початку основної частини тренувального уроку і включати у кожне заняття.

Має свої засоби та методичні особливості виховання гнучкості у процесі занять фізичною культурою. Вважається, що для цього доцільно застосовувати вправи, які впливають на рухливість конкретних суглобів. Під час розвитку гнучкості хребта рекомендується робити нахили із різних вихідних положень з дозуванням навантаження від 45 до 60 повторень. Поряд із динамічними вправами рекомендується використовувати і статистичні, при фіксуванні окремих частин тіла протягом 20 – 30 сек.

Що стосується методики виховання фізичних здібностей дітей молодшого шкільного віку, то її ефективність досягається тільки тоді, коли основні компоненти – обсяг та інтенсивність педагогічних дій, тривалість відпочинку та його характер, а також загальний обсяг співпадає з закономірностями розвитку дітей та підлітків відповідного віку, статі, рівня їх фізичної підготовленості та здоров'я.

Чурсіна Н.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гулбані Р.Ш., к.пед.н., доцент

КОРЕКЦІЯ ГНУЧКОСТІ СУГЛОБІВ У ЖІНОК ЗРІЛОГО ВІКУ МЕТОДАМИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА ВІБРОАКУСТИЧНОГО МАСАЖУ

Застосування тибетських співаючих чаш (ТПЧ) в сучасному світі, викликає багато питань і великий інтерес. Чимало питань виникає в аспекті терміна «масаж» стосовно ТПЧ. Більш того, суперечливість багато в чому обумовлена тим, що відсутня стандартизований опис або хоча б точно збережена традиція їх застосування. Під час багатьох дискусій опоненти наводять в коментарях свій досвід взаємодії з ТПЧ, забуваючи часто, що одному з них майстер, що виконує практику, ставив чашу на тіло, а в іншого – лише водив нею в віддаленості, і чаша з тілом не стикалася. Крім того, навколо ТПЧ за ті кілька десятиліть, що європейці познайомилися з ними, створено безліч легенд і міфів – при повній відсутності наукового обґрунтування або серйозної дослідницької роботи.

У той же час необачно заперечувати, що практики з ТПЧ роблять позитивний вплив на організм людини і його стан (фізична або психоемоційний). Оскільки, нехай навіть і за суб'єктивними оцінками, за відсутності серйозних наукових досліджень багато реципієнтів чітко відслідковують зміни свого стану. Навіть якщо в результаті виникнення ефекту плацебо при впливі ТПЧ на людину у нього зменшуються або пропадають фізичні або психічні нездужання, ми вважаємо розумним і виправданим застосування ТПЧ.

Складно віднести практики з ТПЧ безпосередньо до масажу і розглядати їх саме в цьому аспекті впливу. Ймовірно, більш розумно віднести їх до розділу фізіотерапевтичного впливу в разі контактного застосування і до області психології – в разі безконтактного. Навіть уявлення про звуковому масажі у всіх

авторів різниться: хтось розуміє звуковий масаж ТПЧ як масаж звуком, що виходить від чаш на концертах медитативної музики, а хтось – коли чаша контактує безпосередньо з тілом.

І все ж, розглядаючи методику застосування ТПЧ в тій традиції, в якій ми практикуємо саме цю техніку, будемо дотримувати терміну «масаж». Ми згодні з запереченнями опонентів, що з позиції науки це не зовсім коректний термін. Але, слідуючи традиції, в подальшому так будемо не тільки називати це акустичне вплив масажем, але і відповідно ставитися до нього як до вібраційному масажу.

У журналі «Нувель естетик» Tiina Orasmae в 2002 р. писала: «Дана методика фізіологічно обґрунтована. Ми використовуємо спеціально вирахувані частоти. Зараз, в основному, ми працюємо зі спеціальною частотою, яка становить 128 Гц – це нормальна частота коливання мімічної м'язи обличчя. Крім того, поліпшується кровотік і лімфовідтік. Це було доведено в ході фізіологічних дослідів на тваринах. Просто це вибромассаж трохи незвичайною техніки, де замість великого віброаппарата використовується камертон». Йшлося про метод Міотонічна масажу неврологічними камертонами, які з матеріалістичної і механічної точки зору виконували виброакустичний масаж. В процесі віброакустичного терапії використовуються звукові коливання в діапазоні частот від 30 до 120 Hz. Вплив виброакустичних хвиль на організм людини наступне.

Під час сеансу терапії, одночасно з віброакустичними впливом, використовується заспокійлива і розслаблююча музика. Виброакустична терапія впливає на емоційну, найдавнішу частину мозку людини, яка відповідає за роботу органів і тканин тіла. Цей інтенсивно розслаблюючий все тіло метод лікування стимулює і допомагає збалансувати обмін речовин у всьому організмі. Виброакустична терапія механічним впливом прискорює обмін речовин, покращує висновок оксидується проміжних продуктів з організму, ефективно розслаблює м'язи і покращує сон.

Процедура покращує природний потік рідин, включаючи потік крові, лімфи та інших рідин, що циркулюють між органами.

Чухрай А.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Коллегаєв М.Ю., к.пед.н., доцент

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ШКОЛЯРІВ 14–15 РОКІВ, ЩО ЗАЙМАЮТЬСЯ СПОРТИВНИМ ТУРИЗМОМ

Туризм є не тільки прекрасним засобом фізичного виховання, а й незамінним засобом підготовки школярів до життя. Як і багато видів спорту, туризм взаємопов'язаний з різними компонентами фізичної культури. Властивості туризму значні, але рівномірно розподілені в часі фізичні навантаження сприяють зміцненню здоров'я, а життя на природі дозволяє придбати корисні навички та вміння.

Вплив туризму на дитячий організм вивчався багатьма дослідниками. Встановлено поліпшення функціонального стану кардіореспіраторної системи, що виявляється в збільшенні ударного об'єму крові, збільшення потужності вдиху, видиху, поліпшення силових показників, витривалості школярів під впливом навіть одноразових багатоденних походів. Фізіологи вважають, що естетичну насолоду, одержуване від споглядання красот природи, призводить до зняття стійких вогнищ збудження в корі головного мозку, що має велике оздоровчий значення.

Багаторічні спостереження за туристичними групами школярів і студентів, учасниками одноразових багатоденних піших, велосипедних, лижних походів крім позитивного впливу на їх організм показали, що різні види туризму по-різному впливають на окремі системи. Так, на збільшення сили м'язів верхнього плечового пояса ефективніше впливають лижні походи, м'язів спини – піші. Потужність видиху ефективніше поліпшується в піших походах, рухливість нервових процесів – в лижних. Багаторічні (4-5 років) регулярні заняття туризмом позитивно впливають на фізичний розвиток школярів, їх фізичну підготовленість, на функціональний стан багатьох фізіологічних систем. Так, якщо кистевая сила дівчаток, які не займаються спортом, в тому числі туризмом, до 16 років збільшується в порівнянні з їх показниками 12-річного віку на 46,7%, то у регулярно займаються туризмом вона збільшується на 63,9%; у займаються спортом – на 101,7%. У хлопчиків збільшення кистьовий сили становить відповідно 81,2%, 99,9% і 126,5%. Заняття туризмом веде до поліпшення і інших показників фізичного розвитку школярів. Так, у займаються туризмом мало місце, більш виражене уражень пульсу в порівнянні зі школярами, які не займалися туризмом, хоча і менш виражене в порівнянні зі спортсменами. Глибина дихання 16-річних дівчаток збільшилася в порівнянні з їх показниками в 12-річному віці на 69,8%, в той час як у займаються туризмом вона збільшилася на 93,6%. У хлопчиків глибина дихання збільшилася відповідно на 57,4% і 98,0%. Максимальна вентиляція легенів у дівчаток збільшилася відповідно на 31,4% і 59,0%, у хлопчиків – відповідно на 39,1% і 69,2%.

У туризмі, як і в інших видах спорту, досягнення високих результатів неможливе без постійної фізичної підготовки, яка становить основний зміст тренування і в той же час нерозривно пов'язана зі зміцненням і підвищенням загального рівня функціональних можливостей організму. Заняття туризмом роблять помітний вплив на поліпшення фізичної підготовленості школярів.

Рівень фізичної підготовленості об'єктивно відображає морфофункціональний стан організму, що визначає потенціал здоров'я. Показники фізичної підготовленості сучасних школярів досягають лише 60% від результатів їх однолітків початку XX століття. Необхідність розвитку шкільного туризму поряд з іншою фізкультурно-оздоровчою роботою сьогодні очевидна. Туризм формує зі шкільного віку правильну мотивацію відновлення працездатності способом активного використання вільного часу, призначеного для відпочинку, в той же час туристські походи викликають значну витрату фізичних сил і енергії. Це важливий крок до ведення здорового способу життя.

Тому вважаємо актуальним тему нашого дослідження: «Фізична підготовленість школярів 14-15 років, що займаються спортивним туризмом». Мета роботи – експериментально перевірити вплив занять спортивним туризмом на фізичну підготовленість школярів 14-15 років.

Шаповалова І.В.
к.пед.н., доцент
Класичний приватний університет

ПРОБЛЕМА РАННЬОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ

Діти з розладами спектру аутизму є найменш захищеною категорією населення в Україні й потребують особливої уваги з боку держави, вчених, лікарів, психологів, педагогів, реабілітологів. Проблема дитячого аутизму сьогодні є надзвичайно актуальною, адже, за даними статистики, такий діагноз мають майже 1% дітей світу. Проте механізми розладів спектру аутизму (РСА) вивчені недостатньо.

Аутизм або розлади аутистичного спектру – це гетерогенна група порушень розвитку нервової системи, які мають різноманітну етіологію, але характеризуються загальними симптомами, пов'язаними з порушеннями соціальної взаємодії, спілкування і поведінки (зокрема, стереотипність і обмеженість дій або інтересів) [1].

На думку науковців, на початку свого розвитку аутична дитина відповідає віковим нормам, проте ритуальність поведінки, нав'язливість рухів призводить до застосування постійно одних і тих самих груп м'язів, внаслідок чого з'являється обмеження загального фізичного розвитку.

Первазивні розлади виявляються в порушенні розвитку практично всіх аспектів психіки: когнітивної та афективної сфери; сенсорики і моторики; уваги; пам□яті; мовлення; мислення.

Це спостерігається в порушенні самообслуговування (самостійний прийом їжі, вмивання, туалет, одягання), загальної та дрібної моторики, сприйняття та мислення, мовлення. У питаннях моторного розвитку дитини аутичного спектра важливою є проблема нерівномірності розвитку – невідповідності моторної сфери хронологічному та розумовому віку.

Функціональні можливості загальної та дрібної моторики не відповідають віковим нормам розвитку. Унаслідок стереотипного ходіння на пальцях порушується мобільність гомілково-стопного суглоба, що може призвести до виникнення його тугорухливості, утворюється деформація стопи. Відхилення, які спостерігаються у психічному розвитку, характеризуються емоційними, поведінковими розладами та формують у дітей порушення фізичних якостей – рівноваги, координації, зорово-моторних розладів тощо.

Порушення соціальної взаємодії у дитини з аутистичним спектром стають помітними вже у ранньому дитинстві (вона рідко посміхається дорослим, у старшому віці – уникає зорового контакту, рідко наближається до сторонніх, зокрема дітей, практично не виявляє емоцій. Порівняно зі здоровими однолітками, у дітей з діагнозом спектру аутизму відсутній інтерес до нового, потреба в організації спільної ігрової діяльності. Саме тому такими важливими є своєчасна діагностика захворювання та спеціальні реабілітаційні заходи сприятимуть наближенню таких дітей до повноцінного життя. Вчасна реабілітація дітей з РСА, розповсюдження якісної інформації щодо проблем захворювання, формування толерантного ставлення суспільства до людей з особливими потребами та їхніх сімей є актуальним завданням сьогодення.

Отже, аналіз наукової літератури вказує на актуальність проблем з питань ранньої реабілітації дітей з розладами спектру аутизму. Узагальнений досвід та практика з визначених питань свідчить про глибокий сенс удосконалення програм реабілітації.

Література

1. Гилберт К., Питерс Т. Аутизм: медицинское и педагогическое воздействие: кн. Для педагогов-дефектологов / пер. с англ. О. В. Деряевой. – Москва: ВЛАДОС, 2003. 144 с.
2. Дитячий аутизм: лікування іпотерапією. URL: https://hippotherapy.in.ua/treatment-of-infantile-autism.

Швиденко В.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Глущенко Н.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

РОЗВИТОК ШВИДКІСНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ФУТБОЛІСТІВ 9–10 РОКІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ

Експериментальна програма з розвитку швидкісних здібностей була сформована нами у блоки та впроваджена у тренувальний процес футболістів експериментальної групи на початку основної частини заняття. Тривалість, спрямованість та структура кожного з блоків експериментальних вправ базувалися за принципами поступовості та хвилеподібності підвищення фізичного навантаження, а саме час проведення блоку коливався від 10 до 30 хв на протязі експерименту. Так, в понеділок ми застосовували блок бігових вправ з застосуванням повторногопробігання коротких відрізків з різних вихідних положень, зі зміною напрямку бігу та швидкістю. У вівторок футболісти займались за методом зв'язаної дії. В середу блок з розвитку швидкісних здібностей не проводився, оскільки в цей день був запланований день відновлювальних процедур (сауна, басейн). В четвер використовувались складно-рухові вправи з м'ячем, а в п'ятницю футболісти ЕГ займались у парах та в групах за зазделегідь запропонованими тренером схемами.Таким чином ми мали можливість варіювати вище перелічені вправи та послідовно, за планом програми, включати їх до блоків з розвитку швидкісних здібностей футболістів 9-10 років.

Виявлено, що після впровадження експериментальної програми, в кінці педагогічного експерименту показники розвитку швидкісних здібностей у представників експериментальної групи достовірно поліпшилися ($p<0,01$; $p<0,001$). В той час як в спортсменів КГ визначено їх незначне покращення, а саме в тестах «біг 30м» покращення складало лише 0,13 с, що складало 2 % (6,00±0,18 с). В тесті «біг з місця 15 м» результати покращились лише на 0,05 с, та 1,67 % (2,95±0,30 с). В «бігу на 15 м з ходу» результати залишилися без змін (2,60±0,25 с). Динаміка змін результатів в тестах«біг на 50 м», «біг на місці», «човникового біг» та тесту на швидкість реакції була наступною, а саме від початку до завершення експерименту покращення відбулось на 0,2 с та 1,72 % (11,40±0,30 с); 0,5 разів та 2,04 % (25,0±2,00 разів);

0,55 с та 1,77 % (12,40±0,21 с), а також на 2 см та 9,52 % (19,00±2,00), відповідно. На нашу думку позитивні зрушення у показниках швидкісних здібностей були прогнозовані та відбулись за рахунок систематичних тренувань за начально-тренувальним планом.

Аналіз динаміки змін показників швидкісних здібностей у футболістів ЕГ дозволив визначити що, результати в «бігу на 30 м» збільшилися на 0,82 с та 19 % (5,03±0,10 с), «бігу на 15 м з місця» на 0,84 с та 28,81 % (2,10±0,18 с), а «бігу на 15 м з ходу» на 0,49 с та 22,34 % (2,05±0,08 с), відповідно. Зміни результатів в тестах «біг на 50 м» були покращені на 2 с та 17,31 % (9,55±0,25 с), а «біг на місті» на 3 рази та 12 %. (28,00±1,50 разів). Нарешті отримані результати у тестах «човниковий біг» зросли на 1,4 с та 10,1 % (11,17±0,15 с), а в тесті на «ловлю гімнастичної палиці» на 15,5 см та 68,8 % (7,00±1,50 см). На нашу думку такий прогрес розвитку швидкісних здібностей представників ЕГ відбувся за рахунок впровадження нами блоку експериментальних вправ з розвитку швидкісних здібностей.

Таким чином ми можемо стверджувати про ефективність впровадженої нами програми експериментальних вправ з розвитку швидкісних здібностей юних футболістів 9-10 років на основі безперечної позитивної динаміки змін, котрі відбулись серед футболістів ЕГ в абсолютно усіх її показниках.

До подальших перспективних напрямів дослідження відносимо вивчення всього комплексу показників фізичних якостей спортсменів, розробку можливих програм, які сприятимуть підвищенню досліджуваних показників та зміцненню здоров'я.

Шевченко М.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Крюков Ю.М., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ДІВЧАТ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ ЗАСОБАМИ АЕРОБІКИ

Серед хвороб, на які страждають сучасні люди найбільш небезпечною є захворювання серцево-судинної системи. Серцево-судинна система забезпечує кровообіг організму, а значить живлення і дихання всіх органів. Ось чому захворювання серцево-судинної системи відображається на пониженні функціональної діяльності всього організму. Захворювання серцево-судинної системи обумовлені багатьма факторами: вродженими дефектами; інтоксикацією; запальними процесами; порушеннями обміну речовин; малорухомим способом життя тощо. 62,2% населення України помирає від ішемічної хвороби серця і цереброваскулярних захворювань, питома вага яких в структурі смертності від серцево-судинних захворювань становить відповідно 65,7 та 21,9%.

На сьогоднішній день вади серця є одним з головних факторів ризику розвитку, ускладнень і смертності від серцево-судинних захворювань серед дітей та осіб молодого віку. У лікуванні вад серцево-судинної системи досягнуті успіхи за рахунок широкого застосування сучасних лікарських засобів.

Досягнення експериментальної і клінічної кардіології дають підставу говорити про багатокомпонентність патогенезу вад серця, що визначає використання не тільки медикаментозної терапії, а й різних лікувальних фізичних факторів.

Арсенал методів фізичного лікування захворювань серцево-судинної системи поповнюється постійно, що ставить перед дослідниками завдання з вивчення порівняльної ефективності як давно розроблених і практично апробованих способів, так і нових технологій терапії даного захворювання.

Численними клінічними дослідженнями показана ефективність лікувального застосування у хворих з вадами серця різних методів фізичного впливу, в тому числі і методик лікувальної фізичної культури, однак існують розбіжності у виборі того чи іншого методу.

Це свідчить про актуальність досліджень лікувальної дії різних методів дозованого фізичного навантаження на ключові фактори етіології та патогенезу вад серця.

Мета дослідження – розробити та перевірити ефективність застосування дозованих аеробних вправ в спеціальній медичній групі з захворюваннями серцево-судинної системи.

Об'єкт дослідження – процес фізичної терапії дівчат спеціальної медичної групи з захворюванням серцево-судинної системи під час занять аеробікою.

Предмет дослідження – методика оздоровчої аеробіки для дівчат 12-16 років спеціальних медичних груп з захворюванням серцево-судинної системи.

Завдання дослідження.

1. Провести аналіз літературних джерел про застосування засобів фізичної терапії в спеціальній медичній групі при захворюваннях серцево-судинної системи, узагальнити досвід та практичне значення.

2. Запропонувати комплекс занять з аеробіки дівчат 12–16 років із серцево-судинними захворюваннями.

3. Оцінити ефективність запропонованої методики фізичної терапії дівчат 12-16 років спеціальної медичної групи.

Методи дослідження: метод аналізу науково-методичних джерел, медико-біологічні методи, тестування фізичної підготовленості, метод педагогічного експерименту, методи математичної статистики.

Практичне значення роботи. Розроблено методику оздоровчої аеробіки, застосування якої сприяє покращенню функціонального стану серцево-судинної та дихальної систем, а також сприяє підвищенню фізичного стану дівчат спеціальної медичної групи.

Шевченко В.Г.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Волік А.О., к.мед.н., доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК, ХВОРИХ НА РЕВМАТОЇДНИЙ АРТРИТ

Артрит – запальне захворювання суглоба. Для артриту характерні болі в суглобі, особливо при рухах, нерідко є обмеження його рухливості, припухлість, зміна форми і обрисів (деформація суглоба). У деяких випадках в порожнині суглоба виявляється серйозна гнійна або кровянистая рідина; шкіра над суглобом червоніє. Артрит може початися відразу і супроводжуватися високою температурою і сильними болями в суглобі (гострий артрит) або розвиватися поступово (хронічний артрит). Артрит може стати причиною інвалідності, що є серйозною проблемою вимагає залучення до ведення хворого декількох фахівців: ревматолога, артролога та фізіотерапевта.

Етіологія артриту залишається остаточно не вивченою по цей день, і тому настільки ж проблематичним є і лікування. Скутість й біль у суглобах не дає людині можливості плідно працювати, спокійно спати по ночах і просто з легкістю рухатися, тобто жити повноцінним життям. Найчастіше це захворювання призводить до інвалідності.

За сучасними уявленнями, поряд з медикаментозною терапією, в системі відновлення здоров'я хворих на артрит важлива роль належить фізичної терапії. Ретельно підібрані фізичні вправи, фізіотерапевтичні процедури та інші засоби реабілітації сприяють призупинення подальшого прогресування захворювання, відновлення функцій уражених суглобів, покращення фізичного і психічного стану хворого.

У результаті недостатньої рухової активності в організмі людини порушуються нервово–рефлекторні зв'язки, закладені природою й закріплені в процесі важкої фізичної праці, що приводить до розладу регуляції систем, порушенню обміну речовин і розвитку дегенеративних захворювань.

Мета роботи – науково–методично обґрунтувати та розробити програму фізичної терапії жінок з ревматоїдним артритом ліктьового суглобу.

Об'єкт дослідження – процес фізичної терапії жінок при ревматоїдному артриті ліктьового суглобу.

Предмет дослідження – засоби і методи фізичної терапії жінок при ревматоїдному артриті ліктьового суглобу.

Завдання дослідження.

1. Систематизувати і узагальнити сучасні науково–методичні знання, вітчизняний та світовий досвід використання засобів і методів фізичної терапії хворих жінок при ревматоїдному артриті ліктьового суглобу.
2. Дослідити стан ліктьового суглобу хворих жінок з ревматоїдним артритом.
3. Розробити програму фізичної терапії жінок з ревматоїдним артритом ліктьового суглобу і визначити її ефективність.

Методи дослідження:

- аналіз науково–методичних джерел;
- соціологічні;
- методи фізичної терапії;
- педагогічне тестування;
- педагогічний експеримент;
- метод математичної статистики.

Практичне значення роботи. В результаті проведеного дослідження, при послідовному рішенні поставлених задач, було запропоновано реабілітаційні заходи, які дозволяють ефективніше впливати на реабілітацію хворих жінок з ревматоїдним артритом ліктьового суглобу.

Шевчук Д.Г.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Гулбані Р.Ш., к.пед.н., доцент

ЗМІЦНЕННЯ ПОСТАВИ В ДІТЕЙ 10–12 РОКІВ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ТРЕНАЖЕРУ «ФУНКЦІОНАЛЬНІ ПЕТЛІ TRX»

Із фізіологічної точки зору поставу необхідно розглядати як своєрідний навичок, тобто, певне сполучення умовних рефлексів, які забезпечують зберігання звичайного положення.

Постава формується у дітей в процесі росту їх організму у тісному зв'язку із розвитком рухових функцій. Зміни постави з роками відбуваються у зв'язку з удосконалюванням можливостей опорно-рухової функції дитини, яка керується ЦНС, закріплює та утримує тіло в положенні правильної постави.

Основну роль у формуванні правильної постави відіграє не абсолютна сила м'язів, а рівномірний їх розвиток та правильний розподіл м'язової тяги. Цікаво відмітити, що нерідко зустрічаються люди з дуже могутньою мускулатурою, молотобійці, борці, штангісти і т.д., але з поганою поставою через надмірний розвиток у них м'язів згиначів.

В той же час, у людей з порівняно слабкою мускулатурою, часто спостерігається добра постава, наприклад – у еквілібристів, яка пояснюється рівномірним розвитком у них всіх м'язових груп.

Симетричне, гармонічне влаштування тіла людини задовольняє важливі біохімічні умови, при яких чисельні сегменти хребта, тазу та суглобів людини побудовані так, що кожний сегмент є міцним фізіологічним опором для вище лежачого відділу, що знаходиться вище.

Ортоградне положення людини під впливом нервово-м'язового та зв'язкового апарату формує фізіологічні згини хребта, установлює його під визначеним кутом до тазу, завдяки чому створюється найбільш сприятливі механічні умови для опори тулубу, правильної постави та функції нижніх кінцівок і самого хребта.

Постава формується в процесі росту, розвитку і виховання дитини. В процесі удержування голови дитини на 3-4 місяці після народження, формується шийний лордоз, а функція сидіння формується з 6-10 місяців – грудний кіфоз. З 1-го року – період стояння, ходьби (тобто, ортоградне положення), до 5-7 років формується поперековий лордоз.Таким чином, у дітей в період росту, постава зазнає постійних змін під впливом гормонального фактору, фізичного розвитку, раціонального або нераціонального режиму та багатьох інших факторів.

Підвісний тренінг – різновид силового тренінгу, при якому використовуються системи підвіски з мотузки або ремені, які дозволяють виконувати вправи, використовуючи вагу власного тіла людини. Вправи водночас тренують та розвивають міцність, гнучкість, вестибулярну систему, еластичність сухожилок і зв'язок, які оточують суглоб.

На даний час багато виробників фітнес-обладнання виробляють підвісні петлі, але найвідомішими завдяки добрій маркетинговій компанії, є петлі TRX .

Серійне виробництво тренажеру TRX було розпочато у 2005 році в Сан-Франциско після того, як його винахідник Ренді Хетрік довів власну ідею, що виникла під час його служби в збройних силах США.А армійські тренери зробили тренажер частиною фізичного виховання військовослужбовців.

Але мабуть найбільш важлива перевага даного тренажера, що він не вимагає спеціальної підготовки. Таким чином, TRX може бути використан в ході адаптації людини до фізичних навантажень.

У нашому дослідженні ми використовували цей тренажер. Результати отримані в ході експерименту виправдали наші очікування. М'язи у дітей не тільки зміцніли, а й придбали гармонійний стан в ортоградне положенні. Дітям було цікаво займатися на петлях ТРХ, а це дуже суттєвий фактор для мотивації дитини до занять фізкультурою.

Шинкарук Ю.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Євстігнеєва І.В., доцент

МОДЕЛЮВАННЯ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ БОРЦІВ

Міжнародна федерація боротьби (ФІЛА) постійно вносить зміни у правила змагань. За останнє десятиріччя пункти правил змагань неодноразово змінювались. Науково-методичне забезпечення системи навчально-тренувальної діяльності (НТД) борців вимагає постійного аналізу і моделювання змагальної діяльності. Часті зміни правил змагань у вільній боротьбі не дозволяють розробити загальну теорію багаторічної підготовки спортсменів. Практично всі дослідження сьогодні стосуються етапів максимальної реалізації індивідуальних можливостей та збереження результатів і направлені на передзмагальну підготовку висококваліфікованих борців, але і для них немає достатньо повних рекомендацій щодо оптимізації змагальної та тренувальної діяльності.

Спортивна діяльність включає змагальну діяльність, процес підготовки до змагань, а також специфічні міжособові відносини та поведінкові норми, що виникають на основі цієї діяльності. Особливостями спортивної діяльності є:

активізація факторів, що підсилюють установки особистості на досягнення результату;
уніфікація складу дій, дозволених у змаганні;
регламентація поведінки спортсменів, що змагаються;
системне відтворення змагань.

Остання особливість є найбільш актуальною для цілей даної роботи. Вона дозволяє моделювати і оптимізувати змагальну діяльність. На цій основі можлива розробка системи програмно-цільового управління підготовкою борця.

Спортивна діяльність як система може бути представлена чотирма підсистемами:

змагальна діяльність;
тренувальна діяльність;
специфіка рухів;
правила та умови проведення змагань.

Всі чотири підсистеми досить жорстко взаємозалежні. У системі спортивної діяльності окремого спортсмена зі зростанням його кваліфікації ці зв'язки стають все більш налагодженими і стійкими. Їх взаємозв'язок поетапно трансформується і інтегрується у напрямок на підвищення майстерності та успішності борця.

Змагання є центральним елементом діяльності спортсмена. Вони визначають всю систему організації, управління та методичного забезпечення спортивної діяльності, спрямованої на досягнення більш високого результату. Без змагань неможливе існування самого спорту.

Таким чином, конкретизуючи завдання дослідження, засобом проведення аналізу сучасної ЗД борців спорту вищих досягнень, та етапу спеціалізованої базової підготовки, можна виявити її характеристики і параметри, що забезпечують успішність виступу та побудувати модель успішної ЗД висококваліфікованих борців.

Визначити фактори успішності змагальної діяльності та розробити рекомендації щодо корекції програм і методик навчально-тренувальної діяльності борців на етапі спеціалізованої базової підготовки. На основі моделі можна розробити рекомендації щодо корекції програм і методик навчально-тренувальної діяльності борців на етапі спеціалізованої базової підготовки.

Ще раз підкреслимо, що провідні складові загальної системи підготовки, розглянуті вище інтегральні характеристики успішної ЗД закладаються особливо інтенсивно на етапах спеціалізованої базової підготовки. Саме тому програми підготовки борців цього етапу вимагають глибоких досліджень і ретельного коригування у відповідності із вимогами сучасної ЗД.

Шишин М.Є.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Добродуб Є.З., к.пед.н, доцент

РОЗВИТОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ДЗЮДОЇСТІВ 17–18 РОКІВ

Актуальність даної проблеми заключається в тому, що розробка та впровадження нових технологій підвищення ефективності тренувального процесу є необхідною умовою для досягнення успіхів у сучасному спорті.

Практика розвитку боротьбі дзюдо постійно вимагає конкретних науково обґрунтованих рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності навчально-тренувального процесу та змагальної діяльності спортсменів.

Удосконалення процесу підготовки кваліфікованих спортсменів неминуче пов'язане з пошуком оптимальних шляхів підвищення фізичної працездатності. Вона є фундаментом для розвитку рухових якостей, становленню техніко-тактичної майстерності та інших сторін підготовки, що сприяють реалізації індивідуальних здібностей і потенційних рухових можливостей спортсмена.

Прояв високої працездатності дзюдоїстів в умовах спортивних змагань багато в чому визначається рівнем розвитку спеціальної витривалості, і зокрема її анаеробного і аеробного компонентів. Великого значення набуває і компонент швидкісно-силових якостей.

Розвиток та вдосконалення провідних якостей дзюдоїстів може бути забезпечено спеціальним підбором тренувальних засобів і методів, а також шляхом суворої регламентації параметрів фізичного навантаження. Ретельно підібрані та науково обґрунтовані плани підготовки дозволять підвищити ефективність тренувального процесу, а також уникнути зайвих витрат часу, сил і матеріальних засобів, низької якості навчально-тренувальної роботи , стихійності в діях тренера і спортсменів.

Результати дослідження розширюють теоретичні знання в основі пріоритетних шляхів використання кругового тренування в навчально-тренувальних заняттях з спортсменами 17–18 років, які займаються дзюдо. Вкладом в практику є розробка комплексів спеціальних вправ кругового тренування для розвитку спеціальних рухливих якостей – витривалості.

Методичною основою «кругового тренування» є багаторазове виконання певних рухів, в умовах точного дозування навантаження і точно встановленого порядку його зміни і чергування з відпочинком. Тому кругове тренування являє собою організаційно-методичну форму занять фізичними вправами, які направлені, в основному, на комплексний розвиток рухових якостей.

Дослідження, які підтверджують ефективність її застосування в навчально-тренувальному процесі, напрям її навчального та тренувального впливу, залишаються актуальними і сьогодні. Тому велике значення має подальша розробка засобів і методів навчально-тренувального процесу спортсменів.

Впровадження розробленої методики в навчально-тренувальний процес спортсменів сприяє покращенню загальної та спеціальної підготовки тих, хто займається дзюдо.

Сучасні правила спортивної боротьби, відносно короткий період часу ведення поєдинку, необхідність забезпечення результативності технічних дій при високому темпі ведення сутички та протидію суперника – ці та інші фактори визначають формування специфічної структури підготовленості спортсменів.

Зміни правил змагань, що торкнулися, перш за все активності ведення поєдинку, змінили модель змагальної діяльності в дзюдо і вплинули на структуру фізичної підготовленості. Змагальна діяльність у сучасному дзюдо придбала повторно інтервальний алгоритм, закріплений у змінах правил змагань, стимулюючих до підвищення видовищності та інтенсифікацію поєдинку.

Штепенко А.Ю.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Волкова С.С., к.пед.н., професор

ДОКАЗОВА МЕДИЦИНА У ФІЗІЧНІЙ ТЕРАПІЇ

Сьогодні існує велика кількість досліджень, які стосуються фізичної реабілітації. Спеціальне товариство, відбирає найбільш якісні дослідження, які стосуються фізичної реабілітації (доказова медицина).

Термін «доказова медицина» був запропонований вченими університету Мак-Мастера м. Торонто (Канада) в 1990 р. Доказова медицина – це технологія збору, узагальнення та аналізу медичної інформації, яка дозволяє формулювати науково обґрунтовані рішення в медицині. При зборі інформації про реабілітацію хворих необхідно відрізняти достовірні і недостовірні медичні дослідження. При цьому, достовірним можна вважати, таке дослідження в якому зведені до мінімуму систематичні і випадкові помилки.

Систематична помилка це одержання перекручених результатів, які систематично відрізняються від справжніх величин. Вона виникає при неправильному вимірюванні, і при неправильному доборі матеріалу. Натомість, випадкова помилка це відхилення результату окремого спостереження або вимірювання від його дійсного значення, обумовлене виключно випадковістю.

Тому, щоб уникнути систематичних помилок необхідно застосовувати спеціальні методи відбору матеріалу (найкраще – проводити рандомізацію). Водночас, щоб уникнути випадкових помилок потрібно правильно застосовувати методи біометрики і використовувати контрольні групи випробовуваних.

Виходячи із зазначеного, огляд науково-доказової практики повинен:

– відповідати на чітко сформульоване клінічне питання;
– бути заснований на результатах пошуку всіх джерел інформації на різних мовах;
– аналізувати достовірність досліджень, оцінюючи надійність збору та обробки клінічної інформації;
– узагальнювати тільки доброякісні дані;
– регулярно оновлюватися по мірі отримання нових результатів випробувань.

Водночас, якісно проведений систематичний огляд науково-доказової практики дозволяє зробити висновок про те, що: втручання безсумнівно ефективне і його необхідно застосовувати; втручання неефективне і його не слід застосовувати; втручання завдає шкоди і його слід заборонити. користь чи шкода не доведені і потрібні подальші дослідження.

Сьогодні на практиці, найчастіше, рішення щодо стратегії ведення пацієнта фізичним реабілітологом приймається виходячи з позицій: нещодавно був подібний випадок; так написано в підручнику; так всі роблять; я чув що…; так вимагає керівництво.

Однак, рішення прийняті виходячи з цих позицій як правило є помилковими, що не дозволяє забезпечити ефективну реабілітацію хворих.

Тому, спеціалізовані систематичні огляди, які фільтрують весь потік інформації і надають реабілітологу відомості про ефективність певних методик на конкретному етапі, слід розглядати як важливе джерело, яке дозволяє лікарю правильно і оперативно діагностувати захворювання та обрати найбільш ефективний метод реабілітації пацієнтів.

Аналізуючі рекомендації з науково-доказової бази, можна зробити висновок, що фізичний реабілітолог проводячи клінічні огляди з науководоказової практики повинен використовувати у своїй роботі лише ті методики, ефективність яких доведена. Це дозволяє йому не розпилятися витрачаючи час та сили пацієнта на непотрібні фізичні вправи, які не принесуть бажаного ефекту, а оперативно та своєчасно встановлювати діагноз та обирати методику реабілітації пацієнта.

Юрченко О.В.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Глущенко Н.В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ХУДОЖНІЙ ГІМНАСТИЦІ

У науковій літературі існує кілька підходів до визначення поняття тактичної підготовки. Під тактичною підготовкою розуміється вміння спортсмена правильно побудувати хід змагальної боротьби з врахуванням специфіки виду спорту, власних індивідуальних особливостей, можливостей суперників та створених зовнішніх умов. Також спортивну тактику визначають як «способи об'єднання і реалізації рухових дій, що забезпечують ефективну змагальну діяльність та приводять до досягнення поставленої мети».

Тактична підготовка це процес набуття теоретичних тактичних знань і практичне оволодіння ними відповідно до вимог певного виду спорту. До спеціальної тактичної підготовки також входить розробка найбільш доцільних способів та прийомів ведення змагання, складання планів, варіантів, графіків та ін.

Основними завданнями тактичної підготовки є: вивчення загальних положень тактики; вивчення сутності і закономірностей спортивних змагань обраного виду спорту; вивчення тактики обраного виду спорту; вивчення тактичного досвіду найсильніших спортсменів; вивчення можливостей суперників, їхньої тактичної, фізичної та психологічної підготовки; вивчення місць майбутніх змагань, обладнання та інших зовнішніх умов.

На сьогодні технічна і фізична підготовка найсильніших спортсменів різних країн світу на високому, приблизно однаковому рівні. Більшість спортсменів не дуже відрізняються і за психологічною готовністю до змагань. Тому при рівних умовах перемога на найбільших міжнародних змаганнях дуже часто визначається, в кінцевому рахунку, тактичною майстерністю спортсмена.

Таким чином, тактика є важливою для художньої гімнастики, особливо в умовах суперництва. Особливість її в художній гімнастиці полягає у тому, що здійснюється вона у передзмагальний час. У будь-якому випадку варто враховувати пряму залежність спортивної тактики, структури і рівня тактичної підготовки від рівня технічної підготовки та розвитку найважливіших рухових якостей: швидкісно-силових, витривалості, гнучкості, координації, функціональних можливостей найважливіших систем організму, а також від рівня і особливостей психологічної підготовки спортсменів.

Відомо, що у художній гімнастиці існує три види тактики: індивідуальна, командна і групова (відповідно до видів змагань). Зміст індивідуальної тактики складають такі способи ведення змагань, які дозволяють гімнастці найбільш ефективно реалізувати свої індивідуальні можливості і досягти найбільш високого спортивного результату.

До елементі індивідуальної тактики належать: вибір музики; складання довільних комбінацій з максимальною складністю і надбавками; продумування можливих варіантів виконання особливо складних і ризикованих елементів, а також варіанти їх заміни; створення тематичного образу гімнастки; раціональний розподіл сил під час змагання в залежності від програми.

Отже, всі види тактичної підготовки (індивідуальна, командна, групова) в художній гімнастиці мають свою специфіку і включають різні складові елементи, які можуть так чи інакше впливати на виступ гімнасток.

Юрченко О.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Волік А.О., к.мед.н., доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЧОЛОВІКІВ ПЕРШОГО ЗРІЛОГО ВІКУ З ПЕРЕЛОМОМ ПРОКСИМАЛЬНОГО КІНЦЯ ПЛЕЧОВОЇ КІСТКИ

Травма – це пошкодження з порушенням (або без порушення) цілісності тканини, спричинене якою–небудь зовнішньою дією: механічним, фізичним, хімічним та інше.

Розрізняють виробничий, побутовий, вуличний, транспортний, військовий та спортивний види травматизму. Травми, що виникають одразу після одномоментної дії називаються гострими, а від багатократних дій малої сили – хронічними. Найчастіше зустрічаються механічні травми; в залежності від того, чи по-

шкоджені шкіряні покриви чи то слизові оболонки, розрізняють закриті травми (удари, розтягнення, розриви, вивихи, переломи кісток) та відкриті травми (рани).

Травми кісток і суглобів є одними з найбільш серйозних пошкодження опорно–рухового апарату. Труднощі лікування цієї патології є суперечливі вимоги; з одного боку, необхідно забезпечити спокій травмованій кістки і суглобу з метою зростання кісткових фрагментів, загоюванню травмованих мяких тканин, з іншого боку, відновлення функції суглобу і м'язів плеча є зайво тривалої імобілізації це шкідливо, оскільки вона часто призводить до розвитку незворотніх змін у кісток і хрящів і навколо суглобових тканин.

Переломи плечової кістки в середньому 7% всіх переломів, з 65% від тріщин в переломи плечової кістки проксимального кінця і інвалідності в результаті цих переломи досягає 12%, тому проблема реабілітації хворих в цій категорії відповідні. Аналіз причин інвалідності травматичних хворих вказує на те, що це залежить не тільки від тяжкість травми. Згідно з медичої експертизи певну роль у втраті працездатності після перенесених травм верхнього плечового поясу і верніх кінцівок є недоліки в організації і методики лікування хворого і недооцінка ролі функціонального реабілітаційного лікування.

Аналіз наукової літератури, показали, що при лікуванні таких пацієнтів, пріоритет віддається для реабілітації, під час якої величезну роль грає цільові застосування фізичних вправ. При цьому найефективніше своєчасне відновлення рухових функцій плеча, засноване на вживанні сучасних і традиційних засобів фізичної культури, що включають пасивну і активну участь пацієнта в цьому процесі.

Таким чином, відновлення працездатності хворих може бути досягнуте лише при вживанні всього набору доповнюючих лікувальних засобів функціонального характеру, а саме лікувальної гімнастики, фізичних вправ у воді, масажу, працетерапії, тренуванню в ходьбі, фізіотерапевтичних методів.

Мета роботи – виявити ефективність розробленої методики фізичної терапії пацієнтів з переломом проксимального кінця плечової кістки.

Для реалізації поставленої мети вирішувалися наступні завдання:

1. Провести аналіз спеціальної науково-методичної літератури, визначити найбільш ефективні засоби і методи фізичної терапії травматологічних хворих.

2. Розробити та апробувати програму комплексної фізичної терапії хворих з переломом проксимального кінця плечової кістки.

3. Оцінити ефективність запропонованої програми фізичної терапії чоловіків 30-40 років з пошкодженнями плечової кістки і суглоба.

Для реалізації поставлених завдань використовувалися наступні методи дослідження:

– метод аналізу науково–методичних джерел;
– метод інструментальних вимірювань;
– методи педагогічного дослідження;
– медико–біологічні методи;
– метод математичної статистики.

Юхновська Ю.О.
к.е.н., доцент
КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР

ЧИННИКИ ВПЛИВУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ТУРИСТИЧНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ

В сучасному суспільстві відбуваються євроінтеграційні і глобалізацій ні явища, які суттєво впливають на розвиток потенціалу туристичної галузі України та регіонів зокрема.

Євроінтеграційні та глобалізаційні явища, які відбуваються в сучасному суспільстві, суттєво вплинули на розвиток потенціалу вітчизняної туристичної галузі, тому стан розвитку українського туристичного ринку характеризується достатньо складною, динамічною багатофакторністю.

Рівень соціально-економічного розвитку країни є умовою наявності відносних переваг на ринках вищих рівнів. Тому економічно розвинені країни мають розвинену індустрію туризму та високоефективний туристичний ринок, функціонування якого забезпечується загальною економічною стабільністю.

Наслідки взаємодії туризму та суспільства, і розвиток туризму в цілому залежать від комплексу умов: природно-географічних, історико-політичних, соціально-економічних, демографічних, що склалися у суспільстві, і факторів, які їх визначають.

Формування національного туристичного ринку обумовлене дією внутрішніх та зовнішних чинників

До внутрішніх чинників відносяться наступні:

– природно-географічні особливості й кліматичні умови країни;
– наявність та якість природних ресурсів і можливість їх зручного використання;
– економічна ситуація в країні;
– внутрішня політика країни, політична стабільність;
– суспільний лад, рівень розвитку продуктивних сил, структура і рівень добробуту населення.

До зовнішніх чинників формування та функціонування потенціалу туристичної галузі відносяться:

– географічне положення регіону;
– політичні відносини між країнами;
– міжнародний розподіл праці;
– рівень цін на міжнародному ринку та в різних країнах;
– співвідношення валют;
– державні та світові стандарти екологічної політики;
– здійснення інноваційної, фінансової, інвестиційної політики держави.

З точки зору впливу на туристичну діяльність усі фактори поділяються на фактори залучення (спонукають до подорожі) та фактори розподілу, або диференціації попиту (впливають на вибір місця подоро-

жі). До факторів залучення відносяться: природні умови; культурні умови; соціальні умови. До факторів розподілу – туристичні ресурси; розвиток інфраструктури; соціально-економічний розвиток країни.

Урізноманітнення внутрішніх та зовнішніх чинників, функцій та зростання ролі туризму як галузі господарства в умовах глобалізації та інформаційно-технологічної революції потребує розроблення питань узгодження туристичної діяльності з природними, соціокультурними, еколого-економічними, інформаційно-технологічними можливостями як окремих країн та регіонів, так і світового господарства в цілому, які проявляються у відповідних механізмах формування територіальних ринків туристичних послуг і закріплюються у певних формах геопросторової організації туризму. Таким чином, потребують подальшого розвитку теорія, методологія і методика досліджень туризму окремих країн та регіонів.

Юшанова О.О.
КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
Наук. кер. – Овчинніков А.В.

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Проблема розвитку особистості дитини дошкільного віку розкрита в психолого – педагогічних дослідженнях Л.І. Божович, В.В Давидова, А. В. Запорожця, Я.Л. Коломинского, Т.С.Комаровой, А.Н.Леонтьева, В.І Логінової, Д.Б. Ельконіна. Вчені стверджують, що в дошкільному віці відбувається становлення основних особистісних механізмів про утворення, завдяки яким дитина набуває індивідуальні особливості психіки і поведінки, що дозволяють йому бути неповторною особистістю.

Фізичне виховання є складовою частиною всебічного виховання дитини дошкільного віку і орієнтує всю педагогічну систему на новий цільовий підхід – формування фізичної культури особистості.

Найціннішим в цьому плані видається індивідуально-особистісний аспект розвитку рухової активності у дошкільників засобами фізичного виховання. Дослідженнями доведено значна роль руху для життєдіяльності дитячого організму, вдосконалення основних його функцій. Чим активніше залучений дитина в світ рухів, тим багатше її фізичний і розумовий розвиток, тим міцніше його здоров'я. Саме руху є головним засобом зміцнення здоров'я кожної дитини, а також засобом соціальної і фізичної його адаптації.

Фізичне виховання орієнтує всю педагогічну систему на цільовий підхід – формування фізичної культури особистості. Розглянемо основні концептуальні положення розвитку фізкультурного виховання, що визначають його сутність і прогресивні за спрямованістю:

1. Лібералізація процесу виховання, змінюючи сформовані педагогічні авторитети суспільно-державної системи фізичного виховання, розширюючи співпрацю і взаємну відповідальність людей, сприяє переходу відносин об'єкта і суб'єкта виховання в суб'єкт – суб'єктивні відносини, до педагогіки співробітництва, поданням кожної особистості можливості вільної реалізації фізичних здібностей;
2. Гуманізація процесу виховання спрямована на обов'язкове врахування індивідуальних особливостей кожної людини, розвиток самостійності особистості, залучення людей до здорового способу життя, естетичним ідеалам і етичним нормам поведінки в суспільстві;
3. Безперервний розвиток фізкультурного виховання є динамічний рух педагогічного процесу, побудованого на використанні гнучких методів і засобів навчання, обумовлює творчий пошук і новаторство педагогів, а так же самостійність і ініціативу займаються;
4. Гармонізація змісту фізкультурного виховання забезпечує відповідне подання до нього процесів духовного і тілесного розвитку людини, використання засобів фізичної культури як соціально-культурної передумови для гармонійного формування та реалізації всього спектра здатності індивіда.

Впровадження цих концептуальних положень можливе за умови формування принципів, які обґрунтовують теоретичну і методологічну спрямованість фізкультурного виховання. Суть цих принципів відображає ряд закономірних рис його розвитку, конкретизує і являє конструктивний сенс системного побудови даного процесу. Основоположним принципом фізкультурного виховання є єдність світоглядного, інтелектуального і тілесного компонентів у формуванні фізичної культури особистості, яка обумовлює методичну, освітню та діяльнісної – практичну спрямованість виховного процесу.

Згідно з цим, можна стверджувати, що психофізичний розвиток особистості здійснюється не тільки за допомогою придбання соціально – практичного досвіду, а й через формування її світогляду і засвоєння системи знань.

Яненко О.А., Коллегаєв М.Ю.
Класичний приватний університет

ВПЛИВ БЕЗВІЗОВОГО РЕЖИМУ НА РОЗВИТОК АКТИВНИХ ПОДОРОЖЕЙ НА ТЕРИТОРІЇ ЄВРОЗОНИ

Останнім часом термін «активний туризм» набув особливої популярності. А дослідники міжнародного туризму відмічають, що протягом останніх років намітилась тенденція до становлення активного туризму як окремого сегменту даної галузі.

В Україні протягом останніх років відбуваються позитивні зрушення в даній сфері, зокрема: з'являються спеціалізовані туроператори з активного туризму, відкриваються нові об'єкти активного відпочинку, з'являються пункти прокату та сервісу туристичного спорядження, розширюється спеціалізована база проживання. Проте серед вітчизняних туристів поки що не спостерігається підвищення попиту на активний відпочинок. Здебільшого, активний туризм в Україні носить індивідуальний характер, розвиваючись в межах туристичних клубів або гуртків, тому впровадження безвізового режиму відкриває нові горизонти для активного туризму.

В даний час до активних видів туризму відносять пішохідний, лижний, водний, велосипедний, гірський, кінний, автотуризм, мототуризм і спелеотуризм.

Особливістю активного туризму є те, що досягнення спортивних результатів тут не є головною метою, і тому він може бути більш масовим, доступним для широких верств населення.

Головним завданням активного туризму є приучення громадян до корисного і раціонального використання вільного часу, забезпечення оптимального використання туристських ресурсів, турбота про особисту безпеку туристів, захист їх прав, інтересів, майна.

З 11 червня 2017 безвізовий режим був введений в дію між Україною та країнами Європейського союзу.

За перші п'ять днів його дії (за станом на 16 червня), за даними Держприкордонслужби, безвізом успішно скористалися 8690 громадян України.

З моменту вступу в силу безвізового режиму українці можуть поїхати без візи в 30 країн Європи, це:

– 22 країн Євросоюзу, які входять до Шенгенської зони: Австрія, Бельгія, Німеччина, Греція, Данія, Іспанія, Італія, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Польща, Португалія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Фінляндія, Франція, Чехія, Швеція та Естонія;

– чотири країни в складі ЄС, які не входять до Шенгенської зони: Болгарія, Хорватія, Кіпр і Румунія;

– 4 країни, які не входять до ЄС, але беруть участь у Шенгенській угоді: Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія і Швейцарія.

Для відвідування Великобританії, яка запустила процес виходу з Євросоюзу, але ще є його частиною, і Ірландії доведеться оформляти візи, так як вони ведуть власну міграційну політику.

Таким чином, ми вважаємо актуальним дослідити вплив безвізового режиму на розвиток активних подорожей на території Єврозони.

Мета роботи – дослідити вплив безвізового режиму на розвиток активних подорожей на території Єврозони.

Для досягнення поставленої мети в роботі вирішується кілька основних задач:

– дослідити вивчення теоретичні основи розвитку безвізового режиму з Євросоюзом;

– проаналізувати сучасний стан активних подорожей за кордоном;

– дослідити перспективи розвитку активних подорожей в умовах безвізового режиму на території Єврозони.

Об'єкт дослідження: активні подорожі в умовах безвізового режиму на території Єврозони.

Ястребов С.М.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Статьєв С.І., к.пед.н., доцент

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ СПОРТСМЕНІВ З ТЕНДИНІТОМ ЗВ'ЯЗКИ НАДКОЛІННИКА

Тендиніт – це запалення сухожилля, яке виникає найчастіше в місці прикріплення сухожилля до кістки, може поширюватися на всі сухожилля до самого м'язу. Колінний суглоб людини є складною біомеханічною конструкцією. Вінутворений суглобовим поверхнями великогомілкової, стегнової кісток танаколінника, покритих гладкою поверхнею хряща .

З боку стегна в ньому беруть участь внутрішній і зовнішній виростки стегна розділені, сагітально розташованою між виростковою ямкою. Внутрішній виросток дещо більший зовнішнього. Передні поверхні виростків стегна, переходячи одна в іншу утворюють злегка увігнуту суглобову поверхню для надколінка, який, будучи найбільшою сесамоподібною кісткою, закладений в сухожиллі чотириголового м'яза. Задня поверхня надколінка покрита хрящем, і сагітально де суглобовий гребінь ділить її на 2 нерівні частини: зовнішню – велику і внутрішню – меншу. При рухах надколінок зміщується тільки по відношенню стегна, причому при згинанні він займає між виростковий проміжок, а при розгинанні прилягає до надколінної поверхні, а його гребінь знаходиться в його виямці.

Коліно стрибуна є одним з найбільш поширених тендінопатій серед спортсменів, що тренуються на більш твердих ігрових поверхнях. З поширених видів спорту, які найчастіше ведуть до захворювання можна назвати волейбол, баскетбол, футбол, легка атлетика, бадмінтон та інші «стрибучі» види. Найчастіше зустрічається у чоловіків чим у жінок . Є дані, що ризик розвитку тендиніту власної зв'язки надколінника значно збільшується, коли молоді спортсмени переходять від юніорського до професійного рівня, тобто різко збільшують обсяг тренувань.

Тим не менш, навіть люди, які не беруть участь в будь–яких видах спорту, можуть відчувати симптоми тендиніту. Для більшості людей, лікування колінного тендиніту починається з фізичної терапії, щоб розтягнути і зміцнити м'язи навколо коліна.

Питання лікування та реабілітації є одним з найважливіших, адже зміни в суглобах, які відбуваються при цьому, призводять до обмеження функцій опорно–рухового апарату та подальшої інвалідизації. Нагальною та важливою проблемою є розробка адекватних методів відновного лікування з використанням природних та преформованих фізичних факторів та лікувальної фізичної культури.

Мета роботи: експериментально перевірити вплив засобів та методів фізичної терапії на показники функціонального стану колінного суглоба спортсменів з тендинітом власної зв'язки надколінника («коліно стрибуна»).

Завдання:

1) На основі огляду науково-методичних літературних джерел проаналізувати особливості травм та застосування фізичної терапії при ураженні власної зв'язки надколінника («коліно стрибуна»).

2) Визначити функціональний стан опорно-рухового аппарату спортсменів з тенденітом власної зв'язки надколінника.

3) Розробити та експериментально перевірити програму фізичної терапії для спортсменів з тенденітом власної зв'язки надколінка («коліно стрибуна»).

Об'єкт дослідження: фізична терапія спортсменів з ураженням опорно-рухового апарату.

Предмет дослідження: засоби і методи фізичної терапії для спортсменів з тенденітом власної зв'язки надколінка («коліно стрибуна»).

Яцковський А.О.
Класичний приватний університет
Наук. кер. – Сергата Н.С., к.фіз.вих. і спорту, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ РІЧНОГО МАКРОЦИКЛУ ТРЕНУВАННЯ В ЄДИНОБОРСТВАХ

Побудова підготовки спортсменів до змагань на тривалий проміжок часу є центральною проблемою в теорії і методиці спорту. Побудова тренувального процесу єдиноборців найчастіше співвідноситься із річним календарем змагань й особливостями задач підготовки, вид кіокушинкай карате не є виключенням. Але в практиці єдиноборств є види спорту, де тренувальний процес будується орієнтуючись на головне змагання не тільки року, але й більш тривалого циклу. Так, у східних єдиноборствах, що входять до програми Олімпійських Ігор, наприклад у тхеквондо, планування здійснюється на чотирирічний цикл. При цьому метою є досягнення кращого результату саме на головному змаганні чотириліття. Оскільки кіокушинкай карате на сучасному етапі не є олімпійським видом спорту, то найбільш оптимальною формою тренувального процесу є побудова річного макроциклу тренування.

Виділення в річному тренувальному макроциклі великих етапів підготовки, якими є підготовчий, змагальний і перехідний визначається за стратегією змагальної діяльності каратистів і залежить від закономірностей процесу становлення їх спортивної форми. В цьому циклі ключовим є змагальний період, оскільки від кількості головних і відбірних змагань залежатиме відповідна кількість періодів тренування, а вже від цього і структура побудови річного циклу тренувального процесу.

Оскільки на головні змагання року потрапляють тільки ті спортсмени, які виграли відбірні змагання, тому найбільш важливо так будувати підготовку каратиста, щоб його готовність дозволила подолати відбір і досягла оптимального рівня на головних змаганнях року. Це можливо досягти за умови раціональної побудови тренування у річному циклі. Таке завдання вирішується фахівцями з різних видів єдиноборств.

При побудові річного циклу тренувального процесу виду кіокушинкай карате необхідно орієнтуватися на наступні методичні принципи: чітка відповідність задач, засобів і методів тренування, а також термінів їх досягнення; оптимізація обсягу засобів загальної і спеціальної фізичної підготовки; безупинне вдосконалювання спортивної техніки; дотримання принципу поступовості застосування тренувального і змагального навантаження в процесі багаторічного тренування; оптимальне планування і контроль тренувального і змагального навантаження, враховуючи у процесі і періоди фізіологічного розвитку спортсменів; поєднання у найбільш сприятливі вікові періоди відповідного розвитку фізичних якостей, а також переважного розвитку окремих фізичних якостей.

Виходячи з вищенаведеного, при побудові річних циклів тренування в рамках багаторічної підготовки виникає необхідність розробки планування. В плануванні тренувального процесу каратиста вирішується, як правило, дві задачі, а саме: розвиток фізичних якостей і технічної майстерності без посилення ефекту наростання стомлення і збереження відповідного настрою до відповідального змагання завдяки зміцненню нервово-психічних якостей.

Ефективна побудова тренувального процесу неможлива без контролю та обліку тренувального навантаження та різних сторін підготовленості, що змінюються на етапах підготовки до змагань. Таким чином, для досягнення запланованих результатів у річному циклі підготовки спортсменів різної кваліфікації, що спеціалізуються з кіокушинкай карате необхідна оптимальна побудова тренувального процесу шляхом визначення обсягів навантажень різної спрямованості.

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ 2

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА БЮДЖЕТНО-ПРАВОВОЇ ТА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Бараболя А.М.
ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕГРОВАНОГО ОБЛІКУ НА ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ 3
Безкоровайна Т.С.
ОСОБЛИВОСТІ ТА НАПРЯМКИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ 4
Бєлоусова А.А.
РЕФОРМУВАННЯ МИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ 5
Булана А.В.
ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ 6
Бурлака О.М.
РОЗВИТОК МЕТОДІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО, СТАТИСТИЧНОГО ТА ОПЕРАТИВНОГО ОБЛІКУ РОБОТИ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ 7
Бутиріна Н.Ф.
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТЕОРЕТИЧНИХ ТА МЕТОДОЛОГІЧНИХ ОСНОВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ 8
Ващенко О.В.
ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ 9
Глущенко С.Є.
ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИТРАТ У СИСТЕМІ ОБЛІКУ ТА ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ 9
Гончар В.Л.
ТЕОРЕТИЧНЕ УЗАГАЛЬНЕННЯ ЗМІСТУ І СКЛАДОВИХ МИТНОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ 10
Горошко О.В.
УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПЛАТНИХ ПОСЛУГ У ЗВО 12
Гречок О.О.
АВТОМАТИЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО І ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ 12
Далибожик О.Р.
УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ 13
Дев'яткіна О.Ф.
НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ 14
Дембіцький С.В.
ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ БАНКІВ 14
Зварич В.В.
ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ 15
Катола О.М.
РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ НА ВИРОБНИЧОМУ ПІДПРИЄМСТВІ 16
Ковальова І.Ю.
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ 16
Косменюк І.А.
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ 17
Костянець О.В.
УДОСКОНАЛЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ 18
Коцюба С.І.
МОДЕРНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ПЛАТІЖНИМИ КАРТКАМИ 18
Красуцька Ю.О.
ОПОДАТКУВАННЯ В СИСТЕМІ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ: ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ 19
Лєбєдєв О.С.
РОЗВИТОК МЕТОДИЧНИХ ОСНОВ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ 20
Лісна О.В.
ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ 21
Марич А.Ю.
УДОСКОНАЛЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ 22
Михайленко О.І.
АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА 23
Найко А.В.
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ 24
Натяган М.О.
ЗАСТОСУВАННЯ АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР В АУДИТІ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ 24
Препешнюк Л.В.
ФОРМУВАННЯ РЕЗЕРВУ ВІДПУСТОК НА ПІДПРИЄМСТВІ: БУХГАЛТЕРСЬКІ ТА ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ 25
Татарська М.А.
ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ВЛАСНИХ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ І ДАВАЛЬНИЦЬКОЇ СИРОВИНИ 26
Тімощенко В.С.
ПОЛІТИКА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ 27
Ткач Г.Є.
УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ 28
Тополь О.М.
МИТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИТНИХ ІНТЕРЕСІВ 29
Тусупова Д.Р.
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ 30

Федорійчук В.М.
ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ РЕВІЗІЙ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ 31
Федосенко Ю.В.
ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ 32

СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Әбсағит Жәнібек
САЛЫҚТАРДЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ 33
Адєєв С.С.
ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ СТИМУЛЮВАННЯМ ЗБУТУ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА 33
Ализада Д.С.
ПОДОХОДНОЕ НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ – ОСНОВА СОЦИАЛЬНОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН 34
Артюшенко М.В.
МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ЯКОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ 35
Ахметова А.
ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТАНЫҢ ТҰРАҚТАНДЫРУДЫҢ ЕҢ ТИІМДІ ЖОЛДАРЫ 36
Бауыржанкызы Д.
КӘСІПОРЫННЫҢ ТАБЫСТЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІНІҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ 36
Бахтыбаева А.Б.
ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В НАЛОГОВОЙ СИСТЕМЕ КАЗАХСТАНА 37
Бейсембаева К.К., Усувалиева З.К.
ПОДОХОДНЫЙ НАЛОГ С ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН 38
Бейсембаева К.К.
СОДЕРЖАНИЕ КОРПОРАТИВНОГО ПОДОХОДНОГО НАЛОГА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН 38
Бопышева А.М.
КРЕДИТНЫЕ ОПЕРАЦИИ БАНКОВ ВТОРОГО УРОВНЯ КАЗАХСТАНА 39
Бузаубаева П.Н., Рахимжанова К.К., Гумилев Л.Н.
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ПРОБЛЕМАЛЫ НЕСИЕЛЕРДІ БАСҚАРУ МӘСЕЛЕСІ 40
Бузаубаева П.Н.
МЕМЛЕКЕТТІК ФИСКАЛДЫҚ САЯСАТ 40
Бузаубаева П.Н., Рахимжанова К.К., Гумилев Л.Н.
ЕКІНШІ ДЕҢГЕЙЛІ БАНКТЕРДІҢ ПРОБЛЕМАЛЫ НЕСИЕЛЕРІНІҢ ҚАЗІРГІ ҚАРҚЫНЫ 42
Бупешева А.
УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНОВ КАЗАХСТАНА 42
Василенко В.О.
УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ 43
Войта М.В.
АГРОБІЗНЕС В УКРАЇНІ 44
Гедікова М.С.
ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ 45
Гриценко Є.Г.
БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ 45
Дакварқызы У.
ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСТІ ДАМЫТУДА КӘСІПКЕР МӘРТЕБЕСІН КӨТЕРУ 46
Дәрібеков С.С.
ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНА ШЕТ ЕЛ ИНВЕСТИЦИЯЛАРЫН ТАРТУ ЖОЛДАРЫ 46
Даримбай Ботагоз
ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСТІҢ ЭКОНОМИКАДАҒЫ РӨЛІ 47
Даримбай Ботагоз
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСТІ ЖЕТІЛДІРУ 48
Жирний М.Л.
МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК 49
Ильясова М.К.
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН 49
Исмагзамова К.Е.
ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СИСТЕМЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗХАСТАН 50
Казалиев Әділ
ОТАНДЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР НАРЫҒЫНЫҢ ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАСЫ 51
Казитова Г.Т.
ОЦЕНКА ЛИКВИДНОСТИ КОММЕРЧЕСКОГО БАНКА 52
Каренов О.К.
СОЗДАНИЕ СПЕЦИАЛЬНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОН 52
Койлекбаев М.А.
ПУТИ ОПТИМИЗАЦИИ РИСК-МЕНЕДЖМЕНТА В БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЕ КАЗАХСТАНА 53
Корнієнко К.П.
МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ 54
Красноступ В.М.
СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА 54
Крижановська Ю.С.
МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ 55
Құдайбергенова Д.Ж.
РОЛЬ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН И ГОСУДАРСТВЕННЫЕ МЕХАНИЗМЫ ИХ РАЗВИТИЯ 56
Лян І.А.
КЛАСИФІКАЦІЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА 56

Мартиненко Д.
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ ПРАЦЕЗДАТНОЇ МОЛОДІ ЗА КОРДОН ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ 57
Міронова К.
ІНСТИТУЦІЙНІ ЗМІНИ В СВІТОВОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ПРОСТОРІ 58
Мұхатай Айбар
ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКАҒА ЖАЛПЫ ҰЛТТЫҚ ӨНІМНІҢ ӘСЕРІ 59
Панагушин С.В.
ЗБУТОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ 59
Пищенюк А.Г.
ПРОБЛЕМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ 60
Попко Є.В.
ПРИВАТИЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ 60
Преслічко Ю.В.
ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄС 61
Приходько А.В.
ЛІЗИНГ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБУТУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ 62
Рахымжан А.Е.
РАЗВИТИЕ РЫНКА ЦЕННЫХ БУМАГ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ 62
Рекпанов С.С.
ФОРМЫ БЕЗНАЛИЧНЫХ РАСЧЕТОВ И ИХ ЭФФЕКТИВНОСТЬ 63
Русінова А.С.
СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ-УЧАСНИЦЯМИ СНД 64
Сабитова А.О.
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПЛАТЕЖНОЙ СИСТЕМЫ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН 64
Сабитова А.О.
СИСТЕМЫ МЕЖДУНАРОДНЫХ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ 65
Сапар Н.Н.
ЗАДАЧИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИНАНСОВОЙ ПОДДЕРЖКИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА 66
Сапар Н.Н.
РЕЗЕРВНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА КАК ИНСТРУМЕНТ РЕГУЛИРОВАНИЯ ДЕНЕЖНОГО ОБРАЩЕНИЯ 67
Свердлов В.
ПРОГРАМИ ЛОЯЛЬНОСТІ ЯК АСПЕКТ УДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ 68
Селезньова О.В.
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 69
Скиба М.
МАРКЕТИНГОВІ ІНСТРУМЕНТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ 69
Спатаев Э.Е.
СИСТЕМА БЕЗНАЛИЧНЫХ РАСЧЕТОВ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН 70
Спицька Л.В.
ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОСТОРУ 71
Степаненко Т.І.
РОЗВИТОК ТА МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВАЛЮТНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ 71
Товстик Р.В.
ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІЙСТЬ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИПУСКНИКІВ НА РИНКУ ПРАЦІ 72
Халилин Е.
ЕКІНШІ ДЕҢГЕЙЛІ БАНКТЕРДІҢ ДЕПОЗИТТІК ҚОРЖЫНЫН БАСҚАРУ МӘСЕЛЕСІ 73
Халилин Е.
САЛЫМШЫЛАРДЫҢ САЛЫМДАРЫН КЕПІЛДЕНДІРУ МЕХАНИЗМІНІҢ ЖҰМЫС ІСТЕУ ҮРДІСІ 73
Шахметова А.Е.
БЮДЖЕТ САЯСАТЫН ДАМУ БАҒЫТТАРЫ 74
Штик Ю.В., Євдокімова Д.Є.
РОЗВИТОК ЕКОСИСТЕМНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНИ 75
Щербина А.Р.
АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ 75

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Акбаев Е.Т., Жетписбаев К.А.
НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ МЕХАНИЗМА АНТИКРИЗИСНОГО УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ 77
Акбаев Е.Т., Жетписбаев К.А.
ФАКТОРЫ ДОСТИЖЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ 78
Баранік К.І.
ВИДИ СТРУКТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ БАНКІВ ТА СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ 78
Бауыржанкызы Д.
НЕКОТОРЫЕ ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЯ НА ПРЕДПРИЯТИИ 79
Василенко Ю.В.
УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА 80
Государєв С.С.
ОЦІНЮВАННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКА БАНКУ НА ОСНОВІ СКОРИНГУ 81
Гребенчук Н.Д.
ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ 81
Дедюк В.О.
ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 82

Дейнега Ю.О.
ЗБУТОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ГОЛОВНА СКЛАДОВА РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА 83
Жилич О.А.
ЗНИЖЕННЯ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ 83
Зеркаль А.В.
ВПЛИВ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ СВІДОМОСТІ 84
Кріволапов О.
НЕОБХІДНІСТЬ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕКЛАМНИХ КОМУНІКАЦІЙ 84
Кузнецов В.І.
ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 85
Кутузов К.І.
УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА 86
Лещетна М.В.
ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИХОДУ НА ЗОВНІШНІ РИНКИ ПІДПРИЄМСТВА 87
Мокляк Ю.В.
УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА 87
Музирін М.О.
УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ 88
Овчиннікова О.В.
ПРИЧИНИ ІНФЛЯЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ 88
Осипенко Є.І.
УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У КОМЕРЦІЙНОМУ БАНКУ 89
Пазенко Н.Ю.
МЕХАНІЗМ ТА МОДЕЛІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ 90
Паненко Т.
СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ МОТИВАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ 91
Петришина Я.В.
МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ 91
Сексембаев И.Б.
АНАЛИЗ ПРИМЕНЕНИЯ СПЕЦИАЛЬНЫХ НАЛОГОВЫХ РЕЖИМОВ ПРЕДПРИЯТИЯМИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА 92
Серикбай Ж.Ш.
БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЕ В КАЗАХСТАНЕ 92
Сідь О.П.
ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЗАПОРУКА ЙОГО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ 93
Стінковий В.В.
НАПРЯМИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ОБҐРУНТУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ 94
Томілін В.В.
ЕТАПИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА 95
Устянська Л.П.
УДОСКОНАЛЕННЯ ЗБУТОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ 95
Чжоу Хаовей
ПОНЯТТЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 96
Ходжієв Худайгули
КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ ОЦІНЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ 97
Холодар І.С.
МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ОБЛІКУ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 97
Шевченко І.В.
МЕТОДИ ТА МОДЕЛІ РЕЙТИНГОВОГО ОЦІНЮВАННЯ БАНКІВ 98
Шевченко Т.
ФІНАНСОВА РОБОТА БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ 99

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ
Алавідзе І.Ю.
ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ 100
Алзубі Лайт Абдел Карім Мохаммад
СУТНІСТЬ МОНІТОРИНГУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 101
Андрюхова Д.В.
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 101
Євсєєв А.В.
МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА УКРАЇНИ 102
Карбан А.В.
ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНУ З ВИКОРИСТАННЯМ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ 103
Кутузов В.В.
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА 103
Максименко М.О.
ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ 104
Максименко Д.Р.
УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА В РИНКОВИХ УМОВАХ 105
Найдьонов М.В.
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В РИНКОВИХ УМОВАХ 105
Рябчук А.Л.
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦИАЛУ ПІДПРИЄМСТВА 107
Самойлов Ю.В.
УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЗБУТУ ПІДПРИЄМСТВА 107
Строна А.А.
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 108

Товстик Р.В.
МЕТОДИ І МОДЕЛІ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ УКРАЇНИ 109
Тодика Т.А.
ОБГРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ ТА НАПРЯМІВ ЕФЕКТИНОГО УПРАВЛІННЯ ФОНДОМ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ 109
Уманчик С.О.
РЕСУРСИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ 110
Устенко О.С., Кравченко Д.В.
УПРАВЛІННЯ ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ НА ЗАСАДАХ МІЖМУНІЦИПАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА 111
Чабанець О.В.
ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ ЙОГО МОДЕЛЮВАННЯ 112
Челомбітько О.В.
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА РАХУНОК ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ 112

РОЗВИТОК МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ
Кудрицька Р.Д.
РЕКЛАМА: ЦІЛІ, ЗАДАЧІ ТА РОЗПОВСЮДЖЕННЯ 114
Куреда Н.М., Гірняк Є.І.
ПРОСУВАННЯ ОСВІТНЯНСЬКИХ ПОСЛУГ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН НА РИНОК УКРАЇНИ 114
Лохман М.О.
ПРОЦЕС МАРКЕТИНГУ ІННОВАЦІЙ НА ТУРИСТИЧНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ 115

СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОЗНАВЧИХ ПРОБЛЕМ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО, АДМІНІСТРАТИВНОГО ТА ФІНАНСОВОГО ПРАВА
Бабій Ю.В.
БАНКРУТСТВО В УКРАЇНІ 117
Баленко П.В.
ТЕОРІЇ ДОГОВОРУ У ГОСПОДАРСЬОМУ ПРАВІ 117
Внучков Б.В.
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ ІНКОТЕРМС У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ 118
Гордієнко Д.О.
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПОВЕРНЕННЯ ЮВЕЛІРНИХ ВИРОБІВ 119
Дегтярьова О.П.
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА 119
Дорожко К.О.
ЗЕМЕЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ ЯК КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ 120
Дубіцький В.Я.
ЩОДО ПОНЯТЬ «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВА ФОРМА» ТА «ОРГАНІЗАЦІЙНА ФОРМА» У ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРАВІ 121
Єресько Р.О.
ПРИНЦИПИ ТА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ІЗ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ 121
Іманли А.Е.
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ 122
Іщенко А.О.
ПРАВОВА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ – ПІДПРИЄМЦІВ В УКРАЇНІ 123
Кабанен Д.С.
ПРАВО ЗАГАЛЬНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ГРОМАДЯН ЯК СУБ'ЄКТИВНЕ ПРАВО 123
Куліков О.О.
ДЕЯКІ ПОВНОВАЖЕННЯ АРБІТРАЖНОГО КЕРУЮЧОГО 124
Куріленко С.І.
ЩОДО СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ 125
Міняйло А.Б.
ОСОБЛИВОСТІ УМОВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗАВДАНОЇ НЕМАЙНОВОЇ ШКОДИ 125
Менчінська Ю.М.
ЩОДО ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОГО ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ 126
Овчар А.І.
ЩОДО ДОГОВІРНИХ ЗАСАД КРЕДИТУВАННЯ 127
Павлуненко К.О.
ЗАМІНА НАБУВАЧА ЗА ДОГОВОРОМ ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ (ДОГЛЯДУ) 127
Печерей К.Ю.
СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ОСІБ З НЕТРАДИЦІЙНОЮ СЕКСУАЛЬНОЮ ОРІЄНТАЦІЄЮ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ 128
Прінь В.О.
АЛІМЕНТНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ НА УТРИМАННЯ ДІТЕЙ 129
Процюк С.С.
ПРАВОВА ОСНОВА БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ 129
Рудін Ю.М.
ОКРЕМІ ЕЛЕМЕНТИ ДОГОВОРУ ПОВІТРЯНОГО ПЕРЕВЕЗЕННЯ В УКРАЇНІ 130
Сіра Е.К.
ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ УЧАСНИКІВ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ ЗА ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ 131

Садыкова К.К.
СОВРЕМЕННАЯ СЕМЬЯ И ЕЕ ПРОБЛЕМЫ 131
Серьогін С.О.
ПЕРСПЕКТИВИ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ЗМІН ІСТОТНИХ УМОВ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ 133
Скалацька Г.Д.
НОВА СИСТЕМА КОМПЕНСАЦІЇ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПІЛЬГОВОЇ КАТЕГОРІЇ ГРОМАДЯН АВТОМОБІЛЬНИМ ТРАНСПОРТОМ 134
Стьопін А.С.
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЩОДО АГЕНТСЬКОГО ДОГОВОРУ 134
Утерина К.
ПРОБЛЕМЫ РЫНКА ТРУДА И ЗАНЯТОСТИ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН 135
Щербина А.Р.
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН 136

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ, ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА
Бастрига О.В.
РАТИФІКАЦІЯ УКРАЇНОЮ РИМСЬКОГО СТАТУТУ МКС 137
Бородін В.І.
ПІДСТАВИ ДЛЯ АРЕШТУ МОРСЬКИХ СУДЕН у МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ 137
Вишняк Т.В.
РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОСУДДЯ У ПЕРІОД МІЖ ДВОХ СВІТОВИХ ВІЙН 138
Дрофич О.Ю.
ПРАВОВА ПРИРОДА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИМУСУ ЯК ЗАСОБУ ДЕРЖАВНОГО ВПЛИВУ 138
Єрмоленко Я.В.
ФУНКЦІЇ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ДЕМОКРАТИЧНІЙ ДЕРЖАВІ 139
Жосан О.С.
ПОЗИТИВНИЙ ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД НОРМОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРИКЛАДІ МОДЕЛІ ПАРТНЕРСТВА США, ШВЕЙЦАРІЇ, НІДЕРЛАНДІВ. 140
Загуменна К.В.
МІЖНАРОДНО-ПРОТИПРАВНЕ ДІЯННЯ: ПОСТАНОВКА ПИТАННЯ 140
Зарицька В.В.
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ 141
Кавилін О.А.
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВ: ДЕЯКІ ПОНЯТТЯ 142
Камбур А.В.
РОЗВИТОК МОРСЬКОГО ПРАВА У ПЕРІОД СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ 142
Кашлаков О.І.
ПРИНЦИП ІНДИВІДУАЛЬНОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В РИМСЬКОМУ СТАТУТІ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ 143
Кириченко М.О.
ПЕРШИЙ ЗВІД КОЛІЗІЙНОГО ПРАВА США 1934 Р. 143
Кобець Т.О.
ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ COMMUNITY POLICING – ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА ГРОМАДУ 144
Козаченко Ю.П.
ДОГОВІР ТУРИЗМУ В СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА 145
Кочіашвілі А.С.
РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ ЗАСУДЖЕНИХ НЕПОІНОЛІТНІХ У СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ 145
Кочіашвілі М.С.
ВИПРАВНІ УСТАНОВИ ДЛЯ НЕПОВНОЛІТНІХ У ШВЕЙЦАРІЇ 146
Крємнєв В.В.
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ СИСТЕМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ 147
Кравченко Д.А.
ПРЕДСТАВНИЦТВА ДЕРЖАВ ПРИ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ 147
Лебедєва В.Ю.
ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ #СТОПНАСИЛЬСТВО НА ФОРМУВАННЯ НУЛЬОВОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ УКРАЇНЦІВ ДО ЯВИЩА ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА 148
Лемішко А.В.
ОФШОРНІ ФІНАНСОВІ ЦЕНТРИ 149
Литвиненко В.В.
МІНІМАЛЬНІ СТАНДАРТНІ ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ З УВ'ЯЗНЕНИМИ 149
Максимова Є.В.
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД МОДЕЛЕЙ ВЗАЄМОВІДНОСИН НОРМОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ 150
Максимова К.В.
МІНІМАЛЬНІ СТАНДАРТНІ ПОВОДЖЕННЯ З В'ЯЗНЯМИ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА 151
Максимча Б.О.
ПРОБЛЕМА СМЕРТОЇ КАРИ 151
Малиночка Д.В.
ОЗНАКИ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ 152
Марусенко Ю.І.
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПІДВІДОМЧОСТІ СПОРІВ МІЖНАРОДНОМУ КОМЕРЦІЙНОМУ АРБІТРАЖУ 153
Ніколаєва О.Є.
ІНСТИТУТ КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИН У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ: ПРОБЛЕМА ГАЛУЗЕВОЇ ПРИНАЛЕЖНОСТІ 153

Новік Г.Г.
ФУНКЦІЇ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ 154
Остапенко М.І.
ПРОБЛЕМА ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ: ІНТЕГРАТИВНА БАГАТОФАКТОРНІСТЬ У НОВІТНІХ ПІДХОДАХ 155
Остапчук Д.М.
ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З ОРГАНАМИ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ: ЗАПОЗИЧЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ 155
Підтьопа О.С.
РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ ЛІЗИНГУ У СТАРОДАВНЬОМУ СВІТІ 156
Польщенко М.В.
ПРИНЦИПИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У БОРОТЬБІ З ТЕРОРИЗМОМ 157
Порва О.В.
СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ ЗАПОБІГАННЯ ПОРУШЕННЯМ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ 157
Пшеничний В.В.
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МОРСЬКИХ ЗАСТАВ І ІПОТЕК 158
Скрябін О.М.
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ 159
Скрябіна Д.С.
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ 159
Спицька Л.В.
МЕТОДИ ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КОНФЛІКТУ 160
Топка А.В.
СКЛАД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ 161
Фоменко О.П.
ФОРМУВАННЯ БРИТАНСЬКОГО ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ 161
Ярошевська І.Л.
СТРУКТУРА ЛІГИ НАЦІЙ 162

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА, КРИМІНОЛОГІЇ, КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА КРИМІНАЛІСТИКИ

Алдабаева А.
О СОУЧАСТИИ В ПРЕСТУПЛЕНИИ ПО УГОЛОВНОМУ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВУ КАЗАХСТАНА 163
Бочинін І.А.
МОЖЛИВОСТІ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 163
Капуста А.М.
ЩОДО МЕТОДИКИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЗА ПІДПИСОМ 164
Катрич І.В.
ЩОДО УСТАНОВЛЕННЯ ОСОБИ ЗА ОЗНАКАМИ ЗОВНІШНОСТІ 165
Коваль В.А.
ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО ОСІБ, ЯКІ ВЧИНИЛИ ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО 165
Кузьмина К.М.
ЩОДО РЕФОРМУВАННЯ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ 166
Максименко В.В.
ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАТРИМАННЯ НА ПІДСТАВІ СТ. 208 КПК УКРАЇНИ 167
Максимова Є.В.
ВІК КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД 168
Маньківський А.Ю.
СУТНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА НЕДОТОРКАННІСТЬ ЖИТЛА ЧИ ІНШОГО ВОЛОДІННЯ ОСОБИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ 169
Михайленко Д.Г.
ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ 169
Олійник В.Ю.
ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СВОЇХ ПОВНОВАЖЕНЬ СЛУЖБОЮ СБУ В СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ДІЯННЯМ 170
Петренко А.А.
ВИТОКИ ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З В'ЯЗНЯМИ 171
Пирожкова К.О.
ЩОДО ІСТОРІЇ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ 172
Пужай-Череда А.М.
КОНВЕНЦІЯ ПРО ВІДМИВАННЯ, ПОШУК, АРЕШТ ТА КОНФІСКАЦІЮ ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ: ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ 173
Рудь Д.О.
ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ПРОВАДЖЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ 173
Скрипак К.А.
ЩОДО ВИЗНАЧЕНННЯ ПОНЯТТЯ ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ 174
Соколов А.А.
ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ МАЛОЛІТНІХ ОСІБ 175
Трет'яков Д.О.
ДЕРЖАВНА ТА ПРИВАТНА ДЕТЕКТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕТЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 175
Філанчук Є.С.
ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ 176
Чалгимбаев А.Б.
ФИНАНСОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН 177

Шамрай В.В.
ОСОБЛИВОСТІ ПОНЯТТЯ ТА СУТНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ОХОРОНИ УКРАЇНИ ЯК ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ 177
Ярмак Д.С.
ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ УМИСНИХ ВБИВСТВ, ВЧИНЕНИХ У СТАНІ СИЛЬНОГО ДУШЕВНОГО ХВИЛЮВАННЯ 178

МЕХАНІЗМИ І ТЕХНОЛОГІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ І ЇХ ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ ТА СВІТІ

Бардиш Д.І.
ЕЛЕМЕНТИ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я 180
Барковська Т.В.
МОНІТОРИНГ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗАСАД РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ 181
Бєляєв А.В.
АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗБУТОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА 181
Бритова Г.В.
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ 182
Вакуленко В.Ю.
ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ВІДПОВІДПЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ 184
Глушак А.І.
ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ 185
Голяшкіна О.А.
РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В ПРОФІЛАКТИЦІ ТА ПОДОЛАННІ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ 185
Гудзовський О.О.
ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА РЕАЛІЗАЦІЮ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ 186
Демченко Г.В.
ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я 187
Демченко П.В.
ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА 188
Дзядик М.І.
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ 188
Донець В.О.
ДЕРЖАВНЕ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ 189
Д'яченко А.С.
ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ 190
Зиза А.С.
ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ЦІЛІСНА СИСТЕМА 190
Змієнко В.В.
ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ 191
Кармазін Т.В.
ФІНАНСОВО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВЧИНЕННЯ ПОДАТКОВИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ 192
Касьянова М.С.
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ 193
Кокоєва Л.Г.
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ 193
Комірний О.Д.
ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ПРАЦІ МЕНЕДЖЕРА 194
Косих Т.В.
УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЕМСТВА 195
Кріт О.О.
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДЕТЕНІЗАЦІЇ ВІДНОСИН У СФЕРІ ОБОРОТУ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ 196
Куліков Д.А.
ПРОДУКТИВНІСТЬ ЗБУТОВОЇ ПОЛІТИКИ ТОВ «МОРЕ ПИВА» 197
Лантух А.О., Ревіна М.О.
УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВА 197
Левченко Н.М.
ПРАВОВІ ЗАСАДИ ГРОМАДСЬКО-ДЕРЖАВНОГО ПАРТНЕРСТВА 198
Лисенко В.В.
ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ БЛАГОУСТРОЮ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ В УКРАЇНІ 199
Мазур С.Р.
ЗМІСТ І СУТЬ ЗАКОННОСТІ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ 200
Макогон І.В.
РОЗРОБКА І ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА 200
Манашевський В.О.
РОЛЬ ТА ЗМІСТ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ЯК ВАЖЛИВОЇ СКЛАДОВОЇ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА 201
Мігалатюк В.В.
ХАРАКТЕРИСТИКА КАТЕГОРІЙ ПОСАД В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ 202
Міздрюк В.В.
ЗЕМЛЕУСТРІЙ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ 203
Міщенко О.Г.
СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ 203
Мягка А.М.
ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ 204

Назаренко Х.В.
ВИДИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В КОЛЕКТИВІ ТА ФАКТОРИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ЙОГО ФОРМУВАННЯ 205
Нєдєлкова Н.О.
РОЗРОБКА І ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ У ВІДОКРЕМЛЕННОМУ ПІДРОЗДІЛІ ЗАПОРІЗЬКОЇ АТОМНОЇ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ 205
Паче Д.В.
ЗАХОДИ З УДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ КОЛЕКТИВУ 206
Педак І.С.
ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯМ 207
Плост Ю.А.
ОСНОВНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ 207
Плющ В.В.
НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛУ ЕКСПЛУАТАЦІЙНОГО ПІДРОЗДІЛУ ВП ЗАЕС 208
Повшок А.О.
ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «НПК «УКРАВТОМАТИКА») 209
Пономарьова В.Е., Жуковець А.О.
УПРАВЛІННЯ ЛАНЦЮГАМИ ПОСТАВОК ПІДПРИЄМСТВА 210
Ралко С.М.
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ ЗАПАСАМИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА 210
Рогова С.М., Проскурня Ю.В.
ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРА 211
Свиридова О.В.
ЗНАЧЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ 212
Селезньов Д.М.
РЕГІОН ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ 212
Сизоненко С.В.
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ 213
Сінгуцький О.В.
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ В УКРАЇНІ 214
Соколова С.Б.
ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА МЕНЕДЖЕРА В СУЧАСНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ 215
Сохацька Л.С.
РОЗВИТОК КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА 215
Тирон В.О.
ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ 216
Ткач О.Ю.
СТРАТЕГІЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНИХ ПОСЛУГ ФОП «СКРЯБІН О.М.» 217
Товстоног Г.Л.
НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ 217
Футорянов А.М.
ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА 218
Харченко А.С.
ОЦІНКА РИЗИКІВ ПРИ СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ – СУБ'ЄКТОМ ЗЕД 219
Хоменко С.О.
ПЕРСПЕКТИВНЕ ПЛАНУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ КРАЇНИ 219
Христич І.О.
ЕВОЛЮЦІЯ ПРИНЦИПІВ УПРАВЛІННЯ ТА ЇХ РОЛЬ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ 220
Чабан С.П.
СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЗЕД ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ПРИНЦИПИ 221
Штатська Н.П.
УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВХІДНОГО КОНТРОЛЮ ПРОДУКЦІЇ, ЩО ПОСТАЧАЄТЬСЯ (НА ПРИКЛАДІ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «НАЦІОНАЛЬНА АТОМНА ЕНЕРГОГЕНЕРУЮЧА КОМПАНІЯ «ЕНЕРГОАТОМ») 222
Яковлев О.О.
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ І СВІТУ 222
Янишева Е.А.
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ 223

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПРІОРІТЕТИ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ В ГУМАНІТАРНОМУ, ДУХОВНОМУ ТА ПЕДАГОГІЧНОМУ ВИМІРАХ

Астахов Є.С.
СТВОРЕННЯ ПРАВОСЛАВНИХ МОЛОДІЖНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК ГОСТРА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ 224
Бандрівська О.М.
УПРАВЛІННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ВЧИТЕЛЯ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ 224
Бехтер Р.
КРИМ В ОКУПАЦІЇ 225
Бондар О.В.
МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ 226
Верітова О.С.
МЕХАНІЗМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ОСНОВА ЙОГО ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ 226

Власюк Ю.А.
УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ АДАПТАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ 227
Воєнна Т.В.
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МОЛОДОЇ СІМ'Ї В УКРАЇНІ 228
Гармашов О.О.
АКТУАЛІЗАЦІЯ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ 229
Гревцева Є.О.
ТІМБІЛДІНГ ЯК ОДИН З НАЙБІЛЬШ ЕФЕКТИВНИХ ІНСТРУМЕНТІВ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ВСІХ ТИПІВ 230
Гурин Я.І.
СИСТЕМА КРИТЕРІЇВ ОЦІНКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ РЕГІОНУ 231
Дакуніна А.В.
ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МУЛЬТИМЕДІА У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ 231
Дем'янчук В.В.
МЕТОДИ ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 232
Дерстуганова Н.В.
ЗНАЧЕННЯ ВОЗНЕСІННЯ ГОСПОДА ІІСУСА ХРИСТА НА НЕБО В ДОМОБУДІВНИЦТВІ СПАСІННЯ 233
Діденко К.М.
СОЦІАЛЬНА РОБОТА З НЕПОВНОЛІТНІМИ УВ'ЯЗНЕНИМИ 233
Єлістратова Д.Ю.
СПРИЙНЯТТЯ РОЛІ ЛЮБОВІ, РОДИНИ ТА ШЛЮБУ В СУЧАСНОМУ ПРАВОСЛАВНОМУ СУСПІЛЬСТВІ 234
Каптьол О.О.
АКТУАЛЬНІСТЬ ФІЛОСОФСЬКОЇ СПАДЩИНИ Г. СКОВОРОДИ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВ ПЕДАГОГІЧНОЇ РЕФЛЕКСІЇ 234
Коваленко Т.Д.
СПІВВІДНОШЕННЯ ПОЛІТИКИ ТА МОРАЛІ в ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА 235
Колесавін С.Л.
ВИНИКНЕННЯ ХРИСТОЛОГІЧНИХ ЄРЕСЕЙ ЯК РЕЗУЛЬТАТ САМОСТВЕРДЖЕННЯ ЛЮДСЬКОЇ ДУМКИ 236
Коломієць П.
ІСТОРІЯ ОДНОГО ЗЛОЧИНУ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ (ЗАКОН ПРО П'ЯТЬ КОЛОСКІВ) 237
Коісарчик Л.Е.
МЕТОДИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ВУЛИЦЬ 237
Котова А.С.
СПЕЦИФІКА РЕСОЦАЛІЗАЦІЇ ЛЮДЕЙ, ЯКІ ГОТОУЮТЬСЯ ДО ВИХОДУ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ 238
Кузьменко Ю.А.
КОРЕКЦІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 239
Куліченко А.К.
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКЛАДАННЯ ЛАТИНИ У МЕДИЧНИХ ШКОЛАХ США (РЕТРОСПЕКТИВНО-КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ) 239
Кухар Г.В.
ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВЕ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНИХ ШКОЛЯРІВ: ВІД КОНЦЕПЦІЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ 240
Літвіненко І.А.
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ 241
Мариніч Л.А.
ДІАЛОГОВЕ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ЗМІСТ ТА ОСОБЛИВОСТІ 241
Маслюк О.М.
РЕАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ФУНКЦІЙ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ В УМОВАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ 242
Мирошниченко О.А.
ДЖОРДЖ БРУНЕР І КОМУНІКАТИВНІ ПІДХОДИ ДО МОТИВАЦІЇ ТА ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 243
Музичка Н.І.
ДУХОВНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ В ПРАВОСЛАВНІЙ СІМ'Ї 243
Нарушина О.
ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ НАЗВИ ДЕРЖАВИ УКРАЇНА ТА ЇЇ ПОХОДЖЕННЯ 244
Неграш І.І.
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛІДЕРІВ-МЕНЕДЖЕРІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД 245
Носік І.Л.
ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ ЗАКЛАДІВ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ 246
Панченко В.О.
ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА У РОБОТІ З КОЛИШНІМИ ЗАСУДЖЕНИМИ 246
Романенко Т.І.
АНДРАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО РЕЛІГІЙНОЇ ОСВІТИ МИРЯН НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ 247
Руда А.А.
РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ ТРЕНІНГОВИХ ЗАНЯТЬ 247
Садова В.І.
РОЛЬ СІМ'Ї В ДУХОВНО-МОРАЛЬНОМУ ВИХОАННІ ДІТЕЙ 248
Сафронова К.С.
РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІДЛІТКІВ У ПРОЦЕСІ ШКІЛЬНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ 249
Сидоренко М.О.
ДІЛОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ 249
Сніжко О.В.
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ КЕРІВНИКІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ 250

Соболь А.В.
ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАТИВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ФЕНОМЕН НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЕМПІРИЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ В СФЕРІ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ 251
Сороколат Н.Г.
ФАКТОРИ ВИНИКНЕННЯ СИНДРОМУ «ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ» ПЕДАГОГА 252
Таран О.М.
СІМЕЙНЕ ВИХОВАННЯ В ПЕДАГОГІЧНОМУ ВЧЕННІ ІОАННА ЗЛАТОУСТА 252
Тімошов М.В.
ГРОМАДСЬКА ДУМКА ЯК ЧИННИК ПОЛІТИЧНОГО ВИБОРУ 253
Тонне О.Ш.
ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У ПРОЦЕСІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ 253
Торцева М.В.
УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОГО ФАХІВЦЯ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА 255
Усатенко А.В.
ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ ІКОНОМІЇ ПРИ ПРИЄДНАННІ ІНОСЛАВНИХ У МОЛИТОВНЕ СПІЛКУВАННЯ В ПОМІСНИХ ПРАВОСЛАВНИХ ЦЕРКВАХ 255
Храпач К.О.
ЗНАЧУЩІСТЬ СОЦІАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ ЯК КОМПОНЕНТИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ 256
Жмурська Д.
РОЛЬ ВЯЧЕСЛАВА ЧОРНОВОЛА В РОЗБУДОВІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ 257
Юрченко І.Б. *258*
РЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВНОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІННІ ЗАГАЛЬНООСВІТНІМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ 258

ФІЛОЛОГІЧНА ОСВІТА У XXI СТ.:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАГАЛЬНОЇ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ, МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

Андрущенко Г.І.
ЗНАЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В ІНШОМОВНІЙ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНИХ МОВ 259
Бессараб А.О.
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТКОРЕКТНОЇ ЛЕКСИКИ BBC NEWS. УКРАЇНА З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ 259
Буланов В.А.
АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ МОВНОЇ ОЦІНКИ 260
Варава А.А.
ХАРАКТЕРНІ ЛІНГВІСТИЧНІ РИСИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОНЯТТЯ «АНГЛОМОВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ» 261
Волікова М.М.
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ 262
Гамбург І.А.
ВРАХУВАННЯ СЕМАНТИКИ ТА ДЕРИВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ 263
Голомб В.В.
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ 263
Гуцалюк О.М.
СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНО-СПЕЦИФІЧНИХ РЕАЛІЙ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ «КРАДІЖКА» П. КЕРІ 264
Дяченко М.Д.
СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДИСКУРСУ 265
Зубов В.О.
СТРАТЕГІЇ ВІДТВОРЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИХ НАУКОВИХ ТЕРМІНІВ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ 265
Коваль В.В.
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ 266
Коломоєць Т.Г.
ПРОБЛЕМА ДЕФІНІЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ КОЛЬОРОНІМІВ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ 267
Кондратенко А.А.
МАЙСТЕРНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО ДІАЛОГУ ПЕРЕКЛАДАЧА 268
Кутєпова Т.
ОНІМ ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ ОНОМАСТИКИ 268
Луценко С.С.
ПЕРЕКЛАД ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ З АНГЛІЙСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЮ 269
Макух О.В.
НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНА СПЕЦИФІКА АНГЛОМОВНИХ ПАРЕМІЙНИХ ОДИНИЦЬ 269
Малаховський Ю.В.
СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ ІСТОРИЧНИХ РЕАЛІЙ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ «СВІТИЛА» Е. КАТТОН 270
Марченко О.Ю.
ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ ЕМОТИВНОСТІ У ПЕРЕКЛАДІ: МОРФЕМНИЙ ТА МОРФОЛОГІЧНИЙ РІВНІ 271
Оленич Н.М.
СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНХОАТИВНИХ ДІЄСЛІВ ТА ЗАСОБИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ 271
Орлова І.М.
СПЕЦИФІЧНІ ОЗНАКИ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ 272

Отставнова Н.Ю.
ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ АНГЛІЙСЬКИХ СИНОНІМІЧНИХ РЯДІВ 273
Пустовий А.Ю.
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ НІМЕЦЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ «ENGEL» / «ЯНГОЛ» 273
Сварчевський Д.О.
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКИХ ЗАПЕРЕЧНИХ РЕЧЕНЬ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ 274
Семененко В.П.
СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ОНОМАСИЧНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ 275
Терещенко О.Р.
СУЧАСНА АНГЛОМОВНА ІТ-ТЕРМІНОЛОГІЯ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ 275
Тернова В.В.
ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ РЕКЛАМИ 276
Тітовський С.С.
ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ СТИЛІСТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 276
Трохимець О.І.
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕРМІНІВ УКРАЇНСЬКОЮ 277
Учитель І.Б.
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ КОРПУСУ ТЕРМІНІВ ГЕНДЕРНОЇ ПЕДАГОГІКИ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ 278
Федченок О.І.
ПЕРЕКЛАД БАГАТОКОМПОНЕНТНИХ ТЕРМІНІВ У ГАЛУЗІ БУДІВНИЦТВА 279
Федченок О.В.
ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ БУДІВЕЛЬНИХ ТЕРМІНІВ У ЗВ'ЯЗКУ З ПЕРЕХОДОМ НА ЄВРОПЕЙСЬКІ НОРМИ ПРОЕКТУВАННЯ 279
Целушкова А.Р.
ФРАЗЕОЛОГІЧНА СИНОНІМІЯ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ 280
Черепєхіна О.А.
ЛІНГВАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНТРАКТУ 281
Шура Н.О.
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ 281

ЛІТЕРАТУРНІ СТУДІЇ XXI СТ.: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Абрамчук М.
ГОТИЧНЕ ЯК СТИЛЬ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ХУДОЖНЯ СПЕЦИФІКА 283
Армаш Т.С.
МОВНО-СТИЛЬОВА СПЕЦИФІКА АНІМАЦІЙНОГО ФІЛЬМУ «CARS» 283
Бажан А.В.
РОЛЬОВА ГРА ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 284
Башмаков Д.С.
КОНЦЕПТ «ТІЛЕСНІСТЬ» В ІСТОРИЧНИХ ХРОНІКАХ В. ШЕКСПІРА «РІЧАРД II» ТА «РІЧАРД III» 285
Біла Ю.Ф.
АНГЛІЙСЬКИЙ РЕНЕСАНСНИЙ ДЖЕСТ КРІЗЬ ПРИЗМУ ГЕНДЕРНИХ СТУДІЙ 285
Вініченко Є.В.
СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ ПЕЙОРАТИВНОЇ ЛЕКСИКИ У ПЕРЕКЛАДІ СУБТИТРІВ ДО НІМЕЦЬКОМОВНИХ КІНОФІЛЬМІВ (НА МАТЕРІАЛІ КІНОФІЛЬМІВ «KNOCKIN' ON HEAVEN'S DOOR» ТА «FACK JU GÖHTE») 286
Горпинко Т.А.
КООПЕРАТИВНЕ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ 286
Григор'єва Є.О.
ГЕНДЕРНІ РОЛІ В АНГЛІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ РЕНЕСАНСУ 287
Гутарук Н.В.
СПЕЦИФІКА СПРИЙНЯТТЯ ДИТИНИ І ДИТИНСТВА В АНТИЧНОСТІ:ЛІТЕРАТУРНІ І ФІЛОСОФСЬКІ РЕФЛЕКСІЇ 287
Зерняк О.
МЕТАФОРИ У «ВЕЛИКИХ ТРАГЕДІЯХ» В. ШЕКСПІРА: СПРОБА КЛАСИФІКАЦІЇ 288
Зєрцалова Т.М.
ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ЛІТЕРАТУРИ З МУЗИКОЮ В СВІТЛІ СУЧАСНОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ 289
Івлєва О.А.
ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПОСОБІВ НОМІНАЦІЇ ГЕРОЇВ АНГЛІЙСЬКИХ І УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ КАЗОК 289
Колосовська О.Ю., Крохмаль А.Р.
ЛЕПБУК – НОВІТНІЙ СПОСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ 290
Левченко А.О.
ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОЇ ПОЕЗІЇ НОНСЕНСУ 291
Левченко О.М.
ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ДРАМАТУРГІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ 291
Леонова А.Є.
ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО В ПАРАДГМІ НАУК ПРО КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 292
Магурський Д.М.
«ВЕНЕЦІАНСЬКИЙ КУПЕЦЬ» ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВОЇ РЕЦЕПЦІЇ 292
Мамросенко Д.
«КВІТИ ДЛЯ ЕЛДЖЕРНОНА» Д. КІЗА: ЕВОЛЮЦІЯ ВІД ОПОВІДАННЯ ДО РОМАНУ 293
Рижова В.В.
МИСТЕЦТВО СЛОВА І КІНО: СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОДІЇ 293

Стеценко І.Ю.
ГУМОР ЯК РІЗНОВИД КОМІЧНОГО В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ 294
Філатова О.В.
БІОГРАФІЯ Р. ГРІНА У ФОКУСІ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ АНАЛІТИКИ 294
Хвостик Ю.О.
ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІЙНОГО СЛОВНИКА УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 295
Шинкаренко Н.О.
СЕРЕДНЬОВІЧНІ ДЖЕРЕЛА СЮЖЕТУ ПРО ТРОЇЛА І КРЕССІДУ 296

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ В ГЛОБАЛЬНОМУ СВІТІ

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В СОЦІОКОМУНІКАТИВНИХ ПРОЦЕСАХ

Гарькавий Д.Ю.
АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ ЯК ФОРМА ВПЛИВУ ДРУКОВАНИХ ЗМІ НА ЧИТАЦЬКУ АУДИТОРІЮ 297
Дяченко І.М.
СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЖУРНАЛІСТА В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ 297
Карнаух А.С.
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СПОРТИВНИХ КОМУНІКАЦІЙ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ЙОГО АДАПТАЦІЯ ДО СУЧАСНИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ 298
Кліщ А.В.
ІДЕЯ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ У ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ВІЗІЯХ РОМАНА РАХМАННОГО (1963-1977 РР.) 299
Козаченко М.О.
PR-ІНФОРМАЦІЯ У КОРПОРАТИВНИХ ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ 299
Кононенко Р.О.
ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО СПІЛКУВАННЯ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ 300
Косаревська А.В.
ВПЛИВ РЕКЛАМНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ ТА ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА СПОЖИВАЧІВ 301
Куандык У.
РОЛЬ ИНТЕРНЕТ-КОММУНИКАЦИЙ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ 301
Полевік Г.В.
ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО СПІЛКУВАННЯ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ 302
Скоморохова Г.О.
ВИДАВНИЧА СПРАВА В ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ 303
Трегуб А.М.
СПЕЦИФІКА ПЕРСОНАЛІЗАЦІЇ ЕКСПЕРТНИХ ТЕЛЕПРОГРАМ 303
Чумаченко В.В.
СОЦІАЛІЗАЦІЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ 304

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ ТА РЕДАГУВАННЯ

Головнич В.В.
ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ПІДГОТОВЦІ ЖУРНАЛУ ІЗ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ 305
Лаптєва Т.А.
ВИДАВНИЧІ СТАНДАРТИ ТА ХУДОЖНЄ ОФОРМЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО БУКВАРЯ 305
Табунщикова А.Ю.
ФОРМУВАННЯ ВИДАВНИЧОЇ КУЛЬТУРИ В XXI СТ. 306
Червона В.В.
ВИДАННЯ З ДОПОВНЕНОЮ РЕАЛЬНІСТЮ 306
Швидка Ю.В.
ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ЖУРНАЛУ ЯК ЕЛЕМЕНТ МЕДІАКУЛЬТУРИ 307

УКРАЇНСЬКА МОВА: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ

Ісаєва Є.О.
Кінесика як засіб невербальної комунікації 309
Маслак А.О.
ПОШАННА МНОЖИНА В МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ 309

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Ашурбєков А.А.
СОЦІАЛЬНІ ТА ПОЛІТИЧНІ ВИГОДИ ВІД ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ 311
Бажанова К.О.
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ 311
Белименко А.В.
СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЇХ СІМЕЙ 312
Бортнік А.А.
НАСИЛЬСТВО В СІМ'Ї, ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА 312
Вельможко Л.В.
СПЕЦИФІКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДЕВІАНТНОЮ ПОВЕДІНКОЮ ПІДЛІТКІВ 313
Ганчева А.С.
ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ПЕДАГОГІЧНО ЗАНЕДБАНИХ УЧНІВ 313
Гетьман Н.В.
ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА 314
Гордієнко Н.М.
ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ІНТЕРНАТІВ 315

Груба Т.В.
ВАЖЛИВІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ПСИХОЛОГО-СОЦІАЛЬНИХ ЗАХОДІВ У ПРОЦЕС РЕАБІЛІТАЦІЇ ОНКОЛОГІЧНИХ ХВОРИХ 315
Дудкіна Д.М.
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ 316
Зеленкевич Л.П.
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ У ВИМІРІ ЕМПІРИЧНОЇ СОЦІОЛОГІЇ 317
Коваль В.І.
ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ПІДЛІТКІВ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ 317
Корчева О.С.
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ СІМЕЙ, ЩО ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ 318
Костенко Я.В.
ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ІЗ ЖІНКАМИ 319
Котія К.О.
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ СУТІ Й ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНІСТЬ» 319
Майсак І.С.
ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ 320
Пішохан О.Є.
ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ СІМЕЙ, ЯКІ ОПИНИЛИСЯ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ 321
Рисіч К.О.
МОЛОДІЖНІ ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ 322
Саніна Я.О.
СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ» 322
Солопова А.В.
ВІЛ-ІНФЕКЦІЯ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА 323
Сушко Т.Д.
АДАПТАЦІЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ У СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО 324
Ураков І.І.
ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ГЛУХОНІМИМИ ДІТЬМИ 324
Хрустальов Ф.С.
СИМВОЛІЧНІ АСПЕКТИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В ЗАПОРІЗЬКОМУ РЕГІОНІ 325
Чучко О.П.
ІНОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ 325

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Антонова М.О.
ГРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ 327
Бабешко М.С.
ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО БАТЬКІВСТВА В ЧОЛОВІКІВ У МОЛОДОМУ ПОДРУЖЖІ 327
Вініченко А.В.
ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ЯКОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗПР 328
Васил'єва Т.О.
ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА КЕРІВНИКІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО ВЗАЄМОДІЇ ЗІ ШКІЛЬНОЮ ПСИХОЛОГІЧНОЮ СЛУЖБОЮ 329
Водяних І.А.
АГРЕСИВНА ПОВЕДІНКА ЯК СКЛАДОВА ПРОЯВУ МІЖОСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ У ОСІБ ПОХИЛОГО ВІКУ 329
Водяних О.І.
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САЛЮТОГЕНЕТИЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ 330
Водяних С.В.
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНФЛІКТІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНИХ СПРАВ 331
Гришина Т.А.
ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА 331
Губрієнко О.М.
ДЕЯКІ АСПЕКТИ КОМПЛЕКСНОЇ ДІАГНОСТИКИ СИНДРОМУ ДЕФІЦИТУ УВАГИ З ГІПЕРАКТИВНІСТЮ У ДІТЕЙ 332
Гунько О.А.
СТАВЛЕННЯ ДО СВОГО ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ У СТУДЕНТСЬКОМУ ВІЦІ 333
Дегтярьов А.Д.
ОСОБЛИВОСТІ СОРОМ'ЯЗЛИВОСТІ У ДІТЕЙ З ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ 333
Задорожнюк А.І.
МЕДІАЦІЯ – ЗАСІБ ВИРІШЕННЯ МІЖОСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ 334
Кетлер-Митницька Т.С.
ДІАГНОСТИЧНА ЦІННІСТЬ МЕТОДИК ВИМІРЮВАННЯ ІНТЕРНАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ЯК ЧИННИКА ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ 335
Кобець Т.О.
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОРЕКЦІЇ СТАВЛЕННЯ ДО СЕБЕ В МОЛОДИХ ЧОЛОВІКІВ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ 336
Коваленко В.О.
ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТІСНО-ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ 336
Коваленко О.О.
РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ВІЙСЬКОВИХ ПСИХОЛОГІВ 337

Коровченко Д.М.
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІКТИМНОСТІ У СТУДЕНТСЬКОМУ ВІЦІ 338
Коростельов Д.В.
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНФЛІКТІВ У МОЛОДОГО ПОДРУЖЖЯ 338
Кузьменко О.А.
ТРУДНОЩІ МИСЛЕННЄВИХ ОПЕРАЦІЙ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ 339
Кузьменко О.А.
ТРУДНОЩІ МИСЛЕННЄВИХ ОПЕРАЦІЙ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ 339
Куц В.О.
ВПЛИВ САМОСВІДОМОСТІ НА РІВЕНЬ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРОДАВЦІВ-КОНСУЛЬТАНТІВ 340
Литвиненко А.В.
ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ ДЕФІНІЦІЇ ПОНЯТТЯ «СОЦІАЛЬНА ПРАКТИКА» 341
Лоцман О.А.
ПРОБЛЕМА ПОГІРШЕННЯ СТАНУ ЗДОРОВ'Я І ЗРОСТАННЯ КІЛЬКОСТІ ВИПАДКІВ РОЗЛАДІВ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА В УКРАЇНІ 342
Михайлова А.В.
РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРУ 342
Пилипенко Н.М.
РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ У МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ 343
Ракша А.В.
ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ЯК ЧИННИК СХИЛЬНОСТІ ДО СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ 343
Сирих А.Г.
ПОНЯТТЯ «ГОТОВНІСТЬ ДО РИЗИКУ» В працях ЗАРУБІЖНИХ уЧЕНИХ 344
Соц Я.Г.
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САМООЦІНКИ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРІЄЮ 345
Стрілько Я.С.
ПРОФІЛАКТИКА ТА ПОДОЛАННЯ СИНДРОМУ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ 345
Трофімук К.В.
ОСОБЛИВОСТІ СТИЛІВ СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ 346
Чемодурова Ю.М.
НЕПЕРЕРВНА ОСВІТА ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ У КОНТЕКСТІ УСПІШНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ 347
Чепіга А.О.
КОНФЛІКТИ в СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ 347
Чумак О.Б.
ЗАГАЛЬНО ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ 348
Шикалова К.І.
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ 349
Явор О.В.
ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО УМОВ НАВЧАННЯ 349

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ДИЗАЙНУ СЕРЕДОВИЩА

Афанасьєва Т.О.
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ 351
Борщевич М.Ю.
АКТУАЛЬНІСТЬ РОЗРОБКИ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУ ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, ЗАСТОСОВУЮЧИ ПРИНЦИПИ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ 351
Брусенцова Ю.М.
СПОРТИВНО-ХОРЕОГРАФІЧНИЙ ЦЕНТР «МІХ» 352
Вороніна О.О.
ПРИНЦИПИ ФІРМОВОГО СТИЛЮ ЗАКЛАДУ. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ВИБОРІ КОЛЬОРУ ТА ФОРМИ В ДИЗАЙН-ПРОЕКТІ 352
Ганьова В.В.
РАЗРАБОТКА ФИРМЕННОГО СТИЛЯ ДЛЯ САЛОНА КРАСОТЫ «PERMANENT&LASHDESIGNACADEMY» 353
Задоя К.С.
КАТАЛОГ НАУКОВОЇ РЕСТАВРАЦІЇ АЛЬБОМІВ КАЦУСІКИХОКУСАЯ (1760-1849), ЧОРНО-БІЛІ ЯПОНСЬКІ ГРАВЮРИ СЕРЕДИНИ XIX СТ. 354
Зубарєв А.В.
ПРОБЛЕМИ ІНТЕР'ЄРУ ЛОБІ В ГОТЕЛІ 355
Капшук В.
РАЗРАБОТКА ФИРМЕННОГО СТИЛЯ ЧАСТНОЙ ГАЛЕРЕИ ИСКУССТВ «FRIKA» 355
Карапетрова К.Я.
ДИЗАЙН ИНТЕРЬЕРА ОТЕЛЬНОГО НОМЕРА 355
Кисіль А.В.
ОФОРМЛЕННЯ ТА ІЛЮСТРУВАННЯ РОМАНУ КЄЙГО ХІГАСІНО 356
Колодяжний М.Ю.
ПОЛИГРАФИЧЕСКИЙ ДИЗАЙН ИЛИ ДИЗАЙН ПОЛИГРАФИЧЕСКОЙ ПРОДУКЦИИ 357
Котляренко Г.В.
ВИМОГИ ДО СТУДІЇ КРАСИ ЗГІДНО ІЗ СУЧАСНИМИ НОРМАМИ ТА УМОВАМИ 358
Кузьмін А.Д.
НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СТВОРЕНІ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ ГОТЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ 359
Мальчук К.О.
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В ОБСЛУГОВУВАННІ КЛІЄНТІВ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННІЙ СПРАВІ 359
Мельникова А.Ю.
ПРОБЛЕМА ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ КАВ'ЯРЕНЬ 360
Олійник А.Г.
ДИЗАЙН-ПРОЕКТ ФІРМОВОГО СТИЛЮ КОНДИТЕРСЬКОЇ ФАБРИКИ 361

Прокопенко В.Ф.
РАЗРАБОТКА ФИРМЕННОГО СТИЛЯ И РЕКЛАМНО-ГРАФИЧЕСКОЙ ПРОДУКЦИИ ДЛЯ КАФЕ «COCO'S» 361
Резнік М.Р.
РОЗРОБКА КОНЦЕПТ-АРТУ ТА ІЛЮСТРАЦІЙ ДО ГРИ «END OF AN ERA» 362
Рогачова І.М.
ВПЛИВ ДИЗАЙНУ В ІНТЕР'ЄРІ НА ЛЮДИНУ 362
РожковаТ.Б.
ДИЗАЙНТ ПРОЕКТ ФІРМОВОГО СТИЛЮ РИБНОГО МАГАЗИНУ 363
Русакова М.Е.
ПРОБЛЕМА ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ КАВ'ЯРЕНЬ 364
Светличный С.С.
ВЕЛО-ХОСТЕЛ «BIKEWAY» 365
Тіптюк О.Д.
ЛОФТ РЕСТОРАН «DVEPARALELI» 365
Хямяляйнен А.Е.
ВЕГЕТАРІАНСЬКИЙ РЕСТОРАН «GREEN HOUSE» 365
Шматала А.А.
ЭКОДИЗАЙН В ИТЕРЬЕРЕ: ПЛЮСЫ И МИНУСЫ 366

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, РЕАБІЛІТАЦІЇ, ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ, СПОРТУ, ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Агєєва Ю.О., Коллегаєв М.Ю.
СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В НАЦІОНАЛЬНИХ ПАРКАХ УКРАЇНИ 368
Алексанова М.С., Тахмазов В.І.
РОЗВИТОК КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ 6–7 РОКІВ 369
Анісімов Д.О.
ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА КУРСАНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ ДДУВС 369
Андрійчук Є.О.
АЙКІДО ЯК СИСТЕМА ФІЗИЧНОГО І МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 370
Андрійчук О.С.
РОЗВИТОК ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 371
Андрєєв О.Ю.
ЗАХОДИ НОК УКРАЇНИ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ І ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 371
Анциферов Е.А.
ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРОГРАММЫ ФУНКЦИОНАЛЬНОГО ТРЕНИНГА В КОРРЕКЦИИ ФИЗИЧЕСКОГО СОСТОЯНИЯ МУЖЧИН ПЕРВОГО ПЕРИОДА ЗРЕЛОГО ВОЗРАСТА 372
Афанасьєв А.О.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК ХВОРИХ НА ХРОНІЧНИЙ ПІЄЛОНЕФРИТ 372
Бабешко М.С.
ОРГАНІЗАЦІЯ СЕРВІСНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ СУЧАСНОГО ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ПІДПРИЄМСТВА. 373
Бабешко О.Ю.
ВПЛИВ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ПЕРСОНАЛУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ СУЧАСНОГО ТУРИСТИЧНОГО ПРИЄМСТВА 374
Балан О.Л.
ОГЛЯД НІМЕЦЬКОЇ ПРОГРАМИ З РУКОПАШНОГО БОЮ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ДІТЕЙ 13–15 РОКІВ 375
Балховітін О.В.
ЩОДО ПРОБЛЕМИ ВТЯГНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ У ЗЛОЧИННУ ДІЯЛЬНІСТЬ 375
Бєліков Д.А.
РОЗВИТОК РУХОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ХЛОПЦІВ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ФУТБОЛУ 376
Бєлла О.О.
РОЗВИТОК СТРИБУЧОСТІ У ЮНИХ БАСКЕТБОЛІСТІВ 1–14 РОКІВ 377
Білан Д.А
ВПЛИВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ НА ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОНЦІВ: ОКРЕМИЙ АСПЕКТ 377
Біляєв В.О.
ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФУТБОЛІСТІВ 378
Боднар Б.С.
ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ БАСКЕТБОЛІСТІВ У ПРОЦЕСІ СЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ 379
Бондар М.В.
КОРЕКЦІЯ СТАНУ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ ДІТЕЙ ХВОРИХ НА ЦЕРЕБРАЛЬНИЙ ПАРАЛІЧ ЗАСОБАМИ ЛІКУВАЛЬНОЇ ГІМНАСТИКИ 380
Бондар П.М.
ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 380
Бондаренко І.О.
РОЗВИТОК КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЮНИХ БОКСЕРІВ 381
Бондарчук І.Ю.
МЕТОДИКА РОЗВИТКУ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ БАСКЕТБОЛОМ 382
Борисенко В.Ю.
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ШКОЛЯРІВ 8–9 РОКІВ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ 383
Бугай А.В.
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ХАРЧУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЯК СКЛАДОВОЇ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ 383

Бурніс С.В.
РУХЛИВІ ІГРИ В ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЮНИХ ВОЛЕЙБОЛІСТОК 12–13 РОКІВ 384
Візнюк А.М.
ПРОФІЛАКТИКА ЗАХВОРЮВАНЬ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС РОБОТИ ЗА КОМП'ЮТЕРОМ 385
Вальчишина Н.В.
ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМПЛЕКСНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ДИХАЛЬНОЇ ГІМНАСТИКИ ТА МАСАЖУ ПРИ ХРОНІЧНОМУ БРОНХІТІ 385
Васильєва Ю.В.
РОЗВИТОК СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ 386
Вдовіна Л.В.
АНАЛІЗ ЗАСОБІВ І МЕТОДІВ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ ЕПІЛЕПТИЧНИЙ СТАТУС 387
Вілентко О.В.
РОЗВИТОК РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ ДЗЮДОЇСТІВ У ГРУПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ 387
Власов О.С.
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СИЛОВОГО ТРЕНУВАННЯ ДЛЯ БОКСЕРІВ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ 388
Власов С.С.
ПЕРЕДЗМАГАЛЬНІ ТРЕНУВАННЯ І СПОСОБИ ЇХ ПОЛІПШЕННЯ 389
Вовк С.А.
ВИМАГАННЯ У СТРУКТУРІ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ 389
Волкова М.В.
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ СПАСТИЧНОЇ ФОРМИ 390
Волошина О.С.
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІПОТЕРАПІЇ ЯК ЗАСОБУ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ДІТЕЙ 7–8 РОКІВ, ХВОРИХ НА ЦЕРЕБРАЛЬНИЙ ПАРАЛІЧ 390
Галат І.В.
НАСТІЛЬНИЙ ТЕНІС У СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ 18–20 РОКІВ 391
Галенко Ю.І.
ВДОСКОНАЛЕННЯ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ТАЕКВОН-ДО ITF НА ЕТАПІ СПЕЦІАЛЬНОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ ШЛЯХОМ УПРОВАДЖЕННЯ ЗАНЯТЬ У ВОДІ 392
Глиняна В.О.
ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ 392
Гончарук В.В.
ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСУ ЗАХОДІВ З КОРЕКЦІЇ ВАГИ ТІЛА ТАЕКВОНДІСТІВ ITF У ПЕРЕДЗМАГАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ ПІДГОТОВКИ 393
Горбунов Д.І.
ВПЛИВ ЗАНЯТЬ БАСКЕТБОЛОМ НА ФІЗИЧНУ ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ПІДЛІТКІВ 11–12 РОКІВ 394
Городніченко С.О., Добродуб Є.З.
РОЗВИТОК ГНУЧКОСТІ ДІВЧАТОК ВІКОМ 5–6 РОКІВ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ ОЗДОРОВЧИМ ФІТНЕСОМ 394
Гунько Є.В.
ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ПАСПОРТНОГО І РУХОВОГО ВІКУ ДІВЧАТОК 9–10 РОКІВ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ БАСКЕТБОЛОМ 395
Дібрівний М.О.
ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ШВИДКОСТІ в ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК СКЛАДОВА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 396
Давидової А.
ЕЛЕМЕНТИ ЙОГИ У ФІТНЕСІ 396
Дворчук В.О.
ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТЕХНІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ БОКСЕРІВ 398
Деев В.С.
ВЛИЯНИЕ ЗАНЯТИЙ СИЛОВЫМ ФИТНЕСОМ НА ПОКАЗАТЕЛИ ФИЗИЧЕСКОГО ЗДОРОВЬЯ МУЖЧИН ПЕРВОГО ПЕРИОДА ЗРЕЛОГО ВОЗРАСТА 398
Демідовський А.С.
ВИХОВАННЯ ЯКОСТЕЙ ЛІДЕРА У БАСКЕТБОЛІСТІВ У ГРУПІ ВИСОКОЇ СПОРТИВНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ 399
Джалілов Р.М., Тахмазов В.І.
ТЕХНІЧНА ПІДГОТОВКА ДЗЮДОЇСТІВ НА ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ 400
Дмитрук О.В.
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ З ПНЕВМОНІЄЮ У ВІДДІЛЕННІ АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА ІНТЕНСИВНОЇ ТЕРАПІЇ 400
Довгий Р.А.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ДІТЕЙ 6–10 РОКІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ 401
Дорошенко В.О.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ СПОРТСМЕНІВ 20–30 РОКІВ ПІСЛЯ МЕНІСКЕКТОМІЇ 402
Дудка В.В.
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ ПРИ СТЕНОКАРДІЇ У ВІДДІЛЕННІ АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА ІНТЕНСИВНОЇ ТЕРАПІЇ 402
Євдокименко А.С., Коллегаєв М.Ю.
РЕКРЕАЦІЙНА ПРОГРАМА ЗАНЯТЬ ЗІ СПОРТИВНОГО ОРІЄНТУВАННЯ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ 403
Жушма Д.О.
АЙКІДО, БОЙОВЕ МИСТЕЦТВО МИРУ 404
Зарудняк Р.О.
КОРЕКЦІЯ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДАТНОСТЕЙ ГЛУХИХ ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ 404
Захарова О.М.
НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЗДОРОВЧОЇ ГІМНАСТИКИ 405

Заяць К.А.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЧОЛОВІКІВ 20-40 РОКІВ ПРИ ЗВИЧНОМУ ВИВИХУ ПЛЕЧА НА ПОСТІМОБІЛІЗАЦІЙНОМУ ПЕРІОДІ 406
Заяць К.А.
ФІЗИЧНЕ ТА ПСИХОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ТРЕНУВАНЬ З ФУТБОЛУ 406
Зорина А.А.
ХАРАКТЕРИСТИКА ЙОГИ 407
Іваниш В.В.
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, РЕАБІЛІТАЦІЇ, ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ, СПОРТУ, ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА 408
Івшин М.В.
АДАПТАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ПІДГОТОВЦІ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНИХ ДІЙ У ЗАХИСТІ В БАСКЕТБОЛІСТІВ СТУДЕНТСЬКИХ КОМАНД ВНЗ 1–2 РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ 408
Іжова К.С.
КОРЕКЦІЯ СТАНУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ВАДАМИ РОЗУМОВОГО РОЗВИТКУ ЗА ДОПОМОГОЮ ІГРОВОГО МЕТОДУ 409
Ісмаілова Ельнара Фаіг-кизи
ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ 410
Іордан О.Г.
ПІДГОТОВКА ЮНАЦЬКОЇ МОЛОДІ ДО ЗАНЯТЬ ФУТБОЛОМ У НІМЕЧЧИНІ ТА В УКРАЇНІ: ІСТОРИКО-ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ 411
Ісаєв А.Ю.
РОЗВИТОК ВИТРИВАЛОСТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ ФУТБОЛОМ 411
Кальченко В.В.
ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ФУТБОЛУ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ З УЧНЯМИ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 412
Каракада В.Ю.
КОРЕЦІЯ ФІЗИЧНОГО СТАНУ ЖІНОК ПЕРШОГО ЗРІЛОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ КОНДИЦІЙНОГО ТРЕНУВАННЯ 413
Карімов А.А.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ХВОРИХ 40–60 РОКІВ ПІСЛЯ МОЗКОВОГО ІШЕМІЧНОГО ІНСУЛЬТУ В УМОВАХ СТАЦІОНАРУ 413
Касянок П.В., Бабешко М.С.
ТЕМАТИЧНИЙ БАР ЯК ЗАКЛАД ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ 414
Качур О.Є.
ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ПІДПРИЄМСТВІ 415
Кириченко Ю.В.
ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА БОРЦІВ 10-11 РОКІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 415
Кіріллова А.О.
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ 416
Кабезська Д.М.
РОЗВИТОК ГНУЧКОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ШКОЛІ 417
Ковтун А.Б.
ФАКТОРИ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ СТРУКТУРУ БАГОТОРІЧНОЇ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ 417
Коробка А.В.
МЕТОД ЗАЛУЧЕННЯ СПОЖИВАЧІВ – УПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ «ЕКОЛОГІЧНОГО ГОТЕЛЮ» 418
Корольова О.А.
ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ СТУДЕНТІВ ПЕРШОКУРСНИКІВ 419
Котик Н.Ю.
ВИРОБНИЧИЙ ТУРИЗМ ЯК ЕЛЕМЕНТ СУЧАСНОЇ ГАЛУЗЕВОЇ СТУРКТУРИ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ 419
Красницький М.Ю.
ПРОЦЕС РОЗВИТКУ РУХОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ РУХЛИВИХ ІГОР 420
Кривоносова Л.М.
ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ В ПРОГРАМІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ НА ГІПЕРТОНІЧНУ ХВОРОБУ 421
Кривульская А.С.
ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДОВ АКВААЭРОБИКИ 421
Кузакова І.І.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ СТУДЕНТОК ХВОРИХ НА НЕЙРОЦИРКУЛЯТОРНУ ДИСТОНІЮ ЗА КАРДІАЛЬНИМ ТИПОМ 422
Кузьменко О.А.
МЕТОДИКА ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ОЧИМА СТУДЕНТІВ 423
Кузьменко І.В.
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ЖИТЛОВИХ КОМПЛЕКСІВ 423
Кунанець Б.І.
ПРОФІЛАКТИКА ЛЮМБАЛГІЇ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ У ЧОЛОВІКІВ 35–45 РОКІВ 424
Кушніренко О.Г.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК ХВОРИХ НА РОЗСІЯНИЙ СКЛЕРОЗ 425
Лаптєв А.В., Корнілова Н.Ю.
ВПЛИВ ЗАНЯТТЬ ЗА МЕТОДОМ ПЛЕЙСТІК НА ЛЮДЕЙ ПЕНСІЙНОГО ВІКУ 425
Лапшин О.В.
ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ БАГАТОБОРЦІВ НА ЕТАПІ МАКСИМАЛЬНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ 426
Ласіченко І.Е.
ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЛЕГКОАТЛЕТІВ-СПРИНТЕРІВ 11–12 РОКІВ 427

Лебеденко А.
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ СПЕКТРУ АУТИЗМУ В РАННЬОМУ ДИТЯЧОМУ ВІЦІ 427
Лебедь Д.М.
ІСТОРІЯ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВОДНО-МОТОРНОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ 428
Лебідь В.В.
КІНЕЗОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ 3–6 РОКІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ 429
Литвинова А.Е.
ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО НЕМЕДИКАМЕНТОЗНОГО ТА ВІДНОВНОГО ЛІКУВАННЯ ОЖИРІННЯ 429
Логвина О.С.
ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК СЛАБОЗОРИХ ДІТЕЙ 430
Луковський І.В.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК 35–45 РОКІВ З ОСТЕОХОНДРОЗОМ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА 431
Лущай С.А.
ПІДВИЩЕННЯ ШВИДКІСНО-СИЛОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЯК ФАКТОР УСПІШНОЇ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФУТБОЛІСТІВ 13–14 РОКІВ 431
Люта І.О.
ВПЛИВ РІЗНИХ КАЛОРІЙ НА ОРГАНІЗМ ЖІНОК 432
Люта Ю.А.
РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ РУК У ДІТЕЙ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ 432
Маломуж Ю.М.
НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПОБУДОВИ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В СХІДНИХ ЄДИНОБОРСТВАХ 433
Маломуж О.Г.
МОТІВАЦІЯ ДІВЧАТ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ 434
Мар'янова А.І.
ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У КРОСФІТІ СЕРЕД ЧОЛОВІКІВ ПЕРШОГО ЗРІЛОГО ВІКУ 434
Мардус О.Л.
МАРГІНАЛЬНІ ГРУПИ ЯК ДЖЕРЕЛО ПОПОВНЕННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ 435
Маринець І.В.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК ПОХИЛОГО ВІКУ ПІСЛЯ ПЕРЕЛОМУ ПРОКСИМАЛЬНОГО КІНЦЯ СТЕГНОВОЇ КІСТКИ 435
Мартиненко М.Д.
ВПЛИВ ЗАНЯТЬ ФУТБОЛОМ НА ФІЗИЧНИЙ СТАН УЧНІВ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 436
Медовник Ю.В.
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ 437
Мезинець С.Р.
О.Д. БУТОВСЬКИЙ, ЙОГО ІДЕЇ, МРІЇ ТА ПОГЛЯДИ ЩОДО РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ 437
Мельник Л.П.
КЛАСТЕРНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В ПРЕОБРАЖЕНСЬКІЙ ТА ТАВРІЙСЬКІЙ ОТГ 438
Мигловець Н.О.
РОЛЬ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ У ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ 439
Мілусь М.О.
РОЗВИТОК ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ СПОРТСМЕНІВ ГРУП ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ В НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ З БОКСУ 440
Минтий А.В.
ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СРЕДСТВ ПЕЙНТБОЛА В РЕКРЕАЦИОННО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНЫХ ЗАНЯТИЯХ С МУЖЧИНАМИ ЗРЕЛОГО ВОЗРАСТА 440
Мірошниченко Н.В., Калюжна О.Д.
РОЗВИТОК КОРПОРАТИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ 441
Міщенко І.В.
ПРИНЦИПИ АДАПТИВНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ ДІТЕЙ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ (ДЦП) 442
Мовчан О.О.
ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КАРАТЕ В ФІТНЕС-ПРОГРАМАХ З ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 442
Назаренко Н.В.
ВПЛИВ ГІДРОКІНЕЗОТЕРАПІЇ НА СТАН ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ ДІТЕЙ З ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ В УМОВАХ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ 443
Наконечна І.О.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ДІТЕЙ ГРУДНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМ М'ЯЗІВ У ШИЙНОМУ ВІДДІЛІ ХРЕБТА 444
Негрій Ю.В.
ЗАГАЛЬНІ ОЗДОРОВЧІ МЕТОДИ ПРИ АРТЕРІАЛЬНІЙ ГІПЕРТЕНЗІЇ 444
Недождий В.Г.
ХАРАКТЕРИСТИКА POLE DANCE 445
Нікітіна М.А.
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ГОТЕЛЬНОМУ КОМПЛЕКСІ 446
Остапенко Я.М.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК ПЕРШОГО ЗРІЛОГО ВІКУ З БРОНХІАЛЬНОЮ АСТМОЮ В УМОВАХ САНАТОРІЮ 447
Отверченко С.В.
РОЗВИТОК ФІЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ НА ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ У ДІТЕЙ 6–9 РОКІВ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ БОЙОВИМ МИСТЕЦТВОМ (НА ПРИКЛАДІ НЯТ-НАМ) 448
Отверченко А.В.
РОЗВИТОК ШВИДКІСНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У СПОРТСМЕНІВ13–14 РОКІВ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ ТАЄКВОН-ДО 448

Павлишина К.І.
ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ ДРУГОГО КУРСУ 449
Павлов О.В.
ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ЕТАПІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ БОРЦІВ 450
Панченко О.А.
PET CAFE – СУЧАСНИЙ ФОРМАТ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА 450
Пачин Д.О.
ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ 451
Пєсоцька Л.А., Глухова Н.В., Кочкарова Я.Д., Родіна Є.Д.
ОЦІНКА ОЗДОРОВЧОГО ВПЛИВУ МЕТОДА «ПЛЕЙСТІК» ЗА ДАНИМИ КІРЛІАНОГРАФІЇ 452
Петрів Ю.М., Добродуб Є.З.
ПРОФІЛАКТИКА РИЗИКУ РОЗВИТКУ СЕРЦЕВО-СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ЖІНОК ІІ ЗРІЛОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ОЗДОРОВЧОГО ФІТНЕСУ 452
Петренко В. Р., Бабешко О.Ю.
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В ТУРИСТИЧНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ 453
Петрова В.А.
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ РОЗУМОВОГО РОЗВИТКУ 454
Пирог О.А.
ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ЗАНЯТЬ СПОРТОМ ЮНИХ ДЗЮДОЇСТІВ У ПІДГОТОВЧОМУ ПЕРІОДІ 454
Плецько К.С.
РУХОВА АКТИВНІСТЬ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ» 455
Плютіна В.А.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ДІТЕЙ 6–10 РОКІВ ХВОРИХ НА РЕВМАТИЗМ В ПЕРІОД РЕМІСІЇ 456
Подольський О.В.
ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ УМІНЬ З БАСКЕТБОЛУ У СТУДЕНТІВ 1 КУРСУ 456
Подолян О.О.
ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ДІТЕЙ 6 РОКІВ, ЯКІ ЗАРАХОВАНІ В ГРУПУ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ З ФУТБОЛУ 457
Поліщук К.С.
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ 457
Прокаєва А.Є.
ВПЛИВ ЗАНЯТЬ FLY-ЙОГОЮ НА ФІЗИЧНИЙ СТАН ЖІНОК ПЕРШОГО ЗРІЛОГО ВІКУ 458
Прокопенко В.В.
РОЗВИТОК ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВИХОВАНЦІВ ДЮСШ «СПАС» ЗАСОБАМИ КОЗАЦЬКИХ ЗАБАВ 459
Прядкіна А.А.
РОЗВИТОК ЗАГАЛЬНОЇ МОТОРИКИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ СИНДРОМОМ ДАУНА 460
Ріхтер М.М.
ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНО СИЛОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ КАРАТИСТІВ 461
Ротань М.Б.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК 30–50 РОКІВ ХВОРИХ НА РЕВМАТОЇДНИЙ ПОЛІАРТРИТ 461
Рубан В.В.
ОСОБЛИВОСТІ СЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ КАРАТЕ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК ЮНАКІВ 14–16 РОКІВ 462
Рубан М.В.
ОСОБЛИВОСТІ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З АЙКІДО НА ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ХЛОПЦІВ 6–7 РОКІВ 462
Рудь М.В.
ПІДВИЩЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ФІТНЕСУ 463
Савченко В.В.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК 36-55 РОКІВ ПРИ ЦУКРОВОМУ ДІАБЕТІ ДРУГОГО ТИПУ 463
Семейников В.І.
ШВИДКІСНО-СИЛОВА ПІДГОТОВКА ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ ВІКОМ 15-17 РОКІВ 464
Серопян В.А.
РОЗВИТОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ВИТРИВАЛОСТІ У ЮНИХ БОКСЕРІВ 465
Сидоренко Є.С.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ДІТЕЙ 6–10 РОКІВ ПРИ ОЖИРІННІ 465
Сілін В.Г.
ТЕХНІКО-ТАКТИЧНІ ДІЇ ФУТБОЛІСТІВ 14–16 РОКІВ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ В СЕКЦІЇ З ФУТБОЛУ ПРИ ЗОШ 466
Скріпник В.О.
КРУГОВЕ ТРЕНУВАННЯ, ЯК ОДНА З ЕФЕКТИВНИХ ФОРМ ПОБУДОВИ ЗАНЯТЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВИТРИВАЛОСТІ У ЮНАКІВ У ВІЦІ 17–18 РОКІВ 467
Слипченко О.В.
УДОСКОНАЛЕННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТРЕНЕРА З ЄДИНОБОРСТВ 467
Смотрицький О.П.
ОЛІМПІЙСЬКІ ЦІННОСТІ ТА ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ 468
Соколова Н.Ю.
ВЛИЯНИЕ ЗАНЯТИЙ ПО МЕТОДИКЕ ПИЛАТЕСА НА ПОКАЗАТЕЛИ ФИЗИЧЕСКОГО СОСТОЯНИЯ ЖЕНЩИН ЗРЕЛОГО ВОЗРАСТА 469
Сокуренко-Петрова А.В., Коллегаєв М.Ю.
ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЮНИХ СКЕЛЕЛАЗІВ 12–14 РОКІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ЗАНЯТЬ 469

Старченко А.О.
ВПЛИВ КОМПЛЕКСНОЇ ФІТНЕС-ПРОГРАМИ НА ФІЗИЧНИЙ СТАН ЖІНОК ПЕРШОГО ПЕРІОДУ ЗРІЛОГО ВІКУ 470
Стрілько Я.С.
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ «FAIR PLAY» В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ БАСКЕТБОЛІ 471
Таран Н.М.
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ У ДІВЧАТ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 472
Таран Л.Є.
АНАЛІЗ НВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ 472
Тараненко Р.К.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ КІФОТИЧНОЮ ПОСТАВОЮ ЗАСОБАМИ ОЗДОРОВЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ 473
Тараненко Р.К.
АКТУАЛЬНІСТЬ ОЗДОРОВЧО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ КІФОТИЧНОЮ ПОСТАВОЮ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ 473
Тєплов С.А.
АРГУМЕНТАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ЗАПОРІЗЬКОГО КРАЮ ДЛЯ САКРАЛЬНОГО ТУРУ 474
Ткаченко С. М.
ЗАСОБИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ ОСТЕОХОНДРОЗІ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ВОДІЇВ – ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ВІКОМ ВІД 35 ДО 50 РОКІВ. 475
Трінгель В.Є.
АНАЛІЗ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ 476
Трофімук К.В.
СУЧАСНА КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ 476
Удовиченко А.В.
ХАРАКТЕРИСТИКА ДВИГАТЕЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ СТУДЕНТОВ 477
Устименко І.В.
ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ ВІДЧУТТЯ РИТМУ ВДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 477
Устименко К.О.
ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ТРЕНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ІГРОВИХ ВИДАХ СПОРТУ 477
Фарахян І.Г.
АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙ ТУРИСТИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ГОТЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ 478
Федоров Є.М.
СПЕЦІАЛЬНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ТЕНІСИСТІВ ГРУПИ БАЗОВОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ 479
Федотова К.В.
РОЗВИТОК ШВИДКІСНО-СИЛОВИХ ЯКОСТЕЙ БОКСЕРІВ 12–14 РОКІВ НА ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ 479
Філончук О.О.
ПРИНЦИПИ ЛІКУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНИХ УШКОДЖЕНЬ ПЛЕЧА 481
Філончук О.О.
СЕГМЕНТАРНИЙ МАСАЖ У РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ НА ХРОНІЧНИЙ БРОНХІТ 481
Фролов М.О.
КОРЕКЦІЯ І ЗМІЦНЕННЯ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ У ШКОЛЯРІВ 7–9 РОКІВ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ 482
Харченко Н.В.
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІКУВАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПРИ ЦЕРЕБРАЛЬНОМУ ПАРАЛІЧІ 483
Хомяк Я.В.
ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНКУРІ 483
Хотюн А.В.
РІВЕНЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 484
Цехмістер В.В.
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТУДЕНТСЬКОГО ФУТБОЛУ 484
Цикало І.О.
ОПТИМІЗАЦІЯ РЕЖИМУ ПРАЦІ ТА ВІДПОЧИНКУ СТУДЕНТІВ ВНЗ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ 485
Чех С.В.
СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ДІЙ ОТОЧЕННЯ 486
Чеченєва Н.В.
НАДМІРНА ВАГА – ЗАХВОРЮВАННЯ АБО ПІДСУМОК ЗВИЧКИ? 486
Чорна Т.В.
КУЛЬТУРА ЗДОРОВ'Я ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА 487
Чорнокун В.А.
ЗАСОБИ ТА МЕТОДИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 488
Чурсіна Н.О.
КОРЕКЦІЯ ГНУЧКОСТІ СУГЛОБІВ У ЖІНОК ЗРІЛОГО ВІКУ МЕТОДАМИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА ВІБРОАКУСТИЧНОГО МАСАЖУ 488
Чухрай А.В.
ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ШКОЛЯРІВ 14–15 РОКІВ, ЩО ЗАЙМАЮТЬСЯ СПОРТИВНИМ ТУРИЗМОМ 489
Шаповалова І.В.
ПРОБЛЕМА РАННЬОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ 490
Швиденко В.О.
РОЗВИТОК ШВИДКІСНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ФУТБОЛІСТІВ 9–10 РОКІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ 490

Шевченко М.В.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ДІВЧАТ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ ЗАСОБАМИ АЕРОБІКИ 491
Шевченко В.Г.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК, ХВОРИХ НА РЕВМАТОЇДНИЙ АРТРИТ 492
Шевчук Д.Г.
ЗМІЦНЕННЯ ПОСТАВИ В ДІТЕЙ 10–12 РОКІВ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ТРЕНАЖЕРУ «ФУНКЦІОНАЛЬНІ ПЕТЛІ TRX» 492
Шинкарук Ю.М.
МОДЕЛЮВАННЯ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ БОРЦІВ 493
Шишин М.Є.
РОЗВИТОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ДЗЮДОЇСТІВ 17–18 РОКІВ 494
Штепенко А.Ю.
ДОКАЗОВА МЕДИЦИНА У ФІЗІЧНІЙ ТЕРАПІЇ 494
Юрченко О.В.
ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ХУДОЖНІЙ ГІМНАСТИЦІ 495
Юрченко О.М.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЧОЛОВІКІВ ПЕРШОГО ЗРІЛОГО ВІКУ З ПЕРЕЛОМОМ ПРОКСИМАЛЬНОГО КІНЦЯ ПЛЕЧОВОЇ КІСТКИ 495
Юхновська Ю.О.
ЧИННИКИ ВПЛИВУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ТУРИСТИЧНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ 496
Юшанова О.О.
ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 497
Яненко О.А., Коллегаєв М.Ю.
ВПЛИВ БЕЗВІЗОВОГО РЕЖИМУ НА РОЗВИТОК АКТИВНИХ ПОДОРОЖЕЙ НА ТЕРИТОРІЇ ЄВРОЗОНИ 497
Ястребов С.М.
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ СПОРТСМЕНІВ З ТЕНДИНІТОМ ЗВ'ЯЗКИ НАДКОЛІННИКА 498
Яцковський А.О.
ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ РІЧНОГО МАКРОЦИКЛУ ТРЕНУВАННЯ В ЄДИНОБОРСТВАХ 499

Наукове видання

НАУКА
І ВИЩА ОСВІТА

Тези доповідей
XXVII Міжнародної наукової конференції
студентів і молодих учених

Матеріали подано в авторській редакції

Технічний редактор Т. А. Лаптєва

Підписано до друку 10.11.2018.
Формат 60×84/8. Папір офсетний. Друк різографний. Гарнітура Arial.
Умовн.-друк. арк. 66,37. Обл.-вид. арк. 66,37. Тираж 300 пр. Зам. № 4-18к.

Видавництво
Класичного приватного університету
Свідоцтво Державного комітету інформаційної політики, телебачення
та радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 3321 від 25.11.2008 р.

Виготовлено на поліграфічній базі Класичного приватного університету
69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70 б